HISTORIA VNIVERSA,

SACRA ET PROFANA.

ILLA QVIDEM EX SACRIS, QVÆ VOCANT, BIBLIIS, EORVMQVE INTERPRETIBVS:

HÆC VERO EIDEM, QVA DEFICIT, SVCCIDANEA;

EX GRÆCIS, HEBRÆIS, LATINIS, ALIISQVE PROBATISSIMÆ FIDEI SCRIPTORIBVS, ACCVRATE, AC FIDELITER DELIBATA: ET PERPETVA ÆTATVM, ſive ab Orb. Cond. ad CHRISTI DOMINI Natalem, Annorum, rerumque geſtarum, ſerie digeſta, & in II. Tomos tributa.

Auctore D. ANDREA HOIO Brugenſe, Regio, in Academiâ Duacenâ, Eloquentiæ & Hiſtoriarum Profeſſore.

QVÆ HVIC OPERI ACCESSERE, APPENDICIS INSTAR, VIDE PAGINA CONSEQVENTI.



DVACI,
Ex Officinâ Typographicâ BALTAZARIS BELLERI ſub Circino aureo, Anno 1629.
Cum Gratiâ & Privilegio.

APPENDIX AD HISTORIAM VNIVERSAM,

QVA COMPREHENDVNTVR,

Chronologia, ex libris Hiſtoriar. P. OROSII, *contexta. Et De VII. primis Romanorum Regibus, Syntagma.*

ET ORATIONES III. EODEM PERTINENTES.

I. De MARDOCHÆI *Pietate, & laudabili adverſus* AMANEM *Theomachum Conſtantiâ.*

II. De ſociali IVDÆ *Machabæi fœdere cum Romanis.*

III. De PHARISÆIS, *vetere & præpotente apud Judæos Sectâ.*

SERENISSIMO PRINCIPI
FERDINANDO:
ARCHIDVCI AVSTRIÆ,
BVRGVNDIÆ, BRABANTIÆ, &c. DVCI.
HABSBVRGI, FLANDRIÆ, &c. COMITI.
REGVM HISPANOR. CÆSARVMVE ROMANORVM,
FRATRI, FILIO, NEPOTI,
PRO- AB- AT- ET TRINEPOTI- &c.
SANCTÆ ROMANÆ ECCLESIÆ CARDINALI;
ET
TOLETANÆ ARCHIEPISCO.
HISPANIARVM INFANTI, ET PRIMATI

Domino ſuo clementiſſimo.

INter has, & quidem aſsiduas, Litterariæ profeſsionis occupationes, & rariores ſubſecivi temporis inducias; SERENISSIME Princeps, & Cardinalis Illuſtriſsime. Opus, extrà ordinem, adgreſſus ſum. arduum ſanè, & periculoſæ plenum aleæ. ſed idem, ut noſtro muneri, (quod in Oratoribus, Poëtis, Philoſophis, & Hiſtoricis, eoque ſpectantibus Mathematicis, utrâ-

que linguâ interpretandis (ex primævo Regiæ, in hâc Duacenâ Academiâ, ab Avo uſque p. m. PHILIPPO II. fundationis inſtituto:verſari debeat)planè conveniens; Ita Philologæ Iuventuti. cuius potiſsimùm habita eſt à me ratio. longè utiliſſimum. Ac proinde Regi, & Sereniſsimis principibus (ſub quorum patrocinio,in hac Palladis & Muſarum Palæſtrâ, auctorati meremus: & Iuventutem Belgicam ad humanitatem informamus)futurum uti ſpes eſt,nō ingratum.

Ab ipſis Orbis Conditi incunabulis, ſcriptionis initium arceſsire auſus; in CHRISTI Domini & Servatoris noſtri,(in quo, ceu principio, DEVS olim Cœlum & Terram creârat) ortu; & ſalutari in Mundum,quem recreaturus eſſet; Adventu. Tot quaſi Ætatum,Monarchiarum,rerumque memorabilium, hic ibi, domi foris, geſtarum,ſymplegadas. Tot alternas,in hoc inconſtanti rerum mundanarum Euripo. Bellorum,Federum, Pacis; legitimorum Principatuum, aut Tyrannidum, tempeſtates aut converſiones, permenſus; DEO duce, terminavi.

Neque hic mihi nefas,aut piaculare eſſe duxi,Sacra profanis inter- vel per-miſcere: & ex tam diverſis inter ſe rebus, Vnum, HISTORIÆ VNIVERSÆ, SACRO-PROFANÆ, Corpus contexere. qui eumdem Deum, verè Opt. Max. & continentium uſque Sæculorum; & univerſorum, ſive ſui gnarorum, ſive à fide degenerum, Hominum, quocumque loco & ætate: uti procreatorem; ita ſemper rectorem, & τέλειον Curatorem ſuiſſe mihi pænè ſumè perſuaſerim.

Et licet ad Dei eiuſdem cultum, (ut B. Greg. verbis utar) prior ac ſenior fuerit, ſpiritalis Synagoga, quàm animalis & iunior Eccleſia Gentium: Ad uſum

ſum tamen Sæculi, & hæc multitudo, ipsâ Synagogâ prior fuiſſe; & ab ortus ſui tempore, uſque ad occaſum; Ambæ, pari & communi viâ; etſi non pari & communi ſenſu, concurriſſe cenſeantur.

Quantumvis enim οἱ ἔξωθεν ſcriptores fallant ſubinde, aut fallantur. (Quid mirum! quibus vix aliquanta veri luminis ſcintilla adfulſerit.) & eorum neutrum in Sacros, verâ luce illuſtratos, expetat. non pauca tamen interdum in ijs ἐναντιοφανῆ occurrere videntur. Si quis itáque in ijſdem aptè conciliandis operam ſedulò collacárit. Si Exoticos, in ſpeciem potiùs, quàm τῷ ὄντι adverſanteis, commode, & quà fas eſt, interpretetur: Aut exemplo BB. Auguſtini, Oroſij, Arnobij, Lactantij, aliorumque; eò manu ducat; ut omnia Sacris, certiſſimis rerum teſtibus, accinant, atque adeò famulentur; quis eſt paullò cordatior, qui illum non de humanis modò, ſed de ſacris etiam litteris, benè meritum eſſe, aut voluiſſe ſaltim, non iudicet?

Et ut denſa Vitiorum, rariorque Virtutum ſeges ijs in Hiſtorijs ſeſe offerat; Emicare nihilo minus, in profanis, ſubinde, velut in furioſis, lucida ſanæ mentis intervalla: Animæ ſcilicet, à naturâ duce tantum-non Chriſtianæ, teſtimonia: Legis opera, mortalium cordibus, quaſi de meliori luto effictis, inſculpta; non obſcurè perſpicimus. Quæ nobis, ceu facem quamdam, licet maligniorem, præluceant; aut calcar addant; non modò ad Politicarum Virtutum ſtudia; ſed ad pietatem etiam & Numinis reverentiam.

Neque Hiſtoriæ, hoc loco, laudes exaggerare, aut generatim etiam attingere. tam crebris Scriptorum, omni æuo, monimentis celebratas. neque meam privatim ſtyli iudicijque, in hoc ſcripto, operam, accu-

 ratio-

rationémve, venditare, inſtitui. Hoc tantum.

Quùm Vobis (quos Deus eximiâ tot Regum, Cæſarum, & Monarcharum, ſubolem, in celſiſſimo Politicarum & Sacrarum Dignitatum faſtigio collocavit) iſte, in cæteris, atque adeò in primis, eximius, ex altiore & attentiore utriuſque Hiſtoriæ lectione, fructus propoſitus eſſe debeat; Vt illa Divinæ providentiæ ſimul, & potentiæ. (in Imperijs nationum ſtabiliendis; ijſque viciſſim evertendis, aut aliò tranſferendis; Quæ non exigua Scriptionis Hiſtoriæ materies.) opera, iudiciaque obſervetis:

Tum eò enixius adlaborandum; ut Familiæ iſtius Veſtræ, (ex quâ, præter tot hereditarios; aut adoptivos, diverſis Europæ partibus, Reges; XII. etiam Romani Imperij Cæſares; intra hos, plus minus, CD. annos · & quidem perpetuâ paterni ſanguinis, & natalium ſerie, exorti, Chriſtiano orbi adfulſerint. Et quam Deus ipſe, tacitâ quâdam voce, à ſe datam; & velut è cœlo, ad capeſſenda regendaque Orbis-terræ Imperia, demiſſam, conteſtari viſus ſit. In quam denique tot tantaque ſuæ benivolentiæ indicia ediderit. Tot opum incrementa, conſtituendæ firmandæque Monarchiæ opportuna adiecerit. ut, pro tempore, Ortum cum Occaſu; Septemtrionem cum Meridie, ſuâ tantum-non dominatione, & federibus aut adfinitatibus, complecti videatur.)

Familiæ, inquam, iſtius decus, atque amplitudinem, porro tueri & ſuſtinere; ac rectâ gubernandi ratione (quæ in Iuſtitiâ & Pietate, alijſque heroicis & avitis virtutibus, ſita eſt) concorditer, & propitio Numine, conſervare perſeveretis.

Et quoniam Prudentiæ (quæ ſecundùm Pietatem,

maximè

maximè principibus neceſſaria eſt) facilimè tutiſſimeque comparandæ, plurimùm ſemper facere exiſtimata eſt Hiſtoria, varijs conſiliorum eventorumque, ab omni ævo, exemplis referta. In quæ, tamquam Vitæ Humanæ Speculum, illi intueantur: & quaſi ad normam actiones ſuas dirigant: & rectum de rebus iudicium in ſe conforment.

Auſus ſum, pro officio quod debeo; hoſce vaſtæ & multiplicis Hiſtoriæ commentarios, laborioſè concinnatos, Auguſto V. Sereniſſ.mæ & Illuſtriſſ.mæ Celſitatis (à quâ totum hoc otij, ad ſcribendum neceſſarij, beneficium, ceu hereditario avitæ fundationis & patrocinij iure, promanarit) Nomini, inſcribere, ac nuncupare. Et (ut verum fateri liceat) indè ſplendorem aliquem, iſti, & ſcriptionis, & Auctoris obſcuritati, mutuari. Neque ſanè priore minus beneficium accepiſſe fatebimur; ſi modò frontem operis ſolà Tántorum Nominum præſciptione, adversùs Momorum aut invidorum, calumniam aut livorem; honeſtari, an muniri! patiamini.

Quo in omine deſino. Et Deum Opt. Max. obteſtor, ut Regis Catholici; & Sereniſſimorum Principum, concordiſſimorum fratrum, vota & conata, proſperrimis uſque eventibus cumulet ac ſecundet.

Duaci, Regiâ in Flandris Academiâ.
Kal. Ianuar. novi anni ∞ DC. XXIX. auſpicibus.

Eidem V. Sereniſſ.mæ atque Illuſtriſſ.mæ Celſitudinis
humilimus cliens,
ANDREAS HOIUS Brugenſis,
ibidem Profeſſor.



SERPENTIS Prudentia,
Simplicitasq; COLVMBÆ.
Vos datis, INCOCTVM GENEROSO
PECTVS HONESTO.

AB. N.

IN EFFIGIEM ET OPVS HISTORICVM
CL. V. ANDREÆ HOJ,
Profeſſoris.

CÆtera prætrepido mœſtum de gutture murmur,
Singultuſve, Avium ſæcla, ciere ſolent;
Dum leti pallens oculos circumvolat umbra.
Solus, iö, cantu funera mulcet, Olor.
An non annoſum agnoſcis, mea Muſa, clientem?
Cycni cæſaries; par quoque barba viro eſt.
Vt ſeptem decies ævo exſuperárit ariſtas;
Et bis luſtra octo proximus adnumeret:
Infracto, vegetæ, perſtant in corpore vires;
Vllaq; vix frontem ruga ſenilis arat.
Ingenij vis nulla perît: & mente tenaci,
Quæ legit, docuit; cuncta repoſta manent.
Non dabit hic triſteis Elegos, non flebile carmen,
Non quæ deliri, ludicra metra, ſenes.
Cycnéum ſonat ore melos: dulcémque ſenectam
Exhilarat, doctos voce ſequente ſonos.
Nunc ingens exegit opus; primiq; profanam
Commiſit ſacræ, temporis hiſtoriam.
Nil tamen hîc, canos præter, mirére, caducum;
Nil, ubi iudicium non ſibi conſtet, habes.
Ipſe ſacris Rabbi Moiſes; Xenophonq; Pelaſgis:
Eſt alter Latijs, Livius, Hiſtorijs.
O qualem, quantumq; ſenem! viſne omnia verbo
Perſtringam? ANDREAS, quem colis, HOIVS hic eſt.

SIMON NEPOS, Atrebas, I. V. Doctor, & in Academiâ Duacenâ Pandectarum Profeſſor regius ac ordinarius; accinebat.

VOTA AVCTORIS.

CHRISTO DEO, DOMINO ET SERVATORI.

A Te principium; tibi deſinit. optime CHRISTE,
CHRISTE, *Salus Hominum, & ſummi Sapientia Patris.*
In te, Principio; Cœlum Deus, & ſola terræ
Condidit; & quidquid complexu utriuſque tenetur.
Te duce, perpetuo revoluta tenore cucurrit
Ætatum ſeries, & ſuccidanea Regna:
(Materies panè una mei, atque uberrima, Scripti)
Dum veniens cœlo, & moribundo corpore ſeptus,
Damnatum innocuo recreares ſanguine Mundum:
Extremum adportans miſeris mortalibus Ævum.
Fluxa novâ tandem clauſurus Sæcla Quiete.

B. VIRGINI DEIPARÆ MARIÆ.

TV quoque, Sancta Dei Genetrix, fidiſſima nautis
Stella maris. tu me tot tempeſtatibus actum,
Dum res omni ævo geſtas comprendere conor;
Per varios caſus, per tot diſcrimina rerum,
Duxiſti: & feſſum optatâ ſtatione locâſti.
Dum requies ſuperâ obtingat mihi certior Aulâ.
Quam Natus radijs tuus immortalibus implet,
Lucis inexhauſtæ fons; omnis copia vitæ.

B. RAPHAELI ARCHANGELO.

NEc me, Dux divine, tui meminiſſe pigebit,
Certa Viatorum cura & tutella, RAPHAEL.
Qui primis iam-tum uſque comes mihi fidus ab annis
Scribendi ambageis ingreſſum, & iter perplexum,
Firmâſti: obtuſoſq; oculorum mitibus orbeis
Euphraſiæ ſuccis acuiſti: & longa legendi
Tædia, ſufferre infractâ mihi mente dediſti.
Da quoque ſic reliquæ tenebras decurrere vitæ,
Tecum immortali, in Superis, ut luce fruiſcar.

A-H-B.

APPROBATIO

HÆc Hiſtoria Vniverſa, Sacra & Profana, perpetuâ Ætatum, ſive ab Orbe Cond. Annorum, ſerie, ad Dominum Chriſtum uſque Natum & Circumciſum, auctore Clar. Viro Andreâ Hoio, Regio Linguarum, ſive Eloquentiæ & Hiſtoriarum, &c. in Academiâ Duacena Profeſſore; eleganti ſtylo, inſigni diligentiâ ac labore, accuratoque iudicio, pertexta ac digeſta; atque à me infraſcripto diligenter lecta & recenſa: non modò nihil, quod Catholicæ fidei, aut bonis moribus adverſetur, continere aut adſerere: ſed ad reconditiorem, & Scriptorum, & rerum omni ævo, totoque orbe geſtarum, intelligentiam; & Chronologiæ etiam rationem inveſtigandam, plurimùm conducere deprehenſa eſt. Quare utiliter imprimi poſſe cenſui. Kal. Maij an. 1627.

GASPAR NEMIVS S. Theol. Doctor, & Regius eiuſdem in Academiâ Duacenâ Profeſſor.

PRIVILEGII SVMMA.

REgiæ Catholicæ Maieſtatis diplomate conceſſum eſt D. ANDREÆ HOIO, Regio Linguarum apud Duacenſeis Profeſſori: ut cui velit, iurato, & eiuſdem Maieſtatis ſubiecto, Typographo imprimendum tradat Librum, qui inſcribitur;

HISTORIA VNIVERSA, SACRA ET PROFANA &c. Alijſque omnibus interdictum: ne dictum Opus abſque conſenſu eiuſdem HOI, vel imprimat, vel impreſſum divendat, uſque ad ſexennium. ſub pœnâ confiſcationis librorum, &c. uti Regijs litteris latiùs eſt declaratum, datis Bruxellæ V. Kalen. Decemb. ∞ DCXXI.

Subſignatum

DE GROOTE.

Dictus autem D. ANDREAS HOIVS BALTHAZARI BELLERO, Typographo Duacenſi, eiuſdem operis excudendi facultatem conceſſit. cui, ſexennij Indultum, à die editi in publicum operis, inchoari, & indè decurrere debere, ex Principali gratiâ, deputamus. ne mora ad excudendum neceſſaria, fraudi vertat. Kal. Iannuar. 1629. A-B:-

LECTORI PHILISTORI.

QVI ſacram Bibliorum Hiſtoriam, eiuſque ſeriem, ſubtilius, an diſtinctiùs! tractandam ſuſceperunt, plerique omnes illius Tempora, in VI. Mundi, ſive Generis Humani, Ætates diſtribuérunt.

Quam rationem ſecuti, nos ita partiti ſumus; Vt,

I. Ætas, Mundi Originarij, ab Adamo creato, ad Diluvij finem, complectatur, ex certiore Hebræorum calculo, MDCLVII. *ann.*

II. A Diluvio exacto, uſque ad Abrahami ortum, CCXCII. *Sed adiecto Cainano* 2. *(qui ab Hebrais prætermiſſus. à LXX. Interpp. & B. Luca, agnoſcitur)* CCCXXII. *ann.*

III. Bipertita. cuius prior pars à Nato Abrahamo, ad Egreſſum Iſraëlitarum ex Ægypto; annor. eſt, DV.

Altera, ab eodem Egreſſu, ad Davidem, regno inauguratum; CDXXXVI. *annor. (Vniverſè,* DCCCCXLI. *ann.)*

IV. A Davide rege, ad Tranſmigrationem Iudæorum in Babylonem; annor. CDLXXIII.

V. Bipertita, Annor. plus minus, DLVII. *Cuius prior pars, ab eâdem Tranſmigratione, ad Alexandri Magni Monarchiam:*

Poſterior, ab eiuſdem Monarchiæ initio, ad CHRISTI DOM. *Natalem, pertingit: Quæ eſt huius Hiſtor. Tom. 2.*

Anni universè ab Orb. Cond. ad eumdem Natalem, MMMDCCCCL.

VI. A CHRISTI DOM. *Adventu, ad Mundi, & Sæculi finem, ſoli Deo cognitum.*

Iidem Anni 3950. quos nos quidem ab Orbe Condito ad CHRISTI DOM. Natalem ſtatuimus; ſic etiam colligantur.

Ab Adamo ad Diluvij finem, ann. 1657. Gen. 5. 6. 8.

A fine Diluvij ad Nat. Abrahæ (Geneſ. 10.) expuncto Cainano, 292. ann.

Ab eodem Natali, ad Repromiſſionem ei divinitùs factam; anni 71. Geneſ. 12.

A Repromiſſione, ad Egreſſum ex Ægypto, anni 430. ad Galat. 3.

Ab Egreſſu, ad captum ſub Salomone Templum, 480. 3 Reg. 6.

Ab Ædificatione Templi, ad eiuſdem Exſcidium, & Captivitatem 426. Ex lib. Reg.

A Captivitate Babylonicâ, ad annos Seleucidarum, ſive Græcorum, (à quibus Libri Machabæor. ſuas conſignant Hiſtorias: quique inchoantur anno 12. à morte Alexandri Magni, quo Seleucucus Aſiæ diadema ſuſcepit.) 280. *ann.*

Ab annis Græcorum, ad Machabæos. 145. *an.*

A Machabæis, ad CHRISTVM. 165 *anni.*

Cuius Natalis inciderit in ann. ab Orb. Cond. 3950.

ALIORVM CALCVLVS SIVE SVPPVTATIO.

GENEBRARD. *eaſdem Ætates ſic ferè conſtituit & partitur.*

I. Mundi Originarij, ſive primorum patrum, Ab Adamo, ad DC. annum Noëi. Sive, ab Orb. Cond. ad Diluvium. 1656. *ann.*

II. Diluvij. Ab eodem Diluvio (quod anno uno, & 10. diebus durárit) ad ortum Abrahæ. ann. 293. & dier. 10.

III. Patriarcharum. Ab Abrahæ ortu, ad Egreſſum ex Ægypto. ann. 720.

(Quas quidem III. Aetates, exoticæ nationes, ad bis mille & ſexcentos ferè annos, penitùs ignorárint.)

IV. Iudicum, & Heroum parentem. Ab Egreſſu, ad iacta Templi fundamenta, ſub Solomone. 480. *ann.*

V. Regum. A Templi fundamentis, ad Captivitatem Baylonicam. 419. an. & 6. menſ.

VI. Monarchiarum Mundi, ad CHRISTI DOMINI *Natalem. 553. annor.*

Vniversè ab O. C. ad eumdem Nat. 4089. ann. menſ. 3. dier. 6.

Et has etiam III. Ætates, breviore 1500. annor. ſpatio concluſas, leviter percepiſſe ijdem externi cenſeantur.

Ex Quarta enim Primam finxére, quam Auream appellárunt.

Et ex Quinctâ, Secũdam Argenteamq; ſtatuerunt. quæ varias principatuum, Regumq; publicarum formas, a Deorum, ſive Heroum, ſcilicet filijs fundatas, complectitur. In ea, Olympiadum, aliarumq; Aerarum obſervationes contigerunt. quod ob ſuperiorum Sæculorum ignorationem, aut oblivionem, altiùs & retrò numerare, non fuerit integrum.

Sextam, quæ nobis Quincta; Tertiam, Aeream q; fecére. Monarchiarum, ſive ingentium Imperiorum, Babylonici, Perſici, Græci; ad Romanum

manum uſque, Conditricem.

Septimam, ſive poſteriorem Sextę partem, aut potiùs appendicem; (uti eiuſdem Sextę priorem partem, IV.æ Ætati attribuunt) Ferream dixére: Parthorum, Pœnorum, Romanorum, &c. Quam CHRISTVS DOM. *ſuo adventu illuſtravit: & è ferro Auream credentibus reddidit.*

Petav. ex vulgari, ut ait, opinione, Natalem & Æram CHRISTI DOM. *conſtituit, anno ab O. C. 3983. exeunte, & 3984. ineunte: qui qui primus Æræ, ſeu nati* CHRISTI *numeretur. Quo anno Conſulatum inierint P. Vinicius Nepos, & P. Alfenius Varus. Quique annus eſt period. Jul.æ 4714. Et annus Julianus 46. Sic ille.*

Quâ de re, tam incertâ, liberum cuique iudicium relinquimus.

Vide Appendicem, & Oroſianam Chronologiam.

Neque ego tantis cervicibus, ut tot Chronologorum lites componere poſſim, aut tollere pręſidam.

ELENCHVS, SIVE SVMMA I. TOMI HISTORIÆ VNIVERSÆ.

ÆTAS I.

Ex Græcorum, ſive LXX. Interpretum putatione, annor. 2242.
Ex certiore Hebræorum calculo, 1657.

Pag. 1. Conditus Mundi. Eiuſdem Ornatus: & Hominis creatio.
2. Paradiſus. Hominis peccatum, & Exſilium.
3. Humani generis propagatio. Alterum hominis ſcelus.
4. Caini progenies.
5. Genearchæ 10. ad Diluv. uſque. Adamus. Sethus. Enoſus.
6. Cainanus. Malaleëlus. Iaredus. Enochus.
7. Mathuſalemus. Lamecus. Noëus. Diluvium.

ÆTAS II.

A Diluvio ad Abrahamum.

12. Liberi, & poſteri Noëi.
13. Patriarchæ poſt Diluvium. Semus. Arphaxadus. Cainanus. Saléus. Heberus.
14. Turris Babelica. Linguarum Varietas.
Pag. 15. Gentium propagatio. & Terrarum nomenclaturæ.
16. Babylon & Ninive, primæ regnorum ſedes.
17. Phalegus, Rehuus, Sarugus, Nachor.
18. Thares, Abrahamus. Profanorum Regnorum initia.

19 ÆTAS III. *Bipertita.*

Prior pars ab Abrahamo ad Egreſſ. Iſraëlit. ex Ægypto.
Altera; ab Egreſſu, ad Davidem regem.
Hiſtoria Abrahami.
22. Primum inter mortaleis armorum certamen. Melchiſedechus Sacerdos. Lotus redemtus.
23. Promiſſio Dei, Abrahamo.
24. Iſmahel.
25. Sodomæ Exſcidium. Lotus cum filiab.
26. Moabus, & Ammon, filij eius.

Exter-

Externa de Abrahamo teſtimonia.
27. Iſaacus.
28. Nachoris progenies.
Sara moritur.
29. Rebecca, & Cetura.
Iſmahelis progenies.
30. Iacobus & Eſavus.
33. Lia & Rachel, Iacobi Vxores.
Progenies.
35. Sichimitarum cędes.
36. Ioſephus venditus. Iudæ progenies.
38. Seiri Horræi:& Eſavi progenies.
39. Reges in Edom.
Ioſephi principatus in Ægypto.
Eódem Iacobi & liberorum migratio.
42. Iacobi Liberi & Nepotes.
46. Eiuſdem mors, & Vota.
48. Servitus Iſraëlitar. in Aegypto.
49. Moſes natus. eius Genealogia.
51. Educatur à filiâ regis.
53. Regnum,& Reges Athenienſium.
58. Achæi, Iönes, Dores.
Iobus patiens.
60. Moyſes Libertatis Vindex.
61. Phaſe, ſive Paſcha.
62. Externa de Moyſe elogia.

ALTERA PARS
3. Ætatis.

64. Egreſſus Iſraëlitarum ex Aegypto. Mare Rubrum tranſmittunt.
Peregrinatio per Deſerta.
65. Manna.
66. Politia,ſive Reip. inſtitutio.
67. Decalogus; & Leges. Iudicia.
68. Feriæ Anniverſariæ.
69. Idololatria, ſeu Vituli Adoratio.
70. Sacræ Cerimoniæ. Veſtes. Tabernaculum.
71. Sacrificia, eorumque ratio.
72. Aaron Pontifex.
73. Leges Civiles & Sacræ.
74. Annus Sabbaticus; & Iobilæus.
Stationes, & Caſtrorum-metatio.
76. Schema Caſtrorum, & Tabernaculi. Leges coniugiorum.
77. Murmur populi, & pœna.
Exploratores.
78. Regnum Thebanor. in Boeotiâ.
Stationes in deſerto.
79. Rebellio Coræ,&c.
80. Murmur populi,ad Aquas Iurgij.
Mors Aaronis. ei Eleazarus F. ſuffectus.
Bella cum Arado Chananæo.
81. Cum Sehone Amorrhæo. Cum Oge Baſanite.
Balaamus Pſeudopropheta. & Balacus Moabitarum rex.
82. Flagitia Iſraëlitar. cum Moabitidibus.
83. Tertius populi cenſus.
84. Regiones Ciſiordaniæ, 3. Tribubus diſtributæ,
85. Schema Suburbanorum Levitar.
86. Mors Moyſis.
87. Dij profani.
Ioſua Dux Iſraëlitarum.
Ingreſſus in terram Chananæam.
88. Expeditiones Ioſuæ.
Hierichus,Hais,&c. exciſæ.
89. Gabaonitar. fraus, & incolumitas.
90. Gabaon obſeſſa,& liberata.
Prodigium in Sole.
Quinque reges victi, & eorum regiæ everſę.
91. Iabinus rex Aſoris cum fœderatis victus.
93. Anadaſmus Terrę promiſſę.
Iudęę deſcriptio.
96. Initium Annor. Sabbaticorum.
97. Externa ſub Ioſuâ.
Aſyla, ſive Civitates perfugij.
98. Vrbes & ſedes Levitis adſignatę.
99. Politia cum Religione conſtituta.
101. Mors Ioſuę.

102. Interegn. Ariſtocraticum.
Iudices,ad quos Reſp. tranſlara.
Bellum adverſus Chananæos, &c.
& regem Adoni-beſecum.
103. Calebus. Variæ Iſraelit. Expeidt.
104. Bellum civile in Beniāmitas.
106. Othoniel Iudex.
Aodus Iudex.
107. I. apud Corinthios Dynaſtia.
108. Sangarus, Iudex. (quibuſdam)
Delbora,& Baruchus, Iudices.
109. Regnum Argivorum, & Reges
111. Reges Mycenæorum.
Reges Lacedæmoniorum.
112. Gedeon Iudex Iſraëlit.
114. Rutha Moabitis.
115. Abimelechus. Tyrannus, Iudex.
116. Thola, iudex. Argonautæ.
117. Hercules Thebanus.
118. Orchomeniorum Reges.
119. Regnum,& bellum Thebanum.
120. Alterum ad Thebas bellum.
121. Iairus,iudex. Regnum Latinor.
Bellum,& Exſcidium Troiæ.
123. Reges Troianorum.
124. Annus Troię captæ.
Æneas Troianus,Latinorum rex.
125. Iepthes, iudex.
128. Aſcanius, Latinorum rex.
Abeſan, iudex. Ahialon, & Abdon,iudices.
129. Samſon, iudex.
131. Silvius Poſthumus,Albanor. rex.
Helis ſacerdos, & iudex Iſraëlit.
132. Ortus Samuelis, & educatio.
133. Philiſthinorum expeditio.
Arca capta. Samuel iudex.
134. Sicyoniorum Reges.
135. Heraclidarum Deſcenſus, prior.
136. Arcadum reges.
Heraclidarum Deſcenſus poſterior.
Variorum in Græciâ regnorum initia.
137. Meſſeniorum reges.
138. Novi Lacedæmoniorum reges, Euryſthenidæ, & Proclidæ.
141. Epirotarum Reges.
142. Altera Corinthiorum Dynaſtia.
143. Eleorum reges.
144. Res ſub Samuele iudice Iſraëlit.
Philiſthæi Arcam remittunt.

SECUNDA PARS TOM. I.
Reſpub. Iudæorum ad Reges tranſlata.

147. Saul, primus Iſraëlitarum rex.
148 Bellum in Ammonitas.
150. Ionathæ egregia facinora.
Bellum in Amalecitas.
151. Prima Davidis Iunctio.
Duellum Goliathi & Davidis.
152. David regi Sauli gener.
153. David profugus à vultu ſoceri.
Saulis crudelitas in ſacerdotes, Nobe.
154. Saul Davidem perſequitur.
Samuelis Prophetæ mors.
155. Nabali durities. Abigailæ uxoris prudenria.
156. Abigaila Davidi nubit.
157. Saul Fatidicam conſulit. vincitur à Palęſtinis,& cadit.

QVARTA ÆTAS.
A Davide rege ad Tranſmigrationem Babylonicam.

159. Davides rex. Eius liberi.
160. Arcem Sionis capit: & Arcam eò transfert.
Reges finitimos variè vincit.
161. Codrus Athenienſ. rex.
Archontes.
162. Coloniæ Græcorum in Aſiam.
164. Davidis adulterium.

Alij

Alij eius liberi. Rabbatham expugnat.
Abſalonis fratricidium.
165. Idem patri rebellis, Arboris ſuſpendio perit.
166. Sebæ rebellio. Varia Davidis bella. Populi recenſio.
167. Hinc peſtilentia gravis.
Salomon regni ſucceſſor deſignatus.
168. Summorum Pontificum ſeries.
Salomon rex. Sapiens votum.
169. Iudicium inter duas mulieres de puero.
Regum vicinorum cum eodem amicitia.
Templi Hieroſolymit. fabrica.
171. Navigationes à Salomone inſtitutæ. Regina Sabæ.
172. Salomon uxorius peccat.
Homerus. Variç in Salomonem rebelliones.
173. Scripta eiuſdem.
Roboamus Iudæ. & Hieroboamus Iſraëlis, Reges.
Sciſſura regnorum.
174. Idololatria ab Hieroboamo invecta.
175. Roboami felicitas, liberi. Flagitia regis, & populi.
176. Seſacus, Ægyptiorum rex, Hieroſolymam diripit.
177. Abias Iudæ; & idem Hieroboam Iſraëlis, Reges.
Abiæ ex Hieroboamo Victoria.
Aſa, Iudç. Idem Hieroboam: Nadabus, Baaſa, Ela, Zambris, Amrimus, Thebnius, & Achabus; Iſraëlis Reges.
178. Zara Æthiops in Iudæam inſultat, & victus fugatur. Aſç pietas.
179. Baaſæ perpetua cum Aſâ bella.
Thebnij & Amrimi diſcordia.
180. Ioſaphatus, Iudç: Achabus, Ochoſias, & Ioramus, Iſraël. Reges.
Ioſaphati pietas & magnificẽtia.
181. Elias Thesbites propheta.
Eius prodigia. Fuga.
182. Achabus Samariæ obſeſſus, prœlio vincit Ben-adadum.
183. Nabothus à rege Achabo interfectus.
184. Sociale bellum Ioſaphati & Achabi, adverſus Syrum. Achabus cadit.
185. Prodigioſa Ioſaphati de Moabitis & Ammonitis Victoria. Claſſis eiuſdem.
186. Helias Ochoſiæ mortem impendentem denuntiat.
Eiuſdem raptus. Eliſæus ſuccedit.
187. Sociale bellum Ioſaphati & Iorami adverſus Meſam Moabiten.
188. Eliſæi prodigia. Naaman Syrus.
189. Ioramus Samariæ obſidetur à Ben-adado, & liberatur divinitùs.
190. Joramus Judæ: & alter Ioramus, Iſraëlis, Reges.
Ioramus Iudæ rex, impius, Achabi gener. Eliæ ad eum litteræ.
191. Ochoſias: Iudæ idem Ioramus, & Iehus, Iſraël. Reges.
192. Sociale bellum Ochoſiæ & Iorami, adverſus Hazaëlem Syrum. quo uterque vulneratus, & ab Iehu interfectus, cum Ieſabelâ, & Achabi filijs.
193. Ionadabus Rechabitarum pater.
Athalia, Tyranna Iudæ. idem Iehus, Iſraëlis, Reges.
194. Ioiadas ſacerdos Athaliam regno depellit.
Ioaſus Iudç: Idem Iehus, Ioachaſus, & alter Ioaſus, Iſraëlitarum Reges.
195. Carthaginis Conditus.
Lycurgus Legiſlator.
Ioaſi pietas, & deinde flagitia.
196. Hazael Syrus Iudæam infeſtat.

197. Amaſias Iudę.idem Ioaſus & Hieroboamus 2. Iſrael. Reges.
Eliſæi mors.
Amaſiæ expeditio in Idumæos.
Idem captivus Ioaſi regis.
198. Regnum Lydorum.
199. Ozias Iudæ.idem Hieroboamus, Zacharias, Sellumus, Manihemus, Phoceia, & Phacee, Iſraelis reges. Romuli natalis.
Hoſias, Iſaias, Ioël, Hamos, Abdias, & Ionas, Prophetæ.
Regni Aſſyrij exſcidium ſub Sardanapalo.
200. Regnorũ. Medici & Babylonici, initia. Medorum Reges. Babyloniorum reges.
201. Series Regum Aſſyriorum.
Ionas propheta, in Ninive
204. Amoſus Propheta.
Romæ Conditus.
205. Reges Macedonum.
Anni Nabonaſſari.
Diſſertatio de regno Aſſyrior.
207. Phul-al-bel-ochus, Aſſyrior. rex.
Eſaias propheta.
208. Hoſees, & Ioël, Prophetæ.
Teglalth-phalaſſar Aſſyrior. rex.
Ioathan Iudę: Phacees Iſra. reges.
209. Ioathanis pietas, & magnificentia.
Cyrenæorum, in Libyâ, reges.
Michæas Propheta.
210. Achazus, Iudæ: idem Phacees, & Oſea Iſraël. Reges.
Achazi impietas. Bellum cum Phacée. Obedus, Propheta.
211. Iſaiæ vaticinium de CHRISTO naſcituro.
Extrema Achaſi impietas.
212. Ezechias, Iudæ: idem Oſees, Iſraelitar. reges.
Ezechiæ pietas.
215. Salman-aſſar Aſſyrior. & Sue Ægyptiorum Reges. Ille Samariam & regem Oſeen capit: x. Tribus transfert.
Tobias, uterque.
216. Nahumus Propheta.
Samaritanorum origo.
217. Merodachus, Babylon. rex. Sennacheribus Aſſyrior. rex.
Ab hoc Hieroſolyma obſeſſa. Eius clades.
219. Ezechias morbo liberatus.
220. Merodachi ad Ezechiam legatio.
221. Manaſ. Iudæ rex. impius, captivus.
222. Habacucus Propheta. Iuditha. Holophernes. Bethulia obſeſſa.
224. Manaſſes vinculis liberatus.
Ben-merodachus Aſſyr. &c. rex.
Amon, Iudæ rex.
225. Ioſias, Iudę rex pius. Sophonias Propheta.
226. Hieremias Propheta.
Liber legis repertus.
228. Paſcha celebratum.
229. Pharaon Nechaos Aegypti rex.
Cum hoc Ioſias congreſſus cadit.
230. Ioachazus, Iudę rex ab Aegyptio vinctus abducitur.
231. Ioakimus rex Iudæ, impius.
Alij Lydorum Reges.
Nabuchodonoſor Chaldęor. rex.
232. Init. Captivit. Babylon. 70. ann.
233. Septem Græciæ Sapientes.
Daniel Propheta.
234. Suſanam à morte vindicat.
Ioacimus rebellis. Baruch Proph.
Ille victus, interfectus, &c. multi captivi.
236. Ioachimus, ſeu Iechonias, Iudæ. rex vinctus, cum multis, Babylonem abducitur.
237. Ezechiel Propheta.
Sedechias, rex Iudæ poſtremus.
238. Hieremiæ Prophetæ monita.
239. Ezechielis Vaticinia.
241. Hieroſolyma obſideri cæpta, deinde attiſſimè.

246. Se-

Pag. 245. Sedechias captivus, oculis privatur.
246. Nabuzardanes, princeps militiæ, Godoliam, vacuę regioni præficit. Hoc interfecto, reliquię diſperſæ, in Ægyptum tranſmigrant, vetante Hieremiâ.

TERTIA PARS TOMI I.
Quincta Aetas bipertita.

I. A Tranſmigratione in Babylonem, ad Alexand. Magnum.
II. Ab hoc, ad Dom. N. CHRISTI natalem. (qui erit huius Hiſtoriæ Tomus ſecundus.)
249. Variæ in horum temporum putatione Scriptorum opiniones.
251. Series V. Ætatis.
252. Vaticinia Ezechielis.
253. Cyri initia.
Baruch propheta.
254. Nabuchodonoſoris varię expeditiones. & de gentibus victoriæ.
Apryes Aegypti rex, ſuperbus.
Amaſis.
255. Ninive obſeſſa & capta à Nabuchodonoſore. Nabuchodonoſor Monarcha.
256. Danielis Vaticinia, Viſiones &c.
257. Somnium Nabuchodonoſor. de Statuâ.
258. Statuam auream adorare recuſant cognati Danielis, & ex incendio liberantur.
Somnium eiuſdem regis de Arbore excelsâ. Ipſe in beſtiam degenerat; & reſipiſcit.
260. Piſiſtratus Athenis Tyrannus.
Crœſus rex Lydiæ.
Cyrus Avo Aſtyagi rebellis, Perſici regni fundator.
Eius cum Crœſo bellum.
262. Nabuchodonoſoris exitus.
Evvil-merodachus Babyloniorum rex.
283. Balthazar Babylon. rex.
Viſio Danielis de 4. belluis è mari exſurgentibus: ſive 4. Monarchijs, &c.
265. Viſio de Arietibus & Hirco, & de Antiocho Epiphane.
266. Impendens Babyloni exitium, per Cyrum Perſam, & Darium Medum.
267. Babylon obſeſſa, capta.
268. Variæ de Dario Medo opiniones.
Spectrum Balthazari regi obiectum à Daniele explicatur.
269. Darius Medus, Babylonis rex.
Cyrus Perſa ſuccedit.
271. Series παράλληλος, ſeu συγχρονία Regum Medorum, & Babyloniorum.
272. Darius ſolus, Medorum rex.
Daniel in lacum leonibus obiectus.
273. Lxx. Annorum Hebdomades Danielis.
274. Variæ Interpretum ſententiæ.
280. Cyrus ſolus, & Monarcha.
281. Liberatio Iudæorum è captivitate.
282. Zorobabel Dux populi reducis.
Ioſue Pontifex.
283. Daniel Idolum Belis evertit. & mox Draconem diſrupit.
In lacum leonum conijcitur, & eripitur.
284. Iacta Templi fundamenta. impedimenta ab æmulis obiecta.
285. Viſio Angeli Danieli oblata, plena myſterior. de futuris temporibus
286. De bellis inter Syriæ & Aegypti reges

reges, poſtea exorituris.
289. De Antiocho Epiphane.
290. De Matathiâ, & Machabæis. De Antichriſto.
291. Antitheſis Chriſti & Antichriſti.
293. Regnum Antichriſti quàm diuturnum!
294. Cyri exitus. De priſcis Aegyptiorum Dynaſtijs.
296. Cambyſes 2. Perſarum rex Edicto prohibet Templi ędificarionem.
297. Eius expeditio in Aegyptum.
298. Polycrates Samius. Smerdis Magus, Tyrannus Perſarum.
299. Coniurario principũ in Magum. Et de regno conſtituendo Conſultatio.
301. Darius III. Perſarum rex. Zorobabel dux iterùm Iudæor.
302. Scita Palatinorum acroamata coram rege. pro Vino, pro Rege, pro Mulieribus, & Veritate.
304. Aggæus & Zacharias prophetæ.
310. Templum reædificatum.
311. Roma regio dominatu liberata. Expeditio Darij in Babylonios, duce Zopyro. Pythagoras.
312. Expeditio in Scythas.
313. Expeditio in Libyas. Macedones tentari à Darij Præfectis. Hiſtiæi & Ariſtagoræ conatus.
314. Iönum in Aſiâ rebellio. Mardonij expedirio.
315. Pugna Marathonia. Ægyptij rebellant. Darij mors.
316. Xerxes IV. Perſarum rex. De bello in Græcos cõſultatio.
318. Belli terrâ mariq́ue adparatus. Copiarum recenſio.
319. Gelonis Siculi de Afris Victoria.
320. Eurybiades & Themiſtocl. Gręcorum Imperatores. Leonidæ Laconis virtus.
322. Pugna navalis ad Salaminem.
324. Fuga Xerxis.
325. Mardonij in Atticam expeditio. Clades.
327. Pugna ad Mycalen in Aſiâ. Athenienſ. de Inſulanis victorię.
328. Siciliæ, Græciæq́ue Status. Athenæ reſtitutæ invitis Laconib.
329. Bellum in Aſiam rranſlatum.
330. Pauſanias de proditione ſuſpectus. & Themiſtocles. Cimon dux Athenienſis.
331. Pauſaniæ exirus. Themiſtoclis exſilium. Xerxis mors. Artabanus regni invaſor.
334. Artaxerxes Longimanus V. Perſarum rex. Themiſtoclis exitus. Cimon Athenienſis.
335. Malachias propheta.
338. Eſdras Scriba & Dux. VII. Longimani Annus.
339. Eſdræ pietas, & in docendo induſtria.
341. An legis Moſaicæ interpolator? Bellum Aegyptium, iuvantibus Athenienſibus.
342. Induciæ inter Græcos.
343. Novum in Ægypto bellum. Pax cum Perſis. Nova Græc. diſſcidia. Annus XX. Artaxerxis. Initium LXX. Hebdomadarum.
344. Nehemias pop. Iudaici Dux.
345. Portæ Vrbis Hieroſolymæ.
346. Sanaballates Iudæorum hoſtis. Popularis in Iudæis ſeditio.
347. Hoſtium in Iudæos conſpiratio. Vrbis Hieroſ. cuſtodiæ.
348. Hymnus Levitarum.
349. Iudæi in leges iurant. Res geſtæ in Græciâ.
350. Motus in Siciliâ. Tribb. plebei Romæ. Samiorum cum Mileſijs contentio.
351. Bellum Corinthiacum.
352. Meton Aſtrologus. Bellum Peloponneſiacum.
353. Factiones Græcorum.

354. Gra-

354. Gravis ... Græcis peſtilentia.
355. Sitalcæ Thracis Expeditio in Macedoniam.
356. Peſtis cauſſæ. Bellum Lesbium. Platæenſium virtus,& deditio.
357. Expeditio Lacedæm. in Corcyrã. Bellum inter Siculos. Demoſthenis, Athen. ducis, expeditiones.
358. Delus expiata. Bellum in Ambraciâ &c.
359. Nehemias è Perſide redux. Præclara eius inſtituta.
360. Quæſtio de Sanaballete.
361. Thalmud Babylon. & Hieroſol. Pylos capta ab Athenienſ. Hinc Bellum.
362. Varii caſus prœlior. in Siciliâ. Clades Lacedęmonior. in Sphagia, ad Pylũ. Clades Corcyręor.
363. Xerxes II. Perſar. rex vi. Sogdianus VII. Perſar. rex. Siculorum ſyncretiſmus. Megarenſium Oligarchia.
364. Braſidas Lacedæmoniorum dux. Amphipolis capta.
365. Darius Nothus vii. Perſ. rex. Eius liberi. Induciæ in Græciâ annuæ.
366. Braſidæ & Cleonis Exitus. Pax Quinquagennalis.
368. Pugna ad Mantineam.
369. Fedus Argivorum cum Lacedęm.
37.. Ibidem Seditio. Bellum Melium: Siculum. Clades ibi Athenienſ.
379. Bellum Decelaicum x. annor.
380. Fedus Lacedæmon. cum Perſis. Bellum Athenienſium in Aſiâ. Fedus Perſicum.
381. Alcibiadis molitiones.
382. Cõtroverſia paſſim ob oligarchiá
383. Samiorũ ſeditio, bellum & clades. Alcibiadis in patriam reditus, & ibi conatus.
384. Pugna ad Eretriam duce Hegeſandridâ.
385. Pugna ad Helleſpontum, duce Thraſyllo. Pugna ad Abydũ & Cizycum. Antandrij in libertatẽ adſerti.
386. Pœnorum in Siciliam expeditio. & Thraſylli, in Samum. Pugna ad Epheſum. Motus in Medis.
387. Chalcedonis obſidio & Byzantij. Alcibiadis reditus. eius in vulgum exiſtimatio.
388. Lyſandri Laconis res geſtæ. Alcibiadi imperium abrogatur. Morus Syracuſis.
389. Callicratides Lacedæmon. Pugna ad Arginuſas.
390. Ducum Athenienſium iniquum ſupplicium.
391. Pugna fatalis ad Ægoſ-potamon. Trepidatio Athen. ex eâ clade, obſidio,& pactio cum hoſte.
393. Dionyſius Siciliæ Tyrannus. Artaxerxes Mnemon, iix. Perſar. rex. xxx. Athenis Tyranni,
394. Lacedęmonij potẽtes. Harmoſtę. Thraſybulus vindex libertatis patriæ.
395. Cyri Iunioris in Artaxerxẽ exped.
397. Gręcor. ex Aſiâ reditus, duce Xenophonte.
400. Res in Perſide. In Aſiâ, duce Thimbrone.
401. Ageſilaus Lacedæmonior. rex, in Aſiâ res gerit.
402. Novæ Græcorum diſſenſiones.
403. Pugna ad Nemeam Corinthiorũ.
404. Conon Athenienſ. pro Perſis Pugna ad Coroneam. Bellum Cotinrhiacum.
405. Ageſilai res in Græciâ. Achæorum & Acarnanũ diſſidia.
406. Cononis æquitas. Athenas reſtituit. Pax Antalcidea. Novum Lacedæmon. cum Perſis bellum.
407. Thraſybuli Athenienſ. exitus. Anaxibius Lacon ad Helleſpontum res gerit.
408. Dionyſ. Tyranni res in Siciliâ.

Altera

Altera Poenorũ in Siciliã expedit.
410. Poeni Sicilia exacti. Clades domeſtica. Bellum Dionyſij cum Reginis.
411. Macedonum reges.
412. Priſci Indiæ Occiduę incolæ. Poenorum in Dionyſium Expeditio. Dionyſ. in Rheginos movet.
413. Eorum obſidio & exſcidium. Pax, & Edictum Artaxerxis.
414. Roma à Gallis capta, recepta. Euagoras Cypri rex.
415. Lacedæmon. Græciam turbant. Res iterum in Cypro.
416. Dionyſius Illyricum tentat. cum Poenis bellũ. Lacedæm. ambitio.
417. Expeditio in Olynthios. Res apud Phliuntem.
418. Lacedæmon. Thebas occupant.
419. Res circa Thebas variè geſtæ.
420. Res apud Zacynthum. Pax inter Græcos. 421. Pugna Leuctrica.
422. Iaſonis Pheræi exitus. Nova inter Græcos diſſcidia.
423. Arcades & Thebani, Lacedæmonijs infeſti.
424. Lycomedis Mantinéi conatus. Thebanorum vanitas.
425. Epaminondæ in Achæos Expeditio. Euphron Sicyonior. Tyrannus. Phliaſior. conſtantia.
426. Æneę Stimphalij conatus. Corinthij Arcadibus ſociantur. Dionyſij Tyranni Exitus.
427. Dionyſius Iunior. Novi Tumultus in Græcis.
428. Regum Macedonum ſeries.
429. Meſſene reſtituta. Megalopolis condita. Thebani res novant.
430. Pelopidæ Exitus. Heracleenſium in Ponto principes.
431. Bellũ in Gręcis, ex ſacrilegio Thebani in Spartanos excurrunt.
432. Pugna ad Mantineam. Epaminondæ Exitus.
433. Eius in morte animi magnitudo. Gręci degeneres inter ſe contendant.
434. Artaxerxis in Ægyptios exped.
435. Ageſilai Exitus. Liberi Artaxerxis. in eum coniuratio. Artaxerxes Ochus, IX Perſar. rex.
436. Turbæ in Arcadiâ. Philippus Macedonum rex.
437. Eſthera, & Mardochæus. Aman.
439. Dionis in Siciliâ conatus.
440. Bellũ ſociale adverſus Athenienſes. Philippi Macedon. progreſ.
441. Syracuſæ Tyrannide liberatæ. Alexandri Pheræi ſucceſſores.
442. Bruttiorũ origo, & motus. Philiſti pro Dionyſio conatus. Syracuſanor. diſſcidia. Dionis caſus.
443. Bellum ſociale componitur. Philippi Macedonis coniugium.
444. Bellum ſacrum Phocenſe.
445. Novæ in Siculis diſſenſiones. Dionis exitus. Bellum ſacrum continuatur, Philippo duce; & variante fortunâ. 447. Altera Ochi in Æptũ expeditio. Cyprior. rebellio.
449. Mentoris Rhodij facinora. Bagoæ Eunuchi impotentia. Philippi in Olynthios expeditio.
450. Quæſtio in ſacrilegos. Philippus bello ſacro finem imponit.
451. Timoleon Corinthius, Syracuſanor. Prætor, vir eximius.
452. Alterum Dionyſij exſilium.
453. Reges Moloſſorum. Perinthus & Byzanthium obſeſſę & liberatæ.
454. Bellum Philippi in Scythas. Bellum Poenor. cum Timoleōte. Pax cum iiſdem. Sicilia reſpirat.
455. Arſes, X. Perſar. rex. Pugna ad Chæronéam.
456. Archidami Laconis Exitus. Philippus Macedo Gręcię imperator.
457. Belli Perſici præludia. Philippi exitus. Nova Bagoæ facinora. Darius Codomanus, ult. Perſ. rex.

Finis Elenchi.

ÆTAS PRIMA, COMPLECTITVR

In [illegible] Græcorum, ſive LXX. [illegible] pp. ſupputatione, Annos 2242. Al. ob controverſos Mathuſalæ ann. 2262.

Ex certiori Hebræor. calculo, Annos tantum, 1656. Al. comprehensâ Diluvij fine 1657. quos ſequimur.

CONDITVS MVNDI.

DEVS æternus, In principio, (non ab æterno: ſed in ipſo Temporis, ſiue Durationis creatæ initio) Verbo ſuo; mera & prepotenti vi, liberè [illegible] & de nihilo (nulla antegreſſa materia; neque ex atomis, aut fortuito rerum [illegible] cauit hunc ſpectabilem Mundũ; qui Cœlum ([illegible] ſuis Virtutibus & Angelis) & Terram ſ[illegible] 4. [illegible] enta; [illegible] quod [illegible] rerum internati [illegible] arium, complectitur. Quattuor [illegible] inter ſe coæua, ſtatuuntur. Cœlum [illegible] Angelis, Terra ſive Aqua Terræ immerſa [illegible] & Tẽpus. Quæcunque ex [illegible] præter S. Trinitatem, naturam habent [illegible] ni obnoxiam.

De Tempore, & Luce primigenia. Temporis m[illegible]ur, [illegible] apidan Duratio erat rei corporeæ, (Cœli & Terræ) ſimilis, & commenſ[illegible] tempori noſtro. Lux etiam, tum [illegible] eata, tres primos mundi d[illegible]u, ab ortu in occaſum, de[illegible] ſit & d[illegible]. [illegible] r deinde cæteros, Sol unà cum Lunâ cre[illegible], [illegible] motu d[illegible] uere cæpit & perſeveravit [illegible] x, in m[illegible] Cœ[illegible], vel [illegible] tius al[illegible], creata; & [illegible] d[illegible] decu[illegible] ans, eff[illegible] eſperam, qua[illegible] ſui [illegible] num.

Idem de re B. Auguſt. l. 11. c. 6. de Civit. Dei. C[illegible] s mu[illegible], & T[illegible] m, un[illegible] e[illegible] ei[illegible] u[illegible] ace a[illegible] ud alio præven[illegible] ri. [illegible] 3. dies [illegible] peractos eſſe, qui 4. [illegible] re[illegible] fe[illegible] Lux verbo Dei facta; atque in[illegible] ipſam & T[illegible] Deus ſeparaſſe, na[illegible] atur & eandem Lucem vocaſſe diem, Tenebras [illegible] em.

[illegible] Lan[illegible] s, Libro quem Gall[illegible] è ſcr[illegible] e Do[illegible] ini T[illegible] rum & Tempus ſta[illegible] mit originem ſui accepiſſe in Meridiano Tractûs Hieroſolymitani, cui propinqua Hebron, (qui eſt longitudinis 66. grad. 15, minut. & latitudinis 31. grad. 40. minut.) in puncto Æquinoctij verni. perinde ac ſi Sol & Luna in verâ fuiſſent coitione: & hæc univerſa rerum creatio facta fuiſſe primo die mundi. qui cum Dominico noſtro (qui profanis, dies Solis: Chriſtianis, 1. Feria: Hebræis, 1. Hebdomadę ſive Sabbati, dicitur) convenerit. idque, vt Bedas ex alijs tradit, X. (veriùs VIII) Kal. April. quo & die Chriſtus conceptus, & paſſus eſſe, & à morte paullò poſt reſurrexiſſe, proditur. Diem illu 25. Martij veteres magno in honore habuere, a quo crederent cæpiſſe 1. Æquinoctium, & mundum conditum. Circa Edenem. ubi Homo creatus ſimulac Sol Arietem attigit; ſegetes flaveſcere, & multi fructus matureſcere incipiunt. Et in cultiſſimo totius orbis hemiſphærio perpetua v[illegible], florum, herbarum, frugum, &c. ab Ariete ad Libram. Dies noctibus longiores. & lu[illegible]is ſplendor regnum obtinet. & rerum omnium o[illegible]us. [illegible] contraria omnia ab æquinoctio auctumnali.

ORNATVS MVNDI, ET HOminis creatio.

DEVS autem deinceps, per [illegible] es conſequentes, reliquum [illegible] us [illegible] æ [illegible] ſenſum ca[illegible] unt [illegible] parti[illegible] lat m [illegible] V[illegible] n (cuius [illegible] exu reg[illegible] ntur omnia; quęquo per[illegible] fecta abſ[illegible] àque elegantiâ Κόσμος dici; & Mundi ſive ornamenti nomine inſigniri meruit) eodem VERBO [illegible], & præce[illegible] S. Spiritus potentiâ ac bonitate, exornare con[illegible] t. Luce in primis, quæ ſpiritali naturæ maxime adfinis eſt, eadem primo die creata, [illegible] Tenebris diviſa [illegible] Diei & noctis vi[illegible].

Poſtridie n[illegible], [illegible] die altero, [illegible] Firmamentum, ſiue C[illegible] um S[illegible] ereum [illegible] & E[illegible]

[illegible], & [illegible], [illegible] A [illegible] C[illegible] [illegible] 1. [illegible], [illegible] eſt, [illegible] in[illegible] nume-ro X. qu[illegible] [illegible]um [illegible]. [illegible] A[illegible] cat. Id v[illegible] [illegible] habet en[illegible] [illegible] ig[illegible] [illegible].

Die t[illegible] en-[illegible] & de[illegible] Mari[illegible] [illegible]ta ſunt Arida ap[illegible] [illegible] & ar-bo[illegible] & fru-ctu[illegible] [illegible] Ge-nebi. & [illegible] P[illegible] [illegible] den, ſimul emer[illegible]. [illegible] natu-ram [illegible] [illegible]. Q[illegible] [illegible]cavit, quæ luc[illegible] [illegible] & [illegible] pi Firmamentum ab ig[illegible] [illegible]um. [illegible]uæ ve[illegible] deorſum reman[illegible] ſuis vapori-b[illegible] m [illegible] ex[illegible] [illegible]tur ab igne ſuperi[illegible].

Die quarto, Luminaria [illegible]; Solem qui Diei; & [illegible], quæ Noctu præe[illegible] a Tenebra-rum & Luc[illegible], [illegible]erum & [illegible] Stellæ qu[illegible] & P[illegible] [illegible] d[illegible]que Aſtrorum [illegible] [illegible], quæ univerſa [illegible] T[illegible]mp[illegible]rum, Veri & Æſta-ti[illegible] Autumni & Hyemis, menſium denique viciſ-ſitudines metia[illegible] & op[illegible]una rebus agendis tempora deſcr[illegible].

Die quint[illegible] ex Aqu[illegible] ſive Mari, extitêre Piſces & Aves, Aquæ & [illegible] [illegible] contendunt, u[illegible] [illegible]. pr[illegible] [illegible] ex aquis; ſed tam aveis, qua[illegible] [illegible], ex [illegible] [illegible]erſiſſe. [illegible]

Die ſext[illegible] Terr[illegible] præterea produxit Animanti[illegible]; Q[illegible]a, Iumen[illegible], S[illegible] & Fe[illegible]. Eo-[illegible] [illegible], ſed tan[illegible] ſive ad extre-m[illegible] quod erat pr[illegible] [illegible] itium diei ſep-t[illegible] [illegible] requievit Deus [illegible] T[illegible], [illegible] [illegible] ad ſu[illegible] imaginem & [illegible]em effinxit [illegible] Adamum. [illegible] mentem [illegible] Anima, [illegible] & in[illegible] parti[illegible] eſt [illegible] [illegible] Paradiſum, inſ[illegible]dit. [illegible] [illegible] perenni-tate donatæ [illegible]. Vt[illegible], quem [illegible] D[illegible] [illegible]um tenet [illegible] [illegible]us cæter[illegible] dominetur.

[illegible] nomine [illegible] A-[illegible] Hebr[illegible] [illegible] [illegible] V[illegible] [illegible] ur, [illegible] E[illegible] [illegible] cat.

[illegible] *Hominis rex creatus ſuit.*

T[illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] qui Nilus,

[illegible] & [illegible]rate. [illegible] na[illegible], [illegible] p[illegible] [illegible] [illegible] nt, [illegible] a-ta [illegible] tr[illegible]ata. [illegible] n [illegible]de [illegible] permagni[illegible] ab E[illegible] permand-ſe in pa[illegible], & [illegible] in 4 part[illegible], a[illegible] iſſe in [illegible] nes. [illegible] qu[illegible] [illegible] & Cel[illegible] Gangem & [illegible]um ſ[illegible] ex [illegible] d[illegible] & [illegible] qui A[illegible], [illegible] [illegible] dano, para[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Eu[illegible]hrat[illegible]s & Tigri[illegible] [illegible]uunt[illegible] q[illegible] in [illegible] 4. flu[illegible] [illegible] gri[illegible] & E[illegible]phr[illegible]t[illegible]s, [illegible]n, q[illegible] d[illegible]-ſertam, [illegible] Phaſi-t[illegible], [illegible] ter[illegible]am Hevilath [illegible] Chaulat[illegible]um, [illegible] [illegible] [illegible] dem [illegible], in ſ[illegible] [illegible]at[illegible].

Adamo itaque in hu[illegible] Hor-tu[illegible], cui præ[illegible] qu[illegible]que no[illegible] ſine d[illegible] & q[illegible]da[illegible], ex[illegible] ipſe ([illegible] tran[illegible] [illegible]dato, ſi[illegible] p[illegible] [illegible]arum u[illegible]a, mulierem E[illegible]am. D[illegible] [illegible] ina[illegible], [illegible] C[illegible]ugemque Vi[illegible]ua, ex[illegible] [illegible] nt[illegible] c[illegible].

P[illegible] legitimi conjug[illegible] n[illegible]uralis & m[illegible]a.

[illegible] Deus ad Adam[illegible] addux[illegible]et; [illegible] prophetici perm[illegible] [illegible] id quod [illegible]um fuerat, ea[illegible] dixit, os eſſe, quod ex [illegible] & c[illegible] quæ e[illegible] carne ſua [illegible] eſſet. [illegible]que-propte[illegible] i[illegible], (ut ſi [illegible] interpre[illegible] [illegible]m (ab I[illegible]ha, quod eſt [illegible] vel [illegible]) quoniam ex viro decerpta e[illegible] Vi[illegible] ſeu V[illegible]em in poſte[illegible] vocatū iri.

Hi fuit pri[illegible] Gene[illegible] p[illegible] qu[illegible]-rum cauſâ reliqua [illegible] quique in eadem [illegible] divinitus con[illegible] dominarentur.

Die ſeptim[illegible] [illegible] Dies Q[illegible] [illegible] D[illegible] ſuper ope[illegible] qu[illegible] [illegible] va-rum [illegible]eatione ſu[illegible] [illegible] que [illegible] Num[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eſſet om[illegible] [illegible] n[illegible] quil-q[illegible] [illegible] Cr[illegible] autem [illegible] [illegible], ſecundum [illegible] attributam, [illegible] N[illegible]us.

[illegible] itaque [illegible] H[illegible] utr[illegible] [illegible] eſt, [illegible] Deus [illegible] [illegible] m[illegible] D[illegible] anim[illegible] & [illegible] Adam[illegible] [illegible] rit [illegible] & [illegible] [illegible] &

H[illegible] *& Evæ.*

P[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] urguo,

irriguo, ad Orientem, in Edene, collocatis; hoc tãtum præcepti impoſuerat Deus, (qui ceu iuſtus agonotheta, Athletis virtutis, victoriæ præmia proponere inſtituiſſet) Vt quum ex cæterarum omnium arborum fructibus, liberè victitare liceret; tum ab unâ arbore, quæ (Pomus, Sulpit. al. Ficus) ſcientiæ boni & mali appellabatur, abſtinerent. morte, ceu pœnâ violati præcepti vindice, conſtitutâ. Ligna iſta, plantæ erant è terrâ enatæ. ſed propter diuinam ſententiam, alterum ex ijs lignũ Vitæ dictum. veluti quoddam vitæ præmium propoſitum obſervanti mandatum. Alterum, quia per ipſum ſentiri cæpit peccatum, lignum boni & mali cognitivum, appellatum eſt. Habebat quidem Adamus eam à naturâ notitiam, ſed poſtea experimentum cepit. Illi autem, qui nullas in animo & corpore voluptatis illecebras adhuc perſenſiſſent, ſolâ Diaboli invidiâ, obliti ſalutis ſuæ & ſuorum, præceptum illud ſtatim violaverunt. Et ab illo, qui vel verus & verſutus ſerpens erat, vel ſerpentis figuram præferebat, eluſâ callidè diuini præcepti ſeveritate, & elevatâ moriendi neceſſitate; atque adeo vanâ ſcientiæ, quæ mox, divinę par, in ipſis eſſet futura; pollicitatione, quodam-modo perſuaſi. Et priùs Eua, deinde Adamus, blanditijs uxorijs inductus; fructum vetitum deguſtare, veſcique; & Deum auctorem, neglectâ lege, offendere auſi; incredibilibus miſerijs ſeſe & poſteros involverunt, & inexpiabili criminis labe infecerunt. Atque adeo in primis, qui ad illud tempus nudi, ſine vllo pudoris ſenſu, ex naturæ adſpectu, fuerant; ſtatim ex ſenſu peccati, & conſcientiæ ſtimulo, erubeſcentes, cõtextis è fronde ficulneâ arboris vetitæ ſubligaculis, naturam operuerunt. Et exauditâ Dei, in paradiſo à meridie inambulantis, & ſe compellantis, voce; ut eius, quem offenderant, conſpectum declinarent; inter arbuſta ſeſe abdiderunt.

Verùm ille Adamum, ſiſtere ſe coràm iuſſum; & nigrum latibulumque à nuditate excuſantem, rogat: Vnde inſolens illa nuditatis cognitio, & pudor? niſi quod pomum, cuius eſu ipſis interdictum fuerat, deguſtaſſent! Is verò culpam non agnoſcere ingenuè; ſed in mulierem, ſociam ſibi à Deo datã, quæ fructum comedendum obtuliſſet, conferre. Et illa viciſſim rogata, ſe à ſerpente deceptam, ediſſe, reſpondit.

Tum Deus ſerpentem, uti totius mali auctorem, condemnat: quo, vel cuius ſaltim ſpecie, in fallendâ captandâque Euà, Diabolus uſus eſſet. Et hanc in eum pœnam ſtatuit. Vt non pedum, ſed pectoris præſidio ingrediatur; & terram pro cibo devoret. In Diabolum autem, mali caput, immortaleis conſtituit. inter ipſum, & mulierem, ac ſemen vtriuſque, inimicitias. Ita tamen, ut Euæ ſemen, hoc eſt, CHRISTVS, (al. MARIAM, CHRISTI matrem, interpretantur quę, per CHRISTVM, Diabolum debellatura eſſet,) eius caput tamdem obtriturus ſit.

(HAEC prima CHRISTI Servatoris Promiſſio.) Et Evæ quidem hanc multâ dixit DEVS: Fore, ut in partu liberorum, dolores ei ingeminentur; & ipſa viri, ceu domini, ſubſit poteſtati. Adamus verò, qui prava-ſuadenti & illecebroſæ vxori paruiſſet; ea quæ ad vitam ſunt neceſſaria, ex terrâ, diris devotâ, & perpetuum ſibi à carduis vepribuſque expurgandâ, non ſine ſudore & moleſtiâ, compararet, & quaſi ingratijs exigat. quoad eamdem in terram, unde ortus, revertatur. Atque hæc priuata Adami & Evæ ſupplicia, commune utrique aliud excepit. DEVS namque eos, contextis ex pelle (alij, teſte Theodorito, ex arborum corticibus) tunicis amictos, è loco illo amœniſſimo, in Hebronem, ubi ille primum creatus (Abulenſ.) & in locum calamitatis pleniſſimum, colendæ terræ cauſſâ, mox eiecit. Neve eò impunè redirent; pro foribus Horti, Cherubimum, qui viam illuc ferentem cuſtodiret, cum gladio micante & verſatili, collocavit. Theodoritus: Nec gladius ille naturaliter igneus erat, ſed viſu talis. Nec Cherubim animalia erant, ſed talia videbantur. Vt indicet potentem quamdam ac terribilem viſionem & formam, quâ inde Adamus arceretur. Illi itaque in terram, velut exſules, è beato illo voluptatis domicilio in perpetuum exſilium eiecti, & morti obnoxij; liberis procreandis & poſteritati propagandæ, operam dare cæperunt.

HVMANI GENERIS PROPAGATIO: ET ALTERVM HOMINVM SCELVS.

ANno Orb. Cond. 13. (Hebræis) 55. (noſtris) natus eſt Cainus. ſic à matre vocatus, quòd hominem ipſa Dei benignitate poſſediſſet. (Suboles namque, poſſeſſionum noſtrarum prçſtãtiſſima.) (Torniell. mavult Cainum 1. O. C. anno; & Abelem, 2. natos eſſe.)

Anno verò 30. natus eſt frater eius Abelus (quę vox Luctum, al. vanitatem, & in ſe, & in ſubole ſuâ; ſignificet.) Hic alendorum pecorum artem, in uſum lanarum ac pellium, excoluit. nondum eſu carnium recepto. Alij verba illa, Gen. 1. v. 29. Erũt vobis in eſcã &c. nõ tantum ad plantas, ſed ad bruta etiam, referri poſſe putarunt. Bruta in ſolas plantas; homo etiam in bruta dominatum accepit. Quorſum Abel paviſſet agnos; aut cur ſolum adipem quandoque offerret; ſi carnibus pecorum illi non licuiſſet veſci! Sic illi. Eâ de re inf. plenius. Vſus autem lanarum & pellium à Deo fuerat commonſtratus, dum primos parenteis, è paradiſo eijciendos, pelliceis veſtibus, pudoris tegendi, amicivit. Cainus autem agros colere, ſerere ac metere, inſtituit & docuit.

Hos filios Adamus docuerat offerre Deo decimas & primitias, frugum ac pecorum. Deus namque promiſſam ſalutem cerimonijs confirmavit: quarum pars præcipua ſacrificijs cõſtabat. (Sanguis autem pecorum, qui quotidie in ſacrificijs effundebatur, ſanguinem illum, quo ſemel effuſo redempti ſumus, figurabat.) Vnde factũ ſit poſt multos dies (LXX. annis ab ortu Abeli, qui C. huius ſæculi anno occiſus eſſe tradatur. Torn. vult CXXX. O. C. anno id accidiſſe) Vt quum prior parciùs ieiuna & vilia de frugibus terræ munera; neque plenos quidem ex ubere meſſe manipulos, Deo offerret: alter verò opimos è grege ſuo, agnos arieteſque, Immolaret, & litaret; in huius quidem ſacrificio, quod, igne, de cœlo, tactum eſſet, probationis & reconciliationis ſignum apparuiſſe; illius verò opera, ſaceris intactis, Deo diſplicuiſſe tradantur. Vnde Caïnus livore & invidiâ concitatus, quantumuis à Deo moneretur, vt malignam illam animi offensionẽ &

 impetum,

impetum, rationis imperio refrenaret; fratrem ſubdolè in ferrea rura pertractum, interfecit. Idq; in agro Damaſceno (cui loco nomen dederit Damaſce, hoc eſt, Sanguinis mistio) vel in Hebrone, quò Adamus è paradiſo fuerat repulſus.

Parricida ille à Deo diris deuotus, eiuſque conſpectum defugiens, in eâ habitavit regione, quæ Edenio horto ad Solem exorientem erat obverſa. Ioſeph. ibi Naida urbem condidiſſe ait; atque illic, ſedem optaſſe, ubi liberos procrearit.

Ab his dvobvs Fratribvs, & duplici Amore, duæ exortæ ſunt Civitates: Dei & Ivstorvm; Diaboli & Impiorum.

(B. Auguſt. ſentent. 221. id refert ad Babylonem & Hieruſalem.)

AB Abelo, quia Virgo, Sacerdos, & Martyr fuit nec obſcura Christi, paſſuri, imago) Eccleſia Dei oriri & incipere dicta. ad quam Adamus pertinuerit: & diuturno mille prope annor. luctu criminis ſui veniam, Cœlumque promeruerit. (Ir. n.)

Cainus verò, ultrice parricidij conſcientiâ exerrans & profugus, impiæ ſtirpis proſeminator, genuit Enochum. Et excogitatâ ædificandi arte, ſuprà ponderum & menſurarum uſum, primam vrbium, Enochiam, filio cognominem, in Libano condidit. Ibique auctus familiâ, & coactis in unum domeſticis, primi regni ſeu Latrocinij, quod pios ad Diluvium uſque infeſtauit, aut exercuit; ſedem conſtituit. Quod autem paſſim in Sacris litteris occurrit; Gignebant filios & filias: eſt, Numeroſâ utriusque ſexûs ſubole, & ferè gemellis, augebantur. Nequis tam brevi temporum interuallo gētem humanam tantoperè & deinceps adauctam eſſe miretur.

CAINI PROGENIES.

Enocho Caini F. genitus eſt Iradus; Irado Maviaëlus.
Maviaelo, Mathuſaëlus; Mathuſaëlo, Lamechus.

Lamechvs, *bigamus & homicida, Adami trinepos, tertium ſcelus admiſit.*

HIc Venationis exemplum poſteris reliquit, & arma cædibus perpetrandis fabricatus eſt. Tradunt quidam ab eodem Cainum atavum, inter fruticeta latitantem, caſu & per imprudentiam, ſagittâ, pro ferâ, transfixum. deinde Tubal-cainum F. qui fefelliſſet, feramque eum eſſe dixiſſet, ab eo ſuffocatum. Quò illa pertinere putant: ((Occidi virum in vulnere meo, & adoleſcentem in livore meo)). Quâ de re apud vxores, quæ vererentur ne propterea, ſuprà bigamiam, ab offenſo Deo puniretur; purgare ſe ſit conatus. Et legis ſibi præſcriptæ nondum immemor, ſe fraternæ cædis, à Caino atavo factæ, pœnas luiturum (haud dubiè impendente Diluvio) prædixerit. (Ioſeph. l. 1. c. 3.) Al. homicidij à ſe perpetrati impunitatem, ex eo ſibi pollicitus ſit, quod anteà Cainus idem crimen impunè tuliſſet. Theodoritus, vult unum, non duos, ab eo interfectum; & quidem virum iuvenili ætate: pœnam tamen euaſiſſe, propter peccati confeſſionem.

PROGENVIT IS EX CONIVGIBVS.

Adâ quidem,

Iabelvm, qui artem paſtoritiam, Abeli nece intermortuam, cum uſu Tabernaculorum, reſtituit; & eorumdem, ad commodiorem gregis paſtionem, circumducendi. auctor Nomadum.

Ivbalvm, qui Muſices & eius inſtrumētorum, pſalterij & citharæ, inventor fuit. (undè Iubilandi vox in aliquot linguas defluxit.) Ioſeph. hunc malè ex poſteris Sethi fuiſſe memorat, & Muſices invētum in columnis cælaſſe. quemadmodum filij Seth, ea quæ de diſciplinâ cœleſtium repererant, ſimiliter inſculpſerant.

Fortaſſe-an mater eius Ada, ex ſanctâ Sethi radice manarit: & hinc conſanguineus, ſive è poſteris Sethi unus, ſit habitus.

Sellâ vero,

Tvbalcainvm, (Ioſ. Thobelum) qui nomine à Vulcano nō ità abhorrēte, artem fabrilē adinvenit: primus metallā effodit; uſum ferri atque æris aperuit. ſculpturę inventor putatus, quòd tum cæperint homines ſculptilia facere & adorare. Philo.

Noemam, ſororem (Ioſepho, eſt filia ipſius Thobelis) lanificij & textrinæ inventricem. quæ linum in fila trahere, & pannum texere docuerit. quùm anteà beſtiarum pellibus uterentur, & veſtirentur.

Dicitur autem Lamechus universè liberos habuiſſe 77. (Vltio de Lamech ſeptuagies ſepties.) Quæ ſtirps omnis Diluvio funditus exſtincta ſit.

PRIMI DECEM PARENTES, SIVE GENEARCHÆ, AD DILVVIVM VSQVE.

EORVM NATALIS, LIBERI, VITA ET EXCESSVS.

Anni ab Orbe Cond. uſq; ad Natalem CHRISTI, *ex duplici ſupputatione, Hebræorum; & Græcorum ſiue LXX. Interpp. digeſti.*

Interp. 70.	Hebræis.		70. Interp.	Hebræis.
		ADAMVS, creatus à DEO, ſexto die à Mundi conditu.	5419.	3950.
I.	I.	Præter Caïnum & Abelum, de quibus ſuprà, duas etiam filias, Azuram & Aſuam, habuiſſe traditur. (Pſiſdes.) Ex quibus Azura Setho; Aſua, ſive Sava, Caino, enupſerint. (Epiphan. hæreſ. 39.)		
230.	130.	Idem, poſt necem filij minoris, Abeli, anno ætatis ſuæ 130. Hebr. aut 230. Interpp. Sept. procreavit filium, Sethum.	5189.	3820.

Hunc mater Eua, Abelis occiſi non ſine mœrore etiam-tum meminens, Sethum appellavit; quòd DEVS ſibi, pro illo, aliud ſemen dediſſet ſive ſubſtituiſſet; ſubolis & poſteritatis fundamentum. qui cæteris fratribus & conſanguineis Diluvio funditus exciſis, genus humanum eſſet propagaturus; & CHRISTVM, Salutis reparandæ auctorem, ex ſe, ſed longâ ſerie, progeniturus.

Adamus verò ſuo diuturno exſilio, & ærumnis laboribuſque quotidianis; in concinendis DEI laudibus & pſalmis acquieſcebat, & ſe ijſdē ſuaſque conſolabatur. Hunc Thalmudici, inter XI. Pſalterij, ſive Libri Pſalmorum, ſcriptores, recenſent: & Pſalmum 92. condidiſſe, quo beneficium Creatoris, & DEI ergà res conditas providentia, celebrantur. Hic quum vidiſſet filios filiorum & nepotum ſuorum, ad ſeptimam uſque ſtirpem, mortuus eſt anno ætat. 930. Sepultus (Hebr.) in terrâ Iſraelis, propè agrum Damaſcenum, haud procul ab Hebrone, ubi & fuerat procreatus. ubi etiam hæc Ætas traducta, hominibus nondum variè diſperſis. Id conijcere licet ex Ioſuæ 14. ubi Hebron dicitur, Cariath-arbea, civitas Enachim, in Valle Mambrea. ac proinde tam ſedulò eius loci ſpeluncām ab Hetho quodam Cananæo Abrahamus coëmerit, eiuſdē ob rei memoriam. Et ſic in officio mortuorum Hebræi canere ſolent; (Patres, qui dormitis in Hebron, portas paradiſi Eden, huic N. aperite.) Chriſtiani tamen, ex veterum traditione, in monte Golgothano ſepultum putarunt, in quo crucifixus poſteà CHRISTVS Dom. licet inde in Hebronem tranſlatum velint. S. Iren. aſſerit obijſſe Feria VI. hebdomadæ, quo die fructum vetitum ante guſtarat: & CHRISTVS morte ſuâ peccatum primigenium pòſt expiavit.

Heva vxor, decē poſt virum annis, mortua proditur, vitæ ſuæ & Mundi Cond. anno 940.

Interp. 70.	Hebræis.		Interpp.	Hebræis.
435.	235.	SETHVS, pij hominum generis propagator, annos natus 105. Hebr. aut 205. Græc. genuit Enoſum.	4984.	3715.
		Hic litteras, ſive characteres Hebraïcos, & ſtellarū ac planetarum motus ac nomina commentus eſſe; & ſic Aſtronomiam inveniſſe; & unà cum filio duabus columnis inſcripſiſſe, creditur. (Ioſeph.)		
		Vixit autem Sethus universè an. 912. Ex ijs cum patre Adamo, 800. Mortuus anno O. C. 1042.		
625.	325.	ENOSVS, anno ætat. 90. Hebr. aut 190. Græc. genuit Cainanum.	4794.	3625.

Hic, quum iam cæpiſſet idololatria, ſive commentitiorum Deorum cultus invaleſcere, ſolus in ſuâ familiâ veræ & avitæ religionis retinens, pietatem inſtauravit. Geneſ. 4. (Genebr. & Hebr. Alij verò probabiliùs cenſent, Quum homines ab Adamo, ad Semum uſque Noei F. DEVM, univerſorum conditorem, coluerint; & ſimplicem ſacrificandi ritum uſurpauerint, (ex quibus nemo, quod Dijs alienis fuerit deditus, aut impuris Dæmonibus ſacra fecerit, taxatus eſt.) (Cyrill.) Tum, tempore Enoſi, cæptū ſit inuocari nomen Domini, hoc eſt, ſolennior quidā eius venerationi inſtitutus & adhibitus ſit cultus. Et Enoſus tantū operæ ſtudiique poſuiſſe cēſeatur in amplificando DEI honore; quantum Cainus, cum poſteris, laboris otijque inſumebant in rebus caducis, mechanicis artibus &c. Hinc ab illo Filij DEI, uti à Caino Filij hominum, Geneſ. 6. c. Enoch, ſive Enoſchus, ſonat infirmum & mortalem. Ex cuiuſmodi ſuæ infirmitatis cognitione didicerint homines ſtudioſiùs, quam ante-hac, ad Deum confugere, & ad eum invocandum convenire. & pij, Filiorum DEI nomen acceperint. Quo etiam tempore ab Adamo, Setho, & huius ſtirpis Nepotibus, duæ Tabulæ

ſive Columnæ factæ traduntur; una ænea, adverſus aquarum eluviones: altera lateritia, adverſus ignis conflagrationes. In quibus artes liberales, & præcipuè doctrina de Deo; atque adeò Mathematicæ, cælatæ. Et in earum alterâ, promiſſionem de Semine, hoc eſt, Christo, factam inſcripſerunt. Ioſeph. l. 1. tradit, Columnas, ſive lapides coctileis, pro Siderum ratione inſcriptos, 700. ante Ninum annis, in Babyloniâ repertos fuiſſe. Vnde liqueat ante Diluvium, litterarum & diſciplinarum, præſertim Mathematicarum, uſum extitiſſe. Hinc & Chaldæi, ante Græcorum Monarchiam, 43. millibus annorum, ſed menſtruorum, (qui 3634. ſolares cõficiunt) litterarum & Aſtronomiæ principia coluiſſe non abs re memorentur. Qui anni ducti retrò per Imperia, Perſicum & Babylonicum, & 4. primas Scripturæ Ætates, in Adami cli. & Sethi xxi. ferè incurrunt. Vide inf. quintum Alexand. Magni annum, de Calliſthene.

Vixit Enoſus annos 905. mortuus eſt an. Orb. Cond. 1140.

Interp. 70.	Hebræis.		Interpp.	Hebræis.
795.	395.	Cainanvs, ann. ætat. 70. Hebr. aut 170. Græc. genuit Malaleelum, quaſi, Dei laudatorem. Et quum vixiſſet 910. ann. mortuus eſt ann. Orb. Cond. 1235.	4624.	3555.
960.	460.	Malaleelvs, anno ætat. 65. Hebr. aut 165. Græc. genuit Iaredum. (quaſi dominatorem. qui ſibi imperare poſſit. ut Deo pareat.)	4459.	3490.

Vixit universè 895. ann. Mort. anno Orb. Cond. 1290.

Interp. 70.	Hebræis.		Interpp.	Hebræis.
1122.	622.	Iaredvs anno ætat. 162. Hebr. & Græc. genuit Enochum, quaſi ſacris initiatum. Vixit 962. ann. Mort. anno O. C. 1422.	4297.	3328.
1287.	687.	Enochvs anno ætat. 65. Hebr. aut 165. Græc. genuit Mathuſalemum, quaſi Apoſtolum dicas. Vixit in terris annos 365.	4132.	3263.

Hic poſtquam Adamum tritavum ſepelijſſet, & deinde 57. ann. ſupervixiſſet; ambulavit cũ Deo, ab eo, cui ut gratus & obediens, ità familiaris fuerat, tranſlatus è corruptiſſimo ſęculo (fort. in paradiſum, terreſtrem, niſi is Diluvio poſteà ſit deletus. Æternitatis candidatus: poſtmodò ab hominibus non conſpectus. Id factum lxix. ann. ante Noei natalem, cum cęteri adhuc patres ſuperſtites eſſent; & forte-an huius tranſlationis ſpectatores. non ſine certâ & præceptâ ſpe reſurrectionis, vitæ futuræ, & immortalitatis. Deceſſit etiamnum iuuenis, & quaſi in ipſo ætatis flore, annos natus ccclx. (quot ſunt dies anni ſolaris) quæ erat huius ævi iuventus.

Hic itaque per fidem & gratiã, quâ placuit Deo, mortis ſemitam declinavit; ab eius ſententiâ eximius; cuius & imperium in homines Christvs eſſet deleturus.

Hic denique ultimis Mundi temporibus, unà cum Heliâ; Antichriſto, Dei adverſario, obviàm ibit & reſiſtet; illiusque errores redarguet, teſtis idoneus futurus ſecundo Christi adventui, & Iudicis gloriæ. de eodem anteà, dum viveret, apud ſuos vaticinatus. (Epiſt. Iudæ Apoſt.) * Ecce Dominus venit in Sanctis millibus ſuis facere iudicium contra omnes, &c. Vbi & promiſſio de Christo, futuro ſemine. Idem itaque ſeptimus ab Adamo propheta, primus omnium, libris, ſive litteris aliquid mandaſſe, & memoriæ poſteritatique prodidiſſe, meritò cenſeatur. Origen. homil. 28. in Num. Libros Enochi citat. quibus cõprehenſa fuiſſe ait arcana de Nominibus, non modò plagarum Cœli, ſed omnium etiam ſtellarum atque Siderum. quæ & linguâ Abyſſinâ apud Æthiopas, in regno Sabæ reginæ, extitiſſe, alij tradiderunt. Origenes tamen negat libellos illos certæ apud Hebr. eſſe auctoritatis. Ijs etiam tradita fuiſſe mandata Dei, leges, & cerimonias aliquot de Sacerdotio & ſacrificijs, de Divino cultu &c. iuxta quas, Noens hoſtias obtulerit ex animantibus mundis: & Melchiſedechus, Sacerdos Dei excelſi, libamenta, panes propoſitionis, decimas: Abrahamus denique & eius poſteri, multa, quæ poſtmodò Moyſes novo S. Spiritus adflatu ſanxerit. Hæc in primitivâ Eccleſiâ extitiſſe, hinc clarum eſt; quod Tertullian. multis locis integras ex ijs ſectiones citant. Lib. de Hab. mul. Scio, inquit, ſcripturam Enoch, quæ hunc ordinem Angelis dedit, non recipi à quibuſdam; quia nec in armarium Iudaicum admittitur. Opinor; non putaverunt illam antè Cataclyſmum editam, poſt eum caſum orbis, omnium rerum abolitorem, ſalvam eſſe potuiſſe &c. ubi & Pamelium vide, de eius Libri auctoritate. Qui quantumuis Eccleſiæ cenſurâ notatus auctoritatem amiſiſſe videatur, & inter apocrypha ſcripta eſſe relatus; ut nec plenum veritatis teſtimonium meretur; ità non planè tamen reiectus cenſeri debet. quem à Iudæis & hæreticis depravatum fuiſſe conſtet. Ex eo autem integnore, Apoſtoli, eorumque pænè æquales, quædam ſana in ſua ſcripta & epiſtolas transferre non defugerint. Liber autem ille à cataclyſmo ſuperſtes fuit, vel à Noeo, Enochi pronepote, in Arcâ ſervatus; vel in unâ ex Columnis, de quibus ſup. inſcriptus. Apud Euſeb. ex Polemone citatur, Enochum fuiſſe inventorem Aſtronomiæ, & à Græcis Atlantem nominatum; multaque ab Angelis didiciſſe. Quùm contrà Theodotus in Eclogis, apud Clem. Alexand. Enochus dixiſſe tradatur; Homines ab Angelis deſertoribus Aſtronomiam & divinandi artem edoctos eſſe. De his ſatis.

Interpp. 1454.	Hebr. 874.	MATHVSALEMVS, anno ætat. 187. Hebr. aut 167. (al. 165.) Græc. genuit Lamechum. quaſi, Ad humiliatem comparatum.	Interp. 3963.	Hebr. 3076.

Alij, inter quos Africanus, Nicephorus, &c. apud 70. Interpp. legunt ann. ætatis 187. convenienter Hebræis. Pererius xx. annos illos Mathuſalemo detrahit, ex auctoritate BB. Hieronymi & Auguſt. Hic verſatus cum Adamo annis 243. & cum Noeo nepote, 600. quùm omnium diutiſſimè vixiſſet, 969. annos, ſaltim inchoatos; mortuus eſt anno Orb. Cond. 1655. exeunte, ſeu verius 1656. inchoato; ſeptem, uti volunt, antè Diluvium diebus.

Interp. 70. 1642.	Hebr. 1056.	LAMECHVS anno ætat. 182. Hebr. aut 188. Græc. genuit Noeum.	Interpp. 3777.	Hebr. 2894.

Sic dictum, quod DEI iram placaturus, & generi humano conciliaturus eſſet, vel conſolaturus homines, quiete ijs datâ, (conſeruando & reparando; ſive ſpe futuri CHRISTI) in operibus laboribusque manuũ, in terrâ cui Dominus maledixerat (quam ſterilem & infructuoſam reddiderat, fame Cainitis ium immiſſâ) al. Ob inventum fabricandorum inſtrumentorum, & accuratiorem agricolationis artem.

Excepto Noeo, omnes primæ ætatis Patres Adamum videre, & cum eo vivere potuerunt.

Sethus, Enoſus, Caïnanus, Malalcelus } annis { 800. 695. 650. 505.
Iaredus, Enochus. Mathuſalemus, Lamechus } annis { 470. 308. 243. 56.

Vixit Lamechus universè ann. 777. Huius anno, uti dixi, 56. mortuus eſt Adamus. Atque hinc traditione quâdam conſervatam eſſe ab initio DEI doctrinam probabile eſt: quam Lamechus ab Adamo, qui-cum vixit, acceptam, transfuderit in Noeum F. & Semum Nepotem; de Relligione, rebusque diuinis.

NOEVS, eiuſque Liberi.

HIc iuſtitiâ egregius, & præ cæteris eo tempore mortalibus, Domino carus acceptusq́;: qui cultum eius & metum cxx. annis antè Diluvium palàm annuntiarit, octavus iuſtitiæ præco. (Gen. 6. v. 3. & Petrus 1. c. 3.)

Hic vixit cum { Enoſo, Caïnano, Malalcelo } annis { 84. 179. 234. { Iaredo, Mathuſalemo, Lamecho } annis { 366. 600. 595.

Et quum antè liberos non genuiſſet, vel cælibatus ſive coniugalis continentiæ ſtudio; vel metu Diluvij impendentis, quo omnia extinctum iri præſciebat; oraculo tandem, vt quidam putant, excitatus, ad procreandum acceſſit.

Interpp. 2142.	Hebr. 1556.	An. itaque ætatis 500. Hebr. & Græc. progenuit Iaphetum. Et anno 501. Semum. Et anno 502. Chamum.	Interpp. 3277.	Hebr. 2394.

Hebræis quibuſdam Iaphetus quidem primus Noeo patri natus; ſed Chamus ſecundus; & Semus poſtremus. anno ſcilicet patris 502. ſive 98. antè Diluvium. ſive 100. ann. ante nativitatem Arphaxadi. quæ contigit biennio poſt Diluvium. (Patere id putant, ſubductis annis Geneſ. 11. v. 10.) Noſtris contrà, BB. Auguſtino, Cyrillo &c. Iaphetus minimus eſt, & Semus maximus. Quum verò Semus dicatur centenarius, biennio pòſt Diluvium, generaſſe Arphaxadum; omnino videatur natus anno Noei patris 502. alioqui Arphaxadus natus eſſet ipſo Diluvij anno, & 100. Semi. Ioſep. Chamum νεώτατον fuiſſe ſcribit. Et Geneſ. 10. c. Semus dicitur frater Iaphet maior (ubi al. legunt, frater Iaphet maioris, τοῦ μείζονος.

Nominum autem, quæ pater filijs impoſuit, myſteria, ſic explicantur. Semus dictus, quod ex eius poſteritate naſciturus is eſſet, cuius nomen eſt ſuprà omne nomen: quod quidem ad primigenium ius videtur pertinere. Chamus, exæſtuantem vitiorum calorem ſonat, & depravatam conſcientiam. Iaphetus fidelis & obſequens. latitudinem, tum generis regnaturi; tum nominis Domini, quod de Semo eſſet oriturum, ſub ultimam ætatem, propagandi.

DILVVIVM.

HAc autem tempeſtate, hominum malitiâ & flagitijs offenſus DEVS, de ijs è terra delendis, & ſupplicijs infligendis, cogitare cœperat.

Quum namque Iuſti homines, è ſtirpe Sethi, ſive Enoſi, in quorum familijs DEVS piè ſanctèq́; colebatur; quique ob ſingulareis virtutes, tam-

quàm Dii vulgò habebantur; connubia cum filiabus Iniuſtorum hominum, è ſtirpe Caini, qui ab avito Dei cultu degenerabant, & omni ſcelere erát impurati, contraxiſſent: ex iſtiuſmodi hominum, diſparium, coniunctione, & nefando concubitu, nati ſunt homines, corporeis voluptatibus dediti, in quibus DEI cognitio cum honeſtate prorſus exſtincta iaceret. ſolo pænè Noeo cum coniuge, & tribus filijs, totidemque nuribus, priſtinam pietatem perſeverante. Severus; Quum Angeli, inquit, quibus cœlum ſedes erat, ſpecioſarum formâ virginum capti, originis ſuæ naturæque degeneres, illicitas cupiditates appeterent, & ſe mortalibus matrimoniis miſcerent; ex eorum coïtu Gigãtes propagati eſſe dicuntur. cum diverſæ inter ſe naturæ permiſtio monſtra gigneret. Lactantius verò, Angelos eſſe putavit; non quidem bonos, ſed eos, qui regionum præſtites mulierum concubitum appetierint; & ex his tertium quoddam genus procrearint, Dæmouas. Alij, principum & Indicum potentum filios, qui abuſi ſint poteſtate & auctoritate in tenuiores; ac perfractis officij atque pudoris repagulis, lubidinem promiſcuè explerint. Ex iſtiuſmodi ſententiarum commento fabulæ, poëtarum exſtitiſſe putantur, qui metamorphoſeis, connubia & adulteria Deorum, cum hominibus, confinxérunt. Hi autem, quos S. litteræ commemorant, homines fuiſſe dicuntur, & carne præditi: ſed in quibus vix reliqua eſſet divini ſpiritûs ſcintilla. Gigantes autem dicti ſunt, non tàm immani corporum vaſtitate præſtabiles, quàm ab externâ in vulgum potentiâ, aut etiam virium robore, celebres & famoſi. Hinc illud, Longas & vaſtas Regibus eſſe manus. quæ vera Gigantum & Tyrannorum eſt originatio.

DEVS, qui increbeſcentibus impiorũ flagitijs & flagrante paſſim lubidine, non hominum modò genus, ſed animantia etiam gradientia, reptilia & volucria, in uſum hominum creata funditùs delere decreverat; Noeum, virum iuſtum, & vitâ innocenter actâ probatum, cum ſuis, deſtinatæ exemit ſententiæ.

Ipſe itaque, anno ætat. 500. à DEO admonitus, Diluvium terris imminere, Arcam (θιβὰ, ſive potiùs πλοῖον) vas navigationi aptum, immẽsâ magnitudine, ex lignis lævibus (Chald. Cedrinis: LXX. quadratis. Hebr. levibus) contexuit; & cõmiſſuras bitumine illevit. In eâque perficiendâ annos 100. conſumpſit. homines ſceleratos interim per ann. CXX. (Geneſ. 6.) ad reſipiſcendum cohortans. undè & octavus Iuſtitiæ præco. Arca hæc longa 300. cubitis (al. communeis; al. Geometricos hîc accipiunt cubitos, qui ſex vulgareis continent) lata 50. & 30. alta fuiſſe proditur. 30. illi cubiti altitudinis, efficiunt pedes Hebr. 90. & 50. cubiti latitud. pedes Hebr. 150. & 300. Longitud. pedes Hebr. 900. Amplitudo Arcę colligitur fuiſſe cubitorum 450000. hoc eſt pedum Hebr. 12150000. Talis fere eſt humani corporis, ſupinè iacentis, proportio. Longitudo ſiquidem eius ſexcupla eſt ad latitudinem; decupla verò ad altitudinem ſive profunditatem. Si rectâ lineâ longitudinem eius dimetiamur à ſummo vertice, ad pedum plantas: latitudinem, ab extremitate unius humeri ad alterũ: & profunditatem, à ſummo pectore ad dorſi ſuperficiem.

Formam illi Arcæ, al. cubicam, planeque quadratam ſtatuerunt: trabibus concavis aut perticis, ad faciliorem natationem, ſubiectis: & tam tecto, quã lateribus, adverſus omnem vim tempeſtatum & undarum inſultum, firmiſſimis. Alij, acuminatam attribuerunt, 4. Angulis paullatim ſeſe in unius cubiti cuſpidem ſurrigentibus. Alij, primùm è plano in altitudinem 15. cubitorum quadratum ducunt; deinde ſtringunt & coërcent, donec inęqualiter in pyramidem lõgitudo & latitudo exſurgat; vera autem altitudo in medio verſetur. Alij eam ſupernè quidem tecto pyramidali, aut certè ovali concludunt; at totam in 30. cubitos attollunt. Vide Ioan. Becanum, Cronijs, ſubtiliter metientem. Porta infernè, circa Arcæ medium, herebat: deinde inſtar pontis Sublicij, ſubductilis, ut clauderetur, ſe ſubrigebat.

In eam itaque Arcam ingredi & concludi, unà cum vxore, & tribus filijs, Nuribuſque totidem, iuſſus Noeus; ceu quædam reparandi Mundi ſemina, vel ſubolem, ſeptena mundorum, quæ quidem ex ſemine propagantur, animantium & volucrium, omnis generis, paria; & ex immundis, bina dumtaxat, ſecum in idem effugij clauſtrum receptaculumque, adſcivit. Deus bina quidem ex unâquãque ſpecie animalium immundorum, & mundorũ ſeptena ſervari præcepit. Quum namque hominibus eſſet permiſſurus liberũ carnis pecuinæ eſum; & homines pij ipſi ſacra facturi: maiorem mundorum animalium numerum cuſtodiri iuſſit, tria ſcilicet iuga, ad generis incrementum; unum verò animal reliquum, ad ſacrificandum. Sic Theodot. (Mundities verò hîc exiſtimari debet, vel ex eſu, vel è ſacrificiorum ritu: ſive, vt alij, à Moyſe, per anticipationem, ſic appellata; qui ad legem, quam laturus erat, Levitico, reſpexerit.)

Omnis autem generis terreſtria & volatilia animantia, ad quorum procreationem neceſſaria eſt ſexuum inter ſe coniunctio, facilè Arcæ iſtius amplitudine (quæ communibus etiam cubitis fuerit definita) comprehendi potuerunt, quorum non ità multa ſint genera. Terreſtrium enim ſpecies, (quas vel Veterum diligentia, vel Recentiorum experientia obſervavit vix CL. & Reptiliũ vix XXV. numerum excedant. In quibus, bove & equo maiora, non plura ſex; æqualia, perpauca: minora, cætera omnia. Serpenteis, qui vel è putredine oriuntur, vel naturæ ſunt ancipitis; ſervandæ ſpeciei aut ſubolis cauſſâ, in Arcam recipere neceſſe non fuit,

Interpp. 2142.	Hebr. 1656.	Anno itaque 600. vitæ Noei, menſe 2. (is quibuſdam October aut Nouember: alijs Aprilis aut Majus eſt: Ioſepho, Dius Macedonum, Hebr. Marſonane) 17. die menſis. (Ioſ. 27.) rupti & diffracti ſunt omnes fontes Abyſſi magnæ (Oceani, &	Interp. 3177.	Hebr. 2294.

Aquarum ſub terrâ, in venis latentium): & cataractæ cœli, (Nubes) apertæ ſunt. Factumque eſt Diluvium 40. diebus, & 40. noctibus. (Ioſ. 90. diebus.)

Id Spatium, pœnitentibus datum.

Arca ferebatur ſuper aquas. Operti ſunt montes excelſi ſub cœlo, aquâ xv. cubitis altiore, hoc eſt, ad imum mediæ aëris regionis, atque ità Elementis in antiquum ordinem utrumque reductis.

Interpp. 2242.	Hebr. 1657.	Diluvium hoc, uno durat anno (al. x. addunt dies.) Id autem alij inchoatum volunt menſe Novemb. (fort. Octob.) exeunte, anno O.C. 1655. (ſi annus	Interpp. 3178.	Hebr. 2293.

1056. eſt verè primus Noei nati) & exinde creviſſe aquas per v. menſeis; ſive ab. 17. Novemb. an. 600. (Noei) (Gen. 7.) uſque ad 14. Aprilis conſecuti. Reliquum porrò durant, uſque ad tempus areſactę terræ, ad diem ſcilicet xxvii. ſecundi menſis: ann. 601. (Geneſ. 8.) Et universè anno uno ſolari, ſive 365. diebus.

Sic Hebr. cæpiſſe volunt menſe 2. ſive Octobri, in 40. dies, uſque ad 17. Novembr. Et aquas deinde invaluiſſe per menſeis vndecim. Vnde, Seder-olam, annum Solis, anno Lunari, undenis diebus productiorem oſtendit.

Alij cæpiſſe adſerunt, 17. mēſis ſecundi, qui Iiar ſive Aprilis. in dies uſque 40. ſive ad 27. Maij. per dies 150. hoc eſt, per menſeis quinque: invaleſcentibus aquis, uſque ad 17. menſis 7. Tiſri, ſive Septemb. Nam 40. dies primi, quibus pluit, & rupti ſunt fontes &c. his 150. diebus includuntur. Hinc autem uſque ad 1. diem mēſis decimi, (qui Tebet, ſive December) decreverunt aquæ ad montium uſque cacumina. Poſt 40. dies emiſſus corvus &c. uti infrà.

Delevit itaque DEVS omnem ſubſtantiam, quę erat ſuper terrâ (piſcibus, qui in mari, ſervatis) ab homine uſque ad pecus. Solus Noeus, & qui cum eo in Arcâ, incolumes evâſerunt.

Idem autem DEVS hac pœnâ placatus, & Noei reliquiarumque memor, ſuperfuſo Terris ſpiritu, & obſtructis fontibus, aquas imminuit, poſt 150. dies. Et quantumvis Arca, primo & viceſimo die menſis ſeptimi, ſuper montibus Armeniæ (al. Ararath. Græcis, Taurus eſt, qui Armeniam ſecat; & Ceraunij: Curtio, Cordæi; & Straboni, Gordyęi.) requieſceret; non niſi tamen primo die menſis decimi, aquis intereà & paullatim decreſcentibus, montium cacumina detecta apparuerunt. Exactis dein alijs 40. diebus, quùm Corvum priùs Noeus, explorandæ rei gratiâ, ex Arcâ emiſiſſet; neque is, reperto fortè cadaveri inſidens, revertiſſet; Columbam quoque dimiſit. Quæ loco, ubi conſiſteret, nō reperto, reverſa; rurſumque, poſt aliud ſeptiduum, emiſſa, ramum virentis olivæ decerptum, ore reportavit. indicium, arborum cacumina iam nudari. Eadem verò, tertiùm, poſt totidem dies, abire permiſſa, quùm non rediret; animadvertit (ex editâ feneſtrâ) Noeus aquas planè deceſſiſſe, aut exhauſtas eſſe.

Ipſe itaque 601. anno, ætatis ſuæ: 27. die menſis ſecundi (Aprilis) Terrâ iam detectâ & areſactâ, DEO ità iubente, cum Vxore, filijs & nuribus, univerſiſque animantibus, ex Arcâ egreſſus eſt. (Armenij loco, è re, nomen, Αποβατήριον fecère.) Et Arâ confeſtim exſtructâ, hoſtias. ex volucribus alijſque pecoribus mundis, Domino immolavit. Quâ offerentis pietate delectatus DEVS, & humanæ infirmitatis, & ad mala proclivitatis, vicem commiſerans; quod ille inter vota enixè fuerat deprecatus, Terram poſthàc Aquarum eluvionibus nequaquam vaſtatum iri confirmavit. Eam tantùm quotidianis dierum & noctium, & anniverſarijs quadripartiti tēporis varietatibus, ſementi & meſſi, &c. fore obnoxiam.

Huius verò Diluvij, & Arcæ, permulti etiam hiſtoriæ barbaricę ſcriptores commeminiſſe traduntur. ſed quæ fabulis & figmentis offuſcarint.

Ioſ. l. 1. Ant. ex Nicolao Damaſceno; Suprà Minyadem, Armeniæ montem eſſe, (Beroſo, Gordyæorum) qui Baris dicitur: in quem complures, tempore Diluvij, confugerint. & quidam Arcâ vectus in cacumen adplicarit. Et eius Arcæ fragmenta longo ibi temporis ſpatio perduraſſe: atque adeò, Beroſo teſte, bitumine inde ablato homines ad expiationem uſitari ſolitos.

Idem ex Abydeno. Siſithrus (al. Xyſuthrus) Oxiartæ F. principatum deinde accepit: cui Saturnus magnam vim aquarum impēdère præſignificarit. Iſque ſalutis cauſâ quùm (ex Heliopoli Ægypti) in Armeniam navigio confugeret, ab aquis in itinere oppreſſus ſit. Tertio poſtquam aquæ ceſſaſſent die, aves ab eo emiſſas; & quùm nuſquam conſiſtere poſſent, reverſas eſſe. Tandem quùm limo pedes impeditæ eædem redijſſent; Siſithrum à Dijs ex coetu oculiſque hominum raptum; & navis in Armenia reliquæ fragmenta, adverſus morbos remedia fuiſſe. Et certè Diluvio Ogygis, & Deucalionis, quod 800. circiter annis Noeo poſterius fuit, multa ex hoc, omnium vetuſtiſſimo, à Poetis, ab Ægyptijs, alijſque adficta eſſe videntur. Columbā fuiſſe emiſſam: Navem eiectam in Theſſaliæ montem, Parnaſſum. Veriùs, Paropaniſum; quæ pars montis Tauri editiſſima, undè Indi fluminis origo.

DEVS tradito Noeo, eiuſque liberis, cum liberâ ſui generis propagatione, in animantia omnia imperio; eorumdemque veſcendi uſu, (quùm vitā anteà oleribus ſuſtentaſſe putentur) eâ tamen lege, ut carnem niſi exſanguem ſive exanimem, ederent; iuſſit puras ab humano ſanguine manus abſtinere. iam tum ſua homicidio ſupplicia decernens. Et perpetuum pacti inter ſe, hominesque, federis argumentum, de Terræ à Diluvio in poſterum immunitate, Iridem ſive Arquum, in cœlo, nubibus ſpiſſo, multicolorem, defixit. miſericordię divinæ & Crucis ſymbolum.

Hic Noeus, à Profanis, qui ſacræ Hiſtoriæ & mundi Geneſeos haud ſatis gnari fuerunt, Ianus, Cœlus, Saturnus, & pater Deorum appellatus eſt. Et Ianus fortè ab invento Vitis ſativæ. (Iain namque Hebr. Vinum eſt. quæ vox in alias linguas trāsfuſa.

fuſa.) Immò quùm Gigantes, & impij Caininæ ſtirpis poſteri, Noeum Arcam moliri cernerent, & omnibus interitum, ni reſipiſcerent, comminari ac prædicere; Prometheum è re natâ appellarunt; cui ad Caucaſum, ad cuius radices Arca fabricabatur, adligato, vultur è viſceribus cor depaſceretur. hoc eſt; perpetua de hominum ſalute ſolicitudo, in pectore fixa eſſet. Par fabulandi ratio de Deucalione & Pyrrhâ; quùm dicerent homines tum demum generari cæptos, quum terra ignei elementi vi deſiccata eſſet. uti lapides, ex argillâ in fornace decoctâ, amant fieri. Dictus & Saturnus & Hercules; ex cuius ſemine genus hominum ſit reparatũ. Tradunt item quidam Hebræi, Chamum Patri teſticulos exſecuiſſe, ne deinceps liberos procrearet, quale de Cœlo & Saturno fabulantur poëtæ.

Prima hæc Ætas, quæ octo Geneſcos Moſaicæ capitibus pertractatur, intrà mediterraneas orbis regiones traducta videtur: neque ad Aſiæ, Africæ Europæve extrema pertigiſſe. Vt falsò Ægyptij xv. apud ſe Dynaſtias exſtitiſſe iactitarint: ex quibus Decima-ſexta & ultima Thebanorum, qui antè Hicſos (Manethon, apud Ioſ.) imperarunt, exactè in Diluvium ipſum incidiſſe convincatur. Neque minus fabuloſa, quæ ijdem Ægyptij apud Herodot. Diodorum Sic. & Platonem, de ſuæ gentis antiquitate, ſupra xxx. annor. M. effutiunt. Pari vanitate Arcades ſe προσελήνους, & Attici αὐτόχθονας appellarunt, ceu Aborigines. Sed ob hæc figmenta, ſæculum illud antè Diluvium, à pleriſq; μυθικὸν eſt dictum. Nec diſpari cum Ægyptijs errore Chinarum Chronologi, principium eius regni, aliquot ſaltim annis, antiquius Diluvio ponere cõvincatur.

Quod autem Chaldæi, ab eo tempore, quo Aſtrorum motiones apud ipſos obſeruari cæptę ſint, 43. annorum millia elapſa eſſe commemorant; ad annos menſtruos referri poteſt. qua de re ſup. & aliàs. Bellum Atlanticum, quod Solon ex Ægyptijs audivit antè Diluvium exſtitiſſe; & Plato, Critiâ, meminit: tum potuit fuiſſe, quùm Gigantes (Gibborim Moyſi) tyranni, alios à ſe victos procul à ſe in extremas oras propellere potuerunt.

Monimenta eiuſdem primæ Ætatis, omnia penè universâ illa eluvione intercidiſſe cenſeantur. Licet à Patribus illis Artes tàm ingenuæ, quàm Mathematicæ, repertæ fuiſſe memorentur (Gen. 4.) Et Ioſ. l. 1. Ant. è duabus Columnis, quibus poſteri Sethi Mathematicas diſciplinas conſignarant; Lapideam, quæ evaſerat, à Noeo reſtitutam fuiſſe tradat, & in Syriâ eàtenus permanſiſſe.

Hic obſerua, quemadmodum à 1. cap. Geneſ. uſque ad 6. DEVS maximè apparuit rerũ omnium procreator; ità ab hoc cap. ad 12. initium, eumdem & conſervatorem & adiutorem in rebus creatis eluxiſſe.

Prætereà, collectos hactenus ex 70. Interp. annos, ab O. C. & ante Nat. Chr. ſimul conſtituere 5419. ad natalem eiuſdem CHRISTI. Ex Hebræis verò, 3950. Et in hac primâ Ætate exceſſum calculi eſſe 585. annor.

ÆTAS SECVNDA,

POST DILVVIVM.

Græc.	Hebræis.	A Noco, iam ex Arcâ, egreſſo, ſive à Diluvio completo, uſque ad Abrahamum,	Græc.	Hebræis.
2242.	1657.		3178.	2293.

EXPLETVR,

Ex 70. Interpp. ſive Græc. ſuppu- tatione, XI. generationibus, & ann. [illegible] ob Cainanum alterum, quẽ [illegible]cunt, cuíque annos 130. attri- buunt.

Iuxta Hebr. qui Cainanum non agnoſcunt, generationibus X. & an. CCXCII. Adiecto autem Cainano, cui dentur 30. anni, erunt 322. Exceſ- ſus eſt annot. 750.

S[illegible]p. [illegible] verus, 1070. ann. conſtituit. Genebrar- dus, [illegible] Cainano, 942. Si Nachori, quum [illegible] Tharen, tribuantur ætatis anni 129. evadẽt [illegible]2. ann. [illegible] idem, ut quibuſdam placet, anni [illegible] 9 anni erunt 11[illegible]. Et exceſſus erit ad 800. vel [illegible] 85[illegible] amplius annos, ex irreptitijs a- pud LXX. Interpp. centenarijs; idque in octo per- ſonis.

B[illegible], inquit, quaſi pueritia eſt generis populi [illegible] conſecrati, qua fari homo incipit. ideo- que tunc prima lingua, Hebræa, introducta.

Tradunt Hebr. Noëum, cum Semo F. ex Ar- meniâ red[illegible]e in veterem patriam, loca ſcilicet Damaſc[illegible]ina: ubi conſtituerit regnum & Pon- tificatum Salem, quæ M[illegible] poſteà ad- m[illegible] & primus [illegible]am [illegible] animalium ararit, [illegible] per[illegible] ſol[illegible]rent. [illegible]lum c[illegible]rte [illegible]rium er[illegible]endi, & f[illegible] poſt[illegible] & collap[illegible] E[illegible]- ſi[illegible]avit. Q[illegible]amque primæ æ[illegible] fi- lij ex ſtirpe Noci, [illegible]es [illegible] odec[illegible]ur; uſque ad Aaronis ſacer[illegible], ſuprà pr[illegible] f[illegible]æ, ſacerdotes fuére, & [illegible]lar[illegible] ([illegible] ſtium [illegible]p.ſt. ab [illegible] H[illegible]æc primig[illegible]ia videntur, quæ Eſavus frati Iaco- bo [illegible] e proditur. Vſ[illegible] etiam [illegible], du[illegible]e De[illegible] monſtrau[illegible] q[illegible] qu[illegible], [illegible]e- rós, [illegible]u[illegible]pæ, au[illegible] Iuperi [illegible]enus ſe[illegible]p[illegible] par[illegible]- parunt.

D[illegible]s autem Noco & [illegible]js b[illegible] precatus; & ge[illegible]er[illegible] propagandi, terræque colonis comp[illegible]ndæ facultatem impertitus, metum, ſe[illegible] potius cum ter- rore [illegible]unctum, in omnia animantium genera, i[illegible]er[illegible] conceſſi[illegible] [illegible]mul legem de Coniugio legiti[illegible] ſe[illegible] cenſ[illegible]ur, contrà pron[illegible]s li- b[illegible] quarum præſertim cauſſa mundus aquis pa[illegible]ante periſſet. Legem præterea de cæde ſanci[illegible] ſe[illegible]uram hum[illegible] Societa[illegible] c[illegible]ſe[illegible]- [illegible]m. [illegible]um pi[illegible]um & carnium e[illegible], ante[illegible], u[illegible] p[illegible] hominibus pri[illegible]enis [illegible] [illegible]ia v[illegible] [illegible]entarum p[illegible]itit, [illegible]ep[illegible]guine, animæ, ut volunt, vel[illegible].q[illegible]

lex per Moyſem, & Apoſtolos repetita. Volũt qui- dam, propterea quod vis & vita hominum ſub elu- vionem eſſet imminuta, ad imbecillitatis ſubſidium, carnes, cum vino, fuiſſe conceſſas. Theodorit. ve- rò; præuidés, ait, DEVS homines in extremam de- mentiam lapſos, hæc omnia animalia pro Dijs ha- bituros; permiſit illorum eſum, ut ex contemtu impietatem illam cohiberet. Poſtremò, ut dixi- mus, Arquum cœleſtem, tum ſuæ miſericordiæ, tum fœderis inter ſe & homines pacti, ſymbolum, propoſuit. Vini quoque potum ipſe Noeus de ſuo adiecit, quod tamen uberius hauſtum, ne ipſi qui- dem pepercerit auctori. non ab intemperantiâ, ſed ab experientiâ.

Tradunt præterea Hebræi (Seder-Olam c. 5.) ſeptem præcepta à Deo [illegible] tradita: quæ partim fi- liorum Noë, partim Naturæ præcepta appellentur. qui[illegible] iam Gentiles obli[illegible]ren[illegible] hæc ſcilicet. [illegible] Benedicere Deum. Servare ius p[illegible]. Cavere [illegible] quorũ, alioque n[illegible] tun[illegible] humanum ſan- guinem. Non [illegible]on tollere membrum de a- nimali viventе.

His VII. Naturæ præceptis, tria acceſſ[illegible]re; quæ Iſraeli a Moyſe [illegible]latore, ſive à Deo ipſo im- poſita acceperi[illegible]pe; Sabbatum, Iudicia, & honorem p[illegible] debitum. Ex quibus omni[illegible]us De[illegible] con[illegible]latus eſſe videatur.

[illegible]phan. nullã hactenus opinionũ de Deo [illegible] nullam in gente aliquâ diſſenſionẽ, a it [illegible]; immò neque idololatria [illegible] adie- ctã: ſed Barbariſmum, ceu quoddam temporis co- gnomen, decem iſtis generationibus, tunc ap[illegible]ella- tum, ab Adamo uſque ad Cataclyſmum [illegible] vivendi, ut velis, rationem. Quæ Barbaries ſit dicta, quòd nullo mortales certo vitæ duce, ne- que c[illegible]o inter ſe conſenſu, degerent: ſ[illegible] quod ſi- bi quiſque præ[illegible]; quodque ſua que[illegible] volunta[illegible]tabatur, [illegible] cuique pro lege eſſet. [illegible] autem S[illegible] Græc[illegible], & Iud[illegible] ſus q[illegible] tempo[illegible]bus, [illegible] cidan[illegible]. Et huc a[illegible] Apoſtolo ad[illegible], Coloſſ. 3.

In Christo

IN CHRISTO IESV, non Barbarus, non Scytha; non Græcus, non Iudæus.

Sed obſeruatione in primis dignum Noei oraculum, de filijs ſuis, Aſiaticorum, Europæorum, & Afrorum proſatoribus. Quum namque agricolationi deditus, expreſſum è vite ſatiuâ vinum bibiſſet; & noui liquoris fumo, ſeu temeto, percuſſus ac ſopitus, in tabernaculo nudatus iaceret; eiuſque filius Chamus, Pater Chanaani, id fratribus ſuis, Semo & Iapheto, qui foris erant, indicaſſet & demõſtraſſet; illi pallio ex humeris ſuis reiecto, auerſis ceſſim corporibus, genitalia patris ſui membra verecundè operuerunt. Et pater è vino expergefactus; & quæ minimus natu è filiis Semo minor. Al. contemtiſſimum interpretantur designaſſet, certior factus, cum exſecrabilem eſſe pronuntiavit Chanaanum, filium Chami; eumque fratribus ſuis in ſeruiturem quodam mòdo addixit: tam & Semo, è quo Abrahamus, credentium pater, & CHRISTVS oriturus. & Iapheto à quo amplificanda Gentium erat plenitudo & Eccleſia; benè precatus eſt: eorumque ſeruituti Chamum, in filio impio & in poſteris, ſubiecit. Ex eo ſiquidem Chananæi, Arabes, & permulti Africæ populi, deformes & atri, perpetuæ ferè Aſiaticorum aut Europæorum dominationi, ſub regibus externis; olim Aſſyriis, Perſis, Ptolemæis Græcis, Romanis, Saracenis, in præſens, Turcis & Arabibus, atque adeo Europæis obnoxij.

Noeus autem tribus hiſce filijs, à quibus, tamquam tribus fontibus, omne genus hominum ſuper univerſo terrarum orbe derivandum erat & diſſeminandum, miſſis, ut tradunt Hebr. fontibus, ſuam cuique portionem & plagam diſtribuit. Vt Semo Oriens; Iapheto Septétrio & pars Occidentis, Chamo, Meridies cum alterâ Occidentis parte obtigerint.

Iaphet, Poëtis Iapetus, cuius filium faciũt Prometheum (qui potius Promethei, præſagi vatis, Noëi filius fuerit; & ipſe, Iapetus) à quo hominem è limo terræ effictum, & igne Iouis è cœlis delibato animatum, ſcribunt, quòd fortè ſermonibus eius, doctrina, de protoplaſti procreatione, apud poſteros fuerit conſervata. Neque alterius fratris Chami nomen adeò obſcurum, quin inter Gigantes θεομαχῆσαντες Cameſen nominarint.

Ne vero genealogiæ primariæ à Semo, (ex quo CHRISTVS olim naſciturus) & hiſtoriæ ſeries interrumpatur, hic ſubijcere viſum eſt, duorum eius fratrum, Iapheti & Chami; & aliorum eiuſdem Semi filiorum, præter Arphaxadum, ſtirpes. Gen. 10.

POSTERI NOEI

- IAPHETI, qui Europæorum & Septemtrional. pater, Liberi & Nepotes.
  - Gomer, qui genuit
    - Aſcenez
    - Rhiphat
    - Togorma.
  - Magog.
  - Madai.
  - Iavan qui genuit.
    - Eliſa
    - Tharſis
    - Cethim
    - Dodanim
  - Thubal.
  - Moſoch.
  - Thiras.

Ab his diviſæ Inſulæ Gentium in regionibus ſuis, ſecundum ſuam quæque linguam & familias.

- CHAMI, qui Arabum, Afrorum, & Meridional. ſator, filij & Nepotes.
  - CHVS, Æthiopum Pater, genuit
    - Saba.
    - Hedila.
    - Gabatha.
    - Regma, qui genuit
      - Sabâ.
      - Dadan.
    - Sabaracha.
    - Nemrod.
  - Meſraim, Ægyptiorum pater, * genuit Meſraim &c.
    - Ludim,
    - Anamim,
    - Laabim,
    - Nephthuim,
    - Phetruſim,
    - Chaſluim, † Ex his egreſſi Philiſthiim, & Caphthorim.
  - Phut, Libyum.
  - Chanaan, cuius filij.
    - Sidon
    - Hethæus
    - Iebuſæus
    - Amorrhæus
    - Gergeſæus
    - Hevæus
    - Aracæus
    - Sinæus
    - Aradius
    - Samaræus
    - Hamathæus

* Hic, & Miſri, & Meſori, & detractâ litterâ Oſiris. iunctoque Patris & Patriæ nomine, Dionyſus. Vrbem in Arabiâ, Nyſan, quaſi aſylum, Pater Chamus condiderat. Ipſe relictâ Arabiâ, navi in Ægyptum traiecit, & inibi Thebas condidit; à naui, quæ Hebræis Theba, dictas. deinde aliam de ſuo nomine, Chemmim. A poſteris Iuppiter Hammon indigetatus, Pater Ori.

Termini Chanaan venientibus à Sidone, Geraram, uſque ad Gazam, donec ingrediaris Sodomam & Gomorrham, Adamam & Seboim, uſque Leſa; (quæ poſtea Callirhoë.)

SEMI (qui pater filiorum Heber, in DEI cognitione conſtantium, qui & frater maior Iapheti) Liberi & Nepotes.

- Æla.
- Aſſur.
- Arphaxad, qui genuit { Sale, { Heber, { Phaleg, &c. & Iectā, qui genuit { Elmodad, Aſarmoth, Adoram, Decla, Abimaël, Ophir, Iobal { Saleph, Iare, Vzal, Hebal, Saba, Hevila.
- Lud.
- Aram, qui genuit { Hus, Hul, Gether. Mes.

Horum habitatio, de Meſſā pergentibus uſque Sephar, montem Orientalem.

Hæ familię Noëi, eiuſque filiorum, per ſtirpes diſtributæ: à quibus Gentes in terrā poſt Diluvium, & irritam potiſſimùm Turris Babelicæ ſubſtructionem, diviſæ.

Qua de re infrà, ſub Phalego, exactiùs.

Vixit Noëus poſt cataclyſmum annos 350. universè 950. mortuus anno O. C. 2007.

PATRIARCHÆ, poſt Diluvium.

Græc.	Hebr.		Græc.	Hebr.
2244.	1659.	SEMVS, iam centenarius, biennio poſt Diluvium, (Græc. & Hebr. Geneſ. 11.) progenuit Arphaxadum (qui tertius eius filius, unde prælati Chaldæi) Supervixit 500. annis; uſque ad annum 50, nati Iacobi.	3175.	1291.

Eius poſteri, ab Auo eruditi, ſinceram veri Dei cognitionem, magnā ex parte, rennuerunt. Vixit universè 600. ann. mortuus ann. O.C. 2159.

Hebræorum conſtans eſt ſententia, hunc eſſe Melchiſedecum, illum Dei vivi Sacerdotem. de quo inf. ſub Abrahamo qui per tot annos, vſque ad ſeculum Iacobi, fuerat præcipuus Eccleſiæ adminiſtrator. In Semo, qui centenarius genuiſſe dicitur, quum biennio maior tum fuiſſe videatur; Moyſes rotundum numerum fortè ſecutus eſſe exiſtimetur. Vide ſup.

Græc.	Hebr.		Græc.	Hebr.
2379.	1694.	ARPHAXADVS, annō ætat. 135. ſecundum Lxx. Interp. genuit Cainanum minorem, quem Hebræi non agnoſcunt; ſed ob B. Lucę, & 70. Interpretum auctoritatem, Eccleſia recipit. Et numeramus annum ętat. in Arphaxado, quum eum genuit, 35. Vixit ann. 438. uſque ad ann. Abrahæ 140.	3040.	2256.

Hebræi, vti diximus, à Noëo ad Abrahamum tantùm decem eſſe ſtirpes notarunt, quot fuerant ab Adamo ad Noëum. B. Luc. c. 3. inſerto Caïnano, Vndecim recenſet. Quod quidam factum volunt, Græcorum, ad quos ſcribebat, & quibus ſola Lxx. editio erat uſitata, cauſsà. Alijs; poſſe dici ab Arphaxado genitum eſſe Saleum, per intermedium Cainanum, cuius cùm nō meminiſſet Moyſes, B. Lucam, vel ex integrioribus veterum Hebræorum hiſtoriis, vel è ſancti Spiritus adflatu, vel è Lxx. opinione, poſuiſſe. ut nullus tamen errori, vel mendacio ſit locus.

2509.	1724.	CAINANVS, ann. ętat. 130. Græcis genuit Saleum. Hebræi, qui Cainanum non agnoſcunt, Saléum ex Arphaxado generatum tradunt, anno ætat. 35.	2910.	2226.

Nos Cainano damus 30. annos, quum hunc genuit. demto ſcilicet centenario, qui in alijs quoque, apud Lxx. paſſim ferè redundat. Vixit universè ann. 433.

2639.	1754.	SALEVS, ann. ætat. 130. Græc. & 30. Hebr. genuit Heberum. Vnde volunt plerique Hebræorum nomen & genus, atque adeo linguam duci. Alij ab Abrahamo, quaſi Abrahæos, deducunt.	2780.	2196.

Veriùs forté-an, quòd Heber iſte in Abrahę trinepotis ſui domo; & in Iſaaci ac Iacobi ſinu mortuus fuerit; hinc Abrahami, & maximè Iacobi filios, Hebræos dictos eſſe. Gen. 39.

2773.	1788.	HEBERVS, ann. ætat. 134. Græc. at 34. Hebr. genuit Phalegum. Quæ vox diviſionem ſignificat.	2646.	2162.

Quòd eius iam-tum nati tempore, Terra per linguarum confuſionem, inter filios & nepotes Noëi, ſit diviſa. Vixit universè annos 464.

Annus, quo natus aſt Phalegus, eſt Hebræis ci. à Diluvio. Nobis, qui annos Cainani addimus, eſt cxxxi.

Hic Heberus, Propheta eſt habitus; quòd. ceu futuri præſagus, filium ſuum, Phalegum, eo nomine vocarit,

vocarit Diviſorem. quòdque eo nato & vivente, Linguæ & Terrarum regiones dividendæ eſſent.

TVRRIS BABELICÆ SVBSTRVCTIO.

QVemadmodum autem generis humani primordia in Armeniâ, Meſopotamiâ, (vbi Eden, Paradiſi locus, Ezech. c. 26.) Chaldæâ, & Syriâ fuére; ibique ante Diluvium homines incoluére; ita hæ ipſæ regiones, poſt illud in primis excultæ, ſapientiam à maioribus acceptam retinuerunt, uſque ad Linguarum confuſionem.

Filij namque Noëi è montibus Armeniæ, ubi Arca poſt Diluvium conſtiterat, progreſſi in planitiem, in Oriente habitaſſe produntur. quæ regio citrà Tigrim, magnam partem Aſſyria poſt nominata eſt. Sed poſtquam Arphaxadus, Semi F. Tigri tranſmiſſo, Chaldæam regionem obtinuit, (unde eius filij & nepotes, Hebræi, quaſi Vlteriores, dicti ſint. quòd vltrà Tigrim, aut Euphratem, Occidentem verſus, veniſſent) Theodorit. vult, Hebra, Syrorum lingua idem eſſe cum Euphrate. à cuius tranſitu Hebræi dicti ſint. Linguam autem Hebraicam non fuiſſe naturalem; ſed aptam ad docendum, quàm prouectiores, unà cum ſcripturâ divinâ addiſcerent. quam Deus per Moyſem Semitis donârit,) Poſteri Chami & Iapheti, qui tempore Heberi, Campum-Sennaar in Chaldæâ tenebant, alias terras petere iam decreuerant. Ioſeph. tradit hoſce à Deo iuſſos, propagandi generis, terræque colendæ cauſsâ, colonias deducere. Sed rudes, & recentis Cladis memoriâ etiam-tum pauidos, non paruiſſe. atque adeò calamitatibus implicatos, illud de Colonijs conſilium, non divinę erga ſe benignitatis ſtudium, ſed inſidias eſſe interpretatos. quò diſperſi, vel ab editiſſimis illis Armeniæ montibus, ceu quibuſdam Diluvij remoris, longiùs remoti, faciliùs, & iterum in plano, aquis opprimi poſſint.

Huiuſce ſuperbiæ, & proiectæ in Deum contumaciæ, concitatorem inter eos fuiſſe Nabrodem, (qui nobis eſt Nemrod) Noëi, ex Chuſo, Chanaani F. (qui Chami) pronepotem, virum audacem, & manu promtum. qui paſſim iactaret, non Deo, ſed propriæ quemque virtuti acceptam præſentium commodorum felicitatem ferre debere. Atque ita ad tyrannidem graſſatus, & homines a Deo ad ſe defecturos ratus, ſi ducem ijs ſe præberet; operam, opemque ùltrò offerebat, ſi fortè novum Diluvium Deus intentaret. Turrim ſe exædificaturum, quæ celſitate omnem aquæ inſurgentis impetum ſuperaret: atque adeò Maiorum ſuorum inopinatum ex eâ clade interitum probè ulturum, &c.

At planiùs ſacra Hiſtoria. Homines illos, qui ab Oriente profecti in Campo, ſive planitie terræ Sennaar habitabant, alteros alteris (auctore forte-an eodem Nemrodo) exhortatores fuiſſe, ut antè quàm ex eâ regione, quæ tantam multitudinem non capiebat, abirent, & per totum orbem diſpergerentur; memorabili aliquo opere celebrem ſui famam ad poſteros propagarent; & Vrbem, cum Turri, quæ culmine ad cœlum pertingeret, exædificarent. & ad diuturnam eius firmitatem, lateribus igni percoctis, ſaxorum; bitumine, cementi vicem uterentur. Quo in opere dum ſibi nihil ad ſummam induſtriam reliquum facerent; neque, niſi eo perfecto, deſtituti viderentur: Deus vt veſaniam eorum, & ſuperbos conatus retunderet; & novâ nihilominus clade delere penitus nollet: inter eos, qui unâ, ad eum uſque diem, linguâ uſi fuerant, ſermonis diſſcidium, πολυφωνίαν ſive Linguarum diverſitatem, immiſit; & mutua operarum officia præpedivit. Et ipſi, quod alteri alteros, velut ἀλλογλώσσους & alienigenas, non intelligerent, eo promptiùs ſunt diſtracti. Vnde Μέροπες a diviſis ſive diverſis linguis, dicti. Atque ex ea ſermonum confuſione, quam Hebræi Babel nominant; Turris, Vrbs, & Regio, Babelis, Babylonis & Babyloniæ nomen invenit.

Hebræa lingua, quæ primigenia & mundi communis fuiſſe creditur, apud Heberum (à quo linguæ & genti nomen, teſtibus BB. Auguſtino & Hieronymo) remanſiſſe incorrupta traditur; quòd conſilijs & operis aliorum non interfuiſſet. Licet alij ipſum etiam Noëum Turris ædificationi (ſed fine meliore, vt inde, ceu loco commodiore, Coloniæ emitti poſsint) interfuiſſe putent.

LINGVARVM VARIETAS.

HEbræi, LXX. tantùm Linguas (Noſtri LXXII, pro numero Diſcipulorum, quot CHRISTVS, ad Euangelium Gentibus denuntiandum eſſet inſtitututus) ex vnâ factas, volunt. quòd apud Moyſem non plura ſtirpium capita & principes; ſiue coloniarum è Babylone, aut Sennaare duces, recenſeantur. Nempe ex Iapheto 15. al. 14. E Chamo, 30. al. 31. E Semo 27. al. 26. Neque plures matrices proferri poſsint, licet innumerabiles ſint Dialecti. ut Gentium quidem auctus ſit numerus, non Linguarum. Ex Semo volunt Gentes 406. profectas; at Linguas 27. Ex Chamo, Gentes 394. quæ & patrię; Linguas autem 22. Ex Iapheto, populos 200. & Linguas 23. Vt Linguæ evadant 72. Gentes 1000. Vide B. Auguſtinum 16. de Ciuitate Dei c. 3. & deinceps. & Arnob. in Pſalmos.

In noſtro certè hemiſphęrio, pro tempore, ſex tantùm Linguæ, aliarum matrices, reperiantur.

Hebraica; Syriacæ, & Arabicæ, & olim Punicæ:
Latina; Italicæ, Valachicæ, Gallicæ, & Hiſpanicę:
Græca; Doricæ, Ionicæ, Æolicæ, Atticę, &c.
Slavonica; Polonicæ, Bohemicæ, Moſcoviticæ:
Germanica; Anglicæ, Helveticæ, Flandricæ in Belgis.
Tartarica; Turcicæ, Sarmachaticæ, Abyſsinæ, Æthiopicæ, Sabææ matrices.

In Europâ, inquit Scalig. XI. matrices ſuperſunt: 4 ampliſsimè patentes; reliquæ 7. longè anguſtiores. Illę; Latina, Gręca, Teutonica, Slavonica.

Hæ; Epirotica ſive Albana: Tartarica Pręcopenſium: Hungarica: Finnonica: Hibernica: Britannica vetus, quæ & Cornubia: & Cantabrica, quæ nunc Biſcaina.

Ex iſto verò primęvorum hominum vano adverſus Deum conatu fabulę de Gigantibus, Aloidis, &c. cum Iove pugnantibus, materia Poëtis præbita eſt. Et eiuſdem certè rei profani etiam ſcriptores, licet fucatiùs, meminerunt. Et quidem Abydenus

deuos apud Euſeb.l. 9. Primos homines ferunt è terrà nátos, robore & corporum mole fretos, Dijs contemtis, Turrim eo in loco, ubi nunc Babylon eſt, ad ſolem uſque attollere molitos eſſe. Quumque jam ad cœlum pænè ædificando pertigiſſent; vim ventorum diuinitùs ingruiſſe, quâ Turris collapſa eos oppreſſerit. Et quum in id uſque tempus linguâ unica ui eſſent; ſublato ob ſubitam Linguarum varietatem ſermonis commercio, fuiſſe præpeditos & diviſos. (quæ belli ſcilicet, inter Saturnum & Titanas, initia) Et loco, ex eâ confuſione, Babylonis nomen impoſitum. Sibyllæ, apud eumdem, gemina pænè ſententia eſt.

Sed quum liquidò conſtet Linguarum & populorum diuiſionem, ætate Phalegi, ex paterno vaticinio, accidiſſe. Gen. 10. nobis hîc in aliquantá ſcriptorum (& in cæteris Genebr.) diſſenſione, conſtituendum eſt, an ea Phalego iam-tum nato, an morti propinquo, acciderit.

Tradunt ferè omnes Phalegum natum eſſe anno poſt Diluvium CI. ex Hebr. ſupputatione (vel, addito Cainano, CXXXI.) idque anno patris Heberi, XXXV. OrC. M. DCC. LXXXVIII. Nobis, qui annum Diluvij addimus prioribus M.DCCLXXXIX.

Ab ortu autem Phalegi, uſque ad regnum in Babylone inchoatum, ſunt 83. anni. Et ab initio eiuſdem regni, ſub Belo, primo Babylonis rege, uſque ad Ninum, ſecundum ibidem regem, & primum Aſſyriorum Monarcham; 65. anni. A Nino autem ad Abrahamum, 43. anni. (Sic Euſeb.) Et Ninum hunc omninò regnaſſe annis 52. idque in uniuersâ Aſiâ, præter Indos. eique ſuffectam in regnum Semiramidem, vxorem, 42. ann. imperitaſſe.

Ex his colliguntur à Diluvio ad Abrahamum, 292. iuxta Heb. & addito Cainano, 322. anni.

His ita conſtitutis, non potuit illa hominum diſperſio incidere in extremum vitæ Phalegi. qui vixerit 239. annos: & quidem ſatis diu poſt ortum Abrahami. quo tempore totus ferè terræ orbis iam hominum incolarumque erat completus, in magnâ vt Linguarum, ita regnorum varietate. Deinde Abrahamus natus eſt an. Nini regnantis 43. ante quem, pater Belus, an. 65. regnarat. Vltimus autem Phalegi annus, fuit 48. Abrahami. atque ita diſperſio illa contigiſſet ann. 38. poſt mortem Nini.

Hæc ferè Leſmoræus, valde noſtræ Chronologię, quam inſtitueramus, conuenienter.

De initijs Regni tum Babylonij, tum Ninivéi, paullò-poſt.

GENTIVM PROPAGATIO, ET TERRARVM NOMENCLATVRÆ.

NVnc pro re natâ, quas Liberi & nepotes Noëi genteis propagarint; & quæ nomina terris, quas quiſque vacuas occuparunt, impoſuerint; quàm-maximè probabili fieri poſſit coniectutá, inveſtigandum eſt.

Tradunt quidam, ut ſuprà diximus, Noëum ipſum filijs ſuis tribus, ita vniuerſum orbem dividendum deſtinaſſe, ut Semus intra Orientem, (ita ſpeciatim dictum, & eâ tempeſtate frequentari cæptum, citra Tigrim) Syrię maximam partem Chaldæam & Babyloniam, Meſopotamiam, Arabiæ partem; Sinum Perſicum & Arabicum, obtineret. Iapheto, littora Aſiæ, Europa cum Inſulis maris Mediterranei, obvenirent. Chamus mediis contineretur, inter Ortum & Occaſum; hoc eſt, Chananæam, quæ poſtea Palęſtina & Iudæa: partem Arabię, Ægyptum & Æthiopiam, & totam deinceps Africam, incolis compleret, & teneret.

IAPHETI verò Liberorum & Nepotum ſedes, à Tauro & Amano montibus, in Aſiâ, ad amnem Tanaim: in Europâ, ad Gadeis uſque, pertigerunt.

A GOMERE, qui & Gomar, exorti ſunt Gomari, ſeu Gomarenſes; qui Cimmerij & Cimbri, & Græcis poſtea Galatæ & Celtæ. Alijs etiam Gordyæi, Tartari & Turcæ.

A Magogo, Magogę (al. Getę & Maſſagetę) qui & Scythæ, cum Sarmatis.

A Madai, qui & Madus; Medi.

A Iavane, Iónes, & totum Græcorum genus.

A Thubale, qui & Thobelus, Iberi, qui Hiſpanos dedêre.

A Moſocho, qui & Meſchus, Meſchini, & Cappadoces (ubi Mazaca urbs, poſtcà Cæſarea,) Alijs etiam Moſcovitæ.

A Thira, Thraces. alijs, etiam Tyrij.

A tribus Liberis Gomeri, Iapheti nepotibus.

1. Aſchenezo, ſive Aſchanaxe; Aſcanij, in Phrygiâ, & dein in Germaniâ: Tuiſcones, ſeu Teutoni & Germani: ac Rhenogenes (Ioſ. malè Rhegini) quaſi Rheni accolę.
2. Riphato; Riphæi, & Paphlagones.
3. Togorma, qui & Thygrammes; Phryges. alijs, Turcæ quaſi Turgimani.

A quattuor Iavanis Liberis Iapheti Nepp.

1. Eliſâ, ſive Aliſâ; Æoles. alijs, Olyſipponenſes in Luſitania, ubi Lisbona, quaſi Eliſ-wona, Eliſæ domus. Alijs Itali; & Elyſiæ Inſulę, hoc eſt, Fortunatæ.
2. Tharſe; Tharſenſes & Cilices. alijs Tarteſſij in Hiſpaniâ; & mare Tharſis, quod eſt Mediterraneum.
3. Cethimo; Cyprij. ubi Citium: & Inſulares pleraque. & Macedones, qui & Macetæ (Terra Cethim. i. Maceab) Al. Itali.
4. Dodanimo; qui & Rhodanim; Rhodij, & Dodonæi in Epiro.

CHAMI filij & Nepotes, Syriam, & regionem Amano Libanoque montibus attiguam, tenuérunt: & loca ad mare vergentia occuparunt, & ad Oceanum uſque Atlanticum ditionis ſuæ terminos protulerunt. vocabulis locorum partim obſoletis, partim Grecanicâ Cacozeliâ depravatis.

A Chuſo; Chuſęi, Æthiopes, Eöi & Occidui.

A Meſraimo (qui putatur Oſiris) Meſręi, qui Ægyptij.

A Phuto; Phuti, qui & Libyes (niſi hi, à Libye, Phuti filio.)

A Chanaano; Chananæi, de quibus inf.

Item à Chuſi Liberis, Chami Nepp.

SAbâ; Sabęi, Abyſſini. Hevilâ, al. Evilâ; Gætuli.

Sabathâ; Sabathæi, qui & Aſtabarri. & fortè Nabathæi.

Sabatachâ; Sabacteni.

Rhegmâ; Rhegmæi, ad mare rubrum.

Huius Regma, ſive Romi, 2. filios facit Ioſeph.

IVdam; unde Iudæi inter occiduos Æthiopas: & Sabęum; vnde alteri Sabæi, Arabes ſeu Meroënſes.

MESRAIMI filij octo, quidquid terrarum à Gazâ ad Ægyptum uſque patet, poſſedérunt. Sed ſolius ex ijs Philiſthimi nomen, regio Palæſtina ſervavit.

A Ludim, Lydi Ægyptij (meminit Ezech.)

Laabimus, deducti in Libyam colonis; nomen regioni fecit.

A Nephthuim; Numidæ. Phetruſim; Petræi. Caphth rim; Cappadoces Palæſtini.

Reliquorum fratrum tàm res. quàm nomina, in obſcuro ſunt; quòd bello Æthiopico, de quo infr. urbes eorum interciderint.

Ex CHANAANI filijs; Sidon, Sidonis in Phœnice conditor.

Hamathæus; Amathuntis, quę poſtea Epiphania, & Emath minor. nam Emath maior Antiochia fuit.

Aradius; Aradios Inſulares dedit, & Antaradios.

Aracæus; Arces, urbis in Libano, auctor.

Cæterorum 7. Hevæi, Chetęi, Ieſubæi, Cinæi, Samaræi, Gergeſæi, Amorrhęi; pręter nomina, nihil in ſacris litteris ſupereſt. Nam Hebręi urbeis eorum exciderunt, ob Chanaanum diris, & ſervituti aut excidio olim ab avo Noëo deuotum.

SEMI filij, Aſiam uſque ad Indicum Oceanum (cuius Sinus duo, Perſicus & Arabicus) occuparunt: initiumque propagandæ ditionis ab Euphrate fecérunt.

Ex ijs, Æla, Ioſ. Elymus, Ælamitas ſive Elymos, qui Perſæ.

Aſſur, Ninives conditor, Aſſyrios dedit:

Arphaxadus Chaldęos: Aramus; Aramęos; qui Syri, Armeni, & Meſopotamitę.

Lud, ſive Ludas, Ludos, qui & Lydi Aſiatici.

ARAMI *Liberi, Semi Nepotes.*

HVs, al. Vzel, Damaſci conditor, Trachonitidem incoluit: Hul, Ioſ. Otrus, Armeniam. Gether, Bactrianos & Carios; Mes, ſeu Meſas, Mæonas, Moeſos ſive Myſos, dedit.

HEBERO, Salæi F. Arphaxadi Nepoti, filij duo fuere: Phalegus, primariæ inter Hebræos ſtirpis propagator; & Iectan. Ioſ. Iuctas, cuius XIII. Liberi, ſup. memorati, à Cophene fluv. Indię, ad Aſſyriam uſque habitarunt. Al. Indias & Orientem poſſedére. Ex quibus,

Elmodad, Emodiorum; Haſarmuth, Carmanorum;

Ophir, Peruſiorum ſive Peruaïm. Havila, Havilæorum propè Gangem;

Iera, Gedroſiorum, &c. proſatores.

BABYLON, ET NINIVE, PRIMÆ REGNORVM SEDES.

AT quoniam x. Gen. c. duo inter cæteros eximij commemorantur, magnarum civitatum & regnorum Conditores, Nemrod & Aſſur. ex quibus ille ſatis accuratè deſcribitur, filius Chuti (qui Chanaani filius, Chami nepos. Noëi pronepos) ob virium prodigioſam magnitudinem, Venator dictus, primus tyrannidem, inter homines recens diſperſos, adiectaiſſe, &c. Alter è de terrà Sennaat egreſſus ædificaſſę Niniven, &c. de utriuſque regni initijs latiùs diſſerendum putaui.

Nemrodum illum, qui tyrannus, crudelis & ſanguinarius, Deo rebellis, ex nomine) ſedem regiam Babylone poſuiſſe; & civitates Arach, Achad, & Chalannen, in terrâ Sênaar (agro Babylonico,) (quę poſterioribus ſæculis Edeſſa, Niſibis, & Seleucia, ſive Cteſiphon, audiſſe putantur) condidiſſe proditur; multi fuiſſe eumdem putant, quem profani Belum vocarunt, Nini patrem. quemque Euſeb. Babylone 65. annis tradit regnaſſe; idque pauxillo pòſt tempore, quàm alij in varias mundi plagas diſceſſiſſent. Vterque certè Babylonis fundator, Belus Profanis, Nemrodus Moyſi dictus: uterque ferox & crudelis deſcribitur: uterque circa idem tempus, poſt Diluvium, regnaſſe.

Babyloniæ quidem Vrbis & alij conditores produntur, præter Gigantes, hoc eſt, Turris Babelicæ, ſub Phalego, ædificatores, & 83. quidem annis poſt Nemrodum. Nam eam poſtmodò Euphratis inundationibus vaſtatam reparavit Semiramis. Deinde (Diod. l. 2.) qui conſecuti ſunt Aſſyriorum reges, relictâ Babylone, quum ſedem Imperij in Niniue collocaſſent; varijs ea iterum caſibus adflicta iacuit: donec, everſâ etiam tandem Ninive, Nabuchodonoſor eam reſtituit, & regiam urbem eſſe voluit. Quâ de re infrà.

ASSYRIORVM Imperiũ Hiſtorici plerique à Nino, Beli F. inchoarunt. qui non contentus Babyloniæ, paterni regni, finibus, Aſſyriam obtinuerit. Putarunt aliqui Semiramidem uxorem in dotem attuliſſe Nino ipſum Aſſyriæ regnum; atque hinc ex duobus regnis conflatam Monarchiam.

Hic autem controvertitur, an Ninus iſte ſit Aſſur, quē Moyſes ait condidiſſe Niniven: quem B. Hier. alijque putant eſſe filiũ Semi. (Gen. x) quum cæteri tamen Ninum Beli filium faciant; & iam ſatis conſtet Belum eſſe Nemrodum, Chami nepotem. Quum igitur Moyſi Aſſur, conditor ſit Ninives; & profanis ſcriptoribus Ninus, (à quo Cteſias Aſſyriorum reges numerat, ſicuti Africanus à Belo) conſectarium eſt, hunc Ninum, ex ſemine Chami, diverſum ab Aſſure, Semi filio, eſſe cenſendum. Vt Aſſur quidem præciſè Niniven condiderit; ſed Ninus aliquot pòſt annis eam vel interceperit & amplificarit, vel iure dotali obtinuerit. Et vigente magis magiſque, inter Chami & Semi poſteros, odio, illi aliena etiam in portione, dominari contenderint.

Quum autem confuſio Linguarum accidiſſe prodatur, 83. annis ante regnum Beli: ſive à Diluvio ad Belum, intercedant anni 214. & Belus regnârit annos 65. Regnum Nini apud Aſſyrios inchoatum colligetur an. O.C. 1936. Cuius iam-tum imperantis an. 42. aut 43. natus ſit Abrahamus; qui erat annus O.C. 1979.

Huius Monarchiæ progreſſus, varias, poſt Aſſyrios, habuit Dynaſtias; Medorum, Perſarum, Macedonum, Parthorum; & iterum Perſarum, ſub Alexandro Mammeæ F. Saracenorum, Turcaru, Tartarorum; & hodie in Perſide Sophianorum. Ipſa autem Monarchia, ſub XXXVI. Regibus an. 1352. duravit.

[illegible] O.C. [illegible]170. Vi[illegible].inf. ſub Sardanapalo. [illegible] l. [illegible] s ait fu[illegible]e Aſſyrios, quam qu[illegible] N[illegible] & Babylonem cond[illegible]derunt. quarum al[illegible]ram [illegible]us, alteram Semiramis, marito in regnum ſuffe[illegible]a, condiderit.

Call[illegible]ſthenes, Ariſtotelis nepos, [illegible] ex Babyloniorum obſerv[illegible]nibus, 19[illegible]3. annos interceſſiſſe, inter primum Babylonis & Niniver regem, & Alexandrum magnum. Noſter calculus colliget annos circiter 1800. Vid. inf. an. O.C. 3623.

Gr[illegible]. [illegible]03.	Hebr. 1818.	*Phalegus*, an. æt. 130 (al. 134.) Græc. & 30. Hebr. genuit Rebuum, al. Ragavum. vixit universè ann. 239.	Græc. 2516.	Hebt. 2132

Ad huius uſque Phalegi tempora, Aureum Sæculum, tantoperè Poetis decantatum, multi retulêrunt: ob inſignem morum ſimplicitatê, virtutis ſtudium, [illegible]que ingenia hominû ab ambitione & iniuſtitiâ abhorrentia. Sed veriùs apud varias Nationes, [illegible]ò vi[illegible]es in [illegible]ys ſuis benè inſtitutis, iſtuſmodi virtutum & ſimpl[illegible]tatis ſemina floru[illegible], ce[illegible]dum eſt. Sic Itali ſuum habuére Ianum, & Saturnum, 150. etiam annis ante everſû[illegible] Il[illegible]um. Sic Perſæ [illegible] Cyro, & alij alibi. donec moribus paullatim deprauatis, ex Aureis Ferre[illegible] ſæcula ſuccederent.

Græ[illegible]. 3035	Hebr. 1850.	*Rehuus*, ſive Ragavus, an. ætat. 132. Græc. aut 32. Hebr genuit Sarugum. quod nomen, Ramum, ſive propaginem, interpreteris.	Græc. 2384.	Hebr. 2100.

H[illegible] tempeſtate Templa conſtrui, & quidam gen[illegible]u principes pro Dijs adorari colique cœperût.

Et [illegible]num Scytharum exortum, vbi primus regna[illegible] T[illegible]anaus proditur. Id tamen alij ad Semiramidi[illegible] tempora reijciunt. Volunt alij Scythiſmum à Noêi ævo occœpiſſe; & poſt diluvium duraſſe ad Turris Babylonicæ molitionem; & deinde ad Ragavum uſque. Cuius maiores, vel regiones Scythiæ propinquas accolerent, vel moribus Scytharû uterêtur. Q[illegible]â de re, poſt B. Epiph. Io. Becan. Cronijs.

Ætas illa, quæ ad præputiû uſque ab Abrahamo poſitum, computatur, Scythiſmus dictus eſt. Vt ante B[illegible]lonicam tyrannidem, penes Scythas fuiſſe videatur initiû imperium: & ab iiſdem Ætas illa nomê duxerit; a quibus leges & vitæ inſtituta, & iusſtatúſque petendum fuerit, dum in câpis Sennaaris Nemrodus à [illegible]o, & à Noêo, Scythiſque iuſtis, eius liberis, deſciſceret. Scythiſmi itaque initium ab ipſo pæne Diluvio petendum; & appellatio à Scythis Cimmerijs, Gomaris poſteris.

Hellenismum verò, qui ex Thraciſmo non-iniu[illegible] protlux[illegible]e cenſeatur, volunt Sarugi, ſeu Seruchi tempeſtate, per idololatriam, cępiſſe. cum ſuâ quiſque ſuperſtitione quâdam ducti hominum ſęcula ad politicam potiſſimum vivendi rationem & legum [illegible]uetudines, cultuſque idolorum, informarent. Qui[illegible]tum pr[illegible]greſſi, magiſtratus, Tyrannos & duces, Epiph. Magos aut ſiquid ipſi ævo, memoriave dignû factitaſſe viderentur, quod pugnâ, du[illegible], aut corporis robur commendaret; picturâ effigiabant. Poſteà verò, temporibus Tharę, patris Abrahami, per ſtatuas etiâ & ſimulacra, errorê idololatriæ propagarunt. maiores ſuos per effigies coluerunt. & viciſſim parêtes, præ immodico deſiderio, liberos ſuos, iam morte functos, ceu ſuperſtites, conſecrârunt. vnde & Superſtitio dicta. Et fato functos primû per figlinam expreſſerunt: deinde cæteri mox artifices, ſecuti primos, architecti quid[illegible] lapidê cædere; argentarij verò & auri-cælatores, pro ſuâ quiſque materiâ, ſimulacra fabricari cœperunt: & ſcalptores, pro ſuo ingenio artificioſa opera variare. Ægyptij tamen & Babylonij, Phryges etiâ ac Phœnices, huiuſce cultus (idololatriæ) primi ferè aut præcipui extitiſſe auctores meritò cenſeatur; & ſimulacrorû, huiuſque modi myſteriorû initiatores. A quibus, Cecropis ætate, in Græciâ eadê ſacra immigrârunt. Poſteris deinde ſæculis côplures, Saturnum, Rheam, Iovem, Apollinê, cæteroſq; principes, aut rerum vtilium inventores, Deos renunciarint.

Hunc autem Græciſmum vult Epiph. poſtmodò in Sectas diviſum eſſe, Pythagoræorum nempe; Platonicorum, Stoicorum, Epicuræorum, &c. qui ab vno Socrate propagati.

Initio nihilominus quidam veræ religionis character, & Naturę lex cum ijs vnâ perduraſſe videatur; dum hinc & Gentes planè in ſuperſtitioſû cultum d[illegible]generarêt; & Abr[illegible]hamidarum inde pietas, cum lege Naturæ coniuncta: ac poſteà Iudaiſmus, cultus Iudææ genti peculiaris, coaleſceret. qui ſub Dauide & Solomone regibus maximè enituit.

Græc. 3163.	Hebr. 1850.	*Saruc*[illegible]s, al. Seruchus, an. ętat. 130. Græc. & 30. Hebr. genuit Nachorem. quaſi Aridum, deficiêtê ente hominum natura. Vixit 230. ann. mortuus 1. anno Iſaaci.	Græc. 2254.	Hebr. 2070.

H[illegible] formâſſe. [illegible]û, Noêo & Semo adhuc [illegible] perſtiti[illegible]nus probabile eſt. Veriû[illegible], eius ætate, idolo[illegible] cultuſque inualuit. Sub eodem Scytharum pri[illegible]s, deinde Æ[illegible]ypt[illegible]tum re[illegible]um in-hoa[illegible]tum volu[illegible]e. Vi[illegible] infrâ.

E[illegible] Chamus, per [illegible]nvenas, qui Aborigines dicti, Gomarios ſive Cimmerios in Italia, Iaphetu poſteros, magi[illegible]â diſciplina, al[illegible]jſque erroribus tum depravaſſe putatur.

G[illegible] 3-44.	[illegible] 1[illegible]09.	*Na*[illegible]r ann. ætat 7[illegible] 129. al. 179. Græc. & 29. Heb. progen[illegible] Tharen. à [illegible], nominatum. Vixit vniuersè ann. 148. al[illegible]	Græc. 2175	Hebt. 2041.

Su[illegible]ida regnum Si[illegible]on[illegible], in Pelopon[illegible] [illegible]ades & Ac[illegible], incepiſſe [illegible]unt rege Æ[illegible]al[illegible] ante Ninum. V[illegible]e ſeriem.

[illegible] eo[illegible]n [illegible]apha, [illegible]us Gigas, 1. Par 15. à q[illegible] n. 14. quos Moabitæ è terr[illegible] ipſo[illegible]runt. Deut. 2. Qui & Emmim & Zomzommin. Ilne vidêtur ſe recepiſſe in Philiſthęam: ubi 1. Paral. 14. Raphę poſteritas, Dauidis ætate. [illegible]oliath Gethę[illegible] & Lohim frater eius. 1. Par. 20. Et al[illegible]us Gigas 24. digitorum, ex eâdem ſtirpe. hoc [illegible] ſenorum, in ſingulis manibus & pedibus.

Thares, vt q[illegible]buſdam placet, iuvenis, genuerat Aranu[illegible]; & Na[illegible]horem alterum, avo cognominem. Et Arano liberi paullo-poſt nati, Lothus, Sara (quæ & Ieſcha & Melcha.

Græc. 3314.	Hebr. 1979.	Poſtea idem THARES ann. ætatis 70. (Græc. & Hebr.) ex alterâ vxore, progenuit Abr[illegible]. Alij verò multò ſerius natum Abrahamum opinati ſunt.	Græc. 2105.	Hebr. 1971.

Hîc obſerva, ex duobus hiſce numeris, ad marginem adnotatis, Annor. ab O. C. & Annor. ante Nat. CHRISTVM, ex Hebr. ſimul colligi Annos noſtræ Chronologiæ, ab O. C. ad Nat. CHR. 3950. Et ex Græc. ſive LXX. Interp. 5419.

Præterea in hoc Abrahami Natali medium penè interuallum eſſe eorum, quos dico, annorum. uempè, 1979. ab O. C. & 1971. ante Nat. CHR. qui plenum numerum efficiunt, 3950.

Genebrard. ab Adamo, ad natum Abrahamum, colligit ann. 1949. ſed 30 annos Cainani omittit, al. convenit. Torniell. verò, ann. 1946. Verùm & hic eoſdem 30. Cainani ann. & 1. Diluvij, & 2. Semi poſt Diluvium, præterijt. Idem ex LXX. colligit 3412 quia dat Nachori 179. annos, quum genuit THAREN: cui alij tantùm tribuunt, è Græco, 79.

Abrahamus, Gen. 11. primo, inter liberos Tharæ, loco recenſetur. forte, propter dignitatem, & emeritam apud poſteros generis prærogatiuam.

Seder-olam, tradit Aranum, poſt ſeptenniū ab ablactatione vxorem accepiſſe, vnde VIII. eius vitæ anno natus ſit Lotus; & conſequenti, Ieſcha ſive Sara.

Sub hoc Thare, teſte Euſeb. Ninus Niniven ædificat. (Venus, eamdem, ab Aſſure conditam, & vi interceptam ex Aſſyrijs, ſiue Semitis, amplificat) & Aſſyriorum Monarchiam incboat, XLIII. annis ante ortum Abrami. regnauitque LII. annos. Quâ de re, inf.

PROFANARVM MONARCHIARVM, *ſive Regnorum initia ruditer delineata.*

VErùm ne toties ſacræ Hiſtoriæ ſeries, iſtiuſmodi Regnorum, in ijſque initiorum, obſervatione, interrumpatur; ea uno in conſpectu, & ruditer, edomus: & annis, ex Hebr. contextu, deſignabimus.

Ab Orbe Condito, ad Diluvium completum, anni ſunt, 1657.

Sub Phalego, Heberi F. Linguarum diſcrimina, anno O. C. 1788.

Sub Rehûo, Phalegi F. Nemrodus, primus omniū, Imperium in Babylone, per tyrannidem, uſurpat, anno 1818.

A Nemrodo, ad Ægyptiarum Dynaſtiarum initium (anno 30. Saruchi) intercedunt anni 60. 1878.

Ab ijſdem, ad Ægialéum, I. Sicyoniorum regem, (XI. an. Nachoris) anni ſunt 13. 1891.

Ab Ægialeo, ad Ninum, (qui imperare cæpit 27. an. Tharæ, Aſſyrijs cum Babylone coaleſcentibus,) an. 45. 1936.

A Nino, ad Inachum Argiuorum regem (50. an. Iſaaci) anni interfluxere, 193. 2129.

Ab Inacho, ad Cecropem, I. Athenar. Regem (9. annis ante Natalem Moyſis) an. 266. 2395.

A Cecrope, ad Cyrum Perſam, numerantur circiter anni mille.

Ab eodem Cecrope, ad conditum Troiæ, anni 74. & ad exſcidium eiuſdem, 375.

Condita autem proditur Troia, 15. annis ante Egreſſum Iſraelitarum ex Ægypto, anno circiter 65. Moſis.

Atque ita, ſi anni Hiſtoriæ profanæ numerentur a Nemrodo ad conditam Troiam, colligentur 651. Quibus, ſi adjiciantur anni ab Orb. Cond. quando idem Nemrodus regnare cæpit, evadent, 2469.

Hæc fuſiùs & accuratiùs, ſuis quodque infrà locis, cum ſerie Regum, & duratione Regnorum.

ÆTAS

ÆTAS TERTIA,

BIPERTITA, A NATALI ABRAHAMI, AD DAVIDEM REGEM, COMPLETVR 941. ANNIS (B. Aug. l. 22. Ciu. Dei, c. ult.)

Huius prior pars, à nato Abrahamo ad Egreſſum Iſraëlitarum ex Ægypto, complectetur 505. annos. & ab Orbe Con. 2484. iuxta Heb.

Altera pars, ab eodem Egreſſu ad Davidem, regno inauguratum, annos 436, & ab Orbe Condito 2920.

(Ex his Genebr. duas facit Ætates, III. & IV.)

Quoniam in conſequentibus Ætatibus, uſque ad Tranſmigrationem, Hebræi, & LXX. Interp. vix uno atque altero anno differunt; poſthàc ſolos Chronologicos Hebrææ veritatis numeros, compendij cauſſâ, adnotabimus.

HISTORIA AVTEM ABRAHÆ A 12. C. GENES. ad 25. universè pertexitur.

NInus, vti ait B. Aug. l. 18. Ciu. Dei, iam ſecundus erat Aſſyriorum rex, & patri ſuo Belo ſucceſſerat; quando in terrà Chaldæorum natus eſt Abrahamus. Apud Sicyonios verò rex 2. Europs, Ægialei F. regnabat.

Ninus autem ille univerſam Aſiam, ad Libyæ fineis uſque, ſubegiſſe traditur. eiuſque vxor Semiramis Indos bello tentavit.

Iuſtin. l. 1. Temporibus antiquiores fuiſſe, Vexorim Ægypti (alij Oſirim, cum Iſide vxore, hîc collocant) & Tanaum Scythiæ, reges. Inter quos volunt memorabile illud, de vtriuſque gentis vetuſtate, certamen fuiſſe inſtitutum. Illud autem quod idem Iuſtin. l. 2. commemorat, Scythas, poſteaquam Vexorim, qui in Pontum vſque victricia arma protulerat, non ſine exercitus ſui clade, in regnum ſe recipere coëgiſſent, ab Ægypto inuadenda Nili paludibus prohibitos & reuerſos, Aſiam perdomuiſſe; & vectigalem ſibi per annos mille quingentos fecisse, & pendendi tributi finem à Nino, Aſſyriorum rege, impoſitum fuiſſe; cum temporum ratione minimè cohæret. quum vix paullò plures ab O. C. anni numerantur, & à Diluvio, vix trecenti ad Ninum. Poſtea cum Nino bellum fuit cum Zoroaſtre, Bactrianorum rege, (qui & Cham dictus eſt) quique primus arteis magicas, è Medicina, Matheſi ſive Aſtronomia divinatrice & Religione peculiari conflatas, inveniſſe: mundi principia, & ſiderum motus diligentiſſimè inveſtigaſſe. Bactrianos & Perſas in regni formam redegiſſe, perhibetur. Ferunt Ninum primo impetu, partim locorum aſpiritate, partim Bactrianorum virtute victum, innumerabilem pæne exercitum collegiſſe. Cteſias, ad decies ſepties centena peditum, ad ducenta equitum millia adſcripſiſſe, tradit. Iſtis Nini copijs Zoroaſter quadringenta millia oppoſuiſſe; & primo inſultu C. hoſtium millia cecidiſſe traditur. qui deinde multitudine coactus in Bactra confugerit: ibiſque dolo expugnatus, fortiter pro patriâ & regni coronâ pugnans occubuerit.

Clem. Alexand. Herum illum Armenium, genere Pamphylum, quo auctore Plato, homines ſceleratos ſupplicijs æternis adiudicatos, ignibus ſubterraneis cruciari, ſcripſerat; hunc Zoroaſtrum eſſe ſcribit, qui à Nino victus, & arteis magicas inveniſſe dicitur. Illo occiſo & Ninus ipſe deceſſit, relicto impubere adhuc filio, Ninya, (qui & Zameis) & vxore Semiramide.

Ipſe impiâ pietate adductus, patri Belo (Aſtronomiæ inventori, ut vult Plinius, vnde Chaldæorum fama) ſtatuam conſecrarat, reorum Aſylum. Vnde Baal, Bel, & Baalim Idolorum, cum cultu, nomina paſſim propagata. Præterea, Sepulcri monimentum, ingenti mole. quod, auctore Cteſiâ, nouem ſtadiis altum, & decem latum fuerit; quodque in multa ſæcula, etiam poſt Niniven à Medis everſam, durarit; conſtruxerat. Succeſſorum eius, & Aſſyrij regni Monarcharum, ad Sardanapalum uſque, ſeriem, infr. collocabimus.

Genebr. tamen, qui 48. ætatis Abrahami ann. populorum diviſionem, & Regnorum ortus contigiſſe putat; Inter quæ, primum Nemrodi Babylonium, Niniviticum, ſexaginta minimùm annis, fuerit vetuſtius; Ninum tam rerum imperium non potuiſſe colligere videtur, niſi poſt annum à nato Iſaaco duodecimum. Idemque contendit Nini nomen, ab urbis Ninives quam Aſſur condiderit, nomine confictum. Deinde, quum in conſequentibus Bibliorum hiſtorijs, per annos amplius mille, altum ſit de Regibus Aſſyriorum ſilentium, uſque ad Phul; quem Nabonaſſarem Ptolemæi putant. Et contrà, reliquorum Orientis regum Chaldææ, Syriæ Meſopotamiæ, Palæſtinæ, &c. crebra fiat mentio; qui Aſſyrijs quidquam conceſſiſſe non leguntur. uſque ad Oziam regem, ſive ad 1. Olympiadem: Oportet, inquit ille, totum iſtorum imperium, ſi quidem amplum fuerit, Tigri & Indo fluvij, & aliquantò fortaſſe-an

caſse-an Euphratis parte, comprehenſum fuiſſe: neque ante dimidium V[illegible]tatis Euphrat[illegible] [illegible]ráſcendiſſe. Verùm iſta ex parte ſuprà ſunt confutata; cętera ſub Ozia (quo rege, Aſſyriorum nomen ſacris litteris innoteſcere, & Syris Iudæiſque terribile eſſe cæpit) expendentur.

Sicyoniorum verò regnum, quod ad Nachoris tempora retulimus, exortum ab Ægialéo, ad ultimum uſque regem, & Carnei Apollinis ſacerdotes, qui ipſos Reges ſunt ſubſequuti; perſtitit an. 992. ad reditum uſque Heraclidarum, anno Orbe Cond. circiter 2902. quem infr. vide.

Primæ autem illæ Ægyptiorum, xv. quas gentis vanitas finxit, Dynaſtiæ, vel ex [illegible] antiquitate fabuloſæ cenſeri debe[illegible]nt ipſa ex iis, Decimaſexta, quam volunt, ſit p[illegible], quæ T[illegible]chæ[illegible] appellata eſt; eorum, qui [illegible]hebas ἐκαδομπύλους condiderunt. cuius initium inciderit in 1. annum Abrahami; & durarit ann. 190. uſque ad annum Iacobi triceſimum. Secunda Dynaſtia, quæ xv[illegible]. dicitur, ſub Paſtoribus: in quâ, inter alios, regnânt Pharaon, & reges [illegible] iſtiuſmodi regiæ dignitatis cognomine inſ[illegible]uti. de qua inf. ſub Iacobo.

His ita obiter delibatis, ad Abrahamum redeamus.

1989. ABRAHAMVS. 1961.

Anno X. ætat. Abrahami, nata eſt SARA. ipſa namque nonagenaria erat, quum marito Abrahamo centenario filius ex eâ naſciturus poſteà eſt promiſſus.

Aranus frater Abrahami, Saræ & Loti pater, mortuus eſſe proditur in Vr[illegible], Chaldæorum urbe natali, ante Tharen patrem ſuum, (hoc eſt, patre inſpectante, & filio ſuo moribundo oculos claudente) præpoſtero naturæ ordine; & novo, ut multi obſervarunt, exemplo.

Abrahamus autem & Nachor, eius fratres, in coniugium ſibi adſ[illegible]vere eiuſdem filias: ille Sarai, ſterilem; hic Melcham. Ieſcham, B. Hieronymus [illegible]nominem vult fuiſſe, & cum Sarâ eamdem. Hæc ſi ita ſeſe habeant, Aranus maior natu fuerit vtroque, qui puer octuennis aut novennis h[illegible] progignere non potuerit. Vide ſuprà Hebræ[illegible]rum ſuper ea re opinionem.

Quod autem c. 20. Geneſ. Abrahamus ad Abimelechum, de Sarâ, dicit: Verè ſoror mea eſt, filia patris mei, & non matris meæ: Eman. Sa, Neptem interpretatur, Aranis; fratris ſui [illegible]iam, qui Tharæ natus ex aliâ vxore, quàm matre Abrahami. Alij, ipſius Tharæ filiam dicunt, diverſa itidem uxore.

2001. Ann. Abrahami xxii. complentur bis mille anni ab O. C. Genebr. putat lii. annum Abrahami, quo ſumma illa ſit expleta: & ab eo tempore ad Cæſarem Anguſtum, ſive ad natum CHRISTVM, totidem pænè annos fluxiſſe, vnde Quater mille rotundè exiſtant. 1949.

20[illegible]. Anno 28. (Genebr. 58.) moritur No[illegible]us, annos iam natus 950. Qui annus fuit à Diluvio 35[illegible]. 1943.

Circiter annum nati Abrahami xxxvii. putatur floruiſſe Iuppiter Cres, qui Cretæ nomen dederit.

ABRAHAMVS videre potuit omnes ſuos Auos, numero IX.

Noëum,	per annos	58.	Phalegum,	per annos	48.
Semum,		75.	Rehuum,		70.
Arphaxadum,		145.	Sarugum,		100.
Saleum,		175.	Nachorem,		49.
Heberum,		175.	Tharen.		135.

Prima ha[illegible]itatio Tharæ, eiuſque filiorum, & in primis Abrahami, cum uxore Sarà, in regione fuit Chaldæorum civitate Vra: quæ à Valle, in qua poſita, ita dicta eſt. Hebr. Ignem ſive Incendium, Chaldæorum, interpretati ſunt. Vnde fabulæ de Ignis adoratione, & Abrahami ex Incendio liberatione. Eamdem urbem B. Stephanus Actor. [illegible] ſumto latius vocabulo, in Meſopotamiâ collocare videtur.

Indè Thares Abrahamum, filium & Lotum, ex Aran[illegible] altero filio, Nepotem, & Saram Nurum, eius So[illegible], omneis [illegible], ſive voluntari[illegible] ex[illegible] co[illegible]ites, t[illegible]nſtulit. E[illegible] inſtituto licet in terram Chananæam (ubi tum Pontifex Mel[illegible] decus d[illegible]ebat [illegible] itinere, in Harane (quæ Charan, & Ch[illegible]rræ [illegible] d[illegible], Craſſi & Romm. clade nobi[illegible]s [illegible] vrbe Meſop[illegible]tamiæ, Syriæ, Palæſtinæque fineis verſus, extremâ, ſubſtitit: ſedeſque cum ſuis collocauit. Sic tamen, vt T[illegible], huius è p[illegible]iâ, Vrâ Chaldæorum, deceſſionis, non iam au[illegible]or, qui voluntar[illegible]us Abraha[illegible]no F. comes, fu[illegible]e videatur. à quo hic [illegible] mandatum, de ea Vrbe, Idol[illegible]latriæ, ſub Nemrodi poſteris qui Ch[illegible]dæos & Aſſyrios communi imperio tum obtinebant[illegible] imperatrice, deſer[illegible]nda, [illegible] rat. Quod qui[illegible]em innui videtur 7. Actor. c. D[illegible] appa[illegible] Abrahæ, quum eſſet in Meſopotami[illegible] [illegible]ius quàm moraretur in Charan. Et d[illegible] Exi[illegible]e terrâ, &c. Tunc exiit de terrâ Chaldęorum, & habitavit in Charan.

A Chaldæis autem d[illegible]ceſsiſſe ea p[illegible] multis probabile videtur; Ne Deos colerent, qu[illegible]rum ſimulacra Sarugus, Tharæ avus, inſtitui[illegible]er[illegible] ba[illegible]tur.

Suidas Tharen ipſum ſta[illegible] tu[illegible], ſive Idolorum fictor[illegible] & vendi[illegible]; [illegible] A[illegible]rahamum eamdem artem aliquam-diu exerc[illegible]e, [illegible]dit.

diæ. Sic Ioſu. c. 24. *Trans fluuium habitarunt, Patres veſtri. Thare, Pater Abraham & Nachor: ſervieruntq́; Dijs alienis.* Verùm, libro Iudithæ, Achior Ammonita, ſatis declarat eoſdem, migratâ Chaldæâ, quod Deos Patrum ſuorum qui erant ſibi glorioſi, ſequi noluiſſent; in terrâ Meſopotamiæ, declinaſſe, de via parentum ſuorum: ſive deſeruiſſe ceremonias, quæ in multitudine Deorum erant; & adoraſſe Deum cœli.

Ioſep. diſceſſus cauſſam attribuit luctui Tharæ, quem ceperat ex præmaturâ morte Arani filij. cuius ſepulcrum, in urbe Vrâ, ſuâ etiam ætate, conſpectum ſit. Et Hebr. fabulantur, Aranum ipſum, quod Ignem adorare nollet, igne à Chaldæis conſumtum. undè Abrahamus, divinâ ope liberatus, evaſerit.

Ioſ. hoc nomine tradit Abrahamum Chaldæis, & Meſopotamitis, odioſum fuiſſe, quòd vulgò receptam de Deo opinionem refelleret; & ex mirifico rerum creatarum, Terræ & Cœli, ordine, unum eſſe Deum, totius univerſitatis conditorem & rectorem, prędicaret. atque ideò migrandi conſilium cepiſſe.

2049. | ANNVS hic migratæ Chaldææ, ſive deceſſionis ex Vrâ in Haranem, erat Abrahamo LXX. | 1901.

2054. | Idemq́ue Abrahamus anno ætat. 75. (qui erat Patris Tharæ 145. & antè Egreſſum Iſraelitarum ex Ægypto, 430. | 1896.

A Deo admonitus, & ingentibus magnificiſq́ue ampliſſimæ in poſterum fortunæ ac dignitatis promiſſis excitus, ut domum, patriam (& fort. fratrem etiam Nachorem) qui iam probabiliter Patrem, è Chaldæâ in Meſopotamiam, erat conſecutus. (quem B. Auguſt. l. 16. c. 13. C. D. putarit, à patris & fratris pietate degenerem, ſuperſtitioni adhæſiſſe Chaldæorum; & poſteà, ſive pænitentem, ſive perſecutionem paſſum ac ſuſpectum, inde ad Patrem emigraſſe) relinqueret; adſumto Loto, fratris, quem dixi, filio, unà cum vxore Sarâ, familiâ & liberis, in terram Cananæam profectus; & ad Sichemum uſque, & ad Convallem, ſive planitiem, & Quercetum Morehi (quæ à Chananæis eâ tempeſtate tenebantur) progreſſus; DOMINO, ſibi per viſum apparenti, & terram eamdem poſteris eius promittenti, Altare ritè erexit, & ſacra fecit.

Et duplex certè ſtatui poſſe videtur Abrahami profectio ex Harane in Chananæam: & vnius Moyſes; alterius B. Stephanus, Actis, commeminiſſe. vt illa, Patre vivo, anno Abrahami 75. hæc, à morte Patris, anno 135. eiuſdem Abrahami, contigiſſe dicatur. Sive, ut Abrahamus, quincto poſtquàm unà cum Patre ex Vrâ in Haranem venerat, anno, Patrem, ex divini præcepti memoriâ & reverentiâ, ibidem ad tempus reliquerit: Deinde poſt ann. 60. (quibus inter Chananæos peregrinatus potius fuerat, quàm certo lare habitarat; & ad Patrem, ſuosq́ue, ſubinde viſens, Haranem frequentarat) Patre iam anno ætatis ſuæ 205. mortuo, ac ſepulto, nunquam poſtilli in Meſopotamiam ſit reverſus; ſed ſtabile in Chananæâ domicilium fixerit. Quód vox Græca, Act. 7 μετῴκισεν, ſatis ſignificat, Colonum, & fixa ſede habitatorem, fuiſſe.

Hinc obſerva, Dum filij hominum, ſive huius Sæculi, tumultuantur, & regna paſſim anxiè conſtituunt; Filios Lucis, ſive Sanctorum, vitam quietam & religioſam traduxiſſe: & ſuper terrâ peregrinantes fide, ac ſpe futuri CHRISTI (IN TE) & Semine tuo) benedicentur univerſæ cognationes terræ ſuſtentaſſe. Abrahamus namq́ue in terrâ Chananæâ, tamquam alienâ, ſub tabernaculis, habitavit: ubi ne pedis quidem ſoliſtimum ſibi comparârit aut uſurpârit: præter ſepulcrum, & quidem præſentariâ pecuniâ redemtum. Et certè ille, Deum ſecutus, ἐπόμενος τῷ θεῷ, Philoſophis conſecutus id præcepti reliquiſſe cenſeatur.

Ab hoc anno 75. ætat. Abrahami, & migrationis ex Harane in Chananæam. (quo facta eidem prima à DEO promiſſio de Terrâ ſemini eius tradendâ) ad Exodum uſque, incipiunt illi 430. anni habitationis Iſraelitarum in Ægypto. de quibus aliàs.

EO FERE TEMPORE Aſſyrij tertium ſive quartum habebant regem, Ninum eo nomine ſecundum (qui & Zames, & Ninyas) poſt mortem Semiramidis matris quæ 42. ann. regnarat. Illa namque eluſo filio regnum præſtigijs quibuſdam interverterat, ad ſeque transtulerat: Babylonem magnificentiſſimè exſtruxerat: Mediam, Perſidem & Ægyptum ingenti cum exercitu peragrarat: magnam Libyæ Æthiopiæq́ue partem ſubegerat: cum Indis feliciore initio, quam exitu bellum geſſerat. à filio, cuius inceſtos expetiverat amplexus, interfecta. Ninyas verò à Patre degener, maternæ luxuriæ æmulus, regni adminiſtratione Præfectis commiſſâ, delicijs effeminatus, in mulierum cœtu conſenuit. Cuius ſuæ nequitiæ, an ignaviæ imitatores, XXX. deinceps fere Aſſyriorum reges habuit, alium alio ſoluti(ores). uſque ad Sardanapalum. Verbo reges; re autem vera Mancipia voluptatum: ut nihil præter incertam Nominum ſeriem nobis ſuperſit.

Ninus ipſe 38. Imperij ann. explevit.

Sicyonijs præerat tum 5. Rex Telexion. & Ægyptij, etiam-dum ſub Thebæis Dynaſtis erant conſtituti.

ABRAHAMVS autem, qui ex Sicimis in montem, hinc Bethelæ ad Occaſum, & inde Haiæ ad Ortum, interiectum, tranſgreſſus, ad Meridianam plagam tendebat; paucis pòſt menſibus, quàm in Chananæam peregrinus rediiſſet: præ invaleſcente annonæ inopia, cum uxore Sarâ, & Loto Nepote, in Ægyptum, uberiorem pro tempore regionem, conceſſit. ibiq́ue treis menſeis hæſiſſe traditur. Et Deus, Saræ, diſſimulatæ à Viro Veris, & pro ſorore habitæ, pudicitiam, adverſus lubricam Pharaonis regis cupiditatem, Regia maximis plagis

plagis adflictâ, & libidine per morbum domitâ, tutatus eſt.

Hîc Abrahamus, hoſpitaliter habitus, & repentè ex inopi locuples, arteis vicissim Mathematicas, vel earum ſaltum initia, Sacerdotibus indigenis tradidiſſe putatur: & Geometriam in primis, Ægyptijs, ob crebras Nili inundationes, & incertos ex eo agrorum limites, neceſſariam. Cicero certè s. de Divinat. Chaldæos recenſet primos Aſtrologiæ inventores, & Phænicas Arithmeticæ. cuius tamen lineas, ab eodem Patriarchâ, quum in Palæſtinam venit, vel ab eius poſteris, accipere potuerint. Ioſeph. etiam de Deo, & verâ Religione, cum ijs ſermones habuiſſe; & vulgarium opinionum vanitatem confutaſſe tradidit. Vide Euſeb. l. 9. c. 4. Pr. Eu.

Abrahamvs verò & Lotus, poſt trimeſtre, ex Ægypto, in eadem, unde receſſerant, loca, ad Auſtrinam regionis plagam, reverſi, vt pugnacem familiarum ſuarum, & Paſtorum in primus, diſcordiam (& ex eo vicinæ gentis, Chananææ & Pherelææ, offendiculum) evitarent: atque adeò, in magnâ pecoris armentorumque copiâ, laxioribus vacuæ tuoi regionis ſpatijs uterentur; ex mutuo conſenſu, alter ab altero ſeiuncti ſunt.

Et Lotvs quidem, ab Oriente recedens, regionem Iordani vicinam, (Pentapolim) agris irriguis tunc nobilem, delegit; & in Sodomis quorum oppidum incolarum flagitijs infame, & Deo inviſum) conſedit.

Abrahamvs verò, cui iterùm Deus terram Chananæorum, quàm longè latéque pateret, à poſteris æternùm poſſidendam, fuerat pollicitus; iuxta Convallem Mambræi, (Ioſ. Quercum Ogis. quod agri nomen) quæ eſt in Hebrone, tabernacula collocavit.

Hic Mambréus, frater fuit Eſcolis & Aneri, Amorrhæorum, quibuſcum Abrahamus ſedus pepigiſſe dicitur.

2061. | Anno Abrahami 82. (Lapid. 80. qui fuerit 29. vel 30. Nini Iunioris) primum inter mortaleis armorum certamen exorium, hac ex cauſsâ, memoratur. | 1889.

Bara, Sodomorum; Berſa, Gomorrhæ; Sennabulus, Adamæ; Semeber, Seboimæ; & alius, Balæ, quæ & Segor; ſive Pentapoleos, regionis, tam opibus, quàm numeroſâ Iuuentute, tum circa Iordanem, & in Arabiæ Palæſtinæque confinijs, florentiſſimę, Reges quinque, & ſuæ quiſque Civitatis præciſè Domini.

(Ioſepho, ſunt Ballas, Baréas, Senabarus, Symoborus, & Balin)

Vel armis antea ſubacti; vel ex pacto, per annos iam XII. Chodorlahomori, Elamitarum ſive Perſarum regi, tributa pependerant, & imperata fecerant. In eoſdem verò iam perduelleis; & in libertatem, iugo excuſſo, adſerere ſe molienteis, biennio pòſt, nova ſuſcepta eſt belli expiditio; auſpicijs eius, quem dixi, Chodorlahomoris; & trium ſociorum regum auxilijs.

Ex quibus Amraphel (hunc Lapid. tertium aut quartum à Nemrodo, & præcipuũ huius belli ducem ſtatuit) Sennaari, ſive Babyloni; Ariochus, Ponto ſive Ellaſari: Thadadus, (al. Thadalus vel Thalalus) Gentibus, ſive Goim (al. Galilææ ſuperiori, Arabibus & Ægyptijs tum frequentatæ) ſingillatim, dominabantur. Et (ut vult Ioſeph.) Regis ſive Monarchæ Aſſyriorum, qui eâ tempeſtate totius Aſiæ potiebatur, Vicarij erant, aut Satrapæ. His nominibus: Marphades, Ariochus, Chodollogomorus, & Thargalus.

Hi viribus itaque coniunctis, remotiores primùm Syriæ Arabiæque populos cladibus & ruinis evaſtarunt; & Gigantum poſteros, Raphaimos, Aſtarothi; & Chorræos, Seiri montis incolas, perdomuerunt. Deinde, quum in propiora Amalecitis & Amorrhæis, ad Cades & Aſaſon-thamarem (ſive Engaddam) profligatis, penetraſſent; obviàm ſibi cum inſtructo exercitu, progreſſos, illos Pentapolitanæ, quam dixi, regionis quinque Reges, in Valle Silueſtri, ſive Salinarum (quæ tunc permultis bituminis fontibus ſcatebat; & paullo-pòſt divinitùs ſubverſa, in mare Salſum, ſive Lacum Aſphaltiten, tota abijt) partim ceciderunt; partim terga vertere, & in propinquos monteis confugere, coegerunt.

Victores, Sodomâ & Gomorrhâ, civitatibus (quarum reges eâ in pugnâ cecidiſſe ferebantur) expugnatis, univerſas civium fortunas, atque adeò annonam diripuérunt: & inter cæteros, Lotum, omnibus bonis ſpoliatũ, in captivitatẽ abduxerunt.

Cuius quidem cladis nuntius ſimulatque ad Abrahamum, patruum, qui in Querceto Mambrei habitabat; & Hebræus inter ſuos audiebat, quaſi Tranſitor & Tranſamnenſis, ob Euphratem tranſmiſſum: per vnum è captivis, qui manibus hoſtium erat elapſus, fuit perlatus; extemplo CCCXIIX. è Vernaculis ſuis, militiæ expertos, recenſuit, & levi armaturâ inſtruxit. & auxilia, à tribus illis, quos federatos dixi, fratribus Amorrhæis, opportuna accepit. Atque ita hoſtem victoriâ ferocem, ad Danem (urbem Laiſam, vel unum è Iordanis fontibus) perſecutus (quinctâ nocte, Ioſ.) & copias partitus, alios è Regibus nocturnâ pugnâ oppreſſit; alios ad Habam uſque & Phœnicen, haud procul Damaſco, fugienteis profligavit, & armis prędaque exuit. ipſumque adeo Lotum, cum captiuorum grege, ſalvum incolumemque reduxit.

Ab eâ Regum cæde redeunti, rex Sodomorum (ſive ille prior, qui in puteum bituminis è pugnâ fugiens ſe coniecerat, & ſalvus euaſerat: ſive, qui priori, recèns cæſo, in regnum ſucceſſerat) in Save, ſive Valle regia (quæ eſt citra Iordanem; quæque iuxta Sichemum exorta, à Betſane & mari Galilææ, ad oſtium uſque Iordanis, ſe porrigit, quo in Mare mortuum ille evoluitur) gratulabundus occurrit.

Eumdemque haud procul inde, Melchiſedechus, ſacerdos Dei excelſi & rex Salem (quæ B. Hieron. urbs eſt Sichimorum: Ioſepho & alijs Solyma ipſa, quæ pòſt Hieroſolyma) non ſine piâ & ſalutari adpreca-

precatione,excepit. (Ioſep. Milites eius hoſpitaliter tractauit: & cùm ducem ipſum, menſæ adhibitum,meritis laudibus extulit; uni Deo, victoriæ auctori, Epinicia cecinit) & panem, vinumque, eidem Deo, ex munere ſacerdotij ſui, & ex ritu pacifici ſacrificij,immolanda, protulit. Eumque ipſe dux viciſſim decumâ omnium ſpoliorum, quæ ex hoſtibus reportabat,portione remuneravit.

Hunc Melchiſedecum. Hebræi & Samaritæ volunt eſſe Semum, illum Noëi filium, qui in monte Sione urbem Salem ædificarit, quaſi Ἱερόπολιν, quæ poſtea Hieruſalem.

Semvs quidem, qui annis universè DC. vixiſſe traditur,non modò tunc,quum Abrahamus reges, quos dixi, devicit, vixiſſe; ſed Abrahamo etian ipſi ſuperſtes,a 135. annos,fuiſſe,colligatur. Verùm is, neque ἀγενεαλόγητος dici poteſt; cuius pater & proavi ad Adamum uſque; & deinde poſteri commemorentur. neque rex Salem,ſive Solymæ,fuiſſe; cui terra Orientalis,ultra Euphratem, in poſſeſſioni portionem obvenerit. Abſurdas aliorum de eo opiniones prætereo. quas vide apud Guil. Eſtium, c. 13. ad Hebræos refutatas. Probabiliùs alij (Epiphan. Suidas, Chron. Alexand. &c.) è Cananeâ Chami ſtirpe oriundum.

(Cedren. Glycas, Suid. Sidâ, regis Ægyptij filio,natum,prodiderunt; & à Deo,ob placitam vitæ ſanctitatem, è patria ſuâ Iordanem tranſlatum: quemadmodum & Abrahamus è Chaldæorum regione fuerit evocatus.

Genebr. ex Hebr. ipſum Abrahamum, qui iam idolomaniæ adſueverat, aliquot, poſt Noëi exceſſum, annis, in Cananæam migrare iuſſum, ad Semum,maiorum ſuorum patrem & Pontificem, in cuius familiâ veri Dei cultus utcumque integer permanſiſſet. Et Suidas; Regnaſſe in Salem Sioniâ CXIII. annis, virum iuſtum & caſtum, in tantâ flagitioſiſſimæ Sodomæ viciniâ.

Hunc prætereà Templum toto orbe celeberrimum ædificaſſe, in quo ipſe, uti Dei excelſi Sacerdos, panem & vinum, more Veterum, quorum ſacrificia ferè incruenta) obtulerit: & Messiæ, qui illum incruentæ ſacrificationis ritum erat perfecturus, perſonam ſuſtinuerit. Et quoniam tunc primùm,quum Abrahamum,è bello revertentem,convivio accepit; eique,pane & vino,ſolenni Sacerdotij ritu,prius oblatis, & nomine Dei invocato,benè precatus eſt; de-repente in medium prodiit: neque proditur, quando aut natus, aut mortuus ſit; dicitur etiam neque principium dierum habuiſſe, neque finem. ἀπάτωρ, καὶ ἀμήτωρ. inſigni myſterio, quod explicat B. Paul. 7. ad Hebr.

Eâ lem de re Suidas.

Huius genealogia non explicatur, quòd non de Abrahami ſemine, ſed deteſtabili Chananæorum ſatu fuerit exortus. Minimè autem decebat, eum, qui ſummæ Iuſtitiæ compos evaſerit, cum familiâ, Iniuſtitiæ participe,coniungi. Hinc patre & matre carere dictus.

Quum verò rex Sodomorum,ab Abrahamo,cui prædam omnem lubens illexe lebat, ſolos è ſuâ regione captivos repoſceret: ipſe conditionem non accepit. ſed exceptis Militum alimentis,manubiarumque parte; quæ Amorrhæis, quos dixi, fratribus,& expeditionis ſociis, erat debita; univerſa regi reſtituit. Quâ Abrahami virtute delectatus Deus; & Numinis ſui præſentiam, & præmia pro iam egregiis facinoribus; atque adeò filium heredem, & ex eo poſteritatem, quæ Cœli ſtellas numero exæquaret, terramque Cananæorum, à fluvio Ægypti ad Euphratem, poſſideret, ei eſt pollicitus. Et fœderis firmandi cauſſâ, ſibi vaccâ, caprâ, & ariete, omnibus trimis; turture prætereà & columbâ facere iuſſit. Theodor. Hæc ænigmata rerum poſteris obventurarum. Tria ex quadrupedibus mundis, tres ſunt generationes, quæ in incolatu erant permanſuræ. Turtur eam ſignat generationem, quæ ex Ægypto egreſſa velut avolaret, & in deſerto habitaret. Columba eam, quæ terram promiſſam acciperet. Aves non diviſit, quæ liberationem à ſervitute ſignificarent. Quadrupedes partitus eſt, quæ indicarent malam gentis in Ægypto tractationem. Rapaces volucres, ſententiam Ægyptiorum, quæ omneis Hebræos cædi deſtinabat, quam honor Abrahæ debitus repreſſit. Alij putant, Deum, demonſtrandæ in promiſſis ſuis firmitatis pactionem, cum Abrahamo, iſtiuſmodi ritu, bipartiti ſacrificij inijſſe. Quarum victimarum carneis, quum ille ferro dimidiaſſet; & in volucribus rapacibus à recenti cadaverum ſanie abigendis, ad Solem uſque occaſum, adlaboraſſet; ſomno & horrore oppreſſus, oraculo diuino edocetur; progeniem ipſius in ſolo peregrino & hoſtili diutiùs acturam: & ſeruitute, alijſque ærumnis grauiter adfligendam, per annos ıɔ. Sed iſtiuſmodi gentis iniquiſſimæ tyrannide, Deo vindice, ad extremum caſtigatâ, non modò eos priſtinæ libertati reſtitutum iri; verùm ingentibus etiam cum ſpolijs ex hoſtico glorioſè egreſſos, quartâ ſtirpe; & expletis, iamque tum maturis, Amorrhæorum flagitijs, ijſque funditùs deletis, in promiſſam Cananææ terram eſſe reverſuros, & vacuâ regione potituros; ubi Deum ſuum legitimo cultu venerentur.

Hi anni peregrinationis poſterorum Abrahami; in terrâ alienâ, ıɔ. qui Gen. c. 15. & Actor. 7. rotundè memorantur; putandi erunt à Natali Iſaaci, ad Exitum ſub Moyſe: quo toto tempore illi tum in Cananæâ, tum in Ægypto degerunt.

Re tamen verâ anni in ſolidum fuere, ıɔv.

A nato ſcilicet Iſaaco, ad Deſcenſum Iacobi in Ægyptum 190. Indè ad Exodum, 215.

Anni verò illi ıɔxxx. Exodi c. 12. & B. Paul. ad Gal. 3. inchoari debent à I. promiſſione Abrahamo factâ, Gen. 12. (Alteræ namque duæ reperiuntur, eiuſdem Geneſ. cap. 13. & 22.)

Anni item, quaſi ıɔl. poſt quos, Acto. 13. Terra Cananæa ſorte diſtributa dicitur: Interuallum deſignant temporis, à Natali Iſaaci, ad eam, quam dico, Terræ ſub Ioſuâ partitionem. & reſultant ex illis ıɔv. ann. ex Gen. 15. collectis. ſi addamus XL. quos Hebræi in Deſerto triverunt; & V. circiter, quos mortuo iam Moſe, in debellandis Chananæis conſumſerunt.

Alij verò opinati ſunt illis ıɔl. annis, notari ſpatium ab illâ Terræ diviſione ad Samuelem uſque.

Theophylact. conciliare ſic nititur locum illum Exodi 12. cum 15. Geneſ. & Actor. 7. Non expreſſe dici, Hebræos exijſſe, completis annis ıɔ. ſed

poſt

pòſt 10. annos. quod ſpatium xxx. reliquos etiam involuat. Dicitur enim. *Malè tractabunt eos annis* 10. *poſteà exibunt, & colent me.* quod tempus poſterius, in xxx. illis annis denotetur.

Errare itaque laxè cenſeatur Genebr. qui illos [illegible]. ann. Exodi 12. ex eo tempore putat, quo Iacobus in Ægyptum deſcendit. quum ab illo Deſcenſu ad Exodum, vix ccx. vel ccxv. anni interfluxiſſe comperiantur. Atque adeò ab illâ primâ Dei promiſſione, quæ Abrahamo facta eſt; ad Exodum, opinatur ille DC. & eo ampliùs, annos excurriſſe. Quod quidem falſum eſſe ſic convincatur.

Ab ortu Abrahami ad primam promiſſionem, anni ſunt 75.

Inde ad natum Iſaacum 25.

Poſteà Iſaaco genitus eſt Iacobus, poſt ann. 60.

Ipſe Iacobus 130. ætat. ann. in Ægyptum deſcendit.

Ex eo tempore Hebræi in Ægypto habitarunt annis, plus minus 210. veriùs 215. Summ. ann. 505.

Hoc autem poſtremum, quod potiſſimùm controuertitur, ſic colligi poſſit.

A Deſcenſu illo Iacobi in Ægyptum, ad Exceſſum Ioſephi, anni 70. completi. Gen. 50.

A morte Ioſephi, ad nat. Moyſem, ann. 65. (patebit id inf. ex annis Caäthi & Amrami.)

Ab ortu Moſis ad Exodum, ann. 80.

Summ. ann. [illegible]5. Et additâ priore ſummâ annor. à I. promiſſione, ad dictum Deſcenſum eiuſdem Iacobi, quæ totidem annos, 215. ſcilicet conficit, Summ. 430. ann.

Quæ annorum ratio & ſic iniri poteſt.

A primâ promiſſione ad Iſaac, ann. 25.

Anno Iſaaci 60. natus eſt Iacobus.

Iacobi 91. anno, Ioſephus natus eſt.

Ioſephus vixit 110. ann.

Hebræi ab eius exceſſu in Ægypto commorati, ann. 144.

Summ. 430. ann.

Quartam verò generationem, ſeu ſtirpem, quâ Dominus (Gen. 15.) à deceſſu Abrahami posteros eius in eamdem terram reverſuros pollicetur: Alij, interpretantur 4. cyclos propheticos, quorum ſinguli cxx. ſint annor. ut in fine poſtremi. poſt 480. annos, plenè in regionis Cananææ poſſeſſionem ingreſſi intelligantur.

Alij, 4. ſæcula, ſive 4. annorum centurias.

Emanuel Sà, putat & colligii ſtirpes illas ab ingreſſu in Ægyptum. ut Naaſſon, Moyſis comes & æqualis, quartus ſit à Phares, qui cum patre Iudâ eodem ſit ingreſſus. Gen. 46.

2065. | Abrahamo, iam, ſupra ſexennium, octogenario, natus eſt Iſmahel, ex Agarâ, ancillâ Ægyptiâ. | 1885.

Hanc Sara vxor, ſterilis, viro ſuo ultrò (quærendorum liberûm cauſſâ. ut eo in facto, non culpæ luxus, ſed naturæ fructus ab utroque exquiſitus eſſe iudicetur) ſubdiderat: & prægnantem, atque inde faſtu elatam, duriuſque vicissim ab herâ offenſâ habitam, ad ineundæ in Ægyptum fugæ conſilium adegerat. Atqui ipſa, ab Angelo commonita; & ut Dominæ audiens dicto eſſet, domumque ex itinere rediret, iuſſa; Iſmaëlem, quem dixi, (quaſi maternis precibus exoratum) Hero peperit.

Illum ferum hominem fore, omnibuſque aduerſarium; ſed poſteritate fecundum, idem Angelus prænuntiarat.

Ex eo namque orti Iſmahelitæ: qui ſecundum carnem nati, cum filijs promiſsionis, ſecundum ſpiritum natis, perpetuas in poſterum exercuére ſimultates. Gal. 4.

2068. | Anno Abrahami 89. (ſeu 90. (Arius, quaſi Martius, quòd bello acer eſſet, vel Marti Planetæ cognominis) Aſſyriorum rex à Nino quartus, & quinctus à Belo. regnat 30. annis. A Suidà Tharas dicitur. | 1882.

Hic Caucaſum tyrannum, ex ſtirpe Iapeti, ſuſtuliſſe; & ab Aſſyrijs ceu Deus cultus fuiſſe, ſub nomine Baali, quod Martem ſonat (cuius fortè Daniel meminit) proditur.

Mariana, hiſt. Hiſp. circa idem tempus Geryones, primos Hiſpaniæ reges, & Herculem Libycum ſuſpicatur vixiſſe. Sed ſi Siculus ille, quem æqualem addit, atque adeò ante Geryonas collocat; ce. tantùm annis, Bellum Troianum, ut vult, anteceſſerit; toto errat cœlo.

2078. | Anno 99. eidem Abrahamo, eiuſque Vxori, nomina à Deo (non ſine iterato poſteritatis, ſupra modum multiplicandæ; & Cananææ iiſdem in poſſeſſionem olim ceſſuræ, promiſſo) ſunt immutata. ut ex | 1872.

Ab-ram (quod eſt, pater excelſus, ſeu excelſa & divina moliens) Abraham, quaſi Ab-ram hamon, hoc eſt. multorum excelſorum (regum) ſeu multarum gentium (Iudæorum & Gentilium) pater; & veluti Patriarcha (familiarum princeps) diceretur. (Omnes in CHRISTVM credituri, ſunt filij Abrahæ: non quidem naſcendo per carnem, ſed credendo per fidem. B. Auguſtin. ſermo. 54. de Tempore)

Et ex Sarai (principe, ſive Dominâ meâ) Sara, hoc eſt, princeps abſolutè, & quaſi omnium gentium futura Domina; in poſterum audiret. ex cuius filio nationes ac reges populorum eſſent orituri.

Tunc quoque LEX Circum-ciſionis, ceu pactum quoddam (quod inter Deum, & Abrahamum eiuſque poſteros ſempiterno fœdere intercederet: ſive vt ipſi ſe tamquam Deum ſuum piè colerent; & Deus viciſsim ipſos foveret, boniſque cumularet) impoſita eſt. & iuſſus Abrahamus carnem præputij in quovis mare, in poſterum, circumſecare. Quod velut æterni ſecum fœderis monimentum, & peculia-

peculiaris pietatis ſignum in gente Hebræà, alijſque olim adcenſendis, Deus extare voluit.

Quumque idem futurū Abrahamo, ex Sarà iam nonagenariâ, filium heredem polliceretur; & id ille læto riſu & admiratione proſecutus, pro Iſmahelis vità deprecaretur: Iſmahelem quidem, duodecim Ducum parentem, & ſtirpe ac potentià clarum, magnumque fore intellexit. Sed in Iſaaco, quem illi anno conſequente Sara eſſet paritura; in eiuſque poſteris, pacti illius de Circumciſione (& CHRISTO naſcituro) firmitatem fore propriam & perpetuam.

Eodem itaque die Abrahamus, & ſe ipſe, centenario propinquum, & Iſmahelem tredecennem, cum universà marium & vernarum domeſticorum familià, circumcidit, & ceu notâ quâdam nobilitavit.

Paulò-pòſt idem, ad Quercetum Mambréi, pro foribus domicilij ſui conſidens, tres Angelos, qui ibi è propinquo apparuerant, hoſpites eſſe ratus, demiſsè ſalutavit; & ut ad ſe diverterent, hoſpitio menſâque fruerentur, rogavit. Qui quum annuiſſent; & ex ijs, quæ adpoſita erant, delibare viſi eſſent; Saram, quam in tabernaculo propè adeſſe & exaudire poſſe, cognouerant, vertente anno, filio auctum iri, palàm ſunt polliciti.

Ad quod quùm illa, palàm ſubriſiſſet; & de promiſſo, ob decrepitam in ſe utroque ætatem, dubitaſſet; ab Angelo increpita; & Deo nihil difficile eſſe, edocta eſt.

Et tunc demùm Angelos ſe Dei confeſſi ſunt: ex quibus unus Dei perſonam repræſentaret, & filium naſciturum patri nuntiaret. Alteri duo ad inquirenda Sodomitarum crimina, eóſque deinde funditùs delendos, miſſi eſſent.

SODOMÆ EXCIDIVM.

Sodomitæ namque eâ tempeſtate divitijs, rerumque omnium copiâ ſublati, non modò in homines contumelioſi, hoſpitumque contemtores; & adverſus Deum impij, eiuſque beneficiorum planè erant immemores: ſed infandis etiam libidinibus ſeſe ipſi mutuùm inceſtabant.

Quâ indignitate offenſus Deus, de ijs pœnas ſumere, & regionem eorum ita evaſtare decreverat; ut nec plantis, nec frugibus ullis progignendis in poſterum eſſet idonea.

Quo audito, Abrahamus Sodomitarum vicem miſeratus, & Deum pro ijs deprecatus eſt, ne iuſti cum iniuſtis promiſcuâ clade involuerentur.

Verùm eo (per Angelum) negante, ullum in Sodomitis, probitate ſpectatum, aut iuſti tenacem, reperiri. alioqui, ſi vel decem tantùm inter eos iuſti exiſterent, omnibus universè culpam fuiſſe remiſſurum; à ſupplicando deſtitit: & Angelo digreſſo, domum ſe ſuam ex itinere recepit.

Poſtquam autem alteri duo Angeli Sodomam veſpere ingreſſi, & à Loto obvio, ad ſe divertere & cibum ſumere rogati, quaſi ad quietem ſe componerent: Cives, qui formâ præſtante, ut rebantur, adoleſcenteis illuc introiſſe fuerant conſpicati, facto cuiuſvis ætatis hominum concurſu, & ædibus indagine quâdam circumvallatis, hoſpites ad ſtuprū à Loto depopoſcerunt. Quod quidem probrum, & hoſpitij ſui dedecus, quùm ne filiarum quidem ſuarum, duarum integri pudoris & ætatis Virginum, quas intemperanti eorum lubidini ſubijcere & proſtituere malebat, (aut malle fingebat) damno, redimere aut auertere ſe poſſe animaduerteret; & minæ etiam de vi, ſibi, uti advenæ, inferendà, intentarentur; iamque pænè fores effringerentur; Angeli, qui porrectâ quaſi manu Lotum intrò receperant, & oſtium furentibus occluſerant; eos oculorum ſenſu ita privàrunt, vt neque propiùs ad ædeis accedere, neque agnoſcere poſſent; & ipſi iam certo ſupplicio deſtinarentur. (Huc adludere videatur Ovidius Metamorp. 8. de Philemone & Baucide, Iovis hoſpitibus.)

LOTVS ab ijs de futuro urbis exſcidio, & de uxore, liberiſque & generis, ex eâ tempeſtate ſubducendis, commonitus: quùm filiarum ſponſi, ſocerum de exeundo ſecum monentem, ut delirum, contemſiſſent; ægrè cum reliquis, & reſtitans, educi ſe paſſus eſt.

Qui tandem & in montem vicinum celeriter ſe recipere iuſſus, & reſpicere inter exeundum prohibitus, bonâ cum Angelorum gratià, in exiguum & finitimum opidulum, Segoram, cui Deus, inter cæteras, ipſius cauſſà, parciturus eſſet, ſole iàm orto, conceſſit.

Et è-veſtigio Deus è cœlo, ignem ſulphure miſtum, ſuper Sodomam & Gomorrham, depluit: eaſque urbeis ita ſideratas, cum finitimâ regione & incolis univerſis, funditus ſubvertit, atque in cinerem redegit.

Inde Lacus Sodomæus, ſive Aſphaltites extitit. qui, ut ait Iuſtinus libro 36. propter magnitudinem; & aquæ, ex bitumine viſcoſo, quo ſtagnatur omnis, immobilitatem, Mare mortuum dicitur. Singulare certè divinæ iræ, ſcelerum vindicis, monumentum.

Et quùm uxor quidem Loti, quòd præcepti divini immemor, oculos retrò ad Incendij ſpectaculum deflexiſſet; in ſalis (metallici & duriſſimi) tumulum, ſive ſtatuam, conversa eſſet: tum Abrahamus, oculis in eandem regionem è longinquo defixis, atram turbinis picei nubem, & candentes fauillas, in modum ignis e fornace exæſtuantis, fumare, & in altum attolli, impunè proſpexit. (Gen. 19.)

Strab. libro 16. Tredecim urbeis eo loco fuiſſe habitatas, ait. quarum caput Sodoma, ſexaginta ſtadiorum ambitum, ſua adhuc ætate ſuperſtitem, oſtentàrit. Terræ autem tremoribus, unde ignis, & aquæ bitumine ſulphureque incaleſcentes, eruperint, Lacum emerſiſſe; (quem malè ille cum Serbonide palude, quæ ad Caſium, confundit) & ſaxis ignem concipientibus; urbium alias abſorptas, alias incolis fugientibus deſertas.

Tacit. verò lib. 5. Iordanes, inquit, vnum atque alterum Lacum integer perfluit; tertio retinetur. Lacus, immenſo ambitu, ſpecie maris, ſapore

corruptior, gravitate odoris incolis peſtifer; neque vento attollitur: neque piſceis aut luctas aquis volucreis patitur. Haud procul inde Campi, quos ferunt olim uberes, magnificiſque urbibus habitatos, fulminum ictu arſiſſe; & manere veſtigia, terramque ſpecie torridam vim frugiferam perdidiſſe. Ego, ait, ſicut Iudaicas quondam urbes igne cœleſti flagraſſe conceſſerim; ita halitu lacûs infici terram, corrumpi ſuperfuſum ſpiritum; eoque fœtus ſegetum & autumni putreſcere, ſolo cœloque iuxtà gravi. Hæc profani.

LOTVS, tam præſenti periculo liberatus, quùm ne in Segorâ quidem diutius commorari auderet. (Theodor. putat incolas Segoræ, terræ hiatu fuiſſe abſorptos, ex nominis loci interpretatione. quod paullò poſt eiuſdem Loti diſceſſum evenerit.) in montem cum filiabus evaſit; & temporariam in ſpeluncâ quâdam ſedem collocavit. (Ioſ. in eâ ſolitudine vitam inopem aliquantiſper toleravit.)

Hic filiæ eius, quæ humanum universè genus eâ clade interijſſe exiſtimarent; & de ſarciendâ ruinâ, propagandâque prole ſolicitæ eſſent: inceſtum patris, vino & aſtu deluſi, concubitum, ſuam quæque vicem, appetierunt, & clam potitæ ſunt. Et ex ijs quidem maior, Moabum; (velut, E patre ſatum.) Minor verò, Ammonem, Generis, ſive populi filium) partu ediderunt. Vnde Moabitæ & Ammonitæ exorti.

Ex quibus illi, in eâ Arabiæ parte, quæ ad ripam Torrentis, & in Mare mortuum labentis, Amonis, ſita eſt; (ſubverſis accolis, Emmim, Deuter. 2.) gentis & regni ſui initia conſtituerunt.

Hi autem, Raphaimis, ſive Zomzommimis, gente vetertimâ, interfectis, alteram Arabiæ portionem, Iaboco fluv. conterminam, (cuius metropolis, Rabbatha, ſive Amman, pòſt Philadelphia) obtinuerunt.

Quæ gentes, Cavæ-Syriæ incolæ, mox à priſtino & avito Dei cultu defecêre: (illi Chamos; hi Moloch, ceu Deos, coluêre) Et cum agnatis Abrahami poſteris, perpetuas ferè inimicitias exercuêre. Et Deus ijs per Moſem, ad decimam uſque ſtirpem, & in ſæculum, Eccleſiæ ingreſſu interdixit.

Quùm verò Abrahamus è Querceto Mambréi, & longius à Sodomis digreſſus, ſedibus inter Cades & Suram fixis, Geraræ, regiâ Paleſtinorum urbe, peregrinaretur: & Saram uxorem, quam præ inſidiarum aut mortis metu, ut priùs, ſororem ſibi eſſe in vulgum ille iactârat; Abimelecbus, rex loci, amore captus & potiundi cupidus, ad ſe, ceu ſponſam, perducendam curâſſet; ipſe & minis præſentariæ mortis à Deo intentatis, & morbo de-repentè immiſſo, coercitus, ab iniuriâ abſtinuit: & mulierem, quam nuptam eſſe, ex neglectu velaminis, ignorâſſe fateretur; non ſine muneribus, & optivâ agrorum portione, reſtituit. Atque Abrahamo viciſſim Deum deprecante, quùm rex è gravi morbo recreatus; tum eius familia damnatæ ſterilitatis vitio liberata eſt.

Hiſce temporibus Titanes extitiſſe in Cretâ produntur: quorum natu maximus Saturnus, pater Iovis perhibetur. Atque ita Iuppiter, ille Deorum pater, Cretæ rex, Abrahamo ſuppar, multis hominibus iunior invenitur. Diod. Sic. Hunc propter paternam in ſubiectos caritatem, pro Deo habitum prodidit. Quódque ex eius fratribus, Neptunus quidem regiæ claſſis Præfectus; Pluton verò funerum inventor, aut curator, in Græciâ, eſſent; ea res illi maris; huic inferorum imperium ac numen, apud ſtultam antiquitatem, peperiſſe cenſeatur.

PROFANORVM DE ABRAHAMO TESTIMONIA.

Sed antè, quàm ad Iſaaci natalem & ætatem delabamur, operæ-pretium facturus videor, ſi externorum Scriptorum de Abrahamo teſtimonia & elogia in medium adferam. ut liqueat in medijs etiam errorum tenebris, exiguam hiſtoricæ lucis nebulam, aut certè umbram, ſubinde promicuiſſe.

Beroſus in primis, teſte Ioſep. Decimâ, inquit, à Diluvio ſtirpe, præclarus quidam iuſtuſque vir, & ſingulari cœleſtium rerum doctrinâ præditus, apud Chaldæos exſtitit.

Hecatæus, librum de eodem peculiariter conſcriptum reliquit.

Nicol. Damaſcenus, 4. Hiſtor. narrat Abrahamum Damaſci (ubi & Vicus eius nomine dictus oſtendatur) regnâſſe, è Chaldæâ cum exercitu profectum. nec multo-pòſt indidem in Cananæam, quæ poſteà Iudæa, migrâſſe. Vnde famæ invaleſcente, in Ægyptum, regionem rerum neceſſariarum copiâ adfluentem, ſe receperit: &, pro re natâ, præter alia vitæ bene inſtituendæ præcepta, Mathematicas diſciplinas Ægyptijs tradiderit. Alexander Polyhiſt. & Polemon, hæc de eius maioribus:

Babylonem ab ijs primùm conditam, qui è Diluvio evaſerât, qui, Gigantes, poſtea-quàm Turris, quam extruere cæperant, divinitùs concuſſa conciderit; per univerſum terræ-orbem variè ſint diſperſi. Decimâ verò ſtirpe, in Camirine, Babyloniæ urbe, quam Vrien dicunt, quaſi Chaldæopolin, natum eſſe Abrahamum, qui in Phœnicen venerit, ibique habitârit: Solis Lunæque motum, & alia Aſtrologica, Phœnicas docuerit. Quùm verò Armenij Phœnicas bello viciſſent; & patruelem Abrahami, inter cęteros, captivum abduxiſſent; illum Vernis ſuis ſtipatum Armenios fudiſſe. nec fratris filium modò liberâſſe; ſed ingentem ex hoſte prædam reportâſſe. Et cùm ab hoſtium legatis, de reddêdis captivis, interpellaretur: acceptis tantùm, quæ ad victum neceſſaria eſſe(n)t eos humaniſſimè reſtituiſſe. Illumque à pugnâ reducem, in urbe Algarizâ, (môte Altiſſimi) à Melchiſedecho, Dei Sacerdote & civitatis rege, hoſpitaliter fuiſſe acceptû.

Quùm verò in Ægyptum, præ annonæ inopiâ migrâſſet, & Coniugem (quam rex, illius ſororem ratus, abduxerat) domeſtico malo, Aruſpicumque reſponſis, alienam eſſe uxorem cognouerat) intactam recepiſſet, Heliopoli cum Sacerdotibus congreſſum, eos Aſtrologiam, ab Enocho, inſque maioribus ſibi quaſi per manus traditâ, edocuiſſe.

Subiungit idem. Primùm Babylonijs Belum eſſe dominatum: qui Græcis, Κρόνος, Latinis Saturnus. A quo Belus II. & Chanaan orti ſint. E Chanaane verò, patrem Phœnicum eſſe natum, qui genuerit Chum, (fortè Chuſum) & hunc Aſbolon à Græcis appellari, patremque eſſe Æthiopum: & fratrem Meſraimi, Ægyptiorum progenitoris.

Atlantem, quem Græci iactarint, Aſtrologiæ inventorem, eumdem cum Enocho eſſe. Enocho progenitum Mathuſálen, permulta ab Angelis didiciſſe, & ad poſteros tranſmiſiſſe.

Artapanus Hiſtor. Hermuith, inquit, Iudæos fuiſſe appellatos; & Hebræos ab Abrahamo dictos. Hunc ad Pharetatem (al. φαρεθώνην) Ægypti regem acceſſiſſe, vigintiq́ue pòſt annis in Syriam reveniſſe.

Melon, ijs libris, quos adverſus Iudæos conſcripſit. ab Armenijs reliquias Diluvij, quæ ad eos pervaſerant, pulſas, deſerta Syriæ montana occupaſſe. & tertiâ (leg. decimâ tertiâ, τρισκαιδεκάτῃ) ſtirpe, Habraamum natum. quod nomen, patris-Amicum, ceu φιλοπάτορα, ſignificet. Qui duas uxores duxerit; Ægyptiam vnam, alteram indigenam. Ex Ægyptiâ ancillâ, filios XII. ſuſcepiſſe. à quibus, ceu regibus, Arabia poſſeſſa ſit. Ex indigenâ, unicum Iſaacum. quod nomen Riſum appelles. Qui XII. ſimiliter filiorum fuerit pater: quorum poſtremus Ioſephus; & ab hoc tertius Moſes.

Cleodemus, qui & Malchus, & teſte eodem Polyhiſtore, exemplo Moſis Iudæorum hiſtoriam contexuit. Inter filios, qui ex Cheturâ nati, treis recenſet; Aferum, Aſſurem, & Afranum.

(Ioſepho Aphram, Surim, & Iaphram.) Ab Aſſure Aſſyriæ: ab Afrano & Afero, urbi Afræ & regioni Africæ, nomen relictum. Hos ductu Herculis contra Antæum militaſſe, & Herculem ex Afræ filiâ, genuiſſe Dedocum. quo natus Sophones, Sophacas barbaros nomine ſuo donârit.

Sic profani illi, alucinati, ad lucem veritatis hiſtoricæ adluſerunt, & faculam adluxerunt.

ISAACVS.

2079. | Abrahamo, centum iam annos nato, Sara, nonagenariâ maior, tempore à Deo præſtituto, Geraræ in Palæſtinis, Iſaacum peperit. | 1871.

Is eo nomine dictus, quod riſum lætitiamq́ue, ſuo ortu, natu grandibus & effœtis parentibus attulerit. Annus hic erat XXV. à promiſſo divino. Hinc autem ad Exodum, putantur illi, quos dixi, IDV.

Pater, divini præcepti meminens, filium (in quo Deus teſtamentum ſuum conſtituere & firmare decreverat) octavo die circumcidit. Quem morem & ritum Iudæi in poſterum ſervarunt: quum Arabes contrà, tertio-decimo ortûs ſui anno circumcidantur. propterea quòd Iſmahel, generis princeps & gentis auctor, eâ demum ætate fuerit circumſectus.

Sub id ferè tempus, V. Aſſyriorum rex Aralius, al. Analius, Arij Filius, regn. ann. 40.

ISAACVS itaque natus, anno ab inſtitutâ Circumciſione altero; & ab ortu Iſmahelis, XIV. vitam produxit ad vieeſimum alterum annum à reditu Iacobi filij, è Meſopotamiâ. Eiuſq́ue hiſtoria pertexitur à XXI. cap. Geneſ. uſque ad finem cap. XXXV.

2084. | Idem anno ætat. V. non ſine parentum voluptate, & publicâ convivij celebritate, ab uberibus maternis & lacte amotus eſt. | 1866.

At Iſmahel, quòd ioco & ludo, (B. Pau. Gal. 4. perſecutionem vocat) ſibi ius primigenium vindicare velle, aut ſibi ablatum indolere; & inſultare fratri Iſaaco, viſus eſſet; Sarâ maritum inſtigante, & Deo adprobante, domo, cum matre Agarâ, excedere coactus eſt. Qui quùm in ſolitudine Berſabéæ deèrraſſent, & ſiti propè enecti deficerent; Angeli præſidio (puteo commonſtrato) defenſi ſunt. (Ioſ. & Paſtorum benignitate è miſeriâ erepti) Et adoleſcens, ex aſſiduâ in ſilvis venandi adſuetudine, iaculandi etiam peritiâ inter ſuos præſtantiſſimus evaſit. Et ſede in vaſtis Pharani campis collocatâ, Ægyptiam maternæ gentis feminam matrimonio ſibi coniunxit. (Ioſ. ductâ in uxorem Principis indigenæ filiâ, magnam Arabiæ

2104.

partem poſſedit.)

A finibus Ægypti (Theodor.) uſque ad Babylonem, eius progenie, vaſtum illud Deſertum abundavit.

Eodem pænè tempore Abimelechus, Geraræorum rex, cum Phicole, exercitus ſui principe, quod Abrahamum, & filio herede auctum, & præſente divini numinis auxilio circumſeptum eſſe, in omnibus, quæ ageret, perſpexiſſent. & ne quid poſteris eorum, aut regioni, reliquo tempore, ab eo incommodaretur, reformidarent: fedus inter ſe, cum perpetuâ iniuriarum oblivione, ad puteum Berſabéæ, è re na â ſic dictum, pepigérunt.

DEVS autem, multis pòſt annis, quibus pacatè inter Palæſtinos ille degerat, Abrahami fidem tentare, & eius erga ſe pietatis obedientiæq́ue periculum facere volens; ſuâ manu immolandum ſibi ab eo Iſaacum filium, annos iam quinque & viginti natum, unicum familiæ caput & ſtirpis ſpem, depopoſcit.

(Hebr. ad 37. ætat. annum. alij ad 27. al. ad 13. al. ad 15. referunt. Chron. Alexand. ad an. 35. qui fuerit Abrahamo 131.

1846.

Ille itaque (naturam inter, fidemq́ue medius) Deo parendi certus, dum rebus ad ſacrum peragendum, præter victimam, comparatis, & in aſini tergum impoſitis, tertio demum die, ad montem, longè conſpicuum, (Ioſep. Morium, Hebr. Moriah. & Sion, ubi Templum poſteà à Solomone exſtructum) & ſibi diuinitùs demonſtratum,

ſtratum, perveniſſet: & remotis arbitris, atque ad radices ſubſiſtere iuſſis famulis; cum filio adſcendiſſet: eumq́ue obſequentem, ſtrue lignorum ſuper-impoſitâ, ferroq́ue arrepto, iam-nunc truncare & immolare pararet; voce de cœlo ab Angelo emiſſâ, puero parcere, dextramq́ue ſuſtinere iuſſus, arietem præſtò, cornibuſq́ue inter vepres implicitum, victimæ vicem, mactavit.

(Hebr. tradunt hæc acta primo die mẽſis 7. Tiſri. atque hinc eo die à Iudæis Feſtum Tubarum, ſive Cornuum Arietinorum celebrari.)

Illi itaque, quòd dicto paruiſſet, neque unigenæ filio peperciſſet; tum beata generis poſteri propagatio; tum fortunata hoſticæ Cananæorum terræ poſſeſsio (cum Christo venturo, cuius typum hic præferebat Iſaacus) iterum promiſſa eſt.

2114. Anno Iſaaci xxxv. qui patri Abrahamo erat cxxxv. mortuus eſt Thares, Avus, in Harane (Gen. 11. & Act. 7.) poſtquam ccv. vitæ annos expleuiſſet. 1836.

Illuc profectus Abrahamus, communi, cum Nachore fratre, curâ & officio, patrem ſepelivit.

Nachor verò neque à patris morte Abrahamum fratrem in Cananæam eſt ſecutus; Harane, ſive Charris, (quòd ea ſedes & patriæ antiquæ, Vræ; & fraternæ Arani ibidem ſepulturæ, eſſet propior) forte delectatus.

NACHORIS PROGENIES.

Ille è Melchâ, Arani, fratris alterius, filiâ, eâdemque Sarræ ſorore, hos Liberos ſuſcepit.

1. Huſum; unde Jobus ortus putatur.
2. Buzum; unde Balamus: qui Iobo, Eliu Buzites.
3. Camuelem; unde Syri & Damaſceni.
4. Caſedum; unde Chaſdim, hoc eſt, Chaldæi.
5. Azavum,
6. Pheldam,
7. Iedlaphum,
8. Bathuelem; è quo nati,
   - Rebecca, Iſaaci uxor, mater Iacobi.
   - Labanus, cuius { Lia, Rachel, } Iacobi vxores.

E Româ, Hebr. Rheumahâ, al. Rumâ, concubinâ, hi nati.

1. Tabees,
2. Gahamus,
3. Tahas,
4. Maacha.

A Ioſepho his nominibus appellantur.

Priores, Vxus, Bauxus, Manhel, Zachamus, Azamus, Phelda, Iadelpha, Bathuel.

Poſteriores, Tabæus, Gadamus, Tavius, Macha.

2116. Anno Iſaaci xxxvii. mater eius Sara, quæ cxxvii. vitæ annum exegerat, deceſsit in Hebrone. 1834.

Ea Civitas eſt Arbeë dicta, hoc eſt, Quattuor. à totidem ſcilicet ibidem ſepultis; Adamo, Abrahamo, Iſaaco & Iacobo. Hieronymus in Geneſ.

Quumq́ue Abrahamo, qui ne pedis ſoliſtimum quidem, uti advena, eâ in regione poſsideret; commune ſepulcri ius, funeri uxorio, Cives Hethæi, ob ſpectatam viri pietatem; &, quâ apud ipſos flagrabat, gratiam & auctoritatem, ultrò offerrent. atque adeò Ephron, Seoris filius, non modò expetitam ei fini ſpeluncam, ſed agrum etiam conterminum, gratis ei tradere paratum ſe diceret; ipſe adpenſo cccc. ſiclorum pretio (octogenis circiter ſcutatis, al. florenis, noſtrati monetâ) redimere à poſſeſſore; & mancupio ſibi dari, maluit. Atque itâ Saram, cui ſupremum luctûs anteà & funeris officium præſtiterat, in fundum coëmtum, ceu monimentum hereditarium, intulit.

2119. Idem iam viduus, & omni copiarum genere divinitùs abundans, annos cxl. natus, 1831.

Quùm Iſaaco F. uxorem è profanâ Chananæorum gente, vbi tum iuſſu Dei verſabatur, nuptijs coniungi nollet; ſervuum è ſuis natu maximum, (Damaſcum Eliezerem,) quem multo-antè, præ legitimę prolis deſperatione, animo, velut adoptivum, ſibi deſtinare viſus eſſet. (à quo urbem etiam Damaſcum, omnium Aſiæ vetuſtiſsimam, conditam volunt, Ioſ.) quẽ omnibus familiæ ſuæ negotijs præpoſuerat; arceſsitũ, manu ad femur (ubi fidei & circum-ciſionis ſignaculum eſſet) admotâ, iuriſ-iurandi religione obſtrinxit; ut deſpectis Chananæis, in Meſopotamiam profectus, uxorem indidem,

quæ

quæ ipſius cognatione & propinquitate teneretur, filio deligeret; &, Angelo Dei duce, ſecum adduceret.

Quâ ille Heri oratione confirmatus, & à rebus in tam longinquo difficiliq́ue itinere neceſſarijs inſtructus, quûm Carrhis, opido, in quo Nachorem, Heri ſui fratrem, rerum ac fortunarum ſedem olim poſuiſſe, ac delegiſſe cognouerat, adpropinquaret: & in Rebeccam, honeſtiſsimâ facie Virginem, Nachoris, è Bethuele Syro F. neptem, inter cæteras, (quæ hauriendæ è fonte ſuburbano aquæ cauſſâ egreſſæ erant) non ſine omine, & precibus ad Deum precibus, incidiſſet: ab eâq́ue, & ſibi & iumentis, potum ciuiliter impetraſſet: ab agnatis tandem, & Labano fratre, quorum liberali hoſpitio aliquot iam dies vſus fuerat; abducendæ ſecum puellæ, quæ herili filio coniux, Deo auſpice, eſſet futura; poteſtatem exorauit. Et unà cum illâ, opidò volente, nec ſine proſperâ adtinium omnium congratulatione, dimiſſus eſt.

Eam Iſaacus, quadragenarius, in matris ſuæ tabernaculum introductam, ut vxorem, adſciuit; & tam vehementer amavit, vt dolorem, quem nuperâ matris morte ceperat, facilè leniret.

2129. | An. Iſaaci 50. inchoatum fuiſſe traditur Argivorum regnum, ſub Inacho. | 1821.

(Quod quingentis & ſexaginta ferè pòſt annis, Mycenas eſt tranſlatum.)

Regnatum hîc per XIV. reges, totidem, uti dictum, plus minus, annis. Alij, initium regni illius ad X. vel XII. Iacobi annum reducunt. Vid. inf. an. 2689.

Abrahamus verò iam decrepitus, Ceturam (hanc Hebr. Agaram ipſam, Iſmahelis matrem, olim concubinam, eſſe putarunt) ſibi in matrimonium adſciuit.

Ex quâ Liberi ſuſcepti, & Nepotes.

Zamramus,
Jecſanus, —— { Saba, Dadanus, — { Aſſurim. Latuſſim, Loomim, } { Hi ſunt populi in Caſtris, Tabernaculis, & Inſulis habitantes.
Madanus,
Madianus, —— { Epha, Epher, al. Opher, Henochus, Abida, Eldaa,
Ieſbocus, &
Suéus.

Qui Ioſepho hiſce nominibus compellantur.

Zembranes, Iazares, Madanes, Madianes, Luſubacus, Suus.

E Süo, nati; Sabacanes, & Dadanes.

E Madane; Epha, Ophres, Anochus, Ebidas, & Eldas.

Et Ophres quidem, cum exercitu profectus, Libyam occupaſſe: & nepotes eius Africam, ab ipſo, nominaſſe produntur.

His omnibus Abrahamus pater, & munera impertius eſt, (quod alij interpretantur, diſciplinas & arteis mechanicas, & ab Iſaaco, in ſolidum paternæ poſſeſſionis herede, ſeparatis, deducendæ in plagas Eòas coloniæ, auctor fuit. Occuparunt itaque ij Troglodyticam ſub Ægypto regionem; & Felicem, quà ad mare Rubrum ſpectat, Arabiam,

ISMAHELIS PROGENIES.

Ismahel, quem ex Agarâ Ægyptiâ, Saræ famulâ, Abrahamus ſuſtulerat; ab Hevilâ, vſque ad Suricam ſolitudinem, (quæ in conſpectu Ægypti eſt, quaq́ue in Aſſyrios iter panditur) ſedes ſui principatus protendiſſe proditur. Eugub. ait, Ipſum cum filijs, omnem eam regionem, quæ à Sinu Perſico, ubi Tigris & Euphratis fluminum, oſtia; uſque in Aſſyriam patet; poſſediſſe.

Eius autem Liberi, hi recenſentur.

1. Nabæothus (cuius ſororem Mahelètham Eſavus in matrimonium adſumſiſſe dicitur. Gen. 28.)
2. Cedar,
3. Abdeelus,
4. Mapſamus,
5. Maſma,
6. Duma,
7. Maſſa,
8. Hadadus,
9. Thema,
10. Ieturus,
11. Naphis,
12. Cedma.

Ioſepho his nominibus appellantur.

Nabæothes, Cedar, Abdeël, Edumas, Mapſamus, Mæmaſſus.

Maſmæſus, Chodamus, Themanus, Ieturus, Naphæſus, Calmaſus.

Hi duodecim fratres, Tribuum ſuarum per eaſtella & opida principes, quidquid terrarum (ſic Ioſep.) Euphratem inter & mare Rubrum, habitarunt; & Nabathææ regioni nomen indiderunt. Ab ijs, ceu ducibus, Arabes gentem ſuam, eiuſque Tribus, denominarunt,

IACOBVS, ET ESAVVS.

2139. Isaacvs, anno ætat. lx. Domino non ſemel ſupplex, Rebeccæ uxori, eatenus ſterili, viceſimo à nuptijs anno, fecunditatem impetravit. 1811.

Et quùm illa duos, quos ſimul conceperat, in alvo, quaſi inter ſe colluctanteis, non ſine moleſtiâ, perſenturet; & ignara myſterij, Deum (ſive ſacerdorem) conſuluiſſet; (Ioſ. vult Deum ab ipſo Iſaaco conſultum) intellexit, duas in utero ſuo eſſe genteis, ſive populorum inter ſe dividendorum principes. (Ioſ. Ex vtroque filio, exorituram eſſe gentem, ſuo quamque auctori cognominem.

E quibus alter altero ſuperior, & maior minori futurus eſſet ſervus.

Hoc oraculum, hiſtoricè innuit, fore, vt populus Iacobi minoris, ſuperaret Idumæos, ab Eſavo maiore, qui & Edom, propagandos. eos namque David tributarios fecit.

Myſticè; populum maiorem eſſe, qui carni obſequatur; minorem, qui ſpiritui. Deinde maiorem, Iudæorum populum, minori Chriſtianorum, ſeruiturum; & Synagogam Eccleſiæ. Aug. lib. 16. c. 35. Ciu. Dei.

Quùm itaque pariendi tempus adveniſſet, illa gemellos edidit. Ex quibus prior, rufus & ſetis horridus, Eſavus è re natà dictus eſt. (ab Orientalibus poſtmodò & Seir, & Edomus, à pilis rufis; uti à Græcis, ἐρυθραῖος.)

Poſterior, quòd manu fratris ex utero egredientis plantam apprehendiſſet; Iacobus appellatus eſt, ceu Supplantator.

Hi anno Avi Abrahami clx. nati, duarum gentium, Idumææ & Iſraëliticæ, Patriarchæ, naturâ & moribus, vitâ & fortuna diſſimillimi. Ille venandi gnarus & agricolandi; hic, ſimplici mitique ingenio, in tabernaculis degebat. Ille, patri; hic matri percarus.

Hinc ad Natalem Ioſephi, an. putantur, xci.

Et ad deſcenſum Iacobi in Ægyptum, cxxx.

Vixit Iacobus cum Semo Patriarcha xvii. annis. Cum Avo Abrahamo, xv. Cum patre Iſaaco, cxx.

Circà hoc tempus, Balæus, eo nomine ſecundus, VII. Aſſyriorum rex, regn. ann. 30. dictus & Balanæus, & Xerxes, hoc eſt, Victor ac triumphator; quòd victricia ad Indos uſque arma protuliſſet.

Acciderat fortè, ut Eſavus ex agro, & fort. venatu, laſſus, & domum reverſus, in fratrem Iacobum, domi aſſiduum & matri carum, qui pulmentum è leguminibus rufum ſibi coxerat, incideret. & fame, aut gulâ ſtimulante; ac fratre haud aliter ſtipulante, primigenij iuris (quod, ut volunt Hebræi, & principatum familiæ, & ſacerdotium, & bonorum paternorum beſſem comprehendebat) prærogativam, ultrò eiuraret: & tam vili rufoque edulio venderet, an proſtitueret? (Ex quo, Edom, (Rufus) ceu per iocum, ſit appellatus. Vnde acerbiſſimi, in homine profano, adverſus fratrem odij ſemina.

2154. Anno Iacobi 15. Abrahamus avus, expletis clxxv. ætat. ſuæ annis, diem functus eſt. Corpus autem eius ſepulcro, de quo dixi, Saræ uxoris; communi filiorum, Iſaaci & Iſmahelis, curâ atque officio, adpoſitum eſt. 1796.

Poſt id tempus, quùm gravis annonæ inopia terras iterùm inceſſeret; Iſaacus à Deo admonitus ne in Ægyptum, vt anteà pater, deſcenderet; in Geraram, ad regem Palæſtinorum Abimelechum, conceſſit. Ibique ipſi & poſteris univerſæ illius regionis poſſeſſio, cum ſingulari beatitudinis ad-precatione, ob patris Abrahami pietatem, & divinorum præceptorum obſervantiam, divinitus promittitur. Illum Abimelechus, quòd hoſpitij & amicitiæ ius, inter ipſum (vel cognominem ipſius patrem) & Abrahamum priùs interceſſiſſet; non ſine inſigni benivolentiâ excepit. Et ne quis uxori eius, (quam mortis metu, quòd ea formâ venuſtâ & illici præſtaret, ſororem ſibi eſſe ipſe in vulgum iactarat; & rex poſteà, ex domeſtico maritalis licentiæ ioco, legitimi connubij conſortem eſſe certò cognoverat) ne vim adferret, conſtitutâ capitis pœnâ, ſeverè cavit.

Sed quùm Palæſtini, atque adeò rex ipſe, manifeſto propitij Dei beneficio, illius ſegetem centeno fenore augere; & pecoris fœturam, familiæque incrementa, immenſùm exaggerari proſpicerent; agente invidiâ, ab incolis, qui puteos patris anguſtâ terrâ obſtruxerant, tantum non expulſus: & deinde ab rege ipſo, quem adfectus vulgaris, & æmulæ potentiæ metus, mutauerat; ab ſe, & urbe procul ſecedere iuſſus eſt.

Et quamvis non invitus ad Torrentem (al. Vallem, & Fauceis) haud longè à Geraris ſitum, receſſiſſet, & puteos ſibi alios refoderet; nihilo ſeciùs inuida paſtorum manus, vel armis operâ impedire, vel rixis odij, inimicitiaque plenis, inceſſere, & ſibi puteos revindicare non deſtiterunt. Donec Iſaacus in Berſabeam profectus, ibique à Deo novis promiſsis confirmatus; & tabernacula latius protendit: & remotior, tutiorque novos puteos effodi ſibi curavit.

Abimelechvs intereà, qui Iſaaci, ob ſimultatis ſuſpicionem digreſſi, potentiam cum opibus, in dies; magis magiſque Dei ope, increſcere intelligeret: & ne quando recens offenſa plus, quàm priſtinæ amicitiæ apud eum valeret memoria, reformidaret: cum amicorum intimis ad illum acceſſit, fedus (ἀμυντικὸν) iureiurando ſancitum initurus.

Isaacvs illos liberali convivio acceptos, & mutuo ſacramento obligatos, fideque vtrimque datâ

voti

voti compotes, à ſe domum dimiſit. Hinc nomen urbi (Berſabeæ) partim à puteo, eius ſacramenti conſcio; partim ab aquæ copiâ, quam Servi puteo effoſſo tunc ubertim ſcaturijſſe renunciarant; impoſitum eſt.

Circiter idem tempus, Inachi, qui primus apud Argivos regnavit, filia, Io, Iſis poſteà dicta, in Ægyptum veniſſe; & poſt mortem Oſiridis, mariti, prudentiſſimè regnum adminiſtraſſe, & litteras ibidem docuiſſe, traditur. Hanc alij ex Æthiopiâ veniſſe reginam; & ob iuſtitiæ opinionem, honore imperij dignatam, volunt.

Alia ab hâc eſt Io, Iaſi F. à Phœnicibus rapta, quadringentis amplius pòſt annis.

Anno Iacobi XX. Armamithres (al. Armamertes) VIII. Aſſyrior. rex, annis 38. Et
Leucippus Sicyoniorum, qui Thurimacho ſucceſſerat, ann. 53.

Anno conſequente, XVII^a. apud Ægyptios Dynaſtia, (quam
2169. ipſi Secundam dixére) inchoatur. duratque annis, plus minus, 1781.
103.

Hæc Paſtorum, ſive Hicſorum dicta eſt. ſub cuius finem, antè Dioſpolitanos, probabile eſt Iacobum in Ægyptum deſcendiſſe. Qui verò fuerint huius Dynaſtiæ principes, obſcurum eſt. Putant plerique, paſtores, abiectiſſimum hominum genus, olim in Ægypto ex convenis collectum, à frequentibus latrocinijs ad apertam ſubinde rebellionem fuiſſe progreſſos. adeò ut reges ex ſuis interdum crearint, & veris Ægyptiorum regibus negotium faceſſierint. Scalig. putat Phœnices fuiſſe advenas; & occupatâ Memphi, arceque belli erectâ, Ægyptios ſub ſuam poteſtatem redegiſſe. Euſeb. perperam paſtorum originem ad Ioſephum, Iacobi F. eiuſque fratres reducit. Nec rectiùs alij adſerunt, ſeditionis illius exemplum à Moſe tractum: quem longè his temporibus poſteriorem fuiſſe conſtet.

Eſavus iam quadragenarius duas ſibi Coniuges, ex Hethæis,
2179. Iuditham Beeri, & Baſemathen Elonis (Ioſ. Iſmahelis Filias. 1771.
Idem Ioſ. alibi, Adam Helonis, & Alibamen Eſebeonis, Cha-

nanæorum Dynaſtarum, filias nominat) Patre Iſaaco, quem ab iſtiuſmodi adfinitate abhorrere ſciret, inconſulto; in matrimonium adſcivit.

Quæ ambæ, vel agnatâ animorum pervicaciâ, & idololatriæ ſtudio; vel amaris domi inter ſe contentionibus, ſoceros à ſe ità abalienarunt; ut Rebecca mater Iacobum Eſavo, licet maiori, quâvis ope anteferre, & præ illo amplificare, contenderit.

2200. Anno Iacobi LXI. ſævum in Achaiâ Diluvium: (Vid. Oroſ.) 1750.
quo Cyclades diu ſub aquis latuére.
2202. Biennio poſt, Iſmahel iam natus ann. XXXVII. ſupra 100. vitâ 1748.
defunctus eſt. annis poſt Patrem Abrahamum 48.

Qui coràm cunctis fratribus ſuis obijſſe dicitur. Eoſque, alij filios interpretantur: ſed veriùs fratres eius conſanguineos, quos Abrahamus ex Ceturâ (niſi & hæc Agara) ſuſceperit; intelligamus. Id accidit 14. annis antè profectionem Iacobi in Meſopotamiam. Tradunt Hebr. Eſavum, huius Iſmahelis viduam, ſororem, nuptijs ſibi coniunxiſſe.

Anno 67. Beluchus Priſcus IX. Aſſyriot. rex, regn. an. 35.
2206. Hic alijs Belachus, quaſi belli amans, idololatriam apud ſuos 1744.
auxiſſe dicitur. Cui σύγχρονος Phoroneus, Inachi F. & Argi

regis Pater, vagos homines ac diſperſos in unum coegiſſe locum; & primus leges Græcis iudiciaque conſtituiſſe: & Argos, urbem, vel condidiſſe, vel mœnibus ſepſiſſe, putatur.

Eius frater Phegous, tantum-non pro Deo cultus. Vid. Aug. C. D.

Anno autem 69. Ogygium, in Atticâ, Diluvium, anno circi-
2208. ter 7. Phoronei Argivi. & antè primam Olympiad. an. 1020. 1742.
Ac proinde annis antè Romam Conditam, 1045.

Ogygem illum, al. Atticæ, al. Thebarum Bœotiarum regem fuiſſe volunt, qui Eleuſinem condiderit.

Ab eo, uſque ad primam Olympiadem, omnia apud exteros, pænè fabuloſa, aut incerta. hinc Varro ſæculum μυθικὸν dixit.

Anno 77. vt probabile eſt, quùm Pater Iſaacus annis 137.
2216. gravior, & ità ſenio confectus eſſet, ut oculi eius hebeſcerent, & 1734.
iàm caligarent; Filium, quem uti officioſum & obſequentem,

carum quâdam animi inclinatione habebat, ad ſe arceſſitum, monuit, ut quoniam ſenuiſſet, & fatalis ſibi diei incertus eſſet exitus; ſolùs cum venabulis ad prædam capiendam egrederetur. &

ex eo, quod cepiſſet, conditum & adparatum cibum, quem palato ſapere & gratum eſſe ſciret, ſibi mox adponeret. utque, eo ſumto, ipſe viciſſim læta ei omnia & proſpera, antè mortem, adprecaretur. Illo autem in agrum, venatum, digreſſo, Rebecca mater, quæ voluntatem & mariti initia reſciviſſet, Iacobum, quem contrà amabat, & omnibus bonis mactum eſſe volebat, hortata eſt, ut è grege domeſtico hædos duos deligeret, & ad ſe protinùs adferret. Ex quibus ipſa cibum, quo pater libenter veſceretur, adparatura eſſet. Quumque ille multa excuſaret: fratrem hiſpidum, ſe lævem (al. lenem) eſſe: Patrem, ſi contrectaret, & illuſum ſibi putaret, malè ipſi, ità deprehenſo, imprecaturũ.

Tandem matris conſilio, quæ non ignara myſterij & diuini præſagij, ut Patris diræ in ſuum potiùs redundatent caput, optare diceret, non illubens, neque grauatè paruit. Attulit itaque ille hœdos, & matri tradidit: cibumque ex ijs deinde paratum, cum pane, ad Patrem pertulit. veſtibus Eſavi fratris à matre indutus; & hœdinis pellibus, manuum colliqúe lævia, ad aſperitatem fingendam, contectus. Patri roganti & contrectanti, cui vox quidem Iacobi, manus autem Eſavi eſſe viderentur, ſe Eſavum, maiorem natu filium, eſſe reſpondit. (ius ſcilicet Primigenitum ab eo emerat) qui venatum egreſſus, prædam, Deo fortunante, repeciſſet.

Ità creditus, iuſſuſque, cibos adponit, vinumque miſcet. Quibus ſumtis Pater, & ſuavio dato, fauſta omnia Iacobo filio eſt precatus Opimam, cœlo terrâque faventibus, frugum copiam: ſummum in populos Tribuſque, atque adeò in fratres imperium; & addicta omnium in ſe voluntatum ſtudia. (In cuius ſemine, CHRISTO, Domino & Salvatore, venturo, & ex ipſo naſcituro, omnes terræ gentes eſſent benedicendæ.)

Vix autem abſoluto Patris ſermone Iacobus è triclinio erat egreſſus, quùm Eſavus venatu rediès, & cibos adparatos adferens, Patrem compellat, ut edat, & ſibi benè precetur. ſe Eſavum, maiorem filium, eſſe. Pater, qui vehementer ad hæc ſubita obſtupuerat, & ſuprà fidem admirabatur, Quiſnam ille, quærit & inclamat, qui paullo-ante, per fraudem & inſidias precationem & vota, ipſi uni debita, præripuiſſet? Quæ ut rata tamen, perpetuaque illi alteri ſint futura, ex diuini conſilij regula, neceſſe eſſet.

Intellecto demùm errore, quùm Eſavus in germani ſui dolos inveheretur: Verè, & è re, Iacobi nomen præferre; qui iam alterâ vice ſe ſupplantaſſet. & prius primogenio iure; nunc fauſtâ Patris adprecatione fraudaſſet. Et is nihilo minus magno cum eiulatu à Patre pia precamina depoſceret; Iſaacus lacrymis eius & mœrore commotus; frugum terræ ubertatem ei vovit & exoptavit. & armorum quidem belliqúe gloria, celebrem, cum poſteris, fore; ſervitutem tamen ſub fratre ſerviturum, donec à ceruicibus ſuis iugum illud aliquando excutiat, (Id factum volunt ſub Ioramo rege. 4. Reg. 8.)

Hic obſerva. Quæ Pater Iſaacus prædixit & precatus eſt, in Iacobo non omnia eſſe perfect. quùm ipſe ſepties humi ſuſus fratrem adoraſſe legatur: & Triginta reges, ex Eſavo orti, inter ſuos imperarint antè, quam ullus ex Iſraëlitis rex exſtiteret. Vt illa Iſaaci adprecatio, ad exſpectatum, ex Iacobi ſtirpe, CHRISTVM, tranſmittitur. Ad quem totus etiam ſacræ hiſtoriæ ſenſus, veluti ad ſcopum, collineet.

Hoc itaque ex facto, tantâ Iacobus apud Eſavum fratrem inuidiâ flagravit, ut de eo interficiendo tum cogitare cæperit. Cuius conſilij tàm nefarij, certior facta Rebecca mater, Iacobum filium arceſſit, & quid frater in ſe moliatur, exponit. ſuadetque, ut ad certum tempus, dum fratris ira deferveat, & factorum memoria, eluatur; ad Labanum avunculum, qui Carrhis, Meſopotamiæ urbe, habitabat, confugiat: & indè, ſedato fratris furore, tempeſtiuè revocetur.

Quod conſilium ut Iſaacus faciliùs comprobaret; ipſa apud eum de Nuribus Hethæis, quas Eſavo enupſerant; quæque ſibi, ad vitæ uſque tædium, exoſæ eſſent, conqueſta eſt. emori ſe malle, quàm ut Iacobus ex eâdem gente Vxorem ſibi adſciſcat.

Pater itaque Iacobo Chananææ ſtirpis coniugia interdicit: & non ſine ſolennibus iterum votis, in Meſopotamiam Syriæ, ad domum Bathuëlis, avi materni, proficiſci; & ex eâdem Labani avunculi familiâ uxorem accipere imperavit.

Quod quum Eſavus intellexiſſet; & Vxores ſuas, è Chananæis ortas, parentibus eo nomine minus eſſe gratas animadvertiſſet: ad Iſmahelem (ſive vetiùs, ad Iſmahelis, qui pridem, XIV. antè annis, obierat, filios) conceſſit: & Mahalatham, Nabaiothi, maximi ex ijs, ſororem, ſibi adſciuit.

Iacobus autem è Berſabeâ in Charanem proficiſcens, & iter per Chananæorum fines faciens, quòd fortè ad nullum ex ijs divertere vellet; ſub dio quieſcebat, lapide, pulvini vicem, capiti ſubiecto.

Hic verò per ſoporem, eiuſmodi illi viſum obiectum eſt.

Videre viſus ſcalam, quæ è terrâ ad cœlum pertingeret, (ſive, è cœlo in terram eſſet demiſſa) per quàm Auguſtæ Cœlitum mentes adſcenderent alternis, & deſcenderent. (Spiritus adminiſtratorij, miſſi propter eos qui hæreditatem capient ſalutis.)

In eius ſcalæ faſtigio Deum manifeſtè apparuiſſe: & terram, in quâ cubaret, poſteris eius, qui, immane quantum, multiplicandi, & in omnes mundi plagas diſſeminandi eſſent) poſſidendam, promiſiſſe. Vniverſis gentibus beatitudinem, in SEMINE eius, impertitum iri. Atque adeò ipſum, Dei præſidio tutum, & voti compotem, eòdem eſſe reverſurum.

Hoc oraculo lætus Iacobus, & expergefactus, loci præſentis ſanctitatem, quæ Beth-el, Dei-domus eſſet, & porta Cœli, expavit & prædicavit. Et Lapidem, quem capiti ſubiecerat, oleo delibutum, tituli & columnæ inſtar, erexit.

Hinc Vbi, quæ prius Luza, nomen Beth-el, hoc eſt, Domicilium Dei, inditum eſt. vovitque, ſi rebus proſperis, florens & incolumis reverteret; ſe Deum ſincerè & ex animo veneraturum; & locum illum ſibi ſacroſanctum fore, & decimas omnium, quæ

quæ ſibi, Deo iuvante, quæſita eſſent, non ſine ſacrificio, oblaturum. Atque ità primus omnium vota Deo nuncupaſſe, non immeritò, cenſeatur.

Quùm autem opido, ubi Labanus habitabat, adpropinquaſſet, de via feſſus, ad puteum quemdam conſtitit, quò opiliones gregem quiſq; ſuum, aquatum ſolebant adducere.

Et cognito ex paſtoribus, Labanum rectè valere; & Rachelam, eius filiam, cum grege patris ſui, quem paſcebat, adventare; ipſe ſaxum, quod ori putei erat de more impoſitum, devolvit, & eius oveis primùm adaquavit: deinde cum fletu oſculatus, ſe Rebeccæ, materteræ, filium, & Labani Patris agnatum & fratrem eſſe indicavit. Quod quùm illa patri nuntiaſſet; ipſe obviàm prodijt, & amicè hoſpitem amplexus domum ſuam officioſè deduxit.

Ibi cognitâ profectionis tam longinquæ cauſsâ; & menſe inter congratulationes ac convivia, expleto; iuſſit eum dicere, quid mercedis pro famulatu accipere vellet.

2217. | Agebat tunc Iacobus unde-octogeſimum ætatis annum. | 1733.

Erant autem Labano filiæ duæ: maior natu, Lia, quæ lippis erat oculis, ex eoque deformior; & Rachela minor, ſed formâ elegant, & venuſto vultu. Hanc itaque alteri anteferens, ſeptem annis pro illâ ſe ſervitūrum eſſe recepit. Quâ conditione accepta, & annis ſervitij, cui ultrò ſe manciparat, exactis; cum Labano egit, ut filiam ſibi promiſſam daret.

Sub id tempus Æthiopum regnum cæpiſſe traditur; & regibus licet annisque incertis, ad CHRISTVM uſque, duraſſe.

Labanus, die nuptijs conſtituto, & amicis ad epulum promiſcuè invitatis, veſperi Liam maiorem, pro Rachelâ, in lecto geniali, Iacobo ignoranti, ſupponit. qui cum ille ex more congreſſus, & manè Liam agnoſcens, partim erubuit; partim iratus ſocerum graviter obiurgavit, quòd ſe ità feſellillet. Cui ille nihil aliud cauſſæ dixit, præter, Nequaquam ibi in more eſſe poſitum, ut minores natu filiæ, antè maiores, elocentur. Si alijs ipſe ſeptem ſe annis pari ſervituti ſubderet, poſt ſolennem illam genialium dierum hebdomadem, nuptui etiam traditum eri iri minorem, quam expoſceret. Quod ubi ſpopondit, & ſeptidnum expletum fuit; adamatâ ſponſâ potitus eſt. Cuius quùm amorem priori præferret; Deus, Rachele diu ſterili, Liam fecunditate beavit. quæ annis quatuor conſequentibus, totidem mares, Rubenum, Simeonem, Levim, & Iudam procreavit.

Id autem quùm Rachel ægrè & moleſtè ferret, & ſorori inuidere cæpiſſet; ne deterior, ob ſterilitatem, apud maritum, conditione aut gratiâ eſſet; Balam, quam Pater famulam ei addixerat, ceu uſuariam coniugem, illi permiſit, ex quâ liberos ſuſciperet. Ea autem heris ſuis, Danum priùs, deinde Nephthalimum dedit. (Quos quidam, otiûs tempore, Levi & Iudæ, conſanguineis fratribus, anteponunt.)

Lia verò, quæ partionem deliſſe ſibi viſa eſſet, ſororis exemplum ſecuta, Zelpham ancillam, pari lege utendam, marito tradidit. ex quâ ille Gadum, & deinceps Aſerem ſuſcepit. Neque hoc contenta, quum liberum vnius noctis concubitum, Mandragoræ malis, quæ puer Rubenus ex agro ad matrem attulerat, à Rachele, novæ frugis avidâ, vix redemiſſet; duos iterum continenter mareis, Iſſacharem & Zabulonem, & filiam poſtremò Dinam, partu edidit.

2230. | Rachel autem, quæ Deum fuerat deprecata, ut iam non ancillæ, ſed ſibi liberos daret; deſperato tot annis partu, Ioſephum progenuit. | 1720.

His omnibus Iacobi liberis nomina è re impoſita.

Vr Ruben; quaſi, Videns filium: Simeon; Exaudiens, dicatur.

Levis; Firmans ſocietatem: Iudas; Laus & gratiarum actio.

Dan; Iudicium: Nephthalim; Æquiparatio: Gad; Felicitas.

Aſer; beatitudo: Iſſachar; merces: Zabulon; habitaculum.

Ioſeph; Augmentum.

Chron. Alexand. putat Iacobo natum Rubenum, anno ætat. 80.

Simeonem, 81. Levim, 83. Iudam, 86. Iſacharem, 87.

Zabulonem, 88. Dinam, 91. Ioſephum, 92. (Al. meliùs, 91. & circiter 14. pòſt eius in Meſopotamiam adventum.)

Beniaminum (de quo poſteà) 106. quo anno Dina viciata eſt.

Lapidan. cenſet, Rubenum natum anno Patris 81. Simeonem, 86. Levim, 87. & Iudam, 88.

HI SVNT PATRIARCHAE, SIVE XII. IN ISRAELITIS, TRIBB. AVCTORES.

In quorum ætatem, Apollo, Mars, Volcanus, Venus, Minerva, Iovis liberi, præcipua Græciæ Numina, ſive Superſtitionum Antiſtites, incidiſſe putantur.

IACOBVS tot liberis auctus, agere demùm cum ſocero cæpit, ut ſibi in patriam, cum prole & Vxoribus, rebuſque omnibus, redeundi poteſtatem faceret. Ille verò, qui agnoſceret & fateretur omnia ſibi, eius ad ſe divertentis cauſsâ, proſperè & divinitùs eveniſſe, & rem familiarem mirandum in modum eſſe amplificatam; de eo apud ſe retinendo ſolicitus, hanc novam ſeptuennis in poſterum ſervitij, ſimul, & mercedis, pactionem accepit. Vt cum partitis inter ſe gregibus, & locorum intervallo diſpretis, quidquid è minutiore pecore, cuius cuſtodiam genero ipſe credidiſſet, vario & maculoſo vellere naſci contingeret, eidem in lucrum compendiumque cederet. tum atra & candida reliqua,

reliqua, herili avunculi peculio adcenſetentur.

Vſus autem aſtu (ſive veriùs, divino per Angelum inſtinctu) Iacobus, dum virgulta è populo amygdaloque, aut platano, partim detractis corticibus candentia; partim nativo virore integra, atque ita variegata, & per canaleis digeſta, admiſſarijs, arietibus aut capris, & ovibus, inter potandum & coëundum, obiectaret, ut fœtura variũ illum colorem, ex ſpeciei informatione imbiberet, & velleribus, quaſi transfuſum, præfertẽt; iſtiuſmodi mangonio, effecit. utque eadem, priore & vernâ admiſſurâ, vegetior eſſet, procuravit. At ſerotina tantùm, ſive corda, diverſi ab illis coloris omnia, præcipiti æſtate, ſiue auctumno incunte, nata, ſocero ſegregavit. Et hâc quidem ratione, divitijs immenſum auctus, gregibus, & camelorum aſinorumque armentis, ac familiâ abundavit.

Quæ omnia non iniquâ fraude parta, ſed legitimæ ex longo & moleſto ſervitio mercedis vicem, Deus & uxores poſtmodò comptobarunt.

2236. Quùm namque poſt alterum ſexennium, non obſcuræ inuidiæ ru- 1714.
muſculos à filijs Labani in vulgum ſeri, & ſe peti, quaſi patris eorum

facultatibus eſſet per fas & nefas ditatus, cognoviſſet: & parum æquum erga ſe ſoceri animum ex vultu experiretur, dolumque ab eo ſuſpectaret: atque immò, à Deo, de repetendâ patriâ, commoneretur. rem totam viciſſim Liæ & Racheli, uxoribus, ad ſe in agrum clàm arceſſitis, expoſuit. Se patri earum tot annos ſedulò ſervijſſe. & quamvis ab eo circumventus; & ſubinde pactæ mercedis conditiones, nunc varijs, nunc candidis è grege fœtibus, ſibi attributis, mutare coactus eſſet; nihil ſibi interim fraudi vertiſſe. Deumque, ceu quemdam iniquitatis ultorem, ſortunas & bona ſoceri ſibi tranſcripſiſſe.

Aſtum, quo in variandis pecudum velleribus uſus eſſet, ſe a Deo, qui ſibi in Bethelâ initiò apparuerat, per viſum, edoctum fuiſſe: ab eoque identidem, vt in terram natalem revertatur, iuberi.

Vxores verò, quæ à patre, ſui nimium tenace, nihil bereditariæ portionis aut benignitatis in poſterum exſpectarent: à quo indotatæ, &, veluti alienæ, venditæ potiùs eſſẽnt, quàm elocatæ. & inſuper pretio, quod mariti laboribus debebatur, fraudatæ: atque idcircò eius facultates, æquiſſimo Dei iudicio, in ſe ac filios ſuos eſſe tranſlatæ iudicarentur; lubentiſſimis animis conſilium mariti ac ſententiam ſunt amplexæ.

Iacobvs itaque, quo tempore ſocer Labanus, tondendarum ovium cauſſâ, peregrè erat profectus; quemque fugam ſuam latére volebat; uxoribus ac liberis in camelorum terga impoſitis; & rebus omnibus, quas in Meſopotamiâ quæſierat, convaſatis, cum gregibus & familiâ, iter in Cananæam, ad parenteis, ingreſſus eſt.

Iamque amne (Euphrate, qui Meſopotamiam à Syriâ diſpeſcit) tranſmiſſo, in monte Galaado tendebat: quùm Labanus tertio die domum reuertens, Iacobum cum ſuis fugiſſe cognouit. Et adſcitis ſecum fratribus (& cognatis) ſeptem eum diebus perſecutus, in monte eodem, quem dixi, deprehendit; & quaſi in conſpectu tabernacula etiam ſua collocavit. Sed in ſomnis à Deo commonitus, nequid duriùs in generum conſuleret; poſtridie cum eo civiliter, neque oraculo diſſimulato, expoſtulat, quòd clàm, ſe abſente, cum filiabus & nepotibus inſalutatis, & ceu bello captis, aufugiſſet. Vt id omne patriæ repetendæ, & ad ſuos viſendi deſiderio condonetur; quâ tandem fronte Deos domeſticos furto ſecum auferre auſus eſſet?

Hic Iacobus cùm de clandeſtino diſceſſu facilè ſe purgavit; quòd veritus eſſet, ne, ſi reſciſſet, vi filias ſuas pater averteret. Tum de furto reſpõdit; Se, quo minus is, apud quem invenirentur Dij eius, in fratrum conſpectu protinùs enecetur, non recuſare. ignarus ea patriæ religionis Idola (Teraphim) à Rachele rapta fuiſſe. (Ioſ. non quod Deos illa coleret, quorum vanitatem & contemtum à marito iam didiciſſet; ſed quòd (vt quidam volunt) Aurum, ex quo ea conflata, doti ſibi, vel mercedi marito debitæ, imputaret (vel patrem, eiuſque familiam impio dæmonum cultu liberaret.)

Labanus perluſtratis Iacobi & Liæ, & utriuſque famulæ tentorijs, neque Dijs inventis; ad Rachelem ingreſſus (quæ ſacra patria ſubter cameli ſtramentis properè recondiderat (Ioſ. in clitellas, ſive ſarcinam Cameli, quâ vehebatur, depoſuerat) & ſuper ijs conſidens ſtato morbo, menſtruóve mulierum profluvio laborare ſe fingebat; ab eâ deluſus, re infectâ, diſceſſit.

Tunc verò Iacobus in iurgia viciſſim prorupit; & incivilem ſoceri inveſtigationem, & de furto ſuſpicionem, increpavit. Suam vicennis ſervitij, & in re pecuariâ induſtriæ fidẽ; Illius contrà erga ſe acerbitatem & ſordeis commemorat. Quæ omnia vel Deus ipſe vera eſſe heſterno ei oraculo declarâſſet.

His dictis territus Labanus, & ferociæ oblitus, Iacobum ad fedus ſecum icendum invitat: & tumulo è lapidibus aggeſto (unde Galaadi nomen) & victimis ſuper eo, Deo (quem pater Iſaacus piè uſque coluiſſet) teſti, immolatis; mutuas in poſterum iniurias deprecati ſunt; & vale dicto, pacatéque, alteri ab alteris digreſſi.

Iacobvs autem cæptum in Cananæam iter perſequens, Angelos Dei (binas Angelorum acies, cum totidem ducibus. fortè Meſopatamiæ & Chananææ cuſtodibus) qui bonam ei in poſterum ſpem facerent, obvios habuit: & loco, Manahaim, al. Mahanaim, hoc eſt, Caſtra (Domini) nomen impoſuit.

Quùm verò præter regionem, quæ eſt trans mare Salinarum, ſive Lacum Aſphaltiten (quamque frater Eſavus (aliàs Edom, rufus; & Seir, hirſutus; dictus) incolebat, & de ſe Edomen, ſive Idumæam, atque adeò Seiram, vulgò à ſe appellari patiebatur) iter deſtinaſſet; miſſis priùs legatis, & è grege muneribus, ſuſpectum ſibi, ob veteres ſimultates, fratris animum explorare, & benivolum amicumque ſibi reddere voluit. Quem ſimulatque reverſi legati obviàm ſibi, cum 10. virorum manu procedere renuntiârunt; Ille exterritus, & comites ſuos cum gregibus & armentis in turmas partitus,

& Deum

& Deum pro ſuorum incolumitate deprecatus, rara iterum, è pecuariâ opulentiâ, munera ad fratrem, per interualla, præmiſit. Et tranſmiſſo è Caſtris, ſub noctem, cum uxoribus & filijs, Iaboci vado, aliquantulum ab agmine reliquo ſemotus, cum Viro quodam (Ioſ. ſpectro. Sulpit. Domino, ſive Angelo veriùs, qui humanam ſpeciem adſumſiſſet) ad primum uſque diluculum eſt colluctatus. Quumque à provocatore ſuperari nequiſſet; & ille contacto femoris nervo, qui ſtatim in ſtuporem, ſive torporem, reſolutus eſt, miſſionem ab adverſario peteret, neque impetraret, Mactum virtute, exclamavit, qui non ex hominibus quempiam, ſed Deum ipſum luctâ & robore viciſſet. quod magnę illi in poſterum ſecuritatis & felicitatis eſſet præſagium. Itaque, pro Iacobo, vocatum in Iſraelem. Quæ vox, vel principem cum Deo, vel Dominantem: ſive cum Angelo reluctantem & prævalentem; ſignificet.

Hinc Hebræi, dicti deinceps Israelitæ, Iacobi progenies.

Iacobus hoc viſo lætus, locum, Phanuëlis nomine, à conſpectu Dei, appellavit. (Lapid. vult, eo in loco urbem ædificatam cognominem, quam Strabo, πρόσωπον θεοῦ, Faciem Dei appellet, l. 16. Sed iſtud Strabonis promontorium mari Phœnicio imminet, Tripoli adverſum. Hæc autem Phanuël, ultrà Iordanem, Iaboco torrēti adiacet.) Et quoniam Iacobus luxatâ inter luctandum coxendice, claudicaret: ab eſu nervorum Iſraelitas poſt id tempus abſtinuiſſe, proditum eſt à nonnullis.

Adpropinquante autem iam Eſavo, ipſe agmen familiare ita diviſit. vt famulæ, cum liberis ſuis, in fronte: Lia & liberi, in medio: Rachel cum Ioſepho, in tergo collocarentur. (Ioſ. Vt è longinquo ſpectarent pugnam Virorum, ſi manus conferendi frater cupidus eſſet. Scilicet!)

Ipſe cæteris antegrediens, prono in terram corpore, fratrem procul & ſepties adoravit. Eumque viciſſim amplexus Eſavus oſcula cum fletu commiſcuit: & uxores, cum liberis, quæ ſuam quæque vicem ad eum adorandum acceſſerant, blandè amicéque accepit: & munera, quæ præmiſſa fuerant, non niſi grauatè admiſit. Quumque ultrò ſocietatem itineris fratri offerret, & Iacobus, fœtarum ovium & iumentorum laſſitudinem, & matrum parvulorumque teneritudinem, excuſaret: lento ſe paſſu veſtigia eius perſecuturum. Ille, unde venerat, in Seiram ſe recepit.

Iacobus verò è Socotho, ubi domum ædificârat & tabernacula fixerat, (à quibus loco nomen.) Tranſgreſſus in Salem, Sichimorum urbem, haud procul inde habitavit. parte agri, in quo tetenderat, ab Hemore Hevæo (al. Chorræo) loci principe, centum denarijs redemtâ.

Quum autem Sichemus, Hemoris illius filius Dinæ, unicæ Iacobi è Liâ filiæ, quæ ſolenni quâdam Sichimitarum celebritate (Ioſephus ad ſpectandum mulierum indigenarum cultum) in opidum venerat, raptæ ſtuprum obtuliſſet. (Alex. Polyh. eam paullò maiorem decennio fuiſſe memorat. Veriùs circiter undecennis, an. Iacobi patris, 106.)

Atque ille vehementi peregrinæ puellæ amore correptus, patre Hemore, apud Iacobum eiuſque liberos, intercedente, coniugem ſibi, & communem ſimul civibus adveniſque rerum omnium ſocietatem expoſceret; conditionem, quam filij Iacobi, iniuriâ violatæ ſororis, & ultionis cupiditate inflammati, per dolum tulerant, temerè accepit. Vt ex ritu Hebrææ gentis, ipſe priùs, cum viris omnibus, præputia ſibi circumſecari paterentur, quàm vel coniugij, vel mutuæ communionis commodo, potirentur.

Iamque ſub diem tertium, ingraveſcente, in cæſis, vulnerum dolore, Simeon & Levis, fratres Dinæ germani, (Idem Polyhiſt. tradit Simeonem, 21. annos, & quadrimeſtre; Levim, ſuprà 20. ann. tum natos fuiſſe) arreptis gladijs, in urbem confidenter ingreſſi, mares univerſos, unà cum rege & filio, interemérunt; & ſororem Dinam reduxerunt. (Ioſ. (qui factum iſtud, uti atrocius, apud genteis diſſimulare voluiſſe videtur) ait; Obſeruato die feſto, quo Sicimitæ voluptati & convivijs operam dabant; & invaſis noctu cuſtodibus ſopitos contrucidâſſe.)

Hoc facinoris & vindictæ exemplum ſecuti cęteri fratres, impetum in ſemineces fecérunt: & urbem cum agro vicino, funditùs ſunt depopulati, uxoribus eorumque liberis in captiuitatem abductis.

At tantâ filiorum audaciâ obſtupefactus Iacobus, & factum indignè ferens; qui totius Chananæorum viciniæ odium in ſe concitatum proſpiceret, à Deo monitus eſt, vt in Bethelam conſcenderet, ibique ſedem figeret. (Polyh. tradit decennium in Sichimis habitâſſe.)

2241. | Eius anno 102. Balæus iunior, x. (al. ix.) Aſſyriorum rex, 52. an. | 1709.
| Sub eo Indi Babyloniorum poteſtati ſe permiſerunt. |

Iacobus antè, quàm in Bethelam adſcenderet, ibique votivum altare erigeret; familiæ ſuæ tentoria luſtrari imperavit, omneiſque mundis veſtibus indui. Et defoſſis ſub Terebintho, haud procul à Sicimis. Dijs alienis, eorumque ornamentis, (Ioſ. in Labani Deos incidiſſe ſcribit, quos à Rachele furto ſublatos ignorârat.) fortè etiam alios, ex recenti Sichimorum, profanæ urbis, prædâ.) tum iter ſecutus, uti iuſſum, inſtituit. Et immiſſo divinitùs per vicinas civitates ſui terrore. Luzam pervenit: eamque è re, Bethelam, hoc eſt Domum-Dei appellavit. Ibique Deboram, matris Rebeccę nutricem, quæ ab alumnæ obitu. (qui incertus eſt) ad Iacobū filium ſe receperat, ad montis, in quo ſita eſt Bethela, radices, ſub quercu, non ſine lacrymis, ſepelivit.

Eidem autem Deus iterùm apparens, nomen Iſraëlis, non ſine magnificis propagandę poſteritatis; & Terræ, quam maioribus eius addixerat, adeundæ ac poſſidendę, promiſſis; anteà impoſitum, confirmavit. Et ipſe viciſſim Titulum è Lapidibus, non ſine libamine & oleo, ibidem Deo erexit & conſecrauit.

Illo

Illo indè in agrum Ephratanum (quę poſteà Bethlehem. & ea dicta ab Ephratâ, uxore Calebi) progreſſo, Rachel è dolore & partus difficultate laborare cæpit. quo in enixu emoriens, puerum, Benoni, à dolore ; pater verò Ben-iamin, ceu dextræ filium, dici voluit. Id contigit XVI. annis poſt nat. Ioſephum) & uxorem perpetuo monimenti titulo honoravit. Eam Hebr. XXXVI. al. XXX. annorum tum fuiſſe. & Polyhiſt. XXIII. annos cum Iacobo convixiſſe tradit.

Patre, trans Turrem-Gregis(quæ eſt Gader) ſive Ader. & fort. Area-Atad) tendente; Rubenus, primæ ætatis filius, cum Balâ, Rachelis olim ancillâ, & patris ſui concubinâ(ex quâ Danus & Nephthalis erant exorti) concubuit. Quod magno illi flagitium in poſterum ſtetit.

Et ſexennio pòſt, plus minus,(Iſaaco Avo etiamdum ſuperſtitite.
2247. B. Aug. l. 18. C.D. contrà quam Sulpit. ſentit: qui poſt exceſſum 1703.
patris, Iacobum in ſolo eo, in quo ille vixerat, commoratum tum dicat. Sed hyſterologia eſt c. 35. Gen.)

IOSEPHVS filius patri multis nominibus cariſſimus ; atque ob id, aliaſque, tum domeſticarum criminationum, tum ſomniorum, cauſſas, fratribus, quibus imperaturus quandoque portenderetur, inviſus.

(Quùm namque ſuum tritici, in agro manipulum, exſurgere, & ſtare loco; atque ab incurvatis fratrum aliorum manipulis adorari viſum eſſe: Tum Solem & Lunam, cum undecim ſtellis, è cœlo in terram deſcendiſſe, & ſe adoraſſe; puerili ſimplicitate, iactarat.

Præterea, Balæ & Zelphæ filios, fratres ſibi conſanguineos, de flagitio infami apud patrem detulerat.)

Ille, inquam, annos iam natus 16. (ſive 17.) quùm à patre ad eoſdem, qui tum in Sichimis oveis paſcebant, teviſendos, ceu explorator (è valle Hebronis.) An hæc alia, à Mambræâ?) ſubmiſſus eſſet; & in Dothain perveniſſet: Rubene, inter cæteros, à conſilio necis abhorrente ; priùs in ciſternam veterem, ſeu lacum, ubi ſiti fameque enecaretur, nudus, demiſſus. Deinde, fratribus à Iudâ ad mitiora deductis, negotiatoribus Iſmahelitis, ſive Madianitis (viginti ſiclis argenteis, al. minis; Lapid. XX. floren.) venditus, & in Ægygtum eſt aſportatus.

Pater autem ubi tonicam filij polymitam, ſeu multilicem, quam recenti hœdi ſanguine fratres tinxerant, & ad eum tranſmiſerant; conſpexit: à ferà devoratum exiſtimans, ipſe cilicio indutus, in longinquum atque inſolabilem mœrorem datus eſt.

IVDÆ PROGENIES, EX QVA
CHRISTVS naſciturus.

Sub idem ferè tempus, Iudas Iacobi F. ſextus ordine, annos natus XIX. à fratribus, in urbem Odollam, ad Hiram ſibi familiarem, divertens, Suæ, hominis Chananæi, filiam, in matrimonium adſumſit: ex eâque tres filios; Hetem, Onam, & Selam ſuſtulit.

Ex quibus, duo priores, Thamari cuidam(quam quidam Melchiſedechi Sacerdotis fuiſſe filiam hinc conijciunt, quòd ſocer Iudas ſcortationis convictam, comburi, non lapidari iuſſerit. Geneſ. 38. Quæ lex Hebræis uſitata, & à Moyſe, Levitici 20. & 21. repetita, de filiâ ſacerdotis, & cæteris ſcortis, cum ſupplicij diſcrimine.)

Thamari, inquam, à patre viciſſim coniuncti; ille ob vitæ morumque pravitatem; hic ob ſemen, præ fraternæ memoriæ nominiſque odio, humi effuſum, ſine prole divinitùs extincti ſunt.

Et Thamar, quam ſocer domum patris remiſerat, dum Selas, tertius, adoleſceret, & connubio utilis eſſet; quùm nullam futuri cum eo iam adultiore coniugij ſpem, à patre, præ conſimilis mortis metu, adfulgére videret. & ſocerum, ab uxore, Suæ filiâ, viduum, in opidum Thamnam, ad oveis tondendas, adſcendere cognoviſſet; ipſa, prolis ex tam beatà ſtirpe procreandæ cupida, & occaſionem furari coacta; meretricio & æſtivo habitu, ignota, in bivio, quà iter ille facturus eſſet, conſedit: & expetiti concubitùs mercedem ab homine intemperante, pacta, pro arrhabone, annulum & pedum ab eo abſtulit.

Cuius quùm uterum, trimeſtri pòſt, intumuiſſe Iudas inaudiſſet; & illa ob ſtuprum, ad incendij pœnam expoſceretur; miſſis ad ſocerum, eius, quicum rem habuiſſet & concepiſſet, indicijs, & pœnâ & culpâ intemperantiæ liberata eſt. & iamtum geminos conceperat.

Vbi verò dies partùs advenit, res mirifica accidit. In ipſo namque Infantium enixu, uni, qui prior manum protenderat, obſtetrix, dignoſcendi cauſſâ, coccum adligârat, uti qui prior ex utero egreſſurus putaretur. Illo verò manum retrahente, egreſſus eſt alter. cui ob membranam perruptam, & ſecundas, Phares nomen inditum. Frater autem, qui prioris ortus ſpecimen dederat, Zara eſt appellatus.

(Inſignis figura myſterij, quod de Fide & Gratiâ explicatur ad Rom. IX. & ad Heb. VII. c.

Ex priore David rex, & CHRISTVS, exorti.

Et ipſa Thamar contenta matris nomine, continenter deinceps vixiſſe putatur.

IOSEPHVS intereà, quem ſibi venditum Iſmahelitæ in Ægyptum perduxerant, & Putiphari Eunucho, exercitus regij principi (Ioſepho eſt Potephres, qui Pharaonis coquis præerat) vendiderant, quùm ab hero quidem, quòd Deo carum adoleſcentem, ſibique ad omnia utilem perſpexiſſet, benignè haberetur; & domum eius familiamque

fidei

fidei ſervili creditam probiſſimè adminiſtraret; rum ab herâ, cuius intemperanteis oculos, in ſe, inſigni ſpecie decórum, converterat; nec perverſæ tamen mulieris, quæ amore eius deperibat, voluntati, ſæpiùs etiam appetitus, obſequi voluerat; falsò ab eâ crimine, & pallio etiam ceu fugitivi oſtentato, apud virum traductus eſt, quaſi ſtuprum ipſi intentare voluiſſet. Et à nimis credulo, in regium maleficorum carcerem coniectus. Vbi quùm ob parem morum comitatem, & ergà Deum reverentiam, apud Commentarienſem carcerarium gratiâ plurimùm poſſet; & fidam cuſtodiæ vinctorumque curam per ſe gereret: & duo Regis miniſtri, pincerna & piſtor, qui in eâdem erant cuſtodiâ, ſomnia ſua ad ipſum retuliſſent: Ille futura ex ijs coniectans, unum ex illis, qui uvas in calicem regis expreſſiſſe ſibi viſus eſſet, brevi liberandum: alterum, cui aves è caniſtro cibos, arte Piſtoriâ adparatos, ſuſtuliſſent, pœnas capite luiturum, ſive cruce ſuffigendum, pronuntiavit. Cuius expoſitionis veritatem exitus intrà triduum comprobavit: & magnam ei egregij coniectoris, ſive ſomniorum Interpretis, opinionem, in poſterum peperit.

2258. Hâc ferè tempeſtate, præter Balæum, x. Aſſyrior. regem, Meſappus ix. Sicyoniorum rex erat; quem alij Cephiſum nominant (B. Auguſt. lib. 18. c. 4. C. D.) 1692.

Et tertius Argivorum, Apis. (hunc Pauſan. Sicyonijs adcenſet, à quo tota intrà Iſthmum regio, antè Pelopem, Apia ſit dicta.) Hic paullopoſt navibus in Ægyptum tranſvectus, & ibi mortuus, Ser-apis dictus eſt, & pro maximo omnium Deo habitus, qui & Memphim condiderit. De quo aliàs.

2259. Hoc an. qui cxx. Iacobo ætatis fuit, Pater Iſaacus, ann. natus clxxx. (Ioſeph. anno ampliùs.) 1691.

Ad quem ille in Mambréam Vallem (Arbeēn, ſive Hebronem) è Meſopotamiâ tandem pervenerat, neque diu convixerat; è vitâ deceſſit. Et communi filiorum ſuorum, Eſavi & Iacobi, pietate ac curâ, hereditario ibidem parentum ſuorum monimento, iuxtà uxorem, quæ iam antè fuerat defuncta, ſepultus eſt.

Filij, quos eadem avitæ peregrinitatis terra, ob immenſam divitiarum abundantiam, & familiæ gregumque copiam, capere & ſuſtinere non poſſet; ut facultates, ita ſedes inter ſe ſunt partiti. Eſavus, Hebronem, Chananææ terræ portionem, Iacobo cedens; cum ſuis omnibus in montem Seirum, (qui & Saira) quæ & Edom ſive Idumæa, nomen ioculare, ut vult Ioſ. ab ipſo, Ruſo; ſive qui rufum, ſive rubentem è lenticulâ Cyceónem, à fratre, olim magno redemiſſet, adepta; habitatum conceſſit. Ea autem regio, Gebaleniam, Amalecitidem, aliaſque genteis complectebatur.

In eo autem terrarum tractu, Horrim, qui & Horræi; & Chorræi, Gigantes, habitâſſe anteà traduntur: ab Eſavo, eiuſque poſteris, aut finibus ſuis expulſi, aut funditùs deleti. Deuter. cap. 2. Eorum verò, qui principatum ibi obtinuére, ſeries, Gen. 36. hoc ordine pertexitur.

SEIRI HORRÆI PROGENIES.

SEIR Horræus, hos filios Nepoteſq; habuit —

- Lotanum (cuius ſoror Thamna) —
  - Hori.
  - Hemam, al. Homam.
- Sobalum —
  - Alian, al. Alvan
  - Manahat.
  - Ebal,
  - Sepho, al. Sephi.
  - Onam.
- Sebeonem —
  - Aia.
  - Ana, —
    - Diſon,
    - Oolibama filia.
  - (Hic Thermarum, al. mulorum inventor, iunctis Equo & Aſinâ.)
- Anam, al. Auam — 1. Paral. 1. — Diſon F.
- Diſonem —
  - Hambdam, al, Hamram,
  - Eſeban,
  - Iethram,
  - Charan.
- Aſerum, al. Eſerum —
  - Balaan,
  - Iavan, al. Zavan,
  - Acan, al. Iacan.
- Diſanem —
  - Hus, &
  - Aram

ESAVI PROGENIES.

ESAVI, qui & Edom, Idumæorum Patris, hi Liberi, ex 3. Vxoribus; & Nepotes.

- Ex Adâ, Filiâ Elonis Hethæi (quæ Ioſeph. Aſa. & 26. cap. Geneſ. Beſemath.) — Eliphas, Ioſ. Aliphazes, cuius Filij, Duces,
  - Theman,
  - Omar,
  - Sepho, al. Sephi — Ioſeph.
    - Ophus
    - Iothamus
    - Ocanaſus
  - Gathan,
  - Cenez,
  - Core 1. Par. 1.
  - Thamna.
  - Amalec (ex Thamnâ concubinâ, Lorani Sorore.)
- Ex Baſemath, Filiâ Iſmahelis, Sorore Nabaiothi (quæ Gen. 28. Baheleth, & Ioſeph. Moſametha.) — Rahuel. cuius ſunt
  - Nahath, al. Nabath.
  - Zara,
  - Samma, al. Summa.
  - Meza.
- Ex Oolibamâ (Ioſeph. Alibama) Filiâ Anæ, filij Sebeonis Hevæi, (quæ Gen. 26. eſt Iudith Beeri. (Chettæi.) Hanc volunt, poſt reconciliationem, in gratiam fratris, de filij eius, Iudæ, nomine, ſic appellatam.) — Hi Duces
  - Iehus,
  - Ihelom,
  - Core,
  - Ioſeph. ſunt,
    - Iaus,
    - Iolamus,
    - Coréus.

HI VERO

HI VERO REGES, SEV MONARCHÆ, IN TERRA EDOM, QVÆ ET IDVMÆA, REGNASSE (PER ELIgentium ſuffragia) narrantur antè, quàm Iſraëlitæ regem haberent.

- BALE. qui & Bela, & Balac. in urbe Denabâ.
- IOBAB, F. Zaræ de Boſrâ (quem quidam Iobum fuiſſe putant)
- HVSAM, è terrâ Themanorum.
- ADAD. F. Badad, in urbe Avith. (hîc percuſſit Madianitas in Moabitide;)
- SEMLA, de Maſrecâ.
- SAVL, de fluuio Rohoboth. (1. Par. 1. quæ iuxtà amnem, Euphratem, ſita.)
- BALANAN, F. Achobar.
- ADAR, al. Adad, in urbe Phan. cuius uxor Meetabel, filia Matred.

Ab huius ADARIS, ſive Adadi, morte, hi Duces, ex Eſavo orti, per Tribus & certa Imperij loca diſtributi.

Thamna,	Ela,	Mapſar,
Alva,	Phinon,	Magdiel,
Ieheth,	Cenez,	Hiram.
Oolibama.	Theman.	

IOSEPHI principatus; & IACOBI Iſraëlitarumque in Ægyptum Migratio.

2260. | Ioſephus, annos iam natus, plus minùs, xxx. quorum pænè ſemiſſem, cum in ſervitute apud herum Ægyptium, tum in iniquâ cuſtodiâ, exegerat. | 1690.

Hàc viâ, non ad libertatem modò, ſed ad quoddam etiam regalis pænè dignitatis faſtigium, perductus eſt.

Biennio pòſt, quàm pincernæ & piſtori, regijs, ergaſtuli conſortibus, ſua ipſe cuique ſomnia & eventa diſſeruerat; regi quoque Pharaoni geminum. unâ nocte ſomnium obiectum eſt.

Et priùs quidem viſus eſt ſibi rex, ſecundùm flumen inambulanti, videre boves numero ſeptē, benè paſtas, & rarâ corporū habitudine ſpectabileis, quæ è fluentis in prata irrigua eſcenderent. Et mox totidem, macie extenuatas, viſuque fœdas: quæ eodem ex flumine emergerent, & virenteis ripas depaſcerentur. quæque devoratis obeſis illis prioribus, nullum tamen ſaturitatis veſtigium oſtenderent; ſed pari macie ac ſqualore horrérent.

Deinde, quum obrepente ſopore rurſus obdormiſſet; Vidit ſpicas ſeptem, uno ex culmo enatas, fruge gravidas, & meſſi maturas: quæ à totidem tenuibus, & quaſi uredine ſideratis, funditùs ſint abſumtæ.

Rex Pharaon his viſis attonitus, arceſſitis ad ſe ex toto regno Divinis, ſomnium quidem duplex enarravit; ſed nihil illis ſolidum explicantibus, in maiorem datus eſt perplexitatem.

Quâ animi in rege ſolicitudine animadversâ, pincernâ ille ingratus, quem, Ioſepho interprete, carcere exemtum, & in gratiam cum rege reductum, diximus; culpam priùs faſſus, regem admonet; Adoleſcentem adeſſe, Hebræum gente, eximium ſomniorum Interpretem; qui ſibi, & ſocio, piſtorum magiſtro, tùm communi apud principem militiæ cuſtodiâ vinctis, ex ſomnijs futura præſignificârit; & eventus conſtanter probârit. Se namque priſtino muneri reſtitutum; piſtorem, ut ille præſagierat, iuſſu regio, in crucem actum.

IOSEPHVS itaque iam tricenarius, carcere ſolutus, & ſqualore veſtis depoſito ad regem adductus; ex ijs, quæ ille ſibi per ſomnium, duplici ſpecie, viſa commemorárat; Septem annis proximis maximam frugū ubertatem; & conſequentibus totidem, parem inopiam futuram, portendi, interpretatus eſt. Suaſit propter-eà regi, ut virum prudentiâ & induſtriâ ſpectatum univerſæ Ægypto præficeret; qui, per Vicarios, ſive regionum Satrapas, venturæ faméi & ſeptenni ſterilitati proſpiciendum curaret: & indictâ in præſens aratoribus frumenti profeſſione, quinctam ſaltim fructuum, quibus priores ſeptem & fertiles anni ſint abundaturi, partem, in horrea, ſub regiâ poteſtate, condi percipique iuberet.

Rex, tàm divinam Interpretandi ſapientiam; quàm conſilij rationem, in Ioſepho admiratus, ipſum, & rei annonariæ. & univerſæ Ægypto,

pænè æquato ſecum Imperio, præfecit: & Pſontomphanechum (hoc eſt eum qui res occultas patefeciſſet; al. Servatorem Mundi) appellavit. Eique Aſſenetham, Putipharæ, Helio-politani ſacerdotis, Filiam, in matrimonium collocavit.

Ioſephus autem eâ à rege poteſtate, & annuli ſignatorij prærogativâ auctus, & ſellâ curuli per Ægypti provincias circumvectus; abundantibus in ſummâ ſegetum luxurie frumentis, magnam annonæ vim, per continens ſeptennium, in publica opidorum horrea congeſſit; & adverſus futuram famem conſuluit.

Sub idem autem tempus, duos è Coniuge Ægyptiâ liberos ſuſtulit. E quibus maiorem, Manaſſem nominavit, quaſi prioris fortunæ oblivionem. Alterum, Ephraimum, hoc eſt, Incrementum (Ioſep. Reſtitutum, quòd maiorum ſuorum libertati redditus eſſet.)

2268. Tranſacto verò periſſochoregiæ, ſive laxioris annonæ ſeptennio, orbem-terræ, & vicinas Ægypto regiones, grauis frumenti inopia, 1682.

quam ille prædixerat, quatere & flagellare cæpit. Quùm anxium autem vulgus, fame (quâ neceſſitate nullum eſt aliud malum intolerabilius) iam ſtimulante, concitatius, & ceu motum aliquem cōminans, ad regiæ fores conflueret, & alimenta efflagitaret; Ioſephus, ad quem illi remiſſi à rege, & parere iuſſi fuerant; horreis apertis, non modò Ægyptijs, quos panis defecerat; ſed finitimis etiam advenis, quos longè acerbius inopiæ malum oppreſſerat, adpenſo pretio divendebat.

2270. Quâ famâ excitus Iacobus Pater, quùm annona quoque inter Chananæos ingraveſceret, & ad biennium caritas iàm perſtitiſſet; 1680.

filios decem, retento domi apud ſe Beniamino, poſtremo, & uterino Ioſephi fratre, in Ægyptum, coëmendi frumenti, amandavit.

Illi à fratre, rerum tum potente, & annonæ Ægyptiæ arbitro, quem more regio cum reliquis adorarant, agniti; & duriùs ab eo, per diſſimulationem, ſunt compellari. quaſi hoſtiliter infirmiora regni alieni loca exploratum; non ea, quæ ad victum neceſſaria, mercatum, adveniſſent. Et quamquam ſe de hoſtili machinatione excuſarent: ſe à Patre, decrepito ſene, cuius ipſi omnes filij eſſent, ad emendum publicè frumentum, è Chananæâ, dimiſſos. è fratribus duodecim, minimum natu domi à Patre retentum; alterum, fuiſſe. Res in id deducta eſt, ut in cuſtodiam dati, tertiò demùm die, eâ lege liberi, & à ſuſpicione expertes, abire permitterentur; ſi uno ex ipſis relicto, cum frumentis ad Patrem profecti, eódem mòx reverterentur: & fratrem ætate poſtremum, ſecum adducerent. Illi, quum præſentiam eius polliciti eſſent, ex quo quæreret, an explorandi cauſâ in Ægyptum ipſi intrâſſent: & memoriam præteriti temporis repetentes, Rubene inter cæteros expoſtulante, diras Ioſephi fratris, ſummâ cum immanitate olim oppreſſi & venditi, ultriceis adeſſe. (conſcientiâ ſceleris memoriam, ante duos & viginti annos admiſſi, refricante) lamentarentur. (quæ Ioſephus, linguæ Hebrææ gnarus, non ſine fletu, coràm audiens, diſſimulabat) Simeone relicto, & obſide vinciri permiſſo; (quòd is forteâ acerbior fraternæ calamitatis auctor anteà, & Rubeni, ſaniora ſuadenti, adverſatus fuiſſet) cum ſaccis, frumento, de induſtriâ, gratuito, ſuprà viaticum, onuſtis, ad Patrem reverti ſinuntur.

Illi in Chananæam reverſi, Patri totius itineris & negotij eventum commemorant. Se pro inimicis, regni exploratoribus, comprehenſos fuiſſe. quo crimine ut ſolverentur, coactos Simeonem fratrem apud præſidem, regis vicarium, in vinculis relinquere; donec Beniaminus, quem illuc adducere iuſſi eſſent, & facturos promiſiſſent; verbis eorum fidem præſens adſtrueret.

Iacobus, cui factum filiorum & promiſſum diſpliceret; & præter Ioſephum, olim amiſſum, Beniamino prætereà privari, morte durius videretur; ut adſentiretur, induci non potuit. Licet Rubenus duos filios ſuos vades & certæ morti obnoxios, niſi Beniaminum incolumem ex Aegypto redhibéret, dedere Patri paratum ſe eſſe confirmaret. (Huic parum fidei Pater tribuiſſe putetur, ob petulantiam in patrium cubile olim commiſſam.)

Illos itaque, in tam pertinaci Patris recuſatione, quid agendum ſibi in præſens eſſet, incertos, magis exterruit pecunia, in ſaccis frumentarijs reperta, quā Ioſephus clàm per famulos reponendā curârat.

Quùm autem Iacobus, abſumtis interim, quæ filij attulerant, alimentis, & fame urgente compulſus, illos, ut eódem reverti & frumenta coëmere vellent, cohortaretur: & illi, niſi pacto ſtaretur, & Beniaminus comitaretur, redire ad Præſidem abnuerent: vix à Iudâ, qui ſe vadem pro pueri incolumitate ad mortem daret, perſuaſus ſenex, Beniaminum ijs comitem, & duplex frumenti pretium tradidit: & rariora è Chananææ regionis proventibus munuſcula, regio Vicario portanda, adiecit. nec ſine lacrymis, & ſolicitudine, pijſque ad Deum votis, illos dimiſit.

Qui quùm in conſpectum præſidis, cū fratre ſuo Beniamino, veniſſent; & in domum, ubi convivio accipere eos conſtituerat, introduci, per Oeconomum, iuſſi eſſent. ne qua calumnia ſibi intenderetur, quaſi dolo malo prioris frumenti pretium intervertiſſent, apud eumdem ſe purgârunt.

Quo negante ſe eā umquàm pecuniā deſideraſſe: divinâ potiùs virgulâ ipſis theſaurum illū ſuppetiſſe. animis iam eſſe ſecuriores cæperant, alia prætereà hoſpitalis comitatis indicia & officia experti. Nam & Simeonem liberum inter ſe verſari. & non modò pedes aquâ ſibi ablui, ſed aſinis etiā ipſorum pabula præberi vidérunt, & admirati ſunt. Nec ſeciùs, Ioſepho, ab ante-meridianis munijs domū regreſſo, dona indigenitalia, pronis ipſi in terram vultibus adorantes, obtulerunt. Atque adeò amicè ab eo reſalutati, & rogari, Patrem ſuum vivere & ſoſpitem eſſe; & fratrem, ætate minimum, à ſe ex pacto adductum, quem coràm intueretur, reſpondérunt.

Ille.

Ille, qui ad fratris uterini conſpectum, lacrymas tenere nequiverat, ſeque ab arbitris intrò paulliſper ſubduxerat; iterum progreſſus, tribus ſeorſim poſitis menſis (ne Ægyptij, ſcilicet, cum Hebræis, ceu profanâ gente, permiſcerentur) ſuo quemq; ordine accubare iuſſit. Et inter prandendum, præ cæteris, Beniaminum, quinctuplâ ſyſſitiorum portione ampliùs honoravit. (Id matris Rachelis honori datum interpretatur Alex. Polyh. ne ea Liæ, ſex natiuum matri, cedere videretur.) Illis autem cibo ac potione expletis, & cubitum digreſſis; negotium dedit Oeconomo ſuo, cum ut frumentum, quod ſinguli aſportaturi erant, abundantius admetiretur, pretiumque in ſaccis reconderet: tum ut in minimi ex ijſdem fratris ſarcinam, præter tritici pretium, ſcyphum etiam argenteum, quem in delicijs ipſe habebat, immitteret. (Ioſ. periclitari volens cæterorum fratrum, adverſus Beniaminum, animum atque benivolentiam. eſſentne fratris, de furto convicti, cauſſam ſuſcepturi; an, eo deſerto, perinde ac maleficium illud nihil ad ſe pertineret, ad patrem regreſſuri.) Illos itaque quum primâ luce læti, & diuinum ignari, cum onuſtis aſinis, ex urbe dimiſſi, & aliquantulum eſſent progreſſi; ecce, Oeconomus, ex compoſito, & heri iuſſu, manu aliquantâ ſtipatus, repentè circumvenit: & viros ſceleratos, qui tot beneficiorum, & tàm recentis comitatis hoſpitijque immemores, iniuriam repoſuiſſent, altrùm incla-mavit.

Scyphum, quem furto ſuſtuliſſent, hero ſuo in delicijs eximium, & auguralem eſſe, (hoc eſt, (uti Ægyptij opinabantur) quo divinationes exerceret. hinc Lecanomantes, & Engaſtromythi, ex pelvi vaticinantes) Meritas itaque confeſtim tanti flagitij, omneis, pœnas daturos.

Illi inopinato incurſu turbati, cum furti crimen, quod innocentibus ſibi objici ægerrimè dolebant, amoliri ſunt conati. qui pecuniam anteà in ſaccis repertam, & nullius conſcientiæ obnoxiam, ultrò è Chananæâ uſque reportaſſent. & bonâ fide reſtituiſſent; haud probabile eſſe. ijs, à quibus tàm nupero hoſpitij honore dignati fuerint, damnum ullum aut malû, datâ operâ, dare aut inferre voluiſſe.

Tum inquiſitionem longè in præſens certiorem; quàm infic[illegible]ationem, fati, ſervi [illegible] ſarcinas iuſſérunt. Non recuſare ſe, quin & i[illegible] qui in furto deprehenſus eſſet, capi[illegible] luat: & univerſi, uti conſcij, ſervitute damnentur.

Eam conditionem quum Ægyptij accepiſſent; & unius, qui convictus eſſet, ſupplicio ſe contentos fore dixiſſent; ſaccis humi depoſitis atque apertis, ordine eos ſcrutati, in Beniamini ſarcinâ ſcyphum, quem petebant, repererunt.

Hic omnes ad lamenta & ploratus converſi, tum fratrem, qui flagitij pœnas mox daturus eſſet, commiſerabantur: tum ſuam ipſorum vicem dolebant, qui fidem parenti de Beniamini incolumitate tàm ſanctè datam, præſenti caſu, fallere cogerentur. Ipſi nihilo minus, & ſarcinis iterum in iumenta impoſitis, & ſciſſis præ luctu veſtibus, Beniaminum, qui abducebatur, comitati, & in opidum regreſſi, ad Ioſephum, qui necdum loco ſe moverat, adeunt; & provolutis pariter in terram corporibus, nec ſine effuſo eiulatu, adorant.

Quumque ille facti improbitatem exaggeraret, quod & in tàm beneficum hoſpitem auſi eſſent; & ipſum, qui augurandi ſcientiâ cæteris antiſtaret, (idq; pro re natâ fingeret) latére minimè potuiſſet.

Et Iudas viciſſim, nihil in tam manifeſto crimine ſolidû poſſe obtendi aut excuſari, ingenuè cõfiteretur. Et non tantùm ſcyphi furem, ſed ſe etiam cum cæteris fratribus eo facto libertatẽ perdidiſſe. iure ſuo in eos, tamquam nocenteis, uteretur, & in ſervitutem addiceret. Ioſephus iterùm, ſe alios, quorum innocentiam compertam haberet, morari negat: unius pueri, qui deliquerit, ſupplicio contentum. Abirent ipſi impunè, quò & quando vellent.

Quâ tam præfractâ præſidis oratione, cæteris tàm grauiter perculſis, ut præ dolore vox deficeret; Iudas, qui præcipuus Patri adoleſcentis ſecum dimittendi auctor fuerat. vir alioqui ſtrenuus & intrepidus, ſe, pro fratris ſalute, periculo objicere non dubitavit. Et propiùs ad præſidem accedens, veniamque confidentiæ præfatus, ſic cauſſam agere cœpit.

Rogati nuper à te, honoratiſſime Præſes, Patrem nobis ſup[illegible]eſſe natu grandiorem reſpondimus; & fratrem etiamdum impuberem, (licet 24. annorum fuiſſe alij velint) quem extremâ ille ætate genuerit; & hoc nomine tenerrimè diligat; quòd, uterino eius è vivis pridem ſublato, ſolus, è cariſſimâ omnium coniuge, ſuperſit. Illum ut huc adduceremus, imperaſti, & gratam eius tibi fore præſentiam promiſiſti. Quumque id fieri non ſine ſummâ moleſtiâ poſſe, & Patrem, filij cariſſimi, ſi eius è ſinu avelleretur, & ſiniſtri quid accideret, deſiderio, protinùs extinctum iri, ſubieciſſemus; Tu, pro iſtâ quâ ſecundùm regem, hîc polles, poteſtate, imperium ingeminaſti; & nos, niſi fratrem huc adduxiſſemus, in tuum ne umquàm conſpectum veniremus, vetuiſti.

Hæc quum Patri, iam reverſi, renuntiaſſemus: & ille aliquanto pòſt tempore nos huc iterùm redire, & frumenta coëmere iuberet. neque nos abſque illo, quem deſideratas, fratre, huc ad te venire auderemus; exprimi verbis non poteſt, quàm gravatè Pater illum à ſe avelli ſit paſſus, & nobis comitem adiunxerit. qui fratrem eiuſdem uterinum, quem à feris olim devoratum rumor erat, tam implacabili tot annorum luctu etiam-num proſequatur. & coram omnibus ſit proteſtatus, Siquid adverſi in viâ illi acciderit, nos mortis ipſi præproperæ cauſſam fore, aut perpetui mæroris. Quâ igitur fronte, ad Patrem, cuius anima ex unâ filij tàm dilecti animâ pendeat, abſque eodem, redire ſuſtineamus! quo non conſpecto, aut ſalvo, & ipſe diutius ſupereſſe nolit; & nos eius canitiem, tàm inominatò, ad inferos deduxiſſe, meritò exiſtimemur.

Quo ore, calamitatis, quæ miſerum alioqui ſenem oppreſſura eſt, teſtes adſtamus? Sive igitur, æquiſſime & optime Præſes, plectere hunc velis; me vicarium. qui in meam eum recepi fidem, vademque me dedi, ac perpetuæ in patrem impietatis crimine adſtrinxi; ad ſupplicium rape. Sive ad ſervitium addicere malis; me, quem miniſterijs tuis magis idoneum vides, in nexum trade. Puer

tantum hic, cum cæteris fratribus, incolumis ad Patrem redire ſinatur.

Hâc orationis æquitate, & fraternâ pietate victus Ioſephus; & iam ægrè irati aut diſſimulantis perſonam ſuſtinens, arbitris, mutuæ fratrum agnitionis, remotis, in vocem prorupit flebilem, quâ regia tota pænè perſonvit. Et ſe fratrem ipſorum Ioſephum confeſſus, ſecuris eos eſſe animis iuſſit; neque ob maligniorem fortè ſui venditionem, pudore aut immoderatiore pænitentiâ præteriti errati, quidquam contriſtari: ſed potius bonum, Deo itâ diſpenſante, iniquioris olim conſilij eventum, interpretari & libenter ferre. Se à Deo præmiſſum Pharaoni conſiliarium, & Ægypto principem datum; vt communi omnium utilitati vitæque proſpiceret. Irent itaque, & hæc Patri renuntiarēt. Et quoniam fames adhuc quinquennalis terris impendeat; ut ad ſe in Ægyptum, cum omni progenie & familiâ, filijs & nepotibus, armentis & gregibus, utenſilibus & fortunis, è Chananæâ, ſine morâ, commigret, ſedulò cohortaretur. Commodam, in terrâ Geſſemiâ. (Hæc Hebr. Thebais dicta poſtmodò. Alijs, præfectura eſt Tanitis, & Heliopoleos. Vid. Pſal. 77.) colonis, Paſtoribus, ſedem fore. Alimenta à ſe abundè omnibus ſuppeditatum iri.

His dictis, priùs Beniaminum, deinde cæteros, non ſine oſculis & lacrymis, amplexus, ad mutua colloquia familiariter invitavit. (Inſignis hæc in Ioſepho animi altitudo, quæ & fortunæ inſolentiam ſuperarit; & fratribus iniuriam, oblatâ licet ulciſcendi occaſione, condonarit.)

Quumq; celebri ſermone in Aulâ vulgatū eſſet, fratres Ioſephi adveniſſe; impensè gaviſus Pharaō, ut, præter iumenta, frumentis cibarijſque onuſta, quibus intereà domi ſuſtententur; plauſtra etiam, parvulis ac Coniugibus, in Ægyptum confeſtim ſubvehendis, idonea, ſuppeditarentur, imperavit.

Ioſephus prætereà veſtibus ac muneribus fratrum quemque, ſed Beniaminum eximiè; & Patrem, trecentis inſuper ſiclis, donavit: & commendato mutuæ in viâ concordiæ ſtudio, dimiſit.

Iacobus cognito ex filijs, iam reducibus, Ioſephi filij, qui non modò mortem effugiſſet, ſed ſplendidâ apud regem Ægyptium fortunâ floreret; & concredita ſibi totius regionis gubernacula teneret; ſtatu: in quo ſpes & opes regni pro tempore ſitæ eſſent. quaſi è veterno expergefactus, & coràm dona plauſtraque regia intuitus, vix fidem adhibuit. Et ad filium, cuius præceptam tot annis mortem luxerat, in vivis viſendum, ſe comparavit.

Ipſe itaque, poſt ſacra Deo ad Puteum Sacramenti (Berſabéam) perſoluta, Viſo nocturno ab eodem confirmatus; & ut in Ægyptum deſcenderet, commonitus. *Ibi progeniem eius, immane quantum, brevi tempore, multiplicatum iri: & ipſum, præſenti ubique Numinis ope, in itu reditúque, tutum fore. Ioſephum præter-ea. ex ſupremo pietatis officio, morienti Patri oculos clauſurum: interque eius filij manus placidè ipſum è vita exceſſurum.* Parvulis & uxoribus, cum omnibus facultatibus & inſtrumentis, in plauſtra, quæ Pharaon rex ſubmiſerat, impoſitis; cum omni denique progenie ac familiâ, in Ægyptum contendit.

2270. | Id geſtum an. ætat. eiuſdem Iacobi, Triceſimo ſuprà centeſimum. | 1680.

Hic autem annus eſt à Natali Abrahami, 290. vel 291. Et à principatu Ioſephi, 10. ſaltim iniens. Caruerat ille Patris conſpectu, 23. annis à ſextodecimo ætat. ad unde-quadrageſimum: qui tertius erat famis. Fruitur deinde XVII. annis.

PROGENIES IACOBI.

Animæ (ſive capita) quæ ex Iacobo prolatæ, & unà cum eo in Ægyptum ingreſſæ ſunt (præter Nurus) numero, LXVI. His ſi accedant duo Ioſephi filij in Ægypto nati, unà cum Patre & Avo, evadent LXX. Interpp. autem Græcis, & B. Lucæ, Actor. 7. ſunt LXXV. qui filios Ephraimi & Manaſſis, tum vix novennium, poſteà natos, adnumerent. E Manaſſe namque Machir, & ex Machire Galaad. Ex Ephraimo, Vtalaam, al. Sutalaam, & Iaam: Et ex Sutalaam, Edem, nati ſunt. Vid. B. Auguſt. lib. 16. C. D. Totum, inquit, Tempus Ingreſſus Iacobi, id habetur, quo vixit Ioſephus, per quem videtur ingreſſus. Multi namque ex Nepotibus, qui hic (Gen. c. 46.) commemorantur, nondum erant nati. Vid. & Num. c. 26.

Ioſeph. dictis his nominibus.

Iacobi Filij, & Nepotes.

- **Ex Lia Coniuge**
  - Ruben, cuius
    - Henoch. — Anoches
    - Phallu. — Phalles —— (Ion.)
    - Heſron. — Eſſaron
    - Charmi. — Charmiſus.
  - Simeon, cuius
    - Iamuel, (al. Namuel,) — Iumilus,
    - Iamin, — Iaminus,
    - Ahod, — Puthodus,
    - Iachin, — Iachenus
    - Sohar, (al. Zare,) — Zoar
    - Saul, ex Chananitide. — Saar
  - Levi, cuius
    - Gerſon, — Golſemis
    - Caath, — Caathus
    - Merari, — Mararis.
  - Iuda, ex Suē Chananitide
    - Her, Onan, — mortui in Chananæâ.
    - Sela (al. Sala —
  - Ex Thamare Nuru.
    - Phares —— Heſron —— Aram, Aminadab, Naaſſon,
    - Hamul. (Ioſep. Amirus.)
    - Zara
  - Iſachar, cuius
    - Thola, — Thulas
    - Phua, — Phruras
    - Iob (qui Iaſub) — Iobus
    - Simeron. al. Semrom & Semran — Samaron
  - Zabulon, cuius
    - Sared, — Saradus
    - Elon
    - Iahelel, al. Ialel. — Ianel
  - Dina, Filia —— Ioſepho.
- **Ex Zelpha, ancillâ Liæ.**
  - Gad, cuius
    - Sephon. al. Sephion. — Zophonias
    - Aggi, al. Haggi. — Vgis
    - Elebon —— al. Suni. Eſebō. — Sunis
    - Suni (al. Ozni) — Zabros
    - Heri, al. Her. — Aerines
    - Arodi, al. Arod. — Erodes
    - Areli, al. Ariel. — Ariel.
  - Aser, cuius
    - Iamne, al. Iemna. — Iomnes
    - Ieſua — Eſſus
    - Ieſſui — Iubes
    - Beria, al. Brie. — Baris. — Heber, — Abarus, &
    - Sara, Filia — Melchiel. - Ioſ. — Melmiel.

IACOBI, Filij, & Nepotes.

- Ex Rachele Cõiuge.
  - Beniamin, minor. cuius
    - Bela, al. Bale, — Hered. / Noeman (Num. 26.)
    - Bechor
    - Asbel
    - Gera — Ared, 70. Int.
    - Naaman
    - Echi.
    - Ros
    - Mophim
    - Ophim, al. Hupham,
    - Ared. qui ſup.
    - — Hi, ex Num. 26.
    - Ahiram
    - Supham.
    - Ioſepho.: Boloſſus, Baccharis, Aſabel, Gela, Næmanes, Iſes, Aros, Nomphthis, Optais, Satodus
  - Ioſeph, maior. cuius
    - Manaſſes — Machit — Galaad — Jezer, Helec, Aſuel, Sechem, Semida, Hepher - Salphaad
    - &
    - Ephraim — Suthala, Heran, Becher, Theben
    - — *Vid. 1. Par. 7. de 2. Filys Manaſſe.*
- Ex Bala, ancillâ Rachelis
  - Dan — Huſim (Num. 26. Suham. Ioſeph. Vſis
  - Nephthalim. — Iaſiel, Guni, Ieſer, Sallem. al. Sellem. — Ioſeph.: Eleinus, Gunes, Sares, Hellimus

Ioſephus, cognito patrem aduentare (Iudas namque præcurrerat, id ſignificare iuſſus) obviàm iunctis quadrigis profectus, ad Geſſemiam (Ioſ. ad Heroum opidum) illi occurrit, & in mutuos amplexus ruit. Atque inde, quinque è fratrum numero ſecum adſumtis, (qui extremi hîc dicuntur, hoc eſt, infirmiſſimi, ne robuſti, militiæ aut alijs regis miniſterijs addicerentur) Regi adeſſe Iacobum patrem, cum familia, nuntiavit. Quumque ille percunctatus quibuſnam illi ſtudijs delectarentur, aut dediti eſſent; paſtoritiam omneis artem callére, & in eâ à pueris adſuetos, intellexiſſet; uberrimum ijs regionis Geſſemiæ (Ioſ. Rameſſes. Ioſeph. Heliopoleos) agrum incolendum dedit: &, ſi vellent, pecoris etiam regij magiſterio præfecit. Ad eumdem Iacobus à filio introductus, & triginta ſuprà centum annos ſe natum eſſe, neque ad maiorum ſuorum ætatem pertigiſſe, profeſſus, non ſine fauſta utrimque adprecatione & adplauſu dimiſſus eſt: & à filio, cum omni familiâ, præbitis abundè cibarijs, in ſumma & longinquâ annonæ difficultate, ſuſtentatus.

Increbeſcente namque per orbem terræ fame, Chananæis in primis atque Ægyptijs infeſtâ; quum frumentum non niſi præſentariâ pecuniâ ex horreis præberetur: Ioſephus ingentem pecuniæ vim in regium ærarium intulit. Quâ tandem defecti etiam Ægyptij, prius pecora, deinde agros ſuos frumento commutarunt, & unà ſecum regi addixérunt.

Solis ſacerdotibus, quibus ex publico alimenta præbebantur, agrorum immunitas eſt relicta.

Fame verò tam leniente (Ioſ. Nilo arva ſolenniter irrigante) & terrâ ad priſtinam fertilitatem inclinante; Ioſephus regnum paſſim obiens, agrorum, quos illi Regi ceſſerant & manciparant, uſum-fructum quidem popularibus reſtituit; & acceptâ ſemente, haud ſecus quàm proprios, coli ſerique præcepit. eâ tamen conditione, ut quinta fructuum pars regi, ceu domino, cederet aut penderetur. Hocque pacto cum Ioſephi in vulgum auctoritas & exiſtimatio, tum gentis totius ergà ipſum & regem benivolentia, mirandum in modum accrevit. Et ius quinctæ partis fructuum, quâdam veluti uſu-capionis lege, ſtabilitum atq; inveteratũ, penes regum poſteros & ſucceſſores permanſit.

2273 | Anno circiter CXXXIII. Iacobi, Dynaſtiam (quæ Euſebio, XIIX. eſt) ſub Dioſpolitanis, apud Ægyptios inchoatã volunt. quæ durarit ann. 348. Et a Dios-poli (quam Thebas Ægyptias, ſive ἑκατόμπυλους, aliqui vocatam ſcribunt) nomen traxerit. | 1677.

2287. | Iacobus, (anno principatus Ioſephi 27. ſive 17. poſtquam ipſe in Ægyptum advenerat) iam Centum & Quinquaginta, tribus minus, | 1663.

annos

annos natus, die mortis adpropinquante, Ioſephum F. obteſtatus eſt, ut ab exceſſu ſuo corpus ſuum ex Aegypto deportaret, & ſepulcro maiorum ſuorum, in Hebrone, redderet. præſagus liberationis ſuorum ex Aegyptiâ ſervitute; & Chananææ, ceu hereditatis, per eoſdem adeundæ. Eiuſque filijs; Manaſſæ & Ephraimo, ſuis & Rachelis Nepotibus, ſibique adoptatis, duarum familiarum ſive Tribuum, inter cæteros liberos, prærogativam & principatum, & commune in Terrâ promiſsâ ſucceſſionis ius attribuit.

Et manibus ad benè precandum in capita eorum impoſitis, (quamvis Ioſephus Pater contrà obniteretur) Ephraimum minorem, Manaſſæ maiori antetulit, potioremque habuit. Cuius poſteri, & rerum geſtarum claritate, & regiâ inter ſuos, ſive decem Tribus, dignitate, futuri eſſent præſtabiles. Ioſepho ipſi, extrà fratrum ſuorum ſortem, agrum in Sichimis donavit: centenis ſiclis ab Hemore, Sichemi Patre, olim redemtum. & poſt cædem eorum contribuliumque, quaſi iure belli uſurpatum ac poſſeſſum; vel ab Amorrhæis, iniuſtis occupatoribus, reciperatum.

Cæteris deinde filijs ad ſe, ingruente iam morbo, evocatis, partim bene precatus; partim res conſecutis ætatibus futuras, vaticinatus eſt.

Rubenum, qui paternum cubile inceſtaſſet, haud multâ prole abundaturum; & primigenij iuris prærogativâ fraudandum. Duæ namque hereditatis partes, Ioſepho; Sacerdotium, Levi; & regiæ dignitatis decus, Iudæ, ceſſêrunt.

Simeonem, & Levim, (undè Levitæ & Scribæ, iniquitatis in Christum Dominum exercitæ, auctores, orti putantur) qui præcipitis conſilij ſocietate coniuncti, Sichimitas furioſâ cæde ulti erant & deleverant, & urbem ipſam effrenatâ vindictæ cupiditate everterant; atque adeò Ioſephum fratrem peregrinis vendiderant: diſperſis & vagis, inter cæteras fratrum Tribus, ſedibus eſſe habitaturos.

Iudae, qui ob multas corporis animique doteis, eximiâ inter fratres laude eſſet præſtaturus, inimicis terribilis & ſuis reverendus; diuturnam regni patrij dignitatem; quæ niſi ſub adventum Messiae (ex eadem ſtirpe orituri) unicæ Gentium ſpei, eſſet deſitura; ominatus eſt.

Et in illum certè pleraque omnia, quæ hic præmuntiantur, expetere cenſentur. Qui morte ſuâ Mortem ipſam vicerit, & Diabolum perterrefecerit. ſeipsè è mortis ſomno ſuſcitarit. Qui populum è Gentibus & Iudæis cõflatum Sanguine ſuo expiarit: & à morte obitâ, ſplendidus vegetuſque, toti terrarum orbi Euangelicæ legis lætitiam gratiamque (per Apoſtolos) invexerit.

Zabuloni, portus & maritimæ ſedes: & littorum, à Mari Galilææ ad Sidonem ferè uſque, & Mare Mediterraneum, poſſeſſio portenditur. Quibus limitibus, Nazarethum, Mons Thabor, & Capharnaum, loca Christi gloriâ & miraculis pòſt illuſtrata, comprehenduntur.

Issacharī labor, agrorumque colendi ſtudium, adſignatur. Qui Zabulonijs & Nephthalitis interiectus, otium & vitæ ruſticanæ commoda bello ſit antepoſiturus: & ex ijs, quas perceperit & diſtraxerit, frugibus, vectigalia non gravatè heris ſuis perſoluturus.

Danum, iudiciariæ auctoritatis non expertem fore prædicit; (ex hâc namque Tribu Samſon, inter xii. Iudices, adlectus) Et in bello aſtutum, colubro ceraſtæve adſimilem: qui admorſis equi ungulis, adſcenſorem excutere ſolet. Sic idem Samſon, ſolus, ingentem Philiſthæorum manum oppreſſit: & vulpium operâ eorum agros cum ſegetibus incendit. Sic ipſi Danitæ urbem Laiſam (quæ Dan, & Panéas) de-improviſo adorti ſunt, & expugnârunt. Sic Anti-Chriſtus, ex eâdem, ut putatur, ſtirpe naſciturus, pernicioſi ſerpentis inſtar, in Iuſtos homines omni immanitate & calliditate graſſaturus eſt; dum à vero hominum Servatore, quem Iacobus, ex aliâ quidem Tribu, exſpectare ſe dicit; è medio extermimetur.

Gado, & robur militare, & expeditus armorum uſus, quo & ſe tueri, & fratres propugnare, hoſtéq; profligatum in fugam vertere, valeat:

Et Aseri, delicioſa triticeæ meſſis ubertas, quâ vel reges ipſos oblectare poſſit:

Et Nephthali, pluſquam cervina in rebus agendis velocitas, & decora in dicendo gravitas (al. terræ irriguæ fertilitas, vel ingens poſteritatis incrementum) præſignificatur.

In Iosepho, omniũ gratioſiſſimo, Dei inſignem curam concelebrat. Quem ipſe, & ex invidorum fratrum manibus, & ex Ægyptiorum inſidijs ac calumnijs, atque adeò carcere, liberarit; & ad ſumma honorum faſtigia evexerit. Qui pro ſuâ adverſus parenteis & fratres pietate, in duas Tribus excreverit, ſplendida Iſraëliticæ gentis columina. Et hoc nomine, illi, tum præſens Dei auxilium, tum omnem bonorum abundantiam precatur. Immò, & votorum omnium, quæ Maioribus eius olim divinitùs facta, cumulum; & ſanctorum deſideriorum, quæ ultimis temporibus reſervetur, perfectionem, ominatur.

Beniamini poſteros bellicoſos fore ait, & Luporum more rapaceis; quique ex continentibus bellis ſpolia de hoſtibus ſint reportaturi. Hi namque bello, quod reliquæ Tribus, ob violatam indigniùs Levitæ uxorem, ipſis poſteà faceſſiverunt, priùs duobus in conflictibus ſuperiores; & poſtremo, præter paucos, quibus victor pepercit, & rapiendarum ad connubia Virginum poteſtatem permiſit, omnes ſunt deleti. B. Paullus quoque (ex hâc ſtirpe ortus; uti & Saul rex, & Mardochæus.) Primùm, Lupi in morem, Christi Eccleſiam armis exagiravit; & mòx Gentibus pænè univerſis Chriſtianæ Legis delicias, ceu pabulum, impertivit. Quæ omnia, ad Christum, ceu caput, eiuſque membra, ex arcano ſenſu, referenda eſſe cenſentur.

Iacobus, filijs omnibus iſtiuſmodi adprecatione luſtratis; & mandatâ ſuî, in Mambræâ Valle, ſive Hebrone, ſepeliendi curâ (in quod ſepulcrum Maiores, Abrahamus cum Sara, & Iſaacus cum Rebeccâ, atque adeò Lia uxor; (quam mortuam tradunt Hebr. anno ætat. 44.) fuerant illati) naturæ conceſſit, ann. uti diximus, cxlvii. natus.

Sic

Sic autem ſe habet temporum ratio.

Iacobus natus eſt 60. Iſaaci ætat. anno: qui erat à Diluvio annus CCCCLII. Fugit Carrhas, ad Labanum, anno ætat. LXXVII. Indè poſt XX. annos (ætat. 97.) redit in Chananæam. Poſt X. ann. mortua eſt Rachel, nato Beniamino: & Ioſephus in Aegyptum venditus. Indè remanſit adhuc in Chananæâ XXIII. annis. Nam anno ætat. CXXX. in Aegyptum profectus, ſupervixit ann. 17.

Mortuus poſtremum an. æt. CXLVII. Qui Lapid. annus eſt ab O. C. 2256. & à nobis diſcrepat, ob annos Cainani prætermiſſos: alioqui conſentit.

Vide Elogia Iacobi, Sap. cap. 10. & Eccleſiaſt. cap. 44.

IOSEPHVS verò corpus patris, more gentis conditum; & iuſtis, non ſine planctu, etiam Ægyptiorum, perſolutis honoratum; bonâ cum Regis gratiâ; & non modò fratribus, ſed & Viris ex Aula primoribus, atque equitatu, comitatus, ex Ægypto deportavit. Et exſequijs ad Aream-atad, (quæ & Bethagla, propè Hierichuntem, trans Iordanem, ſita) nec ſine vicinorum Chananæorum, ex inuſitato planctu, admiratione, concelebratis; tandem in eo, quem diximus agro, ex-adverſum Hebroni, ſive Mambræa Valli, magnificè ſepelivit.

Fratres à funeris officio, ſecum iā reverſos; & de ſuâ in poſterum ſalute, ob veteris in eum maleficij atq; iniuriæ memoriam, ſolicitos, iuſſit poſito metu nihil in poſterum mali ſuſpicari, aut reformidare. Non ſine Dei numine ea eveniſſe. Se, quâ cœperit benivolentiâ & liberalitate, eſſe omnes proſecuturū.

Acta hæc putantur, Argo, Apios F. (al. fratre; al. Phoronei F.) Argivorum: Erato, Sicyoniorum; & Balæo, Aſſyriorum, Regibus.

Hinc ad mortem Ioſephi, anni ſunt 53. aut 54. ubi patet ex natali.

2294. | Septennio, circiter, pòſt mortem Iacobi, Altades, al. Sethus, XI. Aſſyrior. rex, ann. 32. | 1656.

2300. | Ex ſex pòſt annis, Sparta, ſive Lacedæmon, condita putatur à Sparto Phoronei Filio. | 1650.

(Pauſan. Spartam à Lacedæmone, Eurotæ Filio, vult conditam: & Spartæ Vxoris nomine appellatam.) Paullo-antè Sicyonij, al. Telchines, Rhodum; & Apis, in Ægypto, Memphim condiderat.

Mamithus, apud Aſſyrios, Altadi ſuccedit, & regn. 30. ann. qui Syris & Ægyptijs formidabilis fuiſſe traditur.

2340. | Ioſephus anno principatus ſui LXXX. qui & ultimus; à morte patris LIV. & ætat. ſuæ, CX. | 1610.

Poſtquam ex Ephraimo, ad tertiam uſque ſtirpem; & ex Machite, Manaſſæ Filio, Nepotes vidiſſet, & pacatè cum ſuis vixiſſet: fratreſque iuriſiurandi religione obſtrinxiſſet, ut in Terram, maioribus ſuis à Deo promiſſam, & cuius hereditatem ipſi quandoque eſſent adituri; oſſa eius ſecum ex Ægypto olim aſportarent, & decenter ibidem contumularent; de vitâ exceſſit. (Regibus, Aſſyriot. Mamitho 12. Sicyoniorum Plemnæo, 11. Argivorum, Argo. B. Auguſt.) Eius cadaver aromatis patrijs conditum, & in urnâ ferali collocatum eſt.

Deliria hîc delirant Hebræi, qui tradiderint, in Arcâ æneâ cónditum, & in Nili profluentem eſſe proiectum, interque Ægyptiorum Deos relatum. Et, ut Græcis quibuſdam placuit, ab Ægyptijs conſecratum, Ser-apidis, principis boum, nomine: & immani ſimulacro, ac fano, in quo bos, Apis, alebatur, Agriculturæ ſymbolum.

(Quod ſimulacrū ſub Theodoſio Imper. tandem everſū, tradit Suidas.) Ægyptus ab eo edocta, & ad humanitatem informata, cœpit bonas diſciplinas excolere. (Adludit Pſalm. 104.) Immò & nonnulli volunt, hunc illum Teuth, Mercurium, fuiſſe: qui Thebis profectus ad Thermoſim, regem totius Aegypti potentiſſimum (à quo paſtores, Hicſi, ex Aegypto ſint expulſi: quemque Plato, in Phædro, Thamnum; al. Hammonem, Deū vocant) arteis à ſe inventas, Arithmeticen, Geometriā &c. docuerit.

Delirant & Profani ſcriptores. Iuſtin. quidē l. 36. Poſt Damaſcum, qui urbi nomen indidit, Azelum, & mòx Adorem; deinde Abrahamum, & Iſraëlem, in Damaſcenâ regione, reges fuiſſe. Ei hunc X. filiorum proventu clarum, populū in totidem regna diviſum filijs tradidiſſe: omneiſque, ex nomine Iudæ, qui pòſt diviſionē deceſſerat, Iudæos eſſe appellatos. Colique eius ab omnibus memoriam iuſſiſſe, cuius portio omnibus acceſſiſſet. Minimum ætate inter fratres fuiſſe Ioſephum. cuius excellens ingenium veriti fratres, clàm interceptum peregrinis mercatoribus vendiderint. Eum in Aegyptum deportatum, quum Magicas ibi arteis ſolerti ingenio percepiſſet, brevi ipſi regi percarum fuiſſe: qui & prodigiorum ſagaciſſimus eſſet, & ſomniorum primus intelligentiam condiderit. Et quum nihil divini iuris humaniq́ue ei incognitum videretur; ſterilitatem etiam agrorum ante multos annos providerit. eiuſq; monitu rex edicto ſervari per multos annos fruges iuſſerit. tantaque eius fuiſſe experimenta, vt non ab homine, ſed à Deo reſponſa dari viderentur. Additque filium eius Moſem fuiſſe: quem præter paternæ ſcientiæ hereditatem, formæ etiam pulcritudo commendârit &c.

Putantur per idem tempus, Prometheus & Atlas egregij Aſtrologi, exſtitiſſe. Ex quibus ille, Iapeto, uno ex Titanibus, ortus, quòd rudeis homines ad cultum humanitatis informârit, hominem ex luto finxiſſe. Quòd in Caucaſo. Scythiæ monte, ſiderum curſus obſervarit aſſiduè, eidem Caucaſo adfixus fuiſſe. Quòd ignis è ſilice eliciendi alendiq́ue rationem monſtrarit, ignem dijs ſubripuiſſe, dictus eſt à Poëtis. Atlas verò frater, propter ſummam Aſtrologiæ ſcientiam, cœlum humeris ſuſtinuiſſe; & Atlanti, Mauritaniæ monti,

in quo

in quo regnârit, nomen feciſſe. (B. Aug. lib. 18. c. 8. C. D. ad Moſis ætatem revocat.)

Poſtquàm Eſavus in Idumæá, & monte Seiro potenter regieque fuiſſet dominatus; Balacus, qui & Bale, filius Beoris, primus Idumæorum rex creatus eſt.

HACTENVS ex Lib. Geneſ. Sacræ Hiſtoriæ ſeriem pertexuimus. A morte Ioſephi, incipit EXODVS, Qui libro, Patriarcharum, & Hebrææ gentis hiſtoria, à morte Ioſephi, ad annum uſque alterum ab Egreſſu Iſraelitar. ex Ægypto, perſcribitur. Complectitur liber ille res geſtas annor. CXLV. Nam à morte Ioſephi, ad natum Moſem, anni ſunt, LXIV. Moſes autem anno ætat. 80. populum eduxit: & anno conſequente Tabernaculum erexit. quo in opere deſinit.

Antè, quàm ad Servitutem Iſraëlitarum, quam in Ægypto ſerviérunt; quæque Ioſephi mortem (ſerius, ocyùs) eſt conſecuta; eiuſque annos deveniamus; paullò accuratior temporum antegreſſorum ratio nobis hìc conſtituenda.

Annos itaque, ſive LXV. inchoatos, ſive LXIV. expletos, à morte Ioſephi interceſſiſſe ad Natalem Moſis, ſic contrà Genebrardum probetur.

Inter Levim, Iacobi F. & Moſem pronepotem eiuſdem Levis, duæ tantum geneæ interfluxiſſe memorantur, Caathi & Amrami. Quæ periodi anguſtia, non patitur multò maiorem termino iam adſignato exceſſum. Geneſ. 46. unà cum Iacobo Caathus, eius ex Levi nepos, in Ægyptum deſcendiſſe traditur: qui vixerit CXXXIII. ann. & filium reliquerit Amramum. (Exod. 6.) Is vixit ann. CXXXVII. & genuit Moſem. Moſes verò agebat annum ætat. LXXX. quum populum ex Ægypto eduxit.

Horum trium anni ſimul & coniunctè efficiunt, CCCL. ann. Sed ex hàc ſummâ deducendi anni illi, quot habebat Caathus, quum in Ægyptum venit: tum illi, quibus Amramus cum filio Moſe vixerit. ne bis numerentur.

Vnde longè à vero abeſſe conſtet Genebrardum, qui à Deſcenſu Iacobi, in Ægyptum, annos numeret. CDXXX. de quibus Exodi 12. agi putaret. At illorum initium, uti ſuprà diximus, à primâ promiſſione, Abrahamo facta; ſive ab anno eiuſdem LXXV. ſumi debet: vt à Natali eius ad Natum Moſem anni tantum fluxerint CDXXV. ſive ad Exodum (quæ anno ætat. Moſis LXXX. contigit) anni DV.

Annos autem tantùm CDXXV. ab Abrahamo ad Nat. Moſis, interceſſiſſe, ſic colligatur.

Ab eiuſdem Abrahami ortu, uſque ad 1. promiſſionem, anni LXXV.

Ab illâ promiſſione, ad Legem Moſi datam, Exodo, anni, CDXXX. Gal. 4.

Hi ſimul efficiunt annos DV,

Ex his ſi ſubtrahas LXXX. annos, quot tum erat natus Moſes, quum Lex data eſt; reliqui erunt illi CDXXV.

Atque hinc quoque haud difficile fuerit numerum annor. Servitutis (de quâ deinceps erit dicendum) inire. Nam ad annos illos LXV. qui poſt mortem Ioſephi fluxiſſe dicti ſunt. ſi adijcias LXXX. Moſis, ad Exodum; Manſio Iſraelitarum, à morte Ioſephi, fuerit CXLV. annor. Hinc ſi ſubducas XXII. ann. quot Ioſepho ſuperſtes fuit Levis frater, à cuius demùm morte ſervitus cæpiſſe exiſtimatur; anni meræ ſervitutis reſtabunt, CXXIII.

Eſt tamen & altera Hebræorum ſententia. Servitutem ſcilicet, quam Aſperam dicunt, LXXXVII. annis dumtaxat fuiſſe circumſcriptam. à natâ videlicet Mariâ, Moſis ſorore, quæ fratrem annis VII. natu anteceſſerit. & è re natâ dictam Mar-Iam, ab amaritudine ſervitutis, quæ tunc cæperit invaleſcere.

Neque hic prætermittenda mihi viſa eſt Alexand. Polyh. in horum annorum putatione, diligentia, apud Euſeb. Colligit ille à Patriarchis, in terrâ Chananæâ, ann. XV. ſuprà biſcentum, habitatum.

Ex ijs Abrahamum XXV. Iſaacum LX. Iacobum CXXX. ibi degiſſe.

Quumque iam tertiùm fames per ómnem latè viciniam graſſaretur, Iacobum, annos, quot dictum eſt, natum, in Ægyptum commigráſſe. anno, inquit ille, ab Ortu Adami, Ter milleſimo, ſexcenteſimo, & viceſimoquarto.

A Diluvio, Milleſimo Trecenteſimo Quadrageſimo. (Idque ſecundum 70. Interpp. non tamen ſine alucinatione, in aliquot, plus minus, annis.) Iacobum ibidem morte exſtinctum, quum Cétum & Quadraginta ſeptem ætatis annos exegiſſet.

Levim verò, pari annorum numero, decennio minus, defunctum, quadragenarium reliquiſſe filium, Elath (F. Caath) alterius Abrahami (Amrami) parentem. Et huius anno XIV. Ioſephum, decennio ampliùs, centennem, obijſſe. Abraham verò, (Amram) ex Lochabethâ, avunculi ſui filiâ, anno ætat. ſeptimo ſuprà ſeptuageſimum, Aaronem, & dein Moſem ſuſtuliſſe. inter quorum Natalem triennij ſpatium interceſſerit. Amramum CXXX. vitæ annos expleviſſe &c.

Ioſeph. tradit reliquos Iacobi filios, Ioſephi fratres, vitâ feliciter quieteque exactâ, in Ægypto eſſe mortuos; quorum corpora filij & Nepotes in Hebronem relata ſepelierint. ſic Actor. 7.

Defunctus eſt ipſe (Iacobus) & Patres noſtri, & tranſlati ſunt in Sichem, & poſiti ſunt in ſepulcro, quod emit Abraham pretio argenti à filijs Hemor, filij Sichem, &c. Quod de ſolo tamen Ioſepho alij interpretantur.

SERVITVS ISRAELITARVM IN ÆGYPTO.

QVÆ ut laxè capiatur ab Exceſſu Ioſephi, fuit CXLIV. annor. De quibus B. Auguſtin. lib. de C. D. 16. c. 43.

Eam tamen alij conſtituunt tantùm LVI. alij XX. anno, ab eiuſdem Ioſephi morte. Vnde non levis apud Chronographos in putando varietas exſiſtit.

Ioſeph. Iudæus alibi per annos CD. ſervitute laboratum fuiſſe, perperàm tradit: alibi nobiſcum conſentit.

Lapidan. eam annor. XC. facit: Tomiell. CVI.

HEBRÆI itaque, qui in Ægyptum, quâ diximus occaſione, devenerant, incredibile memoratu, quam-celeriter numero aucti ſint, & propagatâ ſubole Ægyptum compleverint.

Neque incredibile, ex Viris circiter LXX. poſt annos CCX. prodijſſe DC. Mil. virorum, 20. annis maiorum. Si enim des, ut quis anno 30. liberos habere incipiat, & 10. liberos habeat, & liberi poſteri ſuo idem faciant: ille unus ante quàm CC. ſuccedat annus, habebit trinepotum decies centena millia. at-nepotum C. millia; abnepotum X. millia, pronepotes mille, nepotes C. & X. filios. Hoc contrà Genebr.

Sed defuncto rege eo, qui ipſos benignè, ob merita Ioſephi, foverat. (Ioſeph. quùm regnum Ægypti in aliam familiam demigráſſet; & tempus paullatim veterum beneficiorum memoriam obliteráſſet) ſuccedentium regum imperio, & invaleſcente Ægyptiæ gentis invidiâ, ita depreſſi ſunt; ut non modò aſſiduis tributis, & laboribus attererentur. flumen in multas foſſas deducere: aggeres, arcendæ eiuſdem violentiæ, obijcere: urbeis (Pithom & Rameſſen) horreis regijs deſtinatas, exædificare: inſanas illas Pyramidum ſubſtructiones, quæ ſuum inter VII. Mundi miracula locum emeruérunt; (ſed quæ poſterioris ævi fuiſſe videntur) ſub duris operum magiſtris & exactoribus, fabricare; verum etiam, quia multitudo peregrinorum iam abundans metuebatur; ne quandoque armis libertatem vindicarent, & cum hoſtibus regni ſocietatem coïrent; parvulos recens natos, vel interficere, vel aquis demergere, edictis regijs adigerentur. Nec diſſimulari, per indigenas obſtetrices, cruentum regis imperium liceret.

Addit & aliam metûs, odijque cauſſam, Ioſeph. cur Hebræorum genus magis magiſque exſtinctum cuperent.

Quemdam ſcilicet, ex Patriæ religionis Scribis, prænuntiáſſe regi, naſciturum per id tempus, apud Iſraëlitas, qui res Ægyptiorum olim graviter adfligat; & peregrinos Hebræos in libertatem adſerat, mirificéque provehat. Sed, opprimente licet rege, Hebræos ærumnis vegetiores fecundioreſque fieri diceres.

2340. | Annus Ætatis Tertiæ CCCLXI. vel CCCLXII. iniens, qui primus eſt à morte Ioſephi; primus etiam ſtatuatur nobis Hebraicæ ſervitutis. | 1610.

Licet non ſtatim, uti dictum eſt, à morte Ioſephi ſervire illi cæperint, aut atrociùs opprimi.

2344. | Anno à Servitute, ſive à morte Ioſephi, IV. Miſphar-muthoſis dominatur Ægyptijs, per ann. 26. & Hebræos adhuc leniter tractat. | 1606.

Antè hunc, in Dynaſtiâ Dioſpolitanâ, hoſce reges conſtituunt —

Amaſim, qui 25. — Chebronem, qui 13. — Amenophin, qui 21. — Mephrem, qui 12. an. regnárint.

2356. | An. 16. Aſſyriorum rex Manchalæus (al. Aſchalios) XII. aut XIII. | 1594.

Cuius regni an. XXVII. à Româ, Itali, qui & Kithim ſive Cethim, dictus eſt, filiâ, Aboriginum reginâ, opidum cognomine conditum volunt, in Italiâ, ſive Latio. Et regnum illud cum Etruſcis mòx coaluiſſe: Et paullo-poſt Latinos in Laurenteis invaluiſſe. Vid. Dion. Halic.

2362. | Anno 22. LEVIS, frater Ioſephi, annos iam natus CXXXVII. vitâ defungitur. (Id alij referunt in ann. 24.) Et huic anno tribuunt initium ſervitutis, & Edicti de infantibus Hebræorum enicandis. | 1588.

2370. | An. 30. Teuthmoſis in Ægypto regnat, 9. ann. nondum Hebræis moleſtior. Fortè idē cum Thetmoſe, qui Thânus Platoni, de quo ſup. | 1580.

2379. | Anno 39. apud eoſdem Amenophis ſecundus regnat ann. 31. | 1571.

Hunc cognomento Lapidis-loquentis donatum putant; & eumdem cum Memnone, cuius ſaxea effigies, vocalem ſonum edens, paſſim celebrata.

Hic paucis poſt annis adverſus Hebræos durior, rex novus ille eſſe putatur, cuius mentio, Exod. cap. 1. Qui luto, paleis, & lateribus (graviſſimis in opere, quod inſtituerat, oneribus) eoſdem opprimere cæperit.

2386. | An. 46. Sphærus (al. Ipheræus) XIV, aut XV. Aſſyrior. rex, an. XX. Cuius ann. 2. natum putant Deucalionem. | 1564.

Hunc Promethei F. Iapeti nepotem, dixere hiſtoricè & mythicè. Ab Iapeto oriundus; qui ſingulari numinis providentiâ ex Diluvio ſervatus. Pater Hellenis & Amphictyonis.

Anno

2395. Anno LV. annis ante natum Moyſem circiter decem, incepiſſe putatur à Cecrope, Aegyptio, Regnum Athenienſium. 1555.

Alij referunt ad ann. à morte Ioſephi 99. & Moſis nati 35. Vide infr.

Eius Cecropis an. XL. Exodus contigiſſe putatur.

Regnatum eſt Athenis per ann. 488. ſub regibus 17 Ceſſavit autem regnum in Codro. Vid. infrà ſeriem, ad ann. 2470.

Ibidem verò Areopagus tum dictus, anteà Pagos, hoc eſt, Promontorium, ſive Saxum excelſius. quòd ibidem Mars, qui Græcis Ἄρης, homicidij crimine reus, qui Alirrhothionem, Neptuni F. occidiſſet, ob vim filiæ ſuæ, Alcippæ (quam ex Agraulo, Cecropis filiâ, ſuſceperat) ab eâ illatam, iudicium Deorum ſubijt. Alij Pagon illum, Areion dictum putârunt; quòd ibi loco & tribunali perpetuo, de cædibus quæſtiones inſtituerentur, quibus Mars præſideat. Vide reliqua inf.

2397. Anno LVII, nata eſt MARIA, ſoror Aaronis & Moyſis; ſeptennio ante Moyſem ipſum. 1553.

Hunc annum Hebręi & alij quidam, ſtatuunt primum Servitutis aſperrimæ, quæ annis 87. durârit. Et ita appellatam Mar-Iam, à præſentis calamitatis amaritie; ſive difficillimo Iſraëlitarum tempore, & ſtatu.

2401. Anno LXI. naſcitur Aaron, triennio ante Moyſem, fratrem. Erat namque tempore Exodi, 83. annor. 1549.

2402. Anno LXII. Amenophis ille, de quo ad annum Servitutis 79. parvulos Hebræorum aquis fluminis, per obſtetrices, extingui iuber. (Exodi I. 1548.

Aaron extra periculum natus; non ita Moſes. In contextu ſacræ hiſtoriæ hyſterologia eſſe meritò cenſeatur, ne reliquæ turbetur ſeries narrationis, quæ de Moſe ſubtexitur. Fit itaque priùs mentio, indictæ per regem ſubmerſionis, quam nati Aaronis.

Obſtetrices, Dei reverentes, & tam immane facinus deteſtatæ, quùm regi non parérent; & officioſo mendacio uſæ, Hebræorum mulieres ſibi eſſe ipſas obſtetrices, ac partu ſolvi priùs ſolitas, quàm ipſæ advenirent, reſpondiſſent, tum edicto longè crudeliore rex omnibus universè ſuis præcepit, ut mares omneis, qui ex Hebræis naſcerentur, in flumen promiſcuè deijcerent; & feminas ſolas ſervarent.

MOSES NATVS.

2404. Anno Servitutis, ſive à morte Ioſephi, LXIV. qui erat IIX. Servitutis, ut alij putárunt, graviſſimæ, ſive Aſperæ; 1546.

Natus eſt Moſes, patre Amramo, matre Iochabeda (quæ Num. 26. filia Levi dicitur, in Ægypto nata. Alijs, eſt neptis, matri cognominis.) Hic [illegible] nepos; ab Abrahamo ſeptimus fuit.

Regnantibus tum apud Aſſyrios quidem, Saphro, (qui & Sphærus, & Ipheræus) Apud Sicyonios, Orthopoli XII. & apud Argivos, Criaſo V. qui & Piraſus, ſive Piratus.

SERVITVS ISRAELITARVM IN ÆGYPTO.

QVÆ ut laxè capiatur ab Exceſſu Ioſephi, fuit CXLIV. annor. De quibus B. Auguſtin. lib. de C. D. 16. c. 43.

Eam tamen alij conſtituunt tantùm LVI. alij XX. anno, ab eiuſdem Ioſephi morte. Vnde non levis apud Chronographos in putando varietas exſiſtit.

Ioſeph. Iudæus alibi per annos CD. ſervitute laboratum fuiſſe, perpetàm tradit: alibi nobiſcum conſentit.

Lapidan. eam annor. XC. facit: Totuiell. CVI.

HEBRÆI itaque, qui in Ægyptum, quâ diximus occaſione, devenerant, incredibile memoratu, quam-celeriter numero aucti ſint, & propagatâ ſubole Ægyptum compleverint.

Neque incredibile, ex Viris circiter LXX. poſt annos CCX. prodijſſe DC. Mil. virorum, 20. annis maiorum. Si enim des, ut quis anno 30. liberos habere incipiat, & 10. liberos habeat; & liberi poſteri [illegible] eidem faciant: ille unus ante quàm CC. ſuccedat annus, babebit trinepotum decies centena millia. at-nepotum C. millia; abnepotum X. millia, pronepotes mille, nepotes C. & X. filios. Hoc contrà Genebr.

Sed defuncto rege eo, qui ipſos benignè, ob merita Ioſephi, foverat. (Ioſeph. quùm regnum Ægypti in aliam familiam demigráſſet; & tempus paullatim veterum beneficiorum memoriam obliteráſſet) ſuccedentium regum imperio, & invaleſcente Ægyptiæ gentis invidiâ, ita depreſſi ſunt; ut non modò aſſiduis tributis, & laboribus attererentur. flumen in multas foſſas deducere: aggeres, arcendæ eiuſdem violentiæ, obijcere: vrbeis (Pithom & Rameſſen) borreis regijs deſtinatas, exædificare: inſanas illas Pyramidum ſubſtructiones, quæ ſuum inter VII. Mundi miracula locum emeruérunt; (ſed quæ poſterioris ævi fuiſſe videntur) ſub duris operum magiſtris & exactoribus, fabricare, verum etiam, quia multitudo peregrinorum iam abundans metuebatur; ne quandoque armis libertatem vindicarent, & cum hoſtibus regni ſocietatem coïrent; parvulos recens natos, vel interficere, vel aquis demergere, edictis regijs adigerentur. Nec diſſimulari, per indigenas obſtetrices, cruentum regis imperium liceret.

Addit & aliam metûs, odijq́ue cauſſam, Ioſeph. cur Hebræorum genus magis magiſque exſtinctum cuperent.

Quemdam ſcilicet, ex Patriæ religionis Scribis, prænuntiáſſe regi, naſciturum per id tempus, apud Iſraëlitas, qui res Ægyptiorum olim graviter adfligat; & peregrinos Hebræos in libertatem adſerat, mirificéque provehat. Sed, opprimente licet rege, Hebræos ærumnis vegetiores fecundioreſque fieri diceres.

2340. | Annus Ætatis Tertiæ CCCLXI. vel CCCLXII. iniens, qui primus eſt à morte Ioſephi; primus etiam ſtatuatur nobis Hebraicæ ſervitutis. | 1610.

Licet non ſtatim, uti dictum eſt, à morte Ioſephi ſervire illi cæperint, aut atrociùs opprimi.

2344. | Anno à Servitute, ſive à morte Ioſephi, IV. Miſphar-muthoſis dominatur Ægyptijs, per ann. 26. & Hebræos adhuc leniter tractat. | 1606.

Antè hunc, in Dynaſtiâ Dioſpolitanâ, hoſce reges conſtituunt — Amaſim, qui 25. — Chebronem, qui 13. — Amenophin, qui 21. — Mephrem, qui 12. an. regnárint.

2356. | An. 16. Aſſyriorum rex Manchalæus (al. Aſchalios) XII. aut XIII. | 1594.

Cuius regni an. XXVII. à Româ, Itali, qui & Kithim ſive Cethim, dictus eſt, filiâ, Aboriginum reginâ, opidum cognomine conditum volunt, in Italiâ, ſive Latio. Et regnum illud cum Etruſcis mòx cooluiſſe: Et paullo-poſt Latinos in Laurenteis invaluiſſe. Vid. Dion. Halic.

2362. | Anno 22. LEVIS, frater Ioſephi, annos iam natus CXXXVII. vitâ defungitur. (Id alij referunt in ann. 24.) Et huic anno tribuunt initium ſervitutis, & Edicti de infantibus Hebræorum enicandis. | 1588.

2370. | An. 30. Teuthmoſis in Ægypto regnat, 9. ann. nondum Hebræis moleſtior. Fortè idē cum Thetmoſe, qui Thâmus Platoni, de quo ſup. | 1580.

2379. | Anno 39. apud eoſdem Amenophis ſecundus regnat ann. 31. | 1571.

Hunc cognomento Lapidis-loquentis donatum putant; & eumdem cum Memnone, cuius ſaxea effigies, vocalem ſonum edens, paſſim celebrata.

Hic paucis poſt annis adverſus Hebræos durior, rex novus ille eſſe putatur, cuius mentio, Exod. cap. 1. Qui luto, paleis, & lateribus (graviſſimis in opere, quod inſtituerat, oneribus) eoſdem opprimere cæperit.

2386. | An. 46. Sphærus (al. Iphetæus) XIV, aut XV. Aſſyrior. rex, an. XX. Cuius ann. 2. natum putant Deucalionem. | 1564.

Hunc Promethei F. Iapeti nepotem, dixére hiſtoricè & mythicè. Ab Iapeto oriundus; qui ſingulari numinis providentiâ ex Diluvio ſervatus. Pater Hellenis & Amphictyonis.

Anno

2395. | Anno LV. annis ante natum Moyſem circiter decem, incepiſſe | 1555.
| putatur à Cecrope, Aegyptio, Regnum Athenienſium. |

Alij referunt ad ann. à morte Ioſephi 99. & Moſis nati 35. Vide infr.

Eius Cecropis an. XL. Exodus contigiſſe putatur.

Regnatum eſt Athenis per ann. 488. ſub regibus 17. Ceſſavit autem regnum in Codro. Vid. infrà ſeriem, ad ann. 2470.

Ibidem verò Areopagus tum dictus, anteà Pagos, hoc eſt, Promontorium, ſive Saxum excelſius, quòd ibidem Mars, qui Græcis Ἄρης, homicidij crimine reus, qui Alirrhothionem, Neptuni F. occidiſſet, ob vim filiæ ſuæ, Alcippæ (quam ex Agraulo, Cecropis filiâ, ſuſceperat) ab eà illatam, iudicium Deorum ſubijt. Alij Pagon illum, Areion dictum putârunt; quòd ibi loco & tribunali perpetuo, de cædibus quæſtiones inſtituerentur, quibus Mars præſideat. Vide reliqua inf.

2397. | Anno LVII, nata eſt MARIA, ſoror Aaronis & Moyſis; ſepten- | 1553.
| nio ante Moyſem ipſum. |

Hunc annum Hebræi & alij quidam, ſtatuunt primum Servitutis aſperrimæ, quæ annis 87. durârit. Et ita appellatam Mar-Iam, à præſentis calamitatis amaritie; ſive difficillimo Iſraëlitarum tempore, & ſtatu.

2401. | Anno LXI. naſcitur Aaron, triennio ante Moyſem, fratrem. Erat | 1549.
| namque tempore Exodi, 83. annor. |

2402. | Anno LXII. Amenophis ille, de quo ad annum Servitutis 79. | 1548.
| parvulos Hebræorum aquis fluminis, per obſtetrices, extingui iu- |
| bet. (Exodi 1. |

Aaron extra periculum natus; non ita Moſes. In contextu ſacræ hiſtoriæ hyſterologia eſſe meritò cenſeatur, ne reliquæ turbetur ſeries narrationis, quæ de Moſe ſubtexitur. Fit itaque prius mentio, indictæ per regem ſubmerſionis, quam nati Aaronis.

Obſtetrices, Dei reverentes, & tam immane facinus deteſtatæ, quùm regi non parêrent; & officioſo mendacio uſæ, Hebræorum mulieres ſibieſſe ipſas obſtetrices, ac partu ſolvi priùs ſolitas, quàm ipſæ advenirent, reſpondiſſent, tum edicto longè crudeliore rex omnibus universè ſuis præcepit, ut mares omnes, qui ex Hebræis naſcerentur, in flumen promiſcuè deijcerent; & fœminas ſolas ſervarent.

MOSES NATVS.

2404. | Anno Servitutis, ſive à morte Ioſephi, LXIV. qui erat IIX. Servi- | 1546.
| tutis, ut alij putârunt, graviſſimæ, ſive Aſperæ; |

Natus eſt Moſes, patre Amramo, matre Iochabedâ (quæ Num. 26. filia Levi dicitur, in Ægypto nata. Alijs, eſt neptis, matri cognominis.) Hic Iacobi abnepos; ab Abrahamo ſeptimus fuit.

Regnantibus tum apud Aſſyrios quidem, Saphro, (qui & Sphærus, & Ipheræus) Apud Sicyonios, Orthopoli XII. & apud Argivos, Criaſo V. qui & Piraſus, ſive Piratus.

Eiuſdem Mosis genealogia.

- Levis, Iacobi F. Cuius sūt,
  - Gerſon
    - Lobni. al. Lebni,
    - Semei. Inde ortus Aſaphus auctor Pſalmorum. 50. & 73. & decem conſequentium.
  - Caathus, cuius
    - Amramus. Et huius, ex Iochabedâ, patruele; ſunt hi,
      - Aaron, qui ex Eliſaberâ, filiâ Abinadab, ſorore Nahaſſon, genuit,
        - Nadab. al. Nadam,
        - Eliu. al. Abiud,
        - Eleazarem, cuius ex unâ de filiabus Phutielis,
          - Phinees.
        - Ithamarem.
      - Moſes, ex Sephorâ Raguelis F.
        - Gerſamum,
        - Eliezerum.
      - Maria, Soror.
    - Iſaar, al. Ieſaar. cuius ſunt,
      - Core,
        - Aſer,
        - Elcana,
        - Abiaſaph,

          Hi in deſerto vaticinati, multos de CHRISTO Pſalmos condidérunt, qui 2. Pſalterij lib. comprehenduntur. Et ab ijſdem orti Samuel Propheta: Heman, conſiliarius Salomonis; & alij auctores Pſal. 84. 85. 87. 88. Item 42. 44. & 5. conſequentium.
      - Nepheg,
      - Zechri.
    - Hebron,
    - Oziel, cuius
      - Miſaël,
      - Eliſaphan,
      - Serhri.

      (His ab alijs, additur, Mera. unde Ethan. auctor Pſalm. 89. Sed veriùs idem videtur, cum patruo, Merari, qui ſequitur)
  - Meraris, cuius
    - Moholi,
    - Muſi.

Fallitur hîc Fregevilla, (aliàs diligens Chronographus) qui Amramum ipſius Caathi, & Caathum Meraris, & Merarim Moſis, patrem faciat. Vid. Exod. c.6.

Amramus iſte omniū maximè longævus fuiſſe ab Hebr. traditur, (cui tamen S. hiſtoria tantùm 137. vitæ annos, Levi avo æqualeis, attribuit, Exod. 6.) Hebr. namque vitam universè humanam ſeptem virorum ætatibus, ab Orbis Conditi principio, ad finem uſque continuandam, adſeruérunt. Adami, primi hominis, vita ad Mathuſalemum uſque ſe porrexit: Mathuſalemus vidit Semum, Noëi F. Semus ad Iacobum pervenit: Iacobus ad hunc uſque Amramum; & hic ad Ahiam Saloniten, æqualem ſive σύγχρονον Heliæ Thesbitæ, qui ad mundi exitum duraturus ſit. At quo pacto Amramus, qui 13. an. ante Egreſſum, ex Ægypto, obijt, videre potuerit Ahiam illū, qui, ab exceſſu Salomonis, Propheta inducitur, 3. Reg. 11. quis explicet? aut tantis cervicibus eſt, ut eius rei adſeverationem ſuſtentet?

Ioſ. l.2. c. 5. narrat, Amramum (quē Amaramen vocat) iſtâ Regij Edicti, de necandis Hebræorū infātibus, acerbitate perplexum; cui & publicè totius gentis pernicies doleret; & privatim prægnantē domi uxorem haberet; conſilij inopiâ laboraſſe: & ad implorandum Dei auxilium ſe convertiſſe. A quo per inſomnium benè ſperare iuſſus ſit; & naſciturum ſibi puerum didicerit, qui Hebræos quandoque ſervitute Aegyptiâ eſſet liberaturus.

Ille itaque filium recèns natum, (ann. ætatis ſuæ, iuxta Chron. Alex. 74. & promiſſionis 350.) formâ eleganti & liberali iam-tum præſtātem, (quemque, Ioſ. teſte, mater tam facili partu erat enixa, ut obſervatores fefellerit) per treis menſeis domi clàm enutriendū curavit. Quūmq́, non ſine periculo diutiùs cęlari poſſet; fiſcellę papyrię, ſive ſirpeę, bitumine & pice illitę, impoſitū, flumini & Divinę providentiæ cōmiſit. Fortè autem accidit, ut filia regis, Pharao-

Pharaonis (Hæc Ioſ. Thermuthis. Chron. Alexan. Merrhis, ſive Merrhina; Palmanothis, Heliopoleos reguli, filia: quam parit Chenebroni, Mempheos regi elocâvit. Contrà Artapano, apud Euſeb. Meris eſt; Chenephris, Ægyptiorum regis, filia)

Ea, inquam, cum æqualibus & pediſequis, ad ripas fluminis ludibunda & corpus lotura, in fiſcellam, proximè fluitantem, incideret. Quę infantulum conſpicata, ac vagientem miſerata, quamvis ex Hebræorum pueris unum eſſe non temerè (ex præputio forte, notâ gentis tum peculiari) conijceret, confeſtim ex undis tolli. & dum puer alienigenarum mulierum papillas averſaretur, Mariâ quæ Ioſ. Mariame pueri ſorore, quæ ex-adverſum ripæ ſtans, rei eventum obſervârat, ſuggerente, Hebręam nutricem adduci iuſſit. Ea autem, & pueri, & puellæ, tam de fratre ſolicitæ, communis erat mater, cæteris ignara.

Eademque puerum ſuæ fidei, propoſitâ etiam mercede, à reginâ traditū, & quâ par æſtimari eſt, curâ educavit, & grandiuſculum redhibuit.

Regina verò (ſive ea Thermuthis, ſive Meris,) illum, licet Hebræis parentibus prognatum, filium ſibi inſtituiſſe; & Moyſis nomine, quod ex aquâ ſublatus eſſet, donâſſe traditur. (Ioſ. ex eo caſu, quòd in profluentem proiectus fuiſſet, nomen compoſitá voce eſſe ſortitum. quòd Aqua Ægyptijs, Mo, vocetur: yſes verò, ex eâdem ſervati ſive extracti. (neſcio, quàm acutè.) Eman. Sà, vult Ægyptio nomine appellatum Monios: quod ab Hebręis accommodatè reddatur Moſes. Eugub. à Masha. i. Extraxit, nomen deducit. Artapan. Hunc, inquit, Iudæi Moſen, Græci Myſæum appellârunt, Orphei præceptorem, ſcilicet!) Illum autem tam eximiá, poſt tertium ætatis anuum, indole & venuſtatis gratiâ, præluxiſſe feruntur Thermuthis, quæ alioquin & germanis liberis careret, & ſterilis eſſet, ſucceſſorem & regiæ dignitatis heredem ſibi deſtinâſſe, & patri commendâſſe.

Quùmque pater, ceu rarum filiæ beneficium daturus, diadema ſuum pueli capiti comiter imponeret; ille etiam idem, ceu puerili quâdam protervià, de capite ſuo detractum, & humi prolapſum, pedibus conculcaverit. Hæc Ioſep.

Quod quidem factum, quantumvis toti regno ominoſum pleriſque viſum eſſet; & Vates puerum ad necem maturè depoſcerent: qui ut Ægyptijs perniciem, ita novam quamdam Hebræis futuræ felicitatis & libertatis ſpem portenderet; Thermuthid[illegible] curâ, & patris regis benivolentiâ, quàm a[illegible] & tutiſſimè educari, in omnem ſa[illegible]ſtitui, litteriſque Ægyptijs excoli, porrò [illegible].

Sub idem pænè tempus, Mamelus (al. Mamylas, aut Mamylus) xv. apud Aſſyr. regn. an. 30.

2410 | Et ſexennio pòſt, Orus magnus, apud Ægyptios, annis xxxviii. qui à pueris Hebræorum demergendis abſtinuiſſe proditur. | 1540.

Alius hic ab Oro, Oſiridis F. (quem Græci Apollinem nominârunt) quemque extincto Tiphone, poſtremum ex Deis in Ægyptò regnâſſe volunt.

2415. | Anno à morte Ioſephi lxxv. aut circiter, inchoari putantur anni ccc. de quibus Iepthes meminit, Iudic. 11. Vide infr. | 1535.

2436. | Anno xcvi. Sparctus, al. Spartheus. XVI. Aſſyrior. rex, 40. annis, Syros & Phœnicas ſubegiſſe traditus. | 1514.

Ioſep. Moſem iam adultum, & in regiâ eatenus educatum, admiranda virtutis ſuæ ſpecimina ediſſe; & quantum vel Hebræorum, vel Ægyptiorum rebus momentum adlaturus eſſet, prætuliſſe, tradit. Ægyptios nimirum, longo & difficili adverſus vicinos Æthiopas bello penitùs exhauſtos, ex oraculi fide, ducis Hebræi auxilium advocâſſe. & regem viciſſim à Filiâ, ut Moyſes univerſis copijs cum imperio præſit, poſtulâſſe. Illum communi utriuſque rogatu negotium non illubenter ſuſcepiſſe, [illegible]verſo & ſuæ Hebræorum, & Ægyptiorum gentis adplauſu atque omine. His inſidiarum occaſionem ſibi oblatam reputantibus; illis ex longinquâ ſervitute evadendi facultatem, eodem duce, ſibi [illegible]m a[illegible]ore, præſagientibus.

Quum itaque ille iam procinctus, & in belli curam [illegible]mbens: atque adeò iter ſibi, vel ſecundum adverſi fluminis ripas, vel per interiora incultæ regionis loca, faciendum, haud ignarus; hoſtem potius novâ arte eludendum, & de ſubito, nec [illegible]e certà victoriæ ſpe, opprimendum exiſtimaſſet: per ingenteis ſolitudines, omnique ſerpentum genere infeſtas, contendit. hoc uno ſtrategemate ſive commento, adverſus pernicioſam veneni naturam, uſus.

Vaſa, è papiro plexa, Ibidibus, alite manſuetâ, ſed ſerpentibus inimiciſſimâ, quos ſolo halitu, cervorum in morem, ad ſe pertrahere & devorare adſolent; compleverat.

Exercitu itaque in loca tam infeſta progreſſo, iritatis beſtijs Ibides, quas dixi, immiſit, & iter impunè peregit. & ſimul Æthiopas, in quos de-improviſo invaſerat, prœlio fudit, caſtriſque exuit. Quos multis etiam opi[illegible]is ſolo æquatis, proculab Aegypto ſubmovere non contētus; ad poſtremum in Sabain, eius gentis regiam (quam Cambyſes Perſarū poſteà rex, de ſororis ſuæ nomine, Meroën appellaſſe dicitur) cōpulſos, obſidione offendit. Hîc quùm contra ſummas loci, qui tribus fluminibus, muris & aggeribus, cinctus, pro inexpugnabili, haberetur; capiendi difficultates, conſilio ſatis providere non poſſet; & exercitum ibi diutiùs otioſum deſidére moleſtè ferret. accidit, ut Tharbis, Aethiopū regis filia, ducis Hebræi, cuius facta & virtutes è mœnibus proſpexerat, & fuerat admirata; amore caperetur: & per fidos homines, coniugium ei ſuum ultrò offerret.

(Minois ſcilicet & Scyllæ, ad Niſæâ, congreſſus)

Cui quùm ille eâ conditione adſenſus eſſet, ut ipſa priùs urbem ſibi traderet; deinde expetitis nuptijs potiretur; deditio quidem facta eſt; cæterùm in

rum in civeis ſævitum, & præda militibus diviſa. Quâ re geſtâ iam clarior Moyſes, exercitum victorem à decennali expeditione domum reduxit. neque tamen Aegyptiorum invidiam evitavit.

Artapan. apud Euſeb. l. 9. Pr. Eu. Hunc Moyſem bellica inſtrumēta repperiſſe, & litteras à ſe inventas ſacerdotibus illic tradidiſſe, refert. Aegyptiorum civitatem in ſedecim parteis, ſive Nomos, diſtribuiſſe; ſingulisque præfectos dediſſe, quò populus regi parentior eſſet.

(Eadem penè alij, & quidem probabilius, tradunt de Ioſépho, quem M ſi patrem dedére. Hinc quaſi Deum ab Aegyptijs cultum; & Mercurium, à litterarum invento, eſſe dictum.

Vnd Chenephre, invidiâ commotus, eius interficiēdi cauſſam captâri: & ad-verſus Aethiopas, Ægypto imminenteis, cum cum imperio miſerit; exercitu ex Iudæis potiſſimùm conſcripto; ut præ militiæ imperitia, inſidijs aut exitio magis obnoxius eſſet.

Bellum hoc decennio geſtum. (ſic & Ch n. Alex.) eoque loco, quo conſederant, urbem à Iudæis conditâ, quæ Hermopolis, (quaſi Mecurij civitas) & deinde Memphis ſit dicta. ubi Ibis primò conſecrata fuerit, ob Serpentiū ſtragem. Atque Aethiopas, ob eximiæ in Moyſe virtutis admirationem, circūcidēndi ritum ab eo didiciſſe. Eumdem è bello victorem, præter alias inſidias, ſibi à rege intentatas, ad matris Meridis, quę in Aethiopiæ finibus, in urbe cognomine, Meroë, fuerat ſepulta, Tumulum, proficiſci iuſſum. ſed inde in Arabiam profugiſſe.

2440. | Anno ferè 36. poſt natum Moſem, natus putatur Ioſua. qui tempore Exodi, 44. fuerit annorum, & vixerit 110. | 1510.

2444. | Anno XL. ætatis eiuſdem (qui eſt CIV. à morte Ioſephi; & XLVIII. aſperæ Seruitutis: & XL. ante Exodum) | 1506.

Moſes palàm negat ſe eſſe filium filię P nis. & incōmodis, quibus tribules Hebræi p re adfligebantur, temporarij etiam reg ris commoda poſtponit. Act. 7. & ad He

Hinc ad viſendos fratres, & ad præſentem eorum ſtatum, animo converſus, quùm Hebræum quemdam ab Agyptio indigniùs pulſari conſpicatus, iuſto dolore permoveretur, & fratrem ab iniuriâ vindicare contenderet, Aegyptium (Chron. Alexan. Chanetothem nominat) fortè ſibi obnitentem) percuſſum (al. calce, al. terrificâ voce) interemit; & clàm arbitris, ac circumſpectè, ſabulo obruit.

Et quùm poſtridie tribules etiam ſui, inter certandum, in ipſum, pacificatorem, inſurgerent; & cædem Aegyptij pridie adverſarij, patratam ei exprobrarent: neque Iudicem, licet benivolentem, & æquiſſimum, pati velle viderentur. ille, metu ſupplicij, quòd rex etiam de cæde certior factus, in fugitivum & domus ſuæ deſertorem, intentabat; ad terram Madianitidem profugit.

(Ioſ. ait, Aegyptios victores, odium pro gratiâ, Moyſi, duci ſuo repoſuiſſe; & inſidias acriore ſtudio machinatos, apud regem de cæde eum poſtulaſſe. eâque cauſſâ Moyſem, ſubitâ per ſolitudinem fugâ, perniciem evitâſſe, & ad urbem Madienam, in Rubri maris littore ſitam, quæ ab uno liberorū Abrahami, ex Cheturâ, ſic vocata eſſet, perveniſſe.)

Hic Moyſes à Raguële (qui infr. Iethro, & Ioſ. Ietheglæus. Alij verò putant Raguëlem patrem Iethronis fuiſſe: & Avum non tam de more, quàm Sacerdotij iure & auctoritate, nepteis in filiarum cenſu adſcripſiſſe.) Ab eo, inquam, regionis illius ſacerdote ac principe, cuius filias ſeptem, patrij gregis cuſtodes, ab æmulorum & rivalium paſtorum vi atque iniuriâ, in adaquando, defenderat, amicè acceptus hoſpitio (Ioſ. & in filium adoptatus) unam è filiabus eius, Sephoram, nuptijs ſibi coniunxit. ex quâ filios duos, Gerſamum, qui Peregrinum; & Eliezerum, qui Deum adiutorem, nomine ſonat, ſuſcepit.

Illa quoque ex Abrahamo genus traxiſſe memoratur:

Ex Cheturâ namque, illi Ieſſan (al. Iezanus) progenitus eſt. unde natus Adamus (al. Dadanu) Raguëlem, Iothoris & Iacobi (al. Iobabi, vel Obabi) patrem, procreârit.

2446. | Anno CVI. (à morte Ioſephi) natus eſt Calebus, Iephonę F. quo ſenior fuerit Ioſues, 24. annis. | 1504.

Biennio pòſt Acengeres, al. Acencris, apud Ægyptios regnat XII. ann. Cui Achoras ſuccidaneus regn. IX. ann. Eoque defuncto, & Cenchre ſuffecto, Iſraëlitæ ad Dominum clamare cæpérunt. de quo infr.

Regem illum, quicumque is ſit, qui multo pòſt tempore mortuus eſſe dicitur, Exod. 2. & cap. 3. *Mortui ſunt omnes, qui quærebant animam tuam*, &c. Artapan. apud Euſeb. memorat, non modò indignis modis Hebræos adfliXiſſe; ſed veſtitu etiam, uti profanos, ab Aegyptijs diſcrevisse, ipſumque elephantiæ morbo conſumtum eſſe.

2470. | Anno CXXX. à morte Ioſephi (qui erat ætat. Moyſis LXVI. al. LXVII. al. LXIV. & Cecropis, apud Athenienſeis regnantis, XXXI. | 1480.

Contigit Diluvium in Theſſaliâ. ſub Deucalione rege. qui unà cum Locris & Aetolis Pelaſgos, vetuſtiſſimam Græciæ Aeolicę gentem (quæ ab Eliſâ filio Iavan, orta, Theſſaliam incolebat) expulerat: & partim in Epirum, partim in Italiam, fugere compulerat.

Id tamen alij Cecropis, alij Cranai, alij Amphictyonis temporibus adſignant.

Deucalion ille, planis Theſſaliæ eluvione maris & fluminum obrutis. mortaleis complureis in Parnaſſi iugis, ubi locis Phthiæ propinquis imperabat, conſervavit: eoſque Pyrrhæ coniugis operâ, ab agreſti duráque vitâ ad humanum civilitatis cultum traduxit. Vnde fabulis locus, quæ ei haud diſſimilem cum Noëo eventum adfingunt; & humani

mani generis reparationem.

Anno autem conſequente, graviſſimus evénit æſtus, quo omnia pęnė roſta fuiſſe produntur: quod Phaëthontis Incendium vocârunt. quia ad Eridanum flumē, in Italiâ, Phaëthonte rege, ille æſtus exarſerat. Alij id in Aethiopiâ contigiſſe volunt.

Tunc quoque Oenotrus, Lycaonis filius, quaſi detrimentum ex illo incendio reſarturus, colonis ex Arcadiâ deductis, & Vmbris indigenis repulſis, Auſoniam Occiduam, ad mare Inferum, Italiæ portionem, frequentâſſe, & de ſe Oenotriam dixiſſe, proditur.

Hi Aborigines primùm, ab incertâ origine; deinde ab Italo rege Itali appellati, alterum regioni nomen fecêre.

Troia verò, in Aſiâ, condita eſſe putatur xv. annis ánte egreſſum ex Aegypto; ſive LXV. anno ætat. Moyſis. Vbi primus rex Dardanus, annis 64. Et ab eo cæptum Troianorum regnum, ſub VI. regibus durârit ann. 301. Vid. ann. O.C. 2776.

HOC LOCO REGNVM ATHENIENSIVM, EIVSQVE INITIA

ET PROGRESSVS; REGES, RESQVE GESTAS, SVB VNVM CONSPECTVM DARE, VISVM EST.

ATHENIENSES, ſoli pæne inter cæteros Gręcos, non modò nobilibus incrementis, (qui non, ut aliæ urbeis, à ſordidis initijs ad ſumma crevere) ſed originis etiam antiquitate, ſemper gloriati ſunt. quippe non advenæ, ſed eodem innati ſolo, quod incolerêt. Primi, lanificij, olei & vini uſum docuére. Arare quoque, & ſerere frumenta, mortalibus, glande tum veſcentibus, monſtrarunt. Litteræ & artes, & omnis ciuilis ordo diſciplinæ, veluti Templum Athenis habuére.

Pauſan, Actæum (al. Actæonem) primum in Atticâ regnâſſe tradit, qui Eriſichthonem F. immaturè amiſerit: cuique propterea CECROPS, gener, ſucceſſerit. homo Ægyptius: quem διφυῆ i. biformem, ſeu duplicis naturæ fuiſſe dicunt; ſupra virum, infra feram (al. ſerpentem) quòd ex agreſtibus & feris, legum cultu humanos fecerit. Sive, infrà feminæ formam pretuliſſe; quòd coniugijs in Atticâ inſtitutis, auctor fuerit patris & matris: quùm anteà promiſcuis connubijs, nemo certos parēteis agnoſceret.

Hic, Atticam regionem, quæ priùs Acte, de ſuo nomine Cecropiam dixit: & (teſte Strab. lib. 9.) omnem incolarum multitudinem in XII. civitates coēgit. Quæ tum, vel poſteà ſic dictæ: Cecropia, Tetrapolis, Epacria, Decelea, Eleuſis, Aphydna, Doricus, Brabton (al. Brauron) Cytheros, Sphetus, Ciphęſia, Phalerus.

Quos poſteà omneis unam in urbem Theſeus coēgerit: quæ Athenæ hoc nomen adeptę, ab olivæ arbore, repentè illic enatâ. quâ Minervam, Athenan, deſignari, Delphicum oraculum portēderat: & ex mulierum ſuffragijs, contra Neptunum vicerat. Africanus auctor eſt, Ogygem primum in Atticâ regnâſſe: eamq́ue terram incultam ac deſertam per annos CC. à Diluvio manſiſſe, ad Cecropem. Actæum, & cæteros, qui Cecropi anteceſſiſſe feruntur, mera eſſe nomina.

At Pauſan. addit, Cecropem, ex Agraulô, Actæi filiâ, progenuiſſe, Herſam, Aglauron alteram, & Pandroſon: & marem, Eriſichthonem, qui patre ſuperſtite interierit.

Ex Aglauro & Marte nata, Alcippe; Dædali, ex Metione, mater. (Plut. matrem eius vult, Meropen, Erechthei filiam)

Ex Herſe & Mercurio, Cephalus; Tithoni, ex Aurorâ, pater: Phaëtontis avus, Aſtinoi proavus, Sandoci abavus, Cinyræ atavus, Adonidis & Myrrhę triravus.

(Alij Adonidem ex Cinyrâ ipſo, & Myrrhe filiâ, prognatum volunt.)

CECROPI poſt L. regni annum, ex humanis exempto, & in Acropoli (teſte Clemente) ſepulto, CRANAVS indigena, & inter civeis potens, ſucceſſit. Sub eo demùm Deucalionis Diluviū contigiſſe putatur.

Hic ex Pediade, Menetis Lacedemonij F. præter Cranaēn & Cranæchmen, Atthidem ſuſtulit. à quâ, ante nuptias defunctâ, pater regioni nomen, Atthidem, ſive Atticam fecit.

Huic. poſt novennium, per ſeditionem expulſo,

AMPHICTYON, (quem alij Deucalionis, alij alterius indigenæ filium faciunt) licet filiam eius uxorem haberet, regnum abrogavit. Ab hoc Græcorum Concilium inſtitutum: & ab eodem, qui illic, in Phocide & Delphis, aut alibi convenirent, Amphictyones cognominati.

Strabo l. 9. in Delphis, totius Græciæ meditullio, intra & extra Iſthmum, atque adeò terrę umbilico, collegium hoc vult conſtitutum: quod & de publicis conſultaret rebus; & communem Templi ditiſſimi ſuſtineret procurationem.

Acriſius tamen primus memoratur, ab alijs, Amphictyonū ordinē inſtituiſſe; & urbeis, quibus eo in conſeſſu locus eſſet, definijſſe, & iudicia ordinâſſe.

AMPHICTYON (quem Iuſtin. primum Minervæ urbē ſacrâſſe, & nomen ei Athenas dediſſe tradit. ſub quo, quùm aquarum illuvies maiorem populorum Græciæ partem abſumſiſſet, permulti tum ad Deucalionem, Theſſaliæ regem, ratibus evecti & ſervati ſint: à quo propterea Genus hominum conditum aut reparatum feratur)

Ab ERICHTHONIO, eiuſq́ue factione, itidem pulſus eſt. quem Hephæſti ſive Vulcani, ex Cranaē Cranai, (al. Athene ſive Pallade) filium putârunt. Fabulantur ſcilicet, Deum Vulcanum præ libidine inire conantem, in virginis, Minervę, reluctantis femur ſemen effudiſſe: quod illa lanâ deterſum, in terram deiecerit & operuerit. atque inde homini nato nomen Erichthonij impoſitum (ex ἔριδος (vel ἐρίου, luna) καὶ χθονός.

Huncilla dum immortalem facere ſtudet, clam alijs Dijs educavit; & ciſtæ incluſum Pandroſo Cecropis F. commendavit; retegiq́ue vetuit. At Pandroſi Sorores, Aglauros & Herſe, ciſtâ curioſiùs apertâ, draconem puero incubantem inſpectarunt: & ab iratâ Pallade in furorem datæ, de ſummâ ſeſe arce præcipites eiecérunt. Alij à dracone ipſo interemtas dixere. Home. Il. 2. hunc Erechtheum vocat.

Δῆμον ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη
θρέψε διὸς θυγάτηρ, τέκε δὲ ζείδωρος ἄρουρα.

Inde dicti Terrigenæ Athenienſes & Erechthidę.

Illum verò anguineis fuiſſe pedibus memoriæ proditum eſt: ideoque currus inveniſſe, quo corporis deformitatem celaret. Virgil.

Primus Ericbthonius currus, & quattuor auſus
Iungere equos, rapidiſq; rotis inſiſtere victor.

Hic intereà in Templo à Minervâ ipſâ enutritus; & regno deinceps per annos L. potitus, ſignum eiuſdem altricis ſuæ in Arce erexit; & Panathenæorum celebritatem inſtituit. Et ex Paſitheâ, Naïde nymphâ, PANDIONEM ſuſtulit.

Huius extremis annis, Ieſus Navæ F. mortuus reperitur. (B. Aug.)

PANDION, patre vitâ functo, & in primâ Palladis Æde ſepulto, regnum per quadraginta annos adeptus eſt. Quo regnante, Ceres & Dionyſius in Atticam veniſſe traduntur. Ex quibus illa a Celeo, in Eleuſine, honorificè accepta, Triptolemum eius filium, frugum ſerendarum rationem edocuerit. Cuius in muneris honorem, noctes Initiorum (ſacrorum Eleuſiniorum) ſacratæ.

Hic Icario ibidem hoſpiti, Erigones patri, vitis palmitem muneri dederit, & ex eo vini faciendi artem monſtrârit.

PANDION ex Zeuxippe, matris ſuæ ſorore, filias, Procnen & Philomelen; & geminos, Erechteum, Butenque ſuſcepit.

Conflato, de Terræ finibus, adverſus Labdacum, Thebanum, bello, ipſe Tereum, Martis & Biſtonidis F. è Thraciâ (Daulide, quæ eſt ſupra Chæronéam) in belli ſocietatem advocavit. eoque præclarè geſto, auxiliari regi Procnen filiam nuptum dedit. Vide cætera, de Ity & Philomele, apud Ouid. Metamorph. VI.

Pauſanias Tereum ſibi Megaris manus ipſum attuliſſe, ibique Epopem avem primùm apparuiſſe. Mulieres, ob iniuriam, & exercitam in Ity vindictam, lacrymando contabuiſſe. Hinc fabulæ, de ijs in Luſciniam Hirundinemque commutatis; quòd aves illæ lacrymabilem cantum edant.

Vbi PANDION fato conceſſit, filij, patris bonis inter ſe diſtributis,

ERECHTHEVS quidem regnum accepit, & L. annos adminiſtravit; Butes verò Minervæ Neptunique ſacerdotio honeſtatus eſt. Sic & Iuſtin. per ordinem ſucceſſionis regnum ad Erechtheum ait perveniſſe. Sed Pauſan. Attic. Pandionem, quamvis amplificandæ potentiæ cauſâ, affinitatem cum Thrace coijſſet; nullos mareis, tantæ fœditatis (in Philomelen, alteram filiam à barbaro rege exercitæ) ultores reliquiſſe.

Et Diod. Sic. lib. I. Hunc Erichtheum, genero Ægyptium, Athenienſibus imperâſſe. qui, quùm ex maximâ ſiccitate, ingens frugum hominumque pernicies eſſet conſecuta; ex Ægypto, uberi regione, ob cognationem frumentum eò adportârit; & myſteria Cereris Eleuſinæ ab Ægyptijs tranſlata docuerit. Et in Arce, Erechthéi, qui fertur fuiſſe Terrigena, Templum fuiſſe; in eoque Oleam, & Mare, Neptuno & Minervæ, in teſtimonium initi de regione, eiuſque nomenclaturâ, certaminis poſita.

Herod. lib. 8. (niſi fortè de Erichthonio IV. loquatur) Sub hoc tamen, inquit, rege, qui anteà Cecropidæ & Cranai, mutato nomine Athenienſes (& Erechthidæ ſunt appellati.

Idem Erechtheus ex Praxitheâ, Phraſimi & Diogeneæ, Cephiſo natæ, filiâ, Cecropem alterum: Arnéum, (al. Ornéum) Petei patrem, Meneſthei avum; Pandorum, & Metionem:

Filias verò Procrin, Creüſam, Chthoniam, & Orithyiam, procreavit.

Ex quibus primam Cephalus, Deïonis F. Æoli nep. Hellenis pronepos, coniugem adſcivit.

Creüſa, Xutho, Hellenis filio, cui Peloponneſus ceſſit, Dori & Æoli fratri, coniuncta, Achæum & Ionem genuit: unde Achivi & Iönes nuncupati.

Chthoniam Butes in coniugio habuit.

Boreas Thrax, Orithyiam rapuiſſe traditur, unde Zethes & Calaïs editi.

Pandorus frater, Euboëam incolendam accepit. cuius filij, Alcon & Dius: hic Dij; ille Abantis conditor, & pater Chalcodontis, cuius eſt Elephenor.

Conflato inter Eleuſinios & Athenienſeis bello, Erechtheus Dei oraculum de victoriæ eventu ſciſtatus, ut rem feliciùs gereret, ex reſponſo, filiarum minimam immolavit. ſed reliquæ, factâ mutuæ omnium cædis conſpiratione, ſe ipſæ iugulârunt.

Hoc bello Xanthus (qui alijs Aſterius. ſed hæc alij melius, Iöni Xuthi filio attribuunt) Cretæ rex, Athenienſibus celeriter auxilium tuliſſe, & ductâ Creüſâ gener ab Erechtheo adſcitus eſſe dicitur. Et hinc ius regni Athenienſis, quod Androgeos, Minois filius, Xanthi nep. ab Ægéo, Theſei patre, poſteà repetivit.

Erechtheus, poſt Immaradum, Eumolpi, (qui Neptuno, & Chione, Boreæ & Orithyiæ filiâ, genitus fuiſſe proditur) filium, qui magno cum exercitu è Thraciâ Eleuſinijs ſuppetias advenerat, in acie obtruncatum, (alij, & Eumolpum ipſum cæſum volunt) ipſe quoque in pugnâ cecidit.

Et bellum hiſce conditionibus compoſitum; ut Eleuſinij cætera Athenienſibus obtemperarent; Initia verò Cereris ſeorſim adminiſtrarent; Deæ autem, utrique, Eumolpus & Celei filiæ, ſacra peragerent.

Eumolpidarum hoc ſtemma. I. Eumolpus Thrax. 2. Ceyx. 3. Eumolpus II. 4. Antiphemus. 5. Muſæus Poëta. 6. Eumolpus III. qui myſteriorum Cereris Eleuſiniæ inventor. Eorum poſteri, ſacrorum illorum Hierophantæ,

Erechthei domo, ita, ex Neptuni ſimultate, afflictâ & diſſolutâ,

CECROPS alter, filiorum maximus (alijs, frater eſt) regnum capeſſivit, & per XL. annos tenuit.

Pauſan. Xuthum, captum de ſucceſſione arbitrum, Cecropi regnum adiudicâſſe tradit; & hoc nomine à reliquis fratribus è regione eiectum.

Ille ex Metiaduſâ, Eupalami (qui Metionis & Alcippæ fuit) filiâ, alterum PANDIONEM ſuſtulit.

Is unà cum patre, Cecrope, regnans, à Metionis liberis per ſeditionem eiectus; & Megara, ad Pylam regem, profectus, filiam eius Peliam in uxorem ac epit. eidemque ſocer, ob Biantis patrui cædem, exſul, regnum tradidit: & ipſe gente ſuâ in Peloponneſum traductâ, Pylum urbem condidit.

Intereà Pandioni, Megaris regnanti (universè XXV. annis regnâſſe traditur) nati ſunt filij, Ægeus, Pallas, Niſus & Lycus. (Pauſan. Oeneum etiam Pandionis filium Nothum agnoſcit.) & nonnulli Ægeum ipſum Scyrij filium eſſe dixerunt, quem

Pandion

Pandion ſibi ſuppoſititium fecerit.) Idem apud Plut. Pallantidæ exprobrârunt. Adoptatum ab Pandione Ægéum ; neque ullâ attigiſſe Erechthidas cognatione.)

Et Pandionem quidem ex morbo ibi obiiſſe tradunt; cui tumulus, ad mare, in Megarenſium agro, ſit excitatus; quem, Fulicæ-ſcopulum appellârunt.

Poſt eius verò obitum, filij Megaris ab exſilio reverſi, adducto Athenas exercitu, Metionidas eiecérunt. & regno in IV. partes diſtributo, ſumma Imperij Atheníenſis penes

ÆGEVM, natu maximum, fuit per XLIIX. annos.

NISVS frater, Megaris, & vicinæ ad Corinthum uſque regioni; LYCVS, Euboeç; & PALLAS Thelmiſæ, plagæque Auſtrinæ, imperitârunt.

Sed quum Sciron (quem Pandionis filiam habuiſſe ferunt) Pylę filius, Lelegis nep. Cleſonis pronep. Lelegis, qui ex Ægypto profectus Megaris primùm regnavit, abnep. cum Niſo, de regno paterno, contenderet; Æacus arbiter lectus, belli præfecturam ei adiudicavit.

ÆGEVS, licet priùs Metan. Ophletis; deinde Chalciopen, Rexenoris, filias, ſibi coniugio iunxiſſet; quum nullâ ſe prole augeri videret; fratrum, qui eius orbitati inſidiarentur, metu, Pythiam de liberorum progenie conſuluit.

Cuius obſcurum, de pede, qui ex utre prominet (τὸ αἰδοῖον intelligũt) non antè quàm in patriam ipſe rediiſſet, exſolvendo, oraculum, quùm Pittheus, Pelopis F. Troezeniorum rex, à quo ille hoſpitio acceptus erat, ſapienter intellexiſſet; Ægéo, vino iam madenti, Æthram filiam comprimendam ſubmiſit. Quam eâdem nocte cum Neptuno concubuiſſe perhibent: aut ſaltim rumorem Pitthea vulgâſſe, eum, qui apud ſe educabatur, ex Neptuno eſſe prognatum.

Illum iam adultum, & præclarâ indole præſtantem, Aethra mater, paterna ortûs ſui & ingenuitatis indicia, (γνωρίσματα dicunt) Enſem & Calceos, ſub ingenti olim ſaxo depoſita, tollere iuſſit, & Athenas ad patrem navigare. Sed ille Herculis conſobrini, cuius eâ tempeſtate fama erat celebris, virtutum laborumque æmulus; quòd iter è Peloponneſo, Athenas terrâ commeantibus, frequenti latrocinio infeſtum eſſe cognoviſſet; ad peſtem iſtiuſmodi ſcelerum è viciniâ exterminandam ſe comparavit. Et Peripheten in primis, Corynetam ſive æneâ clavâ utentem, in Epidauri finibus: Sinin deinde Pityocampten; qui in Iſthmo diſpeſſos curvatis pinis viatores enicabat: Phæam in Cromyóne, ſive ſuem feram, ſive atrocem & laſcivam mulierem: Scironem, in Megaris, qui calcibus peregrinos in mare è ſcopulo deturbabat: Cercyonem Arcadem, ſęviſſimum in Eleuſine luctatorem: & Damaſten, cognomento Procruſten, ad Cephiſum quòd hoſpites violenter in lectis excruciaret; variè è medio ſuſtulit. Et ipſe Palæſtricæ artis peritiſſimus, paribus ſingulos ita victos ſuppliciis adfecit.

His peractis, & itinere à maleficiis pacato, Athenas profectus, cum publicè civitatem ſeditionibus refertam; tum patris Aegéi domum privatim, ex Medeę, quæ Corintho illuc profugerat, contubernio ægram adflictamque offendit.

Ipſe partâ ex nuperis factis celebritate commendatus, ab Aegéo ignaro, & ſuſpicaci; quem Medéa, omnia de Theſeo præſentiens, quò vellet, impellebat; ad convivium, tamquam hoſpes, ſed uxoriis confeſtim medicamentis tollendus, invitatur. At poſtquam ille gladium, ceu carneis adpoſitas eo diſſecturus, diſtrinxiſſet, eique oſtentâſſet; pater calice, quem iam-tum ut hoſti porrigebat, humi proiecto, filium agnitum amplexus eſt: & advocatâ populi concione, heredem ſalutavit.

Hinc per divortium decedens Medéa, in Colchos, cum Medo filio, quem ex Aegeo ſuſceperat, conceſſit.

Pallantidæ verò, qui L. numero Pallãtis fratris filij cenſebantur; quique regnum avitum, in tam longinquâ Aegei patris orbitate, iam ſpe & animis pręceperant: & iniquè ferebant, Theſeum advenam iterum regno deſtinari; bellum commovérunt.

Sed Theſeus, patefactis eorum conſiliis, inſidiatores (quorum partim in Sphettâ, partim in Gargetto delitebant) de-repentè adortus, oppreſſit & diſſipavit.

Taurum etiam quemdam, Deorum irâ immiſſum, qui ex Cretâ in Peloponneſum, & inde per Argivorum agrum, in Atticam penetrârat, & Marathonem Tetrapolimque fœdè vaſtabat; & in cęteris, Androgeum, Minoïs F. in Panathenæorum certamine, tunc apud Athenienſes celebri, victorem, paullo-antè confecerat; vivum cêpit & civibus exhibuit.

Sunt qui Androgeum Athenas ad Laiï (Thebani) certamen euntem, ab Athletis, ob invidiam, dolo necatum eſſe, tradiderunt.

Diod. verò Sic. veriùs Aegeum, ob nimiam eius cum Pallantidis conſuetudinem, quòd ſuſpicaretur. ne quando ab iis, Minois ope, regno pelleretur; inſidiis paratis, Thebas ad ſpectacula proficiſcentem, eum, per regionis Atticæ incolas, interficiendum curâſſe.

Cæde autem filij perturbatus Minos, Athenas venit, & ſupplicium ab interfectoribus expoſcit. atque adeò contemtus, Aegeo & Athenienſibus bellum indixit.

Is tum Cretæ rex, claſſe, & rei maritimæ imperio præpollebat. Cuius originem Diod. l. 4. ſic exponit.

Tectamus, Dori filius Hellenis nepos, Deucalionis pronepos, cum Aeolis & Pelaſgis, in Cretam adpulſus, Inſulæ imperâſſe proditur. Ille ex Creüſâ Aſterium procreavit. Qui prole carẽs, Europam, quam ex Phœniciâ raptam Iuppiter in Cretam deportârat, duxit, & treis ex eâ Iovis filios, Minoem, Rhadamanthum, Sarpedonem adoptavit, & regni ſucceſſores reliquit.

Minos, ex Itone, Lyctii filiâ, Lycaſtum genuit. Hic ex Idâ, Corybantis filiâ, Minoem alterum ſuſcepit; quem nonnulli illum Iovis filiũ fuiſſe tradunt.

Iſte imperio maris potitus, ex Paſiphaë, Solis Cretæque (al. Perſeidis) filiâ, ſuſtúlit Deucalionem, Cretcum Glaucum, & Androgeum: Ariadnen & Phædram. Deucalione nati, Idomeneus & Molus, &c. quorum Homer. meminit.

Cretes itaque claſſe in ditionem hoſticam invecti, quùm

ctâ, quùm alia Megarenſium opida primo ſtatim impetu cepiſſent; Niſum, Aegei fratrem, qui Niſeam confugerat, obſidione offenderunt. & Megareum, Hippomenis (al. Neptuni) fil. ex Onchestto, cum Bœotis, ſuppetias Niſo ſocero venientem, in acie interemerunt.

Niſum autem memorant crineis habuiſſe in capite purpureos; quibus attonſis moriturum eum òraculo fuerat præſignificatum. Ibi Scyllam, Niſi filiam, Minois hoſtis amore captam, patri crineis, quibus invictus eſſe ferebatur, è medio capitis vertice præcidiſſe, quo facto ſtatim ille interierit: atque ita Minoem Megaris potitum; & Virginem vinctam pedibus è puppe in mare deiectam ſubmerſiſſe, cuius cadaver aves marinæ dilacerârint.

At quùm id bellum diuturnius ſibi fore, neque Athenas facilè capi poſſe videret; Minos Iovem, ut ab Atheníenſibus commiſſi criminis pœnas expeteret, obſecravit.

Hinc quùm peſtis & fames ſimul, aliæque clades, Atticæ incubuiſſent: neque malum, Hyacinthi, qui Lacedæmone Athenas commigrârat, filiabus ex veteri oraculo, ad Cyclopis tumulum, Geræſti, immolatis, remitterer; Iuſſi ſunt à Numine Athenienſes cum Minoe ultrò in gratiam redire; & quas ipſe proponeret, pœnas dependere. Illi autem miſſis Legatis, & pace inter ſe conciliatâ, grave & luctuoſum ſtipendium imponi ſibi paſſi ſunt.

[Vt impuberes Nobilium liberi, utroque ſexu ſepteni, in Cretam, ad Labyrinthum, ſorte delati, & à Minotauro devorandi, aſportarentur.]

Philochorus apud Plut. tradit Labyrinthum in Cretâ cuſtodiam fuiſſe, unde, ob multiplicem viarum ambagem, nulla effugij ſpes eſſet. Et Minoem, qui perpetuæ Androgei memoriæ & ſolatio ludos Gymnicos inſtituiſſet; pueros Atticos, qui tunc in Labyrintho adſervabantur, victoribus præmium dediſſe. Viciſſe autem prioribus ludis Taurum quemdam belli ducem, cuius tunc prima apud regem eſſet gratia & auctoritas; feris & duris hominem moribus, qui pueros illos crudeliter ſuperbéque habuerit.

Poſtquam ergo tertij tributi tempus (anno iam nono. & Theſeo commodùm recepto) advenit; Civium, in Aegeum regem (qui totius mali auctor in pœnæ ſocietatem non veniret; neque, regno in Nothum tranſlato, aliorum orbitatem reſpiceret) querelæ recruduerunt.

Verùm Theſeus, fortunę publicæ conſortium non defugiens, ultrò & extrà ſortem ſeſe obtulit.

Diod. tradit, ab ipſo Minoe, qui ſeptennio pòſt in Atticam cum exercitu venerit, cum cæteris delectum: & legem ab eo præſcriptam, ut impoſiti in nauem impuberes nulla ſecum arma circumferrent: ſublato Minotauro, finem fore pœnæ. Vnum ex his devotis Meneſthea fuiſſe, Sciri ex filiâ nepotem.

Quùm autem navis atro velo funeſta, quaſi certam in perniciem, mitteretur; & Theſeus patris cõfirmandi cauſſâ, Minotaurum à ſe debellatum iri iactaret: alterum gubernatori, Aegeus candidũ tradidit; quod, ſi ſoſpes rediret filius, palàm in conſpectu portûs, ceu ſaluris victoriæque indicium, attolleretur. Votis itaque nuncupatis, Theſeus, cum ijs, quorum nomina iactis fortibus exierant, ſolvit. Et in Cretam adpulſus, accepto ab amante Ariadnâ, Minois filiâ, filo, quo Labyrinthi ambages doloſque exiret, Minotaurum occidit. ſive is vir, ſive monſtrum biforme fuerit. Tradunt alij probabilius, Taurum quemdam Minois ducem, à Theſeo, dum navem conſcenderet, prœlio navali interemtum. Sive, dũ ludos ederet Minos, Taurum tum ob mores immanes populo odioſum, tũ Minoi ipſi, quod conſuetudinem ſtupri cum Paſiphaë uxore habere crederetur, ſuſpectum; à Theſeo, luctæ certamine victum, periiſſe. Vnde lætus Minos, & Theſeo pueros reſtituerit; & Athenienſi civitati tributum remiſerit.

Hinc fortè fabulæ, de operâ, quam Theſeo Ariadna, regis filia, eius amore & virtutum ſplendore capta, tum in cæde Minotauri, tum in extricandis Labyrinthi erroribus, poſuerit. quam nocte clàm recedens rapuerit, & in Inſulam Diam, ſive Naxum, devexerit. Et virginem eidem ablatam Bacchus uxorem duxerit, interque cœli ſidera retulerit.

Poſtquam verò Atticę Theſeus cum claſſe adpropinquaret; & mandati, quod olim pater Aegeus dederat, vel gaudio, vel deſertæ Ariadnæ dolore, oblitus, non candido illo, ſed atro & funebri velo, in portum inveheretur; Aegeus, amiſſum fato filium ratus, è ſummo ſcopuli vertice præcipitem in mare ſe deiecit.

THESEVS, poſt eius interitum, in regnum ſuccedens, legibus præclarè conſtitutis, populum, anteà divulſum, vnâ ciuitate conſtrictum, ad humanitatem informauit; & multa, quæ ad amplitudinem urbis, incolarumque frequentiam facerent, perfecit. Vnde viribus & auctoritate auctæ Athenæ, populis ex omni Atticâ, libertate propoſitâ, coactis; & Megarenſi agro adiuncto; Græciæ pęnè totius principatum, in poſterum, obtinere viſę. Rempublicam in Patricios, Opifices & Agricolas, diſtributâ. Vt Patricij quidem (quibus ſacrorum, & magiſtratuum ex ordine dandorum, ius erat permiſſum, cum legum diſciplinâ) dignitate; Agricolę verò, utilitate; & Artifices, numero præcellere, cenſerentur. Hinc Homero Δῆμ☉- ἰϛεχθῆαν à popularitate: cui tum princeps dominatum ceſſiſſe videatur.

Poſtquam verò Minos, Dędalum, (qui Eupalami. Pauſan. Palamaonis F. Metionis nep. ob cæſum à ſe Talum, al. Telen. al. Calum) Perdicis ſororis filium, in Cretam Athenis profugerat. & ibi Paſiphaën Tauro, cuius amore capta eſſet, ligneâ Iuvencâ artificioſè concluſam, ſubiecerat. atque ideo capitalis fraudis damnatus, in vincula fuerat coniectus) Paſiphaë navim clam præbente, fugientem (alij fabulantur, Alis cerâ compactis, & ſuo filijque corpori adplicatis, ſupra mare avolaſſe: & Icarum F. laxatis alarum compagibus, in mare decidiſſe) longis cum navibus è Cretâ perſecutus. & in Siciliam tempeſtatibus eiectus, à Cocalo Dædali hoſpite, Sicanorum rege, qui deletis Cyclopibus regnum Inſulæ occupârat; interfectus, (al. in balneis æſtu exſtinctus) vitam amiſiſſet:

Et Deucalion, eius F. Athenienſibus etiamdum offenſus, Dædalum ſibi dedi per legatos depoſceret; alioqui pueros, quos pater obſides acceperat, interfe-

interfectūrum comminans: Theſeus, qui ſibi conſobrinum (Meroë; [illegible] hebei filiâ, natum) tueri, & pueros ſalvos eſſe vellet. comparata claſſe, unà cum Dædalo & exulum Cretum manu, de-inopinato in portum invectus, & facta eſcenſione, Cnoſſum contendit; & prælio in foribus Labyrinthi conſerto, Deucalionem cum ſatellitibus confecit.

Cùm verò regni procurationem Ariadna ſoror ſuſcepiſſet; fœdere cum eâ icto Theſeus impuberes obſides recepit: & cum belli in poſterum deteſtatione, mutuam inter Atticos, Cretaſque, amicitiam ſtabilivit.

Diod. contrà. Deucalionem, Phædrâ filiâ Theſeo deſponſâ, belli cum Athenienſibus ſocietatem coijſſe. Et Pauſan. Theſeum, quum ducturus Phædram, nollet, ſi quando liberos ex eâ ſuſciperet, aut ab illorum nutu pendére Hippolytum, quem ex Amazone genuerat; aut ijs amotis, regnum ab hoc uſurpari; ad Pitthea, avum maternum, cum tranſmiſiſſe regno illic Trœzenis olim potiturum. Quo quùm à cæde Pallantidarum expiandus ipſe poſteà divertiſſet; Phædram, veſano Privigni amore captam, & reiectam, ea, quæ vulgò à Poëtis celebrantur, animo agitâſſe & deſignâſſe.

Ægre namque illa ferens ab adoleſcente acriùs ſe increpari, & illicitos amplexus pertinaciter denegari; Theſeo domum redeunti, Hippolytum de ſtupri interpellatione inſimulat. Ille patris declinans furorem, inſcenſo curru & equis turbatis, diſcerptus eſt. & ſuper eius corpus Noverca, facinus falſa & deteſtata, gladio ſe ipſa confecit.

Theſeum aiunt olim, poſt Iſthmia Neptuno conſecrata, in Pontum Euxinum navigâſſe, Herculi ad bellum Amazonicum comitem: à quo, virtutis præmium, Antiopam acceperit, Hippolyti matrem. quæ bello ab iiſdem Amazonibus in Atticam uſque promoto, poſt aliquantam utrimque cædem, pacis auctor fuerit.

Illum præterea, Pirithoo, Ixionis F. in nuptijs, quibus Hippodamiam [illegible] iungebat, Lapithis adverſus Centauros depugnantibus, auxiliatorem: Iaſoni, in Colchos naviganti, ſocium: Adraſto, in cadaveribus procerum ad Cadméam cæſorum, per inducias recuperandis adiutorem fuiſſe. & cum Meleagro, Calydonium aprum occidiſſe.

Paullo-pòſt Theſeus & Pirithous, iam uxoribus, ille Phædrâ, hic Deidamiâ, orbati, ſimul Spartam veniſſe traduntur. & Helenâ inde abreptâ, fugæ [illegible].

Et [illegible] Peloponneſo, in tuta receptos, & inter ſe pactos eſſe, ut is, cui ſors obtigiſſet, eam (Helenam) vxorem haberet; & alteri ad nuptias quærendas adiutor eſſet. Theſeum, voti compotem, [illegible] Aphydnis apud matrem Æthram depoſita, cum Pirithoo, in Epirum abijſſe, ad Aidonéum, qui alijs Pluton & Orcus Moloſſorum, ſive Theſprotorum, regem; cui uxor, Perſephone, hoc eſt Ceres; & filia, Core ſive Proſerpina; & canis nomine Cerberus, eſſent.

Ibi propoſito cum cane certamine, & puellâ victori promiſſâ; quùm rex Pirithoum, non procatum, ſed raptum veniſſe intelligeret; hunc ex templò per immiſſum canem interemit, Theſeum verò in vinculis ſervavit.

Intereà MENESTHEVS, Petei, (quem Diodor. Ægyptium gente, & duplici naturâ [illegible], utriuſque ſcilicet Politiæ, [illegible], & Barbariæ, participem) [illegible], Ornéi nepos, [illegible] populari arte [illegible] civium [illegible], & [illegible] multam nobilitatis invidiam concitare cæpit. & in odium contemptumque, Theſei [illegible], & urbis patriæ regimen, adducere. Cui quidem [illegible] & ſeditioni, bellum à Tyndaridis, Helenæ fratribus, tum fortè coortum; ſive ab ipſo Meneſtheo ſubornatum, haud parum momenti adiecit.

Illi itaque Aphydnis, ubi Helena adſervabatur, vi captis, non Helenam modò, ſed & Theſei matrem, Æthram, [illegible] cum abduxere; & Athenas ingreſſi, amiceque ſunt accepti.

Theſeus vinculis ab Hercule, Aidonei hoſpite, liberatus; & in urbem, [illegible] ſe penitus alienatam, regreſſus; dum priſtino more imperare, & Remp. tractare contenderet; in graveis populi motus incurrit. ut rebus [illegible] deplorans, liberos ſuos ex Phædrâ, Demophoontem, Acamantem, &c. clàm in Eubœam, ad Elephenora, Chalcodontis F. mittere ſit coactus: & ipſe in Scyron, ad regem Lycomedem, navigans, ubi vel belli, in perduelleis Athenienſeis, ſubſidium flagitaret; vel privatam in paternis ibi prædijs vitam deinceps agitaret) ab eodem Lycomede (ſive tanti viri gloriam reformidaret; ſive ſuum Meneſtheo ſtudium probare vellet) de edita rupe præceps datus ſit, & interemptus. tricesimo, quàm regnare cæpiſſet, anno. Hunc divinis pænè honoribus Athenienſes poſteà, & ſepulcri Aſylo honeſtârunt.

Atque ita MENESTHEVS Athenis impunè dominatus eſt, ann. XXIII. Theſei verò liberi Elephenora, Abantum ex Eubœa ducem, ad bellum Troianum ſecuti, & defuncto illic Meneſtheo: reverſi, regnum receperunt.

Fertur & Theſeus ex Perigune; Sinidis illius Pityocamptæ filia, progenuiſſe Melanippum. [illegible] natus Toxus: & hinc Toxidæ, in Cariâ nobiles.

MENESTHEVS, unà cum cæteris Græcorum principibus, ſuſceptâ in Troiam, repetendæ Helenæ, expeditione, ab Homero prædicatur, Athenienſium dux fuiſſe, L. navibus ſtipatus. cui nemo ea tempeſtate mortalium par fuerit, in aciebus equitum, peditumque ſcutatorum, inſtruendis: multaque eius præclara facinora eo bello commemorantur.

Huius poſtremo regni anno (Euſeb. [illegible] captam fuiſſe Troiam, prodidére. Alij [illegible] primo aut ſecundo Demophoontis; qui [illegible] XIIX. Agamemnonis, adſignant.

Vix igitur ſibi conſtare cenſeatur Iuſtinus, qui Demophoontem deinceps a morte patris Theſei regnum poſſediſſe, & auxilium Græcis adverſus Troianos hinc tuliſſe, dixerit. quùm iſtam [illegible] ſub Elephenore ad Troiam [illegible]; & Meneſtheo, ibi, vel in Melo inſulâ, inter redeundum, defuncto, in Athenienſem principatum ſucceſſiſſe, dici poſſit.

Strabo l. 6. Scilletium, ſive Scylacéum, in Italiâ, coloniam eorum, qui Meneſtheum fuerant ſecuti: & in Turdetania, eiuſdem Meneſthei oraculum fuiſſe, tradit.

DEMOPHOON, ab Ovidio canitur, dum à bello Troiano

Troiano, in patriam rediret,& maris tempeſtatibus in Thraciam delatus eſſet, à Phyllide reginâ, Lycurgi filiâ, hoſpitâ, vix fide reditus datâ, dimiſſus eſſe. qui auditâ Meneſthei morte, ad regnum ſibi vindicandum properaret.

Et Pauſan. Phocic. Fertur,inquit, Æthra, Theſei mater, captâ iam Troiâ, quò Helenam fuerat comitata, in Græcorum caſtra confugiſſe: eamque, aviam ſcilicet, ab Agamenone Demophoon repetiſſe. quod ille, Helena adſentiente, haud gravatè conceſſerit.

Idem, Attic. Diomedem, exciſo iam Ilio, ad Phalerum (navale Athenienſium) de nocte naveis adpuliſſe: ibique Argivos comites, per errorem, tamquam in terram hoſtilem, populabundos excurriſse. Tum Demophoontem, eodem errore, quem Argivi laterent, ut vim à patriæ finibus arceret; aliquot ex ijs interceptos necaſse, & Palladio abrepto rediiſse. Quâ cauſsa in ius vocatus, & in Delphinio ſit abſolutus. Is XXXIII. ann. regnaſse perhibetur.

Patri OXYTES, al. OXYNTHVS, ſuccedit, & regn. XII. ann.

Huic APHIDAS F. qui uno:

Tum THYMOETHES, eius frater, qui XIIX. (al. IIX.) ann. regnarint. Hic ultimus ex Theſidis Athenis regnavit. eique regnum ereptum

MELANTHVS occupavit. Memorant namque, bello de Celænis, quæ in confinijs eſt, inter Athenienſes, Boeotioſque exorto, Xanthum Boeotium provocaſse Thymeten Athenienſ. regem. Quo certamen detrectante, Melanthius, qui tum ibi, cum Neſtoris poſteris, è Meſseniâ per Heraclidas eiectis, peregrinus erat, Andropompi F. Bori nep. Penthili pronep. Periclymeni (qui frater Neſtoris) abnepos: adverſarium, ſingulari pugnâ, ſed dolo vicerit. & fingens adiutorem ei à tergo adſiſtere, quùm ſe ille retrò convertiſset, occupârit. quem tum ultrò Athenienſes regem ſibi creârint.

De cæteris Regibus, Archontibus, & Reipubl. mutatione, poſt Codri mortem, dicetur fuſiùs ſub Deſcenſum Heraclidarum in Peloponneſum, anno O.C. 2851.

DE ACHÆIS, IONIBVS, ET DORIBVS.

HIc quoque obiter obſervandum. Xuthum (Dori & Æoli fratrem) Hellenis F. patre mortuo ab agnatis, Theſsaliâ expulſum, & Athenas profugientem, acceptâ in matrimonium Erechthei filiâ, Creuſâ, Achæum & Ionem progenuiſse. atque inde iterum eiectum in Aegialon conceſſiſse, ibique diem extremum obijſse.

Ex liberis eius, Achæum, collectâ ex Aegialenſibus, & Athenis, manu, Theſsaliam, regnum avitum, invaſiſse.

Ionem verò, à Selinunte, Aegialenſium rege, & generum, traditâ unicâ filiâ, Helice, adſcitum; & regni heredem deſignatum. à cuius nomine incolæ ibi Iones ſint de-integro appellati.

Hic quidem bello Athenienſium, adverſus Eleuſinios, dux arceſſitus, ibidem obijt. Poſteri verò eius, qui & Pelaſgi, Iönum imperium obtinuerunt; donec ipſi, cum populo, ab Achæis, Aeolicâ gente, ſunt expulſi. Evenerat enim tunc, ut ipſi etiam Achæi à Doribus, Lacedæmone & Argis eijcerentur. Licet antè Doricſium adventum, ſoli ex Peloponneſijs, Lacedæmonij & Argivi, fuiſsent Achęi appellati. & hac quidem cauſsâ:

Archander, Achæi F. & Architeles, ex Phthiotide Argos profecti, & Danao ibi generi factis, hic, ex Automate, ille ex Scæa, eiuſdem filiabus, quum multùm ibi poſſent, effecérunt, ut eius loci incolæ Achæi appellarentur.

(Danai tamen poſteri, Argivi peculiariter dici maluérunt.)

Illi itaque à Doribus inde, ut dixi, eiecti, miſſo caduceatore, ab Iönibus poſtulârunt, ut communicato incolendi iure, ipſos cum rege Tiſameno Oreſtis F. pacatè in terram ſuam, Aegialon, reciperent. Sed quum Iönum reges vererentur, ne ſi cum ſuis conſociarentur Achæi, Tiſamenum, ob robur generiſque præſtantiam, communibus ſuffragijs regem crearent; repudiatis eorum poſtulatis, arma ceperunt: & Tiſamenus eo in prœlio cecidit. Achęi nihilo minus victos licet Iönas, & obſidione in Helice circumventos, impetratis pòſt conditionibus, diſcedere permiſérunt. Eoſque poſthæc in Atticam profectos, Athenienſes, & novus eorum rex Melanthus, Andropompi F. & ipſe è Meſsenia à Doribus eiectus; in parem iuris libertatiſque conditionem receperunt. memores Iönis, eiuſque facinorum bello, quod adverſus Eleuſinios & Eumolpum geſtum erat: & domeſticæ potentiæ, adverſus Dorienſium conatus, amplificandæ cupidi. Vide conſecuta ad ann. Davidis X.

A profanis ad ſacra, & liquidiora redeamus.

I O B V S. circiter annum Moyſis 66.

HOc tractu temporum, quo Iacobi progenies floruit, uti vult Severus, IOBVS fuit, legem naturæ & cognitionem Dei, omnemque Iuſtitiam complexus. Prædives opibus; atque eò illuſtrior, quod neque his integris corruptus, neque amiſſis depravatus eſt. De huius genere variatur.

B. Auguſt. l. 18. c. 47. de C.D. Sanctus & mirabilis vir Iobus, qui nec indigena, nec proſelytus, ſive advena, i. populo Iſraelitæ adſcenſus, fuerit: ſed ex gente Idumæâ, agnata quidem, genus duxerit, ibi & ortus & emortuus. Qui divino ſic laudatur eloquio, ut quod ad Iuſtitiam pietatemque attinet, nullus ei homo ſuorum temporum adæquetur. Colligunt quidam ex libro eius, tertiâ generatione poſteriorem fuiſſe Iſraële.

B. Hieron. Huz, Thraconitidis & Damaſci conditorem tradit, qui inter Palæſthinam & Cœlen-Syriam (al. in confinijs Idumææ & Arabiæ) principatum obtinuerit. (Hinc regio Auſitis apud LXX. quaſi Huzitis) Iſte autem Huz ex filijs fuit Arami,

fratris Abrahami; non ex Eſavi poſteris.

Alij, Chuz & Buz, filios fuiſſe volunt Nachoris, alterius Abrahæ fratris, natos de Melchâ, Saræ ſorore. ut Iobus utrumque ſanguine attingat, Aramum & Nachorem, per Melcham. atque adeò ipſam Saram.

Alij eius originem ex Eſavo ſic deducunt. Abrahamo ſcilicet Iſaacum; & Iſaaco Eſavum: Eſavo, ex Baſemathâ, Iſmahelis filiâ, Zaram; Ex Zarâ (matre Boſtâ) Iobadum, qui & Iobus; fuiſſe ordine procreatos. ut ipſe quinctus aut ſextus ſit ab Abrahamo. Vide ſuprà de regibus Edom, & genealogiâ Nachoris, ubi quartus eſt ab Eſavo.

Ariſtéas apud Euſeb. Ipſum Eſavi, aut filium, aut nepotem. fuiſſe memorat: Iobam priùs dictum, al. Iaſiib & Iobab.

Philo, & Chald. Paraphr. natum illum tradunt eo tempore, quo Iacobus cum totâ familiâ in Aegyptum deſcendit: & eiuſdem Iacobi generum fuiſſe, ex Dinâ filiâ.

Sed eâ incertâ. hoc conſtat;

Inter ſceleſtos homines, in Auſitide, finitimâ Idumæis regione, verſantem, nullâ vitiorum labe impuratum, neque ab officio pietatis diſceſſiſſe. Qui quùm in Belæ, ſive Balachi, primi Idumæorum regis, locum ſucceſſiſſet; & quæ eius ſæculi præcipuæ opes erant, omni armentorum genere, & familiaribus divitijs abundaret; tamen nec principatûs auctoritate ad alienam iniuriam; nec bonis tam copioſis ad privatam libidinem ſit abuſus.

Quûm autem ex uxore Arabiſſâ filios ſeptem, & filias treis ſuſcepiſſet; & fratres cum ſororibus, ſuo quiſque die, & in orbem, convivia mutitarent; ipſe veritus ne quid illi in Deum peccâſſent, ſtatis ſacrificijs ſingulorum capita expiare erat ſolitus.

In eum verò Satanas tantâ invidiâ, nocendíque libidine, exarſit; ut apud Deum teſtem, eius virtutibus (quas temporis tantùm cauſſâ, ſcilicet, aut propoſitâ rerum ſecundarum ſpe, colere diceret.) Innocentiâ & Religione, extenuatis; bonorum eidem eripiendorum, liberûmque interficiendorum poteſtatem à Deo impetrârit. Vtque è veſtigio, quùm maximus natu è liberis, prandium cæteris præberet; Sabæi ab illo, adverſario, inſtigati, boves aratores, & aſinas, in agris paſcenteis, rapuerint: omneſque bubulcos, præter unum, calamitatis nuntium, interfecerint. mox alter oveis de cœlo tactas, & pueros igni conſumtos, nuntiârit. Quo adhuc caſum ſuum eloquente, ingreſſus tertius, camelos omneis, impetu à Chaldæis facto, abactos, pueroſque occiſos, narrârit. Et quartus, nuntium ſuperioribus longè acérbiorem, pertulerit; de repentinâ liberorum omnium morte: quos apud primigenam eo die prandenteis domûs ruina, ex venti Auſtrini violentiâ, oppreſſiſſet.

Has ille tam ſubitas, tamque crebras clades, tam forti & conſtanti tulit animo; ut veſte diſciſſâ, & tonſo capite, Deum veneratus, in voces, eximiæ fortitudinis & moderationis indices, proruperit. *Se è matris ſuavtero nudum eſſe egreſſum: & nudum eodem reverſurum. Dominum ea, quæ dederit utenda, abſtuliſſe, ſive repetiſſe; cuius nomen omni laude ſit dignißimum.*

Quùmque Deus poſtremò Satanæ, qui toleratam fortiter facultatum ac liberorum iacturam, in Iobo, iterum elevaret, malignæ libidini, corpus etiam ipſius, tamquam noxam, dedidiſſet, dum nequid in eius animum, ſive in vitam, ulteriùs moliretur: Et ille confeſtim totum eius corpus, à calce ad verticem, teterrimo ulcere deformâſſet, ipſe, tamquam domo & urbe expulſus, & in ſterquilinio ſedens, saniem fluentem teſtâ eradebat. Vxorem, quæ tantam animi in ferendis miſerijs conſtantiam, ſtupiditati cuidam, nedum fortitudini, tribueret; & ad Deum maledictis vexandum impellebat; inſulsè tantùm, fatuarum ritu, prolocutam eſſe increpavit. *Qui bona à Deo accepiſſent; quin & mala ferrent, defugere non poße.*

Dolorem verò, ex tam aſperâ uxoris adlocutione, vehementiùs tres eius Amici auxérunt: Eliphazus Themanorum; Baldadus Suhitarum (Ariſtcæ, Sauchæorum) & Sophar Naamathirarum (al. Minæorum) principes viri. qui accepto tantæ illius calamitatis nuntio, eius conſolandi cauſſâ, ſimul die & itinere conſtituto, advenerant. Quùmque eminùs eum ita malè adfectum conſpicati non cognoviſſent; & propiùs deinde accedentes, cum clamore, lacrymas, aliaque doloris ſigna, edidiſſent: nec verbum ullum, per ſeptiduum, præ dolore, quem eum ferre videbant, & in ſe ex parte derivabant, facere potuiſſent. tamen, ſimulatque ipſe eloqui cæpit; & illi viciſſim, inter diſſerendum, reſpondére: primùm,, quæ pateretur, eum pro ſceleribus ſuis pati, obiectabant. deinde, audacem & temerarium dicebant, qui ſe cum Deo compararet, & iudicium ſubire non vereretur. poſtremò arrogantem appellabant, quòd de ſe ipſe magnificè prędicaret: tantaſque ſibi virtutes tribueret, quæ vel falſæ, vel nullæ eſſe, ex ijs, quæ diuinitùs inflicta tolerabat, convincerentur.

Ipſe viciſſim eorum ſententiam graviſſimis rationum momentis ita refellebat; ut, qui conſolandi ſui, & levandi doloris cauſsâ veniſſe iactabant, moleſti contrà fuiſſe cenſerentur, & obmuteſcerent. Elihu quodam Buzite, ex agnatis Rami, dum cæteri conticeſcerent, partim Iobum defendente, partim incuſante.

Hæc autem illorum de Iobo exiſtimatio, Deus, quantoperè ſibi diſpliceret, duobus modis edocuiſſe videtur.

Primùm quidem, quùm non ſcelerum cauſsâ, de illo à ſe ſumptum ſupplicium adſeveravit; ſed ut è Satanâ, fortiter debellato, maiorem pareret victoriæ gloriam. Deinde, quùm Eliphazum Themanitem obiurgavit; & ob multa perperàm eo in ſermone dicta, ipſum cum duobus ſocijs, ſeptem tauris, totidemque arietibus, facere; & ceu victimam piacularem, immolare; Iobumque pro ipſis deprecari iuſſit. Atque ita, eum, qui non modò ab alienis, ſed etiam à ſuis fuerat contemtus. Deus dignum iudicavit, qui cum ipſe in familiare colloquiũ veniret. & quæ ſingula eis Satanas eripuerat, oves & Cameli, boves & aſinæ, dupla eidem omnia ſint reſtituta. Atque adeò relictis ex ſe filijs ſeptem, cum tribus ſororibus, formâ præſtantiſſimis, quùm poſt haſce miſerias, quadraginta & centum annis feliciter beatéque ſupervixiſſet, (Iſidor. universò 248. aut ampliùs, annos vixiſſe tradit) placidè è vitâ exceſſit.

Sermo

Sermo eius omnis, magiâ ex parte, de Humanæ vitæ miſerijs, de Dei providentiâ & potentia, de vitæ ſuæ ſanctitate: de improborum ſupplicijs, & bonorum præmijs, inſtituitur. multaque de univerſâ Corporum reſuſcitatione prædixit; & cæteros Prophetas multis ſæculis anteceſſit. In crucibus illis, ſive plagis, quæ eius libro commemorantur, ... xii. menſibus, verſatum; alij vii. annis, tradiderunt. Plerique Moyſem ætate longè inferiorem, volunt auctorem eſſe Libri, qui eius nomine inſcribitur; aut ſaltim ex Arabico in Hebræum traduxiſſe. Alij, ipſum Iobum, aut alium è Prophetis ſcripſiſſe.

2477. Anno à morte Ioſephi CLXXVI. apud Aſſyrios regnat Aſcatades annis 40. cuius anno nono, Cenchres Ægyptius, divinitùs ab Hebræis victus, in mari Rubro perierit. 1473.

Eiuſdemque anno 40. ſive ultimo; Beroſus apud Ioſep. lib. 5. Antiquitatum, ait Troianorum regnum cœpiſſe.

MOYSES PVBLICÆ HEBRÆORVM LIBERTATIS VINDEX.

HEBRÆI tandem multiplicato diuturnæ & aſperrimę Servitutis onere oppreſſi, & querulis clamoribus in cœlum converſi, ſpem auxilij aut levamenti à Deo expoſcebant, & exſpectabant.

Tum Moyſi, oveis Iethronis, ſoceri ſui, in Madianitide, paſcenti, & in penitiora deſerti, ad montem uſque Horebum, ſive Sinæum, progreſſo; repentè rubus ardere viſa. Flammis tamen, quod erat admirabilius, innoxijs.

Quâ novitate ille obſtupefactus, nudis pedibus, uti facere iuſſus erat, ad rubum, locumque ſanctum, propiùs acceſſit. ſtatimque ad eum iſtiuſmodi ferè verbis DEVS (Filius Dei, magni conſilij Angelus) è rubo locutus eſt:

Deum ſe eſſe Abrahami, Iſaaci & Iacobi, progenitorum ſuorum. quorum ſubolem, prægravi Ægyptiorum dominatu depreſſam, præſentibus malis ereptam cupiat. quæ viciſſim liberata, eodem in monte, hoſtias, grati animi & vindictæ teſteis, ſibi ſit in poſterum immolatura. Iter ergo ſuſciperet, ad Pharaonem, regem Ægypti; ducémque ſe populo, in libertatem reſtituendo, præſtaret.

Illum cunctantem, & multa excuſantem, mirificâ poteſtate Deus confirmat, & faciendorum prodigiorum virtute impertit.

2484 Anno itaque CXLIV. à morte Ioſephi, ſive Servitutis, (qui alijs, ob quam dixi cauſam, eſt LXXXIIX.) A Diluvio, DCCCXXVII. Huius tertiæ Ætatis, DV. A natali Moyſis, LXXX. 1466.

MOYSES in Ægyptum, Deo ita mandante, cum bonâ ſoceri gratiâ, ex Madianitide, (poſt XL. fugæ, ſive exſilij annum) profectus, adſumto fratre Aarone (qui ei haud procul ab Horebo monte occurrere, & diſertum, in cauſâ coram rege diſceptandâ, interpretem agere, iuſſus erat. & uxore Sephorâ, cum pueris, quos urguente cum minis Angelo ipſe circumciderat, domum patris regreſſâ. ac ſignis prius apud Hebræorum ſeniores, fidei teſtandæ & auctoritatis ſtabiliendæ, editis: ad Regem adijt verbiſque Dei, qui ſibi ſacra in deſerto fieri cupiat, populum Iſraëliticum dimittere iubet.

Artapan. apud Euſeb. Quùm Moyſes, quotidianis Deum precibus ſolicitaret, ut Hebræi illo ſervitutis iugo aliquando liberarentur; Ignem, memorat, e terrâ, ubi nulla incendio materies eſſet, ſubitò erupiſſe: & vocem eſſe editam, quæ & in libertatem, & in antiquam patriam reſtitutum iri Hebræos, promitteret. Quibus prodigijs fretus Moſes, ad Ægyptiorum regem, ſoceri conſilio, deſcenderit; & omnipotentis Dei iuſſa denuntiârit. Qui quùm à rege in carcerem coniectus eſſet, noctu cuſtodibus exſtinctis, & foribus ultrò reſeratis, egreſſus, rectà in cubiculum regis penetrârit. Hunc ſtupentem, & nomen Dei, à quo miſſus eſſet, percunctantem, & poſtea-quàm id inaudiſſet, mutum de-ſubito concidiſſe; & à Moſe eſſe ſuſcitatum. Et ſacerdotes, qui nomen Dei, ignotis ſibi litteris exaratum, deridérent, violente ſpaſmo exſpirâſſe. Hæc ille.

Rex verò impius, & negans ſe Dominum, qui iſta imperaret, noſſe: non modò imperio parere abnuit; ſed gravioribus etiam laterum faciendorum, & ſubſtructionum oneribus populum oppreſſit. Nec ſine acerbis populi in Moyſem & Aaronem convicijs; qui longe maiorum ſibi in præſens malorum & ærumnarum cauſſa, nedum exoptatæ libertatis auctores, eſſent.

Ingreſſus itaque Moyſes ſubinde ad Pharaonem, quùm firmando divini mandati teſtimonio, ex Virga quam Aaron frater manu geſtabat, colubrum feciſſet: & Magi regij (quorum principes, Iannes & Mambres. 2. Timot. 3. Rabbini. memorant al.

rant anno à morte Iacobi CLXIII. Pſeudoprophetas è filijs Ephraim & Galaad, populum ab avitâ religione abduxiſſe. ex quorum fortè ſectâ fuerint iſti, qui Moyſi reſtitiſſe traduntur) Magi, inquam, idem ſuis virgis, arcano carmine, per præſtigias, feciſſent; quas prior tamen virga devorárat; tum ad extremum ſignis alijs portentificis, & decem corporum regnique plagis, quibus XII. pænè menſium ſpatio, (alij XXVII. diebus continenter, ſive menſe Lunari. Alij; ſingulis menſibus plagam unam attribuunt.) per Angelos adflicti fuére Ægyptij; ita induratum regis ingenium contudit ac perfregit; ut tandem Hebræis abeundi, & quo vellent loco immolandi, poteſtatem fecerit.

Primùm namque, amnis Nilus, (quem pro Deo Ægyptij haberent) ac cæteri rivi & lacus, ex iactu virgæ, ſanguineis fluentis, & piſcibus emortuis, torpentes, ad tantam potus inopiam eos redegérunt, ut effoſsa circùm flumen aquâ ſitum levare cogerentur.

Deinde immenſa ranarum vis terram eorum eſt populata: & non modò per agros, ſed per domos etiam fœdâ cum lue graſſata.

(Aquæ ranas ebullierunt, pro pueris Hebræorum in illas ante demerſis.)

Tum Ciniphes (al. Scnipes) è terræ pulvere excitati, homines æquè ac iumenta acerbiſſimis ſtimulis terebrárunt. (Ioſ. magna pediculorum examina ex Ægyptiorum corporibus ſcatebant) Hîc Magi vim divinæ maieſtatis fateri, qui arte ſuâ tale quid emoliri, uti hactenus in cæteris præſtigioſè feciſſe viſi erant, ne in ſpeciem quidem evalerent.

Rursùs, muſcis terram omnem promiſcuè inundantibus, & in domorum penetralia inſinuantibus, (LXX. Interp. Κυνόμυιαν, hoc eſt, caninam muſcam dixére. melius forte Κοινόμυιαν ſive παμμυῖαν. Et Ioſephus multiformibus beſtiolarum noxiarum ſpeciebus, totam per regionem immiſſis, & venenum ſpargentibus.) Quùm hoc præſentaneo exitio rex commotus, Moyſi poteſtatem faceret, Deo ſuo ſacra, ſed intrà Aegypti fineis, immolandi: Et ille nefas eſſe, & periculo adfine, diceret; Deo ſuo ea animantia palàm immolare, quæ Aegyptij ſummo cultu, ſive potius ſuperſtitione, venerarentur. ſimulatque imminens clades reſedit, ad ingenium redijt; neque, uti promiſerat, populum dimiſit.

Atque adeò nec peſtifera contages, quâ Iumenta, pecora maiora & minora, paſſim & acervatim extincta ſunt: nec ulcera, ex ſparſo in cœlum cinere enata, quibus hominum animantiumque corpora, intùs & in cute, miſerabilem in modum, turgebant & exedebantur; durum hominem de inſaniâ deijcere potuérunt.

At poſteaquam Grando, turbine, tonitru, & fulgure ignito, permiſta, non ſolùm homines, cum iumentis, eliſit, ſed agrorum etiam ſata, (præter ſerotina germina & arbores, radicitùs everberavit; rex vindicem Dei manum, ſuamque & populi ſui impietatem agnoſcere quidem ſimulavit; ſed à malitiâ non deſtitit.

Et quum ad locuſtarum mentionem, quas diecraſtini in omneis regionis fineis invecturum ſe Moyſes comminabatur; & ad futuram ex ijs vaſtitatem, Aulici regij exhorreſcerent: ipſi quidem regem inducere conati, ut Moyſi, cum ſuis, abeundi & ſacrificandi copiam faceret: ille verò, dolum & ſeditionem ſuſpicans, ſolos Hebræorum viros, uxoribus & liberis eorum, ceu obſidibus, retentis, id facere permitteret. confeſtim quædam veluti locuſtarum nubes, vento ferente & urente (Hebr. & Chæld. Orientali. Septuag. Auſtrino, al. Euronoto) terris ſuperfuſæ, quidquid intactum grando reliquerat, ita abſumſérunt; ut nulla colligendi, in hornum, fructuum ſpes relinqueretur.

Tum demum rex coram Moyſe & fratre, quos properè adſe arceſſendos curárat, peccatum ſuum faſſus, & cladem iſtam deprecatus; mox locuſtis, vehemente ab Occaſu vento, in Mare Rubrum delatis; impotens ſui, & ad damnatos mores reverſus, nec tot cladibus reſipuit.

Ad extremum, quùm tam horrificæ & denſæ tenebræ, ut propè palpari poſſint, toti Aegypto, præter regiunculam Geſſeniam, (in quâ ab omnibus his, quas commemoravi, calamitatibus, Hebræi immunes uſque extiterant) & loca ea, quæ Iſraëlitæ incolebant; ſuiſſent circumfuſæ. neque in tantâ caligine, quæ omnem proſpectum eripiebat, loco ſe quiſquam, ſine offenſione, commovére poſſet; Rex Moyſi diſcedendi, unà cum uxoribus & liberis, atque in deſerto immolandi, eâ conditione poteſtatem dedit, ut iumenta & greges, aliaque fluxa, quæ dicuntur, bona, relinquerent Aegyptijs; quòd poſt tot calamitates, nihil ſibi è priſtinis facultatibus ſupereſſe, illi iure conquererentur.

Moyſe verò æquum poſtulari negante; alioqui non habituros præſtò, unde ſacrificarent. iratus ille faceſſere procul à ſe Moyſem iubet: neque ſine certo vitæ & capitis periculo, in ſuum poſthac conſpectum venire.

Quod Moyſes tamquam omen accipiens, & pro tempore digreſſus, à Deo didicit; unâ adhuc plagâ icendos Aegyptios; & tum ultrò miſſionem Hebræis daturos, vaſis aureis argenteiſque, & alijs in iter uſumque domeſticum utenſilibus, non illubenter commodatis. Atque ita iterùm & liberè ad Pharaonem ingreſſus, extrema Dei mandata expoſuit. „*Medinoctio conſequenti univerſa tam hominum, quàm iumentorum primigena, nullo ætatis ordiniſve diſcrimine,* (incolumibus ſolùm Hebræis) *ultrice Dei manu exſtinctum iri. Ipſum regem, unà cum optimatibus, tum ſe demiſsè rogaturum, ut quamprimùm emigret, & quò velit proficiſcatur.*

PHASE, SIVE PASCHA.

SEd priùs quàm populus ex Aegypto egrederetur, novis Dei mandatis inſtrui iuſſus eſt. ut rudis adhuc temporum, menſem illum, qui tunc erat, omnium menſium primum eſſe cognoſceret.

Hebræi namque antiquitùs annum à Septembri, ſive ab Aequinoctio auctumnali, ordiebantur, Et quùm Annum Lunarem in XII. menſeis, &

CCCLV. dies, diſtributum haberent, qui, per Embolismos, Solis decurſui exæquari ſolebant; hunc menſem, quo egreſſi ſunt, anni principem habere iuſſi: qui poſteà apud eos dictus Niſan, Romano Martio ferè reſpondet.

Alij putant Hebræos, more Ægyptiorum, menſeis habuiſſe æqualeis XXX. dierum: & annum inchoâſſe ab unde-triceſimo Auguſti. & viceſimo tertio eiuſdem menſem duodecimum terminaſſe: cui adnectebant V. dies intercalares; & anno biſſextili, VI. Hæc priùs.

In Exitu autem, Pharmuthi menſem, qui octavus, vocárunt primum. atque ita Duodecimus complebatur XXI. Martij: poſt quem alios V. dies intercalabant. Lunares namque erant menſes, ab uno Lunæ coitu, cum Sole, ad alterum: quod Neomenia eſt, ſive Novilunium. Et conſtat iſtiuſmodi menſis Lunaris, XXIX. diebus, & XI. horis. quæ horæ alternis menſibus iungebantur, ut hi XXIX. illi XXX. dierum eſſent: & Annus Lunaris, dies complectertur CCCLV.

Edocuit, & edixit prætereà Moyſes ſacrificium illius diei (Paſcha) in ſolennitatem conſequentium ſæculorum, ita eſſe celebrandum; *Vt XIV. die ſtati menſis, Agnus purus & anniculus, quatriduo antè proviſus, victimæ vicem, cæderetur: Eiuſdem ſanguine poſtes illinirentur: Caro ex eo, oſſibus minimè confractis, exederetur: ſeptem diebus à Fermento ipſi abſtinerent; & Lactucis agreſtibus, Panibuſq; azymis uterentur. ritúmque hunc poſteris traderent; & diem illum, Phaſe, hoc eſt, Tranſitum appellarent.* (Quod eà nocte Dominus, domos Iſraëlitarum tranſgrediens, Ægyptios quidem plagâ letali adfeciſſet, illos verò conſervâſſet) *eundémque præcipuo ſemper in honore haberent.*

Philoni, feſta Diabateria; & Ioſepho, Hyperbaſia. Alij. Tranſultum maluére, quòd Angelus feriens quaſi tranſilierit domos Iſraëlitarum.

Inſtante itaque. ſive præcipitante die XIV. menſis, qui Ægyptijs Pharmuthi, Macedonibus Xanthicus, & Hebræis Niſan, dictus eſt. Quùm Hebręi, ſub veſperam, per ſodalitia uno in loco diſtributi, & ad exitum procincti, victimis cæſis & immolatis veſcerentur, (epulis & cerimonijs indictis indulgerent: carnibus toſtis, & lactucis agreſtibus, &c.) & domos ſuas ex ijs ſanguine, quem hyſſopi faſciculo exceperant, luſtrâſſent: atque adeò, cœnâ peractâ, carnium reliquias flammis exuſſiſſent;

Mediâ nocte DOMINVS, per Angelum exterminatorem, omnia, quæ primæ apud Ægyptios ætatis eſſent, promiſcuâ cæde percuſſit: & eorum Deos contrivit. (Putant Hebræi, eâdem nocte, omnia in Aegypto Templa, & ſimulacra corruiſſe. B. Hieron. Num. 33.)

Exorto autem per uniuerſam Aegyptum luctu & clamore, & facto à vociferantibus agminatim ad regiam concurſu; cùm rex, communis etiam mali particeps. Moyſi ad ſe accíto mandavit, ut è veſtigio, cum ſuis generatim omnibus, ad ſacrificandum egrediatur, & Deum ſibi propitium faciat; tum Aegyptij cæteri, ad iter accelerandum, quò impendentis calamitatis metu citiùs liberentur, eundem impensè urguebant: neque vaſa, aut veſteis, aliaque itineri neceſſaria, commodare gravabantur. (Ioſep. addit Aegyptios fleviſſe, & tam diuturnæ in Hebræos atrocitatis pœnituiſſe, & abeunteis donis honorâſſe.)

EXTERNA DE IVDÆIS, & de hoc eorum Egreſſu, Scriptorum TESTIMONIA.

HIc obſervatione dignum, Græcos & Latinos ſcriptores, vel rarò, vel malignè, rerum Iudaicarum, originiſque gentis, meminiſſe. Sic tamen, ut facilè intelligamus, ſemina quædam veritatis per totum orbem diſſeminata; ſed quę Aegyptiorum, Hebrææ gentis æmulorum, mendacijs fuerint præimbuta.

1. Quoniam, teſte Demetrio Phaleréo, Si qui de ijs ſcribere temerè inſtituiſſent, adversâ corporis valetudine ſubinde adflicti ſint. ut Theopompus. Neque Spiritus S. à profanis res ſacras contrectari pateretur.

2. Quia Satanas eorum memoriam, quorum erat adoptio & teſtamentum, &c. perpetuâ oblivione ſepultam vellet.

3. Quòd Iudæi, qui regionem maritimam initiò non haberent; neque longinquis negotiationibus ijs opus eſſet; nativis patriæ terræ copijs & opibus contenti: & legis divinæ prærogativà tumidi, aliarum gentium, uti canum, commercia adſpernarentur.

4. Quòd Græcorum & Latinorum hiſtoriæ in idem cum Hebræis ſæculum non cadant. A Moyſe namque ad bellum Troianum ampliùs CCC. anni interfluxérunt. & ab eo déinde bello ad Cyrum (antè quem nihil aut parum pænè certum habent Græci, quùm in eo Iudaica hiſtoria deſinat) anni, plus minus, DCC.

Hinc apud Manethonem, Iuſtinum ſive Trogum, Tacitum, Strabonem, alioſque, prodigioſa de Moſe & Iudæis commenta.

Tacit. libro 5. Hiſtor. Iudæos Cretâ inſulâ profugos noviſſima Libyæ inſediſſe memorant, quâ tempeſtate Saturnus, vi Iouis pulſus, ceſſerit regnis. Ab Idâ, inclyto Cretæ monte, Idæos; & aucto in barbarum cognomento, Iudæos.

Quidam, regnante Iſide, exundantem per Aegyptum multitudinem, ducibus Hieroſolymo ac Iudâ, proximas in terras exoneratam. Plerique, Aethiopum prolem; quos rege Cepheo, metus atque odium mutare ſedes perpulerit.

Sunt qui tradant, Aſſyrios convenas, indigum agrorum populum, parte Aegypti potitos; ac mòx proprias urbeis & propiora Syriæ coluiſſe.

Alij, Solymos, gentem Homeri carminibus celebratam; conditæ urbi, Hieroſolymam, nomen è ſuo feciſſe. Plurimi auctores conſentiunt, ortâ per Aegyptum tabe, quæ corpora fœdaret, regem Occhorim (vulgò Bocchorim) adito Hammonis oraculo, remedium petentem; purgare regnum, & id genus hominum, ut inviſum Deis, alias in terras ablegare, iuſſum. Sic conquiſitum collectumque vulgus, poſtquàm vaſtis (Arabiæ) locis relictum eſſet,

e[illegible], cæteris per lacrymas torpentibus; Moſem unum exſul[illegible], monuiſſe: Nequaquam Deorum hominumve opem exſpectarent, ab utriſque deſerti: ſed ſibimet, ut duci cæleſti crederent. (Talia ſuprà Nem[illegible]tho veriùs attributa)

A[illegible]enſere, atque omnium ignari fortuitum iter incipiunt. Sed nihil æquè, quàm inopia aquæ fatigabat. Iamque haut procul exitio, totis campis procubuerant, quum grex aſinorum agreſtium è paſtu in rupem, nemore opacam, conceſſit. Secutus Moſes, coniecturâ herbidi ſoli, largas aquarum venas [illegible]perit. Effigiem animalis, quo monſtrante errorem ſitimque depulerant, penetrali ſacravère, cæſo ariete, velut in contumeliam Hammonis. Illi con[illegible]inuum ſex dierum iter emenſi, ſeptimo, pulſis cul[illegible]oribus, obtinuére terras, in quibus Vrbs & Templum dicata ſunt. Moſes, quò ſibi in poſterum gentem firmaret; novos ritus, contrarioſque cæteri mortalibus, indidit. Sue abſtinent; memoriâ cladis, quòd ipſos ſcabies quondam turpaverat, cui id animal obnoxium. Longam olim famem, crebris adhuc ieiunijs fatentur. Et raptarum frugum argumentum, panis Iudaicus nullo fermento detinetur. Septimo die otium placuiſſe ferunt, quia is finem laborum tulerit: & ſeptimus quoque annus, ignaviæ datus. Alij, eum honorem Saturno haberi pu[illegible]runt.

Iuſtinus lib. 36. Filius eius (Ioſephi) Moſes fuit. quem, præter paternæ ſcientiæ hereditatem, etiam formæ pulchritudo commendabat. Sed Aegyptij, qui ſcabiem & vitiliginem paterentur, reſponſo moniti, eumdem, cum ægris, ne peſtis ad plures ſerperet, terminis Aegypti pellunt. Dux igitur exſulum factus, ſacra Aegyptiorum furto abſtulit. quę repetentes armis Aegyptij, domum redire tempeſtatibus compulſi ſunt. Itaque Moſes Damaſco, antiquâ patriâ repetitâ, montem Sinan petit.

Quò, ſeptem di[illegible]rum ieiunio, per deſerta Arabię, cum populo ſuo fatigatus, quùm tandem veniſſet; ſeptimum diem, more gentis, Sabbatum appellatum, in omne ævum ieiunio ſacravit: quoniam illa dies famem illis erroremque finierat.

Poſt Moſen filius eius Arvas, ſacerdos ſacris Aegyptijs, mox rex creatur. Exinde mos hic apud Iudęos, ut eoſdem reges & ſacerdotes haberent.

Strabo libro 16. Fama eſt, ab Aegyptijs fuiſſe propagatos, qui nunc Iudæi appellantur. Moſes namque unus ex Aegyptijs ſacerdotibus, cum partem quamdam regionis obtineret, ac moleſte [illegible]erret præſentem ſtatum; indè huc emigravit, multis eum comitantibus, quibus honor & cura Numinis erat. Docebat ille non rectè ſentire, tum Aegyptios, qui beſtiarum ac pecorum imagines Deo tribuerent: tum Afros & Græcos, qui Dijs hominum figuram adfingerent. Id verò ſolum eſſe Deum, quod Cœlum & Mundum, & rerum omnium Naturam, appellamus.

Proinde dignum ei templum ac delubrum conſtituendum, ac ſine aliquâ figurâ colendum. Ita perſuaſos in ea loca deduxit, ubi nunc condita ſunt Hieroſolyma. Interim loco armorum, ſacra & Deum prætendebat, cui ſe dicebat ſedem quęrere. Et eiuſmodi cultum ac ſacrificia traditurum pollicebatur, quæ nec impenſâ, nec divinis adflatibus, neque re ullâ abſurdâ cultores offenderent. Hinc non contemnendum ille adeptus imperium, multis ſibi adiunctis. & ſucceſſores aliquam-diu in ijſdem inſtituitis permanſére, iuſti ac verè religioſi.

His pænè gemina Tacit. eo, quem dixi, libro. „ *Ægyptij pleraque animalia, effigieſque compoſitas venerantur. Iudæi mente ſolâ, unúmque Numen intelligunt. profanos, qui Deûm imagines, mortalibus materijs, in ſpecies hominum effingant. Summum illud & eternum, neque mutabile, neque interiturum, &c.*

Hæc illi, partim imperitè, partim inuidè aut malitioſè. Ex quibus tamen antiqui[illegible]ti nonnihil lucis accedat.

ALTERA PARS

TERTIÆ ÆTATIS, AB EGRESSV, AD DAVIDEM REGEM, QVÆ EST

ANNOR. CDXXXVI. (Vide B. Auguſtinum lib. 16. de Ciu. Dei cap. ult.)

2485. | Expletis peregrinæ Iſraëlitarum in Ægypto habitationis, CD. & XXX. quos diximus, annis (Exod. c. 12. | 1465.

Habitatio filiorum Iſrael, quâ manſerunt in Ægypto, fuit 430. ann. Septuag. addunt. *Quam habitarunt ipſi & patres eorũ, in terrâ Ægypti, & Chanaan.*, Vbi duplex Synecdoche. 1. quod Iſraelis nomine comprehendatur etiam Iſrael ipſe, eiuſque pater & avus. 2. Quòd per moram in Ægypto Moſes complectatur totam Iſraëlitarum, ſive Tharidarum ξενιτείαν, in terrâ non ſuâ. cuius quidem peregrinitatis pars maxima in Ægypto tranſacta.)

Eâdem die, (XV.) menſe 1. poſt religionem Phaſe, de nocte, concelebratam; ſive poſt novas, & ſolenneis in poſterum, Azymorum ferias. (partę libertatis monimentum) Et poſt promiſcuam primigenorum, tam ex hominibus, quàm ex iumentis, Ægyptiorum ſtragem. (Quo nomine, & tam commemorabilis rei memoriâ, DEVS omne ſibi viciſſim ex Hebręis primigenium conſecrari in poſterum mandavit) populus omnis, duce Moſe, & rege miſſionem dante, ſimul egreſſus eſt, & copijs ſuis dives, & Aegypti ſpolijs cumulatior. Cuius numerus, ex LXX. ſive LXXV. capitibus, qui primi in Aegyptum, cum Iacobo, deſcenderant, ad DC. virorum M. (præter decrepitos, mulieres, & parvulos vicennio minores) pervenerat.

(Hebr. tradunt univerſè fuiſſe, Decies-octies Centena millia; præter Alienigenas, quorum infinitum examen in Egreſſu ſeſe adiunxerat).

Movit autem ex Rameſſe civitate (quam alij Buſiridem aut Heliopolin: & B. Hier. pagum Arſinoitem, dictam volunt, quò totâ ex Aegypto convenerant; in Socothum. Abſtulit & ſecum oſſa, ſive reliquias Ioſephi, ex voto, quo Hebræos olim ille adſtrinxerat.

Hæc acta, noviſſimo tempore Cecropis, Athenienſium regis.

Apud Aſſyrios, Aſcatade (Euſeb. Belucho, VIII. reg.)

Apud Sicyonios, Maratho, al. Perato:

Apud Argivos Triopâ; regnantibus, B. Aug. lib. 18. c. 11. de C. D.

Ab eo autem tempore, quo primùm Abrahamus in terram Chananitidem acceſſerat, anno CDXXX. Cui addi poſſe cenſeatur annus, quo miracula à Moſe perpetrata volunt.

An[illegible] poſt natum Iſaacum, 400.

S[illegible]. A Diluvio putat annos MDLXXV. (ſecundum 70. Interpretes, quos ſequitur) ſed omittit annum 1. Diluvij, & poſtremum prodigiorum. Illi namque putant à Diluvio ad ortum Abrahami MLXX. ann. Indè ad Ingreſſum eius in Chananæam, LXXV. Et ex eo tempore, ad Egreſſum Iſraëlitarum ex Aegypto, CDXXX. Vnde exiſtit ſumma illa, MDLXXV. annorum Sulpitij.

Hebræis itaque properè (die XV. menſis 1.) egreſſis, & inſtructo agmine armatis, proſperrima, in ſingulis, corporum valetudine; Columna nubis, interdiu; & noctu, Ignis columna præferebatur. & Dominus, (ſive Angelus Domini) commodum ſe utroque tempore itineris ducem præbebat.

Ipſi autem relictâ, ad ſiniſtram, Philiſthinorum, bellicoſæ & infeſtæ gentis, regione, quò recta & vicinior via ducebat. (ne fortè ijs, in ſubito tam propinqui belli terrore, & noto continentibus terris itinere, redeundi in Aegyptũ cupido inceſſeret) aversi, & ad Rubrum mare (Diodoro χλωρὸν. alijs Algoſum) è Socotho, per Ethanem, deinde; tandem ex-adverſum Phihahirotho (quę Magdalô, & mari, haud procul Beel-ſephonte, erat interiecta) caſtra-metari iuſſi ſunt. (Num. 33. *Venerunt contrà Phi-hairoth, qua reſpicit Beel ſephon, & caſtrametati ſunt ante Magdalum.*)

Rex autem Pharaon (hic, al. Themoſis, vel Amaſis. al. Cenchres, XII. Pharaon eſt; quem & Bocchorim ſive Bachorim vocatum dicunt. de quo Tacit. l. 5. Hiſtor.) Hebręos viæ errore in obiectum mare, undè nullus exitus eſſet, (quòd à ſiniſtris, maris à tergo, exercitu hoſtili antè, & à dextris, a[illegible]s mõtium vallati eſſent) deveniſſe ratus: dare n[illegible] ſſi[illegible]nis pœnitẽs, & furens animi, exercitũ, curribus ſexcentis, & eò ampliùs, inter cætera inſtruct[illegible]m, [illegible] DCC. currus, cum d[illegible]lectis L. equitum, & C[illegible]. ſeutatorum peditum, MM. memorat) properè educit. & fugienteis perſecutus, eorumque veſtigijs inſiſtens, in caſtris, ad Phi-hairothum, ex-adve[illegible] Beel-ſephonti, poſitis, deprehendit.

Hebræis metu trepidis, & in murmura effuſis, & Angelo interim ſe[illegible] inter utr[illegible]umque caſtra, cum nube, quæ illis tenebras offunderet, & [illegible]umen oſtentaret, obijciente. Moyſes, à D[illegible]o commonitus, percuſſum ſublatâ virgâ mare diſſcidit. & populus, cedentibus in latera aquis, ſive fluctibus in montis ſpeciem utrimque enrv[illegible] velut [illegible]nente, & ſiccato ventis ſolo, iter pervium habuit.

Rex

Rex autem ità cedenteis inſecutus; & mare, quà patebat, ingreſſus; coeuntibus mox aquis, & undique refuſis, ac ſtipantibus, cum omni exercitu, obrutus & deletus eſt.

(Qui ſcilicet Hebræos fluvio ante ſubmergere erant conati; ipſi pelagi fluctibus oppreſſi periêrunt. Ioſephus addit, tonitru & fulmine multos eliſos.)

Quùm mare Rubrum nequaquam æſtui reciproco ſit obnoxium; hic tranſitus cum miraculo coniunctus haud immeritò cenſetur.

Negant autem Hebræi, à maioribus ſuis mare illud ſolidè, ſive à litore Ægypti in litus Arabicum, traiectum fuiſſe. ſed ad idem litus, ducto intra mare longo circuitu, ceu ſemicirculo, undè ingreſſi fuerant, revertiſſe. Quia Iſraëlitæ, ante tranſitionem, in deſerto Ethanis hæſiſſe; & poſtquam tranſiſſent, in eodem offendiſſe, memorantur. Numer. 33. *Tranſierunt per medium mare in ſolitudinem.* Vbi triduum vagati caſtra in Marà poſuerint. Exod. 15.

Deinde mare Rubrum, Aegyptum ab Arabià, non autem à Terrà-ſanctà diſpeſcit. ut neceſſe non videatur fuiſſe, in mare ingredi; niſi ut Pharao, cum ſuis perſequens, ſubmergeretur, & pœnas tot ſcelerum lueret.

Huc acceſſiſſe aliud volunt miraculum. ut non unus, cunctis ſimul Tribubus, in mare ingreſſus pateret; ſed mare ipſum, virgà percuſſum, duodecim in parteis, ceu ſemicirculos, fuerit diviſum. Pſal. 135.

Nahaſſon, cum Aminadabo patre, Aaronis ſocero, Iudææ Tribus principes, primi Moyſem in mare ſecuti produntur.

Artapan. apud Euſebium. Caſum illum dupliciter narrari, ait. Memphitæ quidem aiebant à Moſe, uti locorum gnaro, æſtum maris, ſive reciprocationem, tranſmiſsioni commodam, fuiſſe obſervatam. Quemadmodum & Ioſephus memorat; Alexandro in Aſiam ducente, Macedonibus Pamphylium mare ceſſiſſe, & illic iter aperuiſſe: quùm Deus, eius operà, ad evertendum Perſidis imperium, uti decreviſſet. quod rerum ab illo rege geſtarum ſcriptores teſtantur. Et Strabo libro 16. Quo tempore, inquit, Ptolemæenſes cum Sarpedone, duce Demetrij, pugnárunt in litore, inter Tyrum & Ptolemaidem: fugà inſigni facta, pelagi fluxu, qui inundationi adſimilis eſſet, fugienteis, obrutos: atque alios in pelagus abreptos, alios in locis concavis mortuos & relictos fuiſſe. Pòſt defluente iterum æſtu, corpora detecta, atque oſtenſa, inter mortuos piſceis, promiſcuè iacere. Vid. Athen. l. 8.

Heliopolitæ verò: Quum rex, Gazæ, furtim ex Aegypto per Hebræos aſportatæ, cupiditate, & facti indignitate commotus, magnam manum in eoſdem educeret; & Hebræi cedentibus aquis, duce Moſe, incolumes tranſirent; Aegyptios cum rege temerè ingreſſos, tum fulminibus, tum refluentibus aquis, fuiſſe exſtinctos. Hæc ille.

Tunc verò Moyſes, incolumitate ſuorum, & exitio hoſtium, & Dei in primis virtute exſultans, Carmen, hexametris, ut multi tradunt, verſibus, Epinicium, cum omni virilis muliebriſque ſexûs turbâ, cecinit. Quod idem fratris exemplo, Maria, cum fœminis, fecit alternis. Hoc autem Carmen; Lini, Muſæi, Orphei Hymnos, annis plus ccc. anteceſſit.) Et Hebræi ſpolijs hoſtium, armiſque, ad litus adnatantibus, adſatim & impunè potiti, quibus adverſus Amalecitas, & Chananæos deinceps uſi.

Verùm hanc recentem, ex tam inſperatâ ſalute, lætitiam, inſolens per loca ſqualida, & extremâ ciborum aquarumque inopia infeſta, itinerum moleſtia, offuſcavit.

Quùm namque ex triduanâ per ſolitudinem viâ laſſi, & ſiti confecti, in Maram veniſſent: & aquæ ibi, non ſine probabili communis levamenti ſpe, repertæ, tàm amaræ eſſent, ut neque hominibus, neque iumentis. uſui forent, (à quo vitio nomen, Mar, conveniens loco impoſitum eſt) impotentis populi contumacia in Moyſem iam efferebatur; niſi ipſe à Deo edoctus, fruſtum ligni (typum Crucis) aquis immiſiſſet; & dulcem saporem fluentis reddidiſſet. (Ioſephus tradit, à robuſtiſſimo quoque puteos certatim exhauſtos; & aquam ex continenti agitatione puriorem, non adſpernando potui fuiſſe. Sic ille multa Naturæ iniquiùs attribuit, quæ Dei propria.)

Exin promotum agmen, apud Elim (Ioſ. Ilym) XII. aquarum fontibus, & LXX. palmis repertis, conſedit. (Ioſephus ait, hos fonteis non ita aquarum largos fuiſſe; neque palmas à fructibus tàm uberes, ut operæ pretium feciſſe viderentur. atque hinc nova murmuris occaſio) Hic locus irriguus, ita dictus, quod paſcendis arietibus aptus eſſet.)

XXXI. die (qui menſis ſecundi, xv.) venerunt in Sin, deſertum, inter Elim & Sinam. ubi farinà, quam ſecum ex Aegypto raptim, & ſine fermento. vt quidam volunt, extulerant, deficiente; populus in querelam de fame effuſus, Moyſem cum fratre increpabat: & priſtinum Ægypti ſervitium, cum adſolità, ſcilicet ibi, ſaturitate ventris, deſiderate clamitabat.

Tum autem ſub veſperam, uti Deus Moyſi, multùm turbato & deprecanti, promiſerat; greges Coturnicum, ſupernè (ſive è mari propinquo) demiſsi, caſtra opplevêrunt. (hoc genere alitum, præ cæteris, Arabicus ſinus abundat. Ioſ.)

Et poſtero die, extra Caſtra, parvis quibuſdam ſiliquis, rori adſimilibus, ſolum coopertum animadvettêrunt. quarum ſpecies, in modum coriandri ſeminis, glaciali albedine erat, & pruinæ adfinis. (Manna, minutum & rotundum, inſtar coriandri, colore lucidum & album, ſapore melleum) Illud autem quotidie, præter ſabbata, recens decidit deinceps: ut talis commeatus divinitùs & perpetuùm ipſis ſuppeteret. (Ioſeph. tradidit, ſuâ etiam ætate, totam eam regionem, hoc mannæ genere (fortè, medico) compluì ſolitam.

Tum per Moyſem populus admonetur. *Panem hunc eis Dei munere demiſſum: unumquemque, paratis in id vaſculis, tantum uſurpare matutino tempore, ante Solis, (ne idem tabefaceret, & in putorem reſol-*

reſolveret) exortum, debere, quantum in diem unum, pro numero, ſingulis ſatis eſſet. Sexto tamen die, quia Sabbato colligi nefas eſſet, duplum praſumerent.

Hîc primam Sabbati celebritatem, Deo ita iubente, agitárunt, ſive verius reſtituérunt. Nam Sabbatum ab initio Mundi inſtitutum fuerat & cultum. ſed in Ægyptiâ ſervitute forté oblitteratum.

At quùm populus, parùm dicto audiens, ex reconditis, in poſterum quoque diem conſuleret, ea quæ repoſuerant, diro fœtore in vermeis efferveſcere vidérunt. quùm die ſexto collecta, & in Sabbatum reſervata, integra permanerent.

Hoc, Hebræi per XL. ann. continenter, depluente cibo uſi ſunt. Cuius ſapor melli, & ſimilæ oleo imbutæ, proximus, atque adeò omnem ſuavitatis guſtum palato exhiberet. Nomen autem Manna, ex admirantium iteratâ voce, *Man-hu! Quid hoc eſt?* fluxiſſe traditur.

In tam-divini autem muneris teſtimonium, Moyſes gomor unum (quæ decima pars eſt Ephæ: al. tres ſemicotylæ. al. cotylæ Atticæ cum dimidiâ. al. 4. libræ.) ex eo ſemine plenum, vaſe aureo, in Tabernaculo adſervandum, poſteris reliquit.

Motis ex eo loco caſtris, (Num. 33. *Egreßi (de Sin) venérunt in Daphca. inde caſtrametati in Alus.*) Vndè quùm in Raphidim perveniſſent; & nova aquæ penuriâ tentarentur; vix à Ducis exitio temperárunt. Verùm hic, Domino mandante, apud Horebum, virgâ petram percutiens, largè aquæ copiam fecit: & loco nomen, à Deo importunis Hebræorum iurgijs Tentato, MASSA, impoſuit.

Hebræis autem in Raphidim aliquam-diu commorantibus; Amalecitæ (Ioſep. Qui Goboliridem regionem; al. Gebaleniam; & urbem Petram, incolebant. quique ſuos laté vicinos, adverſus Hebræos, ſibi ab Eſavo uſque inviſos, ceu Ægyptiorum fugitivos; in expeditionem inſtigárant) populi Iſraëlitici caſtra incurſionibus vexabant.

Moyſes verò ſuis in prœlium animatis, & eductis, quùm Ieſum (Navéi, è tribu Ephraimitide, F. qui anteà Hoſee, & mox Ioſuë, dictus eſt) bellatoribus delectis præfeciſſet; adſumtis ſecum Aarone fratre, & Hure (ſororis Mariamnes marito, Ioſ. ſpectator pugnæ futurus. in montis verticem conſcendit. Et quùm dubio eventu, acies concurriſſent; ex alternâ, inter precandum, brachiorum, in eodem Moyſe, in altum contentione; aut deorſum remiſſione. tandem eiuſdem perſeverantiâ & precibus victor Ieſus, hoſteis, in noctem, variè cecidit. Et eoſdem in poſterum (id factum Saüle rege) internecino bello perſequi, omnemque memoriam penitùs delere, iuſſus eſt. Ioſep. ait incruentam fuiſſe victoriam, & ne unum quidem ex Hebræis fuiſſe deſideratum. quùm hoſtilium contrà cadaverum numerus vix præ multitudine iniri potuerit. Et Moyſen, mactatis victimis, aram DEO VICTORI poſuiſſe.

Per idem tempus, (alij tamen hæc acta putárunt ſub exitum primi ab Egreſſu anni, ut hîc ſit hyſterologia) Iethron (quem quidam, Raguel patri, in pontificatu, ſive Sacerdotio, & principatu, apud Madianitas, ſucceſſiſſe, volunt) Socer, vel adfinis Moyſi; dum famâ accepiſſet admirabilem, Deo propitio & auſpice, Iſraëlitarum ex Ægyptiâ ſervitute liberationem, & res à Moſe præclarè geſtas; Sephoram (ſive filiam, ſive Sororem) quæ Moſi nupta, proficiſcente in Ægyptum viro, vel domi reſederat (ut vult Sulpit. vel, ut ſuprà & veriùs, irata, an lubens! præ metu Pharaonis, in patriam reverterat. & unà communeis liberos, Gerſamum & Eliezerum, ad Moyſem reduxit. qui tunc ad Horebum montem, ubi Rubum anteà ſine noxâ ardenté conſpexerat, caſtra erat metatus. Et is ab illo amicè acceptus, & de omnibus Dei in Hebræos beneficijs edoctus, Deum, ſalutis & libertatis auctorem, holocauſtis & fauſtis carminibus, unà cum Aarone & optimatibus, concelebravit. (Hæc Iethronis in verum Deum pietas & fides, à poſteris, Rechabitis, accepta & propagata. 1. Paralip. 2.)

POLITIA, SIVE REIP. INSTITVTIO.

IDEM Iethron Moyſi, quem continenti quotidianorum negotiorum mole obrui videret coram, & indoleret: qui unus lites omneis cognoſceret, atque omnia iudicia exerceret: auctor fuit, ut alijs in partem onerum vocatis, laborem ſibi ipſe minueret, & graviora tantùm reſervaret. itinerum, ac publicorum operum, earumque rerum curam, quæ ad Deum, eiuſque colendi ritus, pertinent, ageret. Et partim Iudices ac magiſtratus, ex omni plebe delectos, induſtriâ & pietate ſpectatos, veritatis iuſtitiæque amanteis, & avaritiæ exoſos, litibus ex iure aut æquo dirimendis præficeret. Partim copijs luſtratis, & in certas parteis ordineſque diſtributis, Principes, Tribunos, Centuriones. Pentecontarchos & Decanos, caſtrenſibus negotijs, bellicisque munijs addiceret.

Neque ita multo-pòſt, Deo monente, Concilium ex LXX. Senioribus, qui unà ſecum publica populi onera ſuſtinerent, idem inſtituit.

Iethrone in patriam reverſo, frater eius Obabus Moyſem comitatus eſſe traditur.

Menſe autem tertio, (qui Sivan dictus, Maio noſtrati reſpondet) die tertio, (qui ab Egreſſu dies erat XLVII. aut XLIIX.) ad montem Sinæum, omnium eâ in regione celſiſſimum, & quâdam Numinis religione horrendum, perventum eſt. Vbi Moſes à Domino adſcendere iuſſus, admonetur ut populus in tertium diem (qui futurus erat L. ſive πεντηκοστὴ, ab Egreſſu; & ſextus dies menſis ineuntis) omni animi corporiſque cultu, ſanctimoniæ operam darent; DEI voces legeſque audituri.

Poſtea-quàm verò DEVS monti inſtitiſſet; validis tubarum clangoribus aër perſtrepere; & denſæ nubes, crebris cum tonitribus & fulminibus, ingeminari. Et Moſes quidem, cum Aarone, in montis cacumine, propter Deum: populus verò, de loco ca-

co caſtrorum egreſſus, cum reliquis ſacerdotibus, circa montis ima conſiſtere.

Inter hos terrores, Lex data: ſive DECALOGVS ex ore Domini, ſive Angeli. poſteà à Moſe in librum relatus. Cuius hæc capita.

1. *Non erunt tibi, ô populus Hebræorum, Dij alieni, præter me, qui te de Ægypto eduxi, & à ſervitute liberavi. Neque vllum tibi idolum, aut effigiem ex rebus cœleſtibus aut terreſtribus, efformabis, quod colas aut adores.*

(Exod. 23. Neque per externorum Deorum nomen iurabitis.)

2. *Non abutêris Dei nomine, ſive inter iurandum, ſive quidpiam faciendum; temerè & in vanum.* Pœna periurio comes erit.

3 *Sabbato feriaberis*; neque, in rebus divinis deditus, opere ullo profanabis.

4 *Parentibus honorem debitum præſtabis.* quo facto vitæ diuturnitatem in terrâ promereberis.

5. *A cæde abſtinebis.*

6. *Non adulteraberis.*

7. *Furtum non committes.*

8. *Falſi teſtimonij dictionem adverſus proximum tuum non depones.*

9. *Non concupiſces uxorem proximi tui.*

10. *Non domum, nec agrum: non ſervum, neque ancillam: non bovem, neque aſinum: neque quidquam alienum.*

LEGES autem geminas Deus præſcripſiſſe videatur: ex quibus una ad religionem, decem præceptis comprehenſam; altera ad Iudicia, ſive Diſciplinam civilem, pertineret. quæque potiſſimùm de Cæde, Furtis, Vſurâ, Stupris, & Falſi teſtimonij dictione, &c. ageret.

Quùmque ea Deus, quæ dixi, palàm promulgaret: & Tubę nihilo minus circumſtreperent, lampadeſque inardeſcerent; & fumo mons undique omnis obtegeretur: populus præ timore rei inſolentis cohorreſcens, neque Dei vocem ſuſtinens; popoſcit à Moyſe, ut ipſe ſolus cum Deo colloqueretur, & audita ad ſe referret. Ille autem propria Iudiciorum præcepta à Deo iuſſus eſt exponere. quorum hæc ſumma.

PRÆCEPTA IVDICIORVM PROPRIA.

„HEBRÆVM *puerum, pecuniâ emtum, ſex quidem annis eſſe ſerviturum: ſed poſt hac, unà cum uxore, ſi quam antè habuerit, liberum fore. Sin autem ſponte ſuâ, præ nova uxoris, & liberorum, quos ex eâ ſuſceperit, deſiderio, in ſervitute priſtinâ permanſerit; aurem ſibi ſubulâ, ad poſteis herilis domûs, perforari; & perpetuæ ſe ſervituti* (ad Iubilęum uſque) *coram Iudice, addici patietur.*

„*Filia, quam pater famulatui cuiuſpiam mancipârit; more ancillarum, quùm libertate ea donantur, ſine mercede, ſervitio non exibit. Si hero, cui tradita fuit, diſplicuerit, ab eo dimittetur. Neque, ſi eam aſpernatus fuerit, genti alienæ vendere fas erit. Si filio eam ſuo deſponderit; pari cum filiabus dote honeſtabit. Si is alteram ſuperduxerit; nuptias puellæ, veſtem & dotem, ceu quoddam amiſſæ pudicitiæ pretium, procurabit. alioquin gratis exire licebit.*

„*Si quis hominem volens occiderit, capite pœnas luat. Qui imprudens; ritè exſul in Aſylum, ſibi conſtitutum, perfugiat. Qui malignè & per inſidias occiderit, à Dei etiam altaribus avulſus, morte plectatur.*

„*Qui patrem, matremve pulſaverit, convicium ve eis dixerit, capitali ſupplicio adficitor.*

„*Si quis Hebræum, mangonio ſive plagio ſubreptum vendiderit; noxæ convictus, morti dedatur.*

„*Si rixâ inter viros coörtâ, alter alterū ſaxo pugnove percuſſerit: neque mors fuerit conſecuta: ſed ille, poſt aliquantam, ex infirmitate aut vulnere, in lectulo decubationem, convaluerit. percuſſor à crimine quidem erit immunis; ſed deſitas læſi operas compenſábit, & ſoſtra medico perſolvet.*

„*Si quis ſervum proprium, ſervamve, flagris ita ceciderit, ut eo ex ictu, è-veſtigio, obeant; reus iudicio fiet. Sin ad biduum illi ſupervixerint; noxa eximetur.*

„*Si iurgio inter viros exorto, alter mulierem prægnátem percuſſerit, & partum, illâ ſuperſtite, excuſſerit; multam, quam arbitri conſtituerint, marito exſolvet. Sin mors mulieris fuerit ſubſecuta, ſanguine luet.* Et in ſimili cæterorum membrorum ruptione aut offenſione, pœnam, ex pacto & lege, Talionis ſubibit.

„*Si quis ſervo aut ancillæ oculum dentemve extorſerit; ipſi vindictâ liberabuntur.*

„*Taurus, ſi cornibus hominē petens occiderit, lapidibus obruetur. Si verò dominus vitij in beſtiâ gnarus, & palàm à vicinis commonitus, minùs conſuluerit: aut ipſe morte punietur, aut pretio ſe redimet, quantum accuſator popoſcerit. Si ſervum taurus occiderit; bove lapidato, triginta drachmæ domino numerabuntur.*

„*Si bos aut aſinus, in ciſternam, quam quis recèns effôdit, neque cooperuit, fortè deciderit; ab illo pretium enectæ pecudis exigetur.*

„*Si bos alienus alterius bovem peremerit; ipſi domini inter ſe, & vivi bovis pretium, & cadaver emortui, diſpertient. Quòd ſi dominus vitij in tauro præſcius, non conſuluerit; taurum ſuum cedet, & cadavere alterius integro potietur.*

„*Si quis bovem aut ovem, furto ſublata, occiderit aut vendiderit; in illo quincupli, in hoc quadrupli pœna eſto.*

„*Si fur in ipsâ ædium effractione, vel parietū ſuffoſſione prehenſus, letale vulnus acceperit; percuſſor à culpâ criminis immunis erit.*

„*Sin orto Sole id patrârit, iam homicidij pœnas luet.* (Al. Nocturnum furem occidere, fas: diurnum, nefas eſto. niſi cum telo furtum tueri contendat.)

„*Si fur furto reddendo non eſt, venumdetur.*

„*Si viva penes abactorem pecora reperiantur; dupla reſtituito.*

„*Si quis agrum alienum, vineamve læſerit: aut iumenta ſua in alterius ſata, ad depaſcendum, inegerit; ex ſuo agro, vineâve damnum reſarcito.*

„*Si fortuito incendio vel ſegetes, vel acervi fru-*

gum exuſti fuerint; damnum ab eo, qui ignis ſuccenſi auctor fuerit, reciperabitur.

,,*Si depoſitum perierit; is, penes quem depoſitum fuerit, ſi modò nihil ſe dolo egiſſe apud Iudices iurárit, non tenebitur. Alioqui ipſe, uti & fur inventus, duplionis pœnam ſubibit.*

,,*Si quis aliena cuſtodiæ iumenta ſua commiſerit; eaq́, nullo inſpectante, mortua aut debilitata, aut ab hoſtibus capta fuerint, depoſitarius, interpoſitâ iuriſiurandi religione, abſolvetur. ſi furto ablatum, damnâs deponenti eſto. ſi à beſtiâ interceptum, cadavere reddito, liberabitur.*

,,*Si quid eius, quod dixi, generis, utendum quis à proximo acceperit; & , abſente domino, emortuum aut mutilatum fuerit; de damno tenebitur. Domini verò præſentia, potiſſimùm ſi id alter conductum operis ſui mercedi imputet, eundem excuſabit.*

,,*Si quis virginem nondum deſponſam corruperit; dotabit eam, & ita uxorem accipiet. ſin pater puellæ nuptias recuſârit, dotem raptor dabit.*

,,*Maleficorum crimini obnoxios, è medio tollendos curabis. Et qui cum pecude ſe commiſcuerit; quique Dijs alienis immolárit: morti dedatur.*

,,*Advenis nullam moleſtiam exhibebitis.* ob memoriam veſtræ in Ægypto peregrinationis.

,,*Viduis & orphanis nihil incommodabitis: alioqui uxores veſtræ & filij, vobis vindice Dei gladio interemtis, pari cum calamitate conflictabuntur.*

,,*Pauperem è tuâ gente debitorem, nec importunâ exactione, nec acerbis uſuris oppreſſum tenebis. neque eius veſtem, niſi ad ſolem occaſum, oppigneratam detinebis.*

,,*Iudicibus & principibus populi, diras non imprecaberis; nec eos maledictis inceſſes.*

,,*Decimæ & primitiæ ſine morâ exſolvendæ. & omnia tam ex hominibus, quàm animantibus, primigenia, Domino, rerum omnium creatori ac principi, ſeptimo die offerenda. Et ſanctitati ſtudendum ijs, qui Deo grati eſſe velint.*

,,*A carne, quam feræ mordicus prægustárit, abſtinendum.*

,,*Coitiones in mendacium, aut falſum teſtimoniũ, aut quâcumque in malitiâ, non facienda. Nec à vero aut æquo diſcedendum.*

,,*Inimici pecus, exerrans, non præteribis, ſed reduces. & ſi id oneri ſuccubuiſſe videris, ſublevabis.*

,,*Innocentem & iuſtum non occides.* Ea namque impietas Deo ſummè exoſa eſt.

,,*Munera non accipietis.* quibus vel prudentes excæcantur; vel iuſti etiam ad perverſitatem inducuntur.

,,*Advenæ benignè à vobis habendi.* quales apud Aegyptios fuiſtis.

,,*Sex diebus opus faciendum: ſeptimo, qui ſabbatum eſt, requieſcendum. Et poſt continentem ſex annorum ſementem, & frugum perceptionem; ſeptimi anni reliquia pauperibus & egenis relinquẽda.* (Qui Annus, Sabbaticus dictus: ut Quinquageſimus, Iubilæus.)

FERIÆ ANNIVERSARIÆ.

Hiſce omnibus, quæ obſervanda Hebræis Deus propoſuerat, iſta deinceps ſubiecit:

Quotannis tres ferias ſolemneis, ſuis quaſque vicibus, & muneribus votivis, concelebrabitis.

1. *Paſcha, cum Azymis, per ſeptiduum, quo menſe ex Ægypto egreſſi eſtis.* (Qui primus, & Nisan, & novarum frugum, dictus eſt; & in verum incidit Æquinoctium.)

2. *Pentecoſten* (cui præcidaneæ præmetiæ meſſis triticeæ) *ipſo die quinquageſimo, poſt alteram Azymorum diem. menſe Sivan*, & [illegible]

3. *Scenopegia*, ſive Tabernaculorum, quæ feriæ, alijs, uti Tubarum, Expiationum, ſive Ieiunij, & Collectorum feſtis, erunt ſuccidaneæ. collectis tunc demum ſub exitum anni (al. redeunte anni tempore, *Tiſri menſe, ſive Septembri præcipiti,* ſub æquinoctium auctumnale (Quo annus, ex antiquo Hebræorum more, deſinebat olim & inchoabatur) omnibus ex agro frugibus, quæ conduntur; & vel areæ, vel torculari deſtinantur.

Ter itaque quotannis, quibus dictum eſt, ferijs, quidquid maſculi ſexus fuerit, in Templo, quod Dei cultui conſecratum eſſet, ſiſtere ſe; & frugum primitias comportare, iubentur.

Quæ autem Deo offerenda erant, azyma eſſe oportebat. Et ne ſacræ flammæ materia deeſſet, hoſtiarum adipes eodem die abſumi.

Ab earum autem animantium, quæ recèns in lucem prodijſſent, & adhuc tenellæ eſſent, eſu abſtinendũ: neque eas, materno ſalitim lacte, condiendũ.

Divs prętereà, ſi eiuſcemodi mandatis ſedulò & conſtanter obtemperarent, & Angelo, quem ducem itineris ipſis erat præbiturus, audientes dicto forent: omnibus viciſſim bonis cumulatos & tutos, in vacuam Chananææ regionis poſſeſſionem introductum iri, promittit. Quæ quidem a mari Rubro, ad mare Palęſthinorũ; & à deſerto Ægypti, ad fluvium uſque Euphratẽ, longè lateq́; extenderetur.

Poſtero die (à lege acceptâ) Moſes, Altario, ex XII. lapidibus, ad montis radices exſtructo: ſive XII. Titulis, aut columnis per XII. Tribus erectis, totidem vitulos immolavit: & populum ſanguine adſperſit. Sanguinẽ fœderis, quod Deus, ex recenti legis lectione & adprobatione, cũ illis pepigerat, interpretatus.

Ipſe verò rurſum in montem, in quo Dominus conſiſtebat, iuſſus adſcendere, Aaronem, & Nabadum Abiudumq́ue eius filios, & LXX. natu maiores, ſecum adſcivit. Hi quantumvis Dominum ipſum intueri non valerent, locum tamen, in quo ille ſtare; aut thronum, in quo conſidére, & pedibus premere videretur, inſpexerũt. mirabili quaſi lapidis Sapphirini formâ, & eximiâ ceu cœli ſereni claritate, ſpectabilem. Et tantùm abfuit, ut LXX. illi, qui procul à caſtris, ad Deum videndum, receſſerant, ullo incommodo ſint adfecti; ut eadem etiam naturę munia, eſu & potu, teſtarentur.

Moſes autem à Domino arceſſitus, ut Tabulas lapideas, & legem ac mandata, in eis exarata, acciperet; eamq́ue doctrinam populo traderet. ſenioribus foris exſpectare, & ſiquid interea in populo controverſum eſſet, ad Aaronem & Hurem referre iuſſis; ſolo Ioſuâ comitatus, ad altiora conſcendit. Tunc verò mons nube opertus eſt: & Gloria Domini ſuper Sinæo monte, ita nube contecto, ignis ardentis lateque conſpicui in morem, diebus ſex habitavit. (Eo autem die Moſes & Ioſua ieiu-

nio ini-

n[illegible] e [illegible]utantur.)

S[illegible], Moſes ſ[illegible]us (Ioſuâ in priore loco adhu[illegible]e, uti videtur, [illegible] caligine evocatus, in montis cacumen; & in interiorem nubem, quæ D[illegible] circumſteterat, ingreſſus XL. dies, totidemq[illegible] noćteis illic hæſiſſe traditur.

Qu[illegible]pore, Deus cultus ſui exercendi rationem [illegible] & ceremonias præſcripſit. quæ Tabernacul[illegible] ſuis vaſis; Arcâ teſtimonij ſeu fœderis; Or[illegible] ſeu Propitiatorio, cum 2. Cherubis; Menſâ; Candelabro cum lucernis; Altari, cu[m] lebetibus, &c. Veſti[illegible]us Aaronis & filiorum ſacerdotum, eorumque con[illegible]randi ritu; ſacrificijs quotidianis, Altari Thymiamatis, Labro æneo, Sabbati obſervatione, & alijs fere continerentur.

Ad hæc autem omnia efficienda, peritiſſimos artis opifices duos, Beſeleëlum F. H[illegible], nepotem Hur, ex Tribu Iudæâ (Ioſ. Vronis & Mariammes, quæ Moſi ſoror, filium. Lapid. Hic Hur filius C[illegible]bi, qui fuit Eſronis, qui fuit Phareſi, qui fuit Iudæ. Et Ooliabum filium Achiſamec[h]. Ioſep. Elıabum Iſ[a]machi F.) ex Danitis, nominavit. Duas denique lapideas Teſtimonij tabulas, quas ſuâ manu ipſe deſcripſerat, Moſi tradidit.

Hæc fusè tractantur à 25. c. Exod. ad 32.

IDOLOLATRIA, ſive VITVLI ADORATIO.

DVm autem in monte immoraretur diutiùs [illegible] populus deſperato eius reditu, (Ioſep. [illegible] ali[illegible] à beſtijs devoratum, alij à Deo raptum, [illegible]abant) Aaronem adgreſſi, ut Deorum, qui ſi[illegible], duces poſthàc in Chananæam ituriis, vel in Aegyptum reditûs, eſſent, ſimulacra faceret, adegerunt. At ille gravatè, ex auro collatitio (in[illegible]ous matronarum & puellarum) Vitulum (quod f[illegible] Apim, ſive Serapim Aegyptium, ex patriâ ſu[per]ſtitione, adorare conſtituiſſent) opere fuſili conflavit, & ſcalpello efformavit. Quo conſpecto, *Deos illos eſſe, qui ſe ex Ægyptiorum ſervitute vindicâſſent, læti conclamârunt.*

(Ioſ. hoc crimen populi ſilentio præterit; fortè ne gentem ſuam apud Ethnicos tam impiæ ſtoliditatis traducat.)

Hoc factum Aaronis variè varij interpretantur.

Ipſe ut tam improbæ populi pervicacitati morã objiceret, Al[t]ari ex-adv[er]ſum erecto, ferias in craſtinum Deo ſolenneis, præconis voce indixit: & fortè, unà cum [i]is, qui meliùs ſentirent, (inter quos N[a]dab, Abiu, Hur & LXX. Seniores) piaculareis, pro crimine, quod invitus ſuſceperat, victimas immolaſſe, cenſeri poſſit. quùm populus contrà, vino & ventri deditus, cantu & choreis Idolum novum veneraretur.

Lapidan. vult hic lapſum Aaronem, qui ſtudio popularis auræ & ambitione eò ſit adductus; ut non ta[illegible], ſed ſponte ſua Altare Vitulo ædificârit. E[illegible]. Sâ Ferias Domini, non Vituli, dicit. ſperabat ſcilicet Moſen priùs rediturum.

Theod[illegible]. Si p[illegible]ſitum & ſcopum huius facti co[illegible]re[illegible]us non[illegible] Aaron indignus veniâ, qui He[bræ]os in Aegyptum recogitanteis diſtinere voluerit. Diodor. Veritus, ſi fortè cauſſam non ſuſce[illegible], ne ſibi alium principem legerent. moras & difficultates interpoſuit. In Vituli dedicatione adeò tempus exegit, ut Sacrum in Moſeos re[illegible] [i]nciderit. Poſtridie eius diei Altare Domino cum e[xtru]xiſſet, ſacrificium obtulit pro tanto crimine, quod invitus ſuſceperat.

C[y]rill. Aaronem bellè irriſiſſe ſacrilegorum conatus [illegible] ſimulacro Vituli producto, ſubiecit; *En bi[illegible] Dij tui!*

Vi[c]tor. ipſe ad Moncei. Si propius animadvertimus, & in conſtructione altaris, & ſolennitatis in di[e] craſtinum indictione, aliquid vi[illegible], quod Aaronem vehementer purget à crimine, factique infamiam non parùm extenuet. Vt per motam temporis ardor populi paullatim deferveſceret; poſſetque intereà de Moyſe nuntius aliquis intervenire; differt ſolennitatem. Quo facto oſtendit ſe animo ab hâc impietate alieniſſimo fuiſſe. licet metu fortaſſe-an rem abſurdam, ut priùs, fecerit, &c. Sic illi.

Hanc populi ſui inſaniam, ex alto, nec ſine iuſto dolore, deſpectans Deus, improbos, & tot beneficiorum immemores, niſi à Moyſe, qui-cum adhuc colloquebatur, animitùs fuiſſet exoratus, penitùs delere decreverat.

Digreſſus itaque inde Moyſes, poſtquàm populum, in luxu & ſacrilegio deditum, ſaltare coràm deprehendiſſet; duas è lapide Tabulas Teſtimonij, quas manu Dei exaratas, & ab eo acceptas, deferebat, ad montis radices impegit & confregit. Quùm enim Tabulæ iſtæ dotalium inſtrumentorum inſtar haberent; Sponſa verò in ipſo limine Thalami ad committendum adulterium declinâſſet; iure dotaleis literas confregit.

Vitulum exuſtum, & in pulverem comminutum, in torrentem, qui è monte exoriebatur, proiecit, & potum ex eo, populo, miſcuit & propinavit. Atque adeò, acceptâ Aaronis purgatione, Levitas ad ſe adgregavit: & concurſu per caſtra facto, diſtrictiſque gladijs, promiſcuè & nullo diſcrimine, eos ex populo, quos nuditas, (honoris priſtini & divini præſidij inopia) & vultus, fortè-an, tanti ſceleris conſcius, arguebat; trucidare præcepit. Quo impetu XXIII. (al. XXXIII. At 70. Interp. III. tantùm) millia nocentium virorum perémpta traduntur.

Poſtero die Moyſes, expoſitâ, coràm reliquâ multitudine, peccati, quo Deus offenſus fuerat, gravitate; ipſe eum, pro ſceleris admiſſi veniâ, deprecaturum ſe, ſpopondit. Quod tanto quidem animi ſtudio & contentione fecit, ut potiùs è libro Vitæ expungi paſſurum ſe diceret, quàm populus divinæ miſericordiæ expers negligeretur.

Quùm nihilominus Moyſes Deum non ſuſtinere audij[ſſe]t, ut inter eos amplius verſetur: ſed Angelo negotium daturum, quo duce in ſedes ſibi promiſſas deducantur; à precibus non priùs deſtitit, quàm Deum exoraſſet, ut ſuâ ipſe præſentiâ eos porrò prot[e]gere & ducere dignaretur. Atque immò, quùm populus, tam acerbâ divinæ iræ d[enunti]atione perculſus, depoſito ad Horebum ornatu, [v]iliore quoddam pœnitentiæ pe-

tiæ ſpecimen ediidiſſet;Moyſes Tabernaculum extrà caſtra, uti tantæ gratiæ indigna, conſtituit; & populi controverſias ibidem diremit. Et quotiens in id fuiſſet ingreſſus, columna nubis pro foribus adſtare, & DOMINVS coràm cum Moyſe colloqui viſebatur.

Illi autem, pro tam intimæ familiaritatis iure, depoſcenti, ut Dominum in maieſtate propria adſpectaret; reſponſum eſt: faciem, ſive formam Dei radiantem, mortalibus oculis cerni non poſſe: poſteriora tamen eius, ſive tergum (ſpeciem humanitatis CHRISTI, ſive Carnem in Transfiguratione) aliosve diuinæ gratiæ effectus, videre conceſſum. (Idque per foramen petrę, hoc eſt, oculum fidei, ſpe contemplantem rerum abditarum arcana.)

Iuſſus ille duas tabellas, inſtar priorum, quàs confregerat, præcidere, & máne iterum in montis verticem, ſine arbitris, adſcendere; ibi Deum, nube lucidâ obtectum, multa deprecatus, & propitium nactus; multaque viciſſim, *de commercio cum profanis gentibus in poſterum vitando; de ob[illegible]dâ anniverſariarum feriarum, Pa[illegible], & Scenopegiorum, atque adeo Sabbatorum, celebritate: de primigenis Deo conſecrandis,* [illegible] edoctus; poſt dies XL, totidemque noctes, ſine potu & cibu, in iam ſuavi Dei adloquio tranactas, cum novis Federis, ſive X. præceptorum, Tabulis, manu Dei inſcriptis, menſe ſeptimo, qui Tiſri dicitur, & Octobri noſtro ex parte reſpondet, decimo die eiuſdem menſis, hoc eſt, ſecundo noſtri Octobris) de monte deſcendit.

Eius autem, in deſcenſu, facies tantâ luce renidére viſa eſt, ut intueri eum Aaron & populus non valerent. & quòd inuſitatâ radiorum, quos e fulgore Dei, ſecum colloquentis, contraxerat, & cornuum in morem diffundebat, claritudine adſtatium oculos præſtingueret; ipſe vultum velamento obtegere coactus eſt, atque ita palàm Dei mandata retulit.

SACRÆ CEREMONIÆ, VESTES, ET TABERNACVLVM.

POSTRIDIE itaque, quæ ſibi à Deo præcepta fuerant, exponere palàm cæpit: quæ ſcilicet ad cultum divinum pertinerent. de Sabbato, Primitijs, Tabernaculo conſtruendo, Arcâ, &c. Sic ut Hebræi verbis eius accenſi, aurum, veſteis, purpuram, byſſum, gemmas, (Aegyptiorum ſpolia) aliaque munera, certatim & in commune contulerint, ex quibus Tabernaculum, eiuſque interiora ædificarentur. Vt ob immoderatum in conferendo ſtudium, Præconis voce, populus ab ulteriore largitione coërceri debuerit.

Omne aurum*, quod oblatum eſt in donarijs, (& dein expenſum) XXIX. Talentorum fuit, & DCCXXX. ſiclorum, ad menſuram ſive pondus Sanctuarij.

Talentum vulgarium, libræ erant LX. Sacrum verò CXX.

Libra, quæ & Mina & Pondo; Vnciæ XII. al. Sicli XXV.

Siclus vulgarius, drachmæ II. Sacer, IV.

Alijs verò Talentum conſtabat Minis C. & Mina drachmis CCXL.

Alijs Talentum valebat III. Millib. Siclorum.

(Lapidanus vult Talentum Auri, valuiſſe XII. Mill. coronatorum Francicorum. & Argenti, III. Mill. florenorum.)

Collatum verò fuit ab ijs omnibus, qui de DCIII. Millib. & DL. Armatorum, annum viceſimum, & ſuprà, exceſſerant.

Fuerunt prætereà C. Talenta Argenti, & MDCCLXXV. ſicli. Æris quoque LXXII. M. & CD. ſicli. præter extraordinaria Mulierum, texendi & nendi peritarum, munuſcula.

TABERNACVLVM autem, Ædificium erat, Templi inſtar, ex lignis effectum, quod particulatim compingi ac diſſolvi, & quoquoverſus deferri poſſet.

In eo, locus interior & ſanctior, velo diſtinctus, Sancta Sanctorum, appellatus eſt. Et ibidem Arca Federis, cum duabus Decalogi Tabulis, adſeruabatur: quæ, operculi vicem, habebat Propitiatórium, aliàs Oraculum, duobus Cherubis, alas ſuper-expandentibus, inſignitum. cui proximum Altare aureum Thymiamatis.

Extrà Velum autem, Menſa erat; cum XII. panibus ſacris, Propoſitionis. Candelabrum prætereà cum lucernis ſeptem, & Labrum aureum.

Extrà Tabernaculum verò; cum Labro æneo ex ſpeculis mulierum, Altare erat æneum Holocauſti.

Prætereà Atrium, obverſis in quattuor mundi plagas tentorijs, & columnis diſtinctum.

Hæc omnia â Beſeleëlo & Ooliabo, quos dixi, architectis (præter alios Opifices, iſtiuſmodi peritiâ præſtanteis, qui ultrò operas ſuas hic commodárunt) adfabrè elaborata ſunt. Idque ex præcepto Moyſis, in cerimonijs Levitarum, per manum Ithamari, qui Aaronis ſacerdotis alter fuit filius.

VESTES quoque, quibus Aaron, Moſis frater, unà cum filijs ſuis, Nadabo, Abiüdo, Eleazaro & Ithamaro, pridem deſignatus, & in ſacerdotij parteis adſcitus, inter ſacra miniſteria indueretur; ſummo ab ijſdem artificio confectæ.

Epomis, ſive Super-humerale, Ephod dictum. in cuius utroque latere ſinguli lapides (Onychini, al. Sardonyches, al. Smaragdi) auro incluſi; & arte gémmariâ ſenis utrimque Patriarcharum, ſive Filiorum Iacobi, hinc maiorum, inde minorum, nominibus inſculpti.

Rationale, quod Iudicij appellarunt, Quadrangulum, in pectore, cum quattuor lapidum ordinibus, in quibus itidem XII. Iſraëlitarum Tribus ſingillatim eſſent inſcriptæ. In eo erat Doctrina & Veritas (Hebr. Vrim & Thummim)

Tunica talaris hyacinthina: in cuius extremâ,

ad pedes

ad pedes,ſive talos uſque,parte, LXXII. mala punica totidem tintinnabulis intermiſcebantur.

Tunica è lino, ſtricta, rugæ omnis expers.

Feminalia linea, ad genua poplitesque promiſſa.

Baltheus, Cingulum ſive Zona quæ lineam Tunicam, umbilicum inter & pectus, adſtrictam cohiberet. & hinc, ad crura dependeret;indè,in lævum humerum retorqueretur.

Tiara, ſive pileolum rotundum, bifidum, non autem acuminatum: quæ & Cidaris.

Lamina aurea (Hebr. Corona ſanctitatis) quæ Tetragrammato Dei nomine inſcripta, fronti immineret.

2486. | Anno II. ab Egreſſu ex Ægypto, & à principatu Moyſis; menſis primi die primo, (quem VI. Kalen. Aprilis fuiſſe volunt) indictis ferijs & ſolemnibus ſacris, inunctum, erectum & dedicatum eſt TABERNACVLVM, ab omnibus ijs, quæ Deus Moyſi facienda mandârat, inſtructum. | 1464.

(Fuerat id à XXIIX. die menſis quincti, anni primi ab Egreſſu,per menſes VII.cum vaſis ſuis,fabricatum.

Eo conſummato,nubes ſupernè delabens omnia operuit:& Maieſtate DOMINI latè coruſcante, ipſe Moyſes aditu in tectum federis excluſus eſt. Eâdemque nube à Tabernaculo diſcuſſâ, Hebræi iter turmatim capeſſebant. & deſuper iterùm impendente,ſiſtebant. Toto namque itinere, & Nubem interdiu,& Ignem de nocte,Tabernaculo incubare conſpexêrunt.

Hactenus EXODVS.qui Liber totus ad primum annum attinet. Cuius quidem primi anni,(qui cæperat XV. die menſis Niſan, quo Phaſe primum celebrârunt) hæc ſumma eſt.

VII. die, ab Egreſſu, Hebræi ad mare Rubrum adpulſi ſunt.

Ad XV. uſque diem menſis inſequentis,(Aprilis) fermento; quod ſecum ex Ægypto exportârant,uſi. Deinde, in deſerto Sin, Mannâ, & ſemel Coturnicibus. (Exod. XVI.)

XXII. die, primam Sabbati celebritatem agitârunt.

Menſe III. qui Sivan & Maius, in Sinæum montem perventum. Et VI. die, qui Pentecoſte, hoc eſt, L. ab Azymis; ad eumdem montem, XII. ſtatione, traditus eſt Decalogus. Sed & Lex,multò quàm anteà uberiùs, per XL. dies continenteis, quibus Moyſes ieiunus in monte conſedit, uſque ad XVII. menſis quarti, (qui Thammus & Iunius) explicata eſt. Quo quidem die quùm populus peccâſſet, deſcendit ille & tabulas confregit. Idem XXIX. eiuſdem menſis placavit Dominum.

XXIX. Ab, ſive Iulij, iterùm adſcendit; & menſem Auguſtum ieiunio tranſigens, uſque ad X. Septembris, alteras Tabulas à Deo conſecutus.

Deinde per quattuor menſeis integros Tabernaculum,quęque ad illud pertinebant,abſolvit.

Hinc XXIII. die menſis Adar,ſive Februarij, cæpti ſunt dies Conſecrationum; & primo die Niſan, ſive Martij,expleti.

Sub idem tempus, quo DEVS Eccleſiam in Abrahami familiâ parturiebat; Sathan in Gentibus ſuperſtitionem propagare contēdebat. Bina namque oracula à duâbus columbis, ex Ægypto provolantibus,mahâſſe putantur: Hammonis quidem in Libyâ; & Dodonæi, Iovis in Græciâ. Herod. l.2.tradit II. fuiſſe feminas Sacerdotes, Thebis, ex Ægypto, à Phœnicibus abductas & venumdatas.

Hamnonis vocabulum ab Ham,ſive Cham,Noëi filio, fluxiſſe videatur. Dodanim verò mentio eſt Geneſ. X. filij Iavan, nepotis Noëi, Idque fortè ut geminis Hebræorum oraculis, Vrim & Thummim in Ephod,reſponderent. Ex quibus unum erat mutum,perinde atque Hammonium: alterum, æquè ac Dodonēū,vocale,à vivâ vel Dei,vel Vatis,voce.

Vide Ioſ. lib. 3. c.9.de lapillis,qui Sardonyches, quos Pontifex in humeris geſtabat; & alijs XII. gemmis,Oraculo incluſis.

Exin Liber LEVITICVS, conſequitur.

SIc dictus,quòd Levitarum, quibus ſacri miniſterij ius traditum erat, officia & munia complectatur. uno menſe, qui primus erat anni ſecundi,à Deo dictatus. In eo, ritè litandi præcepta traduntur; & mandata etiam, ceu quædam latæ ſuperiùs Legis appendices,addūtur,plena omnia ſacerdotalibus inſtitutis & myſterijs.

Huius libri tres ſunt partes. Prima agit de ſacrificijs, eorumque varietate & diſcrimine. à cap. I. ad 8.

Secunda,de perſonis offerentibus, & adparatu: à cap. 8. ad 23.

Tertia,de temporibus ad offerendum deſtinatis, à cap.23.ad finem. Vbi nonnulla de Votis,eorumque redemtione.

Quæcumque narrantur à cap. XIX. Exodi, ad finem eiuſdem: quæque toto hoc Levitico: & Numeris,uſque ad cap. 10.in Sinai geſta ſunt omnia. Verùm hæc Levitici præcepta in Tabernaculo, recèns fabrefacto,tradita ſunt Moyſi à Deo, anno 2. Egreſſûs. qui fuit ab O. C. 2455. (Lapidano. Is namque omittit Cainani annos: alioqui nobiſcum conſentit.)

DEVS itaque Moyſem ad ſe de more evocatum, edocet, totam ſacrificiorum rationem; & oblationum diſcrimina præſcribit. Quorum quidem ſex genera memorantur. Holocauſtum; Munus, (al. Libamina). Oblationes;Vna pro peccato, & altera pro delicto.Sacrificium conſecrationis;&,quod vocant,Pacificum,vel Salutare.

Et Ho-

Et Holocauſtum quidem, igne divino conſumtum, Domino totum cedebat, pelle tantùm hoſtiæ Sacerdoti relicta.

Munus, Dei erat & ſacerdotum.

Pacifica, pro impetrando felici rerum ſucceſſu; aut pro gratiarum actione; Deo, Sacerdoti, & offerenti impertiebantur.

Ex ijs verò, quæ pro peccatis, ſcienter, ſive imprudenter admiſſis, offerebantur; renes & iecinora Deo adoleri; & carnis reliquum Sacerdotes edere ſoliti.

DEVS certè, qui nullius rei indiget, & ſe talibus victimis, ſi cultu interno deſtituantur, neqnaquam delectari, per ſacros ſubinde Vates, declaravit; quò populus tamen, qui multos iam annos, in Aegypto, Dæmonijs ſacra fieri vidiſſet, & facere etiam didiciſſet, atque adeò geſtiret; peregrinam ſuperſtitionem faciliùs excuteret; ritus quoſdam ſacrificiorum inſtitui & permiſit. hâc tamen cautione.

Vt quę apud Aegyptios in bonore erant & colebantur, ea ſibi mactari iuberet. Ex quadrupedibus quidem, vitulum, capram, ovem: ex volucribus, turturum, columbarúmve pullos. Quæque mitiori prędita erant ingenio, deſtinarentur aræ: cætera verò immunda cenſerentur.

Sic effecit, ut ipſi pariter hæc abominati, è numero Deorum penitus expungerent: illa verò dona, quæ votis hominum eſſent obnoxia, pro Deis non haberent. Atque ita illum ſolum colerent ac venerarentur, cui talia, pro raris ſingulorum facultatibus, oblatum & conſecratum irent.

Paullo-pòſt Moyſes, coacto ad Tabernaculi fores totius populi cœtu, Aaronem, & filios eius obtulit & lavit. Et illum quidem, uti Pontificem decebat, &, quo præſcriptum erat, veſtitu ornatum, oleo ſuper caput effuſo, unxit & conſecravit: hos verò, tunicis lineis veſtitos, baltheiſque accinctos, mitris capita redimivit.

Hic obſerva Pontificem bis veſtibus, & hoc ordine veſtiri ſolitum. 1. Femoralibus lineis. 2. Super ea, lineâ tunicâ. 3. Tunica Cingulo conſtringebatur. 4. Eidem lineæ Tunicæ Hyacinthina ſubijciebatur. 5. Huic ſuperinducebatur Ephod cum Rationali. 6. Ephod cingulo polymito adſtringebatur. 7. Caput Tiarâ operiebatur. 8. Tiarę appendebat lamina aurea, cui inſcriptum SANCTVM DOMINO.

Minores verò ſacerdotes quatuor veſtes babebant: Femoralia, Tunicam lineam, Zonam, & Tiaram.

MOYSES deinde hoſtiarum, quas manibus ſuis Sacerdotes contigiſſent & immolâſſent, ſanguine; unguento, (Ioſeph. & aquis fontanis) ipſos, cum veſtibus, adſperſit & expiavit. Et peractis id genus cæteris ceremonijs, dies ſeptem in Tabernaculo permanere, & quaſi pervigilium agitare iuſſit.

Octavo autem die, Aaron munus Pontificium, filijs iam ſacerdotibus, & ſedulò adminiſtrantibus, exercére cæpit. Et holocauſtis ac pacificis, hoſtijsq; piacularibus, ritè iam comparatis, & ſuo quibusque loco compoſitis; quùm manu extentâ populo fauſta quæque imprecatus, ab Altari deſcendiſſet; & unà cum fratre in Tabernaculum ingreſſus eſſet; Ecce de-ſubito, & divinâ quâdam vi, Ignis, fulguris in morem, coruſcus emicuit: &, inſpectante populo, omnia in Altare impoſita flammis ſuis abſumſit.

Hunc Ignem è cœlo delapſum ſacerdotes, lignis adpoſitis, ad Captivitatis uſque Babylonicæ tempora, perpetuùm aluiſſe traduntur. Quo tempore in ciſternam quamdam immiſſus, & poſt annos LXX. à Nehemiâ quæſitus; non ignis inventus eſt; ſed Aqua ſpiſſa, quæ iterùm tamen divinitùs accenſa ſit. Vide lib. Machabæor.

NADABVS & Abiüdus, Aaronis, natu maiores, filij, dum arreptis thuribulis ignem alienum & profanum de focis ſuis, non de illo Aeterno, qui noctu diuque ſubiectâ materiâ erat alendus, adolerent; (Ioſeph. Quùm in Aram intuliſſent victimas, à præſcripto alienas) Igne illo cœleſti, (ex altari holocauſtorum, ſive Thymiamatis) exuſti ſunt; & intactis licet eorum veſtibus, pectora vultuſque depaſti, aut corpora adflati.

Sic DEVS, uti tum ſubiecit Moyſes, *Sanctum ſe arguit, & Sanctitatis amantem*: & in Sacerdotes, qui ſancta iura violâſſent, exemplum edidit.

Pater autem Aaron eam calamitatem, ut generoſo animo pertulit; ita ſilentio diſſimulavit. Et Moyſes cadavera, per patrueleis ſuos, Miſaëlem & Eliſaphanum, Ozielis filios, è conſpectu Tabernaculi tolli, & extrà caſtra aſportari præcepit. (Ioſeph. & honorificè tumulari) Et cum toti populo, ſuper inopinatâ illorum morte, planctum permiſit; tum patrem, cum duobus reliquis fratribus, à mœrore voluit abſtinere: & neque capitibus raſis, neque veſtibus ſciſſis, luctum prodere. atque adeò ne pedem extrà Tabernaculi fores efferrent.

DEVS autem & per ſe, & per Moyſem, leges Aaroni vivendique rationem præſcripſit: quibus obſervatis ſacerdotes & Deo placere poſſent, & ritè pro populo apud Deum intercedere. Deinde oſtendit, quibus animantibus Hebræi veſci, & à quibus abſtinere debeant. hoc eſt, quæ munda, quæve immunda cenſeantur.

Item, quot dies puerpera immunda eſſe ſtatuatur; & quo eam hoſtiarum genere mundari oporteat.

Porrò lepræ, & utroque in ſexu gonorrhϾ, cognoſcendæ & expiandæ rationem tradidit.

Præterea, quando, & quomodo Pontificem in ſanctuarium ingredi; & quâ religione ſeptimi menſis Ieiunium, peccatorumque expiationem, inſtitui oporteat.

Et ut omnis impietatis, in clandeſtinis idololatris, tolleretur ſuſpicio; quicumque vel vitulo, vel ove aut caprâ facere velit; ſanguinem ad Tabernaculi fores, per ſacerdotes, profundere; & ab eius guſtu, & cuiuſvis morticini eſu, abſtinere iuſſit.

Atque ut ſe maiorem vitæ ſanctimoniam, morumque civilium honeſtatem, quàm vel inter Ægyptios

prios animadvertiſſent, vel inter Chananæos deprehenſuri eſſent, in Hebræis deſiderare oſtenderet; hiſce eos legibus, non ſine præmio & futuræ vitæ ſpe, obſtrinxit.

POLITIA, ſeu Leges Civiles.

VT, cum à propinquorum quorumlibet, hoc eſt, à Patris & Matris, Noverca; ſororis, ſive germana, ſive uterina, (al. Nothæ. *Neptis, ſororis conſanguinea, amita & matertera. Tum ab Adfinium, hoc eſt, à Nurûs, fratria, privigna, einſq́; liberûm: à gloris; & mulieris, etiam propria, menſtruo profluuio fœdata, vel alteri enupta, conſuetudine & complexibus, nuptijsve, abſtinerent; ſeverè pracepit.*

Liberos ſuos Molocho (qui al. Baalus, al. Saturnus eſt) *per feraleis flammas conſecrare. Cum maſculo prapoſterâ libidine commiſceri: cum pecore coire,* vetuit. Ob hæc enim propudia, genteis Chananæorum è ſedibus ſuis iam-nunc exterminatum iri: & parem Hebræis, ſi paria deſignárint, in poſterum calamitatem impendére.

Hæc inſuper vitæ humanioris præcepta ſubiecit.

A meſſe & vindemiâ, ſpicarum racemorumq́; reliquias, quas pauperes & peregrini colligant carpantve, auarè non invidendas.

A mendacio, fraude & impoſturâ, periurio, vi & calumniâ, à mercedis fraudatione, ab offendiculo, ab iniquo indicio, a criminatione, ab odio, & ultionis cupiditate, abſtinendum.

Ex diverſi generis animantibus ſubolem non propagandam. Neque agros vario ſeminum genere conſerendos. Veſtem è lino ſimul & lanâ non contexendam.

Arborum pomiferarum fructus, quarto demum à ſatione anno, Deo ſacrandos; & deinceps privatim eduleis fore.

Comam calamiſtro non criſpandam, aut in gradus frangendam. Neque in luctu barbam radendam; aut ſtigmata inciſo corpori inurenda.

Filias à parentibus non proſtituendas.

Augurijs, & ſomniorum obſervationibus, magorum & ariolorum reſponſis, neque fidem, neque auctoritatem adhibendam.

Canitiei & ſenio honorem habendum.

Advenis nihil moleſtia exhibendum.

In ponderibus, & rerum ſive liquidarum, ſive aridarum, menſuris, ſtatam aqualitatem & rectitudinem ineſſe debere.

LEGES SACRÆ.

SAcerdotem abſtemium eſſe: neque cadaveris contactu, neq́; funeris curatione, contaminari oportere. Praterquam parentum, liberûm, fratrum; & ſororum, ſed innuptarum & virginum. Neque vel raſo capite, vel genis laceratis, aut ſtigmatis (quæ omnia à ſanctimonia abhorrent) *luctum incendere.*

Scortum, aut vile proſtibulum; aut eam quam maritus repudiarit; in cōiugium non adſciſcendam.

Sacerdotis filiam, qua ſtupro ſe, patriſq́; domum inquinárit, flammis uſtulandam.

Pontifici verò, ſive ſummo ſacerdoti, neque caput nudandum, neque veſteis conſcindendas; Neque funus ullius, Patris etiam aut Matris, procurandum, aut praſentiâ ſuâ honeſtandum. Ne ſanctam Tabernaculi ſedem incæſtet.

Caſta Virginis, & ſanctis prognata parentibus, nuptias, (cæteris, quæ vel impuræ, vel minus innocentis vitæ inſtitutum ſecutę fuerant, reiectis) *ei quarendas.*

Quicumq́; è ſtirpe Leviticâ Aaronis, mutilo aut maculoſo corpore inſignes fuerint; caçi, claudi; ſimi aut ſilones; vari aut loripedes; manci, gibbi; lippi, luſcioſi; ferâ ſcabie aut impetigine aſperi; ramicoſi, aut monorches; à ſacris miniſterijs arcendos.

Ab eſu ſanctificatorum, ſive eorum quæ Iſraelitæ Domino obtulerint. *eſu; ijs praſertim, qui elephantiâ aut gonorrboeâ laborant, abſtinendum.*

Victimas, vel ex voto, vel ſponte oblatas; ſive holocauſta fuerint, ſive pacifica, prater iuſtam in ijs atatem, omnis macula experteis, & minimè vitioſas, eſſe, oportere.

De Ferijs porrò, quæ publicâ celebritate peragendæ eſſent, hæc addidit, ſive veriùs à capite repetivit. Illæ autem ſunt.

Dies Sabbati: Phaſe, ſive Paſcha, cum VII. diebus Azymorum. Et alterâ die Azymorum, feſtum primitiarū: Et poſt VII. hebdomades, ſive L. dies, Pentecoſte, cum feſto alterárum primitiarum.

Septimi autem menſis die primo, Feſtum Tubarum: & decimo, dies Expiationum. Et à XV. eiuſdem, Scenopegia, ſive Feria Tabernaculorum, per dies ſeptem. Et XVIII. Collecta, hoc eſt, Cœtus populi, ad celebritatem collecti.

Tradidit præterea, quo modo Lucernæ, oleo puriſſimo de nocte ardentes, extra Velū Teſtimonij in Tabernaculo Federis, perpetuo cultu & ritu eſſent concinnandæ, & ſuper candelabris imponēdæ. Et XII. è ſimilà, propoſitionis, panes(qui XII. Tribus numero æquarent, & altoris omnium Dei commonefacerent) in mensâ ſtatuendi; & quothebdomadis, thure inter ſacra adolito, mutandi.

Inter hæc accidit fortè, ut in caſtris quiſpiam, filius Salumithæ, (quæ filia erat Dabri, è Tribu Danià) quemque illa è viro Ægyptio, inter Iſraelitas, ſuſtulerat; cum altero, gente Iſraelità, prior iurgio contenderet: & inter iurgandum, impijs maledictis nomen Domini violaret.

Quo nomine ad Moyſem adductus, & in carcerē coniectus; paullo-poſt, Deo ità mandante, & leges de blaſphemis, homicidis & percuſſoribus, ferente; & teſtibus manus ſuas capiti rei imponentibus, extrà caſtra, lapidibus, ab univerſo populo, oppreſſus eſt.

ANNVS SABBATICVS, & Iobilæus.

DEVS prætereà, non ea modo, quæ populo, per deſerta erranti, in præſens conducibilia eſſent; verùm quæ etiam, poſt aditam Chananææ terræ poſſeſſionem, obſervari vellet, per Moyſem promulganda curavit.

Et quemadmodum *ſeptimo quoque die, quod Sabbatum dicitur, à laboribus reſpirare iuſſerat; ità ſeptimo quoq; anno agros, cùm vineis, requietos,* & ab aratro, ſatione ac putatione, intactos: & quæ eo anno terra produxerit, publica omnia, uſûſque ità promiſcui *eſſe*, præcepit; ut neque indigenæ, neque advenæ, à fructibus ijs colligendis arceri debeant. Hic annus Sabbaticus: quem trienni frugum copiâ Deus ſemper beárit.

Item, poſt ſeptem Annorum hebdomadas, ſive quinquies decem annos, qui annus L. Iobilæus, hoc eſt, Remiſſionis ſeu Libertatis; à Tiſri, ſive Septembri, initium ducebat: & ſingulis annis Cornu arietino, ſive Corneâ Tuba, denuntiabatur) *non modò à ſemente & meſſe ſuperſederi iuſſum eſt; ſed ut debitoribus etiam fenus remitteretur.* Et ſervi, qui, licet contribules, vel ob legis violatæ crimen, vel ſupplicij vicem, libertatem perdiderant, & ſui iuris eſſe deſierant, aut alteri ob inopiam ſe addixerant; manu-mitterentur.

Agri quoque ad priſtinos dominos, hâc tamen cautione, *redirent:* Si venditor & emtor, ratione inter ſe ſubductâ, fructus maiores fuiſſe comperiſſent; venditor agrum reciperaret. Si plus expenſi retulißet emtor; ipſe quidem, quod defecerat, auferret, ſed alteri poſſeſſionem priſtinam cederet. Sin paria utrimque feciſſent; poſſeſſio à vetere Domino revindicaretur.

Idem beneficij ius in domos eſſet, quæ in vicis, non munitis, ſive villis, veniſſent; neque antè Iobilæum fuiſſent redemtæ. Quæ verò intrà oppidorum pomœria mancipio datæ fuiſſent; neque intrà annum vertentem pecuniâ redditâ à venditore receptæ; perpetuæ emtoris, eiuſque heredum poſſeſſioni adiudicarentur.

Levitis, quorum ſuburbana in mancipatum venire nequaquam poſſint, ut ædeis urbanas vel pretio redimant; vel, Iobilæo inſtante, recipereut, licere. Pecuniam aut alimenta, quæ tribulis, in rei familiaris anguſtiâ, mutua ab aliquo acceperit, cum fenore, aut acerbitate non exigenda.

Ex finitimis nationibus mancipia adſciſcenda. Et ex advenis, famulos, hæreditario etiam iure, ad poſteros tranſmitti.

Sin verò Hebræus advenæ præpotenti, ob egeſtatem, ſe vendiderit; eum, vel per ſe, vel agnatorum adfiniúmve benignitate, redimi poſſe. ſic tamen, ut pro operarum, quas dependerit; vel annorum, qui propiùs longiuſve à Iobilæo abſint, ratione, pretium ex æquo aut imminuatur, aut augeatur. Cætero-quin Iobilæus eum, & liberos, in libertatem, ceu liberali cauſsa & manu, adſerere cenſeatur.

DEVS autem, ut ad diligentiorem ſui & ſacrorum cultum, eorumque, quæ præceperat, obſervationem, Hebræos invitaret; præmia & pœnas propoſuit. Obtemperantibus quidem, pluvias opportunas; adſiduam terræ arborumque fertilitatem; ſedes ab hoſtili terrore, & à belluis tutas; incruentas de hoſtibus victorias. Immorigeris contrà, egeſtatem & morbos; ſterilitatem, aut hoſteis ſegem inſeſtos; belli offenſiones, aut ſervitutem; cœlum impluvium, & terram malignam; immanem à feris vaſtitatem; peſtilitatem & captivitatem; famem & ſtragem; meram denique, colonis in longinqua abductis, ſolitudinem. Reſipiſcentibus & ad ſaniora converſis, ſemper propitium ſe ac clementem fore.

Addidit ad extremum, *in Votis, quæ quis Deo fecerit, ſolvendis aut redimendis,* ratam portionem & cautionem. Vt, votum maius non ſit, quàm voventis facultates, aut ætas, aut ſexus ferat: quod quidem Sacerdotibus æſtimandum relinquatur.

Hæc præcepta à Deo Moyſi in monte Sinæo tradita, quæ Hebræos ipſe edoceret.

XIV. die 1. Menſis, anni 2. ab Egreſſu, celebrárunt Hebræi ſecundum Paſcha in monte eodem. Qui menſis Niſan, etiam Novarum frugum dictus eſt; quòd in Ægypto & Palæſthinâ, nova tum ſecari ſoleant frumenta.

Immundi verò, aut quibus domus funeſta; & qui ſtato tempore peregrè redire & adeſſe non potuerant; menſe conſequenti (14. Aprilis) Paſchæ cerimonijs ſunt perfuncti. Hæc Numeror. 9. c. ubi hyſterologia quædam ſubeſſe videtur.

STATIONES ISRAELITARVM.

CONSEQVITVR deinceps Liber NVMERORVM. Sic dictus; quòd ibi populi Iſraelitici cenſus ex DEI præſcripto ſit conditus. Et Manſiones, ſive Stationes eorumdem (Loca, ubi caſtra, totó illo errore, ſtativa metati ſunt) dinumerentur. Complectitur autem hiſtoriam, ſive res geſtas XXXIX. annor. à ſecundo menſe Anni ſecundi Egreſſus, uſque ad XL. ann. peregrinationis in deſerto. ſive, ad finem pœnè vitæ Moyſis; hoc eſt, ad initium menſis XI. anni XL.

2486. | Anno itaque II. ab Egreſſu, primo die menſis II. Aprilis. | 1464.
| Maiſeo, VI. Kalend. Maij) in Deſerto montis Sinai. |

Tribu Levitica anteà in ſacerdotiū ſegregatâ; & ſacris miniſterijs, Tabernaculiq;ue cuſtodijs, vacare iuſſâ; Moyſes, animo ad rei militaris curam converſo, & in eventum bellorum intento; reliquarum Tribuum Cenſum indicit. Et negotio delectis familiarum principibus demandato, numerum eorum, qui militari ætate eſſent; hoc eſt, qui annum viceſimum, & ſuprà, exceſſiſſent, & arma ferre poſſent, recenſuit. Cenſa autem ſunt eius-modi hominum capita, ad Sexcenta tria millia, Quingentos & Quinquaginta (al. DCL.)

DUODECIM itaque TRIBUS, ſub principibus turmatim & vexillatim diſtributæ, caſtris undique in IV. Mundi plagas obverſis, & quadrato agmine, Tabernaculum circumdare iuſſæ, hoc ordine conſederunt.

AD ORTUM, principes in expeditione.

IUDAS, Principe Nahaſſone, Aminadabi F. cum 74. mill. & 600.
ISSACHAR, Principe Nathanaele, Suari F. - 54. mill. & 400.
ZABULON, Principe Eliabo, Helonis F. - 57. mill. & 400.
CLXXXVI. mill. & CD.

AD AUSTRUM, ſecundi.

RUBEN, Principe Eliſuro, Sedeüri F. cum 46. mill. & 500.
SIMEON, Principe Salamiele, Suri-ſaddai F. - 59. mill. & 300.
GADUS, Principe Eliaſapho, Duelis F. - 45. mill. & 650.
CLI. mill. & CDL.

AD OCCASUM, Tertij.

EPHRAIM, Principe Eliſamâ, Ammiüdi F. cum 40. mill. & 500.
MANASSES, Principe Gamaliele, Phadaſſuri - F. 32. mill. & 200.
BENIAMIN, Principe Abidano, Gedeonis - F. 35. mill. & 400.
CIIX. mill. & C.

AD AQUILONEM, noviſſimi.

DAN, Principe Ahi-ezero, Ammiſaddai F. cum 62. mill. & 700.
ASER, Principe Phegiele, Ochrani - F. 41. mill. & 500.
NEPHTHALI, Principe Ahirâ, Enanis - F. 53. mill. & 400.
CLVII. mill. & DC.
Summ. universè, DCIII. mill. & DL. (Ioſeph. & al. DCL.)

Ioſeph. vult inter Tribuum caſtra, quæ ad mille paſſus à Tabernaculo undequaque diſſita eſſent, Areas interceſſiſſe, & forum promercale rerum venalium, & opificum officinas.

LEVITÆ verò, mediâ inter contribuleis, itâ, uti dictum eſt, caſtrametatos, ſtatione, à militiâ quidem immunes, ſed religionibus dediti, Tabernaculum, utenſilibus ſuis inſtructum, circà Atrium, in orbem cingebant; & id, uti inter proficiſcendum deponebant; ità inter metandum portabant & erigebant. Horum quoque numerus, tie Intus: & ſtationes, circà Tabernaculum, certis eum ſingulorum munijs, adſignatæ.

AD OCCASUM, Tabernaculi poſticum.

GERSONITÆ, geminas in familias, Lebniticam & Semeïticam, diſpreti, ſub Principe Heliaſapho, Laëlis F. ab uno menſe, ſive triceſimo natalium die, & ſup. - 7. mill. & 500.

Ex ijſdem, qui ad miniſterium Tabernaculi, in ſuo quiſque munere, per ætatem idonei eſſent, à XXX. (Ioſ. & 70. Interpp. XXV.) ætatis anno, & ſuprà, ad L. quique ITHAMARO, Aaronis ſacerdotis Filio, parérent. - II. mill. & DCXXX.

AD MERIDIEM.

CAATHITÆ, in IV. ſtirpeis diſtincti (Num. c. 26. additur familia Core) Amramitas, Ieſaaritas, Hebronitas & Ozielitas: ab eadem teneriore, quam ſuprà diximus, ætate, ſub Principe Eliſaphano, Ozielis F. - 8. mill. & 600.

Verùm ex ijſdem, à XXX. anno ad L. recenſi, & Eleazaro alteri Aaronis filio (qui præterea inter reliquos principes & excubitores cuſtodeſque Tabernaculi, principatum obtinebat) parére iuſſi eſſent - 2. mill. & 750.

AD AQVILONEM.

MERARITÆ, in duos populos propagati, Moholitas & Muſitas, ſub principe Suriele, Abihaiels F. à menſe, & ſuprà, dinumerati VI. Mill. & CC.

A triceſimo autem anno &c. recenſiti, quibus Ithamarus, quem dixi, Aaronis F. præeſſet, III. M. & CC.

Summa universè ex priore cenſu XXII. M.

(Ioſep. XXIII. Mill. & DCCCLXXX.)

Ex poſteriore cenſu adultiorum. VIII. Mill. & DLXXX.

AD ORTVM, anticam Tabernaculi partem.

Ipſi denique Moyſes & Aaron, cum filijs, Amrami poſteris, caſtra ſua fixére, ſed incenſi. Quibus præcipua Sanctuarij cuſtodia commiſſa, cum quodam in cæteros Levitas imperio.

HOC SCHEMA CASTRORVM.



Quùm autem Moyſes, Deo mandante, ad extremum, maſculi omneis ſexus, & primæ tantùm ætatis, Iſraelitarum filios recenſens, XXII. Mill. & CCLXXIII. reppeririſſet: & hic poſterior numerus, Levitarum eorum, qui ab eâdem ætate promiſcuè fuerant cenſi, numerum excederet; quoniam omnes inter Hebræos primigenæ, Deo erant conſecrandi, aut redimendi; eorumque vicem Levitæ explebant: præcepit, ut qui ex iſto profanorum cenſu, ſuperfluebant, pretio redimerentur; & pro quoque eorum ſicli quinque (obolis viginti taxati) adnumerarentur, eaque merces Sanctuario & Levitis cederet: nemoque divinæ ſortis & beneficij expers eſſet.

Atque adeò, ut non modò in Tabernaculo, ſed in caſtris etiam ſuus ſanctimoniæ & munditiei conſtaret honos; omnes, qui elephantiaſi, & gonorrhoeâ, & contactu morticini aut funeris, inquinati eſſent; è caſtris exterminari iuſſi ſunt. Et ſiquis alteri iniuriam feciſſet, præſtare damnum.

LEGES CONIVGII.

ET quoniam ſumma Coniugij, quæ reip. benè moratæ pars non infima. felicitas in eo ſita eſt, ut fides & pudicitia, præcipuum virorum pariter ac feminarum ornamentum, ſervetur; & unà cum familijs reſp. legitimâ ſubole augeatur: ne Hebræi, quorum ingenium noverat eſſe proclive ad ſanguinem, levietiam ex ſuſpicione, profundendum, temeré ad pœnas de vxoribus, eti[illegible] innocentibus, expetendas concitarentur; Zelotypiæ examen ſibi & ſacerdotibus voluit reſervari. Fæ n[illegible]q[illegible]e, quæ falsò in ſuſpicionem eſſent vocatæ, pòſt [illegible]urandum & aquæ devotæ potum, maturo & felici partu proles enitebantur.

Quæ verò fidem Coniugalem, & Deum t[illegible]ſtem

ſtem feſelliſſet; diſrupto ventre miſerrimè interibat.

Qui autem ſeipſi Deo conſecraſſent; & ab uſitatâ vivendi ratione ſegregáſſent, (*Nazarei*) Alij perpetuùm; alij ad certum tempus, *abſtemij eſſe iuſſi ſunt, & intonſi, infuneri* &c. donec voti ſui dies expleſſent.

Bini verò ſingularum Tribuum principes, tecta plauſtra ſingula, cum duobus bobus, Tabernaculi per viam devehendi, contribuérunt. Et in Altaris, recèns inuncti & ſacrati, miniſterium, eorum quiſque Phialam, cum trulleo & acerrâ, immenſi pretij inſtrumenta. Ex quibus, hæc odoramentis; illà, farinà, oleo ſubactâ, erant completa. Præterea, in holocauſtum; vitulum & arietem, cum agno anniculo; & pro peccatis, hircum.

Victimas quoque, quæ ſalutares aut pacificæ habentur, per duodecim dies, aſſiduè, & ſuam quiſque vicem, iidem principes immolárunt. Boves ſcilicet duos, arietes quinque cum totidem hircis; & agnis anniculis.

Hic hyſterologia quædam eſſe videatur. Quod hæc oblatio ſit antegreſſa cenſum; (Altari iam-tum conſecrato, & erecto Tabernaculo) quæ per XII. dies durárit.)

Deinceps quùm Moſes in Tabernaculum, Oraculi conſulendi cauſâ, ingrederetur; DEI vocem ad ſe loquentis è propitiatorio, quod erat ſuper Arcâ inter duos Cherubos, exaudiebat.

Multa quoque de Candelabro & Lucernis, earumque ſitu, præſcripta. Et Levitarum conſecrandi ritus; & uſus Tubarum ex argento, quibus populus ad caſtra movenda, ad bella, ad feſta & ſacrificia, conciebatur.

(Torniel. vult ſub hoc tempus Iobum illum Iuſtum deceſſiſſe; qui vixerit CCXVIII. annos: quot ſunt ab anno CXXX. Iacobi, quo natus ille putatur.)

Eodem anno die menſis ſecundi XX (hunc XV. Maij cenſent, quo Spiritus S. in Apoſtolos multo-pòſt erat illapſurus) Nubes de Tabernaculo fœderis elevata eſt. Quo ſigno dato, & clangentibus tubis, Iſraelitæ de monte Sinæo (circa quem menſeis pænè XII. fuerant commorati) quadrato agmine, & per turmas, ſub principibus quiſque ſuis, & præſtituto ordine diſtincti, in Pharanem ſunt profecti, Tabernaculo in medium recepto.

Hic Hobabus, Raguelis F. licet redeundi in patriam, & ad ſuos viſendi cupidus; à Moyſe tamen cognato, amicis verbis, & opimæ remunerationis ſpe inductus eſt, ut remaneret & non incommodum, per notæ ſibi ſolitudinis loca, caſtris idoneè ponendis, ducem ac Magiſtrum ſe præberet. Hic Cinum, à quo Cinæi (Iudic. 4.) progenuit: & unà cum adfinibus in terras promiſſas pervenit.

Exorto intereà in populo, quem tàm laborioſæ peregrinationis, & triduani itineris pigere cæperat, adverſus Dominum, murmure; immiſſus divinitus ignis extremam quidem caſtrorum partem abſumſit: ſed deprecante Deum Moyſe, mox reſedit. Ex quo incendio, locus nomen invenit, (neſcio an Ioſepho Iſeremoth.) Lapid. vult unum murmur fuiſſe, & unum eumdemque locum.

At quùm promiſcua multitudo eorum, qui ſe in Egreſſu, ex Ægypto, Iſraelitis adgregárant, & patriam ſuperſtitionem adhuc reſipiebant; indigenitalium deliciarum, carnium & piſcium, & terreſtrium frugum, vilium licet dapum, deſiderio ac memoriâ. Mannam (quo cæleſti & pænè quotidiano, & in omnem partem commodo, cibo, hactenus uſi fuerant) faſtidirent: &, Iſraelitis in factionem pertractis, convicia in Moyſem, tam difficilis & ærumnoſi itineris auctorem, iactarent. Et ille iſtiuſmodi populi querelis concitatus, à Deo depoſceret, partim ut faſtidioſæ famelicorum cupiditati ſatisfieret; partim ut ipſe tantâ publici regiminis mole allevaretur. Iuſſit illum Deus, cum, LXX. è nobilitate Viros, prudentiâ ſenili ac fide ſpectatos, deligere; in quos & pars oneris derivetur; & adminiſtrandi peritia, ex vaticinio ipſius Spiritus, impertiatur: Tum omnibus universè Iſraelitis denuntiare, ut in craſtinum diem expiati, carnium copiam, quæ ad ſatietatem uſque menſtruam ſufficeret, exſpectarent. Poſtridie itaque Dominus tàm immenſam coturnicum vim, quæ vento quodam trans mare deferrentur, caſtris ſuperfudit; ut quiſque ad X. minimùm coros (Lapid. XXX. modios) collegerit.

Quas quùm avidè diriperent, carne vix primoribus labris admotâ, promiſcuè interibant. ut (teſte Sulpit.) XXIII. Virorum M. in caſtris periiſſe: & eo-ipſo, quem immodicè deſiderárant, cibo puniti eſſe tradantur.

(Theodor. ἀδηφαγία, morbum, nauſeam & cruditatem, plerique attulit; & pluribus, tanquam plaga divinitùs illata, mortem.)

Locus, pro re nata, *Sepulcra Cupiditatis*; quod ibi, qui concupierant, ſepulti ſint; dictus eſt. (Ioſepho Cabrathaba, quà ne-ſcio voce, nuncupat.)

Indè digreſſi, XIV. ſtatione, venérunt in Haſeroth-ibique, ob Mariam. Moyſis ſororem, leprâ candentem; (quà temerarium eius adverſus fratrem murmur, Deus erat ultus) aliquantiſper ſubſtitérunt. Illa namque, ex æmulatione; & Æthiopis feminæ, Sephoræ Madianitidis, ſive Sabææ, coniugium: & ſingularem Imperij auctoritatem, & vaticini ſpiritus gratiam, quæ ſibi ſoli Moyſes vindicaſſet; unà cum Aarone ſeniore, fratri exprobrárat: & mòx malo elephantiæ ſiderata, ad ſeptiduum, extrà caſtra, non ſine ignominiæ notâ, exterminata latuerat.

Caſtris dein in deſertum Pharanis (quod eſt in Cades. Ioſep. 14. & Deuter. 1. *Cades-barne*) promotis, ad montem Amorrhæi perventum eſt. Et Moyſes à Domino edoctus vicinas eſſe regiones, quarum poſſeſſionem eis promiſerat; exploratores illuc (quod Deo diffidens populus efflagitárat) pro Tribuum numero, XII. ineunte Auctunno, & Deo connivente, emiſit.

Ex quibus decem, poſt XL. dies reverſi (Fr: gevill. dat annũ unum Exploratoribus) renũtiant, *Felicem omni rerum frugumq; copiâ eſſe regionem: ſed validas Giganteâ ſtaturâ genteis, & munita*

 ingentibus

ingentibus muris portiſq́, opida. In Hebrone (quæ vii. annis antè Tanim, Ægypti regiam, condita eſſe prodatur.) *Enacia ſtirpis reliquias; ad Meridiem, Amalecitas: Hethæos, Iebuſæos & Amorrhæos, in montanis; Chananæos, ad ripas Iordanis & vicinum Mare, habitare.* Et hæc non ſine malignè adfectatâ ab iis horroris exaggeratione, in vulgum ſparſa. *Peſtilentem denique eſſe agrum, & funera ſe paſſim obvia habuiſſe.*

Inde magna menteis omnium formido inceſſit: eoq́ue diſcordiæ proceſſum eſt; ut ſpreto Moyſei imperio, ducem ſibi conſtituere pararent, cuius auſpiciis in Ægyptum reverterentur. Quumq́ue Ioſues, Nuni; & Calebus, Iephonæ, FF. qui inter Exploratores fuerant, (& Palmitem, cum botro uvarum, vecte adportáſſe putantur) conſciſſis veſtibus flentes, intercederent: nihilque formidabile iis in regionibus reperiſſe ſe dicerent: *Si promiſſis Dei confidant; hoſtis præda potiùs, quàm terrori aut exitio fore.*

Gens nihilo minus indomita, & ſanis conſiliis uſq́ue renitens, in eorum perniciem, raptis ſaxis, ferebatur; niſi de-inſperato DEI GLORIA in Nube, ſuper tecto Federis, palàm apparuiſſet. Qui murmure iſto & contumaciâ permotus, univerſam multitudinem peſtilenti morbo protinùs exſtinxiſſet; niſi Moyſis precibus mitigatus; & decem illorum Exploratorum, qui falſis rumoribus cæteram plebem incenderant, ſupplicio in præſens placatus & contentus fuiſſet. *Neminem tamen ex iis, qui ſub egreſſum, ab anno ætatis XX. fuerant recenſiti; quiq́, iam decimâ vice Deum ſuperbè irritárant: præter Calebum & Ioſuam, in Terræ promiſſæ limites ingreſſurum. Sed cadavera illorum, in vaſtis Arabicæ Solitudinis ſeſquis, diſperſum iri. Et per XL. annos*, (quot diebus Exploratores in Chananæâ fuerant morati; & dein ſe ipſi murmurárant) *iniquitatum ſuarum pœnas eſſe expenſuros. Et liberis ipſorum, generoſiùs per deſerta & per labores educatis*, (de quorum incolumitate nimis ſoliciti fuiſſent; & nè hoſtibus prædæ forent, tantopere reformidáſſent) *integram fore Terræ, quam Patres faſtidiyſſent, poſſeſſionem.*

REGNVM THEBANVM IN BOEOTIS.

2500. | Circa hoc tempus, qui xcvi. annus ætat. Moyſi, cæpiſſe putatur regnum Boeotorum, ſive Thebanorum, à Cadmo. | 1450.

Is à Patre Agenore, Phœnicum rege, (frater is Beli, Inachi abnepos; Neptuni, ex Libyâ, Epaphi Filiâ, Iûs nepte, Filius; & Buſiridis frater, fuiſſe memoratur) ad Europam ſororem conquirendam miſſus, Thebas in Boeotiâ condidit.

Cui Polydorus, Labdaci Pater, Laii avus, Oedipi proavuus, in regnum eſt ſuffectus; poſt Pentheum, Agauës ſororis, & Echionis filium.

Antè Laïum ibidem regnárunt; Lycus Hyréi Filius, & Nyctei frater; & Amphion, Antiopes è Iove filius, Niobes maritus. Antè Oedipum, Creon Menoecei filius, & Penthei nepos. Vide inf. Seriem, paullò explicatiorem.

CLADES AB AMALECITIS ACCEPTA.

QVùm autem Deus, propterea quòd Amalecitæ & Chananæi è montibus in Valleis deſcendiſſent, ibiq́ue inſidias inſtruxiſſent, Moyſi, ut die-craſtini caſtra eo ex loco moveret; & converſo itinere, ſecundum Rubri-maris litora, procederet; imperáſſet; populus, & ſubitâ Exploratorum morte; & iſtiuſmodi Dei comminatione, conſternatus, ut quaſi novo facinore ingratum murmuris & rebellionis crimen expiaret, Moyſe licet vetante, & cladem denuntiante; neque Arcâ è caſtris moveri ſitâ: in montem Idumææ conſcendunt: & manu cũ aduerſariis conſertâ, magnam cladem acceperunt, hoſte ad Hormam uſq́ue perſequente.

EXEMPLVM IN SABBATI VIOLATOREN EDITVM.

ET intereà dum Moyſi Deus exponeret, quo ſacrificii genere peccata, imprudenter, ſive privatim, ſive publicè, commiſſa, expiari oporteat: & hominem, qui obſtinatâ animi contumaciâ Dei præcepta violáſſet, è medio tolli iuberet. Accidit fortè, ut quiſpiam in lignis die ſabbatino colligendis deprehenſus, Moyſi & toti cœtui ſiſteretur. qui in carcerem coniectus; &, conſulto Dei oraculo, foràs eductus, lapidum iactu ab universâ multitudine obrutus eſt.

2515. | (Circiter hunc Annum, Amyntes xiix. Aſſyrior. rex, annis xlv. | 1435.

STATIONES IN DESERTO.

REBELLIO Coræ, Levitarum contumacia, & frondentis Virgæ prodigium, (Num. 16. & 17.) incerti ſunt temporis. Sunt, qui poſt biennium ab Egreſſu, quod iam certâ utcumque ſerie digeſſimus, putent Iſraëlitas. annis ad xix. conſequentibus, heſiſſe in Cades-barne.

(Deuter. 1. *Sediſtis in Cades-barne multo tempore:* & c. 2. *Tempus quo ambulavimus de Cades-barne uſque ad tranſitum Torrẽtis Zared,* xxxviii. annor. fuit) Et xix. anno, pugnam, adverſante Dei oraculo, in Amalecitas infeliciter tentatam. Et deinceps alteris xix. annis, in circumeundo Seiri monte, & variè palando, immoratos.

(Num. 33. c. Hæ ſtationes ordine commemorantur.) *Profecti de Mari Rubro* (poſt Maram & Elim) *caſtrametati ſunt in deſerto Sin - in Daphcâ - in Alus - in Raphidim* (ubi aquarum penuria) *- in Deſerto Sinai - in Sepulcris concupiſcentiæ - in Haſeroth - in Rhetmâ - in Remmomphares - in Lebnâ - in Reſſâ - in Ceelathâ - in Monte Sepher -*

Sepher - in Haradâ - in Maceloth - in Thaath - in Thare - in Methcâ - in Heſmonâ - in Moſeroth - in Beneiaacan - in Gadgad - in Ietebathâ - in Hebronâ - in Aſiongaber - in deſerto Siu, quæ eſt *Caães - in monte Hor - in Salmona - in Phunon - in Oboth - in Ieabarin* (finibus Moabitarum) *- in Dibongad - in Helmon Deblathaim - in montibus Abarim, contra Nabo - in Campeſtribus Moab, ſuprà Iordanem, contra Iericho.* &c.

REBELLIO CORÆ, &c.

VIDETVR antem probabile, ut poſt memorabilem illam & ſubitam Exploratotum cædem, conſecnta ſit Coræ & aliorum contumax ſeditio, & exemplum in eoſdem editum. Cores namq́ue, Iſaaris F. Caathi Nepos, & Levi pronepos; Moyſis & Aaronis, Patruelis. adſcitis in parteis, Dathane & Abirone, Eliabi, (qui filius Phailu, & Pater Namuelis), & Hōne, Phelethi, è Tribu Rubenide, FFF. alijſque ſibi adiunctis, ex optimatibus, publici concilij conſortibus, ad CCL. Moyſem, in celſiore præ cæteris dignitatis gradu conſtitutum; eiuſq́ue fratrem Aaronem, ſacerdotij prærogativâ mactum; moleſtè & invidè ferebat. qnos neque genere, neque opibus, aut ſanctuate ſibi præſtare exiſtimaret. Et concitato populo, ad Pontificatum, q̄uo iure, quáque iniuriâ, adipiſcendum, graſſabatur.

Moyſes verò, ut multitudinis, ab ambitioſo homine incitatæ, impetum ſiſteret; placére ſibi dixit; *Vt Dei arbitrio committeretur, quem ſibi ſacrorum ac publicæ religionis ipſe Antiſtitem, & ampliſſimi in Tabernaculo muneris adminiſtrum, eſſe velit. In craſtinum ſe compararent, & Dei calculo ſe ſubmitterent.*

Cores, cum CCL. factionis ſocys, totidemque accenſo ture acerris: Aarone ſimul in certamen vocato, adeſſent. Et cuius ex illis inter ſacra, ſuffitum gratiorem ſibi eſſe Deus declaráſſet; pro Pontifice ritè delecto, haberetur.

Quùm verò, miſſis ad Dathanum & Abironem viatoribus, ut ad condictum venirent; illi non modò non obtemperarent, ſed convicijs etiam quaſi uſurpatitium Moyſis imperium laceſſerent. & ipſe à Deo commonitus, reliquum vulgus procul, & protinùs, à trium illorum, ſeditionis auctorum, tentorijs, ne pari cum illis clade involvantur; ut recederent, commonefeciſſet: Ecce, *terra horrendùm & repentè contremuit: & ſonitu eliſo, ſolum, quà ſeditioſi tendebant, ſubſedit; & immani hiatu omneis, ad unum, vivos abſorbuit.*

Eodemque momento, ignis divinitùs immiſſus *CCL. illos viros*, qui pro Tabernaculo ſtantes acerris odoramenta adolebant - (Ioſeph. unà cum Core.) Numer. 26. e. *Aperiens terra os ſuum devoravit Coré, - ſic, ut filij eius non perirent.* Fort. in aëre ſuſpenſi, dum hiatus coïret) - violento impetu ità abſumſit, ut ne cadaverum quidem reliquiæ comparerent. Aarone inter hæc illæſo.

At Moyſes, qui vellet perpetuam eius ſupplicij memoriam ad poſteros tranſmitti; ne quis temerè ſacris ſe in poſterum miniſterijs immiſceeret; iuſſit Eleazarum, Aaronis F. Acerras eorum, in laminas produeere, atque ità Altari æneo adfixas conſecrare.

Poſtridie nihilo minus, dum tota pænè multitudo in eoſdem fratres, ceu cædis tot optimatium auctores, coortâ ſeditione inſurgeret; & ipſi in Tabernaculum confugiſſent; & (quod addit Sulpit.) in eumdem locum, in quem nefas erat, niſi ſolis ſacerdotibus, introïre; perſequentes irrumperent; mors cœleſti incendio armata ità in eos catervatim graſſata eſt, ut, ſuprà quater & decies mille, Septingenti, fuerint peremti. Et momentò omnes interiſſent, niſi Aaron, monente fratre, & arrepto turibulo, medium ſeſe, inter emorienteis & vivos, obieciſſet; & Deum pro ijs deprecatus, cladem avertiſſet.

Et quò certiùs Deus legitimam ſacerdotum ſelectionem confirmaret; inuſitato prodigio Virgæ Aaronis, (quæ inter XII. alias, à totidem Tribubus, ſive familiarum principibus adferri iuſſas, Nominibus, ſuo quamque, inſcriptas, & in Tabernaculo federis coràm Teſtimonio depoſitas; ſola germinárat; & turgentibus gemmis in flores eruperat: qui latè ſe ſpargentibus folijs in amygdalas mòx ſunt deformati) veſana ingrati & invidentis populi murmura compeſcuit.

Virga autem illa Aaronis, ceu perpetuum poſteritati monimentum, in Tabernaculum illata & diu ad-ſervata eſt.

Pacato itaq́ue rerum ſtatu, quùm iàm populus tandem ſolam Levitarum Tribum à Deo in ſacerdotium adlegi; ſe cæteros à miniſterio ſacrorum reijci perſpiceret: eâq́ue in re ità confirmati eſſent, ut dicerent; *Sine certâ totius gentis internecione, illâ de dignitate ampliùs ſibi non eſſe contendendum.* Tum Deus iterùm certam Sacrorùm legem ſtatuit, *Vt ſacerdotes præſint, & Levitæ miniſtrent: & ſiquis ex alijs acceſſerit, in eorum cenſum referatur.*

Deinde præcepit, *quid ſacerdotes, quid Levitas accipere oporteat. Et illis quidem omnia, quæ offeruntur; his verò Decimas adſignavit.* Poſtremò Vaccam rufam, ætatis integram, maculæ ingiǵne expertem, ad Moyſem & Aaronem adduci iubet; quam Eleazarus ſacerdos, extrà caſtra, coràm omnibus immolet: & foribus Tabernaculi aliquanto eius victimæ ſanguine ſepties conſperſis, ſolidam exurat, ligno cedrino, & hyſſopo, cum coccino, in flammam iniectis.

(Huius ſacri religio, CHRISTI Servatoris perpeſſionem & mortem proteſtabatur. cuius ſolius meritis & virtute cōſtat omnis peccatorū expiatio.)

2524. Anno xl. Principatus Moyſei, ſive, ab Egreſſu ex Ægypto: *Menſe 1.* (Ioſ. menſis Xanthici Lunâ primâ) *Iſraelitæ ex Pharame in deſertum Sin venére,* & in Cades ſubſtitére. (Num 33. - *Ex Aſion-gaber profecti - in Sin, hæc eſt Cades.* Alij diſtinguunt Tſin à Sin, tanquam diverſas ſtationes. Deuter. 1.) 1426.

Ab Horebo, per viam móntis Seïr, uſque ad Cades-barne, iter numerant ſolùm xi. dierum. in quo tantùm moræ poſitum miremur.)

Ibi mortua eſt Maria, ſoror Moyſis, anno ætat. cxxx. & ſepulta. (Ioſ. ſuper monte, qui dicitur Sein, & pòſt menſtruum luctum, quo illam populus fuerat proſecutus; addit, funeſtum exercitum, Iuvencæ, de quâ dixi, victimâ, fuiſſe luſtratum.)

Hic erat ann. ab Abrahamo DXLV.

Quùm autem iterum, ob aquæ pænuriam, populus in ſeditionem verſus eſſet; Moyſes, inter precandum à Deo monitus, vt Petram Virgâ feriret (Sulpit. Familiari ſibi experimento: ſiquidem id iam antè feciſſet) & aquam ex eâ eliceret. Poſtquàm ſemel atque iterum Petram percuſſiſſet; aqua largiſſimè effluxit. Et quoniam tum dubijs ad populum verbis, - *An è Petra elici aqua poſſet?* tum iterato illo ictu, diffidentiam quamdam, ipſe cum Aarone, ſatis in ſe arguiſſet; Idcircò Dominus, populum, ipſis ducibus, in Terræ promiſſæ fineis ingreſſurum negavit; & mortem utrique propinquam denuntiavit.

Hæ Aquæ, Contentionis ſive Iurgij, dictæ ſunt.

Quum verò Moyſes caſtra ex eo loco promovere; & præter Idumæam, agmen è Cadibus educere pararet. Et ob ius ſanguinis (gens namque illa, Eſavi erat progenies) bello abſtinendum ratus; miſſis ad regem legatis, & commemoratis tot recentibus DEI in fratres Iſraelitas beneficijs, qui eos è duriſſimâ Ægyptiorum ſervitute ereptos, ad Cades uſque, urbem in extremis Idumææ finibus poſitam, perduxerat: liberè per fineis regni tranſeundi, conſanguineæ genti, copiam poſceret. fidem dare paratus, ſe ſine cuiuſquam iniuriâ iter eſſe facturum: Et, ſi rerum venalium forum exhiberetur, aquæ etiam pretium perſoluturum.

Rex ſupplices adſpernatus, non modò tranſitum negavit; ſed cum exercitu etiam, Moyſi, ſi vi viam moliretur, obviàm profectus eſt.

Moyſes itaque vetitâ viâ abſtinens, ne quam inter populos, antiquâ cognatione coniunctos, cauſſam belli præberet; iter in montem Hor, terræ Idumææ adfinem, convertit.

Ibique (Ioſeph. quùm veniſſet in agrum Vrbis Arabum primariæ, quæ olim Arce, al. Recem, vel Arecem, nunc Petra nominatur. Deuter. 10. *Iſraelitæ moverunt caſtra ex Beroth filiorum Iacan, in Moſera*, Ibi &c. Vbi nominum in locis varietas obſervanda.)

MORS AARONIS; ELEAZARVS SVFFECTVS.

AARON, à fratre, de morte inſtante, præmonitus, in montem excelſum conſcendere, & veſtem Pontificiam exuere iuſſus eſt. Quâ mox à patruo Eleazarus indutus; & Patri, coram toto cœtu, in montis ſupercilio emorienti, in ſummi ſacerdotij ius dignitatemque eſt ſuffectus.

Mortuus eſt autem Aaron anno ætatis, ſuprà cxxiii.

Ann. ab Egreſſu xl. primo menſis quincti die (25. Iulij.)

(Ioſep. tradit, diem mortis incidiſſe in primam Lunam menſis, qui Athenienſibus Hecatombæus, Macedonibus Lous, Hebræis Sabba dicitur.)

Luctu dierum tricenûm publico, & iuſtis funebribus eum Hebræi cohoneſtárunt.

Rex autem Chananæus Arad (al. Irad) qui ad Meridianam plagam habitabat, Hebræos viâ; Exploratoribus ante tritâ, progreſſos, bello adortus eſt. Et priùs quidem victor, prædam ex ijs reportavit. Deinde verò à victis, qui voto ſe damnárant, urbeis inimici regis funditùs deleturos; & rex interfectus eſt, & urbes, everſæ.

Ex eo, loco nomen, HORMA, hoc eſt, Anathema ſive Devotio.

Indè de monte Hor profecti, per viam, quæ ad Mare Rubrum perducit, (Num. 33.) *De monte Hor caſtrametati in Salmonâ: Indè in Phunon, in Oboth)* ut Idumæam, ex Dei præcepto, & belli metu, circumirent, quùm itineris longinqui & moleſti, in magnâ panis & aquæ pænuriâ, pertæſi: & mannæ, cibi, uti aiebant, leviſſimi, faſtidientes; adverſus Dominum & Moyſem dictis contumelioſis in-ſurgere & furere cæpiſſent. Et Dominus viciſſim, immiſſis igneis ſerpentibus, ſive preſteribus, plurimos ex ijs enecaſſet: ipſi tandem ad ſanitatem reverſi, Moyſem, *ut apud Deum pro ſe intercederet*, deprecati ſunt.

Ipſe autem, uti iuſſus erat, *Serpentem Æneum conflauit, & ſigni vicem propoſuit.* In quod intuentes à plagis convaleſcerent.

(Hoc ſigni myſterio, CRVX, vel CHRISTO teſte, præ-figurata eſt, quæ mortem, Invidiâ Diaboli, antiqui Serpentis, importatam, exſtinxit.)

Multas deinde terras, caſtris, hic ibi, ſubinde (*in Oboth, Ieabarim, in Dibon-gad, Helmon deblathaim, ad montes Abarim contrà Nabo,* &c.) poſitis, emenſi, *ad Torrentem Zaredum pervenére.* Quo ad lævam relicto, ex-adverſum Arnoni (Ioſeph. is fluvius, ex cognominibus Arabiæ montibus exortus, & medium pænè deſertum pererrans, in Aſphaltiten lacum influit, Moabitaſque ab Amorrhæis diſterminat) metati ſunt.

Hæc loca aquis per ſcopulos torrentibus undique irrigua, non minùs cœleſtibus prodigijs, & memorabili putei apertione, & cladibus incolarum nobilitata fuiſſe, quàm Mare Rubrum; ex carminum fragmentis, quæ hic meminit Moyſes, conijcere poſſumus. Eò adludit Deuter. 2. *Hodie incipiam mittere terrorem - in populos, ut audito tuo nomine.*

nomine, in morem parturientium, contremiſcant.

Quùm autem tranſitis Idumææ limitibus, viâ campeſtri, ex Elathâ & Aſion-gabere, in loca Moabitis adfinia ventum eſſet; prohibitus eſt Moyſes prælio Moabitas & Ammonitas, (vti Lothi progeniem, ſibi cognatam) laceſſere. ſed tranſmiſſo Arnone (cui Ar, Moabitarum regia, impendet) vireis in Sehonem Amorrhæum convertere.

Hic rex *in Heſebone habitavit.* (Ioſuæ 12.) *& dominatus ab Aroëre, quæ ſita eſt ſuper ripam torrentis Arnonis, & mediæ partis in Valle, dimidieq; Galaad, uſque ad Torrentem Ieboc̃um, qui eſt terminus filiorum Ammon. Et à ſolitudine uſque ad Mare Ceneroth, contrà Orientem: & uſque ad Mare Deſerti, quod eſt Mare ſalſiſſimum, ad Orientalem plagam, per viam quæ ducit Beth-ieſimoth; & ab Auſtrali plagâ, quæ ſubiacet Aſeroth uſque ad Phaſga.*

Idem rex paullo-ante, bello Moabitæ regi illato, ſuæ ditioni Heſebonem, & terram eius omnem, ad Arnonis uſque ripas; non ſine ingenti incolarum clade, ſubiecerat.

(Ioſep. Terram illam, ait, frugiferam eſſe, & Inſulæ in modum tribus amnibus ambiri. Ex quibus Arnon, Auſtrinum; & Iebocus, al. Iobacchus, Boreum latus terminet: & qui ad Occaſum eſt Tractus, Iordane adluatur.)

Ad hunc itaque regem, ex Cademothâ (Nu. 21. *Ex Bamoth, Valle, quæ ad extrema uſque montis Phaſgæ porrigatur: & quò, ex Mathanâ, & Nabaliele, pervenerant.*) Legati à Moyſe miſſi, qui tranſitum, ad Iordanem, peterent: & fidem darent, ſine ullo agrorum detrimento, aut colonorum iniuriâ, militem Hebræum regiâ viâ tranſductũ iri. Atque adeò, rerum venalium pretium, ex æquo & bono, & ſi opus, aquæ etiam potum, perſoluturos. Præſtaret, quod iam Idumæi & Moabitæ comiter & impunè præſtitiſſent.

Iudic. 11. & Deuter. 2. planè contrarium dici videtur. quod Lapid. ſic conciliat. Vt Idumæi tranſitum per extrema ſaltim ditionis ſuæ conceſſerint: & Moabitæ primo adventu idem fecerint; ſed poſteà, cæſo Sehone, negatim.)

Quod quùm Legati non impetraſſent, pugnâ ad Iaſam commiſsâ, exercitus cum rege ſuo ad internecionem ab Hebræis cæſus eſt. Et Heſebon regia, terraque omnis, quam ab Arnone ad Ieboc̃um uſque, & Ammonitidem (quæ firmis præſidijs tum tenebatur) illi antè poſſederant; in eorum poteſtatem, ſedeſque, non ſine ingentibus ſpolijs, conceſſit. Ipſi intereà ab Ammonitis, & Ieboci accolis, ac montanis, abſtinere iuſſi.

Tum Iazerâ, cum viculis, per vim occupatâ; iter & arma, in Ogem regem, per Balanitidem, convertérunt.

Is. de reliquijs Raphaim, *habitavit in Aſtaroth & Eſdrai, trans Iordanem in terrâ Moab.* (Deuter. 1. & Ioſu. 12.) *dominatus in monte Hermone & Salechâ, atque universâ Baſane* (quæ & Bathanéa) *uſque ad terminos Geſſuri & Machati; & dimidiæ partis Galaad, ad terminos Seon &c.*

(Ioſeph. hunc Galaditidis & Gaulanitidis (al. Trachonitidis) regionum regem, Sehoni, amico & ſocio regi, ſubſidio ſeriùs veniſſe, tradit.)

Illum Hebræi in Edrai (quæ forte Ptolem. Adara) nacti, cum univerſis copijs, delevérunt. Et civitates, ad LX. egregiè muris & portis mœnitas, de eius ditione, non ſine inſigni vaſtitate, cepérunt.

Inuſitatæ ſtaturæ & roboris in hoc rege argumentum, in Rabbathâ, Ammonitarum regiâ, Lectus ferreus, quattuor cubitis latus, & novem longus, extitiſſe; & ipſe ſolus de ſtirpe Gigantum remanſiſſe traditur.

Atque ità ex duobus Amorrhæorvm regibus, aperto prælio cæſis, Terra trans Iordanè, ab Arnone ad montem uſque Hermonem (qui & Sarion, & Sanir) & ad Galaaditidem, per campeſtrem planitiem, vacua & habitanda ceſſit Iſraelitis.

BALAAMVS PSEVDO-PROPHETA.

POSTEA-QVAM vero, haud procul Iordane, è regione Hierichuntis, in Campeſtribus Moabitarum, caſtra eſſent metati. (*de Beth-ſimoth, uſque ad Abel-ſathim.* quæ altera & quadrageſima ſtatio) Balacus, Sephoris F. Moabitarum rex, tot finitimorum regum cladibus; & vicini hoſtis, quem haud temerè ſuo quoque regno imminentem formidabat, metu, & ſuſpicione perculſus; conſilio cum Madianitis inito, Balaamum, Beoris F. Meſopotamenum (al. Syrum, aut Chaldæum) ariolum, qui non longè ab Ammonitis ad Euphratem degebat; legatione, & mercede ſemel atque iterum ad ſe evocandum curavit. ut diris imprecationibus Iſraelitas devovéret, & à finibus ſuis abarcéret. Ille, Deo licet dehortante, ità inductus, & in iter ingreſſus; prodigio tamen Aſinæ, quâ vehebat, humanum ſonantis; & Angelo adſtante, ſtrictumque enſem vibrante, vectorem ſuum de crudeli inhumanitate, dum verberaretur, increpantis, territus. ab incepto deſtitiſſet; niſi Deus & illum ſuæ cupiditati permittere, & ex euſdem Vatis ore ſuum ipſius ergà Hebræos ſtudium elicere & declarare voluiſſet.

A rege itaque Balaco honorificè acceptus, & ad Excelſa Baali perductus, (Ioſeph. in montem, Abarim, qui LX. à caſtris tum ſtadia abeſſet) undè extrema Hebræorum caſtra contemplati poſſet: Deum, cuius mentem cognoverat; quem tamen unum eſſe ex ijs, qui exorabiles putantur, ſibi falſo perſuaſerat; magnifico ſacrorum adparatu (ſeptem Aris erectis, & totidem vitulis arietibuſque mactatis) conciliare ſibi iuxtà ac regi tentavit. (Sic Lugubin. Veriùs, à Balo auguria captavit.)

Sed mox improviſo veri Dei numine adflatus, & in fauſta omina laudeſque effuſus, populum, quem exſecraturus advenerat, omni virtute ac pietate

mactum eſſe iuſſit. Et palàm ſti ica voce DEVM, in quo omnem ſi luciam illic collocaſſent, propitium iiſdem eſt precatus.

Hos, hominum ſolos, Deo curæ eſſe; hos complecti; & omnium ſub Sole feliciſſimos eſſe, cupere. Terra, quam ipſis promiſerit, potituros: & eamdem poſteris, immane-quantum propagandis, in perpetuum poſſidendam relicturos. Exoptare ſe denique, ut in talis populi ſocietatem ſortemque ipſe adſeiſcatur, & in ea immoriatur.

Hæc ita canentem Balacus ægre ferens, qui magnis muneribus ad male-precandum ab ipſo conductus, tot contrà votis Hebræos cumulâſſet. illum in mortis Phaſgæ verticem perducit, undè in aliquantam modò exercitus partem deſpectus eſſet. Et pari ſacrorum munificentiâ Deum placare ratus, Vatem, uti ſecuriorem, ad deteſtandum iterùm invitat.

At ille, Deo rurſus inſtigante, adiecit. *Deum, qui immutabilis ſit, ab Hebreis ſtaturum. Illis, quos ipſe vindex ex Ægypto eduxerit, victorias & triumphos deſtinâſſe. Nullum inter Iſraelitas vanis Deorum ſimulacris, ſive augurijs, locum aut momentum eſſe. A Prophetis, quos ſpiritu ſuo Deus adflaturus ſit, de futuris, & officijs ſuis, eos & in præſens, & olim ritè commonendos. Intereà ex omnibus prœlijs, non ſine immani obſtinatorum hoſtium ſtrage, victores eſſe redituros.*

Hic denuò Balacus Vatem interpellat; & tàm à devovendo, quam à bene-precando, in præſens, ſuperſedére iubet.

Et paullo-poſt in mõtem Phagorem traductum; & paribus, ac priùs, ſacris defunctum, ad novas exſecrationes inſtigat.

Ille, qui in artibus ſuis & augurijs nihil adversùs præpotentem Deum præſidij ineſſe; & linguam ſuam pro eiuſdem arbitrio concitari, iam planè didiciſſet: ei, ut par erat, obſequens, in hanc ferè ſententiam eſt prolocutus.

„*Tabernacula Iſraelitarum* (quæ deſcriptis tributim ordinibus habitari. non ſine ſtupore, proſpiceret) *Vallibus opacis, & hortis à flumine irriguis, meritò æquiparari. Poſteritatem eorum, perpetuâ ſubole propagandam, & multarum gentium dominatu cumulandam. Agagi regnum olim* (ſub Saüle) *penitus delendum. Ipſos invictos paſſim fore; neque impunè inimicos à quoquam capiendos. Beatos fore, qui illis benè velint: infelices, qui hoſtilia moliantur.*

Hic poſtremò comploſis, præ animi indignatione, manibus, Balacus Vatem graviter increpitum, & indonatum, domum relegat. Verùm ille, Dei conſilium & ſententiam minimè præſtigijs aut muneribus inverti poſſe proteſtatus, rurſum iſta, raptis in ecſtaſin oculis, vaticinatus eſt. Quæ regibus, & civitatibus per orbem clariſſimis, olim ſint eventura; & in CHRISTO Servatore tandem patefacienda.

Orituram eſſe ex Iacobo ſtellam, & Virgam (regem CHRISTVM) quâ non modò Moabus interficiendus; ſed univerſum mortalium genus ſit dirigendum.

Idumeam, in hoſtium poteſtatem eſſe venturam. Amalecitas, qui primi omnium Hebræis, in tranſitu, obſiſtere auſi eſſent, *miſerè aliquando perituros.*

Cinæos Iethronis poſteros [illegible] ſedibus prædidant; *ab Aſſyrijs* ſub Salmanaſare [illegible] Nephthalitis *capiendos eſſe.* Deinde Cethum, ſive Macedonas, [illegible] Alexandro, de Perſis, Aſſyriorum ſucceſſoribus, victoriam reportaturos. Et hos viciſſim, à Romanis qui ex Italia triremibus, in Aſiam, tranſmiſſuri eſſent, unà cum Hebræis debellatum iri. Qui & ipſi, ad extremum, è medio ſint tollendi.

Hunc Balaamum, BB. Baſil. & Nyſſ. non Dei ſed Satanæ Vatem fuiſſe putant. Et ipſum Deum, ſeu Dominum, quem conſuluiſſe ſi dicitur, Diabolum interpretantur. Cui Deus ipſe tamen, non vocatus, ſed ignoratus, ultrò reſponderit. (Theodoret.)

Et quùm ex eo cauſſam adventûs rogaret; captâ hinc occaſione, quid agi vellet, Vati denun[illegible]. Sic Nabuchodonoſori, impio regi. Fil[illegible] ſui adventum, in ſtatuâ, patefeciſſe. ſic Spiritum Dei in Saülem regem etiam illapſum eſſe.

Eugubin. Balaamum eo modo prophetam fuiſſe putat, quo Hermes Triſmegiſtus apud Ægyptios; & Sibyllæ apud alios. qui tametſi vera pleraque cecinerint; idololatræ tamen, ſive dæmonum cultores, fuerunt.

Origen. Homil. 13. in Numer. tradit; Vaticinia eius de CHRISTO futuro, & de ſtellâ apud Orientales, illius artis diſcipulos, uſque ad eiuſdem CHRISTI natalem, & ſtellam tunc exortam, adſervata. quibus adducti ad regem adorandum venerint.

Ioſep. tradit Balaamum, poſtquàm è Moabitide digreſſus ad Euphratem perveniſſet; & quaſi ad ingenium redijſſet; hoc regi Balaco & Madianitis conſilium (uti Num. 24. attingitur) dediſſe. Vt, quoniam Hebræi, qui Deo cari & curæ eſſent, bello aut fame, aut aliâ clade, universe deleri non poſſint; hæc ſaltim brevis victoriæ de ijs reportandæ ratio ineatur.

Deum ſcilicet flagitia in ijs impunita numquam ſinere. Qui viribus itaq; alienis ſuperari nequeant; aut fraude, aut proprijs lubidinum inlecebris eſſe irretiendos, & perdendos. Formoſas, & meretricio ornatu excultas Virgines, rex ſubornaret: quæ Hebræam iuventutem procaciter ad impudica ſacra, quædam veluti Bacchanalia, invitarent; & à vero Deo ad impietatem; & eius Dæmonis, qui omnium turpiſſimè colitur, initia traducerent.

Dum itaque in Settim (quæ & Abel-ſatim. quo in loco geſta & dicta omnia, quæ deinceps Numeris, & toto Deuteronomio deſcribuntur) etiamdum commorarentur; talibus Madianitarum inſidijs circumventi: & à procacibus Moabitidibus ad epulas & ſacrificia Beel-phegoris (qui aut Saturnus, aut Priapus: cuius ſtatua in monte Phegore, ad venerationem, erat collocata) pellecti: & turpi earumdem conſuetudine abuſi; Dominum tam gravi piaculo irritârunt, ut Moyſes Principes, ex ijs, crucibus ſuffigere; & plebeios promiſcuâ cæde mactare, iuberetur.

Neque hîc tamen ſtetit impotens novarum lubidinum, & peregrinorum morum impetus.

Zambres namque, Salui F. Tribus Simeonitæ Princeps, palàm, & cæteris, unà cum Moyſe, ad Tabernaculi fores, non ſine fletu, inſpectantibus; cum Cozbiâ, Suri, nobilis inter Madianitas Dynaſtæ, Filiâ, quæ ſui copiam ultrò offerebat, (Ioſep. coniugio iam erat ſociata) congreſſus eſt.

Cuius contumaciæ impunitate, & tam fœdo in vulgum exemplo, ne legum & religionis contemtus apud eos creſceret, veritus, Phinees, Eleazari F. Aaronis Nepos, è mediâ turbâ proſiliens; & arrepto pugione in lupanar ingreſſus, utrumque in flagitioſo amplexu,& in omnium conſpectu, tranſfodit.

Quo auctore,cæteri ad pulcerrimam virtutis æmulationem accenſi, certatim, in eiuſdem propudij reos, impetum fecére. Et ad XXIV. hominum millia (Ioſep. XIV.) partim ferro, partim peſte divinitùs immiſſâ, trucidavére.

Deus autem generoſum iſtud Phineæ facinus,& legis tuendæ ſtudium, ità collaudavit; ut certo quaſi fœdere perpetuam ſacerdotij dignitatem ipſi & poſteris deſtinaret. Et in Madianitas (quos à bello immuneis anteà eſſe iuſſerat) tàm turpis & inſidioſi conſilij auctores, ultionem in poſterum imperaret.

TERTIVS CENSVS POPVLI.

NOxâ eâ, quo diximus modo, expiatâ, DEVS iuſſit Moyſem cum Eleazaro, ſummam filiorum Iſrael, à XX. annis, & ſuprà, per Tribus, eorũ, qui arma ferre poſſent, recenſére.

Quod quidem eâ fini factum videtur: cum ut divini beneficij magnitudo, in Iſraelitarum, quorum tot millia in deſerto erant abſumta, ſubole uſque conſervandâ, palàm fieret: tùm ut commodior certiorque Terræ, inter eos diſtribuendæ, ratio conſtitueretur.

Numerus autem tunc ex XII. Tribub. cenſorum, hic eſt.

A RVBENE, IV. familiæ propagatæ,Henochitæ, Phalluitæ, Heſronitæ, & Charmitæ. confecére Summam, XLIII. M. & DCCXXX.

A SIMEONE, V. familiæ, Namuelitæ (al. Iamuelitæ) Iaminitæ, Iachinitæ, Zareitæ (al. Soharitæ) Saülitæ - Summ. XXII. Mill. & CC.

(Exod.6. Ahod, erat Sextus, qui ſine liberis obijſſe cenſeatur. & imminuta opidò hæc Tribus, ex poſtremâ plagâ, ob flagitium Zambri.)

A GADO VII. famil. Sephonitæ, Aggitæ, Sunitæ, Oznitæ, Heritæ, Aroditæ, Arielitæ. Summ. XL. Mill. & D.

A IVDA, III. famil. Selaitæ, Phareſitæ, Zareitæ. Et ex 2. Nepotibus, Pharæ FF. Heſronitæ, & Hamulitæ. LXXVI. Mill. & D.

Ex ISSACHARE, IV. famil. Tholaitæ, Phuaitæ, Iaſubitæ, Semranitæ. Summ. LXIV. Mill. & CCC.

Ex ZABVLONE, III. famil. Sareditæ, Elonitæ, Ialelitæ. Summ. LX. Mill. & D,

Ex duobus Ioſephi liberis,

1. MANASSE, I. familia, Machiritæ. Et altera, ex Nepote, Galaaditæ. Et VI. ex pronepotibus; Iezeritæ, Halecitæ, Aſrielitæ, Sechemitæ. Semidaitæ,& Hepheritæ. Ex ijs - Summa LII. Mil. & DCC.

(Num. c. 32. commemoratur Iair, Fil. Manaſſæ, & Nobe. Vid. inf.)

2. EPHRAIMO, III. familiæ, Suthalaitæ, Becheritæ, Thebenitæ. Et I. ex Nepote, Suthalę Filio, Heranitæ. Summ. XXXII. Mill. & DCC.

Ex BENIAMINO, V. famil. Belaitæ, Aſbelitæ, Achiramitæ, Suphanitæ, Huphamitæ. Et II. ex Nepotibus, Belæ FF. Hereditæ, & Noëmanitæ. XLV. Mill. & DC.

(Geneſ. 46. Filij decem numerantur. Quinque ex ijs fortè ſine liberis ſunt mortui; aut in poſteris eorum familiæ interierint.)

Ex DANE, I. famil. Suhamitæ. Summ. LXIV. Mill. & CD.

Ex ASERE, III. famil. Iemnaitæ, Ieſſuitę, Brieitæ. Et II. famil. ex Nepotib. Briæ FF. Heberitæ & Melchielitæ. Ex ijs Summ. LIII. Mil. & CD.

Ex NEPHTHALI, IV. famil. Ieſielitæ, Gunitæ, Ieſeritæ, & Sellemitæ. Summ. XLV. Mill. & CD.

Summa eorum universè omnium, qui in cenſum venêrunt, Sexcenta & unum Millia, Septingenti, & Triginta.

(Apollinar. In hoc cenſu putat, & Ingenuorum Tribus, & Libertinorum, fuiſſe ſimul cenſas; quod ſymbolum ſit futurę in poſterum Gentium cum Iſraelitis coniunctionis & ſocietatis.)

Ex LEVITICA Tribu, cuius familiæ ſuprà, ex 3. c. Num. enumeratæ, ab uno menſe & deinceps; tum recenſita ſunt XXIII. Mill. Marium capita.

Hoc Cenſu Tribuum peracto, voluit Deus Terræ promiſſæ poſſeſſionem, ſingulis, & ſorte, quam ipſe eſſet temperaturus; & pro ratâ Capitum cenſorum portione; tributim & æqualiter in poſterum diſtribui. (Num. 33. *Pluribus latiorem, & paucioribus anguſtiorem.*)

LEVITAS verò inter cæteros non recenſeri, neque in certam ſortis partem venire: quibus aliâ mox ratione eſſet conſulturus.

Inter hos autem omneis, nemo reliquus fuit ex ijs, qui antè, in deſerto Sinai, nomina ſua Aaroni & Moyſi fuerant profeſſi: quos generatim, ob peccatum, in vaſtâ illâ ſolitudine & longinquo errore, Deus immorituros prædixerat. Solis, pro tempore.

tempore, Calebo, Iephonæ; (qui & Ceneſæus) & Ioſua, Nuni, F F. ſuperſtitibus.

Quùm filiæ autem quinque Salphaadi (qui Heberis F. Manaſſæ abnepos, antè hunc Cenſum, in deſerto, cum cæteris, ſine virili ſtirpe, diem ſuũ obierat: nullius, præter commune peccatum, gravioris ſibi flagitij, aut coniurationis conſcius) intercederent, (Erantea, Maala, Noa, Hegla, Melcha & Therſa) ne paterni nominis memoria, aut dignitas, inter Tribuleis ſuos, obliteſceret: neve ipſæ, heredes, debitâ inter cognatos poſſeſſione fraudarentur; Deus, cuius oraculum Moyſes conſuluerat (quantum-vis Viris, uti bellorum patientibus, agros, ſtipendij vicem, adſignari & mulieres, naturâ imbelleis, à victoriæ præmijs arceri oportere, æquum videretur pupillas æque deſtitui, neque ab adeundâ Patris hereditate excludi, voluit.

Ne tamen per coniugia filiarum, heredum; poſſeſſiones Tribuum confunderentur, aut alienarentur; iuſſæ ſunt illæ Tribubus ſuis, & patruelibus nubere.

Et hanc legem in perpetuum ſancivit: *Vt Patris, cui filius non eſſet, hereditatem cerneret filia: deinde fratres, tum patrui, poſtremò maximè propinqui.*

MORS MOYSIS.

TVnc Moyſes iuſſus à Domino in montem Abarim adſcendere; & Terram indè, quàm traditurus eſſet Iſraëlitis, contemplari; mortem ſibi, cum fratre Aarone, ob peccatum diffidentiæ, ad Aquas Iurgij, admiſſum, communem; impendere cognoſcit.

Et quùm de ſucceſſore ſolicitus, Deum obteſtaretur, ut multitudini ſapienter regendæ conſuleret; Ioſuam ſibi in principatum ſubrogare; eumque, manu impoſitâ, in partem gloriæ muneriſque vocare, iubetur. Idque coràm Eleazaro, (cui benè conſulenti idem ille in poſterum ſit obediturus) & univerſo Iſraelitarum cœtu.

Multa deinceps præcepta, de ſacrificijs legitimè peragendis, eorumque ritibus: de anniverſariâ dierum feſtorum celebritate: de Votis exſolvendis, palàm, uti à Deo acceperat, expoſuit.

VLTIO ET CLADES MADIANITARVM.

TVnc demùm, Deo iubente, è ſingulis Tribubus, mille ſelectos, hoc eſt, XII. univerſè millia, armat: & duce Phinee, Eleazari F. in expeditionem, adverſus Madianitas, peſſima promeritos, cum Vaſis & Tubis, emittit.

Quibus, cum quinque Indigenarum Principibus; Evi, Recemo, Sure, Hure, & Rebe, (Ioſep. ſunt; Ochus, Sures, Robeas, Vbes, & Recemus). & Balaamo, Beoris F. ariolo, inter cæteros, primo quaſi conflictu victis, & interfectis; (ità ut nullum victor ex ſuis deſiderârit) Vrbibuſque & caſtellis flammâ abſumtis: feminæ etiam (quas illi incolumeis ad Moyſem & in caſtra adduxerant; quæque ſe Iſraelitis proſtituerant anteà, ſiue à viris ſuis impietatis dogmata hauſerant) cum parvulis, iugulari iuſſæ ſunt. Virginibus (ad XXXII. mill.) in prædam reſervatis.

Omnis autem præda (quæ præter immenſam aureorum argenteorumque vaſorum, & domeſticę ſupellectilis vim, ad Ovium DCLXXV. Boum LXXII. Aſinorum LXI. millia, fuiſſe proditur) igni anteà, aut aquâ, cum raptoribus, expiata, partim in ſacra Tabernaculi donaria, & Levitas; partim in milites victores, & in commune, ex æquo, diſtributa eſt.

TERRA Hoſtica diſtribui cæpta.

TRibus autem Rubenis, & Gadi, cum dimidiâ Tribu Manaſſę, quæ præ cæteris pecore & iumentis abundabant; conſpicatæ Iazeram, & Galaaditidem, regiones Cis-iordanias, quas nùper bello ceperant, ad paſtus animantium uberrimas: ſibi eas in legitimam poſſeſſionis partem à Moyſe, & cæteris contribulibus, depopoſcêrunt.

Et licet graviter priùs, tamquam communis cauſſæ deſertores, increpiti; id tamen, quod cupiebant, eâ lege obtinuêrunt; ut ipſi, impedimentis tutò depoſitis; & cum, incolumitate Vxorum ac Liberorum ſuorum, urbibus, in Galaaditide, muratis; tum, pecorum ſecuritate, ſeptis & ſtabulis antè commiſsâ: communibus auſpicijs militare; & armati, atque adeò in primâ acie conſtituti, contribulibus ſuis, totam, quà fas eſſet, Chananæam, quæ trans Iordanem, pârere & ſubijcere pergerent.

Iis itaque ceſſit, in præſens, tota Amorrhitis; hoc eſt; Sehonis Amorrhæi, & Ogis Baſanitæ, regnat eorumque terra cum Vrbibus ſuis. (Deuteron. 3. *Ab Aroër, qua Arnoni imminet, uſque ad mediã partem Galaadi montis.*)

Et Gaditæ quidem has Vrbeis; Dibonem, Atarothum, Atoërem, Rothum, Sophanen, Iazeram, Iegbaam, Beth-nemram, & Beth-aran.

Rubenitæ verò; Heſebonem, Elealen, Cariathaim, Nabonem & Baal-meonem, & Sabamam; exædificârunt: ſive novis munimentis & vocabulis interpolârunt.

Filij autem Machiris, ſive eius ex Galaade Nepotes; Galaaditim (reliquam partem Galaad, Baſan, & Argob) cæſis Amorrhæis, evaſtârunt & occupârunt.

Et Iairus, Manaſſæ F. (al. nepos, ſed veriùs pronepos) vicos eius terræ, (regionem Argob, uſque

uſque ad terminos Geſſuri & Machati) Et Nobéus, Chanatham, ſuo nomine poſt donatam, ſibi vindicárunt.

(Paralip. 1. c. 2. Heſron, Pharæ F. nepos Iudæ, ex filia Machiris, Patris Galaadi, ſuſtuliſſe traditur Segubrum; & hic Iairum. Et ſic iſte, pronepos Manaſſæ, ex ſtirpe maternâ, & in eâdem Tribu recenſitus, terræ etiam portionem, in Galaado, cum Manaſſitis, poſſedit.)

Hîc pro re natâ meminiſſe iuſſi ſunt Iſraelitæ, ut aditâ Terræ Chananææ, poſt tranſitum Iordanis, poſſeſſione, omneis universè incolas exterminarent: Titulos, ſtatuas, & veterum dæmoniorum Excelſa demolirentur. Quod ni faxint; reliquias colonorum, quibus pepercîſſent, perpetuâ cum moleſtiâ, poſſeſſoribus adverſaturas: & Deum pœnas, in ipſos immorigeros, converſurum.

Multa prætereà ſuper exteræ, trans Iordanem, Terræ (quæ reliquis IX. Tribubus, & alteri dimidiæ Manaſſæ, ceſſura eſſet) partitione: de eius certis in IV. Orbis plagas terminis: & de Menſoribus (qui præter Eleazarum ſacerdotem, & Ioſuam ducem iàm deſignatum, ex ſingulis Tribubus Principes erant futuri) mandata, Moyſi Deus impoſuit.

Et ex universâ Terrâ, cuíus ipſi poſſeſſionem ereturi eſſent, XLIIX. opida, cum ſuburbanis, ad bis mille paſſ. undique protentis, (ex quibus opidis ſena, futura eſſent, cis & ultrà Iordanem, eorum, qui cædis involuntariæ, aut fortuitæ, rei forent, Aſyla. (Deuteron. 4. Vltra Iordanem, Boſor in Rubenitis; Ramod in Gaditis, & Golan in Manaſſitis) Leuitarum generi, pro ratâ cęterarum Tribuum parte, decerpi, atque ad habitandum ſeparari, in poſterum pręcepit.

SCHEMA SVBVRBANORVM &c.

Ex Lapidano.



Hactenus Liber NVMERORVM. quem conſequitur DEVTERONOMIVM.

SIc appellatum; propterea quòd ſecundam quaſi Legis-lationem contineat. Prima namque, duabus è lapide Tabulis, à Deo exaratis, fuerat mandata. Hæc autem altera, hocce libro comprehenſa, à Moyſe ipſo conſcripta eſt, & uberiùs explicata. & quædam quaſi Ἀνακεφαλαίωσις.

Quo namque anno Deus populum ſuum ex Ægypto eduxit; Legem quoque in monte Sinæo tulit, ad cuius præſcripta vitam in poſterum inſtituerent, moreſque componerent. Altero deinde anno, ad terras, quas promiſerat, capeſſendas adhortatus; quòd illi, quaſi ope eius diffiſi, negligerent, & contumacius ſe gererent; iuravit: *Neminem ex ijs, quos Moyſes initiò recenſuiſſet, ad optatas ſedes perventurum. ſed fore, ut per annos XL. & vaſtas per ſolitudines errabundi, omnes, præter duos, emorerentur.*

Hinc maioribus extinctis; ut filij, quâ anteà Ætate parentes fuerant luſtrati, cenſerentur. & qui promiſſas ſedes eſſent adituri, eamdem, quæ Patribus contumacibus lata priùs fuerat, legem edocerentur, præcepit. Vt hæc non tàm ſecunda Lex; quā brevis quædam, per capita, eiuſdē Legis, quæ ſuperioribus libris explicata eſt, repetitio, cenſeri debeat.

Neque enim aliud fermè continet, quam prolixam Moyſis ad Iſraelitas Concionem, quâ commemorat beneficia à Deo in ipſos, per deſerta peregrinanteis, collata. Et repetit Præcepta, & Iudicia, ſibi in monte, quem dixi, tradita: eaque ut ſanctè cuſtodiant, ſedulo commonefacit.

Hæc geſta eo, quem dixi, anno XL. primo die menſis XI. (hoc eſt, ut quidam putant, XXI. Iannarij noſtri.) In agro Moabitarum, trans Iordanem (quam vocat ſolitudinem, ſive planitiem, contrà Mare-Rubrum. quæ totum illum Tractum, qui Iudæam & Arabiam, eiuſque cognominem Sinum, interiacet, complectatur. (Ioſeph. ad Iordanem, ubi nunc opidum Abilina viſitur, agrum habens palmetis conſitum.)

Moyſes itaque, peractâ per dies aliquot continenteis Concione, de morte ſibi imminente à Deo commonitus; & Ioſuam iterùm ſucceſſorem, coram omni cœtu, nec ſine divinæ Nubis prodigio, declarare; & ad fortiter agendum adhortari iuſſus; Legem à ſe ſcriptam, cum Federis divini formulâ, ſacerdotibus, è Tribu Levi, tradidit, quam in Arcæ latere deponerent. Quæque à Regibus in poſterum accuratè deſcriberetur; & ſeptimo quoque anno, in maximâ populi celebritate, Scenopegijs, recitaretur.

Canticum quoque conſcripſit. *Audite Cæli &c.* Carmine elegiaco, ubi verſus alterni ſenis & quinis conſtent pedibus. (Hieron.) ceu perpetuum quoddam divinæ ergà Hebræos beneficentiæ; & religionis, ſanctitatis, atque obedientiæ, quam Deo benemerentiſſimo ipſi viciſſim debeant, monimentum: ſive mutui inter ſe, ac Deum federis Teſtimonium. quod & memoriâ teneant, & cantu aſſiduo uſurpent, & ad poſteros tranſmittant.

Deinde ſingulis Tribubus, præter Simeonem, fauſta adprecatus; & ceu quædam extremæ antè mortem voluntatis, ac benivolentiæ elogia proteſtatus; eoque ſupremo munere defunctus, è planitie Moabitidis, in montem Abarim (qui & Phaſga, & Nebo) adſcendere; & promiſſam Chananeæ terram, quaquáverſus, & denuò, contemplari iubetur.

2524. Ibique ipſe, CXX. annos natus, & ex ijs trientem principatu functus, corpore etiamdum integro & robuſto valens, è vitâ exceſſit: & ex-adverſum Phegori, ab Angelis, in Valle, loco hominibus incomperto, ſepultus eſt. 1426.

Idque die I. menſis ſecundi. (Genebr. VII. Februarij, die Sabbati, tempore pomeridiano. Ioſeph. ultimo anni menſe; die prima menſis, qui Macedonibus Dyſtrus; Hebræis Adar dicitur. Lapid. Tertio aut Quarto die Adar.) Hunc Iſraelitæ XXX. dierum luctu honorárunt.

Apocryphi quidam tradunt; Quo tempore mortuus eſt Moyſes, lucidam Nubem, loco ſepulcri incubantem, eorum, qui circumſtabant, oculos præſtrinxiſſe: ut nemo neque morientem Legiſlatorem; neque locum, quo cadaver conderetur, inſpicere potuerit. Et B. Iudas, Epiſtolâ; Angelum Dei cum Satana contendiſſe. qui fortè corpus Moyſei in propatulo eſſe vellet: ut Hebræi ad idolomaniam propenſi, quem hominem propè divinum cognoviſſent, in poſterum, uti Deum, venerarentur.

Ipſe paullo-ante mortem, tredecim membranis Pentateuchi volumina (quorum nomina, ex primis Librorum verbis, Hebræi; Græci & Latini, ab argumento ſive materiâ, in Librorum initijs, deducunt) exaráſſe proditur. Et ex ijs unum cuilibet XII. Tribuum, adſervandum; & decimum-tertium Levitis conceſſiſſe.

Iſtud autem quùm priùs in Tabernaculo, deinde in Templo Salomonico depoſitum fuiſſet; & Templum ſæpiùs, (uti ab Achaſo, à Manaſſe &c.) profanatum; atque adeò res ſanctæ impiè diſſipatæ: haud mirum, ſi ſub Ioſiâ rege exemplar illud Legis, ab Helchiâ Sacerdote, inter Templi ruinas, repertum, in magnâ fuerit veneratione. tum ob ſcribæ Moyſis auctoritatem; tum ob rei antiquitatem.

Traditur idem Iobi Hiſtoriam ex Arabico ſermone convertiſſe.

Quæ

Quæ verò pòſt exceſſum eius, extremo Deuteron. cap. ſcribuntur; vel à Ioſuâ, vel ab Eſdrâ, vel ab aliquo propheta adiecta putantur.

Ex his autem Libris, Pentateuchi, perſpicuum eſt, Moyſem non modò omni Ægyptiorum ſapientiâ excultum fuiſſe; ſed arte etiam Hiſtoricâ, Poëticâ, Oratoriâ, Ethicâ & Nomotheticâ, ac Theologiâ præſtitiſſe.

DII PROFANI.

EX ijs Dijs, quos Græci coluérunt, circiter CCCL. antè bellum Troianum annis; & quorum ſæculum non ità definitè obſervari potuit; quod hi-ſce, quos dixi, CCC. annis, multi fuerint, & varijs in locis, ut nati, ità culti: Saturni, Ioves, Apollines, Hercules, &c. & quidem non ignobiles. (Cicer. de Nat. Deor. & B. Aug. de C. D. 18.) Nulli ferè Moyſem, nedum Cecropem (qui, Diabolo jam-tum Deum, Moſaicorum ſacrorum auctorem æmulante, ſimulacra & ſacrificia profana in Græciam ex Ægypto induxiſſe proditur) anteceſſiſſe colligantur. ex eo quòd Saturnus, Iovis Pater, vix centenis antè bellum Troianum annis in Italia regnâſſe tradatur. Et penè ſub idem tempus, Mercurius Tris-megiſtus, omnium antiquiſſimus, Nepos maioris cuiuſdam Mercurij, cuius maternus (ex Maiâ filiâ) avus Atlas aſtrologus, & æqualis (al. frater) Promethei, floruiſſe perhibetur.

A Dijs illis, quos dixi, ad Romam conditam, putat Arnob. (libr. 2.) annos propè M. & ad CHRISTVM, MDCC.

Narrationes illæ fabuloſæ (de quibus Herodot. & Diod. Sicul. commemmérunt) de Iô, Inachi F. (à quâ longè alia, & poſterior eſt, Iaſi) à Phœnicibus rapta, & Oſiri Ægypti regi collocata, ex quâ illi Epaphum ſive Apim genuerit. De Europâ, Agenoris, Phœnicum regis. F. in Cretam abductâ. De Minoë, Cretenſium Legis-latore, Cretæ & Inſularum in Ægéo potente. De Siſypho, Corinthi conditore, &c. in Moyſis vel Iudicum mòx conſequentium ætates incidiſſe exiſtimentur. Herodot. namque l. 7. Minoëm, τρίτῃ γενεῇ πρὸ τῶν τρωϊκῶν, viguiſſe, tradit.

Sic Hiſtoriæ fabuloſæ de Pelope, Seſoſtri, Heraclidis, Adraſto, Perſeo, Atreo, Proteo Ægyptio; Euryſtheo, Argonautis, Medeâ, Oedipo, Therâ, &c. Iudicum Hebræorum tempora excedere non videantur: adeò ut alij Moyſis σύγχρονοι ſive æquales; alij Ioſuæ, alij alius è Iudicibus poſterioribus, haberi poſſint. De quorum pleriſque ſpeciatim infrà, ſuo quodque loco.

Et Vide ſup. Externorum Scriptorum de Moyſe teſtimonia.

IOSVA, DVX ISRAELITARVM. (decimus-tertius à Ioſepho Patriarchâ: ducentis, uno minus, annis poſterior.)

HIc Librum cognominem, ceu quemdam rerum à ſe geſtarum Commentarium, exemplo deceſſoris ſui, conſcripſiſſe putatur. Alij tamen Samuelem, aut Eſdram, Libri auctorem ſtatuunt. Quæ certè ſub finem adiecta, de morte ipſius & ſepulturâ; probabiliùs ab eorum, quos dixi, alterutro, ſcripta eſſe cenſeantur.

Dictus eſt IESVS; & CHRISTVM, verè Servatorem, nomine & rebus geſtis præſignificâſſe exiſtimatur.

Ipſe à Moyſe edoctus Legis Iuriſque divini intelligentiam, eamdem tradidit LXX. Senioribus, Et hi cum Prophetis; Prophetæ cum Sapientibus, Scribis & Phariſæis, communicârunt, à quibus Rabbini ſuam ſe ſapientiam accepiſſe ſunt gloriati.

2524. Mortuo itaque Moyſe, Summa Reip. Hebræorum penes hunc ſtetit. A quo deinceps, ſub XV. Iudicibus, Ariſtocratia Iudaica annis CCCLVI. duravit, uſque ad ann. O. C. MMDCCCLXXXI. 1426.

Is à Deo, qui ipſum ſibi non minori curæ, quàm Moyſes hactenus fuiſſet, futurum eſſe, fuerat pollicitus; anteà delectus: & in præſens ad fortiter agendum, terramque occupandam, & tribulibus ex æquo diſtribuendam, iterùm confirmatus: initio ſuſcepti Imperij, dimiſſis per caſtra præconibus, triduo proximo iter denuntiat. Proinde cibaria ſibi quiſque in id tempus pararent.

Rubenitas quoque & Gaditas, & è dimidiâ Tribu Manaſſitas, ad ea quæ Moyſi promiſerant præſtanda; ut armati, & in acie Principes fratribus antecederent, & ſedes novas quærerent, eſt cohortatus.

INGRESSVS IN TERRAM CHANANÆAM.

IPSE cognito per exploratores, quos Hierichuntem ſubmiſerat, & Rahabæ copæ beneficio atque aſtu incolumeis receperat; hoſtium ſtatu & terrore; caſtra è Settim movit, (ut quibuſdam placet, 27. Martij) & ad Iordanem, per triduum heſit. (Sulpit. & Ioſeph. Iordanis, flumen validiſſimum, tranſitum prohibebat: quia neque navium copia pro tempore erat; neque vadari fluvius poterat) qui tum (quod quidem inſolens tempore meſſis) pleno alveo tumidus ferebatur.

Hic Ioſua, Deo ità mandante, Arcam Federis à ſacerdotibus præferri; eoſque ingreſſos adverſo flumine conſiſtere iubet. Quo facto, aquæ fluminis, partim inciſæ; & perpetuo, dum deficerent, tenore in Mare-mortuum delatæ; partim, undè defluebant, in cumulos, aut in faſtigium, exaggeratæ, & mole unâ ſtantes: (ut indè ad Adom urbem, indè ad Sarthan diffunderentur) pervium iter populo præ-buérunt. Et copiæ per aretem alveum, ſicco & ſtabili iam ſolo, traductæ ſunt (ut volunt, X. die menſis I. ſive Nonis Aprilibus.)

Huius tam prodigioſæ tranſitionis, & fluminis ità refrenati, monimenta ut exſtarent in poſterum; Deus decrevit. Quorum unum, ex Lapidibus XII. quos totidem populi Hebræi Principes, è medio fluminis alveo, in quo Sacerdotum, Arcæ baiulorum, pedes inſtiterant; tollere erant iuſſi: in loco caſtris proximè deſtinato, (unde nomen Galgalis, quaſi Acervi Revolutio. Ioſeph. Galgala à Libertate autumat appellata. quod ipſi flumen transgreſſi, & ab Ægyptijs, & ab ærumnis, quas in deſerto exanclarant, liberatos ſeſe exiſtimarent.) Alterum, in ipſo alveo fuit erectum.

Populo (quem XL. pugnatorum Mill. ex tribus, quas dixi, Tribubus, antecedebant) in tutum recepto; & Sacerdotibus in ſiccum, cum Arcâ, eſcendentibus; fluvius confeſtum, iam liberior, ad priſtinum aquarum æquor & limitem redijt. Hoc miraculum Amorrhæorum & Chananæorum reges in magnum terrorem coniecit.

Exceſſus autem L. ſtadia progreſſus, ad X. ab Hierichunte ſtadium, caſtra metatus eſt (Ioſ.) Atque ibi, Deo monente, eos Ioſua circumcidit, qui poſt Egreſſum ex Ægypto nati fuerant. quique in longinquo illo & continenti per ſolitudinem errore, haud facilè acerbam præputij ſectionem tolerare potuiſſent.

Loco quoque nomen, Galgalis, factum, quod ibi Ægypti opprobrium (de Recutitis) Deus ab ijs abſtuliſſet. ſive, quòd Ægyptij impiè iactáſſent; *Deum non poſſe eos, ex Ægypto eductos, in terram deſtinatam introducere.* Neque ſe ipſi eo ex loco, niſi valentiores, commoverunt.

Die autem XIV. menſis, ex veteri ritu, Paſchæ ſive Azymorum ſolennia, in planitie agri Hierichuntini, peregérunt.

2525. Atque hic primus eſt Annus ab Ingreſſu in Terram promiſſam. 1425.
Et ab Egreſſu ex Ægypto, XLI. A morte Ioſephi, CLXXXV.
A gravi & verâ Servitute, CXXIX. A Diluvio, DCCCLXXIIX.
Tertiæ ætatis, DXLVI.

Poſtridie, frugibus hornis, in ipsâ Chananæâ enatis, uti & frui cæpérunt; panibus azymis, & polentâ. Eoſque Manna, quo cibo tot annos per deſertum paſti fuerant, in poſterum defecit.

EXPEDITIONES IOSVÆ.

PRima Ioſuæ expeditio, trans Iordanem, adverſus Hierichuntem fuit. quæ præ metu ſuos muris & portis concluſos tenebat. Eiuſque expugnandæ rationem ab Angelo (Michaele, ut volunt, exercitus Dominici Principe) edoctus, poſtquam Sacerdotes, Arcam geſtantes, & armatorum cuſtodiâ undique ſtipati, per ſex continenteis dies, Vrbem quaſi luſtrando circuiſſent; ſeptimo demum die, eâdemque Arcâ ſepties circumlatâ: & ad Tubarum, ſive Cornuum Arietinorum, quæ à ſeptem Sacerdotibus inflabantur, clangorem; & populi comitantis clamorem, muris turribuſque illicò ruentibus (& quaſi terræ hiatu abſorptis) & militibus per parietinas undique irrumpentibus; Vrbem cepit, & incendit. Et incolis, ſine ullo ætatis ſexúsve diſcrimine; atque adeò pecoribus, promiſcuè cæſis, eamdem devovit. Auro tantùm & argento, ære & ferro, ceu Manubijs, Domino conſecratis, & in ſacrum Ærarium illatis.

Et Rahaba, côpa illa, quam exploratores benignè accepiſſe, & incolumeis dimiſiſſe, diximus; cum domeſticis & cognatis, inter cæteros, non modò diſcrimini exemta; ſed vitæ etiam & ampliori dignitati reſervata. Ea namque poſteà Salmoni, Tribus Iudææ Principi, enupſit. Salmon autem ille (cuius Pater Naaſſon, & avus Aminadabus, in ſuâ itidem Tribu primarij, primi Moyſem in Mare-rubrum ſecuti fuiſſe traduntur) dux introitus etiam in terram promiſſam, unà cum Ioſue, fuiſſe proditur.

Hic verò reliquias excíſæ urbis ferro & incendio hauſiſſe non contentus Ioſua, diris etiam exſecratus eſt, quicumque ſemel vaſtatam inſtaurare olim moliretur. Quam imprecationem irritam nô fuiſſe, patet, 3. Reg. 16. ſub Achabo.

Hoc anno Euſebius, teſte Bedâ, ſecundùm Hebræos, principium obſervat LI. Iubilæi, expletis ab O. Cond. MMD. annis: ſingulis Iubilæorum ordinibus per quinquagenos ann. deputatis.

Quùm autem Ioſua, paucis pòſt diebus, ab Exploratoribus, qui hoſtium vireis eleváſſent, & contemnendas eſſe rettuliſſent, fortè perſuaſus, tria tantùm pugnatorum millia ad Haim urbem, (quæ Græcis Gai, Severo Geth dicitur. ad Ortum, Beth-eli, ſive Beth-avæ, obverſa) armis tentandam, miſiſſet. Et ij cum Haïtis prœlio ad portam congreſſi; & in fugam, ad Sabarim uſque, mòx verſi, XXXVI. è ſuis deſideráſſent. & cladis, licet exiguæ, nuntius ducem & caſtra magnâ animorum conſternatione ac deſperatione compleviſſet; Iuſſus eſt ille à Deo exercitum, ſacrilegio & violatâ religione pollutum, luſtrare: & pœnas à ſacrilego exigere, qui præſenti calamitati cauſſam dediſſet.

Miſſâ itaque per ſingulas Tribus ſorte, quum ea in Tribum Iudæ cecidiſſet; & gradatim ad familiam Zabdi, (Ioſep. Zebediæ) Zaræ filij, perveniſſet; facto viritim examine, deprehenſus eſt Achan, Charmi F. Zaræ pronepos. qui ex prædâ Vrbis devotæ, paludamentum varium, & aliquantam argenti ſummam, cum auri maſſa, furtim & cupidiùs ſublata, in tentorio ſuo recondiderat.

Iſque furtum faſſus, in-ſpectantibus liberis, lapidum iactu obrutus eſt: & res furtivæ, cum omnibus ſimul copijs domeſticis (alij, liberos pari cum Patre ſupplicio adfectos volunt) flammis ſunt abſumtæ.

Hinc Emec-achor, ſive Vallis Achor, loci nomen apud Prophetas.

Exercitum ità luſtratum Ioſua in Haitas educit. Et inſidijs, ad V. virorum Mill. verſus occiduam urbis regionem, haud procul Beth-ele, de nocte diſpoſitis; ipſe diluculò, adverſâ ad Aquilonem acie,

quæ

quæ XXV. Mill. conſtaret, hoſtem ad certamen prolicit.

Hairis verò, universè ex urbe erumpentibus, IOSVA, ſimulatâ fugâ, eos procul ab opido abſtrahit, quaſi partâ iam iterùm victoriâ inſoleſcenteis. dũ ſcuto in altum ſublato, & ceu ſigno dato, qui in inſidijs latebant, celeri curſu coörti, averſam vrbis pænè vacuæ portam occuparent: & ingenti, ſine diſcrimine, incolarum cæde editâ, flammas tectis ſubijcerent. Tum enim utrimque, & à frõte, ab ijs, quorum fugam Ioſua iam inhibuerat; & ab inſidiatoribus, ex urbe, quam ceperant & incenderant, egreſſis, à tergo, oppreſſi ſunt. Et, ademtà fugiendi poteſtate, ad internecionem cæſi. Vt ad XII. utroque ſexu hoſtium Mill. eo die cecidiſſe memorentur.

Vrbe autem funditùs exciſâ, & ruderibus in tumulum aggeſtis, præda omnis, captivorum capitũ, pretioſæ ſupellectilis & pecorum, militi victori ceſſit. Et rex ipſe in crucem actus, & immani lapidum acervo tumulatus eſt.

Bethelitæ. Haitarum vicini & ſocij, bellico clamore excitati; & conſpectâ eminùs, licet ſimulatâ, Iſraelitarum fuga, ad audendum, animati, ex ſuâ etiã urbe prodijſſe memorantur. ſic ut ne de ſuæ quidẽ urbis cuſtodiâ, portis in eventum occluſis, cogitàrint; in ſolâ cædis & hoſticorũ ſpoliorũ ſpe defixi. quos probabile eſt pari clade fuiſſe involutos.

Hisità peractis. Ioſua, ex Locorum, in quæ penetràrat, opportunitate, præceptũ Moyſis (Deuter. 27.) memoriâ repetens, in monte propinquo, Hebalo, Altare Deo, è lapide rudi & impolito, exſtruxit: & ſuper eo holocauſta & victimas pacificas, non ſine publico epulo, immolavit: & Moſaicæ legis capita ſaxis inſcripſit.

Arcam quoque Domini, quæ inter duos monteis in Valle conſtituta, humeriſque ſacerdotum eſſet impoſita; Iſraelitæ omnes, tàm indigenæ quã adſcitirij, ſuis quiſque Ordinibus, ità circumdedérunt; ut hinc, VI. Tribus (Simeonis, Levis, Iudæ, Iſſacharis, Ioſephi & Beniamini) ſuper monte Garizimo, ad benè precandum: Indè, totidem alteræ, (Rubenis, Gadi, Aſeris, Zabulonis, Danis & Nephthalis) in Hebalo, ad imprecandum, conſiſterent. Et omnes ſuâ præſentiâ, ſuiſque ſuffragijs, repetitam divini Federis formulam, quæ ab initio XXVI. capitis, ad finem XXX. Deuteronomio comprehenſa eſt, palàm comprobarent.

Hæc ubi vicinarum Gentium regibus, (Hethæo, Amorrhæo, Chananæo, Pherezæo, Hevæo & Iebuſæo. qui partim in montanis, ac cãpeſtribus; partim in maritimis, & in Anti-libano, incolebãt,) ſuêre comperta: magnâ animorum viriumq; cõſenſione, in bellum, hoſtis à finibus ſuis arcendi, conſpirant.

Gabaonitæ contrà, qui vicini tum erant Hieroſolymis & pars Hevæorum: civitas magna, & una ex Regijs, & bellicoſis incolis referta: cognito Hierichuntinorum & Haïtarum caſu: & mòx in ſe iturum victorem ſuſpicari; non ad arma, quibus nihil ſe profecturos ſcirent; neque ad preces, quæ fruſtrà forent apud eum, qui cum totâ Chananæorum gente internecinum bellum gerere decreviſſet; ſed ad aſtus ſe convertérunt. Mittunt ad Ioſuam de federe legatos: *Se de longinquo veniſſe,* & habitu & toto legationis adparatu, qui nihil niſi obſoletum & tritum præferebat, ementienteis. *Fingunt ſe famâ Imperatoris, & tot rerum in Ægypto, in Amorrhitide, & alibi geſtarum, miraculis excitos;* miſſu & civium ſuorum, & vicinorum ſibi populorum, pòſt difficile multorum dierum iter, in caſtra perveniſſe: ut (ſalvis patrijs inſtitutis. Ioſep.) in Hebræorum, populi, Deo tàm cari, amicitiam, feduſque admittantur.

Ioſua, cum ſenioribus, ijs dictis & argumentis inducti, eos & in fidem recepérunt; & iuſiurandum dedére, à ſe incolumeis fore.

Triduo pòſt, quùm famâ & auditione accepiſſent Gabaonitas in viciniâ, atque adeò in ipſo Gentium, ſibi universè inviſarum, medutullio, habitare. quod ex hâc rudi tabellâ patet.

ORTVS

PHEREZÆI.

SEPTEMTRIO.

HETHÆI. O CANANÆI. O IEBVSÆI. O.

AMORRH. O.

HAMATH. O. GABAON. O. HEVÆI. O.

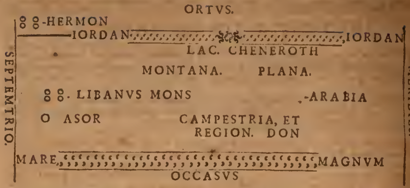
SIDON. O. PALÆSTIN. O.

MERIDIES.

OCCASVS.

Exercitu in ſubmontanum Chananææ tractum traducto, in Gabaonitidem, regiunculam Tetrapolitanam, (quæ unà cum Gabaone primariâ, Caphiram, Beroth, & Cariath-iarim, complectebatur) pervenérunt: neque ijs, ob iuſiurandum, nocere, neque vim adferre auſi. (quantumuis vulgus, adversùm Principes, tàm temerarij, an præcipites! federis auctores, convicijs inſurgeret.) Ob fraudem tamen factam, publicis & Caſtrorum, & Templi in poſterum miniſterijs eos mancipàrunt; & lignatores lixaſque in perpetuum eſſe iuſſérunt. Atque ità hi præſentarium cædis & direptionis periculum; illi perjurij crimen effugérunt.

Sed quùm eorum deditio, proximis quinque Amorrhæorum regibus, iras conciviſſet; & illi, duce præcipuè Adoniſedeco, Hieroſolymorum rege, (Obanes,



Ex his gentibus innumerabiles hominum copiæ, ab equis & bellico adparatu inſtructiſſimæ, ſub ſuorum quiſque regum auſpicijs. (Ioſeph. Tercenties mille pedites, & decem equitum millia: currus bis mille (al. Viginti mill.) ad Aquas Merom (qui Lacus Samachonites. Ioſeph. ad urbem Galilææ, Berotham; fort. Merotum) convenére, extremam belli aleam experturi.

Deus autem Ioſuæ, ad ſui numinis tutelam confugienti, omnem metum exemit: & hoſteis, ſolo Hebræorum adſpectu territos, die poſtero, in fugam verſum ac conciſum iri, confirmavit.

Et nequis in poſterum humanæ ab externis præſidijs fiduciæ locus relinqueretur; ut nervi ſuffraginum, in equis captivis, inciderentur; & currus falcati, igne ſubiecto exurerentur, imperavit.

Ille itaque his promiſſis fretus, in hoſtem celeriter ducit, & de-improviſo irruit. (Ioſeph. hic more ſuo ampullatur.) Et partim eorum in caſtris cecídit; partim in fugam coniectos, nunc ad Sidonem & Aquas Maſrephoti; nunc ad Campum ſeu Vallem Maſphæ, quæ ad Ortum ſpectat, uſque perſecutus, à cæde non deſtitit; dum divini promiſſi conſtantia, eventu ipſo, eſſet abſoluta.

Revertens ille è pugna, Aſorem civitatem, caput gentis, tot præſidijs imminutam, & ſui trepidi e prœlio regis receptatricem; haud difficili negotio captam, omnibus, unà cum rege, ad internecionem cæſis, incendio evaſtavit. Simili animadverſionis exemplo in finitimas undique urbeis, earumque reges, uſus. Vt ijs tantùm urbibus flamma pepercerit, quæ in collibus poſitæ; & ab ijs, qui victoriam perſequebantur, in ſuo ſtatu ſituque ſunt deprehenſæ. Sic tamen, ut tum urbium iſtarum ſpolia atque exſuviæ; tum agrorum opes, pecora & armenia, cæſis ad unum, ex Dei præcepto, incolis, victoribus diſpartienda ceſſerint.

Et nullis vel ſoli, vel naturæ, vel operis munitionibus: nullis hominum viribus & armis, ingenijs & artibus; nullis belli adparatibus, aut rerum temporúmve difficultatibus, victoriæ illius, quam Deus Iſraelitis pariebat, interruptus tenor fuerit, aut eventus.

Cepit itaque Ioſua, quidquid terrarum à Meridianis Seiri montibus, ad Arctoum Libani tractum, & Damaſcenæ Syriæ limitem; & propinqua Hermonis (ubi Baal-Gad, opidum, vano Fortunæ, ſive Felicitatis numine & fano celebre) porrigebatur.

Earumque gentium reges, diverſis variorum Deorum tutelis fiſos, aut præſagijs obſtinatos; varijs contrà captivitatis, vulnerum, & mortis denique in-fortunijs multavit.

Præter namque Cis-Iordanios reges, nominatim hactenus memoratos; hi præterea, (Ioſuæ c. XII.) cæſi traduntur - *Gader, Herma, Hered, Odullom, Taphua, Opher, Aphec, Saron, Thenac, Magedda, Cades, Iackanan, Carmeli, Dor, Galgal, Therſa*. Vniuersè XXXI. reges. ſuprà Sehonem & Ogem, Trans-Iordanios. Quorum regna, antiquo Dei promiſſo non comprehenſa, ſed iuſto bello capta, Moyſes iam-tum Rubenitis & Gaditis, & dimidiæ Tribui Manaſſæ, poſſidenda permiſerat.

Et nequid genti, tot victorijs divinitùs nobilitatæ, formidabile in poſterum relinqueretur; ipſe IOSVA ultro Gigantéam illam ſubolem, quæ ab Enaco quodam, proceræ ſtaturæ viro, próſata eſſe ferebatur, adgreſſus, è montanis Hebronis, Dabiræ, & Anabi ſedibus deiectos, interfecit: eorumque urbeis, quas in Iudææ, Iſraeliſque, ſive Samariæ, montibus habebant, delevit. Exiguis eorum, Gazæ, Gethi & Azoti, inter Palæſthinos, veſtigijs, de-induſtriâ relictis.

ANADASMVS TERRÆ PROMISSÆ.

TVM demùm, regione Chananæorum undequaque omni, vi armorum, domitâ, & à prœlijs conquieſcente (Ioſeph. Quincto huius Expeditionis anno) de poſſeſſione adeundâ, & agris tributim dividundis, cogitari cæptum eſt.

2529. Annus hic Ioſuæ imperantis quinctus, erat ab ortu Iſaaci CDL. Poſt quem B. Paull. Actor. 13. dicit, Terram Iudæis fuiſſe diſtributam. (Sic Beda.) 1421.

DEVS autem, qui poſitum hactenus à Ioſuâ, in hoſtibus,& regnis adverſariorum expugnandis,ſtudium ac laborem probaret; & ab eodem agros ſingulis Tribubus adſignari vellet; cætera, quæ nondum capta bello aut occupata eſſent, loca & opida, ſuæ providentiæ, quæ poſteris etiam eſſet benè conſultura, permitti voluit. Erant autem ea, Galilæa omnis, & Philiſtinorum ac Geiſuræorum regiones. *Se omnium eorum, qui Libanum montem accolunt, urbeis & munitiones, ad Aquas uſque exuſtas, & Sidonem, venturis temporibus deleturum.*

Ipſe (*ſua*) *munus ſibi iniunctum expleret; & terram omnem, ſive ea iam capta, ſive bello intacta eſſet, ſingulis Tribubus, pro ratâ parte & ſorte divideret. Et quemadmodum duæ Tribus, Rubenis & Gadi, dimidiam Manaſſitarum Tribum in partem & ſocietatem regionis Trans-iordaniæ, ad Ortum, Moyſis permiſſu, adſciverant; ità in hercîſcundâ Cis-iordaniæ Terra hereditate, novem reliqua Tribus, alterum eorumdem dimidium, ſecum admitterent.*

LEVITE, *quibus præclara in ſacris Templi muneribus, in ſacrificijs & victimis, portio obtigiſſet: quique univerſi populi liberalitate in poſterum eſſent alendi; & urbeis certas, ubi domicilia haberent; earumq́, ſuburbana, ubi pecora alerentur, accepturi. ſpem omnem terrenæ inter Tribuleis poſſeſſionis abijcerent: Et in ſacris procurandis, honeſtiſſimo & totius reip. utiliſſimo munere, dediti eſſent, atque occuparentur.* In eorum namque, uti hereditate communi participum,locum & vicem, ſuffecti, iuſſi fuerant filij Ioſephi,in duas diviſi Tribus, Manaſſes & Ephraimus.

Verùm antè quàm ad partitionem veniamus; Iudæa ipſa, generatim dicta, ſuis obiter limitibus, delineanda eſt.

IVDÆA omnis, (quæ antiquitus Chananæa, Palæſtina, & Cœle-Syria) Ab occaſu quidem, parte Phœniciæ (quæ à Sidone in Gazam,& Arabiam Ægypto adſinem, ſecundum Syriaci Maris littora, extenditur:) A Septemtrione autem, & Ortu; Libano & Anti-libano: A Meridie; Arabiâ Petræâ. olim definiebatur.

Latitudo eius (quam ferè mediam Iordanis diſpeſcit) ab Ioppe, opido maritimo, ad Trachinios monteis, ultrà Galaadum & Hermonem, ad LX. circiter Mill. paſſuum.

Et longitudo, à fontibus Iordanis & monte Libano, ad urbem uſque Beerſebam, atque initia Ægypti, ad CLX. paſſ. Mill. æſtimabatur.

Ex his Septemtrionalia, Galilæi: media, Samaritæ: Auſtrina,qui propriè Iudæi, poſteà obtinuérunt,Et ſub eâ parte Philiſthæi quoque, & Idumęi, comprehendebantur.

Verùm ultrà Iordanem, ad Arcton ſpectat Gaulonitis, in Gerazam uſque & Pellâ. Cætera deinde, ad Lacum uſque Aſphaltiten & Arabiâ,ab Ortu & Meridie,Galaaditis & Peræa regiones occupant.

Quùm autem univerſa Vltra Iordania ad Ortû regio quâ potentiſſimi duo reges, Sehon & Oges, poſſederant; & prœlio victi,vitâque exuti, victoribus ceſſerant: duabus Tribubus, Rubenis & Gadi, & dimidiæ Manaſſis,ex Moyſis decreto,& eâ,quâ diximus, lege, fuiſſet addicta. (Geiſuræis & Machatæis,ex Chananæâ ſtirpe, ſuas pro tépore ſedes habere permiſſis, & poſteritati ad expugnandû relictis.) Tû Ioſua in præſens, ſingillatim cûctis, per familias,diſtributis,urbeis & regiones,certis finibus circumſcriptas, ſuâ,& publicâ Sacerdotis Eleazari, & principum delectorum auctoritate adſignavit.

Et RVBENI quidê, uti natu maximo,totum illum tractum,qui ad Ortum, Arnone, (in cuius partim ripâ,partim alveo,Aroer ſita eſt:) Ad occaſum,Iordane;& Mari Salſo, ad Meridiem: & Arctois Gaditarum montibus,ac Dibone,limitaneâ utrimque urbe, concluditur. quique in Sehonis regno olim cenſebatur, cum urbibus & municipijs, attribuit.

GADITARVM autem agros, longus ab Auſtro tractus qui ab Iazera incipiens,ad Aroërem uſque, Rabbæ adverſam, procurrit: & deinde dimidiam Ammonitarum regionem ad Ortum terminat; à finitimis ſibi, ad Meridiem, Rubenitis dividebat. Atque illis,quid-quid ex veteri Sehonis regno, poſt Rubenitas ità collocatos, reliquum fuit; in poſſeſſionem vertit: ad Orientalem uſque Iordanis ripâ, quâ fluvius ille Lacum Geneſarenum excedit.

Dimidiæ vero MANASSITARVM Tribui,ſive dimidiæ parti filiorum (aut Nepotum) Machiris, (qui Filius Manaſſæ, & Galaadi fuit Pater) tota Baſanitis, (opulentum & latè patens Ogis illius quondam regnum) quæ à Manahæmo, poſtremâ ad Arcton Gaditarum urbe, incipit; & certis Hermonis montis partibus clauditur; cum dimidiâ Galaaditidis portione, & LX. opidis, quæ Iairus ille Iudæus, ſed Machiris Manaſſæi filiâ procreatus, bello ceperat: Illa autem omnia, à Galaado, Seiro, & Hermone montibus, ad Mare uſque Galilææ, & Iordanem, longè lateque patebant) ex ſingulari divinæ, ergà Iacobum & nepotem Manaſſem, benivolentiæ gratiâ; & pro

& pro admirabili cognatæ ſubolis frequentiâ; univerſè fuit attributa.

Quùm autem filij Iudæ ad Ioſuam, in Galgalis adhuc commorantem, acceſſiſſent; antè, quàm de reliquæ hereditatis ſortibus inducendis ageretur; Calebus, Iephonæ F. Cenezi Nepos, cotàm eo & contribulibus cauſſam ſuam egit. Et commemoratis tum expeditionibus ſuis, (quando, antè XLV. annos, è Cadibus-Barneis, unà cum eodem Ioſuâ, iuſſu Moyſis, Terram promiſſam exploratū abijt; & terrorem populo temerè ab alijs iniectum imminuere conatus eſt) tum Dei & Moyſis, ob eiuſmodi fidem & conſtantiam, promiſſis: montem iſtum, in quo Enacidæ opida munita tenebant, ſibi ſuiſque in ſortem, extrà ordinem, depopoſcit.

Se, plus quinquennio, iam octogenarium, & iuvenili corporis robore valentem, Deo auſpice & adiutore, non diffidere, quin gentem illam, quam Hebræi tantoperè tum formidaſſent, ſit funditùs deleturus.

(Hinc colligunt nonnulli, anno VII. Terram à Ioſua diviſam. quod Calebus iſte explorator miſſus ſit anno ætat. ſuæ XL. qui ſecundus erat ab Egreſſu. Et ipſi annis deinde XXXVIII. in deſerto ſint vagati.)

Id autem poſtquàm publico adſenſu Calebus impetrâſſet; Hebronem (quæ & Cariath-arbe, ab Arbea conditore; Enaci Patre, Gigantum potentiſſimo, ibique ſepulto) eiectis per vim, & cæſis tribus Enaci filijs, Seſai, Ahimano & Tholmæo, expugnavit, ſibique vindicavit. & multa alia præclarè geſſit, quæ ſuo infrà loco memorabuntur.

IVDÆ verò ſors in eam Terræ partem cecidit, quæ, tributam iam Calebo, Hebrona complectebatur. Cuius fines ſic deſcribuntur:

Vt-Sin, deſertum Idumæis proximum, quod que Salſi Maris extrema, ab Auſtrino tractu, Ortum verſus, litora attingit; initium eſſet termini agrorum. Et torrens Ægypti (ſive id ex VII. Nili oſtijs ſit poſtremum, ſive Rhinocolura) ab ortu ad occaſum, ſecundùm Auſtrum, cum Maris Magni litore, finiret.

Et totus ille tractus, quà Mare Salſum, ſive Aſphaltites Lacus, ab Auſtro in Septemtrionem (ſtadijs DLXXX.) uſque ad Iordanis, in eumdem Lacum à Septemtrione influentis, oſtium porrigitur; IVDÆ Tribum ab ortu concluderet. Et idem Iordanis oſtium, ad Mare uſque magnum ſive occiduum, à Septemtrione, definiret.

Quibus terminis ità deſcriptis, quindecim, ſuprà centum, Civitates comprehendebantur. Ex quibus aliquæ, partim Simeonijs, partim Danitis, pòſt acceſſére.

IOSEPHITARVM familijs Tractus ille ſorte adſcriptus eſt, qui Iudæis & Beniamitis (quos coniunctos eſſe voluit Deus) à Septemtrione erat proximus; à Mari ad Iordanem, ſecundum longitudinem, protenſus. quà fluvius ille Hierichuntino agro adiacet, & aquas indè defluenteis excipit; & ſic ab Ortu terminum ponit.

Hic autem finis, ubi à Iordane, per Meridiem, ad Occaſum in Bethelam deflexit; deinde Luzam porrectus ad urbis Archi-atarothi confinia tendit; & Iephetum, Beth-horonque inferius contingit; tandem in Mare occiduum deſinit, quoad Danitarum agro coniungatur. Sic tamen, ut Ephraitæ Hieroſolymis, regiæ Vrbi, ſacroque Templo propiores, conſederint.

EPHRAIMITIS itaque, ex eo, quem communem deſcripſimus, Tractu, diſtinctè hæc ceſſere:

Vt, quantum ſpatij inter Atharoth-addarum, & Beth-horon ſuperius, interiectum eſſet; tantumdem eorum ager à Meridie in Septemtrionem, quà latiſſimè ad Ortum iacebat, latitudinis occuparet. Et hinc funis a Beth-horo tractus directè ad Occidentalem uſque terminum, quem Mare-magnum conſtituebat, duceretur: Indè, ab eâdem Vrbe, Ortum verſus, pergenti, prima ab Aquilone Machmata occurreret; quæ opido, cui Thanath-ſilo nomen, ad Ortum eſt obverſa.

Vndè fune iterum extento, ad extremum uſque Meridiani lateris terminum tranſeatur. Et rurſus à Taphuâ, urbe ad Arcton & Auſtrum poſtremâ, ad Vallem Arundineti, (quàm Canthus torrens, biſido amne in Iordanem erumpens, efficit; quæque ad Mare-Salſum & Meridiem ſpectat; & deinde perpetuo ad Mare-magnum tenore, ab Occaſu iterum terminetur. (Ioſeph. Ephraimos tradit Terram, quæ à Iordane Gadaram (fort. Gazeram) uſque, in lõgum protendatur, & à Bethelâ Magnum uſque Campum pateat; eſſe ſortitos.)

Paſſi autem ſunt Ephraimitæ Chananæos, qui Gazeram incolebant, ſub levi tributi compendio, ſecum degere.

Dimidia MANASSEÆ Tribus pars, (Ioſeph. citrà Iordanem, inter Tribus Ephraimi & Iſſacharis: fructiferam terram, & Ephraitis à Septemtrione proximam, (quæ hinc longè, à Iordane ad urbem uſque Doram, & Mare Occiduum, tenderet; indè latè à Machmatâ civitate, ad Bethſan (quæ & Scythopolis) pertingeret; ſorte obtinuit.

Hic obſerva. ex ſex Manaſſeæ Tribûs heredibus, quinque Marium filios, hoc eſt, Abiezerem, Helecum, Ezrielem, Secbem & Semidam, quinque abſtuliſſe portiones: & quinque familiarum capita ex ijs fuiſſe conſtituta. Et totidem ex agro, ad Hepherem, quinque iſtorum, quos dixi, fratrem, pertinente. qui in quinque filias Salphaadi, Hepheris Nepteis, Galaadi pronepteis, & ex Machire, Manaſſæ atnepteis, quinque etiam terminis fuerit definitus.

Quùm namque Filiæ iſtæ Viris ex eâdem Tribu enupſiſſent, & paternæ ſubolis nomen memoriamque tuerentur; effectum eſt, ut decem familiarum agnationibus univerſus Manaſsitarum diſtingueretur ſtatus, certis terminis cuique familiæ præſtitutis. Præter Galaditim & Batanitim, Trans-iordanias regiones, quas iam-tum occupârant: quæque VII. capitibus, Ephertarum, Iebiarum, Eheliarum, Ezrielitarum, Ieremienſium, Odottarum, & Iedielitarum, fuerant diſtinctæ.

Huius verò Cis-Iordaniæ, de qua in præſens agitur, regiunculæ, hi limites fuére.

Orientis quidem, A Taphuâ, poſtremâ Ephraitarum urbe, ad Salem, ſecundum occiduam Iordanis ripam, & Vallem-illuſtrem.

Et Meridiei;

Et Meridiei; Ab eâ ſem Taphuâ, ſive ab eius Torrente aut fonte, ad Capharſalmam ſive Arſurem quæ poſteà Anti-patris.)

Septemtrionis verò; A Salem ad Doram. Et Occidentis denique, A Dorâ, ad eandem Capharſalman.

Sicut ab Ortu & Auſtro Ephaitas cõtingeꝛent: & Vallis Arundineti, cum Vibibus, Aquilonem ſpectantibus, Manaſſitis adſcriberetur: (Quæ namque eodem in Torrente à Meridie iacebant, Ephraitis erant adcenſæ.) Et utroque Mari conclusa, Carmelum etiam montem, cum Aſeritis communem, ab Arcto attingeret.

Sed multi ex Manaſſitis, reliquo deinceps tempore, intrà Iſſacharis & Aſeris terminos erant conceſſuri. quibus Bethſan, & Ieblaama cum municipijs, & Dora cum Endorâ, Mageddus cum Nephethâ, expugnandæ reſtabant. Quas civitates, præ ignaviâ & quietis cupiditate, aut etiam avaritiâ, in-tactas, veteribus Chananææ ſtirpis colonis, in præſentiâ reliquerant.

Atqui hi nihilo minùs, adſcitis in parteis Ephraitis, auſi ſunt cum Ioſuâ impudentiùs expoſtulare; & iniqui in Terræ diſtributione iudicij, atque adeò impietatis inſimulare. Qui utrique Tribui, & divinis prærogativis, & capitum numero adeò præ cæteris inſignitæ, tàm anguſtos agrorum limites, etiam fune metatos, adſignáſſet.

Ille contrà, uberem virtutis exercendæ, & pomærij amplificandi materiam, ex ſorte, quam nacti eſſent, illis præberi, cordatè reſpondit. quibus partim montes ampliſſimi; partim Terra, duarum validarum & frequentium gentium, Phereſæorum & Raphaimorum altrix, obtigiſſet.

Qui numero & robore pollére præ cæteris ſe iactarent; res magnas gerere & difficileis adgredi oportere. In montana ſubirent, & cæſis arbuſtis ſpatia commodæ habitationi laxarent. Neque falcatarum quadrigarum terrore, ab incepto, aut à Chananæis vexandis, atque è planitie pellendis, deſiſterent: qui montium & ſilvarum opportunitate, hoſtem curribus, in plano, fidentem poſſint eludere.

Quùm itaque Iudæi, & Ioſephitæ, ſuis iam ſedibus collocati, cæteris ea, quæ uſui ad vitam, impertiri poſſent; Reliquæ Tribus, regionum, ſibi præcisè debitarum, partitionem, minùs urguére videbantur. Sive quòd tantis hoſtium ſpolijs ditati, præſentibus bonis frui; in ijſque acquieſcere: & ex communi totius regionis fertilitate, atque ex vicinorum, adhuc paſſim hoſtium, laboribus, per rapinas & excurſiones, vivere potiùs vellent; quàm inſolens vitæ genus, domibus atque agris colendis, amplecti. Sive ab illâ priſtinæ fidei conſtantiâ degeneres, & animis infracti, potius ducerent; Terram omnem coniunctâ manu ab omnibus debellari, quàm à ſingulis portiones proprias carptim invadi, & paullatim expugnari. Quâ in cunctatione ſeptem pænè annos eſſe elapſos, Hebræi è Chronicis confirmant. Quibus ſi ſeptem ſuſceptæ, poſt tranſmiſſum Iordanem, expeditionis anni adijciantur, quatuordecim evadunt.

Conſtat certè longo adeò tempore Iſraelitas in Galgalis inerteis conſediſſe, ut Ioſuæ, duci optimo, & fido divinorum promiſſorum Curatori, faſtidia moverint. Et ex divino demum conſilio Tabernaculum in Siluntem (mõtem editum & amœnum, undè longiſſimus in cæteras regiones proſpectus eſſet) transferendum, & eodem loci Concilium ex omni ordine cogendum curárit. (Id alij, non anno VII. ab Ingreſſu, ſed X. poſt annis factum putant, antè quàm Tribus ſepararentur.)

Atque ità Tabernaculum, quod hactenus, pro itinerum ratione, varijs in locis tentum fuerat; nunc, Arcâ ex Galgalis tranſlatâ, eo, quem dixi, loco defixum eſt. ibique ad tempora uſque Helis permanſit. Infernè lapide ſubſtructum; supernè, & in orbem, Cortinis penſile.

Tum verò Ioſua cæteros, non ſine acerbâ ignaviæ increpatione, ad Terræ, quam Deus Patribus eorum promiſiſſet, & iam-nunc poſteris deſtinatam quaſi ultrò propinaret; poſſeſſionem adeundam, cohortatus: delectos è ſingulis Tribubus Trium-Viros, qui regionem totam (quæ in VII. parteis erat dividenda; & media, inter Iudæos ab Auſtrinâ plagâ, & Ioſephitas ab Arcto, futura) permenſi, deſcriberent; & bonâ fide eius magnitudinem, ſitum, & commoditates renunciarent; amandavit.

Funiculi autem menſorij, quibus Ioſua & Eleazarus in Terrâ dividundâ uſi feruntur; non externi aut materiati putandi ſunt, qui hinc & illinc ducerentur (id namque prodigij ſimile fuiſſet) ſed Mathematicæ ſive Geometricæ Lineæ, mente & cogitatione conceptæ. Sic ut ipſe Dux è Chorographiâ reliquæ Palæſtinæ, quam I. & XXX. Viri illi, ex naturâ & arte conſcripſiſſent, eam Tribubus reliquis ſortitò & æqualiter diſtribuerit. quùm eatenus V. dumtaxat Tribus, trans citráve Iordanem, ſuam quæque poſſeſſionis partem, ſine ſorte, accepiſſent.

Eâ autem in Terrâ, CCCLXXX. urbeis, & quidem florenteis, tùm extitiſſe traditur. Cuius quidem ſitus, forma ferè quadrangulâ; & IV. limites, indicari videntur, Gen. 10. *Sidon, Gaza; Sodoma, Geſſa,* (hanc poſtremam poſtea Cæſaream-Philippi fuiſſe putant.) Peræa namque, & regio Trans-iordania, ad Arabiam potiùs, quàm ad Chananæam ſive Palæſtinam, ſemper pertinuiſſe iudicata eſt.

Litus, ſecundùm Mare Mediterraneum, per CLX. mill. paſſ. extenditur. Æqualis etiam Longitudo, à fontibus Iordanis, ſive Dan, ad Berſabéam ſive Bethſamen: niſi quòd navigantibus litorum anfractus aliquanto longioris ſint viæ.

Latitudo à Sorbonitide Palude, quæ paullulum à Gazâ in Auſtrum recedit, per deſerta, ad montem Seirum, & Mare-mortuum, CXII. milliarior. Italicorum eſt.

Sic Septemtrionalis latitudo à Sidone, per Libanum, ad Damaſcum, pænè par priori, ſed aliquantò anguſtior. (B. Hieronym.)

Legatis tandem in caſtra, ad Siluntem, ab explorando reverſis, & ſortibus miſſis:

BENIAMITÆ, regionem, inter Iudæos & Ioſephitas ſitam, (quæ à Iordane ad Mare Occiduum uſque,

uſque, & monteis Ichaiimos, in longum; & ab Hieroſolymis ad Bethelam, in latum, protendebatur; ſunt ſortiti. Eas autem finium anguſtias, agri bonitas, Hieroſolymitani præſertim & Hierichuntini, compenſare iudicabatur.

Ar. Montan. Tota, inquit, iſta regio his concludebatur terminis. A Iordane uſque ad Archi-atarothum (male, al. Atharoth-addar) urbem, Ephraimis confinē; & ab Archi-atarotho, ad Cariathiarim; Occiduus tractus.

Hinc ad Iordanis oſtium; Boréum latus. A quo, ſecundùm eiuſdem fluminis ripam, ad proximum Hierichuntis locum, Latitudo termini, ſive Orientalis finis tendebatur. Civitates XXVI. complexa.

Simeonii verò, quorum ſtirpem valdè imminutam ſuprà ſignificavimus, proprium, ut ità loquamur, funiculum non conſecuti; ſed pro hereditatis ſuæ parte, ex Terrâ (quæ Iudæis antè erat adſignata; & latè patens alijs præthereà colonis egéret) plagam Auſtrinam tenuérunt; Deſerto & Mari-magno contiguam. ſive, (vt Ioſeph.) Idumææ partem, Ægypto & Arabiæ conterminam.

Zabulonii, in fertili Galilææ regione habitárunt. quæ longè, à Lacu Geneſarite, ad Littus uſque Maris-magni, quod iuxtà montem Carmelum eſt, protenditur. Et à monte Thabore, (Ioſeph. Ithabyrio) verſus Septemtrionem, latitudine V. milliar. patet. Sive, ut Ioſeph. Terram Carmelo & Mari contiguam, ad Lacum uſque Geneſarenum, ſortiti ſunt.

Issacharitæ optimam & pulcerrimam in Galilæâ regionem poſſedérunt. Cuius Longitudo, à flumine Iordane, ſive Lacu Cenereth, ad Carmelum montem; Latitudinis verò mons Ithabyrius fuit terminus.

Aseritarum autem regio, lata magis quàm longa, à Sidone magnâ uſque ad Carmelum, Maris promontorium; ad XX. propè milliar. A mari verò, hinc ad Aſorem, inde ad Naaſon, per IX. milliar. ſpatium, extendebatur.

(Ioſeph. Quæ regio, inquit, poſt Carmelum ſita, Convallis ex re nomen habet, quà ad Sidonem eſt obverſa; Aſeritis ceſſit.)

Nephthalitæ omnem eam poſſedére terram, quæ ad Ortum Aſeriticæ Tribus ſita, totam pænè complectitur Galilæam ſuperiorem, Fonteis Iordanis; & partem montis Libani, uſque ad Damaſcum.

Eius autem Longitudo, ab eodem Libano, Meridiem verſus, ad Mare uſque Galilææ, & confinia Zabuloniorum.

Latitudo, à civitate Aſore, ad Iordanem, pertingebat: qui ab Ortu ſuis eam fluentis irrigaret. (Ioſeph. Quidquid, inquit, terrarum ab Ortu ſpectat ad Damaſcum uſque urbem; & ea Galilææ portio, quæ Superior ſive Gentium dicta eſt, uſque ad Libanum & Iordanis fonteis, qui ex eo monte oriuntur; Nephthalitis obtigit.)

Danitæ, intrà amplum illud, quod Iudæis fuerat adſcriptum, Terræ ſpatium; & citrà ullum quidem illorum detrimentum, ſuæ poſſeſſionis ſortem nacti ſunt. Quæ tamen integra, & certis limitibus circumſcripta; non autem, uti Simeoniorum, fuerit diviſa. Neque enim Tribus hæc omnis intrà Iudæorum terminos concludebatur: verùm ab illorum agro, idque à meridie, exorſa, Boream verſus protendebatur.

Tenuérunt itaque quidquid ex Convalle ad Occaſum vergit, Azoto & Dorâ definiti. Totum, inquam, agrum, qui ab Accarone pertingit ad montem uſque, qui Iudææ Tribui initium facit.

De huius Tribus adverſus Leſem, ſive Laida, urbem, in extremis Terræ promiſſæ finibus, & ad Libani radices ſitam, cui captæ gentile ſibi nomen impoſuerint; expeditione, infrà dicetur.

Initium annorum Sabbatic. &c.

2532.	Ab anno VII. Imperantis Ioſuæ, qui fuit Annus Κληρουχίας, hoc eſt, adſignationis agrariæ perfectæ;	1418.

(Quando ipſi etiam Ioſuæ poſſeſſio, in meditullio Terræ, Thamnath-ſaara, (al. Thamnaſachar) in monte Ephraimo, publico decreto, & datâ eligendæ ſedis optione, fuit attributa.) Sive potiùs Annus τῆς γεωργίας, hoc eſt, agricolationis inceptæ. Poſtquàm filij Hebræorum pedem in poſſeſſionem Terræ Chananææ poſuerunt. qui fuit ab Exodo, XLVI. præcipitans; Initium ducitur Annorum Sabbaticorum & Iobilæorum.

Cuius rei obſervatio (teſte Scalig.) multum lucis rationi temporum adferre poteſt: quòd hebdomades annorum, ſive Anni Sabbatici, ſigna ſint temporum indubitata.

Annus autem Sabbaticus ſemper incipit à menſe Σκληροπηγίας, qui eſt VII. Anni, ab Exodo, novi. uti dictum eſt.

Leſinor. annum ab O. C. MMDXXX. vult eſſe Κληρουχίας: & MMDXXXVII. primum Sabbaticum poſt Κληρουχίαν. Et MMDLXXX. primum Annum Iubilæum, ſive Quinquageſimum, à Terrâ diſtributâ. Alij verò, eodem teſte, primum Sabbaticum putárunt, primum illum, quo Iſraelitæ in Terram ſunt ingreſſi.

Sed hic non fuit ſtatum. dum quidam hunc VII. annum ſupputant à diſtributione, quam Moyſes trans Iordanem fecerit & decreverit. quidam ab eâ, quæ poſteà à Ioſua eſt peracta. quod verius exiſtimetur.

Beda de Tempp. ex Euſebij Chronico, obſervat, anno I. Imperij ſive Ducatus Ioſuæ, quo Iſraelitas, transmiſſo Iordane, in terram induxit; initium Quinquageſimi primi Iubilæi. hoc eſt, Bis mille, Quingentos Ann. ab O. Cond. completos. ſingulis Iubilæorum ordinibus per quinquaginta annos deputatis. Ex numeris tamen, qui ibidem mirè, corrupti, non MMD. ſed, ſeptem minus,

minus MMCDLXXXXIII. tantùm colligantur. Hæc Sabbaticorum & Iubilæorum obſervatio, durat ad D. N. CHRISTI baptiſma; qui fuit an. ab O.C. MMMDCCCCLXXX.

2539. His ità conſtitutis, nos à XIV. Ioſuæ, primum Sabbatum Terræ, (quo omnis terra quieſcere præcipiebatur) ſeu primum Annum Sabbaticum ſtatuimus. 1411.

Qui primus poſt Κληρουχίαν perfectam: ſive poſt Γεωργίαν inceptam, ſepumus occurrit, menſe Tiſri. (Maſſ. vult incepiſſe, decimo die menſis VII. ſive VI. Non. Octobris.)

Vide ſup. quæ ad Cerimonias pertinent, inter leges à Moyſe, ex divino mandato, præſcriptas; ſuis, quidque, locis. Exod. 23. Deuteron. 31. Levit. 25.

Sub hæc tempora, Bacchus (qui & Liber, & Dionyſius) Niſam in Indià (al. Arabià) condidiſſe putatur. Et (B. Aug. l. de C. D. 18. c. 12.) Vitem ſuo in Atticà hoſpiti oſtendiſſe.

Id ſi verum eſt; Cadmus (quaſi Orientalis, quod ab Oriente in Occidentem venerit) multo-ante è Phœnicià in Bœotiam navigárit. qui Thebas ibi condidiſſe, & nomen Patriæ, Thebarum Ægyptiarum, impoſuiſſe: (ſive, navis ſuæ, quæ Theba. uti olim Chamus, Thebas in Ægypto, eàdem ex cauſsà nominárat.) Et Græcis litteras tradidiſſe memoratur. Ex eius namque filià, Semele, Bacchus.

Sed plures, & varijs in locis, Bacchi fuiſſe feruntur.

Cadmus ille Harmoniam rapuiſſe proditur, Atlantis ex Electrâ neptem, Dardani ſororem.

Horum nuptiæ celebratæ proſtantibus omnium Græciæ Deorum imaginibus.

Quin & ſub eodem Ioſuà tradunt Terram Meſraim (quæ Aëria priùs dicta) Ægypti nomen tùm induiſſe, ab Ægypto, (qui & Seſoſtris, & Rameſes, dictus:) Beli Ægyptij filio. Cui defuncto ille in regnum ſucceſſerit; Danao fratre eiecto.

Hic autem in Græciam concedens, Danaos, qui antè Pelaſgi, de ſuo nomine dixiſſe traditur: & Argos, urbem in Argia; ſive Arcem in eà urbe potiùs, pulſo Gelanore, Sthenelæ filio, ædificáſſe.

Idem, teſte Plinio, navem primus ex Ægypto in Græciam tranſvexit: quùm anteà ratibus tantùm navigaretur, ab Erythrâ rege, in Mari Rubro, & inter Inſulas, inventis.

Eiuſdem ſunt illæ Quinquaginta filiæ, fabulis celebres. Et inter cæteros, Lyncéus, (al. Linus) gener, & tandem ſucceſſor. De quibus proximè, in Serie Regum Argivorum.

Ab Hello autem (al. Hellene) Deucalionis F. priùs Phthiotæ in Theſſalià: deinde reliqui pænè Græci, Ἕλληνες dicti. Thuc. lib. 1.

Veriùs ab Iavane, Iapeti F. Noæ nepote, Iones.

Ab Eliſà, Iavanis F. (Geneſ. 10.) Aliſæi & Æoles.

Et ab Achæo, Hellenis Nep. Achivi. Quà de re, ſup.

Lydi quoque, duce Tyrrheno, Atyis, Lydiæ regis, F. fame coacti, ex Aſià in Italiam immigrárunt; & pulſis Vmbris, in Hetrurià conſederunt: & vicino mari Tyrrheno, ac provinciæ nomen dedérunt. Herod. lib. 1.

Tyrrheni frater, Lydus, Lydiam à ſe dixit, quæ priùs Mæonia.

Vide ſup. ſtirpes filiorum Noéi, inter cuius Nepotes, Lud nominatur, qui Lydus.

Tunc quoque Orcus, Moloſſorum rex, Proſerpinam Cereris filiam, è Sicilià abripuiſſe: Et Triptolemus, frumentum, à Cerere acceptum, longâ navi (cui inſigne, Serpens pennatus) in Eleuſinem Atticæ, primùm invexiſſe & populis diſtribuiſſe, proditur: regnumque, pulſo Celeo, occupáſſe.

Tradunt Hebr. Chananæorum, qui bello & nuperis patriæ cladibus ſuperſtites evaſerãt, reliquias, commigráſſe in Illyricum, Germaniam, & vicinas regiones. Nam maritima Europæ loca, Italiã, Dalmatiam, Galliam Narbonenſem, & Hiſpaniam, ob faciliorem per Mare adpulſum, multò-antè frequentari, & coli cæpta fuiſſe, certum eſt.

Et Euagrius, ex Procopio, lib. 4. Eccleſ. Hiſtor. commemorat, - Mauriſios, gentem Libyæ, è Palæſtinâ eiectos, eò loci demigráſſe; quo tempore Ioſues, Hebræorum Dux, eam terram invaſit & evaſtavit. Quod probat ex Epigrammate columnis illic inciſo. - Nos ſumus, qui à facie Ioſuæ Latronis, filij Nave, profugimus.

ASYLA, SIVE CIVITATES PERFVGII, IN IVDÆA.

QVONIAM autem fieri vix potuit, enaſcentibus inter homines, ex primigenià Ortus noſtri labe & ruinâ, animorum ſtudiorumque contentionibus; quin ubicumque cœtus hominum frequẽtiaque eſſet, odia, bella, cædes paullatim, invaleſcerent. Et ipſi, partim imprudentiâ, vel repentino motu; partim obſtinato ſtudio, ad alteri nocendum impellerentur: æquiſſimus Legum-lator Deus, in facinoribus, cum privatim, tum publicè, iudicandis & ulciſcendis, regulam adhiberi voluit; (Num. 35. & Deuteron. 19.) quæ pœnas, non pro facti tantummodò, ſed pro voluntatis etiam ratione, atque animi impulſu, æquas irrogaret.

Vt enim nulli ſonti ignoſci; ità inſonti iudicij clementiam voluit indulgeri.

Et ad hanc inſontium reorum rationem ritè cõponendam; certa Loca, non ſine certo quodam divinæ ſapientiæ conſilio, inſtituta ſunt; quæ ijs, qui doli mali exceptione quempiam interfeciſſent, tutamento eſſe poſſint.

Illi namque, & ſe ſiſtere, & cauſſam dicere; & in exſilio, ad tempus; aut ad Pontificis, ſub quo cædes facta eſſet, mortem, degere iubebantur.

Certas itaq; eam ad rem ſedes, ceu quædam Aſyla, ſecerni, Deus antè iuſſerat: quę & loco cõmodo ſitæ, neq; longiùs ad confugiendum remotę eſſent.

Vsbium autem, quæ eà fini ſecretæ ſunt, nomina illuſtria; ſitus in montibus conſpicui; & æquabilia commodaque ſpatia fuére.

In Tribubus Nephthalis, Ephraimi, & Iudæ; quæ æqualibus feré inter ſe tractibus diſtabant.

Kades, in Galilæà, Tribus Nephthaliæ, ad Septemtrionem:

Hebron, quæ & Cariath-arbe, in Iudæis, ad Meridiem:

Sichemum, in Ephraimitis; quæ medio inter illas loco, & pari pæne intervallo, hinc Ortum, indé Occaſum, ſpectaret: poſita:

Et quamquam totidem, ad Perfugij uſum, Vrbes, Moſe vivente, trans Iordanem & ad Ortum, fuiſſent adſignatæ;

Bosor, in Campeſtri Tribus Rubeniæ ſolitudine, ſive planitie:

Ramotha, in Galaadinide, Gaditarum:

Et Gaulon, in Baſanitide, Manaſſitarum; regionibus:

Nunc demum tamen certâ quadam religione, cum alijs, dedicatæ fuére. ut Sex universé eſſent, ſingulari prærogativâ cædis reorum, ſed inſontium, etiam advenarum, Aſyla. ubi à propinquorum occiſi hominis iniuriâ tuti cauſſam ſuam probarent; aut exciperent.

VRBES & SEDES LEVITIS adſignatæ.

Sed quùm cæteris iam Tribubus omnibus proſpectum eſſet; & ſua cuique, ad habitandum & colendum pars decreta & tradita; Levitæ quoque ſibi deeſſe noluérunt: & Eleazarum Ioſuámque interpellárunt. quorum ille, uti ſummus Sacerdos, in ijs quæ ad religionem præcipué ſpectarent; hic, totius expeditionis dux, in civilibus bellicíſque rebus; univerſi populi præcisè Principes, in publico etiam Concilio, quod ad Siloam indictum diximus, primas obtinebant. ſic tamen ut alij, xii. Tribuum primarij Megiſtanes, quaſi Tribuni, parteis ſuas interponerent.

Æquiſſimæ Levitarum poſtulationi, de Vrbibus. ad habitandum; & de Suburbanis, ad pecora alenda; ſibi (vt Deus Moyſi mādárat, Nu. 35.) adſignandis; lubenter mos geſtus eſt.

Et quoniam, quemadmodum gens Iſraelitarum omnis in iv. quadranteis; ita Levitarum Tribus in iv. Familias tum eſſet diviſa; hâc moderatione, & ſorte etiam iactâ ex ſingulis illorum Tribubus, Vrbes, cum ſuburbijs, exceptæ ſunt, & hiſdē attributę.

Diximus quidem ſuprà, Levi, Iacobi F. tres filios, Gerſonem, Caathum, & Merarim; Caatho autem, (qui Gerſoni, primæ ætatis fratri, ad ſacerdotij miniſterium, fuit antelatus) quattuor fuiſſe; Amramum (quo progeniti, Aaron, Moyſes, & alij) Iſaarem, Hebronem, & Vzielem. Ex huius Amrami liberis, Aaronem, ad Sacerdotij dignitatem divino iudicio, & indicio delectum; quæ in duorum eius filiorum, Eleazari & Ithamari, poſteritatem ſit derivata.

Qui itaque ex Aarone prognati erant, Caathitæ quidem, ab Avo cōmuni; ſed ſpeciatim Aaronitæ. (*Familia Caath filiorum Aaronis ſacerdotis*) dicti ſunt. Cæteri veró omnes, qui ad cum [illegible] Amramum, (uti Moyſis poſteri) quíve ad Iſaarem, Hebronem, aut Vzielem, eiuſdem Caathi filios; referebantur; ſimplici cognomine Caathitæ (quaſi, reliqui filiorum Caath; hoc eſt, Levitæ qui ſuperfuerant) appellabantur.

Hæc igitur inter eos, Vrbiū, quæ ex xii. Iſraelitarum Tribubus delibatæ & ſecretæ ſunt, diſtributio.

Caathitis ſacerdotibus, ſive Aaronitis, xiii. Civitates, ceſſére. Ex Tribubus,

- Iudæ, & Simeonis;
  - Hebron (perfugium. cuius etiam agri, & Villæ Calebo ante attributa.)
  - Lobna. Iether. Eſthemo. Holon. Dabir. Ain. Ieta. Bethſames.
- Beniamini. Gabaon. Gabaē. Anathoth. Almon.

Caathitis Levitis. x. Civitates, ex Tribubus,

- Ephraimi: Sichem (perfugium) & Gaſer. Gibſaim, Beth-horon.
- Dani. Etheco. Gabathon. Aialon. Geth-remmon.
- Manassæ dimid. - Thanach. Geth-remmon.

Gersonitis, xiii. Civitates, ex Tribubus,

- Issacharis: - Ceſion. Dabereth. Iaramoth. Engannim.
- Aseris: - Maſal. Abdon. Helcath. Rohob.
- Nephthalis: - Cedes (perfugium) Hammoth-dor. & Carthan.
- Manassæ dimid. in Baſanitide, Gaulon (perfugium) & Boſran.

Merari-

Meraritis. xii. Civitates, ex Tribubus,	Rvbenis: - Boſor, (perfugium) Moſor. Iaſer (& Iethſan) Mephaath.
	Gadi: - Ramoth, (perfugium) Manahim. Heſebon. Iazer.
	Zabvlonis: - Iecnam. Cartha. Damna. Maalol.

Summa evadit ad xlix. Vrbeis, inter quas vi. perfugio aut exſilio reorum deſtinatæ. Quatumvis xlii. aliæ, Levitis ad habitandum conceſſæ, ſacræ etiam fuerint, & inſontũ homicidarũ receptacula; ſine cauſſæ tamen cognitione aut definitione.

Et quùm alijs Iſraelitis ubique habitare fas eſſet, non ſuis modò in vrbibus, ſed villis etiam & vicis; & novis opidis condendis latiùs ſeſe propagare; Tum Levitis, earum urbium, quæ ſorte ſibi obtigiſſent; & in quibus domos proprias haberent; numerum excedere, aut extrà eas habitare, nefas fuit. Et ſuburbana, limitibus ſuis deſcripta, paſcendis tantùm armentis & pecoribus erant deſtinata.

Miretur hîc quiſpiam, nec immeritò, quo pacto tàm pauca Levitarum capita, (uti ex Cenſibus patuit) tot urbeis complere potuerint. niſi alij Tribules permiſti ibidem habitârint.

2541. | Anno xvi. Iosvæ. | 1409.

Quùm is Rubenitas, Gaditas, & dimidiatos Manaſſitas, (Ioſeph. ait fuiſſe, ad l. pugnatorum Millia) quotum ſtrenuâ ac fideli operâ, in tàm longinquo adverſus Chananæos bello, & in poſſeſſionibus cæterorum Iſraelitarum, contribulium, ſtabiliendis, ex convento, uſus fuerat; non ſine fauſtâ adprecatione, & gratiarum actione, ad ſedes, ultrà Iordanem, iam-tum à Moyſe attributas, amicè honorificeque, cum ingentibus ſpolijs (quæ cum relictis ibi fratribus participarentur) dimiſiſſet:

Et illi iàm itinere è Siloâ in Galaaditidem inſtituto, ad confinia, & ad ripas Iordanis fluminis, aggeſtis arenarum tumulis impeditiores, progreſſi, haud procul Hieriebunte, (quà Iſraelitas, duce eodem Ioſuâ, initiò amnem ſicco alveo tranſmiſiſſe diximus.) Altare immẽſæ altitudinis eduxiſſent: magnus confeſtim animorum motus apud cæteros Cis-Iordanios Iſraelitas coortus eſt. qui novo iſto Tribulium conatu, novum etiam alienorum Numinum cultum ab ijs introduci autumarent.

Atque adeò temerè iſtiuſmodi violatæ religionis ſuſpicione concitati, arma iam tantum-non corripuerant, Patrios ritus vindicaturi, & pœnas à ſacrilegis deſertoribus exacturi.

Sed Ioſuâ & Eleazarus, cum Senatu, qui conſilio priùs, quàm armis experiundum cenſerent; Phineem, Eleazari F. & decem è populo honoratos, eò ablégant, qui, *Quid ſibi iſta exſtructi loco tàm alieno, Altaris novitas vellet*, inquirerent.

At quùm illi pacatè reſponderent; *Se neque à cognationis ſocietate & federe deficere; neque in ſtatu religionis, cuius ipſos nequaquam pœniteret, innovare quidquam velle. Vnum ſe Deum, omnium Hebræorum communem, agnoſcere & colere. Neque ullo in Altari, præter id quod in conſpectu Tabernaculi ſit, victimis vnquam facturos:*

Quod verò recens iſthuc loci exſtruxiſſent; quodque iniquiori ſuſpicioni cauſſam præbuiſſet; *Perpetuum modò ſuæ cum cæteris Iſraelitis neceſſitudinis, & avitæ utrorumq́, religionis, apud poſteros, monimentum ſive Teſtimonium exſtare voluiſſe*. Ne, quia Iordane flumine à cæteris dispeſcebantur, peiore, in communi ſacrorum uſu & Dei cultu, conditione eſſe exiſtimarentur: Aut filij eorum ab avitis ritibus degenerarent.

Et quùm poſtremò eius ſui inſtituti Deum teſtem idoneum coràm Legatis laudâſſent, & invocâſſent; Phinees. collaudatâ viciſſim eorum fide & conſtantiâ, ad Ioſuam reverſus, te apud populum expoſitâ, ſubitam illam animorum indignationem & ferociam facilimè compeſcuit: & civilis belli molimina metúmve oppreſſit.

POLITIA, cum Religione, ritè conſtituta.

Qvoniam verò non minor conſervandæ, quam conſtituendæ Reip. cura eſſe debet: Et magna Imperia, brevi aliquandò tempore, & dexteritate aut felicitate eorum, qui res aggrediendas ſuſceperint, parari poſſunt; eadem tamen ſervari, nedum propagari, niſi magna prudentiâ atque induſtriâ, contingit. hereditatem Terræ Chananææ divino beneficio Iſraelitis conceſſam, atque operâ ſuâ partam traditamque, quemadmodum tueri oporteret; Ioſua oſtendere volens:

Concilium coëgit eorum omnium, quorum aliqua apud populum, propter magiſtratuum & publicorum munerum ius, eſſet auctoritas:

Maiores natv, (Senatores, qui partim Magni & publici conſeſſus, lxxii. Patres erant conſcripti; partim ſingularum Vrbium Tribuni.

Principes, qui Tribuum ipſarum proceres & ante-ſignani.

Ivdices, qui ſingulis in Civitatibus aut Municipijs Iuri-dicundo præerant.

Et Magistros, qui Decretorum curatores, Acceſi & apparitores (al. Scribæ & Doctores.)

Eos itaque ad ſe evocatos, graviſſimâ oratione, ſui quemque officij, & in primis pietatis commonuit. Cuius diligens cura & ſtudium, Remp. Deo gratam, ac proinde florentem felicemque, uti pepererat; ità in poſterum conſervare & amplificare poſſit.

Se. dum ætas vireſque ferrent, rem bel icam & civilem, ex Dei mandato, fideliter procurâſſe: &

Terram omnem, quæ inter Iordanem ab Ortu, & Mare-magnum ab Occaſu iacet; inter ipſos ex æquo eſſe partitum.

Si quæ adhuc nationes reliquæ, & bello ſint intactæ; modò ipſi in colendâ pietate, & evitando Gentium profanarum cõmercio, perſiſtant; Deum, promiſſi memorem, eaſdem procul exterminaturum: & ipſos, in iuſtam vacuorum agrorum, quos ſingulis iam-tum ipſe adſcripſerit, poſſeſſionẽ miſſurum.

Sín, quorum errores & conſuetudinem averſari iubentur, amicitias & cõnubia adſciſcere ac fovére ultrò contendant; fore, ut non dedecore modò, ſed graviſſimis etiam incommodis, adfligantur. qui callidis hoſtium ſuorum conſilijs artibuſq́ue corrũpi & capi ſe paſſuri ſint; & ab iiſdem è Terrę, quam divinâ ope interceperint & occupârint, poſſeſſione exturbandi.

Sibi, qui mòx ex hâc vitâ ſit emigraturus, ſatis eſſe, ſi ipſos divinæ Iuſtitię & ſeveritatis admoneat.

Ipſi curarent & caverent; ne uti Deum in beneficentiâ fideliſſimum hactenus fuiſſent experti; viciſſim in pœnis, ex impietate repetendis, ſeveriſſimum æquiſſimumq́ue perſentirent. Et qui vitam tranquillam, omnibuſq́ue copijs circumfluentem, in Terrâ ſibi deſtinatâ, traducere potuiſſent; rurſus indè exacti in miſerrimam ſervitutis aut exilij conditionem relabantur.

2551. | Anno XXVI. (qui alijs XXVII.) | 1399.

Quùm diviſo iam, inter Tribus, universè captivo Chananæorum ſolo, pace ſummâ perfruerentur Hebræi; quòd finitimorum nemo populum, tot victorijs nobilem, & tàm propitio præſentique Dei numine tutum, armis ampliùs laceſſere aut tentare auderet; IOSVA ſuperiore actione non cõtentus, quâ optimates, & primores populi, ad ſervandum purum Dei cultum, ex officio, fuerat cohortatus: nũc etiam populi ſententiam rogare inſtituit; & quæ mens eſſet, ex iis penitiùs agnoſcere, principibuſq́ue patefacere: & in poſterum cavere; ac confirmatum denique cum Deo fœdus palàm teſtari.

Tribus itaq́ue omneis, cum iis, quos dixi, optimatibus, Sichemum (locum opportunum; & duorum Patrum, ex quibus gens illa ortum ducere gloriabatur, Abrahami & Iacobi, conſimilibus factis olim celebratum. Gen. 12. & 35.) evocandas: & Arcam Fœderis eódem loci deportandã curavit.

Hîc verò non Ducis ſive Imperatoris tãtùm, ſed Vatis etiam perſonam munuſq́ue ſuſtinens; cũ Dei in Maiores, ipſoſq́ue poſteros beneficia, à capite, quod aiunt, ad calcem repetijt: tum eiuſdem mandata, de pietate & reverentiâ ſibi præ[illegible]dâ, & Legibus ſervandis, deque Idolorum contemtu, propoſuit.

Obſervárunt hîc nonnulli, IV. hactenus ÆTATES, ſive ſtatus populi Hebræi, quantùm ad religionem, & cultum; ſive vanorum Dæmonum, ſive veri Dei; pertinet.

Vt prima ſit, rudis ea infantia & quaſi barbaries, quæ antè promiſſum, Abrahamo divinitùs factum, viguerat: dum eorum parentes, ultrà Eufratem fluvium degerent. Et pro Dijs eadem, quæ Chaldæi aut Aramæi, ſive Aſtra, ſive Monſtra, ſive Homines vitâ ſunctos, ſub vanis Deorũ nominibus, colerent.

Altera, ceu pueritia; dum idem populus apud Ægyptios propagaretur & creſceret. Vbi, quantumvis veri Dei, qui eos in peculium ſibi delegerat, & eódem loci perduxerat, notitiam haberent; pravâ nihilo minus Ægyptiorum conſuetudine corrupti, & interdum potentiâ oppreſſi; ad eorum quoque numina obſervanda prolabebantur.

Tertium tempus fuit, quo iidem per vaſtas Arabiæ ſolitudines traducti ſunt; & ſive caſtra moverent, ſive ſigna figerent; unum tutelarem & gubernatorem Deum, qui in Nube & Igne, ipſis antecederet; & in ſacro Tabernaculo ſubinde præſentem ſeſe proderet, agnoſcebant, & in vota vocabant.

Quos namq́ue Deos primis illis diebus in ſolitudine venerati fuerant; ad Ægyptiacæ ſuperſtitionis tempora (vel B. Stephano teſte. - *Averſi ſunt cordibus ſuis in Ægyptum*) referri debent: præter momentariam illam, ſub Balaco, Moabiticorum Bacchanalium inſaniam.

Poſtremum id ipſum eſt, quo hæc agebantur, quùm expugnatas iam Chananæorum regio[illegible], ubi varij ab indigenis Dij habiti erant & culti; Iſ[illegible]elitæ incolerent,

Quùm itaq́ue IOSVA populo, cuius ſenſum & iudicium de cultu divino exquirere volebat, optionẽ daret: ut, ſi grave eſſet, Deo Opt. Max. cuius tàm inſignem eatenus in ſe beneficentiam, & Patres, & ipſi experti eſſent, ſervire atque obtemperare; deligerent & conſtituerent in præſentiâ, utros Deos colendos ſibi, & pro Tutelaribus habendos, putarent. Illóſne, quos Maiores, in Meſopotamiâ, nullo fructu, & tàm turpiter coluiſſent; an Amorrhæorum, hoſtium ſuorum, in quorum terras, ipſis vel illubentibus, iàm invaſiſſent.

Se, quidquid ipſi ſtatuerint, cum ſuis, in priſtino tàm ſpectati & benefici Dei cultu uſq́; perſtaturũ.

Quâ verborum, in ſuo Imperatore, bene-merentiſſimo publicæ felicitatis ſecundùm Deum, auctore, conſtantiâ, ceu præiudicio quodam damnati, an excitati & confirmati! Magno adplauſu orationem, uti prudentiæ conſilijque plenam, excepérũt. *Se neque Deum Maiorum ſuorum, tot experimentis cognitum, deſerturos: neque Deos, ab illo alios, ullo honore dignaturos.* - Illi ſoli ſe ſalutem acceptò referre; qui, ceu vindex, è duriſſimâ Ægyptiorum ſervitute Patres ipſoſq́ue àdſeruerit. Qui ingentibus prodigijs ſuam gloriam, cum ſuæ gentis decore & hóſtium opprobrio, corâm patefecerit. Qui ex omnibus periculis, itinerumque incommodis; & infenſiſſimarum paſsim gentium, quà tranſeundum fuit, inſidijs, ſalvos ſoſpiteſq́ue traduxerit. Qui profligatis eiectiſq́ue Amorrhæorum populis, a quibus Terra omnis inveterato iam iure, & nullo vicinorum metu, obtinebatur; in pacatam tot [illegible]rum, & caducorum fundorum, atque adeò urbium poſſeſſionem ipſos immiſerit.

Ille quùm ſubiéciſſet IOSVA; *Meritò Deũ illum*

ipſis

ipſis colendum, quem tot beneficentiæ exemplis perſpectum haberent. Cæterùm denuntiare ſe, eumdē ijs eſſe formidabilem, qui vel ipſum deſerere, vel non ritè ac purè colere, in animum induxerint. Illum quidem ingenium mutare numquam: nec, uti ſanctum & ab omni impuritate abhorrentem, atque adeò ſeverum, ſcelera pati inulta.

Ipſos verò, uti homines ad malum procliveis, levibus momentis ad cultum illius vel deſerendum, vel negligentiùs ſuſcipiendum, mutari poſſe. Vnde, impios & deſertores, graviſſimè adflictum; & omnibus, quæ ab eodem acceperint, bonis exutum iri, æquum ſit & conſectarium.

Tum illi contrà, & viciſſim; *Deum ſe iuſtum perfidiæ ultorem non defugere. ſed ut deſertionis criminę poſthàc ſe non obligent, omni pietatis officio curaturos eſſe*, conclamâſſent:

IOSVA rurſum, qui optionis faciendæ iudicium ſapienter perſuaſerat; plebiſcitum, rogatis ſententijs factum, de Cultu Dei nullâ exceptione ſuſcipiendo; ut publico etiam teſtimonio ſanciretur; & quaſi iureiurando eiuſdem auctoritas devinciretur; poſtulavit.

Quod quùm illi itidem profeſſi eſſent; & iuſſi alienorum Deorum ſimulacra, (quæ fortè vel bello proximo ceperāt; vel ex Ægypto à parētibus quaſi per manus tradita adſervárāt) & omnia pravæ ſuperſtitionis monimenta aut inſtrumenta, è medio tollere, confringere, & oblitterare. & in interno externoque ſolius Dei cultu animos ſuos & cogitationes defigere; ſeſe utrumque præſtaturos; & præceptis Dei, quæ audiſſent, morem geſturos, ingeminaſſent. Ipſi poſtremò totius actionis & ſtipulationis monimentū, quamdā Legis & Plebiſciti in formā redigere; atq; litteris, ad poſteritatis memoriam & obſervantiam, commendare voluit.

Et quemadmodū populo, antè quàm in Terras ſibi promiſſas iter cōtenderet, Lex per Moyſem lata, & in Sinæo monte, feriendo federe confirmata fuerat; ſic ijſdem, in terrarum poſſeſſionem ingreſſis, eamdem Legem palàm relegere; & ſolenni ſacrorum ritu ſtabilire; ac ſe quaſi miniſtro inſtaurare, neceſſarium duxit.

Et tum demum Fedus (quod non ſine hoſtiæ cruentæ immolatione, & epulo, fieri conſueverat) inter Deum populumque, in Sichemo, percuſſit. Et Iura, quæ Deo ſoli, iam palàm agnito & ab omnibus recepto, ob ſingularem circà ſe providentiam & æquabilem adminiſtrationem, deberentur; eiuſque ritè colendi rationem, propoſuit.

Quæ omnia, cum rerum à ſe geſtarum Cōmentario, litteris ad poſterorum memoriam conſecrata; ad ipſum Legis Moſaicæ Volumen, (quod in Arcę latere adſervabatur) adiecit: quibus divinæ veritatis in promiſſis præſtādis cōſtantia declarabatur.

Et Lapidem prægrandem, obeliſci inſtar, erectū, eodem loco, quo res geſta, & mutuum Dei cū populo fedus fuerat renovatum; ſtatuit: & ſubter Quercum, in Sanctuario ſitam, & ab Abrahamo uſque celebratam, defixit.

LAPIDEM, dico, eiuſdem actionis monimentum, & federis elogium.

Qui, ſi illi à Dei præceptis, quæ in præſentiâ audierant & adprobárant; reſilire in poſterum, aut inficiari auderent; ſuo teſtimonio, ceu ſignum perpetuò obvium, eos convinceret.

His ità in publico Concilio (quam primam omnium Synhodum fuiſſe vult Genebrardus) magnâ animorum conſenſione peractis; & ſingulis, è populo, ad ſua amicè dimiſſis; paullo-poſt IOSVA, Nuni F. tot rebus feliciſſimè geſtis clariſſimus: qui Domini cultum in Ægypto, in Solitudine, in Terrâ promiſsâ, pro virili, privatim & publicè, promoverat uſque, & amplificárat; CX. annos natus, è vitâ exceſſit.

2551. | Hic annus à Diluvio DCCCXCIV. Ab Exodo LXVII. | 1399.

Ipſe haud procul Thamnath-ſarà, urbe hereditariā, loco illuſtri & montano ſepultus: poſtquam XXVII. ann. populum, ab exceſſu Moyſis, rexiſſet. (Sic B. Auguſt. Genebrardus, tantum XIIX. ann. regiminis tribuit. Ioſeph. XXV. Alij, VIII. poſt Terræ diſtributionem.)

Ipſe tempore Exodi traditur fuiſſe XLIV. ann. & iam dux factus, LXXXIV. Indè ad obitū fluxére XXVI. qui conſtituunt ætatis in eo ann. CX.

Incidit eius mors (teſte B. Aug.) regnantibus, apud Aſſyrios, XIIX. Amyntâ. Apud Sicyonios, XVI. Corace. Apud Argivos, X. Danao. Apud Athenienſeis IV. Erichthonio.

Per eos quoque annos à Xantho, Cretenſium rege, qui & Aſterius, rapta perhibetur Europa quę nomen tertiæ Orbis-terrarum parti fecit.) Indè geniti, Rhadamanthus, Sarpedon, & Minos. quos tamen ex eâdem muliere Iovis eſſe filios vulgatū eſt.

Tum & à Buſiride, Neptuni F. & Libyæ, (quæ Epaphi filia) qui hoſpites ſuos ad Nilum Dijs immolâſſe traductus eſt; Theben in Ægypto ἑκατόμπυλον: Et Cyrenen in Libyâ, à Batto, conditas ferunt.

Et Herculem quemdam in Tyro, & Phœnice, clarum fuiſſe. Fortè Ægyptium, cognomento Delphinam: qui ad Gadeis pervenerit, & ibi, columnas, ſeu terræ terminos, Calpen & Abylen ſtatuerit. Et Hercule Tyrinthio longè antiquior fuerit.

Eodem, quo IOSVA, anno mortuus & Eleazarus Pontifex. in Gabathâ, hereditariâ filij Phineæ & ſucceſſoris ſui portione (al. dotali & uxoriâ; ſive uſuariâ Iuris Levitici) eodem in Ephraidarū monte, & loco edito, tumulatus.

Eâdem publicorum Comitiorum opportunitate uſi Iſraelitæ, voto, quo ſe olim obſtrinxerant in Ægypto, (Exod. 13.) ſe exſoluérunt. Et oſſa Ioſephi, tot annis in urnâ adſervata, & ex Ægypto ſecum aſportata, haud procul Sichemo, in agro, (quem Pater Iacobus, ab Hemoris, qui Sichemi parens fuit, poſteris, CD. argenti uncijs; (nummo, Ovium imagine inſignito) redemerat, & Ioſepho eiuſque ſuboli legárat) non ſine inſigni pietate, ob priſtina Viri merita, defleta, & in ſepulcrum illata.

Severus, qui LXX. Interpp. ſequitur; A mundi exordio, in Exceſſum Ioſuæ, annos numerat, MMMDCCCXCIII. Quæ ſumma ex ijs, quæ ille ſtatuit, Temporibus, ſic colligatur.

Ab Adamo ad Diluv. ann. 2242.	—	Nobis 1657.
A Diluvio ad Ortum Abrah. 1070.	—	322.
Ab Abraham ad mortem Ioſeph. 370.	—	361.
Servitus Ægyptia, annor. — 144.	—	144.
Manſio in Deſerto, annot. — 40.	—	40.
Ioſua regit populum ann. — 27.	—	27.
Summ. —— 3893. Ann. (— Diſcrimen eſt, 1342.) ——		Sum. — 2551. Anni.

INTERREGNVM ARISTOCRATICVM & deinceps IVDICES, ad quos Hebræorum Reſp. tranſlata.

2552. | | 1398.

A Morte IESV, Navæ filij, populus Hebræus, non Duces, ſed Iudices nomine, nactus eſt: Poſt aliquot annorum Interregnum, ſive Ariſtocratiam; quâ Seniores (de quibus, Ioſuæ c. poſtremo v. 31. & Iudic. 2. v. 7. *Longo vixiſſe tempore poſt Ioſuen, & noviſſe omnia opera Domini, quæ fecerat in Iſraele,*) x. al. xx. vel, ut Toſtat. xxv. ut Genebr. xvii. annis, præfuérunt.

Dicti autem hi ſunt IVDICES, uſque ad Samuelem; quòd penes eos auctoritas Iuris dicundi, non ſine Reip. ſive conſilijs, ſive bellis adminiſtrandæ, curâ, exiſteret.

Licet enim duplicem poteſtatem, Ducendi & Iudicandi, haberent; non tamen à ducatu duces; ſed à Iudicio, uti re potiore, Iudices nominati. hoc eſt; qui homines condemnandi & abſolvendi ius, atque auctoritatem, ex Lege, haberent. *ἄρχειν καὶ δικάζειν.*

Non regia hæc poteſtas, ſive arbitraria; (neque enim ſceptro aut diademate uſi; neque hereditarij fuére) ſed merè politica fuit: quâ populum, iuxta leges Patrias & inſtituta, regebant; & indictis, pro re, certis in urbibus, conventibus ac foris, iuriſdictionem abſolvebant.

Ij autem, partim hominum prudentum auctoritate, aut ſuffragijs creabantur; partim à Deo peculiariter ad remp. capeſſendam excitabantur.

Horum temporibus, (ait B. Aug. l. 18. c. 13. C. D. *Alternavérunt apud Hebræos, & humilitates laborum, pro eorum peccatis; & proſperitates conſolationum, propter miſerationem Dei.* Et Iudic. 2. *Suſcitavit Dominus Iudices, qui liberarent eos de vaſtantium manibus. - In diebus eorum flectebatur miſericordia, & audiebat adflictorum gemitus, & liberabat eos de cæde vaſtantium, &c.*

Hic obſerva. Annos omneis, quibus Iſraelitæ exteris ſerviſſe gentibus; aut captivi, tributarijve fuiſſe, hoc libro commemorantur; conſecutorum proximè, & quandoque antegreſſorum Iudicum, annis comprehendi; nec ſeorſim numerandos eſſe.

Anni namque huius III. Ætatis (poſterioris) 3. Reg. c. 6. omninò recenſentur, CDLXXX. hoc eſt; Ab Egreſſu ex Ægypto, ad IV. ann. regni Solomonis, quo ædificari cæptum eſt Templum. Alioqui multa conſtitui oporteret Interregna; & anni minimùm DC. exſurgerent. Immò, ut alij cenſent, ſi omnes numeri, qui Iudic. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 16. capp. Et 1. Reg. 4. exſtant, diſtincti in unam ſummam colligantur; prodibunt præcisè anni CDL: qui à B. Pauli. Actor. 13. numerantur: quùm tempora Iudicum, à Moyſe, ad Samuelem, ſint tantùm CCCXCVI. annor. Quibus ſi addas XL. Samuelis & Saülis, coniunctè; & XL. Davidis regis; & IV. primos Solomonis; exiſtent illi CDLXXX. de quibus ſup.

Locus autem ille Actor. 13. reſpicit ad Exod. c. 12. v. 40. - *Habitatio filiorum Iſraelis in Ægypto, CDXXX. annor.* Sive ad annum Ioſuæ Imperantis V. qui fuit ab Ortu Iſaaci CDL. poſt quem, Terra à Ioſuâ inter Hebræorum Tribus diſtributa eſt, Vid. Ann. ab O. C. MMDXXIX.

Et ne quis hìc alucinetur; certum habeat, duo priora Libri huius Capita, eſſe velut quoddam futuræ hiſtoriæ præludium. ubi multa inſeruntur; tum quæ priùs geſta ſunt; tum quæ poſteà evenérunt.

Quùm itaque populus initiò ſine Duce ageret; & adversùs Chananæos (Ioſeph. quorum res adhuc ſatis integræ; quique ex morte Ioſuæ, vanâ ſpe, aut libertatis, aut dominationis reciperandæ, excitabantur) bellandum eſſet: DEVS (à Phinee, tum Pontifice) conſultus, IVDAM, hoc eſt, Tribum Iudæam (al. Principem eius Tribûs. Fort. Calebum) ducem belli adſciſcendum eſſe cenſuit: in cuius manus, terram hoſtilem eſſet traditurus.

Qui adſumto in partem Simeone fratre, (Simeonijs, contribulibus) & ſocietate inter ſe initâ, res proſperè geſſit. Chananæum, Iebuſæum & Phereſæum, cæſis ad Bezecam x. Millib. ſubegit. Et Adoni-bezecum (ipſius Bezecæ Principem) è fugâ retractum, cepit; eique ſummos manuum pedumque pollices præcídit.

Rex ille, regulos LXX. captivos, aut dedititios, pari olim ſupplicio mactárat & truncárat: & ſub menſâ, canum more, aluerat. Victus, ſimili ſorte (quâ ſe dignum; nec dubiam Dei ultoris iram, palàm ille profitebatur) in Hieroſolymâ perijt. Eam namque urbem Iudæi, per

per vim captam, cædibus & incendio fœdárant. (Ioſeph. captâ inferiore eius parte. quòd Arx, ſuperior, in monte Sione ſita, loci naturâ & munitionibus facilè defenderetur.) Et illam certè, fortè vectigalem, Beniamitis conniventibus, Iebuſæi, ad Davidis uſque tempora, tenuiſſe produntur.

Eodem belli impetu Chananæos, qui tàm in montanis, quàm in planis, reliqui erant, debellárunt.

CALEBVS verò, primarius Iudæorum Imperator, cui Hebronem (tribus Enaci, è ſtirpe Gigantum, liberis cæſis) ceſſiſſe ſup. diximus; promotis ad Dabirem (quæ vetuſto nomine Cariath-ſepher; Civitas Litterarum, ceu Academia, dicta eſt) copijs; unicæ filiæ, Achſæ, coniugium, ei, cuius potiſſimum virtute Civitas illa expugnaretur, propoſuit.

Quam conditionem quùm OTHONIEL, (al. Gothoniel) Cenezi F. frater Calebi minor, (al. fratris Caleb minoris. (Sic LXX. Interpp. cap. 3. Iudic. apertè dicunt; Cenezum ipſum, fuiſſe fratrem Calebi, non Othonielem.)

(Theodor. putat Iephonem binominem fuiſſe; vocatúque etiam Cenez vel probabile eſſe, fratres hos fuiſſe uterinos. Calebi Patrem fuiſſe Iephonē; Othonielis Cenezū. cui mater alterius enupſerit,) accepiſſet, inquam & urbem manu cepiſſet: Vxor pacta, & à marito perſuaſa, nativam agri dotalis ariditatem, vicinis fontium ſcatebris, ſuprà & infrà, irrigari ut pateretur, à Patre contendit: & impetravit agrum, partim in planis, partim in montibus ſitum.

Habita quoque ratio poſterorum Iethronis Cinæi, Madianitæ, Moſis olim ſoceri, aut adfinis. qui patriâ relictâ comites ſe Hebræis adiunxerant, & ærumnarum in Deſerto ſocij fuerant. Illi autem in Hierichunte (quæ à dactylorum copiâ, Palmarum. Civitas dicta) ſedes fixerant. ſed indè digreſſi, à Iudæis in partem ſortis erant adſciti: & in Deſerto, quod Aradiæ civitati ad Meridiem eſt obverſum, incolere permiſſi.

Iudæi viciſſim Simeonijs fratribus auxiliares, alteros Chananæos, qui Sephatam obtinebant, magnâ clade cecidérunt; & urbi nomen, Horma, id eſt, Anathema impoſuérunt. Et tres Palæſtinorum Civitates, Gazam, Aſcalonem & Accaronem, earumq́ue agros, ſuæ ditionis finibus adiecérunt.

Cæterùm, qui de Montanis gentibus, Deo freti, tàm gloriosè triumphárant; alteros, qui planitiem & Valleis incolebant, & falcatis curribus abundare gloriabantur; diffidentiâ iàm increbeſcēte, penitùs delére nequiérunt. (Ioſep. Aſcalonem & Azotum ab ijs captas; Gazam verò & Accaronem evaſiſſe, tradit.)

Horum exemplo excitati Ioſephitæ, urbē Bethelen, quæ priùs Luza, obſidione cinxérunt. Et proditione cuiuſdam Civis, (Ioſeph. qui neceſſaria in urbem importabat) impunitatem antè & præmia ſibi ſuiſque pacti, loco, non ſine ingenti opidanorū cæde, ſunt potiti. Et proditor, ex pacto dimiſſus, urbem Patriæ antiquæ cognominem, in terrâ Hethimâ, condidit; ceu quoddam & victoriæ hoſtilis, & ſalutis ſibi condonatæ, monimentum.

Circà hęc tempora BELOCHVS XIX. Aſſyrior. rex, XXV. ann.

Tum quoque permultas Deorum fabulas à Græcis eſſe confictas, tradit B. Aug. De Triptolemo, Minotauro, Centauris, Phryxo & Helle, Gorgone, Amphione, Dædalo, Oedipo & Sphinge, Antæo, Inô & Melicerte, Perſeo & Andromedâ. Quæ ad bellum uſque. Troianum (ubi M. Varro Librum II. de Rom. populi gente finiebat) ità ſunt ingenijs hominum effictæ, ex occaſione Hiſtoriarum, quæ res veraciter geſtas continent, ut non ſint opprobrijs numinum adfixæ. Atque adeò homines, non modò ijs, qui tàm nefanda de Dijs (uti partum Latonæ, raptum Ganymedis, ſtuprū Danaës &c.) finxére, non ſunt irati; ſed niſi talia figmenta & mendacia, & ipſi libenter amplexi eſſent; & In theatris etiam agerent; Deos ipſos malè ſibi propitios fore, ſunt opinati.

Exſtitére tum quoque Poëtæ illi, qui Theologi dicerentur: quòd de Dijs vanis Carmina facerent; ORPHEVS, MVSÆVS, LINVS. Qui licet quædam vera, & ab Hebræis fortè obiter accepta, de Vno & Vero Deo, ceciniſſe videantur; à fabuloſo tamē Deorum ſuorum dedecore etiam ipſi abſtinere non potuérunt. (Hæc ferè B. Auguſtin. libr. de Civitate Dei.)

Poſtquàm hactenus Iudæi & Ioſephitæ, Deo propitio freti, in reliquijs Chananæorum exturbādis aut profligandis, nihil non feliciter geſſiſſent; tandem Iſraelitæ universè omnes, omiſſo bello, Chananæos vicinos, & in viſceribus regionum, ſibi ſingillatim & divinitùs adſignatarum, herenteis; vel ſocios, vel vectigaleis fecérunt: & pacem, non ſine commerciorum federe, præter ius & fas, dedérunt.

Ioſephitæ tamen, dum Amorrhæi Danitas non tantùm è planitie eijcere; ſed montium etiam anguſtijs, Aialone & Selabi interceptis, premere cōtenderent: ſuppetias tribulibus tulerunt. Sed hoſtē, quem excídere poterant, tributo imperato, & certis agrorum finibus attributis, incolumem ſecum conſídere permiſérunt.

Atque ità ſerium Dei mandatum, de hoſtibus, aut internecioni dandis, aut exterminandis, vario conſilio, nec uno errore, ab Iſraelitis neglectum eſt. Et ipſi, dominandi, privatiq́ue commodi cupiditate, imperare victis, etiam cum futurâ pernicie, maluérunt. Nam tot gentibus ſubactis, vel in fidem acceptis, ſummum quidem domi militięq́ue erat otium; ſed longâ pace emolliri, & diſciplinæ legumq́ue divinarum immemores, voluptati magis, quàm honeſtati ſtudére cæperant.

Quâ iniuriâ Deus commotus, per Angelum; ſive (ut alij interpretantur) Vatem quemdam, è Galgalis ſubmiſſum, eos officij & fidei datæ commonefecit. qui in locum quemdam (Hebr. Elabochim; Latinis, è re natâ, Lugentium, dici meruit) convenerant. Ibique præſentium miſeriarum ſenſu, atque invaleſcentium hoſtium importunitate preſſi, ſuam calamitatem communibus lamentis deplorabant.

Admonuit autem eos ille, nequaquam, è Dei ſententiâ, hoſtibus Chananæis, quibuſcum fœdera ferire prohibiti eſſent, in præſentiâ parcerent. alioqui & hoſteis ipſis exitio, & eorum Deos offendiculo in poſterum fore.

Illi, licet initiò oraculo terrerentur; & non ſine lacrymis, Dei placandi, hoſtias immoláſſent: mòx tamen ad ingenium reverſi, & proprio humanoq́ue conſilio inducti; amicis, aut tributarijs potiùs, quàm hoſtibus, Chananæorum populis, uti perſeverarunt. Eoque facto ſingularem illam Dei ergà ſe curam ac providentiam abalienárunt.

Danitæ autem circà hoc tempus, quos ab Amorrhæis locorum anguſtijs preſſos fuiſſe diximus. (Ioſeph. l. 5. Aſcalonem & Accaronem, in ſorte Iudæ ſitas, à Chananæis in parteis ſuas traductas: & Danitas in montana compulſos, quód pro numero ſatis agrorum non haberent, de loco, deducendis colonis idoneo, diſpexiſſe ſcribit) cum D C. Viris è Saraâ & Eſthaole profecti, Lachin urbem (quæ Leſem, & Lais) quam quiete & opulentia ſuâ ſecuram, & in extremis Terræ finibus, ad Aquilonem, ſive ad fonteis Iordanis, & ad Libani radices (quæ extrema ſors Tribus Aſeriæ) ſitam, ab exploratoribus intellexerant; facilè & impunè occuparunt, & cæſis opidanis incendio tradiderũt. Eamq́ue reædificatam & colonis compleuérunt; & de nomine ſui progenitoris, Daniam vocárunt. (Hæc eſt, Paneas; & pòſt, Cæſarea Philippi.)

Ibidem Teraphim, ſive Deorum idóla (quæ Michas quidam Ephraita, è ſacrâ & devotâ matris pecuniâ, conflárat; & illi per vim, cum ſacerdotalibus ornamentis, & ſacerdote ipſo Ionathâ, Gerſami filio, Moyſis Nepote, ob-iter abſtulerant) conſecrárunt. In eâque ſuperſtitione (poſteris Ionathæ in ſacerdotium uſque ſuffectis) ad id uſq́ue tempus, quo Arca Domini, è Silöâ in caſtra traducta (cæſis, inter cæteros, Helis, ſacerdotis & Iudicis, Liberis) à Philiſthinis capta eſt; temerè & impunè perſtitérunt. - (Ar. Mont. alijque hæc ad Samſonis principatum reijciunt.)

1. BELLVM CIVILE, IN BENIAMITAS.

Depravata erat eâ tempeſtate Reip. forma, & ab Optimatium auctoritate invalida. dum nec ſenatus, ut anteà, legeretur, nec magiſtratus ritè crearentur. Secundis náque rebus, ut ſemper fieri adſolet, populus pietatis priſtinæq́ue diſciplinæ deſuetus, mores externarum gentium, inter quas, datâ, quam diximus, impunitate, & pernicioſâ ſocietate, vivebat; paullatim trahere; matrimonia ex victis adſumere; ac mòx profano ritu idolis ſactificare, occæperat.

In hâc morum & religionum licentiâ, gravis incidit perturbatio, ex quâ mòx bellum civile eſt exortum. Quod licet alij, ad Aiodi Iudicis: Ar. Mõt. & Sulpit. ad Samſonis tempora referant: nos cum alijs, antè Othonielis Principatum, collocandum duximus. Geſtum enim proditur, - *Dum rex in Iſraële non eſſet;* ſive, Iſraël ſummo magiſtratu careret, qui populum regeret & coërceret.

Illi, qui id accidiſſe putant Samſonis aut Helis ætate; Phineæ ſacerdoti, qui tùm vixiſſe, & Templo Tabernaculóve (in Silöâ, aut Bethele, aut Maſphâ. (Iudic. cap. 20.) præfuiſſe traditur; plus CCC. vitæ annos, vel tribuunt, vel tribuere coguntur. Quùm à pleriſque, hi, Abiſuë, Bocchi, Ozi, Zaraia, ex eâdem ſtirpe, ſuo quiſque loco, ſacerdotium intercà adminiſtráſſe, ante Helim, tradantur.

Motus autem eius, de quo dicere cæperamus, hoc initium.

Vir quidam è plebe Leviticâ, qui ſtatis pro tempore ſedibus inter Ephraitas degebat; & uxorem ſibi Beth-lehemitidem, è Tribu Iudæâ, coniugio non ità ſtabili adſciverat. quùm orto, ut fit, diſſcidio, eamdem à ſoceris, ad quos illa iam quâdrimeſtri transfugerat, blandè & amicè coràm repetijſſet; & poſt dies aliquot familiariter ibi exactos, tandem die ad Occaſum declivi, cum uxore, quæ in gratiam redierat; & exiguo comitatu, diſceſſionem gravatè feciſſet. Neque triginta pænè ſtadia emenſus, in propinquam urbem Iebuſæam, (Hieroſolyma) alienigenarum, & Chananææ quidem tùm ſtirpis, domicilium; diverti vellet. urguente nocte compulſus, in Gabaam, (quæ XX. ulteriùs ſtadijs diſtans, à Beniamitis Ieminiæis incolebatur) ſeceſſit.

Quumq́ue eum, in merâ & inhoſpitali ſolitudine, ſenex quidam, Tribulis Ephraita, & inter Gabaïtas inquilinus, in foro caſu repertum, & cauſſam itineris rogatum, benignè invitáſſet; & hoſpitio domeſtico, quantumvis à rebus neceſſarijs abundè inſtructum, accepiſſet. Ecce tibi, effrenes aliquot ex opido Iuvenes hoſpitis domum circumſiſtunt; & importunis clamoribus virum advenam (Ioſep. eius mulierem) ex ædibus produci, & ſuæ libidini dedi poſtulant.

Et licet multum à ſene, qui ut ius hoſpitale apud ſe ſalvum ſit; & ne flagitium, tàm à naturâ abhorrens perpetretur; filiam virginem potius explendæ eorum cupiditati offerebat; increpiti, & ægrè exorati, vicario demum concubinæ eius, quem dixi, Levitæ corpore in ludibrium accepto; advenæ quidem marito pepercérunt: illamq́ue autem, intemperantiſſimè & ad faſtidium tota nocte vexatam, diluculo dimiſérunt. Quæ ad hoſpitij uſque fores progreſſa, ſtupri iniuriâ, an verecundiâ, incertum! humi, & ſparſis ad limen manibus, collapſa, animam efflavit.

Levita, diſſimulato dolore, poſtquam cadaver Coniugis, iumento impoſitum, domum ſuam reportáſſet; in teſtimonium tàm diri facinoris, membratim duodecim in parteis ferro diſſecuit: Et quò promtiùs omneis facti invidia commoveret, ad omneis Iſraelitarum Tribus terminoſque, pro parte, tranſmiſit.

Illi autem universè, tàm horribilis ſpectaculi indignitate incitati & offenſi, quid facto

opus

opus eſſet, publicis comitijs decernendum iudicárunt.

Nec mora. Collecti undique, & ducibus ſigniſque de more diſpeɩɩi, in Maſpham (Ioſeph. apud Siluntem) coràm Tabernaculo, ad c d. peditũ Mil. neque id clàm Beniamitis, convenérunt. Vbi poſt flagitium Gabaënorum, à Viro Levità, palàm in coronâ expoſitum, & nefas perorando exaggeratũ.

Priùs, publico edicto ſeſe obſtrinxérunt; *Neq́, in Tabernacula ſua, neque in domos quemq́, ſuas, indè receſſuros; niſi ſublato communis periculi metu & impunitatis malo, vel rationem, vel pœnas tanto ſcelere dignas, à Gabaïtis exegiſſent.*

Deinde iureiurando, & exſecratione ſanxérunt, Ne quis ex ipſis filiam ulli Beniamitæ in matrimonium traderet.

His ità conſtitutis, & centuriatim delectis Annonæ curatoribus; magnâ animorum & conſiliorũ concordiâ. ad opidum, tàm nefario flagitio nobilitatum, bellicâ clade expiandum, ſe convertérunt.

Et quantumvis Beniamitæ in Concilium cum cæteris convenire noluiſſent; (quod iam-tum fraudi & crimini, aut ſuſpicioni, verſum oportuerat) antè tamen, quàm ad vim & arma veniretur; viri delecti & graves ad eos, ex decreto, ſunt ablegati. qui denũtiarent; *Vt, ſiquidem tàm infame Tribulium ſuorum facinus non probarent; auctores tanti mali traderentur.* Et cum ij, pro violatis humanæ ſocietatis legibus, morte iuſtas pœnas dependerent; tum dedecoris, toti Iſraelitarum nationi inuſti, labes, publico ſupplicio oblitteraretur.

Illi contrà non modò auribus animiſque æquiſſima fratrum mandata reſpuérunt; ſed ſontium etiam, quos dedere iubebantur, cauſſam, adverſus totius gentis auctoritatem & decreta, armis auxiliaribus defendendam ſuſcipere auſi ſunt. Adeò ut ex opidis, ſibi obnoxijs, ad x x v. pugnatorum Mill. (Ioſeph. & ſexcentos) præter Gabaïtas, in expeditionem illam eduxerint.

Ex eo numero fuére d c c. qui licet dextras gladijs haſtiſve geſtandis minus habileis haberent; aſſiduâ tamen iaculationis & fundę exercitatione admirabilem ad pugnam uſum ſui præbuérunt. ut adligatis ad læva brachia fundis, non fallentes, collimarent: & quod propoſitum eſſet, certo ictu ferirent. (Alij, ἀμφοτεροδεξίους, ſive ambidextros interpretati ſunt.)

Iſraelitæ verò, ad Quadringenties, uti diximus, Mille, bellatores, curâ pietatis, ob ſui contemtum, in odium ultionemq́ue tàm pervicacium perduellium verſà; quùm obiter conſulto (apud Siloam) Dei oraculo; Iudam (ſive, Iudææ Tribus Principem) Bello, & ſibi ducem præfeciſſent; & caſtris proximè Gabaam poſitis, & acie ad pugnã procinctà, Vrbem adorti, iam quaſi coronâ invadere pararent (al. hoſtem ad pugnam laceſſerent. Et Beniamitæ eruptionem ex editiore opidi parte in adverſarios. qui in declivi erant, feciſſent; ad x x i i. Mill. ex adverſâ Iſraelitarum acie, cæſa ſunt. (Ioſeph. & plures fortè cecidiſſent, niſi nox prælium diremiſſet.)

Iſraelitæ, qui ſe in caſtra, inſperatâ clade attoniti, receperant; Deo iterum, non ſine lacrymis, conſulto; *An certamẽ adverſus Tribuleis ſuos inſtaurarent.* de victoria, ob multitudinis viriumq́ue fiduciam, tantum-non ſecuri. Poſtridie eodem, quo priùs conflixerant, loco, aciem direxérunt. Et à Beniamitis, magnâ animorum ferocitate iterum erumpentibus, ad duode-viginti fortiſſimorum virorum Mill. ſunt proſtrati.

Quo factum eſt, ut caſtris, ceu quodam panico terrore, aut rerum deſperatione, ad tempus, deſertis; Bethelam, (quæ haud longè aberat: ubiq́ue Arca Federis, Phinee ſacrorum & Tabernaculi Antiſtite, erat collocata) profecti. ieiunio, non ſine lamentis, ad veſperam, peracto, & hoſtijs immolatis, ſupplices ad fidem Dei confugerent. & quid ſibi porrò agendum; extremámne belli aleam experiri, an à prœlio poſthàc, adverſus contribuleis ſuſcepto, abſtinere oporteret; conſultarent.

Quorum precibus & pænitentiâ mitigatus Deus, adſcendere iuſſit; & in prœlium reverti. non ad victoriam, quæ de Fratribus, minimè glorioſa eſt; ſed ad pœnas ſcelerum, Deo vindice, & milite miniſtro, repetendas.

Illi itaque diviſis bifariam copijs, partim inſidias circà urbem collocárunt; partim cum Beniamitis, audacter egreſsis, manus conſeruérunt.

Et primum quidem ipſi, quaſi impares, paullatim pedem referunt, & de-compoſito hoſtem inſtantem, & editâ x x x. Virorum, terga vertentium, cæde ferocientem; longiùs ab urbe, ad duplicis ſemitæ divortia, abſtrahunt. Mox verò, è fugâ ſimulatâ, in hoſtem converſi; & ordines reſtituunt; & aciem, in Baal-thamare, (agro Palmetis, frequenti. al. in planitie Hierichuntinâ) cõponunt.

Deinde, dum hinc à x. alijs intereà Millib. opidani ad certamen provocati diſtinerentur; Indè, ab inſidiatoribus, in quos ij, qui iam latibula circumſpiciebant, de-improviſo inciderant; urbs vacua & ſubitò capta incenderetur; Beniamitæ undequáque, à fronte, à tergo, oppreſsi, in fœdam paſsim fugam ſe dedére.

Ad repentinum namq́ue fumi denſioris, & in altum ſublati, ſpectaculum (quæ teſſera inter Iſraelitas antè data fuerat) illis animus, his deſperatio inceſſerat. Vt ſparſim, hic, ibi, ad quinquies & vicies Mille, tum pugnantium, tum palantium, cæſis; Sexcenti tantum ex Beniamitis, è fugâ reliqui, in Rupem Remmonis. (Ioſeph. Roha) acutis & crebris cautibus horrẽtem, penetrárint: & ibi anxij iv. menſeis conſederint.

Quùm interea Iſraelitæ, recentibus cladibus exaſperati, & è prœlio regreſsi, ut paucorum ſcelus publico exitio puniretur; non modò in Gabaam, ſed in cæteras etiam Beniamiticæ Tribûs urbeis, & vicos, occiſis ad internecionem incolis, incendio & voracibus flammis ſævirent.

At paullo poſt-quàm dolor ille & furor reſedit, quantumvis iuſtis armis eos, qui violatæ tàm Dei, quàm hominum legis crimine ſe obſtrinxiſſent, oppreſſos fuiſſe cenſerent; quùm tamen in Siloam, antè Tabernaculum, universè

conveniſſent;

convenifſent; & unâ ſe Tribu diminutos lamentarentur; belli tàm præcipitanter ſuſcepti, quàm ferociter geſti, publica pœnitentia excepit. Et ob tàm calamitoſam de Tribulibus ſuis victoriam, eorumque excidium, ſupplicio & ieiunio indicto, hoſtijſque ad aram immolatis, Deo litârunt.

Et propterea quòd, initio belli, iureiurando cautum eſſet. Nequis ex ipſis filiam ulli Beniamitæ in matrimonium traderet; de ſufficiendâ in poſterum ſubole, ne una Tribus penitùs intercideret, ſoliciti; bello in Iabeſitas, Galaaditidis incolas, (qui & in Maſpham, & in Siloam, nominis tàm iuſtæ militiæ & auxilia daturi, cum reliquis, venire; nec ſine & publici edicti, & capitalis in refractarios comminationis contemtu, gravati eſſent) maturè ſuſcepto; miſſiſque in eam expeditionem x. ſuorum, (al. x i i.) Millibus, ex urbe eâ, poſt promiſcuam mariū mulierumque occidionem; repertas, quæ c d. fuérunt, Virgines, in Caſtra, adducendas curârunt. Et ad ſe blandè pacateque evocatis, èx eâ, quam inſediſſe diximus, Petrâ, Beniamitis, nuptum collocârunt.

Et quùm ne id quidem, ad ſarciendam Tribûs exhauſtæ, ruinam ſatis eſſe videretur; hoc pro re natâ conſilium cepérunt.

Inſtabat fortè anniverſaria apud Siloam, vrbem, Tabernaculo propinquam, celebritas, (Vindemiæ fortè, & octiduanæ Scenopegio[illegible]m feriæ) quâ ſuburbanis in agris ludere, & feſtas choreas ducere, & cantu laudes divinas dicere; Virginibus vel mos erat, vel licebat.

Beniamitas itaque viduos iubent, fide publicè datâ, & permiſſâ raptûs impunitate, adventantibus in agros puellis, inter vineta, inſidiari: & raptas ſecum, uti Coniuges, abducere, & modeſtè habere. Id ſalvâ religione; neque perpetuâ adfinium, qui pacari certis rationibus poſſint, ſimultate, futurum.

Illi itaque, quæſitis eo pacto nuptijs, in antiquas ſedes reverſi, urbeis bellicâ clade vaſtatas inſtaurárunt; & agris colendis operam dederunt. Atque ità paullatim magnis & incolarum & opum incrementis aucti, ad priſtinam pænè felicitatem rediérunt.

Iſraelitæ quoque, recenſione priùs familiarum tributim factâ; deinde miſſione gratioſè datâ, ad ſua quiſque repedárunt.

Quùm res nihilo minus in Iſraelitis (qui longinquioris à profanis Gentibus pacis; & hinc luxuriei, quæ armis ſæuior incumbere ferè ſolet, mala patiebantur) in deterius prolaberentur. Et ex perniciosâ cum Externis (quos ex ſalubri Dei reſponſo deletos oportuerat) ſocietate, priſcam pietatem cū vaniſſimo Idolorum, Baali & Aſtarthes, cultu commutâſſent; ipſi divino auxilio deſtituti, à Meſopotamiæ rege, Chuſan-raſathaimo (Ioſeph. Chuſarthe, al. Chuſaire, Aſſyriorum rege.) bello petiti & ſubacti; octennali captivitate pœnas pependérunt. donec

2581. | OTHONIEL, ille Calebi patrui gener, (Ioſeph. Cenizus eſt) è gente Iudæâ, Iudex populo quiritanti à Deo datus, victo acie Tyranno, in libertatem eos reſtituit. Et ad x l uſque à morte Ioſuæ annum, tranquillitatem universè terræ reddidit. | 1369.

Ann. O. C. 2580. Primus Iubilæus, à Terræ partitione, ſtatuitur. Et quadriennio poſt, Bellopares, (al. Balatores) x x. Aſſyrior. rex, an. x x x. regnâſſe traditur.

2591. | OTHONIEL paullo-poſt mortuus eſſe. & paucis certè annis, poſt Seniores, quos dixi; & poſt octo duræ, ſub Meſopotameno, ſive Aſſyrio, ſervitutis annos; Reip. præfuiſſe iudicetur. | 1359.

Ad eiuſdem Iudicis annum pænultimum, ſive x x x i x. (ut ei x l. universè attribuantur) refertur Tros, i i i. Dardaniæ rex; à quo Troia, & Troiani dicti. qui regn. l x. ann.

Et Curetes, cum Corybantibus, modulatæ in armis ſaltationis auctores, Cnoſſum, in Cretâ, condidiſſe produntur.

AODVS IVDEX.

HEBRÆI autem, pace, & fortunâ nimis luxuriante, denuò corrupti, dum vacante principatu, neque debitum Deo honorem, neque legibus obedientiam adhiberent, & idolis impunè litarent: mox pœnam, culpæ comitem ſenſérunt. Et ab Eglone, Moabitarum rege, qui Ammonios & Amalecitas in ſocietatem adſciverat, prœlijs aliquot fracti, & ſub iugum miſſi: & Hierichunte, inter aliàs, captâ; regnique ſede ibidem, cum valido præſidio, collocatâ; duode-viginti annos duram ſervitutem ſerviérunt.

Deus verò, & diuturnis eorum calamitatibus, & ſupplicijs, tandem flexus, ab acerbâ dominatione eos hunc in modum liberavit.

AODVS quidam (qui & Adon, Iodes ſive Iudas, & Ehud ſive Eudus, alijs dictus eſt) Geræ Filius, è Ieminæis Beniamita, uti animo, ita utrâque manu, ad quodvis egregium facinus promtus (Hebr. mancus, & ſclâ lævâ utens) quòd non ità procul Hierichunte habitaret; & in regis, eiuſque miniſtrorum familiaritatem inſinuâſſet; ab Iſraelitis ad eumdem, cum muneribus, demerendæ

demerendæ gratiæ ergô, miſſitari ſolebat. atque ipſe indidem, & iugi ab ſuis aliquando depellendi; & patriæ in libertatem adſerendæ, occaſionem aucupabatur.

Et iam-tum divino ſpiritu ad audendum inſtigatus; & pugione ancipiti ac palmari, quem ſibi fabricandum clâm curârat, ſubter ſagum dextro femore accinctus, ad regem muneribus donandum acceſſit.

Eoq́ue perfecto, & collegas ſuos, ſive baiulos, priùs ad uſque Galgala, (ibi rex ille idola poſuerat: alij Lapicidinas, alij Hermas interpretantur. ubi Tabernaculum Domini religiosè olim fuerat collocatum) proſecutus: & inde, ceu perditam caſu, mandati memoriam repetens, in Aulam reverſus; ſecreti iterum cum rege, cui arcanum quid (Ioſep. ſomnium divinum) renuntiatum velle diceret; colloquij copiam poſtulavit. Et mòx ad eum, in ſubdiali cœnatione tum fortè conſidentem, remotis, & in porticum Aulæ ab-legatis arbitris, ingreſſus; quùm rex de ſolio exſurgeret, & ad audiendum cupidè ſe compararet; ſicam ſiniſtrâ manu de dextro femore eductam, tàm altè in ventrem eius adegit, vt ferrum cum capulo immerſum, & in vulnere relictū, obeſiſſimi abdominis adipe ſtringeretur, & inteſtinum ipſum erumperet.

At ille, oſtijs cœnaculi obſeratis, ex aulâ & urbe elapſus, magnam miniſtris regijs, (qui diu heri ſui quietem, aut occupationem interpellare non auſi, tandem recluſis foribus, regis cadaver humi ſtratum repererant) perturbationem reliquit; & tutam ſibi fugæ ad eadem Galgala, & in Seiratham, viam paravit.

Atque adeò (Ioſeph. re cum Hierichuntinis communicatâ) cornicinibus per mōtanam Ephraitarum regionem dimiſſis, exercitum raptim contraxit: &, Deo duce, vindicandæ libertati auctorem ſe, & in Moabitas, conſilij inopes, anteſignanum præbuit.

Ex quibus, partim in veſtigio à ſupervenientibus confoſſi: partim, præoccupatis ab Aodo Iordanis vadis, dum in Moabitidem fugam accelerant, ad x. robuſtorum hominum Mill. ne nuntio quidem cladis relicto, interemti ſunt. Et cum pace libertas feſſæ tot annos genti reddita.

I. Apud Corinthios Dynaſtía.

IN hoc tempus, citciter ann. ab O. C. bis Milleſimum Quingenteſimum Nonageſimum, prima apud Corinthios, (qui omnium eorum, qui in Peloponneſum aliundè immigrárunt, recentiſſimi habentur: quiq́ue eátenus, vel Sicyonijs, vel Argivis regibus ferè obtemperárant) Dynaſtía, incidiſſe putatur. (Annis, uti volunt, LIII. antè, quam vetus Argivorum regnum Mycænas trāsferretur.) Idque ſub Siſypho, Æoli F. Deucalionis ex Hellene, pro-nepote, Cui Medéa, Æetæ, antè Ephyræorum, pòſt Colchorum regis F. regnum Patriū, ſibi à Corinthijs, ex Iolco arceſſitæ, traditum, reliquerat.

Is Neptuni ſacra, Iſthmia, in Melicertæ, fratris ſui Athamantis, ex Inô, filij, (quem mater ſecum in Mare deiecerat) honorem, memoriamque tranſtulit. Idem, Ephyram, multo ante ab Eriſichthone, Cecropis Filio conditam, nouo fortè murorum ambitu & ornatu auctam, Corintbum dici voluit.

Hæc Dynaſtia annos propè CCLIX. ad Heraclidarum uſque reditum, ſtetit. Reges autem hi memorantur:

SISYPHVS, Bellerophontis, ex maiote filio Gejuco, Avus.

ORNYTHION, F. Therſandri, & Almi frater; Pater Phoci eius, qui Tbyræam in Pbocide condidit, aut obtinuit.

THOAS F. minor. - DAMAPHON F. - PROPODAS F.

DORIDAS ET HYANTHIDAS, FF.

Hi pulſi ab Heraclidis, ſive Dorienſibus, Aletæ, eorum duci, regnum ceſſérunt. Inf. ad Deſcenſ. Heraclid.

Huius quoque Aodi anno IX. cæpiſſe putatur Laconum, & Achæorum regnum. Reges, eorumq́; anni, pauci & parùm certi. De quibus tamen vide an. O. C. 2650. pòſt regum Argivorum ſeriem.

2606. | Anno XV. Aodi, Lamprides XXI. Aſſyr. rex, ann. XXXII. | 1344.

Et quinquennio pòſt, Dynaſtia Ægyptiorum XIX. incipit: duratque, CXCIV. ann. In eâ namq́ue regnâſſe produntur.

ZETHVS, ann. LV. RAMSES, LXVI.

AMENOPH.S, XL. AMENENES, XXVI. THVORIS, VII.

Sub idem tempus Tros, de quo ſup. ob raptum Ganymedis filij, Tantalo Phrygum regi bellum intulit. Loco à raptu, Harpagium nomen fuit. Et puer formoſus in Cretam Ioui miſſus eſt, quem ille pocillatorem ſuum fecerit.

AODVS verò, qui diu pacatis Hebræis ius dixerat, anno à morte Othonielis XL. ſive à morte Ioſuæ LXXX. è vitâ exceſſit.

Alij (inter quos Genebr.) totos LXXX. annos eius principatui tribuunt.

At. verò Mont. LXII. ſic. Ab eo tempore quo Iſraëlitæ manus Moabitis dederant; hoc eſt, totis decem & octo annis, antè ſalutem ſive Libertatem, Aodo duce, partam, uſq́ue ad exceſſum eiuſdem; nullo ab externis viciniſve gentibus bello tuiſſe laceſſitos.

Et Euſeb. pòſt Gothonielem, Alienigenæ Hebræos tenuére ſubiectos ann. XIIX. qui copulantur temporibus Aoth: qui annis LXX. (fort. LX.) Iudex fuit, ſecundum Hebræorum traditiones.

2631. | | 1319.

SANGARVS IVDEX.

AODO ſucceſſiſſe traditur Sangarus, Anathi F. (Sever. Semigar.) Qui adverſus Allophylos, hoc eſt, Alienigenas (ij ſunt Philiſthæi. ſic dicti, quòd aliundè in maritimam Phœniciæ partem fortè olim delati. De quibus Deuter. 2. c. v. 23. *Hevæos quoque, qui habitabant in Hazerim uſque Gazam, Cappadoces expulêrunt. - qui egreſſi ſunt de Cappadociâ, deleverunt eos, & habitaverunt pro illis.*

Alij tamen Philiſthæos è ſemine Chananæorum ortos malunt. Hi Gen. 10. c. Caphthorim dici videntur - *Ex Meſraim, Phetruſim & Chaſluim, - de quibus egreſſi ſunt Philiſthiim & Caphthorim.*

Quorum quinque Satrapias (Iudic. 3.) Deus ad experimentum conſtantiæ, & bellicæ rei exercitationem, Iſraelitis obiecerat & reliquerat.)

In illos, inquam, ex licentiore vulgi Hebræi vitâ invaleſcenteis, prœlio congreſſus, vomere, ſive ſtimulo boum, DC. ex ijs mactavit, & Iſraelem defendit.

Hunc alij Iudicibus cæteris accenſent, & annum unum Reip. præfuiſſe aiunt. Alij prætereunt, ob imperij brevitatem. Alij, ſub conſequentibus, Baracho & Deborâ (in quorum cantico eius fiat mentio) floruiſſe volunt.

Severus, Samſoni Simmicharem quemdam vult ſucceſſiſſe; eique annuam præfecturam ait ab alijs attribui. Sed veriùs, cum Sangare vel Semigare confundit.

DERORA & Barachus, Iudices.

2631. Vixdum Aodus è vivis deceſſerat, quùm, Iſraelitæ incurſatione Palæſtinorum per Samgarum compreſſâ liberati, totos iterum improbitatis & licentiæ ſinus pandere cæpérunt; & ad idolorum cultum inſaniamque converti. 1319.

Vnde à Iabino, Chananæorum rege, qui regnabat in Aſore (Ioſeph. Vrbem illam ſuprà Samachonitim lacum ſitam; & regem eius CCC. peditum, & X. equitum Mill. currus bellicos ter mille, habuiſſe ſcribit.) qui fuerit vel nepos, vel agnatus cognominis regis, quem Ioſua, eâdem urbe incenſâ, captum ante occiderat.

Ab eo, inquam, ſubiugati, & graviſſimâ per annos XX. dominatione oppreſſi ſunt; donec Debora (quæ mulier Prophetis, uxor Lapidothis, è Tribu Ephraïtide, ſubter palmeto, Ramam inter & Beth-lehemum, in monte, conſidebat; & populo iura dicebat) Baracum, Abi-noëmi F. (Hunc alij filium eius aut Patrem; alij ipſum coniugem Lapidothum fuiſſe putárunt) è Cedibus, Nephthalidûm opido (uti Deus, populi fidem ſuam implorantis miſertus, mandárat) arceſſitum, belli Imperatorem renuntiáſſet.

Qui poſtquam X. armatorum Mill. ex Tribubus Nephthalide & Zabuloniâ, haud magno cum ſtrepitu, contraxiſſet; & Vate, uti voluerat, expeditionis comite, caſtra ad montem Thaborem (ſive Itabyrium) poſuiſſet; cum Siſare, vicario regij exercitus Imperatore, (qui DCCCC. falcatos currus, & ingentem bellatorum multitudinem, ex Haroſethâ, ad Ciſontis Torrentem promoverat) prœlio congreſſus; & fulguris in morem irruens, tàm ingentem hoſtium ſtragem edidit; vt omnibus præ terrore terga vertentibus, & inter fugiendum ad unum interfectis, Dux ipſe è curru deſiliens, pedibus ſalutem ſibi quærere cogeretur.

(Ioſeph. Ignem grandine miſtum in hoſteis ingruiſſe, quem ventus in adverſos eorum vultus ingereret. Et non modò Iſraelitarum, quos imminens à tergo tempeſtas alacriores reddebat, telis; ſed ſuomet ipſorum equitatu & curribus fuiſſe protritos.)

Iahela interim, Haberis Cinæi (qui olim à filijs, ſive Nepotibus Hobabi, Moyſis olim ſoceri aut adfinis, Patruelibus ſuis, receſſerat; & haud longè à Cadibus Tâbernacula in Valle Sennimiâ tetenderat; ſedere, vel pacis legibus cum Iabino rege coniunctus) Vxor, Siſaræ fugienti & latebras quærenti, obviàm progreſſa, eum, ut ad ſe intrepidus, ingrederetur, rogavit: & potum poſcenti, lac acidum præbuit; & laſſitudine ac ſopore fractum pallio operuit.

Quẽ quùm illa ſomno gravi oppreſſum animadverteret; arrepto ligneo malleo, & clavo, clàm & ex inſidijs, per tempora cubantis humi adacto, obtruncavit. Et Baraco, qui fugientem rapto agmine & contento curſu perſequebatur, ſolo adfixum & mortuum ducem læta oſtentavit.

Et quod Debora, diuinitùs inſtincta, futurum prædixerat; ob degenerem viri in capeſſendo Imperatoris munere cunctationem & metum, totius victoriæ ſumma laus, mulieri auctori, fuit attributa.

Indè Iſraelitæ viribus animiſque confirmati, cæſo ad Aſorem rege, & urbe funditus exciſà, in priſtinæ libertatis ſtatum ſe vindicárunt.

Atque his ita proſperè confectis, Baracus & Debora Deo gratias egérunt; & Epinicium cármen alternis cecinérunt. Quo & prœlij victoriæque novum genus; & inter cæteros Tribuum, quæ præſto fuere, Duces, Iabela, cum ſummâ eorum, qui vicerant, laude; & eorum, qui victi, dedecore, commemorantur.

Operâ

Operâ ſcilicet & robore Ephraitarum, & Benіamitarum, deletos & delendos (ſub Ioſua prius, & deinde Saule) *in Amalecitide, hoſteis. Ex Machiritis & Zabulonijs, principes exercituũ, ad opem ferendam, deſcendiſſe. Et Iſſacharitas, Baraci, qui ſe maximis obieciſſet periculis, veſtigia inſecutos eſſe. Rubenitas* (licet eorum ſtudia à bello abhorrere viderentur) *Iordane diſiunctos*; & fiſtulis agreſtibus, *gregibuſq́ tantùm paſcendis intentos, & orto inter ſe*, vel ſimulato, *diſſidio, tergiverſatos, non adfuiſſe. Galaaditas, inerti otio obtorpuiſſe.*

Et quum Danitarei nauticæ; & Aſeritæ commercijs per littora portuſq́ vacarent, (*Alij; Ne per mare vel ſubſidium hoſti, vel fuga pateret, cautè invigilarent*) *Zabulonios, cum Nephthalidis, vitam ſuam in Merome* (Silva agri editiſſimo regionis loco) *præliorum diſcrimini obieciſſe. Quùm autem infeſtis in eos animis, ſigniſq́, reges Chananæorum, Iabino auxiliares, veniſſent, & pugnam in Tanachâ, ad Aquas Mageddi* (ubi flumen pro muro eſſet) *ciêrent; è cœlo adversùs eos ità eſſe dimicatum, & ab Æthereijs motibus, nullo negotio debellatum*, (quò Ioſep. ſup. adludere videtur) *ut torrens ipſe Ciſon, dum vel vadum hoſtibus invidet; vel victoribus benivolum perviumq́ ſe præbet; vorticibus ſuis correpta adverſariorum cadavera devolverit; & ſe Deo, eiuſq́ miniſtris, ultorem quaſi iactârit. Et equorum ungulæ, impotenti furoris & curſus vi concalefactæ*, & ad aquarum lentorem fiſſæ atque hiantes; *unà cum equis currus ad bellum inutileis reddiderint. Merozitas incolas, qui haud longè aberant; & ab auxilio, ijs, qui belli molem, Deo auſpice, ſuſtinebant, ferendo, abſtinuerant; diris eſſe devovendos.* IAHELAM *contrà*, quæ licet incerto lare hoſpita; & amicitię, quæ Viro Aberi, cum vicino rege, intercedebat, utcumque obnoxia; *ſummam tamen victoriæ manum, duce, quem è fugâ receperat, conſopito & transfixo, impoſuerit; æternis omnium laudibus eſſe prædicandam.*

2640. | Ad huius Deboræ an. IX. pertinet Ilus, IV. Troianorum rex. | 1310.
| ann. LV. Ilij conditor. |

REGNVM ARGIVORVM; ET REGES, SVB VNVM ADSPECTVM DATI.

| Sub eâdem Iudice & Vate Deborâ, tradit, ex alijs, B. Aug. l. |
2651. | 18. c. 15. Vetus Argivorum regnum deſijſſe, & Mycænas eſſe | 1299.
| tranſlatum. |

Cœperat hoc regnum L. aut LI. Iſaaci anno. regnante Thurimacho, VII. Sicyoniorum rege. Qui fuit ab O. C. MMCXXIX. Et ante CHRISTI nat. MDCCCXXI. Duravitque ſub XIV. regibus, annos DXXI.

HI AVTEM REGES, SVO QVISQVE ordine, commemorantur.

1. INACHVS, qui L annis.
2. PHORONEVS, LX.
3. APIS, XXXV.
4. ARGVS, LXX.
5. CRIASVS, LIV.
6. PHORBAS, XXXV.
7. TRIOPAS, XLVI.
8. CROTOPAS, XXI.
9. STHENELVS, XI.
10. DANAVS, L.
11. LYNCEVS, XLI.
12. ABAS, XXIII.
13. PROETVS XVII.
14. ACRISIVS, XXXI. ann. regnârint.

Hos tamen annos, præter Argivorum conſuetudinem, notatos, quidam putant. quod Argivi ſua tempora, non Regum, ſed Sacerdotum ſuarum annis metiri conſuêſſent. Thucyd. ἱρήθμην δὲ Ἰοὺς χρόνους οἱ ἀργεῖοι, ἀπὸ Ἰῶν ἱερειῶν. Iunonis, ſcilicet.

Sed hinc Argivorum regum hiſtoriam, licet fabulis perplexam, altiùs repetere, & planius conſerere; ex uſu eſſe viſum eſt. ad vetuſtatis memoriam clarius explanandam.

INACHVS, Aſopi frater, (undè Æacidæ) Oceano & Tethye procreatus, Inacho, Argiæ flumini, nomen dedit.

Huius, ex Meliſſâ (quæ etiam Oceani filia) PHORONEVS & ÆGIALEVS filij fuerunt.

Et ÆGIALEVS quidem, nullâ licet prole ex ſe relictâ ſit exſtinctus; cui præfuerat regioni, Ægialeæ nomen reliquit.

PHORONEVS verò, terræ totius, cui poſteà Peloponneſo nomen fuit, imperio potitus, ex Laodice Nymphâ Apim & Nioben procreavit.

APIS, commutato in dominandi lubidinem principatu, terram eamdem, Apiam, de ſe vocari iuſſit.

Hic Thelxionis & Telchinis, Sicyoniorum regum inſidijs interceptus, ſine liberis e vitâ exceſſit. & relatus inter DIVOS, SARAPIS dictus eſt.

Cęterùm, hunc in Ægypto mortuum volunt. (B. Aug. l. 18. c. 6.) quò navibus fuerat tranſvectus. In cuius honorem Ægyptij, Bovem cognominem, adfluentibus delicijs deinceps aluerint, & venerati ſint.

Ex NIOBE ſorore, quam è mortalibus primam Iuppiter inijſſe dicitur, natus eſt,

ARGVS, (atque etiam PELASGVS, qui Pelaſgię nomen in Peloponneſo reliquit; quam frater à ſe Argos dici imperâſſet; & gentem, Argivos.)

ARGO rege, (teſte B. Aug., Græcia ſuis uti cœpit frugibus; & ex agriculturâ ſegetes percipere. delatis aliunde ſeminibus.

Is ex Euadne, Strymonis ac Neæræ filiâ, hos:

IASVM, PIRANTHVM, EPIDAVRVM, & CRIASVM, progenuit. Ex quibus, poſtremus regno poſtea ſucceſſit.

Ex IASO, notus AGENOR. & ex eo,

ARGVS, Panoptes, ſive oculatus immò ob incredibilem prudentiam, Centoculus. Qui ex Iſmene Aſopi filiâ, IASVM alterum procreavit. unde orta ſit Io. Quæ Iunonis ſacerdos, quùm à Iove vitiata eſset, in buculam candidam transformata fingitur; & Argi oculati cuſtodiæ tradita.

Illam tamen Inachi ipſius filiam plerique faciūt: & poſt varios errores in Ægyptum perveniſſe: Vbi formâ receptâ EPAPHVM, ad Nili ripas, pepererit.

Cuius ex filiâ, LIBYA, nepotes gemini exſtiterunt.

AGENOR & BELVS, fecundiſſimi gentium propagatores.

(Horum frater uterinus BVSIRIS, hoſtijs humanis & peregrinorum ſanguine infamis.)

Ex illis AGENOR, in Phœniciam profectus, ſede regni inibi conſtitutâ, numeroſæ ſubolis auctor exſtitit; Europæ & Cadmi, ac Phœnicis; inter cæteros pater.

BELVS verò, Ægypti regnum adeptus, ex Anchinoë, Nili filia, geminos; Ægyptum & Danaum, (alij, Cepheum & Phineum adijciunt.) ſuſcepit.

ÆGYPTVS, terræ Melampodum, à ſe evaſtatæ, quæ tunc Arabiæ portio fuiſſe videtur, Ægypti de ſe nomen impoſuit. Et ex compluribus coniugibus L. mares progenuit; quùm fratri Danao totidem natæ eſſent filiæ.

Hinc quùm de regno inter ſe contenderent; Danaus, tot patruelium inſidias veritus, filiabus in navem πεντηκόντορον impoſitis, ARGOS in Græciam ſe contulit.

Vbi ARGO illi (quem dixi) Phoronéi Nep. IV. regi, CRIASVS, qui & Piraſus, Fil. intereà in regnum ſucceſſerat.

Eique PHORBAS, frater: Phorbanti, TRIOPAS, Iaſi, & Agenoris alterius, pater.

Illique CROTOPAS, ex Agenore nepos. & huic F. STHENELAS.

Adverſus huius filium GELANOREM, DANAVS, quem dixi, ex Ægypto cum claſſe profectus, Agenoris poſteros regno exuit.

ÆGYPTI autem L. filij, Argos profecti, poſitis quaſi ſimultatibus, à patruo filias ſibi dari in matrimonium expoſcunt.

At DANAVS, qui præter exſilij iniuriam, ſibi cædem etiam ab uno eorum imminere ex oraculo accepiſſet; iam inſidias animo agitans, & nuptias cum ijs pactus, quùm Hypermneſtram, natu è ſuis maximam, LYNCEO; & Gorgophonen PROTEO, à ſe, ob matris Argyphiæ, reginę; nobilitatem) delectis, elocáſſet: cæteras ſortitò cuique diſtribuit.

Illos itaque, ſuæ quemque pari coniunctos; &, poſt geniale convivium, ſomno & vino ſepultos, Sponſæ, datis à patre pugionibus, primâ nuptiarum nocte obtruncárunt.

Sola ex ijs Hypermneſtra, Lynceum, qui eius virginitatem non delibáſſet, incolumem conſervavit, ac dimiſit. eâque cauſſâ in vincula à patre coniecta.

Reliquæ, præſecta ſponſorum ſuorum capita, corporum truncis antè Vrbem ſepultis, in Lernâ defodérunt.

DANAVS demum Hypermneſtram, iudicio abſolutam, LYNCEO iterum in matrimonium collocavit; & moriens regnum reliquit.

Ex quibus ABAS genitus, PROETVM, & ACRISIVM, geminos, ex Ocaléa, Mantinæi filiâ, procreavit.

Hi in materni adhuc uteri latebris concluſi, inter ſe diſſidere cæpérunt: & ſimul-ac per ætatem licuit, de regno certare non dubitárunt. A quibus, ita inter ſe belligerantibus, clypei primùm inventi traduntur.

PROETVS, à victore Acriſio Argis exactus, ad Iobaten (al. Amphianactem) in Lyciam confugit. eiuſque filiam Antéam (al. Sthenoboeam) uxorem ſibi adſcivit.

Et à ſocero, cum Lyciorum copijs reductus, Tirynthem (Pauſan. & Heræum, & Midéam, maritimaque Argiæ loca) occupavit.

Et ſatis longo, pòſt filias, Leucippen & Iphianaſſam, furore iam liberas; & Melampodi, Biantiq; fratribus, Amythaonis FF. & Crethei Nepotibus, ex pacto, elocatas; tēpore, MEGAPENTHEM F. progenuit.

ACRISIVS regni compos, graviſſimum Græciæ Conciliū, quod Amphictyonum dicitur, inſtituiſſe; & Apollinis Delphici Ædem oraculumque excitáſſe, traditur.

Ipſe, ex Eurydice, Lacedæmonis & Spartes filiâ, Amyclæ ſorore, DANAEN procreavit.

At de maribus liberis oraculum ſciſcitanti, quùm reſponſum eſſet; puerum è filiâ naſciturum, qui avo necem eſſet adlaturus, Danaën, ſubterraneo ex ære cubiculo concluſam, cuſtodiri præcepit.

Quùmque eam, ſive Proetus frater, ſive Iuppiter, vitiáſſet; & inde PERSEVS natus eſſet; matrem, cum filio, Arcæ ligneæ impoſitos, in mare proiecit. Qui in Seriphum Inſulā, cui Dictys & Polydectes, Magnetis FF. Æoli NN. imperitabant, adpulſi ſunt.

(Virgil. l. 7. etiam in Apuliam delati; ubi Danaë Pilumno, Dauni patri, Turni avo, enupſerit, & Ardeam fundárit)

PERSEVS verò varijs intereà, per Africam, Ægyptum, & Aſiam, (ubi Perſiæ nomen dedit) erroribus ac periculis defunctus; unà cum Danaë matre; & Andromedâ, Cephei & Caſſiopes filiâ, (quàm à Ceto ad Ioppen vindicárat) relicto apud ſocerum Perſe, quem ex Andromedâ uxore ſuſtulerat: & unde Perſarum reges originem ducere ſunt gloriati; Acriſij Avi, viſendi cauſſâ, Argos properavit.

Quam urbem quùm ille oraculi metu deſeruiſſet, & Lariſſam, quæ ad Penéum ſita, in terrâ Pelaſgia, ſe recepiſſet; PERSEVS, eodem, ad Gymnicum certamen, quod rex Teutamias edere adparabat, advenit. Et quinquertium ludens, atque adeò imprudens diſci iactu ACRISIVM, in cæteris, ſpectatorem interfecit; & agnitum ſepulturâ honoravit.

Quùmque ab adeundâ Argorum hereditate, præ cædis patratæ pudore, abſterreretur; Tirynthem profectus, cum MEGAPENTHE, Proeti F. regnum commutavit: & Mycænas condidit, regnique ſedem conſtituit. Ibique,

ALCÆVM, qui ex Hipponoë, Menoecei filiâ, Amphitryonis (ex quo Hercules) & Anaxûs:

ELECTRYONEM. qui ex Lyſidice, Pelopis, (al. ex Anaxo ipſa Alcæi) filia, Alcmenę;

Et ex Mideâ, Phrygiâ muliere, Licymnij

MESTO-

Mistorem; qui ex Lyſidice, Pelopis filiâ, Hippothoes, ex quâ & Neptuno, Taphivs

Sthenelvm, qui ex Nicippe, al. Aſtydamiâ, Pelopis filiâ, Euryſthei. Patres, prçeteſe fuerunt.)

Et Helam ſive Elevm procreauit.

Alij his Gorgophionem, Tindarei patrem adjiciunt. Alij Gorgophonen filiam, quæ Perieri, Tyndarei patri, enupſerit.

Hinc Heraclidarvm & Pelopidarvm, in Græciâ, ſtirpes; licet connubijs inter ſe iunctæ, aliquot poſt ſæculis inimiciſſimæ.

Electryone (cui cum Pterelai, ex Taphio, Meſtoris fratris nepote, filijs, bellum pænè internecinum, ob regni Mycenæi uſurpationem; & boves hinc indè raptas, interceſſerat: quique Amphitryoni patrueli, unà cum filiâ, Alcmene, regnum in poteſtatem tradiderat; eâ lege, uti bello Taphijs, ſive Telebois, illato; & filiorum in bello cędem ulciſceretur, & boves reduceret) clavâ, quam Amphitryon in bovem fugientem contorſerat, quæque in eius caput reſilierat, interfecto:

Sthenelvs, frater, eâ uſus occaſione, totâ Argivorum terrâ Amphitruonem, quaſi parricidij reum, exturbat; non modò Mycænarum, ſed Tirynthis etiam ditione potitus. Et filijs Pelopis, avunculis ſuis, Atreo Thyestæqve ad ſe arceſſitis, Mideam commendavit.

Amphitryon verò, cum Alcmenâ, eiuſque fratre Licymnio, Thebas ad Creontem profectus eſt.

Eoque, ab expeditione Taphiorum, reduce; duos uxor ipſa filios; Iovi quidem, qui-cum, abſente marito, concubuerat, unâ nocte grandiorem Hercvlem: & ipſi Amphitryoni, Iphiclem, partu edidit.

Hercvles, Euryſtheo, Stheneli F. Mycenarum regi, inſerviſſe; eiuſque imperata feciſſe proditur. Hinc XII. laborum, ſive certaminum, fabula.

(Volunt quidam ab hoc, quod diximus, Mycenæi imperij initio, ad alteram Corinthiorum Dynaſtiam, annos, plus minus, CCVI. interceſſiſſe.)

HI VERO MYCÆNARVM Reges ordine recenſentur.

Persevs, cum Sthenelo genero, qui ann. VIII.

Evrystheys, a. LIII. Atrevs, cum Thyeste, LXV.

Deinde Agamemnon, Atrei, ex Pliſthene, Nep.

Ægisthvs, Thyeſtis filius. Deinde,

Orestes, Penthilvs, Cometes; (quorum anni incerti) ad Heraclidarum uſque reditum.

Argivi verò in tria tum regna diviſi fuiſſe videntur.

Anaxagora namque (qui Argéi F. Megapenthis N. Proeti pron. fuit) regnante; Melampvs, Amythaonis F. Argivas mulieres (al. Proeti filias) furoris morbo liberavit. Cuius meriti cauſſâ ipſe, cum fratre Biante, parem eum Anaxagorâ regni dignitatem ſunt conſecuti.

Et à Biante quidem, Viri V. per IV. hominum ætates regnárunt. uſque ad Cyanippum, Ægialéi F. al. fratrem. Qui ſtirpe maternâ Nelidæ fuerunt, ex Perone, Neſtoris ſorore.

A Melampo verò, ætates VI. & Viri totidem, ad Amphilochum uſque, Amphiarai F. decurrérunt.

Anaxagoridæ denique, patrio ibi loco nati, diutiùs imperium obtinuérunt.

Iphis namque, Alectoris F. Anaxagoræ Nepos, Sthenelo, Capanei fratris F. regnum reliquit.

Everſo autem Ilio; Amphilocho, ad Amphilochos tranſmigrante; & Cyanyppo, ſine liberis defuncto; Cyllabarvs, Stheneli F. regnum capeſſivit.

Sed illo quoque liberis orbo, Orestes, Agamemnonis F. Argos occupat ſimul & Spartam. non illubentibus Laconibus; qui mallent Tyndarei ex filiâ nepotes, regnare; quàm Nicoſtratum, aut Megapenthem, filios Menelai, quos ex ſervâ Phrygiâ, Mideâ, ſuſceperat.

REGES LACEDÆMONIOR. SIVE SPARTANORVM.

Ob regnorum, & regiarum utrimque familiarum, admixtatem, Reges Lacedęmonios quoque illis *ἰσοχρόνους*, ſub unum hîc conſpectum dabo.

Lvrotas, Lelegis indigetis; qui primus in eâ regione regnâſſe, & populo Lelegum nomen impoſuiſſe perhibetur; ex Cleocharea Nymphâ F.

(At Pauſan. Laconic. Lelegis filios, facit, Myletem, patrem Eurotæ: & minorem,

Polycaonem: qui ductâ in uxorem Meſſenâ, Triopæ Argivi filiâ, Phorbantis Nepte, Meſſeniam terram occupârit, & de uxoris nomine dixerit.)

Lacedemon, qui Iovis, ex Taygete Atlantide, F. regioni nomen dedit.

Amyclas. qui Lacedęmonis, & Spartes (quę Eurotæ filia, novę urbi nomen indidit) F. Cuius ſororem Eurydicen Acriſio Argivo enupſiſſe diximus.

Argalvs. Pauſ. natu maximus ex filijs Amyclæ.

Cynortas. Amyclę, ex Diomede Lapithæ filiâ) F. Cuius frater Hyacinthus, ab Apolline amatore, per imprudentiam, diſci iactu interfectus, & in florem verſus.

Oebalvs. Cynortę, ex Periere filio, Nepos, (Pauſan. ipſius Cynortæ filium facit.)

Hippocoon. Oebali & Batéę Nymphæ. F.

Qui filiorum numero vi(n)buſque fretus, fratres; Icarionem, (al. Icarium, Penelopes patrem) & Tyndareum; (Hi tamê alij, Æoli ſunt ex Periere filio, & Gorgophone, Perſei filiâ, Nepotes: Apharei & Leucippi, fratres) Lacedęmone eiecerit, & in Pellenen aufugere coëgerit.

(Pauſan. vult, Gorgophonen, Perſei filiam, priùs Perieri, unde Aphareus; deinde Oebalo nupſiſſe, unde Tyndaréus; nati, fratres uterini.)

Tyndarevs, Hippocoonte cum liberis cæſo, ab Hercule in regnum, reſtitutus.

Castor & pollvx. Tyndarei & Ledę (quę Theſtij fuit) filij: Helenæ & Clytæmneſtræ fratres.

(Al. Pollux & Helena, Iove; Caſtor & Clytęmneſtra, Tyndareo nati. uterini tamen.)

Menelavs, Atréi F. Agamemnonis frater, Helenæ maritus, Dioſ-curis in Divos relatis, à Tyndareo ſocero regnum accepit.

Orestes, Agamemnonis F. qui licet matrem, patris

patris ſui interfectricem, occiderit; ſpatio vitæ & imperij felicitate, Dijs non ingratus, vulgò, fuiſſe putetur. annos enim vixit XC. & LXX. regnavit. Sed funis, uti volunt, uſque agitatus.

TISAMENVS, Oreſtæ, ex Hermione Menelai, F.

Hi quoque durârunt ad extremum Heraclidarum reditum.

Circà hæc tempora Saturnus, Iovem F. fugiens, è Græciâ in Italiam venit. & poſt Ianum, in civitate Saturniâ, haud procul Ianiculo, ſive Româ, regnat: & populos vicinos legibus morumque humanitate imbuit.

Sub idem tempus Panyas XXIV. Aſſyriorum rex, ann. XLV.

Hæc Philologis non ingrata fore duximus, unde obſcura veterum hiſtoriarum initia inveſtigent.

Nunc tandem ad inſtitutum, ex hocce Antiquitatum labyrintho, ad res Hebræorum redeamus.

GEDEON IVDEX Hebræorum.

2671. | Poſtquam ad mortem uſque Deboræ, quæ XL. Iuriſdictionis ſuæ anno deceſſit, feſta diu pax in Hebræis fuiſſet; | 127..

Illi iterum, ob morum vitæque flagitiâ, & degenerem patrij cultûs oblivionem, à Madianitis in ditionem redacti, duro imperio per annos VII. habebantur.

Hi namque Amalecitis (Arabibus, Ioſep.) in ſocietatem belli adſcitis; & ſuſceptâ in Iſraelitas expeditione, congredi auſos magno prælio vicérunt: & frugibus evaſtatis prædam abegérunt. eoſque in montana compulſos campeſtri ſolo cedere, & ſpecubus ſubterraneis ſe ſuaque tueri & occultare coegérunt. Factâque per æſtatem excurſione, & fixis paſſim tétorijs, hibernos agrorum labores, & ſatorum fructus, cum pecoribus, ſibi vindicabant; perpetuâ famem atque egeſtatem incolis relinquentes.

Cuiuſmodi ſervitutis malo adflicti, ad Dei tandem auxilium ſupplices confugérunt.

Quos quùm Propheta, à Deo ſubmiſſus, (hunc quidam Phineëm, Eleazari F. fuiſſe volunt.) de inveterato ingrati adverſus Deum, tot beneficijs ſpectatum, animi crimine, increpuiſſet: & Angelus Gedeoni, Ioâſi, (qui unus, ex Tribus Manaſſitidis, & familiæ Ezritieæ, erat primatibus) Filio; manipulos frugum clàm in torculare comportatos, (quod hoſtium metu, propalàm in areâ facere non ſinebatur) tum flagellanti, in Ephrâ, apparens, eum Deo omnipotenti carum appellâſſet: Et, quantumvis infimo ſe ille, inter Manaſſitas & Tribuleis, genere ac loco abiectum fateretur ac ſentiret; ad benè porrò ſperandum, & ad libertatem patriæ vindicandam, atque adeò Madianitas bello perſequendos; animâſſet. Ac poſtremùm, certo holocauſti prodigio (quo carnes cum panibus, ad poni iuſſæ, & igne è petrâ emicante, fuerât abſumtæ) cõfirmâſſet.

Ille, (uti nocturno iterùm Dei viſo fuerat imperatum) Altari (quod Sever. vult à Madianitis priùs Baalo fuiſſe conſecratum) in eiuſdem petræ, prioris ſacrificij conſciæ, cacumine, recèns exædificato; & arâ Baali everſâ; tauros duos, unum patris propriũ; alterum publico voto & ſumtu, iam VII. à ſervitute, annis paſtum; ſed utrumque Baalo deſtinatos: & ſuper ſtruem lignorum, quæ de propinquo luco ſucciderat, impoſitos; de nocte immolavit.

Quùmque ab opidanis, inſtitutâ in tam audacis facinoris auctorẽ inquiſitione, Gedeon eſſet deprehenſus, & à patre ad mortem repetitus; Hic temerarium ultionis ardorem magnâ dexteritate ac prudentiâ reſtinxit. & quaſi non ſuam aut filij, ſed Baali, cui facta videretur iniuria, cauſam meliùs ageret; omnem criminis invidiam à ſe filioque, in illius tumultus auctores, tranſtulit. qui nec actoris, nec Iudicis parteis ritè eâ in re agerent ſed reum, indictâ cauſſâ, temerè damnâſſent.

Indignum eſſe, læſi in Baalo numinis iniuriam; hominum, & non ipſius potiùs Dei, hominibus longè, ut nomen præferebat, præſtantioris; animadverſione propulſari.

Morte quidem eum eſſe dignum, qui Dei maieſtatem auſo ſacrilego offenderit, ut publico ſupplicio eamdem adſeri deceat: ſed vindictam eiuſmodi, non ab hominibus, qui mandatum à Deo minimè acceperint; ſed ab ipſo Baalo; ſi modò Aram ſibi ſuffoſſam indoleat; &, uti Deus, per ſe ulciſci poſſit; eſſe citâ ſontis & nefarij hominis morte exercendam. Atque eo pacto auctoritatem potentia divina, & ſuæ præſtantia, in vulgus ſtabiliendam.

Ex hâc patris Ioaſi oratione, Gedeoni filio, Ierobaali agnomen, cum victoriæ elogio, acceſſit. qui Baali auctoritatem in Idolo oppugnâſſet; & de eo, religione expiatâ, triumphâſſet.

Quùm itaque & Madianitæ (ex Abrahamo & Cheturâ oriundi) & Amalecitæ (Eliphazo, Eſavi F. prognati.) & Orientales (Iſmahele quidem patre deducti; ſed complurium familiarum & principatuum nominibus, per Arabiâ, diſperſi) Omnes, tum antiquæ cognationis, vitæque militaris profeſsione; tum cõmuni, & quaſi hereditariâ, adverſùm Iſraelitas, invidiâ inducti; coniunctis inter ſe viribus copijſque, in illius, quam malè oderant, gentis perniciem conſpirâſſent. Et vadis Iordanis, licet exundantis tùm fluvij, traiectis, Vallem Ieſrahelis, locum, & ad caſtra figẽda, & ad hoſticum undequaque infeſtandum, opportuniſſimum) occupâſſent;

GEDEON divino ſpiritu inſtigatus, ſigno dato, primùm Abiezeritas, Tribuleis ſuos, concurrere ſecum; deinde vicinos Manaſsitas, ſequi ſe; poſtremò Zabulonios, cum Nepththalitis, ſibi rectâ in hoſtẽ, ad Ieſrahelem caſtra metatum, tendenti, obviàm venire iubet.

Et duplici prodigio, uti poſtulârat, divinitùs ad rem capeſſendâ animatus; *dum modò eâdem nocte, quâ nullus in omni terrâ ros fuerat, in Vellus lanæ, ſub dio & in areâ poſitum, plurimus depluiſſet: modò, vellere ſicco, terra omnis circùm rore fuiſſet perfuſa.* Atque ita viri pij & fidi votis, Deus voluntatem ſuam, ſignis viciſsim editis, attemperâſſet; item maturrimè adgreſſus eſt.

Et ſimul, ante lucem, exercitum, ad fontem Aradi, promovit: & hoſtiũ caſtra, ad dexteram, hoc eſt, Septemtrionalem plagâ collis Hamorei, ſibi ab Ortu atque meridie adventanti, ſita eſſe cognovit.

Quùm autem illi, CXXXV. bellatorum millia in aciem

aciem produxerent & ipſe non ampliùs quàm bis & tricies mille, ſubitò evocatos, ad manum haberet: à Deo, qui inuſitato & planè divino prœlij genere Madianitas per eum delere vellet, admonitus; illam etiam auxilij multitudinem ſibi nimiam eſſe, (*Ne Hebræi ſolitâ præfidentiâ eventum pugnæ, non Deo, ſed virtuti ſuæ attribuerent.*) data timidis & volentibus diſcedendi facultate; x. tantùm millia reliqua habuit.

Sed ex hoc quoque numero ccc. ſolùm (qui canino quodam bibendi, ſeu lambendi potiùs, ex torrente, ritu: & manibus ad ora cum aquâ admotis probati eſſent:) (Theodor. contrà. Trecenti, inquit, qui per ignauiam (neque ſe genu flexo demittentes) manum tantùm aquâ plenam ad os admouerent; eos ſolos ut ignauos & ſocordeis, iuſſit in hoſtem irruere, ut planè divini auxilij vis elucéret. Eos ſolos, inquam, retinere iuſſus; reliquos, qui flexo proni poplite bibiſſe, aut veriùs ingurgitáſſe, fuerant deprehenſi; in ſua quemque tabernacula dimiſit.

Et hoſtilis ſomnij, (quod ipſe, Deo iubente, explorabundus exceperat; *De pane bordeaceo, qui in caſtra Madianitarum prevolui, & penitius tabernaculum conquaſsare ſoloq; ſternere viſus eſset*) præſagio animatus, & victoriæ certus: media noctis vigiliâ, ſuis in treis turmas diſtributis, caſtra inimica circumplexus; repentino à ſingulis militibus buccinarum clangore; & tinnulo lagenarum, quibus lampades opertæ eſſent, inter ſe collidentium fragore: & improviſo emicantium tædarum fulgore. atque adeò terrificâ omnium *qui Gladium Domini; & Gedeonis* (victoriam) *inclamárant*, vociferatione, conſternatos, & ceu panico terrore attonitos, hoſteis, partim in mutuas cędeis, & vulnera; partim in fœdam, varijs itinerum anfractibus, fugam, (ad Beth-ſecam uſque & Abel-mehulam; quæ eſt in Tabbatha) coëgit.

Quùm autem ſic trepidos, tercentum illi Gedeonis comites perſequerentur; Nephthalitæ, Aſeritæ, & Manaſſitæ, licet anteà dimiſſi, in omnem tamen ſuſceptæ expeditionis & prœlij eventum intenti; & ſigno dato, ac rumore victorię éxciti; gnaviter quoque rem gerere cæpérunt.

Et Ephraitæ, per nuntios ſolicitati, & aditus fluminum ad Berberam, ne quà Madianitæ elabi poſſent, inſidére iuſsi. duos inimicæ gentis principes, Orebum & Zebum, comprehendérunt; & præſecta eorum capita ad Gedeonem attulérunt.

Ille autem, tumidos, tali ſucceſſu, eorum ſpiritus, qui ſe quaſi neglectui habitos, & bellici initiò conſilij immunes fuiſſe, non ſine iurgio & agnatâ ſuperbia, indignarentur; prudenti, & animoſæ modeſtiæ pleno reſponſo, mitigavit, an eluſit! *Se nullam ſibi eximij facti laudem, niſi quod ſtrategemate quodam hoſtium caſtra turbârit, arrogare. Ipſos contrà, licet ſeriùs vocatos, ſingulare quid præſtitiſse. Et dementem eſse, ſi quis unicam unius Tribus familiam*, cum totâ unâ aliâ Tribu; nedum Ezritas ſolos cum omni Ephraitarum gente componat. *Quùm vel levis horum racematio, univerſis illorum vindemijs ſit præſtantior.*

Deo *denique totum, & quod ipſe, dux primarius, præſtiterit; & quod in manus ipſorum principes hoſtium, è fugâ inciderint; uti auctori, eſse tribuendum, & accepsò ferendum.*

Cecidiſſe narrantur eo in prœlio, ſive fugâ, c. & xx. m. ex hoſtibus. Exercitus verò reliquiæ, ad xv. Virorum Mill. cum Madianitarum regibus, Zebeë & Salmanâ, tranſmiſſo Iordane, quaſi ſecuri, locum ab hoſtibus, quantum fieri potuit, remotiſſimum, caſtris iam ceperant.

Hos Gedeon, cum ccc. illis, aſsiduis expeditionis & pugnę comitibus, perſequens; & idem flumen transgreſſus. quòd corporibus tam longinquâ laſsitudine & inediâ fractis, commodè illi ducem præcupidum ſequi non poſſe viderentur; cùm à Socothitis, ac Phanuëlitis, qui primi à traiectu occurrebant, commeatûs atque adeò panis repulſam paſſus eſſet; iiſdem graveis, & publicæ Iſraëlitarum cauſſæ deſertæ, & captatæ apud hoſtes gratię, pœnas in poſterum comminatus eſt.

Et nihilò ſeciùs, obliquis itineribus, ad ſecura hoſtium caſtra, quę ad Ortum, Nobę & Iegbaæ, erant obverſa, penetrans; turbato iam, & cęſo mòx exercitu, fugam molienteis reges, (Zebeen & Salmanam) comprehendit.

Atque è prœlio, antè Solis exortum, revertens, Socothitarum primates, oſtentatis regibus, quorum cauſſę impenſiùs faverant, flagellis, è rhamno, indigenitali frutice, plexis multavit. Et Phanuëlitas, Turri ſubversâ, cuius præſidio maximè fidebant, & rebellare cæperant; internecioni dedit.

Reges verò captivos, qui fratres ipſius uterinos, paullo-antè in monte Thabore, quò confugerant, licet dedititios, & formâ præſtanti ac pænè regiâ generoſos, crudeliter trucidâſſe, vel ſuâ ipſorum confeſsione, fuerant convicti; ſuâ ipſe manu interfecit. A quibus, primæ ætatis filius, Ietherus, prę degeneri timore, licet iuſſus vindex tam iniquę patruorum cædis eſſe; ferrum manuſque abſtinuerat.

Et quùm ſubito omnium conſenſu, ob res tam prędarè geſtas, & libertatem patriæ è Madianitis adſertam, dominatus totius regionis ipſi hereditarius deferretur; id modeſtè pièque aſpernatus, & uſitato Iudicis honore ac munere contentus; inaureis tantùm aureas, ſolenne Iſmaëlitis, Lunularum inſtar, geſtamen; ex prędâ ſibi, ceu manubias, in portionem dari poſtulavit. Ex quibus (pręter ornamenta, monilia, & conchyliatas regum veſteis, aureaſque camelorum torqueis) pondus m. & dcc. auri ſiclorum conflatum eſt.

Et ex eo Ephod, hoc eſt, epomidem, ſive paludamentum (lamellis ſquamatim, in modum latioris balthei conſertum. (al. ad-inſtar veſtis ſacerdotalis. B. Aug. omnia ad Dei cultum pertinentia) con[illegible]navit: Et in Ephrâ, urbe patriâ, uti inſigne tropęum, non ſine pręconio, collocavit.

Quod quidem monimentum, licet recto-forte conſilio inſtitutum, ex illâ namque Epomide cognouerat divinitùs quid ſibi agendum eſſet post eius mortem, in abuſum degeneravit: & ex abuſu in ſcelus; ex ſcelere denique in calamitatem publicè privatimque erupit. Iſraëlitis ſcilicet in divinitatis cuiuſpiam aut miraculi opinionem paullatim inductis;

ctis;

ctiſseumdemque locum ſuperſtitioſâ celebritate, nō ſine inani Gedeonitarum adgratulatione, & publicâ indè invidiâ, frequentantibus.

Hâc belli clade ita fractæ ſunt res, & animi deiecti Madianitarum, vt nec factis, nec dictis magnificum quidquam ſpirare; nec vicinarum gentium ulli, nedum Hebræis, negotium in poſterum faceſſere auſi ſint.

I ſti vi[illegible] ſſim toto deinceps tempore, quo [illegible] deon tēp. præfuit, altiſſima pace compoſi[illegible] quieverint. Ille autem poſtquam XL. annos (a [illegible] rre Deboræ) in Iuriſdictione imperioque exegiſſet, ætate iam grandior, relictis LXX. filijs, ex varijs vxoribus: & ſpurio vno (Genebr.) Abimelecho, ex concubinâ Sichemitide, Drumâ; è vitâ deceſſit, in paternum tumulum, Ephræ, illatus.

2711. | Circiter annum Gedeonis Iudicis XXIV. Laomedon, pater Priami, V. Troianorum rex, regn. XXXVI. annis | 1239.

Et Tyrus in Phœniciâ, condita, CCLX. al. CCXL. ann. antè Templum Hieroſolymitanum. ſed longè poſt Sidonem.

RVTHA MOABITIS, DAVIDIS PROAVIA.

Sub eodem Gedeone (licet alij ad Aödum referant, anno O. Cond. MMDCXL. Alij ad Abeſan, quem ipſum aiunt eſſe Boo[illegible]um: Ioſeph. ad tempora Helis.) RVTHA Moabitis floruit. quæ Boozo, Iudææ familiæ principi, hâc occaſione enupſit.

Noëmis, uxor Elimelechi, Ephratæi ſive Bethlehemitæ, fame coacta cum viro, & duobus liberis, Mahalone & Chelione, in Moabitidem profectas & marito ibidem orbata, liberis ſuis Moabitidas uxores. Orpham minori, Rutham alteri coniunxit.

Quibus, decennio poſt, quàm eò migraverant, amiſſis, conſtituit ſe in patriam, cui frugum ubertatem Dei benignitate adfluxiſſe acceperat, quaſi poſtliminiò recipere.

Quam cùm nurus comitarentur; & ipſa eas iam aliquantum itineris progreſſas, non ſine oſculis & fauſtâ adprecatione, monéret, ut *domos matris quæq; ſuæ redirent:* Deum antè obte[illegible]ta, *ut eas humanè haberet, quemadmodum & ſe & viros ipſa habuiſſent: daretq; illis viros alios, quibuſcum ex virtute in pace viverent.*

Illæ v[illegible]ciſſim, quæ ſocrûs in ſe benignitatem, etiam mortuis ſine pr[illegible]le maritis, ſenſiſſent; & quidē tantam, ut matris propriæ amorem requirendum ſibi minimè putarent; *Cum clamore flere cœpêrunt; & ſe cum illâ in patriam ſuam profecturas eſſe, dicere.*

Quàm ipſa rurſùs, *ut reverterentur ad ſuos, monere inſtitit. neque enim eſſe cur ſecum venirent: præſertim quòd iam liberos alios, uti ſenio confecta, & inepta coniugio, poſthàc procreatura non eſſet.* Atque adeò ti pàrere etiam in præſens poſſet filios, dum illi ad pubertatis annos pervenirent, eas antè anus futuras quàm iſidem enuberent.

Itaque ne hoc facerent; præſertim quùm earum mæror & luctus, ſuum ipſius dolorem, ex aſſiduâ lib[illegible]rûm ſuorum, quos maritos ipſis datos Deus antè tempus eripuiſſet, recordatione, magis magiſque eſſet aucturus.

Quùmque iterum illæ, quæ tam obſtinatum in ſoeru animum viderent, magno cum eiulatu flere cœpiſſent; Orpha quidem eam deoſculata diſceſſit. Rutha verò nullis nec precibus, nec monitis adduci potuit, ut abiret. ſed eam officioſé ſecuta: neque p[illegible]pinquæ exemplo, quæ ad populum ſuum, & Deos ſuos redijſſet, commot.; ſocrum enixè rogavit, vt iam ſibi porrò ne advorſari pergeret.

Se enim, quòcumque illa proficiſceretur, profecturam: & ubicumque habitaret in poſterum, eum eâ eſſe habitaturam. populum ſuum, populum eius; & illius Deum, Deum ſuum fore. Quæ terra eam cumque morientem exceptura eſſet; in eâ ſe mo[illegible]turam, & ſepulturæ locum accepturam. Se imprec[illegible]era ſibi omnia ultrò optare; ſi quid præter mortem, ſe ab illâ umquam diſiungeret.

Noë[illegible]is itaque, cum Ruthæ nurui fruſtrà iam ſe ſuaſuram intelligeret, deſtitit: & cum illa Bethlehemum eſt profecta.

Quò ſimul atque pervenisſent; & celeriter apud omnes adventus earum percrebuiſſet; dicere itque vulgò mulieres; *Hæc eſt illa Noëmis.* Illa ne ſe Noëmin, hoc eſt, pulcra[illegible] & f[illegible]tunatam appellarent, vetabat: ſed Maram, hoc eſt, amaram, quæ amarore à Deo completa eſſet. quique ipſam, quæ beata & plena indè deceſſerat; nunc adflictam & inanem reduxiſſet.

Redierant autem tum, cum primùm ineunte vere hordea metebantur.

RVTHA verò, quùm ſibi ac ſocrui, iam ſeni, quæ ad victum pertinebant, quærenda cenſêret; & eius conceſſu ad agrum Boozi,

(Genebrar. tres ſunt Boozi, è Tribu Iudæâ. Primus Salmonis filius: alter nepos; tertius abnepos. Putat autem ille à Salmone ad hunc Boozum; ſive à RAHAA ad Rutham (quod ſpatium fit cc. annor.) alios principes Iudæ, Davidis & CHRISTI maiores, propter ignauiam, fuiſſe præt[illegible]ſſos.)

Boozi, inquam, hominis gratioſi ac locupletis; agrum, divinâ quaſi virgulâ, veniſſet: & ſpicas ſi quę meſſorum, ut fit, imprudentium manus fefelliſſent; de more colligeret: Boözus, qui ad meſſores iam venerat, & ex eis intellexerat; illam eſſe Moabitidem, quæ Noëmidi, propinqui ſui Elimelechi, quondam vxori, relictis patriæ caritatibus, comitem ſe itineris & fortunæ præbuiſſet: eis quidem præcepit, ut de induſtriâ ſpicas paullò ſpiſſiùs relinquerent; puellam verò vetuit ad alienas ſegetes diuertere.

Vnde quùm multò plura, quàm ſperârat, collegiſſet; & ad ſocrum attuliſſet; admirata illa ſpicarum copiam, quærendo comperit; Boozum [illegible] eam tam humanum & munem exſtitiſſe, qui eidem præcepiſ-

præcepiſſet, ut ſe tamdiu cum ipſius meſſoribus coniungeret, cibumque caperet, dum ſegetes omnes demeſſæ & collectæ eſſent.

Atque ideò Noëmis illi, qui eamdem, quâ in vivos uſus eſſet, in mortuis perſeveraret benignitatem; fauſta omnia à Deo evenire optavit. eumdemque iure propinquitatis ad ſe attinere indicavit.

Collectis autem frugibus, quùm Noëmis accepiſſet Boozum certo die aream hordeariam purgare conſtituiſſe; & id tempus commodum futuris nuptijs iudicaret: præcepit Ruthæ, ut eò loci ſe conferret, lota, & veſtibus elegantioribus amicta: clanculumque ad illum, poſt captum cibum, accedere, & ad dormientis pedes ſe proijceret. Ipſum cętera, quæ agere deinceps deberet, admoniturum.

Boozus de nocte iacentem ad pedes ſuos mulierem ſentiens; & quæ eſſet, quidve peteret, percunctatus; ſe propinquum quidem eſſe, inter reſpondendum, haud diffitetur; ſed quoniam alter ipſo eſſet propinquior, poſtridie, ſi eam ille accipere nollet ſe uxorem eſſe accepturum, ſpopondit. datiſque ſex hordei modijs, clam, & ſine arbitris, dimiſit.

Noëmis, his cognitis, nurum de viri fide & probitate benè ſperare iubet: & exſpectandum monet, dum, quem res exitum habitura eſſet, viderent.

Boozus verò ex agro in urbem Beth-lehemum, reverſus, & ad portam (iudiciariam) conſidens; illumque in cœtu animaduertens, quem ſe propinquiorem Ruthæ dixerat; arceſſivit, & ad ſe ſeſſum recepit. adhibitiſque Decemviris, ex ſenioribus civitatis, expoſuit:

Noëmin, quæ ex Moabitide nuper reverſa eſſet, partem agri Elimelochi, ſui olim mariti, utriuſque ipſorum propinqui, velle vendere. Quod ei, illis præſentibus, narrandum duxerit; ut ipſe, qui cæteris unus eſſet propinquior, iure propinquitatis agrum, ſi vellet, mercaretur, & vindicaret.

Quùmque ille ſe emere quidem velle dixiſſet: & Boozus ſubijceret; Ipſi, cùm emiſſet, ducendam præterea ex legibus eſſe Rutham uxorem, quæ demortui agnati fuiſſet; Idem coràm teſtibus, ſe de ſuo iure libenter decedere profeſſus eſt. & ſoluto de more calceamento, comprobavit.

Nec mora. & vix horum omnium, emtionis & coniugij teſteis, & decem illos, & univerſum populum ſe habere & laudare, Boözus dixerat; quùm *omnes non ſolùm ſe teſteis eſſe conclamárunt; verumetiam precati ſunt Deum, ut Rutha, eius uxori, liberos daret; ſicuti Racheli & Liæ; & ſicuti Thamari; domûs Iſraëliticæ, & Iudææ pignora & firmamenta, dediſſet.*

Ex eà itaque Boozus puerum ſuſcepit, Obedum; qui Iſaim, ſive Ieſſen, Davidis regis patrem, procreavit.

Hac de re factæ certiores mulieres, ad Noëmin adeunt, & coràm ei gratulatæ Deum laudant: qui non paſſus eſſet familiam eius penitùs deleri; ſed ei dediſſet generis propagatorem, qui eius etiam ſenectuti præſidio foret.

Sub eodem Gedeone, Orpheus Thrax floruiſſe putatur. cuius ſcripta Onomacrito adtribuuntur.

ABIMELECHVS, Tyrannus.

Defuncto Gedeone, Hebræi, & in Deum, quem Baalo poſthabuérunt; & in Gedeonem, cuius liberos impunè trucidari paſſi ſunt, ingrati; graui viciſſim eius, quem dixi ſpurium, Abimelechi tyrannyde multati ſunt. Quem imperio tum imminentem, & maternâ pecuniâ, & avunculorum ac cognatorum operâ & commendatione adiutum, Sichemitæ præ cæteris, cum Melloitis, non Iudicem, ſed Regem ſibi alijſque impoſuerant. quùm prius ille LXX. fratres, conſanguineos, Ioathane uno excepto, qui minimus natu evaſerat, ſuper uno ſaxo in Ephra, immaniter trucidâſſet, & veluti immolâſſet. Et pecuniam ex ſacro Baali-berithij fano, ærarioque, ad LXX. argenti ſiclos, militi vago & inopi inauctorando, depromtam, à Sichemitis accepiſſet.

Ioathan, qui clàm effugerat, conſcenſo montis Garizei vertice, præcipitem Sichemitarum, in Abimelecho principe ſibi imponendo, & paricidio eius probando, temeritatem, hoc quaſi Apologo, & contenta voce, incuſavit; & imminentem utriſque calamitatem præſagivit.

Arbores olim conuentu habito, regnum modò Olivæ, modò Ficui, modò Viti detuliſſe. quæ ſorte ſuâ, & nativis delicatiſſimorum fructuum bonis contentæ, graueis imperij curas onúſque defugerint.

Illas deinde, ſupplicandi tædio feſſas, eiſdem cum poſtulatis, ad Rhamnum acceſſiſſe. At ille, ſi quidem ſeriò regem ſe depoſcerent, ſub ſuâ omneis umbrâ conſidere iuſſit. Sin inſidias ſtruerent, & parère gravarentur; comminatus eſt; Ignem tantum, ex ſe erupturum, quo vel celſiſſima in Libano cedri radicitùs devorentur.

Ita Sichimitas, qui maximis à Gedeone beneficijs adfecti, tot optimè de rep. meriti ducis liberis, fratribus ſuis, crudeliſſimè necatis, Abimelecho parricidæ, & infami ancillæ filio, principatum ultrò detuliſſent; mutuâ inter ſe clade, unà cum tyranno, peſſimè perituros.

Quæ palàm prolocutus, Beram, urbem in Ægypti Arabiæque limitibus ſitam, profugit; & per triennium, quo Abimelechus præfuit, vitabundus, in tutis montium latebris vixit.

Sichemitæ paullo-pòſt, immiſſo divinitùs invidentiæ & inimicitiarum ſpiritu: & eorum, quæ in liberos Gedeonis patraverant; & effuſi tot inſontium ſanguinis, pœnitudine inducti, tyrannydemque paricidalem deteſtati; Abimelechum ex urbe & Tribu ſuâ expulérunt. Et contemtâ Principis, quem delegerant, maieſtate, latrocinari palàm auſi, infeſta omnia faciebant.

Quùmque ſub id ferè tempus Gaàlus, Obedi F. cum cognatis ſuis, & aliquantâ armatorum manu, eodem advenisset; eiuſque ope freti Sichemitæ,

mitæ, non modò vindemias tutò colligerent; ſed inter choréas etiam, & ſolenneis in Templo Baali epulas, Abimelechum, & Zebulum civitatis præfectum, regi'que hoſpitem, maledictis inceſſerent. ille de omnibus per hunc edoctus, copias promovit, & inſidias propiùs urbem tetendit.

Et Gaalum, a Zebulo, ut ex urbe exiret; & cum adverſario, toties iam contemto, manum conſereret, inſtigatum; & poſt primum prœlij impetum, non ſine magnâ ſtrage. fuſum, intrà mœnia compulit. Et quò magis falleret, quaſi deſperatâ in præſens urbis oppugnatione, ſigno receptûs dato, caſtra ad Rumam (quæ & Tharma) metatus eſt.

Interea Gaalus, ceu ſiniſtræ pugnæ auſpex, interceptis à Zebulo calumnijs, cum ſocijs, ex urbe expulſus eſt. Et Abimelechus, cognito Sichemitas, iam de hoſte ſecuros, ad vindemiæ reliquum exituros eſſe; inſidias circa urbem inſtruxit. Et ne civibus, iam egreſſis, reditus pateret; à tertiâ ſuorum turmâ portas occupari: & à cæteris, foris palanteis circumveniri, iuſſit. Atque ita poſt ingentem, hic ibi, cædem, urbem cepit, & ſolo æquavit: & eius ruinas ſale, ceu damnatæ ſterilitatis argumento, conſperſit.

Quùmque Turrim quamdam, urbi vicinam & cognominem, & federati ſibi Dei (Baali) religione quaſi horrendam, collecto ex diſpalatis agmine inſideri, munirique cognoviſſet; ipſe ramo arboris, ex monte Salmono, præciſo, & in humeros impoſito; idemque cæteris certatim facere iuſſis; brevi Turrim prælidiariam ſtrue lignorum circumſepſit: & igne cum fomentis ſubiecto, flammam ingentem fumumque excitavit; & ad mille utroque ſexu homines moleſtâ morte enecavit.

Ipſe Iſraelitis, tam immani Sichemitarum internecione haud-dubiè perterritis, in præſenti fortunâ non acquieturus, exercitum ad Theben promovit, urbemque circumdedit.

Eâque captâ, ad Turrim, in quam incolæ promiſcue ſe receperant, & ſtrenuè propugnabant, vim omnem conuertit.

Dumque non Ducis modò, ſed militis etiam munia obit; ignemque foribus ſupponere adgreſſus incautiùs ſubit: ſaxi molaris fragmento, quod mulier quędam ex alto deiecerat, caput cerebrumque ſauciatus, & humi collapſus; & ab armigero ſuo, uti rogârat, interfectus, dignâ ſceleribus ſuis morte perijt, quùm triennio regnum tenuiſſet.

2714. | Eo ferè tempore (LX. circiter ann. antè bellum Troianum) Euander ex Arcadiâ in Italiam veniſſe; & à Fauno Aboriginum rege acceptus, Palantéum in monte Palatino condidiſſe; | 1236.

Eiuſque mater Carmenta (quæ & Nicoſtrata, & Themis) Poëtria, Latinum Alphabetum commenta eſſe.

(Al. Fauni regis uxor, Latini mater, Latinas litteras repperiſſe) proditur. Et Cacus latro ibidem ab Hercule occiſus.

Tunc & fuga maritima Dædali, in quâ Icarus F. perijt: cauſſamque fabulæ, de Alatis & Volantibus, poëtis dedit; quibus vela nauium, Alæ dicuntur.

Vide ſuprà ſeriem Regum Athenienſium; & de eodem Dædalo certiora.

Tum & Mytræus XXVI. Aſſyriorum rex, qui Soſarmo ſucceſſerat; 27. ann.

THOLA IVDEX Hebræorum.

Poſt Abimelechum ſucceſſit, populo Tutor & Iudex ſpectatus, THOLA, filius Phuæ, (al. Phun) patrui Abimelechi (al. Filij Dodonis) ex ſtirpe Iſſacharcâ. Vir procul dubio fortitudine ac prudentiâ, alijſque virtutibus præſtans. qui in iſto Iuris dicendi munere XXIII. ann. perpetuos feliciter præfuiſſe: & vitâ pariter atque magiſtratu, ſalvâque religione, defunctus; in eâdem, quam Iudex tenuerat, Samírâ, montis Ephraimi opido, honeſtè ſepultus fuiſſe memoretur.

ARGONAVTÆ.

2737. | Sub hoc Iudice, annis circiter XLII. (al. XXIX.) antè Troiæ exſcidium, contigiſſe putatur, Argonautica è Theſſaliâ expeditio, in Colchidem, Ponti regionem; ad Vellus aureum; ſive ad aurifodinas. | 1213.

Phryxum ferunt, Athamantis patris, & Inûs novercæ inſidias, cum ſorore Helle, fugientem, in Colchos uſque penetráſſe. ubi Æëtes, Solis & Perſeidis F. eum hoſpitio exceperit: & ab eo pellem viciſſim aurei velleris, (poſtquam Iovi φυξίῳ Arietem, quo vectus fuerat, immolaſſet) dono acceperit.

Alij, theſauros à Phryxo è Theſſaliâ eò deportatos volunt; quos Græci repetitum iverint.

Huic expeditioni nobiliſſimi eâ tempeſtate Græcorum principes, Minyæ, alijque interfuiſſe produntur. Hi.

IASON, navarchus & auſpex; Æſonis Theſſalor. regis:

TIPHYS, navis gubernator; Agnij:

ORPHEVS, Oeagri Thracis; ZETES & CALAIS, Boreæ.

CASTOR & POLLVX, Iovis; TELAMON ac PELEVS Æaci:

HER-

HERCVLES, Amphitryonis, ſive Iovis: THESEVS, Ægei:
IDAS & LYNCEVS, Meſſenij;Apharéi:
AMPHIARAVS, Oiclei Argivi: CORONVS, Cænei:
CEPHEVS, Alei: LAERTES, Arceſij:
AVTOLYCVS, Mercurij: ATALANTA, Schoenei:
MENÆTIVS, Actoris: ACTOR Hippaſi:
ADMETVS, Pheretis: CLYTIVS & IPHITVS, Euryti:
ACASTVS, Peliæ: MELEAGER, Oenei:
ANCÆVS, Lycurgi: EVPHEMVS, Neptuni:
POEAS, Thaumaci: ERIBOTES, Teleontis:
PHANVS & STAPHYLVS, Dionyſi: ERGINVS, Neptuni:
TALAVS & AREIVS, Biantis: NAVPLIVS (Palamedis) pater:
PERICLYMENVS, Nelei: AVGEAS, Eléi:
IPHICLVS, Theſtij: ARGVS Phryxi, (al. Aceſtoris) (à quo, ceu fabro, Argo navi nomen.)
EVRYALVS. Meciſtei: PENELEVS, Hippalmi:
LEITVS Alectoris: ERITVS & ECHION, Mercurij:
ASCALAPHVS & ALMENVS. Martis: ASTERION, Comatæ:
IPHITVS, Nauboli: POLYPHEMVS, Elatæ: FILII:

Hic rapta Medéa, Æetæ regis filia, & in Græciam ab Iaſone abducta. quæ Abſyrtum fratrem, patre perſequente, ut eum retardaret, membratim diſſecuerit, & diſſectum obiecerit.

Hinc varij, in reditu, Argonautarum errores. qui Libyæ Galliæque litora prætervecti, & per Sardoum pelagus in Etruriam delati, in Ææâ inſula à Circe ſint expiati.

Et in Cretam à Talao adpellere prohibiti, in Iolchum tandem, unde ſolverant, quarto demum menſe, poſt initam, Velleris aurei cauſâ, expeditionem, pervenerint.

Et Iaſon, cum lectiſſimo Heroum cœtu, Navim Neptuno apud Iſthmum dedicárit.

Et Peliæ (qui & ſe ad navigationem periculoſam, & parenteis eius ad voluntariam mortem, adegerat) iniurias ultus; & ab eius filio viciſſim Acaſto, cum uxore, Iolcho eiectus, in Corinthum commigrárit.

Vbi quûm Glauceen, Creontis regis filiam, dimiſſâ Medeâ, cõiugem adſciviſſet; illa, & pellice & ſocero, per veſtem veneno delibutam, abſumtis: & liberis, quos ex Iaſone ſuſceperat, Mermero & Pherete, trucidatis; Athenas convolavit.

Ibique Ægéo nupta, quòd Theſeo privigno inſidias comparáſſet; iterùm, cum filio Medo, eiecta; ipſa quidem in Colchos revertens, patri Æëtę, quem Perſeus frater regiâ ſede deiecerat, regnum revindicavit; Filius verò, magnum apud Barbaros imperium adeptus, regionem ſibi ſubiectam, Mediam appellavit; & bello Indis illato deceſſit.

HERCVLES THEBANVS.

Tunc quoque HERCVLES ille Tirynthius, Thebis natus, Amphitryonis & Alcmenæ F. (cui uni, Græcorum ambitio univerſas omnium, qui Herculis nomine, diverſiſſimas per genteis & ætates, dicti & celebrati ſunt; res geſtas attribuit; in Deos relatus creditur.

Hic, inter cætera, quùm Minyæ, rege Ergino, eâ tempeſtate celebres; & Orchomeni, urbis opulentiſſimæ, principes, Thebas, ob negatum tributum, bello oppugnarent; non modò depulſis hoſtibus, patriam tutatus eſt, ſed captâ etiam Orchomeno, Minyas duplicatum tributum Thebanis péndere coëgit.

Duodecim eius labores, ab Euryſtheo, Stheneli filio, Perſei nepote, (B. Aug. Cui regi Hercules XII. ſtipendia debebat) imperati, ut volunt Poetæ; etſi in illis fabularum tricis involvantur, arguunt tamen Heroëm fuiſſe, qui pacis publicæ auctorem paſſim ſe præbuerit: adflictis opem tulerit; & iniuſtè facta coërcuerit: magnâ denique clementiâ adverſus victos vſus ſit.

In Aſiam profectus, & ad Ilium claſſe adpulſus, Laomedontem regem, perfidiæ crimine invíſum, (qui Argonautas eò eiectos portu & littore ſuo arcuerat; & ſe promiſſo, liberatæ à Ceto Heſiones filiæ, præmio fraudárat) refractis Troiæ mœnibus, interfecit: & Heſione, eius filiâ, Telamoni, ob rem benè illic geſtam, donatâ, Podarcen, è regijs liberis reliquum, (quem ſoror flammeo aureo redemerat, unde Priamus dici cæptus) regno reſtituit.

(Hic Priamus, ultimus Troianorum rex, cæpit XIIX. anno Tholæ, apud Hebræos, Iudicis; regnavitque XL. annis.)

Hercules præterea mare, quod Italiam, Hiſpaniam, Libyamque adluit, à violentis piratarum incurſationibus vindicavit. cuius facti monimenta, hinc indè, in freto Gaditano, quæ Columnę vocantur, exſtare comperiuntur.

Idem Agonem Olympicum primus inſtituiſſe traditur: (à quo ad I. Olympiadem, Vell. Paterc. putat CDXXX. annos) & Pelopi aram ſtatuiſſe, & XII. Deorum aras excitáſſe. Et comitante Græciæ nobilitate, ad Thermodontem Aſiæ amnem, & Themiſcyræ portum, cum IX. longis navibus adpellentem, cum Hippolyte', Antiope, & Orithyiâ, Amazonum reginis, feliciter depugnáſſe: & iniurias agro Athenienſi ab ijs illatas generosè ultus eſſe. (Amazonum iſta in Atticam expeditio, IX. ann. poſt Ludicrum Herculis Pelopi poſitum; & 25. annis ante Ilij exitium.)

Is tandem atrâ bili percitus, & ulceribus (ex veſte, Neſſi Centauri, quem interemerat, ſanguine perunctâ, &, Philtri vicem, ab uxore Deianira, Oenei filiâ, per imprudentiam, ſubmiſſâ) ſcatens, & æſtuans; in Oetâ, Trachiniorum monte, conſtructam ab ſe pyram conſcendit: & igne à Pæante, Philoctetis patre, ſubiecto, conflagravit.

Feſtus ſcribit Herculem, Aſtrologiæ non rudem, (quam antè ab Atlante in Libyâ didicerat. nam & Sphæram Græcis oſtendiſſe proditur: undè argumentum fabulæ, Herculem, in cœlo ſuſtinendo, feſſo Atlanti fuiſſe ſuccidaneum.) Qui eo ſe die in flam-

flammas iniecerit, quo Solis defectio erat futura; ut opinio præſumtæ, ſcilicet, in ſe divinitatis confirmaretur.

Ipſæ inter cæteros, ex Omphale, Iardani Lydorum regis filiâ, cui ex oraculo ſervierat; & Tmolus coniux, moriens, regnum reliquerat, Alcæum, (al. Agelaum) ſuſcepit. A quo conſecuti Lydiæ reges, ſunt propagati. ubi anteà Lydus, Atyis F. cum poſteris regnarat.

Primus ex iis, Heraclidis, ARGON, Alcæi pronepos, per DV. ann. ſive XXII. virorum ætates, perpetuâ ſucceſſionis ſerie, regnum poſteris, ad Candanlem uſque, reliquit.

DE ORCHOMENIIS, eorumque Regibus.

Ex occaſione rerum ab Hercule geſtarum, paucis de Orchomeniorum regno hîc delibandum putavi.

Apud Orchomenios, in Boeotiâ, circà Laphyſtum montem, ANDREVS, Penéi fluvij filius, primùm habitâſſe proditur. à quo Andreis terra dicta.

ATHAMAS, Æoli F. eò profectus, partem regionis, quæ poſteà Coronéa & Haliartum, obtinuit. Qui quùm ſe liberis maribus orbum putaret (Phryxo in Colchos clàm profecto) Haliartum & Coronum, Therſandri filios, Siſyphi, fratris ſui Nepotes, heredes inſtituit.

Sed reverſo è Colchis, quò profugerat, Phryxo filio, (al. Presbone, quem Phryxus ex Æëtæ filiâ ſuſceperat) Therſandri liberi, Athamantis poſteris, hereditatem ceſſérunt: & ipſi ibidem Haliartium & Coronéam condidérunt.

ANDREVS autem ille, ab Athamante, Euippen, ex Leucone filio Neptem, uxorem acceperat. Vnde natus Eteocles. (licet alij Cephiſi fluv. filium crediderint) qui primus Gratijs fanum & ſacra inſtituit.

Hoc defuncto, ad Halmi, Siſypho nati, genus aliquanta regionis pars, quam habitandam illi conceſſerat, pervénit.

HALMO natæ, filiæ, Chryſogeneia & Chryſa.

Ex Chryſâ Boeotide, & Marte; Phlegyas natus: qui mortuo Eteocli ſucceſſit; & regionem Phlegyantidem, pro Andreide, dixit. Et in civitatem, quam de ſuo nomine ædificárat, Græcos re bellicâ præſtantiſſimos, coëgit.

Temporis autem proceſſu, Phlegyæ confidentiores, à reliquis Orchomenijs defecerunt; finitimis infeſti. & Templum Delphicum ſpoliare adgreſſi, Philammonem, Argivorum ducem, adverſum ſe, ſacrilegos, Deo ſuppetias venientem, occidérunt. Ipſi tandem fulminibus, & terræ motibus divinitùs & funditùs deleti. paucis in Phocidem dilapſis.

Phlegyæ ſucceſſit CHRYSES, ex Chryſogeniâ, alterâ Halmi filiâ, & Neptuno, genitus,

Is MINYAM procreavit, unde Minyæ orti) à divitijs, ex vectigalibus collectis, clarum.

Huic filius fuit ORCHOMENVS. quo regnante, civitas Orchomenus, & cives Orchomenij dicti.

Eo ſine liberis mortuo, regnum ad CLYMENVM, Presbonis filium, Phryxi Nepotem, perlatum eſt.

(Hic filios ſuſcepit, ERGINVM, STRATIVM, ATRONEM, PYLEVM, & AZEVM.)

Illo autem, in quadam Neptuni Onchestij ſolennitate à Thebanis cæſo; (Apollod. tradit ab Aurigâ Menoecei, cui nomen Perieres, lapidis ictu vulneratum; ex quo Orchomeni obierit.)

ERGINVS, natu maximus, regnum adijt. &, uti pater imperárat, ingenti cum exercitu, & fratribus, contrà Thebas profectus; & prœlio ſuperior, pacem demùm iureiurando ſtabilitam Thebanis eâ lege dedit; ut centenos quotannis boves, tributi nomine, penderent.

At, quùm Hercules legatos, tributi exigendi, haud procul Thebis, obviàm haberet; eos, auribus naribuſque mutilatos, ad Erginum Minyaſque remiſit.

Et bello coorto, ipſe Præfectus, Erginum quidem obtruncavit; Minyas verò, multis cladibus adfectos, geminatum tributum Thebanis rependere coegit.

(Pauſan. verò; Erginus, ait, civibus ad extrema redactis, pacem cum Hercule fecit.)

Idem Erginus, magnâ opum copiâ abundans, etiam ſenex, ex adoleſcentulâ, uti Oraculum ſuadebat, Trophonium ſuſcepit, & Agamedem. (Ille tamen alijs, non Ergini, ſed Apollinis filius creditus eſt) Quorum uterque, ob ſecretum Templi Delphici ſacrilegium, malè perijt. Huius Trophonij Antrum, apud ſcriptores eſt memorabile.

Orchomeniorum deinde principatum ſuſceperunt, ASCALAPHVS & IALMENVS, Martis filij ex Aſtyoche, filiâ Actoris. qui Azei F. (Hom. ἄκτορος ἀζείδαο) Clymeni Nepos.

His ducibus, Minyæ in expeditionem Troianam cum Atridis ſunt profecti.

IALMENVS in reditu, delatus eſt in Pontum; unde Orchomeniorum coloni, Achæi.

Claſſi quoque, quâ Codri liberi in Ioniam poſteà transfretárunt, & Orchomenij quidam interfuere. Et à Thebanis multò pòſt è patriâ expulſi, à Philippo Macedone ſunt reſtituti.

REGNVM

REGNVM ET BELLVM THEBANVM.

Hoc quoque loco, Bellum Thebanum, quod longe fuit atrociſſimum; & Troiano anterius, in iſta ferè tempora incidit; breviter, cum Regno, Regumque ſerie, perſtringendum, veteris hiſtoriæ cauſa, cenſui.

CADMVS, ex Telephaſſâ, Agenoris filius, ad Europæ ſororis (quam Iuppiter rapuerat) conquiſitionem, à patre, è Phœnice, dimiſſus. & Thraciâ peragratâ, Delphos, ſciſcitandi cauſa, profectus; oraculo monetur: ut à ſororis inveſtigandæ curâ ſuperſedeat; & bove, viæ duce, utatur. urbemq́ue, ubi ea feſſa procubuerit, condat. quæ Cadmea, & deinde Boeoticæ Thebæ, dictâ. Idque longe poſt Deucalionis Diluvium.

Hic ex Harmoniâ, Atlantis, ex Electrâ, nepte: (quam Veneris & Martis filiam finxére, præter filias: Autonoën, Inon; Semelen, & Agauen; nuptijs & poſteritate memorabiles; unicum, meliore ſexu,

POLYDORVM ſuſcepit, & regni Thebani ſucceſſorem reliquit.

Is ex Nycteide, Nyctei (qui Chthonij unius, ex Spartis, fuit) filiâ,

LABDACVM, progenuit. pari cum Pentheo, (Agaues amitæ, & Echionis filio, quem Cadmus etiam Avus in partem regni ſubrogárat) ob contempta Bacchi ſacra; fato defunctum.

Qui quùm LAIVM, filium anniculum; & imperium, Nycteo, avo materno, commendaſſet: & is ex vulnere (quod in bello, contrà Epopeum Sicyoniorum, Antiopæ filiæ raptorem, ſuſcepto, acceperat) moriens, fratri Lyco, & principatum, & pupilli tutelam reliquiſſet: ille delectus à Thebanis, adverſus Sicyonios Imperator, & regno præfectus eſt.

Quùmque idem Sicyone captâ, Antiopen captivam, (quæ in via gemellos, Zethum & Amphionem, ex Ioue an Epopeo, incertum! pepererat) abduxiſſet; eamque duriùs in vinculis haberet, & uxori Dircæ vexandam permitteret. & illa, vinculis ultrò ſolutis, ad filios iam adultos, ſe recepiſſet: hi, contracto confeſtim exercitu, Lycum & regno & vitâ privârunt: & Laium pupillum fugârunt. ſuſceptoq́ue principatu Thebas egregiè amplificârunt & muniêrunt: & Thebanam arcem, per conciliatos blandâ oratione agreſtes, exſtruxerunt. Vnde fabulæ, de muris modulatè ſubſtructis, licentia.

Sed AMPHIONIS, (qui è Niobe, Tantali filiâ, ſeptem mares, totidemq́ue feminas ſuſceperat) familiâ, peſte divinitùs exſtinctâ; Thebani Laio, è Peloponneſo, ubi hoſpitio Pelopis uſus fuerat, revocato, regnum reſtituérunt.

Ille ductâ in uxorem Iocaſtâ, (quæ & Epicaſta) Menoecei, Pentheo geniti (Diod. Sic. Creontis) filiâ; oraculo Delphico commonitus eſt: filium, ſi quem Iocaſta peperiſſet, paricidam futurum. Natum itaque ex uxore, quicum ebrius & immemor concubuerat; Infantem, traiectis ferreâ fibulâ calcibus, paſtori ſuo exponendum tradidit.

Quem cùm Polybi, Corinthiorum regis, bubulcus repertum, ad Periboeam, eius uxorem, adduxiſſet; illa tamquam proprium partum ſibi ſuppoſuit: & curatis licet pedibus, ab ulceroſo eorum tumore, OEDIPVM nominavit.

Is iam adultus, & virium robore æqualibus ſuis antecellens, quòd ab invidis ſpurius appellaretur; neque ex Periboeâ generis ſui fortunam cognoſcere poſſet; Delphos profectus, & de parentibus ſciſcitatus: & ne in patriam redeat, oraculo prohibitus; qui ſuo alioqui patri cædem adlaturus, & cum matre rem habiturus eſſet. dum ſpretâ Corintho, curru per Phocidem veheretur; & LAIO obviàm factus, ab aurigâ, ſive præcone regio, Polyphonte, ut de viâ decederet, iuſſus, non obtemperaret; ob unius, è iugalibus, equi cædem iracundia percitus, patrem ignotum, cum præcone, interfecit.

At LAIVM quidem Damaſiſtratus, Platæenſium rex, ſepeliendum curavit:

At CREON, Menoecei F. Penthei Nep. avunculus, Oedipi regnum invaſit.

Quo regnante, quùm clades quędam, ſub Sphingis (quam potentem & inſidioſam fuiſſe mulierem volunt) fabulâ, Thebanos occuparet; quâ & Æmon, Creontis F. exſtinctus traditur;

OEDIPVS vel ingenij ſolertiâ, vel copijs è Corintho contractis, eam aut eluſit, aut avertit. Et regnum, ex pacto, adeptus, Iocaſtam, Laij viduam, matrem, ceu victoriæ præmium, ſibi coniugem imprudens adſciſcit.

Ex eâ POLYNICEM & ETEOCLEM, mares (licet alij hoſce ex Eurygeneâ, Hyperphantis filiâ, editos eſſe tradant) & Iſmenen atque Antigonen, filias, procreavit.

Verùm ubi ea, quæ cátenus latuerant, è Tireſiâ Vate cognita, & palam facta ſunt; Iocaſta quidem laqueo gulam ſibi fregit; Oedipus verò, oculis orbatus, & Thebis pulſus, filios, qui patrem ex urbe eijci impune conſpicarentur, neque ab eo iniuriam propulſarent; diris eſt exſecratus. & in Colonum Atticæ profugiens, atque à Theſeo ſuſceptus, haud ita multo-pòſt è vitâ migravit.

ETEOCLES autem & POLYNICES, filij, regni inter ſe gerendi conditionem pacti ſunt, ut annuum Imperium per vices adminiſtrarent. *Sed breui intellectum eſt, quàm inſida regni eſſet ſocietas.*

Sunt qui Polynicem priùs regnâſſe aiant, & Eteocli regnum annuum ceſſiſſe. Alij, Eteoclem, uti maiorem natu & priùs regnantem, fratri decedere noluiſſe.

POLYNICES itaque, Thebis pulſus (Pauſan. tradit, vivente adhuc Oedipo, metu paternæ in ſe exſecrationis, diſceſſiſſe: & poſt mortem patris, ab Eteocle arceſſitum, rediiſſe: ſed lite exortâ, denuò aufugiſſe.) Monili & Peplo, (quæ Harmoniæ, filiæ, & Cadmi uxori, olim à Venere donata) regni inſignibus, ſecum aſportatis, Argos abijt. cui tum Adraſtus, Talai F. Biantis Nep. dominabatur. Et regis filiam Argiam (cuius ſoror Deipyle Tydeo, Oenei F. tum Calydone itidem exſuli, ſub idem pænè tempus enupſerat) uxorem accepit.

ADRA-

ADRASTVS, qui utrumque generum, in ſuam quemque patriam, reducturum pollicitus eſſet; comparato exercitu, adverſus Thebas prius eundum ſibi conſtituit.

Huiuſce autem belli, præter Adraſtum, hi duces fuiſſe memorantur.

AMPHIARAVS, Oiclei, (quem invitum, & impendentis perniciei gnarum, uxor Eriphyle, Adraſti ſoror; & litis de regno, inter maritum & fratrem exortæ, arbitra; torque aureo, ſive monili illo, corrupta, ad expeditionis ſocietatem impulerat.

CAPANEVS, Hipponoi. HIPPOMEDON, Ariſtomachi, al. Talai. Et hactenus, Argivi omnes.

TYDEVS, Oenei, ex Ætoliâ. POLYNICES, Oedipi, Thebanus: PARTHENOPÆVS ARCAS, Melanionis, ex Atalantâ Schoeneide, FILII:

Iidem in Nemeam, cui rex Lycurgus, Pheretis F. Crethei Nep. tum imperabat, profecti; ibique certamine (quod tunc primùm pueri Opheltæ, cognomento Archemori, regij ex Eurydice filij, à Dracone interemti, memoriæ, fuit conſecratum) perfuncti; poſtquam ad Cithæronem perveniſſent; Tydeum Eteocli, ceu fecialem, ut regnum ex pacto Polynici fratri reſtituat, deſtinârunt.

Quùmque ille Tydei ac commilitonum mandata contemneret; caſtris propiùs admotis Thebas circumvallârunt: & ad VII. urbis portas, diverſi,

ADRASTVS, ad Homoloidem: CAPANEVS, Ogygiam:

AMPHIARAVS, Proetidem: HIPPOMEDON, Onchaidem:

POLYNICES, Hypſiſtam: PARTHENOPÆVS, Electram:

TYDEVS, Crenidem: - tetendérunt.

Neque ſegnius Eteocles Thebanos ſuos, armis inſtructos, pro turribus & muris, periculum fortiri, hortatus eſt: & quod cuique tuendum, diſtribuit.

Quùmque Tireſias vates eum victorem fore prędiceret, ſi MENOECEVS, Creontis F. ſe Marti victimam devoviſſet; neque id ille defugiſſet: pugna commiſſâ, Capaneus, arreptis ſcalis, in ſumma murorum enitens, fulmine cœleſti ictus eſt.

Eoque caſu, multis Argivorum inter fugam cęſis; ETEOCLES & POLYNICES, ex utriuſque exercitus ſententiâ, ſingulari inter ſe certamine cõgreſſi, mutuis vulneribus ſe confecérunt.

Et AMPHIARAVS quidem, terrâ dehiſcente, cum curru abſorptus eſt; ADRASTVS verò, reliquis ferè occiſis, in tutum evaſit.

Quùm autem CREON, Thebanorum regnum adeptus, inſepulta Argivorum cadavera proieciſſet; Athenienſes, ſupplice Adraſto, & duce Theſeo, Thebarum potiti, liberam mortuis ſepulturam permiſére. Ibique Euadne, Iphicli filia, in mariti Capanei flagrantem rogum ſeipſa vivens coniecit.

ALTERVM AB EPIGONIS AD THEBAS BELLVM,

ET REGVM SVCCESSORES.

Decimo autem pòſt anno, adulti iam eorum, qui ad Thebas ceciderãt, Ducum, quos dixi, liberi, cognomento Epigoni (Heredes, ſive poſt-geniti) paternas cædes ulturi, bellum adverſus Thebanos repetendum ſtatuérunt. Et delecto Imperatore, Alcmæone, Amphiarai filio, qui oraculo Apollinis, & militarem provinciam capeſſere; & de Eriphyle matre, (quæ non modò monile anteà à Polynice; ſed Peplum etiam nuper à Therſandro, eius filio, in utriuſque mariti & filij, perniciem, accepiſſet) ſupplicium ſumere iuſſus erat:

Atque adeò his novis, & patrum ſuccidaneis, Ducibus;

AMPHILOCHO, Alcmæonis fratre:

ÆGIALEO, Adraſti: DIOMEDE, Tydei: PROMACHO, Parthenopéi:

STHENELO, Capanei: THERSANDRO, Polynicis: EVRYPYLO, Meciſtei: FILIIS. Thebas oppugnatum ivérunt.

In quos Thebani, quòd finitimos circà pagos ferri & rapi indolerent, eruptione factâ, irruentes; quùm Laodamante, Eteoclis filio duce fortiſſimè pugnâſſent; eodem mòx amiſſo, & ab Alcmæone occiſo, ad mœnia confugere coacti; & miſſis ad hoſtem de pace fecialibus, deſperantes; & cum coniugibus liberiſque noctu intereà egreſſi, urbem vacuam victoris lubidini reliquérunt, & Eſtiæam, urbem à ſe conditam, incoluérunt.

Victores verò, Therſandro, Polynicis F. Thebarum reliquias cum imperio tradidérunt.

Quo, in expeditione Troianâ, ſub Agamemnone, iuxtà Myſiam, à Telepho, interfecto; dum filius eius Tiſamenus adoleſceret; PENELEVS rex eſt creatus. Et ipſe ab Eurypylo, Telephi filio, interfectus ei, quem dixi, TISAMENO regnum reliquit.

Cuius filius AVTESION, quem vindicta ex Laio & Oedipo corripuerat, ad Dorienſeis commigravit. Eique Thebani DAMASICHTHONEM, Opheltæ F. Penelei Nepotem, ſuffecérunt.

Huius ex Ptolemæo F. Nepotem, XANTHVM, poſtquàm Andropompus ſingulari certamine per trandem interfeciſſet; Thebanis, qui omnia deinceps ab uno homine pendére nollent, Rempublicam à pluribus adminiſtrari è re viſum eſt.

Sed his ob *συγχρονίαν*, ita ex Antiquitate profanâ delibatis, ad res Hebræorum relabamur.

IAIRVS, IVDEX ISRAELITARVM.

2737. | | 1213.

Tholæ Iudici ſuffectus eſt Iairvs, Galaadites, è Tribu Manaſſitide. Vir cum cæteris virtutibus, tum opulentiâ & numeroſâ prole fortunatus. Cui xxx. fuerūt filij, induſtrij, & equitandi peritiâ præſtantes, & mulorum nobilium domitores: totidemque in Galaatidide regione civitatum Principes, quæ è Patrij nominis prærogativâ, Avoth-Iair, in multas deinceps ætates ſint appellatæ. Non minore certè cum gloriâ, quàm ccc. antè, plus-minus, annis (Deuter. 3. c.) cognominis Iairvs, Manaſſæ F. & ſtirpis auctor, Argobitidem regionem, ad fineis uſque Geſſuræos & Machatæos, poſſidendam à Moyſe accepiſſe; & Baſanitidem omnem, de ſuo nomine, Avoth, ſive, Villas-Iairi, indigetâſſe commemoratur.

REGNVM LATINORVM.

2743. | Huius Iudicis anno vi. qui fuit i. Latini, v. ſive ultimi Aboriginum & Laurentum regis; cœpit Latinorum regnum. | 1207.

Quod ſub xvi. Regibus durat ann. cdlvii. uſque ad Romæ conditum. qui fuit circiter, Orb. Cond. mmmcc.

Regnum verò Lavrentvm (B. Aug. l. 18. C. D. c. 15.) iam-tum exortum putatur, quo tempore Argivorum regnum Mycænas, ſub Pelope, translatum diximus. Vbi,

Picvs, Saturni F. primus regnârit; quùm Lampares, xxiii. rex Aſſyriorum imperio potiretur.

Alij, Pici Patrem, Stercen, ſive Stercutium, agriculturæ Deum, (qui agros ſtercorare; ſive, fimo animalium, quod ab eius nomine Stercus dictum eſt, fæcundare docuerit) nominârunt.

Picvs Favnvm genuit, Latini Patrem. qui Arcadibus, Euandri Comitibus, & agros, & montem Palatinum, adſignârit. Prior tamen Saturno, Ianvs fuit, qui Ianicvlvm condidit.

INTERREGNVM IN ISRAELE.

2759. | Iairus, expletis in Principatu xxii. an. iam ſenex, vitâ defunctus eſt: & in Camóne, loco anteà ignobili, ſed tanti Viri memoriâ poſteà nobilitato, ſepultus. | 1191.

Populus Hebræor. intereà, duce deſtitutus, ad colenda vicinarum gentium idóla, deſertâ maiorum pietate, ſe convertit. ob idque ſubacti à Philiſthæis & Ammanitis, duode-viginti annos, ſub

2777. | | 1173.

duro eorum Imperio, ij qui & ultrà, & cis Iordanem incolebant, miſerrimè vitam traxêre.

Quibus in calamitatibus poſiti, quùm ad Dei opem confugiſſent; divino reſpôſo iuſſi ſunt; *Opem ab Idolis, quæ, ſe ſpreto, colerent, implorare. Se non ultrà miſericordiam tam ingratis præſtiturum.*

Illi nihilominus flentes, & culpam faſſi, veniamque deprecati, exterminatis penitùs alienorum deorum ſimulacris; & animis ad priſtinum Dei cultum revocatis; negatam licet ab eo miſericordiam extorſerunt.

BELLVM, & Exſcidium TROIÆ.

2770. | Anno huius Interregni xi. ſive vii. antè Iephthæ principatum, | 1186.

Troia, quæ ſub vi. Regibus, ccci. ann. ſteterat; ob Paridis cum raptâ Helenâ adulterium; poſt decennalem obſidionem, à Græcis tandem exciſa eſt.

Ille namque Priamo, Troianor. rege, & Hecubâ, Ciſſei, Thracum regis, filiâ, natus; Helenam, Menelai Atridæ, Spartani regis, uxorem, raptam è Lacedæmone in Aſiam abduxerat. Sed hæc altiùs repetenda.

Mater Hecuba propediem fœtum tàm infelicem partu editura, facem reâpſe ardentem, quæ urbem Ilium concremaret, & penitùs depaſceret; pârere in ſomnis ſibi viſa eſt. Vndè quùm Pater, ex Vatibus, puerum patriæ exitio fore, intelligeret; exponi iuſſit, & in Idam montem aſportari.

Sed is, cui eius rei negotium datum fuerat, (Agelaus, ſive Archelaus) ubi proiectitium ab Vrſâ, per quinque iam dies, enutriri deprehendit; clàm ſuſtulit ipſe, & eduxit.

At ille, iam grandior, & corporis formâ ac robore præſtans, quod vim prædonum ferarumve incurſus ab ovilibus arceret; pro Paride, Alexandri nomen promeritus, haud ità multo

poſt tempore inventos parenteis agnovit.

Sub idem fere tempus, rex PRIAMVS, de injurijs (quas Hercules pridem, Græcis proceribus comitatus, Ilio per vim capto; Patre Laomedonte cum filijs interſecto; Heſione ſorore in captivitatem, & ſe tantum-non in ſervitutem redactis; intuliſſe compertus eſſet) reponendis, cogitans: ANTENOREM, ceu fecialem, in Græciam, res repetitum, amandárat. Qui iniurioſiùs quùm illîc habitus fuiſſet; PARIS, conſimilis legationis ſpecie, aliquantâ cum claſſe & milite, in Græciam traijciens, & Spartæ in domum Menelai hoſpitio acceptus; non modò ius hoſpitale violavit; ſed rege etiam abſente, (ſive Pylum ad Neſtorem; ſive in Cretam, ad Idomenéum, herciſcundæ inter Atrei Nepotes familiæ arbitrum, profecto) Helenen, regiam Coniugem, Clytæmneſtræ ſororem, partim vi, partim ex compecto, non invitam, rapuit. eâque in navim, cum opibus domeſticis, impoſitâ, è Cytherâ ſolvit.

Adſumtis deinde è Cypro navibus, in Phœnicen delapſus, Sidoniorum regem, à quo amicè acceptus fuerat, de nocte obtruncavit: & pari cupiditate, regiam omnem gazam, in proprium ſcelus convertit. & poſt leve in portu prœlium, eamdem in naveis congeſtam, ad Patrem ſimul aſportavit.

Herodot. ex Ægyptijs refert; Alexandrum, abreptâ è Spartâ Helene, quùm domum renavigaret, obortâ in Mari Ægéo ventorum tempeſtate, in Ægyptium Pelagus, atque indè ad Oſtium Nili Canobicum, & Taricheas, adpulſum. Et mancipia Alexandri, ad Herculis fanum, quod eo in litore ceu ſacro ſanctum erat Aſylum, ab eo profugiſſe: Deoque ſupplices, Alexandri facinora, & factam Menelao iniuriam, pateſeciſſe. eumdemque apud ſacerdotes, & eius, quod dixi, Oſtij præfectum, Thonin, graviſſimè inſimuláſſe.

Ab eodem autem præfecto, quùm Alexander, cum Helenâ, & ſervis opibuſque, Memphim, ad regem Proteum, deducti eſſent; & raptoris facinora planè detecta; Rex, ne quid in peregrinum, extrema licet promeritum, duriùs conſuleret; Mulierem quidem, cum domeſticis opibus, Græco hoſpiti, cui ille iniurius fuiſſet, reſervaturum ſe confirmavit. raptorem verò, cum comitibus, non ſine minis, intrà triduum, è regni finibus excedere confeſtim iuſſit.

Neque ab hâc Ægyptiorum famâ omninò abludit Homer. qui Iliad. & Odyſſ. non obſcurè innuat, Paridem curſu in Ægyptum exerráſſe.

De Menelao eodem, ad Proteum, cum Helenâ, adpulſo. Vid. Odyſſ. Δ

Et ut ex eodem Herod. eâ, quæ conſecuta ſunt, pertexamus; Ipſe ſibi, vanáne, an ſecus, apud Ilium geſta, vulgò memorarentur, percunctanti; ſacerdotes, quæ ex ipſo Menelao cognoviſſent, reſpondiſſe ait.

Statim ab Helenæ raptu, magnas Græcorum copias auxilio veniſſe Menelao, in Teucriam. Et factâ in continentem eſcenſione, miſſos Ilium legatos, qui Helenam, & res furto ſublatas, non ſine hoſtimento, ſive damni æſtimatione, repoſcerent. quantumvis Teucri iuſiurandum etiam dediſſent, neque Helenen, neque opes, quas Paris è Græcia aſportáſſe traduceretur, apud ſe eſſe. neq; rerum earum, quæ penes Proteum, Ægypti regem, depoſitæ eſſent, crimen ſe ſuſtinere.

Græcos nihilo minus, qui ſe ridêri aut contemni putarent, Ilium obſediſſe. Quo tandem capto, quùm ne tunc quidem Helena uſquam apparêret; & illi vix Troianorum ſermoni ſ.am haberent: Menelaus ad Proteum miſſus, & Memphim adpulſus, Helenam, à malis immunem, cum priſtinis opibus, reciperáris. Hactenus ille lue. libr. 3.

Cæterum Dictys Cres; & Dares Phryx, (ſiquid fidei tribuendum tàm incertis ſcriptoribus) atque adeò Homer. Helenam ab Alexandro Troiæ perductam eſſe, & in eâ ad exitum uſque belli perſtitiſſe, teſtantur.

Et ipſe Herodot. lib. 1. in odiorum & diſſenſionum, quæ Aſiaticis cum Europæis interceſſerint, cauſſas originemque requirens, ex Perſiceis monimentis; *Phœnices, tradit, à Mari-Rubro traductos in eam, quam poſteà incoluérunt, regionem; & faciendis longè lateq; Ægyptiarum & Aſſyriarum mercium, per Mare, vecturis deditos; cum in alias plagas, tum Argos etiam navibus perveniſſe: & Ionem, Inachi regis filiam, in cæteris, rapuiſſe, veláque in Ægyptum feciſſe. Idq; iniuriarum principium.*

(Phœnices raptu ſe uſos eſſe negáſunt. ſed ex quodam, Phœniciæ navis magiſtro gravidam ibi Ionem, metu paterræ ex eo facto offenſæ, & ſponte ſua, in Phœniciam, ſive Ægyptum veniſſe.)

Poſthac, Græcorum quoſdam, è Creta, Tyrum adpulſos, Europâ, regis filiâ, inde [illegible], quaſi par pro pari rependiſſe. Nec multo-poſt, Græcos Principes, alterius iniuriæ auctores exſtitiſſe. qui longâ nave (Argô) in oram Colchidis, ad Phaſim fluvium, pervecti, regis quoque indidem filiam, Medéam, abduxerint. Et quum miſſo in Græciam caduceatore, rex Pater pœnas de raptu repeteret; reſponderint; Quemadmodum illi anteà, de raptâ Ione, pœnas ſibi non dediſſent; ità ſe impunè, quod in Colchis feciſſent, eſſe laturos.

Alterâ deinde Ætate, quùm Alexandro, Priami filio, conſimilis, uxoris ſibi è Græciâ per rapinam parandæ, cupido inceſſiſſet; & Helenam, quo diximus modo rapuiſſet: nuntios quoque (quos viſum eſſet Græcis, ad pœnas de tali flagitio repoſcendas, mittere) obiectum fuiſſe, Qui ob Medéæ raptum pœnæ nihil luiſſent; quo iure, ab alijs, ſibi pœnas, pari in cauſsâ, dari poſtularent!

Perſæ itaque, tum quia Aſiam, & Barbaros eius incolas, ſibi neceſſitudine coniunctos; & Græcos, atque Europæos, alienos eſſe putarent. tum quia, rapere fœminas, virorum quidem iniuriorum, raptas autem ulciſci, amentium eſſe ſentirent, Græcos, qui priores ultriceis in Aſiam

copias

copias induxiſſent; & mulieris Lacænæ gratiâ, ingenti cum claſſe eodem profecti, Priami imperium evertiſſent; eorum, quæ conſecutis etiam ſæculis exſtitérunt, malorum auctores; & Ilij in Aſiâ exſcidium, ſuæ cum Græcorum poſteris diſcordiæ ſeminarium fuiſſe, iactárunt.

Menelaum autem memorant, tantâ domeſtici flagitij atrocitate commotum, Principes propè univerſos; quorum pleriquc Pelopidæ, aut eorum adfines, in Græciâ regnabant; ad belli ſocietatem, iniuriamque armis perſequendam, haud difficiliter induxiſſe.

Ex quibus permulti, qui Helenæ nuptias olim cum Menelao exambierant, Tyndareo, ceu ſocero, iuriſiurandi religione ſe obſtrinxiſſe ferebantur; ut quemcumque ille ex ipſorum, procorum, cœtu, ſponſum filiæ eſſet delecturus; eidem cæteri, ſiquis pacto iam coniugio vim facere moliretur, ſubſidio venirent.

Illi itaque quùm Argos Pelaſgicum, Diomedis regiam, ex condicto conveniſſent: & Priami Troianorumque, in Legatis, quos ſubmiſerant, admittendis, rebuſque reſtituendis, contumaciam cognoviſſent; in regni Troiani exſcidium, non ſine cerimonijs, conſpirant.

Et Agamemnonem, Menelai fratrem, potentiâ & dignitate clariſſimum, tunc domi bellique Principem, deligunt.

Achillem, cum Phoenice et Aiace, navibus præficiunt.

Palamedi, Diomedi et Vlyssi, campeſtrium copiarum curam attribuunt.

Biennium in navibus, militibuſque cogendis, conſumtum eſt.

Et priùs, universâ cum claſſe (quæ c x l. ſuprà M. navibus, ſub l x i x. ducibus, conſtaret) ad Athenarum portum: deinde ad Aulidem Boeotiæ, adpulſi: Myſis obiter (quibus tum Telephus, Hercule genitus, & Teuthrantis privignus, imperabat) ad ſocietatem pertractis; in Troianum agrum, impunè, etſi non ſine prœlio, penetrárunt.

Vbi, quæ per decennium geſta; ex Homero, non tàm Poëtâ, quàm Hiſtorico; & ex Dictye ac Darete, licet ambiguis ſcriptoribus, petantur.

Multorum, hinc indè, Principum cædibus, iſthanc Troiæ oppugnationem funeſtam fuiſſe, certum eſt.

In quâ Achilles, Patroclvs, Protesilavs, Archilochvs, Meriones, Palamedes, et Aiax, alijque è Græcis infiniti.

Hector, & tot Priami filij, è Troianis: eorumque auxiliares; Evrypylvs Mysvs, Cygnvs, Sarpedon Lycius, Rhoesvs Thrax, Memnon Æthiops, Penthesilea Amazon, alijque; occidiſſe memorentur.

Vrbs denique, tot annis, totius Aſiæ florentiſſima, præter vicinarum regionum vaſtitatem, & regis ipſius Civiumque cædem; poſtquam ad eam annis x. & plus v i. menſibus, pugnatum eſſet, ferro flammâque funditùs everſa.

Memorant Helenvm, regis filium, vaticinandi arte inſignem, Paridis fratris ſcelera exſecratum, ad Chryſen Vatem & ſacerdotem, è Troiâ confugiſſe; & hoſtibus certâ ſe lege dedidiſſe.

Antenorem quoque, & Æneam, Anchiſæ filium, cum paucis, poſtquam patriæ ſalutem quaſi depoſitam viderent; & pacem cum Græcis, ex æquo & bono ineundam, regi Priamo perſuadere fruſtrà conati eſſent; incolumitatem ſibi ſuiſque pactos, urbem hoſti prodidiſſe. Palladio priùs in tutum exportato; & adducto ad Scæam portam exercitu, in quâ Caput Equi inſculptum erat; ubi & ipſi præſidia habebant.

Tradunt alij; Equum ab Epéo fabricatum, ceu Minervæ ſacrum. Cumque is in urbem, muris iam perfractis, introductus eſſet; Græcos eâdem per ruinas irruiſſe, & victoriæ indulſiſſe.

REGES TROIANORVM.

Verùm ut tam nobilis regni exitium, cum origine committamus; ea quæ ſuprà, obiter & disiunctè, ſuo quidque tempore, de Troianis regibus, eorumque annis; dicta ſunt; ſub unum adſpectum hîc dabimus.

Dardanvs, Atlantis, qui primus in Arcadiâ regnâſſe proditur, ex Electrâ filiâ, quam Iuppiter cognoverit, Nepos; poſtquam è Chryſe, Palantis filiâ, Idæum & Dymantem ſuſtuliſſet: & è Samothrace, in quam demigrárat, in adverſam continentem, ubi Teucer, Scamandri & Ideæ Nymphæ F. regnabat, cum colonis, traieciſſet; acceptis ab eo agris, & filiâ Bateâ (al. Arisbâ) in coniugem adſcitâ; Dardanum, cognomine opidum, ad littus condidit: & regni compos, gentem Dardaniam appellavit.

Hoc progenitus Erichthonivs, mortalium eâ tempeſtate ditiſſimus, (Homero ex Aſtyoche, Simoentis filiâ; (Diod. ex Callirhoe, Scamandri.)

Troem, procreavit. Is regno potitus, regionem & gentem, de ſe, Troiam ſive Troada, & Troës, dixit.

Idemque ex Callirhoe, Scamandri filiâ, (Diod. Acalide, Eumédis) Ilvm, Assaracvm, & Ganymedem, ſuſtulit.

Ex quibus, Ganymedes quidem à Tantalo, Phrygiæ, ſive Paphlagoniæ, rege, ob formæ excellentiam raptus, & Iovi traditus fuiſſe perhibetur.

Et Assaracvs, ex Clytodorâ, Laomedontis (al. ex Hieromneme, Simoentis) filiâ, Capyn:

Et hic ex Themide, Ili filiâ (al. ex Nymphâ Naide) Anchisen, progenuiſſe: Et cum hoc congreſſa Venus, Æneam edidiſſe.

Ilvs verò, à quo Ilium, in campeſtri Phrygiæ regione, conſtructum, ex Eurydice, Adraſti filiâ,

Laomedonten ſuſcepit.

Et huic, ex Strymone, Scamandri (al. ex Placiâ, Atrei. al. ex N. Leucippi) filiâ; nati: TITHONVS, LAMPVS, CLYTIVS, ICELAON, & PODARCES, qui & Priamus; & HESIONE.

Ex ijs, Tithonus, in Æthiopiam uſque militari ſtudio provectus, ex Idâ (al. Aurorâ) Memnonem;

PRIAMVS verò, ex Hecubâ, Ciſſéi F. Hectorem & Paridem, præ cæteris, ſuſcepit. Ipſe ad aram Hercéi Iovis, à Pyrrho, Achillis F. in regiâ ipsâ, obtruncatus.

Leſmor. hos ſingulis tribuit annos imperij; Dardano LXV. Erichthonio, XLVI. Troi, XLIX. Ilo, XL. Laomedonti, XLIV. Priamo, LII.

Vniversè CCXCVI. Refertque Troiæ exſcidium ad an O. C. MMDCCCXX.

ANNVS TROIÆ CAPTÆ.

2770. | | 1180.

QVoniam Annus, quo Troia à Græcis capta eſſe proditur, quoddam veluti fundamentum eſt, & memorabilis Epocha, Chronologiæ; earum præſertim rerum, quæ belli Troiani tempora & anteceſſerint, & conſecutæ ſint; preſſiùs de eo aliquid hîc dicendum.

Præcipui & graviſſimi auctores, (Dion. Halicar. Diod. Sic. Trogus, Strabo, Vell. Paterc.) conſentientibus ferè ſuffragijs adfirmant, Vrbem Romam an. plus-minus CDXXX. (Dio. Halic. CDXXXII. Paterc. CDXXXV.) poſt Troiæ exſcidium, à Romulo eſſe conditam.

Certum autem eſt, eam conditam eſſe, DCCL. aut DCCLI. annis, antè CHRISTI Dom. Natalem.

(Vnde Chytræus, qui annis XII. noſtram Chronologiam ſemper excedit; reducto calculo colligit, Vrbis illius exſcidium incidiſſe in annum Mundi, MMDCCLXXXII. quo Abdon populo Hebræo ius dicere cæperit. Annis, uti putat, CVIII. antè Davidis regnum.

Déinde, quùm (teſte Scalig. l. 5.) Dion. Halic. anno. CDVIII. Diodorus & Eratoſthenes, an. CDVII. Alij, CDV. aut VI. antè primam Olympiadem, hunc Troiæ caſum poſuerint: & annum pænè omnes viderint; ſed deſignare non potuerint: Scaliger ipſe in Ephori gnoriſmate, ſive charactére, conquieſcendum ſibi tutius putavit. in Anni videlicet. apud Atticos, ſtatu, quo hoc accidit. Qui eum annum, quo captum & deletum eſt Ilium, deſiviſſe aiat XX. die poſt Solſtitium: quo, caſus Troiæ XVII. diebus fuerit prior. Atque ità à caſu Ilij, ad finem anni, dies XXXIIX. colligit. Proinde Ilium captum, *Θαργηλιῶνος ὀγδόῃ φθίνοντος, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι χρόνους ἄγουσι.*

Plutarc. etiam idem Troiæ excidium ad XXIV. Thargelionis diem refert. & Dio. Halic. ad VIII. diem eiuſdem menſis deſinentis, qui XVII. eſt, antè Solſtitium æſtivum.

Ex ijs, & alijs, colligit Scaliger, Intervallum Excidij Troiani, & primæ Olympiadis, eſſe, annos abſolutos CDV. ut Troia capta ſit, anno CDVI. ad exitum decurrente, antè primam Olympiadem: XXIII. Thargelionis, ſive Iunij XVI.

Rectè itaque ſcripſiſſe Ephorum, XVII. diebus antè Solſtitium Atticum, (quod incidebat in III. Iulij:) captum eſſe Ilium. ad quem Iulij diem, à XVI. Iunij, totidem dierum eſt intervallum.

Ab eodem Excidio, ad Vr. Romæ Conditum, erunt CDXXX. aut XXXII. anni, prout vel exacti, vel decurrentes ſtatuuntur.

LATINVS, autem de quo diximus, ultimus Aboriginum rex, qui Laurentum nomen in Latinos tranſtulerat; ab eâdem clade tribus adhuc annis regnavit.

Putatur & circà hoc tempus Teutamus, (al. Teutanes) XVII. Aſſyrior. rex (annis XXXII.) fuiſſe; quem auxilia adverſus Græcos Priamus rogârit.

ÆNEAS TROIANVS, Latinorum rex.

LATINO, Æneas Troianus, uti gener, dotali uxoris Laviniæ, filiæ & heredis regiæ, iure, ſucceſſit. & per ann. III. Latinis ſimul & Troianis advenis, in idem nomen & ius iamtum tranſcriptis, imperavit.

De hoc, quo modo ex Ilio capto evaſerit, & in Italiam adpulſus ſit; variæ ſcriptorum ſunt ſententiæ.

Alij namque tradidérunt, Græcis iam urbe patriâ potitis, ipſum occupatâ Ilij arce (Pergamo) dum in ſe impetum victoris hoſtis converteret, ad naveis, in eventum adparatas, impedimenta, & imbellem multitudinem, præmiſiſſe. Déinde eâdem arce deſertâ, ex urbe elapſum, cum ijs, qui præceſſerant, Idæ montis munitiſſima tenuiſſe. quò ex Dardano, Ophrynio, & Troade totâ, qui Græcorum imperia exhorrebant, certatim confugerant. Atque ità manu, brevi, coactâ, ibi paullo plus annum permanſiſſe.

Sed quùm Græci in eos arma pararent; oblatis pacis conditionibus, & datâ fide, illos, ſuis cum rebus, totâ Græciâ tutos fore; ex agro Troiano exceſſiſſe.

Alij, Æneam dicunt Græcis urbem prodidiſſe. quòd eum Alexander non modò ſimultatibus exerceret; ſed publicè etiam alijs contemnendum præberet. Atque hinc (Livius. & alij) ſervatum eum perhibent, unà cum Antenore. vetuſti iure hoſpitij. & quia ſempertum pacis faciendæ;

ciendæ; tum Helenæ ſuis reſtituendæ, auctores fuerant.

Et ANTENOREM quidem memorant, cum multitudine Henetûm (qui ſeditione ex Paphlagoniâ pulſi, rege ſuo Pylæmene ad Troiam amiſſo; & ſedes, & ducem quærebant) veniſſe in intimum Maris Hadriatici ſinum: Euganeiſque, qui Mare inter Alpeiſque, incolebant; depulſis, Troianos cum Henetis eas tenuiſſe terras: & gentem univerſam, Patavio condito, Venetos appellatos.

ÆNEAM verò ex Илienſi portu, ſive Antandro, primùm in Pallenen, Thraciæ pæninſulam, (Livio; in Macedoniam) devectum. ubi & eos, qui ex Aſiâ ad ſe fugiebant, reppererit; & urbem Æneam, ſive Ænon, de nomine ſuo, condiderit. Cuius incolæ, Ænéi, ſive Æneátæ, multis poſt ſæculis, patriâ deletâ, â Caſſandro Macedoniæ rege, in Theſſalonicam ſint tranſlati.

Ipſe déinde in Delum, ad ANIVM regem, venit: hinc in Cytheram inſulam: tum in Arcadiam, veteres hoſpites & cognatos. Indè in Zacynthum, Leucadiam, Ambraciam.

Et ANCHISES (filio Dodonam, conſulendi Numinis, & Heleni viſendi cauſâ, profecto) Buthrotum, Epiri portum: illoque reduce, in Drepanum, Siciliæ, provectus, e vitâ deceſſit.

(Sunt tamen, qui Anchiſen, & in Italiam ingreſſum, ibique anno antè filium obijſſe, narrent.)

Æneas autem, è Siciliâ (relictâ ibi exercitûs ſui parte, in opidis Ægeſtâ & Elymâ, recens à ſe, in Hoſpitum Troianorum, Ægeſti & Elymi; qui eò navibus, è Patriâ, iam-tum periclitante, penetrárant; gratiam, conditis) in Italiæ oram adpulſus, in agrum Laurentem, anno poſtquàm ex Aſia ſolverat, altero; deſcendit. ubi tum Latinus rex XXXV. iam annum regnabat; & adverſus Rutulos bellum gerebat.

Qui quùm ab externis, opidum nouum, ex oraculi fide, ædificare adgreſſis; & quidquid eam ad rem uſui eſſet, materiem & inſtrumenta, rapto quærentibus, oram maritimam vaſtari intellexiſſet. ductiſque raptim in adveuas copijs, partim militari eorum conſtantiâ; partim novis prodigijs territus, à conflictu ſibi ſuperſedendum duceret; datâ & acceptâ fide, fœdus cum Ænéa, volente & ſupplice, his legibus percuſſit:

"*Vt Aborigines Troianis, quantum agri ſatis eſſet, concederent: Troiani viciſſim, Aboriginibus in bello ſocij, eorum auſpicijs, ubi uſus poſtulárit, militarent.*

Opidis itaque hoſtium, Rutulorum, communi expeditione in poteſtatem Latini redactis; Troiani ad perficienda cæptæ urbis munimenta regreſſi ſunt. Eique Ænéas nomen indidit Lavinium, à Lavinâ, Latini: vel, ut Græci quidam volunt; à cognomine Anij, Deliorum regis, filiâ. quam ille, uti ſapientem ac fatidicam, à Patre, navigationis comitem, è Delo, impetrárat, & abduxerat.

Deinde, regum exemplo, poſtquam Ænéæ Latinus filiam Laviniam in matrimonium tradidiſſet; omnium animos, mutuis. ſuos quemque ſocios, officijs demerendi, cupido inceſſit. Et collatis, brevi admodum tempore, in unum moribus, legibus, & cerimonijs: communicato denique per connubia genere ac iure civium; & commiſtâ ex utriſque populis Rep. ſumtoque à rege loci, nomine, Latini vocati. adeò, ſervatis inter ſe pactis & legibus, coäluérunt; ut nullum in poſterum diſcidium interceſſerit.

Sed quùm TVRNVS, Rutulorum rex, (Livio.) vel transfuga (Dion. Halic.) cui, uti Nepoti, è ſorore Veniliâ, coniux regis Latini, Amata, filiam Laviniam, antè adventum Æneæ, deſponderat; prælatum ſibi advenam ægrè patiens, Aenéæ ſimul Latinoque bellum intuliſſet: & prœlio acriter commiſſo, Latinus, Troianis licet victoribus, cecidiſſet; Aenéas non victoriam modò, ſed & uxorium ſoceri regnum, (Aboriginibus, qui duce opus haberent, non illubentibus) adeptus eſt. Poſtquam in Latio, à regibus V. Annos circiter CL. regnatum eſſet.

TVRNVS autem, (quem tamen Dionyſ. unà cum Latinn, in acie adverſâ anteà occubuiſſe prodit) Rutulique, rebus diffiſi, ad florenteis eâ tempeſtate Etruſcorum opes, Mezentiumque eorum regem, confugérunt.

Qui Cære (quæ & Agylla) opulento tum opido, imperitans; & nimio plus, quàm ſatis tutum eſſet accolis, rem Troianam creſcere ratus; haud gravatim ſocia arma Rutulis iunxit.

Quùm itaque acriter, haud procul ab Lavinio, pugnatum eſſet; & nox prœlium diremiſſet. Neque Aeneas, quantumvis ſecundo prœlio, uſquàm comparéret; Ipſum vel ad Deos diſceſſiſſe; vel in flumine Numico enectum, ibique ſitum eſſe exiſtimantes; Deum, ſive Iovem Indigetem, vulgò conſecrarunt. Idque III, poſt ſoceri exceſſum, anno.

Illi mox ASCANIVS, ex Creüſâ Troianâ, Priami filiâ, natus, ſuccedit, & regnum uſurpat.

Ad Hebræorum res relabamur.

IEPHTHES, IVDEX in Iſraële.

EODEM tempore Deus, longinquam tandem populi ſui, Hebræorum, ſub Philiſthæis & Ammonitis, ſervitutem ac calamitatem, miſeratus; & aſſiduis qniritantium clamoribus inflexus; ut ſuprà dicere cœperamus:

IEPHTHEM, filium Galaädi naturalem (Hebr. filium Zonæ, interpretantur; non meretricis, ſed hoſpitæ aut cauponæ, qualis & Raaba; quòd utrumque vox ea ſignificet.) E Tribu Manaſſitide. ad libertatem armis patriæ vindicandam, inſtigat. Illum ipſi Galaaditæ, poſitis in Maſphâ aduersùs Ammonitas caſtris, dimicaturi; ab exſilio (quo

eum fratres, legitimi heredes, multárant; & ad latrocinandi neceſſitatem adegerant) revocatum; ſibi ultrò, promiſſo etiam ſolenniter, poſt pugnam ſecundam, inter ſuos principatu; iam præfecerant.)

Ipſe autem, miſſis priùs ad Ammoniten regem legatis, monet; *Vt finibus ſuis priſtinis contentus, bello abſtineret: neque Hebrais poſſeſſionem, CCC. ferè annor. in terrà, iuſto bello ex Amorrhæis interceptâ, conturbaret.*

Tot enim anni, ab eo tempore, quo Iſraelitæ à rege Moabo tranſitum per agro ſuos popoſcerant; ſive ſolidi, ſive fracti. (Num. 20. c.) Quùm à morte Sehonis Amorrhæi; ſive à Moſe; ex quo terræ illæ, inter Arnonem & Iabocum fluvios, uſque ad Iordanem, occupatæ, & iis limitibus definitæ, tenebantur; ad Iephthen, anni tantum ſint CCLXX. aut LXVII. Trecenti itaque illi Anni, ἁλοχερῶς, plenè planeque capiendi. Quos Ar. Montan. ſic colligit.

IOSVA, Terræ, iam ſubactæ, annis XXIIX. ab Ingreſſu primo, præfuit.

GOTHONIEL, XL. & AIODVS, LXXX. Computatis ſimul Eglonicæ ſervitutis, XIIX.

DEBORA, XL. Et ſub MADIANITIS, an. VII.

GEDEON, XL. & ABIMELECHVS, III.

THOLA, XXIII. & IAIRVS, XXII.

Ità tamen ut unus annus his duobus dividatur.

Quibus Ammoniticæ ſervitutis XIIX. adiuncti, CCC. uno plus, conficiunt annos.

Quùm olim Hebræorum populo, ex Ægyptiâ ſervitute deſcendenti, cognati Idumæorum & Moabitarum reges, tranſitum rogati; non quidem regni quiſque ſui interiora, pervadendi, copiam permitterent; à montanis tamen, inter Seïram & Haram, finibus arcendos, minimè duxiſſent; ſed prætereuntibus alimenta pretio ſuffeciſſent.

Idem quùm rogaretur SEHON, Amorrhæorum, in Heſebone, (quàm Moabitis pridem, cum tractu vicino, abſtulerat) rex; Iſraelitas, quod eorum probitati & religioni diffideret; non tantùm Mediterraneis regni itineribus, ſed omni prorſus limite interdicere; eoſque pro virili arcere: & ad Iaſam, urbem confinem, & locum pugnæ incommodum, pertractos, bello laceſſere molitus eſt.

Cuius quidem ſuperbiæ, & violati, ſummâ cum iniuriâ, gentium iuris, atque adeò impietatis, pœnas, Deo vindici, universè victus, & vitâ regnoque exutus, ille mòx exſolviſſe. Vacua verò terræ, quàm ille pulſis per vim Moabitis poſſederat, & recens amiſerat; hereditas, Hebræo victori iure ceſſiſſe; & Dei benignitate ac quaſi donatione, obtigiſſe, fuit meritò cenſenda.

Ammoniten nunc, qui Iſraëlitas, ceu fraudis auctores inſimulare audeat; ipſum calumniâ belli, & prætextâ Chamoſi, alieni Dei, iniuriâ, in præſens res alienas, pro ſuis, repetitum venire. Et ius à Deo, Amorrhea iniquitatis ultore, ipſis optimo iure conceſſum, occupare. Quod vel ipſe Balacus, Sephoris F. & heres, qui eo tempore imperium in Moabitide tenuit; & religioſus Chamoſi cultor Iſraelitis, novis colonis, quà potuit cumque, incommodare contendit, & invidit: non ſine præiudicio, & ſine ullâ lite, deſerto quaſi vadimonio, intentatum tot per annos reliquerit. Et Deus, inviolato perpetuæ ſucceſſionis uſu plenè comprobatum, poſſeſſoribus ſtabilierit.

Quùm verò a pertinaciâ rex Ammon non deſiſteret; Iephthes, divino ſpiritu inſtigatus, non ultrà exſpectandum Ammonitarum impetum; neque hoſtem intrà regionis viſcera admittendum; ſed rectâ in eum, acie inſtructâ, ducendum, exiſtimavit.

Confeſtim itaque ex Maſphâ (celeberrimo illo Iſraelitarum, ad ipſa Tribuum Iudææ & Beniaminiæ confinia, Conventu) primùm, tranſmiſſo Iordane, Galaadam; deinde, militari per monteis viâ, Manaſſitidis agros permenſus; ad alteram Maſpham, quæ in Galaaditide eſt; & ex quâ planus ac brevis in propinquam Ammanitidem tranſitus; devenit.

Sed antè, quàm pugnæ ſignum daretur; (Ar. Mont. Vir pius, inquit, qui à felici auſpicari initio; & cauſſam iuſtam, ſeque ipſe Deo commendare, & nuncupatis votis obligare, conſtituiſſet) conceptis verbis voviſſe traditur: *Si proſperè pugnâſſet; eum, qui primus è domo ſuâ, cum pace & victoriâ revertenti, obviàm veniſſet; Deo vel conſecraturum; vel, hoſtiæ vicem, immolaturum.*

Hæc voti (ſi quidem cum cæde humanâ coniunctum fuit) imprudentia, partim ex vicinarum gentium ritu, quo liberi à parentibus Diis immolari ſolebant, orta eſſe: partim ſacerdotum eius ævi imperitiæ, in votis interpretandis, (Levit. cap. ult.) attribuenda eſſe cenſeatur.

Hoc tamen IEPHTHÆ votum alij aliter interpretantur.

Rabbini quidam, & Chriſtiani, perpetuæ dumtaxat Virginitati conſecratam à Patre filiam, putárunt. (Quam interpretationem ideò excogitâſſe Rabbinos arbitratur Genebrard. ne indè typus filij Dei, à Patre æterno oblati, duceretur.)

Tranſgreſſus igitur Iephthes in ipſam Ammonitarum regionem; non levi pugnâ hoſtem fudit; ſed continuatis unicâ etiam expeditione prœlijs, ab Aroëre ad Maniathem, uſque perſecutus, XX. in interiore terrâ civitates, ad quas ſeſe hoſtium fuga pertendebat; vel diripuit, vel funditùs delevit. Et non niſi in magnâ Abelæ planitie, vinetis ibi laudatiſſimis celebri, cum hoſtili cædi modum; tum victoriæ monimentum, conſtituit.

Quùm autem in Maſpham, ubi domicilium antè collocárat, reverteretur: & filia, quam unicam ex uxore habebat, patrem victorem, cum tympanis & choris, more adplaudendi patrio, exceptura obviàm proceſſiſſet; ipſe confeſtim, diſſciſſis præ dolore veſtibus, & ingemuit; & filiæ, quæ victoriæ tenorem ſuo importuno occurſu funeſtâſſet, ſeque omni propagandæ poſteritatis ſpe fraudâſſet; voti, quod fecerat neceſſitatem

ceſſitatem indicavit.

Hæc verò, plus-quàm femineâ conſtantiâ, mori (civiliter, an naturaliter!) non recuſans, omnem privatorum, ex Patre & prole, commodorum cogitationem, Dei voluntati, & gloriæ, poſthabendam cenſuit. Patrem ipſum viriliter exhortata, ut tantæ ex hoſtibus victoriæ beneficium, Deo auctori acceptum eo munere conteſtaretur, quod ſibi cariſſimum eſſet; & eventus ipſe, Numini iam eſſe comprobatum, planè declaráſſet.

Ipſa, ad duos tantùm menſeis, vitæ liberioris ſpatium expopoſcit; ut cum æqualibus ſuis, Virginitatem; ſive ætatem, nuptijs quidem maturam, ſed votivà ſterilitate damnatam. ſive, ſe ipſa, domûs paternæ (cui nulla alia ſubolis in poſterum procudendæ ſpes ſupereſſet) felicitate & commodis abdicatam: planctu & lamentis, per montium avia, proſequeretur. Eoq́ue facto, rei geſtæ memoriam ad poſteritatem tranſmitteret.

Ijs itaq́ue peractis, ultrò ad Patrem redijt; votumq́ue, quo ſe Pater damnárat, reddidit.

Vel, ut quidam volunt; Aræ ſanctiſq́ue ignibus à Patre, ut deſtinata, ità admota. (B. Hieronym. Non placuit Deo ſacrificium; ſed animus offerentis. Caietan. Non modò eam Deo dicavit; ſed in holocauſtum etiam obtulit. Ioſeph. neque legitimum, neque Deo gratum ſacrum faciens.)

Vel (Ar. Mont.) Patre curante, intra anguſtos clauſtri cuiuſpiam parietes concluſa; & ab omni vulgi conſuetudine ſecreta, vitam ſolitariam, ſingulari cum pietatis & caſtitatis exercitatione, tranſactura.

Atque adeò, ut tàm admirabilis facinoris, quod ex publicæ ſalutis ſtudio profectum eſſet; fama, cum grati animi ſignificatione, ad poſterorum memoriam perpetuò manaret; & celebris monimenti nomine, Quattuordiales ſuper filia Iephthæ Lamentationum feriæ, à puellis Iſraëliticis, quotannis peragerentur: publico decreto cautum eſt.

Et Leſſus, anniverſariâ Virginum celebritate, & lugubri carmine, in multa ſæcula, non ſine ſpectatæ in Patre filiâq́ue virtutis commemoratione, uſurpatus.

Ephraitæ verò, gloriæ recens ex hoſtibus cæſis partæ æmuli; & falsò ſe, in communi belli pugnæq́ue cauſsâ, ab ambitioſo Imperatore neglectos conqueſti; non ſine ingenti tumultu, & apertâ lividorum animorum conſpiratione, ad Saphonam, (quaſi Aquilonarem, dicas) Galaaditarum urbem, Iordane properè tranſmiſſo, provecti: dira Iephthæ comminari auſi ſunt; cædem; & totius domûs incendium.

Quos quùm ille contrà, & ingrati animi, & notæ in patriam, publicamq́ue ſalutem, perfidiæ redarguiſſet: *Quòd cum conſanguineis Galaaditis, tot iam annos à communi omnium hoſte, Ammonitâ, duriſſimè vexatis, nullam opem aut levamentum, licet ſæpiùs ſolicitati, attuliſſent; tum ipſi duci, qui non ſine manifeſto vitæ capitiſq; diſcrimine, vix ullo hominum ſubſidio, ſed divinæ opis miraculo, hoſtem graſſatorem adgreſſus fuerit, & memorabili clade profligárit; tam malignè, quam impiè invidentes, bellum & exitium molirentur.*

Celeriter coactis, & adſcitis ſecum è Galaadâ gentilibus, inſolentem inimicorum impetum infregit, omnemq́ue eorum exercitum fudit.

Sed Galaaditæ, qui offenſam publicam extremâ clade vindicandam cenſerent: & ſe ignominiosè, vileis, atque adeò fugitivos, & Apoſtatas, (quaſi fixis ultrà Iordanem, in medio duarum Tribuum. Ephraitidis & Manaſſeæ, ſedibus, tribuleis olim ſuos deſerviſſent) ab ijſdem traduci & compellari indignarentur:

(Ar. Montan. Sibi quaſi ultrò, & divinitùs oblatam, Ephraitarum, è priore prœlio fugitivorum (quibus errantibus & diſperſis, unicum ad ſalutem perfugium erat, contínia patriæ ſuæ, Iordanis vada traijcere) intercipiendi & in tranſitu mactandi occaſionem, interpretarentur.)

Occupatis, quæ dixi, vadis, quemq́ue ex ijs, è fugâ ad ripas accedentem, & tranſeundi copiam rogantem; facto, è diverſâ vocum quarundam (Schibboleth, & Siboleth; hoc eſt; Spica, vel Fluentis aquæ impetus) pronuntiatione; linguæ patriæ, gentiſq́ue, periculo & diſcrimine; impunè obtruncárunt. Adeò, ut toto & brevi illius belli tempore, ad bis & quadragies virorum mille perierint.

(Hæc, antè filiæ mortem, vel devotionem, geſta eſſe videntur.)

Ipſe Iephthes, exactis in Principatu annis vi. defunctus, & in civitate ſuâ Galaaditidê, quam Sebei Ioſeph. nominat; ſepultus eſt.

Ar. Mont. vult in Miſpâ, ſive Maſphâ, quidem defunctum; ſed indè communi Galaaditarum conſenſu & ſumtu, in ſuam ipſorum regionem delatum, & magnifico funere ac ſepulcro honeſtatum.

Hunc ex omnibus Nothis ſolum ſacræ litteræ laudárunt.

ASCANIVS, Latinorum Rex.

ÆNEA Troiano, VII. ferè poſt Ilium captum annis, in Deos, uti diximus, relato, EVRYLEON F. qui fugæ paternæ comes, ASCANIVS, mutato nomine dictus fuerat; regno Latinorum potitus eſt: ſive veriùs id uſurpavit. annos, uti quidam volunt, XXXIIX. ut Dion. Hal. XXXIX.

Ambigit Livius; hiccine fuerit Aſcanius, Æneæ quidem F. ſed cui, quùm nondum maturus eſſet, LAVINIÆ, matris & tutricis, indoles, imperium, ad puberem ætatem, incolume conſervárit. An. Maior, Creüsâ in Ilio natus. quem Iulum eundem IVLIA gens, auctorem nominis ſui, agnoverit.

Troiani intereà, licet artiùs à Tyrrhenis obſeſſi; & iniquis, quæ offerebantur, pacis legibus offenſi; factâ ex urbe Lavinio eruptione; & præſidio, quod LAVSVS, Mezentij F. in propinquo cuſtodiebat, expugnato; Mezentium ad æquabile fedus & amicitiam adegérunt; *Vt Etruſcis Latiniſq́, Albula fluvius, qui & Tiberis, imperij finis eſſet.*

Is ASCANIVS, quâcumque matre genitus; abundante Lavinij multitudine, florentem opibus incoliſque urbem, matri, ſeu Novercæ, reliquit. Et XXX. poſt conditum Lavinium anno, novam ipſe aliam, ſub Albano monte, deductis è Latio colonis, condidit. Quæ ab ſitu porrectæ in dorſum Vrbis (&, Albæ ſuis omine, Virgil.) Longa Alba appellata eſt. Hinc Albani reges.

Circa hæc tempora XXI. in Ægypto Dynaſtia, quam vocárunt Dioſ-politanorum, ann. CLXXIIX. duravit.

Herodot. verò hic PROTEVM ponit regem: ad quem, Paridem priùs, deinde Menelaum, diverti ſſe ait. Cuius in regno anteceſſores, Pheron; eiuſque Pater, Seſoſtris.

Homer. POLYBVM vocat, ad quem Menelaus, cum Helenâ, poſt Troiæ excidium, devertent: Alij Thuorim, ultimum Ægyptiorum Larthem; qui ann. VII. regnárit.

ABESAN, IVDEX.

2783. | | 1167.

Iephthæ ABESANVS (LXX. Interpp. HESEBON) ſucceſſit, Tribu Iudæus, opido Bethlehemita. virtutis & beatitatis exemplo vir ſpectatus. qui XXX. mareis, totidemque ſequiore ſexu liberos habuerit; omneiſque honeſtis coniugijs domi foriſque nexos, & maximâ inter ſe caritate concordeis.

Is, licet iam ſenior iudicandi munus ſuſcepiſſet; toto ſeptennio, rebuſque tranquillis, præfuiſſe traditur; & à morte in patriâ urbe ſepultus eſſe. Sunt priſci auctores. qui hunc Abeſanum eundem fuiſſe dicant cum Boözo, illo Ruthæ marito, & Davidis regis progenitore. qui ex hiſtoriæ obſervatione Principem aliquem locum in Iſraelitis tenuiſſe meritò cenſetur.

Sub hoc Iudice, Lydi, Maris imperium Mediterranei obtinuérunt. quod, Minoë regnante, Cretes tenuerant. Tyrrheni interim Piraticam exercebát. Inter-myoparones, celebris erat Scylla, cuius inſidias fugerit Vlyſſes. hinc fabula. Itē in Aeolia tū regnabat ÆOLVS Hippotę F. Herculis abnepos, Lipari gener. Qui quidem LIPARVS, AVSONIS (à quo Auſonia) F. a fratribus vexatus, in Inſulā ſeceſſit, quám Liparen de ſe dixit. ÆOLVS, ex Cyanâ eius filiâ VI. filios habuit: ASTYOCHVM, XVTHVM, ANDROCLEM, PHERÆMONEM, IOCASTAM, ET AGATHYRMEM. qui partim in Italiâ, partim in Siciliâ, ſedes habuerūt.

Tunc & Teutæus XXIIX. Aſſyrior. rex, annis XL. Hic alijs Tautanes dicitur.

AHIALON, IVDEX.

2790. | Abeſanum excepit AHIALON (70 Int. Allon, ſive Ælon) Zabulonites. qui annos X. ſummâ in quiete ius dixit; & à morte, in Zabulone ſepultus eſt. | 1160.

ABDON IVDEX.

2800. | | 1150.

ABDONEM etiā (al. Labdonem) ILLELIS F. Pharathoniten, è Tribu Ephraitide, à ſpectatā virtute, & inſigni rerum copiâ, ac numeroſâ ſubole, dignum iudicárunt, qui Iſraeliticæ Reip. præficeretur. Cui XL. eſſent filij, & XXX. ex ijs Nepotes, omnes equitandi peritiâ exercitati: Qui Patrem, Avumque, loca regionis opportuna, ex officio, obeuntem, egregio & admirabili comitatu, mulis regijs vehentes, ſtipárint.

Quo in munere & ſplendore, quùm iam ſenex admodū, tot etiā Nepotibus, in viros provectis, beatus, IIX. annis clavum Reip. tenuiſſet; ampliſſimo cum honore extremū diem clauſerit. Et uti Dei ac patriæ laudatus, fiduſque miniſter, (quod viri, & patris, nomina argunnt) in monte Amaleco, haud procul ab urbe natali, tumulatus, honeſtum & familiæ nomen, & Reip. monimentum reliquerit.

Miror Genebr. adfirmare, quoſdam ità prodidiſſe; Ab hoc Abdone, antè, quàm moreretur, XL. filios, & XXX. Nepotes, ſepultos eſſe. quos eundem omneis ſuperſtites pòſt ſe reliquiſſe, tradat Ioſep.

Ad huius Iudicis Ætatem refert B. Aug. lib. 18. c. 19. & Troiæ exſcidium, & Æneę in Italiam adventum. regnante apud Athenienſ. Mneſtheo: apud Sicyonios Polyphide; apud Aſſyrios Tautane, Vid. ſup.

SAMSON IVDEX ISRAELITARVM.

2808. Iſraelitæ rurſum ad vomitum, hoc eſt, vanos finitimarum gentium Deorumque ritus converſi, atque ideò divino deſtituti præſidio, ſubiecti fuere Allophylis, ſive Philiſthæis: & per XL. duræ ſub iiſdem exactoribus ſervitutis annos, ceu debitas perfidiæ & violatæ religionis pœnas pependérunt. 1142.

Eâ tempeſtate SAMSON, Patre Manuë Saraitâ, è Daniâ Tribu; ſed matre ſterili, piâ tamen & ſobriâ, natus:

(Angelus quippe de-ſubito apparens, & inſperati partûs nuntius, eam priùs vino & ſicera, atque immundis, abſtinere iuſſerat. quas virtutes puer, vel in ipſo matris utero, imbiberet; & toto vitæ curriculo, intonſus & abſtemius, & Nazaræus, hoc eſt, peculiari excellentis ſuprà vulgus ſanctitatis voto obligatus, exprimeret.)

Publicæ libertatis ſignum ſuſtulit, & hoſtium ultor evaſit. tàm mirificâ virtute præſtans, ut eius facinora maiora, magiſque admirabilia commemorentur, quàm quæ profani de HERCVLE, HECTORE, MILONE, aliiſque heroibus, fabulantur. Qui, inter cætera, ſævientem leonis catulum, ſibi obvium, manu fruſtratim diſcerpſerit.

Hic dolore ereptæ ſibi coniugis, (*quàm Thamnata, ex Allophylis; parentibus, ob cauſſas, & legum metum, non ita lubentibus; ſed Numine inſtigante aut permittente; & de-induſtriâ, duxerat: (cap. 14. Neſciebant, quod res à Domino fieret.) Et ſocer, quod iratus ille ab eâ, uti futiliore, & iam ſuſpectiore, diſcedere viſus eſſet; repudium ratus, alteri, è pronubis uni, nuptum elocárat.*

Toti genti, quæ acerbâ ſervitute Hebræos tùm premebat, perniciem animo moliri cœpit.

Et primùm quidem XXX. apud Aſcalonem, viros, ſolus cecidit. ut totidem ſodalibus, qui problema quoddam (de Examine apum, & Favo mellis, in ore leonis, quem dilacerárat, poſtridie repertis: Sive, de cibo, è voraci; & de ſuavitate, ex immiti, profectis) ſibi in nuptiarum hilaritate propoſitum; ſed extorto per vim è novâ nuptâ indicio, maturè ſolvebant; promiſſas veſteis, pignuſque certaminis repræſentaret.

Trecentas præterea vulpeis, caudis funi inter ſe commiſſis, & titionibus per medium adnexis, diverſè raptas, in agros eorum, & maturam ſegetem iuegit. Quo incendio non modò frugum proventus; ſed vineæ etiam & olivæ conflagrárunt.

Hâc rerum ſuarum iacturâ permoti Philiſthæi; & de iniuriâ Samſoni factâ non incerti; mulierem, eius anteà coniugem, ceu adulteram, & tanti mali cauſſam, cum Patre, paribus flammis exuſſérunt.

Ille nihilo minus, cui tàm importunum indicium & ſupplicium non placeret; gentem inviſam, quibus poterat incommodis, exagitare non deſinebat. Atque adeò immani in totam illam tàm Iudicum, quàm ſatellitum manum, qui ad illud incendiarium, vxoris & ſoceri, ſupplicium confluxerant, cæde graſſatus; pedites iuxtà ac equites, ſuras femoraque feriendo, (al. calcibus ſuis in tibiis in eorum femora impactis) proſtravit, & in fugam vertit.

Quo facinore quùm intelligeret Philiſthæos deinceps ſibi fore infenſiſſimos: ne quid Patria detrimenti acciperet; in rupem Etham, locum in Iudæâ, naturâ munitum & inacceſſum, ſe recepit.

At poſtquam iidem Palæſtini, vindicationis cupiditate cæci, totam Tribum, caſtris in loco, cui poſteà è re nata, LECHI, ſive MAXILLÆ, nomen fuit; poſitis, bello appeterent. Et Iudæi, qui nec Samſonis culpæ adfines eſſe; neque de ſolenni tributo diminuere quidquam velle, profiterentur; bellum iniquum eſſent deprecati. Et nihilo ſeciùs; ſi ſalvi eſſe vellent, vincti per ſe Samſonis deditionem poſtularentur; ter mille, è ſuis, ad Rupis, quam dixi, latebras amandárunt, qui neceſſitatem, & feroceis dominorum ſuorum minas Samſoni exponerent. Et vitæ incolumitatem à ſe pacti, eum funibus compeditum in manus dumtaxat hoſtium traderent.

Ille verò ad locum conſtitutum adductus; & hoſtili Allophylorum vociferatione ac lætitiâ exceptus; ruptis de-repente vinculis, & arreptâ aſini maxillâ; mille ex iiſdem proſtravit. Et poſt pæana ac preces, fluentibus ex molari eiuſdem oſſis dente aquis, ſitim ſedavit, & vireis ſimul recepit.

Atque tunc demum, hoſtibus ſuâ unius virtute utcumque compreſſis, ſuæ genti præeſſe & ius dicere cœpit.

Hoſtes autem iterùm, dum poſitis ad urbis Gazę, quò ad meretricem quamdam ipſe diverterat, portam, cuſtodiis, vitæ eius inſidiarentur; nocte concubiâ exſurgens, ambas portæ foreis, cum ſerâ & poſtibus, humeris ſuis impoſitas, in propinqui, & Hebroni adverſi, montis verticem tranſportavit, & tropæi inſtar collocavit.

Tandem quùm palàm nihil in eum tentare ampliùs auderent; amicam eius, Dalilam, quæ in Valle Sotecanâ habitabat; magnis pollicitationibus inducunt, & pecuniâ corrumpunt; uti invicti viri virtutem, roboriſque cauſſam explorando proderet.

Cuius quùm ille blanditias ſæpiùs eluſiſſet; & modò

& modò nervis, modò funibus, modò licio clavóve capillis implexo, ſe ſuperari & vinciri poſſe diceret. totieſque hoſtem, domi inſidiantem, & iam-tum apprendere geſtientem, voto ſuo eſſet fruſtratus: Tandem muliebri multorum dierum importunitate, & longioris in-ſomniæ impatientiâ evictus; in ſuis, hominis intonſi & Deo devoti capillis, omnem roboris vim ſitam eſſe indicavit.

Quorum ſeptem cincinnis, cultro tonſorio, dum caput in perfidæ mulieris ſinu reclináſſet, præſectis; uti imbecillus, ab eâ, domo pulſus, & in Allophylorum manus traditus eſt.

Tum illi, effoſſis oculis, vinctum compedibus, in carcerem, Gazæ, coniecérunt, & piſtrino addixérunt.

Sed creſcente paullo-poſt cæſarie; & virtute, unà cum capillis, redivivâ; SAMSON, roboris recepti conſcius, turpis ſervitutis honeſtum quærebat exitum; & iuſtæ modò ultionis tempus opperiebatur.

Allophylis itaque dies feſtos de more agentibus; & magnificis hoſtijs, epuloque publico, Deum ſuum, Dagonem, (cuius ſcilicet, uti tutelaris, numini, Samſonis deditionem & captivitatem, ferebant acceptam) concelebrantibus. quùm Samſon quoque è carcere ad ludibrium ebrijs exhibitus, & in pompam publicam productus, in mediâ areà ſaltare, riſumque movere iuberetur: ipſe geminas columnas, quibus tota illius Ædis, ſive Baſilicæ, moles nitebatur, utrâque manu amplexus, Dei ope priùs imploratâ, impulit & diſiecit.

Quâ ruinâ, quum totum Palæſtinæ gentis Principum, Nobiliumque cœtum; tum tria è vulgo hominum, deſuper è tecti contignationibus, promiſcuè ſpectantium, Millia, ſecum oppreſſit. atque ità neque inultus, neque inglorius, occubuit. Poſtquam XX. annos Hebræis, ex parte, præfuiſſet: & ſolus hoſtium vim ac furorem, à tribulium ſuorum cervicibus, in ſe convertiſſet: & ſubinde admirabili virtute, & Dei præſidio, compreſſiſſet.

Fratres autem eius & propinqui, corpus (quod ab hoſtibus, in ſtuporem pavoremque datis, uti poſtulárant, ità facilè impetrárant) honeſtiſſimo funere aſportatum, in maiorum ſuorum ſepulcro, Saraam inter & Eſthaolam, condidérunt.

2828. | LXX. Interpp. Samſoni, uti Iudici, tribuunt XX. ann. & totidem Heli. | 1122.

Sic tamen, ut totis illis XL. annis, Helis, ſacerdotis munere functus ſit; Samſone etiam, ad certum, ſive dimidiatum tempus, Iudice. & Hebræi tot etiam annos, Philiſthæis, ceu Dominus, paruiſſe dicantur. Qui anni XL. utrique coniunctè ab alijs attribui haud malè videntur.

(1. Reg. cap. 4.) Septuagint. Intt. dant Heli tantùm XX. annos: Hebræa editio, XL. Vndè colligere poſſimus, Helim, qui prioribus XX. ann. Samſoni collega fuerat, ſolum poſteà alteris XX. præfuiſſe.

Alij dubitant; An XL. illi anni Palæſthinæ ſervitutis universè ſint accipiendi: An ad tempus uſque nativitatis, Samſonis, præſignificatæ: An verò ad tempus, quo Samſon Heroem ſe præbuit.

Si alterum membrum admittatur; ſervitus duráſſe videbitur LXX. minimùm annos. XL. nempe antè Ortum Samſonis; & XX. ad iuvenilem eius ætatem, cum cœpit verſari in caſtris Danitarum. & iterum XX. quibus Iſraeli ius dixit.

Sever. Sulpit. Samſoni Simmicharem quemdam ſucceſſiſſe tradit, de quo ſcriptura nihil ampliùs prodiderit. A plæriſque tamen, qui de Temporibus ſcripſérunt, annum unum eius imperio adnotari. Ab alijs ità præteriri, ut Samſoni Helim ſacerdotem ſtatim ſubiungant. Atque ità ipſe rem, uti parùm compertam, in medio relinquit.

Vide ſup. ad ann. Orb. C. 2631. de Samgaro, quem Semigarem ille appellat; & Adoni ſive Aodo ſucceſſorem dat. quemque Ioſeph. anno primo Principatûs obijſſe tradidit: & Euſeb. planè præterijt.

Hìc autem idem Sulpit. A die mortis IESV, ſive Ioſuæ, uſque in id tempus, quo Samſon defunctus eſt, numerat ann. CDXIX. Sed ex ipſius ſupputatione omnium annor. tantùm deprehenduntur (inquit Sigon. Notis) an. CCCXXXIX.

Vt Othonieli, dentur L. Adoni, LXXX. Simgari, I. Deboræ, XL. Gedeoni, XL. Abimelecho, III. Tholæ, XXII. Iairo, XXII. Iephthæ, VI. Eſeboni, VII. Ahialoni, X. Abdoni, IIX. Samſoni, XX.

Verùm hæc ſupputandi ratio ſibi non conſtat: quùm ab Othoniele, ad Samſonis mortem, tantùm hinc colligi poſſint ann. CCCIX. (niſi Sigon. hîc omiſerit XX. ann. Interregni, ſub Iabino Chananæo, antè Deboram) (Cui quidem Deboræ etiam iuſti XL. anni.) Et VII. annos, ſub Madianitis, antè Gedeonem; (cui totidem, cum Deborâ, attribuantur.) Et XX. annos Interregni, ſub Ammonitis, antè Iephthen (cui Iudici ſcriptura VI. al. VIII. annos adſignant.) Vndè longè etiam maior annor. (CCCLXIII. ſcilicet) ſumma exiſtat.

Idem Sever. à mundi exordio, ad idem tempus, conſtituit annos, MMMMCDIII.

Hic Sigon. legẽdũ & corrigendũ cenſet, ex ſuprà-poſitis, ab eodem auctore, calculis, MMMMCCXXIII.

Sed neque hoc conſtat, quócumque calculum verteris.

Suprà namq; Sever. ipſe, nec diſſentiente Sigonio, ab eodem mundi exordio, ad exceſſum Ioſuæ, collegerat, MMMDCCCXCIII. annos. Quibus ſi adijcias, CDXX. ann. à morte dicti Ioſuæ, uſque ad mortem Samſonis, ut vult Severus; exiſtent anni, MMMMCCCXII. vel demto centenario, CCXII.

Sin verò adieceris. CCCXXXIX. an. ut corrigit & colligit Sigon. evadent, MMMMCCXXXII.

Denique

Denique ſi adijcias, cc ıx. ann. qui colliguntur à morte Ioſuæ, ſive ab Othoniele ad Samſonem; ex ſingulorum Iudicum annis, quos ponit Sigonius, uti ex Sulpitio excerptos, exiſtent tantùm MMMMCC ı. anni.

Hæc alij, quibus plus eſt aut otij, aut ingenij, curioſiùs expendant. Putem laxum eſſe utrimque, in numeris, vel numerorum notis, tam Sulpitianis, quam Sigonianis, errorem.

SILVIVS POSTVMVS, LATINORVM, SIVE ALBANOR. REX.

2816. | | 1134.

Aſcanio, anno regni, XXXIIX. (vel, ut placet, Dionyſ. XXIIX.) defuncto, SILVIVS, frater conſanguineus; poſt mortem Æneæ, communis Patris, ex Laviniâ, Latini Filiâ genitus. (undè Poſtumus, dictus) circiter annum Samſonis Dictatoris, ſive Iudicis IIX. Imperium Latinorum, ſive Albanorum, capeſſivit.

Is caſu quoda in ſilvis natus, cognomen agnatū, omnibus, qui Albæ poſteà regnárunt, reliquit.

Lavinia namque, privigno iam regni compote, gravida; & præ novercali metu fugiens, ſubulci regij, Tyrrhéi, fidei ſe commiſerat. Et ab eo in deſerta ſilvarum abducta, & procul arbitris, in agreſti tugurio liberaliter habita, infantem ibi natum clàm educárat. - Virgil. l. 6.

—— Primus ad auras
Ætherias, Italo permiſtus ſanguine, ſurget
SILVIVS, *Albanum nomen, tua poſtuma proles,*
Quem tibi longævo ſerum Lavinia Coniux
Educet ſilvis regem, regumq́; Parentem.

Quùm autem poſt-paullò Latini de puellâ regiâ ſedulò inquirerent; deque eius nece ſuſpectus eſſet Aſcanius: matrem ſubulcus ille, unà cum puero, è nemore produxit. Qui à fratris morte regnum, ſed non ſine controverſiâ, adeptus eſt: dum Iulus, maior Aſcanij Fil. ſucceſſionis paternæ ius prætenderet.

Sed eam litem populus iuſtis ſuffragijs diremit: & Silvio quidem, qui matre, regni herede, progenitus eſſet, regnum adſcripſit; Iülo veró, honorem Sacerdotij, ſive Ius ſacrorum, detulit. Vnde illuſtriſſima Iuliorum gens, paris plerumq́ue, & deinceps, dignitatis, etiam apud Romanos, heres, aut particeps.

HELIS ſacerdos & Iudex in Iſraële.

HVc uſque Hiſtoria Libri Iudicum. — Quæ namq́ue in eodem, poſt Samſonem, conſequuntur, ſuo quidque loco & tempore ſuprà ſunt digeſta.

Nunc LIBRI REGVM, ſive Regnorum, ſuccedunt, quorum tamen initio, duorum adhuc Iudicum, Helis & Samuelis, res geſtæ explicantur.

2828. | Helis itaq́ue ſacerdos, atque immò Princeps ſacerdotum, ſive Pontifex, è Tribu Leviâ, & genere Ithamari: (Is frater Eleazari, qui Patri Aaroni ſucceſſerat, minor fuit) quùm ſub Samſone Pontificatum adminiſtráſſet: & pòſt illius exceſſum, ſine Iudice aut duce ullo, Hebræos, proprio quemque arbitrio, agi conſpiceret; populo etiam & Reip. negotijs præeſſe, iuſque dicere, contendit, ab Othoniele Iudex XIV. | 1122.

Hunc Genebr. vult ſacerdotium in domum ſuam, ex familiâ Eleazari, tranſtuliſſe, publicâ Iudicis, forte-an, poteſtate fretum. Eidem, Principatus annos damus XX. qui cum totidem Samſonis, efficiant XL. uti ſup. diximus.

Eumdem, Ioſeph. ſeptimum ab Aarone Pontificem facit, hoc ordine.

1. Aaron. 2. Eleazarus. 3. Phinees.
4. Abiſua, (al. Abiezer.) 5. Bocchis, (al. Boceias.)
6. Ozis. 7. Helis. - (Ita ut filius Patrem uſq; exceperit.)

Neſcio, quem Zaraiam, ſub Ahialone, Abdone, & Samſone, ponat Genebr. cum hac notâ; aliàs, Heli.

Fuit quidem Zaraias filius Ozis, Pater Meraioth, avus Amariæ, abavus Sadoci. Verum, an ille Ozi Patri ſucceſſerit antè Helim; non liquet.

Et ſic quidem ut dixi, Ioſeph. Scriptura verò, Phineæ, tertij, ætatem, ad Helis uſq; ſe tempora, producere videtur, alijs prætcritis. Quâ de re aliàs. Vid. ſub finem Herodis, Seriem Pontificum.

In huius Helis, Ithamaritæ, genere, ſacerdotium ad Salomonis uſque regnum permanſit. ſub quo rurſus ad Eleazari ſtirpem redijt. Et Abiathare relegato, Sadocus tum primùm, in novo eius templo, ſacerdotium obire cæpit.

Paralip. 1. c. 6. tamen, Azarias Iohannæ F. Azariæ Nep. ſacerdotio ibidem defunctus raditur.

ORTVS

ORTVS SAMVELIS.

PÆNE ſub Helis, iam Iudicis, initia, aut paucis pòſt annis, SAMVEL, Levita & Vates, atque ultimus Hebræorum Iudex futurus, ità natus eſt:

Helcana, vir Ephratæus, (quaſi ex Ephratâ, quę & Beth-lehemum, oriundus, in Ramathâ, adophim, Ephraitarum montem, domicilium locarat. Et genus à Core, uſque, Caathi nepote, è Tribu Leviticâ, trahebat. hâc, ni fallor, ſerie. (1. Paralip. 6.)

Iſraël, Levi, Caath, Iſaar, Core.
Abiaſaph, Aſir, Thaath, Sophonias, Azarias.
Iohel, Elcana, Amaſai, Maath, Elcana.
Suph, Thohu, Eliel, (al. Eliu) Ierohàm, Elcana, Samuel.
- Vnde Iohel - & Heman cantor, &c.

Is quùm uxores duas accepiſſet, Annam & Phenennam; & hæc, liberis aucta, alteri ſterilitatem, uti probrum, obijceret: Tum illa, ſemper quidem; ſed maximè ſtato quot-annis tempore, quo vir Elcana domo ſuâ, ſive ex monte Ephraimo, in Siloam, (*Vbi Dei Arca tùm, filijs Helis, Ophni & Phinee, Tabernaculi cuſtodibus, locata erat*) cum liberis & uxoribus, ſolenne iter, venerationis ſacrificijque cauſſa, faciebat.

Illa, inquam, divini adhuc ignara conſilij, & æmulæ convicijs permota, in lacrymas erumpebat; nec cibum præ mærore capiebat.

Et quantumuis eam maritus, *cui vel decem liberi contrà non eſſent æquè cari,* conſolaretur; & ad ſolennem ex cibo potuque hilaritatem invitaret: ipſa in Tabernaculum clàm ingreſſa, Heli antè poſtes Ædis in ſellâ conſidente, Deum cum lacrymis, & voto nuncupato, precata eſt; *Si ſe reſpiceret, & marem daret; ipſi, ceu auctori, eum ſemper omne vitæ tempus, ritè conſecraturam.*

Sacerdos autem Helis, qui, quòd labra moventem videbat, nec ullam eius vocem exaudiebat; temulentam exiſtimaret: non ſine iurgio, ut vinum, quo madebat, edormitum iret; monere cæperat. Quùm illa modeſtè negans ſe vino, ad illud diei tempus, uſam; aut ex earum eſſe grege, quæ proiecto pudore flagitijs ſe contaminent. ſed orbitate, & inveterati iuſtique doloris acerbitate, coactam, novo forte-an geſtu, anxias ad Deum preces effudiſſe, confirmavit.

Tum Pontifex æquior ei factus; & benè precatus, *ut Deus ei, quod optaverat, concederet*; pacatè dimiſit.

Illa itaque cum viro domum reverſa, paullulo-poſt, Dei munere, concepit, & peperit puerum; cui nomen SAMVELI, (quòd eum precibus à Deo abſtuliſſet) impoſuit.

Triennio exacto, (tamdiu namque à ſtatâ illâ, cum viro & domeſticis, in Siloam peregrinatione ſuperſederat) quum lacte ſubductus puer eſſet; ipſa, & voti, quo ſe obſtrinxerat; & beneficij, quod à Deo acceperat, memor; eodem profecta, illum, cum hoſtijs ſolennibus, Deo obtulit: & Heli, non ſine rei pridem geſtæ; & precationis, votique tùm ſuſcepti, recordatione; in manus, fidemque tradidit.

Neque ſolùm Deo lubens puerum conſecravit; ſed læto etiam carmine, maximiſque cum laudibus, gratias egit. intimum animi ſui, tum ex hocce Dei in ſe beneficio; tum ex ſuo adversùs eum obſequio, gaudium teſtata.

His ità geſtis, puero, quem perpetuo Dei miniſterio addixerat, apud Helim relicto; læta cum viro domum redijt: & ſedulò tunicam (Ephod lineū) ſubinde contexuit, quam quotannis in Siloam adferret, quùm ſolennis hoſtiæ cauſsâ, eò ſtatis diebus, cum domeſtico cœtu, proficiſcebatur.

Helis autèm viciſſim eis fauſta quæque precatus, optabat; *Vt pro Samuele, quem Deo devoviſſent, liberi ipſis alij procrearentur.*

Vndè factum, ut poſteà, Dei benignitate, tribus filijs, duabuſque filiabus augerentur.

Tam gratum certè Deo Samuelis in Tabernaculo miniſterium fuit, ut eum, vixdum adultum, ad divinæ vaticinationis, ſive rerum futurarum prædictionis munus, quam προφητείαν vocamus, à primâ ætate, hoc modo vocaverit.

HELIS ſacerdos, Liberos duos, Ophnim & Phineem, quoniam admodum ſenex erat, ſacerdotio, ſanctiſſimo, & ſummæ apud Hebræos auctoritatis muneri, ceu vicarios, præfecerat. Quos licet Pater, ſummâ cum improbitate & lubidine, (puerperis ad ſtuprum inductis) eo in munere verſari: ſacra omnia in quæſtum vertere: & extraordinaria à ſacrificantibus munera exigere, ſuprà cætera flagitia, reſciviſſet: leuiore tantum obiurgatione, quæ diſciplinæ non ſatis-faceret, eos increpabat.

Eâ Patris in tàm ſceleſtos filios indulgentiâ offenſus Deus, per Vatem quemdam multò-antè ei ſignificaverat; fore. Primùm; *ut duo iſti eius liberi uno die malè perirent. quod eis plus ipſe, quàm ſibi, honoris tribuiſſet: neque veteris in domo patriâ prærogativæ meminiſſet. Deinde, fidelem ſibi ſacerdotem excitaret, qui in omnibus, quæ iuberentur, re & verbo ſibi morem gereret.* Hanc autem Vatis prædictionem ſecuta eſt paullo-poſt Samuelis creatio, ſive adoptio.

Quùm namque puer pænè, (Ioſeph. duodecennis,) in Templo, ſive in Atrio Levitarum, haud procul à latere Helis ſacerdotis, (ſub cuius imperio & diſciplina

& diſciplinâ erat conſtitutus) dormiret : ter à Deo, nomine compellatus eſt. Atque expergefactus, quùm ab Heli arceſſitum ſe putaret, toties ſe præſtò eſſe reſponderat: Atque ille viciſſim, qui rem ignoraret, toties eum dormitum remiſerat.

At ubi tertiò à Deo vocatum cognovit ; iuſſus eſt ab eo palàm Deo, iterum compellanti, ita reſpondere *Se ad audiendum paratum eſſe; quod ipſe cumque velit, eloqueretur.*

Deus verò occurrens eum in modum Samuëli ea omnia commemoravit, quæ Heli ipſi, per Vatem, de quo dixi, eventura præſignificata fuerant.

Et licet illi Deus minimè imperáſſet, ut eadem Heli omnia exponeret; ab hoc tamen verbis, cum iuriſiurandi religione coniunctis, adactus, nihil eorum, quæ audierat, celavit. Quæ ille viciſſim patienti animo excepit; & *in Dei voluntate acquievit.*

Hinc fama longè lateque per Iſraëlitas pervagata eſt; tandem, poſt longinquam Divinæ viſionis, ſive vaticiniorum, deſuetudinem ;*fidelem Dei prophetam exſiſtere Samuëlem : & indubia, in Siloâ, à Deo, ſeſe ultrò patefaciente, per eum edi oracula.*

PHILISTHÆORVM EXPEDITIO.

Philiſthæis autem, per idem tempus, in expeditionem, adverſus Hebræos, egreſsis, & ad Aphecam caſtra metatis; Iſraëlitæ, ad Lapidem Adiutorij (LXX. Interp. Abennezer) obviàm prœlio congreſsi ; & mox in fugam verſi ; ad quater mille per agros paſsim cæsis, trepidè in caſtra ſe recepérunt.

Victi nihilo minus dum aciem reſtituere parant ; ex maiorum-natu conſilio, ARCAM DOMINI (cuius ſcilicet præſentiâ hoſtem profligatum, aut in fugam actum iri, præſiderent.) è Siloâ ad ſe in caſtra adportandam curárunt. comitantibus Helis ſacerdotis, quos dixi, filijs. quòd ipſe, annis gravior, oculis caligine obductis, iſtiuſmodi muneri obeundo non eſſet.

Vt verò Arca, magno apud ſuos adplauſu accepta, & in conſpectum hoſtium deducta eſt, ij partim, ceu quâdam præſentis, & apud Ægyptios olim ſpectati, Numinis maieſtate exterriti ; fugam parabant. partim, adſumtâ rurſum conſtantiâ, totis viribus in ſemel victos ferebantur.

Atque ita Iſraëlitis magnâ iterum ſtrage, ad XXX. peditum Mill. cæſis, Arca in hoſtium poteſtatem venit: & Helis, quos dixi, filij, unà ceciderunt.

Atque adeò ipſe pater, delato ad ſe tantæ cladis & ignominiæ nuntio, conſternatus, & retrorſum è ſellâ collapſus, fractis cervicibus, ſenilem animam exhalavit.

Nurus præterea eius, Phineæ coniux, partui iam propinqua, repentinis doloribus, ex triplici illâ, & quidem domeſticâ calamitate, obruta; pariter, & puerum, Ichabodum, (è re natâ ; ſive, à Tranſlatâ Gloriâ, dictum) & vitam effudit.

(Is frater eſt Achitobi, qui Avo in Pontificatum ſucceſsit, & filium Achiam reliquit. I. Regum 14.)

Hic exitus HELIS, qui poſt Samſonem ſolus XX. annos populo ius dixit: & annos illos Iuriſ-dictionis XL. (de quibus I. Reg. 4.) unà cum Samſone explevit. Licet ſacerdotium, ut multi opinantur, pluribus anteà, & ſub eodem Samſone, annis adminiſtrárit: & XCIIX. vitæ annum exegerit.

2848. Bellar. 2878.	Eiuſdem anno XVII. SILVIO POSTVMO, qui XXIX. ann. regnum apud Latinos tenuerat, ÆNEAS SILVIVS F. & heres ſuccedit, regnatque XXXI. ann.	1102.

Et paullo-poſt TYNÆVS XXIX. Aſſyriorum rex, ann. XXX.

Anno, ab excidio Troiæ, LX. Boeotij ex Arne, urbe Theſſaliç pulſi, Boeotiam occupárunt. (Thuc. lib. I.)

Et certè Tempora, quæ veteres HEROICA dixére; magnorumque regnorum inclinationes, incurriſſe ferè in hoc ſæculum, quo SAMSON, HELIS, & SAMVEL, principatum in Iſraëlitis tenuérunt, cenſeantur. Antè namque nihil pænè certi apud Græcos conſtat; quùm hæc in Hebræâ hiſtoriâ ſint admodum recentia.

SAMVEL IVDEX in Iſraële.

Poſt Helim, SAMVEL, iam celebri famâ notus, Hebræis præfuit, & iura dedit. Levita quidem; ſed non ex poſteris Aaronis, ſive Eleazari, cuius genus & patriam ſuprà deſcripſimus. Quem ſanctæ litteræ non appellant ſacerdotem (niſi fortè, his verbis: *ſuſcitabo mihi ſacerdotem fidelem.* quę alij aliter interpretantur) neque pontificatum geſsit: in quem, Heli avo, Achitobus, ex Phineæ F. Nepos, è-veſtigio ſucceſsiſſe videatur.

SICYONIORVM REGNVM.

2852. Circa hæc tempora, SICYONIORVM regnum (quod cœpiſſe volunt an. ab O.C. MDCCCCX. Et ante nat. CHRISTI an. MMXL. & Nachoris Patriarchæ XI. Et ſub XXVI. Regibus duráſſe annis DCCCCLXII. (B. Aug. lib. 18. c. 19. per annos 959. traditur fuiſſe porrectum) defecit, à Lacedæmonijs occupatum. 2098.

Ab his regibus, (teſte eodem Auguſt.) licet regnum admodum parvum eſſet, eo tempore, quo Ninus iam alter erat Aſſyrior. rex, M. Varro, velut antiquiſſimo tempore, rerum memoriam exorſus eſt. Et ab ijs ad Athenienſeis: à quibus ad Latinos, & inde ad Romanos, pervénit.

SICYONIA quidem, exigua eſt in Achaiâ regio; ſed Sicyonij reges latiùs per totam Achaiam imperáſſe videntur, Sicyone regiâ. Et Achaia, Ægialéa, de I. Aegialei, regis Sicyoniorum, nomine nuncupata eſt. (teſte Plin.) Atque adeò totam Peloponneſum ita dictam ſcribit Euſeb. quæ poſteà Apia, ab API rege IV. & deinde Peloponneſus, à PELOPE. eſt enim pæninſula.

Alij tamen maritimam tantùm Peloponneſi partem, Aegialen, quaſi littoralem; ſive Aegialéam, ab illo rege dictam volunt. quæ à Corintho, ad Tænarum; ſive à Sicyone, ad Elidem, porrigebatur. quæque poſteà Sicyonia, à rege Sicyone.

Hi autem reges, & hâc annorum, inter regnandum, ſerie, commemorantur.

1. ÆGIALEVS, Inachi F. Phoronei frater, pro indigenâ habitus. an. 52.

2. EVROPS, F. 45. an. Hic Nino, Beli F. æqualis, ſub quo natus ABRAHAMVS.

(At Apollodor. tradit, nullâ ex ſe prole relictâ extinctum eſſe Aegialéum. Pauſan. qui priùs, Corinthiacis; Europem, Ægialéo natum dixerat: mox ex alijs; eumdem Phoronéi Nothum fuiſſe adſerit.)

3. TELCHIN, F. 20. ann. APIS, F. 25. an.

(Atqui idem Apollodor. prodit, PHORONEVM, terræ totius. quæ poſteà Peloponneſus, potitum, ex Laodice Nymphâ, APIN & NIOBEN procreáſſe.)

5. THELXION, al. Telexion, F. 52. an.

At quùm idem Apollodor. tradat, APIN, (qui commutato in dominandi lubidinem principatu, vi euncta gereret; & Peloponneſum de ſuo nomine Apiam vocari iuſſiſſet) TELCHINIS & THELXIONIS inſidijs proditum, ſine liberis, è vitâ exceſſiſſe; qui ſibi conſtare hæc genealogia poſſit? Quem, ut ſuprà dictum, B. Aug. nti regem Argivorum, navibus in Ægyptum transvectum, ibique mortuum fuiſſe; & pro maximo Deo cultum, & Serapim dictum tradiderit! & quomodo ei pater & filius inſidiati!

Hoc tamen regnante, ait B. Aug. uſque adeò mitia & læta fuiſſe tempora, ut defunctum, ceu Deum, colerent, & ſacrificijs ludiſque concelebrarent.

6. ÆGYRVS, F. ann. 34.

7. THVRINACHVS, F. (qui al. Thuriachus) 45. an. Ad euius ſepulcrum ſolitos ſacrificare Sicyonios, Varro tradidit. Huius an. 7. nati ſunt gemini, Iſaaco, Iacobus & Eſavus.

8. LEVCIPPVS, F. 53. ann.

9. MESAPPVS, F. ann. 47. Hunc præterit Pauſan. & negat LEVCIPPO filios mares fuiſſe. Sed cum eius filia Chalciniâ Neptunum concubuiſſe: & inde natum puerum, cui nomen PERATVS; ab avo educatum, & regni ſucceſſorem inſtitutum. Veriùs is ipſe MESAPPVS Chalciniam duxiſſe cenſeatur: qui alijs (teſte Aug.) Cephiſus, vel Cephiſius, dictus eſt: à patrio fortè flumine, quod ex Parnaſſo delabens, Bocotiam, Atticamque interluit.

10. PARATVS, an. 46. Aug. & Euſeb. Eratus.

11. PLEMNÆVS F. 48. an.

12. ORTHOPOLIS, F. à Cetere enutritus. 63. ann. Sub eo natus in Ægypto Moyſes.

13. MARATHON, 30. ann.

14. MARATHVS, 20. an. Sub hoc Exitus Iſraëlitarum.

15. ECHIREVS, 25. an.

16. CORAX, 30. an. Sub eo defunctus vitâ MOYSES.

Pauſan. tradit ORTHOPOLIDI regi filiam fuiſſe Chryſorten, quam Apollo compreſſerit; unde natus ſit CORONVS, Coracis huius pater, & Lamedontis frater.

17. EPOPEVS, 35. ann. Mortuo, inquit Pauſan. ſine liberis Corace, venit ſub idem tempus ex Theſſaliâ EPOPEVS, & imperium Sicyone obtinuit.

Hic Aloéi F. Solis Nep. fuit. Sol Aloéo Aſopiam regionem; & eius fratri Æëtæ, Ephyræam adſignârat.

Æëtâ in Colchos profecto; & mortuo Buno, cui tanquam depoſitum terræ ſuæ imperium reliquerat, EPOPEVS regnum quoque Ephyræorum eſt adeptus.

MARATHON, qui patris improbitatem & contumeliam fugiens, (quâ de re ſuprà in regum Thebanorum hiſtoriâ) in maritima Atticæ loca tranſmigrârat; mortuo eodem, in Peloponneſum reverſus, diſtributo ibi, filijs ſuis, Sicyoni & Corintho, imperio; rurſus in Atticam ſeceſſit.

Atque ita, à Sicyone, Aſopia; & à Corintho, Ephyrea, nomina priora commutárunt.

18. LAMEDON, Coroni F, Coracis frat. ann. 40.

Hic avitum regnum adeptus, Antiopam, Nyctei filiam, quam EPOPEVS rapuerat, Thebanis reddidit; bellumque à ſe avertit.

Sed orto, inter ipſum, & Archandrū Architelemque Achæos, bello; Sicyonem (quem non ex Marathone, Epopéi; ſed ex Metione Erecthei filio, prognatum fuiſſe perhibent) ex Atticâ, ad belli ſocietatem, advocavit; Zeuxippâ filiâ in matrimonium ei traditâ.

19. Sicyon,45. an. Ab eo, urbs, quæ prius Ægiale, Sicyon dicta eſt.
20. Polybus, ex Chronophylâ (al. Ecthonophyle) Sicyonis filiâ, & Neptuno, genitus, an.40.

Hic Talao, Biantis F. & Cretheiex Amythaone pronepoti, Argivorum regi, Lyſianaſſam filiam coniunxit.

Quare Adrastus, Talai F. quùm Argis exſularet; Sicyonem ad Polybum venit: eoque defuncto, Sicyonis imperium occupavit.

(Herod. l. 5. Polybum ait, quùm ſine liberis deceſſurus eſſet, imperium Adraſto legáſſe, ſuo ex filiâ nepoti) Verùm Adraſto Argos reverſe;

21. Iansicus, unus ex Clytiæ, (cuius filiam, Phoenôn nomine, Lamedon, Coroni F. olim duxerat) poſteris, ex Atticâ adventans, imperavit ann. XLII.
22. Phastus, qui de filijs Herculis fuiſſe dicitur, mortuo Ianiſco, imperavit, ann. 8.
23. Poſt hunc Adrastum regnáſſe iterum volunt, ann. 4.
24. Polyphidem, ann. 31.
25. Pelasgum, an. 20.

(At Pauſan. poſtquam Phæſtus, oraculo admonitus, in Cretam migráſſet; vult regnáſſe Zeuxippum, Apolline & Nymphâ Syllide generatum. annis 22.)

Ab huius obitu, Agamemnon exercitum, Sicyonem, adverſus Hippolytum regem, Ropali F. Phæſti Nep. eduxit.

Ille verò, adventantis exercitûs metu, Agamemnonis ſe & Mycenæorum poteſtati ſubmiſit.

Pamphalces verò, Temeni F. quùm ope Dorienſium, Sicyonem noctu occupáſſet; in Lacestadem, ſive Phalcen, Hippolyti filium, uti qui & ipſe Heraclida eſſet, nihil gravius conſuluit; ſed imperij conſortem habuit.

Ex eo itaque tempore, Sicyonij, in Dorienſium ius conceſſere, Argivæ terræ portio.

His tamen, quos recenſui regibus, alij, inter quos Scalig. VII. χαρνείου Ἀπόλλωνος ſacerdotes ſubiungunt. qui annis XXXII. alteri poſt alteros, regiam veluti ibidem poteſtatem exercuerint. ad annum uſque O.C. 2884.

HERACLIDARUM DESCENSUS.

2851. | Circiter III. Samuelis ann. | 1099.

Heraclidæ. quùm primùm ab Euryſtheo, Stheneli F. Perſei Nep. ac deinde ab Atridis, Pelopis Nepotibus, ex avito Argivorum regno expulſi fuiſſent; ſub hoc ferè tempus in Peloponneſum deſcenderunt.

Et Tisameno, Oreſtis F. Spartæ ac Mycænarum rege; & Nelidis, Pyli ac Meſſeniæ dominis: & Nepp. Æſculapij, ex Epidauro, pulſis Spartam, Argos, & Meſſenen, aliaque occupárunt.

Annis fere LXXX. poſt exſcidium Troiæ.

Et poſt Herculis ἀποθέωσιν, CXX.

Et ante I. Olympiad. circiter CCCXXIIX.

HÆC ALTIUS REPETENDA: ET quaſi ex antiquitatis ſitu eruenda.

Multo-antè, exemto iam rebus humanis, ſive relato, uti volunt, inter Deos, Herculе; filij eius, Euryſtheum, paternum hoſtem, fugientes, ad Ceycem, Trachinium, hoſpitio paterno & fide ſpectatum, ſe receperant.

Quos quùm ab illo repoſceret Euryſtheus; &, niſi dederentur, bellum ei minaretur; illi factâ per Helladem fugâ Athenas conceſſérunt; & opem ad Miſericordiæ Aram implorárunt.

Athenienſes autem, rege tum Theseo, non modò bellum adverſus Euryſtheum egregiè ſuſtinuérunt; ſed quinque eius filijs in acie occiſis, ipſum etiam, è curru fugientem, & Scironides petras proximè adequitantem, Hyllus, Herculis, ex Deianirâ, (quæ fuit Oenei Calydonij) filius. (Al. Iolaus eſt, Herculis auriga, & laborum ſocius) obtruncavit. Poſtquam Macaria, eius ſoror, pro victoribus ſeipſa devoviſſet. Euryſthei caput præſectum Hyllus Alcmenæ aviæ donavit.

Illo autem interfecto, quantumvis Heraclidæ in Peloponneſum reverſi, permultas è ſuis urbeis recepiſſent; quòd tamen Euryſtheus Atreo avunculo, (fratri Aſtydamię, matris ſuæ) in expeditionem profecturis, Mycænarum & regni curam delegáſſet: Et is, ab ipſius morte, totius ditionis poſſeſſionem adijſſet; Pelopidæ, non tantùm Perſidis valentiores, ſed Heraclidis etiam formidabiles evaſérunt.

Acceſſit ad hæc gravis peſtilentia, univerſæ Peloponneſo infeſta: & oraculo prodita ideò eveniſſe: *Quod Heraclidæ prius, quàm Dijs iubéret, ſedem patriam repetiſſent.* Atque hinc, intra anni ſpatium, ex quo eodem commearant, in Marathonem è Peloponneſo remigrare ſunt coacti.

Intereà Tlepolemus, Herculis, ex Aſtyoche, (quę Phylante, Ephyræorum rege, nata fuerat) F. ob fortuitam Licymnij, Alcmenæ fratris, cædem, cum aliquantâ manu, exſul in Rhodo ſedē locavit.

Hyllus verò, quem dixi, Iole, Iphiti, Oechaliæ regis, filiâ, uti moriens pater imperárat, in coniugium adſcitâ; Delphos ad oraculum, de reditu conſulendum, profectus, quòd τρικαρπίαν, hoc eſt, quaſi tertiam meſſem, ſive fructuum perceptionem, triennij curriculum à Deo deſignari interpretaretur: & tantilli iam temporis moram interpoſuiſſet; iterùm cum exercitu Heraclidas in Peloponneſum reducere conatus eſt. quo tempore Tisamenus, Oreſtis F. ibi regnum tenebat.

At pugnâ commiſſâ, Peloponneſij, ſive Pelopidę, interfecto inter cæteros Ariſtomacho, Herculis pronepote, Temeni patre, iterùm vicerunt.

Apud Herodot. l. 9. Iactant Tegeatæ: Poſteaquam cum Achæis & Ionibus, qui tunc Peloponneſum incolebant, ipſi auxiliarij, adverſus eos (Heraclidas) qui reditum moliebantur, ad Iſthmum proceſſiſſent. & Hyllus, ut multitudini parceretur, ho-

ſtibus ſingulare certamen denuntiáſſet, eâ conditione; *Vt ſi ipſe adverſarium, è Peloponneſijs, ducem viciſſet; Heraclidæ in ſedes paternas redirent. ſin victus eſſet; ijdem retrò cederent, & copias abducerent: neque de reditu, per annos C. (al. L.) agitarent.* concordi tum omnium ſociorum voluntate, ducem & regem ſuum, ECHEMVM, Æropi F. Phegei Nep. delectum eſſe; qui congreſſus Hyllum interfecerit.

Hoc itaque loco Arcadum reges ex occaſione recenſendi. ob rerum in Peloponneſo geſtarum adfinitatem.

REGES ARCADVM.

1. PELASGVS. qui Iovis, ex Niobe Phoronei, filius putatus eſt: & regioni, Pelasgiæ nomen dedit.
2. LYCAON, F. impius, & in lupum converſus: æqualis Cecropi, I. Athenienſium regi.
3. NYCTIMVS, F. cuius frater minimus, OENOTRVS, cum comitatu in Italiam traiecit. Vnde Oenotria.
4. ARCAS, Nepos, ex Calliſtó filiâ, quam Iuppiter compreſſit. Hic ex Pelaſgiâ Arcadiam, & ex Pelaſgis Arcadas fecit.
5. AZANIS, F. frater Aphidantis & Elati. ex quibus ille Tegeam: hic Cyllenen montem occupavit; ſed poſteà in Phocidem commigravit.
6. CLITOR, F. regum potentiſſimus.

Patruorum eius; Aphidantis quidem, ALEVS; Elati verò, ÆPYTVS, PEREVS, CYLLENES, ISCHYS, & STYMPHELVS; Filij fuére.

NEÆRA. Peréi filia, Autolyco Mercurij (veriùs Deucalionis) F. qui Herculem luctandi artem docuit; enupſit.

7. ÆPYTVS, Elati F. 8. ALEVS, Aphidantis F. Tertius ab Arcade. ideoque

Agamedi, & Gortyï, Stympheli Filijs, qui quarti genere erant, antelatus.

9. LYCVRGVS, F. frater Amphidamantis & Cephei. Horum ſoror, AVGE, ex Hercule Telephum peperit; & Teuthranti dein, Myſorum in Troade regi, nupſit.
10. ANCÆVS, F. Hic comes Iaſonis in Colchidem: & ſub Meleagro, ab apro Calydonio percuſſus.
11. ECHEMVS, F. Æropi, qui fuit Martis, ex Ærope, Cephei filiâ, Aléi nepte.

(Sub, & ab hoc, cæſus HYLLVS, de quo ſuprà.)

12. AGAPENOR Ancæi ſuperioris F. Lycurgi Nep. Is in expeditione Troiana dux Arcadum. ſed in reditu, tempeſtatibus in Cyprum depulſus, Paphum condidiſſe traditur.
13. HIPPOTHOVS, Cercyonis F. Agamedis Nep. Stympheli Pron.
14. ÆPYTVS alter, F. 15. CYPSELVS, F.

Sub hoc DORES Heraclidę, tertio iam conatu, nō per Iſthmum Corinthiacum, uti tribus ante ſæculis fecerant; ſed navibus, iuxta Rhium, in Peloponneſum deſcenderunt. Ipſe uni ex Ariſtomachi liberis, CRESPHONTI, Meropen filiam in matrimonium tradidit: & cum Heraclidis amicitiam, regno utilem, contraxit.

16. LÆAS, F. Hic Æpytum, ſororis Meropes, ex Creſphonte F. Meſſenam reduxit. Vid. inf.
17. BVCOLION, F. 18. PHIGALVS. F. 19. SIMVS F.
20. POMPVS, F. 21. ÆGINETA. nomen ab Æginetis, in Arcadiâ mercatoribus, nactus,
22. POLYMNESTOR, F. frater Briacæ.
23. ÆCHMIS, Briacæ F. Hoc regnante, Lacedæmonij adverſus Meſſenios bellum ſuſcipiunt: & Arcades, cum Ariſtodemo, Meſſeniorum rege adverſus illos pugnant. 24. ARISTOCRATES, F. [illegible]leratus, & ob perfidiam lapidibus obrutus. 25. HICETAS F. 26: ARISTOCRATES, alter: Avo cognominis & ſimilis, pari exitu infamis; quòd à Lacedæmonijs corruptus Meſſenios in pugnâ, ad Foſſam, prodidiſſet, aut deſeruiſſet.

SIC CYPSELIDARVM genus imperio excidit.

Sed nunc ad inſtitutum redeamus.

POSTREMVS HERACLIDARVM DESCENSVS: ET VARIORVM IN GRÆCIA REGNORVM INITIA.

Poſtea-quam Cleolai; veriùs Cleodæi, qui Hyllo natus erat. (al. Cleodamus: & Herod. Cleonidæus, eſt) Filij, ad adultam ætatem perveniſſent; & Pythiam de reditu conſulentes, idem ab eâ, quod anteà dederat, oraculum accepiſſent. Atque adeò TEMENVS, Ariſtomachi F. infelicem ſibi, ex eiuſmodi oraculi fide, ſucceſſum obijceret; Pythia, τριχαρπίαν illam, cuius oraculum meminiſſet, non tertium ſive triennem terræ proventum; ſed treis humanæ ætatis ſeries, ſive ſæcula, (quę γενεαὶ Gręcis) Et Stenygrum, non Iſthmum; ſed latioris alvei pelagus, quod Iſthmum dextrorſum adlidit, deſignáſſe reſpondit. Quo audito, Temenus militum copias legit; & naves in Ætolię loco, cui è re nomen, Naupactus, compégit.

ARISTODEMVS, maior Ariſtomachi F. Temeni & Creſphontę frater, ante hunc reditus, (Ἴης καθόδου ἐς τὴν πατρίδα) adparatum, Delphis obierat: vel ab Apolline ſagittis confixus, ſive fulmine ictus: vel à Pyladis & Electræ filijs, Tiſameni conſobrinis, interfectus. relictis, ex Argiâ, (Herod. Æginâ) Auteſionis (qui Tiſameni alterius, Thebani, filius; Therſandri Nep. Polynicis Pronep. & Oedipi abnepos fuit) filiâ, geminis; Euryſthene & Procle.

Quùm verò ad Naupactum HIPPOTES, Phylantis (qui Herculis ex Antiocho Nep. erat) F. vatem Acarnanem, Carnum, Apollinis miniſtrũ, (perniciosum ſibi, & à Peloponneſijs emiſſum magum al. exploratorem, ratus) interfeciſſet; exercitus omnis in iam ingentem morbum incidit; ut & perditâ claſſe, rei navalis adparatus diſperierit; & copiæ, fame graſſante, ſint diſſipatæ.

Tum TEMENVS, ex oraculo, Hippoten, cladis auctorem, exſilio multavit. Et Trioculi cuiuſdam operâ uti iuſſus: OXYLVM, (qui Andræmonis (al. Hęmonis) F. & Thoantis Nep. erat; & ipſe unoculus, equo vehens, obviàm ijs in Ætoliâ factus fuerat) ducem expeditionis legit, & copijs Imperatorem præfecit.

Illi itaq; è Naupacto ſolventes, pugnâ mòx initâ, terrâ marique vincunt: & Tiſamenum illum, Oreſtis

... Al. Lacedæmone & Ar... ei...

P... ubi, ex acta P... Pelopon... ſunt po... Ar... Iovi Patri... ſacriſque per... corum d... hoſtium urbeis ſorte inter ſe ...

... Argos; & Ariſtodemi ... Procli Lacedæmon: Creſphontæ ... Meſſene, expulſi Neſtoris poſteris, obtigerit.

... autem ... Hyrnethonem filiam, e... virum Deiphontem ... hic Antimachi F.

Th... Nep. Creſippi ... qui frater ... Hyll... p. & Her... abne... ...ei... habere, ſibique anteferret; in ... nati eius ... A-gelavs, Evry... lvs, & Callias, ... Pauſan. C... ſvm ... natu ... ... ductos in patris ædem ... runt. E... nihilo minus parricidio, regnum penes filiam, generumque interfecit, exercitu iudice fuit.

Sed Pauſa. Cisv... regnum ſuſ... Deiphonte in agrum Epidaurium ... cedente, vel ... dere iuſſo.

JNITIA REGNI MACEDONICI.

Ab hoc Tem... Mace...onum reges originem duxere. Herod. lib. 8. Tres, inquit, fraties à Temeno... undi, ex Argo, in Illyricos protugerunt; G... Æ..., Perdiccas. Et ex Illyrijs in ſuperiorem Macedoniam tranſgreſſi, regi urbis L... nariam operam, ignoti, locarunt.

A quo di...cedere, ob prodigium panis, qui Per-diccæ, dum coqueretur, duplo excreſcebat, iuſſi; & in aliam Macedoniæ plagam progreſſi, eam cum cæterâ Macedoniâ tandem obtinuerunt.

Ab hoc Perdicca, ſeptimus fuit Alexander, Amyntæ F. de quo plura in rebus Perſicis, ſub Dario, & Mardonio.

REGES MESSENIORVM.

Cresphontes, tertius Ariſtomachi F. Meſſeniæ ... dolo malo ſortis, quæ terræ gleba erat, ... liqueſcentis, & poſtremùm reſidentis, iam ... compos, veteres regionis colonos non expu-... agrum modò eorum, cum Dorienſibus ſuis, ex æquo eſt partitus.

Ea in ... quam xix. montium eſſe dicit P... & ...naro finiri. Et Strabo, maiore ſui parte ... ad Auſtrum, Libycumque mare ver-... quæ olim ... uti Laconicæ pars. Troiani belli ... Menelao paruerit. Antiquit... regnarant ibi.

P... Mile... frater ... Le... qui in La... Lelegia re...navit, N... pos. Eiuſque ... Triopæ filia. Phorbantis neptis, qu... regioni nom... ipſe in Andania re... ſibi con...ituit.

Huius poſteri ad v. ætates proceſſerunt: iiſque ... Perier..., Æol... al. Cynortæ F. rex eſt ...

Huic ... Gorgophona, Perſei fil..., nati,

A...rev s, & Levcippvs. qui patre mortuo ...

... Ar...en, Oebali ... uteri-... rem, ... m ſecum matre natam nam ... s poſtea ... Arſinoen ... phonam in matrimo-nium ... ſibi coniunxit.

E... N elev m, cor... ſuum, Cre...hei F. ... P... nepotem (al. Tyrus, Salmonei ..., ex ... Filium: quæ patre ob ſacrilegam impie-... apud Cretheum patru... al. ...)

... Peliam fratrem fu... ho-... pit. & mariti ima regionis loca, ubi Py-... dita, ei tradidit. Quò & Ly...s, Pan-... Ægeum ſimiliter Athenis fu-...

A... r... Idas, & L...ncevs.

... Ilaira & Ph...ebe. Quas Dios-... Castor & Pollvx, rap... Meſſene ... habuere.

... ex M...rp..., filiam Cleopatram, Meleagri uxorem, ſuſcepit.

Ex Apharei filijs, commiſſâ cum Dios-curis, conſobrinis & adfinibus, ob boves ex Arcadiâ communiter raptos, & iniquam prædæ partitionem, pugnâ; alterum ut Pollux interemit, & Idas fulmine ictus interijt; Apharei familia maſculis heredibus planè eſt orbata.

Atque ita ad Nestorem, Nelei F. Meſſeniæ imperium pervenit. Hic ex Nelei filijs ſolus reſtabat: quod eo tempore, quo Hercules, captâ Elide, & caſtris ad Pylum promotis, Neleum patrē cum cæteris filijs interfecit, ille peregrè apud Gerenios aleretur.

Sed duabus, uti dicere cæpimus poſt bellū Troianum (in quo Neſtor cum filijs, Piſiſtrato & Antilocho, & alijs, interfuit) ætatibus; Dorienſes, claſſ. in Peloponneſum devecti, Nelidas etiam è Meſſenia ejecerunt.

Et in his quidem, Alcmæonem, Sullæ F. Thraſymedis, (qui Piſiſtrati & Antilochi frater) Nepotem: & Pisistratvm alterum; parti cognominem: & Antilochi ex Pæone Nepotes: & unà cum his Melanthvm, Andropompi Fil. Bori Nepotem, Penthili pronep. Periclymeni, qui Neſtoris frater, abnepo... De quo vide ſupra in ſerie regum Athen... ad an. O.C. 2395.

Et hi quidem Nelidæ, Athenas tum profecti, Pæonidarum & Alcmæonidarum genus, nomenque, tribu... propagarunt.

C...ſphontes vero, cui Meſſeniæ dominatus, cie-ctis Nelidis, obvenerat, regia Stenyclari cōſtitutâ; ex Me... Cypſeli, in Arcadia tunc regnantis, F. cum alios ... minimum natu Æpytvm ſuſcepit.

Et ſubortâ ... locupletioribus, ob eius popularitatem, ſed... cum duobus filijs interfectus eſt: Polyphonte quodam, quòd ex eadem Heraclidarum gente eſſet, ſuffecto; & Merope Creſph... vi-duâ, licet ea r... in matrimonium acceptâ.

V... ſimul Æpyt..., quem mater Avo ale-ndum tradiderat, ... ætatem ... cum Arcadibus, Ariſtodemi liberis, & Suo Temeni filio, adiutoribus, in regnum reduxerunt. Quo

ille

illi ſuſcepto, & patris cædem & matris iniuriam probè ultus eſt. Etiam à nihilo minus in omneis univerſè comitate fuit, ut poſteri, pro Heraclidis, ÆPYTIDÆ dicerentur.

GLAVCVS, eius F. cum patrem cæteris virtutibus æquavit, tum pietate ſuperavit.

Huic ſucceſſere continenti ſerie, ISTHMIVS, DOTADAS, SYBOTAS, PHINTAS.

Sub huius poſtremi Imperio, primum adverſus Lacedæmonios diſſcidium exortum eſt. ob virgines Laconum, quæ ad ſolenne, & commune utriſque. Dianę Limnetidis ſacrum, fuerant profectæ, à Meſſenijs violatas; & præ turpitudine facti ad mortem voluntariam adactas. Cui iniuriæ, Telecli etiam regis, quum vim prohibere conaretur, cędes acceſſere.

Meſſenij contrà, poſitas à Teleclo, principibus ſuis, qui in Templum iam erant ingreſſi, inſidias, perhibuérunt. & imberbeis adoleſcenteis, virginum inſtar exornatos, & pugionibus armatos, ex inſidijs in ſe, à rege inductos; & unà cum illo iure cæſos eſſe. Ætate autem pòſt, regnantibus apud Lacedæmonios Alcamene, Telecli; & ex alterâ familiâ, Theopompo, Nicandri F. Charilli Nep. Polydectæ Pronep. Eunomi Abnep. Prytanidis Atnep. & Eurypontis trinepote.

Apud Meſſenios verò, Antiocho & Androcle, Phintæ FF. Mutuum odium in bellum exarſit. Sed ANDROCLE per ſeditionem occiſo, ANTIOCHVS SOLVS rerum eſt potitus.

Huic EVPHAES F. ſucceſſit. qui regno XIII. annos ſingulari prudentiâ & fortitudine adminiſtrato, & bello totidem cum Lacedæmonijs geſto, ex vulneribus, in tertiâ pugnâ acceptis, diem obijt extremum. Et is, quùm liberis careret, eum ſibi regni ſucceſſorem deſtinavit, qui populi ſuffragijs foret electus.

ARISTODEMVS, ex Æpytidarum genere, Euphai antè cariſſimus; qui filiam ſuam, ex oraculo, immolandam, pro patriæ ſalute, ultrò anteà devoverat: ſed ob importunam ſponſi interceſsionem, an calumniam! præ irâ occiderat; Cleonidi & Damidi, competitoribus, prælatus eſt.

Qui XX. belli anno, & regni VI. poſt res præclarè geſtas, quùm fortunæ benivolentiam factis ſuis & conſilijs non reſpondere, atque immò planè deeſſe, & patriæ nullam ſalutis ſpem ſupereſſe proſpiceret; ad filię tumulum ſe ipſe interfecit.

Poſt hunc nihilo minus, licet fractis longo bello rebus; & Ithomâ, quam diu ceu arcem inſederant, ſolo æquatâ, ſubacti Meſſenij, anno pòſt undequadrageſimo, iterùm rebellárunt: & AR[illegible] NI, ex ÆPYTIDIS unum, quod regi[illegible]m [illegible] trectaret; exercitus ſui Imperatorem cre[illegible]

Quo tempore Tyrtæus vates ab At[illegible] dux Lacedæmonem miſſus, ex oracu[illegible] ſubinde inſtaurandum, Spartanos verſibus ([illegible] fragmenta exſtant animavit.

Ille autem res incredibileis pro patriâ geſſ[illegible] que auſpicijs Meſſenij, quantum [illegible] dem, Ariſtocratis, Arcadum regis, prod[illegible] Foſſam accepiſſent; arce in Irâ monte conſtitutâ, XI. ſe annis obſeſſi egregiè defendérunt; & ho[illegible] cum crebris direptionibus infeſtárunt.

Sed captâ Irâ, bellum mòx confectum: & re[illegible] quiæ Meſſeniorum in varias colonias dilapſæ. Fuit hic annus I. Olympiadis XXIIX.

ANAXILAS, Rhegij in Italiâ tyrannus, A[illegible] damidæ (qui poſt regis Ariſtodemi obitum & Ithomę expugnationem, in Italiam ex Me[illegible]en[illegible] commigrárat) pronepos, exſules, Rhegium [illegible] legatos evocavit; inque Siciliam traduxit. & [illegible] Zancle, amœno ad litus opido, communicato cum victis incolis iure, ſed mutato in Meſſenen nomine collocavit.

Alij autem, qui in agris relicti fuerant, & ad [illegible] vilem Helotum conditionem redacti; quùm [illegible] rùm rebellantes in Ithomen montem ſeceſſiſſent, dimiſsi tandem, Naupactum, Locris Ozolis ereptam, ab Athenienſibus obtinuérunt.

Vnde poſteà à Lacedæmonijs exacti, pars in [illegible] ciliam, ad cognatos, ſunt profecti: pars, duce [illegible] mone, ad Euheſperitas, Libyę populum, bellum adverſus Barbaros geſturi, ſe recepérunt.

Sed Thebani, partâ ad Leuctra de Lacedæm[illegible] nijs victoriâ, duce Epaminondâ, potentes, m[illegible]s in Italiam, Siciliamque, & Libyam, legatis, Meſſenios inde in Peloponneſum revocárunt. Q[illegible] innato patriæ deſiderio, tùm perpetuo in Laced[illegible] monios odio inducti, ſpe omnium celeriùs undique confluxérunt; & novam urbem, Meſſenen [illegible]a minondæ Thebani potiſsimùm operâ, recèns exædificatam, incoluérunt.

Hæc acta anno CCLXXXVII. poſt Iram expu[illegible]atam. Anno III, Olymp. CII. Vt Meſſeni[illegible] æ nè annis. extra Peloponneſum erráſſ[illegible] depre[illegible] dantur: Doricâ loquendi proprietate, accurat[illegible] mè, unà cum moribus antiquis, ubique & ſe[illegible] ſervatâ.

Quæ deinceps geſſerint, ſuo quidque loco, exp[illegible] cabuntur.

ALTERA LACEDÆMONIORVM DYNASTIA.

POST HERACLIDARVM DESCENSVM.

Nunc ad ARISTOMEDI, qui maximus fuit Ariſtomachi filius, liberos, Euryſthenem & Proclem, quibus Lacedæmonem obveniſſe diximus; quique alteram Lacedæmoniorum Dynaſtiam, non [illegible] già utrimque dignitate, fundárunt; veniamus.

2851. | (Hic autem annus Samueli Iudici XXI. fuiſſe putatur.) | 1099.

Herodot. lib. 6. Narrat à Lacedæmonijs iactari; Se ab ipſo Ariſtodemo, regni iam compote, in eam, quam tunc poſsiderent, regionem, deductos. & paullo pòſt, vix ſexto regni anno coniugem Æginam, al. Argiam) geminos peperiſſe; ijſque natis, illum e morbo deceſsiſſe.

Hi fratres, licet gemelli, ubi adolevérunt, per omne vitæ tempus, animis & conſilijs inter ſe diſſedérunt, & odium in poſteros tranſmiſerunt. unicâ in Theram auunculum, & curatorem ſuum, benivolentiâ unanimes; quem in coloniam, Calliſten, communi operâ deduxerint.

AB HIS DVÆ REGVM LACOnicorum familiæ ortæ,

EVRYSTHENIDARVM, à primigenio iure honoratior: & PROCLIDARVM, paullò inferior.

Et deinde, ab eorum poſteris;

AGIDARVM, (malè Ægeidarum, velut ab Ægeo rege)

Qui ſub XXXI. regibus (ex quibus XVI. regum anni tantùm reperiuntur, & adhuc ſatis incerti) per ann. DCCCVII. regnum tenuerunt. &

EVRYPONTIDARVM. qui ſub XXI. regibus (ex quibus paucorum anni certò colligi poſsint) ad Alexandri Magni tempora ſtetiſſe comperiuntur.

EVRYSTHENIDÆ REGES.

2. AGIS (Herod. Hegeſis) patri Euryſtheni ſucceſsit. unde Agidę.
3. ECHESTRATVS, F.
4. LABOTAS, F. (al. LEOBOTAS) cuius adhuc pueri curator, & patruus, Lycurgus fuit.
5. DORYSSVS, F. (al. Doriſtas, & Herod. Doryagus)
6. AGESILAVS. Sub quo Lycurgus leges patriæ tulit, vel Creticis Minois inſtitutis adſincis; vel ab Apolline, uti volunt, ſeiras.
7. ARCHELAVS, F. Huic Charilaus, alterius tum familię rex, in capiunda [illegible], ſuppetias tulit.
8. TELECLVS, F. qui Amyclam, Pharin, & Geranthras, opida vicina ex Achęis cepit; à Meſſenijs [illegible] poſteà interfectus.
9. ALCAMENES, F. (al. Alcmenes.)
10. POLYDORVS, F. Sub quo, Coloniæ Crotonem in Italiam, & in Locros Epizephyrios, tranſmiſſę. & bellum Meſſeniacum acerrimè geſtum. Quo tempore Theopompus Nicandri F. alterius familię rex, priore contrà Meſſenios bello, Lacedęmoniorum ducem egit.

Eo bello confecto, & Meſſeniâ ſubactâ, ipſe POLYDORVS ſummum ex Iuſtitiâ & humanitate inter Græcos nomen conſecutus, à Polemarcho, viro nobili & audace, trucidatus eſt. Sub hiſce duobus regibus, inſtituti apud Spartanos EPHORI, qui & XXX. Senatorum auctoritatem frenarent, & reges in officio continerent.

11. EVRYCRATES F. Sub quo alta à Meſſenijs & Argivis quies.
12. ANAXANDER F. Sub eo Meſſenij rebellantes & victi: vel è Peloponneſo decedere, vel ſervire ſunt coacti.
13. EVRYCRATES alter, filius, Herod. Eurycratidas)
14. LEON F. His regnantibus, cladem ſubinde à Tegeatis in bello accepere Lacedæmonij.
15. ANAXANDRIDAS F. Sub hoc Tegeatæ victi, iam-tum oſſibus Oreſtis, per Lichen, unum e Spartiatis, effoſſo Tegeæ ſepulchro, collectis; & ex oraculo, Spartam aſportatis,

Hic quùm ſororis filiam in matrimonium duxiſſet, eáque ſterilis eſſet; ab Ephoris inductus, alteram ſibi adſcivit: quæ Cleomenem ei peperit. Prior quoque paullo-poſt & ipſa concepit: & primum quidem Dorieum, deinde Leonidem, & poſtremò Cleombrotum edidit.

16 CLEOMENES F. ex lege, oti natu maximus, licet mentis ſubinde haud ſatis compos, cæteris prelatus eſt. Hic ut Demarato, alterius familiæ regi, ſibi inviſo, regnum abrogaretur; & Leotychidas gentilis, Menaris F. Agidis Nep. ei, ceu Notho, litem de regno moueret; corrupto etiam Pythiæ oraculo, effecit.

Ad eumdem Ariſtagoras, Mileſiorum Tyrannus, belli in Perſas mouendi ſuaſor, advénit. Ipſe tandem, furore correptus, gladio lacerum ſibi corpus traiecit: & unâ dumtaxat filiâ, Gorgô, relictâ, ſine virili ſubole deceſſit.

17. LEONIDES, Cleomenis frater. Dorieo germano, iam-tum poſt varios in deducendis colonis errores, (quùm Sibarim in Italiâ, Crotoniatis ſocius, cepiſſet: & in Siciliam, Heracleæ ex oraculo condendæ, profectus eſſet) ibidem mortuo, regni adminiſtrationem ſuſcepit.

Hic ille eſt, qui cum CCC. Spartiatis, & paucis alijs Græcorum, memorabile ad Thermopylas facinus edidit; & inſigni cum gloriâ, adverſus Xerxem & Perſas depugnans, occubuit.

PAVSANIAS, Cleombroti, (qui Leonidę frater minor, non diu pòſt quàm copias, quæ murum adverſus Perſas ſub Xerxe imminenteis, in Iſthmo conſtruxerant, domum reduxiſſet, vitâ erat functus) F. non quidem rex creatus eſt; ſed quùm eſſet Pliſtarchi, patruelis ſui, Leonidæ, filij, tutor; Lacedæmonios, & ad Platæam adverſus Mardonium deduxit; & navibus poſteà in Helleſpontum victor tranſvexit.

18. PLISTARCHVS Leonidæ F. ſuſcepto nuper regno, è vitâ exceſsit.
19. PLISTOANAX Pauſaniæ F.
20. PAVSANIAS, F. qui primùm ob tyrannidem, eorum, quibus Lyſander rerum ſummam Athenis commiſerat, clanculùm ſtabilitam, ancipiti iudicio condemnatus; & deinde, ob ſuppetias Lyſandro, Halyartum in Bœotiâ oppugnanti, ſeriùs adlatas, in iudicium vocatus, ad Palladis Aleæ, in Tegeâ, templum ſupplex confugit.
21. AGESIPOLIS. F. qui Argivis bellùm intulit; & in ipſo Olynthi capiendę conatu extinctus eſt.
22. CLEOMBROTVS Ageſipolidis frater minor. Quo rege Bœotij contra Lacedęmonios ad Leuctra pugnárunt: & ipſe initio pugnæ cecidit.
23. AGESIPOLIS alter, F.
24. CLEOMBROTVS, Cleombroti F. Ageſipolidis frater.
25. CLEOMENES, Cleombroti F. mortuo fratre

Ageſipolide,regnum obtinet.
26. AREVS Acrotati F. & Cleomenis Nepos, Cleonymo,ipſius Cleomenis filio;antelatus eſt.
Hoc rege, ANTIGONVS, Demetrij F. Athenas terrâ marique oppugnavit: & ipſe rex ad Corinthum cæſus.
Cum hoc eodem rege Iudæi,& Machabæi, fœdus iniiſſe cenſentur,qua de relib. Machab.
27. ACROTATVS F. ad Megalopolim ab Ariſtodemo tyranno interfectus.
28. AREVS, alter, F. qui vix octuennis ex morbo periit.
29. LEONIDAS, Cleonymi, quem Areo poſthabitum diximus,F. decrepitus iam ſenex, & luxu corruptus,à Lacedæmonijs traditum regnum accepit.
30. CLEOMBROTVS, Leonidæ gener, quùm ſocero, Lyſandri inimici inſtigatione regnum eſſer abrogatum,ſuffectus eſt.
Sed LEONIDAS, iterùm, ex Tegeâ Arcadiæ,quò ſe in exſilium contulerat,revocatus,regnat: & Agidem,regem alterum,interficit.
31. CLEOMENES, Leonidæ F. Cleonymi Nepos, REX POSTREMVS. Pauſaniæ veteris æmulus; & tyrannidis appetens, EVRYDAMIDA, alterius familiæ rege,etiam-dum puero, per venenum ſublato,mercenariâ Ephororum operâ, principatum in Epiclidam (Plut. Euclidam) fratrem ſuum, tranſtulit. Et fractâ Senatus Ephororumque auctoritate ... nomos, sive patriarum legum ... tuit. Et commiſſo quidem circa Dymes ... tras, prœlio, Aratum Achæorum du... ſed Antigono, Macedonum rege ... A... xilium adducto, non modo victor ... triâque excidit. fratre Epiclide etiam p... cæſo.
Ipſe in Ægyptum ad Ptolemæum pro... que ob perfidiam,cum omni familia interfec... à Ptolemæo Philopatore filio.
De quo Plutarc. Cleomenes intereà ex Peloponneſo in Ægyptum fugiens, quò matrem Crateſicleam,cum pueris,obſides miſerat; amice ab ... acceptus eſt, non ſine ſpe ſui in regnum reſtitu... Quod quidem promiſſum, cum mors reg... mæi ſenioris,tum flagitia Philopatoris ab... ille,ex deſperatione, cum paucis in reg... caput conſpirans,& convictus,an. regni XVI. Alexandriæ ſe ipſe interfecit. Eiuſque corpus cute ... tractâ nudatum, & in crucem ſublatum eſt ... verò, cum matre, necari iuſſi.
Ex eo, Spartani regio imperio parére deſierunt; veteribus,an nouis? liberæ reipublicæ ... tis, Antigono victore, (qui & ipſe, pulſis e ... cedoniâ Barbaris, pòſt obijt) concedente, in ... ſterum uſuri.

PROCLIDÆ REGES.

Nunc & alteram, PROCLIDARVM ſcilicet, familiam, breviter perſtringamus.
1 PROCLES, Ariſtodemi iunior F. Euryſthenis frater.
2. SOVS F.
3. EVRYPONTES F. Quem eò gloriæ perveniſſe tradunt,ut omnes deinceps, ex ea familià, Eurypontidæ,pro Proclidis, ſint appellati.
4. PRYTANIS F. Sub quo primum Lacedæm. adverſus Argivos, odium,
5. EVNOMVS. F.
6. POLYDECTES F. frater Lycurgi conſanguineus.
7. CHARILLVS, al. CHARILAVS F. Poſtumus, qui Argivorum agrum populatus, expeditionem adverſus Tegeatas ſuſcepit.
8. NICANDER F. Quo rege, facinus illud in Teleclum,alterius familiæ regem,à Meſſenijs,in Templo Dianæ Limnetidis,perpetratum eſt.
9 THEOPOMPVS F. Sub quo Lacedæmonij, cum Argivis de Thyreatide regione dimicarunt.
10. ANAXIDAMVS, Zeuxidami F. Archidami Nep. Theopompi Pronep. Sub eo Meſſenij, iterum à Lacedæmonijs bello victi, è Peloponneſo deceſſere.
11. ARCHIDAMVS F.
12. AGASICLES F.
13. ARISTON F. virtutis opinione illuſtris.
14. DEMARATVS F. Quem Cleomenis,vi, è priore ſamâ à r... nvi... & inconſulta patris Ariſtonis, qui, quod ſeptimeſtri partu editus fuiſſet, filium eſſe ſuum olim negârat) præcipitantia, & Pythiæ auro corruptæ mendacium, regni poſſeſſione evertit. & ad Darium Perſarum regem, profugere impulit. de quo inf. ſub Xerxe.
15. LEOTYCHIDES, Menaris F. Agidis Nep. Demarato ſuffectus.
Is unà cum Athenienſibus,facinori ad Mycalen edito interfuit. & ob munera ab Aleuadis accepta, ne Theſſaliam totam, ... die dictâ in ius vocatus, ultrò Tegeam ad ... Palladis Templum ſupplex confugit.
16 ARCHIDAMVS alter, Zeuxidami F ... dæ Nep. Is licet ſervandi inter Peloponneſios ... Athenienſeis federis cupidus, Atticam ... riâ fere incurſatione vexavit. & Plat... ſibus amicas, occupavit.
STENELAIDAS verò Ephorus, belli Peloponneſiaci incentor fuit. quod quidem bellum Græciæ ſatis pro tempore firmam, ex ... PHILIPPVS Macedo, iam longo civil... bilitatam,mòx & penitùs proſtravit.
17. AGIS F. Qui Eleos, diſſidijs inter ſe factionibus diſtractos, tertio bel... ad ... leges adegit. *Vt finitimis libertatem redderent. ... bis ſua mœnia demolirentur. & Lacedæmonijs in Olympiâ rem ſacram Deo faciendi, eo ... mine dimicandi,copiam facerent.* Hinc ... Atticam ... & continuatio ... lo; profligatâ denique ad Ægos-potamos Athenienſium claſſe, ipſe, cum Lyſandro, ... fuit, ut Athenas, licet dedititias, funditus ev... dis expo... er...
18, AGESILAVS, Agidis frater. Qui L...

fratris filio, hoc nomine antelatus eſt; quòd pater ex ſe natum initiò non agnórat; quamvis eumdem moriens ſuum eſſe palàm profeſſus eſſet. Is Lacedæmonijs perſuaſit, ut bellum regi Perſarum in Aſiâ faceſſerent. ubi multa præclarè geſsit, non ſine maximâ fiduciâ regni Perſarum potiundi. Sed revocatus, Athenienſeis & Boeotios (qui auro Perſico corrupti, bellum Lacedæmonijs indixerant) gravi ad Coronéam prœlio vicit. Huc acceſſére Bellum Corinthiacum, & pugna Leuctrica. illud Lacedæmonijs glorioſum; hæc ſummè exitioſa. Tandem ille militiâ in Ægypto (quò ſuppetias Tacho & Nectanabidi, regibus, ierat) variè & feliciter perfunctus, in portu Menelai, qui Cyrenas inter & Ægyptum iacet, rediens, & in morbum implicitus, deceſſit.

19. Archidamvs F. Sub eo, Bellum Sacrum; cuius auctores Phocenſes, Templi Delphici expilatores; & Thebani, quaſi ſacrilegij ultores. Ipſe in Italiam Tarentinis opitulatum profectus, à Meſſapijs cæſus eſt: & quòd ſacrilegis Phocenſibus impenſiùs faviſſet, tumuli expers iacuiſſe exiſtimatus.

20. Agis F. in pugnâ contra Macedones, & Antipatrum, Alexandri Magni, in Aſiâ tunc abſentis, ducem, ad Megalopolim, glorioſâ morte occubuit.

21. Evdamidas, Agidis frater minor.

His, iam commemoratis regibus, à Pauſaniâ adduntur: -

Agis, Eudamidæ F. qui à Mantinenſibus, ſocio Achæorum exercitu, quem Aratvs adduxerat, victus & cæſus eſſe traditur.

Evrydamidas, Agidis F. qui à Cleomene, altero rege, per venenum ſublatus eſt.

A Plutarcho verò, hâc ſerie memorantur.

Archidamvs, Eudamidæ F.

Evdamidas, Archidami F.

Agis, Eudamidę F. &

Archidamvs, Agidis frater. qui ſub Cleomene, ultimo alterius ſtirpis rege, ab invidis cæſus ſit.

Exoleſcente iam-rum, ut dixi, Heraclidarum regno: & Lacedæmonijs ad libertatem, & ad vetera, an nova! reip. inſtituta relapſis.

Hæc ſub unum conſpectum data, ut Temporum, rerumq́ue geſtarum ſeries magis ſit perſpicua.

Circiter hoc tempus Dercyllvs 30. Aſſyrior. rex, ann. 40.

REGNVM EPIROTARVM.

2852. | Sub annum Samuēlis Iudicis iv. Epirotarum regnum, initijs altiùs repetitis, ſic exortum, inclaruiſſe perhibetur. | 1098.

Æacvs, Iovis, ex Æginâ Aſopide, filius, liberos ex Eudeide, Chironis filiâ, ſuſtulit, Telamonem & Pelevm: & ex Pſamathe Nereide, Phocvm.

Ex Tevcro, Telamonis & Heſiones Troianæ filio, Teucridæ reges, in Cypro, ad Euagoram uſque regnum perſeverârunt.

Pylades, Phoci pronepos, Criſi nepos; & Strophij, ex Anaxibiâ Agamemnonis ſorore, filius; Neoptolemum, Pelei nepotem, poſteà interfecit; ut, inter cæteros, Phocum proavum ulciſceretur, quem Telamon & Peleus, fratres, diſci iactu, per invidiam interemerant.

Epevs etiam, equi Duratei apud Troiam fabricator, Panopei filius, & Phoci Nepos fuit.

Idem Phocvs, ſive eius poſteri, Phocidi regioni, in quam cum Æginetis tranſmiſerant, nomen indidiſſe traduntur.

A Peleo autem, maximo natu, Epirotarum reges orti.

Ille ex Thetide, Nerei filiâ, Achillem ſuſtulit.

Huic, ex Deidamiâ, Lycomedis, Scyriorum regis, filiâ, Pyrrhvs, qui & Neoptolemvs, genitus eſt.

Is, capto Ilio, in Theſſaliam (cuius partem non [illegible]am, Phthiotidem, Evrytion, Actoris F. Peleo apud ſe exſulanti, ceu dotem Antigones filiæ, conceſſerat) redire nolens; claſſe in Epirum adpulſâ, ibi ſuadente vate, Heleno, Priamide, habitavit. (ubi anteà Chaones, & deinde Moloſſi regnárant: & Plutarc. Theſproti) Et ex Andromache, Hectoris viduâ, Molossvm, Pielvm, & Pergamvm ſuſcepit. (Iuſtin. tradit, ex Lauaſſâ, Herculis nepte, alios liberos, iix. ſuſtuliſſe.)

Ex illis, Pergamvs in Aſiam traiecit: & victo Ario, Teuthraniæ principe, civitati de ſuo nomen impoſuit. Vnde Pergameni reges.

Helenvs (qui mortuo, per Oreſtæ & Pyladis inſidias, apud Delphos, Pyrrho, (propterea quod Hermiones, Menelai & Helenę filiæ, Oreſti pactæ, nuptias occupâſſet) Andromachen ſibi, cum Chaonum regno, adſciverat; & ex eâ Cestrinvm genuerat) moriens, Moloſſo, cui datus fuerat curator, regni ſucceſſionem reliquit. Pielo tamen, qui in Epiro remanſerat, Pyrrhvs, Æacidæ F. eiuſq́ue maiores, & poſteri, genus ſuum, ceu auctori, acceptum tulerunt.

Inf. de Æacidis, Moloſſorum eorumdemq́ue Epirotarum Regibus, plura, & certiora.

Regnum hoc Pyrrhidarum, ſive Epirotarum, ad Tarypum uſque (al. Tharymbam. al. Tharytam) ab uno tantùm rege continenter adminiſtratum fuiſſe traditur. Et quùm interiecti reges, licet feroces; opibus tamen factiſq́ue obſcuriores fuiſſent; (Pauſan. A Tharypo, uſque ad Pyrrhvm, Æacidæ F. xv. ætates ait interceſſiſſe) Tharytam (Iuſtin, Arrybam) ſcribunt, primum, famæ celebritatem ſibi parâſſe: quòd ipſe, Athenis eruditus, moribus Gręcis & litteris, legibuſque humanioribus, civitates expoliſſet.

Huius F. Alcetas, liberos habuit, Arybam, & Neoptolemvm. Et Arybæ quidem (qui & Arymbas) Æacides F. à quo Pyrrhvs, & Deidamia, & (Plutarc.) Troas, filiæ fuére.

Neo-

NEOPTOLEMO verò, ALEXANDER: qui regnum poſt patrem tenuit. & bellum in Italia gerens, apud Bruttios interijt. Et

Filiæ; TROAS, (Plut. Arybę uxor) & OLYMPIAS Alexandri Magni mater.

ALEXANDRO illo mortuo, ÆACIDES,

PATRUELIS, regnum capeſſivit.

Et quùm Olympias conſanguinea; & Troadis matris eius ſoror, metu ANTIPATRI, rerum tum in Græciâ potentis, in Epirum, è Macedoniâ, reverſa eſſet; ipſe bellum adverſus ARIDÆUM, Alexandri Magni, ex aliâ uxore fratrem; & Macedones, eius cauſſâ, ſuſcepit. Atque ita populum bellis fatigando, & Olympiadis crudelitatem fovendo, civium offenſam contraxit, & in exſilium actus eſt. Et, ut Pauſan. tradit, ommiſſo adverſus Philippum, Caſſandri fratrem, ad Oeniadas, prœlio, ex vulnere deceſſit: PYRRHUMQUE bimulum regno reliquit.

Plutarch. Æacidâ per ſeditionem exacto, ait, à Moloſsis filios Neoptolemi arceſsitos eſſe; qui comprehenſos Æacidæ amicos interfecerint.

Pauſan. verò, ab Epirotis Alcetam, Arybæ F. fratrem Æacidæ natu maiorem, (quem ob immoderatam iracundiam pater antè à ſe expulerat) regem fuiſſe deſignatum. qui mòx ab ijſdem, quòd in ſe fureret, cum liberis ſit obtruncatus.

PYRRHUS autem, quùm ab adverſarijs & populo, propter odium patris, ad necem quæreretur; furtim ſubtractus, & in Illyrios, ad regem Glaucum (cui Beroë, ex genere Aeacidarum, uxor eſſet) delatus eſt, ibique educatus: & ut annum XII. attigit, ab illo cum copijs in Epirum reductus.

Iuſtin. ait; Epirotas ipſos, odio in miſericordiam verſo, iam duodecennem in regnum revocáſſe: datis tutoribus, qui regnum, uſque ad adultam eius ætatem, adminiſtrarent. Et Pauſan. Interfecto Alcetâ, revocatum tradit. & regno nequedum confirmato, quùm ingrueret in ſe, cum Macedonum exercitu, Caſſander, in Aegyptum, ad Lagi F. PTOLEMÆUM, ſe recepiſſe, à quo & filiam in uxorem acceperit, & Aegyptiâ claſſe ſit reductus.

Addit Plutarc. Quùm, eo in Illyrijs apud Glaucum abſente, Moloſſi iterùm ſe Neoptolemo permiſiſſent; regno exutum, ad Demetrium, Antigoni F. qui Deidamiam, ſororem ipſius in matrimonio habebat, confugiſſe: atqe inde, ceu obſidem pacis, ad Ptolemæum, in Aegyptum navigáſſe. Atque ibi BERENICES, ex Philippo, priore marito, filiam, Antigonen, duxiſſe.

Unde à pecuniâ, & copijs inſtructus, & in Epirum remiſſus, cum Neoptolemo fœdus amicitiamque, partito inter ſe regno, inierit. Quem tandem detectis in ſe inſidijs, paullo-pòſt occiderit: & ſolus, non illubentibus Epirotis, regnárit.

Ipſe ex diverſis uxoribus, hoſce habuit filios;

PTOLEMÆUM, ex Antigone. Ex Lanaſſâ, Agathoclis Syracuſani, ALEXANDRUM.

Ex Bircennâ, Auteleontis, Pæonum regis, filiâ, HELENUM.

Et ex ijs primum, regni cuſtodem reliquiſſe: cæteros, longinquæ ad Tarentinos, in Italiam, Siciliamque, expeditionis ſolatia, ſecum abduxiſſe traditur.

PTOLEMÆO deinde filio, in quodam cum Lacedæmonijs conflictu, occiſo; haud ita multo-pòſt ipſe ad Argos, in Peloponneſo, lapidis è muris ictu, interijt.

HELENUS verò, à victore Antigono, in Epirum, cum inſepulti patris oſſibus, remiſſus eſt.

Iuſtin. l. 26. ALEXANDER, inquit, rex Epiri, ulciſci mortem patris Pyrrhi cupiens, fineis Macedonum depopulatur. Adverſus quem à Græciâ reverſus Antigonus, quòd tranſitione militum deſtitueretur, regnum Macedonum, cum exercitu, amittit. Eius autem F. DEMETRIUS, patre abſente, & reparato exercitu, non ſolùm amiſſam Macedoniam recepit; verùm Epiri etiam regno Alexandrum ſpoliavit.

Hic autem quùm exſul ad Acarnanas confugiſſet; non minore Epirotarum deſiderio, quàm ſociorum auxilio, in regnum reſtitutus eſt.

Sed Epirus tota mòx in Macedonum, & dein, everſo horum imperio, in Romanorum poteſtatem recidit.

Sed hæc, ſuis quodque locis, exactiùs.

ALTERA CORINTHIORUM DYNASTIA.

2853. | Anno Samuëlis V. altera etiam apud Corinthios Dynaſtia exordium cepit. | 1097.

Quùm DORIDAS, & HYANTHIDAS, Propodæ FF. poſtremi prioris Dynaſtíæ reges, Dorienſibus adverſus Corinthios belligerātibus, ALETI Heraclidarum uni, regnum tradiderunt; ipſi, populo licet in exſilium pulſo, in patriâ manere permiſſi.

Hic ALETES, Hippotæ F. Philantis Nep. Antiochi pronepos, Herculis abnepos, eodem pænè anno Corinthi regnat, quo Lacedæmone Euryſthenes. Luctator dictus; & Corinthum, vel reſtituiſſe, vel ampliáſſe creditus, annis pænè DCCCCLII. antè, quàm à Mummio Conſule Romano everteretur. Eius hi poſteri reges commemorantur.

2. IXION. 3. AGELAUS. 4. PRYMNIS, al. Prohymnis. Qui V. pænè ætatibus regnum tenuérunt.

5. Deinde BACCHIS. à quo Bacchiadæ dicti, ad Teleſten uſque: V. item ſæculis imperárunt, [illegible] ſcilicet,

6. EUDEMUS. 7. ARISTODEMUS. 8. AGEMON. 9. ALEXANDER. 10. Hinc, TELESTES.

(Quem Ariſtodemi filium. Pauſan. ab Arieo & Perantâ, per ſimultatem, interfectum tradit: & poſt eum, nullum alium regem eſſe creatum; ſed annuos magiſtratus, ex Bacchiadis, electos)

11. AUTOMENES.

Hi omnes

Hi omnes coniunctè annos, plus minus, CCCXXII. durárint, uſque ad annum O. C. MMMCLXXV. Scalig. duos addit reges, quibus tribuit annos XXX

Poſtmodò fuére Archontes, uti Athenis, ad annum O. C. MMMCCCLXIIX. Quorum numerus vix repentur.

De his Herod. l. 5. Quùm eſſet apud eos (Corinthios) Oligarchiâ; & ij, qui Bacchiadæ vocabantur, urbem incolerent, mutuaque inter ſe matrimonia contraherent. ex illis uni, nomine Amphioni, nata eſt filia clauda, Labda nomine. Quam cùm nemo ex Bacchiadis ducere vellet; Eetion, Echecratis Filius, à Lapithe ac Coeneo oriundus, (Laërtio, ex Heraclidarum genere) eam adſcivit uxorem.

Ex ijs natus Cypselus, eiectis Bacchiadis, & Corintho per vim occupatâ, tyrannydem invaſit.

Hic dum puer ad necem à Bacchiadis, oraculo quodam territis, quæreretur; & à matre in Cypſelâ, hoc eſt, menſurâ frumentariâ, (al. ciſtellâ) occultatus, vitæ periculum effugiſſet; Cypselus, ex eo caſu, dictus eſt.

Huic, quùm XXX. regnáſſet annos, Periander F. ſucceſſit. Qui Thraſybulo, Mileti tyranno, familiariter per nuntios utens, ab eodem, Segetis palàm in horto detruncatæ commento, perſuaſus eſt, ut ſtabiliendi imperij. eminentiſſimos quoſque è popularibus è medio tolleret. Quod exemplum, Tarquinius Superbus poſt ſecutus.

Idem cum uxore Meliſſâ, Procléi, (al. Patroclei) Epidauriorum tyranni, & Euriſthenéæ (quæ Ariſtocraris & Ariſtodemi, Arcadum ſive Meſſeniorum, filia & ſoror fuit) filiâ; quam ipſe à pellicibus inductus paullo antè necárat; etiam mortuâ coijſſe. & placandis eiuſdem mánibus, uti iactabat, matronarum & ancillarum Corinthiarum, quas egregiè ornatas in Iunonis Templum de compoſito accierat, direptas nudis veſteis, concremáſſe proditur.

Alij tradunt, mundum mulieribus ademtum, Olympiam, ex voto & victoriâ, ceu donarium, miſiſſe. Atque adeò cum matre Crateâ, libidinoſâ feminâ, inceſtam ſtupri conſuetudinem habuiſſe.

Quùm is duos è coniuge filios haberet, Cypselum & Lycophronem, ſtolidum, & prudentem: hunc, quod matris mortem fletu proſequeretur, abdicavit, & in Corcyram relegavit. Vbi quùm à Procleo avo exſul in patris odium accenderetur; & viciſſim à patre ad tyrannidem capeſſendam arceſſiretur; à Corcyréis interfectus eſt.

Pater primus, armato ſatellitio ſtipatus inceſſit; & magiſtratum ad inſolentem tyrannidem tranſtulit; quam XL. annis exercuit, & pæne octogenarius obijt. ante Olympiad. XLIX. Sive XLI. ante Croeſum annis.

Quidam non hunc Corinthium, ſed alium quemdam Periandrum Ambracioten, è VII. Sapientum numero fuiſſe putárunt.

Pauſan. tradit, patrem eius Cypſelum, unum ex poſteris Melanis (Antaſſo geniti) fuiſſe, ſextum à Gonoëſſâ, Sicyonis filiâ.

Melas autem ille, quantumvis Dorienſibus, in bello, adverſus Corinthios auxilium tunc tuliſſet; & ab Alete nihilo minus victore, ex oraculo, ad alios Græcos, è Corintho, priùs ſecedere iuſſus eſſet; obſequio deinde, & precibus effecerat; ut ad idem cum reliquis incolendi ius admitteretur.

Cuius imprudentiæ, an facilitatis! pœnas poſteri luerunt.

Periandri Nepotes, ſi qui relicti, ex oraculo, regno, quod patri & ſolis filijs promittebatur, ſunt excluſi.

Poſt hos itaque reges & Archontes, Conſules & magiſtratus annui apud Corinthios ſunt inſtituti.

ELEORVM REGNVM.

Verùm ut Peloponneſum, cum ſuis regnis, quaſi totam unâ narrationis ſerie complectamur, Eleorum originem, principes & res cum vicinis geſtas, breviter delibare hoc loco conſtitui.

Elis, autem, ſive Eléa regio, tota erat ora maritima, quæ Achaiam inter & Meſſeniam eſt: Et in mediterraneis, Arcadiam ad Pholoen ſitam, Azaneſque & Parraſios attingit.

Quùm itaque inter V. Peloponneſiorum populos, Arcades quidem & Achæi, Indigenæ; reliqui verò, Dores, cum Corinthijs & Eléis, peregrini & advenæ ſint exiſtimati; tum Eléos ex Calydone & Ætoliâ huc tranſijſſe certum eſt.

1. Æthlium, Iove, & Protogenéâ, Deucalionis filiâ, genitum, hâc in regione, quæ Elis poſtmodò dicta, primum regnáſſe perhibent.

2. Endymion F. ex Calyce Æoli, qui fuit Hellenis, qui Deucalionis, qui Promethei. eductis è Theſſaliâ Æolenſibus, in Elidem tranſmigráſſe; & ex Iphianaſſâ, Pæonem, Epeum, & Ætolum, mares; atque Eurycydam filiam progenuiſſe proditur.

Ex quibus Ætolus, Pleuronis, & Calydonis pater, Terræ anteà Curetidi, Ætoliæ; & Pæon, alteri terræ, quæ ſupra Axium flumen eſt, Pæoniæ nomen, indiderint.

3. Epeus F. ſucceſſit: qui curuli certamine, in Olympiâ, filijs à patre, in regni præmium, propoſito, palmam abſtulerat. Ab illo ij, quibus imperabat, primùm Epéi ſunt dicti (Plin. l. 4. c. 5.)

Hoc regnante, Oenomaus Alexionis (al. Martis) F. haud procul a Piſæâ princeps, à Pelope, Lydi (al. Tantali Phrygis) F. ex Aſiâ digreſſo, regno eſt exutus. Qui Piſæ potitus, Olympiam quoque, Piſææ finitimam, ab Epéi ditione abſtraxit.

4. Ætolus, Epéi frater, quòd Apim Iaſonis (al. Phoronei) F. per imprudentiam interfeciſſet, è Pelopon-

Peloponneſo aufugere coactus, Tetræ continenti, Acheloo finitimæ, ad quam profugerat, nomen de ſuo impoſuit.

Hic, uti dictum eſt, Pleuronis & Calydonis Pater: Agenoris (ex Pleurone) avus; Parthaonis, & Demonices (ex quâ, & Marte, Thestivs & Evenvs) proavus, Oenei abavus, Meleagri & Tydei atavus, Diomedis tritavus fuit.

5. Elevs. Eudymionis II. ex Eurycydâ filiâ nepos, patre Neptuno. Ab eo, pro Epéis, Eléi ſunt nominati. Hic ex Anaxirhoâ, Coroni filiâ, unicam filiam Hyrminam reliquit.

6. Avgeas F. Hic Colchicæ expeditioni, cum Iaſone & Argonautis, interfuit. eiuſque ſtabula, fimo boum oppleta, immiſſis fluminibus, expurgavit Hercules. & ob negatam laboris mercedem in eumdem bellum movit. Et occiſis per inſidias Evryto & Cteato, germanis, Elenſium ducibus, Actoris & Molones filijs, (quem quidem Actorem, Apollodor. Augeę fratrem facit: Pauſan. verò, Phorbantis filium, Lapithæ Nepotem, matre Hyrminâ, Elei filia) urbem Elidem tandem cepit. & Phylevm, eiuſdem Augeæ F. (quem pater ob propenſius in Herculem ſtudium, ab Elide faceſſere iuſſerat) in regnum reſtituit.

Pauſanias vult Augéam impunitum abijſſe; & Philéo in Dulichium digreſſo, ætate interim provectum obijſſe.

7. Agasthenes alter Augéæ Fil. Eleorum imperium init.

Actoris itidem Nepotes, Amphimachvs & Thalpivs. (Ille Cteati, ex Theronice; hic Euryti, ex Theraphone, gemellis ſororibus, Dexameni, Oleniorum principis filiabus; liberi) regni participes fuére. Et paullo-pòſt dimidiæ claſſis parti, quæ universè xl. erat navium, in Troianâ expeditione, ceu duces, præfuere. Homer.

8. Polyxenvs F. qui unà cum Dióre, Amarynceei F. alteras xx. naves, ex ijs, quas Eléi Agamemnoni auxiliareis ad Troiam miſére, duxiſſe, ab eodem Homero memoratur, Catalogo.

9. Amphimachvs F. 10. Elevs F.

Quo regnante, Dorienſes, cum Ariſtomachi liberis, claſſem, quâ in Peloponneſum redirent, adparárunt. Et Oxylvm, Andræmonis F. Thoantis, qui Hyllo conſobrinus fuit, Nepotem: cuius, ſeu Trioculi, operâ & ductu uſi fuerant, uti d[illegible] eſt; Elidis regno, ex pacto, (ſupra ius, quod prætendebant, ex ſingulari cum Dio certamine, quæſitum) donárunt.

Hic Ætolos populareis in parem iuris & libertatis conditionem, æquabilemque agrorum poſſeſſionem, ad Eléos deduxit.

Quùmque unum ex Pelopidis in ſocietatem adſciſcere oraculo monitus eſſet; Agorium, Damaſiæ (al. Damoſij) F. Penthili nepotem, & Oreſtis Pronepotem, cum aliquantâ Achæorum manu, ex Helice, ad ſe arceſſivit.

Poſtquam enim Iones, adventantibus Heraclidis, è Peloponneſo deceſſérunt; Achæi, cum regibus, in maritima eorum opida immigrárunt. ſummamque inter eos potentiam nacti ſunt Tiſameni liberi, Dæmenes, & Sparton, Telles, & Leontomenes. Cometes verò, natu ex Tiſameni filijs maximus, iam antè navibus in Aſiam tranſiectat.

12. Laias, Oxyli F. Cuius poſteri, incertum, an regnárint.

Ex eâdem tamen familiâ, poſteà, Iphitvs, Praxonidæ F. Olympicum agonem, iam per annos, plus minus. cd. (ab Atreo uſque, qui cum Pelopi patri ludos funebreis faceret, hoc ſacrum eodem loco inſtituerat; & Hercules in ludicro, omnis generis certaminum victor tunc exſtiterat) deſitum, intermiſſumque reſtituit.

Hactenus de Regnorum profanorum, præſertim apud Græcos, initijs, & inclinationibus: quæ in poſteriorum Iudicum tempora incidiſſe putantur. Quæq; magno labore & iudicio collecta, non minori erunt uſui Philologis, ad reconditiorem Veteris hiſtoria cognitionem.

Nunc ad res Hebræorum redeamus.

RES GESTÆ SVB SAMVELE IVDICE

Victores Philiſthæi, ob Arcam ſacram, quæ ſecundo prœlio in
2848. eorum poteſtatem venerat; & in Azotum tranſportata, & in Tem- 1102.
plo Dagonis ab ijs fuerat, ad Tropæum, aut veriùs Ludibrium,
collocatam irreverentiùs habitam: varij mòx cladibus:

Primum, Dagonis, Dei, ſcilicet! tutelaris, ruinâ mutilatione.

(Dagon ille Idolum erat, quod ab umbilico, piſcis, infernè; ſuprà, hominis, figuram præferret. Truncatis itaque brachijs & capite, piſcis figura remanſerat. (Hebræi, Daga, piſcem vocant: & diminutè Dagon.)

Deinde noxijs murium, per agros, eroſionibus. dyſenteriâ, alijſque morborum arcanis, & crebris mortibus, divinitùs adflicti, atque adeò compulſi.

Quòd Arcâ, per alias viciſſim regionis civitates, Getham, Aſcalonem, Accaronem, pervagante, & ſecum parem cladem paſſim importante; quaſi tributum à ſingulis, quamdam violati numinis, pœnam, exigi animadverterent: Eam confeſtim, & procul à ſe ablegandam, ex primatum ſuæ Pentapolitanæ gentis conſilio, Augurumque decreto, iudicárunt.

Illam itaque, vii. quàm capta fuerat, menſe, novo vehiculo impoſitam; & à bubus fœtis, quarum vitulos domi recluſerant, devehendam; non ſine muneribus, Anis & Muribus aureis, tamquam quibuſdam cladis acceptæ, & diuinæ vltionis, monimentis; ad confinia terræ Iudææ dimiſérunt. Satrapis

trapis è longinquo comitantibus. Qui inſolito rei miraculo, quòd pecudes, nullo rectore, nec ullo fœtûs relicti deſiderio, iter in fineis uſque Hebræorum direxiſſent; religioſum officium præſtitérunt.

Bethsamitæ, qui primi ex agris, ubi frumenta metebant, adventantem; & in fundo Ioſuæ, Levitæ & concivis, ſiſtentem, Arcam proſpexerant; ingenti cum gaudio, ruere & exſultare cæpérunt: & conciſis plauſtri lignis, boves Palæſtinas, quæ iugo & oneri fuerant ſubiectæ, holocauſti vicem, Domino immolárunt. Et palàm, edito de ſaxo, unà cùm Arcâ, expoſitis, Provinciarum Urbiumque gentis Palæſtinæ donarijs; feriendis victimis, epuliſque indulſérunt.

Cæterum ex ijs, LXX. Viri (quòd vel nudam Arcam curioſiùs inſpexiſſent; vel profanis manibus contrectare auſi eſſent) ſubitâ plagâ divinitùs ſunt interemti. (Idque eo in populo, qui L. hominum millibus conſtaret. Alijs. LXX. Viri, primarij; quique meritis & gloriâ, L. millia popularium æquarent.)

Unde miſſis illi in Cariath-iarim, vicinum oppidum, nuntijs, orárunt; ut Arcam, à Palæſtinis remiſſam, ad ſeſe traducerent. Ubi in domo Abinadabi, Levitæ, filio eius Eleazaro cuſtodiæ præfecto, per annos XX. in Gabaâ, colle, perſtitit.

(Genebr. Non tantum, ait, ann. XX. ibi manſit, donec à Davide efferretur; (ut vitioſe colligunt Hebræi, 2. Reg. cap. 6.) Verùm iam-tum etiam prætererant anni XX. quum Samvel Iudicis munere fungens, concionem illam habuit, de quâ, 1. Reg. 7. c.)

2868. | Et poſtea-quam totidem iam annis res Hebræorum à bello quietæ; & Numine utcumque, ob populi reſipiſcentiam, pacato, tutæ eſſe viderentur: | 1082.

Samvel occaſionem ſe nactum ratus, eos & ad puriorem Dei cultum; & ad ſolidam à perpetuo hoſte libertatem, cohortandi. ſimul-atque peregrina Baalis & Aſtarthes idóla, non ſine deteſtatione, eliminaſſent: univerſum Iſraelitarum cœtum, publicæ ſupplicationis ergò, in Maſpham convenire iuſſit.

Ubi dum, hauſtâ aquâ, animorum demiſſionem teſtati, Deo libarent: & non ſine veteris culpæ agnitione, uberrimis lacrymis, & diurno ieiunio ſe macerarent: Ipſeque Samvel privatas civium contentiones, ex æquo & bono, diiudicaret:

Ecce, de-repente, Philiſthæi, ut nec-opinos opprimerent; magno cum exercitu, proximè adventare nuntiantur.

Et vix Samvel, à trepidantibus, ad preces, pro ſe, Deo fundendas ſollicitatus, agno lactente fecerat, & egregiè litarat: quum illi, acie explicatâ, & impetu facto, in Iſraelitas feruntur.

Sed quùm non minus improviſus de cœlo favor adfulgeret; & Deus pro ſuis pugnans, magno tonitruum fulminumque deſuper fragore, inſultanteis adverſarios exterrefeciſſet:

(Ioſeph. Ipſi, terrâ ſub pedibus movente, veſtigia vix figerent; aut in repentinos hiatus prolaberentur; & ignitis fulgetris oculos manuſque ambuſti, arma vix tractare poſſent.) Atque ideò in ſolâ fugâ ſpem omnem ſalutis ponerent;

Samvel, celeriter eductis, ex urbe Maſphâ, quam obſidione vallatam iam-nunc tenere putabant; Iſraelitarum copijs; in perturbatos irruit. & plurimis cæſis, reliquos ad Beth-choram (quaſi, ſtationem Chorræorum,) eſt perſecutus.

Ibique defixo victoriæ ſuæ, fugæque hoſtilis, inter Maſpham & Senam, (B. Aug. l. 17. c. 7. Inter Maſpham, novam & Veterem) Termino, qui tropæi vicem eſſet; eum, Auxilij Lapidem, (Abienezer) è re natâ appellavit.

Atque itâ, alternante vices Deo, inveterata & infracta hactenus Philiſthæorum ferocia, multis deinceps prœlijs edomita, in parteis victoris tranſijt.

Et ager omnis, quàm latè inter Getham & Accaronem patet; cum Urbibus, Tribui olim Danicæ attributis, tàm feliciter armis receperatus eſt; ut reliqui Chananæi præclarè ſecum agi exiſtimarent, ſi fidam cum Hebræis pacem colerent.

Samvel intereà Iudicis conventibus, ceu Foris, Bethelæ, Galgalis, & Maſphæ, urbibus opportunis, conſtitutis; quamdiu per ætatem licuit, eos obibat, & iura populo reddebat. ſtato nihilo minus Ramathæ, urbe natali, domicilio, & tribunali. Atque adeò Altari ibidem (ubi ipſe Sacerdos, poſt Helim; vel alterius ſacerdotis operâ, divinis ſacrificijs vacaret) inædificato. quòd Arcæ, ſive Tabernaculo, ſtabile nequedum domicilium eſſet.

2874. | (Huius Iudicis anno XXVI. Latinus Silvius, VI. Latinorum rex, ann. L. Dionyſio, LI. | 1076.

Ab eo aliquot coloniæ deductæ, Latini priſci appellati. Livius.)

2880. | Samvel, iam ævo gravis, anno Principatus, ut quidam volunt, XXXII. & ultimo.) | 1070.

Filios ſuos, Ioelem et Abiam, vicem ſuam, populo præeſſe, & ius dicere iuſſit in Berſabeâ. (Ioſeph. ut partitis operis ac regionibus, alter in Bethelis; alter in Barſabe, ceu Iudices, præſiderent.)

Illi verò à paternâ probitate degeneres, præ avaritiâ, & munerum illecebris, iudicia pervertebant.

Hic finis Iudicum in Rep. Iſraëlit. Quos coniunctè CCCLXXXXVI. *ann. præfuiſſe, & Remp. Hebræorum adminiſtráſſe, peritiores tradiderunt. quos ſequimur, & ſic ann. colligimus.*

Moyſes, 40. Joſua, 27. Othoniel, 40. Aioth, 40.
Barach & Debora, 40. Gedeon, 40. Abimelec. 3.
Thola, 23. Iair, 22. Interregn. antè Iephthen, 18.
Jephthes, 6. Abeſan, 7. Aialon, 10. Labdon, 8.
Heli & Samſon, 40. Samuel, 32.

SVMMA, CCCXCVI. *Ann.*

Ioſeph. ijs tantum tribuit, CCCLVI. ann. Alij, CDXVI.

A Samuele, ad mortem Saulis (Actor. 13.) ann. XL. numerantur. Sed antè ipſum Saulem, filij Samuelis, aliquot procul-dubio annis, mandatam à Patre reip. curam geſſiſſe cenſeantur. qui ſub illis XL. Samuelis annis, comprehendi debeant.

Et ab eodem, ad Exſcidium Templi, anni ſint DXIII. quot regnum Hebræorum ſtetit.

His Iudd. annis, ſi adijcias XL. Saulis, & totidem Davidis, (3. Reg. 2.) & IV. Solomonis (3. Reg. 6.) uſque ad inchoatum Templum; colliges CDLXXX. ann. quos ab Egreſſu Iſraelitarum ex Ægypto, ad IV. Solomonis, numerat Liber III. Regum, cap. VI.

BIBLIOPEGO

Hæc ſubiungantur ſub finem paginæ 145. Tom. 1.

Petav. nupero Lib. de Temp. doctrinâ: Intervallum ab Exodo, ad Templi Conditum, annis definit dxx. Ita ut ad ſummam illam, quæ 3. Reg cap. 6. expreſſa videtur (480. annor.) xl. tantùm adijciantur.

Spatia autem hæc ex ſcripturis concepta.

Moysi tribuuntur xl. anni. Servituti primæ Meſopotamenæ, iix. anni. Inde Iudices, & Servitutes reliquæ, ad uſque Iairem, incluſivè, 341. ann.

Pôſt, extritis Servitutis V.ᵃ & VI.ᵃ ſpatijs, ſequuntur; Iephthe, Abeſan, Ahialon, Abdon, Samſon & Heli, (quibus ambobus xl. anni imputentur.) Totidem, Samueli & Sauli. & totidem Davidi.

Colliguntur Ann. 406.

Ioſue itaque, & Senioribus, qui poſt illum vixérunt, anni aſſignentur, 24.

Emergent universè dxx. anni hâc ſerie.

Nomin.	Ann. quib. præfuér.	Ann ab Orb. C.	Ann. ant. Nat. Chr.
Moyſes	XL.	2453.	1531
Ioſue	XIV.	2493.	1491
Seniores	X.	2507.	1477
I. Servit. Meſopot.	IIX.	2517.	1467
Cihoniel	XL.	2525.	1459
II. Servitus	XIIX.	2565.	1419
Aod	LXXX.	2583.	1401
III. Servit.	XX.	2663.	1321
Debbora	XL.	2683.	1301
IV. Servit.	VII.	2723.	1261
Gedeon	XL.	2730.	1254
Abimelec	III.	2770.	1214
Thola	XXIII.	2773.	1211
Iair	XXII.	2796.	1211
V. Servit.	o o o.	ooo.	ooo
Jephthe	VI.	2818.	1166
Abeſan	VII.	2824.	1160
Elon	X.	2831.	1153
Abdon	VIII.	2841.	1143
VI. Servit.	o o o.	ooo.	ooo
Samſon	XX.	2849.	1135
Heli	XX.	2869.	1115
Samuel, & Saul.	XL.	2889.	1095
David	XL.	2929	1055
Salomon.	IV.	2969.	1015

Colliguntur Ann. dxx. Sic ille, quæ omnia cum noſtris confe- Lector, & expendat.

SECVNDA PARS TOMI I.

HISTORIÆ SACR. ET PROFANÆ.

AVCTORE ANDR. HOIO BRVG.

RESP. HEBRÆORVM, A IVDICIBVS, ad Reges tranſlatâ.

OMNI iam metu hoſtium, præſertim Allophylorum, vicinæ & ſemper-infenſæ gentis, remoto: & corruptis præ longâ rerum ſecundarum tranquillitate conſilijs: more vulgi (ſic Sulpit.) cui præſentia faſtidio; inſueta deſiderio ſunt;

REGIVM nomen, cunctis ferè liberis gentibus inviſum, Iſraelitæ deſiderabant: & non ſine exemplo amentiæ, præoptabant libertatem ſervitio commutare. Immemores divinæ ergà ſe in regendo providentiæ, qui Iudicibus hactenus, ceu vicarijs ab eo inſtitutis, aut Vindicibus ſuſcitatis, ſalutariter paruiſſent.

SAMVELEM itaque frequentes, & quidem natu maiores ex Iſraelitis, in urbe Ramathâ, circumſiſtunt. Vt quia ipſe iam ſenuiſſet; & filij eius, ob perverſam Iudicij rationem, degeneres, & imperio indignos ſe præberent; Regem ſibi daret, qui iura, more cæterarum gentium, moderaretur.

Quibus certè verbis, regem, vel ſcriptis & patrijs legibus ſolutum; vel ſuperiorem, efflagitare viſi ſunt: eidemque & belli, & iudiciorum, inter alia, principatum attribuere.

Cuiuſmodi poteſtas, non tàm à legibus, (quod hactenus in Iudicibus ſervatum) quàm ab arbitrio ipſius regnantis, penderet.

Proſpexerat olim Deus fore, ut Hebræi, in promiſſas ſibi regiones tranſgreſſi, Iudicibus, ſive Ariſtocratiâ, non contenti, regiam dominationem præoptarent. Ideoque Legem, inter cæteras, regiam ſanxerat, quâ uti deberent, ſi quando iſtiuſmodi regis habendi cupido ijs inceſſeret. quæque & rationem illius creandi, & creati iura, præſcriberet. (Deuter. 17.)

„ *In primis, ex eâdem gente, non alienâ, creari oportere, qui Iuſtitia adfiniumq́; virtutum ſtudio præditus eſſet.*

„ *Ne plus legibus, aut Deo ſaperet: nihilq́; ſine Pontificis Senatorumq́; ſententiâ agendum ſuſciperet.*

„ *Ne multis nuptijs uteretur; neq́; pecuniarum aut equorum copiam ſectaretur; & hâc externi ſplendoris ſuperbiâ ſuper fratres ſuos efferretur.*

„ *Privata commoda publicis ne anteponeret.*

Hebræi autem, præ immoderato mutandi in Rep. ſtatûs ſtudio, nec ſibi, nec regi futuro benè conſuluiſſe; ſed ſe cum liberis, ceu mancipia, veteri libertate exuiſſe, cenſeantur.

Quùm namque neque ſalubri Samuelis oratione; quâ regiæ & ſuperbæ dominationis, quam illi cum reliquis gentibus communem depoſcebant, incommoda exponebantur. Neque divinæ iræ denuntiatione (quòd homines mente corrupti, qui Deum, regem tàm beneficum, & præſentem, hactenus habuiſſent; nunc ſibi ex hominibus regem flagitare arguerentur) ab inſanâ voluntate, cuius vel ſera, licet irrita, eos pœnitudo in poſterum caperet; deterreri poſſent:

SAMVEL, cui conſultus Dominus, nihil vecordi genti, adverſum ſe, regem petenti; & inconſultæ temeritatis pœnas in ſe ſtatuenti; negandum eſſe reſpondiſſet. Eos, qui ad ſe rem novam poſtulatum venerant, domos ſuas dimiſit: & regis novi inſtitutionem alij & tempori, & loco, reſervavit. dum quem regem Deus dare vellet, cognoſceret.

SAVL I. REX ISRAELITAR.

ERAT eâ tempeſtate Vir quidam è Tribu Beniamiride, CIS nomine, Abielis F. Iemini abnepos; illuſtri morum & virium laude celebratus.

Huic filius erat, SAVL, qui ſuprà animi modeſtiam, formæque præſtantiam, ſtaturæ etiam eximiâ proceritate cæteros ſupereminéret.

Hunc Pater quùm ad aſinas, quæ à reliquo grege fortè deerrárant, indagandas miſiſſet; neque inveniri eæ poſſent; ipſe haud longè ab urbe Ramathâ iter faciens, ad Vatem (Samuelem) ſibi à Virginibus, aquarum egreſſis, demonſtratum, conſulendi cauſâ acceſſit.

Is autem pridie à Deo commonitus venturum ad ſe, eâdem craſtini horâ, Beniamiten, quem Regem & populi Servatorem creari, ungique vellet; indicto epulo convivas evocárat. & conſtitutum ſibi tempus, antè quàm accumberet, opperiebatur.

Summiſſè itaque à Saüle, ignaro, compellatus,

& de Vatis domicilio interrogatus, ſeque confeſſus; ad cœnam, quæ in Excelſo paraia erat, hoſpitem deducit. Et non aſinas tantùm, quas amiſſas quæreret, ſalvas eſſe; ſed omnia etiam omnium bona in eius poteſtatem fore denuntiat.

Quod ille de ſe prolixè, & ſuprà ſpem dici exiſtimans, qui infimo, inter cæteras Iſraelitarum Tribus, loco & genere cenſeretur; paſſus eſt nihilo minus ad convivium deduci; & honoratiſſimo, inter triginta. (Ioſeph. Septuaginta) convivas loco accumbere: & portionem carnium, regiam, à famulis, quibus ità imperatum erat, ſibi adponi.

Et quùm peractâ cœnâ, alij domum quiſque ſuâ cubitum diverterentur; ipſe, cum famulo, apud Vatem, in ſtratis pernoctavit.

Die autem illuceſcente, poſtquàm ſimul ex urbe egreſſi eſſent; & Samvel, remotis arbitris, ea quæ animo agitabat, perficere vellet; famulum quidem antecedere; Saülem verò, paulliſper iuſſit ſubſiſtere. Et è-veſtigio, effuſo è capſace olivo, caput eius perfudit; ſimulque, non ſine oſculo, regem ſalutavit.

Hunc ei à Deo honorem deferri pro Hebræorum tutelâ; quorum iniurias, bello Palæſtinis, alijsq́; finitimis hoſtibus, illato, ulciſci debeat. Cuius quiden rei certa hæc argumenta ſint, & præſagia.

Offenſurum ſe in itinere, ad Rachelis tumulum, homines duos, qui & inventas aſinas, & Patris de abſente filio ſolicitudinem, renuntient.

Indè ad Quercum Thaboris progreſſo, *obvios fore treis alios, qui panibus, vino & hordeo, onuſti, in Bethelam.* (Domum Dei, quæ erat in Sil *religionis ergô contendant: à quorum uno panes duos ſit accepturus.*

Tum ubi ad Collem Gabaæ, ſtationē Arcâ Dei olim nobilitatam, & à præſidiarijs Philiſthæis etiãdum inſeſſam, pervenerit; *Occurſurum ei ab Excelſo Prophetarum cœtum, laudes Dei vocibus modulatis, nervisq́; fidium, celebrantium.*

Eumq́; ibi divino ſpiritu adflatum, & de-ſubitò immutatum iri, ut unà cum cæteris in hymnos & vaticinas voces erumpat. Et quotquot id viderint, attoniti miraculo, dicant; *Quid hoc rei inuſitatæ in Ciſi filio!* Vndè hæc, minimè hereditaria, vaticinandi in eo facultas!

His dictis, Samvel àbſe iuvenem dimiſit. Eumque, quo pacto in Galgalis poſteà, conſtituto Comitiorum maximorum die, hoſtias pacificas temerè eſſet immolaturus. & rex iam electus, & ut ſe ſiſtat, arceſſitus, ſeptem diebus ſuum, Sacerdotis, adventum opperiri neglecturus eſſet; iam-tum uti de re maximè ſeriâ, & cum regni iacturâ, coniunctâ, commonefecit.

2881. Paucis abhinc diebus Samvel in propoſito inſiſtens, Iſraelitis univerſè conventum Maſphæ indixit. & ubi frequentes adeſſe vidit, hæc, Dei nomine, ad eos profatus eſt. 1069.

Devm, *qui ipſos ex Ægyptiâ ſervitute in libertatem vindicaſſet; & toties à vicinis regibus victos, in integrum reſtituiſſet; hanc ab ijs reportare, ſcilicet! gratiam; ut abrogato quaſi eius imperio; & tot eius beneficijs ingrátâ oblivione deletis, unum ex ipſorum numero digniorem exiſtimárint, qui ſibi dominetur. Sed quando plus apud ipſos temerarius animi impetus, quàm religio aut beneficiorum memoria valéret; digeſtâ per Tribus & familias multitudine, ut ſortitio fiat, placére.*

Quo facto, quùm primum Beniamiticæ Tribûs; déinde familiarum in eâ nominibus in urnam coniectis, Metri familiæ ſors exijſſet: poſtremò factâ viritim ſortitione, Savli, Cisi F. regnum obvénit.

Qui quùm è latebris in medium productus cæteros humeris ſupereminetet; & dignitatem corporis maieſtati convenientè oſtentaret: atque adeò univerſi, *Vitam & felicitatem novo regi ſe optare,* clamore inconditо ſignificáſſent; Samvel, recitatâ regni legitimi lege, & in acta publicaſque tabulas relatâ; atque immò in Tabernaculum repoſitâ, cœtum dimiſit.

Et Savlem quidem, in Gabaam revertentem, magna exercitûs pars, ex ijs, qui in Dei voluntate acquiérant, officij cauſsâ, comitata eſt. Sed improbi quidam, non modò vel muneribus, vel obſequijs ullis novi regis gratiam demereri ſunt gravati; ſed virtutem etiam exiſtimationemque eius, contemtim; & ipſo, ea, quæ audiret, diſſimulante, elevabant.

(Principio regni (inquit Sulpit.) aliquanta populi pars ab eo deſciverat; & parére imperio abnuens ſe Ammonitis coniunxerat.)

BELLVM IN AMMONITAS.

MEnſe ferè poſt regnum Savli delatum, quùm Nahas, Ammonitarum rex, Iabeſam, primariam Galaaditarum urbem, bello adgreſſus, duriſſimas ſervitutis leges, federatis etiam & dedititijs, imponere moliretur; &, (Ioſeph. ut omnem rebellandi in poſterum oraterem adimeret) oculos omnibus dextros effodi antè, quàm ad pacta veniretur, iuberet: (Et, quoniam ſcutum ſiniſtro pugnantis oculo proſpectum eripit, omninò inutiles bello eſſent.)

Savl à Galaaditis, qui ſeptem dierum inducias, auxilij implorandi, ab hoſte impetrárant, quiritantibus, interpellatus; bobus, quos tùm forté ex agro agebat, in fruſta conciſis: & in omneis Hebræorum regiones, pari cum extremæ pœnæ in contumaceis comminatione, tranſmiſſis. armatorum ad ccc. ex Iſraelitis, (Ioſeph. dcc.) & ex Iudæis ad xxx. (Ioſeph. lxx.) Millia, magnâ cum animorum inter ſe conſenſione, coëgit. & in Bezecâ. (Ioſ. Balâ) recenſuit.

Et Iordanem de nocte impigrè tranſgreſſus, antè Solis exortum (uti obſeſſis facturum promiſerat) diviſo trifariam exercitu, media hoſtium, ſomno adhuc ſepultorũ, caſtra adortus, tàm ingentem

ſtragem

ſtragem edidit, (Ioſeph. rege Nahâ inter cæteros cæſo) ut antè quàm meridianus diei æſtus ingraveſceret, diſſipatis huc illuc copijs, pauciſſimi evaſerint.

Hæc victoria effecit, ut Saülis gratia & auctoritas magnum deinceps, etiam apud malevolos, pondus haberet. & populus eos, qui iniquiùs regio ante-à nomini obtrectárant, ac ſugillárant, à Samuele ad pœnas depoſceret. Niſi SAVL ipſe non paſſurum ſe dixiſſet, ut è conſanguineis quiſquam, die tàm feſto & ominato, ad ſupplicium raperetur: néve victoria, divinitùs data, civili ſanguine pollueretur.

SAMVEL, qui iſtâ populi in regem victorem propenſione in præſens uti; & certis cerimonijs eumdem palàm conſecrare, ſtatuiſſet; omneis in Galgala ſecum perduxit. & immolatis ad Altare victimis, ſacro iterum olivo Saülem perunxit; &, non ſine populari acclamatione, regem conſalutavit.

Reſp. deinceps Hebræor. ſub XXIII. Regibus legitimis, in Iudæâ ſaltim & Beniamitide Tribubus, perſtitit annos, DXIII. uſque ad ann. O. C. MMMCCCXCIII.

Præſenti itaque Comitiorum opportunitate uſus, SAMVEL, ut ſuam etiam hactenus in Iudicio exercendo innocentiam publico teſtimonio confirmaret; factâ liberè dicendi omnibus poteſtate, iuſiurandum eos coràm Deo & rege dare coëgit;

Num bovem cuiuſquam abſtuliſſet; aut iumento abuſus eſſet; aut calumniâ, vel vi quempiam oppreſſiſſet: aut munus à quopiam accepiſſet! Quod poſtquàm omnes, uno ore, factum negaviſſent; Deum eius rei teſtem appellavit.

Sed viciſſim ipſe, divinorum beneficiorum, quæ & ipſi, & Patres eorum in Ægypto; in Egreſſu; in ipſâ, quam pro tempore poſſiderent, Terrâ; è ſervitute, & tot calamitatibus, Moſis & Ioſuæ, aliorumque Iudicum auſpicijs, erepti; acceperant; ſemperque neglexerant; commemoratione, ſeverè expoſuit: Quàm grave ſcelus, Deo quaſi poſthabito; & poſtulato, ob intentatum à Nahâ Ammonitæ bellum, ſibi ex ſuis rege, admiſiſſent. Morem nihilo minus ipſis eſſe geſtum; & quem Deus elegiſſet, regem haud obſcurè declaratum.

Si rectis ſtudijs Deum colere pergerent; populo & regi feliciter omnia obventura. Sin ab avitâ pietate degenerarent: ipſos cum rege graviſſimis cladibus adſflictum iri.

Quod quo faciliùs intelligerent, & verbis eius fidem adiungerent; Ecce, de-repente tàm inſoliti & intempeſtivi, maturâ iam tritici meſſe, ut futurum prædixerat, tonitruum fragores, effuſis miſti imbribus, & grandine; tàm denſa aëre ardente fulgetra, ingruérunt; ut re inuſitatâ attoniti, & extrema formidantes, peccáſſe ſe faterentur: & Vatem ſuppliciter, maioremque in modum, rogarent, ut Deus ſibi, quos delicti pæniteret, gratiam faceret.

Ille verò verbis benignis, tum ut animo bono eſſent, neque graviora timerent; tum ut Deũ, quem graviter offendiſſent, omni animi ſtudio & contentione colere; omnemque peregrinorum ac vanorum Deorum cultum aſpernari pergerent; comiter hortatus; neque pro ipſis precandi, neque rectæ pietatis viam edocendi, finem facturum ſe, confirmavit.

SAVL, *quùm regnare capit, vel puero anniculo purior fuiſſe, & innocentior; & pari cum puritate biennium perſeveráſſe* traditur.

Quod quidem Genebr. ſic interpretatur. - Poſt annum à ſui electione, regnare cæpit. Quum autem duobus annis regnáſſet; elegit ſibi III. Mill. virorum. Duobus nempe primis regni annis, ſat habuit evitare invidiam: & ſe adverſus maligniores privatà modeſtiâ, & auctoritate Samuelis, tueri. Poſteà regno confirmato, cæpit more regio ſe ſatellitibus ſtipare.

Seder-olam, ſic: Duobus ann. regnavit, antè ſui reiectionem; & Davidis unctionem, à Samuele paullo-poſt peractam.

Rabanus - Saülis, putat, tunc filium fuiſſe anniculum (ISBOSETH) qui biennium poſt Patrem, iam grandior regnárit.

SAVL, inquam, cæteris domum dimiſſis, III. è populari delectu, millia ſibi adſcivit. ex quibus bis mille in Bethelam ſecum abduxit: reliquos Ionathæ F. in Gabaâ, attribuit.

Hic autem, quùm vicinam Philiſthæorum ſtationem, (Ioſeph. cæſo præfecto) expugnáſſet; quantumvis novâ quâdã alacritate Iſraëlitas compléſſe videretur. & SAVL Pater, ſigno belli elato, populum ad ſe in Galgala excijſſet: Philiſthæi contrà, facti indignitate, & inviſæ gentis faſtidio, irritati, maximas copias (Ioſeph. CCC. peditum, & XXX. curruum falcatorum, & VI. equitum, Millia) coëgérunt; & ad Machmam caſtra ſunt metati.

Quo rumore exterriti Iſraëlitæ, partim in rupiũ latebras ſe abdidérunt; partim trans-Iordanem, in Gaditarum & Galaadenorum regiones, (verè Hebræi, & non Iſraëlitæ) perfugérunt.

Et SAVL, populum à ſe, præ metu, paullatim dilabi, conſpicatus; & quòd SAMVEL in morâ eſſet; neque intrà ſeptimum diem, quo ad ſacra Sabbato facienda adfuturum dixerat; veniſſet: graviora, ob Deum, nequedum ſacris piacatum, veritus. hoſtias temerè ad altare immolavit, (veriùs, fort. immolandas curavit.)

Quâ de re, à SAMVELE, qui iam, licet ſeriùs, intervenerat, acerbiſſimè increpitus, *& ſtultè egiſſe; neque longinquum ſibi fore regnum; alterumq́, qui Deo gratior eſſet, mox adſciſcendum;* audivit.

Magna, ex hoc regis peccato, & Samuelis indignatione, & ſacris non ritè litatis, animorum conſternatio Iſraëlitas inceſſerat. quam & hoſtium vicinitas, & ferreorum telorum inopia, magnoperè auxit.

(Vſus namque ferramentorum, fabris, eorumque

inſtrumentis, aliò translatis; à Palæſtinis, bello ſuperiore victoribus, fuerat ademtus. neque cuiquam ruſtici inſtrumenti, nedum teli bellici conficiendi, poteſtas fuerat relicta.)

SAVL itaque, cum Ionathâ F. & militibus, non ampliùs ſexcentis (ijſque ab enſe & lanceâ inermibus) in Gabaam (Ioſeph. Gabaonem) Beniamitarum Vrbem, conceſſit.

Philiſthæi verò, quibus iuſto prœlio cum hoſte confligendi copia non fieret; cuneis trifariàm diſtributis, & in totidem hoſtici plagas, (Ephram, Beth-boron, & Zeboim) immiſſis, ad prædas ex agris agendas, ſe converterunt.

Intereà verò dum SAVL in Magrone, quod Gabaæ extremum eſt; exiguo, quem dixi, cum comitatu; & cum Pontifice Abiâ, (qui & Abimelech, c. 21.) Helis ſacerdotis nepote: Achitobi (qui frater Icbabodi, quem poſtumam Phineæ prolem præmaturè obijſſe diximus) Filio; conſideret: & res ſuorum agi ac ferri impunè videret:

IONATHAS F. audaci quidem conſilio, ſed certâ divinæ opis fiduciâ, ſolo armigero comitatus, per abrupta montium, propinquam Philiſthæorum ſtationem adgreſſus: & ab hoſtibus ad adſcendendū (quod indubium ille victoriæ omen ſibi præſumſerat) invitatus, xx. ferè ex ijs interfectis, univerſa caſtra, & latè ſparſos, hinc & illuc, prædatorum cuneos, tanto terrore perculit; ut in fugam verſi, neque imperia exſequi, neque ordines ſervare intenti; omne in pedibus ſalutis præſidium haberent.

Quod ubi SAVLI per ſpeculatores renuntiatum; omnia, quà viſus erat, conſtrata armis & cadaveribus, & inter ea humum ſanguine infectam; Sacerdote Abiâ oraculum, per ſacra, coràm Arcâ, exquirere iuſſo; ſuos properè eduxit.

Et alijs, è latebris, in quas confugerant, ad-tumultum emergentibus; aut Philiſthæos, quibus miniſtrabant, deſerentibus; ut iam ad decies mille excreſcerent; perculſos, cæcoque inter ſe furore commiſſos, perſequens, inſigni victoriâ eſt potitus.

At quùm in ipſo perſequendi hoſtis articulo, rex omnibus, cibi ſumtione, ante-quàm bellum profligatum eſſet, ad veſperam uſque, interdixiſſet; Ionathas, eius interdicti ignarus, ex favo paſſim, in ſaltu, obvio, tincto haſtæ ſpiculo, mel expreſſum deguſtavit.

Quo quum vireis ſibi, è fame & laſſitudine, refectas ſentiret; Patrem rectè feciſſe negavit, qui corpora militum cibo curari vetuiſſet: atque itâ ad hoſtem perſequendum lentiores reddidiſſet.

Dum populus verò, ingenti hoſtium ſtrage, à Machmis ad Aialonem uſque, editâ; & caſtris vacuis ſimul, occaſo iam Sole, direptis; pecudes, quarum magna ibi vis reperta, mactarent, carnibuſque cruentis veſcerentur; publico regis edicto, ab eo, quod cum piaculo coniunctum eſſet, abſtinere; & carneis à ſanguine depuratas comedere ſunt coacti.

Rex autem Altari tunc primùm à ſe exædificato, hoſtium reliquias conficere, eâdem nocte, & illis haud gravatim imperata faciente, præcupidus; DEI, ſuper eâ re, ſententiam exquirere, Pontificem iubet.

Cui quùm reſponſa ex adyto non redderentur; ipſe DEVM delicto, publico, an privato? offenſum, ex ſilentio, arbitratus; quæſitionem de auctore, (Ieiunij violatore) non ſine pœnæ capitalis denuntiatione, conſtituit.

Et Ionathas, alijs, per experimenta, noxæ exemtis, ſorte deprehenſus in culpâ fuiſſe; & factum ingenuè confeſſus, quùm ad mortem à Patre depoſceretur; populo intercedente, qui tam luculentæ victoriæ auſpicem & perfectorem occidi nefas duceret; liberatus eſt, & ab exitio vindicatus.

Atque itâ rex (Ioſeph. cæſis circiter LX. hoſtium millibus) victor domum reverſus, feliciter deinceps regnavit.

Et adverſus finitimos, Ammanitas & Moabitas, Palæſtinos & Idumæos, Amalecitas & regem Sobæ, res proſperrimè, & ſecundis paſſim prœlijs, geſſit. veteres eorum iniurias egregiè ultus.

Fuit ei Vxor Achinoa, Achimaæ filia. & Liberi Mares III. IONATHAS, & IESSVI, (qui & Abinadab, c. 31.) & MELCHISVA. (Quartus, ISBOSETH, uti bello inutilis, hic præteriri videtur.)

Altero ſexu, II. MEROB, & MICHOL.

Militare copiarum imperium, penes Abnerum, Patruelem, fuit Cuius generis hæc ſeries.

Iemini, Aphia, Bechorath.

Seor (al. Seror) Abiel { Cis - Saül. / Ner - Abner.

Ille ex Iuventutis numero, robore ac ſpecie præſtantiſſimum quemque, in ſuum adlegebat ſatellitium. Atque itâ abundabat (Ioſeph.) equitatu & curribus: & Hebræi regni potentiam eò extulit, ut vicinis eſſet formidabilis.

2891. | Anno SAVLIS x. natus eſt Davides. Ipſe namque annos xxx. natus, ab exceſſu eiuſdem, regnare cœpit. | 1059.

BELLVM IN AMALECITAS.

SAMVEL intereà à Deo admonitus, regi verbis eiuſdem nuntiat & mandat: ut genti Amalecitarum (quæ olim Hebræos, ex Ægypto emigranteis, tranſitu prohibuerat; varijſque moleſtijs & iniurijs adfecerat 17. Exod. & 25. Deuter.) bellum inferret. Addito interdicto, *Nequid ex ſpolijs devictorum concupiſceret: atque adeò & ipſos, & res eorum omneis penitùs & ad internecionem deleret.*

Ducto itaque ille in fineis hoſtium exercitu, bis-centies mille peditum, & x. millium è Iudæâ Tribu delectorum. (Ioſeph. tradit, Quadringenta millia; & ex Iudæis xxx.) Et poſitis, circà Torrẽtem regiæ urbis, inſidijs: Et Cinæis (qui ex ſocero Moyſis, Iethrone, ortum trahebant; & benignè Iſraelitas, ceu cognatos, eâ tempeſtate habuerant; 10. Numer.) ſecedere è medio iuſſis.

Gentem univerſam ab Hevilâ, ad Ægypti uſque confinia, (Ioſe. à Pelufio; urbe Ægypti limitaneâ, ad Rubrum uſque Mare)ſubegit. omnibuſque ſine exceptione interfectis,regem Agagum vivum cepit.

Ipſe verò prædæ luculentæ magnitudine victus, & divini imperij immemor; pulcerrima quæque è captivis, unà cum rege, adſervari, & in domum ſuam averti iubet.

Quod exemplum populus ſecutus,& ipſi iumentis & pecoribus opimis,rebuſque pretioſis pepercérunt, & in prædam abegérunt.

Quo facto offenſus Deus,Samueli profeſſus eſt; *Ægrè ſibi eſſe, ac pænitere, quod Saulem, qui præcepta ſua contemneret, regem creâſſet.*

Ex his Dei verbis, & facti regij indignitate,tantum animo dolorem cepit SAMVEL; ut meliorem noctis partem in clamore precibuſque conſumſerit. Et primâ luce ad Saülem, quem iam tranſito Carmelo, ubi Arcum fixerat Triumphalem, in Galgala deſcendiſſe audierat; magnis itineribus contenderit.

Quem cum ſeverè obiurgaret, quòd iterū Deo, cuius tot in ipſum beneficia exſtarent, non paruiſſet. Et is contrà, ſe ſedulò obedîſſe: & à populo opima ſpolia, quæ Deo ritè immolentur, reſervata eſſe adſeveraret; Ille, *Deo obedientiam præ victimis gratiorem eſſe*, reſpondit.

Sibi igitur perſuaderet; ſe, *qui Dei obedientiam abieciſſet, viciſſim à Deo etiam abiectum eſſe, ne regiâ cum poteſtate populo in poſterum præeſſet.*

Quùm tandem SAVL peccâſſe ſe fateretur, qui maiorem popularis cupiditatis & gratiæ; quam Dei Vatiſque præceptorum, rationem habuiſſet. rogaretque illum, ut ſibi ignoſceret: ſecumque, adorandi palàm Dei cauſſâ, reverteretur. idque SAMVEL obſtinatiùs facturum pernegaret, & ad abeūdum ſe proriperet: Ille ſummam pallij partem, iam abiiurientis, tantâ vi apprehendit, ut diſſcinderetur.

Ex quo quaſi augurio. Vates. *Diſſcindendum à Deo regnum ipſius prædixit, & meliori iam-tum deſtinatum. quod quidem Dei decretum immutabile ſit futurum.*

Quumque ille hanc ſaltim ſibi à Vate honoris gratiam fieri importuniùs poſtularet, ut in Principum, populique conſpectū ſecum veniret, & Deū veneraretur; eum ſecutus eſt.

Et in regem Agagum, delicatè obeſum, & amarâ præſentis mortis imagine iam-tum contremiſcentem, invectus; *Æquum eſſe, ut, cuius gladius tot matres liberis ſuis orbâſſet, matri quoque eius par hoſtimentum debeatur.* ceu victimam piacularem ferijt,& in fruſta concídit.

Indè domum, in Ramatham, regreſſus, ex eo die, ad SAVLEM, qui iam ad Gabaam adſcenderat, poſt-illâ, honoris aut conſilij dandi cauſsâ, uti conſuérat, minimè viſit: licet eius vicem & caſum graviſſimè doleret.

PRIMA DAVIDIS INVNCTIO.

EIVS autem luctui, de abrogato Saüli imperio, Deus, ut modum poneret; ipſum, in Bethlehemum, ad ISAIM, proficiſci iuſſit. Et ne quid ſiniſtri rumoris ad Saülem permanaret: neve Cives inopinato eius ingreſſu perturbarentur; ſacro ibi ſolenni, & victimâ, adventum ſuum prætexere. Ad cuius epulas Iſaim Patrem, cum liberis, evocandos curaret: & quem ex ijs regem futurum deſignari vidiſſet, unguento perlineret.

Omnibus itaque ſingillatim, & coràm, à Patre arceſſitis; quùm ſe primùm ELIABVS, ABINADABVS, & SAMMAS, & deinde alij, ex ætatis prærogativâ (Ioſeph. Nathanaël, Kaël, (al. Raddai) & Aſamus. Caietanus ſeptimum, Ionathan, qui alijs Nathan; adoptivum, connumerat) Vati ſtitiſſent: Et quantumvis eximiâ omnes corporis formâ, repulſam tuliſſent.

Tandem DAVIDES, natu ex ijs minimus, liberali puer facie, & oculis venuſtis, ex agro, ubi paternum gregem curabat, accitus eſt. Eumque Vates, Deo inſtigante, agnitum, medijs in fratribus, [illegible] perunxit.

Atque ex eo die, DAVIDES virtutibus cultior; Deoque deinceps, per omnem ætatem, gratior evaſit. (Ioſeph. occulta Numinis vis, deſerto Saule, in Davidem commigravit; & ipſe, divino ſpiritu adflatus, vaticinari cæpit.)

Quumque SAVL, mente captus, malignis furijs divinitùs agitaretur: & à domeſticis, peritus pſallendi, excantator, quæreretur; Davides multis nominibus, cantandi ſcientiâ, & ſingulari bellici roboris, & ſpectatæ in dictis factiſque prudentiæ, formæque præſtantiâ, commendatus; Patre exorato, & eum à paſtione revocante, ad regem cum muneribus venit.

A quo lætè admodùm & benignè acceptus, & in ſatellitium, ceu armiger, adlectus; magnoque, inter miniſtros regios, in pretio habitus eſt. Qui quoties rex, velut lymphaticus, bacchabetur; ſuavi ad Citharæ pulſum cantu, ingruens malum, & deformem illam mentis ægrimoniam, levabat.

DVELLVM GOLIATHI ET DAVIDIS.

BELLO deinde, inter Allophylos & Hebræos, iterum exorto; & caſtris ex-adverſo, inter Azecam & Vallem Terebinthi, poſitis. quùm acies utrimque ad pugnandum explicatæ conſtitiſſent; Goliathus quidam ex Palæſtinis, Gethæus vir, miræ magnitudinis ac roboris, inuſitatis armis totum corpus obtectus, ſuorumque ordines prætergreſſus, & ferocibus verbis probra in hoſtem iaciens; ſingularem pugnam ciebat.

Vt duorum adverſariorum periculo, penes utros futura eſſent præmia victoriæ, decerneretur. Atque ita per IV. dies in medium progreſſus, eâ, quam dixi, lege hoſtem provocare non deſiſtebat.

Rex autem SAVL, in magnum ſtuporem iuxtà ac metum datus, quùm nemo ex tanto agmine adgredi auderet; magna præmia, & filiæ nuptias ſpopondit, ſi quis provocantis ſpolia retuliſſet.

DAVIDES intereà, etiam-num adoleſcens, miſſu Patris (ad quem à Saüle redierat, & ad intermiſſam gregum curam ſe receperat) in caſtra venit: & ad fratres, natu maiores, nomen militiæ profeſſos, & ſigna regia tùm ſecutos, viſit, & commeatum attulit.

Et auditis, è propinquo, Barbari Gigantis convicijs commotus; & regijs promiſſis excitatus, licet à fratre Eliabo invidioſè perſtrictus ad caulas amandaretur; pugnæ ſeſe obtulit.

Quâ re celeriter ad regem perlatâ; ipſe accítus, & quaſi puer ad pugnam minimè idoneus, contemtus: ſua facinora commemoravit. *Leonem & Vrſum, gregi olim ſuo imminenteis, ſolo à ſe adflictos, & faucibus eliſis enectos fuiſſe. Deum ſibi par robur additurum, quo profanum adverſarium, tàm impiè regi & populo inſultantem, proſternat ac conficiat.*

Quam generoſam adoleſcentis audaciam rex admiratus, fauſtiſque votis proſecutus, in certamen dimiſit.

Ille verò armis regijs, galeâ & loricâ, ob inſolentiam, reiectis; bacillo tantùm & fundâ, & quinque lapillis, è torrente obvio ſumtis & in peram congeſtis, ad hoſtem proceſſit.

Hic, poſt alternas inter ſe contumeliarum iactationes, ubi comminùs ventum eſt; DAVIDES, divinæ fiduciæ & victoriæ ſpe animatus, Gigantem contemtim & cum maledictis in ſe, inermem, iam propè illatum, contorto in adverſam frontem è fundâ lapide, ità perculit; ut humi proſtratus pronuſque iaceret: Et victor ſuo ſibi gladio cæſum obtruncans, caput, cum ſpolijs, auferret. Et hoſtes viciſſim, tàm præſtantis inter ſuos bellatoris cæde turbati, atque universè in fugam turpem effuſi, victoriam quaſi ex pacto concederent.

In eos nihilo minus, ità trepidos, SAVL, cum copijs & militari clamore, irruens; & ad Gethæ uſque, & Accaronis portas, ingenti ſtrage perſecutus; tricies mille (Ioſeph.) ex ijs concídit: multoque plureis vulneribus confecit. Et è prœlio reverſus, luculenta eorum caſtra diripuit atque incendit.

Caput Goliathi à Davide Hieroſolymam aſportatum; & arma in Tentorio collocata. (Ioſeph. caput in tentorium reportatum, & gladius eius Deo conſecratus.)

(Conſtat, poſt triumphum, ex Hieroſolymis gladium in Noben fuiſſe tranſlatum, & illic in Tabernaculo Domini repoſitum.)

Dum autem caput Goliathi, non ſine triumphali pompâ & lætitiâ, Hieroſolymam deportaretur; immodicus circà Davidem favor; & alternus, ac glorioſus matronarum puellarumque, choros cum tympanis & ſiſtris agentium, concentus *quo Saüli mille, & Davidi decies mille hoſtium cædes* attribuebatur; invidiam ſuſpicionemque regis, in Davidem, cui nihil aliud niſi regnum reſtare prædicaretur; magnoperè accenderat.

Hunc tamen, tàm carum omnibus, & manifeſtâ Dei tutelâ ſeptum, cum offenſione & pernicie occidere metuens; per honoris & beneficij ſimulationem, periculis obiectare conſtituit.

Ac primùm, Tribunum, ſive Chiliarcham, eum fecit: ut rem bellicam, multis diſcriminibus obnoxiam, curaret. Quod munus ille intrepidè & prudenter, Deo duce, & volentibus militibus, obivit.

Indè filiam maiorem, Merobam, ipſi, multùm licet reluctanti, & natalium ſuorum tenuitatem excuſanti, anteà ex pacto deſponſam, ecce alteri; Hadrieli Molathitæ, non ſine perfidiæ & malevolentiæ notâ, nuptum tradidit.

At poſtquàm ei nuntiatum eſt, alteram filiam, Micholen, Davidis amore deperire, eumque in oculis ferre; (al. Davidem eius amore captum eſſe) Pater, qui captatâ hinc inſidiarum opportunitate, ſibi placére nuptias ſimulabat; per emiſſarios, Davidis animum tentari, & ſpe regiæ adfinitatis adlectari, iuſſit.

At quùm ille generis & fortunarum humilitatem iterùm excuſaret; dotis ei gratiam ſocer facturum ſpopondit: *ſi modò centena ex Philiſthinis præputia*. (Ioſeph. Sexcenta hoſtium capita) velut quidam regiarum ex inimicis iniuriarum vindex, *reportaſſet*. Ratus Iuvenem, gloriæ cupidum & periculoſa audentem, facilè & brevi periturum.

Quod ubi ille ratum habuit; cum militibus ſibi obnoxijs ad Accaronem profectus; & impigrè, quod rex imperárat, exſecutus, ducentos ex hoſtibus intercepit; & totidem reſecta ex ijs, ad regem, præputia attulit: regiamque virginem in matrimonium accepit.

Hæc tamen neceſſitudo animum regis non immutavit: ſed ex ſuſpicione in apertum odium præcipitavit.

Quo in dies magis magiſque gliſcente, miniſtris etiam ipſe ſuis, & Ionathæ filio imperavit; ut *Davidis vitæ inſidias molirentur*.

Idem verò, à filio (cui carus, & arctiſſimæ familiaritatis ſedere, iam indè à principio, Davides fuerat devinctus) amicè increpitus, & de tot eximiiſque eius in remp. & ipſum regem meritis, cōmonitus, cruentum imperium nonnihil ad tempus repreſſit.

Paullo namque pòſt iteratam ex Philiſthæis, duce Davide, victoriam, quùm maligno errons ſpiritu, & atræ bilis intemperijs, exagitaretur. & Davides, de more adſiſtens, & iam-nunc, uti rebatur, reconciliatus, citharâ morbum deleniret: lanceâ eum ferire conatus eſt. Quem ille ictum, & petitionem, aliquantâ & celeri corporis declinatione, ac lanceâ in parietem defixâ, effugit.

At ubi iam non occultè, ſed palàm ſibi necem intentari vidit: crebrâ fugâ, & cùm uxoris ſolertiâ,

ſolertiâ, tùm Ionathæ indicio, ſaluti ſuæ conſulere coactus eſt.

Iam enim regis furor, & in filiam Micholen, (quòd maritum, à Satellitibus regijs undique domi ſuæ circumſeptum, è feneſtrâ ſalvum clàm demiſiſſet: & apparitores, collocatâ, ſuper cervicali lecti genialis, ſtatuâ; eiuſque capite caprinis pellibus obvoluto, deluſiſſet.)

Atque adeò in Ionatham, tamquàm patriæ cauſſæ deſertorem, (quod eumdem Davidem ex præſentibus non ſemel inſidiarum periculis ſtudiosè, & ex mutuæ benivolentiæ officio, eripuiſſet) graviſſimè exarſerat.

Quumque Davidem in Ramatham, ad Samuelem, confugiſſe; & apud eum in Naiothâ (Ioſeph. Galbaath) loco ſuburbano, & amœno Prophetarum receptaculo, agere intellexiſſet. Et lictores, quos ad eum comprehendendum, iam tertiùm, emiſerat, pari cum cæteris Prophetis ſpiritu adflati, & ipſi ibidem vaticinari cœpiſſent, neque ad ſe redirent. Ipſe iræ quidem impotens eòdem properavit. Sed priùs quàm in Samuelis conſpectum veniſſet; Prophetam ſimiliter agere occæpit. Et ad locum deſtinatum progreſſus, quaſi à priſtino mentis ſtatu alienior, unà cum cæteris Dei laudes concelebravit: & veſte abiectâ nudus, diu noctuque, coràm Samuele, humi proſtratus iacuit.

Poſtquàm autem Davides ex Ionathâ non obſcurè cognovit, Patrem nullis rationibus inflecti poſſe, ut vel in ſolidam ipſum gratiam recipiat; vel à malitiâ odioque deſiſtat: qui in filium etiam ſuum, alienæ innocentiæ patronum, impetum cum ſpiculo fecerit. Poſt amicum cum Ionathâ congreſſum; & religioſam mutuæ, etiam apud utriuſque poſteros valituræ, fidei memoriæque obteſtationem; Vale, non ſine multis lamentis, & artis amplexibus, extremùm dicto; digreſſus eſt: & latebras, ab infeſtiſſimo rege tutas, circumſpicere & conſectari decrevit.

Venit itaque Noben, ad Abimelechum ſacerdotem. Et eo inſolitæ à famulis & comitatu ſolitudinis cauſſam mirante, & percunctante; finxit: *Sibi negotium à rege eſſe commiſſum, quod clàm alijs geri oporteat. Famulos loco condicto ſibi occurſuros. Intereà ſe viaticum, ſibi & paucis comitibus, fame confectis, poſcere.*

Quumque ille *panis tantùm ſacri in præſentia copiam* eſſe diceret, *quo ſolos ſacerdotes veſci fas eſſet*, ſi tamen *ipſi à re venereâ caſti eſſent*, lubenter eis præbiturum. Davides caſtitatis, & in ſe, & ſuis conſcius, accepit & edit.

Prætereà cauſſatus, ob feſtinationem, *arma ſua domi reliquiſſe*; à Pontifice, qui aliud quicquam armorum eſſe ad manum ſibi negaret, *Goliathi gladium, iam olim Deo conſecratum*, abſtulit. Fortè autem acciderat, ut eodem die, in Tabernaculo Domini, Doëgus, gente Idumæus, Saulis cliens, & regiarum mularum curator, intereſſet.

DAVIDES indè ſe ad Achim, Gethæorum regem, recepit, ſub eo ſtipendia facturus.

Sed ubi à miniſtris indicium ad regem perlatum eſt; *Hunc eſſe* DAVIDEM. *apud ſuos Principem & domi nobilem, qui tot Palæſtinorum millia nuper interfeciſſet*; ipſe ut præſenti ſe periculo eximeret, furorem egregiè, & ore, & geſtu ſimulans, à rege reiectus eſt.

Ad eum autem, qui iam in ſpeluncam Odollamę evaſerat; non modò fratres & agnati; ſed quicumque, ob communem eius cauſſam, regiæ iniuriæ obnoxij; qui ære alieno fenoreque oppreſſi, vel bonis ceſſerant: vel ſolvendo, publicatis ipſorum facultatibus & agris, non erant: qui in perditis ac deſperatis vulgò habebantur. undiq; convenerunt, ad quadringentos; illo duce & Principe uti modeſtiùs victuri, ità quemvis caſum ſubituri.

Adito itaque Moabitarum rege, in Maſpham, rogavit; *Vt parentes & neceſſarij ipſius, intrà regni fineis & in fidem recepti, tantiſper laterent, dum res eorum, Deo propitio, meliore in ſtatu collocarentur.* Quod ille benignè præſtitit, dum Davides arceis ſibi creditas præſidiariâ ſuorum manu cuſtodiret.

A Gado namque Prophetâ, quem ad eum Deus miſerat, mox iuſſus eſt indè in Iudæam decedere.

Vbi quùm in Saltu Harethio. (Ioſeph. in opido Sarim) moraretur; cumque eum armatorum cohorte palàm conſpectum eſſe, Sauli eſſet renunciatum; Ille (Ioſeph. metuens, nequid magnum in ſe magnanimus vir moliretur) coactis ad regiam urbem, Gabam, in nemore Ramæ propinquo, tribulibus & amicis; haſtam manu quatiens, perfidiæ crimen cunctis obiecit. Qui beni-voli animi inclinatione, *in Ieſſei Filium*, auctore Ionathà, propendentes, *maiora ab eo munera & præmia, quàm à ſe, exſpectent. Neminem ex ipſis eſſe, qui vicem ſuam doleat. neque quid filius, cum federato & clandeſtino hoſte, adverſum ſe ſtruat aut moliatur, renuntiet.*

Ibi, cæteris ſilentibus, Doëgus, quem dixi; quique honoratum inter Aulicos dignitatis locum tenebat; Vidiſſe ſe, ait, *Ieſſai Filium, in urbe Nobe, apud Abimelechum ſacerdotem*, Achitobi filium. *A quo de eventu rerum oracula acceperit: Commeatu prætereà adiutus, & gladio Goliathi donatus.*

Nec mora, Sacerdos, totâ cum cognatione, è Nobâ, ab rege offenſo accitus; & inſidiarum ac perduellionis (*quòd liberaliter Davidem, imminutæ maieſtatis reum, habuiſſet*) poſtulatus: quùm rex nullam eius, qui totius negotij, & novi, quod inter ſocerum generumque intercedebat, diſſidij ignarus fuiſſe diceret, excuſationem admitteret: à Doëgo, (cæteris tàm cruentum & deteſtabile regis imperium abhorrentibus) unà cum LXXXXV. alijs, (Ioſeph. CCCLXXXV.) eiuſdem ſacerdotij conſortibus, & linteâ veſte amictis, immaniter trucidatus eſt.

Eodemque impetu Nobe, ſacroſancta eorumdem alumna civitas, promiſcuâ incolarũ, tàm hominum, quàm pecorum, cæde; nullo ætatis ſexûsve diſcrimine, funditùs & nefariè evaſtata eſt.

Vnus autem ex tantâ clade, & impijs carnificum manibus, elapſus, Abiatharus, Abimelechi cæſi ſacerdotis F. & ad DAVIDEM fugâ delatus, familiæ perniciem, & Patris ſacerdotumque interitum, exercitamque in ipſos, & in Civeis univerſè ſævitiem, renuntiavit.

At ille

At ille iam-tunc id animo præſagiſſe ſe dixit; *Doëgum, quem illic, in Tabernaculo, intereſſe pridem viderat; fraudem & calumniam Pontifici aliquando instructurum. Ægerrimè ſibi eſſe, quòd tanti mali occaſionem inſano regi, vel imprudens, præbuiſſet*. Filium ut apud ſe maneret cohortatus eſt, latebras, periculumque an ſalutem ambobus communia fore.

Certior autem factus, Palæſthinos, irruptione in agrum Ceilanorum factâ, prædas agere, & ad urbem oppugnandam ſe comparare; Dei oraculo iterùm confirmatus, & cum ſuâ cohorte hoſtem adgreſſus; magnâ cæde reppulit, & prædam ex ijs recepit.

SAVL autem, audito, inimicum, intrà unius opidi mœnia, concluſum; rem ſe iam factam habere arbitratus, populum ſubitò evocat, & Ceilam obſidione circumvallare iubet.

At Davides oraculo admonitus; *Ne opidani eius deditione iram regis redimant; maturè rebus ſuis conſuleret*, Illinc cum ſexcentis armatis profúgit; & incertis ſedibus huc atque illuc pervagatus eſt. Quod ubi rex intellexit, ab expeditione ſuperſédit.

Intereà autem dum in Ziphenæ ſolitudinis ſaltibus ille verſaretur; IONATHAS ad eũ viſit, & ut benè ſperaret hortatus eſt. *Ipſum, quidquid Pater incaſſum obniteretur, omnino regnaturum. neque id Patrem latére. Secum præclarè actum iri, ſi ſecundum modò ab ipſo dignitatis locum obtineat.*

Et quùm uterque, Deum teſtati, fœdus inter ſe renováſſent, & ritè ſanxiſſent; Davides quidem ijſdem in locis ſubſtitit; Ionathas verò domum ſuam reverſus eſt.

Quùm autem Ziphenij ultrò ad regem, in Gabaam, acceſſiſſent; & Davidem apud ſe, in Colle Hachilâ, latitare nuntiáſſent; *Si modò illuc deſcendere luberet, ſe illum in poteſtatem redactum in manus eius tradituros*. Rex collaudatâ eorum benivolentiâ, omneis Deſerti latebras perſcrutari iuſſit: & locis diligentiùs certiúſque exploratis, & veſtigijs callidi fugitivi indagatis, ad ſe reverti.

At DAVIDES intereà ſe quæri certus, relictis locorum anguſtijs, in quibus tum verſabatur, in Maõnis avia ſe receperat.

Quo eum perſecutus Saül, & in adverſum montis latus progreſſus; quùm iam diffuſis undequaque militum copijs, coronæ in modum, Davidem circumſeptum teneret; neque effugium patéret: perlatus de-repente ad regem nuntius, Palæſthinos in ditionem ſuam irrupiſſe; conatum eius abrupit: & inopinatam Davidi ſalutem attulit; ſuique in Fauceis Engaddenas recipiendi ſpatium dedit.

Saül nihilo minus, Palæſtinorum expeditione ſolutus, ter mille ex omni exercitu delectis, ad eumdem per rupeis, ſolis vix feris pervias, inveſtigandum, perrexit.

Erat ijs in locis ſpelunca, vaſto receſſu opaca, in cuius interiora Davides cum ſuis ſe abdiderat & in eamdem Saül, curandi corporis gratia, fortè ingreſſus eſt.

Hic exhortantibus Davidem comitibus; *ut ab infeſto capite opportunas tot iniuriarum, ex Dei promiſſo, pœnas expeteret*. Illi ſatis fuit, regij pallij laciniam clanculùm præcidere.

Cuius etiam facti mòx eius animum pœnitentia ſubijt: qui nefas exiſtimaret; *In Dominum ſuum, quem Deus ipſe unxiſſet, & ad regni faſtigium evexiſſet, vim inferre. Ab eo igitur manus abſtinerent, qui vel divinitùs, vel fatali mortis die, vel adverſi prælij eventu, maturè ſit periturus.*

Saüle deinde è ſpeluncâ ad cæptum iter egreſſo; Davides, ponè, cum clamore, ſecutus & regem adorabundus; *Quàm iniquum*, ait mi rex, *tàm faciles calumniatoribus aureis præbére; & temerè ijs credere, qui Davidem vita tua inſidias moliri vaniſſimè ementiuntur!*

Vel hodie palàm factum, & res ipſa loquitur; *Te in manus meas à Deo, hoc in ſpecu, traditum, à me*, ſi eâ opportunitate uti voluiſſem; *occidi impunè potuiſſe. Sed tibi, quem idem Deus unxerit, licet inimiciſſimo, clementer pepercisse.*

Hæc chlamydis tuæ lacinia teſtis eſto. Non maiore negotio tibi à cervice caput, quàm hancce à veſte tuâ, præcidi potuiſſe. Et quùm ego ab omni iniquitate; & ab ultionis, licet iuſta, cupiditate ſim alieniſſimus; Te contrà, capitaleis adverſus me, innocentem, ſimultates iniquiſſimè exercere.

Sed Deum iudicem & ultorem obteſtor. Impij impia perpetrent: ego pias manus ſanguine tuo ſceleratum non ibo.

At quem! cedo. quem, tu rex Iſraelis, perſequeris! Eum certè, à quo minus periculi aut incommodi, quàm à cane mortuo, aut à pulice uno, tibi ſit formidandum.

His ſermonibus inflexus SAVL, ingemiſcere & lacrymas fundere. Iuſtitiam & æquitatem Davidis, uti ſpectati iam olim filij, extollere. qui tàm expromtâ interficiendi hominis, ſibi infenſiſſimi, occaſione uti noluiſſet; ſed incolumem etiam dimiſiſſet. Malitiam ſuam incuſare, & veniam animitùs precari.

Et quoniam abundè ſibi nunc conſtaret; *à Deo, qui iuſtus bonorum operum compenſator eſt, regnum Hebrææ gentis ipſi, ceu præmium, reſervari*; poſtulare enixè, ut regno aliquando potitus, *iniuriarum obliviſcatur: & iuſiurandum det, neque ſe regis poſteros exterminaturum; neque paterni nominis memoriam oblitteraturum.*

Quod ut facilè impetravit, domum ſuam redijt; Davides verò cum comitibus in loca tutiora ſe recepit.

2920. | In idem tempus, SAMVELIS Prophetæ, & pridem Iudicis, mors incidit.

Qui in Ramathâ, domi ſuæ, ſanctiſſimâ in ſenectute, è vitâ migravit; publico totius gentis luctu honoratus; & ibidem, natali ſede, & familiari tumulo, ſepultus.

(Vide eius elogium, Eccleſiaſtic. 46. cap.)

Ioſeph. libr. 6. vult ab Helis Pontificis exceſſu, eum ſolum annis XII. & cum SAVLE regnante, XIIX. ann. populo præfuiſſe,

Maſſæus, SAVLI tantùm II. & SAMVELI tribuit XXXIIX. annos.

Plerique ex alijs; Sulpit. Euſeb. Auguſt. SAVLI & SAMVELI dant coniunctè XL. ann. Vt qui ſimul vixerint, & eodem ferè anno mortui ſint; eorumdem Principatus tempora à B. Paullo connecti dicantur. Actor. c. 13.

Sulpit. eorum opinionem refellit, qui XXX. ann. SAVLI tribuerunt, (&, quod conſectarium eſt, X. SAMVELI) hoc argumento:

ARCA DOMINI in Cariath-iarim tranſlata eſt, nõdum regnum adepto SAVLE. Deinde eodem ex loco ſubmota per DAVIDEM, iam regem, cum per annos XX. ibi conſtitiſſet. Quùm igitur intrà id tempus SAVL regnârit atque deceſſerit; exiguo admodum ſpatio imperium tenuiſſe arguatur, nedum XXX. ann.

Eadem, inquit ille, de Temporibus SAMVELIS, caligo. ut qui ſub Heli Sacerdote natus, & admodum ſenex Sacerdotio functus, referatur. Vnde à nonnullis LXX. ann. præfuiſſe, per ſe, & cum SAVLE, putetur.

Hæc poſtrema opinio noſtrum calculum quaſi ſtabilit; qui XXXIIX. SAMVELI damus, & XL. SAVLI. & ex ijs aliquot, filijs Samuelis communicemus.

Genebr. Anno X. Principatus Samuelis, vult regem poſtulatum. Et idem tamen utrique, Samueli & Sauli, coniunctè XL. ann. attribuit.

Hic SAMVEL, Prophetarum, ſive Propheticorum collegiorum, fundator fuiſſe meritò cenſeatur. Nam etiamſi multos Patres, antè, quam Prophetas lege promiſſos mitteret; ſpiritu prophetico Deus exornarit: Abrahamum, Ioſephum, &c. & externorum nonnullos; Balaamum, Iobum, &c. ſed præſtantiſſimum omnium Moyſem; à quo ad Seniores LXX. ille tranſlatus eſt. SAMVEL tamen omneis eâ gloria ſuperavit: & propheticam profeſſionem, pænè intermortuam, à Seniorum morte, excitavit.

A quo exinde ordinarium quaſi quoddam Prophetarum collegium exſtitit: ità ut in ſingulis Ætatibus, & Civitatibus, greges Prophetarum inventi ſint.

Huic autem profeſſioni multi ultrò ſe devovebant; ut precibus, contemplationi, S. ſcripturæ Interpretationi, & concionibus, vacarent commodiùs.

E quibus ſubinde aliqui ſuſcitabantur, qui rerũ prædicendarum munere apud Reges, & populos, fungerentur. Itaque pòſt Samuelem perpetuo pænè tenore Prophetæ, uſque ad Malachiã, exſtitere.

Idem, Librum Iudicum, & Ruthæ, & maximam partem Libri 1. Regum ſcripſiſſe traditur. quem alius, eius nomine. ad Salomonis regnum perduxerit. (Vid. c. ult. 1. Paral.)

Raban. Reliqua Libri Samuelis à Davide ipſo vult perſcripta. Alij ab Eſdrâ. & reliqua Regum, edita ab Hieremiâ.

Priore libr. Paralip. proditum eſt, Samuelem Videntem, hoc eſt, Prophetam; & Davidem, CXII. Ianitores, qui ibi enumerantur, delegiſſe. Quod mirum: niſi vivente SAVLE id ſimul fecerint, vel tàcere anticipârint.

DAVIDES, implacatum adhuc Saülis furorem declinans, in remotiora Pharani deſerta ſe receperat. Et audito, apud Nabalum, virum locupletem, qui à Calebo uſque genus ducebat; & fructuoſa in Maöne & Carmelo prædia, ac paſtiones poſſidebat; pecora de more tonderi: decem ex cohorte ſuâ adoleſcenteis ad eum mitit, qui ſuo primùm nomine ei ſalutem proſperaque omnia precarentur; deinde ſua in ipſius opiliones beneficia, quamdiu in illâ ſolitudine greges paviſſent, commemorarẽt. *Tuta illis omnia & indemnia, multis iam annis, ſuâ fide & cuſtodiâ, fuiſſe.*

Poſtremò rogarent, ut ad ſe ex eſculentis & poculentis, quæ in promtu eſſent, quantumque luberet; referendæ gratiæ tranſmitteret.

Nabalus verò, homo durus, & agreſti pravoque ingenio præditus; ad hæc poſtulata, immite & inhumanum, more ſuo, reſpondens; non modò *Davidem, uti Ieſſéi F.* contemſit; & quidquam è cibo potuque, qui paſtoribus ſuis adparatus eſſet, participaturum eſſe, cum ijs, quos ignorare ſe diceret, negavit. *ſed exortos etiam eſſe ſervos*, contumelioſè exprobravit, *qui deſertis heris, fugitivi, ſuperbè inſolenterque ſe gererent.*

Quibus ità renuntiatis, Davides ſuos gladijs accingi iubet: & ducentis ad ſarcinas relictis, quadringentos ſecum adſumit; & rectà, infeſtiſque animis, in Nabalum educit.

Eius autem Vxor, ABIGAILA, matrona, in quâ prudentia cum formæ venuſtate certabat, ab uno famulorum, de ijs, quæ geſta erant: de duro mariti reſponſo: de Davide, cuius ſpectata in totam familiam officia exſtitiſſent, turpiter reiecto, & ignominioſè compellato. de periculo denique univerſæ domui ab iratis militibus impendente, monita; imperat maturè aſinos ſterni, & rebus ad victũ neceſſarijs adfatim onerari. Et pueros cum eis antecedere: Ipſa ponè, & clàm viro, mòx ſecutura.

Quæ quùm inſcenſo iumento ad radicem montis perveniſſet; & obvium Davidem, cum armatorum manu, habuiſſet iam-tum minas tonantem; & ſua in ingratum improbumque hominem, Nabalum, officia cum ſtomacho exprobrantem. ſibique & ſuis mala omnia optantem; *Siquid eorum, quæ illius eſſent, aut ex eius familiâ, reliqui faceret; vel cani etiam parceret.*

Ipſa, ut Davidem eminùs proſpexit, ex aſino delabens, ad pedes eius ſe proiecit, obteſtans; *Ne tàm præcipiti animi impetu in Nabalum ferretur: qui ſe ſtultum, idque nomini ſuo convenienter, hoc in negotio, præſtitiſſet.*

Se in culpâ non eſſe, quæ legatos eius non vidiſſet. Ne igitur iniurias ſuas innocentium ſanguine ulciſceretur.

Sic enim fore, ut & Deus ipſum ab inimicorum impetu, ſiqua vis olim ingruat. ſalvum conſervaret. Neque ipſe dolorem in poſterum, aut moleſtiam animo caperet, ex recordatione effuſi tàm temerè in præſens ſanguinis.

Quem

Quem Deus regem in Iſraelitis eſſet aliquando conſtituturus; clementiam & humanitatem in primis decère.

Acciperet itaque munuſcula, quæ lubenti animo ipſa deferret: ſuique, quùm rex eſſet, non ſine beneficentiâ, meminiſſet.

DAVIDES non modò eius oratione mitigatus eſt; ſed acceptis prolixè muneribus, gratias etiam Deo & illi egit; quòd *tam maturo occurſu & adloquio prohibuiſſet, quo minus promiſcuâ inſontium cæde & ſanguine, manus ſuas fœdaret, & iniurias immaniter ultum iret.*

ABIGAILA honoratiſſimè à DAVIDE expedita; & domum, regio penè convivio ium diffluentem, regreſſa; nihil ex ijs, quæ geſta erant, cum viro in præſens communicavit: quem cum æqualibus genio indulgentem, ebriumque offenderat.

Primâ autem luce, & heluco iam deſervente, ſobrium increpitans, ex tàm præſentis periculi denuntiatione in tantum angorem dedit; ut toto quaſi corpore ſideratus obriguerit; & decimo pòſt die, miſerandum in modum, divinitùs ſit exſtinctus.

Quod quùm Davidi nuntiatum fuiſſet; cum Deo gratias egit, qui & ſe ab iniquâ cæde cohibuiſſet; & dignas, ab homine malitioſo, iniqui in ſe opprobrij pœnas exegiſſet. Tum miſſis ad uxorem eius internuntijs, ut legitimo ſecum matrimonio coniungi pateretur, arceſſivit.

Illa ſe tanto honore indignam ſentiens; & teſtata, quæ vix abluendis puerorum eius pedibus idonea eſſe fateretur; tandem aſinâ vehens, & nuntios comitata, & ad Davidem, quinque cum pediſequis, profecta eidem enupſit.

Idque eò procliviùs; quod Saül, præ vecordiâ animi, Micholen etiam filiam, ipſi priùs nuptam, Phalthieli cuidam, Laiſi F. Gallimæo, in matrimonium elocâſſet.

Saül iterum à Ziphæis, de Davidis apud ſe latebris commonitus, cum ter-mille delectis in Deſertum venit.

DAVIDES autem, clàm & de nocte in caſtra ingreſſus, eum in tentorio, & medio ſuorum agmine, dormientem nactus; & ab Abiſæo, ſororis ſuæ, Sarviæ F. ad cædem infeſti capitis faciendam; incitatus; hunc ægrè cohibuit; *Nefas eſſe* dictitans, *Regem, divino ſuffragio creatum, interimere.*

Cuius temperantiæ ut indicium daret; haſtâ tantùm & Scypho, quæ iuxta cubile eius ſita erant, ſublatis; non ſine inſigni fidei & pietatis laude, regi inimiciſſimo iterùm pepercit; impunè & clàm, inter ſopitos, è caſtris egreſſus.

Indè conſcenſo, ad iuſtum intervallum, montis propinqui vertice; & inclamatis Saülis militibus, imperatorem eorum Abnerum è ſomno excitavit.

Et quùm hic nominatim appellatus ſcitaretur; *Quis nam eſſet, qui inclamaret, & regis quieti moleſtus eſſet!* Ille denuò quæſivit; *Qui factum ſit, ut ipſe, vir inter regios amicos maximè honoratus, tàm negligenter heri ſui corpus cuſtodierit. & unum è turmâ ſuâ militem, in caſtra ad regem cædendum, ingreſſum, non præſenſerit!* Ob quod flagitium, capitali omnes pœnæ obnoxij ſint. *Inſpiceret coràm, quid factum ſit ſpiculo regio, & aquiminario.*

Tum Saül, agnitâ Davidis voce, poſtquam ab eo, de tam pertinaci in ſe perſequendo malignitate, increpitus, cognoviſſet; ſe, à ſomno & cuſtodum negligentiâ, proditum, eâ nocte illo potuiſſe interfici, quem immeritò in exilium egiſſet; & capite ac fortunis oppugnare non deſiſteret: *gratias ſe illi, pro conceſſâ ſalute, habere profeſſus eſt: & ut ſecuro deinceps animo eſſet,* hortatus; *nihil in poſterum mali à ſe timeret.*

Et ille quidem, haſtâ & ſcypho receptis, fauſta Davidi à Deo precatus, in regiam revertit. Davides verò regi, tàm ſæpe perfido, nihil credendum ratus; ut omnem ſui inveſtigandi occaſionem demeret; peregrè, ad Achin, Gethæum regem, cum ſexcentis, iterum profugit.

Ibique fixis ad IV. menſeis ſedibus, unà cum uxoribus & familiâ, commodè habitârunt. Quo cognito, Saül ab eo, fruſtrà inveſtigando, deſtiit.

DAVIDES veritus, ne, uti inquilinus, Gethæis, ex diuturniore habitationis ibidem morâ, gravis eſſe videretur; à rege petiji, ut ad priſtinam ergà ſe hoſpitalitatem, huc quoque gratiæ adijceret. Pars agri, in aliquo regionis limitaneæ oppido, ad incolendum, ipſi & ſuis attribueretur.

Eiuſque precibus rex annuens, Sicelegam ei donavit. (quæ deinceps in Iudæorum regum dominatione permanſit.)

Indè, ceu tuto nido & receptaculo, ex Geſſuréis, Gerzitis, & Amalecitis (quorum pagi, extrà Gethæam ditionem ſiti, à reliquijs vetuſtæ, & devotæ olim, Chananæorum gentis, inter Suram & Ægyptum, tùm impunè habitabantur) magnas pecorum, & utenſilium prædas, (captivis, ne ab ijs proderetur, interfectis) aſſiduè agebant: Et popularibus ſuis, piâ impoſturâ, parcebant.

Rege autem, cui ex manubijs munera in partem cedebant, ſubinde percontante; *Vnde præda abacta eſſent!* Ille Iudæos, Ierameelitas & Cenitas, Auſtrini tractûs incolas, regi ſedulò oggerebat. Qui ſperaret, ſi Davides populareis ſuos hoſtilem in modum tractâſſet, perpetuò ſibi fidum & obnoxium fore.

SAVL verò, poſtquàm Palæſtinos, magno cum exercitu, ad Sunam uſque progreſſos, ibique caſtra metatos audijſſet; ipſe collectas ex omni regno copias in monte Gelboâ obiecit.

Ibi & de prœlij eventu ſolicitus; & inuſitato Dei, cuius oraculum conſuluerat, ſilentio magis territus, mente vix conſtitit.

Et quamvis, ab exceſſu Samuelis, Divinos omneis & Ariolos, religioſo edicto è terris ſuis exterminâſſet; nunc quàdam deſperatione adactus, (quod neque per ſomnia, neque per ſacerdotes aut Prophetas, reſponſa ſibi redderentur) muliérculam Pythonicam (ἐγγαστρίμυθον, ſive fatidicam,

dicam, & Manium eliciendi peritam) conquiri imperavit. Qualem quùm in Endoro opido degere comperiſſet; mutato habitu, & adſcitis duobus famulis, eòdem, de nocte, contendit.

Illa, ariolari, & cuius ipſe vellet viri animam è ſepulcro ad ſuperos educere, rogata; regis Saulis, qui omne hoc divinaculorum genus à regno ſuo priùs arcuiſſet, edictum excuſare. & dicere: *Inſidias vitæ ſuæ ſtrui; ut vetitas arteis attrectare deprehenſa, ad ſupplicium raperetur.*

Vbi verò iure-iurando dato perſuaſa eſt; ſe, extra omnem periculi & pœnæ aleam, futuram; & rem cum nemine communicatum iri; Samuelis animam, uti iuſſa, ab inferis evocavit.

Qui ſimul-atque adſcendit, & in conſpectum venit; Illa primùm cum clamore ad regem verſa; *Sibi illuſum eſſe. & ſe à Saule ipſo per fraudem conſult.*

Deinde iterùm ab eo confirmata; *Se, virum, divinâ ac venerandâ ſpecie præditum, videre* dixit. *ſenem, & pallio ſacerdotali amictum.*

Rex, qui Samuelem eſſe iſtiuſmodi indicijs perſpexiſſet; vultu in terram proiecto, adorabundus ſalutavit. Et rogatus, quam ob cauſſam demortuum elici, & ſuis ſedibus moveri iuſſiſſet; *Neceſſitate compulſum id ſe feciſſe*, reſpondit. *Cui gravis hoſtium immineat exercitus; & à Deo deſertus ſit; ad ipſum, cuius, dum in vivis eſſet, res ſuas curæ fuiſſe uſque fuerit expertus, confugiſſe; ex quo, quid porrò ſibi agendum, rogaret, & diſceret.*

c., *Fruſtra eum rogare*, ſubiecit; *qui à Deo deſtitutum ſe agnoſcat: & cuius regnum æmulo Davidi ſit deſtinatum.* Merito hæc eum ſuo pati, qui bello olim Amalecitis indicto, mandatis Dei non paruiſſet.

Sciret itaque; *Exercitum ſuum ab hoſte profligatum, & caſtra expugnatum iri. & poſtero die, ipſum unà cum filijs, in prælio cadentem, ſecum futurum.*

His auditis, Saul, partim præ mæſtitiâ, partim præ longinquiore inediâ, viribus corporis attenuatis, obriguit; & humi collapſus eſt.

Et tandem ægrè à ſenſibus ad mentem revolutus, muliere ipſâ, ad cibum ſumendum, comiter urgente; & hanc officij ſui, cum periculo coniuncti, gratiam repoſcente: atque adeò improbis ſuorum precibus, induci vix potuit, ut adpoſitis cibis ſe reficeret, & ad iter nocturnum confirmaret.

Iam enim Palæſtini ad Aphecam convenerant: & Hebræi, haud procul Ieſrahelâ, caſtra collocárant.

Quùmque DAVIDES regem ACHIN, cum delectâ præſidiariorum manu, è Siceleg â, in Allophylorum caſtra, eſſet comitatus: &, uti auxiliaris, in noviſsimo agmine conſiſteret: à Satrapis alijs, qui eum cognitum haberent; & parùm crederent ſibi illum, adverſus ſuos pugnantibus, fidum fore; iuſſus è caſtris decedere, & à prælio ſuperſedére, ad ſtationem ſuam ſe recepit.

Intereà verò, dum iam triduum, Davides cum comitibus, abfuiſſent; Amalecitæ, factâ in Iudæorum Palæſtinorumque agros irruptione, vacuam præſidio Sicelegam nacti, eamque depopulati, igne ſuccēderant. & in miſerabilem ſervitutem univerſos ſequioris ſexûs & infirmæ ætatis captivos, aliquo-uſque abduxerant.

Quùm DAVIDES ex gravi, & incenſæ urbis, & captivorum, dolore excitatus: & tantum-non ab iratis, ob iacturam coniugum ac liberorum, militibus, ſaxis impetitus. Et contrà, mox à Deo, quem per ABIATHARAM conſulendum curárat, animatus atque commonitus. hoſtem ad Torrentem Bezoris inſecutus eſt.

Vbi ducentis, quos laſsitudo ſubſiſtere coēgerat, relictis; cum ceterâ manu, duce quodam Ægyptio, Amalecitarum deſertore, libertatem & vitæ incolumitatem pacto; ulteriùs profectus; univerſam prædam, non ſine extremâ graſſatorum (qui iam-tum epulis & compotationibus, per agros, indulgebant) internecione, reciperavit.

Iter autē à victoriâ remenſi, poſtquā ad Torrentem, ubi ducentos, minùs expeditos, ad ſarcinarum cuſtodiam, Davides reliquerat, perveniſſent: & permulti ex quadringentis iniquiùs eos in prædę partem admittere nollent. *Vxoribus illi ſcilicet, ac liberis, ex hoſte, & alienâ quidem virtute, receptis, contenti eſſent.*

DAVIDES æquum & par eſſe decrevit: *Vt univerſi milites, tam ij, qui prælio interfuiſſent, quàm qui impedimenta cuſtodyſſent; victoria*, quæ divinitùs ſit conceſſa, *premijs, & ſpolijs æquabiliter participarent.*

Qui mos in prædâ dividundâ, in poſterum, latâ etiam lege apud Iſraēlitas obtinuit.

Neqne id ei ſatis fuit. ſed Sicelegam reverſus, ex gregibus & armentis, quæ ceperat; amicis, & propinquarum Iudæę urbium incolis, parteis & munera impertitus eſt. & alijs tuti hoſpitij memoriam præſtitit, meritamque gratiam perſolvit.

Philiſthæi verò intereà, conſerto acriter prœlio, Hebræos in fugam actos, in monte Gelboâ, ubi tetenderant, immani occiſione fudérunt.

Et facto deinde impetu in Saulem, treis ex eius filijs, IONATHAN, ABIDANABVM, & MELCHISVAM, ſtrenuè dimicanteis, iniectis undique telis, obruérunt. Et verſo tandem totius prœlij pondere in patrem; iaculatoribuſque ſubmiſsis, graviter ſaucium pænè confixérunt.

Ille iam non de ſalute, ſed de mortis ignominiâ ſollicitus, ne vivus in hoſtium poteſtatem veniret, ludibriumque deberet; Armigerum ſuum, ut ſe ferro transfigeret, obſecravit. Quod quùm ille, ob maieſtatis reverēntiam, detrectaret; ſuo ipſe gladio incubuit. Armigero (hunc Hebr. Doēgum, Idumæum, fuiſſe putant) regis ſui exemplum imitante.

Ad tantæ cladis nuntium, Iſraēlitæ, qui Vallem, ultrà citràque Iordanem ſitam, & campeſtreis in eâ urbeis tenebant; relictis opidis ſuis, in loca munitiora ſe recepérunt. Quæ loca ita deſerta Palęſtini nacti, & facilè occupata, ipſi poſthàc incoluérunt.

Die verò alterâ, quę prœlium proximè conſecuta eſt, dum illi ſparſim cęſos ſpoliant, in Saulis filiorumque eius cadavera incidérunt.

Caput Saulis præſectum, & per civitates ignominioſè circumlatum, & in Templo Dagonis adfixum eſt: & arma, ceu ſpolia opima, in fano Aſtarothi collocata. dimiſsis quoquoverſum victoriæ nuntijs & teſtibus. Corpus eiuſdem pro muris Bethſanis, in furcam actum.

Verùm Galaaditæ, Iabeſæ urbis incolæ, rem indignam rati, regem, cum filijs, extremo exſequiarum honore fraudari; aliquam multi ex ijs, robore & audaciâ præſtantes, facto per totam noctem itinere, corpora eorum, ex Bethſanis mœnibus refixa, ſecum Iabeſam aſportárunt. & non ſine gratâ animi benivolentiâ (quòd olim à Saule è manibus Nahæ Ammonitæ liberati fuiſſe meminiſſent) in celeberrimo agri ſui loco, honorificè uſtulatorum oſſa contumulárunt. ſeptemq́ue dies ieiunio, planctu & luctu, populariter exegérunt.

Hic exitus Saulis, vaticinio Samuëlis præſignificatus.

2921. | Ioſeph. l. 6. c. ult. Vult eum, vivente Samuële, XIIX. ann. & poſt eius mortem, XX. regnáſſe. | 1029.

Angelomus hinc colligit XL. regni eius an. quòd Isboſethus F. eo anno natus tradatur ab Hebr. quo regnum pater ſuſcepit: patrem autem ille amiſerit, iam quadragenarius.

Prĕterea DAVIDES puer unctus à Samuële dicitur. qui non videtur tricenarius potuiſſe evadere, in tam exiguo regni, quod Sauli quidam attribuūt, tempore. tot enim ille annos natus, regnum capeſſivit.

Hinc deinceps uterque liber, & Βασιλειῶν, & Παραλειπομένων, coniunctim, ad concinnandam Hiſtoriĕ ſacræ, Temporumque ſeriem, & chronologiam, advocari debet.

QVARTA

QVARTA ÆTAS, A DAVIDE REGE, VSQVE AD TRANSMIGRATIONEM IVDÆORVM IN BABYLONEM.

1921. Continet Regum, tum Iudæorum, tum Iſraëlitarum, tempora, & res ab ijs geſtas. Et annos ex veritate Hebraicâ CDLXXIII. 1029.
Ex 70. Interpp. CDLXXXV.
Iuxtà utrorumque codices; Geneas XVII.
Quas B. Mat. certi myſterij cauſſâ, ad XIV. cõtraxerit.

DAVIDES REX.

HIc perlato ad ſe, in Sicelegam, (Ioſ. Sicellam) per Amaleciten quendam, de Saülis, & filiorum eius, cæde, nuntio; planctu & ieiunio, & epitaphijs, tumulisve honorarijs, eos, qui in acie ceciderant, proſecutus eſt. Et nuntium cladis, adoleſcentem, qui manu ſuâ regem, ita in extremis fieri poſtulantem, occidiſſe, falsò fortè-an, aut glorioſiùs iactabat: & diadema regis cæſi, armillamque de capite & brachio detractam, tamquam ad æmulum regni, adtulerat; per ſuos occidendum è-veſtigio curavit.

Inde, monente ſic Domino, cum familiâ, & viris comitibus (Ioſ. cohorte domeſticâ) in Hebronem profectus, à Tribu Iudæâ, rex creatus; & per ABIATHAREM Sacerdotem, inunctus eſt; ann. ætat. ſuæ XXX.

Quod quidem ipſe factum Galaäditis, Iabeſæ incolis, renuntiat: & iiſdem, pro egregiâ in Saulem, eiuſque liberos pietate, ac ſepulturæ honore; gratiam & à ſe pollicetur, & à Deo ominatur.

Intereà ABNER, Neri F. princeps exercitûs Saulis, ISBOSETHVM, (al. Isbaal. & Ioſ. Iebosthum) regis defuncti F. iam quadragenarium, ſuper Beniamitis, & cęterâ Iſraëlitarum gente, Regem, ſpreto Davide, quem ſola Iudæ domus ſectaretur, conſtituit. Quod quidem imperium duos iam annos tenuerat, regiâ apud Manahæmum, hoc eſt, Caſtrum, ultrà Iordanem, erectâ.

Crebris deinde prœlijs, inter duces Regum, hinc Abnerum, inde Ioabum, (Sarviâ, Davidis ſorore, & patre Suri, natum) ex ęmulatione, certatum.

Et ABNER, in Gabaone, poſt ſingulare puerorum, utrimque, ex provocatione, certamen, ceu fortunæ proludium; pulſus loco, & fugiens, Aſaëlem, Ioabi fratrem, ſe celerrimè & infenſiſſimè perſequentem, averſâ haſtâ, invitus, confodit. Vnde eiuſdem cædes, paullo-pòſt, ab ultore fratre, conſecuta eſt.

Davidis intereà res erant uſque ſecundiores: domo Saulis in dies minuente.

Illi autem in Hebrone commoranti, nati ſunt, AMNON, ex Achinoamâ Ieſraëlitide:

CHELEABVS, (al. Daniel) ex Abigailâ Carmelitide.

ABSALONVS, ex Machâ, Tholmai, regis Geſſuræi, filiâ.

ADONIAS, ex Haggithâ. SAPHATIAS, ex Abitalâ.

IETHRAAMVS, ex Æglâ. (quæ alijs eſt Michole.)

(Ioſep. ſex filios, e totidem uxoribus, ſuſceptos eſſe tradit.

AMMONEM, ex Achimâ: DANIELEM, ex Abigæâ:

ABESALONEM, ex Machamâ, filiâ Tholomæi, regis Geſſirorum, (cuius ſoror, Thamar.)

ADONIAM, ex Angite. Quinctum & Sextum, GERTHESAM & GALAM.)

Paullo-pòſt Abner, ille militiæ magiſter, & rector domûs regiæ Isboſethi; dicto regis, uti rebatur, contumelioſiore, ob exambitam, & exprobratam ſibi, paternę concubinæ, Reſphæ, familiaritatem; iratus: iam cum Davide ſocietatem, deſerto Saulis filio: & Michole, quam PHALTIELI viro ademerat, reductâ: ſuo, & univerſi Iſraëlis nomine, pactus. dum iter ad ſuos adducendos, & fœdere novo coniungendos, inſtitueret; per dolum ab Ioabo (cuius fratrem, Aſaëlem, anteà interfecerat) revocatus, indigniſsimè cæditur.

Eam cædem (quâ fides ipſius cruentari viſa eſſet) rex palam exſecratus eſt. neque regno tamen adhuc recente, & inſtabili, vindicare auſus.

Eo nihilo minus nuntio, non modò rex Isboſethus, ſed univerſus etiam Iſraël grauiſſimè conturbatus eſt.

Huc acceſſit, BAANÆ & RECHABI, filiorum Rhemmonis Berothitæ, (Ioſeph. Banaothæ & Thanni, Hieremmonis Filiorum) facinoroſa audacia.

Hi, principes latronum filio Saulis fuiſſe traduntur (fortè, Satellitum, qui & latrones; ſive, mercenariorum militum.)

Et quùm anteà hero ſuo, & regi, inſidias tetendiſſent; & regni ſummam ad Miphiboſethum, Ionathæ Fil. (puerum etiam-dum, & claudum) transferre moliti eſſent: & detectis inſidijs, in Gethaim profugere coacti. Nunc tandem eâ tempo-

rum, & inclinati ſtatûs, opportunitate uti; & gratiam à Davide inire, ac promereri cupientes; Isboſethum, domi ſuæ meridiantem, interfecerunt; præſectumque eius caput in Hebronem, ad Davidem, adportárunt.

Ille verò, cum impios paricidas morte ignominioſà multavit; tum caput Isboſethi, communi cum Abnero, apud Hebronem ſepulcro, nec ſine honore, tûmulavit.

Atque ita omnes ferè natu maiores Iſraelitarum, publico conſenſu, regnum ei totius gentis detulerunt: & fędere facto,, Regem, iam tertiùm, inunxérunt.

2928. Ipſe in Hebrone, uni Iudæ Tribui, ann. VII. & menſibus VI. iam fuerat dominatus. 1022.
In Hieroſolymis, toti genti præfectus. XXXIII, ann. deinceps regnavit.
Triennio antè, ALBA SILVIVS, VII. Latinor. rex, XXXIX annis.
Et paullulo-poſt, EVPALES, XXXI. Aſſyrior. rex, ann. XXXIIX.

DAVIDES (miraculum quoddam inter homines. In quo certáſſe videantur, ſublimitas cum humilitate; ſtrenuitas cum lenitate: tam grandis rerum ſæcularium cura, cum tam purâ & religioſâ rerum ſpiritalium contemplatione. Qui quot homines peremerit, tot pænè lacrymas profuderit.)

Iam ad regnum accommodatus, res magnas adgredi & gerere cæpit, quibus omneis Hebræorum, & finitimorum, qui conſecuti ſunt, reges, virtute, & gloriâ, longè ſuperavit.

2929. Et primùm quidem IIX. regni anno Iebuſæum incolam (Chananæi generis reliquias) Hieroſolymis expulit. 1021.

Arcem Sionis (ubi IOABVS virtute ſuâ, muris conſcenſis, principatus dignitatem ſibi paravit) cæcis licet & claudis, è murorum ſummo, inſultantibus; vi expugnavit.

Eamque de ſuo nomine dixit; & regni ſedem conſtituit. Domum ſibi cedrinam exędificavit, materiâ & architectis, ab Hiramo Tyriorum rege, ſubmiſſis.

(Ab hoc Hiramo, Tyriorum regnum, ſub XI. regibus, durat ann. CCXII. *uſque ad ann. O. Cond.* MMMCXXXIX.

An. regni IX. (ut quidam putant) Allophylos, bis in regnum ſuum (Ioſ. Syris & Phœnicibus auxiliaribus) irruenteis, ſecundis prœlijs reppulit. ſemel, in Baal-pharaſimo; iterum in Gabaà, uſque ad Gezeram.

Tum quoque Arcam Domini, quæ per ann. XX. fuerat in Cariath-iarimo, Iudææ opido, in domo Abinadabi: & per trimeſtre (poſt Ozam, Abinadabi F. divinitùs cæſum; quòd Arcam in plauſtrum impoſuiſſet; neque ex lege, humeris ſuis portáſſet; eamque, bobus calcitrantibus, inclinatam, indecentiùs ſuſtinuiſſet) in domo Obedodomi Gethæi, (Ioſep.) genere Levitæ: magno cum populi. *(qui à Sehore Ægypti, uſque ad ingreſſum Emathiæ, fuerat per præcones vocatus)* adplauſu, ac veneratione, per Levitas & Cantores, in Sionem tranſtulit. & in medio Tabernaculi, quod pellibus tetenderat, magno adparatu collocavit: Sacrificoſque adſiduos inſtituit.

(Inſultatio autem MICHOLES, in religioſum Davidis mariti, coram Arcâ, tripudium, perpetuâ deinceps ſterilitate mulcata eſſe proditur.)

Præthereà, quùm partâ paſſim & undique ab hoſtibus, eorumque incurſationibus, quiete; indignũ ratus, ſe quidem regem, ædibus cedrinis habitare; ARCAM verò DEI ſub pellibus hibernare: Templum Domino conſtruere in animo haberet. à Nathane prophetâ divinitùs ei reſponſum eſt redditum: *Semini illius (uti pacifico,* & à bellis caſto) *cum mirificis alijs* de regni diuturnitate *promiſſis, eam ædificandi Templi gloriam reſervari.*

Poſtremò hoſteis vicinos varijs prœlijs ita fregit, ut Philiſthæis Frenum tributi, quo, tot annis, Iſraelitas oppreſſerant, extorquéret; ipſoſque viciſſim, iugo impoſito, ſibi vectigaleis faceret.

ADARAZEREM, regem Sobæ (Ioſep. Sophenorum) Euphrati imminentem; & Damaſcenos Syros, regemque ADADVM, eidem opitulanteis; tantâ clade adfecerit; ut præſidijs ipſe impunè Damaſcum inſidéret, & ad tributa ſibi pendenda adigeret. Domini ope, ubique tutus. Auri atque æris, & armorum ex prædá opimâ, immenſam vim reportaret; eamque THOVO, regi Emathiæ, licet amico, extortam, Hieroſolymis, ceu munus votivum, cum cæteris manubijs locaret ac conſecraret.

Ioſeph. hunc Thoũm, Thænum vocat; & miſſis, per filium ADORAMVM, (al. Ioramum) muneribus, ſocietatem cum Davide redemiſſe ſcribit. Idem pænè l. 2. Reg. c. 8. innuitur.

Refert idem, ab illo, quem dixi, ADADO, poſteros, in decimam uſque ſtirpem, regnum Damaſci deinceps tenuiſſe, nomine Adadorum tranſmiſſo.

Nec minorem ſibi nominis gloriam paravit, ex Syriâ (& Idumæâ) in Valle Salinarum; & cæde ibidem duode-vicies mille pugnatorum (duce exercitus ſui Abiſæo, Ioabi fratre.) & poſitis in Idumęâ præſidijs, totâque vicinitate in ſervitutem redacta.

Longè tamen glorioſius, inter aſſiduos bellorum fragores, iura ex æquo & bono tot populis dicere. rem militarem, forenſem, Eccleſiaſticam ſive Sacram, optimis legibus, & ſapientiſſimis præfectis, conſtituere. MIFISOBETVM, reliquum Ionathæ, veteris amici, F. & Saulis nepotem, licet pedibus claudum, non modò in integrum, agris avitis mactum, reſtituere; ſed menſæ etiam ſuę adſiduum hoſpitem adhibere.

Quùm autem HANON, Nahæ patri, in Ammonitarum regnum ſucceſſiſſet. & miſſi à Davide Legati, qui, cum recentem eius luctum ſolarentur; tum priſtinæ amicitiæ, quæ cum patre ipſi interceſſiſſet, iura renovarent; iniurioſiùs, ex pro-

cerum

cerum inſtigatione, barbis & veſtibus præciſis, ceu exploratores, fuiſſent tractati; bellum grave exortum eſt.

Syri mercede conducti, & mox ab Ioabo fuſi. Ammonitæ intra mœnia ab Abiſæo compulſi. Viribus iterùm inſtauratis, dum diuerſi Syriæ reges acriùs inſurgunt; ita à Davide ipſo, qui Iordane tranſmiſſo in Helam venerat, victi ſunt; ut pacem ultrò expoſcerent, & ſervirent.

CODRVS, POSTREMVS ATHENIENS. REX,
Et ARCHONTES ibidem Regibus ſuffecti.

2932. | Circiter feré x. regis Dauidis annum, immutatus eſt apud Athenienſes Reip. ſtatus; hoc initio: | 2018.

Quùm exſulum, quos validi & victores iam Heraclidę undique è Peloponneſo expulerant; frequentia faceret; ut virorum copiâ floreret Attica: (Rex namque MELANTHVS, & ipſe exſul, eos, ad [illegible]ofectos, in parem iuris libertatiſque conditionem receperat. (Vide ad annum O. C. 2395. & Seriem Regum Athenienſium.)

Metuentes, & ſibi in longitudinem proſpicientes Heraclidæ, inſtigantibus eos maximè Corinthijs & Meſſenijs, qui in eorum poteſtatem conceſſerant: illis ob vicinitatem; his, quod tum CODRVS, Melanthi F. regnum Atticæ teneret; bellum ijs intulérunt.

Victique prœlio, & profligati, ex Atticâ, Megaridem tamen occupárunt. & Megaris urbe denuò conditâ; & Corinthijs, alijſque qui habitare vellent, traditâ; incolas, ex Iónibus, Dorienſeis effecérer & columnas, quibus ad Iſthmum Iónes à Peloponneſijs olim ex pacto diſpeſcebantur, ſuſtulérunt.

Quùm hinc itaque inter Dorienſeis, (al. Peloponneſios, & Lacedæmonios.) & Athenienſeis, perpetuæ eſſent ſimultatium offenſæ: & Dores vindicaturi bello, de eius eventu oracula (PYTHIVM) conſuluiſſent; reſponſum fuit: *Superiores fore, ni regem Athenienſium occidiſſent.* (Patercul. verò ſic: *Quorum dux ab hoſte eſſet occiſus, eos ſuperiores futuros.* Valer. autem: Ipſi CODRO, ait, per legatos ſciſcitanti, reſponſum; *Finem bello & vaſtitati fore, ſi ipſe hoſtili manu occidiſſet)* Quùm ventum ergo eſſet in bellum; militibus ante omnia cuſtodia regis Attici præcipitur.

CODRVS verò, qui eo tempore Athenienſium rex erat; & Dei reſponſum, hoſtiumque præceptum, cognoverat; caput ſuum pro patriæ ſalute devovit: atque id ipſum præcaventeis feſellit hoſteis. Permutato namque regia habitu, (Valer. depoſitis imperij inſignibus) pannoſus (Paterc. paſtoralem cultum induens) & ſarmenta collo gerens, in caſtra hoſtium ingreſſus eſt: Ibique in turbâ obſiſtentium, rixam ciens, à milite gregario, quem falce, de-induſtriâ, convulnerárat, & in cædem ſui irritárat; haud longè ab Iliſſo, interfectus, patriam bello exemit.

Cognito etenim regis cæſi corpore, Dores ſine prœlio ex hoſtico deceſſére. Et CODRVM, cum morte, æterna, ex ſummâ in patriam pietate, gloria: & Athenienſeis ſecuta eſt victoria.

Ab eius morte, regnum Erechthidarum, cui ille xx. annos præfuerat; quodque iam CDLXXXIII. (al. LXXXVII.) ann. ſteterat; defecit.

Sic Iuſtin. Poſt CODRVM, nemo Athenis regnavit; quod memorię eius nominis tributum eſt.

Non tamen, ut idem innuit, ſtatim Reip. adminiſtratio annuis magiſtratibus eſt permiſſa. quùm Codri F. MEDON, teſte Paterculo, primus Athenis Archon fuerit: eiuſque poſteri, dicti Medontidę; & inſequentes, ad Charopem uſque, dum viverent, eum honorem uſurpárint. Et deinde ijdem, à Charope, ad Erycem, in decennium creari (idque per LXX. ann.) cæpti. Poſtremò, annuis commiſſa eſt magiſtratibus Reſp. quorum primus, CREON.

Sic & Pauſan. Meſſenicis. Poſt Melanthum, Medontidis, populus magnam potentiæ partem ademit: & pro rege, alium inſtituit, qui reddendis rationibus eſſet obnoxius. poſteà, decennium eis in imperio præſcripſerunt.

A morte CODRI, ſive à I. MEDONTIS anno, ad Euænetum Prætorem Athenienſ. ſub quo Alexander in Aſiam traiecit; à quibuſdam anni 735. numerantur.

ARCHONTES ibidem perpetui.

Poſt MEDONTEM, Codri, quem dixi F. qui annis xx. etiam præfuiſſe traditur, Archontes perpetui, quorum principatus morte finiebatur; hi ordine fuiſſe comperiuntur.

2. ACASTVS (al. Agaſtus) ann. 36.
3. ARCHIPPVS, an. 19. 4. THERSIPPVS. 41.
5. PHORBAS, 31. 6. MEGACLES (al. Mezades) 30.
7. DIOGENETVS, 28. 8. PHERECLVS, 19.
9. ARIPHRON, 20. 10. THESPIEVS, 27.
11. AGAMESTOR, 20. 12. ÆSCHYLVS, 23.
13. ALCMÆON, 2.

DECENNALES, per LXX. ann. teſte Velleio.

Iſti verò conſecuti, quibus decennium in imperio preſtitutum.

1. CHAROPS. 2. ÆSYMEDES (cuius an. 5. primi belli Meſſeniaci initium, ob Amphiam.)
3. CLIDICVS, al. Clidicus. 4. HIPPOMENES.
5. LEOCRATES. 6. ABSANDER. 7. ERYX, al. Ericius.

rum, & inclinati ſtatûs,opportunitate uti; & gratiam à Davide inire, ac promereri cupientes; Isboſeibum, domi ſuæ meridiantem, interfecerunt; præſectumque eius caput in Hebronem, ad Davidem, adportárunt.

Ille verò, cum impios parieidas morte ignominioſâ multavit; tum caput Isboſethi, communi cum Abnero, apud Hebronem ſepulcro, nec ſine honore, tumulavit.

Atque ita omnes ferè natu maiores Iſraëlitarum, publico conſenſu, regnum citotius gentis detulérunt: & federe facto, Regem, iam tertiùm, inunxérunt.

2928. Ipſe in Hebrone, uni Iudæ Tribui, ann. VII. & menſibus VI. iam fuerat dominatus. 1022.
In Hieroſolymis, toti genti præfectus. XXXIII, ann. deinceps regnavit.
Triennio antè, ALBA SILVIVS, VII. Latinor. rex, XXXIX annis.
Et paullulo-poſt, EVPALES, XXXI. Aſſyrior. rex, ann. XXXIIX.

DAVIDES (miraculum quoddam inter homines. In quo certáſſe videantur, ſublimitas cum humilitate; ſtrenuitas cum lenitate: tam grandis rerum ſæcularium cura, cum tam purâ & religioſâ rerum ſpiritalium contemplatione. Qui quot homines peremerit, tot pænè lacrymas profuderit.)

Iam ad regnum accommodatus, res magnas adgredi & gerere cæpit, quibus omneis Hebræorum, & finitumorum, qui conſecuti ſunt, reges, virtute, & gloriâ, longè ſuperavit.

2929. Et primùm quidem IIX. regni anno Iebuſæum incolam (Chananæi generis reliquias) Hieroſolymis expulit. 1021.

Arcem Sionis (ubi IOABVS virtute ſuâ, muris conſcenſis, principatus dignitatem ſibi paravit) cæcis licet & claudis, è murorum ſummo, inſultantibus; vi expugnavit.

Eamque de ſuo nomine dixit; & regni ſedem conſtituit. Domum ſibi cedrinam exædificavit, materiâ & architectis, ab Hiramo Tyriorum rege, ſubmiſſis.

(Ab hoc Hiramo, Tyriorum regnum, ſub XI. regibus, durat ann. CCLII. *uſque ad ann. O. Cond.* MMMCXXXIX.

An. regni IX. (ut quidam putant) Allophylos, bis in regnum ſuum (Ioſ. Syris & Phœnicibus auxiliaribus) irruenteis, ſecundis prœlijs reppulit. ſemel, in Baal-pharaſimo; iterum in Gabaâ, uſque ad Gezeram.

Tum quoque Arcam Domini, quæ per ann. XX. fuerat in Cariath-iarimo, Iudææ opido, in domo Abinadabi: & per trimeſtre (poſt Ozam, Abinadabi F. diuinitùs cæſum; quòd Arcam in plauſtrum impoſuiſſet; neque ex lege, humeris ſuis portáſſet; eamque, bobus calcitrantibus, inclinatam, indecentiùs ſuſtinuiſſet) in domo Obedodomi Gethæi, (Ioſep.) genere Levitæ: magno cum populi. *(qui à Sehore Ægypti, uſque ad ingreſſum Emathiæ, fuerat per præcones vocatus)* adplauſu, ac veneratione, per Levitas & Cantores, in Sionem tranſtulit. & in medio Tabernaculi, quod pellibus tetenderat, magno adparatu collocavit: Sacrificoſque adſiduos inſtituit.

(Inſultatio autem MICHOLES, in religioſum Davidis mariti, coram Arcâ, tripudium, perpetuâ deinceps ſterilitate mulctata eſſe proditur.)

Præterea, quùm partâ paſſim & undique ab hoſtibus, eorumque incurſationibus, quiete; indignũ ratus, ſe quidem regem, ædibus cedrinis habitare; ARCAM verò DEI ſub pellibus hibernare: Templum Domino conſtruere in animo haberet. à Nathane prophetâ divinitùs ei reſponſum eſt redditum: *Semini illius (uti pacifico,* & à bellis caſto) *cum mirificis alijs* de regni diuturnitate *promiſſis, eam ædificandi Templi gloriam reſervari.*

Poſtremò hoſteis vicinos varijs prœlijs ita fregit, ut Philiſthæis Frenum tributi, quo, 101 annis, Iſraëlitas oppreſſerant, extorquéret; ipſoſque viciſſim, iugo impoſito, ſibi vectigaleis faceret.

ADARAZEREM, regem Sobæ (Ioſep. Sophenorum) Euphrati imminentem; & Damaſcenos Syros, regemque ADADVM, eidem opitulanteis; variâ clade adfecerit; ut præſidijs ipſe impunè Damaſcum inſidéret, & ad tributa ſibi pendenda adigeret. Domini ope, ubique tutus. Auri atque æris, & armorum ex prædâ opimâ, immenſam vim reportaret; eamque THOVO, regi Emathiæ, licet amico, extortam, Hieroſolymis, ceu munus votivum, cum cæteris manubijs locaret ac conſecraret.

Ioſeph. hunc Thoũm, Thænum vocat; & miſſis, per filium ADORAMVM, (al. Ioramum) muneribus, ſocietatem cum Davide redemiſſe ſcribit. Idem pænè l. 2. Reg. c. 8. innuitur.

Refert idem, ab illo, quem dixi, ADADO, poſteros, in decimam uſque ſtirpem, regnum Damaſci deinceps tenuiſſe, nomine Adadorum tranſmiſſo.

Nec minorem ſibi nominis gloriam paravit, ex Syriâ (& Idumæâ) in Valle Salinarum; & cæde ibidem duode-vicies mille pugnatorum (duce exercitus ſui Abiſæo, Ioabi fratre.) & poſitis in Idumçâ præſidijs, totâque vicinitate in ſervitutem redactâ.

Longè tamen glorioſius, inter aſſiduos bellorum fragores, iura ex æquo & bono tot populis dicere. rem militarem, forenſem, Eccleſiaſticam ſive Sacram, optimis legibus, & ſapientiſſimis præfectis, conſtituere. MIFISOBETVM, reliquum Ionathæ, veteris amici, F. & Saulis nepotem, licet pedibus claudum, non modò in integrum agris avitis mactum, reſtituere; ſed menſæ etiam ſuę adſiduum hoſpitem adhibere.

Quùm autem HANON, Nahæ patri, in Ammonitarum regnum ſucceſſiſſet. & miſſi à Davide Legati qui, eum recentem eius luctum ſolarentur; tum priſtinæ amicitiæ, quæ cum patre ipſi interceſſiſſet, iura renovarent; iniurioſiùs, ex pro-

ceerum

cerum inſtigatione, barbis & veſtibus præciſis, ceu ex[illegible]ratores, fuiſſent tractati; bellum grave exortum eſt.

Syri mercede conducti, & mox ab Ioabo fuſi. Ammonitæ intra mœnia ab Abiſæo compulſi.

Viribus iterùm inſtauratis, dum diverſi *Syriæ* reges acriùs inſurgunt; ita à Davide ipſo, qui Iordane tranſmiſſo in Helam venerat, victi ſunt; ut pacem ultrò expoſcerent, & ſervirent.

CODRVS, POSTREMVS ATHENIENS. REX.
Et ARCHONTES ibidem Regibus ſuffecti.

2932. | Circiter ferè x. regis Davidis annum, immutatus eſt apud Athenienſes Reip. ſtatus; hoc initio: | 1018.

Quùm exſulum, quos validi & victores iam Heraclidę undique è Peloponneſo expulerant; frequentia taceret; ut virorum copiâ floreret Attica: [illegible] namque MELANTHVS, & ipſe exſul, eos, ad[illegible]ofectos, in parem iuris libertatiſque conditi[o]nem receperat. (Vide ad annum O. C. 2395. & Seriem Regum Athenienſium.)

Metuentes, & ſibi in longitudinem proſpicientes Heraclidæ, inſtigantibus eos maximè Corinthijs & Meſſenijs, qui in eorum poteſtatem conceſſerant: illis ob vicinitatem; his, quod tum CODRVS, Melanthi F. regnum Atticæ teneret; bellum ijs intulérunt.

Victique prœlio, & profligati, ex Atticâ, Megaridem tamen occupárunt. & Megaris urbe denuò conditâ; & Corinthijs alijſque qui habitare vellent, traditâ; incolas, ex Ionibus, Dorienſeis effecére: & columnas, quibus ad Iſthmum Iones à Peloponneſijs olim ex pacto diſpeſcebantur, ſuſtulérunt.

Quùm hinc itaque inter Dorienſeis, (al. Peloponneſios, & Lacedæmonios.) & Athenienſeis, perpetuæ eſſent ſimultatum offenſæ: & Dores vindicaturi bello, de eius eventu oracula (PYTHIVM) conſuluiſſent; reſponſum fuit: *Superiores fore, ni regem Athenienſium occidiſſent.* (Patercul. verò ſic: *Quorum dux ab hoſte eſſet occiſus, eos ſuperiores futuros.* Valer. autem: Ipſi CODRO, ait, per legatos ſci[illegible], reſponſum; *Finem bello & vaſtitati fore, ſi [illegible]e hoſtili manu occidiſſet*) Quùm ventum ergo e[illegible]t in bellum; militibus ante omnia cuſtodia regis Attici præcipitur.

CODRVS verò, qui eo te[m]pore Athenienſium rex erat; & Dei reſponſum, hoſtiumque præceptu[m], [c]ognoverat; caput ſuum pro patriæ ſalute devovit: atque id ipſum præcaventeis fefellit hoſteis. Permutato namque regis habitu, (Valer. depoſitis imperij inſignibus) pannoſus (Paterc. paſtoralem cultum induens) & ſarmenta collo gerens, in caſtra hoſtium ingreſſus eſt: Ibique in turbâ obſiſtentium, rixam ciens, à milite gregario, quem falce, de-induſtriâ, convulnerárat, & in cædem ſui irritárat; haud longè ab Iliſſo, interfectus, patriam bello exemit.

Cognito etenim regis cæſi corpore, Dores ſine prœlio ex hoſtico deceſſére. Et CODRVM, cum morte, æterna, ex ſummâ in patriam pietate, gloria: & Athenienſeis ſecuta eſt victoria.

Ab eius morte, regnum Erechthidarum, cui ille xx. annos præfuerat; quodque iam CDLXXXIII. (al. LXXXVII.) ann. ſteterat; defecit.

Sic Iuſtin. Poſt CODRVM, nemo Athenis regnavit; quod memorię eius nominis tributum eſt.

Non tamen, ut idem innuit, ſtatim Reip. adminiſtratio annuis magiſtratibus eſt permiſſa. quùm Codri F. MEDON, teſte Paterculo, primus Athenis Archon fuerit: eiuſque poſteri, dicti Medontidę; & inſequentes, ad Charopem uſque, dum viverent, cum honorem uſurpárint. Et deinde ijdem, à Charope, ad Erycem, in decennium creari (idque per LXX. ann.) cæpti. Poſtremò, annuis commuſa eſt magiſtratibus Reſp. quorum primus, CREON.

Sic & Pauſan. Meſſenicis. Poſt Melanthum, Medontidis, populus magnam potentiæ partem ademit: & pro rege, alium inſtituir, qui reddendis rationibus eſſet obnoxius. poſteà, decennium eis in imperio præſcripſerunt.

A morte CODRI, ſive à I. MEDONTIS anno, ad Euænetum Prætorem Athenienſ. ſub quo Alexander in Aſiam traiecit; à quibuſdam anni 735. numerantur.

ARCHONTES ibidem perpetui.

Poſt MEDONTEM, Codri, quem dixi F. qui annis xx. etiam præfuiſſe traditur, Archontes perpetui, quorum principatus morte finiebatur; hi ordine [f]uiſſe comperiuntur.

2. ACASTVS (al. Agaſtus) ann. 36.
3. ARCHIPPVS, an. 19. 4. THERSIPPVS. 41.
5. PHORBAS, 31. 6. MEGACLES (al. Mezades) 30.
7. DIOGENETVS, 28. 8. PHERECLVS, 19.
9. ARIPHRON, 20. 10. THESPIEVS, 27.
11. AGAMESTOR, 20. 12. ÆSCHYLVS, 23.
13. ALCMÆON, 2.

DECENNALES, per LXX. ann. teſte Velleio.

Iſti verò conſecuti, quibus decennium in imperio pręſtitutum.

1. CHAROPS. 2. ÆSYMEDES (cuius an. 5, primi belli Meſſeniaci initium, ob Amphiam.)
3. CLIDICVS, al. Clidicus. 4. HIPPOMENES.
5. LEOCRATES. 6. ABSANDER. 7. ERYX, al. Ericius.

ANNVI.

Sub Democratiâ Athenienſium, Archontes annui fuere.

Primus in his (Vell. Paterc.) CREON. Inter alios, DRACO: & deinde SOLON, (qui Philombroto ſucceſſit) Legum-latores: & PISISTRATVS, novæ tyrannidis auctor.

De cæteris ferè Diod. Sic. ſeriatim per annuos faſtos meminit: & Polybius.

Caſaubon. in eiuſdem Polyb. Chronologiâ, uſque ad regnum Græcorum, ſive ad Alexandri poſteros, prolixè eoſdem enumerat.

Herodotus lib. 6. CLISTHENEM, ait, Megaclis, (viri Alcmæonidæ) & Agariſtæ, (quæ Cliſthenis fuit, Sicyonij tyranni) F. Athenienſium Tribus, populariumque ſtatum, inſtituiſſe, exactis iam Piſiſtratidis.

Quâ de re infrà fuſiùs.

COLONIÆ GRÆCORVM IN ASIAM.

Quùm MEDON, & NILEVS, nati, inter Codri liberos, maximi, de regno, ſive principatu, contenderent: & NILEVS Medonti, qui altero pede claudus erat, parere aut cedere nollet. & ille nihilo minus Oraculo Delphico rex eſſet declaratus; NILEVS, cum fratribus, in coloniam dimiſſi, ex Athenienſibus quicumque proficiſci vellent; & Iönum exſulumque maximam partem, ſecum abduxerunt.

Hanc tertiam vult fuiſſe coloniam, Pauſan. quæ ſub alienis regibus, & alienis populis, è Græciâ ſit dimiſſa.

Olim IOLAVM, Iphicli F. Herculis Nepotem, Thebanum; Athenienſibus. & Theſpiadis (hoc eſt, ijs, qui patre Hercule, prolati ex L. Theſpij filiabus) coloniæ, in Sardiniam, ducem fuiſſe.

Quâ de re, vide Diodor. Sic. l. 4.

Deinde unâ anteriùs ætate, quam Athenis enavigârunt Iönes; THERAM, Auteſionis F. ſimiliter Thebanum, Minyas, & Lacedæmonios, Lemno expulſos, in Inſulam Calliſten, ſive Theram, ita de ſe dictam, perduxiſſe.

Tunc autem, tertiùm, CODRI filij, (qui genere paterno, Neleidæ ſive Meſſenij; & materno tantùm, Erechthidæ, ſive Athenienſes, eſſent) duces, & Iönibus fuêre præfecti. Quibus ſe & alij adiunxerint. Thebani; Minyæ, Orchomenijs admiſti: Cadmei. Delphi; Phocenſes; Dryopes. Et ex Euboeâ, Abantes: alijque.

Traditum tamen eſſe, ait Strabo, hâc Iönum expeditione, Æolicam, IV. ætatibus fuiſſe priorem: licet in rebus agundis, & navigando lentiorem. cuius deducendæ Oreſtes auctor fuerit. Et eidem in Arcadiâ, è vivis exemto, PENTHILVS F. ſucceſſerit. qui in Thraciam uſque, cum ſuis progreſſus ſit, LX. annis, poſt Troiæ exſcidium. Quo ferè tempore Heraclidæ in Peloponneſum redire occæperant.

(Velleio. is annus LXXX. eſt, à Troiâ captâ. & CXX. quàm HERCVLES ad Deos exceſſerat.

Excluſi itaque ab Heraclidis, Oreſtis liberi; iactatique cum varijs caſibus, tum ſævitiâ maris; quincto-decimo demùm anno ſedes cepêre circa LEMNVM Inſulam.

ARCHELAVM, Penthili F. in CYZICENAM: & GRAVM, huius (al. Echelati) F. natu minimum, ad Granicum flumen progreſſum: & copijs, meliùs adparatis, in LESBVM traieciſſe; eamque obtinuiſſe, produnt.

F CLEVAM, Dori F. & MALAVM, ex eâdem Agamemnonis ſtirpe, eodem, quo PENTHILVS, tempore, exercitum quidem coëgiſſe; ſed [illegible]enthilo, qui in Aſiam tranſierat, præoccupat[illegible] & diutiùs in Locride commoratos, ſeriùs in Aſiam traieciſſe; & CVMAM ibi tandem condidiſſe.

Poſtquam verò Iönes navibus in Aſiam ſunt adpulſi; alijs ad alia maritima converſis, NILEVS, cum ſuis, MILETVM, (Quæ nomen antè acceperat à Mileto: qui Minoëm fugiens, è Cretâ ſolverat; & cum Caribus, veteribus incolis, æquato iure, ſedem ibi fixerat) occupavit. Et viris, præter eos, qui captâ urbe effugerant, cæſis; uxores, filiaſque eorum, matrimonio ſibi iunxêrunt.

(Vide Herod. lib. 1. de lege Caricarum, ex iſto facto latam.

Ibidem Herod. Iönes, inquit, reges ſibi creârunt, partim Lycios, GLAVCO, Hippolochi F. partim Cauconas Pylios, CODRO, Melanthi progenie, ortos. partim ex utriſque.

Et Pauſan. Achaic. ANDROCLVS, ait, Codri F. legitimus rex Ionum, qui in EPHESVM navigârunt, declaratus; Lelegas, & Lydos, qui partem urbis ſuperiorem tenebant, eiecit: ibique regiam locavit. & SAMVM Samijs eripuit. Quùmque Prienenſibus, adverſùm Cares, opem ferret; victor, ibidem in prœlio occubuit.

Iönes, poſt hæc, deductis MYVNTEM & PRIENEN colonijs, Caribus eadem quoque opida eripuêrunt. Et Myuntis quidem Cyarethus (Strab. Cydrelus) Codri F. ſpurius, conditor fuit. Prienenſes verò, ubi in[illegible]ſti Iönibus Thebani; Philotam (unum ex poſteris Penelei: qui Hippalmi F. Thebanorum rex, expeditionis Iliacæ comes fuit) & Ægyptum (Strab. Epytum, Nelei F.) conditores habuêrunt.

Alij Iönes, dato Græcis, (qui iam-tum à Mopſo, Racij Cretis, & Mantonis, Tireſiâ natæ, F. conditi, COLOPHONEM tenebant) iureiurando; licet rerum iam omnium inopes, in communionem admiſsi ſunt.

Et Iönicum ibi regnum ſuſcepêrunt, DAMASICHTHON, & PROMETHVS, Codri filij. Ex quibus ille, fratre interfecto, in Naxum aufugit. (Strab. ait, Andræmonem Pylium, Colophonem condidiſſe.)

Alij, duce Andræmone (Strab. Androcomo) Codri itidem F. LEBEDVM, Caribus eiectis, incoluêrunt.

TEVM,

TEVM quam Orchomenij Minyæ, cum Athamante (qui unus ex poſteris Athamantis, Æoli F.) multo-antè habitárant) APOECVS, inter poſteros Melanthi quartus, Iönas, ſine maleficio, introduxit.

Eodem, haud multis poſt annis, quidam ex Athenienſibus & Boeotis, pervenére: Illi DAMASO & NAOCLO, Codri FF. hi GERETE Boeoto, ducibus. Ab Apoeco, & Teijs, æquabili iure, cum prioribus, in Civitatem recepti.

CLEOPVS verò, Codri itidem F. quos potuit ex Iöniæ civitatibus collectos, ERYTHRAS, ad ęquabilem urbis poſſeſſionem perduxit. Cuius urbis antè conditor ERYTHRVS fuerat, Rhadamanthi F. ex Cretâ.

Qui CLAZOMENAS exſtruxérunt, Cleonéi ferè & Phliuij fuére.

PHOCÆI, ex Phocide, quæ ſub Parnaſſo, oriundi; & PHILOGENEM, ac DAMONEM, Euctęmonis Athenienſis, filios, in Aſiam, navibus ab eiſdem ſuppeditatis, duce PARALO, ſecuti; regionem nō armis, ſed Cumanorum conſenſione, accepérunt. Neque prius in Panionium ab Iönibus admiſſi, quàm reges, ex Codridis, ſibi crearent. Quos quidem ab Erythræis & Teijs accepére; OETAM, PERICLVM, & ABARTVM.

Iönum autem in Inſulis, hæ civitates fuére:

SAMVS, ſupra Mycalen ſita: & CHIVS, ex-adverſum Mimanti.

Inſulares verò neceſſitate tùm magis, quàm benivolentiâ adducti, illos ad æquabile incolendi ius admiſére. Quorum dux PROCLES, Pityréi F. Epidaurius, (qui ab Iöne, Xuthi F. originem trahebat,) magnâ ex parte Epidaurios (qui à Deiphonte, & Argivis, olim Temenidis, è terrâ Epidauria fuerant expulſi) ſecum adduxerat.

ANDROCLVS verò, cum Epheſijs; ſuſceptâ adverſu Proclis F. LEOGORVM, qui poſt patrem apud Samios regnabat, expeditione; prœlio ſuperiores, ex inſulâ eos eiecérunt; quòd, cum Caribus, inſidiari Ionibus traducerentur.

Atque ex ijs profugi, partim Inſulam, Thraciæ finitimam. occupárunt: eamque pro Dardaniâ, SAMOTHRACIAM appellárunt, partim, paullo-poſt, Epheſijs viciſſim eiectis, eamdem Samum recipérunt.

SMYRNAM, quæ una erat ex XII. Æolenſium urbibus, Iönes factâ ex Colophone irruptione, occupárunt: & deinde Panionij conſortem fecére.

(Vide, de cæteris, noſtram, de Græcarum Dialectorum Sedibus ac colonijs, Diſſertationem, ubi hæc omnia explicatiùs)

Herodot. libr. I. Iönes, inquit, illi, ad quos PANIONIVM (Locus eſt in Mycale promontorio, ſacer, & ibidem ſacrificium, ſeu fanum, ab univerſis Iönibus, Neptuno Heliconio dicatum) pertinet, civitates habent in Aſiâ, cum cœli bonitate, tum montium commoditate, optimè ſitas.

Linguâ utuntur non eâdem, ſed quattuor eius proprietates deducunt. MILETVS prima apud ipſos civitas, ad meridiem vergit. Poſt hanc MYVS & PRIENE: quæ in Cariâ ſitæ, eâdem linguâ utuntur.

Illæ verò in Lydiâ, EPHESVS, COLOPHON, LEBEDVS, TEOS, CLAZOMENÆ, PHOCÆA, inter ſe eamdem ſonant linguam; à civitatibus, quas dixi, diſcrepantem.

Ex reliquis tribus, duæ inſulas habitant, SAMVM & CHIVM: tertia, in continenti ſita, ERYTHRÆ. Et ex ijs, Chij & Erythræi, eamdem ſermonis proprietatem ſibi vindicant; Samij, ab his diſcrepantes, peculiari loquendi formâ utuntur.

DORES (quibus TRIOPIVM, ſacrum & fanum, Apollini Triopio ſacratum, in pari veneratione) Pentapolin incoluére, quæ antè Hexapolis. Hæ namque quinque civitates, LINDVS, IALYSSVS, CAMEIRVS, COS atque CNIDVS; ſextam HALICARNASSVM, (ob legem ſacri, ab Agaſicle cive, violatam; quòd tripodem, certaminis præmium, victor, non in Templum Dei, ſed domum ſuam aſportaſſet) à ſacrorum participatione, & quaſi iure civitatis, ſegregárunt.

IONES autem eo nomine XII. feciſſe civitates cenſeantur, nec plures recipere voluiſſe. propterea quód, totidem, dum Peloponneſum olim incolebant, fuerint partes: quot poſteà Achæi, qui Iönas è ſedibus ſuis expulerant, ſibi conſtituérunt.

E quibus prima ante Sicyonem, PALLENE fuit. deinde ÆGIRÆ & ÆGÆ. poſt Ægas, BVRA & HELICE: quò ab Achæis bello fracti Iönes confugerant. poſt hanc, ÆGION eſt, & RHYPES, & PATRENſes, & PHARENSES, atque OLENVS; poſteà, DYMA, & TRITÆENSES.

ÆOLICÆ verò, in Aſiâ, civitates, fuére XI. CVMÆ (quæ & PHRICONIS vocata eſt) LARISSÆ, NEON-TICHOS (.i. Novus murus) TENVS, CILLA, NOTIVM, ÆGIROESSA, PITANA, ÆGEA, MYRINA, GRYNEA. Vna autem SMYRNA (quæ & ipſa Æolica civitas) ab Iönibus diruta fuit; iiſque ex pacto acceſſit.

Inſulares quinque civitates, Lesbum tenebant. (Sextam enim, in eâdem Lesbo, ARISBAM, Methymnæi iam ſibi ſubiecerant, ſanguinis iure ſibi coniunctam.)

In TENEDO una habitabatur civitas; & altera quædam in Hecaton-neſis. Hactenus ille.

Cicero orat. pro L. Flacco. Quis ignorat, inquit, quin tria in Aſiâ Græcorum genera ſint verè! quorum uni ſunt Athenienſes, quæ gens Iönum habebatur: Æoles alteri; Dores tertij nominabantur.

Cuncta Græcia, parvum quemdam locum Europæ tenet, ſemperque tenuit. Aſiæ maritimam oram bello ſuperatam cinxit urbibus; non ut munitam colonijs illam augeret gentem, ſed ut obſeſſam teneret. De his, ſatis.

Circa idem tempus Amazones & Cimmerij Aſiam ſuperiorem infeſtabant.

ALIÆ DAVIDIS RES GESTÆ.

2932. An. vertente, quem volunt quidam regni Davidis fuiſſe circiter XI. ſumma rei bellicæ Ioabo permiſſa eſt, ut rebelleis iterùm Ammonitas, & agrorum vaſtitate; & Rabbæ (quæ & Rabbatha) regiæ urbis, obſidione, comprimeret. 1018.

Ipſe verò Davides, dum otioſus Hieroſolymis commoratur; Bethſabeën (Sever. Berſaben) Filiam Eliami, (qui & Amiel) uxorem Vriæ Gethæi, tunc peregrè, in caſtris, abſentis, & militantis; præſtanti formâ feminam, (quam ex edito Regiæ faſtigio, lavantem, proſpexerat, & ad ſe arceſſierat) ſtupro compertam habuit.

Quam ubi gravidam ex ſe eſſe intellexiſſet; neque vir è militiâ evocatus; & vino regio, de-induſtriâ, perpotus, induci poſſet, ut domi uxorijs amplexibus uteretur; hunc quidem, dato per litteras, duci Ioabo, negotio, ut iniquo pugnæ loco hoſtibus obijceretur, interficiendum curavit. Illam verò iam viduam, & lugentem, matrimonio ſibi coniunxit.

Quâ de re, per Nathanem prophetam, iuſſu Domini, graviter increpitus: & inſigni parabolâ, de duobus civibus; pecoris paupere, & divite; ex quibus hic alterum ove unicâ ſpoliâſſet, admonitus; licet errorem agnoverit: caſtigationem nihilominus, & calamitates à Vate præſignificatas, non effugit.

Namque & puerum, ex furtivo illo concubitu editum, paucis pòſt diebus, amiſit. quòd hoſtes, illo eius flagitio inducti, de Dei nomine & honore detraxiſſent. multaque in domum familiamque eius, calamitoſa deinceps, & exſecranda acciderunt.

Illum Nathanem, Epiphan. tradit, Gabathanum fuiſſe: & grave flagitium Davidis, quod eum Berſabeâ erat admiſſurus, prænoviſſe. Dumque regis, à tali facinore avertendi cauſſâ, Hieroſolymam properaret; in itinere, ob cędem cuiuſdam & ſepulturam, impeditum fuiſſe. domumque ſuam, admiſſo iam facinore, redijſſe. Sed Vriâ inſuper interſecto, à Deo ſubmiſſum facti utriuſque reprehenſorem.

Davidi, præter eos, ſex videlicet, quos ſuprà, in Hebrone ſuſceptos, commemorávi; nati erant, Hieroſolymis, ex uxoribus hi liberi (2. Reg. 5.) Simmaa, al. Samna. Sobab, Nathan, & Salomon, ex Bethſabeâ Iebahar, Elisva, Nepheg, Iaphia, Elisama, Eliada, Eliphaleth.

1. Paral. 3. hoc ordine IX. enumerantur:

Iebaar, Eliſama, (al. Eliſua) Eliphalet, Noge, Nepheg, Iaphia, Eliſama, Eliada, (al. Baal-iada) Eliphelet.

(Ioſeph. XI. filios recenſet, & ex ijs IX. legitimis uxoribus natos. quorum hæc nomina:

Amnas, Ellus, Sebas, Nathan, Solomon, Iebar, Eliel, Phalua, & Ennaphen.

Ex concubinis, duo; Ienas, & Eliphal.)

2935. Anno à morte filij Spurij (ut putat Maſſæus) III. qui Davidis reg. XIV. quincto inter Beth-ſabeæ liberos loco, natus eſt Salomon. 1015.

Cui Nathan Vates nomen indidit. Amabilis Deo. Et ipſe David anteà unum ex filijs, eâdem matre progenitum, ex eiuſdem Vatis nomine, Nathanem appellárat.

In ipſo articulo Rabbathæ, iam-tum expugnandæ (quam annis aliquot obſidionem toleráſſe, niſi hyſterologiæ locus ſit, ex rerum geſtarum ſerie (2. Reg. c. 12.) probabile ſit) evocatus à Ioabo Davides, ut coràm ſolidæ victoriæ gloriam fructumque delibaret; poſt aliquot prœlia, & impreſſiones, eamdem cepit.

Et inter cætera opima ſpolia, coronam Melchomi, auro, gemmiſque inſignem, rettulit.

Captos duriſſimè tractavit: ut ſerris & tribulis eos diſſecuiſſe; & pari ſævitiâ in reliquas Ammonitarum urbeis uſus fuiſſe, tradatur.

Sed deinceps catenata quædam calamitatum ſeries, in familiâ Davidis, uti à Nathane prædictum fuerat, ceu quoddam laborum mare, effuſa eſt.

Amnon, primæ ætatis filius, inſano amore æſtuans, an tabeſcens! Thamarem virginem pulcerrimam, Sororem ſibi conſanguineam, Abſalonis fratris ſui germanam, officioſè à patre, refocillandæ ſuæ invaletudini, expetitam, violat; & mox violatam, exoſamque ædibus ſuis turpiter extrudit.

Bienno pòſt, eumdem Amnonem, cum cæteris regijs filijs, ad convivium, in Baal-haſorem, invitatum, & temeto captum; Absalon frater, qui vindicandam Sororis iniuriam, diu in animo coxerat; per miniſtros ſuos interfecit. reliquis fugâ, ad patrem, acerbiore de omnibus cæſis nuntio conſternatum, dilapſis.

Absalon verò profugit ad Tholmæum, Geſſuræorum regem, avum maternum; ibique triennium exſulavit.

Rex autem pater, luctu & irâ mitigatis; ab Ioabo, operâ mulieris Thecuitidis; (quam quidam aviam fuiſſe Amoſi prophetę tradidérunt) & plenâ ſapientię, de gemino facto, & paricidio, inter duos viduę filios perpetrato, parabolâ, placatus; ut filius exſul revocaretur, permiſit. Neque tamen eum in ſuum conſpectum venire paſſus eſt; niſi biennio pòſt, ab eodem Ioabo (quem exſul clade,

& agri

& agri ſibi vicini incendio eò adegerat.) exoratus.

I ſe nihilo minus in gratiam receptus, malis artibus ad regnum ſibi parandum graſſari cæpit; armato atel itio ſtipatus, & novâ popularitate gratiam ſi gu orum è plebe aucupatus.

Annum, quo ABSALON à patre ſibi poteſtatem fieri penvit, ut in Hebronem, voti ſolvendi, ſicuti præferebat, proficiſceretur; Alij IV. fuiſſe exiſtimant à cæde Amnonis (ſed eum errorem textus ipſe convincit) Alij (Ioſep. l. 7. c. 9.) à reditu, ſive pace impetratâ, quæ opinio utcumque probabilis.

Quùm verò Angelomus, & alij, adſerant, in veteſtis codicibus, & Hebraicæ veritatis archijs, XL. ann. legi; Annus XL. hic putandus ex eo tempore, quo SAVL urbem Nobæ, cum Abimelecho, & LXXXV. Sacerdotibus, ob Davidem hoſpitaliùs acceptum, evaſtavit.

Caietan. inter cætera, XL. annum autumat, à cæde Goliathi; quod facinus, ipſius magnitudini initium dederit: uti hic annus, imminuti capitis. Aliàs, IV. decas annor. regni Davidis, à LX. ætatis eius anno inchoanda.

Hebr. ab eo tempore numerant, quo Iſraëlitæ ſibi regem depopoſcérunt. quod quidem factum, triennio anteceſſit primam Davidis perunctionem: & tum agêbatur XXXVII. annus Davidis.

Toſtatus ex eo tempore putat, quo is à Samuële rex eſt inunctus. (Is erat Davidis regnantis XXVI.)

Hic obſervandum, cędis illius, ſacerdotum, vindictam, tanto pòſt tempore à Davide expeti divinitùs: qui dolo, licet non peſſimo, & adfectatâ itineris, aliorumque regis negotiorum, ſimulatione, Abimelecho tum impoſuerit. Quamvis Nathan, adulterio Beth-ſabéæ, & recenti Vriæ homicidio, uti primarijs cauſſis, hanc vindictam adſignet.

2949. | 1001.

In Hebronem igitur profectus ABSALÒMVS, iam ſolicitatis anteà Iſraëlitarum animis; multiſque illuc, qui ad res novas inclinati erant, confluentibus; impia palàm adverſus patrem arma ſuſtulit, ut eum regno deturbaret.

DAVIDES autem ex Hieroſolymis, paucis comitatus, pedes, non ſine publico civium fletu: & Ethai Gethæo, in cæteris, regem ſuum ſequi obfirmato, præ... relictâ, concubinis decem, domûs regiæ cuſtodiâ. & Levitis, qui Arcam Federis, ad Torrentem uſque Cedrontis, exportárant; in urbem remiſſis.

Ipſe in Campeſtribus Deſerti tantiſper moraturus, dum per Sacerdotum, Sadoci & Abiathari, filios, Achimaam & Ionatham, de filij ſibi rebellis conatibus, cæptiſque certior fieret.

Vt denique Architophelis transfugæ, quem filius domeſticum iam adſciverat, conſilia diſturbaret Chuſa in Arachiten, ſibi fidum, & comitari volentem, in urbem à ſe ſubmiſit, qui eodem ferè temporis articulo in urbem regreſſus eſt, quo ABSALOMVS eodem advenerat.

Rex præterea in itinere obvium ſibi habuit SIBAM, Mphiboſethi procuratorem, cum iumentis & commeatu ac muneribus. qui falſo adfectati ... crimine herum, in urbe reſiſtantem, oneravit; à rege credulo herilibus poſſeſſionibus remunerari ſe paſſus eſt.

Neque procul à Bahurimâ (quæ & Boechures, vicus agri Hieroſolymitani) Semeis, Geræ filius, (quem Hebr. tradunt fuiſſe Nabathum, illum Ieroboami patrem) qui cognatione domum Saulis attingebat; convicijs, & ſaxorum iactu, in regem patientiſſimum, & eam facti indignitatem à Deo, ... ob peccata immitti, interpretantem; atque adeò eius comitatum, licet præ iuſtâ irâ frementem, impunè ſæviebat.

ABSALOMVS vacuam urbem nactus, primùm, ex ... ACHITOPHELIS conſilio, ſeſe facinore inexpiabili, populumque, obſtrinxit: & cubile patris, ... inis, quas pater in urbe reliquerat, palàm ſtupratis, turpiſſimè fœdavit.

Deinde, quùm ACHITOPHEL eidem auctor eſſet, ut cum delectis XII. virorum millibus, patrem, eiuſque comites, diurni itineris laboribus feſſos, de-noctu perſequeretur. Et CHVSAIS, qui iam-tum in intimam eiuſdem Abſolomi familiaritatem inſinuárat, rogatus ſententiam, idem diſſuaſiſſet. patris, militumque eius robur & bellicam virtutem exaggerans; qui niſi coniunctis totius gentis viribus debellari poſſent.

DAVIDES intereà, per ſacerdotum, quos dixi, filios, totâ de re commonitus, Iordanem properè tranſmiſit.

ACHITOPHEL verò, præ dolore conſilij ab Iſraëlitis ſpreti, ſuſpendio vitam ſibi eripuit.

Cæteràm ABSALOMVS patrem, qui cum ſuis in Caſtra (Ioſ. Caſtrum, munitiſſimam Galaaditidis urbem, quæ & Manahem.) iam pervenerat, perſequens; tranſmiſſo Iordane, caſtra in Galaadenâ regione metatus eſt. Et Amaſæ (Ietheris Iſmaëlitę, ex Abigailâ, Davidis ſorore, F.) Ioabi conſobrino, imperij exercituſque ſummam commiſit.

Reges vicini, (inter quos SOBAS, Nahę F. frater Hanonis, (de quo ſuprà) in amicitiâ conſtantes, commeatum & res neceſſarias in Davidis caſtra importabant.

Ipſe autem populum univerſum in treis acies partitus; quibus IOABVM, ABISEVM, & ETHAIN GETHÆVM præfecit; in prælium, cum cæteris, progredi prohibitus eſt: qui tutiùs & extrà aleam periculi, urbi, & vicinis caſtris, præſidio eſſet futurus.

Admoniti ſunt tamen palàm à rege, & duces, & milites, ut Abſalomo, victo, ſive deditio, parcerent.

Commiſſo deinde, in Saltu Ephraimi, prœlio, cæſi ſunt magnâ ſtrage (& multò plures à ferocibus belluis in Saltu abſumti) ad vicies mille, ex Iſraëlitis.

Et ABSALOMVS ipſe, inter pugnandum, ſeu fugiendum, capillis ad condenſæ quercûs ramos cohęſis; & mulo, quo vehebat, raptim & ſubter-elapſo, ſuſpenſus; à Ioabo (licet de regis iuſſu iterum per quemdam commonitus fuiſſet) tribus lanceis cor transfoſſus eſt. *Et qui triumphalem ſibi titulum, in Valle regiâ, paullo-antè erexerat; acervo lapidum eſt tumulatus.*

Atque

Atque ita idem, ſpreto patris imperio, paric dialeis filij conatus ferro ultus; & ſuos receptui canere, & multitudini, in fugam datę, parcere, exemplò iuſſit.

DAVIDI, cum læta, tum flebilis, ea victoria, per ACHIMAAM, & CHVSIM, nunciata fuiſſe proditur. Tanta autem in eo inerat pietas, ut tam ſcelerato etiam filio ignoſci; & reſipiſcere ſervarique eumdem animitus exoptaret.

Hoc regis luctu graviter offenſi ſunt victores. & in primis IOABVS, defectionis etiam publicæ metum inijciens. ut depoſito mærore, & vultu ad hilaritatem compoſito, victor exercitûs, à rege, in portâ, de more, conſidente, exciperetur, effecit.

Poſtremò, omnium iam pæné Iſraëlitarum, qui Abſolomi factionem ſecuti fuerant, animis, ad priſtinam legitimi principis obedientiam inclinatis; & AMASA etiam, quem, ſuum ex Sorore Nepotem, perpetuum militiæ ſuæ principem creaturum promiſiſſet in parteis traducto. inſigne certamen fuit, inter Iudæos cum Beniamitis, & Iſraëlitas; utri priores, & maiore cum benivolentiæ ſignificatione, regem, anteà profugum & deſertum, in regnum reſtituerent.

Semei illi maledico, quem rex Iordanem tranſmittens obvium iterum habuerat, & ſupplicem, ignovit.

MIPHIBOSETHI verò, ſibi pariter occurrentis, & de obiecto ſibi crimine purgantis, excuſationem, placidè utcumque accepit: parte bonorum, quæ Sibæ calumniatori univerſa, nec ſine iniuriâ, ceſſerant; redhiberi iuſſâ.

BERZELLAI Galaaditæ, qui, cum vicinis regibus, exercitum Davidis, egeni & profugi, rerum neceſſariarum copiâ ſublevârat; regiæ menſæ convictum obtulit. Sed is ſua ſorte contentus, filium ſuum CHAMAAM (Ioſeph. Achimanum) regi comitem & clientem addixit.

Ex illo, quod diximus, utrinſque Hebræorum gentis, in rege Davide excolendo, ſtudio ac certamine, (quod in aliquantam acerbitatem exarſerat) novum bellum coortum.

Nam SEBA (al. Sabée) Bochri F. Ieminæus, itérum à Davide Iſraëlitas avertit, Iudæis interim regis parteis mordicùs tuentibus.

DAVIDES verò, rebus domi, in Hieroſolymis, conſtitutis: & Concubinis, de quibus dictum, perpetuæ viduitati mancipatis; AMASAM copias ex Iudæis, intrà triduum, cogere iuſſerat, iiſque præſtò eſſe. Qui quùm moræ pauxillum interijceret, idem imperij Abiſæo commiſit: & in expeditionem, adverſus Sebam, cum delectis viris, emiſit.

Cui, haud procul Gabaone, obviam cum copijs factus AMASA, ab Ioabo, Abiſæi fratre, uti imperij militaris ęmulus, perfidioſè, & amici amplexûs ſimulatione, gladio transfoſſus eſt.

SEBA interim, peragratis Iſraëlitarum regionibus, & copijs undique collectis, in Abelam, & Beth-maacham confugit.

Quam urbem dum obſidione cingere & evertere, duce Ioabo, parant Iudæi; Cives, ſapientis cuiuſdam mulieris conſilio inducti, præciſum Sebæ caput e muris deiecérunt, pacemque redemérunt. Atque ita ducis rebellantis morte, properè omnis hic motus conquieuit.

Eâ tempeſtate invaluerat in Hebræis fames, divinitus immiſſa, ob Gabaonitas (Amorrhæorum reliquias, a Ioſuâ pridem in gratiam receptos, & populo accenſos) à Saule, eiuſque filijs, ARMONE & MIPHIBOSETHO (quos ille ex Reſphâ, Ahiæ filiâ, ſuſceperat) & quinque alijs, eiuſdem, ex Michole Filiâ, (verius, ex Merobâ eius ſorore, quæ Hadrieli, Berzellais F. enupſerat) nepotibus: impunè interfectos, & indignè habitos. quo tempore Sacerdotes, cum Abimelecho, in Nobe, ob hoſpitalem in Davidem animum, eiuſdem Saulis iuſſu, necati ſunt.

Poſtulantibus autem, ceu quaſdam tam indignę cædis, & famis conſecutæ, piaculareis victimas, Gabaonitis tradidit Davides, filios & nepotes Saülis, quos dixi, facinoris paterni conſcios, in crucem agendos.

Idem tamen Reſphæ pietate; quæ, noctu diuque, avium & belluarum laniatus, à filiorum ſuorũ cadaveribus arceret; commotus, oſſa eorum, unà cum Saulis & Ionathæ reliquijs, communi tumulo, in Beniamitide, haud procul à ſepulcro Cisi, Avi, componenda curavit. Eoque facto placatus Deus, cladem delijt.

Crebra deinde, adverſus Allophylos, Davides prœlia ſecundo eventu habuit. Quos primùm in regnum ſuum irrumpenteis ipſe, non ſine manifeſto pænè vitę ſuæ periculo, Abiſæo opitulante, & gigantem IESBINEDOBVM, qui regio capiti iam-iam impendebat; interficiente, in Gazerâ debęllavit.

Poſteà iterùm & tertium in Gobâ bellum geſtum eſt. Quorum priore, SOBOCHAIVS HVSATHITES, Saphum; altero ADEO-DATVS (quem Davidem ipſum quidam fuiſſe cenſent) Goliathum Gethæum, Goliæ prioris, fratrem; occidérunt. Quarto, quod in Gethâ geſtum, IONATHAN, regius ex Sannâ fratre nepos, virum cæteris ingenti ſtaturâ parem, ſedigitum, & pariter blaſphemum, interemit.

Hi omnes ex Araphâ Gethæâ, (Paral. 1. c. 20. Rapha dicitur; & Raphaim, eius genus: quam ORPHAN, nurum Noëmidis, & Ruthę ſororem, matrem Gigantum, fuiſſe arbitrantur) progeniti fuiſſe perhibentur.

Atque ita hoſtibus paſſim; & motibus foris domique oppreſſis, regnum Hebræorum, eâ tempeſtate, & pace, & pietate, florentiſſimum exſtitit.

Quæ certè Dei beneficia, eximiâ ipſe gratiarum actione (quod quidem omnium, quos condidit, Pſalmorum ſigillum eſt) proſecutus; CHRISTVM Dominum, felicioris olim regni auctorem: & ECCLESIAM, ab eo fundandam, ſolidiore pace potituram; & magis ſtrenuis defenſoribus abundaturam: in ſe ſin ſuo regno; in viris fortibus, ceu quibuſdam tum regni columinibus, vaticinando præſignificavit. (Vid. Pſal. 17.)

Sed mox eumdem ſubita, & arrogantię adflatis, veluti à furijs (SATAN, Par. 1. c. 21. dicitur priorum ſcelerum, & cædis Vrię, ultricibus, immiſſa, lubido inceſſit: ad metiendas imperij ſui vireis *populum universè recenſere*.

Itaque à Ioabo, militiæ magiſtro (qui gravatè tamen, uti divinæ ultionis pręmetuens, munus iſtud ſuſceperat) Decies & ter, (f. quater) centena civium,

..., civium, bello idoneorum, millia, (Par. 1. c. 21.) ...ies & centies mille, ex Iſraelitis. & quadringenties ſeptuagieſque mille, bellatores, ex Iudâ (præter Levitas & Beniamitas, ab reluctante magiſtro non recenſos) numerati ſunt & deſcripti.

Alij ita hunc numerum conciliant.

Ex ſingulis tribubus. XXIV. Legionariorum millia iuſſa conſcribi. Ioab inſuper in Tribu Iudâ 470. virorum millia comperit. Quæ cum Legionarijs coniuncta conficiunt 494000.

In reliquis X. Tribubus comperit 800. Virorum mil. Quæ Legionarijs iuncta, conficiunt, decies-centena & XL. millia. Scriptura rotundè, Vndecies centena mill. ut ſupr. Quingenta millia ex Iudæis.

Paral. I. cap. 27. *Ioab cœperat numerare, nec complevit. quia ſuper hoc ira Dei irruerat in Iſrael. & idcirco numerus eorum, qui fuerant recenſiti, non eſt relatus in faſtos regis Davidis.*

Eius namque facti ipſum mox pœnituit & piguit; veniamque à Domino popoſcit, cor in id animos extuliſſet, regni ut potentiam ex ſuorum potiùs multitudine, quàm ex favore divino, æſtimâret.

Addunt alij (Angelom.) in hâc populi recenſione, Davidem peccâſſe, quòd à ſingulis recenſitis pretium (dimidium ſicli) ex præcepto divino (Exod. 30.) non exegiſſet, ad uſum Tabernaculi. quod antegreſſis Centibus uſurpatum.

Miſſus itaque ad eum, GADUS propheta, triplicem ei pœnam denuntiat; datque ei optionem, ſive arbitrium, unius ex eis deligendæ.

Sed propoſitâ, vel *trienni* (2. Reg. c. ult. ſeptenni) *fame*; vel *trimeſtri* ab hoſtibus *fugâ*; vel *triduanâ peſtilitate*: fugam & famem, quę ſibi eximio, cum reliqua plebe, communia, fortè non forent piacula, deteſtatus; mortem elegit ex peſte promiſcuam.

M... mentoque temporis, ab ſummo & imo, LXX. *Virorum mill. ex Iſraëlitis, exſtincti ſunt.*

Tu... Davides, videns Angelum, *cuius dextera populum proſternebat, & Hieroſolymis impendebat* ... iam-tum Dominus ab ulteriore cæde a... iuſſerat) *Ipſe veniam precari; ſeq; unum, pro omnibus, piaculari pœna obijcere: ſe, qui peccâſſet, exitio dignum.* Ita averſum à plebe ſupplicium.

Et cum iubente Angelo, tum monente Gado, eodem loci, ipſe, ubi dexteram ferientem conſpexerat, fundo Areæ, alijſque ad victimam neceſſarijs, ab Areunâ (al. Ornane) Iebuſæo; coëmtis) Aram Domino conſtituit; eumque, ſacris ritè litatus, placavit.

Quùm præ nimio timore Angeli ferientis, in Gabaonem (ubi pro tempore Tabernaculum Domini & Altare Holocauſtôn, à Moyſe olim in deſerto fabricatum, ſita erant) pergere non potuiſſet.

Annis ferè VIII. ante mortem Davidis & XII. ante Templi conditum.

HIRAMUS (Ioſep. Iromus, & Euſeb. Suron) rex Tyri, patri, fort. cognomini ſuccedit: & regnat annis XXXIV.

Tyrij claſſe potentes, Gadeis; & paullo-pòſt Vticam condidére.

Lydi quoque annis ferè DXXI. antè quàm à Cyro vincerentur, maris propinqui longè latéque imperium tenuérunt.

Ipſe Davides deinde Salomoni F. Templi exædificandi (cui omnia, quæ uſui eſſent, iam antè per otium præparârat) negotium committit: in quod Arca Federis, vaſaque Deo ſacra introferrentur. Ipſumque regni ſucceſſorem palam deſignavit.

Levitas quoque & ſacerdotes, certis ordinibus, in ſolennia Templi miniſteria. & principes familiarum Iſraëliticarum, in civilia, militariaque & ruſtica, munera, diſpeſcit: coram quibus ſuam, & de Templo exſtruendo, & de regni ſucceſſione, voluntatem expoſuit.

(Hic Geneb. 1. r. Synhodum conſtituit: Sadoco & Abimelecho, Abiathari FF. pontificibus. (ſive ipſius Abiathari, ſummi pontificis, vicarijs) Gado Videnté, & Nathane prophetâ. In quâ Davides convocârit omneis in Iſraële principes, ſacerdotes & Levitas: De Eccleſiá emendanda, eiuſque miniſterijs: Sacerdotibus in XXIV. ordioes diſtinguendis & Levitis in Templi officia ſorteiſque diſtribuendis)

Intereà regi, iam viribus, præ ætate & bellicis ærumnis, exhauſto, atque effœto. (B. Hieronym. iam ſeptuagenario) conquiſita eſt corpore & formâ venuſta adoleſcentola, Abiſage Sunamitis: quæ ſine flagitio ſenem foveret, eique miniſtraret.

Quâ patris, præ ſenio, à publicis regni curis iam remotioris, & ceu morti propinqui, occaſione, videtur Adonias F. ex Haggithâ, frater minor Abſalomi, inductus; ut regni ſucceſſioné iam-tum pompâ regiâ, & patre noo nihil connivente, ſibi vindicatum iret; Ioabi, primarij militum tribuni, & Abiatharis ſacerdotis, favore fretus. fratribus etiam cæteris. præter Salomonem, in parteis traductis.

Niſi expromtâ Nathanis prophetę ſagacitate, obviàm eius conatibus itum fuiſſet: & rex per Bethſabéam, Salomonis matrem, de ſuâ filijque ſalute ſolicitam, de-compoſito, interpellatus, protinus eumdem Salomonem, (quem ipſe pater anteà, nec ſine iureiurando, ſucceſſorem ſibi olim deſignârat) mulæ ſuæ impoſitum, à Sadoco ſacerdote, ipſoque Nathane, & Banaiâ, alijſque exercitûs ducibus, in Gihone, magno cum populi adplauſu; inungendum curâſſet.

Adeò ut Adonias, ab omnibus properè deſertus, & ab Arâ Templi, quò tamquam ad Aſylum confugerat, retractus; fratri iam regi ſupplex, & privatus, domum ſuam redire, & ex virtute pacatéque degere ſit permiſſus. Neque quiſquam ex liberis regijs manum fratri dare, eiuſque imperium agnoſcere, detrectârit

Rex

2961. Rex autem DAVIDES, iam morti propinquus, poſtea quàm Salomonem F. optimis colendi Dei, vitæque caſtè inſtituendæ præceptis inſtruxiſſet; & ad rependendam, in poſterum, quibuſdam è ſuis, bene aut ſecus, de ſe promeritis, Ioabo, Semei, Filijs Berzellai, &c. gratiam, cohortatus fuiſſet; XL. regni ſui anno, & ætatis LXXX. deceſſit. 989.

Sub eo rege, NATHAN, GADVS, ASAPHVS, HEMAN, & IDITHVNVS, prophetæ floruerunt. Ex ijs GADVS & NATHAN proſecuti ſunt res geſtas Davidis, quæ I. & II. libris Reg. & initio III. continentur; ab eo loco, ubi Samuel deſierat. (1. Paral. c. ult.)

Ipſe, non tantùm propheta eximius, ſed poëta etiam venuſtiſſimus, Pſalmos CL. omni ſapientiæ genere refertiſſimos, conſcripſiſſe aut vulgaſſe traditur.

ORDO SVMMORVM HACTENVS SACERDOTVM, ſive PONTIFICVM in Iſraële.

ANtè, quàm ad Salomonis regnum delabamur, interruptam hactenus Pontificum ſeriem, quoniam res ita exigit, enarrare viſum eſt. Ex quibus,

1. AARON. 2. ELEAZARVS. 3. PHINEES. 4. ABISVA.
5. BOCCI. 6. OZI. 7. ZARAIAS. 8. MERAIOTH.

Deinde ex ſtirpe Ithamari (qui fratre Eleazari)

HELIS. PHINEES. ACHITOB. ACHIMELECH. ABIATHAR.

Hoc poſtremo, primum proſcripto & eiecto; deinde admiſſo, ut ſecundas teneret; ſtirps Eleazari reſtituta videtur, in Sadoco, qui fuit filius Achitobi alterius, filijs Amariæ, filij Meraioth ſuperioris, qui IIX. recenſetur.

(B. tamen Aug. l. 17. C. D. Neminem ex ſtirpe Helis, ultore gladio, ſuperfuiſſe, dicere videtur.)

1. Paralip. cap. 6. ſic pertexitur ſtirps Eleazari.

MERAIOTH (Zaraiæ F.) AMARIAS. ACHITOB. SADOC.
ACHIMAAS. AZARIAS. IOHANAN, AZARIAS.
AMARIAS. ACHITOB. SADOC. SELLVM. HELCIAS.
AZARIAS. SARAIAS. IOSEDEC,

(Hic egreſſus eſt, quando tranſtulit Dominus Iudam & Hieruſalem, per manus Nabuchodonoſor.)

Hîc obſerua, In ſacris, modò nominari Pontificem, cui pontificatum adminiſtrare fas fuit, è legitimâ Eleazari ſtirpe: modo ex alterâ; qui reipſâ pontificatum, pro principum aut populi temeritate, gererent.

Priore itaque modo, c. 6. 1. Paral. Pontificum ſucceſſio, ad Ioſedecum uſque, deſcripta eſt: cui Ieſus F. ſuffectus eſt, & è captivitate populum reduxit. Et huius Ieſu ſucceſſores, uſque ad Iaddum, Alexandri Magni æqualem, Nehem. 3. cap. enumerantur.

Ex c. 4. Reg. 3. colligi videtur, Abiathar iterum permiſſus ad miniſterium Templi redire; ut undè viveret, haberet. utque Sadocus præcipuus; ipſe verò vicarius eſſet ſacerdos. ceſſante novæ conſpirationis periculo.

Vide cætera ſub exitum Herodis copioſiùs pertexta.

SALOMON REX.

(QVem quidam ann. XXVII. natum, ſucceſſiſſe volunt. cum iam anno antè ex Nahamâ Ammonitide, quæ prima ei enupſiſſe videatur, Roboamum genuiſſet)

Initio pænè regni ſui (uti videtur) Adoniam fratrem, cui anteà regnum adfectanti peperciſſe dictus eſt; quòd, ſubdolè Abiſagen Sunamitidem, interceſſione Beth-ſabéæ, regiæ matris, à rege fratre ſibi uxorem tradi poſtulâſſet; & viam ſibi ad regnum, eo facto, coniugioque, iterum munire velle, iudicaretur; interfici iuſſit.

Abiathar quoque ſacerdos, ex ſtirpe Helis, quem Adoniæ faviſſe commemoravimus; à rege in (avitum fortè) Anatothi agrum, ceu exſulatum, privatus, (uti olim Heli præſignificatum fuerat) ſecedere iuſſus eſt. Et ob conſiliorum laborumque, quos unà cum Davide patre nuper tolerârat, communionem morti, quæ ipſi, ceu læſæ maieſtatis reo, debebatur, ſubductus.

Præterea Ioabum, nefariæ duorum militiæ principum, Abneri & Amaſæ, cædis convictum; & Adoniæ partium ſtudioſum, quantumvis in Aſylum Tabernaculi, ad Aram, præ metu, confugiſſet; ibidem interficiendum curavit.

Et quemadmodum Sadocum, Abiathari in ſacerdotium; ita Banaiam, Ioiadæ F. in militiæ principatum, eidem Ioabo, (quem ipſe manu ſuâ occiderat) ſubrogavit.

Nec multò-pòſt, Semeis, Geræ F. cui hâc conditione, iniuriam, patri Davidi factam, priùs condonârat: ut fixis Hieroſolymæ ſedibus, pedem nunquam inde, in poſterum, efferret: quùm ille vecordi iuſſi regij oblivione, fugitivos ſervos conquiſitum, in Getham, ad Achin regem, ex urbe exceſſiſſet, &

ſet & cum ſervis revertiſſet; eidem Banaiæ, uti rebellem, veniâque indignum, rex interimendum tradit.

Regno igitur iam ſecurè conſtituto, Vrbem primariam muro cœpit circumdare. Et Pharaonis, Ægypti regis, filiam, coniugij (& fort. religionis paternæ) conſortem accepit. iàm de Domûs Regię, ſive Palatij; & Templi ſubſtructione cogitans.

Intereà, licet DAVIDES, paucis antè annis, ex Cariath-iarimo, Arcam, in Hieroſolymam, fixo ibi Tabernaculo, cum Altari æneo, veteris illius Beſeleelis opere, traduxiſſet; populus tamen, ex inveteratâ etiam-num conſuetudine, in Excelſis immolare non deſiſtebat. Atque id etiam rex, cætera pius & Deo carus; verùm hanc in partem à paternis præceptis degener, uſurpabat.

Colligunt Hebr. ex XII. Deuter. fas fuiſſe vbilibet ſacrificare Domino, quo tempore in Deſerto verſati ſunt. Poſtea verò quàm in Terram promiſſam ſunt ingreſſi; tantùm in Siloâ, ubi Ioſua Tabernaculum fixerat; uſque ad Helis, Sacerdotis & Iudicis, mortem id uſitatum. Sub quo, Arcâ iam captâ, varijs in locis offerre licuerit, donec Tēplum à Salomone exſtructum eſſet.

Arca namque à Philiſthæis reddita, primùm tranſlata eſt in Cariath-iarim: deinde in Maſpharam; tum in Galgala, in Noben, in Gabaonem, in domum Obed-edomi, in Domum Davidis; hine in Templum Salomonis, loco ſtabili deinceps & immoto.

Indicto itaque ducibus & Iudicibus populi ſui conventu; ipſe rex in Gabaonem (ubi Tabernaculum erat Federis, à Moyſe olim in Deſerto fabricatum) ſacris operaturus, aſportato ſecum ex Hieroſolymis, quod diximus, Altari; conceſſit: & mille hoſtijs litavit.

Hic ei per ſoporem adſtare Dominus viſus, & postulandi quodcumque vellet, optionem tribuere.

Ille, qui reliqua omnia parvi æſtimaſſet; non aliud ſibi, quàm Sapientiam, dari popoſcit; ſive rectè iudicandi facultatem. Quo cordato adoleſcentis tam reſponſo delectatus Deus, non modò adeò eximiam animi ſapientiam, ut omnes cuiuſvis ſæculi Principes ei concederent; annuit: verùm incōparilem etiam quandam opum & gloriæ amplitudinem; &, ſiquidem paternæ pietatis veſtigijs inſiſtere pergeret, vitæ regnique diuturnitatem.

Iſte autem è ſomnio expergefactus, & Hieroſolymam reverſus, antè ſacrarium, ſive Arcam Federis, conſtitit: & holocauſta, victimaſque pacificas immolavit. Et mòx inſigne indultæ ſibi à Domino ſapientiæ documentum dedit.

Duæ ſcilicet mulieres, cum eodem tempore, & unis in ædibus, pueros partu furtivo ediduſſent; atque his alter, poſt diem tertium, noctu obijſſet; mater defuncti, ſomno alterius, ſibi vicinę, inſidiata, mortuum ſuum ſuppoſuit, & viventem abſtulit. Inde inter eas de puero altercatio; & poſtremò res, ad regem delata.

Difficilis erat iudicij, inter negantes, abſolutio: & ob teſtium pænuriâ, novæ & mirandæ, in eruendâ veritate, ſubtilitatis opus.

Tum Salomon, divinæ ſapientiæ munere prędítus, puerum ſuperſtitem gladio perimi, corpuſque inter ambigenteis dividi iubet.

Quumque hîc una earum, regio iudicio lubens acquieviſſet: altera verò, cedere adverſariæ puerum vivum, quàm diſſecari, mallet; Rex adfectu feminæ, ceu quodam genuinæ caritatis indicio, eā verè matrem eſſe conjectaus, puerum illi adiudicavit. Non ſine publica inuſitatæ in regē prudentiæ, apud circumſtanteis, admiratione; & ſubitâ eiuſdem facti in omne Hebræorum regnum divulgatione. Vnde non modò exprompta omnium ſubiectorum, adverſus tàm ſapientem regem, in poſterū, obedientia; ſed vicinorum etiam regum reverentia, exſtitit.

Ipſe vero Regnum, Patris Davidis virtute longè latéque propagatum, & neceſſarijs in omnem probæ πολιτείας partem præſidijs miniſterijſque egregiè communitum; præter domeſtica officia, XII. pro Tribuum Iſraëliticarum numero, præfectis commiſit. Qui, quot-menſibus, ſuam quiſque vicem, domui regiæ annonam, & res neceſſarias, ex ditionum ſuarum proventibus, ſubminiſtrarent. Quûm intereà univerſus Hebręorum, à Dane, uſq; ad Berſebeen, populus, altiſſimâ pace frueretur. Et regna circum-circa omnia, à Flumine Terræ Philiſthæorum, ad extremos uſque Ægypti limites, muneribus & tributis, cuiuſdam ſervitutis teſtibus, regem Salomonem proſequerentur. Et in regione etiam Tranſiordaniâ, à Thapsâ uſque ad Gazam, Reges idem ſibi parenteis pacatoſque haberet.

Tanta verò eiuſdem ſapientiæ, & multi-iugæ rerum cognitionis paſſim erat fama, quâ Eöos, Ægyptios, populareis, longè ſuperabat, & rerum abditiſſimarum naturas explicabat; ut magnus, ex toto terrarum orbe, Principum & regum etiam, ad eum audiéndum, concurſus fieret.

Et rex Tyriorum Hiramus (quem Euſeb. l. 9. Præp. ex Eupolemo, Suronem appellat: & Clem. Alex. filiam ſuam Salomoni elocâſſe tradit) quæ cum Davide Patre fedus, amicitiaque, ipſi interceſſiſſent; miſſis legatis, eiuſdem cum filio renovaret. Et petenti, Cedrina è Libano ligna, & artifices fabros, cædendi dolandique peritos, ex certâ pactione, ſubmitteret.

Vaphres quoque, rex Ægypti, (quem volunt fuiſſe Chabréum, Cheophis F.) fabrorum & miniſtrorum octoginta millia, eâdem fini ſubmiſiſſe memoratur. Scripſerat prætereà in Galilæam & Samariam, ad Galaaditas, Ammonitas & Moabitas, ut frumenti & vini vim, quæ ſuſtentandis CLX. Millib. hominum ſatis eſſet; diligenter ſubminiſtrarent. ijſdemque oleum è Iudæâ præbebatur.

TEMPLI HIEROSOLYMIT. FABRICA.

HIs opibus confiſus Salomon, Templum DOMINO, immenſi operis, facere adgreſſus, paratis, ſuprà ea, quæ multis antè annis Pater congeſſerat, per triennium, impendijs.

2964. | (Quarto imperij anno (hoc eſt, poſt triennium iam expletum, altero anni conſequentis menſe. quem Zio Hebr. nos Maium dicimus.) | 986.

In monte Moriâ, qui unus ex collibus Sionis, prima eius iecit fundamenta.

Inventi ſunt, inter Iſraelitas, Proſelytorum CLII. Mill. qui operam ſuam ad lapicidinas &c. præſtarent. Et ligna,quæ ſub Patre cæſa in monte Libani iacebant, per mare in Ioppen, & indè Hieroſolymam, tranſveherent.

Hîc Genebr. V. conſtituit Ætatem,(novā Temporum Epocham) Regum, & variorum mundi principatuum, feracem: & quaſi Virilē. uti Quartæ, quæ Iudicum & Heroum fuit, Iuvenilem populi Ætatem prætulerat.)

Hic erat autem Annus, ab Egreſſu Hebr. ex Ægypto, CDLXXX.

Sever. ponit LXXXIIX. ſupra Quingentos. Et Libro Regnor. III. ait referri CDXL. annos. Quod quidem in Græco eod. ſic habet; ſed in Hebræo, numerantur anni CDLXXX. Et nihilo minus ex ſupputatione, quam init Sever. tantum colligere eſt, DX. hâc ratione.

Moræ Hebræor. in deſerto, anni XL.

Ioſuæ, qui Moyſi ſucceſſit, imperij, anni XXVII.

Iudices conſecuti, ad mortem uſque Samſonis, ann. explent, CCCXXXIX.

Heli, XX. Samuel, cum Saüle, XL.

Davides, totidem, XL. Salomon, IV.

Summ. Ann. DX.

Noſter calculus ſic probetur.

Ab Exodo, ad regnum uſque Saülis, anni CDXVI. (ac proinde totidem annis, Hebrææ Reip. forma, ſub Iudicibus, universè durárir.)

Sauli dantur, XX. Davidi XL. & Salomoni IV. ad inchoatum templum.

Summ. Ann. CDLXXX.

Sive, ad noſtri inſtituti rationem accōmodatiùs. Ab Exodo præfuērunt, Moyſes, & alij Iudices, annis CCCXCVI.

Adde XL. Samuelis, cum Saüle communeis. Et XLIV. David & Salom.

Poſtremò, & optimè ſic ſtabiliatur.

Ex illis, quos nos ſtatuimus, CDLXXX. annis, ſubducantur XX. Saulis, XL. Davidis, IV. Salomonis; reſtabunt pro Iudicib. CDXVI.

Item, ab Othoniele (adnumeratis, quos dixi, XX. ann. Helis: & XL. Samuelis ac Saulis: XLIV. David. ac Salōm.) ad inchoatum uſque Templū, reſultant anni CDIII.

Quibus ſi addantur XL. an. Moyſis: & XXXVI. qui, dantur partim duci Ioſuæ, partim interregno decennali; efficientur CDLXXX. Aut, ob annor. fractiones, CDLXXIX.

(An. circiter IV. Salomonis, Atys Silvius (Dionyſ. Capetus) IIX. Latin. rex, an. 24. Et paullo-poſt, Laoſthenes, XXXII. Aſſyr. rex, an. XLV.)

SALOMON, Domum regiam ſibi (ſive Palatium) tribus antè perfectum Templum annis, inchoâſſe putatur: Et alteram Vxori; & tertiam æſtivam, extrà urbem, (quæ domus Saltus-Libani dicta, quod purâ, è Libano, cedro conſtaret) viciſſim ædificâſſe.

Vrbis denique totius muros à fundamentis exſtruxiſſe. In quibus omnibus ſuperbè excitandis, XIII. ann. conſumſerit.

Regiæ Domus tres ſummæ fuēre partes. Porticus Iudicij, cum ſolio regio: Atrium; & Ædes ipſa: cuius muri omnes, extrà lapidei, & intrà cedrini.

Templum autem omnibus ſuis partibus abſolutum eſt, ann. regni eius XI. poſt ſeptenne ſpatium, quàm condi cæperat. menſe Bul. qui octavus eſt, & nobis November. ut hîc celerem; ibi tardum fuiſſe, exiſtimes.

Templi autem huius, quod L. cubitis longum, & XX. latum eſſet; altitudo CXX. cubitorum fuit.

A pavimento ſcilicet, ad I. Tabulatum, XXX. & totidem ad II. Sed poſtremò ad faſtigium, LX.

Induſtriâ autem Opificum, & prudentiâ Salomonis, lapides & ligna, ad tantum opus, tàm exactè alibi erant aptata, ut ſine ullo ferè ſtrepitu inter ſe compaginari potuerint.

Idem Templum (quod VII. Mundi, quæ feruntur, miracula longè exſuperâſſe creditum eſt) tres præcipuas habuit parteis.

Templum clauſum: Atrium interius, Sacerdotum; & Atrium exterius, populi. in quo, poſt Ædem iam perfectam, porticus à rege conſtructa eſt. Sed temporis progreſſu, Atrium iſtud exterius murorum interſtitio ſeparatum fuit; cuius anteriore parte, Viri; poſteriore, feminæ continerentur. & Sacerdotes ab eodem eſſent remotiores. (Vide 2. Paral. c. 20. Atrium novum.)

Hæc autem Atria ſuas, tum ad Septemtrionis, tū ad Meridiei latera, porticus habebant. quibus imber, vel æſtus gravior poſſet devitari.

Tandem & Atrium profanum, ſive Gentium, acceſſit: in quod exteri, & Iſraelitæ non-puri, convenirent.

Vniverſa hæc muro cingebantur: à quo totum ſpatium, uſque ad Atria expanſum, MONS DOMVS, & DOMVS DEI, & MONS MORIA, dicebatur.

In eodem namque montis tractu, IV. erant Colles, ſeu Iuga. quæ quandoque, communi appellatione, MONS SION, dicuntur; quandoque diverſa ſortiuntur nomina.

Primus SION, qui ob ſui altitudinem, reſpectu totius terræ, Specula interpretatur. In eoque erat Arx, dicta, CIVITAS DEI. quam ab urbe ipsâ, Hieroſolymâ, dirimebat hiatus quidam. (MELLO, 2. reg. c. 5.) Vbi ſepulcra, Davidis & Regum. Alter, MORIA. Tertius, ACRA; ubi nova Civitas. Quartus, GOLGOTHA.

Hic obſervo Severum, qui Salomonem cæptum Templi opus XX. anno explicuiſſe aiat, annos Templi exædificati, qui VII. ſunt: cum annis XIII. Domus Regiæ exſtructæ & abſolutæ, confundere; & XX. efficere. (Ioſeph. tradit hoc Templum conſtructum ann. CXLIII, antè Carthaginem, Tyrior. coloniam.)

In Tem-

2972. In Templum itaque, omnibus iam ſuis numeris abſolutum, SALOMON univerſa, votiva, Patris ſui donaria intulit. Idemque ſolenni Principum ducumque conventu, anno regni XII. die XIX. menſis Ethanim, ſive Tiſri (qui menſis VII) ritè, & celebri ſacrificio, & precibus dictis, eſt dedicatum. 978.

ARCA FEDERIS DOMINI (quâ nihil, præter II. lapideas Tabulas, quas Moyſi Deus in Horebo tradiderat, comprehendebatur: cum pauculis cimelijs, & ceterum miraculorũ reliquijs. B. Paul. ad Hebr. *Vrna, habens manna, & Virga Aaronis, quæ fronduerat.* quæ omnia non tàm intra Arcam, quàm iuxta p[...] ita fuiſſe putantur.)

[...]a, inquam de Civitate Davidis, quæ eſt Siõ, cum Tabernaculo, & ſacris Vaſis, in Oraculum Tẽpli, quod SANCTVM SANCTORVM dicitur, ſubter alas CHERVBINORVM, glorioſè eſt introducta.

Vbi quùm ſe GLORIA DOMINI, nebulâ quâdam, ſpectantium oculis obiecisſet. & rex multa Deum precatus, ſibi, regno, & Eccleſiæ, omnibuſque ſubiectis, ſalutaria: de tàm ſingularibus in ſe Paternisque beneficijs, quòd Templi (in quo ipſe, Deus, habitare, & adorari non gravaretur) ædificatione dignati eſſent; reverenter & ſuppliciter grates egiſſet: ipſiuſque Templi privilegia, ex Oraculo, commemoráſſet; luculentis hoſtijs, quas ignis è cœlo demiſſus abſorbuit, perlitavit.

Et multitudinem populi. *qui à finibus Emathiæ, ad rivum, ſive Torrentem Ægypti,* (hoc eſt, à Septemtrione, ad Auſtrum) *eò convenerat*; poſt ſolenneis XIV. dierum ferias; & Scenopegiorum, Epuliſque promiſcui, octiduum, (In hâc namque Templi dedicatione, Boum XX. ovium C. millia, eoque ampliùs fuére immolata) XXIII. eiuſdem menſis die, in ſuas quemque domos dimiſit. Monitos, ut gratis, lubentibuſque animis, tàm profuſæ ſpectatæque Domini Dei, in regiam familiam, & Hebræum universè nomen, benignitatis memoriam concelebrarent, & ad poſteros transmitterent.

2980. Anno regni XX. Poſtea quàm omnia, quæ inſtituerat, ædificia abſolviſſet; 970.

Dominus iterùm eâ, quâ anteà in Gabaone, ſpecie, de nocte regi apparens, ratas habuit eius preces & vota. Denuntians; *viciſſim fore, ſi quando peccarent & ab ipſo deficerent; ut rex ſolio & regno; populus, patrio ſolo & poſſeſſionibus; Templum ſui ſan[ctit]ate, ſpolietur. & vaſtitati omnia ſint obnoxia.*

Eodem anno, compenſationis, ut probabile eſt, vice[m]. donavit SALOMON, regem Tyri, HIRAMVM, XX. Opidis, in terrâ Galilææ, & Tribûs Nephthalææ portione, Tyro ipſi propinquis. Quæ quùm mi[nus] arriderent; ille Terram GABALON, ſive CHABVL, quaſi ſterilem. appellavit.

[...]o viciſſim opida, quæ ab Hiramo acceperat, [...]e tectis & ſuæ gentis incolis, frequentavit.

Centum & Viginti auri talenta, ad ſe ab eodem T[yrio] tranſmiſſa, Civitatibus aut muniendis, aut e[xor]nandis impendit.

[...]e Tyrios quotannis contrà, tritico, vino, & [...] quibus rebus Inſulares egent) prolixè re[...]ius eſt.

[...]o illi ſuccedit F. BALEAZARVS, quaſi Baal auxiliarius. regnatque VII. ann. Balezaro HABDA[ST]ARTVS.

G[...], quam cæſo Chananæo expugnatam, à PHAR[A]ONE, Ægypti rege, ſocero. ceu dotalem, acceperat. Et PALMYRÆ, in terrà ſolitudinis, alijſque in Æmathiâ; & omnibus pænè ditionis vicis, muros & propugnacula adiecit.

Re[li]quias gentis Chananææ, Amorrhæos, He[...] &c. qui Hebræo populo nondum erant ad[...] neque ſuis dum finibus omninò & hactenùs [...]di potuerant; tributarios ſibi ſubiecit. & Hebræ[os] omne[s] pro liberis habuit.

[...] res [...], in Templo, minus ſedulò, cum à [...]tum à ſacerdotibus, quotidianis ſacrifici[is] & itat[...], obibatur: Et militiæ diſciplina, per [Pr]incipes [e]xercitûs, egregiè colebatur.

[...]e deinde in As[i]ONGABERAM (quæ eſt propinqua AIALATHÆ, haud procul ab HELANA u[rb]e. quæque Ioſeph. eſt BERENICE, in ſinu Ægyptio; ſive ad oram Maris-rubri, in terrâ IDVMÆÆ. (Ab Edomo, namque, qui & ESAVVS, hoc eſt, Rufus & Ruber, ἐρυθρὸς. (Plin. l. 6. c. 23. ERYTHRAS, rex) mari Erythræo, ſive Rubro, nomen,) cum ſelecto comitatu profectus; claſſem ibidẽ exædificavit: cui rex Hiramus Nautas. rerum maritimarũ peritos, adiũxit.

Illique, ex OPHIRE (Danieli, OPHAZ, AVRVM) Inſulâ Maris Indici. Al. SOPHIRA, al. SOPHALA, al. ZAMATRA eſt. Riber. Inſula nobiliſſima & maxima, Taprobane (quæ Sumatra) ſuprà quã Malaca, urbs & regnũ, ad Septemtriones) magnam auri vim, ad CDL. Talẽta (unde Obrizo, quaſi Ophiriſo, auro, nomen) cum lignis thyinis (THYIA, arbor perpetuò virens) & gẽmis eximij pretij; ad regem attulérunt.

(Genebr. ex eo quod aurum in Hebreo (2. Paral. c. 3.) vocetur PERVAIM; putavit adlatum ex Peruvia occidentali, quæ nunc Hiſpano paret.)

Alterâ quoque claſſe. utriuſque regum cõmuni, MARE THARSICVM (à Ciliciâ, hinc ad Pontum uſque Euxinum; & indè ad Afticæ Hiſpaniæque litora) per triennium, enavigabatur: & ex indigenitalium mercium commutatione. *Aurum & ebur*, aliaque exotica, adportabantur.

Sub idem tẽpus REGINA SABÆ (quæ & AVSTRI dicitur, à ſitu Æthiopiæ meridiano. Nili inſula, quæ pòſt à Cambyſis Sorore, Meroë dicta. quantumvis, & Arabiæ Felici, cuius incolæ Sabæi, imperitáſſe ea videatur) excita fama gloriæ nominiſque regij, & admirandæ in eo ſapientiæ, Hieroſolymam venit; periculum coràm factura eorum, quæ longè & paſſim de rege prædicabantur. *Omniaq́, longè ſuprà famam, & hominum ſermonem, nec ſine ſtupore, maiora deprehendit.*

Regẽ auro pario, aromatis & gemmis mactavit: ipſa ab eodẽ muneribus longè maioribus cumulata.

Alij hanc reginam, MAKEDAN, nominari volũt; & ex Salomone filium ſuſcepiſſe, qui nobili Abyſſinorum imperio principium dederit. Et hinc,

totiam annis, primùm legem Iudaicam; deinde Euangelium Chriſtianum, per Eunuchum Candacem, quem Philippus Diaconus inſtruxerit & baptizârit; annuntiatum: (cui extremâ manum MATTHÆVS Apoſtolus adhibuerit) Æthiopas, ſerváſſe.

Illam, regis Salomonis permiſſu, xii. Iudæorum millia (millenos ſcilicet è ſingulis Tribubus) in Æthiopiam traduxiſſe, undè Nobiles illic etiamnum ex Iſraelis ſemine ortos eſſe gloriantur. Et circumciduntur, non ob ſalutis neceſſitatem, ſed ob ſanguinis prærogativam.

Adlatam ab eâdem BALSAMI plantam, quam Salomon in agro Hierichuntino ſeverit; & ſola Iudæa aluerit; Quæ hodie in Ægypto ſterileſcere dicitur.

Ingens certè erat omnium rerum abundantia, cui præter annua vectigalia, & negotiationum terrâ marique fructus; Præter ea, quæ a vicinarum gentium legatis; à regibus Arabiæ, & Satrapis, præſtabantur. quotannis DCLXVI. auri Talenta obveniebant.

Ius enim quoddam ſupremæ poteſtatis, in reges finitimos, *ab Euphrate ad Philiſthæorũ regionem*; & hinc ad *terminos uſq; Ægypti*: nec ſine incredibili ſubjectorum caritate, an obedientiâ exercebat.

Hinc 3. reg. c. 10. *Argentum nullius fuiſſe pretij dicitur, in diebus Salomonis*; ob ingentem eius ſumtus, & in ædificando magnificentiam. Populo intereà & carum, & pretioſum. In illâ namque regis abundantiâ, luxu & largitionibus, populus, regijs exactionibus exhauſtus, haud dubiè egebat. & illæ, quò eius profuſioni ſatisfieret, in dies augebantur.

Tàm eximiâ regni, opum, & gloriæ maieſtate florens Salomon, regum omnium, quotquot umquàm fuere, ditiſſimus iuxtà ac magnificentiſſimus. tandem (qui eſt rerum humanarum ordo) ab opibus in luxum, & vitia, regiæ lubidini licentiæve adfinia, delapſus; & ſui diſſimillimus: *luxurie ſapientiam in amentiam vertente. quùm contrà interdictum Dei* Exod. 34. *Ex alienigenis coniugia adſciviſſet: & DCC. reginarum inſtar, Vxores; & CCC. concubinas haberet.* earum conſuetudine, & illecebris, ſenex, tranſire uma... ctus; Idola eis, ritu gentium ſuarum, quibus ecum, ſaltim diſſimulante, liceret; conſtituit.

Quibus rebus avertſus Dominus. graviter increpito pœnam denuntiavit: Fore *ut regnum, maiore ex parte filio ademtum, ſervo illius traderetur.*

(Anno regni eius XXIIX. CAPYS SILVIVS, IX. Latinor. rex, an. XXIIX. Et quadriennio poſt, XXI. Ægyptior. Dynaſtia ſumit initium; quæ CXXX. annis perdurat.)

HOMERVS.

CIRCITER ann. Salomonis XXIX. Natus traditur Homerus: annis ab Ilij exſcidio, (verius, obſidione, ſive belli Troiani initio) CLXXIX. & ann. XIIX. poſt Cumæ Phricotidis conditum, in Aſiâ. Ante Ariſtotelem (teſte Caſſio apud Agell.) DC. Ante primam Olympiad. CXXX.

Ab eiuſdem Natali, ad Xerxis in Græciam traiectum, anni DCXXII. quos Herodot. in eius Vitâ, ſic colligit:

Ab expeditione Græcorum, quam Agamemnon & Menelaus in Ilium ſuſceperunt, annis CXXX. pòſt, LESBVS opidatim habitari cæpit.

Poſt Lesbum habitatam XX. anno, CVMA Æolica. quæ & Phricotis appellata, incoli occæpit.

Porrò à Cumâ, ann. XIIX. in Smyrnâ Cumani colonias deduxerunt. quo tempore natus eſt Homerus. & mortuus anno ætat. CIV.

CRITHEIS namque, Melanopi Filia, Crithonis neptis, ex ſtupro gravida, à tutore Cleonacte, pudore culpæ, ablegata, & Iſmeniæ Bœotio cōmiſſa, in itinere, iuxta fluv. Meleſium, peperit filium. qui primò àloco Meleſigenes; dein Homerus dictus eſt.

Eo anno quo Archippus Athenienſ. prætor perpetuus Acaſto ſucceſſit, ſub ſecundâ Ionum tranſmigratione.

Ante Homerum, hi in Græciâ Poëtæ exſtitiſſe feruntur:

LINVS, PHILAMMON, THAMYRAS, AMPHION, ORPHEVS, MVSÆVS, DEMODOCVS, PHEMIVS, SIBYLLÆ, &c.

Suæ Poëſeos argumétum ſumſiſſe ex CORVINO, Илienſi Poëtâ, Palamedis diſcipulo, volunt: idque ex Suidâ. Et multos è Sibyllis verſus ſuo Poëmati inſeruiſſe. Et ſapientię parandæ ergò, ad Ægyptios ſacerdotes adijſſe.

Iuſtin. Parænet. Non modò cæcum fuiſſe; ſed vagum per omneis pænè terras emendicando, & eatenùs victum quæſiviſſe. - Plin. l. 7. c. 29. *Ingeniorum gloriæ quis poſſit agere delectum*, &c. niſi forte HOMERO, vati Græco, nullũ feliciore extitiſſe cōvenit ſive operis fortuna, ſive materia æſtimetur. Vid. cętera apud Herodotum, vitę eius ſcriptorem.

Tunc tandem, DEO ità agente, & regem ſui immemorem, luxuque flagitiosè diffluentem, perurguente; adverſarij & æmuli quidam Principes regnis in vicinia receperatis, aperto in Salomonem bello inſurgere cæperunt.

HINC ADADVS Idumæus, qui quũ Davides, duce Ioabo, mareis omneis in Idumæâ interficere conâderet; puer adhuc in Ægyptum, ad Pharaonē, profugerat. Et licet regiâ ibidē adfinitate dignatus, cōmodè & liberaliter, cum prole, haberetur; à morte tamen Davidis, & Ioabi, in patriam reverteratur.

ILLINC, RAZON, Eliadæ F. qui olim ab Adarezere, rege Sobæ, deficiens, collectâ latronum manu, rex in Damaſco fuerat conſtitutus.

(Ex eo tempore Regnum Syrorum exortum. & IX. tantum reges ſparſim in S. Hiſtoria reperiūtur. Et id quidem annis incertis.)

Domeſticum prætereà hoſtem DEVS in eumdem Salomonem concitavit; HIEROBOAMVM, NABATHI è Sarvâ F. EPHRATEVM à Saredâ. Qui dum rex ædificaret Mellonem; & votago civitatis, quæ Patris Davidis nomine dicebatur, æquaretur; moleſtè id tuliſſe produnt. (ſort. ob fundos eo in ſ... miſſos.) Quantumvis eum Salomon, ob induſtriæ, indoliſque præſtantiam, *Tributorum, qua univerſa Ioſephi Tribus pendebat, exactorem conſtituiſſet: & in familiarium claſſe haberet.*

Sed

Sed quùm obviam ei factus AHIAS Propheta, Silonites, (ex cuius pallio novo, duodecim in partes diſciſſo, decem legmenta tollere iuſſus fuerat. quo ſigno, *totidem Tribuum*, hoc eſt, *reliquarum, præter Iudam & Beniaminum; regnum, ipſi delatum iri* portendebatur) *regem fore ab obitu Salomonis: Et huius filio* (quòd Pater peregrinos Vxorum ſuarum Deos coluiſſet; nec Dei præceptis, exemplo Davidis, paruiſſet) *unam tantùm Tribum, cui imperaret, reliquam fore,* præſignificâſſet. illudque rex comperiſſet: necare eum clàm deſtinaverat. Quo metu ille in Ægyptum, ad regem Seſacum, confugit.

Hebr. Ahiam illum perhibent, ætate Moyſis, puerum fuiſſe; & vitam ad Eliſæi ſæculum produxiſſe. quod ſpatium eſt annor. ferè D C. hinc inter V I I. annoſiſſimos relatum. Quo de commento, infr.

3001. Rex autem SALOMON, annis imperij X L. & ætatis ſuæ L I I. perfunctus, è vitâ exceſſit. Falli itaque videntur, qui annos XXVII. ei tribuunt, quùm regnum inijt. 949.

Res eius geſtæ (2. Paral. c.9.) à NATHANE Prophetâ, ab AHIA SILONITE, ab ADDO VIDENTE, perſcriptæ memorantur.

Reliqua Libri I I I. reg. & totus I V. cum Paralipomenis, fortè à ſacerdotibus, ſive eius ſeculi Prophetis, pertexta.

Ipſe inter x. Pſalmorum cōditores, à B. Hieron. numeratur. quòd LXXII. & CXXVII. Pſalmi, eius nomen præferant. Cui C X X I I X. & C X X I X. & XXX. ἀνεπίγραφοι, uti proximo auctori, tribui etiam deberi. Hebræi verò eum prætermittunt; & eius loco ſubſtituunt Adamum, & Melchiſedechum.

B. Aug. l. 18. C. D. *Salomon, inquit, bonis initiis malos exitus habuit. Quippe ſecunda res, quæ ſapientum animos fatigant, magis huic obfuérunt; quam profuit ipſa ſapientia.*

Tribus libris tamen prophetâſſe reperitur, Proverbijs, Eccleſiaſte, & Canticis. Eccleſiaſten certè, quo ſuę cenſorem vanitatis, & pœnitentiæ teſtem, ſcripſiſſe cenſeatur, extremis vitæ ſuæ temporibus. Quùm animum omni ſcientiarum genere & voluptatibus ad ſatietatem uſque expléſſet; nihil ei ſupererat præter mundi contemtum ac faſtidium. Summa & ultima in Solomone laudabilia.

Ioſeph. multa ab eo conſcripta commemorat, in omni Philoſophiæ parte.

Sapientiæ Librum, Philoni cuidam: Eccleſiaſticum, IESV, Sidrachi F. ſub Ptolemæo Euergetâ, adſcribunt. Antiquiores tamen Patres, communi ferè conſenſu, Salomoni tribuunt Librum Sapientiæ: cuius IX. cap. teſtetur; *Se regem in Iſraele fuiſſe: ſibiq; à Domino imperatum, ut Templū ædificaret.*

Sed fortè, ſententiæ ſunt Salomonis, in unū volumen collectæ; & Græcè expreſſæ, à Philone quodam antiquiore.

Vt Pater eius DAVIDES, Lyricis; ità ipſe Dramaticis excelluiſſe cenſeatur.

Ætate iam præcipiti, Spiritum ſanctum, quem ob idololatriæ ſtudiū amiſerat, recepiſſe proptereà non immeritò iudicetur; quòd PROVERBIA, hoc eſt, ſanctæ vitæ præcepta: & CANTICA CANTICOR. hoc eſt, Drama ſive parabolam, de intimâ Dei, vel filij Dei, cum Sponſâ Eccleſiâ, coniunctione, & caritate. Denique Eccleſiaſten, de Mundi contemtu, conſcripſerit.

Et hunc certè Librum, complecti pœnitentiam Salomonis; & cum de ante-actâ vitâ, tum maximè de Idololatriâ, reſipiſcentiæ eius, teſtimonium edere, Hebræi autumant. Nec abhorret B. Hieronym. (43. Ezechiel.) ex iſtis. Proverb. *Ego egi pœnitentiam; & reſpexi ut eligerem diſciplinam.*

Cætera eius opera, quorum ibi mentio, intercidérunt.

Scripſerat, inter cætera, De morborum curationibus: quo Maiores uſos fuiſſe tradunt Hebr. inſtar Hippocratis, aut Galeni. Librum etiam de Exorciſmis, ad fugandos Dæmones. quem Origenes ſuâ adhuc ætate exſtitiſſe memorat. Vide & Ioſeph. libr. 8. cap. 2. Antiq. de miraculo (quàm certo; dubitem) coram Imperat. Veſpaſiano.

Magi falsò illi attribuérunt Libros de evocandis Dæmonibus; iiſque in circulos & gemmas annulorum arceſſendis.

Videre etiam liceat, apud Euſeb. Præp. eiuſdem Salomonis epiſtolas ad Suronem Tyrium, & ad Vaphrem Ægyptium, reges. Eius certè tempore, omne etiam doctrinæ ſapientiæque genus in Ægypto florebat.

ROBOAMVS IVDÆ: ET HIEROBOAMVS ISRAELIS, REGES.

3001. ROBOAMVS, Salomonis, ex NAAMA Ammanitide, Filius, (quem Pater XI. vel XII. ætatis anno genuiſſe videatur) regnum paternum tenere cæpit, anno ætat. ſuæ X L I. 949.

Sever. an. XVI. (ſed error ibi ex notis; XLI. L litterâ, in V, verſâ; ortus eſſe videatur.)

Ille confeſtim à morte Patris venit in Sichemū, quò populus Iſraelitarum, eius, regis creandi, cauſâ convenerat.

Verùm interea HIEROBOAMVS ille, de quo ſup. ex Ægypto reverſus, & ab Iſraelitis adſcitus eſt, quo, quaſi duce & interprete, uterentur, in proponēdis novo regi, reip. adminiſtrandæ, conditionibus.

Quòd namque à Patre, graviore imperij & tributorum iugo, & immenſis regiæ familiæ menſæque impendijs ſe fuiſſe oppreſſos quiritarentur; laxiùs ſecum agi, & de oneribus remitti, à filio poſtulabant.

Ille autem ſpreto Seniorum, & longo uſu prædictorum, virorum, conſilio: qui leniter cum populo agendum

agendum eſſe, & æquis poſtulatis obſequendum, ſuaſerant: ſecutus eſt, Aulicorum adoleſcentum, æqualium ſuorum, temeritatem: non ſine acerbo reſponſo, & duriſſimi in poſterum imperij comminatione.

Atque ità repudiatis ſupplicum precibus, plebis favorem à ſe avertit; & ad manifeſtariam à regià Davidis progenie defectionem impulit. Tàm pervicaci rebellium irà; ut Aduranum, quæſtorem regium, quem rex leniendæ ſeditioni, & reſponſo mitigando, ſubmiſerat; lapidibus obruerint. ipſeque rex, malè ſibi metuens, conſcenſo trepidè curru, in Hieroſolyma perfugerit. *Atque ità ille, nutans paternâ culpâ imperium, ſuâ ſtultitiâ evertit.*

SCISSVRA REGNOR. in Iſraële.

HINC pernicioſiſſimum Regni Iſraëlitarum (qui coniunctè hactenus, Saüli, Davidi & Salomoni, paruerant) diſſcidium. ut unum, IVDÆ; (cui confederati BENIAMITÆ.) Alterum, communi nomine, ISRAELIS, ſive X. TRIBVVM, & SAMARIÆ, diceretur. Quùm utrique anteà, & legum ſocietate, & fraterno fœdere, inter ſe fuiſſent devincti; duo hæc regna, perpetuis inter ſe bellis, odijſque, ferè deinceps concertárunt.

Maſſ. quo neſcio auctore; Totam Tribum Beniamitarum Nathani, Solomonis filio, an fratri ceſſiſſe; & Nathanitas Dominos, (ex quorum ſtirpe, B. VIRGO DEIPARA ortum erat ducturа, quâ de re aliàs.) fidelem regibus Iudæ, quoties uſus poſceret, operam naváſſe tradit.

Tribus verò Levitarum, (2. Paral. 11.) relictis urbibus, & Suburbanis, quæ paſſim inter X. Tribus ſortitò obtinuerat; ad duas, Iudæ & Beniamini, Tribus, regi legitimo parenteis, (partim ut Templo Domini eſſet vicinior; partim quòd à reliquis defectoribus arceretur, & ſacerdotio deſtitueretur) ſeſe paullo-pòſt recepit.

Simeonis etiam & Danis Tribus, Tribui Iudæ, magnam partem, imputari ſolebant, & adſociari.

Quum autem ſolæ, quas dixi, Tribus, Roboami, legitimi regis, (qui Hieroſolymis regni ſedem iam collocárat) parteis, conſtanter ſequerentur; & in avitæ religionis cultu permanérent. Tum Hieroboamus viciſſim, qui ex populi, immoderatiore regis novelli ſeveritate irritati, ſeditione, gratiam ſibi auctoritatemque comparáſſet; reliquarum X. Tribuum, quæ deſciverant, ſuffragijs rex creatus eſt.

DANIS TRIBVS, ob urbem Dan, eidem adſcribebatur: & MANASSES, quaſi 2. Tribus efficiebat. & SIMEONITÆ aliquot, eidem adhærebant.

Hinc Regnum Iſraelitarum. quod ſub XIX. regibus, ann. CCLX. duravit, ab anno O. C. 3001. uſque ad 3260.

Familia iſtorum regum novies mutavit, ut regni tamen ſumma penes eamdem Tribum EPHRAIMI perpetuo ferè remanſerit: quæ omnibus vel ortum dederit, vel viam ad regnum parárit.

Cum namque univerſa Nobilitas, in X. Tribuum dominatu, ex EPHRAIMO, périnde emerſerit; atque ex IVDA, in II. Tribubus; tum IACOBVS, Patriarcha, in ſuis præſagijs & Votis, idem fore ſignificárat. (Gen. 48. & 49.)

Hoc ſchiſma contigit currente I. hebdomadis anno. Ἀπὸ κληρουχίας, ad hoc ſchiſma fluxérunt annor. hebdomades LXVII. ſolidæ.

Regnum Roboami, ab altero regno, diſpeſcebat Iordanes, Torrens Cetith, montes Ephraim, & Torrens Gaal. ut Meridies Roboamo; Septemtrio Hieroboamo cederet.

Hanc iniuriam & ulciſceretur Roboamus, regnumque à maioribus partum, ex rebellibus, reciperaret: ad CLXXX. armatorum millia, ex II. Tribubus, quæ parebant, coëgit. Verùm promotâ iâ in iter acie, per Semeiam Vatem, rex & populus prœlio, adverſus cæteros tribuleis, abſtinere; & domos quiſque ſuas remeáre iuſſi ſunt. quòd nutu Dei, altera regni pars Hieroboamo ceſſiſſet.

Tunc quoque in Habdaſtarthum, Tyrior. regem, IV. nútricis ipſius filij inſurgunt: & ex ijs veterrimus regnum invadit.

IDOLOLATRIA in Iſraëlitis ſub HIEROBOAMO.

HIEROBOAMVS, ut regnum recens ità quæſitum ſtabiliret; & legitimi imperij, obſervantiæque debitæ memoriam, ex ſubiectorum ſuorum animis, deléret; cum domicilium ſibi, ac regiam prius in Sichimis (quæ eſt in monte Ephraimo) deinde in Phanuele, conſtituit; tum novum ſuperſtitionis genus excogitavit: quâ & imperiti, & per ſe ad eiuſmodi flagitia præcipitis, populi menteis occuparet: & ab omni Iudæorum conſuetudine; & præcipuè ab anniverſariâ feriarum, & ſtatorum in Hieroſolymis Temploque Sacrorum, religione, & communione, abalienaret.

Vitulos itaque duos (Sever. Vaccæ ſunt) ex auro conflavit. ſive imitatione Aaronicorum in ſolitudine; ſive recenti Ægyptiorum (apud quos ille diutulè fuerat diverſatus; & undè uxorem, Seſaci regis Filiam, adduxerat) memoriâ.

Et ex ijs unum, in BETHELE; alterum, in DANE (venerationis ergô, uti Deos, adſertæ ex Ægypto libertatis, vindices) pro locorum opportunitate, ad Auſtrum & Septemtrionem, collocavit. qui novo utrimque regno, ad eas plagas, eſſent termini.

Hoc genere omnes Samariæ reges, ad unum, impij fuerunt, & idolorum cultores.

Ille namque, præterea fana in Excelſis conſtruxit: & contemtâ Leviticæ Tribus prærogativâ; Sacerdotes,

Sacerdotes; Vitulorum, Excelſorum, & Dæmoniorum præſtites, ex infimâ plebe (qui vitulo & arietes facere ſumſiſſent, aut munera præbuiſſent) inſtituit. *Hac omnium calamitatum, quæ in Iſraelitas uſque redundârunt, & tandem exitij origo.*

Porrò appetente menſis VIII. feriarum celebritate, quæ SCENOPEGIA dicuntur; quæque partim,ob perceptas Autumno fruges;partim ob diuturnæ, ſub dio, & Tabernaculis, per Deſerta olim Manſionis, recordationem, Hebræi hactenus, Hieroſolymæ, frequentare conſuêrant: Ipſe. veluti adumbratâ Pontificis perſonâ, exſtructoque in Bethelis Altari, & cœtu populi ad venerationem coacto: Vitulis, quos ibidem fabricârat, ſacra facere, & incenſum adolére, (hoc eſt, inviſum DOMINO facinus adgredi) dum pararet; ab IOAMÔ Prophetâ (qui al. IAD, IEDDI, & IADON.) quem Deus ex Hieroſolymis ſubmiſerat, graviſsimè increpitus eſt.

Et quemdam, ex ſtirpe Davidis, regem, Ioſiam nomine, CCC. plus minus, pòſt annis, exoriturum eſſe, præmonetur: à quo, ſuper eodem Altari, fallaces eâ tempeſtate Prophetæ & Sacerdotes, mactandi ſint: Et hodiernorum impoſtorum oſſa igni ſimul concremanda. Cuius comminationis veritatem, præſentanium prodigium, Altari mox diſrupto, & cinere cum victimarum adipibus humi effuſo, ſit comprobaturum.

Nec mora. quùm manus regis, quam iritatus, & comprehendi Vatem imperans, in eum intendebat, de-repente ſiderata exaruit; tum Altare diſruptum victimas humi effudit.

Quo miraculo ille attonitus, & ſcelus ſuum agnoſcens; virum ſanctum & veridicum obteſtatur, ut precibus à Deo adfectæ in ſe dextræ incolumitatem, vigoremque priſtinum, impetret. Cuius voti compos, hominem ad prandium hoſpitaliter, cum munerum pollicitatione, invitat.

Is verò, qui nullo ſe præmio induci poſſe; atque adeò divino iuſſu vetari adſeveraret, ne cibum aut potionem apud profanos ſumat: aliâ etiam, quàm advenerat, quod ita à Deo ſibi imperatum eſſet; ex Bethelis, reverſus eſt.

Sed inſignis hic interceſsit veteratoris cuiuſdam Prophetæ, qui gratiâ & anctoritate apud regem Hieroboamum pollebat, malitia, & techna.

Quùm namque ex filijs, ea, quæ circà regem & Altare, à Vate Iudæo, non ſine novorum ſacerdotum contumeliâ, geſta fuerant, cognoviſſet: morbi, ſenijque oblitus, & aſino vectus, revertentis Vatis veſtigia eſt perſecutus. Et eiuſdem ſe Dei, cum illo, cultorem, atque adeò divinitùs commonitum hoſpitem, falsò profeſſus, Virum credulum, & fortè nonnihil de rege contemto gloriantem, (Angelom.) domum ſuam ſeduxit.

Cui iam prandenti, idem hoſpes, novo Dei inſſu inſtigatus, prædixit: propterea quod priori eius præcepto non paruiſſet, ſed ſibi, fallaci Vati, adſenſus eſſet; cadaver ipſius, in Patrum ſuorum monimenta, nequaquam illatum iri. Quod quidem exitus mox probavit.

Dum enim ille pranſus; & aſino, quem hoſpes præbuerat, vehens, reverteretur: à Leone, cætera innocuo, aſino etiam incolumi, enectus eſt in viâ; & fideliter, adverſus alienam iniuriam, cuſtoditus.

Quâ re à viatoribus in urbem divulgatâ; fallax idem Vates & hoſpes, confeſtim eò profectus, integrum cadaver domum ſuam adtulit: & ingenuè, mortui, & Deo cari Vatis, probitatem, & ſuum cõtrà peccatum, vel ingratijs, agnoſcens; omni eum officio ſepeliendum curavit. Et ut ſe, ſimul é vitâ exceſſiſſet, in eumdem tumulum inferrent, liberos rogavit. ut in mutuâ illâ oſſium confuſione, præſignificatas in poſterum, ſacerdotum & vanorum Vatum pœnas effugiat.

Commemorat Ioſeph. ab hoc eodem veteratore, qui rei à ſancto Prophetâ geſtæ, & prodigiorum veritatem, malitioſâ interpretatione, labefactare contenderit; Hieroboamum in priſtinâ impietate fuiſſe obfirmatum. Neſcio an ſatis convenienter menti S. hiſtoriæ. quæ tantùm tradit,regem,iſthoc rerum geſtarum eventu, non modò à malitiâ non diſceſsiſſe; ſed ſacerdotibus Excelſorum, è vili plebe, inſtitutis, in nova flagitia, cum ſuis, peſſimo in vulgum exemplo, præcipitâſſe. Vndè, Deo vindice, tota tàm impij regis progenies funditùs ſit tandem deleta.

Hebr. tradunt, Iudæos, ne cum ſchiſmaticis Iſraëlitis ullo ſacrorum uſu communicare viderentur; eam Litterarum formam, quæ nunc uſitata eſt, hoc eſt, Quadratam, mutatis prioribus figuris, condidiſſe: & eas, quæ Samaritanæ deinceps nominatæ, deſijſſe.

ROBOAMVS verò, regno ita imminuto potitus, Civitates, in eodem, paſſim novas condidit; partim veteres communivit. eaſque in omnem propinqui hoſtis & belli eventum, præſidijs & præfectis, commeatu & armis, abundè inſtruxit.

Ad ipſum inſuper, è totâ Iſraelitarum ditione, Sacerdotes & Levitæ, poſſeſsionibus ſuis, & avitâ Sacerdotij dignitate, à rebellibus, moti: & plerique è reliqua plebe, pij; & Hieroboami, qui eos ad ſuorum Vitulorum adorationem adigeret, Tyrannide offenſi, promiſcuè confluebant.

Quo factum eſt, ut Roboami regnum, & res Iudæorum, integro triennio, quo in ſincero Dei cultu perſtitérunt, iſtiuſmodi incrementis mirificè corroborarentur.

Traduntur etiam multi, ex Iſraelitis, novitatem & regni, & ſuperſtitionis ab Hieroboamo invectæ, peroſi, ab eo ſeceſsiſſe: & in novas ſedes, trans Æthiopiam, ſe contuliſſe. Allecti forte-an, veteri Æthiopum, & reginæ eorum Sabæ, cum ſuis maioribus, fœdere & commercio. Et alij, aliò.

Rex autem ROBOAMVS, ex varijs, partim uxoribus (quæ octo & decem: inter quas duæ cognatæ, MAHALATHA, ET MAACHA: patruorum, hæc Abſolomi, illa Ierimotbi, filiæ. (Ioſeph. Maacha dicitur, è Thamare, Abſalomi, qui 3. reg. 15. Abeſſalom, eſt, filiâ, progenita. Et 2. Paralip. 13. Michaia, mater, Abiæ, filia dicitur Vrielis de Gabaâ.)

Partim concubinis, quæ LX. fuére. Mares duode-triginta, & femellas ſexaginta, ſuſcepit.

Præ cæteris autem ABIAM, ex Maachâ, quam in delicijs,

in delicijs, & honoratiore ſemper loco habuiſſet, natum; quòd robore & prudentiâ præſtaret, ſucceſſorem ſibi, & regni adminiſtrandi vicarium cooptavit.

3005. | ———————————————— | 945.

Hâc Regni, licet imminuti, felicitate, & inopinatis acceſſionibus, elatus rex; & firmiſſimis, uti ſibi videbatur, regni tuendi præſidijs munitus, quùm populus eâdem etiam ſecuritate, & paeis otijque indulgentiâ luxuriaretur; ad ſcelera, impietatem, & ſacræ religionis contemtum, effuſis quaſi habenis, deflexére.

Aras, Lucos, ſtatuas, in Collibus & arboretis, erexére. Viri in muliebrem laſciviam degeneres, & publicarum lubidinum victimæ, (Hebr. Cinædi ſunt, qui hic effeminati) ſacra, profana, contaminárunt. Et inuſitatis flagitijs Genteis ipſas Chananæorum, in quarum ſedes, Deo auſpice, ſucceſſerant, longè ſuperárunt.

3006. | Hanc contumeliam Deus, V. Imperij anno per SESACVM, Ægyptiorum regem, confeſtim ultus eſt. | 944.

Qui Roboamum bello adortus, (copiæ eius MCC. Curribus: LX. M. equitibus, & CD. peditum Millib. conſtitiſſe produntur; ex Libybus, Æthiopibus & Troglodytis, præter Ægyptios, coactæ) nuper, & iàm ſedulò munitas, Iudææ civitates, in quibus illi tantùm fiducię collocárant, nullo negotio expugnavit, incolis ultrò ſeſe dedentibus. Et ad Hieroſolymam uſque, quò plerique è viciniâ confugerant, victor penetravit.

Ibi rex, cum Principibus, mirandum in modum conſternatus; & quùm ex SEMEIA Prophetâ cognoviſſet; ſe, *propterea quod Deum contemſiſſet; ab eo viciſſim deſertum, & in manus Seſaci traditum iri:* cum vehementi gemitu, & Dei æquitatem, & ſuum errorem propalàm conteſtatus, ex-templò ab eodem Prophetâ audijt, *mitiùs ſecum acturum Deum.*

Ægyptium ſcilicet, voluntariâ urbis deditione, ceu ſervitutis argumento; & Regiæ Templique ſpolijs contentum, impunè, & cætera innoxium, eſſe è regione receſſurum.

Seſacus itaque, Roboamo urbem, præ metu, dedente; theſauros, tum Deo ſacros, tum regios, expilat. ſcuta aurea, quæ Salomon fecerat, detraxit, & opimâ cum prædâ domum revertit.

Hic, (ut Ioſeph. ex Herodoto colligit) ille eſt SESOSTRIS, qui primis Ægypti regibus, MENI, MOERIDI &c. longo poſt intervallo ſucceſſerit. Qui primùm longis navibus ex Arabico ſinu profectus, Rubri Maris accolas in ſuam poteſtatem redegit. Deinde, quùm Mare vadoſum ulteriore cum navigatione prohiberet; coacto exercitu, per continentem, genteis omnes, ut in quamque incidebat, ſubegit.

Et cum in earum, quas feroceis & libertatis cupidas erat expertus, regionibus, columnas; victoriæ, & captarum per vim urbium, indices, teſteiſque ſtatueret; tùm quarum urbeis nullo prœlio negotióve cepiſſet, ibi Titulos muliebribus genitalibus, ad ignaviæ exprobtationem, impreſſos, relinquebat. qualeis ſe in Syriâ Palæſtinâ vidiſſe teſtatur idem Herodot.

Ille ex Aſiâ in Europam tranſgreſſus, Scythas domuit, & Thraces. & ad Phaſin uſque progreſſus, Colchos pudenda circumcidere docuit, more Ægyptiorum & Æthiopum. Immò Phœnicum & Syrorum, iam recepto.

Hic quoque ſolus, ex Ægyptijs regibus, Æthiopiæ imperio potitus fuiſſe traditur; & PHERONEM filium regni heredem reliquiſſe. cui PROTEVS vir Memphites, Menelai & Helenę hoſpes, poſteà ſucceſſit.

Hoſte Seſaco è Iudæâ digreſſo, Roboamus, pro ſcutis aureis, ærea, pari numero, (χάλκεια ζευτίων) ſuffecit: & ſcutarijs, excubitoribuſque ſuis adſignavit.

Neque memorabile quidpiam, ob perpetuum cum Hieroboamo diſſidium, reliquo vitæ tempore, quod, ob quorumdam in gente Iudæâ probitatem, ipſi utcumque pacatum fuit; perpetravit.

Anno regni eius XV. PYRITHIADES XXXIII. Aſſyrior. rex, ann. XXX. Et anno pòſt, CAPETVS SILVIVS, IX. Latinor. rex, an. XIII.

3018. | Res geſtæ Roboami à Semeiâ Propheta, & ab Addone Vidente, diligenter fuiſſe perſcriptæ, memorantur. Et poſtquàm annos XVII. regnâſſet, in Civitate Davidis ſepultus eſt, & in maiorum ſuorum tumulum illatus. | 932.

HIEROBOAMVS etiam (quem probabile eſt, ob adfinitatem, & veterem in aulâ Ægyptiâ familiaritatem, ſuſceptæ nuper à Seſaco in Iudęos, ſibi inviſos, expeditionis fuiſſe auctorem: quò populum, immiſſâ belli clade, cuius ipſe, cum ſuis, immunes; magis magiſque à legitimo rege abalienaret: dum nullum in cæptâ adverſus Deum impietate modum facit; Deus, iſtiuſmodi ſui contemtum, & dignam tanto ſcelere pœnam, in caput ipſius, familiæque vertit.

Quum namque filius eius ABIA (Ioſeph. Obimes) gravi morbo ſub id tempus adflictaretur; Et ipſe vxorem, diſſimulato habitu, ad AHIAM Prophetam (à quo olim regnum X. Tribuum ſibi obventurum cognoverat) in Siloam, de morbi eventu percontaturam, proficiſci iuſſiſſet; Deus, & Prophetam,

P[illegible]m, iam præ ſenio cæcutantem, de ejus [illegible] præmonuit; & quid reſponderet, ſug[illegible]et.

Ob impietatem & immemorem tanti beneficii quo a Deo adfectus fueras, animum . deletum [illegible]nduns Hieroboami genus; & cadavera eorum a canibus atque alitibus devoratum. Exo[illegible] mox regem, qui ex iſto genere ſuperſtitem [illegible]em te relicturus. Populum quoque, qui pa[illegible]um [illegible] pertaſus, in ſcelerati regis [illegible]ſtiiſſet, novaq; ſacra amplexus eſſet: è patrio [illegible]olo, omnium uberrimo, in incultas trans Euphratem regiones, aliquandò exterminandum. Filium, qui agrotet, citius quàm mater domum reverſa ſit, è vita exiturum. Cuius tamen mortis acerbitas, hoc ſolatio ſit penſanda: ut, qui ſolus ex totâ Hieroboami familiâ, innocens & probus exſtiterit; publico etiam luctu & ſepulturâ honoretur.

Vxor itaq; regis, in THERSAN, (quâ civitate, edito in monte ſitâ, pro regiâ, Iſraelitarum reges, ante Samariam conditam, uſi) reverſa, vix domûs limen attigerat, quùm puerum exanimem ſeppent; & marito tàm triſtia oracula renuntiavit.

ABIAS, IVDÆ. ET HIEROBOAMVS, ISRAELIS, REGES.

3018. | ABIAS (qui & ABIAM, & Sever. ABIVD) Patri Roboamo, uti vivens ipſe decreverat, in regnum Iudæ, ſucceſſit. quùm XIIX. fortè ineuntem, regni ſui annum, apud Iſraelitas, ageret Hieroboamus. | 932

Hic novi, apud Iudæós, regis immaturâ ad[illegible] ætate fretus; & facilem ſibi victoriam, de [illegible]ſte pollicitus; copias ingenteis, ad DCCC. Bellatorum Millia, inſtruxit.

Eiqu[illegible]ſe ABIAS, collecto ex Iudæis Quadrin[illegible] mille exercitu, occurrit, & ad Samaronem [illegible]a metatur. (Maſſæ. Numerum utrimque ità contrahit: ut Abiæ XL. & Hieroboamo LXXX. M[illegible]. attribuat. Et L. Millia in conflictu ceci[illegible]e.)

[illegible], ABIAS antè, quàm acies concurrerent, impetrato ab hoſte ſilentio, ex edito montis loco, [illegible] Deo & maioribus ſuis factam, accuratâ ora[illegible] c[illegible]bravit. Quibus Hieroboamus, ab[illegible] homuncio, ob imprudentius. & paulò [illegible] Patris Roboami, ad plebem quiritantem, [illegible], [illegible]eliorem regni partem ademerit, & [illegible]carit *& ſubiectos ſibi populos, ſcelerum, & nova impietatis, ſocietate obſtrinxerit.*

[illegible]eque tantâ facti iniquitate contentus, reliquum [illegible]am priſtini regni, non tàm ſibi ſubjicere, quàm [illegible] Vitulorum cultu contaminare, paret.

Omnia apud Iudæos caſtè ſacra ſervari: legitimos ſacerdotes, & ſtata ſacrificia. Proinde Deum pro ipſis ſtaturum: & clangore tubarum, quas ſacerdotes mòx ſint inflaturi, adverſarios diſſipatum iri. *Reſipiſcant igitur, & prælio in præſens abſtineant.*

Hæc illo orante, HIEROBOAMVS, parte copiarum à tergo ſubmiſsâ, Iudæos circumvenire per inſidias ſatagebat. Verùm hi, bonis animis, à rege intrepido, eſſe iuſſi, & tubis clangentibus inſtigati; tanto in hoſtem adverſum, averſumque, impetu ferebantur, ut cæſis Quingenties mille, memorabilem victoriam reportârint. Et urbeis eorumdem munitiſſimas, Bethelem, Iaſanam, Ephronem, cum vicinis municipiis, expugnârint. Adeòque deinceps infractæ ſint Hieroboami vires; ut eo pacato, Abias, dum ſuperſtes fuit, uſque vlos ſit.

Quem nihilominùs, quod vel victoriæ fructum, ad exterminandum Vitulorum cultum, occupatâ iam Bethele, non contulerit; vel non ſatis piè ſe geſſerit; Deus præcoci morte ſuſtuliſſe, haud abs re, iudicetur.

2021. | Exacto namque III. Principatus ſui anno, mortuus eſt, & Hieroſolymis apud maiores conditus. | 929.

[illegible] ex XIV. uxoribus, XXII. Mares, & XVI. [illegible]re ſexu liberos, reliquit. [illegible] geſtas Addon Vates perſcripſit: & ſub eo Azarias Pontificatum geſſit.

Sever. VI. annos regni tribuit; quamvis in Chronicis, ut inquit, triennio regnâſſe feratur.

ASA IVDÆ. — HIEROBOAMVS, NADABVS, & mòx BAASA; Deinde, ELA; ZAMBRIS, AMRIMVS & THEBNIVS, ACHABVS; Iſrael. REGES.

ASA (Sever. ASAB.) Patri ſuffectus. (Eius [illegible] I[illegible]h. Machæa. & (quod miramur, [illegible] ex[illegible]mus 3. Reg. 15. Maacha, A[illegible]a; cui cognominis, & agnata, mater erat Abiæ Patris.) Regnum iniit, anno XX. Hieroboami, Iſraelitarum regis, nondum exacto: qui [illegible] poſt obiit.

Hic Davidis abnepos, eiuſque pietatis, maiorem vitæ actionumque partem, imitator; & proinde continente x. annor. pace divini us beatus. quod peregrini cul[illegible] Altaria, Excelſa, Lucos (avitæ perfidiæ veſtigia) ſubvertiſſet: & populum, ad priſtinæ pietatis obſervantiam, reduxiſſet: Cinædis, & idolorum ſordibus ſublatis.

Tàm

Tàm diuturnæ denique pacis opportunitate uſus, & urbeis paſſim muris turribuſque circumdedit; & paratas in omnem belli eventum copias habuit: Trecenta armatorum, ex Iudæis; & ex Beniamitis, Ducenta & octoginta millia.

3023. Anno eius altero, Hieroboamus, poſt expletos ſui, in Iſraele, ſive x. Tribubus, regni, xxii. annos, defunctus; 927.

Nadabvm F. habuit, non tàm imperij ſucceſſorem, quàm ſcelerũ & impietatis ſuæ æmulum. qui, cum Patre, annum unum regnâſſe anteà videatur.

Hunc, Baasa, Ahiæ (Sever. Banachiæ. Ioſeph: Macheli) Filius, è Tribu Iſacharide, èque domeſticis Hieroboami amicis; Gebbethonis, urbis in Philiſthæis, obſidioni intentum, per inſidias, interfecit. Eamque cædem, promiſcuâ totius regiæ familiæ ſtrage cumulavit. nemine, ex tàm impij regis, qui omnis ſuperſtitionis, atque adeò defectionis auctor fuerat, ſtirpe, relicto. uti multo-ante ab Ahià Silonite fuerat præſignificatum.

3024. Anno itaque Aſæ iii. (4. Reg. 15.) Baasa, in Therſâ, regnum arripuit. quod pari cum impietate & offenſiona, ad xxiv. ann. (Sever. xxvi. comprehenſo filij biennio. Genebrard. attribuit illi xxiii. annos plenos, ad xxvi. Aſæ) varijs caſibus adminiſtravit. 926.

Anno ix. Tiberivs, ſeu Tiberinvs Silvivs, x. Latinor. rex, ann. iix. Hunc perijſſe dicunt commiſſo iuxtà fluvium prœlio; rapidoque eius gurgite abreptum, feciſſe, ut mutato nomine Tiberinus, pro Albulâ, vocaretur.

3032. Anno autem xi. (Ioſeph. x. Maſſ. & Hebr. xv.) Zara, Æthiops (an Æthiopum, & Ægyptiorum rex! Alijs, Chuſæorum, hoc eſt, Arabum,) exercitu decies-centenûm Millium (Ioſeph. Nongenties peditum, & centies mille equitum) & curribus trecentis, ſtipatus; in Aſam ducit. 918.

Hic autem illi, ad Mareſam, occurrit; & inſtructis in Valle Sephatiâ aciebus, ſupplex Deum precatus eſt; *Vt exiguas ſuas copias, adverſus hoſtem, animaret: qui omnem victoriæ ſpem, non in multitudine, ſed in Deo ipſo, collocâſſet.* Atq; ita de-repẽte, panico, ſive immiſſo divinitùs terrore, Æthiopes terga vertérunt. eoſque Iudæi ad Gerarâ uſque inſecuti, ad internecionem delevérunt.

A cædibus ad prædam converſi, Gerara ipſa, & finitima opida, & caſtra denique diripuérunt.

(Hinc opiner in Hebr. Chronico, dici - A Zarâ reſtitutam Aſæ prædam, quam Seſacus, Ægypti rex, paullo-ante, avo ademtam, ex Hieroſolymis aſportárat.)

Dum itaque victoriâ ovantes, & prædâ onuſti, Hieroſolymam reverti pararent; Azarias, Odedi (al. Obedi) Filius, Dei iuſſu, fit eis obuiàm: & habitâ concione, docet; *Victoriam Dei virtute & benivolentiâ partam. quòd in eo ſpem ipſi ſuam collocâſſent, eumq; piè coluiſſent.*

Ac prædicit, multis diebus in populo Iſraelitico verum Deum, neque agnitum, neque cultum iri: nullum legitimi ſacerdotij miniſterium: nullam doctrinam aut legem futuram. *Deum tamen, à quocumque, rebus adverſis, quæſitus & imploratus fuerit; præſtò fore.* Eâ tempeſtate, omnia terrore, bellis & calamitatibus, conturbanda. Ipſi porrò pergerent forti eſſe animo mactis neque à pietate deſiſterent, *cui ſua & certa merces eſſet futura.*

His verbis rex magis magiſque inductus, ad tollendam peregrinorum ubique Deorum ſuperſtitionem: & ad reſtituendum, tum in ditionibus ſuis, tũ in externis montis Ephraimi civitatibus, Dei patrij cultum; & ad ſuos in ijs omnibus probè confirmandos; Conventum ſolennem; tàm Iudæis & Beniamitis; quàm advenis, qui ex Ephraimi, Manaſſis, & Simeonis Tribubus, ad pium, & Deo carum regem, ex Iſraele, confugerant; palàm indicit.

3036. Anno itaque regni xv. menſe iii. Hieroſolymis, ex prędâ, manubijſque hoſticis, boves & Arietes Domino immolârũt. 914.

Et rex populum fœdere ac ſacramento obſtrinxit; *Vt propoſitâ pœnâ capitali, & non ſine exſecratione, omnes* Devm, *ex inſtitutis maiorum, colere ac venerari tenerentur.*

Adeò, ut Maacha, mater regia, quæ ſacris & luco Priapi præerat; dignitatis loco à filio moveretur: & ſimulacrum turpitudinis, in fruſta comminutum & exuſtum, in Torrentem Cedronis diſpergeretur.

Et quamvis rex Excelſa in Iſraële intacta reliquiſſet (quâ in re aliquantulum peccare viſus) animo tamen religioſo votiva Patris munera, & ex auro argentóve vaſa, in Templum Domini importávit.

(Circiter hoc tempus, Ofratævs, xxxiv. Aſſyrior. rex ann. xx. Et xvii. Aſę anno Agrippa Silvivs, xi. Latinor. rex, an. xl. (al. 41.)

3047. Anno eiuſdem xxvi. (Paral. c. 16. eſt annus xxxvi.) 903.

Quod

Quod Maſſæ. exſcriptorum vitio attribuit. niſi, inquit, Aſam dicamus unà cum Patre regnare cæpi[illegible], ſub avo Roboamo. Neque tempus hoc iniri poteſt à cæde Maurorum, &c.

[illegible]hronicon autem Hebraic. - *Nonne Aſa ſepeliit Baaſam, anno regni ſui XXVI?* Quæ alij [illegible]is conciliare nituntur.

Vt nempe xxxvi anni iſti, Paralip. referantur ad [illegible] annos, quibus Salomon coniugio filiæ Pha[illegible] Ægyptij potitus eſt. - Item, ad annos toti[illegible] quibus decretum, ut regnum Davidicæ fa[illegible] diſcinderetur, poſteaque iterum coöleſceret. Denique ad annos, quibus decretum, ut reges Syriæ [illegible]ent Iſraeli adverſarij; & tandem manu potenti [illegible]que domus Davidicæ fracti conciderent.

Quum ergò dicitur, anno xxxvi. regni Aſæ, Baaſa adſcendiſſe, &c. ſic quidam interpretantur. Anno xvi. Aſæ, poſtquam manu ipſius cæſus eſt Zara, Æthiopum rex; qui eſt xxxvi. à morte Salomonis, &c.

Alij verò ſic ſolvunt: xxvi. anno Aſæ Baaſam adſcendiſſe, &c. & mortuum eſſe. hoc eſt, xxvi. non regni Aſæ, ſed bellorum, ſive eius temporis, [illegible]o Aſa bellis, præſertim à Baaſâ, per annos xxiv. [illegible]ari cæperit. Ideò enim ſpeciatim, x. *eius primis annis, terra conquieviſſe*, adnotatur, 2. Paral. 14. [illegible]bus ſi addas xxvi. bellorum; xxxvi. incidet in [illegible] Baaſæ expeditionem. Qui & diſertè (3. Reg. 15.) bellum geſſiſſe cunctis diebus ſuis, (hoc [illegible] xxiv. ann. quibus regnavit,) cum Aſâ com[illegible]atur. Alij; Hunc annum fuiſſe xxxv. regni, in [illegible]e, ab Hieroboamo inchoati.)

Baaſa itaque, eo, quo dictum eſt, anno; Benhadado, Syriæ regi tederatus, in Iudæos cum exercitu inſultabat. Et Ramam, (Ioſ. Ramathonē) [illegible]em non ignobilem; quæ ab Hieroſolymis xl. duntaxat ſtadijs diſtaret; inter alias, interceptam, ità munierat; ut ex eâ, tamquàm belli arce, regnum Aſæ perpetuis militum excurſionibus vaſtaretur: & eius ſubiectis ultrò citroque commeandi facultas eriperetur.

Quod periculum proſpiciens Aſa, miſſis legatis & magnis muneribus, ex Templi regiæque theſauris; eiuſdem Benadadi (Tabremonis filij, Hezionis Nepotis) Damaſcenæ Syriæ regis, ſocietatem redemit. ut priſtini cum Patre ſuo federis memor, Baaſam, non modò deſerat; ſed bello etiam illato, illum cervicibus Iudæorum iam incumbentem, ad res ſuas tuendas, avertat.

Id autem ille, miſſis in conterminos Iſraelitarum fineis exercitibus, ſedulò præſtitit. Et mox ad nuntium aliquot urbium, quas, in Nephthalitis, Syrus per vim expugnárat; Baaſa, intermiſſâ Ramæ munitione, ad ſuos defendendos recurrit.

Aſa verò ex coacervatâ lapidum lignorumque materiâ, quam hoſtis Ramæ muniendæ deſtinárat; duas, in Beniamitis, urbeis, Gabaam & Maspham, operis undequaque evocatis, conſtruxit.

Eodem anno Baaſa (cui Deus antè per Iehum, (Ioſeph. Gimonem) Hanani F. ingrati & impij in Deum animi ſcelus, (quòd à legitimis ſacris, à pietate & Iuſtitiâ, cum ipſe diſceſſiſſet; tum populum avertiſſet) exprobrárat: & eius familiæ, ſeu poſteris, parem, cum Hieroboami ſtirpe, calamitatem fuerat comminatus. & ipſe Vatem eundem, liberè Dei mandata exponentem, morte multárat) mortuus, & in Therſâ (Ioſeph. Arſane) ſepultus eſt.

Tunc temporis Phelem, qui deiecto Atzerumo, Tyri regnum invaſerat; occidit Ithobalus, Deæ Aſtaroth, Sacerdos; Iezabelis Pater.

3048. | Baaſæ Ela ſucceſſit. cui regni biennium tribuitur, | 902.
| quod cum Patre potiùs regnáſſe cenſeatur. |

Is mox, anno Aſæ xxvii. à Zambre (Ioſ. [illegible]are) equitatûs ſui duce, intereà dum Gibbe[illegible] Philiſthæorum civitas, copijs regijs obti[illegible]r; temulentus & Genio indulgens, apud [illegible] (Ioſeph. Olam) regiæ urbis, Therſæ, [illegible]om, per inſidias cæſus eſt. Cui cædi pro[illegible]ua propinquorum & amicorum Baaſæ, totiuſque adeò familiæ, ſtrages, ab eodem Zambre ad[illegible]cta.

Tyrannus autem (Sever. vir perinde in Dominum, atque in homines impius) vii. duntaxat di[illegible]s, inter aſſiduas cædes, ceu ſubitus divinæ Iuſtitiæ miniſter, regem egit.

Exercitus namque, qui ad Gibbethonem de[illegible], de rege Ela per inſidias, & hominis [illegible]anum, cæſo, certior factus; Amri[illegible] (Ioſeph. Amarinum) imperatorem ſuum, [illegible]e militiæ principem, in caſtris regem creavit: Et ſine morâ, eodem duce, Therſam obſedit.

Ille autem, ne, urbe captâ, vivus, in novi regis & infenſi exercitûs poteſtatem veniret; ſe ipſe, cum domo regiâ, iniecto igne, concremavit: & iuſtas ſuæ in herum perfidiæ, & nimiæ in Deum impietatis, pœnas a ſe exegit.

Quo facto populus in contraria ſtudia diſſciſſus eſt. & pars Thebnio, Gunethi F. regnum detulit. Alij, Amrimi, quem in caſtris delegerant, parteis ſunt ſecuti. De regno certatum, inter utramque factionem, per ann. iv. uſque ad xxxi. ann. Aſæ.

Hebr. Aſam, Ioſaphato, filio ſuo, Amrimi filiam, in matrimonium collocaſſe, tradunt, undè in eumdem conſocerum favor: & prima impietatis, & conſecutæ mox infelicitatis labes, in regno Iudæ. - (2. Paral. 16.)

3052. | An. itaque eius xxxi. victo, & à ſuis exſtincto Thebnio, | 898.

Merus dominatus, in Iſraele, Amrimo obtigit; qui durat ann. xii. (connumeratis, inquiunt Hebr. iv. annis diſcidij.) Ex quibus, in Thersa, vi. ann. & totidem in Samaria exegerit. Quam Civitatem, coëmto, à Somero quodam, monte, inædificavit; & poſteris Regiam reliquit.

Hic nihilo minus priores omneis reges impietate & nequitiâ ſuperavit. Et anno xxxiix. Aſæ moriens & in Samaria ſepultus, Achabo F. regnum reliquit. quod xxii. ille annos geſſit. ſingulare impietatis & iniuſtitiæ exemplum, Patre ipſo nequior.

3060. | ——— | 890.

Asa itidem ab Hanane Vate increpitus eſt, quòd in rege Syriæ, & non in Domino Deo ſuo, ſpem ſuam, proximo bello, poſuiſſet: Ideoque delendi Syrorum exercitûs facultas ipſi eſſe ademta. *Nonne Æthiopas, & Libyas,* inquiebat ille, *curribus & equis longè magis formidabileis, Dominus,* à quo ſpe & animo tunc totus penderes, *in manus tuas anteà tradidit? Dominus oculis ſuis universum terræ orbem intuetur: & ijs, qui ſe ſuaq; omnia eius poteſtati ac fidei permittunt, robur animoſq; immittit. Huius itaq; ſtultitiæ, an imprudentiæ! tu pœnas graveis exſoluturus es: & continentibus, quoad vivos, bellorum moleſtijs conflictabere.* (Ab anno ſcilicet, regni xxx. Maſſ.

Hæc liberè eloquentem Vatem rex commotior in nervum compedeſque coniecit; & in multorum è populo capita deſævijt.

3062. | Ipſe viciſſim, anno regni & vitæ antepænultimo, vehementiſſimo pedū dolore laborare cæpit. Cuius morbi curationem quùm potiùs Medicorum arti, quàm Dei providentiæ committeret, anno xli. è vitâ ereptus eſt. | 888.

Eius ſepultura ambitioſiſſima, in Tumulo, quem ſibi vivens in urbe regiâ fodiendum curârat, neſcio quid luxûs, & profani adparatûs ſpirare videtur. Compoſitus namque in lecto, exquiſitiſſimis unguentis, & pigmentariæ artis aromatis, ac pænè meretricijs odoribus, infarcto rogo, (&, uti Perſius ait; *craſſis lutatus amomis*) concrematus eſt.

Intereà Achabvs, qui uxorem ſibi adſciverat Iezabelem, filiam Ethbaali (Sever. Baſæ. Et Ioſeph. Ithobali) Sidoniorum regis; ſuprà Vitulorum cultum; Baali, Idolo, Templum; & in eo Aram Lucoſque, inſtigante Vxore, Samariæ inſtituit: & iuſtiſſimam exinde in ſe Dei iram iritavit.

Eo regnante, quùm Hiel, è Bethele, Hierichuntem urbem, multis antè ſæculis funditùs à Ioſuâ everſam; & ſub exſecratione, reædificari vetitam, (Ioſuæ 6.) iterum erigere tentaret; iactis opidi fundamentis, Abiramum, primæ ætatis F. Et portis in altum eductis; Segubum, liberorum poſtremum, amiſit.

IOSAPHATVS, IVDÆ. ACHABVS, OCHOSIAS, & Ioramvs, Iſrael. Reges.

Iosaphatvs, Filius Aſæ, matre Abidâ (quę 3. regum, c. ult. vocatur Azuba, filia Salai, al. Selahi) xxxv. annos natus, regnum paternum adijt; dum iv. iam (al. iii.) in Iſraelitis, annum regnaret Achabus.

Vir ille religioſis virtutibus meritò clarus; & pietate à Davide ſecundus; & ob tàm eximias dotes, fortunatus. Neque cum Ambrino, (ut vult Sever.) ſed cum eius filio, Achabo, pacem habuit; & adfinitatem amicitiamque coniunxit. Cuius filiam, Athaliam (Ioſeph. Gotholiam) in matrimonium, Ioramo F. paullo-poſt collocârit. Magnâ poſteritatis, & religionis pernicie.

Vrbeis aliquot in Iudæâ, & Ephraitide, quas Pater (Ioſeph. Avus, Abias) de Hieroboamo intercęperat; præſidijs & vallis egregiè munivit. Opibus, & gloriâ, & ſubiectorum expromtâ ergà ſe benivolentiâ ac liberalitate, mirificè auctus; Excelſa, & Lucos, vanis Dijs conſecratos, præclaro animi conatu, evertit & ſuccendit. Vſu tamen Excelſorum, ubi populus, nondum recto corde præditus, ſacrificaret, & incenſum Domino adoleret; neque-dum ſublato.

3065. | ——— | 885.

Is iii. regni anno, miſsis in univerſam ditionem aliquot Principibus, & unà cum ijs Levitis ac ſacerdotibus, populi multitudinem paſsim Moſaicis Domini legibus, & ſacræ religionis inſtitutis, opidatim, erudiendam curavit. Vndè & in finitima regna metus, & reverentia inceſsit; ne bello tàm pium, Deoque carum, regem appeterent.

Quin & Philiſthæi; argentum & munera: Arabes, pecora, certatim & quotannis, tributorum vicem, ſponte adpenderent.

Ipſe Palatia magnifica, & opida murata, impunè exſtrueret: & ingenteis, è ſuis, militum copias, ſub exercitatiſsimis ducibus, ad undecies centena, & ſexagena millia, ad manum; præter præſidia paſsim in opidis collocata; haberet.

ELIAS THESBITES PROPHETA.

EO tempore HELIAS Thesbites (Ioſ. è Thesbone [illegible]alaaditâ urbe) impio regi Achabo, cùm [illegible] iurando, denuntiaſ; cœlum, pro ſuo arbitratu, [illegible]ri. *ne pluviâ aut rore terram irrigaret:* d[illegible] ipſe rex ſe tanti mali cauſſam eſſe vel illuben[illegible] agnoſceret.

[illegible]enſis igitur cœlo aquis, cum loca omnia arid[illegible] & aduſta Solis ardoribus, neque victum homi[illegible], n[illegible]que pabulum iumentis præbêrent; ipſe ſe q[illegible]oque un[illegible] famis periculum propheta concluſe[illegible]. E[illegible] quùm in eremum, haud procul Iordane, & T[illegible]nte Caritho, ſeceſſiſſet; corvis cibum ex alto miniſtrantibus, & aquæ proximæ beneficio, victitab[illegible]t.

Torrente autem iam exareſcente; iuſſus eſt Sarepta[illegible], Sidoniorum urbem, petere: ubi à muliere v[illegible]uâ paſceretur.

Quam ubi, non longè ab urbis portâ, ligna colligentem offendiſſet: & non modò aquam, ſed panis [illegible] fruſtum popoſciſſet: & illa viciſſim ſe panem habe[illegible] n[illegible]gâ[illegible]t, ſed pauxillum modò farinæ & olei [illegible] pane cocto, eoque ad extremum abſum[illegible] unà cum filio, mortem exſpectare:

[illegible]s, cum primùm ſibi, deinde ipſi matri, & [illegible] panem cibarium confieri præcepit: tum Dei verb[illegible] pol[illegible]icitus eſt: *Nec hydriam farre, nec vas oleo eſſe minuendum; donec ipſe pluuiam in terras [illegible]fuſurus.* Nec fides promiſſis abfuit.

[illegible]us ſiccitatis, hornotino longioris, Menandrum in rebus geſtis Ithobali, Tyriorum regis, qui tum vixerit, meminiſſe, tradit Ioſep. quæ ſupplicationibus inſtitutis fuerit depulſa.

I[illegible]obalo illi ſucceſſit F. Badezorus, Iezabelis frate[illegible]

[illegible]e n Viduæ, hoſpitæ ſuæ, filium ita ægrum, ut um ſpiritum amplius non duceret; Idem Vates (quer[illegible]a, præ doloris impatientiâ, ob peccata c[illegible] coram Deo detecta, mortis cauſſam filio attu[illegible] querebatur) pijs ad Deum precibus, & ſuppli[illegible]geſtu; commenſuratione ac pandicula[illegible], ter, ſuprà pueri corpus, uſus, in vitam redu[illegible]

[illegible]o au[illegible]em III. ſiccitatis, iuſſus eſt à Deo, ſe [illegible] regi ſiſtere, ut aquis terra aliquando irri[illegible].

[illegible]anta verò erat rerum omnium ad victum ne[illegible], apud Samaritas, penuria; ut ne iumen[illegible] quide[illegible] regijs, pabulum aut aqua, præ ſiccita[illegible] ſuppeteret. Et rex, Abdiam (Ioſep. Obediam) Oe[illegible]mum ſuum, (al. Prætorio præfectum) vi[illegible] o[illegible]ultè piu[illegible]: Hunc Hebr. unum illum ex [illegible]. prophetis fuiſſe putârunt, qui ſub Hoſiâ rege poſt [illegible]oruit: quique immani ſceleratæ reginæ [illegible] lubidini ſubtractos, c. ſanctos Vates, & [illegible]is ſubterraneis abdiderat, & pane atque a[illegible]ent[illegible]bat.) fonteis, inquam, & herbidas vall[illegible] conquirere ſecum, diverſis licet vijs, iuſſerit. Hunc au[illegible] HELIAS obviam factus, & eum veneratione ag[illegible]us, quùm præciperet, ut nuntiatum hero ſuo iret, adeſſe HELIAM. Et ille, non ita ſe eſſe de Deo, eiuſque ſervis, commeritum, ſubijceret; ut Achabo temerè interficiendus propinaretur, qui quocumque gentium, ad ipſum quærendum & comprehendendum, interpoſitâ etiam iuramenti fide, certos homines emiſiſſet.

Iniquum itaque videri; nunc ſe ab eodem nuntium præſentiæ ſuæ ad regem mitti; qui mòx quidem, ſpiritu ita agente, in locum ſibi incognitum transferendus: ipſe verò, abs rege, qui illuſum ſibi doleret, nec quæſitum inveniret; certâ morte eſſet multandus.

Sed poſtea quàm illi HELIAS iureiurando adfirmâſſet, ſe in regis conſpectum eo die eſſe venturum; atque ita ille adeſſe HELIAM nuntiâſſet: ACHABUS occurrens, & in Heliam intuitus: *Túne es,* inquit indignabundus, *ille, qui omnem Iſraelem conturbas; & tam longinquæ ſterilitatis auctor?*

At is nihilo blandius. *Non ſibi eius mali cauſſam tribuendam eſſe,* reſpondit: *ſed ipſimet, & generi paterno ac familiæ. qui contemto veri Dei cultu, eiuſq; præceptis; non ſine ſacrilegij notâ, Baalim ſecuti eſſent & colerent.*

Eidemque pari fiduciâ tum præcepit *Vt univerſum populum, & Baali prophetas CD. & L. ac penè totidem lucorum ſacerdotes, qui à reginâ alebantur, in Carmelum montem convocari iuberet.*

Qui quùm properè convenissent; ipſe ad populum accedens rogavit. *Quouſque inter diverſa religionum ſtudia vacillaturi eſſent! Si Dominus verè Deus eſſet; hunc amplecterentur. ſin Baalus; in eius ſacra toti abirent.*

Tacentibus univerſis, (Sever. ortam inter eos de religione altercationem, adijcit.) Iterum ille ſubiecit: *Se, qui unus Domini propheta remanſiſſet; quùm CD. & eò amplius, Baalo miniſtrarent; hanc tamen conditionem proponere, & veluti quamdam certæ religionis periclitationem.*

Vt datis bobus duobus; illi, utrum mallent, in fruſta conciſum, ſuper lignis imponerent, igne non ſuppoſito. Ipſe, altero, parem in modum faceret. Atque ita invocato ab utriſque, ſeorſim, numine, utrorum hoſtiam miſſus cœlo ignis abſumeret; rata eſſet religio, quæ manifeſtariam virtutem edidiſſet.

Quæ conditio quùm placuiſſet; & Iſraëlitæ Baali ſacerdotes, priores, omnibus ex pacto perfectis, à primâ luce ad meridiem, Baalum ſuum, ut ſe exaudiret, fruſtrà inclamâſſent. Et irridens eos Helias, contentiore voce Deum illum, qui vel colloquijs alibi tempus falleret; vel diverſaretur, aut iter obiret; vel obdormiſceret, excitandum, amarè increpitaret. Neque tamen illi inconditis vocibus, neque ſanguine ex artubus, cultro lanceolâve inciſis, profluente, quidquam proficerent. Et iam-tum miſeri ac trepidantes muſſarent, quod temporis meridiani hora, ipſorum va-

ticinio & ſacrificio præſtitnia, tranſijſſet.

HELIAS tandem, populo propiùs accedere, & obſervare iuſſo, Altare Domini, anteà dirutum, ex lapidibus XII. quos pro numero filiorum, ſive Tribuum Iacobi, ſumſerat, inſtauravit. & compoſitâ iam lignorum ſtrue, alterum bovem cæſum impoſuit.

Et quò res maioris eſſet miraculi; ex IV. hydrijs, fontanam aquam, tertiùm, & victimæ, & lignis adfundi tam ubertim iuſſit; ut foſſa, quæ circum Altare geminis ſulcis fuerat ducta; exundaret.

Quumque iam appetente ſacrificij tempore, ipſe Dominum, uti Deum Abrahami, Iſaaci, & Iacobi, invocâſſet: ut certis hic indicijs ſe Deum eſſe Iſraëlis, & ipſum Vatem iuſſu ſuo hæc omnia in præſens edicere & gerere, palam faceret. quò & potentiam eius; & in convertendis ad ſe errantium animis; benignitatem, adſtantis populi corona agnoſceret.

Ecce, de-repente, Ignis cœlo delapſus, hoſtiam, ligna & lapides, cum pulviſculo; atque adeò aquam omnem, lambendo conſumſit.

Tum verò populus, ſolo ſtratus, Dominum Heliæ & ſuum, ſemel iterumque, palam fateri, & idola exſecrari. Et HELIAS demùm profanos Sacerdotes, ad unum omneis, comprehendi ab illis, & ad Torrentem Ciſonis perduci iubet. Qui ibidem ab eo necati ſunt: (al. per regem interfici curati.)

Interà verò, dum rex, hortante HELIA, & fremitum aquarum mòx auditum iri vaticinante, cibo ſe & potu procuraret; ipſe conſcenſo Carmeli vertice, pronus humi, caputque genibus adplicans, puerum iuſſit ſepties mare versùs proſpicere.

Quod quùm ille feciſſet; & nubecula, ad inſtar humani veſtigij, è mari excitari viſa eſſet; iuſſit ACHABUM moneri, ut iuncto properè curru deſcenderet, ne ipſum de-ſubito pluvia opprimeret. Nec multo-pòſt, non ſine cœli horrore & procellâ, ingens pluviæ vis in terras effuſa eſt. Digreſſum inde curru regem, HELIAS, numine correptus, & procinctus, pedes ante-vertit; & in Ieſrahelem uſque, Azari urbem, eſt proſecutus.

Vbi quùm Reginæ res ab HELIA geſtas, & cædem ſuorum prophetarum, rex ordine narrâſſet; & illa confeſtim nuntio ad Heliam miſſo, cum dirâ Deorum in ſe imprecatione, cædem viciſſim, poſtero die, ei eſſet comminata: Ipſe trepidus, incertis temerè itineribus, profugit; & Berſabéam, Iudææ opidum, Idumæis conterminum pervenit. dimiſſoque ibi puero, in ſolitudinem, viâ unius diei ſe recepit.

Tum feſſus, & ſub iunipero ſtratus, vitæque pertæſus, mortem à Domino optavit: & ſub umbrâ arboris quieti ſe dedit.

Expergefactus verò, & non ſemel cibum ſumere iuſſus ab Angelo, qui panem cibarium, & vas aquæ propè adpoſuerat, & multum viæ reſtare ſignificârat; vi cibi illius, XL. diebus, totidemque noctibus, ad montem uſque Horebum (Ioſep. Sinæum, in quo Moyſes legem à Deo accepiſſe proditur) ambulavit.

Ibi in ſpecu quodam deliteſcens: & quid rerum illìc, deſerta urbe, ageret, à Domino rogatus. quùm reſpondiſſet *Se vehementi quodam in Deum, eiusq́; cultum ſtudio, impulſum fuiſſe; & in eos malè animatum, qui non ſine perfidiâ præcepta illius contemſiſſent; altaria diruiſſent; ſanctos Vates gladio occidiſſent. Se denique, qui ſolus relictus eſſet, ob cædem Sacerdotum Baali, à ſe perpetratam; ad mortem abs Reginâ, alijsq́; expoſci.* Egredi, & coram Deo, in monte adſtare, iuſſus eſt; quùm extemplò quædam aduentûs ſui, præſentiæque ſigna Dominus, in ſpiritu, in terræ motu, in ſplendore ignis, denique in tenui auræ ſibilo pateſecit.

Quibus ille exterritus, & pallio faciē operiens, in ſpeluncæ oſtio conſtitit. Atque iterum voce ad eum delapsâ, eadem rogatus, eadem, quæ priùs reſpondit.

Tunc eâdem quoque, quà venerat, iuſſus eſt Damaſcum proficiſci: Ibique, Hazaëlem, Syrorum; deinde IEHUM, Namſi (Ioſ. Nemeſſæi) F. Iſraëlitarum; Reges. Et ELISÆUM, filium Saphati, Abelmeulâ oriundum; ſuccidaneum ſibi prophetam; inungere.

Futurum enim eſſe, ut qui Hazaelis gladium effugiſſet, ab Jehu interficiatur: & qui Iehu evaſiſset, in Eliſei manus incidat. Se relicturum in Iſraele VII. virorum millia, qui genua Baalo nondum flexiſſent; neque adoráſſent.

Profectus itaque inde, repperit Eliſæum in agro arantem. Iniectoque in eum pallio ſuo, quùm ille rem intelligens, & relicto aratro adcurrens, rogáſſet; ut ſibi parenteis antè oſculari liceret; & ſe tum denique ſecuturum promitteret. re perfectâ, & epulo popularibus præbito; redijt ad Heliam, eique miniſtravit.

3078. | Anno regni Ioſaphati XVI. | 872.

BEN-ADADUS, Syriæ rex, & ſuis, & XXXII. Regum ſocijs auxiliarijſque armis, Samariam, & concluſum in eâ Achabum, arctâ obſidione urguebat.

Qui non contentus demiſſiſſimâ regis obſeſſi, coram caduceatoribus, & ſui, & ſuorum; uxorum, liberûmque, in ipſius poteſtatem traditione; quâ & pacem, & civium incolumitaté redimere & paciſci paratus eſſet. quùm inſuper ille poſceret, ut reliquorum universè civium facultates, per emiſſarios ſatellites priùs & curiosè exploratas, auferre ſibi liceret.

Neque ea tamen conditio proceribus, & populo civitatis placuiſſet. Atque ille poſtremò, extremam obſeſſis perniciem, fretus ſuorum multitudine, & quaſi victoriæ certus, comminaretur: & ducto aggere, ac vallo urbem undique circumdaret:

ACHABUS, à prophetâ quodam admonitus, & animatus, ad prœlium, & eruptionem ſe parat. Et intereà dum Syrus in caſtris, cum regibus, quos in belli ſocietatem adſciverat, poculis ſe ingurgitaret; ipſe, XXXII. ſuprà CC. principum provincialium pediſequos, ceu antecurſores, ex urbe emittit.

Q[illegible] gnaviter & feliciter, adverſus ob[illegible]ores, rem gerentibus; reliquus opi[illegible]danorum exercitus, ad VII. millia, una cum rege, [illegible] adjunxere. & immani occiſione Syros inſecu[illegible] prædam reportarunt.

R[illegible]x præterea ab eodem vate commonitus, o[illegible] ope[illegible]um, in proximum annum, quo, cladis [illegible]dæ cauſſa, regreſſurus eſſet Syrus, adparabat.

BEN-ADADVS namque à ſuis vaniſſimè perſuaſus, Deos, quos Iſraëlitæ colant, Deos eſſe montium præſides: ideoque prœlium nuper in montibus ſibi fuiſſe ſiniſtrum. Quod ſi in planitie campeſtri committatur, ſe victores fore. Conſcripto copiarum ſupplemento, & Satrapis in locum regum ſubrogatis,

3079. | —— Anno iam vertente —— | 871.

In fineis Iſraelitarum ingreſſus, ad Aphecam oppidum conſedit.

[illegible] ACHABVS, cum copijs longè imparibus, ex[illegible] tetendit: à Prophetâ quodam, qui victo[illegible] p[illegible] lacebatur. & parem Dei (Hebræorum) [illegible]is, atque in montibus, potentiam con[illegible]; egregiè ad audendum corroboratus.

P[illegible] itaque iterùm commiſſo, centum Syro[illegible] a c[illegible]dere. Reliqui verò, ad vicies-ſepties [illegible]u[illegible]rum urbis, in quam confugerant, [illegible] & exſtincti ſunt.

[illegible] BEN-ADADVS, qui ſe in cubiculi [illegible]tiora abdiderat; & à ſuis, ut victoris [illegible]iam, Regibus Iſraelitis peculiarem, [illegible]tur; commonebatur.

[illegible]iam illi. uſitato ſupplicum habitu, ſaccis [illegible] & [illegible]bus capita redimiti, dedititio regi, [illegible]um & vitæ gratiam, ab Achabo poſtu[illegible] ille, ſuperſtitem, fratris etiam loco ha[illegible]e, ſi in conſpectum ſuum adducatur; [illegible]. Ipſe, acceptâ ſacramenti [illegible] productus; & à victore in cur[illegible]ninem, non ſine gratulatione, ſublatus e[illegible].

[illegible] ſe Civitates, quas pater occupârat re[illegible]; & liberam poteſtatem utrimque in D[illegible] commeandi facturum, quo iure pater [illegible] Samaria uſus fuerat, recepiſſet; fœdere [illegible], & in priſtinum regni ſtatum reſti[illegible].

[illegible] cauſſâ, à prophetâ quodam, Ioſ. Mi[illegible] quibuſdam facti, & verborum [illegible] avitet & [illegible]ox eſt increpitus: *Cur ab[illegible] munere, hoſti, ut publicè pernicioſiſſimo, ita in Deum contumelioſiſſimo, pepercisset!* Q[illegible] namque ille cædi ſe à ſocio, Deo ita mandante, [illegible]et; & is confeſtim, quod id facere detrectaret, à leone diſcerptus eſſet: ab altero [illegible] ut vulneraretur, impetravit.

[illegible] it[illegible] vultum, cruore ac pulvere oblitum, [illegible]ans, nec agnitus; *Se ad mortem peti* [illegible]*atur, quod captivum, cuſtodiæ, fideiq. [illegible] a ſe commiſſum, elabi paſſus eſſet.*

[illegible] rex cenſuiſſet ipſum. ex compecto, [illegible] ille. abſtersâ facie. liberè & viciſſim [illegible] ſententiam retulit: *Propterea quòd hominem [illegible] & morte dignum, quem in manus eius Deus tradiderit, impunitum dimiſiſſet; fore, ut ab eodem, cui pepercisset, interfe[illegible], pœnas Deo offenſo exſolveret.* Et populus etiam aliquando, ab hoſtibus profligatus,

plecteretur. Quæ quidem rex contemtim accepit; & ceu furore concitatus, Samariam ſe proripuit.

Ipſe eodem anno (qui Ioſaphato XVII. fuit) regni adminiſtrandi poteſtatem, cum OCHOSIA, uno, ex LXXII. filijs, omnium impietiſſimo, communicat. Regnavitque ille poſteà annis II. in Samariâ. quos, vel maiorem certè partem, cum patre regnâſſe cenſeatur. vel ipſi II. anni, patris regno detrahendi: ut aliquanta Chronologiæ conſtet ratio. Quâ de totâ re, proximè.

Intereà ACHABVS, quum NABOTHVM quemdam Ieſraëlitam (Ioſ. urbis Azari civem) inducere non potuiſſet; ut prædium, & in eo vineam ſuam, regijs fundis propinquam, quod iure hereditario à maioribus acceperat; in horti olitorij uſum, ſibi vel permutatione, vel venditione factâ, cederet; id ita moleſtè tulit, ut præ iracundiâ & dolore in lectum ſe proijceret, & à cibo abſtineret.

Regina verò Iezabela, cognitâ doloris cauſſâ, virum, qui regiâ ſcilicet auctoritate uti neſciret, bono animo eſſe iuſſit. *Se vineam, quam cuperet, gratis eſſe daturam.*

Nec mora, perſcribit illa litteras, annulo regio obſignatas, ad ſeniores & optimates Ieſraheliias; & præcepit: *Ut & indicto ieiunio, & teſtibus ſubornatis,* NABOTHVM *leſæ maieſtatis accuſarent; & condemnatum, ipſi protinus lapidibus obruerent.* Quod illi, ut impigrè, ita impiè exſecuti, certum de eius morte nuntium ad reginam amandant.

Rex autem iam voti compos, & dolore animi liberatus, quùm ad vineæ poſſeſſionem, ceu manum inìecturus, properaret, ab HELIA, qui Dei iuſſu ipſi obviam proceſſerat, graviter increpatur. *quòd inſontem occidiſſet, atque immò caſi res poſſeſſum iret. Quodob nefas, fore, ut illo ipſo in loco, in quo canes lambendo hauſiſſent ſanguinem Nabothi; eius quoque ſanguinem paullo-pòſt exſorberent.*

Quùm hic ACHABVS ex Heliâ quæreret. *Num ipſum, inimicum ſibi, ullâ in re, expertus eſſet; qui par pro pari referret, & tam dira ſibi portenderet!* Reſpondit ille, ſe in eo expertum; *propterea quòd ſponte ſuâ ſcelus in Deum admiſiſſet, & in ſcelerum ſocietatem populum induxiſſet.* Deum igitur, eâ de cauſſâ, *eius familiam eo modo deleturum eſſe;* quo illaì, HIEROBOAMI & BAASÆ, anteà *deleviſſet.*

Ipſam quoque *Iezabelam, in agro Ieſrabelitico, à canibus diſcerptum & depaſtum iri.* à quà ipſe ad tam propudioſa facinora, & ad colenda Amorrhæorum idola, impulſus fuiſſet.

His tandem minis adductus Achabus, quùm laceratis veſtibus, cilicio ſe operuiſſet, ieiunioque maceráſſet, & in ſacco cubuiſſet: Et quo magis, Deum iratum placaret, abiecto incurvoque, an obſtipo capite palàm incederet; Deus viciſſim pœnitentiâ eius inductus, Eliæ dixit; *Quoniam ſeſe ille ità abiectiſſet; mala ea, quæ modo prænuntiaſſet, non niſi eo mortuo, & rege illius filio, eſſe eventura.*

Anno XVII. REMVLVS, al. Arem u us, (Liv. Romulus Silv. Ovid. Acrota: Dion. Alladius XII. Latinor. rex, ann. XIX. Vir impius, & tyrannus, qui tonitruum fulminumque ſtrepitus imitari volens & edens, haberi pro Deo ambiebat. Sed veris fulminibus in eius domum irruentibus; & ſtagno, quo domus cingebatur, exundante; ipſe diluvio cum ædibus abſumtus eſt. Cuius ruinæ veſtigia multo etiam pôſt conſpecta ſunt.

3081. | Anno IOSAPHATI XXIX. (vel XIX. ineunte.)
IORAMVS, frater Ochoſiæ, regnare cæpit. (cum patréne & fratre; an ijs pridem mortuus!) Solus, poſt fratrem, XI. ann. præfuit. | 869.

Biennio pôſt, Ioſaphatum lubido ſubijt, ad Achabum, ſibi adfinitate coniunctum, in Samariam, viſendi. Poſtquàm triennium iam, inter Syros & Iſraelitas, à bello proximo, pacatum interceſſiſſet.

Ille autem, unà cum comitatu, amiciſſimè, & epulo publicè præbito, acceptus; & rogatus ab adfini, ut armorum ſocietatem ſecum, & expeditionem, adverſus Syrum, nuper captivum; neque promiſſa ſervantem; reciperandæ Ramathæ (primariæ, & fugitivorum anteà propriæ, in Galaaditis, urbis) iniret. Ipſe prolixè omnia pollicitus, id unum egit, ut Dominus in præſentiâ conſuleretur; illone, an ſecus, proficiſcendum eſſet?

Quumque CD. Vates ab Achabo, ex Iſraële, evocati, omnia proſpera; & hoſteis in ipſorum poteſtatem eſſe venturos, reſpondiſſent. Neque tamen Ioſaphatus fidem ijs, uti profanis, habendam; ſed pium aliquem Dei cultorem evocandum, iudicaret: MICHÆAS, Iemlæ F. quem rex Achabus, uti veracem, peſſimè oderat; (Ioſeph. in carcerem coniecerat) arceſſitur.

Intereà dum coràm regibus, cultu regio, & in ſolio, ad portam urbis, conſidentibus, vani illi Vates; &, inter cæteros, SEDECIAS, ceu cornibus ferreis capiti ſuo impoſitis, ventilandam & diſſipandam, à victoribus regibus, Syriam, prænuntiant. Ille autem, licet à ſpadone regio ſolicitatus, ne à ſecundis cæterorum Vatum præſagijs diſſentiret; iure-iurando confirmavit; ſe ab eo, quod Deus cumque eſſet ſuggeſturus, ne latum quidem unguem eſſe diſceſſurum.

Ad regem itaque quùm veniſſet; & rogatus, priùs omnia proſperè ipſis eventura eſſe (neſcio, an anquiſitâ diſſimulatione) reſpondiſſet. Deinde, iureiurando adactus, ne quidquam, niſi quod res eſſet, Dei nomine renuntiaret, ait; Se *univerſum Iſraelem in montibus diſperſum, more ovium, quæ paſtore carent, conſpexiſſe. Et Dominum imperáſſe, ut omnes, in ſuam quiſque domum, reverterentur incolumes, qui dominum, ſive ducem non haberent.*

Quùm hic Achabus Ioſaphato; *Nónne verè dixi, iſtum nihil, niſi quod infauſtum eſſet, nobis eſſe prædicturum!* Subiecit iterùm ille; *Se Deum vidiſſe, in ſolio ſuo conſidentem, omnemq́ cœli exercitum ei præſtò fuiſſe, à dextrâ & ſiniſtrâ.* ac tum quæviſſe; *Quiſnam fraude impulſurus eſſet Achabum, regem Iſraelis, uti ad Ramatham Galaaditarum accedat; ibique caſus corruat?*

Cui quùm alij aliud reſponderent; Spiritum improbum in medium proceſſiſſe, qui hocce negotij ſibi depoſceret. Deoque quærente; *Quâ viâ illum deciperet:* reſpondiſſe; *Se, ſpiritum mendacem, in omnium illius prophetarum ore ac labijs inſeſſurum.*

Quibus verbis concitatus Sedechias, colaphum ei intregit. quærens ab ipſo; *Quâ viâ Spiritus à ſe ad illum tranſiiſſet?* Cui quùm ille reſpondiſſet; Id illum tum re ipſâ experturum eſſe, quo die è cubiculo in cubiculum ſe ipſe, ob vaniloquium, occultandi cauſâ, tranſlaturus eſſet.

Rex perduci eum iuſſit ad Amonem, Principem Civitatis; & ad Ioam, Amalechi F. qui illum in carcerem conijceret: ubi ei pauxillum panis & aquæ quotidie præberetur. quoad ipſe, cum pace, rebuſque ex animi ſententiâ geſtis, reverteretur.

MICHÆAS verò, qui hoc ſibi à Deo patefactum ſciret, adſeveravit; *Si rex victor, & cum pace reverteretur, per ſe non eſſe locutum Deum. Eiusq́ ſui dicti omneis, qui aderant, memores & teſteis eſſe voluit.*

Ita reges, ACHABVS & IOSAPHATVS, in periculoſum prœlium ſe præcipitant; & ad Ramatham, in Galaaditis, ubi hoſtis caſtra fixerat, contendunt.

Sed Achabus, depoſitis paludamenti regij inſignibus, ut prædicta Michææ eluderet; Ioſaphato perſuaſerat, cultu ipſe regio conſpicuus, primam prœlij aleam tentaret.

Syri autem Principes, uti à rege ſuo imperatum erat; ſolum Iſraelis regem petebant. Illum itaque è veſtitu eſſe rati, quùm circumfuſi undique Ioſaphatum cinxiſſent, & cominùs cum eo dimicarēt: Et ipſe cōtrà in tàm certo vitæ diſcrimine, clamore, quo Dei opem implorabat, ſe, qui eſſet, prodidiſſet; atque impunè evaſiſſet. Neque qui quã in tàm longinquâ pugnâ, dum nemo te[illegible]ve[illegible], & unus Achabus ab hoſte quæritur; ce[illegible]et.

Accidit, ut unus de plebe, (Ioſephus. ex famulis Adadi, AMANVS nomine) ſagittam in incertum iaceret: & caſu Achabum, inter cervicem

& hume-

& ... ros al. inter pulmonem & ſtomachum) ... an... .

... vulnere, (licet ex acie ſubtractus ad veſ... que in curru perſtitiſſet) ſub ſolis occaſ... nbus, ex continenti ſanguinis profluvio, de... em in ... ijt.

... s ... dato receptûs ſigno, in caſtra rever... t ... Achabi morte per caduceatorem cognit... ; reliqui incolumes, in ſuam quiſq; civitatem, publico præconio, reverti iubentur, & impunè liuntur.

Cadaver quidem regis in Samariam perlatum, & ibidem ſepultum eſt. ſed eius currus, in piſcinâ Samariæ (Ioſ. Iezaræ fonte) ablutus, aquas cruentavit: quas canes lamberunt. (Ioſep. ex 70. meretrices, ſuâ aquatione, ſuiſque ſordibus, deinceps ... m... runt.)

I... PHATUM verò, ex eo bello reverſum, IEHUS, Hanani F. (Hic alius eſſe cenſendus eſt, à priore, quem BAASA, rex Iſraëlis, antè morte multârat; ſub A... A, Ioſa... hati patre) graviter obiurgat, quod im... regi & genti, Dei contemtrici, ſocius & ami... au... um tuliſſet. Quod ob factum, eum irâ ... ſuppli... io quidem dignum eſſe. ſed habitam ... bonorum in ipſo operum, & pietatis in re... aurarę, rationem.

Tunc ille iterum, per omneis ditionis ſuæ parteis, ... bea ad Ephraimicos uſque monteis, Iudi... es ... ; quos rectos conquiri, & inte... iu... Et Levitis ſacerdotibuſque, in ... ymâ, urbe ſanctâ & regiâ, ordinatis. cum ... ... , ex Iſraële, principibus quibus præce... ... probi que, cauſſarum omnium, quę ad ... divinas cerimoniaſve pertinerent, eſſent cog... es & accuratè iura redderent. his, AMARIA ... ; illis, ZABAD... A, duce Iudæ, præfectis) ... bi ſubiectos ad ſincerum Dei cultum, & ... æ obſervationem, revocavit.

... em pænè tempeſtate, Moabitæ & Ammoni... & Ammanitarum pars - Incolæ montis Seiri. ... bum auxilia) conflato ingenti, ex tranſma... ne, & Syriâ, exercitu; Ioſaphato bellum ... decreverant. & irruptione in fineis factâ, ... ſſo mari, in Aſaſon-Thamare (quæ eſt ... s, Aſphaltitæ lacui vicina, & ccc. ſtadijs, ... eroſolymis diſſita) caſtra erant metati.

... i, viribuſque ſuis, ex proximi belli, & ... in eo periculi, memoriâ, diffidens; totum ſe ad Deum contulit. Et ieiunio, ac ſupplicio, publicè indictis, in Templo, coram univerſo cœtu cu... obſecravit: Vt *qui nationes profanas, ſu... ... ribus temporibus victas, ex illis terris expuliſ... ... in eis dilectum ſibi populum, uti Abrahæ pro... at... incolas conſtituiſſet: & præſentem uſque numinis ſui opem, in Æde ſibi conſecratâ ſupplicantibus, eſſet pollicitus; ſe & ſuos*, dubijs nunc rebus, *exaudiret*.

Ammonitas, cum Moabitis, & montis Seiri accolis, infeſto in ſe venire exercitu. Ingratos illos, nec priſtini memores beneficij. quibus, eius iuſſu, quùm maiores ipſorum ex Ægypto, in Chananæam, duce Moyſe, proficiſcerentur, & cæteros illic populos delerent; parcitum fuiſſet.

Scire, ſe *non poſſe tantæ multitudini obſiſtere niſi ipſe in cuius manu ſita eſt omnis potentia; & ad quem unum, pro re natâ, confugerint, ferret auxilium*.

Quùm haſce regis preces, Iudæi omnes, cum uxoribus ac liberis, certatim adiuvarent; IAHAZIEL, Zachariæ F. ab Aſapho, Davidis Cantore, oriundus, ſpiritu Dei commotus, regi populoque prædicit, ac denuntiat; *Ne tantam hoſtilium copiarum vim expaveſcerent. fore enim hanc non ipſorum, ſed Dei pugnam, qui poſtridie hoſteis profligatos in fugam daret*.

Hoc tantùm. ut in craſtinum ſe parent: & hoſtibus obviam, Engaddin inter & Hierichuntem, ad eminentem Siſi clivum, *nullâ inſtructâ acie*, ſed *omni fiduciâ in Deum collocatâ*; procedant.

Tunc quidem rex, & populus, humi ſtrati, Deo gratias egêrunt: & Levitæ hymnos occinuêrunt.

Poſtero autem die, per deſertum Thecuæ, quæ eſt circa Vallem Ierveliam, progreſſi: & à rege, ut *ſpem ſuam in Deo defigerent, & prophetis eius fidem adhiberent*, animati Cantores in prima acie, qui turmatim, & certo concentu, Dei laudes, virtutem eius elementiamque, celebrarent; collocârunt.

Qui ſimul-atque concinere cæpiſſent; hoſtes tanto terrore ſunt debacchati, ut primùm Moabitæ cum Ammonitis, in Idumæos, ſive Seiri incolas, arma vimque converterint. Deinde ipſi inter ſe conflictati, mutuis vulneribus, ad internecionem uſque, conciderint.

Quam cadaverum ſtragem, è ſpeluncâ, Valli propinquâ, conſpicati Iudæi, tantum prædæ invenêrunt; ut ne tertius quidem dies ei aſportandæ ſuffecerit.

Quarto verò die, quùm in Valle (cui à IOSAPHATO, & laudibus divinis, nominis memoria remanſit) debitas Deo grates, cum Epinicijs, exſolviſſent; ovantes, cum lyris & tympanis, Hieroſolymam ſunt reverſi: & in Templo, novâ gratiarum actione perfuncti.

Quin & perlata ad exteras nationes tam mirificæ victoriæ fama, cum Dei nomen reverentiamque latè propagavit; tum Ioſaphato pacem auctoritatemque, foris & domi conciliavit.

3088 | ———————— | 868.

I... ... nus, quum partâ undequaque pace amplis ... opes ſ... i & poſteris comparare & ... udet; initâ cum OCHOSIA, Achabi ... ſimo, qui tum Iſraëlitis præeſſe cæperat, ſocietate: claſſem navium in Aſion-gabere fabricavit.

Quam inſtructam, in Tharſim, & Ophyren. (Ioſep. in Pontum, & Emporia Thraciæ. Alijs, in Indiam,

Indiam, Sophiram, & Auream Cherſoneſum) mercibus mutandis, & auro conquirendo, per mare Rubrum, emitteret.

Magnam autem hîc fecit iacturam: navibus, dum imperitiùs, ob vaſtitatem, reguntur, in mari, confractis. Quod futurum ei prædixerat Eliezervs, Dodani Mareſani F. propterea quòd cum impio rege amicitiam fedusque coijſſet.

Hæc claſſis, eiuſque curſus, duplex fuiſſe cenſeatur. Ex Ioppe, in Tharſim, hoc eſt, in mare Mediterraneum; ad Tarteſſum, urbem Hiſpaniæ mercimonijs tum florentem; aliaque loca. Et ex Asiongabere, non procul ab Elanis, in maris Rubri inſulas; in Ophiram &c. uti ſup. de Salomonis claſſe dictum. (Vid. Riber. in 1. c. Ionæ.)

Sic Iosaphatvs, iterum (uti videtur) ab Ochoſiâ Interpellatus, ut pateretur ſervos ſuos, artis fortè navalis & maritimæ diſciplinæ experientiores; (uti ſup. de Hirami miniſtris, ſub Salomone) cum Iſraëlitis proficiſci & navigare; non acquievit.

Erat enim vir ille ſceleratiſſimus, & utrique parenti ſimillimus. & Hieroboami, qui primus impietate Iſraëlitas complevit, æmulus; profano Baalis cultu, Deum in ſe graviſſimè iritavit. Ideoque claſſis (quam vel in Ciliciam, vel veriùs in Indiam miſerat) naufragio: & Moabitarum, qui patri tributa pendere ſoliti, defectione; multatus.

Deinde, quùm ex cancellis cœnaculi ſui, In Samariâ, delapſus, ſive per gradus devolutus, vulnere accepto, morbum contraxiſſet. & certos homines dimiſiſſet, qui Beelzebubum, Deum Accaronitarum (Myiodem, quaſi muſcarium, Ioſep.) conſulerent; *ex illóne morbo convaliturus eſſet!*

Helias ab Angelo monitus, legatis regijs obvium ſe dedit; & quæſivit; *An non Deus eſſet, præter alienos, in Iſraële!* Et renuntiari regi iuſſit; *Ipſum*, eam ob cauſam, *incolumem è lecto non eſſe ſurrecturum; ſed brevi moriturum.*

Ochosias, qui hæc legatos exponenteis audijſſet: & illi rogati; *Quis vir eſſet*, à quo ea acceperant? *Hirſutum* eum, & *zonâ pelliceâ renes accinctum*, reſpondiſſent. ex habitu Heliam eſſe facilè coniecit. Itaque miſit L. milites, cum præfecto, qui illum arceſſerent, vinctumque adducerent.

Ille verò, dum ab ijs, Homo Dei, appellatur, è montis Carmeli vertice, in quo ſecurus conſidebat, deſcendere, mandato regis, nec ſine minis, iuberetur; ad eius imprecationem, ignis è cœlo delapſus, eos omneis conſumſit.

Totidem denuò à rege ſubmiſſi, & ijſdem verbis miniſque uſi; illo iterùm imprecante, pari incendio ſunt confecti.

Tertiorum, qui pari numero mittebantur, præfectus, (Hunc Epiphan. Abdiam, illum Achabi Oeconomum, & Vatem, fuiſſe adfirmat) homo cordatior & religioſior, genu cum ſuis inflexo, Vatem precatus eſt; Vt *ſui ſuorumq́; miſereretur; ne idem ſibi, quod ſuperioribus, accideret.*

Ipſe itaque, Angeli hortatu, qui bono eſſe animo eum iuſſerat; deſcendit, & ad regem pervenit. Cui, coram, tùm ſacrilegia exprobravit; tum mortem impendentem denuntiavit.

3083. Ille è vitâ decedens, nec virilem prolem relinquens, fratri Iorамо regnum tradidit, anno II. imperij Iorami alterius, Ioſaphato geniti, Iudæorum regis. Qui, 4. Reg. c. 3. Annus XIIX. ipſius Ioſaphati ponitur. Hebr. certè, VII. annos, quibus à morte Achabi, Ioſaphatus ſupervixit; filij ipſius, Iorami, regno attribuunt. Hinc illa varietas annorum, & regum, apud Chronographos. 867.

Ioramvs ille Achabi F. XII. ann. imperio, in Iſraëlitis, eſt potitus. hoc nomine quidem Achabo patre melior, quòd ſtatuas Baalis, quas pater fabricárat, ſuſtulerit. In veſtigijs verò ſcelerum Hieroboami, & publici in Vitulorum ſacris offendiculi, crimine adhuc inhæſit, externis religionibus deditus. Vir alioqui non ignavus, & ad res gerendas ſatis induſtrius, ſi Ioſepho credimus.

HELIÆ RAPTVS; ET ELISÆVS EIDEM SVCCIDANEVS.

Interea Helias, poſt res admirabileis, & præclarè geſtas: & XXX. plus minus annis, unius Dei religionem, in Iſraëlitis, fortiter propugnatam; non mortuus eſt; ſed in cœlum (Aërium, ſive editiorem terræ regionem; Seceſſum à turbis tranquillum) abreptus eſt. (Vt ſit præco & teſtis Christi, iterùm adventuri; unà cum Enocho.)

Hebr. ſic; Anno II. Ochoſiæ, ex hominum conſpectu ablatus eſt Elias: *neque comparebit, donec veniat* Christvs. Tunc enim apparebit: & iterum occultabitur, dum prodeant Gog & Magog.

S. Gregorius, XXIX. homil. In cœlum aërium Elias ſublevatus eſt, ut in ſecretam quamdam terræ regionem repentè duceretur; ubi in magnâ iam carnis & ſpiritûs quiete viveret; *quouſque ad finem mundi redeat, & mortis debitum ſolvat.*

Hic autem Raptus quùm illi à Deo patefactus eſſet; neque arbitrum ferret Eliſæum, itineris comitem: ſubinde illum, hîc, ibi; ſubſiſtere iuſſit. fingens, nunc ſe Bethelam, nunc Hierichuntem verſus, ire, à Deo iuſſum.

Ille verò, futuri gnarus; & à liberis prophetarum, utrobique præmonitus; iureiurando affirmavit, *Se illum non eſſe relicturum.* & ad Iordanem uſque conſecutus eſt.

Tum L. ex prophetarum filijs, qui eos unà eunteis

... ant ex utráque civitate comitati, procul inſpecta... ibus; ELIAS detractum ſibi pallium convol... que aquas fluminis percuſſit. Quibus in duas ... diviſis, ambo ſiccis pedibus Iordanem tranſ... nt.

... amne traiecto, ELISÆVS ab Eliâ monitus, ut, ... ellet, à ſe peteret, antè quàm ipſi eripere... ille quidem ſpiritum duplicem, (prodigiorum & vaticiniorum) & maiorem, quàm in ipſo ... et, poſtularet. Hic verò, rem difficilem peti... et. cuius tamen, ſi ipſum, cum eriperetur, ocu... ... pexiſſet, compos eſſet futurus. Atque inde ipſi, unà iter facientes, ſermonem ultrò citroque ſererent;

Ecce; *Currus igneus, & equi ignei*, Eliam in cœlum *per turbinem, extulérunt:* Eliſæo ſpectante, & inclamante; *Pater mi, Currus Iſraëlis & auriga eius.*

Itaque ut eius, quod petierat, & compos eſſe gaudebat, periculum faceret, pallio, quod Eliæ adſcendenti deciderat, quùm Iordanem remetiri vellet; aquas, quo pacto magiſter eius antè fecerat, ... cuſſit.

Quumque illo ictu diviſæ non eſſent; clamare occæpit, & quaſi obteſtari Deum ſpiritumque Eliæ. Sed poſtquam eas iterùm percuſſiſſet; diviſæ in duas parteis, facilem ei tranſitum præbuére.

Quod procul, & ex adverſo conſpicati prophetæ ... chuntini, in illo Eliæ ſpiritum reſidere con... ; cumque pronis in terram vultibus venerati ſunt.

Et deinde quaſi ſoliciti de eventu Eliæ, ne fortè eum Spiritus in montem aliquem, aut Vallem detuliſſet; ſuam, L. virorum, validorum, cum ſervis eius, operam ultrò detulérunt, ut eum amiſſum paſſim conquirerent. Nec, illo quemquam dimitti vetante, conquievérunt; donec explorandi ipſis faceret poteſtatem.

Quùm autem miſſi, re infectâ, tertio demum die, rediiſſent; increpavit officioſam ipſorum in conquirendo ſedulitatem.

Eliæ, poſt mortem, Synagogam, ſive oratorium, in Carmelo monte, vulgato ipſius habitaculo, exſtructum & dicatum fuiſſe tradunt; in quo viguerit Oraculum. de quo Sueton. Veſpaſiano. c. 5. *Apud Iudeam Carmeli Dei oraculum conſulentem, ita confirmavére ſortes, ut quidquid cogitaret, perficeretur.* (Genebr.)

Fixâ autem, in Hierichunte, ſede; & civibus apud Eliſeum conquerentibus; quòd loco iam amœno, & ad habitandum opportuno, aquæ potantibus noxiam, aut mortem adferrent: & terra ſterilitate eſſet damnata:

Ipſe vas novum, & ſalem, ſibi adferri iuſſit. iiſque in fontem demiſſis: *Deum, aquarum vitium, & terræ ſterilitatem, curáſſe*, proclamavit. Quod eius in ſe beneficiũ incolæ, in multas ætates perſentére.

Inde in Bethelam proficiſcenti, pueri ex urbe egreſſi, quùm ei, his vocibus illuderent: *Adſcende, Calve: adſcende.* Et ipſe ob præcocem, in parvulis, malignitatem, eis malè eſſet precatus; duo Vrſi, è Saltu proſilientes, XLII. ex iis dilacerárunt.

3088. | | 862.

Quùm MESA autem, Moabitarum rex, cuius regio pecore abundabat; & ex fœdere, regi Iſraëlitæ, tributi annui vicem, Centena agnorum, totidemque arietum millia, cum velleribus, (Ioſeph. Ducenta intonſarum pecudum millia) péndere ſolitus erat; à morte Achabi ſtipendium iſtud IORAMO F. negaret:

... IOSAPHATVM, paternum amicum, & ſibi adfinem ... cum rege Idumææ obnoxio; in ſocietatem expeditionis, quam in rebellantem Moabiten parabat, accivit, & facilè pertraxit.

(Ioſeph. addit, eum Hieroſolymam profectum, & ... ſplendidè ab adfini rege acceptum.)

... copiis ſimul iunctis, quùm per deſerta Idumææ, VII. dierum iter confeciſſent, (Ioſ. præ imperitia ducum, aut viarum errore) aqua, exercitum & iumenta defecit.

Hic quùm IORAMVS cum Deo quaſi expoſtularet, qui treis reges, ſine prœlio, in manus hoſtium ... rum tradidiſſet. Et IOSAPHATVS, Eliſæum Vatem quem in propinquo eſſe intelligebat) adeundum eſſe, & conſulendum cenſuiſſet.

I... o iam repertus, primùm, nec ſine amaro irriſu Ioramum iuſſit, *Abire conſultum parentum ſuorum prophetas.* Deinde querenti, *Cur Deus treis reges eo loci adduxiſſet, ut in hoſtium poteſtatẽ venirent* reſpondit: Niſi vultum Ioſaphati veritus eſſet ... e eius ... ullam habiturum fuiſſe rationem.

Tùm adducto Pſalte, & canente, divino ſpiritu adflatus, imperavit; ut in alveo torrentis ſubiecto, elices fierent, & ſulci aquarij ducerentur. In eo autem poſtridie, ſole nequedum exorto, & tempore ſacris matutinis deſtinato; ſine vento aut pluviâ, tantam aquæ vim, ex terræ viſceribus, erumpere vidérunt, quanta & ipſis, & familiæ, & iumentis, ſiti anteà pænè enectis, ſatis eſſet.

(*Ioſ. Torrens magno impetu ferri cepit; auctus imbribus, qui in Idumaam, III. dierum itinere diſtantem, demiſſi fuerant.*)

Neque Vates iſto, quod illi exoptárant, beneficio contentus fuit; ſed victores etiam hoſtium fore prædixit. deletis illorum opidis, arboribus excíſis, fontibus obturatis, & agris glareâ opertis.

Moabitæ namque ad belli, adverſum ſe concitati, rumorem, cum armis, ad fineis regionis ſuæ tuendos, ſe converterant. Et conſpicati aquas Torrentis, longè latéque diffuſi, matutinâ luce, & ſolis radiis, ut fit, rutilanteis: eaſque hoſtili cruore rubére, ex mutuâ regum pugnâ, & cruentâ ſociorum, inter ſe, confligentium cæde, arbitrati; in caſtra Iſraëlitarum, tanquam vacua & prædæ obiecta, incautè & nullo ordine irruérunt.

A quibus, integris & paratis, excepti, & facilè in fugam ſunt coniecti: & turbatis ordinibus, promiſcuè cæſi. Eorumque civitates everſæ, & agri ſæviſſimâ populatione vaſtati.

Rex ipſe in urbe quâdam, (al. Regiâ, quæ Moab, & pòſt Areopolis) obſeſſus, & ad extremum ſui dedendi periculum adductus; quùm eruptionem

in caſtra regis Idumæi, ſibi inimiciſſimi, fruſtrà tentáſſet. & exſecrandum facinus, ex deſperatione, adgreſſus, filium natu maximum, ſibique ſucceſſurum, pro mœnibus, ceu piacularem victimam, inſpectante oppugnatorum exercitu, mactáſſet; effecit, ut reges coniurati, præ tantâ neceſſitatis commiſeratione, & humanæ ſortis memoriâ, obſidionem ſolverent; & ſuam quiſque domum reverterentur.

(Regis illius Idumæi, oſſa, è ſepulcro effoſſa, & combuſta in cinerem redegiſſe Moabitas, prę veteri odio & feræ vindictę cupidine, narratur; Hamos c. 2.)

Intereà ELISÆVS, rebus mirificè geſtis inclareſcebat, & Dei cultum propagabat.

Quùm namque mulier quædam, de uxoribus prophetarum, (Ioſ. Obediæ, ſive Abdiæ, qui regis Achabi Oeconomus fuerat) vidua, & viri ſui pietatem, benéque-facta, & ſpectatam in Dei miniſtros, ſub ſæviſſimâ Iezabelæ tyrannide, fidem & liberalitatem: & creditorum, qui liberos ipſi ereptum, ad ſervitutem, veniſſent, acerbitatem commemoraret:

Ille eius miſertus, pauxillũ olei, quod ſibi unguendo reliquũ eſſe dixerat; iubet in vaſa cõplura, à vicinis mutuo accepta, diffundere. Quúmque id ſubitò & prodigioſè increviſſet; vendere. & partim ex eo æs alienum diſſolvere; partim ea, quæ ſibi liberiſq; ad victum ſint neceſſaria, comparare.

Deinde, quùm in urbe Sunâ, à nobili quâdam matronâ, (quam cur viduam Sever. aliiq; dicant, non capio) ipſe viator, frequens, commodo hoſpitiolo acciperetur. & quo prolixam ſua hoſpita comitatem remuneraret, prolem, ex viro effœto, ſuis ad Deum precibus, impetráſſet. eumdem, adultâ non nihil ætate, mortuum, eódem arceſſitus; & mirificis geſtibus incubans, ſuſcitavit: & vivum ſalvumq; bene-merentiſſimæ matri reddidit.

Quùm autem in Galgalis moraretur, faméſque terram opprimeret; & prophetarum liberi apud ipſum habitarent; puerorum uni id negotij datum eſt, ut in ollâ grandiore, ad ignem, pulmentum iis omnibus coqueret. Et alter intereà colocyntidas, ex vite agreſti (al. cucurbitas ſilvaticas) properè collectas, & mox conciſas, in ollam eamdem, imprudens, infuderat.

Quùm itaque ex ollâ ſuum cuique iuſculum defunderetur; & ſinguli, deguſtato iure, adeò illud amarum ſentirent, ut mortem in ollâ ineſſe clamitarent. ipſe farinâ in eamdem inſperſâ, amarorem omnem exemit, & ius edule præbuit.

Sub idem tempus, quùm vir quidam, ex Baalſaleſâ, panes primitiarum (ſive, ex præmeſſis frugibus) ſeſq; hordeaceos, viginti: & horni, ſive novi, frumenti aliquantum, ad eum attuliſſet. quæ omnia adponi domeſtica turba confeſtim iuſſerat.

Et miniſter detrectaret, diceretq;; nihil aut parum id eſſe centum viris; rurſus adponi imperavit. Et poſteà quàm omnes, quod ſatis erat, ediſſent; aliquid etiam, ut futurum prædixerat, ſuperfuit.

Rex Syriæ, NAAMANEM, exercitus ſui ducem, ſibique multis nominibus carum, per litteras, Regi Iſraëlitarum, (penes quem eſſe prophetam, morborum curandi peritum, intellexiſſet) commendárat; & ut illum elephantiâ, quâ inquinatus erat, liberaret; obnixe rogárat.

IORAMVS verò, veſte diſciſſâ, quaſi imperium iſtiuſmodi abominatus, ſe à Syro irrideri, & occaſionem belli ab eo captari, opinabatur.

ELISÆVS, eius rei famâ ad ſe perlatâ, regem increpuit; & ut Naamanem ad ſe mitteret, admonuit.

Qui ubi, cum equis & curribus, ad domum prophetæ adveniſſet, & pro foribus ſtaret, iuſſus eſt à puero eius, ad Iordanem abire, ut aquâ illius ſepties ſe ablueret, ac tum denique curaretur.

Ille autem ægrè ferens, ſibi à Vate obviam & honoris cauſſa non eſſe proditum; nec fidem Dei ſui imploratam: nec lepram manûs ſaltim contactu curatam; re infectâ, diſcedere parabat. Hoc etiam adferens: *patriorum fluminum, Abanæ, & Pharphari, quibus Damaſcus adluitur, aquam, meliorem Iordane eſſe, & ſalubriorem.*

Sed quùm ſervi eius, rem, quam Vates præſcripſerat, facilem eſſe demonſtráſſent; paruit. & ex præſcripto, *ſepties amne ablutus, & planè curatus eſt.*

Ille, cum univerſo comitatu, ad Vatem revertens primùm; *Non eſſe alium Deum, præter Deum Iſraëlis,* ſcire ſe proteſſus eſt; deinde, ut munera à ſe acciperet, Vatem rogavit.

Quæ quum ille accepturum conſtanter pernegaret; alterum quid ab eo contendit: Vt terræ Iſraëliticæ, ſive Hebrææ, portiunculam, Altari, & ſacris, *Vero & ſoli* DEO in poſterum faciendis, aſportare ſibi liceret.

Et veluti coacta deinceps, apud regem ſuum, profanæ, in Templo, patrij idoli (Remnon) adorationis, diſſimulatio, fraudi ſibi aut ſceleri ne verteret.

Sic digreſſum, GIEZES, cui reſpui ab hero ſuo ELISÆO munera, tam liberaliter delata, doluiſſet; clam ſecutus: & ſubmiſſum ab eodem hero ſe fingens, cui eius, quod reſpuerat, petendi, nova eſſet, ex inopinato novorum hoſpitum adventu, obiecta neceſſitas: talenta duo, & veſteis duplices ab eo reportavit.

Quod quidem famuli ſcelus quùm Eliſæum non fugeret; licet ille rogatus factum pertinaciter inficiaretur; hęc illi imprecatus eſt: & ſcire voluit; *Neque ab ipſo, qui argentum veſtemq;, emendis vinetis & olivetis, aliiſq; rebus,* à principe *accepiſſet, neque à poſteris* eius, Naamanis *lepram umquam abſceſſuram.*

Quùm verò filij prophetarum anguſtè ſe habitare apud illum queſti eſſent; ob eamq; cauſam, ſimul ad Iordanem, materiæ cædendæ, conceſſiſſent. fortè accidit, ut uni, inter cædendum, ferrum ſecuris, è manibus in amnem elaberetur.

Iſte autem rem, non ſine lacrymis (quòd utendum ab alio id inſtrumentum accepiſſet) apud Eliſæum exponens, & locum indicans; poſteaquam hic lignum præciſum demerſiſſet, & ferrum enáſſet, quod amiſerat, reciperavit & ſuſtulit.

Rex Syriæ, bellum cum Rege Iſraëlitarum gerebat. & ſuis in conſilium adhibitis, inſidias certo

loco

[illegible] ocare decr[illegible]erat, in quas hoſtis impru-[illegible]

[illegible] ÆVS ve[illegible] re[illegible] divinitùs præcognitam [illegible] l[illegible]co per ſuos præoccupato, [illegible] p[illegible] evaſit.

[illegible] qu[illegible] S[illegible] ſ r[illegible] ſciviſſet; in proditorem, [illegible] c[illegible] n[illegible] [illegible]ſta aperiret, inquirit. Et tandem [illegible] e accipit; qui regi ſuo enuntiaret, quæ [illegible] & [illegible] intimis ædium penetralibus diceret [illegible] ret.

[illegible] mque ill[illegible], Vatem in Dothane verſari com-[illegible] , [illegible] fu[illegible] ag[illegible] atus, illuc equos, & currus, & [illegible] x[illegible] rcitus ſubmiſit, qui urbem quaſi indagis o[illegible] c[illegible] undarent.

[illegible] ter autem Eliſæi, primâ luce egreſſus, obſi-d[illegible] e animadverſa, hero trepidus adcurrit nuntia-tu[illegible]. [illegible] uet contra ſine metu eſſe iuſſus: & oculis, ad proceſſum, apertis circumſpiciens; videt montem [illegible] & equorum igneorum, qui Vatem ſtipa-te[illegible] mpletum.

Hoſtes verò, quùm ad illum veniſſent, cæcitate q[illegible] dam à Deo ſunt conſternati. Et à Vate ipſo, [illegible] ucem, & ad urbem, & ad virum, cuius ca-[illegible] cauſſà miſſi eſſent, præbuerat; rectà in ipſam [illegible] ar[illegible]a[illegible] ſunt perducti.

[illegible] ingreſſi, depul[illegible]à itidem cæcitate, ſive ocu-[illegible] caligine, in inimicam civitatem delapſi eſſe [illegible].

[illegible] que rex à Vate quæreret: Num illos inter-[illegible] on modò non eſt paſſus vim inferri, pro-[illegible] od vi aut gladio capti non eſſent; verùm [illegible] quæ ad victum pertinebant, præberi iuſ-ſi[illegible] & [illegible] o curatos dimitti. Quo facto, inſidioſis la[illegible] in[illegible] modus eſt poſitus.

[illegible] ſtquàm inſidiæ non procederent: aperto [illegible] ere, & hoſtem excogitare inſtituit [illegible] s. Et compulſum intra Samariæ mœ-n[illegible] v[illegible], tam arte, tamque diu obſedit; ut ijs [illegible], qui[illegible] s vita ſuſtentetur, conſumtis, tan-[illegible] æ[illegible] ritas exiſteret, ut caput aſini, octoge-[illegible] drans cabi, (Ioſ. ſextarius eſt) fimi co-[illegible] v[illegible]cem ſupt. condimenti) quinis argen-[illegible] v[illegible]n[illegible] t.

[illegible] ſe[illegible] ex, mœnia excubiaſque obiens, inſolen-t[illegible] eris cuiuſdam, de viciná ſuá, querelam, [illegible] exaudiret. Quòd quùm ex pacto, pri-[illegible] m ſuum coctum & ed[illegible]ndum præbuiſſet; [illegible] ie conventis ſtare nollet, & ſuum abdi-[illegible]

[illegible] œdiâ exſtematus rex, veſte in conſpe-[illegible] diſ[illegible]iſſ[illegible]; & cilicio, quo artus con-[illegible] t palam oſtentato; diris ſe ipſe devovit; [illegible] o die, tamquam mali auctor, caput [illegible], vivere deſineret.

[illegible] tam nefa[illegible]ij conſilij adminiſtrum quùm [illegible] t; & Eliſæus, divino præſagio in-ſt[illegible] s[illegible] nibus, qui cum ipſo conſidebant, illud [illegible] poſitum enuntiaſſet: ijſque imperaſſet, ut [illegible] [illegible]nùs occluderent. mox enim ad-[illegible] ipſum regem, mandatæ cædis pœniten-[illegible]

[illegible] r[illegible] nu[illegible] ium ſuum antevertit: & cum que-[illegible] c[illegible] atus eſt; *tantam cladem urbis regiæ, &* [illegible] *am civium famem, a Deo, ſcelerum vin-dice, eſſe profectam.* neque ſe, quid prætereà ab eo exſpectare debeat, habere. Cur non ipſe ſaltim aliquod ſibi, & adflictæ urbi, à Deo, remedium flagitet?

Tum Vates, ſubitò adflatus, iuſſu Dei prædicit; *Illà ipſà horâ, in portâ Samariæ, modium ſimilæ* (Ioſ. Satum: quod, teſte Hieron. comprehendit modium Italicum, & dimidium) *uno ſtatere*, ſive ſiclo; *& duos modios hordei, tantidem* venditum iri, poſtridie.

Res illa tam incredibilis viſa erat cuidam duci, cuius manui rex erat innixus, (Ioſep. qui tertiæ re-giarum copiarum parti præfectus) ut negaret id fieri poſſe: *Etiamſi Deus cœli cataractas reclude-ret.* Cui idem ille confirmat; *Fore, ut rem ipſam coràm inſpiceret; nec veſceretur, aut particeps eſ-ſet*; .

Quattuor tum viri, leprâ impurati, qui in ſubur-banis de more degebant, famæ tam longinquâ, & deſperatione, præ tam præſenti mortis diſcrimine coacti. uti inter ſe conſtituerant, ſero veſpere, tan-quam transfugæ, in caſtra hoſtium ſeſe receperunt. Et quùm ad principia caſtrorum veniſſent; inve-nerunt neminem.

Hoſtes namque, Deo ita agente, audire ſibi viſi fuerant fragorem armorum, ſonitumque curruum & equorum, & ingentis opidò exercitus. Quo ex-audito, ceu panico terrore, conſternati Syri. & au-xiliares Iſraelitis, Hethæorum, (Ioſ. Inſularium. is fortè legerit, *χετταίων*, à Chethim) & Ægyptio-rum reges, advenire, ſuſpicati; relictis caſtris & impedimentis; per tenebras, effuſà & expeditâ fu-gà, veſtibus vaſiſque per viam abiectis, ſuæ ſaluti conſuluerant.

Quæ quùm leproſi illi, impunè per vacua ho-ſtium tentoria graſſati, & prædà ditati, urbanis ex-cubitoribus; & hi, Regi renuntiaſſent. Et rex pri-mùm ſtrategema, cum inſidijs coniunctum, inter-pretatus eſſet; Deinde miſſis duobus equis, ex quinque, qui ſibi reliqui in urbe erant; ſpeculato-res, ad Iordanem uſque progreſſi, planè ita eſſe comperiſſent: populus omnis, apertis portis, ad prædam egreſſus eſt. Direptiſque caſtris, ea anno-næ vilitas ſecuta, quam Vates prædixerat.

Et dux ille, quem Eliſæi verbis fidem non tri-buiſſe diximus: quemque rex in portà tum collo-cârat; à turbà erumpente obtritus eſt.

Idem ELIſÆVS mulieri, cuius filium à mor-te excitatum memoravimus, quùm famem VII. an-norum futuram prædixiſſet, ſuaſerat; ut unà cum familià, calamitatis vitandæ cauſſà, alìo ſe recipe-ret: & pro re natà peregrinaretur.

Quumque ea, tranſacto apud Philiſthæos ſe-ptennio, in patriam reverteſſet: & ad regem acce-dens ſupplicaret, ut domum ſuam, & agros (in quæ alieni, ſe abſente, invaſerant) ſibi, per ipſius æquitatem, recipere liceret. opportunè accidit, ut rex IORAMVS Giezem, Eliſæi miniſtrum, audiret, magna & inuſitata opera enarrantem, quæ herus ipſius edidiſſet, & inter alia, filium ſupplicis mulie-ris, pro re natà cum matre præſentem, à morte ex-citatum.

Quod cùm ipſa viciſſim à rege interrogata, ita eſſe

eſſe confirmáſſet; ille ſpadoni fido negotium dedit, ut reduci mulieri non ſolùm res omneis ſuas, verùm fructus etiam reddendos curaret.

Ægrotante rege Syriæ, Ben-adado, fortè Eliſæus Damaſcum venerat. (Id illi 17. antè annis ab Eliâ mandatum fuerat) Quâ de re certior factus rex, miſit ad eum Hazaelem, cum largiſſimis muneribus (xl. camelorum onere) conſultum; *Num ex eo morbo convaleſceret!*

Ille *convaliturum quidem eſſe* priùs reſpondit. deinde ſubiecit, tibi à Deo eſſe enuntiatum; *prope diem eumdem eſſe moriturum.*

Et quùm in Hazaelis conſpectu ſtaret, vultu turbato flere occœpit. Et cauſſam rogatus, reſpondit: *Se praeſcium eſſe cladium, quas Iſraëlitis paullo-pòſt ipſe, regni potitus, ſit illaturus.* Et ur[bibu]s eorum igne ſubverſis, iuventute cæſâ, infantibus ad ſaxa adliſis & prægnantibus immaniter diſſectis; acerbiſſimè adflicturus.

Atque idem, Hazael, quùm hero ſuo ſalutem ex-templo nuntiáſſet; poſtridie eumdem, ſtragulo in faciem iniecto, & animâ interclusâ, exſtinxit; regnumque occupavit.

IORAMVS, IVDÆ. ET ALTER IORAMVS ISRAELIS; REGES.

3087. | Iosaphatvs, quùm xxv. totos annos Iudæis præfuiſſet; & lx. ætatis explevìſſet: | 863.

Moriens, & Hieroſolymæ in tumulis maiorum conditus, regnum Ioramo, maximo natu ex filijs, & iam-tum xxxii. annos nato, reliquit.

Quùm quinctum ſui apud Iſraëlitas regni annum tum ageret, alter, cognominis, & uxoris Athaliæ frater, Ioramvs.

Ipſe annis iix. ab exceſſu patris, qui-cum aliquamdiu regnárat; imperium tenuiſſe traditur.

Dici hîc poſſit (ait Leſmot.) *Ioramum cepiſſe quidem regnare anno ætatis XXXII. & tamen regnáſſe annis omninò XXIIX. unà ſcilicet cum patre, XX. & ſolum IIX. Et ſic dicitur regnáſſe anno V. regni Ioſaphati patris. Et 1. c. Quarti Reg. dicitur: Anno II. Iorami regis Iuda, regnáſſe Ioramum, regem Iſraëlis. Quia Ioramus, rex Iuda à patre deſignatus eſt, anno regni ipſius XVII. quùm pater regi Achabo auxilium ferret contra regem Syriæ. 2. Reg. 22.*

Ioramvs ille, Ioſaphati filius, fratres ſuos vi. (paternæ pietatis heredes, quibus magnam vim argenti & auri; & penſitationes, vitę honeſtè regiéque ſuſtentandæ idoneas, cum civitatibus munitiſſimis, in Iudæâ, pater diſtribuerat) barbarâ dominandi rabie inſtinctus, rebus regni iam nonnihil ſtabilitis, ad unum omneis de medio ſuſtulit, cum aliquot popularium principibus.

Et degener à paternâ pietate; & in veſtigia ſoceri Achabi (cuius filia, Amrimi neptis, Athalia, patre Ioſaphato non ſatis prudenter curante, ei multo-antè enupſerat) inſiſtens, Deum ſceleribus & vitę morumque propudijs, in ſe iritavit.

Qui pacti tamen, cum Davide olim initi, memor; neque regij ſanguinis poſteros, (é quibus Salvtis avctor exſpectaretur) penitùs exſtingui paſſus; ſacrilegum regem cladibus immiſsis ad menti[s] ſanitatem revocare adnixus eſt.

Idumæi, (quibus ſub Ioſaphato nondum rex conſtitutus fuiſſe memoratur, 3. Reg. 22.) cæſo rege, qui Ioſaphato patri, vel amicus, vel tributarius, paruerat: & altero in eius ſolium ſuffecto; apertè rebellárunt. Et quamvis equeſtri prœlio victi; iugum tamen regis Iudæi planè excuſſérunt.

& Lobna (Ioſ. Labinæ regionis incolæ) ab eod[e]m defecit.

Ille autem non modò à religioſis maiorum ſuorum inſtitutis deceſſerat; ſed Excelſa etiam in Vrbibus paſsim fabricare: & populo, ad pravìſsimos alienorum numinum cultus, auctor eſſe non deſtitit.

Litteræ verò ab Eliâ prophetâ ad eum del[at]æ (vel è cœlo recèns adlatæ, qui iam ſeptennio antè ex hominum conſpectu abreptus erat; vel ante raptum divinitùs conſcriptæ) in hanc ſententiam: *Proptereà quòd à probitate maiorum ſuorum,* reg[u]m Iudæ *receſſiſset; & ſeſe ad regum Iſraëlitarum impietatem conformáſset. atque adeò ad ſ[ce]leratum vanitatis Achabicæ ritum, Iudaeos, & Hieroſolymitanos, traduxiſset. Et fratribus ſuis,* [ti]que ſe melioribus, *necem attuliſset. grandi calamitate mox adfligendum eſse, qua populum,* & liberos coniugeſque eius, & fortunas regni omneis, *comprehenderet. Deinde, lento & teterrimo alvi profluvio,* quo viſcera ipſa egererentur; *ad mortem uſque eſse torquendum.*

Nec multo-pòſt, Philiſthinorum, & Arabum (qui contermini Æthiopum tumultuatæ c[o]p[i]æ, hinc & inde, in Iudæam inſuliant: vaſtitat[e] & direptionibus omnia miſcent: Regiam ipſam Hieroſolymam, diripiunt: coniuges & liberos reg[is] (prę̨ter unum, natu minimum, Ioacham, qui & Ochosias) immaniter contrucidant.

Ipſe rex morbo incurabili, per biennium, & longâ tabe; miſerabiliter eſt conſumtus. Nec populus eum, uti hominem nefarium, regio funer[e] aut ſolenni rogo dignatus; nec in patritum mo[n]umentum inferri paſſus eſt. quùm paullo-plus vii. annis regnáſſet.

Hoemrvs circiter vii. Iorami annum (qui Orb. Cond. ∞∞∞xciii.) anno poſt Ilij excidium cclxxii. & ante Vrb. Rom. conditum c[l]x. Annis ante Heſiodi mortem cxxxiix. mortuus eſſe traditur. (Sic Leſmot.)

Evnonivs V. à Procle, Spartanor. rex, ex priore

uxore

uxore P[illegible]lydecten, ſive Pollucem ſuſcepit; ex po[illegible]re, Deranaſſa, Lycurgum.

[illegible]i, ſine liberis defuncto, ſucceſſerat Lycurgus; qui[illegible] aliquantò pòſt Polydectæ vidua Lycurgum [illegible]t; ſe quidem gravidam eſſe, ſed fœtum op[illegible]uram, modò ipſi nubat. Lycurgus ſcelus aver[illegible]tus, & diſſimulandum ratus, fœtum ut diligen[illegible]ter[illegible]vet, mulieri perſuadet. ſe cætera, ſi mas na[illegible], diſpecturum. Lycurgo cum proceribus e[illegible]pulanti, a ſatellitibus, qui partum obſervare iuſſi fuerant, adfertur Poſthumus Polydectæ filius.

Hunc ille regio ſolio imponit, & eo die natum eſſe urbis regem proclamat. Regnum abdicat; & munus tutoris, dum rex adoleſcat, ſuſcipit. Ne mater paricidium meditata, infanti nutrix datur; deprecatur. Infanti Charilao nomen datur; & pietas Lycurgi vulgò laudatur.

Ab Ilij excidio ad hanc Lycurgi tutelam anni 286. (al. 290.) numerantur.

OCHOSIAS, IVDÆ; IORAMVS, idem; & IEHVS, Iſraëlis, REGES.

3095. Ochosias (qui & Ioachaz, Oſias, Ahazias ſeu Achaſias) unus de tot fratribus, Iorami FF. ex violentis Arabum latronum manibus elapſus, & ſuperſtes; populi Hieroſolymitani ſuffragijs & conſenſu, rex patri, licet inviſo, ſubrogatus eſt; & anno, plus minus, uno imperavit. Quùm Ioramvs, Achabi F. iam xii. (3. Reg. 8.) Al. xi. (3. Reg. 9.) annum regni in Samariâ agitaret. 855.

[illegible] Maſſ. interpretatur annum xi. cum patre; & annum xii. ſolius, poſt patrem regnantis.

Toſtatus, Hic, annum, qui agebatur; illic annum, qui tranſactus, intelligit. Sive veriùs; Annus xi. iam erat expletus: & xii. inibat.)

At[illegible]uum ipſe xxii. annos (4. Reg. 8.) & xlii. ([illegible] Paral. 22.) natus tum fuiſſe prodatur, quùm re[illegible]um inijt; mirè hîc variatum eſt ſententijs.

Leſmor. ſic. Ochosiam, ſimul cum patre regnáſſe, [illegible] Ioſaphato ſuperſtite) idque per xx. ann. poſt quos, ſolus regnárit anno uno. Quando enim c[illegible] cum patre regnare, erat annor. xxii. (lib. 4. Reg. [illegible] Quando verò ſolus; erat xlii. annorum (lib. P[illegible]. Vt tota eius ætas fuerit xliii. ann.

Vel annus erat 42. Æræ Samaritanæ, quando regnare cœpit.

[illegible] ex alio capite, explicat. *Ochoſiam (ſive ſo[illegible]m, [illegible]ve aliter) uno tantùm an. regnáſſe. Ne ni[illegible] i[illegible]uit, excreſcant anni, quibus reges Iſraëlitare[illegible]rant. Nam illi continuatâ ſerie reſpondent ſucce[illegible]ni regum Iuda. Et factâ putatione à Roboamo, ad VI. Ezechia annum, quo tranſlata ſunt X. T[illegible]s. Sive à I. rege Iſraelis, uſque ad hanc eam[illegible]ni Iſraelitici Everſionem, (hoc eſt, à I. Hie[illegible]i, uſque ad ultimum Oſéa) tantùm reperien[illegible] minus, anni, CCXLII.*

[illegible]men, ſi illos II. reges Iuda pluribus annis re[illegible]e di[illegible]annis quàm ut dentur IIX. anni Joramo[illegible]. eius filio, futurum eſt, ut anni Regnum Iſraelis e[illegible]ant ad CCLXXXI. ann. (Hæc ille.)

V[illegible]n contrà, (ait Leſmor.) hæc putandi ratio n[illegible]bat, quæ ſuprà dicta ſunt. Quia illi anni a[illegible] & ſub paterno regno tranſacti, non ſunt Ch[illegible]ogici, ſive Temporum rationi accenſendi.

I[illegible]m Genebr. alibi ſic ſe explicat. 2. Paral. 22. *Quadraginta duorum annor. erat Ochoſias, quùm regnare cepiſſet: & regnavit anno uno in Hieruſalem. Quadrageſimum & alterum annum attigerat, à Samariâ conditâ, & ab Amrimi in eam (quam in urbis formam iam-tum ædificárat) migratione. A cuius conditu, tamquam ab Ærâ novâ, Iſraelitæ annos; uti Romani à ſuâ Vrbe, numerabant.*

Anni autem illi, XLII. exiſtunt, à VI. Amrimi, ſive à Samariâ conditâ, ad Iorami, regis Iſraelis, XII. qui erat Ochoſiæ huius primus & unicus. Alioqui (4. Reg. 8.) Ochoſias anno ætatis XXIII. interijſſe ſcribitur.

Chron. Heb. ſic ea Scripturæ loca conciliat, ex R. Ioſe.

Ex quo Aſa, rex Iudæ, dedit Ioſaphato filio ſuo in matrimonium filiam Amrimi, regis Iſraëlis; diuinitùs decretum eſt, (ob impiam illam, & Deo inviſam adfinitatem) ut regnum Iudæ periret cum domo Achabi & Iſraëlis. xlii. nempe annis ante rei præſentis hiſtoriam. Quod ſignificatum iſtâ poſteriore notâ; *(Ochoſias erat 42. ann. cùm reg. cap.) &c.*

Item eo quòd ſubijcitur: *A Domino quippe fuit cõculcatio Ochoſiæ, ut veniret ad Ioram, &c. Athaliaq; regnum familiæ Davidicæ labefactaret.*

R. Levi, apud Geneb. ſic annos colligit.

Poſt xxxi. *annum Aſæ, regnat Amri ann.* vi. *(4. Reg. 16.) Et Achab F.* xxii. *Et Ochoſias.* ii. *Ioramus iam* xii. *ann. agebat. Sic regnum Iſraëlis ſteti*t xlii. *an. penes familiam Amrimi.*

Maſſæ. cum Caietano, indicat errorem exſcriptoris inolevisse in Paralipomenis: & quæ alij adferunt, refutat. Quomodo, inquit, natu minimus inter fratres Ochoſias, ſi iam rex xlii. fuit annor?

Et hunc putat è ſtirpe Salomonis ultimum. Et Ioam, neci ab Athaliâ intentatæ, ſubtractum, fuiſſe huiuſdem adoptivum ex Nathanitis, ſive Ahiaſarim, hoc eſt, fratribus principis. Quæ alij viciſſim ſolidè refellunt.

Fr. Lucas, noſtrâs, commen. 1. Matth. Iotamus, inquit, Oziam (al. Azariam) genuit, pronepotem (for. abnepotem) ſuum intermedijs tribus, Ochoſiâ F. Ioâ Nep. Amaſiâ Pronep. Sed quia Euangeliſtæ propoſitum erat, &c. Et Ochoſias, Ioas, atque Amaſias, proximè geniti fuerant ex ſemine Achabi & Iezabelis: Quorum poſteritatem penitùs delendam decreverat Deus, utique ad iv. uſque generationem. Idcircò, &c. Deinde confutat opinionem Maſſæi, ex Philone hauſtam, de Nathanitis. & adſerit regnum Iudæ uſque uſque continuatum in

tum in poſteris Salomonis.

Sic & Ven. Bedas-Azariam, cum filio ſuo Ioâ, & nepote Amaſia; ob enormitatem ſcelerum; & quia nec patrem, filiumve quiſpiam eorum habuit) Beatus Matthæus à genealogiâ CHRISTI excluſit.

Atque ut ſummatim complectar-Collatio regum Iſraëlis, cum regibus Iudæ, in Chronologiâ, fallax eſt, & plena difficultatum.

Et quoniam, impio in regno, multa interregna, licet minùs explicata; certa hic eſſe debet temporum regula; Ipſa Regum Iudæ ſeries. Alioqui in ſcriptâ ſucceſſione regum utrorumque, invenitur diſcriminen annor. XIX.

Ecce namque à Roboamo, rege Iudæ, uſque ad Iehu, qui regnum Iſraëlis invaſit; interfectis Ochoſiâ & Ioramo, utriuſque regni præcisè regibus; numerantur anni, XCV.

Ab Hieroboamo, qui ſimul cum Roboamo regnum ſuum ingreſſus; ad eumdem Iehu, anni XCIIX. Triennio amplius. quo regnum Iudæ ab Iſraële ſuperari videtur: quùm tamen utrimque idem ſit primum. & extremum temporis punctum.

Deinde à principio eiuſdem Iehu, ad ultimum Oſeæ, noviſſimi Iſraëlitarum regis, numerantur anni CXLIII. Atqui ab Athaliâ, cuius primus annus, cum primo Iehu; uſque ad VI. Ezechiæ, (in quem ultimus Oſeæ, & regni Iſraëlitici, incidit) anni CLXV. Vbi regnum Iſraëlis ab Iudâ XXII. annis ſuperatur. A quibus ſi detrahas III. quibus antè Iehu, regnum Iſraëlis redundabat; adhuc ſupererunt XIX.

Quæ tamen ſic utrimque reconciliari poſſint.

In priore calculo, diſcrimine III. ann. tres illos, ut fractos, eſſe abſorbendos, per integros Regum Iudæ. Vt Hieroboami XXII. ſit quoque primus Nadabi ſucceſſoris, hoc eſt, utrique communis. utque è duabus anni partibus, integer conſtituatur.

In poſteriore diſcrimine XXII. annor. ſparſa fuiſſe interregna in Iſraële, ob factiones, & familiarum viciſſitudines.

Nunc ad rem.

OCHOSIAS ille (4. Reg. 8. & 2. Paral. 22.) natus dicitur matre Athaliâ, filia Amri, regis Iſraël. Quæ alibi, filia Achab. (uxor Iorami, patris) & proinde Neptis ipſius Amrimi. Et idem, gener domûs Achabi fuiſſe: quamquàm de eius uxore nihil traditur. Niſi vox illa, Gener, adfinem & cognatum notet. Et infrà, Ioæ mater, Sebia de Berſabée, nominatur.

Ab illâ itaque impientiſſimæ familiæ adfinitate, & domeſticâ matris ſceleratiſſimæ inſtigatione; OCHOSIAS, contemtâ maiorum ſuorum religione, novam impietatem imbibit. Vnde dignus eius meritis exitus eſt conſecutus. & ipſe à conſiliarijs peſſimis in ſubitum exitium præcipitatus.

Quùm namque IORAMVS; avunculus, adverſus Hazaëlem, novum Syriæ regem, expeditionem pararet; illum facilè, uti cognatum, & ſacrilegij conſortem, in belli ſocietatem pertraxit. ut Ramatham, in Galaaditis, coniunctis ſimul copijs, obſiderent.

Quia in obſidione, ſive prœlio, IORAMVS, accepto vulnere, quùm, ſui curandi, in Ieſrahelem (al. Azaram) ſe recepiſſet; & ad eum ægrum OCHOSIAS officioſè viſiſſet: ELISÆVS intereà unum, è filijs prophetarum, arceſſitum, iuſſit, adſumtâ lenticulâ, olei plenâ, Ramatham, in caſtra, proficiſci: ibique IEHVM, Ioſaphati (Ioſep. Amaſis) filium, Namſi Nepotem, inter principes exercitûs repertum, in interiore cubiculo, & remotis arbitris; Dei iuſſu & auctoritate, oleo delibutum; regem Iſraëlis conſecrare. qui univerſam ACHABI familiam, (uti anteceſſoribus eius factum) cum uxore eius Iezebelâ, adhuc ſuperſtite, prorſùs, & ad internecionem deleret. Et tot prophetarum, aliorumque innocentum ſanguinem, cædeſque, ulciſceretur.

Quod ubi iam intùs perfectum, commilitones ex ipſo principe cognovére; & ſerium nuntij, (quem priùs inſanum caput exiſtimárant; quique ſe longiùs iam proripuerat) mandatum ſunt interpretati; pallijs, in ſolij, ſive tribunalis ſpeciem, congeſtis, IEHVM ſublimè collocatum, fauſtis acclamationibus regem conſalutárunt. *Nec difficilis fuit, utroque regum à caſtris tunc abſente, conſpirandi copia.*

Ad quos de-improviſo opprimendos, inſeſſis omnis indicij vijs, quùm, non ſine lectiſſimo equitum globo, pergeret IEHVS; & unum atque alterum exploratorem, quos rex obviam illi adventanti ex urbe ſubmiſerat, eluſiſſet; ambos tamdem reges, in ſuo quemque curru, habuit in agro Nabothi obvios.

Et quùm prior IORAMVS; *Satin' ſalva & pacata omnia!* rogaret. Non verbis modò eum minacibus terruit, & amaris convicijs excepit: *Quæ pax filio mulieris meretricis, & veneficæ!* Sed flexis etiam habenis fugientem, & inſidias occlamantem, ſagittâ, per ſcapulas & cor, transfixit.

Et memor decreti divini, quod olim, eodem cum rege curru vehens, ex ore Vatis ELIÆ, inaudierat; in agrum NABOTHI, (qui ibidem ab Achabo patre, indigniſſimè, cum liberis, anteà fuerat trucidatus) cadaver regis, per BADRACVM ducem, proijci iuſſit inſepultum.

Et dum regiæ familiæ, ACHABI, reliquos, ad cædem conquirit; principes etiam quoſdam Iudæ; & OCHOSIÆ fratrum (quos ab Arabibus ſuprà occiſos memoravimus) filios, XLII. regio miniſterio deſtinatos; & eodem ſalutandi regum, qui iam cæſi perierant, cauſſâ, adventanteis, promiſcuè interfecit.

(Maſſæus, hos fuiſſe putat Nathanitas. Et 4. Regum 10. hæc cædes pòſt, in Samariâ, perpetrata, memoratur.)

Nec OCHOSIAS ipſe, modò latitans, modò curru aliorsùm converſo fugiens, quùm ad Clivum Gaberium perveniſſet; letalem ſagittæ ictum effugit. quin præcipiti licet equi admiſſi curſu, Mageddonem delatus, ex eo vulnere moreretur. Eodemque curru Hieroſolymam tranſportatus, ob Avi Ioſaphati memoriam, in Maiorum ſepulcra inferretur.

Neque

Ne[illegible] [illegible]abelæ, Jorami regis matri, parcitum. Qu[illegible] namq; illa oculos ſtibio fucata, & [illegible] c[illegible]ta, e feneſt[illegible], (al. turri) in urbem ngre[illegible]m, [illegible]hvm reſpiceret; & duorum regum percuſſori [illegible] tamquam alteri Zambri, præ f[illegible] & ornatus fiduciâ, & priſtino faſtu, inſ[illegible]; per [illegible] unuchos eius, ex alto præcipitari [illegible]ſt[illegible] ut ſanguine ſuo ſolum conſpergeret [illegible] eq[illegible]rum ungul[illegible]s proculcaretur.

Et dum paulo-poſt eamdem, licet ſcelerata[illegible] regio tamen genere natam, Iehvs ſepeliri mandaret; famuli, nihil præter calvariam, & pe[illegible]um manuumque extrema, reliquis in canum ingluviem abſumtis; invenérunt.

Quod quum regi renuntiaretur; Heliæ oraculum, & præſagium, de miſerabili & infami Reginæ morte, non ſine divinæ providentię & iuſtitiæ ad[illegible]ratione commemoravit.

Ie[illegible]s verò hac animadverſione non contentus, quùm Lxx. Achabi filij Samariæ adhuc ſ[illegible] fle[illegible]r, ibique alerentur. ſcriptis priùs, a[illegible]bi[illegible]ectos, & regiæ familiæ cuſtodes, lite[illegible]us ipſorum animos, *An rebellare, & ex [illegible]s liberis aliquem regno ſufficere, ſibique [illegible]ere, præſiderent* tentarat. intellecto, nihil il[illegible] m[illegible]os, ſed ipſius imperio lubenter parituros [illegible]erum [illegible] per literas, regis filios ab illis, ad un[illegible], [illegible]e[illegible]ci; & præſecta eorum capita, ad ſe, in [illegible]em, perferri, præcepit.

[illegible] poſtridie in cophinis adlata; & in portæ ve[illegible]n duos utrimque acervos, uti iuſſerat [illegible]a [illegible]nſpicatus; & ad populum ſpectatorem [illegible]ſus, Iehvs, Se regis & heri, à ſe interf[illegible] crimine abſolvit; quòd in tot regię ſtirpis [illegible]a. [illegible] regijs amicis, tàm miſerabiliter animadv[illegible] e[illegible] viderent.

Neminem itaq; tam horrenda cedis, & ultionis auctorem, prater Deum, cenſeri oportere; qui hac omnia, [illegible]am impij regis generi eventura, per Heliam [illegible]atem. multò-ante præſignificáſſet.

[illegible] xe[illegible]tione confirmatus rex, neminem ex [illegible]a A[illegible]bi domo, eiuſque Palatinis & famuli[illegible] & Sacerdotibus, ſuperſtitem eà in urbe re[illegible]

[illegible]i[illegible]ter, Samariam verſùs, ingreſſus, in[illegible]r[illegible]s Ochoſiæ, regis Hieroſolymitani, ([illegible]tos fratrum filios) quem lætali vúlne[illegible]enti nuper adfecerat. (de quibus ſup.) [illegible]erum geſtarum, & cædium regiarum i[illegible]ci[illegible] & [illegible]utationis ergò, ex Hieroſolymis, c[illegible]v[illegible]rant; iugulandos ſuis ſatellitibus obiecit.

D[illegible] obvium ſibi in itinere Ionadabvm, R[illegible] (unde Rechabitæ, abſtemij. H[illegible]. 35.) & de tàm præclaræ ultionis facinoribus [illegible]atulantem; exprómtique animi & priſtinæ amicitiæ candorem, porrectâ manu, teſtantem; conſcenſo ſecum, ad Samariam, curru, ſui in Deum, ſincerumque eius cultum, ſtudij, teſtem & ſpectatorem eſſe voluit.

In urbem namque regiam ingreſſus, reliquijs Achabicæ familiæ, & familiaritatis, ibidem ad internecionem ſublatis. & indicto populi conventu, (quem Hatzaram dicunt, hoc eſt, feſtum Tabernaculorum, eiuſve feſti octiduum) fingit ſe longè ampliore cultu, quàm Achabus umquam fecíſſet; Baalim, (quem proprium Tyriorum Deum, Achabus, ut gratificaretur Ithobali, Tyri & Sidonis regi, ſocero ſuo; Templo & ſacerdotio, Samariæ, mactárat) venerari palàm, & in præſens, conſtituiſſe. Ideoque Vates ipſius omneis & ſacerdotes, ad diē feſtum, ſolennibus victimis celebrandum, undequaque arceſſiri. *Capitale fore, ſiquis abſuerit.*

Illi itaque quùm ſine morâ omneis, & ſoli, conveniſſent: & religioſis in Templo veſtibus induti, ad ſacra (à quibus, uti profani & alieni, legitimi Domini miniſtri, ex compoſito, arceri iuſſi fuerant) ſe coràm rege & Ionadabo, accinxiſſent: Lxxx. Viri, quos foris rex armárat; & nemini ex ijs, quos cædi obiecturus eſſet, parcere iuſſerat; ſigno dato, & impetu in Templum facto, omneis ad unum gladijs trucidárunt: corpora eorum inhumata abiecérunt: ſtatuam Baali, ex fano dereptam, & minutatim conciſam, exuſſérunt: Ædem ipſam funditùs everſam, ſpurciſſimis foricæ, & publicorum purgamentorum uſibus, deſtinárunt.

Quamvis autem itá rex Iehvs, & exciſâ radicitus Achabi ſtirpe; & ſublato penitus Baali cultu, iniuriam, Deo hactenus factam, præclarè ſibi ultus eſſe videretur:

Atque immò Deus ipſe (cui grata obedientia, & in impios animadverſio fuiſſet) filios eius, in quartam uſque ſtirpem, regno Iſraelis potituros eſſe, (fort. per Eliſeum Vatem; aut, ut Hebr. per Ionā, Amithæi F.) promiſiſſet: In inveteratâ nihilo minus alienorum Deorum, & aureorum Vitulorum, (quos Nabathides ille Hieroboamus, in Dane & Bethele, conſecrárat) veneratione, perſtitit: & populum, ſibi ſubiectum, nihilo emendatiorem, in tàm immanis flagitij contagionem pertraxit.

Atque hinc Deus, ceu quondam Iſraelitarum, gentis tot annos à ſe alienæ, & in profanâ impietate inveteratæ, faſtidio adfectus Hazaelem, Syrorum regem, debitæ ultionis adminiſtrum, excitavit.

Qui univerſos Transiordaniæ regionis, ad Ortum, tractus, cum à Galaaditis, Gaditis, & Rubenitis, ac Manaſſæis, habitatos; tum ab Aroère, Arnoni impoſitâ, ad Galaaditim & Baſanitim uſque, extenſos; rapinis & incendijs, hominumque cædibus, miſerabilem in modum, evaſtaret.

ATHALIA TYRANNA, IVDÆ: IEHVS, Iſraëlis, REGES.

3[illegible]. | 854.

Ath[illegible]a [illegible] Ioſeph. Gotholia, ſeu Godolia) mater Ochoſiæ, comperta filij morte, & generis ſui pernicie; ipſa, licet externa, regnum Iudæ invaſit.

Et invidiâ atque odio concitata, cum quidquid erat reliquum ſtirpis, ſanguiniſque regij, è Davide & Ioramo, crudeliſſimâ ſtrage ſuſtuliſſet; Tum IOSABA (al. Ioſabeth) Iorami regis Filia, & Ochoſiæ germana ſoror: Ioiadæ Pontificis (quem alij, non ſummum Sacerdotem, ſed Sacerdotum ſuæ, in Tribu Iudæâ, ſortis Principem, fuiſſe adſerunt) Coniux. in regiam ingreſſa, IOASVM, Ochoſiæ regis F. ſuum, & Athaliæ ipſius nepotem, anniculum, inter cæſorum cadavera, nutricis operâ, latentem; de triclinio, ſive Aulâ Lectulorum, furtim ablatum, domi in cubile ſuum abdidit. Et in editiore Templi parte, clanculùm, ſed conſcio marito, per ſexennium (quo paullo-plus Athalia regnavit) alendum ſedulò curavit.

(Anno huius ATHALIÆ IV. AVENTINVS SILVIVS XIII. Latinor. rex, ann. XXXVII. Ab eo nomen uni, è VII. Vrbis collibus.)

IOIADAS verò intereà partibus ſuæ factionis, (quâ uſurpatum Athaliæ regnum, ad puerum, regiæ & legitimæ ſtirpis ſuperſtitem, transferre ſatagebat) longinquâ molitione confirmatis; VII. demùm anno. rê cum V. primarij nominis Centurionibus, primùm communicat, & fedus init. Déinde, borumdem operâ, ex univerſis Iudææ civitatibus, ſacerdotes cum Levitis; & familiarum Principes, ad ſe, Hieroſolymam & in Templum, evocat.

Tum omnibus iure-iurando & ſilentij fide adactis; Filium regis, ex Davidicâ familia, *cui perpetuum regnum Deus ſpoponderit*; in medium producit, palàmque oſtentat. Et contrà adverſariam Tyrannæ, Templo vicinæ, vim, rem ità inſtituendam, & tutò perficiendam, proponit.

Vt tertiæ parti Sacerdotum, Levitarum & Ianitorum, qui ad Sabbati ſolennia confluebant, & de-induſtriâ non dimittebantur; portarum Templi cuſtodia committeretur.

Alij, ad Domum Regiam excubarent. Alij denique, ad portam, quæ Fundamenti nomine indigerabatur. (4. reg. 11. nominatur porta Sur: & porta, quæ eſt poſt habitaculum Scutariorum; & Domus Meſſa.)

Reliquum vulgus, opportuna Templi atria inſidéret. Soli ſacerdotes, & ex Levitis, qui miniſtrabant; in Templum ingrederentur. alijs, id capitale foret.

Levitæ prætereà, Satellitum in morem armati, regem cingerent: dum ille & in Templum ingreſſurus; & inde, ad regiam, iam vacuam, eſſet egreſſurus.

Quibus ità conſtitutis; & armis ex ſacro Davidis armamentario depromtis: & Templo militum coronâ, conſertiſque quaſi iptér ſe manibus, vallato: Ioiadas, puerum, regis F. in omnium conſpectum producit: & caput diademat redimitum, ſacroque oleo delibutum, Deque Leges manu prætendentem; regem pronuntiat.

Populus viciſſim, feſto adplauſu & acclamatione; *Vitam novo regi, & victoriam felicitatemq; ingeminat.*

Hic promiſcui clamoris tumultus, & ingens tubarum clangor, ut Athaliæ aureis impulit; ipſa animo conſternata, cum ſatellitio ſuo, è Regiâ in Templum irrumpit. ſola quidem: ſatellitibus eius ab ingreſſu coërcitis.

Vbi Regem novum in Tribunali ſedentem, & Principibus turmiſque ſtipatum, non ſine feſtâ populi congratulatione, conſpicata; ſciſſis veſtibus, *inſidias & coniurationem vociferatur.* (Ioſeph. *interfici inſidiatorem, & tyrannidis invaſorem,* imperat.)

Eam Ioiadas, comprehenſam, & extrà Templi ſepta, (ne locus ſacer, veneficæ ſanguine pollueretur) obtorto collo abreptam; (pœnâ capitis in eos, qui ſuppetias ei ferrent, conſtitutâ) haud procul à portâ Equorum regis, (Ioſeph. ad Torrentem Cedronis. Sunt enim hæ duæ portæ, Equorum & Aquarum, ad Ortum obverſæ, & inter ſe propinquæ) à quâ haud procul aberat Palatium, pœnas tyrannidis luere, & necari imperavit.

Quâ re perpetratâ, Pontifex iterùm populum militeſque ſacramento, ad fidem regi ſervandam, adegit. Et Regem pari iure-iurando, ad divini numinis reverentiam, & legum ſacrarum obſervationem, adſtrinxit.

Tum populus, concurſu ad profanam Ædem, quam Athalia cum marito conſtruxerat, & Baalo ſacrátat; properè facto, eam à fundamentis, cum aris & ſtatuis, evertit: & Mathanem, exotici ſacerdotij antiſtitem, trucidavit.

Poſtremò, Ioiadas. conſtitutis Templi cuſtodibus, qui Sacerdotibus & Levitis, à Davide olim rege in claſſeis ſuas diſtributis, parérent: Et priſtinis ſolennibus quotidianorum ſacrorum, in integrum reſtitutis: & Ianitoribus, ex Levitarum claſſe, qui immundos & profanos à Templi aditu prohiberent; ad portas excubare iuſſis. IOASVM è Templo, militum & populi catervâ comitatum, in Palatium deduxit, & in regali ſolio collocavit.

Cui quùm denuò alacriter eſſet acclamatum; populus ad epulas converſus, feſtos dies aliquantiſper egit, & conquievit.

IOASVS, IVDÆ:

IEHVS, idem, & IOACHAS, & IOASVS alter, Iſraëlis; REGES.

3102. | Annum VII. regni agebat IEHVS apud Iſraelitas, | 848.

Quùm IOASVS, ſeptennis (Sever. ferè octennem facit) apud Hieroſolymitas regno avito eſt inauguratus. quod quidem XL. ann. (rotundè. nam ex hiſtoriæ ſerie conſtat tantum 37. aut 38. ann.

ann. regnáſſe) variâ fortuna geſſit. Matre natus Sebiâ, al. Sabjâ, ex opido Berſabéæ oriundâ.

Hic omni eo tempore, quo Ioiadas ſuperſtes fuit, (qui ſolus poſt Moyſem, cxxx. ann. vixiſſe traditur) legum, diviníque cultûs fuit obſervantiſſimus. Excepto, quod Excelſa, in quibus populus immolare & adolere conſuérat, non ſuſtulerit.

Et uxores duas, conciliante nuptias ſacerdote, ſibi adſcivit; ex quibus complureis utroque ſexu liberos procreavit.

Annis prope 118. ante 1. Iphiti Olympiadem, Elide, Agon Olympicus celebratus fuiſſe proditur, cui Lycurgus interfuerit.

CARTHAGINIS CONDITVS: ET LYCVRGVS LEGISLATOR.

SVb hoc tempus Carthago, in Africâ, à Didone, Pygmalionis, regis Tyrij, ſorore, condita eſſe traditur: annis CXLIII. poſt Templum Salomonis, ſive poſt alterum annum templi inchoati.

Iterum ea condita, ſive potiùs munita, poſt ann. LXXXI. Ab hâc autem ſecundâ ædificatione, ad 1. Olympiadem, anni ſunt XXXIIX. (Dion. Halic. l. 1.)

Tandem everſa à Romanis ann. V. Cond. DCVII. cum ſtetiſſet annis DCLXX. à ſecundâ ædificatione.

Velleius hinc detrahit, annos III. Vndè patet iterùm conditam LXII. ann. ante Vrbis Palilia.

Nomina Regum, eorumque anni, valdè obſcura. uſque ad ann. Orb. Cond. Ter milleſim. octingenteſim. ſex'um. - Vide Excerpta Oroſij.

Tum quoque LYCVRGVS, multis regionibus perluſtratis, undè mores legeſque perdiſceret; apud Lacedæmonios, Legiſlator floret. Ille optimatibus Spartæ auctoribus, & ipſo Charilao rege, Nepote ſuo ac pupillo, remp. optimè conſtituit: & Agrum Laconicum viritim & æqualiter diviſit. Vſu argenti aurique ſublato, nummum ferreum induxit. Leges, quæ Rhetæ dictæ, non litteris, ſed diſciplinæ mandavit: ut eæ moribus potiùs, quàm ſcriptis, cuſtodirétur. Civibus Sacramento adactis, nihil de legibus immutaturos, quoad ipſe ab oraculo Delphico revertiſſet; exul voluntarius in Cretâ obijt.

Et paullo-poſt, anno Ioaſi XI. ASTRAPES (al. Aſtrazapes, & Octazapes, & Acracarnes) XXXVI. Aſſyrior. rex, ann. XLII.

Decennio poſt, XXIII. Dynaſtia Ægypti; duratque ann. XLIX.

IOASVS. ætate provectior. ad Templum Domini (quod Athalia, eiuſque filij, labefactárant; & ornamentis, quæ fano Baali accederent, ſpoliárant) inſtaurandum, animum adiecit.

Et ut pecunia eâ fini cogeretur; priùs quidem iuſſit Sacerdotes & Levitas, ad omnes Iudææ gentis civitates adire; & in ſingula capita certum pecuniæ pretium (Ioſeph ſemiſiclum argenti) ad ſarta-tecta Templi, quotannis exigere. Sive (ut 4. reg. 12.) omnem pecuniam votivam, quam offerrent, vel ij qui nomen militiæ profitebantur; (Exod. 30.) vel qui animas ſuas, voti & Deo damnátes, redimebant: vel qui ſponte ſuâ in Templum deferebant, accipere; & in iſtiuſmodi inſtaurationis uſum impendere.

3124 | Déinde, quùm id ad XXIII. ſui regni annum, Rex à ſacerdotibus negligentiùs factum videret; | 826.

(Ioſeph. quod Pontifex ſciret neminem libenter pecunium eſſe erogaturum.) Eoſque graviter. increpaſſet: atque ab accipiendâ in poſterum pecuniâ abſtinere iuſſiſſet: tale quiddam, colligendæ pecuniæ unà cum Pontifice, (al. Principe) commentus eſt.

Arcam è ligno (Gazophylacium) ſupernè perforatam, pro foribus Templi, (al. iuxtà altare!) collocandam curavit. in quam Sacerdotes, oſtiorum cuſtodes. pecuniam omnem, quam populus (præconio eiuſmodi largitaris, ex veteri Moyſis præcepto, per univerſam Iudæorum regionem, promulgato) ultrò deferebat; fideliter congererent.

Quod quùm ſingulari cum alacritate, & animi æquitate, ab omnibus præſtaretur; & multum argenti aurique iam eſſet collatum;

Rex. & Pontifex, qui in eam deplendæ numerandæque pecuniæ curam quotidie incumbebant; fideliſſimis operum Templi præfectis, qui cæmentarios, lapicidas, fabros lignarios & ærarios, & omnis generis materiarios, homines induſtrios & artis ſuæ peritos conducerent, mercedeſque ijs exſolverent; pro ratâ portione attribuérunt.

Itâ ut non modò parietum, præ diutinâ labe rimas agentium, cicatrices obducerentur; ſed Templum omne in priſtinum ſui ſplendoris & magnificentiæ ſtatum exſurgeret.

Quo opere perfecto, ex reliquâ pecuniâ, auro & argento, religioſa Templi vaſa, miniſterijs & ſacrificijs quotidianis, ſunt conflata.

Et cum Sacerdotibus pecunia omnis, quæ pro delicto & peccatis exſolvebatur, tamquam proprium peculium, accederet; tum ſtata Deo quotidie holocauſta frequentabantur.

Et hæc quidem accuratè omnia, piéque ac feliciter peragebantur, toto eo tempore, quo vixit Ioiadas; eiuſque conſilio Rex uſus eſt.

At poſtquam ille CXXX. iam ann. natus, è vitâ exceſſit; & ob nupera merita, regnumque ſtirpi Davidicæ adſertum, regijs Hebræorum monimentis eſt illatus. (Hebr. Chron. *Oriente in dies labe & ruinâ Salomonis, natus eſt ſimul Ioiadas, quâ eam corrigeret.*) IOASVS, quaſi tutelâ liberatus. à priſtinâ religionis & cultûs divini curâ facilè deſcivit. Et Principum aſſentatorum obſequijs delinitus an depravatus! adorari ſe (Hebr. *Deum nominari & conſecrari*) paſſus eſt.

Atque ità deſertâ Templi & Dei patrij pietate, ad lucos & ſimulacra ſe convertérunt. Nec Prophetis, quos Deus indignatus, an miſeratus! ſubmittebat, audientes dicto fuerunt; neque eorum minis territi reſipuérunt.

(Genebr. vult regem permiſiſſe quidem Principibus & populo, ut Templum Domini, Dei Patrum ſuorum, deſererent, & ſervirent lucis ac ſculptilibus. hoc eſt; quùm ipſe Catholicam religionem profiteretur, impietatem in ijs diſſimulâſſe.)

Illi præterea ZACHARIAM, Ioiadæ F. ſacerdotem, quòd nefarijs religionibus adverſaretur: & præcipitem populi à Deo defectionem palàm libereque incuſaret: Et vaticino ſpiritu adflatus; divinæ ultionis minas intentaret. in ipſo Templi veſtibulo, ſaxorum imbre obruérunt. *Rege tantorum Patris in ſe beneficiorum immemore, & dirum facinus imperante.* Sed hæc poſteriùs contigére.

Huius Zachariæ ſanguis, uſque ad adventum Nabuchodonoſoris, ollæ inſtar ebullientis, & quaſi ultionis cupidus, efferbuiſſe traditur.

Et poſt cædem eius, ceſſarunt Dei, in Templo polluto, reſponſa & oracula, ex Debir: (hoc eſt, arcaniore Templi parte, ubi erat Propitiatorium) & ex Ephod, ornamento pontificio. Epiphan.

3124. Eodem, quem proximè commemoravimus, Ioaſi regnantis anno XXIII. (Ioſeph. eſt ann. XXI. Quod obſerva, ob annorum duorum fractiones) IEHVS, qui XXIIX. annos in Samariâ regnârat, ibidéque erat ſepultus; ſucceſſit IOACHASVS, (Ioſ. Ioaſas) F. qui XVII. annos regno ibidem eſt potitus. 826.

(Adnumeratis 2. filij annis, ut videtur. vel dicendus regnâſſe, 17. inchoatos.)

Hic Patre deterior, à Maiorum ſuorum impietate, & profano Hieroboami, Nabathidæ ritu, non receſſit, pernicioſo in vulgum exemplo. Quod quidem ſcelus Deus longinquâ belli vaſtitate, & clade, (quam Iſraelitarum regno HAZAEL, eiuſque F. BEN-ADADVS, Syrorum reges, invexérunt) & duro ſervitutis iugo ità ultus eſt; ut ex immenſis Ioachazi copijs, vix equites L. Currus X. & Decies mille pedites, reliqui, pulveris inſtar ex triturâ, ſupereſſent. Et ipſe rex ad ſe rediens, erroremque ſuum agnoſcens, ſupplex Deum veniam deprecaretur; ut populi, miſerandum in modum adflicti, vicem aliqnandò miſeraretur.

Nec vanæ fuére preces. Et obtigit Iſraelitis SERVATOR (quem probabile eſt ELISÆVM fuiſſe, qui apud Syrum gratiâ valeret; & pro ſuis intercedere, quâdam cum auctoritate, poſſet.) qui eos ex tàm impotenti hoſtium dominatu liberaret; & regioné, pace redditâ, priſtinæ felicitati & ſecuritati reſtitueret. Neque propterea tamen ab Hieroboamicis ſacrilegijs, & ſuperſtitioſi Baali lucis, abſtinuérunt.

(Heſiodus, C. poſt Homerum, (Velleio, CXX.) & XXXII. ante primam Olympiad. & CD. antè Herodotum, annis; floruiſſe traditur.)

Et anno Ioaſi XXXI. (qui eſt Orb. Conditi. Ter mill. centeſ. triceſ. ſecundus, Et antè Nat. CHRISTVM, Octingenteſim. Decimus octavus: cæpit. Parthenorum in Illyrico regnum. De quorum tamen regibus & annis, parum certi compertum eſt.

Anno eiuſdem XXXVI. PROCAS SILVIVS, XIV. Latinor. rex, an. XXIII.

3139. al. 3141. Anno conſequenti, qui XXXVII. IOASI; cognominis illi, IOASVS, Ioachazo Patri, etiam-dum, ad biennium, ſuperſtiti, apud Iſraelitas, ſubrogatur: regnumque XVI. ann. à Patris exceſſu, adminiſtravit. 811. al. 809.

Hic ſuis quoque ſceleribus Deum iritavit; ab Hieroboamo, profanæ à Deo defectionis principe, minimè degener. (Ioſeph. contrà. Vir optimus, quique nihil paterni ingenij præferret.)

3141. Anno regni pænultimo, qui conſecutus eſt violentam iſtam, de quâ ſup. ZACHARIÆ mortem; eiuſque in regis, ut iniquiſſimi, ità ingratiſſimi, caput, teſte & Iudice Deo, imprecationem; 809.

HAZAEL, impreſſione in regnum Iudæorum factâ; & Gethâ captâ ac direptâ; metuque obſidionis Hieroſolymitanis iniecto, poſtquàm à modicâ Syrorum manu, Principes, cum infinitâ populi multitudine, ad unum, cæſi eſſent: & ingens prædæ vis Damaſcum aſportata. ad tàm ignominioſas pacis leges Ioaſum, Iudæ regem, adduxit; ut univerſis Dei, priorumque regum theſauris, & Templi donarijs, ad victorem tranſmiſſis, pacem redimere; & excidium, regiæ Vrbi Temploque impendens, avertere, cogeretur.

Eumque tandem, gravi deinceps morbo implicitum (ne Pōtificis Ioiadæ, Filius Zacharias, quem lapidum iactu immaniter trucidárat, inultus maneret) aliquot, ex ſervis domeſticis, coniurati, mulierum peregrinarum filij, per inſidias, in lectulo (al. in Domo Mello) conſodérunt: neque in regum ſepulcra inferre ſunt dignati. quum ann. XL. imperâſſet: & totidem, ſeptennio plus, vixiſſet.

AMASIAS,

AMASIAS, IVDÆ. IOASVS, & HIEROBOAMVS, 2. ISRAEL. REGES.

3142. | Ioramo iàm mortuo, AMASIAS F. annos iam natus XXV. | 808.
| [illegible] atre Ioadana, Hieroſolymitide, ſucceſſit, & XXIX. ann. |
| [illegible] navit. Agebat autem, id temporis, alterum in Iſraelis re- |
| gni, annum, Ioaſus. |

[illegible] qu[illegible]ntumvis in Patris ſui potiùs, quàm [illegible] ſteret, & populum in Excel[illegible] re ſineret: ob rectum probumque [illegible] inimo (ſaltim regni) Deo gratus fuiſſe [illegible] um Patris [illegible] cædem ulciſceretur; in [illegible] ens auctores, non in eorumdem liberos, [illegible] ex vetabat [illegible] animadvertiſſe.

[illegible] em tempus, cùm forte Ioaſus rex ad Eliſæum [illegible] grandævum, & ægrum, viſiſſet: viſque [illegible] Illum, *Patrem ſuum, Currum & [illegible] am Iſraelis* hoc eſt, proram & puppim, Co[illegible] bus populi: Servatorem illum, de quo [illegible] ulans adflictim & acerbè lamentare[illegible] [illegible] Vate, primum; *Vt arcum & ſagit[illegible] [illegible] rret: deinde ut manum arcui contento ad[illegible] [illegible] rum nt, Vate manus ſuas regijs proximè [illegible] te. & feneſtrâ, quæ ad Ortum, ſive Sy[illegible] ſpectabat, apertâ; in altum iacularetur.* [illegible] lle feciſſet; *Sagittam illam, Di[illegible] [illegible] vo[illegible] nuntiam, Iſraëlitis ſalutarem, & Sy[illegible]* ad internecionem uſque, in Aphecâ, *perniciosſam fore*, teſtatus eſt.

Ille quùm iterum iaculo terram ferire iuberetur; & ad tertiùm ictum ſubſiſteret; Vates commotior præ lixit ei; *Quoniam ter tantùm terram percuſſiſſet; ter quidem victoriam de Syris reportaturum. potuiſſe autem Syriam ad interitum uſq́, deleri, ſi ictum ſæpiùs iteraſſet.*

ELISÆVS verò, qui à raptu Heliæ, ann. LX. ſupervixerat; defunctus, & magnifico tumulo honoratus; fortuito oſſium ſuorum contactu, mortuum quemdam, qui in idem ſepulcrum à latrunculis erat proiectus, in vitam revocavit.

Hazaele quoque, qui Ioachazum & Samaritas, aſſiduis bellorum calamitatibus, & acerbâ dominatione uſque oppreſſerat, exſtincto: & regno Syriæ ad Ben-adadum F. tranſmiſſo;

IOASVS, hàc opportunitate, & præſenti Dei benignitate, quam Vates oſtentârat, ſibi utendum ratus; tribus prœlijs victor, Syrum eò adegit; ut quas urbeis Pater, tàm longinquo bello, ex Iſraëlitis interceperat; nullo pænè negotio ſibi reſtituere cogeretur.

314[illegible]. | [illegible] Anno Amaſiæ II. incepit Macedonum regnum. quod | 807.
| ſub XXIII. regibus, ad Alexandrum uſque Magnum, durat |
| CCLXXXVI. ann. Vid. infrà.) |

A[illegible]SIAS intereà, collecto ex Iudæis & Ben[illegible] [illegible] ercitu, & flore iuventutis, ad CCC. Mill. [illegible] eos, adverſus Idumæos, (Ioſeph. addit, [illegible] & Gabiitas) qui à maiorum ſuorum [illegible] verant; ſuſcepit.

[illegible] m ad [illegible] e popularium copias, c. (Ioſep. [illegible] rc[illegible] ar[illegible] um, ex Iſraelitis, Mill. adiun[illegible] [illegible] bitu eſt à Vate quodam, impiorum [illegible] i Deo inviſi, & à recto eius cultu alie[illegible] [illegible] um. *In Deo ſolo, non in numeroſi [illegible] ore [illegible] pem victoriæ eſſe collocandam.* [illegible] C *Talentorum, quæ mercede illi condu[illegible] [illegible] facturam, magni eſſe pendendam.*

[illegible] que illis d[illegible], plenus fiduciâ, ſuos [illegible] [illegible] arum. Vbi & Ioabus XII. Idu[illegible] [illegible] m M[illegible]. ſub Davide cecidiſſe olim traditur. [illegible] v[illegible] nione, legit, R[illegible]GIONEM [illegible] M ubi & VALLIS IERVEL[illegible]A, haud [illegible] a M[illegible] Salſ[illegible] educit, & cum hoſte confli[illegible] x[illegible] XX. Mill. partim in acie occidit; [illegible] vivis c[illegible] it.

[illegible] h[illegible] x [illegible] e[illegible] eed[illegible] mæ rupis [illegible] quam Ioſep. [illegible] Ar[illegible] æ [illegible] c[illegible] A[illegible] elom. Petram eſſe [illegible] n[illegible] lem Ar[illegible] æ urbem, in terrâ Edomiâ; quæ & Recem, Numeris, dicatur) præcipites deiecit. Et opimâ cum prædâ, nec minore gloriâ, domum revertit.

Intereà Iſraelitæ mercenarij, gratuito ſtipendio non contenti, ſed ignominioſam ſibi miſsionem arbitrati; ab Bethoron (al. Beth-choron) uſque progreſsi, regione depopulati ſunt; & cæſis III. Colonorum Mill. magnam pecoris vim abegêrunt.

AMASIAS verò, abuſus tàm recente & memorabili victoriâ, eiuſque auctorem Deum faſtidiens; aſportata ſecum, ex Idumæâ & Seirâ, captivorum Deorum ſimulacra, colere & venerari inſtituit.

Quumque ſubmiſſus ab irato Deo Vates eius ſtoliditatem redargueret; quòd *Deos alienos adoraret, qui cultores ſuos ab Hebræorum vi tutari, aut ex ipſius manu eripere, non potuiſſent*: Ille monita ea ſurdis reſpuens auribus, & capitis minatus ſupplicium, hominem quieti eſſe iuſsit; nec ſe alienis regni negotijs immiſcére.

Hic verò ab eo digrediens, indubitatò, & quidem propediem, novo ſceleri & pervicaciæ ultorem non defore, prædixit.

3156. Anno itaque regni XIV. Amaſias fatuu, ob nuperam 794.
etiamnum victoriam, inflatus, literis & nuntijs Ioaſum,
Iſraelis regem, ad mutuum conſpectum quaſi pugnans
& vitium ſuarum periculum cum eo facturus, provocavit.

(Ioſeph. Eum imperata, cum populo ſuo, facere iuſſit; & ſibi, uti maioribus ſuis, Davidi & Salomoni, fecerant; parere. alioqui bello de imperij iuribus eſſe decernendum.)

Cui quùm hic apologum, *de Carduo, & Cedro Libani*, reſponſi, & ſani conſilij vicem, remiſiſſet: & ut domi quieſceret; neque nuperâ ex Idumæis victoriâ immoderatiùs efferretur; ſuaſiſſet. alioqui malum ſibi, & ſuis perniciem, eſſe arceſſiturum: ſi ipſe, rex humilis, longè ſe potentiorem irritare; & regni ſui incertæ committere aleæ, pergeret.

Ille his convicijs, & Deo inſtigante, ad bellum magis concitatus, in Bethſemen, Iudææ opidum, in mutuum cum Ioaſo conſpectum, & quaſi ad manum conſerendam, deſcendit.

Vbi inſtructâ utrinque acie, Iudæi, repentino pavore conſternati, terga vertêrunt; & regem à ſuis deſertum in hoſtis poteſtatem venire permiſerunt.

Ioaſus verò captivum ad Hieroſolymam adduxit: & interruptis, (à portâ Ephraimiâ, quæ eſt ad Aquilonem; ad portâ Anguli. quæ eſt prima ad Occaſum) ad CD. Cubitorum ſpatium, mœnibus; curru, triumphantis in morem, invectus eſt. Atque ità, velut Vrbis Dominus, vaſa omnia, quæ in Templo Regiâque, vel apud cuſtodes, latebant; quidquid auri & argenti repertum; cum obſidibus, in Samariam tranſtulit.

3157. Nec multo-poſt, anno, ut volunt, conſequente, qui erat 793.
Amaſiæ XV. Idem Ioaſus, regnum ſuum Hieroboamo (al.
Iotamo) F. tradidit.

Hunc vult Maſſæ. cum Patre ſuperſtite, ann. XI. eoque defuncto, ſolum, XLI. regnaſſe. Ioſ. XL. regni annos attribuit. Nos veriùs, aut LI. aut LIII. damus. quamvis (4. reg. 14.) XLI. ei adſcribantur. Alij Interregnum XII. annor. interceſſiſſe putant.

Certè à XV. Amaſiæ, quo cœpit; ad XXXIIX. Azariæ, ſive Oziæ, quo deſijt; anni ſunt LI.

Amaſias verò, quùm cœperit II. anno Ioaſi, & XIV annis cum eo vixerit; & XV. ann. ab eius morte ſuperſtes fuerit; XXIIX. annos regnâſſe convincitur. Sever. alijs uſus codicibus videtur: adeò in horum regum annis alucinatur.

(Eodem circiter anno SARDANAPALVS, qui Thonos Concoleros, ultimus Aſſyrior. & Babylon. rex, ſive Monarcha, an. XX. De quo infrà.)

REGNVM LYDORVM.

3158. Anno verò XVII. quidam ſtatuunt initium regni Lydo- 792.
rum, ab ARDISO, ſub IX. regib. duratque ann. CCXLIX.

Alij cœpiſſe volunt aliquot ann. poſt deſitam Aſſyrior. Monarchiam; & biennio antè primam Olympiad. In quo poſt Heraclidas, regnârit GYGES.

Sed præter alios priores, qui à Lydo, Atyis F. oriundi erant; magnâ ex parte ignotos; hi reges numerantur.

ARGON, Heraclidarum primus, Sardium, in Lydia rex. Nini F. Beli N. Alcæi pron. Herculis abnepos, ex Iardane ancillâ.

Et poſt multos; ARDISVS, HALIATTES, MELES, CANDAVLES, Myrſi F. ex Heraclidis in Lydiâ, ultimus.

Deinde MERMNADÆ, hi-GYGES, Daſcyli F. ARDYIS, SADYATTES, HALIATTES; CROESVS, Gygis abnepos.

Ab ARDISO, regnum inchoante, uſque ad Gygen, anni ſunt LXVI.

A GYGE, ad Crœſum captum, CLXX. Vndè exiſtunt CCXXXVI.

Ab ARGONTE Heraclidâ, uſque ad Gygen, ſive ad mortem CANDAVLIS, (quo cæſo, ille regnare cœpit. & teſte Plin. l. 35. c. 8. incidit in annum mortis Romuli) anni DV. (Vid. Herod. l. 1. Et inf.)

Anno conſequente AMVLIVS (qui & Aremulus) XV. & ultimus Latinor. rex, maiore fratre NVMITORE pulſo, quæſitum iniuriâ regnum per XLII. (al. XLIV.) annos tenuit. donec & ipſo cæſo, Numitor regno eſt reſtitutus.

HIEROBOAMVS autem ille, Ioaſi F. & Iſraelis rex, licet impius, neque ab avitis ſuperſtitionibus degener; Deo tamen populi Iſraelitici, iam aſſiduis cladibus adflicti & imminuti, vicem miſerante. & IONA Vate, Amathi F. Gethæo, ex Ophera.

(Quem alij illū, unum ex XII. Prophetis minoribus; & Sareptanæ, ſive Sunamitidis viduæ filium, quem Helias à morte excitârit; eſſe voluerunt. quà de re inf.) Regem divinitùs exhortante; victis prœlio Syris, ditionem ſuam longè lateque amplia-vit. Et terminos, quibus olim Chananæam terram IOSVA circumſcripſerat; à Septem-trionibus quidem ad Emathiam: à Meridie verò ad Lacum Aſphaltiten; protendit.

Atque adeò *Damaſcum reſtituiſſe Iudæ in Iſraële* traditur. (hoc eſt, regno ipſi Iſraelitarum, quod Iudæ fuit ſuccidaneum) redhibuiſſe.

AMASIAS verò, quem Ioaſus ille nuper, duris pactorum conditionibus devinctum, liberum eſſe
[illegible] erat

[illegible] appetitus, & fugâ in La[illegible], vi [illegible] ibi morte, maiorum ferè [illegible], oppreſſus eſt. eiuſque cadaver, equo vectum, avito ſepulcro illatum; exacto LIV. vitæ ſuæ anno. Quod quidem Maiiæ. ann. Oziæ F. XI. accidiſſe, opinatus eſt.

3171. | 797.

OZIAS, IVDÆ.

HIEROBOAMVS, ZACHARIAS, SELLVMVS, MANAHEMVS, PHACEIA, PHACEE; ISRAELIS; REGES.

H[illegible] OZIAS, qui & Azarias, natus ann. XVI. [illegible] patre Iechilâ, (Ioſeph. Achiâ) Hieroſolymæ [illegible] populari ſtudio in regnum ſuffectus, LII. [illegible] continente pæne felicitate, id adminiſtravit. [illegible] v[illegible]ò & Caietan. volunt hunc, Patre ad[illegible] e & pr[illegible]ugo, XI. & ab exceſſu eiuſ[illegible] annos regnâſſe. (Par ſuprà annor. ra[illegible] Hieroboamo, quod obſervatione dignum) [illegible] no ſit locus.

[illegible] Annus Hieroboamo: Iſraelitarum regi, XXVII. [illegible] H[illegible] e tamen alij, & Ioſeph. XIV. ponunt. [illegible] XXVII. annum, non regni, ſed vitæ Hieroboami, deſignari. Alij, Oziam, XI. ann. ſub tute[illegible] c. quâ liberatus, anno XXVII. Hieroboa[illegible] auſpicijs regnare cœperit.)

[illegible] quoque, XXIII. Ægyptiorum Dynaſtia [illegible]; duratque ann. XLIV.

[illegible] OZIA rege, eximia eluxit pietas, & gratus [illegible] animus. Neque tamen Excelſa, in quibus [illegible] ſacra faciebat, eſt demolitus.

[illegible]em, ZACHARIA Prophetâ (qui Zachariæ [illegible] ter Templum & altare occiſi, F. *dono in[illegible] in viſionibus*, polluiſſe traditur) plu[illegible] ſus, Deum piè coluit; eumque propitium [illegible] pertus eſt.

C[illegible] idem tempus, AMVLIVS ille, Albani im[illegible] r, vel vindictæ metu, vel continuandi [illegible] tûs cupidine, totam germani Numitoris, ſtirpem tollere decreverat. Et quûm occultè Ægeſtum, (al. Lauſum) puberem adhuc, eius filium, occultè peremiſſet; tum ſororem dius ILIAM, ſive RHEAM, licet nuptijs maturam, (quo ſpem prolis omnem præcideret) Veſtæ ſacerdotem legit, & optavit.

Hæc verò, incerto auctore gravida, geminos, Romulum & Remum, edidit. Quos ad Tiberim expoſitos, & à Lupâ ſuperveniente, diſtentis à recenti partu uberibus, aliquandiu que foveri cōſpectos, Laurentia quædam, Fauſtuli paſtoris regij, coniux, pro ſuis educavit. *Hi Romanæ urbis conditores.*

Huius autem regis, quē dixi, Oziæ temporibus, hī vaticinandi munere tum apud Iudæos, tum apud Iſraelitas, defuncti fuiſſe & floruiſſe leguntur:

HOSEAS, ISAIAS, IOEL, HAMOS, ABDIAS ET IONAS.

Inter cæteros, ABDIAS iſte, (teſte Epiphan.) deſerto loco & ordine, in quo Achabus & Ochoſias reges eum collocârant, Heliæ adſectator fuit; & Eccleſiæ dux. Qui brevi ſcripto, Idumææ everſionem, & Iudææ reſtitutionem. hoc eſt, Gentium ſive Ethniciſmi excidium; & Chriſtianæ Eccleſiæ, per Apoſtolos, ædificationem, prædixerit.

Id Ribera minus probat: convincitque HABDIAM, Prophetam fuiſſe æqualem, Hoſeæ, Hamoſo, & Micheæ. Vid. inf.

REGNI ASSYRII EXCIDIVM.

3172. | Anno altero Oziæ, Sardanapalum, quem ultimū Aſſyriorum regem diximus; à Nino & Semiramide, qui Babylonem, & unà hoc Aſſyriorum regnum, Ninivenque condiderunt; ordine XXXVI. (ut vult Vell.) al. XXXIII. al. plus minus. | 778.

P[illegible] enim reges, illi poſteritati ſuæ im[illegible] propagâſſe traduntur: ità ut perpe[illegible] ſucceſſor paterni Principatus, foret [illegible].

[illegible], inquam, planè effeminatum, & mol[illegible] em, nimiumque malo ſuo felicem; AR[illegible] l. Arbitus, & Pharnaces Medus; & [illegible], quæ quotannis è Mediâ Ninum deſti[illegible]ur, dux, vitâ imperioque privavit. Res au[illegible] tà ita proditur.

Medus ille quem dixi, ab uno, ex regijs Eunu[illegible] & quidem donis corrupto, in regiam Sarda[illegible]. ([illegible] anguſtis parietibus & tectis nequitiā [illegible] u[illegible]ret, & purpuram in choro puellarum [illegible] introductus: & luxuriam, ignaviamque re[illegible]s, ſimul & deteſtatus; Medos, [illegible] Babylonios, & Arabas (qui feminæ ſibi non ferendum eſſe imperium cenſerent) clām ad defectionem ſolicitat. Et annuæ militiæ ſimulatione, ad urbem Ninum, Quadringenta armatorum Mill. adducit.

Sardanapalus dolum & inſidias ſubodoratus, collecto ſtatim ex alijs gentibus exercitu, bis hoſtem profligat: & præmium, Arbacis Medi, & Beleſis Babylonij, perduellium, interfectori, proponit. Atque adeò iterùm victor, & caſtris eorum potitus, hoſtem in Babyloniam uſque perſecutus eſt; non ſine ingenti rebellantium ſtrage, & Arbacis vulnere.

Beleſe interim, ex arte patriâ, auxilia mòx ſibi adfutura præſagiente; Bactriani, ad regem auxilio ſubmiſſi, ut ad cæterorum deſertorum partes ſeſe adiungant, facilè perſuadentur. Arbaces itaque, his copijs auctus,

caſtra regis de nocte oppugnat; & regios conſternatos in urbem compellit.

Rex verò, Salæmoni, ſororio, exercitûs ſui ſummam committit; & ipſe urbis cuſtodiam ſibi ſumit. Duobus deinde prœlijs, haud procul ab urbe, regiæ copiæ funduntur: & Rege in urbe obſeſſo, multæ interim gentes, libertatis cupidine, ad Arbacem deficiunt.

Rex liberos (treis mareis, & duas filias) in Paphlagoniam, ad Conum, ſibi fidum, amandat. (quorum fortè poſteri in Ninive poſteà regnárunt.) Et auxilia undique arceſſit, fretus oraculo, quod progenitoribus olim datum. - *Ninum capi non poſſe, niſi fluvio adverſario.*

Poſt alterum itaque obſidionis annum, fluvius Tigris, ex continentibus imbribus excreſcens, muros urbis latè diiecit.

Tum demum rex pyram in regiâ exſtruit: & cariſſimis quibuſque rerum, cum uxoribus, in medio concluſis, ſe una cremandum in eam iniecit.

Hoſtis verò per diſiectos muros ingreſſus, urbe captâ, Arbacem regem appellat. Et ipſe, inter cæteros, Beleſem, ex Chaldæis Sacerdotibus unũ, con-item, & pænè eius expeditionis auctorem; quique imperium ei præſignificarat. ità fide & induſtriâ promeritum Babyloniæ regionis præfecturâ donavit. Qui præterea partem Aſſyriæ ſibi vindicâſſe videtur. quòd (4. reg. 15. & 1. Paral. 5.) rex Aſſyriæ etiam vocetur.

Et volunt quidam, annis IIX. aut X. poſt, vel bello, vel pacto, ut aliquantam Aſſyriæ partem, ità regni Babylonij titulum, ex præfecto, obtinuiſſe. Sic. 4. reg. 16. Belochi (qui idem eſt Beleſes) ſucceſſor, Teglatzalaſarus, rex Aſſyriorum nominatur.

NOVA REGNORVM, MEDICI ET BABYLONII, INITIA.

EO igitur pacto, Imperium Aſiaticum, ab Aſſyrijs; qui id obtinuerant ann. (apud Vellei.) MLXX. (al. 1400. vel 1300. vel 1240. nobis 1236. quò proxime accedit Oroſius) tranſlatum eſt ad Medos.

Ribera ait; Hoc Aſſyriorum regnum ſtetiſſe ad 1440. ann. licet non pari ſemper potentiæ magnitudine. Quos quidem ſic colligit.

Abrahamus natus eſt XLIII. ann. Nini, primi regis.

Ab illius ortu, ad exſcidium Hieroſolymæ, per Nabuchodonozorem; Anni, Ter mille, Trecenti, Nonaginta. Quibus ſi addantur VI. anni, poſt excidium ſanctæ urbis, quo tempore vaſtata eſt Ninive, dicta ſumma colligetur.

Torniell. dat eidem Imperio, ann. MDI.

Ex huius itaque Imperij exſcidio, alia regna pullulárunt,

MEDORVM ſcilicet, in eo. quem diximus ARBACE; ad DARIVM uſque Medum, & CYRVM Perſam: ſub quibus ſoluta Iudæorum, in Babylone, captivitas.

Reges autem Medorum, eorumq́ue anni, apud Euſebium, hi recenſentur.

ARBACES. regn. ann. 28. MANDANES, 40.
SOSARMVS, 30. ART[illegible]CARMVS, 28.
CARDICLAS, 13. DEIOCES. 40.
ARTYN[illegible]S, 24. CYAXARES. 32. ASTY[illegible]GES, 37.

Apud Diodor. Sicul. ex Cteſiâ, nominibus & annis, variant,

ARBAC[illegible]S, 18. MANDAV[illegible]ES, 50.
SOSARMVS, 30. ARTICAS, 50. ARBIANES, 22.
ARSEVS, 40. ART[illegible]NES, 22.
ASTYBARAS, 14. ASTYAGES F. 26.

REGES VTRIMQVE NOVEM
Et regnorum anni, coniunctè, CCLXXII.

Eodem ferè tempore, vel paullo pòſt MEDICVM, exortum Regnum BABYLONIÆ, cum parte Aſſyriæ vicinioris, in BELESE, (quem alij cum PHVL-BELOCHO confundunt) uſque ad MERODACHVM, novi & potentioris in Babyloniâ eâdem regni fundatorem. ac deinde ad BALTHAZAREM, qui à Cyro victus eſt.

Duravit itaq́ue hoc regnum ſub IX. regib. annos CCLII. ad eumdem Cyrum, iam Manarcham; ſive ad ann. O. C. MMMCDXX. Vid. inf.

Notat autem B. Aug. (l. 16. c. 17. C.D.) deſijſſe iſtud Aſſyriorum Imperium, quo ferè tempore condita eſt Roma. Ninive nihilo minus ſtetiſſe, & regia fuiſſe, adhuc traditur initio regni Manaſſis, (ann. c. poſt Oziam) & infrà. uti patebit.

Vt namq́ue corruerit vetus illa & ampla Aſſyrior. Monarchia, in morte Sardanapali; non tamen regnum tunc planè etiam everſum.

Iterum namq́ue regnari cæptum, in Babylone, ſub Phul, primo rege. Ex quo tempore, inter alios, Babyloniæ, & ex parte, Aſſyriæ Reges, recenſentur;

SALMAN-ASSAR, & SENNACHERIB (4. reg. 19. & 20.) Immò & ASSAR-ADDON.

Et tandem MERODACH, BALADANI F. qui auxit imperium. σύγχρονος Manaſſæ. Iudæorum regi. Poſt quem, in S. litteris, nulla mentio alicuius, ſpeciatim, regis Aſſyriorum.

Obſeſſâ multis pòſt annis Ninive à Medis; & deinde everſâ.

Tertiùm; ſub initium captivitatis, Ninive iam-tum deleta, & tranſlato ad Babylonios imperio; NABVCHODONOSOR, ipſam Babylonem, ceu novam Regiam, egregiè reſtituit: & Babylonij reges, etiam Ninivæi eſſe, & audire, cæpiſſe, cenſentur.

(Vide infrà, ann. O C. 3[illegible]6. qui eſt 27. Oziæ, Genebrardi, novam de hâc Aſſyriorum Monarchia, opinionem: eiuſq́ue rationes. Et nonnihil an[illegible] ſub Abrahamo & Loto, eâdem de re diſſertatum.)

SERIES

SERIES REGVM ASSYRIORVM.

Reges autem, ſive Monarchas Aſſyrior. quorum nomina, & anni Imperij, totâ hâc hiſtoriâ, paſſim, ſuo quæque, quà potuit, loco, ſparſa ſunt, & adnotata; hîc ſub unum conſpectum, pro re natâ, damus.

I. Ninvs, Beli F. regn. ann. 33. (al. 52.)
II. Semiramis, 42. — III. Ninias, 38.
IV. Arivs, 30. — V. Analivs, 40.
VI. Balevs, 30. — VII. Armamertes, 38. — Et IIX. Belochvs, 35.
IX. Balevs, 2. 52. — X. Altadas, 32.
XI. Mamitvs, 30. — XII. Mancalevs, 30.
XIII. Ipherevs, 20. — XIV. Mamilas, 30.
XV. Sparetvs, 40. — XVI. Ascadas, 40.
XVII. Amintas, 45. — XIIX. Belochvs. 2. 25.
XIX. Bellepares, 30. — XX. Lamprides, 32.
XXI. Sosares, 20. — XXII. Lampares, 30.
XXIII. Pannias, 45. — XXIV. Sosarmes, 19.
XXV. Mitrevs, 27. — XXVI. Tavtanes, 32.
XXVII. Tavtevs, 40. — XXIIX. Thinevs, 30.
XXIX. Dercyllvs, 40. — XXX. Evpales, 38.
XXXI. Laosthenes, 45. — XXXII. Piritiades, 30.
XXXIII. Ophratevs, 20. — XXXIV. Ophratanes, 50.
XXXV. Ocrasapes, 41. — XXXVI. Sardanapalvs, 20.
(Inteeregnum, 3. annoe.)
XXXVII. Phvl, 40. (al. 48.) — XXXIIX. Teglatphalasar, 23.
XXXIX. Salmanasar, 10. — XL. Senacherib, 7. — Et XLI. Asar-haddon, 10.
(Et hi quidem omnes ferè in Ninive regni ſedem habuiſſe putantur.)
Hi verò in Babylone, uſque ad Cyrvm Perſam.
XLII. Merodac, poſt victum Aſar-haddonem, ann. 49. (al. 40.)
XLIII. Ben-merodac, 4. (al. 22.)
XLIX. Nabolassar. 21. (al. 35.) — XLV. Nabvchodonosor, 43.
XLVI. Evil-merodac, 22. (al. 30.) — XLVII. Niglisar, 4.
XLIIX. Labosardac, 1.
Et poſtremus, XLIX. Balt-assar, 17. (al. 5. aut 3.)
Summ. Ann. MDIII.

Hoc item tempore Carthago, vel iterùm condita, vel ampliata & munita. Vt à priore Conditu ad alterum, anni intercedant, LXXXI.

JONAS PROPHETA.

Eadem tempeſtate; & tàm diſſolutis in omnem l[illegible]iam, tàm regis Ninivæi, Sardanapali, quàm in[illegible]rum, moribus; probabile eſt, Ionam Vatem [illegible] quo ſup.) iuſſum eſſe à Deo, ad Niniven, Aſſy[illegible] urbem, ad Tigrim amnem, maximam; nunti[illegible]æ veritatis & cōminationis cauſsâ, proficiſci.

Quo dicto, & Dei præcepto non audiens, & imperatæ prædicationis miniſterium detrectans; (neque id contumaciâ, inquiunt; ſed præſcientiâ, quâ proſpiciebat Dominum, pœnitentiâ populi placandum, ſic Sever.)

Ad Ioppen, Iudææ portum, divertit. Ibique navim, quæ in Tharſeis (Mare Mediterraneum, Libycum, ſive Ponticum; aut in Tarteſſum Hiſpaniæ, mercatu tùm celebrem. Genebr. ex Ioſ. & Aug. in Tarſum, Ciliciæ urbem) fortè ſolveret, dato naulo conſcendens, navigationis aleæ ſe commiſit.

In Mari autem, tanta ventorum tempeſtas, Dei permiſſu, coörta eſt; ut navis in maximo verſaretur diſcrimine. Et cæteri vectores, præter Ionam, qui in [illegible]na ſecurus ſtertebat; metu exterriti, Deū quiſq; ſuū, deprecarentur. Et quò, levior, onece ſublato, navis eſſet; vaſa, cum mercibus, in Mare, iacerent.

Gubernator itaque, qui illum, cæteris metu perculſis, & Deorum opem implorantibus; in tàm certo vitæ diſcrimine dormientem, id ſuſque deque habere, & negligere exiſtimaret; expergefecit: & Deum ſuum, aliorum exemplo, obteſtari iuſſit.

Tùm poſtremò inter omnes convenit; ſortitione factâ explorandum eſſe tanti mali auctorem.

Quæ ſors quùm in eum expetiiſſet; cogant cæteri, ut exponat, quâ culpâ, malum eiuſmodi accidiſſet. Vndè veniat, ipſe; Quò tendat; Cuiâs ſit; quamque artem exerceat!

Ipſe Hebræum eſſe profeſſus eſt; *& Dei, qui Mare terramq́, procreârit*, cultorem: cuius pro tempore, ob neglectum imperium, offenſam, conſpectumque declinaret.

Quùm illi, novo indè pavore turbati, quærerēt; quid ipſo facturi eſſent; ut periculo illo, quod ipſius culpâ accidiſſet, liberarentur; reſpondit: *Si ſe, tamquam tempeſtatis piaculum, & mali auctorem, in Mare deieciſſent; fore, ut ſecundo vento, tranquilloq́, Mari, uterentur,*

Quod

Quod illi facere veriti, & navem remigio ad terram adpellere adnixi: ſed vi ventorum, tumidique Maris, invaleſcentr, prohibiti: & Deum, ne hominis innocentis mortem ſibi noxæ eſſe vellet, deprecati; in Mare præcipitárunt.

Iacturam autem eius conſeſtim ſecuta eſt, incredibilis Maris tranquillitas. Et Nautæ Deo, quem eo ex caſu vehementer metuere cæperant; hoſtijs immolatis, vota nuncupárunt.

Deus verò, IONAM ità proirctum, non neglexit aut deſeruit. ſed ingentem piſcem, ſive cetum (monſtrum Marinum, Sever.) præparavit, qui illum rxcipiens deglutiret; nec tamen læderet, aut conſumeret.

Atque ille, ex alvo piſcis, tàm præſens in ſe Dei beneficium ſentiens, gratias egit: & ſui, è tanto naufragij periculo, liberationem, ſuæque ſalutis ſpem, inſigni Carmine celebravit.

Piſcis autem, qui eum integrum, ad tertium uſque diem, in viſceribus ſuis cuſtodierat; ſalvum & incolumem, in littus, Deo imperante, evomuit.

(Non in littus Ninivitarum, ut vult Sever. quod nullum eſt; ſrd Maris Syriaci, vel, (Ioſ.) Ponti Euxini.)

Genebr. in Tharſum fugientem, indè, littoribus Ponti Euxini eiectum, pedibus in Niniven ſe contuliſſe.

Vel è Tharſis, Indiæ regione, per Mare Rubrum; & indè ad littora Sinus Perſici penetraſſe. Vel in Ninive, quæ ſita erat ad Tigrim, qui Sinui Perſico, ſed procul, ſeſe infundit, à Ceto rvomitum fuiſſe.

IONAM autem, ità libr ratum, iuſſit iterum Deus in Niniven, Civitatem, ſi. â, inter cæteras, magnitudine nobilem, quæ III. dierum itinere pateret:

(Diod. Sic. l. 2. Ambitu 480. ſtadiorum. hoc eſt, Leucarum 120. ſi Leucam quater mille paſſibus metiamur. - Longitudine verò 150. ſtadiorum: quæ ſint 37. Leucæ, cum dimidiâ.)

Eo, inquam, proficiſci; & ea, quæ ipſi divinitùs preſcriberentur, Civibus nuntiare.

Ibi, quum diei unius dumtaxat iter confeciſſet; & palàm omnibus denuntiáſſet; *Ob peccata populi. intrà X L. diem* (Sever. triduo) *everſum iri Civitatem.* (Ioſeph. imperium Aſiæ amittendum) Ninivitæ, orationem Ionæ, licet peregrini & ignoti hominis, non contemſérunt; ſed fide in Deum converſi, *Ieiunium publicè ſibi indixerunt: ſaccisq́; promiſcuè omnes amicti, pœnitendum ſibi duxérunt.*

Atque adeò *rex ipſe*, ſimul-atque ſermone multorum, illa de Vrbis exſcidio prædictio, ad aureis eius eſſet perlata; non modò priſtinarum deliciarum, ſed ſolij etiam oblitus; *abiecto & ſe. & ornatu regio, indutus eſt primùm ſacco, ſeditq́; in cinere:* deinde, edicto, & ſuo, & Principum, cávit; *Vt non ſolùm viri ac mulieres, atque adeo pueri: verùm beſtia etiam univerſa, nihil cibi aut pabuli caperent, nec biberent.*

Homines quidem, ſaccis cilicijſque obvoluti, Deum rogarent. Iumrnta verò, fame ſitique enecta, validis mingitibus, lamentantium ſpeciem præferrent; & quaſi precibus eumdem ad miſericordiam inflecterent. Omnes denique à cõſuetis propudioſæ vitæ ſceleribus abſtinerent, & ad ſanitatem ſe converterent.

Ecquis enim novit; num Deus placatus ignoſcere, & ſententiam reſcindere ac mutare, velit?

Nec regem illa ſua, de Dei clementiâ, opinio feſellit. Et imminens malum, ſubitò à conclamatâ civitate averſum eſt.

Quùm namq́ue incolas omneis, edicto exemploque regis, a facinoroſâ vivendi viâ deflexiſſe videret; eorum Deus miſertus, Civitati, quàm fundò rvertere conſtituerat, pepercit.

Quæ quidem Dei in Ninivitas, profanam alioqui gentem, commiſeratio, maximum Ionæ dolorem attulit. vel ne mendacij aut vanitatis crimine velut obſtrictus apud illos traduc rretur: vel quòd intelligeret; *fide & Dei cognitione, in Genteis impertatâ, Hebraum populum imminutum, aut reiectum iri.*

Et conqurſtus eſt; hanc ſibi initiò, miniſterij, quod Deus ipſi impoſuerat, detrectandi, fuiſſe cauſſam: Quod cum ſciret, *ſummâ eſſe elementiâ preditum*. neque fidem propterea ſuis, Vatis, apud externos, prædictionibus adfuturam. Rogare itaque, ut ſe è vitâ confeſtim iubeat decedere. quod emori mallet, quàm ſe vivente illud evenire.

Dumque à Deo viciſſim rogaretur; *Iuſtumne putaret ſuum dolorem eſſe?* Ipſe contenim ex urbe egreſſus eſt. Et loco, qui ad Ortum Solis ſpectabat, ſibi, diurnâ ambulatione fatiſcenti, ad umbram parato; ex quo, quid urbi eventurum eſſet, tutò & longè proſpectaret. Ederam (al. cucurbitam, aut ciceiam) quæ illius capiti umbraculi vicem eſſet; Deus excitaverat. cuius quidem ex adſpectu incredibilem ille animo cepit voluptatem.

Sed poſtquàm idem Deus vermiculum poſtridie, primâ luce, excitáſſet, qui paullatim adrépens ederam ità deroſit, ut penetrabilem ſolis æſtum, vento urente adiutum, & capiti ſuo imminentem, ipſe perſentiens, mortem optaret.

Et rogatus à Deo; *Rectène, ob ederam deroſam, iraſceretur!* Seque, ille. non iniuriâ, & vehementer quidem iraſci, & præ irâ pænè emori, reſpondiſſet. tum ea illi dixit Deus, quibus *immenſa eius in hominum genus miſericordia*, vel apertiſſimè declaretur.

Quæſivit nāque; *Æquumne eſſe cenſeret; ipſum quidem edera, quam nec ſeviſſet, nec aluiſſet* (quæ unâ nocte, & ſponte ſuâ nata. & denata eſſet) *interitum, moleſtè ferre. Se verò, Vrbi tàm magnæ & frequenti*, in quâ degerent C X X. innocentium hominum Mill. (præter iumenta) qui bonum à malo internoſcere vix poſſint; non ignoſcere!

OLYMPIADVM INITIVM.

3177. — al. 3179. | Anno VII. Oziæ (al. eſt IX. Et quidam referunt ad IV. Ionathanis) Olympiades inchoatæ ſunt, ſolſtitio æſtiuo. | 773. — al. 771.

Itaque hic primus ann. primæ Olympiad. ſemiplenus, complетur dimidio anni conſequentis, ſub [illegible] ſolſtitium. Idque cæptum, anno CDVII. ab exſcidio Troiæ; quod inciderat in ann. O. C. bis Milleſ. Septingenteſ. Septuageſimum.

In noſtrâ Chronologiâ, qui reijciunt Cainanum II. legant, ſi velint, XXXVII. aut IX. ann. Oziæ. Et ſic deinceps uſque ad Iechoniam.

Eratoſthenes à primo anno Olympiad. uſque ad mortem Alexandri Magni, numerat CDLII. anni. & inde ad Actiacam pugnam CCXCIV.

Rober. Prol. in Proph. minor. Vult cæpiſſe Olympiades, L. ann. Oziæ. Et à captâ Troiâ, uſque ad primam Olymp. ex Græcorum hiſtorijs, auctore Euſeb. colligi CDL. annos.

Nomen autem, à Ludis Olympicis ductum; qui Iovi Olympio, magnâ totius Græciæ celebritate, quincto quoque anno, in Elide, Peloponneſi, agebantur. Hinc ſpatium IV. annor. inter unos & alteros ludos, interiectum, Olympias dici cæpit.

Et [illegible] eo tempore Græci, ad temporum diſcrimina, Olympiadas, Romanis luſtris pareis, adhibére cæperunt. Vt quùm ante id tempus fabulæ, magnam partem, viguiſſe putentur; ex eo Græcorum [illegible] um ducat Hiſtoria.

P. Vell. l. I. Clariſſimum deinde omnium ludicrum certamen, Olympiorum initium, habuit auctorem IPHITVM Eleum, Praxonidis F. Æmonis Nep. qui obtinuit, ut Olympionicarum nomina publicis actis inſcriberentur: & à victoris nomine Olympias deſignaretur; & ab Olympiadibus tẽpora notarentur. Is eos ludos, mercatúmque inſtituit, ante annos, quàm M. Vinicius conſulatum iniret, DCCC. (Conſul is fuit anno V. C. DCCLXXXII. Et Roma Condita, Olympiade VI.)

Idem hoc ſacrum, eodem loco, annis abhinc, inquit Vell. (ſcilicet antè M. Vinicij Conſulatum,) MCCL. Et CDLXIIX. ante Rom. C. Inſtituiſſe fertur Atreus, quùm Pelopi Patri funebreis ludos faceret: Quo in ludicro, omnis generis certaminũ victor tunc Hercules.

Heſiodus Poeta, ſub initium harum Olympiad. obijſſe traditur; ann. poſt Homerũ circiter CXXXIIX. Vell. CXX. ann. diſtinguit ab Homeri ætate.

Euſeb. quoque tradit tunc Lacedæmoniorum regnum, in Peloponneſo, iterum defeciſſe, in Alcamene. Sed Pauſanias protrahit ad Leonidæ Filium; quando Antigonus, Demetrij F. Athenas oppugnavit. Vide ſup.

Nunc, ad res Iudaicas revertamur.

3181. | Ozias rex, iuſtus & magnanimus Princeps, & in rebus gerendis induſtrius, anno (Maſſæ.) XI. Patre tùm recens, poſt fugam, ſive exſilium, per inſidias, uti diximus, interfecto; | 769.

Ælathen, ad littus Maris-Rubri, aut ædificavit, aut inſtaurávit; eamque præſidio munivit, & Iudææ d[illegible] adiecit. urbem ad navigationes opportunã.

Deinde, expeditione in Philiſthæos ſuſceptâ, & prælio victor, urbeis, ex ijs captas, Getham, Iabniam (al. Iamniam) & Azotum, mœnibus nudavit [illegible] aque ibidem opida exſtruxit.

Et Dei ope fretus, non modò Philiſthæos; ſed Arabas etiam, Ægypto vicinos, qui Gurbaalem, ſive Geraram, incolebant; & Ammonitas, ſecundis prælijs ità fregit; ut ijs tributum; ſive munerũ, quæ quotannis péderent, neceſſitatem impoſuerit. Quæ [illegible] iarum crebritas, nomen eius, non ſine terrore, ad Ægypti uſque terminos, propagavit.

Indé, ad Vrbis regiæ muniendæ curam ſe contulit. & quidquid mænium, ſive vetuſtate; ſive priorum regum incuriâ, ſive hoſtilium bellorũ vaſtitate, erat labefactatum; ſeduló inſtauravit, aut refecit [illegible] ibus, in câ præſertim murorũ parte, quà [illegible] Iſraelitarum Ioaſus, Amaſiam Patrem, captum, & ceu victor, triumphatum, introduxerat; in altum ed[illegible] s. Et machinis, baliſtis aut catapultis, (quibus ſaxa, & omnis generis tela in hoſtem propinquum torqueri [illegible] minùs ſolent) paſſim collocatis.

[illegible] t quùm infinitam vim pecorum, tàm in camporum planis, quam deſertorum vaſtis, haberet. Et ipſe in agriculturâ, ad rem familiarem augendã, deditus; vineas in Carmelo, alijſque montibus excolere; ad ſecuriorem eorũdem tutelam, arceis opportunis locis conſtruxit, & ciſternas lacuſq; effodit.

Habuit prætereà exercitũ, in omnẽ belli eventũ, procinctum; CCCVII. (al. LXX.) ſuprà D. ſelectorũ & fidorum virorũ, Millia. Quibus, ad bis-mille & Sexcentos, Centuriones & Tribuni, ex familiarum Principibus, viri generoſi & fortes, erant præfecti. Atque hi omnes, clypeis & haſtis, galeis & loricis, arcubus & fundis, ſuam quiſque vicem, armati.

Vt huiuſmodi, cum militaris adparatus, tum divinæ in regem benivolentiæ fama, magnam ei nòminis celebritatem apud exteros compararet.

Sed rebus omnibus ità ad voluntatem eius fluentibus, inani & ſibi pernicioſâ mortalis potentiæ aurâ inflatus; Deum, ſui hactenus tàm ſtudioſum, cæpit negligere. Et contemtâ maiorum religione, in Templum Domini ingreſſus, (ſolenni diei feſti celebritate) & Sacerdotis habitu indutus, Altare interius & Aureum, thure accenſo ſuffire pertendit.

Quumque AZARIAS, ſummus Pontifex, LXXX. Sacerdotum, virorum pietate & animis præſtantiũ, globo ſtipatus, adcurriſſet; & ſimul regis conatũ cõpeſcere his verbis pararet: - *Tui non eſt, ô rex, muneris; nec fas, thura Deo ad arã hanc adolere; Sed ſacerdotibus ſolis*; qui ab Aarone proſati, iſtiuſmodi miniſterijs ſolenniter ſunt initiati. Quare actutùm *ex hoc Sacrario egredere: & Dei iram* in te, tàm temerario facinore *concitare, cave.* Qui hanc alioqui in te, rege, honoris Pontificij adfectationem, non gloriâ, ſed inſigni ignominiâ ſit cumulaturus.

Rex verò non modò non paruit; ſed, arrepto in manus thuribulo, dum incenſum adolére pertenderet: & præ irâ, Sacerdotibus, ni quieſcerent, mortem comminaretur:

Ecce

Ecce (Ioſeph. Terra ſubito motu concutitur: & Templo supernè diffiſſo. radij Solis os frontemque regis ſacrifici feriunt.) *Lepra ei in fronte oborta eſt.*

Quam plagam divinitùs inflictam conſpicati Sacerdotes, non modò ut è Templo, ſed ex urbe etiam, tamquam impuratus, confeſtim excederet; eum commonuérunt.

Neque ipſe, pudore calamitatis iam modeſtior; & tàm miſerabili ſuperbiæ ſuæ, cum impietate coniunctæ, pœnâ multatus; parére, & ſponte ſuâ præſcriptum ſibi egreſſum maturare, detrectavit.

Illa autem corporis labes, regem, ad extremum uſque vitæ diem, eſt perſecuta. Et ipſe extrà urbem, hominumque congreſſum, ſecretus, domo, à curis & regni negotijs liberâ, habitare: & filio ſuo IONATHANI, regiæ, iuriſque dicundi & imperij adminiſtrationem, concedere coactus eſt.

Genebr. cenſet, hanc ei plagam obtigiſſe, poſtquàm XXVII. ann. regnáſſet. & XXV. reliquis, ad mortem, leprâ fuiſſe inquinatum. R. Kimchi, putat, Ionathanem F. Patris loco regnū adminiſtraſſe ann. XXXIIX. illumque tot annis cum eâ lue fuiſſe conflictatum.

AMOSVS PROPHETA.

3197. | Anno XXVII. AMOSVS Thecnita (quem Epiphan. putat Eſaiæ Prophetæ Patrem fuiſſe. quod Hebr. ex litterarum, in utroque nomine, diſſimilitudine negant.) | 753.

Ex paſtore humili, Vates factus; hoc eſt, à gregibus ovium, aut armentis, ad gregem populi Hebræi paſcendum, docendumque, à Deo delectus; iſto munere fungi cæpit: & intra duos Hieroboami, Iſraelit. regis, extremos annos, explevit.

Quùm namque ille Iſraelitarum Exſcidium, atque adeò futuram captivitatem, Dei iuſſu, in Samariâ, prædiceret; cum Amaſias, Sacerdos Deorum (ſive Vitulorum) in Bethelis, per nuntios, apud Hieroboamum, accuſavit. -

Illum novis rebus ſtudere; regique palàm adverſari & rebellare. Nec quemquam eius verba, ſine offendiculo, aut horrore, ferre poſſe: qui publicè diceret; *Regem gladio, ſive violentâ morte, eſſe periturum. Gentem Iſraelitar. captivam, longè & in exteras terras, abductum iri.*

Tunc idem (Rege. forte-an, ſuſque déque habente) Vatem adgreſſus, ei cum minis præcepit. ut ipſe, qui Propheta eſſe iactaret, *è Samariâ excederet*; atque *in Iudæam, patriam, fugeret*. Ibique & vaticinaretur, & apud credulos ex eâ arte victum ſibi quæritaret. *In poſterum, à prædictionibus, in Bethelis, ſuperſederet. ubi & Vitulus aureus inſtituto maiorum coleretur; & regum ſedes eſſet collocata.*

Ad quæ Vates reſpondiſſe proditur - *Se, quùm Propheta non eſſet, neque Prophetæ Filius, ſed armentarius*; (ruborum moris deſtrictis, ſive ſycomororum amariſſimis cariculis, victitare ſolitus) *à Deo eſſe vocatum*. Sibique imperatum; *ut Iſraelitis*, populo ſuo, *res futuras præſignificaret*. Itaque ipſe ſaltim verba Dei audiret. - *Qui, quòd vetaret, res futuras Iſraeli, & familia, Deorum ſimulacra colenti, à Vate prænuntiari; hæc ipſi portenderet.* -

Vxorem eius ſtupro, in urbe, contaminatum iri. Liberos gladio perituros: Terram, quam poſſideret, ſortitò hoſtibus dividendam: Ipſum in regione profanâ eſſe moriturum. atque adeo univerſum Iſraelis genus è regione ſuâ procul exterminandum.

Addit Epiphan. Amoſum, quaſi convictus eſſet abſtuliſſe buculas duas aureas, à filio Sacerdotis, percuſsis fuſte, ſive vecte, temporibus, interfectum & ſeminecem in patriam perlatum, & cum maioribus ſuis ſepultum eſſe.

3199. | Anno XXIX. ſive biennio pòſt, maximè memorabilis, & multis ſcriptorum, & Vatum (Zachariæ in primis) monimentis celebratus, accidit in Iudæâ Terræ-motus. | 751.

Quem alij, Hebr. præſertim & Ioſeph. malè referunt ad id tempus, quo Ozias, improbo auſu, Sacerdotis vices in Templo uſurpavit.

Eo motu, Mons, dimidiâ ſui parte, ad Occaſum urbis, in EROGE, ſitus, revulſus; & per IV. ſtadia volutus, hortos regios ruinâ oppreſsit.

ROMA CONDITA.

3200. | Anno XXX. (al. XXXII.) Oziæ; Olympiade VI. iam præcipiti; bimeſtri ſcilicet antè initium VII. Olympiadis, ex-Ante-diem XI. Kalend. Maj. | 750.

ROMA Condita, à ROMVLO & REMO, fratribus gemellis, ILIÆ Silviæ FF. Poſtquàm iam adulti, Numitorem, avum maternum, occiſo Amulio, in regnum Latinor reſtituiſſent.

Vell. lib. I. - VI. Olympiade, poſt XXII. ann. quam prima conſtituta fuerat; Romulus, Martis (ex Rheâ) F. ultus iniurias Avi. Romam Vrbem, Parilibus, in Palatio, condidit. A quo tempore, ad Conſulatum M. Vinicij, anni ſunt DCCLXXXI. Id actum, poſt Troiam captam, annis CDXXXII.

Leſinor.

[illegible] conditam putat anno XII. [illegible] ad. VII. menſe Aprili. [illegible] Ducentel. Quinqua- [illegible] Sed ex Era[illegible] oſtnene col- [illegible] II.

Varro hic uno ſemper anno differt a cal[c]ulo Faſtor. Capitolinor. qui & Catonianus dicitur.

Ab hoc ROMVLO, regnum Romanor. ſub VII. regibus durat ann. CCXLIV. Deinde ſub Conſulib. DVS. Vſque ad CHRISTI Natalem, DCCLI.

REGNVM MACEDONVM.

[illegible] in[illegible]. Volu[i]t tamen [illegible] A[illegible]um mo- [illegible] er [illegible]itum Vrbis Romæ. [illegible] C[illegible]u[illegible]d tempus inter Carthagi- [illegible]on[illegible]as.) CAR[A]N[VS], vir generis [illegible] u[illegible], profectus Argis, regnum [illegible] aut, ut alijs placet, inchoa- [illegible] M[illegible] [illegible]ter fuerit XVII.

[C]AR[A]NVS, inquit, cum magnâ [illegible]rum, [illegible]desm [M]acedoniâ, iuſ- [illegible], quærere, cum in Emathiam [illegible]thi[a] ne rege prius dictam) poſt [illegible]em, ducibus capris, occupáſ- [illegible] ſtatui[t]: & ob memoriam mu- [illegible]u Ægeas, & populum Æ- [illegible]e.

[illegible]e MIDA, alijſque regibus, primus [illegible]l[o]rum colonijs, unum ve- [illegible]pus feci[t]: & regni valida incre- mentis fundamenta conſtituit.

Poſt hunc (alij, COENVM, & TYRIMNAM anteponunt) PERDICCAS, regnavit, vitâ & morte illuſtris. De quo ſuprà.

Qui ARGEO F. locum moriens monſtravit, ubi ſi poſterorum reliquiæ conderentur, regnum in familiâ manſurum præfatus eſt.

Argeo PHILIPPVS: & huic EVROPVS, (al. Æropus) ſucceſſere.

Huic AMYNTAS (alij ALCETAM anteponunt) & deinde ALEXANDER F. De quibus ſub Dario Perſâ.

Herod. lib. 7. à Perdiccâ, ille VII. numeratur. Ex illis CARANVS, 28. ann. COENVS 12.

TYRIMNAS, 38. EVROPVS. 25. ALCETAS, 29. AMYNTAS, 50. ALEXANDER, 43. PERDICCAS, 31. regnâſſe produntur.

De cæteris uſque ad Alexand. Magn. infr.

ANNI NABONASSARI.

Anno XXXVI. Oziæ, à XXVI. Februarij die; An. I. Olympia[dis] IIX. ſive ann. XXIIX. poſt primam Olympiadem) Anni N[AB]ONASSARI inchoantur. qui ſunt Ægyptiaci, menſium 12. τριακονθημέρων, & dierum 5.	744.

[illegible] [q]uidam volu[n]t, BALADAN [illegible]ter. [illegible]læ, BEL[E]T[A]N; Diod. Sic. [illegible] in[v]entor ſ[y]deralis ſcientiæ. [illegible] g[illegible] annus numerant. Alij SAL- [illegible]nt, & probant apud Ptolem. [illegible]que par pænè ſit Epocha.

[illegible] an[illegible] ad A[le]xand. Magn. an- [illegible] ad Auguſtum, 294. & dein- [illegible]T[illegible]N, 28. (fort. 26.) fluxere.

[illegible]rtè [tem]porum initia ferè in ſæculum [illegible]ru[m] Olympiad. initia eſt con- [illegible] namque Chaldæorum, Macedo- num, Ægyptiorum, commune ferè habent principium ab hoc NABONASSARO. quicumque is fuerit.

Græcorum & Romanorum memoriam in idem ferè tempus recidiſſe, ſic convincatur.

A Nabonaſſaro, ad Auguſtum, Ptolem. Almag. DCCXIIX. ann. colligit.

A primâ Olympiad eundem Auguſt. DCCXXIV.

Atque ita Olympias I. annis dumtaxat XVI. antecedat illum Ptolemæi Nabonaſſarum. & NABONASSARVS, Vrbis Romæ fundamentis, IIX. annis, prior.

DISSERTATIO DE REGNO ASSYRIORVM.

[illegible]aſ Monarch[i]æ Aſſyrio- [illegible], utvetu[ſti]ſſimæ, de- [illegible]endit [illegible]: Ne- [illegible]n tranſi[illegible]c. Fabu- [illegible] de regu[illegible] Nin[o], ſe [illegible] pro[di]derint. Id ſic probate ni-

[illegible] primæ antiq[uit]atis res di- [illegible]ne apiculum quidem ex- [illegible]a. Q[uæ] ſi tam potens, tamque [illegible] ob [illegible]am. ali- [illegible] & I[illegible]; [illegible]um, [illegible] & [illegible], S[cri]ptura [illegible].

(Hic tamen contrà, Herod. lib. 1 Quùm, inquit, Aſſyrij ann. DXX. ſuperiorem A[ſi]am obtinuiſſent primi Medi ab ipſis deficere cœperunt, & in libertatem ſe adſeruerunt. poſt quos, & aliæ nationes idem fecerunt.

Strab. lib. 16. Qui de Syrorum imperio ſcribunt quum Medos a Perſis everſos dicunt, Syros autem à Medis; nullos alios Syros intelligunt, quàm eos, qui in Babylone ac Nino Regias conſtituerunt, quarum alterâ Ninum, Ninus in Aturiâ condidit eiuſq. uxor Semiramis quæ & in regnum ſucceſſit Babylonem. Atque hi Aſiam occupaverunt, poſt eos vero ſuis imperiû reliquerunt uſque ad Sardanapalum, & Arbacem, quo duce, ad Medos tran[ſl]atum.

Et Iuſtinus l. 1. *Imperium Aſſyrij, qui poſteà Syri dicti ſunt, 1300. ann. tenuérunt.*

Et idem pænè Vell. l. 1.

Diod. Sic. l. 1. c. 6. *Cæteri reges* (à Ninyâ, *ad Sardanapalum uſque, XXX. regnum tenuêre. cuius tempore, Aſſyriorum Imperium, quod annis M. CCCLX. perſeveráras (Cteſia l. 2.) ad Medos tranſijt.* Nomina regum, & quanto quiſque regnârit tempore, tùm nihil memoriâ dignum egerint, Cteſias. nequaquam eſt perſecutus.

(*Et Geneſ.* 10. c. *Initia Aſſuris & Nini, ſive Ninives & Babylonis, duplicisq́; regni, memorâtur*)

II. Temporibus Abrahæ; Amraphel rex Sennaar ſive Babylonis, Arioch rex Elaſar, Chodarlaomer rex Elamitarum ſive Perſarum, Thadar rex Gentium; ut ſui iuris, nominantur. Gen. 14. Qui in terrâ Chanaan, contra reges Sodomorum & Gomorrhæorum, bellum geſſerint. Non erant itaque iſtæ nationes ſub iure Aſſyriorum.

Item, tempeſtate Moyſis & Ioſuæ, quùm Hebræorum fama feratur ad longiſsimas quaſque terras perveniſſe, ut etiam è Meſopotamiâ Balaam vates fuerit excitatus: nihil hìc de Aſſyrijs, quos tamê præcipuè commotos oportuit: & cum reliquis Orientis regibus adcurrere, ad reprimendam tam numeroſi populi inundationem, qui non ſolùm Palæſtinâ contentus fore videretur.

(*Hæc haud difficiliter refelli poſſint. Ioſep. Quattuor illos reges, Gen. 14. Aſſyrij monarchæ Satrapas fuiſſe, adſerit. Et nihil fuit opus Aſſyrios longè, ad Tigris fonteis, diſſitos, Hebræis, vili tum hominum genere (præter divina opis miracula) in Palæſtinam paullatim influentibus, commoveri.*)

III. per conſequenteis deinceps Patriarchas, Iudices, Reges, Prophetas, in libris ſuccedêtibus; Reges Syriæ, Meſopotamiæ, Damaſci, Moab, Arabiæ, Ægypti, Æthiopię, & reliquarum ferè Orientis regionum, præter quàm Aſſyrię, perpetuò occurrunt: De illâ altum ſilentium.

Et quùm rex DAVID Meſopotamiæ partem acquireret; nullus ſe Aſſyrior. rex oppoſuiſſe narratur. Aut nulli ergo ante PHVL, qui, (4. Reg. 15.) nominatur; & terrorem iniecit regionibus cis Euphratem ſitis; aut non adeò potentes erant reges.

(*Hic dicimus; Reges Aſſyrios, Euphratem, pro Imperij termino habuiſſe; & mutuum metum, inter Ægyptios Æthiopaſq́; conterminos, atque Aſſyrios, interceſſiſſe. Atque hos contentos nationum ſibi ſubiectarum obedientiâ, à quibus quotannis & milites, & duces, viciſſim ad regni tutelam, extorquebant; ad res minutiores ſe minimè demiſiſſe. Neque de ampliandis finibus magnoperè fuiſſe ſollicitos.*)

IV. BALAAM (Num. 24.) de Aſſyrijs loquitur, ut valde infirmis, qui non poſſent regulos iuxta Euphratem ſubigere. & vaticinatur de eorum ſub noviſsima tempora incremento.

Et id fatemur.

V. Ionas propheta, ſub Amaſiæ vel Oziæ ævum; Niniven, magnam quidem vrbem fuiſſe, & regem habuiſſe narrat. at eum deſcribit, ut potentem regni haud multum extra Aſſyriam diffuſi. Quare non Aſſyriorum regem, ſed Ninivæ appellat.

(*Ionas, de regis Ninivæi potentiâ non meminit. Sic & reges Babylonis, & alij, à primariâ, ſui quiſque regni, civitate appellati ſunt.*)

VI. Exteri ſcriptores, qui nihil fabulis, aut inanibus ſermonibus tribuerunt; Epochen, ſive principium calculi, figunt in Nabonaſſaro, Aſſyrior. rege; tamquam inſigni aliquo principe; annis dumtaxat ante Alex. Magnum, CDXXIV.

(*Nec mirum, poſt tot otio & mollitie diſſolutos reges, principem aliquem ingenio excitato & acri præditum, tot regnorum acceſſione auctum, magnum aliquid & memorabile deſignâſſe. Idem Cyrus, Alexander, Cæſar &c. fecêre.*)

VII. Hanc eamdem epocham ſtatuit Scriptura circa ann. XXVII. Oziæ, quando Terræ motus ille pernicioſus, viciſsitudinum mundi prænuntius, extitit: Et PHVL, ſive Nabonaſſarus hoc imperium cæpit condere. quò reſpexerit Eſai. c. 7. *Adhuc LXV. anni, & Ephraim deſinet eſſe populus.* Hic eſt, LXV. an. imperij Aſſyriorum; qui idem eſt cum anno Terræ-motûs; Ephraim à Salman-aſſare evertetur. Hos enim annos reperies à XXVII. Oziæ, ad VI. Ezechiæ.

(*Hæc nihil evincunt.*)

VIII. Hic primùm apud prophetas, Eſaiam, Oſéam, Amoſum, & alios, Aſſyrij nominis terror nationibus incutitur, & virga furoris Domini appellatur.

(*Idem fatemur. Sunt enim σύγχρονα*)

IX. Ioſep. contra Apionem, Beroſum profert Græcos arguentem, multa, atque adeò de hâc Monarchiâ fabulatos.

(*Audire velim Beroſum veriora adferentem. Et cuius quæſo, regni initia tam liquida, ut fabulis careant!*)

X. In Aſſyriâ, annis dumtaxat D. regnatum antè Arbacem Medum, qui Sardanapalum ſuſtulit. Herod. l. 1. auctor eſt.

(*Id nos quoque ſup. Sed idem pluribus annis non negat*) *Et alij,* MD. *ann. legendum ibi putárunt.*

XI. Semiramis, non niſi V. Generis Nitocrim antecesſit, quę in Aſſyriâ regnabat Medorum temporibus, proximè ante Cyrum. Atqui hoc tempus non eſt dimidium eius, quod huic Monarchiæ adfingitur. Sed nec bellum Troianum tranſgre[illegible]

(*Hic obſerva ea, quæ ſubiungit Herod. H[illegible] Babylonis, multi quoque aliquando reges exſtit[illegible]e. quorum, in exponendis rebus Aſſyrijs, mentionem faciam. Nuſquam ea mentio, in IX. Herod. libris exſtat. At, qui multi illi reges Babylonis, ante Beleſum, niſi Aſſyrij?*

Si qua igitur Semiramis, quinque dumtaxat ætatibus. Nitocride prior, non illa fuerit Ni[illegible] uxor, & ſuccidanea; ſed iunior quædam.

Immò verò, ſi III. Generę, ſive ætates (ut [illegible] l. 2. explicat) c. tantùm annos conficiunt; [illegible]ramis illa, nedum Oziæ, ſed vix Manaſſis [illegible] ſtiterit, annis ante Cyrum CLX. Hæc enim de Nitocride ibidem Herodot.

Animadvertens imperium Medorum, i[illegible] ac pacatum; ſubactaque ab illis multa oppida, [illegible]ter hæc Ninum, præmunivit ſe &c. Adverſus [illegible] ius filium Labynitum, qui patris nomen & A[illegible]niæ imperium haberet, Cyrus exercitum duxit &c. Hæc ille.

Sic facilè corruunt Genebrardi τὰ πλεῖστα.

Anno

3208. Anno xxxix. Oziæ, mortuo apud Iſraëlitas Hieroboamo, Zacharias F. ſucceſſit; neque ab avitâ in Deum impietate receſſit. 712.

Et poſt ſemeſtre imperium, factione & dolo S[illegible]lvm[illegible] Ioſ. Seleſmi) filij Iabeſi, unius ex [illegible] interfectus eſt. Et in ipſo, quod antè [illegible] Iehoio, abavo, vindici & miniſtro ſuo, fu[illegible] promiſerat; poſteros, in iv. uſque ſtirpem, [illegible] potituros; perfectum eſt.

A[illegible]o itaque conſequenti, vacuam Zachariæ cæd[illegible]am, inſidiator occupavit. & xxx. die pòſt, [illegible]um male partum, malè perdidit.

[illegible]nahemvs enim, F. Gadi, è Therſâ, (Ioſep. d[illegible] exercitus, qui erat apud urbem Therſam) cum omnibus copijs, properè in Samariam ad[illegible]. & prœlio victor, Sellumo interfecto, re[illegible] per vim ſibi vindicavit.

[illegible]nſes. qui venienti portas aperire detrectarat[illegible] primùm miſerabili agrorum longè lateq[illegible] Therſam uſque vicinam, vaſtitate: deinde [illegible]io, & promiſcuâ civium cæde; nec teneræ ætati, nec gravidis mulieribus (in quas diſſ[illegible]erorum finibus, ſupra omnem barbariem, deſævijt) parcens, crudeliſſimè mulctavit.

Nec mitius fuit eius deinceps, totius decennij, in Iſraëlitas imperium. Neque à profanis priorum regum, & Hieroboami in primis Nabathidæ, ſuperſtitionibus degener.

Et quò certiora regni, ſibi poſteriſque confirmandi, præſidia haberet; Mille argenti talentis, Phvlis, Aſſyriorum regis, qui al. Belochus; quemque ſuprà, Babyloniæ præfectum fuiſſe diximus) & cum exercitu in regionem Iſraëlitarum bellum facturus venerat; auxilium amicitiamque (Ioſ. à bello vexationem) redemit. Quam pecuniæ ſummam, conſtitutis, in ſingula locupletiorum capita, Quinquagenis argenti ſiclis, (al. drachmis) conflavit, & exſolvit.

Circa hoc tempus, xxiv. apud Ægyptios, Dynaſtia: duratque xliv. ann. Bocchyre rege. (ſub quo agnùm locutum eſſe, auctor Euſeb.) quique leges novas Ægyptijs & iura conſtituiſſe proditur.

3218. Anno L. Oziæ, Manahemvm, placidâ morte defunctum, Phaceia F. excepit. 730.

Q[illegible]em anno Phvl-assvr (quem ſacra H[illegible] Theglathphalassarem nominare [illegible]tur, regem Aſſur) Belocho, apud Aſſyrios, [illegible]rogatus, regn. xxv. ann.

Tu[illegible] & xi. Corinthiorum Dynaſtia, in Autome[illegible] d[illegible]. Scalig. tamen duos reges ſuperaddit, quibus dat ann. lxx. Vide ſupr. Seriem.)

Phaceia verò, nihilo ſuis deceſſoribus religioſior aut iuſtior, nec patre clementior, poſtquam biennium regnâſſet; à Phacee, Romeliæ F. Tribuno, ſeu exercitûs ſui duce, qui in eius caput cum alijs coniuraverat; in Palatio Samariæ (Ioſep. in convivio) cum fidiſſimis amicis, & L. Galaaditis, corporis ſui ſtipatoribus, trucidatus eſt. Ille itaque

3220. Anno lii. & ultimo Oziæ, principatum vi partum capeſſivit. eumque ann. xx. variâ fortunâ, adminiſtravit. 728.

ESAIAS PROPHETA.

[illegible] quoniam hoc eodem anno Esaias propheta [illegible] commemorarſe vidiſſe Dominum, in ſolio c[illegible] conſidentem, &c. Et Sever. ſub eodem O[illegible] eum vaticinandi munus inceptâſſe. Atque ad[illegible] 2. Paral. c. 26.) ab eodem Vate, res geſtas O[illegible] litterarum monimentis, proditas eſſe [illegible] tamen intercxiiſſe videntur) paucis de eo [illegible]endum.

[illegible] patre Amoſo (ſive prophetâ illo, de quo di[illegible] ve altero natus, multa in poſterum e[illegible] præ[illegible]ixit, quæ ad Tribum Iudæ, ſive Hie[illegible]am, pertinerent.

D[illegible] Christo Servatore, eiuſque in orbem [illegible] adventu, & rebus mirificè gerendis.

[illegible]entium ad Dei cultum & cognitionem, vo[illegible]c reliquiſque Chriſtianæ religionis myſte[illegible]m dilucidè ſcripſit; ut Euangeliographus potiùs, quàm Vates, videri & audire poſſit.

Multa quoque de alijs regnis, eorumque eventibus, prænuntiavit. Cyri regis, cc. & Vriæ ſacerdotis, c. antè annis, quàm naſcerentur, commeminit.

Hebr. Illum regiâ ſtirpe ortum prædicant, (cui, non modò Amasias rex fuerit patruus; ſed ipſe Manaſſi etiam, à quo miſerandum in modum ſerrâ diſſectus eſt, ſocer) & ſubter Quercum Rogeli, haud procul urbe, ſepultum.

Quæ autem ille à principio libri ſui differit, ad eum locum. c. vii. quo Achazi regis meminit; Oziâ & Ioathane regibus, prædixiſſe, meritò cenſeatur: Quæ verò deinceps ſequuntur; Achazo & Ezechiâ regnantibus. De quibus, ſuo quidque loco, & certis annorum intervallis.

HOSEES PROPHETA.

HOSEES quoque, Beeri F. (Epiph. è Tribu Iſſacharide) qui ſub Oziâ, & poſteris; filio, nepote, & pronepote, regibus Iudæorum: & ſub Hieroboamo, Ioaſi filio, Iſraelitarum rege, vaticinatum ſe eſſe prodidit: (Ita ut id munus, LXXXIV. plus minus, annis, geſſiſſe colligatur; & quàm maximè diuturnam vitam degiſſe) hoc etiam loco commemorandus videtur.

Verba illa certè: *Principium loquendi Domino in Oſée &c.* ſignificare videntur, eum primum fuiſſe. Et quia meminit dierum Hieroboami, cuius regni finis concurrit cum initio Oziæ; etiam ante Eſaiam prophetâſſe.

Ipſe, Dei iuſſu, Gomeram, mulierem omnibus vulgatam, matrimonio ſibi coniunxit. Et tribus, quos ex eâ ſuſceperat, liberis, præſaga rerum futurarum nomina impoſuit. Primigenio, Ieſrahelis: Filiæ, Immiſericordis: Tertio, Non-populi mei.

Quibus quidem indicijs, cum regni Iſraëlitarum, ſive x. Tribuum; (qui Deos peregrinos, auctore Hieroboamo Nabathide, eiuſque poſteris, hactenùs coluiſſent) deteſtatio: & eiuſmodi exſcidium, ut nec miſericordiâ Deus ergà eos commoveretur; nec ſuum duceret aut agnoſceret populum:

Tum alterius mulieris (niſi eadem ſit, quæ antè coniux) iam adulteræ; ſed quam priſtinâ caritate diligere à Deo iuberetur, ſymbolo, II. Tribuum, Iudæ & Beniamini, incolumitas; & Gentium vocatio; ritè portenderetur. ex quibus illos nihilo minus Nabuchodonoſor cepit poſteà & adflixit.

IOEL PROPHETA.

IOELI etiam, Bathuelis F. (quem Epiphan. tradit Bethoréum origine fuiſſe, ex Tribu Rubenide: & B. Hieron. alijque, ijſdem, quibus Hoſées, regibus ſua oracula edidiſſe, prodiderint) hic locus dabitur.

Prædicit autem duabus Tribubus, infeſtum Chaldæorum cum exercitu adventum: qui & vaſtitatem agris, & famem incolis, invecturi ſint.

Deinde Iudæos ad ſanitatem mentis, vitæque emendationem, cohortatur. quam Dei benignitas ſit conſecutura: & ſpiritalium, CHRISTO auſpice, bonorum ubertas; & profuſa S. Spiritûs in Apoſtolos, CHRISTIQVE adſectatores, gratia.

Tum terribilem Iudicij extremi diem, & in valle Ioſaphati cenſuram: quæque ei adfinia ſunt. Eorum ſcilicet, qui Sanctos iniquiſſimè ſunt perſecuti, ſupplicia; & piorum, cum immutabili vitæ æternitate, præmia, proponit. Ipſe tandem in pace obijſſe exiſtimatus eſt.

ANNO, quo mortuus eſt, OZIAM leprâ demùm inquinatum fuiſſe, vult Maſſ.

Caietanus conijcit, pluſculis antè mortem annis cum eo morbo cæpiſſe conflictari. ex quo tempore, Ioathan F. regias parteis geſſerit. Vt annos ſcripturæ (ſcilicet, annum II. Phaceæ, Filij Romeliæ, quo IOATHAN regnare cæpiſſe: & XX. ipſius Ioathanis, quo OSEES, F. Elæ, regnâſſe traditur) inter ſe conciliet. Quùm tamen ille XVI. tantùm annis regnâſſe ſcribatur: neque ipſi Phaceę proinde ſuperſtes fuiſſe videatur.

Priorem difficultatem, hoc ille pacto ſolvit. XVI. quidem annis illum regnâſſe à patris ſui, Oziæ, deceſſu; ſed pluribus unà cum patre, iam morbido.

Alteram, ſic. XX. illum annum eſſe eum, ex quo Oziæ, iam elephantiaſi inquinato, filius in regni partem eſt ſubrogatus.

PHACEES autem, qui regem ſuum oppreſſerat; regnumque, quod XX. annis geſſit, per vim occupârat; more priorum regum, impiuſne magis, dubium, an iniuſtus, tot ſcelerum vindicem mòx Dei manum perſenſit.

THEGLATHPHALASSAR, Aſſyriorum rex, armatâ manu Iſraëlitas adgreſſus, cepit AIONEM (urbem fort. Iudææ, ad Ortum, conterminam, & cum Simeonitis communem. quæ B. Hieronymo eſt, Bed-hennim)

At 2. Paral. 16. hæ urbes commemorantur ab eo captę - AHION, in Tribu Nephthalicâ: ABELBETH, ſive Domus Abelis; MAACHA; IANOE, in Tribu Ephraitide: CEDES, (Ioſ. Cydida) urbs Galilææ, in montanis, Tribûs Nephthalitidis. ASOR, quæ & Heſron.

Potitus denique Galaadicâ & Tranſiordaniâ regione, Galilæâ & Nepththalide univerſâ; Colonos III. Tribuum, Rubenitidis, Gaditidis, & dimidię partis Manaſſęorum, ex avitis ſedibus abſtractos, in Aſſyriæ extrema tranſportavit.

Quæ prima Iſraëlitarum Tranſmigratio, eorum qui numquam patrię ſunt reſtituti. Et Iudæi eâ occaſione Galilæam vacuam inhabitare cæpiſſe iudicentur.

Genebrad. vult THEGLATPHALASSAREM, VII. Ioathanis anno, imperio paterno potitum: & anno demum X. ea patrâſſe, quæ, 4. Reg. 15. memorantur.

Circa hæc tempora Catana, in Siciliâ, ad radices montis Ætnæ condita. Et V. circiter annis antè, Syracuſæ; quas Archias Corinthius, Heraclides, conſtruxit. Ex 4. opidulis Acradinâ, Neapoli, Epipolis & Tyche, conflatæ: Et Ortygiâ Inſulâ adiectâ; in ampliſſimam urbem evaſit.

Naxos Inſula, uno anno antè, à Chalcidenſibus Euboeæ, occupata & exculta eſt.

IOATHAN, IVDÆ;
PHACEES Iſraëlis, REGES.

3223. IOATHAN verò (cuius pater Azarias) ob lepræ luem, aliquot, ut probabile eſt, annis, (Hebr. xxv. anuos præſtituunt) privatim & extra urbem, vixerat: & mœrore tandem confectus, anno ætatis ſuæ LXVIIX. regni autem LII. obierat; ſuiſque in hortis, tumulo à regibus, ob morbum ſecretò, erat ſepultus.) 727.

Anno PHACEÆ, Romeliæ F. in Samariâ, II. abſolutâ poteſtate, regnum adijt; quod XVI. annis deinceps adminiſtravit. annos ipſe iam natus XXV. matre Ieruſâ (Ioſ. Ieraſâ) Sadoci filiâ.

Is pietate in Deum fuit eximiâ, & in patris veſtigia (præter ſacrilegium) ſedulò inſtiuit. hoc tamen nomine minùs rectus, quòd Excelſa, in quibus populus immolabat, & thura DEO adolebat; nec ſine aliquanto interdum ſacrilegij & offendiculi crimine non ſuſtulerit.

In ædificijs perinde, ac pater, magnificus. In montanis Iudææ, opida: in ſaltibus, caſtella, turribus unita, & palatia, ad venationis oblectamenta, conſtruxit.

In Templo portam ſublimiſſimam, & quaſi aëre ipſe libratam, (quùm reliquæ ſolo innitantur) quæ Speciosa dicta eſt, exædificavit. Et ruinoſos Turris Ophelię, haud procul Templo, muros reſtituit.

Neque pietate ſolùm, ſed fortitudine etiam animi excelluit. Regem namque Ammonitarum, bello victum, tributa pendere coëgit. in præſentiâ quidem (Ioſep. annua) c. Talenta argenti: bimâ autem deinde penſione, Decies mille tritici, totidemque hordei coros. *Et quoniam Deo utebatur propitio; ipſe & domi felix, & foris exſtitit formidandus.*

Riber. in Proph. Ab hoc rege, annos ab O.C. ad CHRISTVM, ſic quidem colligit:

Annus I. Ioathanis, fuit XXXIIX. antè Captivitatem X. Tribuum, quæ anno Ezechiæ VI. accidit.

Ante Templi verò deſolationem; & extremam II. Tribuum aliarum ἁλωσιν, quæ facta eſt XI. anno Sedechiæ; fuit CLXXI.

Ante D. N. CHRISTI natalem, DCCLXXXII.

Nam illis CLXXII. annis, ad Captivitatem II. Tribuum, addimus LII. ab anno XI. Sedechiæ, uſque ad I. Cyri. Ac deinde DLIX. quià finitâ captivitate ad CHRISTVM computantur.

Teſtatur enim Euſeb. Cyrum, I. anno Olympiadis LV. Iudæos captivitate ſolviſſe. Et CHRISTI Dom. Natalem, III. anno Olymp. CXCIV. adſignat. — Anni itaque ſunt DCCLXXXVI.

Hactenus ille. in annis conſequentibus ſatis conveniens; in antegreſſis diſſentit.

(Anno III. Ioathanis (qui V. condita XXXVIII. & Olympiad. XV. an. IV.) mortuus putatur ROMVLVS: *Ab eius morte, Interregnum anni unius.*

Deinde Numa Pompilius II. Roman. rex, annis XLIII.

Eodem anno Peloponneſij & Athenienſes belligerantur, Archonte Athenis XII. *Æſchylo.)*

CYRENÆORVM, in Libyâ, REGNVM.

ANNO eiuſdem IIX. regnum Cyrenæorum cœpit, quod ſub IIX. regibus, durat ann. CC. uſque ad annum O. C. Termilleſ. Quadringenteſ. Viceſimum.

CYRENE, condita eſt ab ARISTÆO, qui F. Cyrni, BATTVS, ſeu Blæſus dictus eſt.

Herod. l. 4. hunc Battum, non Grini. aut Cyrni, ſed Polymneſti Theræi Filium, ex Phronimâ Etearchi, regis Oaxi, in Cretâ, Filiâ, facit: quam ille à patre abiectam, in concubinam adſciverat.

BATTVS iſte Cyrenæis XL. ann. imperavit.

ARCESILAVS F. XVI.

Dein BATTVS alter.

ARCESILAVS alter: quem ALIARCHVS frater ſtrangulavit. ipſe viciſſim ab uxore Arceſilai interfectus.

Arceſilao itaque ſucceſſit BATTVS Tertius, claudus.

Huic verò ARCESILAVS Tertius, F. ex Pheretimâ. Qui ſeditione ortâ eiectus in Samum profugit. Et ſtatu deinde reciperato, crudeliter egit in civeis. Atque iterum ad regem Barcæorum, (Hanc Barcen, fratres Arceſilai I. defectores, & exſules condiderant) Alazerin, ſibi adfinem, confugiens, à Barcęis & Cyrenæis, inter ſe in tyrannum coniuratis, obtruncatus eſt.

PHERETIMA, Batti Filia, poſt ultionem de Barcæis, per Perſas Ægyptioſque ſumtam, in Ægyptum reuerſa, malè perijt. Vid. infr.

MICHÆAS PROPHETA.

Sub hoc rege Ioathano, MICHÆAS Moraſthites (ex viculo Palæſtinæ, ad Orientem Eleutheropoleos) vaticinari exorſus eſt.

Eius prophetia ad Hieroſolymam & Samariam

propriè pertinet. Huic quidem maximam vaſtitatem, quæ ab Aſſyrijs paullo-pòſt impendéret: Illi verò, urbium munitarum ab iiſdem expugnationem; & clades, vel ipſis opidi portis propinquas; ac tandem feralem in Babylone captivitatem, prænuntiat.

Et eum ſcelera, quę in Deum, & in proximos, concipiebant & admittebant, tam Iſraëlitæ, quàm Iudæi; reprehendit: tum quid porrò agendum ſit, ut Deo utantur propitio, exponit. *Vt iudicium faciant:* hoc eſt, quod ſuo quiſque animi iudicio rectè ſtatuerint; perficiant: *Benignitatem ament; & ſolicitè Dei præceptis obſequantur.* Multa quoque de ſerâ Euangelij promulgatione: de CHRISTI ortu in Beth-lehemo, & in cœlum Adſcenſione: & de ipſâ Gentium primùm, ac deinde Iudæorum, converſione, diſſerit.

Superſtite adhuc Ioathane, iam-tum Deus inſtigare cæperat Raſin, Syrorum; & Phacéen, Iſraëlitarum, reges, in bellum Iudæis faciendum. quod ſub Achazo F. in apertum erupit.

ACHAZVS, IVDÆ.
PHACEES, & OSEA, Iſraëlit. REGES.

3239. ACHAZVS itaque, diſſimilimus, Filius, & planè indignus, optimo patri, qui anno ætat. XLI. & regni abſoluti XVI. obierat: 711.

Anno PHACEÆ, Romeliæ F. XVII. Ipſe annos iam-tum XX. natus, hereditario iure ſuffectus, totidem, quot pater, annis regnavit.

Hic in Deum, omnium, ſceleratiſſimus, à receptis maiorum ſuorum inſtitutis planè deceſſit: & impios Iſraëlitarum regum ritus amplexus eſt.

Fuſileis ſtatuas Baalo erexit: filium ſuum, ritu profanarum Gentium, quas Deus è Chananæâ ipſâ deleverat; igni luſtravit. (Ioſep. holocautoma, ex Chananæorum ſuperſtitione, Dijs obtulit.) In Valle Ben-ennomiâ (quæ & Topheua, in Tribu Beniamitide) incenſum adolevit. In Excelſis, ſive Collibus frondoſis, non ſine ſuffitu, ſacra publicè & impiè peregit.

Bellum itaque, quòd ſocietate, & coniunctis viribus, iampridem, RASIS, Syrorum & Damaſcenorum; & PHACEES, Iſraëlitarum, Reges, in Iudęos præceperant, diuque coxerant: in ACHAZI, ita furentis, caput erupit. Et licet illi, irrito conatu, regem Hieroſolymis incluſum obſediſſent; Syrus tamen Ælathen, ad mare-Rubrum, cepit; & pulſis, ſive necatis civibus, novam eò Idumæorum (Ioſ. Syrorum, & Hebr. Aromim) coloniam deduxit. Et univerſam hoſtium regionem, cum exercitu, non ſine clade, & impunè pervagatus, victoque regi inſultans; ingentem prædæ vim, Damaſcum deportavit.

Quo digreſſo, (ut vult Ioſ.) ACHAZVS, parem ſe viribus Phaceæ & Iſraëlitarum ratus; copias educit; & infeſto ob impia facinora Deo, prœlium committit. & uno die. CXX. mill. ex ſuis, licet belli gnaris, ſed Dei contemtoribus, amiſit.

Quo prœlio, & MAASIAS eius F. congreſſus cum Zechri, (Ioſ. Zachariâ) viro Ephraimite, primario hoſtilis exercitûs duce; cécidit. Et HESRICHAS, prætorianæ cohortis pręfectus; & ELCANAS, ab ipſo rege ſecundus; vel interfecti, vel vivi, in hoſtium poteſtatem venérunt.

Magnum pręterea captivorum, utroque ſexu, numerum, è Beniaminiâ præſertim Tribu, (ad cc. mill.) abegérunt: & opimis ſpolijs ditati, in Samariam revertérunt.

Sed hìc, ODEDVS (al. Obed.) eâ tempeſtate propheta, ex urbe obviam victoribus egreſſus, factum illud minimè Deo gratum fore exponit. Victoriam, non ipſorum virtute partam; ſed Iudæos, à Deo, ob ſcelera irato, in manus ipſorum traditos: in quos ipſi ſummâ atrocitate, quę vel in cœlum pertigerit; eſſent graſſati.

Oportuiſſe ipſos, præſenti victoriæ felicitate contentos, nullo prætereà in Deum crimine, ſeſe obſtringere. Et quos homines, ſibi conſanguineos, ex Tribubus, Iudæâ & Beniaminiâ, omnibus fortunis exutos, in indignam ſervitutem, contra ius ac fas, abduxiſſent; domum incolumeis remittere. Ne gravior Dei furor in ipſos, ſatis per ſe nocenteis, exardeſcat, & pœnas repetat.

Quibus prophetæ minis perterrefacti, Quattuor inter cæteros, Ephraimitarum principes, victoribus è prœlio, cum prædâ reverſis, ſeſe obiecérunt: & paſſuros negárunt, ut captivi in urbem introducantur; ac proinde gravi omnes pariter piaculo obſtringantur. Satis eſſe publica, & privata ſingulorum crimina, quibus ultricem Dei iram commeriti eſſent; ut ne novâ impietate cumulentur.

Nec mora. feroces militum animi inflectuntur: prædamque omnem palàm, cum captivis, uti rem ſacram, reſtituunt; & principum illorum arbitrio permittunt. Qui humaniſsimè non modò captivos vinculis ſolverunt; ſed & eos, qui nudi erant, è ſpolijs veſtitos; qui ieiuni, cibo potuque curatos; qui feſſi, oleo delibutos; qui ægri aut imbecilles, in iumenta impoſitos; ad Hierichuntem uſque, in pacata deduxérunt.

Quùm verò duo illi reges, prædæ tam opimæ & novę cupiditate inflammati, iterum in Iudęos expeditionem parare ferrentur: & belli metus vehemens ACHAZO incoliſque inceſſeret; ESAIAS à Deo iuſſus, ad illum acceſsit. *Et ne timeret à regibus: quorum vanus furor, & vanior de novo rege. F. Tabelis, Iudæis præficiendo, conatus: in fu-*

rus; in fumum mòx eſſet abiturus; cohortatus eſt. Eique rex epit. ut certum eius eventûs *prodigium à Deo peteret, ſive in cælo, ſive apud inferos.*

Cumque ille, *petiturum ſe, aut Deum tentaturum negaret*: non quod ſubmiſſè ſe gereret; ſed quod ſcelerum furijs agitatus, & Deorum peregrinorum ipſe cultor, Deo non fideret: & id tamen n. quiter ſimularet) Vates illum, eoſque qui ipſi parebant, acriter obiurgans, propterea quod non hominibus tantùm; ſed Deo etiam moleſti eſſent, ægréque facerent; ſignum eiuſmodi à Deo editum iri prædixit.

Virginem fore, qua conciperet, & partu ederet filium; qui Emmanuel, (hoc eſt, nobiſcum Deus) *vocaretur*. cuius præſenti olim numine populus ab univerſis hoſtibus liberaretur.

Multaque alia, & Iudæis, & Gentibus inimicis, eventura præſignificavit.

Cæterum rex, qui Vatis promiſſis fidem minimè adiungeret; legatos ad Theglath-phalaſſarem, Aſſyriorum, (& ex 4. Reg. 17. Medorum etiam) regem, dimiſit. cui ſe ſerviliter ſubmitterent, & ſupplicarent: Vti ſibi adverſùs Syrum, & Iſraëlitam, reges, in perniciem ſui coniuratos, ſubſidio veniret.

Intereà & Idumæi cædibus ac populatione Iudæam evaſtârunt: & Philiſthæi urbeis ad Auſtrum, & in planis ſitas; cepérunt, noviſque colonijs complevérunt. Nemine reſiſtere auſo, quòd rex ACHAZVS, Dei contemtor, omni auxilio eſſet nudatus.

Ille itaque ingentibus muneribus, & magnâ vi auri, quod ex Templo, Regiâ, & principum palatijs, ſpoliando cotraſcerat; Aſſyrium, ut ſuum ipſi præſidium polliceatur, ſollicitat.

Qui tandem ſupplicis, regis, voluntati acquieſcere viſus, in Syriam cum exercitu deſcendit, & Damaſcum expugnavit; rege RASI capto & mox interfecto. Et civibus in extima Mediæ, ſive regionis Cir, aut Cirenes, traductis; novam, ex fidà Aſſyriorum gente, coloniam illic conſtituit.

Poſt Syros autem hunc in modum tractatos, ACHAZVS, cum pulcerrimis Templi regiæque donarijs, ad Aſſyrium gratulabundus, in Damaſcum, perrexit.

A quo nihilo minus, qui regia munera ſuſque deque haberet; non modò nihil ſubſidij, ad ea, quæ amiſerat, reciperenda, reportavit; ſed gravibus etiam belli cladibus eſt adflictatus.

Et quam idem Aſſyrius Iſraëlitis vaſtitatem, abductis in Mediam cultoribus, ſuprà invexiſſe dictus eſt; hoc demum tempore accidiſſe quidam putárunt: & tum ab eodem Vitulum illum Hieroboami aureum ſimul è Dàne ſublatum.

Tanta autem dementia ACHAZVM ceperat, ut quantumvis internecina cum Syris odia ac diſſidia ipſi hactenus interceſſiſſent; illorum tamen Deos (quorũ templa & aras, & cerimonias Damaſci curiosè fuerat contemplatus; & exemplaria Hieroſolymam, quæ imitarentur, ad Sacerdotem Vriam; (qui ad Apoſtatæ regis voluntatem ſe facilè inflecteret) tranſmiſerat; colere obſtinatè contenderet. & in eorum cultu, uti quoddam victoriæ præiudicium inde ſibi pollicens, pietatis ſummam collocáret.

Atque adeò, poſt cladem acceptam, ipſorum etiam Aſſyriorum vulgaria Numina (ut regi victori rem gratam faceret) venerari iam cœperat. Vt quidvis potiùs adoraturus videretur; quàm verum, & à maioribus traditum, & tot ſignis meritiſque ſpectatum, DEVM. cuius indignatione, ut tot malis implicaretur; totieſque ab hoſtibus vinceretur, factum eſſe, vel nolens, meminiſſet.

Eò denique in religionis contemtu, proceſſit; ut ſpoliatum priùs cimelijs ſuis; Templum clauderet; ne ſolemnibus ſacrificijs honor & locus eſſet. & profanas Hieroſolymę, alijſque opidis, aras, per compita excitaret.

Atque ita, quùm priùs IOASVS permiſiſſet quidem populo cultum externorum Deorum; neque ipſe tamen eſſet ſecutus: tum ACHAZVS, primus ex regibus Iudæ, religionem priſtinam palam eieravit: & Templo clauſo, in Synagogas novam & inauditam hæreſim, & peregrinum Deorum cultum, invexit.

Quod quidem auſum, ex ijs, qui conſecuti ſunt, regibus, EZECHIAS & IOSIAS, penitùs repudiárunt.

Aliqui ex antegreſſis regibus, IORAMVS, OCHOSIAS, ATHALIA, (mali huius origo) fuerant quidem Deorum cultores; at verum Dei cultum, neque ſuſtulére, neque ſunt inſectati.

3243. Anno IV. Achazi, OSEES, Helę F. interfecto per inſidias PHACEE, regnum Samariæ uſurpare adnixus eſt. 707.
Hunc annum Scriptura (lib. 4. Reg. c. 15.) dicit XX. Ioathanis, ab inchoato eius ſcilicet regno.

Maſſ. Qui annus, fuit patri eius adhuc viventi, Oziæ, XX.

Hebr. ſic; Id iam à ſæculo Ioathanis fuerat decretum.

Vel Scriptura attribuit hos annos regi mortuo, Ioathani; & non Achazo viventi, ob eius impietatem.

Caietan. verò, duo initia ponit regni Oſéæ: unum, quo, vivente, (vel recèns exſtincto) Phacée, regnum arripuit. (de quo c. 15.) Alterum, quo ſolus regnare cæpit: (de quo c. 17.)

Itaque Interregnum fuerit, IIX. vel IX. annor. Vel regnum eius, IX. prioribus annis fuerit tyrannicum.

Et certè, THEGLATHPHAL, & SALMANASSARES, Aſſyrij reges, homini perfido, per novennium, plus minus, ſecuram regni poſſeſſionem non permiſérunt.

3252. Sed XII. demum Achazi anno, (Maſſ. XIV. qui fuit XII. à morte Ioathami, mortuo iam Teglathphalaſſare) pacificè, aut ſaltem legitimè regnat annis IX. 698.

Circa idem tempus, ſub Theopompo lege, conſtitutus eſt, Lacedæmone, Ephororum magiſtratus. Vide Seriem Regum Lacon.

Item, Decennale magiſtratus imperium Athenis inchoat Charops Archon, circa ſolſtitium. Vell. (Vid. Seriem Archontōn)

Paullo-antè, VII. anno Achazi, SALMANASSAR, III. Babyloniæ & Aſſyriæ rex, an. XVII. (al. IX.) Hunc putant eſſe Ptolemæi Nabonaſſarum.

OSEES ille in Deum impius fuiſſe traditur, neque tamen deterioribus ſuis par iniquitate.

Heb. Chron. tradit eum, (ſublatis iam Vitulis, quorum alterum, Bethelis, Aſſyrius nuper aſportárat) præſidia etiam ſuſtuliſſe; quæ Hieroboamus, Nabathi F. in ſuæ terræ limitibus pridem collocárat: nequis ad Hieroſolymam, & annua bidem ſacra adſcenderet. quod conſecuti reges ſtrenuè eâtenus imitati videntur. Huius tamen nulla commemorantur bene facta; ſed clades tantùm ipſi & regno extremæ.

In eum namque, iàm regno quaſi pacato potitum; ſed Deo ob ſcelera ſuorum; paterno, uti probabile eſt, odio concitatus, SALMAN-ASSAR, Aſſyrius, exercitum duxit: & longè viribus imparem ſub iugum miſit; & ſtata quotannis tributa pendere coëgit.

EZECHIAS, IVDÆ:
OSEES Iſraëlis; REGES.

3255. ACHAZO iam mortuo (anno ætat. XXXV. & regni XVI.) quem in monte Sionis, loco à regijs ſepulcris ſecreto, contumulárant: 695.

Suffectus eſt EZECHIAS F. XXV. annos natus, (hinc patet eum genitum patre undecenni) matre Abiâ, muliere Hieroſolymitanâ, Zachariæ Filiâ: regnumque XXIX. annis moderatus. Is autem erat Oſeæ, in Samaritis regnanti, III. annus. (Ioſ. IV. iniens ſcilicet, aut inchoatus.)

Multum ille paterni diſſimilis ingenij, & ſingulari in Deum pietate, Davidis, progenitoris, veſtigia & exempla ſeduò perſecutus, mandatis Dei à Moyſe traditis, ita obtemperavit; ut non modò, qui conſecuti ſunt, ſed etiam ſuperioris ſæculi reges, longo pòſt ſe intervallo; iſthoc pietatis, & Iudææ in Deum fiduciæ nomine, reliquerit.

Anno & menſe I. ab initio principatu, quùm nihil prius aut antiquius duceret, quàm divini cultûs & religionis curam; apertis Templi valvis, iiſque inſtauratis, Sacerdotes & Levitas; quos in Atrium Magnum (id, ad Ortum Solis, Templo erat obverſum) convenire iuſſerat; iſtiuſmodi oratione, ad retinendam priſcæ religionis conſtantiam, cohortatus eſt. „*Hactenus, & graviter quidem, à patribus noſtris peccatum*, o Levitæ, *qui* DEO *maiorum deſerto, inexpiabili ſe impij & ingrati animi crimine obſtringere non ſint veriti.*

Et ex legibus à Moyſe præſcriptis; inter adorandum, coram Tabernaculo, ad occaſum vultus obvertere iuſſi, ipſi repudiato priſca religionis ritu, ad Ortum ſpectare, & terga obvertere, maluerint. Atque adeò, obſtructis porticuum foribus, & lucernis exſtinctis, cum thura adolere, tum holocauſta aris imponere neglexerint.

Unde quàm gravis Dei, adverſus nos, Iudæos, *furor exarſerit: In quas calamitates, & in quàm acerba vicinarum gentium ludibria, nos conieceris ipſi coram oculis intuemini, & indoletis.*

Grandiores natu ferro obtruncati: liberi noſtri, & Coniuges, in miſerabilem ſervitutem longè abſtracti; meritas tam inveterata impietatis, & ſacrilegij pœnas, nos luere, vociferantur.

Vt ne eadem igitur in poſterum patiamur, utque eius, à quo tam frequenter, & fruſtrà, caſtigati ſumus; miſericordiam conciliemus; conſtitutum mihi eſt pro tempore; *Cum Domino, Deo Iſraëlis, fedus inire: eiuſque à nobis indignationem amoliri.*

Vos, qui forte divinâ delecti eſtis, ut ſingulari præ cæteris cultu & miniſterio eundem veneremini, & placétis; ſedulò curate, ut corporibus animiq́; ritè expiati, Domum etiam Dei noſtri, tot ſordibus profanatam, luſtretis; & in priſtinum ſacra reverentia decôrem reſtituatis.

His verbis excitati Levitæ, & in claſſes ſuas diſtributi, cum ſe ipſi expiárunt; tum, uti rex præceperat, Templo expurgando gnaviter accinxérunt.

Sacerdotes verò, quibus ſolis fas eſt in Templum, Domum Domini, ingredi, ideḿque ſanctum efficere: illò introgreſſi, quidquid immundum, & ſacrilegij ſordibus adfine, intus repererant, in Veſtibulum, ſive Atrium, (quod Altari holocautomatum, & Templo, intermedium erat) exportantes; Levitis ulteriùs, in Torrentem Cedronis, proijcienda tradidérunt.

Quod quùm paucorum (VIII. fortè) dierum opera alacriter peregiſſent: totidemque diebus, porticus & interiora Templi purgâſſent. Regique ſignificâſſent, non modò Templum priſtinæ caſti-

ta reſtitutum; ſed Altaria etiam, & Vaſa, omnemq[illegible]am ſupellectilem, (quæ Achazus, peregrinæ ſuperſtitionis ritibus mutárat anteà, & pollu[illegible]at, legitimis ceremonijs eſſe procurata;

Ezechias, ſummo máne conſurgens, & cum principibus civitatis in Templum ingreſſus, ſe[illegible]s taurorum & arietum, agnorum & hircorum, victimis, ceu totius populi, & publicæ noxæ piacularibus; ritè per ſacerdotes, (manibus ſuis tantùm in pecorum capita, de more, impoſitis) litandum curavit.

Levitis, inter hæc, organa muſica, (quæ rex olim Davides, ſuggerentibus tum permulta divinitùs, Gado & Nathane prophetis, ordinarat; & vocibus, nervis, atque tibijs temperárat, quibus illi inter ſacra uterentur) relicto Sacerdotibus tubarum & buccinarum, ad clangendum, uſu ceu poſt-liminio attribuit.

Et poſtquàm, iuſſu regis, holocauſta Altari impoſita, cremari iam cæpiſſent: & tota concio ad adorandum ſe compoſuiſſet; Illi tubarum clangore, & modulato organorum cantu, Dei laudes concelebrare, ad ſacrificij uſque exitum, perſeverabant.

Rex verò, cum ſuis, perfectâ poſt ſacrificium, genibus flexis, adoratione; eoſdem Levitas, pſalmis (quos vel idem Davides, totius religioſæ muſicæ auctor & moderator, contexuerat; vel quorum argumenta Asaphus regi, certis modulis diſtinguenda, ſubminiſtrárat) laudes Deo iuſſit, alternis, canere & pertexére.

Quod ubi magnâ cum animorum voluptate, & pietate feciſſent: & Deum (Caiet. regem) ſubmiſſis cervicibus eſſent venerati; Rex iterum eos, quòd operas ſuas in peragendo Dei cultu gnauiter pieque locâſſent; collaudavit. Et quas ipſa multitudo, ſponte ſuâ, & præ religioſo animi adfectu, hoſtias (laudis) in templum immolandas. & penitùs concremandas, adduxerat; offerre iuſſit. Quæ fuere; Tauri lxx. & arietes c. & agni cc.

Cæterùm, Deo prætereà conſecrarunt, quæ à flammis immunia, infeſtam publici epuli celebritatem cederent, (Ioſ.) ad boves cd. & iii. minoris pecoris mill.

Quumque præ paucitate, ſacerdotes tergoribus vi[illegible]marum deripiendis, quod proprium ipſorum m[illegible]; pares non eſſent: Levitarum, uti fratrum, op[er]a uſi ſunt, dum maior illius ordinis numerus pau[illegible]m accreſceret.

Quippe quòd facilior ſit in Levitis, quàm in Sacerdotibus conſecrandis, ritus. (Caietan. vult rectiores Levitarum fuiſſe tum voluntates, quàm ſa[illegible]dotum.) Apud Iudæos namque in ordinandis, ſive initiandis Sacerdotibus, ætas xxx. annor. definita erat. poſteà xx. annorum numerùs à Davide præſcriptus: quùm animadverteret filios Levi, tam Sacerdotes, quàm Levitas, propter multitudinem ſacrificiorum in dies augeſcentium, non poſſe functionibus Templi ſupereſſe. (1. Paral. 23.)

Rex itaque Ezechias, & unà cum populo ſolenniter epulatus, & ingenti gaudio perfuſus eſt: poſtquam ritè omnia à Sacerdotibus, in tam ſubitario tanti negotij, rerumque neceſſariarum, adparatu, perfecta eſſe cerneret.

Idem tunc (ut videtur) Excelſa, ſive veri Dei ſacris, ſive prophanis Dæmonum ſuperſtitionibus peculiaria, diſſipavit: & ſtatuas lucoſque externorum Numinum comminuit ac ſuccidit.

Atque adeò illum ex ære Serpentem, quem Moyſes in ſolitudine olim fabricarat; & ceu ſignum Salutis erexerat: quemque Iſraëlitæ multis iam ſæculis, uti beneficum ſimulacrum, thure, alijſque ceremonijs, fuerant venerati; penitùs confregit. Eumque ipſe Nohestan (al. Nechuſtan) appellavit; quaſi Aënulum. ut intelligerent, exiguo & vili metallo, æri ſive aëno, divinitatis experti, tantum honorem ab ipſis temerè hactenus fuiſſe tributum.

Suidas tradit, Librum etiam, quem Salomon, de omnium morborum curatione, conſcripſerat, & valvis Templi inſculpſerat; ab eodem rege eraſum. ut populus à Deo potiùs, quàm eius Libri ope, ſanitatem ſibi expoſceret.

Poſteà rex, (An. regni vi. id factum vult Caietan. nec longè diſſentit Sulpit. quùm Iſraëlitæ, reliqui, ex ijs, quos Salman-assar in ſervitutem abduxerat, quique inde profugerant; in patriam reduces, rege carerent) inito cum principibus & civibus Hieroſolymitanis conſilio, decrevit: Phase, ſive Pascha (Azymorum feſtum, Ioſ.) quod iam pridem regum priorum, partim impietate, partim incuriâ, fuerat intermiſſum; altero anni menſe (primus namque, quod opportunum erat tempus, & lege conſtitutum. ijs rebus, quas diximus, procurandis; & Sacerdotibus nondum idoneo numero conſecratis; & infrequentiore populi concurſu, effluxerat) promulgandum eſſe, & celebrandum.

Lauretus in ſuo Hazoar, Ezechias, inquit, rex Iudæ, Annum reſtituiſſe fertur: & leges interpoſuiſſe de tertio quoque anno intercalando, menſe Niſan; & duplicando; ut ille eſſet menſium xiii. & menſes lunares, ad curſum ſolis, accommodarentur, pro celebratione Phaſe.

Quâ fini, quùm ad Ephraimitas & Manaſſæos ſpeciatim, (quòd uti à Ioſepho orti, cæteris mitiores; ita ob viciniam limitaneam, & aliquot civitatum inter ſe communionem, minùs à Iudæis eſſe alieni, putarentur) litteras perſcripſit.

Tum nuntios certos, per cęteram Iſraëlitarum ditionem, à Berſabeâ uſque ad Dánem; ſive ab Auſtro ad Septemtriones uſque, cum epiſtolis dimiſit. qui eos cohortarentur:

Vt desertâ nuperâ maiorum ſuorum ſuperſtitione, ad priſtinum & avitum veri Dei cultum ſeſe converterent: neque ulteriore animorum obſtinatione, Deum in ſe iritare pergerent.

Sed ad Templum, quod ſibi ipſe, in omnem ætatem, *Hieroſolymis conſecrárat; accederent: & Paſcha, cum reliquis Tribulibus, quâ decet caſtitate, concelebrarent.* Fore, ut ſi huic Regis conſilio paruerint: & propitio Deo utantur; & qui ex ipſis in ſervitutem peregrinam iam-nunc abrepti ſunt, à clementioribus heris, liberi, ſuas quiſque in ſedeis, remittantur.

Legati, qui hæc renuntiare iuſſi, partim ab Ephraidis pleriſque, & Manaſſitis Zabulonijſque, ludibrio ſunt habiti: partim complureis ex Aſeritis, &

tis, & ijſdem, quas dixi, gentibus, induxérunt; ut & dicto regis audientes eſſent: & Hieroſolymam, ſacrorum precumque cauſſâ, convenirent.

Sed ſingulari Dei munere factum eſt, ut non modò unanimi animorum cõſenſione; verùm certatim etiam Iudæi, & ſine morâ, in regio conſilio decretoque acquieſcerent; & id, ceu Dei ipſius præceptum, amplecterentur.

Cœtu itaque populi, in Hieroſolymis, ad Azymorum ferias, II. menſe celebrandas, coacto; everſa priùs ſunt altaria, in quibus vaniſſimis anteà Dæmonibus adolebatur. Et ſordes in Torrentem Cedrontis proiectę. Et XIV. menſis ſecundi die, PHASE, concordibus omnium animis, immolatum.

Ipſi quoque Levitæ & Sacerdotes, ex tantâ populi in divinum cultum propenſione, ceu quodam pudore adfecti, tandem ſe quoque certo ſanctimoniæ ritu, ad holocauſta in Templo offerenda; & ad ſuum, ex lege Moyſis, munus ritè obeundum, præmunierunt.

Et quòd permagna populi pars minùs ſancta aut munda eſſet, quàm ut victimas ſtato tempore offerre, aut agnos etiam, Paſchæ peculiareis, iugulare præſiderent: & Levitæ, uti mundiores, eorum vicem fungerentur; Sacerdotes victimas, quarum ſanguinem effundi oportebat, de manibus Levitarum ſuſcepérunt.

Tum, quia plerique ex Ephraidis & Manaſſéis; Iſacharitis, & Zabulonijs, minùs, ex legis præſcripto, expiati, PHASE nihilo minus comedíſſent; ſuâ apud Deum deprecatione, pro ijs rex EZECHIAS interceſſit. & cõfidere teſtatus eſt, *Summum Deum pro ſuâ bonitate, propitium fore omnibus ijs, qui recto mentis inſtituto Iudicem & rectorem patrum ſuorum, ipſum totius naturæ fontem, requirerent.* Et ab eodem, illam ſimplicis animi integritatem, cuivis munditiei, quam legitima ſanctitas deſideraret, longè antelatum iri.

Et has certè regis preces Deus placatior exaudíſſe; & quodam publicæ ſanitatis indicio comprobáſſe, viſus eſt.

Septem itaque dies, feſtivâ Azymorum celebritate, & victimarum pacificarum immolatione; quotidianisque Dei laudibus, non ſine muſico organorum, quæ Levitæ tractabant, concentu; peracti ſunt.

Rex præterea accuratâ oratione, ex Levitis, rerum divinarum peritiſſimos, exhortatus erat; ut in curam populi rectè inſtruendi incumberent.

Quo factum eſt, ut multitudo non contenta ſolenni VII. dierum. panegyri, quam Azymis, & Eſu Agni; ſacrificijs & divinis laudationibus, tranſegerant: quò accuratiùs in Dei cultu, & lege ſacrâ erudirentur; aliorum præterea VII. dierum, quaſi ſuccidaneam, celebritatem, lubentes admitterent; & ingenti cum gaudio vota perficerent.

Rex namque ſyſſitia præbuerat; mille Tauros, & oveis ſepties mille. Eiuſque liberalitatem æmulati principes familiarum, totidem boves, & ovium myriadem, populo ſunt elargiti.

Ad quas victimas ritè procurandas, neceſſum fuit, ut quamplurimi ſacerdotes ſanctè ſeſe expiarent.

Et dies hi feſti, incredibili hilaritate, tam Sacerdotes & Levitas; quàm cæteram hominum, è Iudæâ & Iſraële, frequentiam, unà cum Proſelytis utriuſque nationis, perfudérunt.

Nec pari magnificentiâ & celebritate, in eum uſque diem, à temporibus Salomonis, feſtum Paſchæ umquam frequentatum fuiſſe memorant.

Neque id iniuriâ. quòd ab eius, quem dixi, regis exceſſu, & conſecuto mòx per Hieroboamum regni diſcidio; omnem hactenùs eiuſmodi anniverſarij ad Hieroſolymam conventus facultatem, reges Iſraëlitæ, ſubiectis ſuis, præcidiſſent.

Ad extremum, Sacerdotes, è Leviticâ Tribu, bene precati ſunt populo. Eorumque preces benignè acceptas, ab eo, qui in cœlis habitat; neque irritas fuiſſe; horna frugum ubertas ſatis ſuperque prodidit.

His omnibus ritè perfectis, Iſraëlitæ, qui in urbibus Iudæ reperti fuerant; egreſſi, omnia, quà tranſeundum erat, luſtrárunt: & ſimulacra, lucos, Excelſa, altaria Deorum, non modò ex Iudæâ & Beniamitide; ſed ex Ephraidarum etiam & Manaſſitarum finibus, penitùs extermінárunt. Atque ita domos quiſque ſuas ſunt reverſi.

EZECHIAS verò, Sacerdotes & Levitas, turmis & claſſibus ſuis diſtributos, ſuo quemque munere in holocauſtis & pacificis; in laudationibus & cantibus, intra Septa Templi, perfungi iuſſit.

Et ipſe ſibi ſumſit, ſuoque ſumtu peragendum curavit, perenne & quotidianum, ſub Ortum & Occaſum ſolis, Holocauſtum.

Prętereà, Sabbatis & Kalendis, & Solennibus lege præſcriptis, ſtata ſacrificia.

Deinde, exemplo ſuo, Hieroſolymitanos, ad primitias, & ſubſidia ijſdem ſacerdotibus ac Levitis, quo minus à divino cultu avocarentur; prębenda, incitavit.

Et hoc idem, ſecundo rumore, ab alijs vicinis acceptum, effecit; ut non modò Iſraelitæ copioſas, frumenti & vini, olei & mellis, præmetias; ſed omnium etiam, quæ humo ſeruntur & gignuntur, decimas adferrent.

Neque his contenti Iudęi & Iſraelitæ, qui promiſcuas, in Iudææ regionis opidis, ſedes habebant; boum etiam & ovium decimas; rerumque adeò votivarum, decumam, (quam Levitæ à populo, voti damnáte, acceptam, ſacerdotibus adpendebant) ultrò ſunt elargiti.

Quæ ita per IV. menſeis comportata, & à Sacerdotibus ex parte abſumta, in magnos adeò nihilo minus excrevere acervos; ut Rex, cum principibus, & Deum, tam benignæ meſſis auctorem, feliciter compellarent; & populum tam profuſę liberalitatis mirarentur.

Atque præſentis copię diuturnior uſus eſſet in poſterum; horrea, & cellas penarias, in Templo parari; eoque votiva iſta primitiarum & decumarum munera, inferri iuſſit.

Certoſque homines, fide ſpectatâ præſtanteis, ei negotio præfecit: qui ſingulis Templi Deique miniſtris, pro ætate & ordine, demenſa, ciboſque præberent.

Neque præteriti ſunt ex Aaronitis, qui in agris, aut ſuburbijs opidorum agitabant; quin pari liberalitate

[illegible] ſt... arcerar.
[illegible] modum Sacri miniſterij cultus, à
[illegible] ſit [illegible] eſt reſt tutus. Qui Deo vi-
[illegible] u... us, res etiam civiles prudentiſſi-
[illegible] t.
[illegible] A... ç ſervitutis iugum, quod pater in

ſe ſuoſque admiſerat, reiecit; tum Philiſthæos, infeſtos uſque hoſteis, omnium urbium, à Gittâ (Ioſ.) ad Gazam uſque, expugnatione; Turriū cuſtodiæ, & munimentorum, exſcidio; & agrorum vaſtitate, mulctavit, ac redhoſtivit.

3^...	Anno regni IV. (qui VII. Oſéæ in Iſraelitis)	698.

S... N-ASSAR, compertis occultæ rebel[illegible] quòd OSEES miſſis legatis SOVM, [illegible] um Sev... Æthiopum) regem, (Hic [illegible] vel S... Diodor. Seſoſis. Alij Sabachos [illegible] qui pulſo Aſyche, ann. L. regnavit) ad [illegible] ſocietatem ſecum ineundam, & ad o[illegible] ferendam, iterùm ſolicitâſſet: & annua [illegible] tributa pendere detrectaret, cum exercitu in omnem eius regionem pervagatus; regem fugientem triennali obſidione Samariæ circumſedit.

(Exc. 1. Hoſeæ colligunt quidam, collaris ſignis antè dimicatum fuiſſe ab Iſraehtis, extra urbem, in Valle Ieſrahelâ.)

Circa hoc tempus, XXV. Ægyptiorum Dynaſtia, per ann. XLIV.

3260.	Anno VI. Ezechiæ, & IX. Oſéæ.	690.

S... LMAN-ASSAR, Samariâ per vim expugnatâ, regem captum perpetuis vinculis in carcere [illegible] ie... t.

[illegible] po... uli Iſraelitici contumaciam, exſtin[illegible] imperio, & longinquo extilio, compe[illegible] quitas victæ gentis, è X. Tribubus, ſe[illegible] t mutare, & in Aſſyriam, ad loca flumini [illegible] terminis; & in extimas Medorum ci[illegible] migrare. (4. Eſd. 13. in Aſareth. Io[illegible] dæam & Perſidem)

[illegible] bus trans Euphratem abductæ, num[illegible] n redierunt. (Ioſ p.) Probabile [illegible] rmuro ex ijs, ſub regibus Perſarum, [illegible] Iudæis iam liberis, poſtmodò reverſos [illegible] A... nt eos in gentes Scythicas, vel Tarta[illegible] c... le.

[illegible] s intra Caſpios monteis Iudæis, fabula [illegible]

[illegible] admirabili factum eſt providentiâ, ut [illegible] per teis diſperſus, teſtis eſſet univerſo [illegible] adventum aliquando MESSIÆ, quem [illegible] præſignificâſſent. Et magnum [illegible] ulgationi in poſterum robur & ad[illegible] c... eret, ex ſacris Veteris inſtrumenti [illegible] pli, ... et Chriſtianæ Fidei adver[illegible] ſ... nctis & Canonicis, peregrè etiam, [illegible] ta... nt.

[illegible] terata impietatis præmium tulit, gens [illegible] D... um tam beneficum, & ... pœnas lentum, [illegible] contumax. quos neque continentia divi[illegible] s beneficia, neque tot ſanctorum Vatum [illegible] preſ... gia, ab erroribus, & vano Dæmonum cultu (quæ omnia, poſt factum regni Hebræi diſcidium, Hieroboamus auctor invexerat; & reliqui reges imitati fuerant) *revocare umquam potuerint. dum & à Dei conſpectu, & à patriæ amplexu, penitùs exterminarentur.*

Contigiſſe id tradunt annis DCCCCXLVII. poſt quàm Maiores eorum, ex Ægypto egreſſi, loca illa in ditionem ſuam, Deo iuvante, redegiſſent.

Annis à principatu IOSVÆ, MOYSI ſuccidanei, DCCC.

A defectione verò à ROBOAMO, Davidis Nepote, CDXL. annis, menſibus VII. & totidem diebus, (Ioſep.)

Maſſæ. Iſraëlitæ, inquit, è terrâ ſuâ eiecti, anno XXV. ab illâ Amoſi fort. Ezechiæ) Vatis, c. 7. comminatione, *Iſraël captivus migrabit de terrâ ſuâ.*

Aſſyrius interim victor, cum armis, Syriam & Phœnicen peragravit. Et regem Tyriorum ELVLÆVM, vario Martis eventu exagitavit.

Ægyptij res geſtas SALMAN-ASSARIS, ſuo Söo attribuêrunt; Imperium multò ampliùs, quàm Alexandri. Totam, Gange traiecto, Indiam domuiſſe, ad Eöum uſque Oceanum. Scythas, ad Tanaim, qui Scythiam ab Europâ diſterminat, ſubiugâſſe. Relictos ibi Ægyptios, circa Mæotim, Colchorum gentem conſtituiſſe; qui & ſuo more circumcidi didicerint quemadmodum Iudæi, ſcilicet ab ſe orti, cum ritum acceperant. Quùm contrà ipſi ab Iſmahele Abrahæ F. id accepiſſent.

Vide ſupr. Roboami regnum, eiuſque hoſtem Seſacum, cui paria tribuuntur.

TOBIAS VTERQVE.

[illegible] TOBIAS, Tribu & civitate Nephtha[illegible] s, in eam, quam dixi captivitatem [illegible] & inter ſu... , & inter barbaros civi[illegible]
[illegible] , ſuam co... m ne... ſtulit.
[illegible] p... gæ & Ann... alterâ, optimis parentibus, & ſibi propinquis, natam, quam VII. ordine Sponſi, a... deo Dæmone, ob intemperantiam, interfecti, attingere, & frui non potuerant) peropportuno RAPHAELIS Angeli beneficio (quem ſuneris; ad Ragen, Mediæ urbem, inſtitutl, ducem, obvium delegerat. unde à Gabelo, propinquo

pinquo paterno, argentum, mutuò olim datum, repoſceret) caſtiſſimo coniugio ſibi coniunxit.

Et redux, patrem, nidificantis forte hirundinis fimo obcæcatum, morbo & paupertate liberauit.

Quorum hic, plus biennio, centenarius ſub Manaſſe; ille, triennio minor, ſub Ioſiâ, (quando rex Medorum, Cyaxares, Niniven vaſtauit, e vita) exceſſere.

Vterius, ſenior, an iunior, librum ... Angelo ita monente, ſcripſiſſe putatur. Extrema ab alio addita.

3262. | Anno Ezechiæ I IX. SENNACHERIBVS IV. Aſſyrior. & Babyloniorum etiam (ut quibuſdam placet) rex, regnatque annis VII. | 688.

Hunc Euſeb. perperàm confundit cum Salmanaſſare. quùm (Tobiæ I. e.) apertè pater & filius diſtinguantur: & filius peſſimè Hebræos, captiuos, odiſſe & tractâſſe prodatur. Quam furoris regij procellam, Tobiæ ſenioris benignitas, fecerit leuiorem. quippe qui mortuos & abiectos, ſepultura, viuos, & oppreſſos omni ope iuuerit.

Paullo-pòſt Artecarmus, Medorum rex, regnat XXXII. ann.

NAHVMVS PROPHETA.
ET SAMARITARVM ORIGO.

Circa idem tempus, (poſt VI. Ezechiæ annum, quo captę & peregrè traductæ ſunt X. Tribus. & ante XIV. annum, quo urbes Iudæ obſideri cæptæ à Sennacheribo) NAHVMVS, patriâ Elceſæus, (viculo Galilææ) vaticinari cæpit.

Quùm enim Niniuitæ ad concionem Ionæ reſipuiſſent, urbemque ſuam pijs ad Deum precibus, & vitæ in melius commutatione, ab exitio eripuiſſent: more humani ingenij, iterum nouis flagitijs Dei iram in ſe concitârunt, donec à Chaldæis funditùs vaſtarentur.

Quam vaſtitatem Vates hic non obſcurè præſignificat. anno (ut volunt Hebr. in Chronolog.) ab Ionę vaticinijs, XL.

Nec exigui certè ſolatij vicem cenſeantur hæc prædicta. cum ijs, qui ex X. Tribubus iam fuerant ab Aſſyrijs in ſervitutem abducti; tum cæteris, qui ex II. alijs Tribubus, ſub Ezechiâ rege, ab iiſdem hoſtibus, grauiter, & paullo-pòſt, eſſent adfligendi. Vbi Aſſyrios viciſſim, euerſâ Niniue, à Chaldæo rege ſub iugum mittendos, & blaſphemum, acceptaque clade infamem, SENNACHERIBVM, in Templo Dei ſui, parricidiali filiorum manu, breui occaſurum eſſe intelligerent.

SAMARIA captâ, coloniæ ex captiuis in Aſſyriam, Colchidem, Iberiam, & Mediam, deductæ ſunt. Et eodem ſimul impetu, multi ex Moabitide, Palæſtina, Ægypto, & Æthiopiâ conterminâ, abrepti. prout triennio antè Eſai. prædixerat, c. 16. & 20.

Quùm autem in vacua Iſraëlitarum, quos Salman-aſſar abduxerat, loca, nouas è Babylone, è Cuthâ (interiore Perſidis regione, à fluvio cognomine) ex Auah (al. Abaioth) ex Emath, (qui eſt terminus Chaldæorum à Sidone. alijs, Iturææ) ex Sepharvain. ceu, quinque Gentium, colonias, deduxiſſet. Et hi, quòd Dei Hebræorum colendi, & in ... cerimonias ... ari, aut contemto ... ent; I. ſ. Idq ... comminarentur) immiſſis diuinitùs leonibus. Ioſ. populante peſtilentiâ evaſ... rentur.

Rex Aſſyrius eâ de re certior, unum ex captiuis ſacerdotibus illuc remiſit; qui rituum patriorum, & cultûs diuini rationem nouos colonos edoceret.

A quo nihilo minus gentes illæ, in Bethelis ... inſtitutæ; quòd ſingulis terris peculiareis prę... re Deos, ex inueterato errore, perſuaſum haberent, præter verum, & ſpectatum Hebræorum Deum quem timere & venerari iam didicerant; priſtinos etiam ſuarum quiſque regionum Deos, fabricarunt: & adorandos ſibi, in veteribus Samaritarum Fanis & Excelſis, collocârunt.

BABYLONII quidem, Socoth-benoth: CVTHÆI, Nergelum: EMATHIDÆ, Aſimam: ... Nebahazum & Tharthacum: SEPHARVÆI verò, Adramelechum & Anamelechum. quibus ... ros ſuos, feralibus uſtulandos flammis, itabant.

Et omnes generatim iſtiuſmodi ſacris, lectos ſuâ gente, & ignobileis ſacerdotes præfecerunt unà cum nouo, licet non ſatis ſincero, Dei cultu, veterum ; in Dijs patrijs colendis, ritu... non obliti, aut negligentes.

Quæ ſemi-Iudæa & pagana, Chuthæorum ... Samaritarum, à Moſaicæ legis puritate degenerans religio, in multa ſæcula ibidem propagata, & ad poſteros fuit tranſmiſſa. Vt non modo V... Moyſei, quibus ſolis, ex hagiographis, au... tem tribuebant; perperàm interpretarentur: pro re natâ, & prævalente temporum ſtatu, ... les; modò rebus ſecundis, Iudęorum ſe ... repetitâ ab Ioſepho origine, iactarent: ... verſis, ſeſe nihil cum ipſis commune habere; & è ... bylone, & regionibus longè remotis, ... niſſe, confirmarent.

Seuet. vult hoſce Aſſyrios in hoſtili ſolo, ... ſtodiam, poſitos. unde Samaria ſit dicta. ... linguâ Aſſyriâ cuſtodes, Samaritas voce... telligitur ex 3. Reg. 36. e. Et ex ... pler... diuinas cerimonias admiſiſſe, reliquos ... ethniciſmi perſeveraſſe.

Hebr. Chron. nominat; Di... A... théos, Tarp... aleos, Archuncos, A... bylonios, Suſe... ...xos. ... gentibus, quas tranſtulit A... nnaſar

[illegible] | Anno XII. MERODACHVS, Baladani F. aut ſucceſſio- | 683.
| ne, aut uſurpatione, fit rex Babyloniæ. |

[illegible] Ptolem. Mardokempadum vocat: dicit- [illegible] apud Babylonios annis priùs XII. regnâſſe; & [illegible] Aſſyriam cum Ninive occupaſſe. & univer- [illegible] ann. regnum tenuiſſe.

Putarunt alij, Nepotem fuiſſe SALMAN-ASSARIS; [illegible] Nabuchodonoſorem eum, cuius meminit Iudi- [illegible] ria.

[illegible] pell. putat Baladanum potuiſſe eſſe filium [illegible] llari; patrem duorum Merodachorũ: unius, [illegible] c-Lempad; alterius, Merodac-baladan. ut [illegible] ad ſummum triennio regnârit.

SENNACHERIBVS (quem Eſaias, cap. 20. S[illegible]ON vocat) intereà, operâ Tarthani du- cis, A[illegible]tum expugnabat: & per biennium, Moa- bitas cum Ammonitis, (licet eorum auxilijs, in Sa- [illegible] expugnatione, anteà uſus fuiſſet) graviter [illegible] bat. At dum alienis occupandis inhiat, ſua [illegible] ere vix perſenſit.

[illegible] ennio pòſt, quùm ipſe tot victorijs, quas de [illegible] tis gentibus, & Samariâ, reportârat, ela- [illegible] nuperâ Ezechiæ rebellione irritatus; inſtru- [illegible] o exercitu in eius fines ingreſſus eſſet: atque [illegible] munitas Iudææ civitates cepiſſet; totumque [illegible] petum in Hieroſolymam converſurus vide- [illegible]

V[illegible] impendentem cladem à ſe, ſuorumque cer- [illegible], averteret EZECHIAS; Legatos ad eũ, obſi- [illegible] næ Lachis intentum; amandavit. qui & [illegible] defectionis deprecarentur; & imperata quæ- [illegible] acturum pollicerentur.

[illegible] mvis ipſe, ex compecto, ut ab omni in- [illegible] temperaretur. CCC. argenti, & XXX. auri ta- [illegible] Regiæ Templique theſauris, & cimelijs) [illegible] pendiſſet; haud eò ſecius tamen perfidus A[illegible] treis militiæ Principes, & inter alios RAB- S[illegible]N, è caſtris, cum manu validâ, qui dedi- [illegible] terim poſtularent, animoſque civium [illegible], Hieroſolymam ablegavit.

[illegible] intereà, ut hoſti, quà poſſet, incommoda- [illegible] que aquationis difficultate procul averte- [illegible] rivoſque, (Hebr. Gihon) quibus pro- [illegible] bi loca irrigantur, obturat. Vrbem cautè [illegible] it: vallum, aggeres, loricamque, cum muris, [illegible] novas turrium moles educit: & ſtationem [illegible] præſidio, omniq; armaturæ genere, firmat. [illegible] denique, cum bellatoribus, piâ & cordatâ [illegible] ad rem benè gerendam, cohortatur.

Aſſyrium, cum univerſis militum copijs, & [illegible] a paratu, non eſſe formidandum, ijs, qui ſe m[illegible] ribus, certioribuſq; præſidijs, munitos eſſe con- fid[illegible]

I[illegible] o brachio carneo. ſive viribus merè humanis, n[illegible] ſe præſente ſummi rerum omnium rectoris & [illegible] s numine atque ope, tutos eſſe.

[illegible] nihilominus ipſe, ab Aſſyrij legatis, qui [illegible] pè portis urbanis adſultabant, ad collo- [illegible] m ev[illegible] aretur: & pro ſe, III. Viros, prima- [illegible] ELIAKIMVM, præfectum prætorio; SOB- [illegible] N, Scribam actuarium; & IOACHVM, à com- mentarijs, ex urbe emiſiſſet: Rabſaces (quem Hebr. Eſaiæ Vatis fil. perfugam: alij Samariten, fuiſſe, opinati ſunt; ideoque linguæ Hebrææ gna- rum) hæc. Ezechiæ, renuntiari iuſſit.

„ *Quæ fiducia*, inquiebat ille, *regi veſtro, tàm impotenti, tantos facit animos; ut rebellare poten- tiſſimo Aſſyrior. regi præfidat; & ab eo defenden- dum ſeſe compararet! Quùm Pharaon, rex Ægypti,* omnibus ijs, qui in eius ſpe auxilijque unquàm requieverint; *bacilli arundinei inſtar, ne-dum u- tilis, ſed pernicioſus etiam, uſq; exſtiterit.*

Tum Deus veſter, qui tandem bonus illi, ac pro- pitius eſſe poſſit, aut velit! qui eius Excelſa, alta- riáve, temerè ſit demolitus! Et unis Templi Hie- roſolymitari anguſtijs, cultum illius & adoratio- nem concluſerit!

Quid hîc exaggerem virium veſtratium imbe- cillitatem; & bellandi imperitiam! Qui, ſi bina tantùm equorum millia, ſponſione factâ, à nobis uſu accipiatis; totidem ex vobis, equitandi guber- nandique gnaros ſeſſores, non reperiatis.

At forte-an equeſtre curuleque Ægyptiæ militiæ robur, cum ſpectato veſtri Dei ſtudio coniunctum, nobis obijciatis. Hîc ſcire vos velim; *Non ſine Dei nutu & voluntate, & ex certis Vatum veſtratium præſagijs; hanc à nobis expeditionem eſſe ſuſceptam. Et quemadmodum, pauculis antè annis, Iſraelitæ victi in ius noſtrum conceſſerunt; ſic pro tempore E- zechiam, cum Iudæis, ſub Aſſyrij regis poteſtatem,* non ſine incolarum cæde, & agrorum vaſtitate; *ſi reſiſtatur, eſſe ſubigendum.*

Hìc regis Ezechiæ legati, veriti ne hiſce auditis populus, qui pro muris ſtabat, pavore conſterna- retur, animumque deſponderet; oratorem inter- pellant: & ut Syrico ad ſe ſermone utatur, tantum- non obteſtantur.

Ille, ut metum, quem ipſi ultrò prodebant, ma- gis magiſque augeret; orationem, contentâ & Iu- daicâ, ut prius, voce, ad populum convertit.

„ *Se à rege ſuo, non ad Ezechiam, eiuſve conſi- liarios, in præſentiâ, miſſum eſſe; ſed ad Cives iſtos, quorum vicem miſeretur.* Qui ſi à pertinaciâ non deſiſtant; ſuumque regem, cum muris, tueri pergant: eò extremæ demùm neceſſitatis ſint addu- cendi, ut fame ſitique enecti, fœdis alvorum ſua- rum excrementis, præ cibi potuſque inopiâ, ſuſten- tare, aut trahere potiùs vitam, cogerentur.

Non eſſe itaq;, cur vanâ vel humani, vel divini auxilij fiduciâ, paſci ſe ulteriùs ab Ezechiâ pa- tiantur. E re Civium fore, ut ſponte ſuâ ſeſe Aſ- ſyrijs dedant; & maturâ deditione ſibimet conſu- lant. Quibus libera fortunarum poſſeſſio, & libera- lis vitæ copia hîc ſit futura; dum in terram, longin- quam quidem, ſed ubertate agrorum, fructuum- que omnium abundantiâ, patriæ non imparem, (Mediam, fortè) transferantur. *Quùm victis contrà, & cunctantibus, extrema omnia debeantur; & certa calamitas universè impendeat.*

Et fruſtrà profectò eſſe Ezechiam, qui vel fingat

T ipſe,

ipſe, vel ſuos iubeat ſpem ullam, Hieroſolymæ liberandæ, in Domino c. llocare. *Quum nemo ex tot victarum gentium Dijs, Cœlo-ſyriæ, Damaſci, Aſſyriæ, ipſiuſq; adeò conſanguineæ Samariæ, ſuam quiſque regionem tueri, aut ex Aſſyrij regis manibus eripere, valuerit.*

Quùm ad hæc populus, uti à rege imperatum fuerat; qui vocum, & minarum, quæ à ſuperbo & procaci hoſte foris iactabantur, impietati, modum poni vellet; obticuiſſet: tum primores illi, quos pro ſe rex emiſerat, verba oratoris, quæ audierant: quęque partim ad eius ignominiam, partim ad Dei, quaſi opem ſuis ferre non poſſit, dedecus, pertinere iudicabant; non ſine mœſto & miſerabili ſciſſarum veſtium habitu, renuntiárunt.

Rex verò non tàm cladis metu, quàm impiarum in Deum vocum indignitate, commotus, veſtem quoque ſcidit: & ſacco amictus, in Templū, Deo ſupplicatum, ingreſſus eſt.

Eoſdemque nuntios, cum aliquot magno natu ſacerdotibus, pari habitu, ad ESAIAM Vatem, Amoſi F. amandavit; cui ipſius nomine eadem exponerent.

Res Hieroſolymitarum, pro tempore, in anguſto eſſe poſitas: haud ſecus, quàm cum mulier gravida, præ virium imbecillitate, & languore, partum maturum eniti non valeat. *Deum iratum videri gravi furoris flagello, ſcelera ipſius, & populi caſtigare velle.* Et quod omnium acerbiſſimum eſt; *A profano & ſuperbo hoſte divinum nomen probris & maledictis impunè proſcindi.* Rogare itaque regem, *ut Deum ipſe ſuum deprecetur,* pro exiguis populi Hebræi, qui iam unis Hieroſolymæ urbis mœnibus concludatur, reliquijs: *neque exſecrationes Rabſacis inultas ſinat.*

Vates autem oraculo monitus, regem, eiuſque amicos, bono eſſe animo iubet: neque maledicis Aſſyriorum vocibus, aut minis terreri. *Nihil ab hoſte tàm feroci fore periculi.*

Sennacheribum namque, arcano Dei ſpiritu; & inopinato, hinc, de auxiliaribus Ægyptiorum, & ſociorum Æthiopum, copijs; indè, de ſui, ad obſeſſam urbem, exercitûs internecione, nuntio attonitum, mòx in patriam recurſurum; atque ibi gladio paricidali occaſurum eſſe.

Intereà itaque dum Rabſaces à legatione, ad Aſſyrium, qui captâ Lachi, iam-tum Lobnam oppugnabat, rediſſet. Et rex, de-improviſo, qui copias bipertitas habebat: & (ut tradit Ioſeph.) Peluſij, in Ægypto, oppugnationi erat intentus: Tharacam (Ioſ. Tharſicen, Sever. Tirchac.) Æthiopum regem, Ægyptio ſuppetias venire; & copias, per deſerta, in Aſſyriam ducere, inaudiſſet.

(Hunc Hebr. tradunt muneribus, per Sobnam, regium ſcribam, inductum fuiſſe, ad opem ſuis ferendam.)

Herodot. l. 2. Sanacharibum, Arabum Aſſyriorumque regem, adverſum Vulcani Sacerdotem, Sethonem, (qui idem & rex Ægypti eſſet, & ob mutuum contemtum, à ſuis deſertus) cum copijs in Ægyptum invaſiſſe commemorat: & hàc cauſâ Peluſij obſidionem ſolviſſe.

Dum namque rex Ægyptius, Sethon, conſilij inops, opem ſui Numinis imploráſſet; & benè ſperare iuſſus, obviamque Arabibus ire; caſtra haud procul Peluſio poſuiſſet. unâ nocte tantam murrū agreſtium vim enatam eſſe, ut hoſtium arcus armaque ambederentur: & exarmatus poſtridie exercitus, ſubitâ inde ſe fugâ, nec ſine clade, ſubduxeret.

(Hæc ille, adludens procul dubio, licet obſcuriùs, ad ipſius Hieroſolymæ obſidionem & liberationem: & ad regis Ezechiæ preces; & meram auxilij militaris ſolitudinem; & cladem caſtris Aſſyriorum mòx divinitùs invectam.)

Hoc nuntio, inquam, Sennacheribus (Demetr. apud Clem. 1, Stromat. Senacherim vocat.) ad ſua ab Æthiopibus tuenda converſus, fremens, & clamitans, victori ſibi præmium fructuſque expromtæ victoriæ eripi, bellum, quod animo informatum habebat, in Hieroſolymitas, omittit; & aliò, quò pro re natâ vocabatur, tranſtulit.

Sed antè quàm ad hoſtem propulſandum abiret; litteris iterùm nuntijſque Ezechiam terret, & ſollicitat; & cum ſummâ verborum contumeliâ denūtiat. (Sever. *Se paullo-poſt, rebus domi & peregrè compoſitis, ad exſcidium Iudaæ quam-maturrimè rediturum. Dementem eſſe regem, qui in Deo maiorum ſuorum, fiduciam collocárit: & è manu Aſſyrij regis, cui universa in propinquo regna, cum Dijs ſuis, ceſſerint; ſe ſolum, ope ſui numinis, liberatum iri præſidat.*

Has litteras rex Hebræus & publicè recitavit; & coràm Deo (cuius maieſtas tàm ſuperbis impij regis convicijs, in primis, & quidem graviſſimè, læderetur) non ſine precibus, expandit.

Ab ipſo, qui ſolus omnium in orbe-terra regum rex & dominus eſſet, mundíque totius procreator & rector; *Opem ſe expoſcere. ne tantam hominis nefarij inſolentiam ſinat impunitam.*

Reliquarum quidem gentium Deos victori Aſſyrio ceſſiſſe, & ignominiosè fuiſſe tractatos. quòd non Dij re-vera eſſent; ſed ſimulacra è lapide aut ligno ab hominibus fabricata. Ipſi verò præſtādum eſſe; *ut ſua potentiæ virtutē apud omneis mortaleis, nova vindictæ genere, conteſtatam relinquat.*

His precibus adductus Deus, per Eſaiam regi protinùs ſignificandum curavit; *Impia Aſſyrij regis,* tàm in Hieroſolymitas, quàm in ipſum Deum *convicia: eiuſq; faſtum, & vanam* de viribus, crebriſque gentium victorijs, *iactationem, haud quaquam impunita fore. Et civitatem, Deo dilectam, cum civibus, tàm præſenti periculo,* ob Davidis memoriam, *liberatum iri;* non ſine in-opinatâ hoſtium internecióne.

Cuius quidem à Deo promiſſi hæc futura ſint prodigia. Ipſos nimirum Civeis, Aſſyrio peregrè ad pugnandum digreſſo, & relictis tantùm in vicino præſidijs; laxiùs obſeſſos, hoc anno, qui in præcipiti eſſet; (Tradunt Hebr. Sennacheribum anno XI. Iubilæi, & anno IV. hebdomadæ (ex Eſaiâ) adſcendiſſe, in benedictione Paſchæ, quam vocant. ut ſeminare anno illo non potuerint, &c. itaque de hebdomade unum dumtaxar ſuperfuiſſe annum) fruge caducâ, & in agris, quos hoſtilis exercitus nō modò demeſſuiſſet, ſed conculcáſſet etiam: repertâ, vitam utcumque ſuſtentaturos.

Alteri anno, ſegetem reſtibilem, & ceu quaſdam homotini ſeminis reliquias, (al. Poma, ſive arbo-

teos

...s ...ta... s eumdem in uſum fore.

... dem... anno ... quo ineunte, ab Æthio... ...ione, ad cæptam urbis ſaciæ obſidio... A... nus eſſet rediturus) plenam ſementi & ... u que omnis generis percipiendis, da... ...piam, & libertatem.

...uæ omnia accederet florentiſſimus rerum, ...ſtatus; & ſingulare divini, in conſervan... pr... nandis Hebræi populi reliquijs, ſtudij ...tum.

E...em namque nocte, (quæ regis Aſſyrij ab ...c reditum, & propiorem ad urbis mu...um, conſecuta eſt. Hebr. ex Eſaiâ colli... Sennacheribum eodem die ſtationes x. emē... eſſe: Aiath, Magron, et Machmas.)

... Domini, caſtra Aſſyriorum adortus, ...v. bellatorum, Tribunorum & Principum, ... qui ſub Rabſacis imperio fuerant relicti; ... ex vicinis præſidijs undique recèns ad... ...nt) Millia, cecídit. ſive (Ioſeph.) peſte di... ...iminiſsâ delevit.

...mque ij, qui in comitatu erant regis, dilucu... ad pe...ulandum, locúmve caſtris regijs capien... ,prægreſſi, tàm promiſcuos cadaverum recen... ...ervos, non ſine horrore, proſpexiſſent; rex ...æ cladis nuntio confuſus, & de reliquis copijs ...a, quam-maximis potuit itineribus, in regnū ... & Niniven, regiam, confugit.

... x l v. pòſt die, dum Deo ſuo Neſrocho, in ...pplex de victorijs gratias agit: & in Deum ...hebræorum, Angelom.) tàm ignominioſæ cladis ... auctorem, in-vehit, (Tobiæ primo præ in...na...on rei malè in Iudæâ geſtæ, multos, ex ...e... captivis, occidiſſe, & faculeatibus exuiſſe ...d...tur. atque adeò inſepultos abieciſſe.) A ma...us natu filijs, Adramelecho & Salaſſare, (Ioſ. ...aro) per inſidias obtruncatus, dignum ſe ...m tulit.

...tem, ob paricidium, in exſilium actis; & ...m A...them, uberem Armeniæ regionem, Araxi ... conterminam, ad Tauri radices, confu...us; Minor filius Asar-haddon, (Ioſeph. ...hoddas) regnum avitum, popularium ſtu...peſſivit. vi. Aſſyrior. rex, qui annis x. in Ni...ntùm, regnávit.

...oſthunc, in ſacrâ hiſtoriâ, nullius mentionem ...ſyrij, ſaltim Monarchæ, fieri, plerique ...

...uber. (in Nahum. c. 2.) Metaſthenes, inquit, poſt Sardanapalum; & bipertitam, in Medos & Babylonios, Monarchiam Aſſyriorum, uſque ad finem regni Sennacheribi, Salman-aſſaris Filij, annos numerat x c v i i.

Ab initio autem regni Oziæ, uſque ad xiv. Ezechiæ, quo Sennacheribus adſcēdit in Iudæam (quo etiam tēpore Nahumus Propheta floruit.) lxxxii. annos ſacra hiſtoria recenſet. (4. reg. cap. 15. uſque ad 19.)

(Sed huius Metaſthenis, Pſeudonymi, errores à varijs carpuntur. verus namque rerum Perſicarū ſcriptor, Megaſthenes eſt. Cuius exſtant hiſtoriæ fragmenta, apud Ioſ. ex Beroſo.)

Multis itaque annis, poſt Sardanapalum, imperium Aſſyriorum ſtetiſſe cenſeatur. lxxx. namque ann. ab exceſſu Ezechiæ, hoc eſt, ſub finem regni Ioſiæ, Nechaos, rex Ægypti (quem Necum vocat Herodot.) 4. reg. 23. adſcendit adverſus Aſſyrium. (falsò, ut videtur, Ioſeph. Adverſus Medos & Babylonios, qui Aſſyriorum imperium everterant.)

Nabuchodonozor poſteà cepit Niniven, & tranſtulit imperium ad Chaldæos.

Falſum etiam, Beleſem illum, Babyloniorum ducem, qui cum Arbace Medo, Sardanapalum vicit, eſſe Baladanum, regem Babylonis, qui munera miſerit Ezechiæ.

Et longè graviùs alucinatur Genebr. qui cōtendit Aſſar-haddonem, Sennacheribi F. fuiſſe illum Sardanapalū, Græcis etiam & Latinis memoratū.

Meliùs idem, à clade Sennacheribi, ad initium victoriarum Nabuchodonozoris, ann. putat c v i i. quot reperiuntur à x i v. Ezechiæ, quo clades illa contigit; uſque ad i i i. Ioachimi, qui fuit primus Nabuchodonoſori annus.

Quùm laxâ itaque quiete iàm fruerentur Iudæi, & quidem inulti; ipſi, tum Deum, tanti boni auctorem, frequentibus in Templo hoſtijs & ſacrificijs; tum regem ſuum, vicinis omnibus formidabilem, muneribus honeſtabant.

(Ioſeph. Rex, ità liberatus, vota Deo pro incolumitate perſolvit.)

Hebr. in Chron. tradunt, ex Eſaiâ; ab Ezechiâ, milites Sennacheribi, qui ſe vinctos dediderant, & religionem regnumque Dei ſuâ ſponte amplexi fuerant; liberos eſſe dimiſſos. Atque adeò eos illinc egreſſos, Altare ædificâſſe, ſuper quo holocauſta Deo cœli obtulerint. Et converſis ad Hieroſolymā vultibus, Numen eius adorâſſe, & deprecatos fuiſſe.

3268.	Anno eodem (qui fuit x i v. regni Ezech.) quo primum adſcenderat Sennacheribus; & obſeſſi caducis frugibus veſci fuerant coacti.	682.

...Hebr. volunt, triduo antè ſtragem caſtrorum ...cheribi, quæ in tertium morbi regij diem in...it S...em ſtetiſſe, quemadmodum ſub Patre A..., ante ... ſteterat.)

...cidit rex in morbum gravem & pernicialem, ...a... peteret, ſive ex animi mærore, ſive ex ... hoſtis tàm propinqui, & cladis publicis ſcele...ebræ. Hebr. quod Epinicia rex Deo non ...ſet.)

... verò à Deo iuſſus, eumdem ſtatim com...un, ut ſibi, regno, rebuſque domeſticis (conditis extremæ voluntatis tabulis) conſuleret. Propterea quòd ex eo morbo, qui ope humana ſit incurabilis, eſſet moriturus.

Et quùm ille quidem quem non tàm vitæ periculum angebat; quàm quòd prole, ex quâ Messias, ex veterum oraculorum fide, aliquandò eſſet oriturus; careret) ore ad interiorem lecti ſpondam, atque ità ad ſTemplum, reflexo; remotis quaſi arbitris, Deum non ſine lacrymis deprecatus; & ſuæ hactenus vitæ integritatem, ac conſtantem piumque Numinis cultum, eſſet conteſtatus:

Tum verò huic, mortis nuntio, qui nondum ex atrio egreſſus; ſive dimidium montis Sionis, in quo Civitas ſita; tranſgreſſus eſſet; ut de-ſubito reverteretur & ægro regi renunciaret; à Deo imperatum eſt. - *Preces eius exauditas eſſe, & lacrymas benignè inſpectas. Eumq́, è gravi iſto morbo recreatum, intra triduum, ad ſacram Dei Ædem vota & ſoſtra eſſe perſoluturum.*

Eamque ob cauſſam, XV. præterea annos, vitæ eius adiectum iri. & non ſine germano Principatûs ſui ſucceſſore, atque herede relicto, è vitâ deceſſurum. *Ipſumque*, cum Civitate, *præſenti periculo, & è manu Aſſyrij*, pro Dei pietate, & grata Davidis memoriâ, *mox liberandum.*

Et huius præſignificationis veritas, ſigno, uti rex (non incredulus, ſed amplificandæ divini nominis gloriæ cupidus) peteiat; extemplo a Vate comprobata eſt.

Quum nanque in horologio ſciaterico, quo horarum interſtitia è Solis umbrâ dignoſci ſolent; quodq́ue in editiſſimâ Turris regiæ parte, Achazus olim collocandum curarat; gnomon, pro tempore, iam X. lineam, ſive horam, umbræ proiectu deſignaret; umbra, X. retrorsùm gradibus, unà cum Sole, per Auſtrinam plagam, revoluta eſt. dieſque ille, XX. amplius horis (al. X.) quàm ſolet, fuit productior.

(Genebr. ait Herod. l. 2. meminiſſe huius Phænomeni. Neſcio an hiſce ex verbis. „ *Intrà hoc tempus* (undecies mille, CCCXL. annos (ſi credere fas, Ægyptijs) *quater ſolem, præter conſuetudinem, fuiſſe ortum. bis quidem illinc exortum, ubi nunc occidit. bis autem, undè nunc oritur.* (Vid. & Eccleſiaſt. c. 48.)

Rex Ezechias artium Mathematicarum, quæ tunc apud Chaldæos vigebant, ſtudioſus fuiſſe traditur. Atque hinc, fortaſſe-an, ſignum de Solis retroceſſione, ipſius ingenio accommodatum.

Rex deinde, ſimul-atque emplaſtrum è caricis, ſive ficubus paſſis, ad hulcus, mali fontem, à Vate admotum eſt; convaluit. Et in laudes Dei, egregio carmine (quod Eſaias, uti cætera, memoriæ prodidit; & Eccleſia etiam-num frequentat) haud ingratus, erupit; & ſoſtra, cum epinicijs, Deo perſolvit.

(Hebr. per, τὸ ἕλκος, morbum regium intelligi volunt. Cui dulcia omnia, ſive admota, ſive ſumta, adverſentur. atque ità regis ſanitatem, non naturæ, ſed prodigio fuiſſe adſcribendam.

Alij, Apoſtema, internum, ex arte, Carn... ſis, ſ...nes corporis in... r ad cutem p... ciq́ue naturaliter poſſit.)

Intereà nihilo minus, rex non ſatis ergà Deum tam beneficum gratus, modò ineptâ rerum ... ter geſtarum recordatione, ſuprà ſe extolli ... iratum proptereà Deum ſibi ſuiſque ſubiectis ... pertus; animo ad humilitatem conformato ... omnes demitti, viſus eſt.

Et quùm in laxiſſima regni ab hoſtibus quiete, pacéque ſingulari Dei liberalitate, omni rerum ... tioſarum copiâ regificè abundaret: & opida munita impunè extrueret. eaq́ue omnifario armorum genere inſtrueret & firmaret. Cuncta denique ... ad voluntatem fluerent:

BERODACHVS (al. Merodachus) Baladam F. rex Babyloniorum (al. & Chaldæorum) Legatos ad eum, cum litteris, & regalis opulentiæ donis, tranſmiſit; qui & ei de valetudine congratularentur. & de nupero commutati atque inſoliti in Sole curſûs portento, curioſius percunctarentur. (Aſtronomi fortè (cuimodi ſapientum Chaldæa ferax) regem ſuum ad hanc curam impuliſſe cenſeantur) & ad amicam ſecum ſocietatem, invitarent.

Ezechias verò, tàm honorificâ magni regis legatione, ſuprà modum exhilaratus, ſibiq́ue ineptè gaudens; non modò portentum, quod in Sole contigerat; cauſſamq́ue eius, Babylonijs expoſuit. ſed omnia etiam, quæ eximia in regiæ ſuæ (& forte-an etiam Templi) theſauris cimelia habebat, comiter & prolixè oſtentavit, & explicavit.

Super quâ re aditus ab Eſaiâ Vate, & increpitus, quùm ea, quæ cum Legatis egerat va... etiam commemoraret; & de facto arrogantiæ pleno Deoq́ue ingrato, gloriaretur:

Et ille viciſſim ei prædiceret; propterea quòd hoc ipſum feciſſet, fore; ut aliquandò ea omnia, quæ domi haberet; quæq́ue maiores eius ... iam annis comparaſſent, & in ærarium re...didiſſent; Babylonem à victoribus aſportarentur:

Eiuſq́ue poſteri, filij & Nepotes, per vim è patriâ abrepti, ſervilibus Eunuchorum miniſterijs, in externo regis Babylonij Palatio ma...ciparentur. Nihil aliud reſpondit, quàm Æquam honeſtamq́, Dei eſſe orationem: & præclarè ſecum agi putare; ſi dum viveret, ſuus ... paci, in tranquillo regni ſtatu; & veritati ... prole promiſſâ, ſit locus.

3279. Anno regni eius XXV. Merodachus ille, occupat Aſiam, & Niniven. regnatq́ue ibi XL. ann. poſt Aſſar-haddonem; novamque inchoat Monarchiam. 671.
Anno antegreſſo, Tullus Hoſtilius, III. Romanor. rex, Numæ ſucceſſerat, regnavitque XXXII. ann.

3283. EZECHIAS verò, annis LIV. ætatis, & regni ſui XXIX. exactis, è vitâ exceſſit. 667.

Eximio Tumuli, ſuprà cæteros Davidicæ ſtirpis reges, eminentis, honore; & publicâ exſequiarum celebritate, totiuſq́ue regni luctu, honoratus.

Eiuſque res piè, & Deo ſemper propitio f... citer geſtas, & ſumtuoſi operis aquæductus ... SAIAS, partim Vaticinijs ſuis, partim pecu... de Iudæo-

[illegible] tarum regibus, commenta- [illegible] plexus eſt.

[illegible] Paralip. 4. Simeonidæ, re- [illegible] fort. Aſſyrior. novas quæ- [illegible] t partim, cæſis Nomadibus, in [illegible] fer. Madianitidem) partim in mon- [illegible] Idumæam: partim in Amaleci- [illegible] onem, migraſſe.

[illegible] pij huius regis (Scalig. lib. 5. de Em. [illegible] it neceſſariò in annum Sabbaticum. [illegible] ius XV. fuit Sabbaticus. Quod [illegible]

[illegible] XIV. Senacherib minitatus eſt rui- [illegible], & internecionem Hieroſolymi- [illegible] metu conſternatos, [illegible] rege, Pro- [illegible] uens, hæc dicit:

[illegible] *proventum frugum vetuſtum percipite.* [illegible] *nno, ijs, quæ ſponte naſcentur, veſcimi-* [illegible] *anno; ſerite, metite, & eorum proventu* [illegible] mos ſermo, Hebræi elegantiam con- [illegible] t. Græcè planiùs. τῆτις τῆς σποϱό- [illegible] των φάγεσθε. εἰς νέωτα τῶν αὐτομάτων καὶ [illegible] τρίτῳ ἔτει σπείρατε, καὶ ἀμήσατε: ἀμπελῶ- [illegible] τε, καὶ τῶν καρπῶν αὐτῶν φάγεσθε.

Sixiv. anno, quo Senacherib imminebat excidio Hieroſolymorum; iubentur Hebræi fructus ſuos colligere; ſeverant ergo, & agros ac vineta coluerant.

Rurſus; ſi ſine ſatione & agricolatione, præcipiuntur, illis, quæ ſponte nata eſſent, veſci: ut ſunt fructus arborum, (αἱ ὀπῶραι καὶ τὰ ἀκρόδρυα) manifeſtò fuit annus Sabbaticus, qui erat XV. regni Ezekiæ.

Quare collatis intervallis antecedentibus, à fundamentis Templi, & ſubſequentibus à capto Sedekiâ; Annus primus Ezekiæ incurrit in periodi Iulianæ ann. 3984. Ab autumno, undè incipit annus Sabbaticus; & pertinet atque continuatur ad ſequentem 3985. Is autem eſt periodi Iudaicæ, 3031.

Collige nunc annos Regum Iudæ, à fundamentis Templi, ad 1. ann. Ezekiæ; invenies intervallum, 288. ann. qui ab Epochâ fundamentorum Templi, continuati, deſinunt in annum Iudaicum, 3031. Qui annus planè Sabbaticus eſt; & ex diviſione, per Septem, conſtat. (Vid. quæ ſup. de Iubilæo.)

MANASSES, IVDÆ REX.

[illegible] 4. | 1 | ——— | 1 | 666.

[illegible] ſes annos iam natus XII. matre Ha- [illegible] ph. Achibâ; Hieroſolyminide: Patri [illegible] ab eo degenerans, in omne impie- [illegible] præceps dedit.

[illegible] entium ipſarum, quas olim Deus in- [illegible] ditùs deleverat, exſecranda propudia, [illegible] lius, ſuperaret.

[illegible] uæ Pater diſſipárat, inſtauravit. A- [illegible] hazum, aris Baali reſtitutis; & Lu- [illegible] militiæ (Solis, Lunæ, & Siderum) [illegible] pius Templi, per Idola, profana- [illegible] s.

[illegible] vis modo Deum iritaret; filios ſuos [illegible] in Valle Ben-ennomiâ. (Gen- [illegible] integrè, Ge-ben-hennom) Quæ [illegible], Hieroſolymæ, ad Ortum, vicina; [illegible] aquis [illegible] Siloæ fontibus) irrigua. [illegible] quodam Iebuſæo, cuius filius [illegible] erat & inſtruxerat, ſic fortè [illegible] ph.

[illegible] cultores Molochi, ignibus ſoliti libe- [illegible] holocauſta quædam, adolere.

[illegible], ne [illegible] plùs proles ſuas per ignem [illegible] ſa [illegible] caret; Deus quidem, aggeſtis oc- [illegible] e magna [illegible] tudine cadaveribus, lo- [illegible] avit [illegible] Ierem. 7.)

[illegible] pius rex, mortuorum homi- [illegible] & iumentorum excrementis, & [illegible] e vi [illegible] na Hieroſolymorum urbe [illegible] fferat; ſpurcum reddidit, atque [illegible] m.

[illegible] que ibidem locus, vel certè idem; [illegible] pu [illegible] rum carnificinâ nobilis. [illegible] quo inf. in Iſaia.

Idem prætereà Manaſſes, vanâ ſomniorum obſervatione, augurijs & maleficis artibus: domeſtica quoque Magorum, veneficorum & Pythonicorum conſuetudine, ſe totum infamavit.

Neque tot privatim propudijs; neque iuſtâ Dei iu ſe exacerbatione contentus; ipſum quoque populum, offendiculo atque exemplo ſuo præiens, ad ea perpetranda, quibus gentes ipſas Amorrhæorum, &c. In quorum vacuas ſedes ipſi olim à Deo fuerant introducti, longè exſuperarent; incitavit.

Neque ſolum Vatibus, ab ipſo Deo ſubinde miſſis, qui vaſtitatem & vincula, extremaque omnia, tàm ipſi regi, quàm populo comminarentur, fidem non tribuit; ſed in iuſtos etiam, ex Hebræis, homines quoſque, aſſiduis cædibus ità graſſatus eſt; ut nec à Prophetis, Dei miniſtris, manus abſtineret: & largiſſimo innocentium virorum ſanguine Hieroſolymorum compita redundarent.

Et, inter cæteros, Eſaiam Prophetam, eadem increpantem, & exitium divinique Numinis iram, denuntiantem, (Epiph. teſte) ligneâ ſerrâ diſſecandum imperárit.

Hunc Vatem, regio ortum ſanguine, Amaziæ regis è fratre Nepotem; atque adeò ipſius Manaſſis ſocerum fuiſſe, Hebr. commemorant: & ſubter Quercum Rogelis, haud procul ab urbe, ſepultum.

Qui certè de noſtræ religionis myſterijs, de Christo, eiuſque vitâ & morte, tàm planè dixit; ut non ea futura prædixiſſe, ſed quaſi præſentia narraſſe: Et non tàm Vatis, quàm Euangeliſtæ, munere defungi, viſus ſit.

HABACVCVS PROPHETA.

HOc itidem rege, Habacucus (quem Epiphan. tradit ex agro fuiſſe Bexzocherremio, Tribûs Simeoniæ) vaticinia ſua effatus eſt. Eodem pænè tempore, quo Nahumus, de quo ſup.

Neque enim poſt exſcidium Hieroſolymæ, per Nabuchodonoſorem; ſive poſt II. Tribuum ἄλωσιν, & in Babylona migrationem, (uti BB. Hieron. & Epiph. alijque velle videntur) vaticinatus ea dici potuit, aut debuit.

His namque verbis; *Ecce ego ſuſcitabo Chaldæos,* &c. prædicit futuram Nabuchodonoſoris & Chaldæorum potentiam, quâ Aſſyrios, omnium tum potentiſsimos, aliaſque nationes; & Iudæos denique, erant debellaturi. *Suſcitari* namque *dicuntur Chaldæi, quùm ad aliena regna ſibi ſubiuganda à Deo inſtigantur.*

At eâ tempeſtate florebat toto orbe Chaldæorum imperium, & nulla propè gens ijs non aut ſocia erat, aut parebat. Et Vates certè de rebus iampridem peractis, quaſi de futuris, vaticinari ineptè iudicaretur.

Itaque hic longè alius eſt ab illo Habacuco, qui prandium Danieli, in Lacum coniecto, adtuliſſe traditur, ſub Cyro, iam Babyloniorum potente. Alioqui LXXX. ſuprà C. ætatis annû, idem exceſsiſſet: quod intervallum eſt inter Ezechiæ & Cyri regna.

Vaticinatur autem ſuo libro, adverſus imperium Chaldæorum; idque II. Tribuum ſolatio datum.

Non quod iam captæ eſſent. verùm ut poſtquàm ſub iugum ſervile Babyloniorum recidiſſent; tum id ſolatio ſibi ducerent; conſpicantes ſibi accidiſſe, quod per Vatem Deus prædixerat. & bono in poſterum animo eſſent, cum pari ſpe futuri etiā Chaldæorum exſcidij; (quod idem Vates hic præſignificat) & ſuę ex eodem iugo libertatis, per Cyrū.

Multa præthereà de CHRISTI Servatoris adventu, de proborum liberatione, & malorum condemnatione, prænuntiat.

Quùm autem rex MANASSES cum C[illegible] eoſdem impij cultus & ſacrileg[illegible] mores p[illegible], Deus illis hoſtem immiſit. E[illegible] qui Pa[illegible] pietate erga ſe ſpectatum, ab Aſſyrij rege [illegible] conſervârat; filium, à ſe averſum, in reg[illegible] B[illegible] bij. paterni amici, & recèns Aſſyrio regno [illegible] poteſtatem, arbitriumque protecit.

Hæc prima eſt Iudæ in Babylonem tranſmigratio.

Iſtum autem regem, quem S. hiſtoria A[illegible] rum dicit; Ioſeph. nominat Chaldæorum [illegible] loniorum. Et [illegible] Manaſſes Babylonem, non N[illegible] ven, abductus eſſe proditur.

Vnde colligunt quidam proximis annis [illegible] Aſſyrior. quod erat in Ninive, ad Tigrim, [illegible] tum; à Babylonijs & Chaldæis fuiſſe deletum [illegible] perijque ſedem, & Babylonem & Euphraten fuiſſe tranſlatam.

Quod & Ioſeph. indicat, qui ſcribit; per [illegible] (fort. Babylonij) auxiliareis) Aſſyriorum [illegible] nium per idem tempus diſſolutum.

Rex verò, qui Niniven delevit; fuit [illegible] Baladan, Babyloniæ rex. de quo ſup. q[illegible] & Glycâ teſtibus) Aſſar-haddonem, poſt X. [illegible] annum oppreſſerat, regnoque exuerat.

Idem itaque miſſo, cum Principibus, in Iu[illegible] exercitu, & totam regionem late p[illegible] (Ioſeph.) & Manaſſem, dolo interceptum [illegible] tenis vinctum, in Babylonem ad ſe p[illegible] curavit. Quod quidem XXII. regni eius an[illegible] cidiſſe tradunt Hebræi;

Et ſimul ab iſdem Babylonijs Id[illegible] ablatū, ex illa prædictione; *poſuerunt ſibi* [illegible] *ſculptile,* &c. *uſq; ad diē captivitatis ſuæ.* [illegible]

Circa id tempus, Demaratus Co[illegible] giens Cypſeli, qui Corinthi tunc regnabat [illegible] nidem, in Italiam traiecit; & Tarquinijs [illegible] urbe, conſedit. (Vide Tract. de regib. Romm.)

IVDITHA, HOLOPHERNES.

3306. Hoc autem Interregno, vel paullo anteriùs, quæ Hiſtoria IVDITHÆ prodidit, (c. I. *Ann. I. regni ſui Nabuchodonoſor,* &c.) eveniſſe; omnium maxime probabile eſt. 644.

(Sulpit. ad Ochi, qui Artaxerxi II. ſucceſſit. Riber. ad XERXIS, Darij Hyſtaſpidæ Filij:

Alij, ad Cambyſis, Cyri Filij. Genebrard. partim ad Artaxerxis, III. in compendio) partim ad Nabuchodonoſoris eius, qui Hieroſolymam evertit (lib. 2. Chronol.) tempora; retrulerunt.)

Iſti autem tempori, quod hic notamus, omnia pænè ijs, quæ illic narrantur, conſentanea videntur. Pontificatus ſcilicet Eliachimi, (al. Ioachimi.) Et pax diuturna, quæ MANASSIS è Babyloniâ reditum conſecuta eſt. Et ſub eodem rege, filioque eius, & Nepote; hoc eſt; ad ipſa pænè Babylonicæ captivitatis initia, perdutavit.

Atque ad hanc opinionem ma[illegible] ſtabi[illegible] non parùm poſtea adiumenti adtule[illegible] regis reditus, rebus cum Babylonio proſperè [illegible] poſitis. Et forte-an adiectis ad ipſius dit[illegible] quot Man[illegible] cæ Tribus [illegible] inter q[illegible] LIA, (urbs Galilææ, haud procul à Tibe[illegible] Tribu Zabuloniâ. Ioſeph. Et alij, ex Betul[illegible] liam ſtatuunt in Tribu Simeoniâ [illegible] idque hiſt[illegible] convenientius.)

Hûc item facit, de Rege Iudæ, ſilentiu[illegible] abſente & peregrè abducto.

Deinde, eâ tempeſtate DEIOCE[illegible] M[illegible] imperabat, qui (teſte Herodoto) Ecba[illegible] [illegible]

[illegible] ARTAXA nominari cenſe- [illegible]

[illegible] Ab A[illegible] ſive Arbaxe, primo illo [illegible] Sardanapalo triumphavit, ARPHA- [illegible]ne regum nomen, deducit.)

[illegible]em Arphaxadum Medum, NABV- [illegible]SOR, rex Aſſyriorum, tum in Nini- [illegible], anno regni ſui XII. (fortè ab exgu- [illegible]em Ninive) debellavit. Is ipſe, MERO- [illegible]DAN; ut ratò tum regum cogno- [illegible] BVCHODONOSOR dictus.

[illegible] potentiam animi, & parcis in cru- [illegible]xcendâ [illegible] natus, quicumque ille rex [illegible], ab Hebræis ità appellatus.)

[illegible] itaque eum quem dixi, Nabuchodo- [illegible], HOLOPHERNES, dux militiæ [illegible] XX. peditum, & XII. (al. XXII.) [illegible] b. inſtructus, Ciliciam, Meſopota- [illegible] A[illegible]m, bello vaſtaſſet: multas urbeis aut [illegible] metu ad deditionem compuliſſet: & ad Damaſcum copijs, Iudæos ingenti ter- [illegible]ret.

[illegible] ad [illegible]ſtendum impares, & à præſi- [illegible] inpirati; ad Templum frequentes [illegible] ibique communi gemitu, permiſto- [illegible] divinum auxilium implorant. *Regno* [illegible] *& reliquijs populi*, ſervitio Babylonico [illegible] ex eorum ipſe captivus etiamnum inge- [illegible] parceret.

[illegible] vero [illegible] Moabitis & Ammonitis in de- [illegible] acceptis; atque adverſus Iudæos, ſuprà [illegible] odium, in belli ſocietatem, ad- [illegible] ex eorum Principibus inquireret; *[illegible] viribus freti Hebræi, ſibi deditionem, non properarent!* ACHIOR (Sulpit. [illegible]mp[illegible] ita ſibi palàm ediſſerit.

[illegible] Dei veri cultores, pio ab atavis [illegible] inſtitutos, olim quidem in Ægypto [illegible] pependiſſe ſervitium: Dei autem ope [illegible] fundo, Mare Erythræum [illegible] emenſos evaſiſſe.

[illegible], omnibus terræ Chananææ genti- [illegible] debellatis; delibatas, & maio- [illegible] promiſſas, terras, quaſi quo- [illegible] iure recuperâſſe, & manu inte- [illegible] d[illegible]e.

[illegible] rerum ſtatu floruiſſe, aut conci- [illegible] nullis emerſiſſe. *Et pro [illegible]tum aut placatum Deum, quâdam [illegible] expertos: & propitio numi- [illegible]s.*

[illegible] nullius in præſentia culpæ ſint ob- [illegible] modo ſuperari poſſe. ſin aliter ſe [illegible] acile vincendos.

[illegible] HOLOPHERNES, multis ferox vi- [illegible]que ſibi invictum aut difficile ratus; [illegible]OSOREM, Deum terræ ſub- [illegible], atque [illegible] placabili ira exarde- [illegible] *e peccato potiſſimùm Iudæorum, pén- [illegible] putat*. Achiorem in He- [illegible] (in [illegible]ſellam urbem) propelli [illegible] ut [illegible] ſdem brevi ſimul periret, quos [illegible] poſſe adfirmaverat.

[illegible], quibus id negotij datum; quòd à fun- ditoribus ex urbe egreſſis, propiùs accedere ve- tarentur; Achiorem ad arborem reſtibus vin- ctum, in montis latere; indque urbis conſpectu, reliquérunt.

Quod ubi ab incolis animadverſum; vinculis exemtum in collem perducunt. Iiſque cauſſam rei ſuſcitantibus rem geſtam ipſe exponit: & receptus, parem eum cæteris belli exitum op- periri conſtituit. (Is poſt victoriam, circum- ciſus, & Iudæis ex religione adcenſus eſſe trá- ditur.)

HOLOPHERNES autem, compertâ loci dif- ficultate, quòd aditu præcelſa non poſſent: Et qui anguſta montium, tramitumque fauceis in- ſidebant: haud facilè pelli. Milites ſuos in apí- cem, per cautium crepidines, evadere iubet: & ſummâ curâ Hebræos aquationibus prohibere. fonteis cuſtodiâ munire, & aquæ ductus inci- dere. quo maturiùs obſidionem eiuſve incom- moda ſentiant.

Cives itaque aquæ pænuriâ victi, ad OZIAM & CHARMIN, civitatis Principes, non ſine querelis, ac pænè convicijs, concurrunt, pro- ni omnes ad deditionem. Illi verò opperiendum paulliſper, & Dei auxilium exſpectandum re- ſpondent: & quincto demum die deditioni tem- pus conſtituunt.

Quod ubi IVDITHA, Meraris F. ex Tribu Rubenide (quæ viro Manaſſe aliquot iam annis vidua, prædives opibus, inſignis ſpecie; ſed moribus, pietate, vitæque auſteritate, quàm vul- tûs venuſtate, illuſtrior; in eâ tum urbe ſedem habebat) intellexiſſet: & acriter factum Oziæ, qui divinæ commiſerationi, pro ſuo arbitratu, quaſi diem præſcripſerat, coram Senatoribus, in- crepâſſet.

Ipſaque viciſſim, ut tàm artis ſuorum patriæ- que rebus ſuccurreret, & apud Deum intercede- ret; publicè rogata, audendum aliquid certo etiam ſibi exitio; & viriliter, pro communi ſalute, ten- tandum, conſtituiſſet:

Poſt preces ad Deum demiſsè effuſas, omni mundo muliebri comta; & ornamentis, ad ve- nuſtatem, quam Deus auxerat, expolita; comi- te ancillarum unâ, ex urbe, in caſtra hoſtium in- greditur.

Et à ſpeculatoribus, in quos, de-induſtriâ, in- ciderat; ad Holophernem in tabernaculum de- ducta, perditas res ſuorum commemorat. Eam- que ob cauſſam, transfugio, vitæ ſe ſuæ conſu- lere voluiſſe.

Deinde, quum illa in fidem accepta, à Duce li- beram, extrà caſtra, ultrò citroque, noctu & an- tè lucem, commeandi facultatem (precandi cauſ- ſa) impetraſſet: & iſtiuſmodi, per triduum, e- grediendi liberiùs conſuetudine, Barbaris conſtan- tiæ fidem feciſſet:

Holophernes, per ſpeciem cœnæ, nactum ſe putans explendæ in deditiiâ (quæ eum illecebrosâ formæ & ſermonis elegantiâ ca- pium permoverat) libidinis occaſionem; BA- GOÆ (al. Vagao) Eunucho negotium dedit, ut eam volentem, in tentorium, ad ſe perdu- cat.

Ille, quùm initio convivij multo ſe vino obruiſſet & priùs quàm mulierem de ſtupro compellaret, gravi ſomno captus eſſet. ſola, foribus occluſis, & arbitris remotis, IVDITHA in cubiculo relicta, inſidiarum cædiſque tempus, non ſine pijs ad Deum votis precibuſque, aucupatur. Et barbarum, alto iã ſopore oppreſſum, ſuâ ipſius ſicâ, capite truncat: illudque pediſequæ in perâ recondendum geſtandumque tradit.

Quòque, pro more, è caſtris ea ad preces egredi crederetur: incolumis ad ſuos in urbem regreſſa eſt.

Poſtero die Bethulini quidem, ut illa ſuaſerat, caput Perſæ ducis ex edito muro ſuſpenſum oſtentantes, eruptione factâ, ad caſtra hoſtium conferti pergunt:

Barbari verò, qui ſignum pugnæ, ad tabernaculum Principis frequentes, expoſcebant; ubi truncum capite eius cadaver iacére nuntiatum eſt; fœdâ formidine in fugam verſi, terga hoſtibus præbuérunt.

Hebræi viciſſim, undique è vicino collecti, fugientem trepidè hoſtem perſecuti ſunt: & permultis paſſim cæſis, prædâ & caſtris potiti.

IVDITHA, ſummis omnium laudibus celebrata, non pudicè tantùm, ſed glorioſè etiam, CV. annos vixiſſe: & mortua, publico totius gentis luctu honorata fuiſſe traditur. Liber eius, ab Eliachimo, magno-tum Sacerdote, ſcriptus putatur.

Leſmor. ſic colligit. Anno O. C. 3307. occiſus eſt Olophernes: qui fuit annus ætatis Iudithæ 58. Vixit illa, poſt victoriam 47. annis, ultrà VII. Ioſiæ annum. Pax illa, ab obitu Iudithæ, annis 20. durat, ad captivitatem uſque. Atque ita annus ab O. C. 3374. primus eſt Babylonicæ captivitatis.

Rex autem MANASSES, malo coactus, & in carceris externi anguſtijs, à ſenſibus ad mentem revolutus, ſuiſque quaſi ærumnis expergefactus; errorem culpamque ſuam agnovit. Et animo ad Deũ cum precibus converſo, veterum flagitiorum pænituit, veniamque expopoſcit.

Hebr. tradunt, anno XXXIII. antè obitum ſuum egiſſe pœnitentiam, ut vix captivitatis annus venerit. Sed obſtat hiſtoria Iudithæ, quæ pluſculum intervalli requirit.

Neque Deus ſupplicem regem averſatus eſt, ſed ut hoſtis ipſe, humanitatis memor, captivum in patriam, priſtinumque Principatum, reſtitueret, effecit.

(Exſtat precatio Manaſſæ, ſeparatim edita, cuius mentio 2. Paralip. 33. Vbi & HOSAI, qui al. Oſias, res eius geſtas litteris prodidiſſe ſcribitur.)

Ille autem hocce ſuæ liberationis beneficium, DEO, uti rerum omnium Creatori & rectori, acceptum retulit: & vanum alienorum Deorum cultum penitùs abolevit.

Simulacro, quod anteà in ipſo Templi adyto collocárat; & aris, quas in Monte Moriâ, & in compitis urbis Hieroſolymæ, erexerat, diſſipatis & ſordibus ſacrilegiorum, extrà muros, nec ſine exſecratione, proiectis. hoc eſt, ut ait. Ioſeph. Vrbem luſtravit: & Templum, quod profanárat, iterùm conſecravit. Et ſuper Altari, quod ibi recèns ædificandum curárat; munera pro reciperata libertate, obtulit.

Populo denique, quem ſuo exemplo, ad perverſæ ſuperſtitionis ſtudia, ab avitis ſacrorum ritibus abduxerat; auctor viciſſim fuit, ut toto ſe pectore ad Deum maiorum ſuorum, ſinceriùs colendum, traduceret.

Atque ità religione in veterem ſtatum reſtitutâ (præter, quod populus ab Excelſis, in quibus Deo ſoli immolabatur, avocari nequedum poſſet) ad muniendæ urbis curam, ſe convertit.

Eamque muro editiſſimo, ab Occidentali porta Fontis, ſive Vallis; ad Aquilonarem uſque Piſcium portam, & ad Turrim Ophelam, circumdedit. Et limitanea Iudææ opida, copijs militaribus, ducibuſque peritis, non ſine commeatu, munivit.

3317. (Anno regni eius XXXIII. Ancus Marcius, IV. Romanor. rex, Numæ regis ex filiâ Nepos, ann. XXIV. 633.
Triennio poſt, Ben-merodacus, II. à Monarchiâ, Aſſyriæ, Babyloniæ, & Chaldæorum rex, annis XXI.)

MANASSES autem, quùm nihil, præter ea, quæ commemoravimus, magno rege, tàmque diuturno regno, dignum, aut memorabilé, per LV. annos, geſſiſſet; & LVII. universè vixiſſet; deceſsit. Et ſepultus eſt, in hortis domeſticis. (Al. in horto Ozæ uti. Maiorum & piorum Iudæ regum, tumulis etiam-dum indignus.

GYGES (teſte Euſeb.) in eadem tempora incidiſſe putatur. Is intimus Candauli, Lydorum regi ex Heraclidis ultimo, aſſecla fuiſſe dicitur. ab eoque coactus, ut nudæ reginæ ſpeciem clàm con[illegible]retur. Re deinde patefacta, reginæ iuſſu regem obtruncáſſe; & ipſe regnum invaſiſſe. *Tantò, regi ſtetit, proſtitutus uxoris pudor.*

AMON, IVDÆ REX.

3339. 6[illegible]1.

AMON F. XXII. an. natus, matre Meſſamelethâ, filiâ Haruſi, de Ietebâ (Ioſ. Matre Emalſemâ, oriûdâ ex Iabate opido. Heb. Meſullemeth, filia Charus de Iotbâ. quæ fort. Iotape, vel Iotapata Galilææ.)

Iuvenilia Patris ſui facinora, & impietatem e[illegible] latus; & Domini Dei planè negligens; om[illegible] I[illegible] lorũ cultui, (quem Pater antè quam malo edo[illegible] ſuo reſipuiſſet; excogitárat) ſe proſtituit. ve[illegible]

Cut[illegible]

... flagitior: qui 'uum, ... idola ... cum ſaltim re- ... ex Iſraelitis in- ... itque hinc morte inhoneſ- ... quique in ... icitate, multatus ... & ... altero; ſuorum ... tione & ... ijs domi inter- fectus. - Hebr. ijdem, teſte Beda, illi attribuunt XI. aut XII. Principatus annos.

Et quamvis populus in regiæ cædis auctores animadverterit; illum tamen non maiorum regum, Dei olim reverentium, tumulis; ſed paterno & domeſtico ſepulcro, in horto eiuſdem Ozæ, intulit.

... | Hoc II. regni Amonis anno, L. TARQUINIUS PRISCUS, V. Romanor. rex, regn. XXXIIX. ann. | 610.

... ONOSOR primus Babylon. & Aſſ. ... XX... ... Nabonaſſarus II. ſive Nabopol- ... ex Beroſo apud Ioſeph. ... vel XXIIX. ſaltim expletos..

Ab alijs refertur in VI. Ioſiæ annum, (qui Leſmor. eſt annus O. C. MMMCCCXLVI.)

Sub idem tempus, Artines, al. Phraortes, VII. Medorum rex, ann. XXI.

...41. | ——— | 609.

IOSIAS, IVDÆ REX.

I... F. Amonis, ex matre Ididâ, filiâ Ha- ... de Beſecatha (Hebr. Bozcath. - Ioſeph. ... Boſcethâ) puero licet, octuenni, ... populi procerumque ſuffragijs, re- ... eſt. quòd & optimâ indole præ- ... & ad virtutem pietatemque natus eſſe vi- ...

... que idem à DEO, per Prophetam IA- DUM, iampridem erat promiſſus; (3. Reg. 13.) & ad expiandas ſacrilegæ idololatriæ, in Iudæâ, & Iſraele, labes, datus,

VIII. regni ſui anno, licet impubes, certa eximiæ in Deum pietatis indicia prodidit; & in Davidis, progenitoris ſui veſtigia conſtanter inſtitit, Patris & avi flagitia deteſtatus.

... | Anno XII. (2. Paral. c. 4.) poſtquam regnare cœperat. (Ioſeph. vult eum annnm XII. ætatis, fuiſſe.) | 597.

... uris avitæ ſuperſtitionis ſordibus, & re- ... nimirum, Lucis, & Deorum ſimu- ... omn ..., urbemque Hieroſoly- ... paſſim, expurgavit.

... que ſe popularibus, ad ea perpetran- ... ; ut aras Baali, & ſuper-impoſitas ijs ... olirentur. Lucos, & ſculptilia Deo- ... rum ſimulacra, ſuccenderent, ant ... ent. Et tumulos eorum, qui illis olim ... talibus fr. gmentis, ignominiæ vicem, ... rent. Oſſa denique impurorum Sacerdo- ... ſuis altaribus, flammis conſumerent.

(In his tamen ὑστερολογία eſſe videatur, niſi tertia bis eiuſdem regis manu expurgata fuiſſe dicatur.)

Neque iſtiuſmodi, vehemens certè, inſtaurandæ religionis & priſtini cultûs, voluntas, regem, intrà provinciarum, ſibi parentium & obnoxiarum, limites continuit, quin & in urbibus cæterarum Tribuum, regno ſuo propinquis, in Manaſſitide, Ephraimitide, & Simeonide, ad Nephthalitas uſque, paria perverſæ impietatis veſtigia paſſim deleret. Et quaſi triumpho de Iſraelitis, ità luſtratis, acto, Hieroſolymam reverteretur.

SOPHONIAS PROPHETA.

S... tempus SOPHONIAS, Chuſi F. ex ... ia, vaticinari cœpit: quo & Hie- ... a Prophetria.

... ebr. & Prophetam, & Prophetarum ... tem, pro- & ab- nepotem, fuiſſe ... SI, nimirum, & GODOLIÆ, ... EZECHIÆ. quòd eoſdem, qui in ... Sophonia nominantur, Prophetæ ... antur.

... e antè XIIX. regis Ioſiæ an- ... rum eſt. quòd ipſe invehatur in ... ſuperſtitum, idolomaniam. Et ... anno, rex IOSIAS populum cohortatus, ut abiectis erroribus, Deum maiorum ſuorum colerent ac ſequerentur; haud diſſiculter obtinuerit. atque adeò populus, in pacto regio acquieſcens, idola omnia diffregerit.

Vates verò, hominum atque animantium internecionem a Domino futuram comminatus; & ſcelera cum omnium, tum maximè Principum Iudicumque commemorato, quibus Dei furorem provocarint; mox univerſos, ad præcipiendum animis Dei metum, vitæque in melius mutandæ ſanitatem cohortatur. Quibus horrons plena impendeat captivitas; quam

quam nemo, niſi quem veterum noxarum pæniteat, effugere poſſit.

Déinde multarum nationum, quæ infeſtis in Iudæos, adflictos, odijs uſque exarſerant; & Hieroſolymorum ruinæ, publiciſque calamitatibus, inſultárant: Palæſtinorum, Moabitarum, Ammonitarum, Æthiopum, Aſſyriorum; ipſiuſque adeò Ninives, excidia cladeſque prædicit.

Poſtremò de CHRISTI Servatoris Adventu & Reſurrectione: de Eccleſiæ felicitate; de Gentium vocatione: de duplici Iudæorum, & CHRISTI ipſius, ætate; & futurâ illorum, præcipuis Mundi ſæculis, converſione, diſſerit.

HIEREMIAS PROPHETA.

HIEREMIAS autem, Helchiâ Patre, ſacerdote Anatothitâ, natus, ex Tribu Beniamitide; in ipſis uteri materni receſſibus, Deo gratus; &, ut quibuſdam placet, ſanctus: & ad eximium vaticinandi munus delectus. A XIII. regis IOSIÆ anno, (al. XI.) uſque ad XI. Sedechiæ filij, (qui duobus fratribus; & ex altero, Nepoti, in regnum poſteà ſucceſſit) hoc eſt; Ad eum annum, quo in Babylonem ille, captâ Hieroſolymorum urbe, cum reliquijs regni Iudaici, abductus eſt, (quod futurum Vates, Dei iuſſu, conſtanter ſæpiuſque prædixerat) per annos, plus minus, XL. cum dimidio, ab ipsâ propè pueritiâ, vaticinatus eſt.

Ab hoc itaque XIII. Ioſiæ anno, quo vaticinia ſua auſpicatum diximus Hieremiam, quidam inchoant celebrem illam Servitutem LXX. Annor.

Alij; ut Ribera, à IV. an. Ioachimi. - Alij ab Iechonia. - Alij verò à Sedechiâ, & Templo deſolato.

Hinc illa, in temporibus deinceps putandis, opinionum apud Chronogr. varietas.

Quùm revera anni Deſolationis, ab Vrbe & Templo funditùs everſis; ab Annis Captivitatis, (quæ cæperu IV. ann. regis Ioachimi, & primo Nabuchodonoſoris) ſint inter ſe diſtincti. Quod quidem ex Hieremiâ & Zachariâ, vatibus, (capp. illius, XXV. & huius, I.) inter ſe conciliatis, poſteriùs patebit.

(Hoc XIV. Ioſiæ anno, PHRAORTES Medus, ad Ninivem, cum exercitu, interijt. Euſeb.)

3359. | Anno verò XIIX. Luſtratione Terræ, & Templi iam peractâ, | 591.

IOSIAS de ſartis-tectis Templi (quod priorum aliquot regum malignitate, an incuriâ, rimis & ruinis fuerat deformatum) inſtaurandis, ſolicitus; ad Helciam Pontificem, (Hunc. Clem. Alex. vocat Hieremiæ Prophetæ Patrem; aitque, lecto Legis libro obijſſe) primarios Palatij miniſtros miſit: qui pecuniam, eâ fini, à Levitis & Templi cuſtodibus, non modo ex Iudæâ, ſed ex reliquijs etiam Iſraelitarum, anteà collectam, & in ſacros theſauros illatam; Templo ſarciendo & reſtituendo, materiæque coemendæ, & artificum operarumque mercedi, fideliter impénderent.

Ibi HELCHIAS, ſummus ſacrorum Antiſtes, inter cætera, Librum legis (DEVTERONOMIVM) à ſe in Templi ruinis repertum, (quem per MOYSEM olim populo Deus tradiderat: quique aliquot iam annis, vigente proximorum regum tyrannide & ſuperſtitione, ſecretiorem in locum fuerat reconditus) Saphani, ſcribæ regio, in manus tradidit. Qui regi, cum cætera, quæ ad redivivam Templi, ex ære collatitio, exædificationem pertinerent; tum hoc ſacri Voluminis in-ventum renuntiarent.

Rex verò, qui Librum eum coràm, ſibi, recitari iuſſiſſet; & præ divinarum minarum terrore, cohorruiſſet; veſtem ſuam diſſcidit.

Et Helciæ Pontifici, Scribæ Saphani, alijſque præcepit; ut e-veſtigio, pro ſe, populoque univerſo, Deum deprecatum abirent. deque ijs conſultum, quæ Liber ille portenderet.

Deum namque in ſe, & in ipſos, populumque, vehementi & iuſto furore concitatum eſſe; propterea quòd maiores ſui minimè ea ſeruaſſent, quæ Libro illo comprehenſa præſcriberentur.

Habitabat autem, tum Hieroſolymis, in ſecundâ opidi parte, (Hebr. Maſenâ. Et 2. Paralip. 32. - *Qui* Ezechias) *ædificavit omnem murum, qui fuerat diſſipatus: exſtruxitq; turreis deſuper, & forinſecus alterum murum.*

Hieroſolymam enim triplici muro cinctam fuiſſe, tradit Ioſeph. l. & c. 6. bell. Iud.

Ex quibus, primus, qui & extimus, omniumque maximus & vetuſtiſſimus, in occiduam Templi porticum deſinebat, ex alterâ autem parte, cum Eoâ eiuſdem Templi porticu committebatur.

Secundus, à portâ Genathiâ incipiens, quæ olim prioris muri fuerat; & Septemtrionalem urbis tractum ſolùm ambiens, ad Arcem, Templo contiguam, (quæ pòſt Antonia eſt dicta) adſcendebat. Atque hi duo muri exſtabant, quùm urbs à Chaldæis capta eſt.

Tertius verò, aliquot pòſt ſæculis, à rege Agrippâ additus eſt: eoque partem urbis, quæ Bezetha, hoc eſt, nova Civitas dicta eſt; cinxit & communivit.)

In eâ, inquam, opidi parte, HOLDA Prophetria habitabat. uxor Sellumi, Thecuæ Filij qui Araam, (al. Haſram) veſtium (ſacerdotalium, an regiarum?) cuſtodem, Patrem habuit.

Ad eam, uti quæ tum maximâ ſanctitatis & ſapientiæ exiſtimatione pollèret; illi, oraculum

[illegible] ſcitaturi, quùm acceſſiſſent: hoc reſpon[illegible] viro, à quo miſſi eſſent, renunciare iuſ[illegible]

Deum, ijs omnibus malis, quæ eo Libro, quem regi recitáſſent, præſcripta ſint; Hieroſolymam, [illegible]que incolas, mactaturum eſſe; propterea quòd, [illegible] contemtim deſerto, Dijs peregrinis ſacra fe[illegible] & ſceleratis factis iram eius in ſe, ſuaſque ſedeis, concitáſſent. quæ nunc ſedari minime poſſit.

REGEM verò, quod verba LEGIS reverenter [illegible]. & religioſo animi adfectu, ad Dei minas cohorruiſſet, ſeq́ue in eiuſdem conſpectu veſte acerâ & profuſis lacrymis ſubmiſſe geſſiſſet: *[illegible]acidè ex hâc mortalium vitâ demigraturum; & [illegible]ca ſepulturâ potiturum eſſe. Ne mala illa omnia,* quæ præ[illegible] ſunt, & C[illegible] impende[illegible] *oculis, cum ſummo dolore, uſurpet.*

San[illegible]us autem rex quantumvis à muliere, di[illegible]us inſtigatâ, Dei, de Vrbis populíque excidio, ſententiam, ratam & confirmatam eſſe audijſſet; [illegible] deſtitit tamen, quidquid eidem placando fa[illegible] poſſet, quantum in ſe eſſet, præſtare; & [illegible]ore in dies curâ cultum Dei exercére & au[illegible]e.

[illegible]e namq́ue convocatis totius Iudææ, & urbi[illegible] [Hi]eroſolymæ, natu maioribus; & unà cum eis, omníque populo, in Templum ingreſſus:

Pala[illegible], omnia illius Voluminis verba, (quibu[s] in extremo DEVTERONOMII, fedus, inter Deum & populum, pactum, comprehenditur) recitavit. idemq́ue fedus, in Tribunali ſuo confide[illegible], cum Deo pepigit, & renovavit. *Se omnibus eius præceptis obtemperaturum pollicitus [illegible]em [illegible]ique, quæ perſcripta eſſent, perfecturum.*

[illegible]netiam omneis, qui aderant, pari iuris[illegible] religione obſtrinxit, ſe eadem eſſe fa[illegible]s.

D[illegible]de vaſa omnia, Baalo, & militiæ cœli, & [illegible], olim à regibus dedicata: per Sacerdo[illegible]às è Templo proijci, & comburi: eorum[illegible] pulverem, in Bethelam uſque, urbem tam diu[illegible] Iſraelitarum ſacrilegio, & Vitulorum cultu [illegible]mem; aſportari præcepit.

[illegible]ruſpices; & ſacrificiorum in Excelſis, opi[illegible] præfectos: eoſque, qui externis, quæ [illegible] numinibus, tura adolebant; funditùs ex[illegible]navit. (Hebr. à munere iſto ſuperſedére [illegible])

[illegible]u[illegible]m quoque è Templo exportatum, & in [illegible]em flaminis redactum, ſepulcris eorum, qui [illegible]s conſecrarant impoſuit.

L[illegible]tra etiam Cinædorum, ſive meritorio[illegible] puerorum, in Templo, everrit; cum peplis [illegible]bus, luci ad-inſtar, operâ muliebri efformatis.

A[illegible]c immò ipſa Excelſa, in quibus, ob locorum a[illegible]nitatem, vel ipſi Domino, qui interdixerat, Sacerdotes hoſtias immolabant; à Gabaâ (70. à Dan) ad Berſabéen uſque, concídit & deforma[illegible]. Et Aras, in portis publicis, & pro priva[illegible] Principum foribus, erectas, diſturbavit.

Sacerdotes autem eos, qui illegitimis, per Excelſa, ſacris ſe pollucrant; hàc multâ adfecit: ut à miniſterio Altaris Hieroſolymitani arcerentur; & ſolis Azymis cum cæteris participarent.

Tophetum quoque (qui locus in Valle Ennomiâ (ſeu Ben-ennom) haud procul à Piſcinâ Fullonis, & agro Achel-dema, monti Sioni ad Auſtrum obiectus; & amœnitate erat notabilis) importatis undique ſordibus inquinavit. ne in poſterum quis liberos ſuos, ignibus nefarijs, ibidem, Deo Molòcho, ceu holocauſta, conſecraret.

Equos præterea, quos velut eximios & iugaleis, curruque ſuccidaneos, Reges priores Soli donárant, inde abſtulit.

(Hos Caietanus naturaleis fuiſſe contendit, non arte factos. quod currus quidem exuſtus fuiſſe; equi verò ablati tantùm prodantur. Déinde, quòd ſtabulum eorumdem deſcribi videatur; *Ab introitu Templi, ad aulam Eunuchi*, &c.)

Angelomus autem; vult, Iudæos, cuivis ſuperſtitionum generi eâ tempeſtate quaſi mancipatos; & more profanarum gentium, Solem, ut Deum, veneratos; Simulacro eius, quod in Templi veſtibulo collocárant, currus equoſq́ue, (haud-dubiè ſimulatos) ſubdidiſſe. quaſi curſu in ſublime elatos.

Vt autem eidem (inquit ille, ex Chryſoſtomo & Sedulio) currus & equos tribuerent; ex HELIÆ Vatis miraculo, qui curru & equis igneis in cœlum raptus fuerat; ſumtum eſſe putatur. Quia namque Sol Græcè, ἥλιος, dicitur; cui voci, Helias, adludit; Græci quùm audirent ab Hebræis, quibus proprium divinarum litterarum uſum ſenſumque fama tribuebat; prædicari Heliam, quadrigis igneis in cœleſtia ſubvectum: vel id ipſum picturâ expreſſum vidiſſent: credidérunt, vocis adfinitate decepti, hic tranſitum per cœlos eſſe deſignatum. Et miraculum divinitùs factum, Deo mutárunt in argumentum erroris, humanâ ſtultitiâ adauctum. Quod & ipſi Iudæi imitari ſategerint.

(Quid igitur, Angelome. An non Homerus, Heliæ aut æqualis, aut prior, equos & currum Soli attribuit? PYROENTEM, ÆTHONEM, &c. Quarum ſimilitudinum, & Orphei, longè vetuſtioris, Hymni meminerint!)

IOSIAS, inquam, equos Solis abſtulit: currus autem igne abſumſit.

Altaria, quorum partim Reges priores, in ipſis regij Palatij cœnaculis: partim Manaſſes, in Templi Atrijs, erexerant, diſſipavit: & in profluentem Cedrontis, cineres, curriculò diſperſit.

Excelſa, à monte Oliveti, urbi propinquo, quæ ipſe olim Salomon uxorius, cum fanis, exædificárat: & Aſtarotho (al. Aſtarthæ) Sidoniorum: & Chamoſo, Moabitarum: & Melchomo (al. Molocho) Ammonitarum, Dæmonijs, in veri Dei offendiculum, & peregrinarum Coniugum gratiam; conſecrárat: ſtatuis comminutis, & lucis ſucciſis, oſſibuſq́ue cadaverum eò importatis, ritè profanavit.

Hinc

Hinc peregrè profectus, in propinquas Iſraëlitarum olim provincias, regi tunc Aſſyrio parenteis, Excelſum illud, & Altare, quod in Bethelis Hieroboamus Nabathides, totius ſacrilegij Princeps, & immutatæ religionis auctor; exſtruxerat: flammis, cum Luco ipſo, ſuccendit, & in pulviſculum comminuit.

Et quùm oſſa veterum ſacerdotum, è montanis illic ſepulcris eruta, & flammis exuſta, (Vti olim Vates quidam, qui alijs Ioas, al. Iadon; Hieroboamo, primo regi, futurum; & à quodam, ex poſteris Davidis, rege. IOSIA (3. reg. 13.) effectū iri, prædixerat) altari impoſuiſſet; atque eo pacto illud polluiſſet: tum eius, quem dixi, Vatis, cui monimentum ſingulari titulo fuerat inſignitum; & Cives Bethelitæ, ſpectatæ fidei ac probitatis teſtimonium tribuerant; oſſa immota intactaque reliquit, cum eius fallacis Prophetæ oſſibus; quem ſupra memoravimus, in idem monimentum ut mortuus inferretur, curâſſe. quo communem cæterorum pœnam, iſtiuſmodi utrorumque oſſium confuſione, in poſterum effugeret.

Quem quidem veteris præſagij eventum, colligit Ioſeph. LX. ſuprà ter-centum, pòſt annos. (Maſſ. 352. Veriùs 358.) fuiſſe conſecutum.

Prætereà quùm rex Bethelitas, alioſque ex Iſraëlitis, qui vel communem captivitatis Aſſyriæ cladem evaſerant; vel indè in patriam redierant, & cum novis ſe colonis coniunxerant; ſatis ſibi in propagando veri Dei cultu obſequioſos nactus eſſet: ad Samariæ etiam civitates pia animi ſui conata convertit.

(Qui non ægrè laturi viderentur, cultus, ſummo Deo, quem ſuæ terræ propitium habere percuperent, adverſarios, paſſim à religioſo rege, tolli aut perpurgari.)

Omnia itaque Excelſorum fana, opidatim, nec ſine patrij Dei contemtu, ab antiquis Iſraëlitarum regibus, Hieroboami ſucceſſoribus, educta, (ſalvis ijs, ut probabile eſt, quæ profanæ gentes, novi ex Aſſyria coloni, recens exædificarant) fundĭtùs ſuſtulit. Et ſacerdotum, eorum, qui in propinquo ibi ſepulti, oſſa, ſuper ipſis altaribus, concremavit. Idque non ſine promiſcuâ (uti videtur) cæde Hebræorum, qui profano adhuc ſacerdotio fungi illic obſtinatè pergerent.

His ità peractis, non ſine gloriâ, & quâdam triumphi ſpecie, rex Hieroſolymam reverſus eſt.

Indè etiam Pythones & Ariolos; & Teraphim (efformata idóla) aliaſque eius generis impuritates, penitiùs ſuſtuliſſe tū meritò cenſeatur; ne quid ſanctis, reperti nuper Libri, ſive DIVINÆ Legis, inſtitutis, adverſaretur; aut publicam pacem turbaret.

(Hebr. Lapſi iam erant CCXIIX. anni, ex quo rex Ioas Templum inſtaurârat.)

3359. | ——— | 591.

Regno ad eum, quem dixi, modum univerſè luſtrato, & cultu ſummi Dei paſſim ſtabilito; ad AZYMA, (quod Phaſe, ſive Paſcha, dicimus) ſolenni ritu; & maiore, cum pietate, tum magnificentiâ, Hieroſolymæ celebranda, ſe accinxit.

Quâ fini, primùm Sacerdotes claſſibus ſuis, certiſque miniſterijs diſtinxit: Et Levitas, quorum doctrinâ populus in omnem pietatem inſtitueretur; cum, ut Arcam Dei, (quam impij & ſacrilegi reges, metu gravioris divinitùs ſupplicij; quod Philiſthæi, Bethſamitæ, Oza, & alij, olim erant experti; violare aut profanare non auſi; extrà Templum tamen, quò neſcio eduxiſſe, & alibi collocâſſe, in eum uſque diem, meritò exiſtimentur.) ipſi in Templum reſtituerent, & certo loco reconderent. Neque poſthàc idem onus humeris ſubirent, aut loco ſuo motam circumgeſtarent.

Tum, ut ſacris tantùm muneribus, in cultu Dei, & populi doctrinâ, vacarent. Vtque in turmas Leviticæ cognationis, ex veteri præſcripto, diſtributi, & ſe ipſi caſtos exhiberent: & fratres ſuos, ad PASCHA ritè immolandum, præcolerent; graviſſimâ oratione eſt cohortatus.

Deinde ipſe de ſuis facultatibus, cum magno eximiæ liberalitatis argumento, populo, cuius incredibilis multitudo, ad Ferias, in urbem confluxerat; ſuprà infinitam minuti pecoris, oviū, agnorum & hœdorum, vim; tria millia boum, ad epulum, ipſi Paſchæ de more ſuccidaneum, eſt largitus.

Cuius exemplo, Principes viri, victimas omneis, quarum ipſi ex voto damnates eſſent, tàm populo, quàm Sacerdotibus & Levitis, quantum vellent, ceſſêrunt: & munificam, feſtivæque celebritati cōgruentem, largitionem fecêre.

Omnibus itaque ad ſacrum miniſterium adparatis, & victimis ad aram, admotis, SACERDOTES ad munia ſua accincti; & LEVITÆ, in turmas, ex regis præſcripto, diſtributi, PHASE immolarunt.

Et illi quidem loca, Altari proxima, ſanguine conſperſerunt, (populo tum, uti caſto, manus victimis admovente.) Hi verò tergora votivorum pecorum eoſtis diripuêrunt.

Et plebi univerſæ, quæ per domos & familias diſperita, ſuam quæque vicem, litabat; ſuam etiam ſingulis portionem ſecernebant, quæ Domino offerretur: Adipe, holocauſti in morem, flammis adolendo. Quod non modò in ovibus & capris: ſed in bobus etiam ſervatum.

Sic ut PHASE, hoc eſt, Agni aſſarij, ſive igne toſti: & hoſtiæ pacificæ, in lebetibus elixæ, e-veſtigio, ceu rectæ epuli publici ſportulæ, præberentur.

Et quùm Sacerdotes in munere ſuo ad noctem uſque perſeverâſſent: & Cantores cum Ianitoribus, ne ad punctum quidem tēporis, à miniſterio quoque ſuo, deceſſiſſent: cibi ipſis, ſero veſpere à Levitis, noviſſimè, & ad Sacri anniverſarij ritum, & ad epulum, ſunt adparati.

Sic ut non modò dies illa legitimo & omniſario Dei cultu, ritè atque imperturbatè, exigeretur: ſed Azyma etiam Septem-dialia, ab univerſis Iſraëlitis, qui in Vrbem undique confluxerant, deinceps, ut lætiſſimè, ità religioſiſſimè, concelebrarentur.

Neque

Neque pari umquam populi celebritate, Phase neque Iudicum, (quorum poſtremus Samuel) neque Regum (qui vel univerſo Iſraeli, vel Iudæ dominati ſunt) ætate ac memoriâ; nec religioſius, ex veterum legum præſcripto, peractum fuiſſe, commemoretur.

Circiter annum Iosiæ xxvii. Artabanus, Phraortis F. Deiocis Nep. (qui & Aſtybares, & Cyaxares Herod. lib. 2.) Medorum rex, per an. xl. dum adverſus Aſſyrios certans, urbem Ninum obſidet, ad quam anteà Pater perierat. Scythæ, Cimmeriorum hoſtes, invadunt imperium Aſiæ; regnantque xxiix. ann. Sed ijs expulſis, iterum ille in Mediâ & Aſiâ, aliquot ſalutem annis regnavit.

Scythas illos, Aſiæ, Medis tùm victis, potentes, & per Syriam Palæſtinam in Ægyptum rectâ tendenteis, Psammitichvs, Ægypti rex, muneribus & precibus avertit.

Medi demùm Ninum expugnâſſe; & Aſſyrios, præter quampiam Babyloniæ partem, ſubegiſſe traduntur. De his plura ſub Nabuchodonoſore ma[...]o.)

Quamvis autem hæc, quæ commemoravimus, omnia ſingulari cum pietate atque induſtriâ, rex Iosias adminiſtrâſſet, & in Deo placando totus eſſet, ut nulli regum priorum, hàc certè ex parte, ſuerit ſecundus. Et aliquot, à Templo inſtaurato, annis, pace, divitijs & gloriâ floruiſſe, non immeritò exiſtimetur; Deus tamen ab irâ, quâ eum priorum regum, & Avi potiſſimum Manaſſæ, impietas irritarat; non diſcedens: & Iudæos pari cum Iſraelitis calamitate involvere atque exterminare obſtinatus: pium regem, non quidem ob ſua, ſed populi & maiorum commiſſa, in errorem, & ſic ſ[...]ere, fatalem, ſive interitum præcipitari; atque adeò è medio tolli antè, quàm ſuprema Hieroſolymæ obſidionis, exſcidijque labes, cum publica populi calamitate, impenderet: hàc occaſione [...] ſus eſt.

Ea tempeſtate, Pharaon Nechaos, rex Ægypti (quem Herod. Necum appellat) Psammitichi [...], qui unus fuerat ex xii. Ducibus, qui [...] honem regnum adminiſtrârunt: & qui [...] xxix. annor. obſidione, Azotonę magnam Syriæ urbem, expugnârat, F. Foſſam è Nilo [...] Rubrum-mare, ſive ad Arabicum Sinum; [...] primus adgreſſus eſt. idque centies & viginti [...] Ægyptiorum iacturâ atque interitu; & irritâ [...] oraculo, operâ.

Qui & navalibus, & terreſtribus copijs abundans, [...] cum Syris, in Magdolo (fort. Mageddo, [...] Synonyma ſint) congreſſus, victor evaſit & a prælio, Cadyti, vaſtâ Syriæ urbe, potitus e[...].

Poſtremò à Phœnicibus Africam circumnavigari iuſſit, & Terræ ambitum magnitudinemque explorari.

Illos abij, tranſitis Herculis Columnis, ad Septentrionale uſque mare penetrâſſe; atque inde ad Ægyptum, per extimas Africę oras, remeâſſe. Alij, ſolutis è Rubro-mari navibus, verſus mare Auſtrinum abijſſe; & intra biennium, aut minus triennio, quà dictum eſt, per Herculeum fretum, in Ægyptum redijſſe, tradunt.

Quùm itaque Nechaos ille, inſtructis adverſus regem Aſſyriorum (al. Chaldæorum & Babylonio-rum. Sig. n. Nabulaſſarem (ſ. Nabopolaſſarem) qui & Nabuchodonoſor Primus & Priſcus, (Ioſep. Medos & Babylonios, qui Aſſyriorum imperium everterant. venis, evertere contendebant) (Vt Aſſyriam Scythis erip[...]it Cyaxares; ſic eamdem Medis ereptam à Nabopolaſſare probabile eſt. Atque ita Babylonij, etiam Aſſyrij dicti. ex quo ſcilicet Ninum, caput Aſſyriæ, ſubegit rex Babylonius.

Promotis, inquam, ad Euphratem uſque, in Charcamin copijs, prœlium cum hoſtibus conſerere, & Aſiæ propinquæ dominatum ſibi parare avidus: (Sic Ioſep.) ſed cui iter per Iudææ regionis confinia neceſſariò faciendum eſſet; ad opidum Menden, Iosiæ regi obnoxium, (fort. idem cum Charcami) proceſſiſſet; Iosias, vel veteri ſocietate cum Babylonio, ſeu Chaldæo rege, qui armis ab æmulo Ægyptio petebatur; coniunctus: vel communi regum omnium metu, & ſuſpicione, ne hoſtis, vicinorum regnorum expugnatione, aut acceſſione, invaleſcat; & ſibi deinde perniciem cum ſervitute importet, commotus. infeſto cum exercitu occurrit.

Atque adeò, quùm alter, miſſo caduceatore, & tutò tranſeundi copiam pete[...]e; & vim omnem deprecaretur. qui minimè hoſtili adverſus Iudæos, eorumque regem, animo in præſens eò veniſſet; ſed iuſſo Dei, ad alium regem, ſibi inimicum, expeditis copijs, & accelerato itinere, debellandum, licet cum aliquanto populorum ſtupore, properaret.

Nihil invito Deo, qui ſecum faciat, eſſe tentandum. neque præter inſtitutum, imponendum ſibi, dimicandi cum remorante neceſſitatem. quæ ipſi fraudi & pernicieì vertere poſſit.

Ille nihilo minus monenti acquieſcere noluit (Ioſep. fato opinor, iſthuc arrogantiæ hominem urgente. Sic ille, more ſuo inflatiùs) neque divini oraculi ſciſcitatione; minas ab profano Ægyptio ſibi intentatas, avertere ſategit. ſed extremam belli aleam experiri decrevit: & procinctam, in latè patentibus Mageddonis campis, (Zachar. 12. Vrbs eò loci ſita Adrademnon, ſeu Hadad, dicitur, haud procul ab Ieſrahele) aciem inſtruxit.

Vbi dum cornua naviter pernice curru obiret: ictus hoſtili ſagittâ, & vulnere eo, uti letali, conſternatus, ſe per aſſiduos clienteis è prœlio ſubducendum curavit. (Vel, ut Caietan. quaſi de-ſubito ægrum, ne ſuis moriens terrorem incuteret, de curru in currum transferendum) Iuſſo interim (ut Ioſep.) deflectere exercitu.

Ipſum itaque, Hieroſolyma devectum, vita obiter defecit. atque illic cum incredibili univerſæ gentis luctu, & magnifico funere, in maiorum ſuorum mauſoléum illatus eſt. (uti ab Holdâ illâ præſignificatum.) Anno regni xxxi. & ętatis xxxix.

Hunc tam commemorabili, pietate præſtantem: tamque infelici mortis caſu (ut iudicij quidem humani captus ferebat) indignum, principem, Hieremias Vates immortalibus ſuis Threnis, ſive lamentis, proſecutus eſt. (Ioſephus Epicedium lugubri carmine, appellat)

quæ litterarum monimentis in hunc uſque diem conſignata exſtant. Quæ & olim publicis certorum Pſaltarum cantilenis apud Iudæos frequentabantur: ut nunc apud Chriſtianos, ſed reconditiore ſenſu, non negliguntur. Niſi hi Threni, à prioribus, qui interciderint, diverſi.

Hîc obſervanda Severi alucinatio, qui poſt triennium, à tam ſolenni Paſchæ celebritate, cæſum regem; & annos tantùm xxs. regnáſſe tradit. Vbi loco, Triennij, repone, poſt tredecennium; & additâ decade, xxxi. ann. regn.

Matthæi c. 1. Vbi hic IOSIAS genuiſſe dicitur IECHONIAM, & fratres eius in Tranſmigratione Babylonis;

Fr. LVCAS, Iechoniam iſtum vult eſſe eum, qui Eliacim à parentibus, & Ioacim ab Ægyptio rege poſteà ſis appellatus. fratrem Ioachæ deſtituti, & in Ægyptum abducti: patrem Ioachini, ſive Iechoniæ, qui poſt tranſmigrationem genuerit Salathielem.

IOACHAZVS, IVDÆ REX.

3372. | ——————————— | 578.

Ab huius IOSIÆ morte, ſive cæde, ſtatim populus, præcipiti quodam ſtudio, & factioſis ſuffragijs, IOACHAZVM F. patri, qui inſeſtatus obierat; in regnum ſubrogavit, & inunxit. (contra legem Salomoniam, Genebr.) xxsii annos natum; matre Ametalâ, filiâ Hieremię de Lobnâ. Licet altero fratre, Ioachimo, biennio minor eſſet: eiq; e ius legitimæ ſucceſſionis deberetur.

(Hunc Capell. putas eſſe Ioannem, 2. Paral. 3. & primogenitum; non ætatis, ſed dignitatis regię reſpectu.

Ioſiam ſcilicet vix 16. ann. natum, genuiſſe Ioakimum, VII. regni anno, Ioachazum, x. & Sedechiam 13.

De Sallumo, qui quartus nominatur, non conſtat. Vid. infr.)

Obſervat Scalig. quater id in Hebræis contigiſſe, ut regem populus elegerit. Idque, aut propter cædem regis, aut propter eius contemtum. quo fiebat, ut liberorum eius in ſucceſſione non tanta haberetur ratio, quanta vehementis in populo ſtudij.

Atque ita in cæde Ioſiæ, quòd teſtamento ipſe minùs caviſſet, quo-tum ex liberis (quattuor, aut tribus) regnare vellet; populus IOACHAZVM (populariorem fortaſſe-an) elegit.

Eundem in modum, cæſo AMASIA, filius eius Azarias rex à populo eſt declaratus.

Denique AMONE, quorumdam factione, trucidato; populus impetu in eius interfectores facto, IOSIAM F. regem conſtituit.

Rurſus, ob contemtum regis Iorami, qui neque regis loco habitus, neque in maiorum ſepulcris conditus fuerit; populus Ochoſiam regem ſibi impoſuit, è liberis regijs natu minimum. (Hoc tamen accidiſſe potuit, quòd maiores natu fratres ab Arabibus paullo-antè occiſi eſſent.)

Quod verò hic IOACHAZVS minor, fratri maiori Ioachimo (qui iure ipſo regnare debuit, ſi teſtamento patris heres fuiſſet inſtitutus) ſit præpoſitus; vis fuit, non ius.

Esquùm (1. Paralip. ſive Chronic. 3. c.) filij Ioſiæ hoc ordine, ortûs quiſque ſui, commemorentur: IOHANAN, IOAKIM, SEDECHIAS, & SELLVM; hic Ioachaz poſtremus cenſeri debet.

Quod ab Hieremiâ etiam (cap. 22.) manifeſtè dictum. qui & patri Ioſiæ ſucceſſerit; & deportatus in Ægyptum. numquam redierit; ſed ultimum ibidem diem obierit.

Quumque idem Hieremias quattuor regum meminerit; IOSIÆ mortui; SELLVMI ſive IOACHAZI, qui ſtatim patri eſt ſubſtitutus. IOACHIMI, quem aſini ſepulturâ multatum iri prædicit: & IECHONIÆ, quem contemtim Choniam vocat, cui ſubrogatus ſit SEDECIAS; Iohanam, primæ ætatis filium, numquam regnáſſe conſtat: ſed morte forte-an immaturâ exſtinctum, probabile ſit. Sic ferè Scalig.

Idem Hieremias, (c. 28.) hæc de ſingulis Ioſiæ filijs.

De primogenito: *Nolite flere mortuum.* (Id alij de ipſo Ioſiâ dictum volunt.)

De Tertio: *Plangite eum, qui egreditur.* Hæc Dominus ad Sellum: *Non revertetur huc ampliùs: ſed in loco, ad quem tranſtuli eum, ibi morietur.*

De ſecundo Ioakimo: *Sepulturâ aſini ſepelietur.*

De eius filio: *Mittam te, & matrem tuam in Babylonem, ibiq; moriemini.*

De Sedechia, nihil eo ſaltim loco.

Hunc Ioachazum, iam-tum in trimeſtri imperio, multis flagitijs & impuris motibus coopertum, adverſus Deum impium. qui à patre prorſus degener in avorum veſtigia inſiſteret; & faſtu inflatus res iniquas moliretur.

(Ezechiel, c. 19. Leoni. ab ingenij violentiâ, adſimilat; eumque graphicè depingit:)

NECHAOS, ab Euphratenſi expeditione revertens, (quem alij victorem & Syriæ potitum; alij, re infectâ, rediiſſe volunt) & cum remoræ, ſibi paullo-antè ab Ioſiâ patre, temerè & hoſtiliter, obiectæ, memoriâ; tum popularis, in eligendo rege, audaciæ, indignitate, iritatus. qui niſi ſuo, uti victoris, & iniquiùs laceſſiti, conſenſu (cæſo iam rege, & profligatis copijs) rem tantam ſuſcipi non debuiſſe, exiſtimaret. ad ſe, in Reblam (al. Reblatham, Emathiæ regionis, Ioſeph. Samatham, Syriæ) urbem, quam B. Auguſtin. pòſt, Antiochiam fuiſſe ſcribit Scalig. ubi exercitum ſuum recenſebat) arceſſitum, in vincula coniecit. Seves. captivitati ob impietatem, deſtinatum.

Ezech. tamen (c. 19.) videtur innuere, non ſine magno gentium concurſu; nec ſine ſanguine & vulneribus, captum eſſe, & regi Ægyptio traditum.

Hic regiam ei dignitatem, ad quam illum Hieroſolymitani præcipiti conſilio extulerant; abrogavit. Atque adeò à populo ipſo ſuæ temeritatis pœnas ut exigeret; annui cenſus multam, Centena argenti, & unum auri, talenta, regioni impoſuit.

ELIACIMVS, QVI ET IOAKIMVS, Rex Ivdæ.

Fratrem autem eius ELIACIMVM, ſive IOACIMVM, biennio maiorem, matre Zebidâ, filiâ Phadaiæ de Rumâ, vico Galilææ, (Ioſ. Zabuda, ex oppido Abumâ.) qui, uti prudentior; rebus ita, per cædem patris, turbantibus, præter regis victoris, penes quem camporum eſſet dominatus, voluntatem, in regnum vacuum ſuccedere, & ad præcipitia populi ſtudia ſeſe accommodare deſugiſſet:

Pro ſuo arbitrio, & uſitato gentium iure, regem Iudæis dedit. Eumque, veterum quaſi cantatum oblitum, novi beneficij nomine & memoriâ ſibi artiùs obſtringeret; IOAKIMVM (quod, inter cætera, VINDICIAS DOMINI, ſonat) appellavoluit.

IOACHAZVM verò ſecum, catenis vinctum, in Ægyptum abduxit. Vbi & paullo-pòſt, præ mærore, ut veriſimile, contabuit. poſtquàm ſupra trimeſtre, dierum decadem, Hieroſolymæ regnâſſet (ſic Ioſep. & Clem. Alexan.)

Scalig. adverſus eos diſputans; qui hîc biennale Interregnum imaginantur, ex duorum, quos dixi, fratrum ætate; vult NECHAON, adventantis Chaldæorum exercitûs rumore audito, fugâ, è Reblâ, ſibi conſuluiſſe: & & unà cum Ioachazo, iam captivo, in Ægyptum properè ſe recepiſſe.

Intereà nihilo minus IOACIMVS, imperatâ ſubiectis, pro ratâ facultatum cuiuſque portione, pecuniâ; ad PHARAONIS, etiam tum, ut quibuſdam placet, præſentis, nutum, multæ, auri argentique, ſibi impoſitæ, ſummam, exigere & conflare, atque adeò péndere coactus eſt.

Neque propterea tamen, aut ab uſitatâ maioribus ſuis in Deum impietate; aut ab iniquiore in ſuos imperio; aut à perfidiâ in regem beneficum, abſtinuit. Fratri, quàm patri, propior: & ob ſacrilegia, Deo inviſus. Huius quoque facinora, ab Ezechiele, eodem, quod dixi cap. depinguntur.

LYDORVM REGES.

Sub id tempus, ALYATTES IV. Lydorum rex, SADYATTIS F. ARDYIS Nep. GYGIS Pronep. ex gente Mermnadarum. (Qui GYGES, ſatelles, herum & regem, Candaulem (Græcis, Myrſilum, Sardium tyrannum; poſtremum ex Heraclidis, ab Alcæo, Herculis F. ex Iardane ancillâ, oriundis: quique per annos ferè DV. poſt ATYOS Lydi ſive Mæonis poſteros, regnârant; interfecerat. & regnum, ope atque indignatione uxoris regiæ uſurpat.)

Poſtquam ille, quem dico, ALYATTES, CROESI poſtremi pater, Cimmerios, (qui ſub Ardye A..., à Scythis Nomadibus, é ſuis ſedibus eiecti, in A... transierant; & Sardeis, præter arcem ceperant) ex Aſiâ exegiſſet. & primarias aliquot eiuſdem Aſiæ urbeis expugnâſſet; Miletum tentâſſet &c. ob Scythas quoſdam, qui à Medis, barbarâ puerorum ſuorum cæde offenſis, ad ſe ſupplices confugerant., eoſque repetentibus ipſe dedere recuſârat: quinquennale, cum CYAXARE, Medorum rege, DEIOCIS Nepote, bellum geſſit. & tandem traditâ in matrimonium Aſtyagi, Cyaxaris F. Arieně filiâ, componi paſſus eſt.

Sub eodem Alyatte, ARION Methymnæus muſicus, Delphino ex Italiâ Corinthum devectus proditur: Periandro, Cypſeli F. tunc tyranno. Qui de nautis, à quibus ille in mare deſilire fuerat coactus, ſupplicium ſumſit.

Tunc & PHALARIS, Agrigenti in Siciliâ tyrannus: & ZALEVCVS, Locrorum legiſlator, floruére. Alij hunc Pythagoræ ſupparem faciunt.

NABVCHODONOSOR REX CHALDÆORVM.

Subinde quùm tota Syria, & potentiſſimi in eâ Dynaſtæ & inter alios, Satrapa, quem Cœle-Syriæ & Phœnicæ ipſe præfecerat; à Nabopol-Aſſare patre, (inſtigante haud-dubiè Ægyptio) defeciſſent (Ioſ. ex Beroſo) NABVCHODONOSOR F. acceptis à patre copijs, rebellem defectorem, ſignis collatis congreſſus, devicit: & regiones, ab Ægyptiâ factione occupatas, ſub priſtinæ ditionis iugum redegit.

Ita ut tributa, quæ Ioacimus Nechao regi pendere erat iuſſus, per ſolidum pænè triennium, ſibi, victori, dependere coegerit.

Quà in expeditione, quùm pater intereà, apud Babylonem, morbo exſtinctus eſſet; ipſe ad regnum, Chaldæis in fide præſtantibus, capeſſendum, properavit.

3375. | Quod fuit initium IV. anni regni Ioacimi. ut vult Hieremias. ſive III. ut Daniel. Ille de inchoato; hic de expleto anno loquens. | 575.

Hebr. tamen III. illum annum, apud Daniel. interpretantur, III. rebellantis Ioacimi; quo venerit iterùm Nabuchodonoſor, & abduxerit eum interficiendum.

Riber. ait finem III. anni Ioacimi. & initium IV. incidiſſe in primum Annum Nabuchodonoſoris. Quod in Chronologiâ deinceps obſeruandum.

Capell. cenſet, annum hunc tertium, eſſe hebdomadis, qui ad autumnum uſque excurreret. qui revera Ioakimi regnantis eſſet quinctus. Et ob multos deportatos; neque exiguam Iudææ vaſtitatem, multis locis cæpiſſe Sabbathiſmum ἑβδομηκον Ἰουδαίων hoc eſt, Septuagenarium.

Quo eodem anno vaticinatus eſſe dicit Hieremias (c. 46.) adverſus exercitum Nechaô Pharaonis, regis Ægyptij; *qui erat iuxta fluvium Euphratem, in Charcamis. quemq́; percuſſit Nabuchodonoſor* (Heb. Nebo-cad-nezar *rex Babylonis.*

Idem Vates, c. 25. *A XIII. anno Joſiæ, filij Ammon, regis Iuda, uſque ad diem hanc; iſte* XXIII. *annus.* hæc ſubiungit. *Pro eo. &c.*

INITIVM CAPTIVITAT. BABYLONICÆ, Lxx. ANNOR.

„ *Pro eo quod non audiſtis verba mea, mittam & aſſumam univerſas cognationes Aquilonis, & Nabuchodonoſor regem Babylonis, ſervum meum. Servient omnes gentes iſta regi Babylonis, LXX. annis. Accepi calicem de manu Domini, & propinavi cunctis gentibus; Ieruſalem & civitatibus Juda, & regibus eius.*

Pharaoni regi Ægypti. cunctis regibus terræ Auſitidis, & terra Philiſthym; Aſcaloni, Gaza, & reliquys Azoti. Idumaa & Moab & filijs Ammon.

Regibus Tyri & Sidonis. & regibus terra Inſularum tranſmarinis. Dedan, Thema, & Buz.

Regibus Arabia, & Occidentis in deſerto. Regibus Zambri, & Elam (Perſarum) & Medorum *propinquis,* (hoc eſt, regibus Aſſyriorum, qui vicini ſunt Medis & Babylonijs) *& longinquis; regibus Aquilonis. Et omnibus regnis terra.*

Rex Seſach (id eſt, Babylonis) *bibet poſt eos.*

Et c. 27. *Dedi omnes terras iſtas in manu Nabuchodonoſor regis Babylonis, ſervi mei. Et ſervient ei omnes gentes, & filio filij eius. donec veniat tempus terra eius, & ipſius:* (hoc eſt, Babylon. unà cum rege, capiatur à Perſis & Medis)

Hæc quaſi ſumma eſt rerum gerendarum; & Gentium, quas Nabuchodonoſor varijs paſſim prœlijs, & aliquanto temporis tractu, in ditionem ſuam redacturus ſit. & alteram quodam modo, ſecundum Aſſyrios, Chaldæorum monarchiam conſtituturus.

Vt non vanè omninò Megastenes Perſa, (Ioſ. l. 10. c. 11. & Euſeb. l. 9. c. 4. Regem hunc virtute & rerum geſtarum magnitudine, Hercule ſuperiorem fuiſſe contendat: qui & bonam Africæ partem, & Hiſpaniam ſubiugárit. Et in dexteris Ponti lateribus, colonos, inde traductos, collocárit; ubi nunc Iberia. Et tunc demum maior *τῆς οἰκουμένης* pars, uni parére didicerit: quùm anteà Babylonij, cum Aſſyrijs & Ægyptijs, æquo Marte, Orientem & Libyam poſſediſſent.

Paullulò tamen anteriùs Hieremias, qui Deo iterùm iubente, in Tophetum & Vallem Ben-ennom: & inde in urbem ingreſſus, ſtanſque in Templi Atrio, liberè mala omnia urbi contumaci, & incolis divinitùs eventura nuntiárat; cæſus fuiſſe, & illiberaliùs percuſſus, à Phaſſure, Emmeri F. Pontifice maximo; & in nervum coniectus videtur.

Et poſtridie dimiſſus, pari libertate non modò univerſam Iudæ Tribum, in Babylonij regis manus traditum; ſed Phaſſurem etiam ipſum, cum amicis, inſolito pavore conſternatum; omniq́ue cum familiâ captivum, longè à patriâ abductum iri, prædixiſſe.

Quumq́ue rurſus in Templo, palam omnibus, qui ex urbibus Iudæ, Hieroſolyma, ad Deum adorandum venerant; denuntiaret: *Niſi legem Domini obſervarent; fore ut & Templo idem, quod Silo acciderat, eveniret.*

(Sub Ioſuâ duce, Ædes Tabernaculo lecta, & in Silo ſita, ſteterat 369. ann. ſed ea demum pænè in ſolitudinem redacta eſt) *Et urbem ipſam nationes omnes eſſent deteſtatura.*

Atque ipſe prætereà à ſacerdotibus, & falſis propheris, & à populo comprehenſus, & tantum non morte mulctandus eſſet; principes Iudæ, populariumq́ue optimates; & inter cæteros, Ahicamus, Saphani F. interceſſérunt. & ex accuratiore iudicij formulâ; & prætento Michææ Moraſthitæ exemplo, (cui olim, ſub Ezéchiâ, impunita fuiſſet, par, in Dei iuſſis promulgandis, populique flagitijs carpendis, libertas) liberum dimiſérunt.

Haud pari in Vriam Prophetam, Semei F. è Cariath-iarimo (cuius multis antè annis Eſaias c. 8. meminerat) clementiâ uſi. Qui gemina pænè, cum Hieremiâ, palam adverſus regem & civitatem, eventa pronuntiárat: & metu mortis, iam certò deſtinatæ, in Ægyptum anteà profugerat.

Illum namque inde retractum, rex, & enſe truncari,

mancari .. & in ignobile ſepulcretum eius cadaver .. imperavit. *Cuius quidem facti rex pœnas .. aſinina ſepultura ignobilis.*

.. ſeb. Præp. Euang. l. 9. c. 4. ex Alexand. Po.. Temporibus, inquit, Ioachimi, HIEREMIAS, ..s à Deo miſſus, quum Iudæos aureo ſimula.. Ezechiel. cap. 8. & Hierem. 32.) cui nomen erat Baalus, ſacra facere comperiſſet; futuram eis propterea calamitatem prædixit. Quare IOACHI-MVM vivum cum iuſſerat cremari.

Illum autem ſubiecisse: *Iiſdem lignis, quæ eâ .. ad pyrum comportârant, ipſoſmet, poſt, quam ab Aſſyrio rege capti eſſent, tum cibaria Ba.. heres adparaturos; tum ad Tigrim & Euphratem, alveorum foſſas eſſe ducturos.*

.. audito, Nabuchodonoſorem, Babylonior. .., ASTYBARE, (qui & Cyaxares, & Artaba..) .. rege, in auxilium adſcito, expedi.. nem, de quâ mox, ſuſcepiſſe.

.. us namque ille novi regni probè compoſitis; .. Ægypti regis, (quæ ad Charcamin; Io.. ..rchabeſam: urbem Euphrati impoſitam, in .. aut caſtris erant collocatæ, & toti Syriæ .. profligatis, & in Ægyptum uſque .. ga, cum rege, compulſis; non modò .. univerſam (præter Iudæam) ad Peluſium .. t. ſive ut ibidem Euſeb. ex Polyhiſt.) .. xxx. m. l. peditum, & cxx. mill. equi.. omneis Samariæ urbeis; Galilæam, .. & Galaaditin, evertit; ſed Hiero.. etiam obſidione cinctam, cepit & diri.. puit. reg.. que Ioacimum, vel captum in Babylonem abduxit: quem tamen tribus pòſt annis .. ſtituerit. vel in ordinem redactum, iterum ſibi .. um fecit.

M.. neſcio an ex Hebræis) tradit NECHAON, .. Ægyptiorum, Æthiopum & Lydorum, iu.. ..niſſe ultum iniuriam ſibi factam; ob .. ſocios ſibi, vel vectigaleis, regno exu.. Babylonem abactos. Et anno IV. Ioa.. civitate detenti, prœlium apud Car.. iſſum. quo uterque rex ciciderit. .. tamen victores, loca ab Ægyptio præ.. recipeiaſſe. & tunc Ioacimum regno re..

.. quidem, & PSAMMETICHO, PSAMMYN: .. annis VI. in Æthiopiâ bellum geſſiſſe tra.. ..bopol-Aſſari, Nabuchodonoſorem ſuc.. ..robabile.

.. certè, (c. 46.) eiuſdem prœlij memi.. & Æ.. prijs ibi auxiliareis, Æthiopas, & Li.. ..os, & Lydos ſagittarios, commemorat. .. ex ijs prophetæ verbis. *Fertis impegit in fortem, & ambo pariter conciderunt, &c.* utriuſque regis occaſus, eo in prœlio, haud abs re colligatur; & memorabilis tum fuiſſe Ægyptiorum clades.

NABVCHODONOSOR (qui XLIII. deinceps ſolidis annis regnavit) Ioacimum regem cum parte Vaſorum Templi aſportavit: eaque Babylone, in patrij Dei fano, collocavit.

Ac permultos regiæ ſtirpis proceres, ceu obſides, (inter quos DANIEL, ANANIAS &c.) & ad III. hominum, è Iudæâ & Beniaminiâ Tribubus; coêque ampliùs millia, pleroſque ex Hieroſolymitanâ nobilitate delectos: & è reliquâ Iſraelitarum gente, ad ſepties mille, ſecum abripuit.

Intereà dum Palæſtini & Syri barbarorum armis evaſtantur; GRÆCIA Sapientum inſtitutis, & cultu politico efflorescit.

SEPTEM enim, qui vulgò celebrantur, SAPIENTES, hinc ad Crœſi uſque tempora floruerunt. eorumque ætati paullo-pòſt uberrimus Lyricorum poëtarum fœtus ſucceſſit,

Hoc autem I. anno, Nabuchodonoſorem non potuiſſe capere aut evertere Niniven (quod Hebr. c. 24. Chron. & Genebr. alijque adfirmant) ſic evincit Ribera. 1. Quùm illum, I. anno Hieroſolymam, cum rege, cepiſſe, certum ſit; eâque in re multum temporis inſumtum eſſe: tum certe urbem Niniven, tot regnorum dominam, capere; aut imperium, tum etiam florens, evertere, eodem anno non potuit.

2. Idem (teſte Ioſep. contra Appion.) VII. regni ſui anno, Tyrum, obſidione, in XIII. annos protractâ, vix tandem expugnavit.

3. Ninive non antè capta aut vaſtata eſt, quàm Alexandria, Ægypti metropolis. (Nahum cap. 3. *Numquid melior eſt Alexandriâ populorum? Sed & ipſa ducta eſt in captivitatem, &c.*) Cepit autem ille Alexandriam anno regni XXIII. (Ioſeph. l. 10. c. 11.)

Itaque NINIVES expugnatio, quam Herod. tribuit Cyaxari; eadem eſſe cum hâc, quæ Nabuchodonoſori tribuitur, meritò videatur. quùm tempora utriuſque penè conveniant. Eâ de re inf.

Et ſuprà diximus. ASTYBAREM, Medorum regem, (qui & Cyaxares) à Nabuchodonoſore, in huius belli ſocietatem fuiſſe adſcitum.

Hîc item alij volunt, Ioacimo in Babylonem abducto, regnum triennio vacâſſe. Alij regem in regno relictum, tributa ſibi imperata, Babylonio victori, per triennium, dependiſſe. Quæ ubi poſteà ſolvere detrectat; & apertâ rebellione à Babylonio ad Ægyptium deſciſcit; extremis ſe, regnumque ſuum, calamitatibus involuit.

DANIEL PROPHETA.

Intereà DANIEL, ex Tribu Iudeâ, vico Bethe.. ..ud procul Hieroſolymis, natus, (Alij eum .. decennem, fuiſſe tradunt, quùm .. ſt. .. nuper à Nabuchodonoſore, .. al.. obſidibus, in Babylonem transdu.. eſſe memoravimus. & inter cæteros, claro ..re, & ingenuâ facie pueros, ANANIAM, MISAELEM, & AZARIAM, è ſtirpe & cognatione regiâ. quos, mutatis nominibus, Babylonij: BALTAZAREM, SIDRACVM, MISACVM, & ABDENAGONEM, dixere. diſciplinis & literis Chaldaicis ſedulò in Aulâ inſtituebatur; & per Spadones liberaliter curabatur.

Quùm verò rex eum, unà cum Sodalibus, cibis delicijſque regijs curandos præcepiſſet; idque negotij Aſphanę Eunucho dediſſet; Ille, patriarum traditionum memor, ne ex menſâ regiâ cibis profanis, aut vino participaret; ab Eunucho popoſcit: V *leguminibus & palmulis, & aquâ tantùm veſci ſinerentur.*

Excuſante id Aſphane, ne diſſimulatum regis imperium conſecutura macies proderet: *Daniel,* Deo fretus, polliceri auſus eſt; *maiorem in vultu & ore ipſorum venuſtatem, ex leguminum eſu, quàm ex cibi regij delicijs, enaſcituram.*

Fideique dictis poſt decem dies adfuit. ut aliorum, qui principali ciborum adparatu fuerant procurati, & vino, atque epularum varietate ſuffarti vultus, minimè cum ipſis eſſent comparandi.

Illi igitur in honore & gratiâ habiti, prudentiâ etiam & diſciplinâ, reliquis regiæ aulæ miniſtris, ante-lati ſunt.

(Ioſep. putat eos exſectos fuiſſe. quemadmodum aliarum gentium captivis, formoſis præſertim adoleſcentibus, fieri tum ſoleret.)

DANIELI autem. præter ſapientiam, omniumque diſciplinarum ſcientiam, quæ illi cum tribus Socijs fuit communis; Deus etiam arcanam, certamque ſomniorum & viſorum interpretandi, facultatem impertiturus eſt.

(Anno Ioachimi circiter VII. SERVIVS TVLLVS VI. Roman. rex, XLIV. ann.)

Idem DANIEL (cui Sulpit. annos ætat. XII. tantùm adſignat, cum huic, quod commemoro, iudicio interceſſit) SVSANNAM, Helciæ filiam, Ioacimi, viri inter Hebræos, apud Babylonem captivos, primarij, coniugem; quam Iudices duo, è Senioribus, de ſtupro compellârant; & à matronâ pudicâ repulſi, capitali adulterij crimine, malignè & falsò, condemnârant; ipſe intercedens, innocentem, pœnâ in Iudices, flagitij & falſi convictos, reiectâ liberavit.

Deferebant illi ſenes; Adoleſcentem quemdam, cum nuptâ, remotiore horti angulo deprehenſum à ſe qui iuvenili agilitate imbecilliorum manus effugiſſet. Illis fides habita, & Suſanna populari mòx iudicio damnata eſt.

Quæ quùm ex legis publicæ præſcripto ad ſupplicium duceretur; DANIEL, etiam-dum puer, increpitis Hebræis, quòd innocentem temerè capitis damnâſſent; reduci eam in iudicium, cauſſamque denuò audiri, poſtulavit.

Multitudo, quæ tum aderat, non ſine Dei nutu exiſtimans, contemtæ ætatulæ puellum, in eam interceſſionis conſtantiam prorupiſſe; ſtudio voluntatum accommodato, in concilium revertitur.

Et repetito iterum iudicio, Danieli, ut inter maiores natu reſidéret, ſententiamque diceret, delatum eſt. Separari accuſatores iubentur. Et ex ijs unum, deinde alterum interrogans, ſub cuius generis arbore adulterium deprehendiſſent; ex reſponſi diſconvenientiâ, ipſe falſitatem deprehendit.

Reâ abſolutâ. Actores ſenes, quod innocenti periculum creaverant; capite (veriùs, ſaxis, aut flammis) luérunt. (Vid. inf. ex Hieremiâ.)

Rex verò IOACIMVS, ſive graviſſimæ ſervitutis onere depreſſus; & nuperæ iniuriæ indignitate, odioque, in Babylonium irritatus. qui ipſum tamen, vel datis obſidibus & pignore, tributarium in patriâ reliquerat; vel triennio pòſt, è captivitate, in regnum reſtituerat)

Sive Ægyptio regi, à quo fratri Ioachazo initiò in regnum, uti maior natu, fuerat ſubrogatus, addictior. quùm iam rebellionem animo cæptaret, non modò Babylonium regem, eiuſque Satrapas, vicinarum provinciarum Præfectos, inimicos capit; ſed Deum etiam ipſum. cui ut temeratæ fidei, hoſti datæ, violatio, & perfida obſidum pro ſe traditorum neglectio; ita magis, obfirmati ad impietatem, & ad Vates ſuſque deque habendos, animi, in adflicto & deſerto rege, contumacia, diſpliceret; graviſſimè in ſe irritavit.

Nam modò Chaldæi & Syri; modò Moabitæ & Ammonitę, ceu quaſdam prædatoriæ manûs turmas, in Iudæam immiſerunt. Et Deus iſtiuſmodi calamitatum præludijs, univerſam gentem, ſibi, ob impia veterum regum, & Manaſſæ potiſſimùm, facinora, inviſam, extremæ noxę dédere decrevit.

Sic Hierem. c. 22. *Hæc Dominus ad Ioakim. Non plangent eum. Sepulturâ aſini ſepelietur. Dixiſti: Non audiam. hæc eſt via tua ab adoleſcentiâ tuâ. quia non audiſti vocem meam.*

Quum ſub idem tempus HIEREMIAS, ex Dei præcepto, RECHABITIS; hoc eſt, Rechabi illius (de quo 4. Reg. 10.) poſteris & nepotibus (qui metu belli, ex agris in urbem confugerant. Sic enim de iiſdem Hierem. c. 35. *Cum Nabuchodonoſor adſcendiſſet ad terram;* Dixi... *Venite, & ingrediamur Hieruſalem à facie exercitûs Chaldæorum; & à facie exercitûs Syriæ. & manſimus in Hieruſalem.*)

Quùm ijs, inquam, in Templum introducti, vinum plenis ſcyphis bibendum prębuiſſet: & illi, aviti præcepit, quo à vino abſtinere iu..., memores, à tali potu abhorrerent; & in præſen..., præfractè piéque abſtinerent: DEVS hoc i...rum, tam abſtemiorum, exemplo, depravatos I...dæorum aliorum mores patefacere voluit ... d cum illi patris ſui mandata tam conſtanter ſ...rent; ipſi contrà, tot Vatibus, à Deo miſſis, obte...perare; & à facinoroſâ vitâ atque impietate d...ſiſtere, obſtinatè defugiſſent.

Idem tum Vates, à Deo iuſſus, omnes calamitates, quibus Iſraëlis & Iudæ regna aliaſque g... oppreſſurum eſſe multo-antè præſignificarat, ... Codice deſcribere. ut ex terribili earum rerum ... citatione, vel tum denique & vitam in meli...s mutarent, & Deum ſibi propitium redderent.

Ipſe, ex vinculis, BARVCHO, Neriæ F. ... mùm eadem ſcribenda dictavit. Deinde ... ...cto antè ieiunio, ad populum univerſum in T...plo, palàm recitaret; præcepit.

3376. | Quod factum v. regis Ioacimi anno, menſe IX. | 574.

autem arceſſitus à primoribus Aulæ regiæ, eadem ex codice, quem adferre iuſſus erat, taret; pleroſque in ſtuporem dedit.

anté quàm res ad regem deferretur, illi, ut & Hieremias, qui dictárat; & ipſe BARVCHVS, qui ex- e at; ſeſe aliquò abderent; amicè commonefe- t.

namque pagellæ aliquot, per Scribam, eo ex gi erant perlectæ; quùm ille arreptum cui- ulcidit: & obteſtantibus contrà primati- in medium hibernæ arulæ ignem coniecit.

hoc tam gravi ſcelere contentus, Vatem, Scriba, comprehendi iuſſit. Sed illi, uti dictum entes, principis iram effugérunt.

Et BARVCHO (Hierc. c. 45.) ob moleſtias cum Vate exanclatas, DEVS incolumitatem, paſſim & in medijs patriæ tribuliumque cladibus, ultrò ſpopondit. Atque iſtud regis factum tam moleſtè tulit; ut non modò Hieremiam, alterum eiuſdem argumenti & ſententię codicem dictare, & additis permultis, deſcribere iuſſerit; ſed regi etiam ex ſe nunciare: *Non ſuperfuturum ex ipſius poſteris, qui regiâ poſthàc cum poteſtate populo præſit. Quin etiam preiectum & ſub dio expoſitum iri eius cadaver. Ipſumq́, cum liberis & domeſticis, graviſſimas tot antè ſcelerum daturum pœnas. Eaq́, mala ipſis eventura eſſe, quæ cum prædicta eſſent, pro nihilo tamen putáſſent.*

3379. | VIII. regni anno, (is IV. erat Nabuchodonoſoris. | 571.

ep.) Babylonij, iuſtis cum copijs, Iudææ erunt. & dira regi Ioacimo minantur, a, more cęterarum Syriæ gentium, pén- veret.

c.u percuiſus, & ab Ægyptijs deſertus, pa- cem pecuniâ redimit, & imperata facit. (Sulpit. vult, determinatis inter Ægyptium & Aſſyrium Imperij finibus, convenisse, ut Iudæi ad Babylonem pertinerent.)

3382. | Verùm, labente iam XI. regni anno. | 568.

Ægyptiæ adversus Babylonios expeditio- nibus, ad vanas ſpes inductus, tributum at. contrà, quàm ab Hieremiâ quotidianis cijs moneretur, ne ullam in præſidio rum ſpem poneret.

demum Nabuchodonoſor, miſſo è Baby- exercitu, Ioachimum, iam manifeſto perfidię e obſtrictu, ob fœdus cum Ægyptio, hoſte um; captâ mòx urbe (quam Hieremiæ mo- tus, tueri non auſus, ultrò ipſe dedide- prehendit, & catenis vinxit. Et primùm nem in compedibus abduci; deinde ex iti- etra tum, interfici iuſſit, & extra urbis Hie- æ mœnia proijci cadaver, beſtijſq́ue ceu bic ari. Sic Hebræi.

in ipſo Babylonis campo. Alij, in ipsâ urbe, id factum putant.

bit, Nabuchodonoſorem, amicè ab ceptum, fidem non ſerváſſe: ſed unà cum deditio, florem Hieroſolymitanæ iuventutis e.

Poſt Ioſiam, nullum regem Iudæ, in avi- ris repoſitum fuiſſe. neque ex quattuor us ullum in patriâ obijſſe.

IOACIMVS (4. Reg. 24.) cum s ormiſſe traditur; (quod quidem atria moriuntur, & in patrita monumen- congruit. Vel ſimpliciter, commu- us naturę debitum exſolviſſe: vel nc niosam & ſuburbanam cadaveris iacturam! oſſa eius, cum reliquijs, p um, idemque cum avo & pro- , de quo ſup. in tantâ regiæ pro- te, tate, etiam clanculum importata fuiſſe; intelligi poſsit. (Hierem. 36. c. de eodem: *Cadaver proijcietur ad æſtum per diem, & ad gelu per noctem.*)

Atque hunc quidem Vatis Hieremię, de eodem rege, prædictio, habuit exitum. qui XXXVI. ann. vixerit, & XI. ſerie licét interruptâ, regnárit. De eodem, Ezechiel, c. 19. *Leonem appellans.*

Ioſep. Eo tempore à Nabuchodonoſore, III. ex Iudæis millia, qui genere aut dignitate inter ſuos præſtabant, in captivitatem abducta: & in his puerum EZECHIELEM, commemorat. Et Hebr. Chronicon, longè maiora addit. Quæ tamen paullo-pòſt eveniſſe, longè eſt probabilius, magiſq́ue Sacræ hiſtorię conſentaneum.

Hierem. (c. 52. *Iſte eſt populus, quem tranſtulit Nabuchodonoſor in anno VII.* (Hebr. poſt ſubactum Ioacimum *Iudæos ter mille, viginti tres.*

At Euſeb. ex Polyhiſt. Alexand. A victore aurum & argentum, & cætera, quæ in Templo fuerant; aſportata eſſe. præter Arcam, & Tabulas; quæ ab Hieremiâ, ceu depoſita, cuſtodiebantur.

Sed quoniam idem Ioſep. l. 1. cont. Apion. refert, ex Phœnicum ſcriptis, Nabuchodonoſorem VII. regni ſui anno, (hoc eſt, X. Ioacimi Tyri obſidionem captáſſe, ITHOBALO tum Tyriorum rege. quę in treis & decem annos fuerit protracta: (ſive ad XX. eius regni annum, ſive ad alterum à capto SEDECHIA Vero-ſimile eſt; Iſtiuſmodi rerum gerendarum, & vindicandæ libertatis opportunitate adductum. IOACIMVM rebelláſſe. & Babylonium, relictâ ad Tyrum copiarum parte, geſſiſſe ea in Iudæâ. quæ extremo eiuſdem Ioacimi anno, & initio filij Ioachini, commemorantur.

IOACHINVS, QVI ET IECHONIAS, REX IVDÆ.

3383. | Intereà, ex victoris, uti videtur, arbitrio. (Genebr. A populo conſtitutum vult. Maſſ. A patre ipſo Ioacimo, in regni ſocietatem adſcitum, anno 2.) regnum capeſſit. | 567.

IOACHINVS F. matre Noheſtâ, Heb. Neebuſtâ) Elnathani filiâ, Hieroſolymitide.

Anni ætatis. (4. Reg. 24.) ei tum attribuuntur, XIIX. At 2. Paral. 36. Anni VIII. Puer certè octuennis vix capax eſt doli aut iniquitatis, quæ tamen Ioachino imputantur.

Heb. itaque, & Maſſ. hæc ita conciliant: Ipſum, puerum octuennem, unà cum patre per decennium regni res gerere cæpiſſe: & iam duodevicennem ſtatim à patris calamitate, regnum vel ab Aſſyrio, vel à populo delatum, adijſſe. quod III. menſ. ſupra X. dies, renuerit.

Atque hinc fortaſſe Fregevilla XI. regni annos illi attribuat. Genebr. annos quidem ætatis XIIX. habuiſſe, cum regnare cæpit; ſed IIX. à captivitate; ſive à I. Nabuchodonoſoris, cuius beneficio regnum inibat.

Ioachimi deportati loco, frater eius SALLVM, Ioſiæ F. Iechoniæ infantis patruus, nomine tutoris vel proregis, regia munia obiens (Hierem. cap. 22. & 36.) rex eſſe, & paterno ſolio inſidere dicitur. Capell. verò; Quia XIIX. Iubilæi anno regnare cæperit; totidem ætatis annos ei tribui.

Cæterùm, neque ipſe IOACHINVS à paternis ſceleribus, & manifeſtâ in Deum impietate, abſtinuit. Et Deo agente, (cui conſtitutum erat, Iudæam gentem captivitati, & quaſi internecioni dare) regis Babylonij iram in ſe concitavit.

De hoc rege, inter cætera. Hierem. c.22. *Dicit Dominus; Quia ſi fuerit Iechonias, F. Ioacimi, annulus in manu dextrâ meâ, inde evellam eum. Dabo te in manu Nabuchodonoſoris & Chaldaeorum. Mittam te, & matrem tuam, in terram alienam, ibiq́ moriemini. Nec erit de ſemine eius vir, qui ſedeat ſuper ſolium Davidis.*

Hunc eſſe *Leunculum* illum, *qui rugitu ſuo Iudaea monteis exterrefecerit*; de quo Ezech. 19. putat Maſſ. quùm potiùs id de patre dictum videatur.

Et quæ ibidem c.17. de *Medullâ cedri ſublimis, & de plantato ſuper montem excelſum &c.* dicuntur: de hoc Iechonia (ex cuius ſemine omnes deinceps familiæ Iudææ principes, ad CHRISTVM uſque, exorti ſunt. licet ſine regiæ dignitatis faſtigio) interpretari poſſimus.

NABVCHODONOSOR autem, quem regni Ioachinu delati mox pœnituerat; & è pravo cane probum catulum progenerari non poſſe, (ſic Hebr.) coniectabat. (Ezech. *Catulus inter leunculos enutritus*) & in ſuſpicionem venerat; ne patris quandoque ſui necem ulciſceretur: & inito cum Ægyptijs fœdere, populareis ad defectionem impelleret: Duces ſuos cum copijs ad Hieroſolyma tranſmiſit, qui urbem ſuſpectam vallis, aggeribuſque circumcingerent.

Intereà ipſe cum alteris copijs, quidquid vel nuper, vel antiquitùs, à Peluſio, ianua & arce Ægypti; ad flumen uſque Euphratem, Ægyptiæ ditionis cenſebatur; victo hoſti extorſerat. Vt ille pedem è terrâ ſuâ efferre, nedum alijs opitulatum ire; deinceps non præſideret. (Hierem. 46.)

Rex itaque IOACHINVS, naturali bonitate præditus, (ſic Ioſep.) & æqui etiamnum retinens; ne Civitas ſuâ cauſſâ graviùs periclitaretur; traditis obſidibus, inter quos mater & cognati; cum ducibus Babylonij exercitûs, fœdus in caſtris icit; eâ lege: *Vt ne vis ulla civitati, aut incolis, hoſtiliter inferatur.*

Quas conditiones quùm Nabuchodonoſor non acciperet; vel (ut Ioſeph.) fidem à ſuis miniſtris datam ſervare nollet; ipſe maiore cum manu ad civitatem, quæ vallo foſſâque iam ſepta tenebatur, oppugnandam acceſsit, vertente iam anno à patris Ioacimi cæde.

(Caietan. interregnum hîc fuiſſe putat, ob cladem in Hieroſolymis à Nabuchodonoſore exercitam.)

Rex IOACHINVS, monente ſic Hieremiâ, qui, Deo inſtigante *urbem* quidem *pro tempore vaſtandam, & populum abducendum* prædixerat: ſed fore, *ut non penitùs interiret; & is quandoque reverſus, Hieruſalem cum Templo reædificaret.*)

Ne civitas cum Templo ſ ab irato hoſte, flammis funditùs concremaretur, ultro ex urbe egreſſus, ſeſe, unà cum matre, Palatinis & principibus, Babylonij poteſtati, III. regni menſe, permiſit, & dedidit.

Quibus ille quaſi in fidem acceptis (anno IIX. regni ſui: qui Hierem. c. 52. Septimus eſt, à pri[illegible] ſcilicet Ioacimi captivitate) univerſos Templi & Regiæ theſauros ad ſe adportari; & Vaſa au[illegible] quę tot antè ſæculis à rege Salomone ad[illegible]fecta, ſacris Templi miniſterijs fuerant conſecrata, concîdi conflarique iuſsit.

Neque regem modò cum matre & uxo[illegible]que Eunuchis & optimatibus; ſed deci[illegible] mille ex Hieroſolymitanæ iuventutis flore delec[illegible] (quorum alij regionum principes, & Iudice[illegible] ordinum militarium ductores. Alij varijs [illegible]rum generibus exercitati, & periti quovis in o[illegible] architecti; gemmarij, & annularij. (Cluſo[illegible] gemmas auro concluderent. Claudere [illegible] & [illegible]cludere, fabrilis artis verba, operibus λιθοκολ[illegible] conveniunt. Hieronym. in 24. c. Hiere[illegible] *Fabri & incluſores.* Vel legis interpretes atque d[illegible] vel artifices, incluſoreſque auri & gemmarum [illegible] cipi vul[illegible]

cipi vult. Quæ ars apud barbaras nationes pretioſiſſima fuit)

Quorum ſcilicet, uti nimis pretioſorum opificum, opera, tenuibus terræ vacuæ colonis, & reliquijs, minimè futura erat neceſſaria; ita peregrè uſui eſſet victoribus.

Quidquid denique vel militari robore præſtans, & vindicandæ libertati idoneum, & locuples: Rex Babylonius, captivorum in ſpeciem, Babylonem traduxit. Relictis (Sever.) ijs, quorum imbecillitas, aut ætas faſtidio victoribus fuit. ut turba, ſervitio inutilis, exercendis ſaltim agris, ne incultum maneret ſolum, deputaretur.

Hebr. tradunt III. millia ex Tribubus, Iudæâ & Beniamitide: VII. reliqua mill. ex cæteris Iſraelitis fuiſſe.

At in minore Chron. recenſent, Centena & octena captivorum mill. Ibique, Forteis, interpretantur; In legis doctrinâ, & defenſione conſtanteis.

Ioſep. ſupra myriadem captivorum, addit octingentos Triginta duos. Id verò, Hierem. c. 52. refertur ad annum Nabuchodonoſoris XIIX. Migrâſſe autem Ioachinum, anno IV. hebdomadæ, medio Iubilæi, & (ut Scal.) id acciderit, diebus circiter LI. ante neomeniam Tiſri.

EZECHIEL PROPHETA.

Quumque rex unà cum proceribus Babylonem traduceretur; Ezechiel, cum plebe, tum captivus, amandatur in parteis Chaborræ fluvij. Qui Ezech. I. Chobar dicitur. quemque Strabo χαβώραν; Ptolem. Aboran, dixére. nec tamen bene a fluvio Regio diſtinguunt. Quod nihilo minus Caſaub. Notis in Strab. adverſus Scalig. tuetur. (Vide re inf.)

Tunc & Mardochæum abductum volunt, Eſther, 2. c. Sed nobis hic alius eſt: vel potiùs Cis, atavus Mardochæi, inter captivos unus. Hinc Genebrado & alijs initium ducitur *Captivitatis*, ſive *Tranſmigrationis* & Dominationis in Iudæos Babylonicæ. quam LXX. ann. duraturam prædixit Hierem. c. 25.

Quamvis Hebræi eam ordiantur ab XI. Sedechiæ. vel à IV. Ioacimi, unde Hiſtoriam ſuam auſpicatur Daniel, qui fuit I. Nabuchodonoſori. Vt & Iechonias, & Sedechias Babylonicæ aliquanto Tranſmigrationis tempore regnâſſe cenſeantur.

Huc ſpectat c. 17. Ezechiel. de *Aquilâ grandi, quæ venit ad Libanum, & tulit medullam cedri.* & *tranſportavit in terram Chanaan, &c.* Hoc eſt; Venit rex Babylonis in Hieruſalem, & adſumſit regem & principes eius; & adduxit eos ad ſemetipſum, Babylonem, Chananææ propinquam.

Et ſuſtulit de ſemine regni, Mathaniam, F. Ioſię regis; patruum Ioachini, (qui & Sedechias). *percuſſitq́, cum eo fedus, & ab eo accepit iuſiurandum.* Sed *& forteis terra ſuſtulit: ut ſit regnum humile, & non elevetur.*

SEDECHIAS, IVDÆ REX POSTREMVS.

3383. | ———— | 567.

Nabuchodonoſor ademtis ita viribus, exhauſtum & quaſi inane, atque adeò precarium regnum reliquit Matthaniæ (al. Matathię) regis Ioachini patruo, Ioſiæ filio, nomenque ei Zedechię impoſuit, (quod ſonat *Iuſtitia mea Deus.)* Vt iuſtitiæ in rebus adminiſtrandis commoneretur, vel fidei ſibi ſervandæ; quam iureiurando, & teſtato ſummi Dei numine, dederat. Vel, ſi perfidiæ crimine ſeſe obſtringere pergeret; pareis cum fratre Ioacimo violati federis pœnas exſpectaret. Qui nihil ſe rerum novarum in regno tentaturum; neque ſocietatem aut fedus cum Ægyptio initurum spopondiſſet.

Hic germanus & uterinus fuit regi Ioachazo, ex matre Amitalâ; Hieremiæ, è Lobnâ, filiâ. (Fallitur Ioſep. qui Ioachino regi ὁμομήτριον ſtatuat)

Cæterum, quùm annos natus XXI. regnum inire traditur, annis poſt Ioachazum, ſive Sellumum, XI. & ipſe tum Ioachazus, quùm regno inauguratus eſt, annor. fuiſſe XXIII. conſectarium eſt, eundem anno vitæ Ioachazi XXIII. ſive regni eius initio, annorum tantum fuiſſe X. ſeu tredecennio minorem, quàm Ioachazum; & quindecennio, quàm Ioacimum.

At quo pacto (1. Chron. 3.) iſte Zedechias, ponitur, ordine ortûs ſui, ante Sellum, ſive Ioachazum? An fortè, quod breviſſimi temporis, quo regnavit ille, ratio non habeatur! At Ioacimus & Sedecias, undenis uterque annis regnárunt. Quæratur à curioſis. & Vide quæ ſup.

Ipſe autem, qui captivitatem, ob delicta populi, & priorum regum, ceu cladem illatam, ſuſque deque æſtimaret: atque immò flagitijs etiam ſuis, & impietate, deceſſorem Ioacimum exæquans, Deum graviter offendere perſeverabat. & poſtremis denique malis debitus, infido ingenio, regis Chaldæi iram in ſe concitavit: ut ſponte ſibi ſuâ perniciem arceſſiſſe cenſeatur. ſive potiùs, iuſtitia Dei, iam longinquæ in ſuo populo obſtinationis impatiens: homini ut impio, ita perfido, regnum commiſiſſe: quod Dei eiuſdem ope deſertum, barbarus, victor, & Iuſtitiæ divinę adminiſter, funditùs tandem exſcinderet.

Neque enim rex tantùm in omnia flagitia & ſacrilegia pręceps ferebatur. & univerſi Sacerdotum principes, eorumque exemplo populus, Dei planè immemores, impuris profanarum gentium ſacris ipſum Templum, (quod uti eximium Deus ſibi Hiero-

Hinc peregrè profectus, in propinquas Iſraelitarum olim provincias, regi tunc Aſſyrio parenteis, Excelſum illud, & Altarē, quod in Bethelis Hieroboamus Nabathides, totius ſacrilegij Princeps, & immutatæ religionis auctor, exſtruxerat: flammis, cum Luco ipſo, ſuccendit, & in pulviſculum comminuit.

Et quùm oſſa veterum ſacerdotum, è montanis illìc ſepulcris eruta, & flammis exuſta, (Vti olim Vates quidam, qui alijs Ioas, al. Iadon; Hieroboamo, primo regi, futurum; & à quodam, ex poſteris Davidis, rege. Iosia (3. reg. 13.) effectū iri, prædixerat) altari impoſuiſſet; atque eo pacto illud polluiſſet: tum eius, quem dixi, Vatis, cui monimentum ſingulari titulo ſuerat inſignitum; & Cives Bethelitæ, ſpectatæ fidei ac probitatis teſtimonium tribuerant; oſſa immota intactaque reliquit, cum eius ſallacis Prophetæ oſſibus; quem ſupra memoravimus, in idem monimentum ut mortuus inferretur, curáſſe. quo communem cæterorum pœnam, iſtiuſmodi utrorumque oſſium confuſione, in poſterum effugeret.

Quem quidem veteris præſagij eventum, colligit Ioſeph. l.x. ſuprà ter-centum, pòſt annis. (Maſſ. 352. Veriùs 358.) fuiſſe conſecutum.

Præterea quùm rex Bethelitas, alioſque ex Iſraëlitis, qui vel communem captivitatis Aſſyriæ cladem evaſerant; vel indè in patriam redierant, & cum novis ſe colonis coniunxerant; ſatis ſibi in propagando veri Dei cultu obſequioſos nactus eſſet: ad Samariæ etiam civitates pia animi ſui conata convertit.

(Qui non ægrè laturi viderentur, cultus, ſummo Deo, quem ſuæ terræ propitium habere percuperent, adverſarios, paſſim à religioſo rege, tolli aut perpurgati.)

Omnia itaque Excelſorum fana, opidatim, nec ſine patrij Dei contemtu, ab antiquis Iſraëlitarum regibus, Hieroboami ſucceſſoribus, educta, (ſalvis ijs, uti probabile eſt, quæ profanæ gentes, novi ex Aſſyria coloni, recens exædificarant) funditùs ſuſtulit. Et ſacerdotum, eorum, qui in propinquo ibi ſepulti, oſſa, ſuper ipſis altaribus, concremavit. Idque non ſine promiſcuâ (uti videtur) cæde Hebræorum, qui profano adhuc ſacerdotio fungi illic obſtinatè pergerent.

His ità peractis, non ſine gloriâ, & quâdam triumphi ſpecie, rex Hieroſolymam reverſus eſt.

Indè etiam Pythones & Ariolos; & Teraphim (efformata idóla) aliaſque eius generis impuritates, penitiùs ſuſtuliſſe tū meritò cenſeatur; ne quid ſanctis, reperti nuper Libri, ſive Divinæ Legis, inſtitutis, adverſaretur; aut publicam pacem turbaret.

(Hebr. Lapſi iam erant ccxiix. anni, ex quo rex Ioas Templum inſtauràrat.)

3359. | 591.

Regno ad eum, quem dixi, modum universè luſtrato, & cultu ſummi Dei paſſim ſtabilito; ad Azyma, (quod Phaſe, ſive Paſcha, dicimus) ſolenni ritu; & maiore, cum pietate, tum magnificentiâ, Hieroſolymæ celebranda, ſe accinxit.

Quâ fini, primùm Sacerdotes claſſibus ſuis, certiſque miniſterijs diſtinxit: Et Levitas, quorum doctrinâ populus in omnem pietatem inſtitueretur; cum, ut Arcam Dei, (quam impij & ſacrilegi reges, metu gravioris divinitùs ſupplicij; quod Philiſthæi, Bethſamitæ, Oza, & alij, olim erant experti; violare aut profanare non auſi; extrà Templum tamen, quò neſcio eduxiſſe, & alibi collocáſſe, in eum uſque diem, meritò exiſtimentur.) ipſi in Templum reſtituerent, & certo loco reconderent. Neque poſthàc idem onus humeris ſubirent, aut loco ſuo motam circumgeſtarent.

Tum, ut ſacris tantùm muneribus, in cultu Dei, & populi doctrinâ, vacarent. Vtque in turmas Leviticæ cognationis, ex veteri præſcripto, diſtributi, & ſe ipſi caſtos exhiberent: & fratres ſuos, ad Pascha ritè immolandum, præcolerent; graviſſimâ oratione eſt cohortatus.

Deinde ipſe de ſuis facultatibus, cum magno eximiæ liberalitatis argumento, populo, cuius incredibilis multitudo, ad Ferias, in urbem confluxerat; ſuprà infinitam minuti pecoris, oviū, agnorum & hœdorum, vim; tria millia boum, ad epulum, ipſi Paſchæ de more ſuccidaneum, eſt elargitus.

Cuius exemplo, Principes viri, victimas omneis, quarum ipſi ex voto damnates eſſent, tàm populo, quàm Sacerdotibus & Levitis, quantum vellent, ceſſérunt: & munificam, feſtivæque celebritati cōgruentem, largitionem fecére.

Omnibus itaque ad ſacrum miniſterium adparatis, & victimis ad aram, admotis, Sacerdotes ad munia ſua accincti; & Levitæ, in turmas, ex regis præſcripto, diſtributi, Phase immolarunt.

Et illi quidem loca, Altari proxima, ſanguine conſperſérunt, (populo tum, uti caſto, manus victimis admovente.) Hi verò tergora votivorum pecorum coſtis diripuérunt.

Et plebi univerſæ, quæ per domos & familias diſperita, ſuam quæque vicem, litabat; ſuam etiam ſingulis portionem ſecernebant, quæ Domino offerretur: Adipe, holocauſti in morem, flammis adolendo. Quod non modò in ovibus & capris: ſed in bobus etiam ſervatum.

Sic ut Phase, hoc eſt, Agni aſſarij, ſive igne toſti: & hoſtiæ pacificæ, in lebetibus elixæ, e-veſtigio, ceu tectæ epuli publici ſportulæ, præberentur.

Et quùm Sacerdotes in munere ſuo ad noctem uſque perſeveráſſent: & Cantores cum Ianitoribus, ne ad punctum quidem tēporis, à miniſterio quiſque ſuo, deceſſiſſent: cibi ipſis, ſero veſpere à Levitis, noviſſimè, & ad Sacri anniverſarij ritum, & ad epulum, ſunt adparati.

Sic ut non modò dies illa legitimo & omnifario Dei cultu, ritè atque imperturbatè, exigeretur. ſed Azyma etiam Septem-dialia, ab univerſis Iſraëlitis, qui in Vrbem undique confluxerant, déinceps, ut lætiſſimè, ità religioſiſſimè, concelebrarentur.

Neque

N[illegible]q[illegible]e pari umqnam populi celebritate, PHASE [illegible] neque Iudaicum, (quorum poſtremus Sa[illegible] neque Regum (qui vel univerſo Iſraeli, vel [illegible]dæ dominati ſunt) ætate ac memoriâ; nec religi[illegible]us, ex veterum legum præſcripto, pera[illegible]m fuiſſe, commemoretur.

C[illegible]er annum IOSIÆ XXVII. ARTABA[illegible], Phraortis F. Deiocis Nep. (qui & Aſtybares, & Cyaxares Herod. lib. 2.) Medorum rex, [illegible]n XL. dum adverſus Aſſyrios certans, urbem Ninum obſidet, ad quam anteà Pater periecat Scythæ, Cimmeriorum hoſtes, invadunt im[illegible] Aſiæ; regnantque XXIIX. ann. Sed ijs ex[illegible], iterum ille in Mediâ & Aſiâ, aliquot [illegible]um annis regnavit.

Scythas illos, Aſiæ, Medis tùm victis, potentis, & per Syriam Palæſtinam in Ægyptum rectà tendenteis, PSAMMITICHVS, Ægypti rex, muneribus & precibus avertit.

M[illegible] demùm Ninum expugnáſſe; & Aſſyrios, p[illegible]er quampiam Babyloniæ partem, ſubegiſſe [illegible]untur. De his plura ſub Nabuchodonoſore m[illegible]o.)

Quamvis autem hæc, quæ commemoravimus, om[illegible]a ſingulari cum pietate atque induſtriâ, rex IOSIAS adminiſtráſſet, & in Deo placando totus [illegible], ut nulli regum priorum, hâc certè ex parte, [illegible] ſecundus. Et aliquot, à Templo inſtaurato, annis pace, divitijs & gloriâ floruiſſe, non immeritò exiſtimetur; Deus tamen ab irâ, quâ cum prio[illegible] regum, & Avi potiſſimum Manaſſæ, impiet[illegible] intrárat; non diſcedens: & Iudæos pari cum Iſraelitis calamitate involvere atque exterminare ob[illegible]rmatus pium regem, non quidem ob ſua, [illegible] populi & maiorum commiſſa, in errorem, ſi fas dicere, fatalem, ſive interitum præcipitari; atq[illegible]e adeò è medio tolli antè, quàm ſuprema Hie[illegible]ymis obſidionis, exſcidijque labes, cum pu[illegible] populi calamitate, impenderet: hâc occaſio[illegible] [illegible]aſſus eſt.

[illegible]empeſtate, PHARAON NECHAOS, rex Æ[illegible] quem Herod. Necum appellat) PSAM[illegible]HI eius, qui unus fuerat ex XII. Ducibus, qui [illegible]ionem regnum adminiſtrárunt: & qui [illegible]nà XXIX. annor. obſidione, Azotong ma[illegible] Syriæ urbem, expugnárat, F. Foſſam è Ni[illegible] ad Rubrum-mare, ſive ad Arabicum Sinum; d[illegible] primus adgreſſus eſt. idque centies & vi[illegible]c[illegible] Ægyptiorum iacturâ atque interitu; & ir[illegible]tâ [illegible]x oraculo, operâ.

Q[illegible] & navalibus, & terreſtribus copijs abund[illegible] pari[illegible]m cum Syris, in Magdolo (fort. Ma[illegible]d[illegible]. niſi Synonyma ſint) congreſſus, victor eva[illegible] & [illegible] prœlio, Cadyti, vaſtâ Syriæ urbe, potitus

[illegible]rtim à Phœnicibus Africam circumnavigari [illegible], & Terræ ambitum magnitudinemque ex[illegible]ari.

[illegible]s alij, tranſitis Herculis Columnis, ad Se[illegible]onale uſque mare penetráſſe; atque inde ad [illegible]ptû, per extimas Africę oras, remeáſſe. Alij, ſo[illegible] è Rubro-mari navibus, verſus mare Auſtri[illegible]m abijſſe; & intra biennium, aut minus triennio, quà dictum eſt, per Herculeum fretum, in Ægyptum redijſſe, tradunt.

Quùm itaque NECHAOS ille, inſtructis adverſus regem Aſſyriorum (al. Chaldæorum & Babylonio-rum. Sig n. Nabulaſſarem (f. Nabopolaſlarem) qui & Nabuchodonoſor Primus & Priſcus, (Ioſep. Medos & Babylonios, qui Aſſyriorum imperium everterant. verùs, evertere contendebant) (Ut Aſſyriam Scythis eripuit Cyaxares; ſic eamdem Medis ereptam à Nabopolaſſare probabile eſt. Atque ita Babylonij, etiam Aſſyrij dicti. ex quo ſcilicet Ninum, caput Aſſyriæ, ſubegit rex Babylonius.

Promotis, inquam, ad Euphratem uſque, in Charcamin copijs, prœlium cum hoſtibus conſerere, & Aſiæ propinquæ dominatum ſibi parare avidus: (Sic Ioſep.) ſed cui iter per Iudææ regionis confinia neceſſariò faciendum eſſet; ad opidum Menden, IOSIÆ regi obnoxium, (fort. idem cum Charcami) proceſſiſſet; IOSIAS, vel veteri ſocietate cum Babylonio, ſeu Chaldæo rege, qui armis ab æmulo Ægyptio petebatur; coniunctus: vel communi regum omnium metu, & ſuſpicione, ne hoſtis, vicinorum regnorum expugnatione, aut acceſſione, invaleſcat; & ſibi deinde perniciem cum ſervitute importet, commotus. infeſto cum exercitu occurrit.

Atque adeò, quùm alter, miſſo caduceatore, & tutò tranſeundi copiam pete[illegible]e; & vim omnem deprecaretur. qui minimè hoſtili adverſus Iudæos, eorumque regem, animo in præſens eò veniſſet; ſed iuſſo Dei, ad alium regem, ſibi inimicum, expeditis copijs, & accelerato itinere, debellandum, licet cum aliquanto populorum ſtupore, properaret.

Nihil invito Deo, qui ſecum faciat, eſſe tentandum. neque præter inſtitutum, imponendum ſibi, dimicandi cum remorante neceſſitatem. quæ ipſi fraudi & perniciei vertere poſſit.

Ille nihilo minus monenti acquieſcere noluit (Ioſep. fato opinor, iſthuc arrogantiæ hominem urguente. Sic ille, more ſuo inflatius) neque divini oraculi ſciſcitatione; minas ab profano Ægyptio ſibi intentatas, avertere ſategit. ſed extremam belli aleam experiri decrevit: & procinctam, in latè patentibus Mageddonis campis, (Zachar. 12. Urbs eò loci ſita Adrademnon, ſeu Hadad, dicitur, haud procul ab Ieſrahele) aciem inſtruxit.

Ubi dum cornua naviter pernice curru obiret: ictus hoſtili ſagittâ, & vulnere eo, nti letali, conſternatus, ſe per aſſiduos clienteis è prœlio ſubducendum curavit. (Vel, ut Caietan. quaſi de-ſubito ægrum, ne ſuis moriens terrorem incuteret, de curru in currum transferendum) Iuſſo interim (ut Ioſep.) deflectere exercitu.

Ipſum itaque, Hieroſolyma devectum, vita obiter defecit. atque illic cum incredibili univerſæ gentis luctu, & magnifico funere, in maiorum ſuorum mauſoléum illatus eſt. (uti ab Holdâ illâ præſignificatum.) Anno regni XXXI. & ętatis XXXIX.

Hunc tam commemorabili, pietate præſtantem: tamque infelici mortis caſu (ut iudicij quidem humani captus ferebat) indignum, principem, HIEREMIAS Vates immortalibus ſuis Threnis, ſive lamentis, proſecutus eſt. (Ioſephus Epicedium lugubri carmine, appellat)

V quæ

Ezech. tamen (c. 19.) videtur innuere, non ſine magno gentium concurſu; nec ſine ſanguine & vulneribus, captum eſſe, & regi Ægyptio traditum.

Hic regiam ei dignitatem, ad quam illum Hieroſolymitani præcipiti conſilio extulerant; abrogavit. Atque adeò à populo ipſo ſuæ temeritatis pœnas ut exigeret; annui cenſus multam, Centena argenti, & unum auri, talenta, regioni impoſuit.

ELIACIMUS, QUI ET IOAKIMUS,
Rex Iudæ.

Fratrem autem eius Eliacimum, ſive Ioacimum, biennio maiorem, matre Zebidà, filià Phadaiæ de Rumâ, vico Galilææ, (Ioſ. Zabuda, ex opido Abumâ.) qui, uti prudentior; rebus ita, per cædem patris, turbantibus, præter regis victoris, penes quem camporum eſſet dominatus, voluntatem, in regnum vacuum ſuccedere, & ad præcipitia populi ſtudia ſeſe accommodare deſugiſſet:

Pro ſuo arbitrio, & uſitato gentium iure, regem Iudæis dedit. Et ut eum, veterum quaſi caritatum oblitum, novi beneficij nomine & memoria ſibi artiùs obſtringeret; Ioakimum (quod, inter cætera, Vindicias Domini, ſonat) appellari voluit.

Ioachazum verò ſecum, catenis vinctum, in Ægyptum abduxit. Vbi & paullo-pòſt, præ mærore, ut veriſimile, contabuit. poſtquàm ſupra trimeſtre, dierum decadem, Hieroſolymæ regnáſſet (ſic Ioſep. & Clem. Alexan.)

Scalig. adverſus eos diſputans; qui hîc biennale Interregnum imaginantur, ex duorum, quos dixi, fratrum ętate; vult Nechaon, adventantis Chaldæorum exercitûs rumore audito, fugâ, è Reblà, ſibi conſuluiſſe: & & unà cum Ioachazo, iam captivo, in Ægyptum properè ſe recepiſſe.

Intereà nihilo minus Ioacimus, imperatâ ſubiectis, pro ratâ facultatum cuiuſque portione, pecuniâ; ad Pharaonis, etiam tum, ut quibuſdam placet, præſentis, nutum, multæ, auri argentique, ſibi impoſitæ, ſummam, exigere & conflare, atque adeò péndere coactus eſt.

Neque propterea tamen, aut ab uſitatâ maioribus ſuis in Deum impietate; aut ab iniquiore in ſuos imperio; aut à perfidià in regem beneficum, abſtinuit. Fratri, quàm patri, propior: & ob ſacrilegia, Deo inviſus. Huius quoque facinora, ab Ezechiele, eodem, quod dixi cap. depinguntur.

LYDORUM REGES.

Sub id tempus, Alyattes IV. Lydorum rex, Sadyattis F. Ardys Nep. Gygis Pronep. ex genere Mermnadarum. (Qui Gyges, ſatelles, herum & regem, Candaulem (Græcis, Myrſilum) Sardium tyrannum; poſtremum ex Heraclidis, ab Alcæo, Herculis F. ex Iardane ancillà, oriundis: quique per annos ferè DV. poſt Atyos Lydi ſive Męonis poſteros, regnárant; interfecerat. & regnum, ope atque indignatione uxoris regiæ uſurpârat.)

Poſtquam ille, quem dico, Alyattes, Croesi poſtremi pater, Cimmerios, (qui ſub Ardye Avo, à Scythis Nomadibus, é ſuis ſedibus eiecti, in Aſiam tranſierant; & Sardeis, præter arcem ceperant) ex Aſiâ exegiſſet: & primarias aliquot eiuſdem Aſię urbeis expugnáſſet; Miletum tentáſſet &c. ob Scythas quoſdam, qui à Medis, barbarâ puerorum ſuorum cæde offenſis, ad ſe ſupplices confugerant, eoſque repetentibus ipſe dedere recuſárat: quinquennale, cum Cyaxare, Medorum rege, Deiocis Nepore, bellum geſſit. & tandem traditâ in matrimonium Aſtyagi, Cyaxaris F. Ariene filià, componi paſſus eſt.

Sub eodem Alyatte, Arion Methymnæus muſicus, Delphino ex Italià Corinthum devectus proditur: Periandro, Cypſeli F. tunc tyranno. Qui de nautis, à quibus ille in mare deſilire fuerat coactus, ſupplicium ſumſit.

Tunc & Phalaris, Agrigenti in Siciliâ tyrannus: & Zaleucus, Locrorum legiſlator, floruére. Alij hunc Pythagoræ ſupparem faciunt.

NABUCHODONOSOR REX
Chaldæorum.

Subinde quùm tota Syria, & potentiſſimi in eâ Dynaſtæ, & inter alios, Satrapa, quem Cœle-Syriæ & Phœnicæ ipſe pręfecerat; à Nabopol-Aſſare patre, (inſtigante haud-dubiè Ægyptio) deſeciſſent, (Ioſ. ex Beroſo) Nabuchononosor F. acceptis à patre copijs, rebellem defectorem, ſignis collatis congreſſus, devicit: & regiones, ab Ægyptiâ factione occuparas, ſub priſtinæ ditionis iugum redegit.

Ita ut tributa, quæ Ioacimus Nechao regi pendere erat iuſſus, per ſolidum pænè triennium, ſibi, victori, depéndere coegerit.

Quâ in expeditione, quùm pater intereà, apud Babylonem, morbo exſtinctus eſſet; ipſe ad regnum, Chaldæis in fide præſtantibus, capeſſendum, properavit.

3375. | Quod fuit initium IV. anni regni Ioacimi. ut vult Hieremias. ſive III. ut Daniel. Ille de inchoato; hic de expleto anno loquens. | 575.

Hebr. tamen III. illum annum, apud Daniel. interpretantur, III. rebellantis Ioacimi; quo venerit iterùm Nabuchodonoſor, & abduxerit eum interficiendum.

Riber. ait finem III. anni Ioacimi. & initium IV. incidiſſe in primum Annum Nabuchodonoſoris. Quod in Chronologiâ deinceps obſeruandum.

Capell. cenſet, annum hunc tertium, eſſe hebdomadis, qui ad autumnum uſque excurreret. qui revera Ioakimi regnantis eſſet quinctus. Et ob multos deportatos, neque exiguam Iudææ vaſtitatem, multis locis cæpiſſe Sabbathiſmum ἑβδομηκοντ ἐτῶν hoc eſt, Septuagenarium.

Quo eodem anno vaticinatus eſſe dicit Hieremias (c. 46.) adverſus exercitum Nechaô Pharaonis, regis Ægyptij; *qui erat iuxta fluvium Euphratem, in Charcamis. quemq; percuſſit Nabuchodonoſor* (Heb. Nebo-cad-nezar *rex Babylonis.*

Idem Vates, c. 25. *A XIII. anno Joſiæ, filij Ammon, regis Iuda, uſque ad diem hanc; iſte XXIII. annus.* hæc ſubiungit. *Pro eo. &c.*

INITIVM CAPTIVITAT. BABYLONICÆ, Lxx. ANNOR.

„ Pro eo quod non audiſtis verba mea, mittam & aſſumam univerſas cognationes Aquilonis, & Nabuchodonoſor regem Babylonis, ſervum meum. Servient omnes gentes iſtæ regi Babylonis, LXX. annis. Accepi calicem de manu Domini, & propinavi cunctis gentibus; Ieruſalem & civitatibus Juda, & regibus eius.

Pharaoni regi Ægypti. cunctis regibus terræ Auſitidis, & terræ Philiſthijm; Aſcaloni, Gazæ, & reliquijs Azoti. Idumæa & Moab & filijs Ammon.

Regibus Tyri & Sidonis. & regibus terræ Inſularum tranſmarinis. Dedan, Thema, & Buz.

Regibus Arabiæ, & Occidentis in deſerto. Regibus Zambri, & Elam (Perſarum) & Medorum *propinquis,* (hoc eſt, regibus Aſſyriorum, qui vicini ſunt Medis & Babylonijs) *& longinquis; regibus Aquilonis. Et omnibus regnis terræ.*

Rex Seſach (id eſt, Babylonis) *bibet poſt eos.*

Et c. 27. *Dedi omnes terras iſtas in manu Nabuchodonoſor regis Babylonis, ſervi mei. Et ſervient ei omnes gentes, & filio filij eius. donec veniat tempus terræ eius, & ipſius:* (hoc eſt, Babylon, unà cum rege, capiatur à Perſis & Medis)

Hæc quaſi ſumma eſt rerum gerendarum; & Gentium, quas Nabuchodonoſor varijs paſſim prœlijs. & aliquanto temporis tractu, in ditionem ſuam redacturus ſit. & alteram quodam modo, ſecundum Aſſyrios, Chaldæorum monarchiam conſtituturus.

Vt non vanè omninò MEGASTENES Perſa, (Ioſ. l. 10. c. 11. & Euſeb. l. 9. c. 4.) Regem hunc virtute & rerum geſtarum magnitudine, Hercule ſuperiorem fuiſſe contendat: qui & bonam Africæ partem, & Hiſpaniam ſubiugárit. Et in dexteris Ponti lateribus, colonos, inde traductos, collocárit; ubi nunc Iberia. Et tunc demum maior τῆς οἰκουμένης pars, uni parére didicerit: quùm anteà Babylonij, cum Aſſyrijs & Ægyptijs, æquo Marte, Orientem & Libyam poſſediſſent.

Paullulò tamen anteriùs Hieremias, qui Deo iterùm iubente, in Tophetum & Vallem Ben-ennom: & inde in urbem ingreſſus; ſtanſque in Templi Atrio, liberè mala omnia urbi contumaci, & incolis divinitùs eventura nuntiárat; cæſus fuiſſe, & illiberaliùs percuſſus, à Phaſſure, Emmeri F. Pontifice maximo; & in nervum coniectus videtur.

Et poſtridie dimiſſus, pari libertate non modò univerſam Iudæ Tribum, in Babylonij regis manus traditum; ſed Phaſſurem etiam ipſum, cum amicis, inſolito pavore conſternatum; omnique cum familiâ captivum, longè à patriâ abductum iri, prædixiſſe.

Quumque rurſus in Templo, palam omnibus, qui ex urbibus Iudæ, Hieroſolyma, ad Deum adorandum venerant; denuntiaret: *Niſi legem Domini obſervarent; fore ut & Templo idem, quod Silo acciderat, eveniret.*

(Sub Ioſuà duce, Ædes Tabernaculo lecta, & in Silo ſita, ſteterat 369. ann. ſed ea demum pænè in ſolitudinem redacta eſt) *Et urbem ipſam nationes omnes eſſent deteſtaturæ.*

Atque ipſe præterea à ſacerdotibus, & falſis prophetis, & à populo comprehenſus, & tantum non morte multandus eſſet; principes Iudæ, populariumque optimates; & inter cæteros, AHIKAMUS, Saphani F. interceſſérunt. & ex accuratiore iudicij formulâ; & prætexto MICHÆÆ Moraſthitæ exemplo, (cui olim, ſub Ezéchiâ, impunita fuiſſet, par, in Dei iuſſis promulgandis, populique flagitijs carpendis, libertas) liberum dimiſérunt.

Haud pari in VRIAM Prophetam, Semei F. è Cariath-iarimo (cuius multis antè annis Eſaias c. 8. meminerat) dementiâ uſi. Qui gemina pænè, cum Hieremiâ, palam adverſus regem & civitatem, eventa pronuntiárat: & metu mortis, iam certò deſtinatæ, in Ægyptum anteà profugerat.

Illum namque inde retractum, rex, & enſe truncari,

[illegible]cari & in ignobile ſepulcretum eius cadaver proij[illegible] imperavit. *Cuius quidem facti rex pœnas luit, aſininâ ſepulturâ ignobilis.*

[illegible]ſeb. Præp. Euang. l. 9. c. 4. ex Alexand. Po-[illegible]hiſt. Temporibus, inquit, Ioachimi, HIEREMIAS, [illegible]tes à Deo miſſus, quùm Iudæos aureo ſimulacro (Ezechiel. cap. 8. & Hierem. 32.) cui nomen erat Baalus, ſacra facere comperiſſet; futuram eis propter id calamitatem prædixit. Quare IOACHIMVS virum eum iuſſerat cremari.

Illum autem ſubieciſſe: *Iiſdem lignis, quæ eò fini ad pyrum comportârant, ipſòſmet, pòſt, quàm ab Aſſyrio rege capti eſſent, tum cibaria Babylonijs heris adparaturos, tum ad Tigrim & Euphratem, alveorum foſſas eſſe ducturos.*

Quo audito, Nabuchodonoſorem, Babylonior. rege[illegible], ASTYBARE, (qui & Cyaxares, & Artabanus Medorum rege, in auxilium adſcito, expeditionem, de quà mox, ſuſcepiſſe.

R[illegible] namque ille novi regni probè compoſitis: & cop[illegible]s Ægyptij regis, (quæ ad Charcamin; Iosep. Carchabeſam: urbem Euphrati impoſitam, in [illegible]d js aut caſtris erant collocatæ, & toti Syriæ [illegible]t) profligatis, & in Ægyptum uſque [illegible]i fugâ, cum rege, compulſis; non modò [illegible] univ[illegible]rſam (præter Iudæam) ad Peluſium uſq[illegible] ſub[illegible] ſive ut ibidem Euſeb. ex Polyhiſt.) [illegible]u LXXX. mill. peditum, & CXX. mill. equitu[illegible] primùm omneis Samariæ urbeis; Galilæam, [illegible]m, & Galaadidin, evertit; ſed Hieroſolymam etiam obſidione cinctam, cepit & diripuit. reg[illegible]mque Ioacimum, vel captum in Babylonem abduxit: quem tamen tribus pòſt annis [illegible]t. vel in ordinem redactum, iterum ſibi tributarium fecit.

Maſſæ. (neſcio an ex Hebræis) tradit NECHAON, copijs Æ[illegible]pt[illegible]tum, Æthiopum & Lydorum, in[illegible], veniſſe ultum iniuriam ſibi factam; ob A[illegible] vel ſocios ſibi, vel vectigaleis, regno exutos & in B[illegible]ylonem abactos. Et anno SV. Ioa[illegible] in ca[illegible]vit[illegible]e detenti, prœlium apud Car[illegible]n [illegible]mmiſſum. quo uterque rex ceciderit. C[illegible]d[illegible]s tamen victores, loca ab Ægyptio præ[illegible]peráſſe. & tunc Ioacimum regno re[illegible].

V[illegible]um quidem, & PSAMMETICHO, PSAMMYN: [illegible]an[illegible]is VI. in Æthiopiâ bellum geſſiſſe tra[illegible]abopol-Aſſari, Nabuchodonoſorem ſuc[illegible], ſit [illegible]robabile.

Hic em. certè, (c. 46.) eiuſdem prœlij memi[illegible]s & Æ[illegible]yptijs ibi auxiliareis, Æthiopas, & Li[illegible] ſcutatos, & Lydos ſagittarios, commemorat. Et ex ijs prophetæ verbis: *Fortis impegit in fortem, & ambo pariter conciderunt, &c.* utriuſque regis occaſus, eo in prœlio, haud abs re colligatur; & memorabilis tum fuiſſe Ægyptiorum clades.

NABVCHODONOSOR (qui XLIII. deinceps ſolidis annis regnavit) Ioacimum regem cum parte Vaſorum Templi aſportavit: eaque Babylone, in patrij Dei fano, collocavit.

Ac permultos regiæ ſtirpis proceres, ceu obſides, (inter quos DANIEL, ANANIAS &c.) & ad III, hominum, è Iudæâ & Beniaminiâ Tribubus; eoque ampliùs millia, pleroſque ex Hieroſolymitanâ nobilitate delectos: & è reliquâ Iſraëlitarum gente, ad ſepties mille, ſecum abripuit.

Intereà dum Palæſtini & Syri barbarorum armis evaſtantur; GRÆCIA Sapientum inſtitutis, & cultu politico effloreſcit.

SEPTEM enim, qui vulgò celebrantur, SAPIENTES, hinc ad Cræſi uſque tempora floruerunt. eorumque ætati paullo-pòſt uberrimus Lyricorum poëtarum fœtus ſucceſſit,

Hoc autem I. anno, Nabuchodonoſorem non potuiſſe capere aut evertere Niniven (quod Hebr. c. 24. Chron. & Genebr. alijque adfirmant) ſic evincit Ribera. 1. Quùm illum, I. anno Hieroſolymam, cum rege, cepiſſe, certum ſit; eâque in re multum temporis inſumtum eſſe: tum certe urbem Niniven, tot regnorum dominam, capere; aut imperium, tum etiam florens, evertere, eodem anno non potuit.

2. Idem (teſte Ioſep. contra Appion.) VII. regni ſui anno, Tyrum, obſidione, in XIII. annos protractâ, vix tandem expugnavit.

3. Ninive non antè capta aut vaſtata eſt, quàm Alexandria, Ægypti metropolis. (Nahum cap. 3. *Numquid melior eſt Alexandriâ populorum? Sed & ipſa ducta eſt in captivitatem, &c.*) Cepit autem ille Alexandriam anno regni XXIII. (Ioſeph. l. 10. c. 11.)

Itaque NINIVES expugnatio, quam Herod. tribuit Cyaxari; eadem eſſe cum hâc, quæ Nabuchodonoſori tribuitur, meritò videatur. quùm tempora utriuſque penè conveniant. Eâ de re inf.

Et ſuprà diximus. ASTYBAREM, Medorum regem, (qui & Cyaxares) à Nabuchodonoſore, in huius belli ſocietatem fuiſſe adſcitum.

Hic item alij volunt, Ioacimo in Babylonem abducto, regnum triennio vacâſſe. Alij regem in regno relictum, tributa ſibi imperata, Babylonio victori, per triennium, dependiſſe. Quæ ubi poſteà ſolvere detrectat; & apertâ rebellione à Babylonio ad Ægyptium deſciſcit; extremis ſe, regnumque ſuum, calamitatibus involuit.

DANIEL PROPHETA.

Int[illegible] à DANIEL, ex Tribu Iudæâ, vico Bethe[illegible], [illegible] procul Hieroſolymis, natus, (Alij eum d[illegible], quin-decennem, fuiſſe tradunt, quùm a[illegible]u[illegible]ſt.) quem nuper à Nabuchodonoſore, un[illegible] cu[illegible] alijs obſidibus, in Babylonem transductum e[illegible]e, memoravimus. & inter cæteros, claro genere, & ingenuâ facie pueros, ANANIAM, MISAELEM, & AZARIAM, è ſtirpe & cognatione regiâ. quos, mutatis nominibus, Babylonij: BALTAZAREM, SIDRACVM, MISACVM, & ABDENAGONEM, dixere. diſciplinis & litteris Chaldaicis ſedulò in Aulâ inſtituebatur; & per Spadones liberaliter curabatur.

V 3   Quùm

Quùm verò rex eum, unà cum Sodalibus, cibis deliciiſque regijs curandos præcepiſſet; idque negotij Aſphanę Eunucho dediſſet; Ille, patriarum traditionum memor, ne ex menſâ regiâ cibis profanis, aut vino participaret; ab Eunucho popoſcit: *Vt leguminibus & palmulis, & aquâ tantùm veſci ſinerentur.*

Excuſante id Aſphane, ne diſſimulatum regis imperium conſecutura macies proderet: *Daniel*, Deo fretus, polliceri auſus eſt; *maiorem in vultu & ore ipſorum venuſtatem, ex leguminum eſu, quàm ex cibis regij delicijs, enaſcituram.*

Fideique dictis poſt decem dies adfuit. ut aliorum, qui principali ciborum adparatu fuerant procurati, & vino, atque epularum varietate ſuffarti; vultus, minimè cum ipſis eſſent comparandi.

Illi igitur in honore & gratiâ habiti, prudentiâ etiam & diſciplinâ, reliquis regiæ aulæ miniſtris, ante-lati ſunt.

(Ioſep. putat eos exſectos fuiſſe. quemadmodum aliarum gentium captivis, formoſis præſertim adoleſcentibus, fieri tum ſoleret.)

DANIELI autem, præter ſapientiam, omniumque diſciplinarum ſcientiam, quæ illi cum tribus Socijs fuit communis; Deus etiam arcanam, certamque ſomniorum & viſorum interpretandi, facultatem impertitus eſt.

(Anno Ioachimi circiter VII. SVRVIVS TVLLVS VI. Roman. rex, XLIV. ann.)

Idem DANIEL (cui Sulpit. annos ætat. XII. tantùm adſignat, cum huic, quod commemoro, iudicio intereeſſit) SVSANNAM, Helciæ filiam, Ioacimi, viri inter Hebræos, apud Babylonem captivos, primarij, coniugem; quam Iudices duo, è Senioribus, de ſtupro compellàrant; & à matronâ pudicâ repulſi, capitali adulterij crimine, malignè & falsò, condemnârant; ipſe intercedens, innocentem, pœnâ in Iudices, flagitij & falſi convictos, reiectâ liberavit.

Deferebant illi ſenes; Adoleſcentem quemdam, cum nuptâ, remotiore horti angulo deprehenſum à ſe qui iuvenili agilitate imbecilliorum manus effugiſſet. Illis fides habita, & Suſanna populari mox iudicio damnata eſt.

Quæ quùm ex legis publicæ præſcripto ad ſupplicium duceretur; DANIEL, etiam-dum puer, increpitis Hebræis, quòd innocentem temerè capitis damnâſſent; reduci eam in iudicium, cauſſamque denuò audiri, poſtulavit.

Multitudo, quæ tum aderat, non ſine Dei nutu exiſtimans, contemtæ ætatulæ puellum, in eam interceſſionis conſtantiam prorupiſſe; ſtudio voluntatum accommodato, in concilium revertitur.

Et repetito iterum iudicio, Danieli, ut inter maiores natu reſideret, ſententiamque diceret, delatum eſt. Separari accuſatores iubentur. Et ex ijs unum, deinde alterum interrogans, ſub cuius genens arbore adulterium deprehendiſſent; ex reſponſi diſconvenientiâ, ipſe falſitatem deprehendit.

Reâ abſolutâ, Actores ſenes, quod innocenti periculum creaverant, capite (veriùs ſaxis, aut flammis) luerunt. (Vid. inf. ex Hieremiâ.)

Rex verò IOACIMVS, ſive graviſſimæ ſervitutis onere depreſſus; & nuperæ iniuriæ indignitate, odioque, in Babylonium irritatus. (qui ipſum tamen, vel datis obſidibus & pignore, tributarium in patriâ reliquerat; vel triennio pòſt, è captivitate, in regnum reſtituerat).

Sive Ægyptio regi, à quo fratri Ioachazo initiò in regnum, uti maior natu, fuerat ſubrogatus, addictior. quùm iam rebellionem animo captaret, non modò Babylonium regem, eiuſque Satrapas, vicinarum provinciarum Præfectos, inimicos capit; ſed Deum etiam ipſum. cui ut temerata fidei, hoſti datæ, violatio, & perfida obſidum pro ſe traditorum neglectio; ita magis, obſtinata ad impietatem, & ad Vates ſuſque deque habendus, animi, in adflicto & deſerto rege, contumacia, diſplicebret; graviſſimè in ſe irritavit.

Nam modò Chaldæi & Syri; modò Moabitæ & Ammonitæ, ceu quaſdam prædatoriæ manûs turmas, in Iudæam immiſerunt. Et Deus iſtiuſmodi calamitatum præludijs, univerſam gentem, ſibi, ob impia veterum regum, & Manaſſæ potiſſimùm, facinora, inviſam, extremæ noxę dedere decrevit.

Sic Hierem. c. 22. *Hæc Dominus ad Ioakim: Non plangent eum. Sepulturâ aſini ſepelietur. Dixiſti: Non audiam. hæc eſt via tua ab adoleſcentiâ tuâ. quia non audiſti vocem meam.*

Quum ſub idem tempus HIEREMIAS, ex Dei præcepto, RECHABITIS; hoc eſt, Rechabi illius (de quo 4. Reg. 10.) poſteris & nepotibus (qui metu belli, ex agris in urbem confugerant. Sic enim de iiſdem Hierem. c. 35. *Cum Nabuchodonoſor adſcendiſſet ad terram;* Dixi mus: *Venite, & ingrediamur Hieruſalem à facie exercitûs Chaldæorum; & à facie exercitûs Syriæ. & manſimus in Hieruſalem.*) .

Quùm ijs, inquam, in Templum introductis, vinum plenis ſcyphis bibendum præbuiſſet & illi, aviti præcepti, quo à vino abſtinere iuſſi erant memores, à tali potu abhorrerent; & in præſentia, præfractè piéque abſtinerent. DEVS hoc illorum, tam abſtemiorum, exemplo, depravatos Iudæorum aliorum mores patefacere voluit. quòd cum illi patris ſui mandata tam conſtanter ſervarent; ipſi contrà, tot Vatibus, à Deo miſſis, obtemperare; & à facinoroſâ vitâ atque impietate deſiſtere, obſtinatè defugiſſent.

Idem tum Vates, à Deo iuſſus, omnes calamitates, quibus Iſraëlis & Iudæ regna, aliaſque gentes oppreſſurum eſſe multo-antè præſignificarat, in Codice deſcribere. ut ex terribili earum rerum recitatione, vetſum denique & vitam in melius commutarent, & Deum ſibi propitium redderent.

Ipſe, ex vinculis, BARVCHO, Neriæ Filio, mûm eadem ſcribenda dictavit. Deinde ut ſtato antè ieiunio, ad populum univerſum in Templo, palàm recitaret; præcepit.

3376. | Quod factum v. regis Ioacimi anno, menſe IX. | 574.

[illegible]c autem arceſſitus à primoribus Aulæ regiæ, [illegible] eadem ex codice, quem adferre iuſſus erat, [illegible]taret, pleroſque in ſtuporem dedit. [illegible]t antè quàm res ad regem deferretur, illi, ut & [illegible]re[illegible]ias, qui dictarat; & ipſe BARVCHVS, qui ex-[illegible]ceperat, ſ[illegible]ſe aliquò abderent; amicè commonefe-ce[illegible]nt.

[illegible]ex namque pagellæ aliquot, per Scribam, eo ex [illegible], r[illegible]gi erant perlectæ; quùm ille arreptum cul-[illegible] conſcidit: & obteſtantibus contrà primati-[illegible], in medium hibernæ arulæ ignem coniecit. Neq[illegible] hoc tam gravi ſcelere contentus, Vatem, [illegible] S[illegible]iba, comprehendi iuſſit. Sed illi, uti dictum e[illegible] latentes, principis iram effugérunt.

Et BARVCHO (Hiere. c. 45.) ob moleſtias cum Vate exanclatas, DEVS incolumitatem, paſſim & in medijs patriæ tribuliumq́ue cladibus, ultrò ſpopondit. Atque iſtud regis factum tam moleſtè tulit; ut non modò Hieremiam, alterum eiuſdem argumenti & ſententię codicem dictare, & additis permultis, deſcribere iuſſerit; ſed regi etiam ex ſe nuntiare: *Non ſuperfuturum ex ipſius poſteris, qui regiâ poſthàc cum poteſtate populo præſit. Quin etiam proiectum & ſub dio expoſitum iri eius cadaver. Ipſumq́, cum liberis & domeſticis, graviſſimas tot antè ſcelerum daturum pœnas. Eaq́, mala ipſis eventura eſſe, quæ cum prædicta eſſent, pro nihilo tamen putáſſent.*

3379. | VIII. regni anno, (is XV. erat Nabuchodonoſoris. | 571.

I[illegible]ſep. [illegible] Babylonij, iuſtis cum copijs, Iudææ [illegible]c[illegible]unt. & dira regi Ioacimo minantur, [illegible]a, more cęterarum Syriæ gentium, pén-[illegible] [illegible]ſceveret. [illegible] percuiſus, & ab Ægyptijs deſertus, pa-cem pecuniâ redimit, & imperata ſfacit. (Sulpit. vult, determinatis inter Ægyptium & Aſſyrium Imperij finibus, convenuſſe, ut Iudæi ad Babylonem pertinerent.)

3382. | Verùm, labente iam XI. regni anno. | 568.

[illegible] Æ[illegible]ptiæ advuerſus Babylonios expeditio-[illegible]tu[illegible]s, ad vanas ſpes inductus, tributum d[illegible] contrà, quàm ab Hieremiâ quotidianis p[illegible]uicijs moneretur, ne ullam in præſidio [illegible]gypti[illegible] ſpem poneret.

[illegible]nc [illegible]emum Nabuchodonoſor, miſſo è Baby-[illegible] exercitu, Ioachimum, iam manifeſto perfidię [illegible]e obſtrictū, ob fœdus cum Ægyptio, hoſte ſu[illegible]um; captâ mòx vrbe (quam Hieremiæ mo-[illegible]rritus, tueri non auſus, ultrò ipſe dedide-rat [illegible]prehendit, & catenis vinxit. Et primùm [illegible]em in compedibus abduci; deinde exiti-[illegible]a[illegible]tum, interfici iuſſit, & extra urbis Hie-[illegible]ymæ mœnia proijci cadaver, beſtijſq́ue ceu [illegible]m obiectari. Sic Hebræi.

[illegible]j, in [illegible]ſo Babylonis campo. Alij, in ipsâ urbe, [illegible], id factum putant.

[illegible] ſc[illegible]bi[illegible], Nabuchodonoſorem, amicè ab [illegible]ptum, fidem non ſerváſſe: ſed una cum [illegible]c[illegible]itiio, florem Hieroſolymitanæ iuventutis [illegible]ci[illegible]e.

[illegible] Poſt Ioſiam, nullum regem Iudæ, in avi-[illegible] repo[illegible]itum fuiſſe: neque ex quattuor ſ[illegible]c[illegible]us ullum in patriâ obijſſe.

[illegible]men IOACIMVS (4. Reg. 24.) cum [illegible]s [illegible]o[illegible]jſſe traditur; (quod quidem [illegible]patr[illegible]a moriunt[illegible]r & in patrita monimen-[illegible]ur, congruit. Vel ſimpliciter, commu-[illegible]bus [illegible]aturę debitum exſolviſſe: vel [illegible]o[illegible]ſam & ſuburbanam cadaveris [illegible]acturam! oſſa eius, cum reliquijs. [illegible] [illegible]tanum, idemque cum avo & pro-[illegible], de quo ſ[illegible]p. [illegible]in ian à regiæ pro-[illegible]e, e[illegible]te, etiam clanculum importa-ta fuiſſe; intelligi poſsit. (Hierem. 36. c. de eodem: *Cadaver proijcietur ad æſtum per diem, & ad gelu per noctem.*)

Atque hunc quidem Vatis Hieremię, de eodem rege, prædictio, habuit exitum, qui XXXVI. ann. vixerit, & XI. ſerie licèt interruptâ, regnárit. De eodem, Ezechiel, c. 19. *Leonem appellans.*

Ioſep. Eo tempore à Nabuchodonoſore, III. ex Iudæis millia, qui genere aut dignitate inter ſuos præſtabant, in captivitatem abducta: & in his puerum EZECHIELEM, commemorat. Et Hebr. Chronicon, longè maiora addit. Quæ tamen paullo-pòſt eveniſſe, longe eſt probabilius, magiſq́ue Sacræ hiſtorię conſentaneum.

Hierem. (c. 52. *Iſte eſt populus, quem tranſtulit Nabuchodonoſor in anno VII.* (Hebr. poſt ſubactum Ioacimum *Judæos ter mille, viginti tres.*

At Euſeb. ex Polyhiſt. Alexand. A victore, aurum & argentum, & cætera, quæ in Templo fuerant; aſportata eſſe, præter Arcam, & Tabulas; quæ ab Hieremiâ, ceu depoſita, cuſtodiebantur.

Sed quoniam idem Ioſep. l. 1. cont. Apion. refert, ex Phœnicum ſcriptis, Nabuchodonoſorem VII. regni ſui anno, (hoc eſt, X. Ioacimi) Tyri obſidionem cæpiáſſe, ITHOBALO tum Tyriorum rege. quę in treis & decem annos fuerit protracta: (ſive ad XX. eius regni annum, ſive ad alterum à capto SEDECHIA) Vero-ſimile eſt; Iſtiuſmodi rerum gerendarum, & vindicandæ libertatis opportunitate adductum, IOACIMVM rebellâſſe. & Babylonium, relictâ ad Tyrum copiarum parte, geſſiſſe ea in Iudæâ, quæ extremo eiuſdem Ioacimi anno, & initio filij Ioachimi, commemorantur.

IOACHINVS, QVI ET IECHONIAS, Rex Ivdæ.

3383. | Intereà, ex victoris, uti videtur, arbitrio, (Genebr. A populo conſtitutum vult. Maſſ. A patre ipſo Ioacimo, in regni ſocietatem adſcitum, anno 2.) regnum capeſſit, | 567.

Ioachinvs F. matre Noheſtâ, Heb. Nechuſtâ) Elnathani filiâ, Hieroſolymitide.

Anni ætatis, (4. Reg. 24.) ei tum attribuuntur, xiix. At 2. Paral. 36. Anni viii. Puer certè octuennis vix capax eſt doli aut iniquitatis, quæ tamen Ioachino imputantur.

Heb. itaque, & Maſſ. hæc ita conciliant: Ipſum, puerum octuennem, unà cum patre per decennium regni res gerere cœpiſſe: & iam duodevicennem ſtatim à patris calamitate, regnum vel ab Aſſyrio, vel à populo delatum, adijſſe. quod iii. menſ. ſupra x. dies, tenuerit.

Atque hinc fortaſſe Fregevilla xi. regni annos illi attribuat. Genebr. annos quidem ætatis xiix. habuiſſe, cum regnare cœpit; ſed iix. à captivitate; ſive à i. Nabuchodonoſoris, cuius beneficio regnum inibat.

Ioachimi deportati loco, frater eius Sallvm, Ioſiæ F. Iechoniæ infantis patruus, nomine tutoris vel proregis, regia munia obiens (Hierem. cap. 22. & 36.) rex eſſe, & paterno ſolio inſidere dicitur. Capell. verò; Quia xiix. Iubilæi anno regnare cœperit; totidem ætatis annos ei tribui.

Cæterùm, neque ipſe Ioachinvs à paternis ſceleribus, & manifeſtâ in Deum impietate, abſtinuit. Et Deo agente, (cui conſtitutum erat, Iudæam gentem captivitati, & quaſi internecioni dare) regis Babylonij iram in ſe concitavit.

De hoc rege, inter cætera, Hierem. c.22. *Dicit Dominus; Quia ſi fuerit Iechonias, F. Ioacimi, annulus in manu dextrâ meâ, inde evellam eum. Dabo te in manu Nabuchodonoſoris & Chaldæorum. Mittam te, & matrem tuam, in terram alienam, ibiq; moriemini. Nec erit de ſemine eius vir, qui ſedeat ſuper ſolium Davidis.*

Hunc eſſe *Leunculum* illum, *qui rugitu ſuo Iudææ monteis exterrefecerit*; de quo Ezech. 19. putat Maſſ. quùm potiùs id de patre dictum videatur.

Et quæ ibidem c. 17. de *Medullâ cedri ſublimis, & de plantato ſuper montem excelſum &c.* dicuntur: de hoc Iechonia (ex cuius ſemine omnes deinceps familiæ Iudææ principes, ad Christvm uſque, exorti ſunt. licet ſine regiæ dignitatis faſtigio) interpretari poſſumus.

Nabvchodonosor autem, quem regni Ioachino delati mox pœnituerat; & è pravo cane probum catulum progenerari non poſſe, (ſic Hebr.) coniectabat. (Ezech. *Catulus inter leunculos enutritus*) & in ſuſpicionem venerat; ne patris quandoque ſui necem ulciſceretur: & inito cum Ægyptijs fœdere, populareis ad defectionem impelleret: Duces ſuos cum copijs ad Hieroſolyma tranſmiſit, qui urbem ſuſpectam vallis, aggeribuſque circumcingerent.

Intereà ipſe cum alteris copijs, quidquid vel nuper, vel antiquitùs, à Peluſio, ianua & arce Ægypti; ad flumen uſque Euphratem, Ægyptiæ ditionis cenſebatur; victo hoſti extorſerat. Vt ille pedem è terrâ ſuâ efferre, nedum alijs opitulatum ire, deinceps non præſideret. (Hierem. 46.)

Rex itaque Ioachinvs, naturali bonitate præditus, (ſic Ioſep.) & æqui etiamnum retinens; ne Civitas ſuâ cauſſâ graviùs periclitaretur; traditis obſidibus, inter quos mater & cognati; cum ducibus Babylonij exercitûs, fœdus in caſtris icit; eâ lege: *Vt ne vis ulla civitati, aut incolis, hoſtiliter inferatur.*

Quas conditiones quùm Nabuchodonoſor non acciperet; vel (ut Ioſeph.) fidem à ſuis miniſtris datam ſervare nollet; ipſe maiore cum manu ad civitatem, quæ vallo foſſâque iam ſepta tenebatur, oppugnandam acceſsit. vertente iam anno à patris Ioacimi cæde.

(Caietan. interregnum hîc fuiſſe putat, ob cladem in Hieroſolymis à Nabuchodonoſore exercitam.)

Rex Ioachinvs, monente ſic Hieremiâ, qui, Deo inſtigante *urbem* quidem *pro tempore vaſtandam, & populum abducendum* prædixerat: ſed fore, *ut non penitùs interiret: & is quandoque reverſus, Hieruſalem cum Templo reædificaret.)*

Ne civitas cum Templo, ab irato hoſte, flammis funditùs concremaretur, ultro ex urbe egreſſus, ſeſe, unà cum matre, Palatinis & principibus, Babylonij poteſtati, iii. regni menſe, permiſit, & dedidit.

Quibus ille quaſi in fidem acceptis (anno iix. regni ſui: qui Hierem. c. 52. Septimus eſt, à priore ſcilicet Ioacimi captivitate) univerſos Templi & Regiæ theſauros ad ſe adportari; & Vaſa aurea, quę tot antè ſæculis à rege Salomone adfabrefacta, ſacris Templi miniſterijs fuerant conſecrata, concidi conflarique iuſsit.

Neque regem modò cum matre & uxoribus, atque Eunuchis & optimatibus; ſed decies etiam mille ex Hieroſolymitanæ iuventutis flore dele[illegible] (quorum alij regionum principes, & Iudices; [illegible] ordinum militarium ductores. Alij varijs artificiorum generibus exercitati, & periti quovis [illegible] architecti; gemmarij, & annularij. (Cluſores [illegible] gemmas auro concluderent. Claudere enim & Includere, fabrilis artis verba, operibus [illegible] conveniunt. Hieronym. in 24. c. Hierem. *Fabri & incluſores.* Vel legis interpretes atque doctores: vel artifices, incluſoreſque auri & gemmarum [illegible] cipi vul[illegible].

cipi vult. Quæ ars apud barbaras nationes pretioſiſſima fuit)

Quorum ſcilicet, uti nimis pretioſorum opificum, opera, tenuibus terræ vacuæ colonis, & reliquijs, minimè futura erat neceſſaria; ita peregrè uſui eſſet victoribus.

Quidquid denique vel militari robore præſtans, & vindicandæ libertati idoneum, & locuples: Rex Babylonius, captivorum in ſpeciem, Babylonem traduxit. Relictis (Sever.) ijs, quorum imbecillitas, aut ætas faſtidio victoribus fuit. ut turba, ſervitio inutilis, exercendis ſaltim agris, ne incultum maneret ſolum, deputaretur.

Hebr. tradunt III. millia ex Tribubus, Iudæâ & Beniaminide: VII. reliqua mill. ex cæteris Iſraëlitis fuiſſe.

At in minore Chron. recenſent, Centena & octena captivorum mill. Ibique, Forteis, interpretantur; In legis doctrinâ, & defenſione conſtanteis.

Ioſep. ſupra myriadem captivorum, addit octingentos Triginta duos. Id verò, Hierem. c. 52. refertur ad annum Nabuchodonoſoris XIIX. Migrâſſe autem Ioachinum, anno IV. hebdomadæ, medio Iubilæi, & (ut Scal.) id acciderit, diebus circiter LI. ante neomeniam Tiſri.

EZECHIEL PROPHETA.

Quumque rex unà cum proceribus Babylonem traduceretur; EZECHIEL, cum plebe, tum captivus. amandatur in parteis Chaborræ fluvij. Qui Ezech. I. CHOBAR dicitur. quemque Strabo χαβώρας; Ptolem. Aboran, dixére. nec tamen bene a fluvio Regio diſtinguunt. Quod nihilo minus Cal[…]b. Notis in Strab. adverſus Scalig. tuetur. (Eâ de re inf.)

Tunc & MARDOCHÆVM abductum volunt, Eſther, I. c. Sed nobis hic alius eſt: vel potiùs Cis, atavus Mardochæi, inter captivos unus. Hinc Genebrado & alijs initium ducitur *Captivitatis*, ſive *Tranſmigrationis* & Dominationis in Iudæos Babylonicæ. quam LXX. ann. duraturam prædixit Hierem. c. 25.

Quamvis Hebræi eam ordiantur ab XI. Sedechiæ. vel à IV. Ioacimi, unde Hiſtoriam ſuam auſpicatur Daniel, qui fuit I. Nabuchodonoſori. Vt & Iechonias, & Sedechias Babylonicæ aliquanto Tranſmigrationis tempore regnâſſe cenſeantur.

Huc ſpectat c. 17. Ezechiel. de *Aquilâ grandi, quæ venit ad Libanum, & tulit medullam cedri.* & *tranſportavit in terram Chanaan, &c.* Hoc eſt; Venit rex Babylonis in Hieruſalem, & adſumſit regem & principes eius; & adduxit eos ad ſemetipſum, Babylonem, Chananææ propinquam. *Et ſuſtulit de ſemine regni.* MATHANIAM, F. Ioſiæ regis; patruum Ioachini, (qui & SEDECHIAS). *percuſſitq́ cum eo fedus, & ab eo accepit iuſiurandum.* Sed *& forteis terra ſuſtulit: ut ſit regnum humile, & non elevetur.*

SEDECHIAS, IVDÆ REX POSTREMVS.

3383. | 567.

NABVCHODONOSOR ademtis ita viribus, exhauſtum, & quaſi inane, atque adeò precarium regnum reliquit Matthaniæ (al. Matathiæ) regis Ioachini patruo, Ioſiæ filio, nomenque ei Zedechiæ impoſuit, (quod ſonat *Iuſtitia mea Deus.*) Vt iuſtitiæ in rebus adminiſtrandis commoneretur: vel fidei ſibi ſervandæ; quam iureiurando, & […]rato ſummi Dei numine, dederat. Vel, ſi pe[…]diæ crimine ſeſe obſtringere pergeret; pareis cum fratre Ioacimo violati federis pœnas exſpectaret. Qui nihil ſe rerum novarum in regno tentaturum; neque ſocietatem aut fedus cum Ægyptio initurum, ſpopondiſſet.

Hic germanus & uterinus fuit regi Ioachazo, ex matre Amitalâ; Hieremiæ, è Lobnâ, filiâ. (Fallitur Ioſep. qui Ioachino regi ὁμομήτριον ſtatuat)

Cæte[…], quùm annos natus XXI. regnum iniiſſe tradatur, annis poſt Ioachazum, ſive Sellumum, XI. & ipſe tum IOACHAZVS, quùm regno inauguratus eſt. annor. fuiſſe XXIII. conſectarium fit eumdem anno vitæ Ioachazi XXIII. ſive regni eius initio, annorum tantum fuiſſe X. ſeu tredecennio minorem, quàm Ioachazum; & quindecennio, quàm Ioacimum.

At quo pacto (I. Chron. 3.) iſte Zedechias, ponitur, ordine ortûs ſui, ante Sellum, ſive Ioachazum? An fortè, quod breviſſimi temporis, quo regnavit ille, ratio non habeatur! At Ioacimus & Sedecias, undenis uterque annis regnárunt. Quæratur à curioſis. & Vide quæ ſup.

Ipſe autem, qui captivitatem, ob delicta populi, & priorum regum, ceu cladem illatam, ſuſque deque æſtimaret: atque immò flagitijs etiam ſuis, & impietate, deceſſorem Ioacimum exæquans, Deum graviter offendere perſeverabat. & poſtremis denique malis debitus, infido ingenio, regis Chaldæi iram in ſe concitavit: ut ſponte ſibi ſuâ perniciem arceſſiſſe cenſeatur. ſive potiùs, iuſtitia Dei, tam longinquæ in ſuo populo obſtinationis impatiens: homini ut impio, ita perfido, regnum commiſiſſe: quod Dei eiuſdem ope deſertum, barbarus, victor, & Iuſtitiæ divinæ adminiſter, funditùs tandem exſcinderet.

Neque enim rex tantùm in omnia flagitia & ſacrilegia præceps ferebatur. & univerſi Sacerdotum principes, eorumque exemplo populus, Dei planè immemores, impuris profanarum gentium ſacris ipſum Templum, quod uti eximium Deus ſibi

Hiero-

Hieroſolymis legerat & conſecrárat) impunè contaminabant: Sed nuntij, etiam, & prophetæ, quos DEVS, de publicâ dilectæ ſibi hactenus gentis ſalute, Templique ſui incolumitate, ſollicitus, ſubmittebat; irriſi ſunt, & indignis modis tractati.

Vt morbo inſanabili extrema tandem divini furoris cauteria deberentur.

Verba illa Hieremiæ. *Væ tibi ædificanti domum iniuſtè:* huic Sedechiæ adſignant; quem Sallumum eſſe putent. qui in tantâ Iudææ clade, morti delicias faceret; victorias ſomniaret; & Iudæos ad idolomaniam magis magiſque induceret.

Sub id tempus, poſt tranſlatum nuper, in Babylonem, Iechoniam, viſo duorum calathorum ficariorum; quorum unus præcocibus ſive maturis ficubus; alter groſſis, ſive mariſcis, erat completus: divinitùs, pro foribus Templi oſtentato; HIEREMIAS fit certior;

Voluntarios quidem illos, cum rege ſuo, exſules, Deo curæ fore, & optati in patriam reditûs compotes. Sedechiam autem, cum reliquis, qui vel Hieroſolymis remanſiſſent; vel in Ægyptum commigráſſent; omni calamitatum genere oppreſſum, & exterminatum iri.

Idem Hieremias, c. 49. ſub initium regni Sedechiæ, Ælamitis (qui Perſæ ſunt & Medi cladem prædicit; quâ per vim è ſedibus ſuis exacti, & regibus orbati, in varias genteis diſſipentur; & denuò reſtituantur.

Idem multo ante vincula, & è ligno catenas, collo ſuo inijcere à Deo iuſſus; nunc tandem, Sedechiâ regni potiente, eaſdem, ad Reges; Idumæum, Moabiten, & Ammoniten, Tyrium & Sidonium, per legatos eorumdem, (qui vel ſalutandi novi regis; vel fœderis, adverſus communem hoſtem, Babyloniūm, iungendi, cauſſâ, Hieroſolymam advenerant) hiſce cum minis, tranſmiſit.

Deum, in cuius manu omnis terrarum ſit poteſtas, velle; ut gentes omnes, earumq; reges, colla ſua Nabuchodonoſori regi, eiuſq; poſteris, ad ſtatum uſque tempus, ſubijciant. Rebelleis, gravi clade proſtratum iri: obſequioſos, tutò patrijs in ſedibus commoraturos.

Eadem iuſſa, apud Sedechiam regem, & ſacerdotes ac populum, non ſine commiſeratione, ingeminat. ut ſervitutem hanc ſub Nabuchodonoſore, patienter ferant, potiùs, quam gladio ac fame, vel peſte, rebelles ipſi, profligentur: & civitas, cum Templo ad exitium & vaſtitatem redigatur.

Alioqui, ſi vanis Vatibus aureis præbere pergant; Vaſa, quæ victor adhuc reliqua fecit Templo & Regiæ, ab eodem, brevi aſportanda.

Deinde, uſus, uti videtur, opportunitate legatorum, Eluſæ & Gamariæ, (quorum ille Saphani; hic Helciæ FF.) quos, pro re natâ, SEDECHIAS ad Nabuchodonoſorem, in Babylonem, amandabat: iuſſu Dei, ad eos, qui in peregrinam ſervitutem, cum Iechoniâ, Ex-rege, fuerant abducti, epiſtolam ex Hieroſolymis miſit.

Quâ primùm eos cohortatus eſt, aut potiùs imperavit: *Vt ibi domicilia, longinquioris exſilij ſedes, ædificarent: hortos & viteis ſererent: acciperent uxores & darent, prolíq; procreandæ vacarent.* Omniaque facerent, quæ pacati locorum incolæ ſolerent.

Deinde commonefecit: *ne falſis prophetis, quos ipſe Deus non miſiſſet, fidem tribuerent.*

Poſtremò prædixit; ſimul atque LXX. annorum numerus eſſet expletus; *fore, ut ipſi quidem qui Deo eiuſq; Vatibus paruiſſent, & pacatè pieq; vixiſſent; ab exſilio in patriam, ceu poſtliminiò, reducerentur. Illi autem, qui cum rege Sedechiâ, ibi remanſiſſent, & tranſmigrare renuiſſent; fame, gladio ac peſte, interirent.*

Et quoniam duo ex Iudæis captivis. falſi Vates, ACHABVS Coliæ, & SEDECHIAS Maaſiæ, Filij: uſurpato Dei nomine, tribuleis ſuos mendacijs in errorem inducebant; ſcripſit; Eoſdem in Nabuchodonoſoris poteſtatem mox venturos. & non modò mendaciloquij, ſed graviſſimorum etiam flagitiorum & ſtuprorum, quibus vel ipſas Sodalium ſuorum ac civium Coniuges corrupiſſent; pœnas lentis flammis, Deo iudice & teſte, daturos.

(Hos duos Maſſæ. putat eſſe ſenes illos, qui SVSANNAM de ſtupro compellárant: Daniel. 13.) & repulſi, falsò accuſárant. Quos quùm Hebræi lapidibus, ex lege patriâ, obruere vellent; Rex incendio tradere maluit.)

Et quùm SEMEIAS Nehelamites epiſtolam è Babylone ad Sophoniam Maaſiæ F. Sacerdotem, inter cæteros, tranſmiſiſſet; quâ eum Sacerdotem à Deo deſignatum, Templi principem, & Ioiadæ ſuccidaneum falsò iactabat:

Et datam ei poteſtatem, viros eos, qui furore quaſi entheo inſtigati, iſthic vaticinarentur, in vincula nervumque conijciendi.

Non tolerandam Hieremiæ Anathothitæ audaciam, qui ſuis ad captivos nuper litteris, omnem maturi in patriam reditûs ſpem præcidiſſet.

HIEREMIAS verò, hâc de re & calumniâ, per Sophoniam ipſum factus certior, reſcripſit ad captivos: Hanc cladem Semeię & poſteris eius impendére divinitùs; *Vt citâ ibi morte deleantur omnes; neque exſpectatiſſimo illo præceleris in patriam reditûs beneficio umquam participent.*

Miſit alteram ad captivos epiſtolam, (Baruch c. 6.) quâ ſignificaret & promitteret: *Annis ad ætates VII. in exſilio exactis, certum in patrios lareis reditum.* Eoſque vehementiſſime abſterreret à cultu idolorum, quæ in Babyloniâ ipſis ob oculos erant quotidie obverſatura.

Ibique totus eſt in eorumdem, ex auro & argento, ex lapide & ligno, Deaſtrorum vanitate, graphicè depingendâ, & deſpicatui ducendâ.

3387. Hebr. tradunt Sedechiam anno regni iv. ſuis comitatum p[illegible]ncipibus in Babylonem deſcendiſſe; ut bonam à rege Ba-by[illegible]nio gratiam iniret. 563.

Vt vel aliquanto tributorum onere levaretur; [illegible] vi, manu-mitt[illegible]rentur. Et re forte an inſe-[illegible] in regnum reveruiſſe. Niſi ad legationem, de qu[illegible] up. alludant.

Hierem. ſub extremum capitis 51. ait ſe ſcripſiſſe clades Babyloni eventuras; (capitibus 50. & 51. comprehenſas) & tradidiſſe librum Saraiæ, Ne[illegible]z F. Maaſię Nepot. ceu principi propheticæ. qui [illegible] cum Sedechiâ rege in Babylonem, hoc iv. anno, forte erat profecturus.

[illegible]ique imperaſſe, ut poſtquàm Babylonem ve-n[illegible] & vaticinia libro comprehenſa legiſſet; cum atteſt[illegible]ne: *Locum illum ita à Deo diſſipatum iri, ut in perpetuam ſolitudinem abiret.* eumdem li-br[illegible]o adligatum, in medium Euphratis al-v[illegible]m abijceret. & adderet: *Ita Babylonem eſſe ſu[illegible]mergendam, ut è clade numquam in poſterum [illegible] attolleret.*

[illegible]em anno iv. quod Hierem. cap. 28. dicit [illegible]ium regni Sedechiæ. quòd tum merum for-[illegible]np[illegible]ium ipſe à Nabuchodonoſore, qui Ie-[illegible]am Nepotem & pupillum, regni dignitate ex-[illegible] perpetuis apud ſe vinculis detinere conſti-[illegible]erat accepiſſet.) Et quidem menſe v. quùm u-n[illegible]è [illegible] prophetis, qui Hieremiam in invidiam & o[illegible]m Sedechię adducere contendebant; Ananias Azuri F. Gabaonita, in Templo, & in Sacerdotum tot[illegible]que populi conſpectu, Deum hæc prædicere confirmaret:

„ *Se iugum Regis Babylonij confregiſſe: atque intra biennium effecturum, ut vaſa Templi, quæ Nabuchodonoſor inde ablata in Babylonem tranſtuliſſet; huc reportentur. & Iechonias, Ioacimi F. cum reliquis captivis, in regnum reducatur.*

Atque adeò Hieremias, qui aderat; & hanc Ananiæ vaticinationem falſam eſſe ſciebat; principiò dixiſſet: *Optare ſe ex animo tam proſperum rerum eventum.* qualem ille pręſagiret.

Deinde addidiſſet: *Tunc denique intelligi, ex ijs prophetis, ſive recentibus, ſive vetuſtioribus; qui impendenteis regnis calamitates præſignificare ſoliti ſunt; illum, qui pacem ominetur aut vaticinetur, verè à Deo miſſum eſſe, cum id evenerit, quod prædixerat.*

Tum Ananias quidem, detractâ de Hieremiæ cervice catenâ, eâque confractâ; Deum hoc præterea dicere, palam adfirmavit:

Eumdem in modum, à ſe, poſt biennium, Babylonij regis iugum confractum iri.

Hieremias verò, quùm priùs inde præ indignitate diſceſſiſſet, & Deo monente, mòx rediiſſet; nuntiavit fore: *ut non tantùm pro ligneis catenis, quas ille diffregerat; ferr[illegible], à Nabuchodonoſore, cunctis gentibus, ad LXX. uſque annos, inderentur; verum-etiam Ananiam illo ipſo anno, quòd Deo mendacium dixiſſet, eſſe moriturum.* Quod quidem bimeſtri pòſt, evénit.

3388. Anno v. Sedechię, ſive poſt abductum Iechoniam, (Quem ipſe Vates xxx. dicit, ab anno videlicet Ioſię regis xviii. ſive à Libro legis & fœderis, in Templo, per Helciam Pontificem, reperto. Aut, ut alijs placet; ætatis ſuę & natalium xxx. anno. At Scalig. refert ad epocham Nabopollaſſari.) v. die, menſis iv. 562.

Ezechiel, Buzi F. Sacerdos, quem ſuprà d[illegible], unà cum Iechoniâ tranſmigraſſe (Ioſ. [illegible]uerum. B. Hieronym. annos tum xxv. na-[illegible] & ad flumen Chobar, ſive Chaborram. [illegible]dunt namque, inquit Plinius, Euphratem, C[illegible], al. Gobaris, præfecti; opere, & iuſſu [illegible] Babylonici, extra alveum, diductum, ubi [illegible]ur; ne præcipiti curſu Babyloniam infeſtaret. [illegible] appellatum Armalchar. Scalig. Nehar-[illegible]quod ſignificat Regium-Flumen. Vide [illegible]i cum plebeiâ multitudine, in Chaldęâ, [illegible]e vaticinandi initium fecit.

[illegible]ijs, quos Hieremiæ dicto audienteis fuiſſe; [illegible]que ultrò in adverſariorum manus tradidiſſe; amarè pœ[illegible]eret; propterea quòd urbs Hieroſolyma, q[illegible]m ille paullulo-poſt caſuram eſſe prædixe-[illegible], & iam-num incolumis ſtaret. Alteram totius p[illegible]uli captivitatem, longè acerbiorem, & ſupremum civitatis Templique exſcidium, quod mòx ob reg[illegible] Sedechiæ & civium ipſorum, vetera & nova ſcelera, eventurum eſſet) longo ſermone prędixit.

Cuius quidem vaticinij principium ac finis, tot myſterijs, tamque perplexis ſenſis ſunt referta; ut Hebræi tirones ab eorum lectione arcerentur.

Nam præter oraculum ingens, de *præpotente* Deo, *cui thronus, ſuprà Firmamentum, quod* iv. *animantium figuris & rotis imminebat; erat collocatus.* (Quo præter impendentem ab Aquilone cladem, vel iv. Evangeliſtę, vel iv. monarchię, ſignificabantur) iam demandato ſibi concionandi munere; *Iudicij divini arcana, & ſupplicia*, tam inveteratis Iudæorum flagitijs debita, moxque obventura: *obſidionem & famem Hieroſolymæ: captivitatem populi, in varias orbis-terræ regiones diſpergendi: agrorum, & urbium, vaſtitatem comminatus eſt.*

Huc facit, *Fuſus voluminis*, utrâque paginâ exarati, & futurarum calamitatum indicit. Huc, vin-

culorum

culorum *ſibi iniectio: Obſidionis in lamellâ coctili adumbratio.*

Huc continens, de nocte, per CCCXC. dies, priùs in latus ſiniſtrum, decubatio. (Quot quidem annis Iſraelitæ, ab XIX. Hieroboami anno, quo prædictum fuerat ab Ahiâ prophetâ, Iſraëlem, ob regis tam impij flagitia, è terrâ ſuâ avulſum iri; ad IV. Deſolationis annum; qui fuit Nabuchodonoſori XXIII. quùm reliquiæ penitùs à Nabuzardane fuerunt exterminatæ; Deum ſacrilegâ iniquitate offendiſſent.)

Deinde *in dextrum latus, per XL. dies.* (Quot viciſſim annis Iudæi ab anno Ioſiæ XIX. quo Deus irrevocabili ſententiâ ſuperiores minas, de Iudâ ob regis Manaſſæ peccata, pariter eijciendo, confirmarat. ad eum, quem dixi, civitatis deſolatæ, ſive Nabuchodonoſoris, annum, in conſimili adverſus Deum pervicaciâ perſtitiſſent)

Vt iſtiuſmodi portento eorũ crimina in ſe transferre, & quaſi repræſentare; diemque obſidionis atque exſcidij fatalem certò prædicere, ab omnibus intelligeretur.

Hic Genebr. In Sedechiæ, inquit, captivitate, deſinit iniquitas populi Iſraël: quam Deus portandam imponit Ezechieli, (c. 4.) Duravit enim ann. 390. uſque ad 20. Nabuchodonoſoris. quo reliquiæ Iſraëlis & Iudæ in Babylonem abductæ ſunt. (Hierem. 52.)

Hos 390. annos reperies à 30. Salomonis anno, quando ille à mulieribus alienigenis corruptus, idolomaniam amplecti cœpit; ad Sedechiæ XI. ſive Nabuchodonoſoris XX. (Vid. Paraphraſim noſtrã.)

Huc prætereà facit; *Panis* ex omni penè granorum & leguminum genere. *miſcelli. & fimo bubulo obliti; & aquæ pauxilla, parca in ſingulos dies admenſio.* quâ fames in obſidione extrema portenderetur.

Huc, *capitis & barbæ detonſio; & tripertita capillitij reſecti, igne, ferro, & vento, diſſipatio.* Quæ partim peſte & fame, partim hoſtili gladio, partim exſilio & ſervitute, civeis funditùs evertendos eſſe, oſtenderet.

3389. Anno VI. & quincto VI. menſis die, (Hunc annum Hebr. volunt indicari Intercalarem, & XIII. menſibus conſtantem) Eidem Vati Deus, non ſine inuſitato gloriæ ſplendore, oſtenſus eſt. Et ipſe per inane, vertice ſuſpenſo, è Chaldæâ, in Hieroſolymam, abripi viſus, & in Templum introduci. 562.

* Vbi, inter cætera, [illegible]oleranda impuriſſimi ſacrilegij propudia, SIMVLACRVM BAALI ab oppidanis colebatur; & ipſe Deus tanto ſcelere indidem expelli cenſebatur.

Deinde OMNIGENVM ANIMANTIVM EFFIGIES, quæ in parietibus undique depictæ exſtabant, IEZONIAS ſacerdos, Saphani F. & LXX. è maioribus natu, circumſtantes, ture accenſo, deveneratantur.

Tum mulieres Hebrææ, ſolenni Ægyptiorum ululatu & leſſo, ADONIDEM, Veneris olim delicias, delamentabantur.

Poſtremò, Viri, circiter XXV. tergis ad Templum obverſis, *Solem Orientem, ſive* MITHRAM, Perſarum more, cultu & honore dignabantur.

Quæ cum omnia ab ipſis perficerentur, ut Deum tam immani auſu in ſe concitarent atque exaſperarent: eum idem fore prædixit; Vt *furore* ipſe & *irâ viciſſim concitatus, parceret mox nemini;* neque miſericordiâ commoveretur.

Cuius quidem rei, mox eventuræ, indicia, hoc Viſo patefacta. Viſi namque VI. *viri* à portâ Aquilonari erumpere *manus ferro armati.* Et *medius* inter eos, quidam, *veſte linteâ accinctus,* cui in manu PVGILLAR eſſet; & de *zonâ Theca Atramentaria* dependeret. Ex quibus hic per mediam urbem transgredi; & *fronteis* eorum, qui publicis ſacrilegi populi flagitijs, piè, & non ſine horrore, ingemiſcerent, *notâ* THAV, (literæ cruciariæ) *inſignire.*

Illi verò eumdem præeuntem ſequi; & nullo ſexûs ætatiſve aut loci, diſcrimine, *cæteros omneis, alios à ſignatis, occiſione occidere,* iuſſi ſunt.

Et quùm iterùm inexplicabilis *Divinæ maieſtatis* GLORIA, IV. *Cherubis, totidemq́ rotis innixa* (quale Viſum ad Chobarem anteà conſpexerat) ſeſe Vati obtuliſſet; Vir ille, quem lino amictum fuiſſe diximus, ignem è medijs rotis rapere iuſſus, & in mediam urbem eiaculari.

Nec multo-poſt, Spiritus Dei, * Vatem, ſublimè elatum, in Orientalem Templi portam introduxit. In cuius veſtibulo XXV. viri, IEZONIAM Aſuri, & PHELTIAM, Banaiæ FF. populi principes, circumſtabant.

Qui cum nefaria ſcelera mente tractarent; & facinoroſa inirent adverſus Deum conſilia. & vulgò iactarent: *falſa eſſe Hieremiæ vaticinia.* quòd civitas, quam ille mox caſuram prædixerat, recentibus ædificijs & incolis, magniſque quotidie incrementis, magis magiſque efflorescerer. *Eam* itaque, *lebetis: ſe* autem, *carnium inſtar eſſe.*

De illis contrà, & divinitùs, hæc prædicere iubetur.

Quoniam plurimos ipſi, eâ in urbe innocenteis & ſanctos homines interfeciſſent; eiuſq́ vias cadaveribus compleviſſent. eorum, qui interfecti eſſent, cadavera, eſſe carneis. & hanc lanienam, quæ inſontum ſanguine inundârit, lebetem.

Vindicem Babylonij regis manum, illos perfidos, uti reformidâſſe; ita Ægyptijs auxilijs u[illegible], arcére, & à ſe depellere voluiſſe: ſed *ex urbe* mox *omneis ſuâ eiectum iri, & in violentam hoſtium poteſtatem eſſe venturos. quod Dei preceptis non obtemperârint; ſed gentium profanarum inſtituta vitamq́ ſint imitati.*

Quùm intereà PHELTIAS, quem dixi, de-ſubitò animam efflâſſet; eiuſque morte Vates conſternatus, reliquorum mortem è-veſtigio ſecuturam eſſe exiſtimaret: Deus illum lugentem ac clamantem conſolatus eſt; promiſſâ eorum, qui ultrò unà

cum

cum rege Iechoniâ in exſilium procul abierant, in integrum aliquandò reſtitutione.

Tunc illuſtris, quam dixi, DEI GLORIA, *Cheruborum alis & rotis ſubvecta*; iàm decimùm *ab Æde ſacrâ, & tandem ab urbe, recedens; ſuper monte* (Oliveti) qui urbem ab Ortu deſpicit, *conſtitiſſe viſa.*

Et ipſe Vates ab eodem Spiritu in Chaldæam, ad captivos contribuleis, reportatus; iiſdem omnia, quæ ipſi Deus oſtenderat, commemoravit.

3390. | Anno VII. videtur cæpta, licet lentiùs & interruptè, obſideri Hieroſolyma. quòd quidam quinquennẽ, ſub Sedechiâ, obſidionem conſtituant. Quamvis ex Hierem. cap. 39. Et 4. reg. 25. præſens ipſe & imperſonatus Nabuchodonoſor, à IX. Sedechiæ, ad XI. per biennium ferè interfuiſſe, tradatur. | 560.

Reliqui tres anni, antegreſſi, ad Duces ipſius pertinere cenſeantur. qui cæptam tamen obſidionem ſolvere, & Pharaoni obviàm procedere ſint coacti, 4. reg. c.)

Hebr. Chron. minore, tradunt, anno V. Sedechiæ Hieroſolymam ab exercitu Babylonior. obſideri cæptam, exſtructis hinc inde munitionibus; & protractam obſidionem ad XI. uſque regnantis Sedechiæ annum.

Ioſeph. l. & c. 10. triennem eam facere videtur. Atnamque IIX. anno Sedechiam, novo cum Ægypti is fœdere confiſum, adversùs Babylonium rebellaſſe. Hierem. verò, c. 39. Duode-viginti menſium obſidionem facit cui ipſemet Nabuchodonoſor præfuerit.

Intereà Ezechiel, ſuis Babylonicæ ad Chobarẽ captivitatis conſortibus redditus, multis portentis, mox impendenteis, & debitas pridem, Hieroſolymitanis reliquijs, regique Sedechiæ. atque adeò univerſæ Iudææ calamitates; modò *Collectis vaſis, & ſimulatâ ſub noctem transmigratione ac fugâ*: modò *feſtinatâ cibi potûſq; ſumtione*. modò *falſorum vaticiniorum refutatione*. Et elegantiſſimis *de Vite, Sponsâ deformi & ingratâ; Aquilis grandibus*; uva acerba. *Leanâ & Leunculis*; *Saltu & nemore concremando. Gladio ad limam acuto; ſcoriâ ſtauni, ferri, & æris; Geminis unius mulieris filiabus; ollâ æneâ & opimis carnibus*; aliarumque tenebris *parabolis*, haud obſcurè præſignificat.

In ea cætera verò, hoc eodem anno VII. menſis V. die X. quum ad Vatem, maiores natu ex captivis, quaſi Deum conſulturi, & oraculum ſcitaturi, iterum acceſſiſſent. (Quòd vel de ſuis civibus, Hieroſolymitanis, ſolicitos ſe eſſe fingerent: vel ipſos magis præproperæ è patria deceſſionis, & exſilij, quàm ſcelerum ſuorum, pæniteret) priùs quidem illi reſponderat, Deo iubente, & intimos animi in cordibus ſenſus patefaciente.

Quotieſcumq; homines, iniquis & impuris cogitationibus fœdi; & qui nihil aliud quàm ſimulacrorum cultum ſuis in pectoribus coquunt; ſive Iſraelitæ cives, ſive peregrini Iſraelitis adcenſi, *Deum, interprete Prophetâ, conſultum venirent: nisi in viam propere reduſſent; ſeque ab omnibus flagitijs, & vano in primis Deorum cultu, abſtraherent; Deum ipſum eis, per ſe, reſponſa redditurum eſſe.*

Effecturumque, ut eiuſmodi conſultores, ſint exemplo in poſterum cæteris; ac tandem peſſimè intereant, unà cum Vatibus, qui in errorem illos induxerint.

Adeò, ut ſive Deus. *Terra*, quæ tantis ſceleribus; *Famem, aut immaneis belluas; gladium, aut luem peſtilentem, immiſerit; ne ſanctiſſimorum quidem*, & ſibi olim atque in præſens cariſſimorum virorum, *Noai, Danielis, & Iobi, interceſſione, placari poſſit*, quin ad internecionem deleantur.

Mitiùs tamen aliquantò ſeſe cum Hieroſolymitanis, *quadruplici illo divini furoris flagrorum genere* exercitis, acturum. Ex quibus pauci, quaſi genti propagandæ reſervati; & incolumes, unà cum liberis, in eaſdem exſilij, & captivitatis ſedes, mòx eſſent adducendi. Nec minimo ipſis ſolatio futuri: Ex quibus & *ſcelera antegreſſa, & ærumnoſos longinquæ obſidionis labores, iuſtiſſimamq; Dei ultionem*, intelligerent.

Deinde, reſponſi vicem, ipſe, uti Iudex ab eis delectus; primùm, ſuorum ipſis Maiorum ſcelera, & impia in Deum facinora, ducto iam indè, ab Ægyptiæ ſervitutis liberatione, initio, commemorare. Tùm ſua ipſorum, qui in paria proavitæ impietatis veſtigia etiamnum inſiſterent: atque adeò de Deo penitùs deſerendo, & ritibus Gentium amplectẽndis, cogitarent; ab oculos ſubijcere iuſſus eſt. Non ſine inſigni divinæ in eoſdem miſericordiæ, & proſperioris in poſterum ſtatûs, poſt reſipiſcentiam, pollicitatione.

(Sic & Hierem. c. 30. *Ecce, ego ſalvabo te de terrâ longinquâ & ſemen tuum de terrâ captivitatis eorum. Iacob revertetur*, & cunctis adfluet bonis, &c.)

Sub idem tempus, uti videtur, Hieremias, miſſis ad ſe, à rege Sedechiâ; Phaſſuri Melchiæ, & Sophoniæ ſacerdotis Maaſiæ, Filijs rogatum; *An fortè Deus, pro priſtinâ & admirabili ſuâ bonitate ac potentiâ, Nabuchodonoſorem*, qui aperto bello iam Hieroſolymis immineret, *eſſet à ſe depulſurus*; præcepit, ut regi renuntiarent; Deum hæc dicere.

Se tela bellica, quibus ſeſe armarent; & cum rege Babylonio, ac Chaldæis obſeſſoribus, *pugnare præſiderent; retuſurum, & in ipſorum capita converſurum. Iiſdemque*, armis intrà ipſa urbis viſcera, enixè, & ingenti cum furore, *incolas debellaturum: & unà cum animantibus, peſte omneis eſſe confecturum.*

Regem denique Sedechiam, & eius clienteis, & è populo reliquos, quibus peſtis, fames & gladius, pepercillent; *Babylonij regis libidini traditurum. à quo* ſine miſericordiâ, aut diſcrimine, *trucidentur.*

X Infimam

Infimam verò multitudinem, propoſitâ mortis vitæve optione, maturè ſibi ut conſuleret, ſeduló admonuít. Civitate namque in manus Babyloniorum traditâ, & flammis exuſtâ; qui obſtinatis animis in urbe remanſerint, *gladio, fame, peſte*, uuiversè *execandos*. Qui in Chaldæorum caſtrâ antè transfugerint; *vitæ incolumitatem in lucro poſituros.*

3391. Anno 11x. (ut vult Ioſeph.) quùm iàm rupto fœdere Sedechias apertè ad Ægyptium defeciſſet; inque eius fidem & tutelam ſe tradidiſſet. 559.

Atque, uti Hieremias cap. 34. innuere videtur, (in cuius Vaticinio, quoad hiſtoriam & temporis ſeriem, crebra eſt ὑστερολογία) Nabvchodonosor, rex Babylonis, cum omnibus copijs ſuis & regum ſociorum auxilijs, ac gentibus, quas in ditionem ſuam paullo-antè redegerat; ob regis Hebræi perfidiam, aperto iam Marte regionem Iudæam vaſtaret; & viam ſibi ad Hieroſolyma oppugnanda muniret. arcibus circum-circà captis, ut ſolæ, Lachis ad occaſum; & Azecha ad ortum, ſuperarent, & in priſtinâ fide perſtarent. Iuſſus eſt Hieremias regi Sedechiæ hæc Dei verbis renuntiare.

Vrbe in manus regis Babylonij traditâ, & flammis incensâ, ipſum è fugâ clandeſtinâ comprehenſum, in eiuſdem regis poteſtatem venturum. Conſpectu eius & colloquio coràm uſurum, ſed in Babylonem adducendum. Neque gladio interficiendum, verùm in pace moriturum: & ſolenni maiorum ſuorum pyrâ, non ſine planctu, amburendum.

Ioſeph. certè lib. 10. c. 11. tradit; hunc multo pòſt mortuum, regiâ funeris pompâ elatum; & ſepultum à rege, in Babylone.

Atque adeò quùm ipſe Hieremias, (cap. 52.) commemoret, regem victorem effodiſſe oculos Sedechiæ; vinxiſſe eum catenis; Babylonem abduxiſſe, & in carcerem conieciſſe, uſque ad ultimum vitæ ſuæ diem. In dubium meritò veniat; quod hic, de pacatâ morte, &c. dicitur.

Fâ de re infr. Vbi de eius morte; quæ (iuxtà Hebr.) incidiſſe putatur in id tempus, quo in priſtinum pænè honorem Iechonias, ab Evilmerodacho, eſt reſtitutus.

Quùm verò Ezechiel (cap. 12.) inter cætera, portento quodam præſignificâſſet, Eumdem Sedechiam, rebus iam deſperatis, *fugam molientem*, ex obſeſſâ quidem urbe humeris ſuorum clientum, *obſcurâ nocte, & perfoſsâ muri macerie, capite velato, exportatum iri*. Sed cuſtodijs hoſtium, ceu reti quodam, *undique conſtrictum, & captivum, in Babylonem*, Chaldæorum regiam, *abducendum. Neque tamen oculis ſuis eamdem exſilij ſedem uſurpaturum.*

Quòd diverſa uidere, & ab Hieremiâ diſſentire videretur; factum eſt, ut rex Sedechias eiuſmodi vaticiniorum veritatem elevaret. quæ eventus tamen vera eſſe comprobavit.

Hùc quoque pertinere cenſeatur, quod Ezechiel, cap. 21. divinitùs ſibi oſtenſum prædicat. Nabuchodonoſorem ex urbe Chaldæorum regiâ cum copijs, egredientem, ancipiti diſtractum cogitatione, & ſententiâ, quaſi in aquâ hæſiſſe; & utrò ſe verteret priùs: ad Rabbathæne Ammonitarum: an ad Hieroſolymæ Iudæorum, regiæ, oppugnationem, arma ultricia adverteret; ambiguum habuiſſe.

Omni denique *ariolationis, extiſpicij; & vana, ſive per manuum inſpectum; ſive per ſomnia, coniecturæ genere. & duarum ſagittarum*, quæ vicem ſortis eſſent, *commiſtione*, uſum: Ad dextram tandem, cui obiaceret Hieroſolyma, iter convertiſſe.

In quam omniſariâ bellici terroris machinatione vim hoſtilem exſereret, & regiæ perfidiæ, ac plebeiorum è muris in ſe ludibriorum, pœnas expeteret.

Et paullo-poſt Ammonitas, qui ſuarum urbium propugnaculis & firmitate averſum, Babylonium aliò reflexiſſe, vanè triumpharent, pari clade involveret.

3392. Anno itaque 1x. decimo menſe & die, artiſſimâ obſidione, foſſis & vallis ſeptam Hieroſolymam circumſidebat Nabvchodonosor. 558.

Quo die & anno, Ioſeph. putat illum, profligato iam Ægyptio, qui ſuppetias Sedechiæ venerat, iterùm, obſidendæ Hieroſolymæ, veniſſe.

Ezechiel vero c. 24. eumdem diem memoriæ mandare, & ad poſteros tranſmittere iuſſus, quùm uxorẽ, tunc fortè repentino fato amiſiſſet; *planctu eam, aut lacrymis, aut ullo lugentis habitu, proſequi, prohibitus eſt. ſed tacitis tantùm ſuſpirijs tàm cari capitis deſiderium proderet.*

Fore enim mox, ut & *Templum profanari*; & imperij Priſci decus everti: & *liberos ſuos*, quos ipſi non inviti Hieroſolymis, uti loco tuto depoſitos reliquiſſent, *immaniter trucidari*, vel procul intelligant. Neque tamen *in eâ rerum ſibi cariſſimarum amiſſione ulla doloris indicia edant* ſed ipſa rei indigniſſimæ acerbitate oppreſſi, quaſi dedoleant: aut obrigeſcant. Quæ omnia brevi ex uno eorum, qui è patriæ incendijs ruiniſque elapſi, profugiſſent, eſſent planè cogn ituri.

Sub idem tempus, uti videtur, tranſmiſit Sedechias Iuchabum, Selemiæ F. & Sophoniam eumdem, de quo ſuprà: ad Hieremiam, adhuc liberum, & à carcerali cuſtodiâ immunem. *Vt ſuis apud Deum precibus, pro regis populiq; ſalute, intercederet.*

Quùm iam commodùm Pharaon, Ægypti rex, certior de ſocij regis, & Hieroſolymitanorum periculo, Gazâ obiter expugnatâ, cũ copijs, obſidionis

dispellendæ

… in Iudæam penetráſſet. Et Chaldæi … vaſis quaſi conclamatis, & caſtris ad ur… ſertis, obviàm hoſti, manus conſertum, proc… ent:

Hierem. c. 47. vaticinari iuſſus fuerat adverſùm Palæſtinos, antè, quàm percuteret Pharao Gazam. Hebr. Chron. tradit, exercitum Pharaonis, vaſtatâ Gazâ, rediiſſe in Ægyptum.

Vates itaque hæc regi, … conſultores, renunciari iubet.

PHARAONEM quidem, qui ſuppetias obſeſſis veneiat; *re. infectâ*, & vix tentatâ Martis aleâ. (Ioſeph. … prœlio victum, & totâ Syriâ depulſum) *eſſe ad ſuos dedecoroſè receſſurum. Chaldæos* verò, ad … æptam obſidionem *reverſuros, qui urbem oppugnarent, caperent, atque incenderent.*

Ne rex itaque vanâ ſe ſpe induci, & in fraudem impelli pateretur, ab ijs, qui Babylonios miſſam factu… ſe obſidionem iactarent.

Quod tantùm abeſt, ut eveniat; ut etiamſi totus Chaldæorum exercitus, qui bello in præſens eos premeret, promiſcuâ cæde deleatur: & perpauci tamen ex ijs, vulneribus etiam confecti, ſint reliqui; ab ijs, vel ſingulis, Civitas capi incendique debeat.

Quùm autem SEDECHIAS, gratiæ forte-an popularis cupidior, quàm Dei reverentior, anno iam 7. (quod erat Sabbatum Terræ CXXIV.) appetente: quo ex antiquâ Dei lege (*Deuteron. 15. & Exod. 21.*) ſervitia, aut nexi, ex Hebræo genere, ab heris manumitti ſolvique iuberentur; percuſſo, cum univerſo populo, Hieroſolymis in Templo, federe.

Quod quidem fedus, cæſo in duas parteis vitulo, & iactâ, per medium, paciſcentium tranſitione, quaſi … am veluti utrimque imprecatione, firmabatur. (Hierem. 34)

LIBERTATEM, inquam, ille pronuntiáſſet: & ex pa… omnes, tàm Principes, quàm plebeij, ſervos ſuos, ex herili in poſterum poteſtate liberos eſſe iuſſiſſent, ac dimiſiſſent: Factum eſt, quâ neſcio voluntatum cõmutatione, (quùm, digreſſis Chaldæis, metu iam liberati ſibi eſſe viderentur. Sic Maſſ.) ut quos libertate donárant; in priſtinam ſervitutem iterùm abſtraherent.

Quâ de cauſsâ, verbis Dei graviter ab Hieremiâ ſunt increpiti. Quòd quùm rem Deo gratam, libertate ſervis denuntiatâ; & ex communi pacto, atque adeò ſolenni, in Templo, federe, datâ; feciſſent: nunc præproperâ perfidiâ, & inconſultâ levitate, DEVM, *libertatis ſeptennalis, an Quinquagenariæ! auctorem*, oſtendiſſent.

Ipſum itaque vicem repenſurum. Et, *pro ademtâ fratribus libertate, eos qui fedus violáſſent, gladio, peſti & famei, tamquam immitiſſimis dominis, addicturum: & miſerabili omneis, per remotas genteis, exſilio diſperſurum. Eorumq; cadavera*, qui cæſi bipertitò vituli … *pabuli vicem, feris volucribuſq; obiecturum.*

Regem, cum Principibus, in manus Babylonij; urbem in flammas; agros univerſæ regionis, in vaſtitatem traditurum.

Hâc autem liberatæ obſidione, urbis, & hoſtium aliò, uti diximus, digreſſorum, opportunitate uſus Vates, quùm ex urbe exire; & in Patriam, Anathotum, certi negotij cauſsâ, familiæ, ex more, & in rem præſentem, bereiſcundæ, ab agnatis poſtulatus, proficiſci cogitaret: in Ieriam quemdam, Selemiæ F. qui tùm fortè ad Beniamitidis portæ cuſtodiam excubabat, incidit.

Et ab eo, ceu perfugij ad hoſteis ſuſpectus, & comprehenſus, ad regios Principes adducitur. Qui iam antè infeſti, eum Ionathæ commentarienſi in ergaſtulum tradidérunt.

Vbi quùm diu in ſqualore fuiſſet, à rege Sedechiâ eductus, & arceſſitus, & clàm domi rogatus; *Nũ ea omnia, quæ de captivitate, & urbis exſcidio, hactenus prædixiſſet, à Deo accepiſſet: Verè illa à Deo profecta eſſe*, reſpondit. *Ipſumque adeò in Babylonij regis manus ac poteſtatem eſſe venturum.*

Nam ipsâ eventorum fide, falſi convictos iàm eſſe Vates iſtos, qui temerè & impudenter negaſſent, Babylonium umquàm infeſtis armis ad urbem, hanc eſſe venturum. Se tantùm, qui nihil de rep. malè prometitus ſit, deprecari, ne in eumdem Ionathæ carcerem, moriturus, traderetur.

Rex autem ſupplicis precibus adductus, in carceris veſtibulo, (Hierem. 32. Clauſus in atrio carceris, qui erat in domo regis Iuda) captivum adſervari præcepit: Et aliquantulum panis, quoad in urbe is reliquus eſſet, cum pulmento, præberi.

3393. | Anno autem X. qui erat XIIX. Nabuchodonoſori. | 557.

Quùm ijs, quas dixi, de cauſſis, in atrio carceris … detineretur; venit ad Vatem, iàm divinitus anteà præmonitum, Hanameëlus, Patruelis, S… umi F. qui avitum in patrio ſolo, Anathoti, agrum venalem haberet. Et ei, uti propinquo heredi mancupio daret.

Quem ille adpenſo, uti convenerat, argento, non ſine ſcripturâ & teſtibus, mercatus eſt. Tabulas prætereà contractûs Barucho … dit, in vaſe fictili, ad poſteritatis memoriam, deponendas.

Quæ emtio quùm præpoſtera & intempeſtiva Hieremiæ ipſi videretur; impendente univerſè iam regni naufragio, & externæ ſervitutis iugo: audivit ex Domino;

Populum, qui in præſens, ob inveterata flagitia, exterminandus eſſet; poſt aliquam-multorum annorum captivitatem, in gratiam cum Deo rediturum eſſe. Et ceu quodam poſtliminy iure, in priſtinam avitorum agrorum poſſeſſionem, & Templi cultum, reſtituendum.

Sic cap. 31. inter cætera proſperrimi ſtatûs bona, pollicetur Deus; *Vrbem readificatum iri, à Turre Anameëlis, uſque ad portam Anguli. Et ultrà normã menſuræ, ſuper collem Garebi. Et circumituram Goatha, & omnem Vallem cadaverum. &c. uſque ad Vallem Cedrontis, & uſque ad Angulum Portæ Equorũ Orientalis. Sanctum Domini:* quod neque evellendum ſit, neque ultrà, in *perpetuum, deſtituendum.*

Principes verò, Sedechiæ familiares, SAPHATIAS

Mathani; GEDELIAS Phaſſuri; IVCHALVS Selemiæ, & PHASSVRVS Melchiæ, FFFF. concitati odio in Hieremiam, qui tot tamque graveis calamitates, tù regi, tum Vrbi adflictæ, quotidie & paſſim obnuntiaret; ad regem adiérunt; & rogarunt: *Vt ille tàm infeſtus, & malè ominatus Patriæ hoſtis, morte mulctaretur.* Quòd Civeis benè armatos, & per ſe alacreis, àb urbe defendendâ, ſerendis iſtiuſmodi ſermonibus, veluti de-induſtriâ, abſterreret.

Rex, qui in tantâ rerum perturbatione; tantoque & urbis & ſui diſcrimine, ſuorum procerum à ſe animos alienare nollet, neque fas ſibi eſſe, quidquam eis negare, duceret: illum poteſtati eorum permiſit.

Quem illi protinùs arreptum, & funibus demiſſum, in lacum Melchiæ, Amelechi F. cœno plenû; ſive in foricam, quæ erat in carceris veſtibulo; proiecérunt.

Ibi DEVS exteri hominis miſericordiam in captivum commoviſſe viſus. Erat in regiâ Spado, ABDEMELOCHVS nomine, gẽte Æthiops. Qui quùm id, quod inimicorum invidiâ Hieremiæ acciderat, inaudiſſet; ad regem, tum ſortè pro portâ Beniamitide conſidentem, acceſſit: & eum eodem, de iniuriâ Vati factâ expoſtulavit. quòd ſuprà exitialem cœni pædorem, fame ibi contabeſcere, in publicâ panis inopiâ, neceſſe eſſet.

Rex eius ſive precibus, ſive conſilio adductus, negotium eidem dedit; adſcitis etiam in ſubſidium XXX. viris; Hieremiæ, quam-commodiſſimè poſſit, demiſſis funibus, è lacu extrahendi; & in eodẽ, ut priùs, carceris veſtibulo collocandi.

Vndè haud ità multo-pòſt, ipſum ad ſe rex in Templum acceſſitum, iuſſit ſibi planè ac bonâ fide; *Quiſnam foret rerum pro tẽpore eventus*, exponere.

Tunc ipſe primùm vereri ſe dixit; Ne, ſi id quod res erat, narrâſſet, ſe interficeret: nec monitis eius obſequeretur. Deinde, acceptâ liberè dicendi poteſtate, ſine ullo mortis periculo; interpoſitâ etiam clanculùm iuris-iurandi religione; hæc regi expoſuit.

Si egrederetur ipſe ad vicarios regis Babylonij in caſtris duces; ſalvum fore, cum omni familiâ; & urbem ab incendio immunem. Sin detrectaret; & ipſum, cum familia, in hoſtium poteſtatem eſſe venturum; nec umquàm ex eorum manibus elabatur: *& urbem funditùs deflagraturam.*

Quùm verò rex vereri ſe diceret; ne Iudæis, qui ad Chaldæos iam transfugerant, ſi ſe ipſe dederet, ab ipſo rege traderetur, ab iiſque illuderetur;

Et contrà, Hieremias confirmaret; nequaquam ità fore. ſed quemadmodum iam ipſe, verbis non ſuis, ſed Dei prædixiſſet. Atque iterum illum cohortaretur ad ſeſe ultrò dedendum; Alioqui eam in rege obſtinationem, non ipſi tantùm, ſed uxoribus & liberis, atque adeò toti civitati, fraudi noxæque eſſe verſuram.

Ille tamen fidem ei non habuit: ſed ſolùm imperavit; Ne quis ex Principibus illa ipſa, quæ inter ſe fuerant collocuti, reſciret.

Quòd ſi fortè Duces & Principes Regiæ, promiſsâ immunitate, exquirerent, quibus de rebus cũ rege verba feciſſet, diceret; Se ad ipſius pedes ſupplicem abieciſſe, ac rogâſſe; ne in carcerem Ionathæ moriturus, reduceretur.

Exeuntem itaque [illegible] interrogâſſent Principes, quoſnam cum ipſo rege ſermones, ac quibus de rebus rex habuiſſet: & ipſe, id quod à rege præſcriptum fuerat, ſubieciſſet; eorum quidem ira deferbuit: nihilo minus in carceris veſtibulo, ſive atrio, ad eum uſque diem manſit, quo urbs ab hoſte capta eſt.

Eodem an. x. & duodecimo die menſis x. iuſſus eſt EZECHIEL vaticinari adverſus PHARAONEM, Ægypti regem; ipſamque adeò Ægyptum. quòd vanâ auxiliorum ſpe Iudæos lactâſſent, & in Babylonium conceitâſſent.

Hunc regem, ſuperbiſſimû, APRYEM fuiſſe, (qui Pſammyi Patri ſucceſſiſſe; & 35. annis, (al. 30. Herodot. 25.) regnâſſe; Sidonem excidiſſe; & Cypro potitus eſſe, traditur) patet ex cap. 44. Hierem. Vbi, *Pharaon Ephree in manus hoſtium tradendus prædicitur; haud ſecùs, quàm traditus paullo-ante fuerat Sedechias in manus Nabuchodonoſoris, regis Babylonij.*

Illum & Vaphrem, & Ophrem, alij nominârũt. Herod. l. 2. Eâ animi præfidentiâ fuiſſe ſcribit; ut neque à Deorum, neque ab hominum ullo, eripi ſibi poſſe regnum, tàm ſtabile, iactaret.

Priùs tamen à Cyrenæis; deinde à ſuis, duce Amaſi, victus, & demum ſtrangulatus eſt. (Vide inf. ad Ann. Nabuchodonoſ. XXV.)

Illum Vates *Ezechiel, Draconi, ſive Ceto; & mòx, Lento ex arundine bacillo*, adſimilat. Qui tũ in regni ſui firmitate, ac fluminis patrij opportunitate, omnem ſpem ſuperbè collocâſſet: tum Iudæos, oſtentatâ vani auxilij fiduciâ, ſibi innixos, decepiſſet, & adflixiſſet.

Fore, ut ipſe è nidulo extractus, & minutatim conciſus, beſtijs avibuſque obijceretur. Et Ægyptus à Syene, ad Æthiopiæ uſque terminos, exciſa, in meram ſolitudinem per annos XL. abiret. Et rebus deinde utcumque reſtitutis; exigui, humiliſque tantùm regni ſpeciem præferret.

Sub idem tempus, vel paullo-antè, idem Vates acerba excidia, quæ Ammonitis & Moabitis, Idumæis & Palæſtinis, perpetuis Hebræorum hoſtibus, divinitùs impendérent; ſine legatione præſignificavit. Quòd in miſerabili vicinorum ſuorum, & quidem conſanguineorum, Hebræorum excidio, & captivitate, malignè exſultâſſent. (Ezech. 25. Hierem. 47.

3394. | Anno autem XI, Primo menſis die | 556.

TYRVM quoque, quæ ſui ſplendorem immodicâ gloriâ efferebat; ſibique ex occaſu Hieroſolymorum, opimiora Emporij commoda præcipiebat; *à Nabuchodonoſore funditùs everſum iri*, non ſine lamento, & incredibili divitiarum externarum commemoratione, & iacturâ, prædixit.

Eiuſque Principem, qui divinitatis, & ſapientiæ, plus-quàm humanæ; ſupraque DANIELEM, opinione, ſeſe impleverat; *Miſerandum in modum*

modum hoſtili manu eſſe inferiturum.

Neque Sidonios, quod amare Hebræos laceſſiſſent, uſque ægrè feciſſent; *à calamitate immuneis fore*. ſed cum peſte inteſtina, & ferro externo, eſſe conflictaturos.

Eodem anno, VII. Menſis primi die, eidem Vati ſignificavit Deus; *Brachium regis Babylonii corroboratum iri*. Et à ſe viciſſim, *Pharaonis Ægypti brachium ità eſſe confractum; ut omni robore deſtitutus, ne gladium quidem*, quo ſe ſuoſque tueatur, *ſtringere, manùve tenere poſſit. Et Ægyptij universè* partim promiſcuâ cæde; partim longinquo exilio, *mactentur, & exterminentur.*

Eodem anno primo die menſis III. eumdem Ægyptium, qui ſe potentiâ Aſſyrio parem ſemper exiſtimarat; & celſiſſimæ ſe, Libani, ſive paradiſi, Cedro exæquárat: pari etiam calamitate involvendum; Et ab eodem hoſte, qui Aſſyrium, vetuſti regni gloria ſpoliaſſet, (veriùs, mox ſpoliaturus eſſe) regnum eius evertendum eſſe; ex Deo cognovit.

Intereà, cum Babylonius, Hieroſolymam aggeribus, murorum altitudini æquatis, & turribus circumquaque eductis, acriter oppugnabat: tum Cives, licet duobus graviſſimis malis, famea ac peſte, intùs adfflictarentur; animis adverſus præſentia obduratis, haud ſegniter urbem defendebant.

Quod certamen, alternis utrimque non tàm viribus quàm machinarum artibus, quùm per duode-viginti menſeis duráſſet; factum eſt tandem, ut Cives, partim extremâ inediâ fracti; partim telis ſupernè oppreſſi, ſuccumberent.

Et eodem anno, IX. die menſis IV. (Hierem. cap. 39. & 52. Ioſeph. lib. 10. cap. 11. Maſſæo, Tertius Iulij dicitur. Et Caietan. hunc menſem, in XI. anno Sedechiæ vult adſcribendum; ſed anno, ut loquitur, currenti. Et quia III. primi menſes anni Iudaici, ver efficiunt; hic menſis quartus fuerit ineuntis æſtatis.)

In tanta panis, rerumque neceſſariarum inopia, ut, Hieron. teſte, matres coctis liberûm ſuorum carnibus veſci ſint coactæ) quùm vel Cives undiquè undequaque obſeſſi, & rebus ſuis diffiſi, muri partem perrupiſſent, quà egredi, & eruptione cum hoſtibus agere poſſint. Vel rex ipſe cum aſſiduis, in extremo diſcrimine poſitus, & fugam circumſpectans, dividendam ocyùs è murorum partem curáſſet:

Atque intereà Chaldæi, urbem, deſertis paſſim ſtationibus indefenſam, nocte intempeſtâ, nunc cepiſſent.

Maſſ. tradit, quatriduum à Chaldæis conſumtum, à quincto, ad nonum diem, in muri exterioris excidio: & Sedechiam interim fugiſſe.)

Abſente tum quidem in Reblathis Nabuchodonoſore; ſed primarijs exercitus ducibus (quorum nomina, variè. Hierem. cap. 39. & Ioſeph. lib. 10. cap. 11 & apud LXX. leguntur) in mediâ iam civitatis porta conſidentibus. &, ut vult Ioſeph. in Templum ipſum ingreſſis.

Id conſpicati rex SEDECHIAS, eiuſque Comites; & nocturnâ fugâ caſtrenſem hoſtium cuſtodiam fallere rati; per viam Horti regij; & deinde per portam, quæ inter duos muros ſita erat, (Hierem. 52. *Per viam portæ, qua eſt inter duos muros; & ducit ad hortum regis.*

Ioſeph. per anguſtas fauceis) conferto bellatorum agmine, erupérunt: & iter in deſertam Campi planitiem intenderunt.

Sed exercitus Chaldæorum, (transfugarum indicio factus certior, Ioſeph.) regem fugacem celeriter inſecutus, in campis Hierichuntinis comprehendit.

Atque ità, comitatu eius, quò quemque ſpes tulerat effugij, diſpalato; ipſe pænè deſertus, cum uxoribus & liberis, & fidiſſimis amicorum, in hoſtium poteſtatem pervenit. Et ad regem Nabuchodonoſorem, in Reblatha, regionis Emathiæ urbem, (quæ pòſt Antiochia Syriæ fuit) perductus eſt.

Quem ille, ſimul in conſpectum venit, impium & fedifragum increpitans; qui ſe deſerto, ad Ægyptiorum amicitiam fidemque ſe contuliſſet: Quique regnum, Nepoti Ioachimo debitum, adeptus, acceptâ à ſe poteſtate, in beneficij auctorem, non ſine graviſſimo ingrati animi crimine, eſſet abuſus; DEVM ipſum teſtatus eſt, ob morum improbitatem, *in manus ſuas tradidiſſe: qui iuſtas tot ſcelerum & perfidiæ pœnas ab eodem exigeret.*

Nec morâ; interfectis coràm Patre, eius liberis, non ſine promiſcuâ nobiliorum Aulæ olim Principum cæde; ipſi Sedechiæ oculos effodi iuſſit: & vinculis conſtringendum, Babylonemque abducendum curavit. Vbi ad extremum uſque vitæ diem in cuſtodiâ degeret.

Et eum quidem in modum, utriuſque Vatis, HIEREMIÆ ET EZECHIELIS, prædictioni ſua conſtitit fides. Ex quibus ille, regem coràm Nabuchodonoſore captivum ſiſtendum, & mutuo cum eo colloquio conſpectuque uſurum: Hic, præter illa, eum Babylonem, quò captivus perduci iuberetur, oculis ſuis non eſſe uſurpaturum, præſignificárat.

Memorabile certè, & divinæ providentiæ; & humanæ in calamitatibus declinandis imprudentiæ, an cæcitatis! exemplum.

Atque hic fuit Davidicæ ſtirpis Regum exitus: qui Vnus & Viginti, continenter regnarunt. Idque temporis intervallum (ſi XX. annos Saülis, primi, è Beniamitide Tribu, regis, adnumeres) DXV. annos, menſ. VI. cum diebus X. comprehendit. (Ioſ.)

Nos CDXCIII. plus minus, annos putamus. Genebr. CDLXXV. præter Saulem; alicqui rotundè D. ann. ut Saüli dentur XXV.

Hic obſervatione dignum, poſt totidem ferè annos, à Liberatione captivitatis Babylonicę, CDLXXI. & menſ. III. ARISTOBVLVM, Io. Hyrcani F. regium nomen, cum diademate, inter Iudæos, iterum uſurpáſſe.

Leſmor. Ab inchoato, inquit, Templo, qui fuit IV. Salomonis, uſque ad idem everſum, in tertiâ Captivitate, anni ſunt 430.

Si ſubducantur VII. anni, quibus idem Templum

 fuit

fuit abſolutum; erunt CDXXIII. à Templo Condito, ad tertiam illam Captivitatem.

Anni autem omnium regum Iudæ, (initio facto ab Principatu Saulis, ad III. captivitatem) efficiunt, CDXCIV.

Rurſus, ſi præter XX. Saulis, ſubducas XL. Davidis, & IV. Salomonis, antè inchoatum Templum; reſtabunt ab inchoato Templo, ad ultimam uſque captivitatem, illi, quos dixi, CDXXX. anni.

Obſervant hic Hebr. in ISRAELE, ſive X. Tribubus; & in IVDA, ſive II. cæteris: hæc reperiri paria.

Illos, ſocietatem cum Ægyptijs regibus coijſſe. ſup. in Oſeâ, poſtremo eorum rege. Hos idem feciſſe, ſub Ioacimo & Sedechiâ, regibus ſuis.

Illos III. diverſis exſilijs, è patriâ exterminatos: hos toties in alienam regionem trâſmigrâſſe.

Illos triennio Aſſyriorum obſidionem ſuſtinuiſſe: hos totidem annis à Babylonijs circumſeſſos, dum civitas expugnaretur.

(Adde, Reges utrimque in captivitatem abductos, & in vincula coniectos.)

Illos carnem liberûm ſuorum inter obſidendum, eſitâſſe: hos pari, ramque nefando cibi genere, famem explére coactos.

Hoc illud eſt quod Ezechiel prędixerat. (c.22.) *In viâ ſororis tuæ ambuláſti; & dabo calicem eius in manu tuâ.*

Venit itaque tum Hieroſolymam, regis ſui miſſu, NABVZARDANES, Princeps militiæ. (ſive Laniorum, aut militum, qui ab hominum lanienâ, ad terrorem, ſic audirent: quaſi Efforçeurs) præfectus. quemque LXX. Interp ἀρχιμάγειρον nominant.

(Vel rerū capitaliū Prætor & Quæſitor regius.)

Cum mandatis, ut Templum priùs Vaſis aureis argenteiſque, & ornamentis nudaret; deinde incenderet. Et Regiâ crematâ, Palatijs domibuſque universè exuſtis; & diſiectis murorum, quàm longè latéque patebant, molibus; totam à ſedibus urbem everteret. Reliquum denique populi multitudinem in Babyloniam traduceret.

Quod ille, ut iuſſum, gnaviter perfecit: & incredibilem ex auro, argento, ære Vaſorum, & ornamentorum, quibus Salomon, poſterique reges liberaliter Templum locupletârant; vim ſecum aſportavit.

Atque urbe iàm funditùs dirutâ, civeis, cum Patriæ ſuperſtites; tum eos, qui anteà in caſtra Babyloniorum transfugerant; cum promiſcuo incolarum volgo, Babylonem traduxit.

Itâ, ut quos reſiduos, vel belli conditio, vel prædæ faſtidium, feciſſet; & hoſtis, impunè in Patriæ ruinis reſidére permiſiſſet; in ſubterraneis ciſternarum lacubus habitarent; & vectigali agrorum vinearúmve culturâ, victum ſibi quæritarent.

Neque hic victoris furor quievit; ſed Nabuzardanes Viros, ex ſacro, & profano quemque ordine, primarios; SARAIAM ET SOPHONIAM, Sacerdotum Antiſtites; cum tribus Æditimis, ſive Hierodulis; & ex Eunuchis unum, bellatorū, ſivè prætorianæ cohortis, præfectum: (Ioſeph. cubicularium) & V. Aulæ Principalu Palatinos. Et Scribam militarem, Tironum Tribunum & gymnaſten: & alios, è fece vulgi, (Ioſeph. Principes viros.) LX. mediâ in urbe deprehenſos, ad regem ſuum, unà cum pretioſiſſimis Templi ſpolijs, in Reblatha Syriæ, perduxit.

Ex quibus ille Pontificem quidem. & Principes capite plecti iuſſit: reliquam verò captivorum multitudinem; & in his SEDECHIAM regem, (Ioſeph. addit, Ioſadocum, Saréæ Pontif. Filium) Babylonem tranſportari.

At contrà, paullulò anteriùs, HIEREMIAS, dum carcere adhuc concluderetur, à Deo iuſſus eſt ire nuntiatum Abdelemecho Æthiopi, cuius operâ & intercesſione, ex infami ſordium lacu fuerat nuper extractus; fore, ut omnia civitati, quæ prædixerat, mala evenirent: neque tamen ipſe in poteſtatem eorum veniret, quos tantoperè reformidâſſet. Verùm, quòd in Deo ſpem ſuam collocâſſet; impunè evaderet.

Et NABVZARDANES, cui rex Nabuchodonoſ. captis iam Hieroſolymis, negotium dederat, ut eximiâ curâ Hieremiam, famâ & meritis iam ſibi notum, complecteretur: & liberum poteſtati ſuæ relinqueret: neque iniurioſiùs tractari pateretur: ſed prout vellet, itâ cum haberet. Non ſine communi optimatium adſenſu, è carcere educendum curavit. Et GODOLIÆ, Ahicami F. Saphanis Nepoti, tradidit, ut liberè in publicum prodire poſſet.

(Ioſeph. addit, Hieremiam ab eodem duce gratiam impetrâſſe BARVCHO, Neriæ Filio: ut ſecum è carcere exemtus, dimitteretur.)

Hunc autem GODOLIAM, reliquæ tenuiorum & transfugarum turbæ: vinitoribus & agricolis; quibus liberam in vaſtis Iudææ urbibus & campis remanendi poteſtatem rex permiſerat; & pro agris, quos ad culturam acciperent, certum tributum péndere iuſſerat: Dux regius cum poteſtate præfecit.

Et quùm idem Hieremiæ, quem licet liberum, Ramam uſque cum catenis perduxerat; & captivis, qui Babylonem abſtrahebantur, oſtentârat; palàm conteſtatus, eam calamitatem Iudæis, *irato ob flagitia Deo*, eveniſſe: commemorato privatæ liberationis beneficio, optionem dediſſet; vel *ſecum in Babylonem eundi; vel in Iudeâ, ubicumque vellet, manendi*. Et ipſe poſtenùs male dixiſſet. ſuppeditatis ijs, quæ ad victum pertinent, datiſque muneribus, & vale-dicto, cum à ſe dimiſit.

Ipſe autem ad GODOLIAM, cui fuerat commendatus, profectus eſt: & cum eo in Maſphatâ, conſtituto inter laceras patriæ & popularium reliquias domicilio, habitavit.

Eodem anno, quo capta eſt Hieroſolyma; ſedente ad Reblatha; & quaſi de propinquo, longinquæ utrimque obſidionis eventum ſpectante, Nabuchodonoſore;

Tyrū, ouæ & interfluente mari inacceſſa, Ezech. 27. *In corde maris poſita:* & arcibus muriſque ardua, ſui expugnandæ ſpem pænè omnē cenſebatur ademiſſe.

aluiſſe. Quamque tandem, iactis in altum molibus aggeri in pæninſulā coëgerant, & inter fluctus pervium fecerant, (Ezech. 26. & Habac. 1.) Chaldæi, non ſine ſtrage incolarum, & immani vicinarum urbium, Sidonis, Bibli, &c. exſcidio: & integreſſis militaris, in oppugnando, ſervitutis & ærumnæ moleſtijs, (de quibus Ezech. 29. *Sic ut omne caput decalvatum, & omnis humerus eſſet depilatus*) per vim expugnarunt, captamque diripuerunt.

Ioſeph. l. 1. contra Apion. ait; Philoſtratum, in hiſtor[illegible], Tyriæ obſidionis meminiſſe: & ex Phœnicum hiſtorijs; Nabuchodonoſorem, XIII. ann. obſediſſe Tyrum, ſub rege Ithobalo; quam ipſe, VII. regni anno ceperit.

Quod Cives tamen, opulenti quique, res antè cariſſimas in Cyprum, propinquam & amicam inſulam avexiſſent; & urbem pænè opibus vacuam reliquiſſent: Vrbis, divitiarum famâ nobiliſſimæ, ſpolijs & direptione, miles victor ditari non potuit.

Huius urbis vaſtitatem LXX. poſteà annis duraturam, cecinerant, Iſai. c. 23. & Ezechiel, 27. 28. &c.

Et tunc demùm tot victorijs ovans, NABVCHODONOSOR, Babylonem reverſus eſt. Ibique SEDECHIAM, ad extremum uſque vitæ ſuæ diem in vinculis habuit: mortuumque regiâ funeris pompâ exultū, ac ſepulturæ tradidit.

Ipſe Sacra Templi Hieroſolymitani Vaſa, Dijs Patrijs conſecravit: captivos certis in Chaldæâ ſedibus collocavit; & Pontificem IOSEDECVM, Saraiæ F. è vinculis exemit, liberumque eſſe iuſſit.

Illa regiæ in reliquias popularium ſuorum, (quos captivitatis exſorteis eſſe voluerat) benignitate; & GODOLIÆ, iiſdem cum principali auctoritate præpoſiti; famâ, exciti Principes quidam & duces, qui partim ex obſeſſâ urbe antè effugerant, partim Sedechiam, indè erumpentem, ſecuti vagique fuerant diſperſi) ISMAHEL Nathaniæ; IOHANAN & IONATHAN, Careæ; SAREAS, Thanehumethi; & filij, Ophi Nethophathitæ. & IEZONIAS Maachati; cum militibus, ſibi auxiliaris, undique collecti, ad Godoliam accesserunt.

Quos ille bono eſſe animo iuſſit, & ſecurè ſecum habitare; modò obſequium regi Babylonio, ſi denique præſtent. Se cætera cum rege, eiuſque Legatis, negotia, in Maſphatis, curaturum. Ipſi, dum anni tempeſtas finit, meſſem, vindemiam & oleum percipiant, & in hiemem recondant; & quetè in urbibus, quas nacti, commorentur.

Hos ſubſecuti mòx Iudæi quamplurimi, ex Moabitide & Ammonitide; ex Idumæâ, vicinisque regionibus, quò in tuta confugerant. Et pari cum humanitate à præfecto accepti, agros vineaſque colere cæpérunt, & fruges colligere.

Interea, quùm Iohanan Careæ, alijque Principes ad Godoliam, (quem ob pacati ingenij dotes, regiamque gratiam, eximiâ iam caritate complectebantur; deque privatâ eius ſalute, ex quâ reſp. penderet, erant ſoliciti) in Maſphata profecti, de inſidijs, quas BAHALIS, Ammonitarum rex, ſubmiſſo ISMAHELE, illo Nathaniæ F. vitæ eius molitetur; officioſè commonefeciſſent.

Illum namque, uti regio genere ortum, Principatum inter Iſraelitas aucupari. (Sic Sulpit. Ægrè ferebant Iudæi, Principem ſibi ex ſtirpe, non regiâ, pro arbitrio victoris datum.)

Neque ille fidem ijs adiungeret: nedum pateretur à Iohanne, qui facinus in ſe ſuſceperat: & periculum, ex cæde præfecti univerſis Iudæorum reliquijs impendens, antevertere velle demonſtrârat; inſidiatorem clanculùm interfici. Sed falſo etiam crimine traduci exiſtimaret; idque adeò exprobraret. *Emori ſe mallet; quàm hominem, qui ipſius fidei ſe commiſiſſet, violenter opprimi ſinat.*

Menſe itaque VII. (Caietan. à præfecturâ, Godoliæ delegatâ. Ioſeph. pòſt dies XXX.) Venit Iſmahel ad Godoliam in Maſphata, cum aliquot regis, (Ammonitæue, an Sedechiæ?) optimatibus, & viris X.

Quumque ab illo comiter, cum ſuis, eſſet acceptus; inter hoſpitaleis epulas, hoſpitem. (Ioſeph. mero & ſomno gravem) cum cæteris convivis, immaniter obtruncavit. Et nocturni temporis opportunitate; expromtâque ſicariorum ſuorum operâ, uſus, promiſcuis per urbem cædibus, tàm in Iudæos, quàm in Chaldæos præſidiarios, graſſatus eſt.

Quumque poſtero die, LXXX. circiter viri, ex Sichimis, Siloâ, & Samariâ, raſis barbis, & ſciſſis veſtibus ſqualidi, & rei geſtæ ignari, cum muneribus & ture, quæ in Templo Deo offerrent; inſtituto ad ſalutandum Godoliam itinere, advenirent:

Eoſque Iſmahel, non ſine planctu obviàm progreſſus ad præfectum in urbem perducturum ſimularet; in Palatium admiſſos omneis, (præter X. qui defoſſos in agris ſuis, veſtium & frugum theſauros, ei indicare polliciti fuerant) ad unum interfecit. Eorumque cadavera, cum reliquis, in Lacum (quem rex Aſa olim Baaſæ Iſraelis regi foderat) proiecit.

Plebem verò Maſphatenſem, cum filiabus regis Sedechiæ; & reliquis, quos Nabuzardanes Godoliæ commendaverat; ceu iure captivos, in Ammanitidem traducere iam parabat; quùm Iohannes Careæ, cæterique duces, iſtâ Maſphatenſium Clade, & Godoliæ cæde, graviter perturbati; collectâ militum manu, Iſmahelem hoſtiliter ſunt perſecuti.

Eumque nacti, ad Aquas Gabaonias, (Ioſeph. Fontem Hebronenſem) turbam quidem captivorum, factâ ultrò ad ſe tranſitione, liberàrunt; Sicarium verò, 11 X. tantùm comitibus ſtipatum, & ad Ammanitas perſugientem, elapſumque, deſiderârunt.

Duces autem, & bellatores, cum mulieribus, pueris, Eunuchis, alijſque, quos ex impijs perduellium manibus, & præſenti ſervitute eripuerant; novas ſedes quærere, & in Ægyptum ſe recipere,

ſe recipere, parati. Quòd Chaldæorum in ſe ſævitiem, ob regij præfecti, præſidiariorumq́ue cædem; & popularium ſuorum facinus, exhorrérent. (Sever. populum metus pervaſerat, ne paucorum ſcelus, omnium exitio rex Babylonius ultum iret.) Eo die in Chamaane. (Ioſeph. loco, qui Mandra dicitur) quæ Bethle-hemo propinqua eſt; conſedérunt.

Intereà, ex Ducibus militum primarij, Iohanes Caréæ, & Iezonias Oſaiæ, (An idem, qui ſup. Maachati?) Filij.

Tota denique vulgi multitudo, ad Hieremiam acceſſérunt. & ut Deum ipſe, pro exiguis populi Hebræi reliquijs, deprecaretur; & de itinere à ſe instituto conſuleret; obnixè rogárunt.

Quumq́ue & ipſe viciſſim, utrumq́ue ex fide facturum, ſpopondiſſet: & illi, Deum teſtati, ſe eius reſponſis omninò audienteis fore recepiſſent: decimo demùm die, hanc Dei voluntatem ex ore Vatis accepérunt.

Si quietè, eâ in terrâ, commorati eſſent; Deum iam pacatiorem, omnibus eos commoditatibus eſſe cumulaturum; & illo, quem fingerent, Babylonij regis metu liberaturum. Sin obſtinatè & terram patriam odiſſent, & Dei ſuper eâ re præceptum neglexiſſent; rati ſe fixis in Ægypto ſedibus, à bellicâ clade & fame vacuos, aut tutiores, fore; *Omnia ijs contrà eventura. Ut ibi & gladio,* quem metuerent, interficiantur. *& fame,* de quâ tàm eſſent ſoliciti, *conſumantur. Miſerandum denique in modum universè intereant.*

Viros, huius in Ægyptum profectionis, & novæ coloniæ auctores; vel ferro, vel fame, vel peſte, omneis generatim exſtinctum iri.

Nec minore irâ Deum incenſum, & infenſum, in iſtos eſſe ſæviturum; quàm nuper Hieroſolymitanos funditùs excidiſſet: ut vel Ægyptij ipſi obſtupeſcant, eoſq́ue exſecrentur. Neque ullum ex ijs, patriæ aut veterum penatium in poſterum compotem fore.

Meminiſſent fidei promiſſæ, quâ ſe Deo & Vati morigeraturos obſtrinxiſſent. Sibiq́ue benè conſultum putarent; ſi ea, quæ Deo viſa eſſent, perfeciſſent. *Alioqui ſcienteis & volenteis certam ſibi perniciem arceſſire.*

Hâc Vatis oratione, tantùm abeſt, ut illi ad morem DEO gerendum inducerentur; ut etiam AZARIAS Oſaiæ, & IOHANNES Caréæ, FF. alijque, faſtidio & contumaciâ elati, mendacij notam Vati impingerent: ipſumq́ue à Deo miſſum eſſe negarent. qui ipſos in Ægyptum, ſalutis cauſsâ, vetaret proficiſci.

Vnum eſſe BARVCHVM, Neriæ F. qui illum adverſus ipſos concitaret: ut in poteſtatem Chaldæorum traditi, vel ab ijs interficiantur, vel in Babylonem captivi traducantur.

Illi itaq́ue in propoſito perſtantes, neglecto Dei reſponſo, univerſam reliquiarum multitudinem, qui paullò antè ex omnibus in vicino regionibus (ad quas, belli fortuna, & patriæ cladis fuga, variè eos diſiecerat) ad genitalis ſoli ſedem & culturam, reduces fuerant, & collecti; in Ægyptum, ad Taphnim uſque, ſecum pertraxérunt: & eodem Hieremiam, cum Barucho, ſe ſequi coëgerunt.

Neq́ue hîc ille propterea à vaticinando ſuperſedit. Sed iuſſus à Deo manu ſuâ apprehendere ſaxa grandia; eaq́ue in Crypta, ſub muro lateritio, haud procul portâ Palatij regij, Pharaonis, eâdem in urbe, Iudæis inſpectantibus recondere;

Ecce, inouit *rex Nabuchodonoſor, Iuſtitiæ divinæ adminiſter, Dei miſſu huc uſque venturus, ſuper ſaxis iſtis, quæ à me recondi vidiſtis; thronum ſuum collocabit. Ægyptum omnem morte, captivitate & ferro, vaſtabit. Deorum Ægyptiorum delubra, iniectis flammis exuret. Eoſq́, ceu ſub iugum miſſos, & captivos, in triumphum abducet. Et ſtatuas Soli conſecratas* (in Heliopoli) *concidet.*

Et quemadmodum paſtor pallium ſuum à pediculorum examine ſolet expurgare; ita ille cunctam Ægyptum ſcrutabitur. Sive; Ita ſe conquiſitis Ægypti opibus veſtiet, ut ſolet quis pallio, aliquò abiturus.

(Fort. Splendidum immoderatumq́ue, patriæ in veſtitu vanitatis, luxum; Ægyptij. pediculari paſtoritij amiculi vilitate, in tantâ rerum omnium egeſtate, commutabunt.)

De hac Ægypti clade, inf. ad XXIII. Nabuchodonoſoris annum; ſive ad V. ab Vrbis Templiq́ue exſcidio.

τῷ θεῷ ἀριστμεγίστῳ δόξα.

TERTIA

BIBLIOPEGO

Hæc pertinent ad finem paginæ 245. col. 2. Tom. I. Ponantur ante initium III. partis, eiuſdem Tom. pag. 249.

PETAV. poſt Iudices (de quibus, pag. 146. Tom. I.) hanc regni & religionis utriuſque, Hebræorum, regum ſeriem, ſic concinnat ex Hiſtor. ſacrâ.

REGES Iudæ.	Anni, regn.	REGES Iſraël.	Anni, regn.
Salomon, à Templi conditu,	36.	Ieroboam	22.
Roboam	17.	Nadab	2.
Abiam	3.	Baaſa	24.
Aſa	40.	Ela	2.
Ioſaphat	25.	Zamri.	di. 7.
Ioram	8.	Amri	12.
Ochozias	1.	Achab	22.
Athalia	6.	Ochozias	2.
Ioas	40.	Ioram	12.
Amaſias	29.	Iehu	28.
Azarias, ſive Ozias	52.	Ioachaz	17.
Ioathan	16.	Ioas	16.
Achaz	16.	Hieroboam	41.
Ezechias	29.	Zacharias	menſ. 6.
Manaſſes	55.	Sellum	menſ. 1.
Amon	2.	Manahen	10.
Ioſias	31.	Phaceia	2.
Ioachaz	menſ. 3.	Phaceë	20.
Eliakim	11.	Oſeë	9.
Ioachin	menſ. 3.		
Sedechias	11.		

Anni à V.° Salomon. ad Sedechiam, 429. menſ. 6.

A Davide, ad eumd. 467. Chronologicè colliguntur.

Colliguntur anni 241. (veriùs 231. menſ. 7. dies. 7.)

Idem Chronologicè eoſdem regni Iſraëlit. ann. colligit 253. menſ. 7. & dies totidem.

Quæ pro tẽpore non ſatis cõcilio. Expendat Lector.

TERTIA PARS TOMI PRIMI,

HISTORIÆ VNIVERSÆ,

SACRÆ ET PROFANÆ;

AVCTORE ANDREA HOIO BRVGENSI.

QVINTA ÆTAS; (Annorum plus minus, DLVI.) BIPERTITA.

Cuius prior pars, A Tranſmigratione Sedechiæ; Regis Iudæorum, in Babylonem; ad Alexandri Magni Monarchiam:

Poſterior, Ab eiuſdem Monarchiæ initio; ad DOMINI CHRISTI *Natalem, deducitur. qui erit huius Hiſtoriæ Tomus II.*

ESTA conſectaria, ad ſalutarem DOMINI CHRISTI ortum uſque, Tempora, perdifficilem habent annorum rationem. quòd ex ſacris litteris parùm, aut nihil ferè certitudo [habea]tur: & auctores alij perplexiſſimè inter ſe diſſentiant.

DRIEDO; Ab hâc captiuitate, ad CHRISTVM, numerat ann. 596.

EVSEB. qui ſupponit hanc captiuitatem inchoatam anno 2. Olymp. 47. annos, 585.

B[...]AS, & quidam recentiores, an. 560.

MASIÆ. hanc ætatem præcisè duráſſe 600. annis, ſupputatione factâ, ab an. 2. Olymp. 44. in quem iſtud Hieroſolymæ Exſcidium inciderit; uſque ad ann. 3. Olymp. 194. quo CHRISTVS carnem adſumſerit.

FREGEVILLA, ponit tranſmigratum Sedechiam, anno ab O. C. 3407.

Verùm & ipſa LXX. Annor. captiuitas, ex Hieremia, Daniele, alijſque, ſuis involuta eſt difficultatibus.

Quùm namque ex III. quas ſuprà diximus, Captiuitatibus, Iudæorum dico, & quidem Babylonicis; unam conſtet LXX. ann. duráſſe. (I. Paral. 36. Danielis 9. Hierem. 25. & 27. &c.) Quæri meritò poſſit, quænam ex III. illa ſit: quod eius initium; quis finis.

A quibuſdã, (quos ſequimur) huius Septuagenariæ Captiuitatis anni, numerantur à XIII. IOSIÆ regis (Al. XVI. Al. XIIX.) ob verba Hieremiæ, cap. 25. v. 3. Quùm tamen alij negent ullam tunc temporis cœpiſſe, aut fuiſſe captiuitatem: & IOSIAS dicatur, *collectus fuiſſe cum patribus ſuis, ne eam videret.* (4. Reg 22.) Vt notetur ibi annus tantùm, quo Hieremias vaticinari cœperit.

Alijs initium ducitur à I. Ioachimi. ſic ut utriuſque, & captiuitatis, & LXX. annor. initium, incidat in III. eiuſdem Ioachimi: & finis, in I. annum Cyri.

Alijs initium eſt ipſa II. Tranſmigratio, anno I. deportati Iechoniæ.

Alijs, III. ſub Sedechiâ; everſoriam Templo. quam etiam finitam volunt anno I. eiuſdem Cyri.

Ac proinde neceſſe eſt aliter ab alijs numerari annos Chaldaici Imperij, quàm à prioribus.

Sunt & alij, qui duas fuiſſe Captiuitates opinentur; utramque LXX. annor. Vnam Hieremiæ dictam, à Ioachimo ad CYRVM. Alteram Zachariæ, ab everſo Templo, ad II. ann DARII, Hyſtaſpis filij.

Et certè B. Hieronymus diſtinguit LXX. annos Captiuitatis, à LXX. annis Deſolationis. Illos opinatur, cum alijs, compleri in Cyro; hos verò anno II. Darij.

Probabilis viſa eſt quibuſdam Ioſephi ſenten-

tia, qui annos LXX. numerat, ab Exſcidio Vrbis & Templi, uſque ad annum I. Cyri. ſub quo expugnatâ Babylone, Chaldæorum imperium deſijt, & Perſicum incepit.

Sed ut hæc ratio conſtet, dicendum erit: EVILMERODACHVM & BALTHAZAREM regnáſſe, coniunctè, & minimùm XLIV. ann. qui cum reliquis illis NABVCHODONOSORIS, ab illo captivitatis initio, perficiant LXX. annos. Aut alij reges interijciendi, uti duos aut plures à Beroſo, apud Ioſep. l. I. contra Apionem, addi videmus.

Quùm tamen Hieremias (c. 25. & 27.) trium tantùm meminerit Regum, ſive Monarcharum Chaldæorum; Patris, Filij, & Nepotis. Et Daniel (cap. 5.) Balthazarem, ultimum Chaldæorum regem ponat: cui, in ipſâ Babylonis expugnatione interfecto, ſtatim DARIVS ſucceſſerit.

Altera opinio probabilior, eorum, qui volunt Babylonicum Imperium LXX. ſtetiſſe; & captivitatem ab eiuſdem Imperij initio inchoatam. Ab anno ſcilicet III. aut IV. Ioacimi, qui primus eſt Nabuchodonoſoris. eandemque, captâ iam à Cyro Babylone, & redditâ Iudæis libertate, cum eodem imperio, deſijſſe.

Quod quidem ſic colligunt.

A prima illâ Ioacimi captivitate, ad Deſolationem, anni ſunt XIIX. (reliqui ſcilicet, VII. Ioacimi; & XI. Sedechiæ)

Inde verò ad CYRVM, Babylonis potentem, LII. (hoc eſt, XXVI. Nabuchodonoſoris; XXIII. Evilmerodachi; & III. anni Balthaſaris) qui universè ſunt, LXX.

De quibus annis, Hierem. c. 25. & 27. *Quùm impleti fuerint LXX. anni; viſitabo ſuper regna Babylonis.* Quod perinde eſt, ac: Evertam illud Imperium. quod quidem accidit, Balthazare interfecto.

Suprà, ad annum IOSIÆ XIII. obſervavimus, alios eſſe annos LXX. Servitutis; alios Captivitatis; alios Deſolationis. Quâ de re hîc elatiùs diſſerendum: ut Hieremias & Zacharias prophetæ, (quorum uterque LXX. iſtorum annorum meminit; & diverſos fineis conſtituit) inter ſe ratione temporum concilientur.

Daniel quoque, c. 9 *Anno I. Darij, filij Aſſueri, intellexiſſe ait in libris, numerum annorum, de quo factus eſt Sermo Domini ad Hieremiam prophetam: ut complerentur Deſolationis Hieruſalem LXX. anni. &c.*

At quoniam prophetæ de re aliâ, atque alijs annis loquantur; inter ſe pugnare non ſunt cenſendi. Quùm prior, uti diximus, à primo Nabuchodonoſoris anno, uſque ad I. Cyri annum, LXX. annos computet. Alter, à Deſolatione Vrbis & Templi, (qui fuit Nabuchodonoſori XIX.) uſque ad II. Darij annum, (quo ea vaticinatus eſt) totidem annos interfluxiſſe, dicere videatur.

In primis, Nabuchodonoſor XLV. annis regnáſſe, ab omnibus pænè Hebræis, Græcis, Latinis, proditur. Ioſephus quidem & Beroſus XLIII. annos attribuunt. ſed hi annos integros numeráſſe; illi, imperfectorum etiam, ſive mutilorum, rationem habuiſſe, cenſendi ſunt.)

Et certum eſt (ex 4. Regum ultimo) anno eiuſdem regis XIX. Vrbem & Templum incendio fuiſſe everſa.

Et, anno XXXVII. Tranſmigrationis Ioachimi, menſe XII. die menſis XXVII. ab Evilmerodacho, rege Babylonis, (qui eo anno patri ſuo ſuccedens, regnare cæperat) eumdem Ioachinum, è carcere, ad priſtinam quaſi dignitatem, evectum eſſe.

Hinc patet Nabuchodonoſorem mortuum eſſe XXXII. anno Tranſmigrationis, ſive deportati Ioachini. quod quidem XI. annis ante Deſolationem (4. Reg. 24 contigerit.

His XI. annis deductis, ſupererunt omninò à Deſolatione, uſque ad annum tranſmigrati Ioachini, quo mortuum eſſe diximus Nabuchodonoſorem; XXVI. anni. qui additi XIX. regni eius annis, (ſi quidem anno eius XIX. deſolata eſt civitas) evadent XLV.

Beroſ. verò, & Ioſeph. uti dictum eſt; annum eius XIX. qui in Deſolatione Vrbis integer non eſſet; & annum regni extremum, pariter mutilum; prætermiſſe cenſeantur. atque ita XLIII. tantùm annos eidem tribuiſſe.

EVIL-MERODACHO plerique XXIII. dant annos. BALTHAZARI III. anni, ex Daniel. 8. cap. adſignantur.

Cyrum, qui Balthazaris occiſi regnum occupavit, XXX. annos regnáſſe, ferè certum. Nam Herodotus lib. I. ſub finem. XXIX. annos tradit. quod ultimus, ſeu triceſimus, integer non fuiſſet.

Hebræi verò, & quidam alij, Cyrum III. dumtaxat ann. regnáſſe volunt. Hoc fortè ſenſu: XXVII. regnáſſe antè, quàm universè Chaldæorum Monarchiæ potitus eſſet. poſteà verò, III. Idque ex Dan. 10.

Anno Cyri regis Perſarum, Verbum revelatum eſt Danieli.

Sic Herodot. Cyrum, ubi continentem universè ſuæ ditionis feciſſet; Aſſyrijs bellum intuliſſe. Inter Aſſyriæ autem opida, celeberrimum & validiſſimum eſſe Babylonem. &c. Et paullo poſt. Tunc Cyrum occubuiſſe, cum XXIX. regnáſſet annos. De universo eius regni & Imperij tempore, proculdubiò loquens.

Idem ferè Iuſtin. lib. I. Domitis pleriſque, demum eum adverſùs Babylonios bellum gereret, &c.

Et Beroſ. l. 3. teſte Ioſep. l. I. contra Apionem: Egreſſus Cyrus ex Perſide, universâ Aſia ſubactâ, impetum fecit in Babyloniam urbem.

Atque adeò ex verbis Herodoti l. I. *Cyro, poſt Babylonios ſubactos, inceſſit cupido, Maſſagetas in ſuam poteſtatem redigendi, &c.* Colligi poteſt ſtatim ab expugnatâ Babylone, hominem dominandi cupidum, bellum, quo perijt, in Scythas ſuſcepiſſe. Et Ioſep. l. XI. Antiquitatum cap. 2. convenienter ſcribere: *II. anno Cyri, Iudæos à Cuthæis, in Templi ædificatione, fuiſſe impeditos, Cyro ignaro.* qui in bella videlicet longinqua eſſet diſtractus. Et c. 3. *Cambyſem, qui in principatum paternum ſucceſſerat, hoſtibus Iudæorum, à quibus interpellatus fuerat, ut Templi ædificationem prohiberet, annuiſſe. atque ita opus per IX. annos dilatum, ad II. uſque Darij regis annum.* De hiſce infrà fuſiùs.

Genebr. autem ſic ratiocinatur: 4. Eſdræ c. 7.

CHRISTVS

Chri tvs dicitur revelandus, ſive naſciturus poſt an s c .

ic li ad as xxxii i. vitæ Christi annos; ex Lxix. Danielis Hebdomadibus, (quæ annos lxxxiii. conſtituunt) tantùm L. deſiderentur. quot annis Eſdras Daniele fuit poſterior. Itaque à Lxx. illo Captivitatis anno, ad Dominum u q ie Christvm, ſunt dlii s.

Hos autem annos dicit reperiri, ab v s it. regni Nabuchodon. an. unde ſcilicet incipiunt Lxx. Captivitatis anni. ad xsix. uſque Tiber. Cæſaris annum q idem eſt Perpessionis Dominicæ.

Monarchia Babylonica, ab illo viii. Nabuchodonoſoris anno, duravit præterea Lxx. annis. Pers ca cxlvis. Ab Alexandro Magno ad Cleopatram Antonij, cclxxvi. Hinc ad Tiberii, xiix. anni Lx. Svmm. dltv. ann. Sic ille.

S i. verò, teſte Sigon. ſic putat illos Lxx. Captivi tis annos.

Poſt Sedechiam abductum, Nabvchodonosor regnat xxvs. Evilmerodachvs, xii. Balthazar, x . Darivs, rex Medorum & Babyloniorum, xiix. Cyrvs, rex Perſarum, Iudæos liberat.

Circa hanc Babylonicam Iudæorum Captivitatem nova quædam veteris Eccleſiæ facies & condmo cæpiſſe meritò, cenſeatur. Et cum populus Domini eà clade ita adflictus iacuit, ut ad Christi uſque ortum numquam priſtinum regni ſtatum, & politicæ potentiæ ſplendorem, reciperare potuerit; tum Gentium præcipua fama, & celebritas, atque adeò Hiſtoria, initium ſumſit. Vt non abs re dici poſſit: *Vbi Hiſtoria ſacra deſinit; ibi profanam exordium capere.*

Hiſtoria namque ab hac Captivitate conſequens, ad Christvm uſque, ſolà ferè profanarum litterarum auctoritate & monimentis nititur. paucorum modò annorum ſeriem, è Daniele, Esdra, Nehemia, Machabæis, &c. colligere licet, vel augurari. Hi autem Quinctę ætatis anni, 556. quos nos ponimus, aliter atque aliter à Chronologis ſubdiuidi ſolent.

I. A Captivitate, ad Libertatem; uſque ad reges Perſarum.

A Libertate, ſive à Cyro; ad Alexandri Magni mortem.

Ab eo, per reges Ægypti, ad pugnam Actiacam; ſive ad Cleopatram.

Deinde ad Christvm.

II. A Regibus Perſarum; uſque ad annos Græcorum, per reges Syriæ & Aſiæ, ad devictum uſque à Pompeio Tigranem.

Deinde ad Auguſtum Cæſarem, & Christi Domini Natalem.

III. ab annis Græcorum, ad Machabæos.

Ab ijſdem, ad annos Iulianos. Et ab ijs, ad Christvm.

IV. A Libertate, ad Hebdomadas Danielis.

Ab eiſdem, ad finem; ſpatio cdxc. annorum.

SERIES V. ÆTATIS.

Decurret itaque nobis hæc V. Ætas, per treis Babyloniorum Reges. Sub quibus Servitus Iudęorum in Babylonià; eà, quam ſuprà diximus, putan i ratione; per Lxx. annos, tranſacta eſt.

Per reges Perſarum, Cyrvm, Darivm, &c. Sub q bus in patriam, reducti alli Vrbem Templumque reſtituerunt.

Per reges Ægypti & Syriæ Alexandro Magno ſu ancos.

Sub quorum uno, Antiocho Epiphane, duriſſime habiti, admirabili Aſſamonæorum principum ive Machabæorum, fortitudine, non modò libe tem; ſed regni etiam dignitatem, viſi recip raſſe.

Per eoſdem Principes, donec inteſtinis ſeditio a us inter ſe conflictari, Romanis, ad ſe ſubiug dos, viam aperuérunt.

r ipſos Romanos, prius Coſſ. deinde Imperatore. Sub quorum uno, & quidem ſecundo, Auguſto, Christvs, Dei filius, ex *matre Virgine Homo* natus, exoptatam mortalibus ſalutem, & O i-t æ pacem importavit.

Reges autem ſive Monarchæ, Imperij Babylon , ab Hebræis, uti ſuprà attigimus, tres tantùm p n ntur, Nabuchodonoſor, Evilmerodach, & Ba azar; ſeu, ut quidam volunt, aliter dictus, botoſardachus, aut Labynitus. Pater ſcilicet, us, & nepos. De quibus III. ſolis, in ſacris litteris hat mentio.

Samerius, à Captivitate, ad Libertatem ſub Cyro, xxix. ſolùm annos interfluxiſſe (quòd I. Cyri annus, ſub ultimo anno Captivitatis, Lxx. comprehendatur) ſic colligit.

Cap. ultimo, 2. Paralip. v. 21. *Vt compleretur ſermo Domini ex ore Hieremiæ.* (c. 25. v. 11. *Quùm impleti fuerint LXX. anni*) Illi Lxx. anni inchoari debent à xiii. Ioſiæ anno, ut eodem c. v. 3. deſignat Hieremias. Sed xxx, anni Deſolationis inchoantur ab Exſcidio Templi, (teſte Euſeb. Quod ſic probari poſſit.

Nabuchodonoſor captivum abduxit Sedechiam, anno regni ſui xix. menſe V. Cæperat autem regnare initio iv. anni regis Ioacimi. (Hieremiæ cap. 25. v. 1.) Idem anno xi. Sedechiæ, menſe V. expugnavit Hieroſolymam. (4. Reg. 25.) Priùs itaque regnaverat iix. annis, à iii. Ioacimi: & universè, xiix. ann. & V. menſibus.

A xiix. ad xlv. reſtant xxvii. anni, vii. menſ. minus vii. diebus, (4. Reg. 25. v. 8. His ſupervixit Nabuchodonoſor à captà Hieroſolymâ. Et poſt eum, regnavit Balthazar, annis iii. qui explent annum xxx. Captivitatis.

Qui autem 4. Regum c. 25. vocatur Evilmerodach: & dicitur ſubleváſſe, anno quo regnare cæpit, caput Ioacimi regis, anno xxxvii. ſuæ Tranſmigrationis, menſe xii. & xxvii. die menſis. (quibus patet annos fuiſſe completos) Eum putat, Samerius, vel non regnáſſe, vel ini-

CYRI INITIA.

3396. Circiter annum III. Captivitatis (qui erat XXXII. Nabuchodonoſoris) iam-tum CYRVS rerum apud Perſas, gentem ſibi popularem & hereditariam, potiri cæpe-rat. 554.

Hunc quum ASTYAGES, Medorum rex, ex filiâ Mandane, (quam ille ex conſilio Ariolorum; qui ex ſomnij, de Vite e naturalibus filiæ enatâ, & omnem Aſiam obumbrante; coniecturâ, Nepotem ſibi inde naſciturum eſſe reſpondiſſent, qui totius Aſiæ p[illegible]tens evaderet: CAMBYSI, Cyri, unius ex Achæmenidis, filio, mediocri inter Perſas viro, in matrim[illegible]nium elocaverat) recèns genitum, Harpago quide[illegible], arcanorum omnium participi, occidendum H[illegible]rò, præ metu maternæ in poſterum [illegible]nis, regij pecoris paſtori exponendum tradiſ-[illegible] [illegible]aſtor, cui eodem fortè tempore filius natus & mox denatus, Herodot.) eſſet: uxoris precibus & miſericordiâ motus, quâ canem ubera par[illegible] ſal[illegible]um proiecto, prębere, & à feris alti[illegible]e defendere, deprehenderat: induci paſſus [illegible] p[illegible]n[illegible]utatâ ſorte parvulorum, alienus partus, [illegible]do neſtico educaretur: proprius, pro re[illegible]e, exponeretur.

[illegible]nus quod nutrici Spacos, hoc eſt, Cyno Græc[illegible] [illegible]eſſet: à Cane nutritum fuiſſe fabulantur. C[illegible]que nomen eſt avitum: quod illi tamen inter paſtores accepiſſe volunt. Herodot. negat.)

Hic puer iam decennis, ſorte, ut fit, inter æquaeis colludenteis, rex delectus, quùm per laſciviam, dicto perſonati regis, ex ijs minùs audienteis flagellis cecidiſſet: & querelâ à puerorum ingenuorum parentibus, adverſus ſervum regium, delatâ, arceſſitus à rege ASTYAGE, & interrogatus, nihil mutato vultu, ſe, uti regem, pro iure ſuo, ea fecisse reſpondiſset: Avo, qui conſtantiam in puero admiraretur; memoriam ſomnij priſtini, reſponſique, renovavit. Atque ita ille, quùm & vultûs ſimilitudo, & expoſitionis tempora, & paſtoris confeſſio, convenirent; nepotem agnovit. Et ob agitatum ab illo, inter paſtores, regnum, ſomnio ſibi ſuo defunctum ratus, animum minacem dumtaxat in illo fregit; & in Perſidem, cum comitatu ad parenteis ſuos dimiſit.

Sed quod Harpago, in ultionem ſervati nepotis, filium eius epulandum, in cœnâ, non ſine inſultatione, adpoſuiſſet; cum illi, vindictæ in regem barbarum audendæ: tum Cyro, in avitum regnum redeundi & invadendi, occaſionem poſteà præbuit.

3397. Anno IV. Captivitatis, aliàs III. (qui eſt Nabuchodonoſori XXIII. aliàs XXII.) Hierem. c. LII. 553.

[illegible]ARDANES, militiæ magiſter, cæteras [illegible]liquias, numero DCCXLV. animas (ex [illegible] & dignitate præſtabant) in Babylo[illegible]lit.

[illegible] Hebr[illegible] putant apud Tyrum; apud Ammonitas, & Moabitas, & in vicino exſulâſſe: & quidam veluti communis cladis inundatione inde abreptos. Alij, quod per fraudem Chaldæorum pręſidia occidiſſent.

BARVCH PROPHETA.

3398. Anno V. Captivitatis, qui XXIV. Nabuchodonoſoris. 552.

[illegible]v[illegible]v[illegible] Neriæ F. Hieremiæ miniſter & [illegible] quo ſup. ad annum IV. regis Ioacimi) [illegible]c[illegible]ri ſui. quem populus, longâ il[illegible], de [illegible], quæ Iudæos, eò transfugas, manere compl[illegible]exura eſſet; vaticinatione concitatus, [illegible]phan.) lapidibus ad Taphnim obruere[illegible] [illegible]oniam ex Ægypto transfugiſſe cen[illegible] [illegible]e a Vatis munus obijſſe. Librumque [illegible] à [illegible]re, qui Hieremiæ eſſe potiùs [illegible]u[illegible]t, div[illegible]rſum) ſcripſiſſe. cumque co[illegible] [illegible]N A, Ioacimi regis Filio & uni[illegible] [illegible]x[illegible]um mu[illegible]itudine, qui in Babyloniam a[illegible]ucti fuerant, & ad flumen Sodi, ſedem fixerant, VII. menſis die, legendo pronuntiâſſe.

Tradunt quidam Hieremiam antè, quàm lapidaretur, in Ægypto philoſophię incunabula poſuiſſe; & arcaniore ſapientiâ Hierophantas illic imbuiſſe. Cuius rei famâ, excitati Græci, peregrinationes, terrâ marique crebras in Ægyptum ſuſceperint: & annis ferè LXX. poſt, philoſophiæ gloriam ad ſe derivârint.

Hieremias Vatis munere functus eſt XLI. annos, à XIX. Ioſiæ, ad XI. Sedeciæ & ulteriùs. Produnt Hebræi ab eodem, II. poſteriores Regum Libros eſſe conſcriptos. Eiuſque Librum Commipationum, (capitibus 36. & 45.) non extare.

ſtare. Eumque non lapidibus obrutum; ſed in Sedarâ. ex Ægypto, unâ cum Barucho, an. XXVII. Nabuchodonoſor. ſalvum & incolumem rediiſſe.

Hunc autem, quem dixi, librum, quùm Vates BARVCHVS perlegeret; omnes, qui aderant, fletu ieiunio & precibus, Deum placare ſatagebant. Et collatum argentum, quantum quiſque pro ratâ facultatum portione poſſet, miſerunt Hieroſolymam, ad Ioacimum, Helciæ F. Salomi Nep. ſacerdotem, & ad eos, qui ibi remanſerant. Quique Vaſa aliquot ſacra, ex iis præſertim, quę Sedechias, poſt Iechoniæ captivitatem, & Templi exſpoliationem, conflanda ex argento curaverat; à Chaldæis redemta acceperant. Vt hoſtias coëmerent, eaſque pro peccatis omniũ offerrent: Deumque precarentur; ut Nabuchodonoſori, filioque eius Balthaſari, omnia in vitâ proſperè evenire vellet: ſubque eorum tutelâ; & bonâ eorum gratiâ, quietè vivere poſſent. Pro ſe denique Deum rogarent, in quem hactenus peccâſſent, & cuius nondum ira placata eſſet.

Eos etiam ſunt cohortati; ut eumdẽ, quem miſiſſet Librum, diebus feſtis in Templo, corã Altari (quod in Templi ruinis excitârant) recitandum curarent.

Reliqua Vatis oratio ferè in deteſtatione peccatorum ac ſcelerum, quæ admiſiſſent; & malorum, quibus iure oppreſſi eſſent, enumeratione conſumitur. Extremo autem Libro, ea eſt Hieremiæ Epiſtola, de quâ ſuprà diximus. quâ Captivi monentur, ne Deos, quos in Babylone adſpecturi eſſent, Deo maiorum neglecto, venerarentur; aut peregrino cultu offenderentur.

Hoc eodem anno, iam fortè præcipitante (aliis VI. poſt captum Sedechiam. Hebræis, Seder, XXVII. regni Nabuchodonoſoris. proptereà quod hoc Ægyptium bellum probabiliter in multos annos fuerit protractum)

NABVCHODONOSÒR expeditionem ſuſcepit in Coelen-Syriam. eâque ſubactâ, bello perſecutus eſt Moabitas & Ammonitas.

Quâ de re, Hierem. c. 49. *Confuſa eſt Emath, & Arphad. Diſſoluta eſt Damaſcus, verſa eſt in fugam. ſuccendam ignem in muro Damaſci, & devorabit mœnia Benadab. Ad Cedar, & ad regna Aſor; quæ percuſſit Nabuchodonoſor, rex Babylonis.*

Cap. 48 *Væ ſuper Nabo. capta eſt Cariathaim. contrita eſt Moab. Ignis egreſſus eſt de Heſebon, &c.*

Cap. 49. *Auditum faciam ſuper Rabbath filiorum Ammon, fremitum prœlii.* Vid. & Sophon. cap. 2.

Eâdem de re Ezechiel. c. 25. *Dabo Rabbath in habitaculum camelorum; & filios Ammon, in cubile pecorum. Aperiam humerum Moab de civitatibus.* Inclytas terræ BETH IESIMOTH, & BELMEON, & CARIATHAIM, &c.

Vnde cladium, (de quibus nemo hiſtoricus meminit) quibus populi illi à Babylonio rege tunc adfecti ſunt, magnitudo colligi poſſit.

His denique perdomitis, ipſe in Ægyptum, infeſto cum exercitu, eſt ingreſſus. Quod quidem poſt II. aut III. huius, quam memoro, expeditionis annum, contigiſſe cenſeamus.

Nam Ezechiel c. 29. extremo, ait ſibi divinitùs patefactum; anno XXVII. (haud dubiè regni ipſius Nabuchodonoſoris, qui fuerit VII. aut VIII. captivitatis poſtremæ) primo die menſis primi.

Nabuchodonoſori; (quòd ipſe, ceu divinæ Iuſtitiæ adminiſter, exercitum ſuum, ad Tyri obſidionem, ſervilibus operis exhauſiſſet: neque ullum ex urbe incenſâ & vacuâ (quâ de re ſup.) operæ-præmium, aut ſpolia retuliſſet) mercedis vicem, intactæ & opulentæ regionis, Ægypti, manubias eſſe ceſſuras.

Atque ita regnum Ægyptiorum, quod multis ſæculis, Pharaones, potentiſſimum tenuerant; prorſùs ab eo eſt everſum.

Poſtremus ex eâ Pharaonum familiâ, APRYES fuit; PSAMMIDIS, qui VI. tantùm annis regnavit, F. PSAMMITICHI; Nep. Secundum quem, & fortunatiſſimus omnium, ad eam ætatem, regum, extitiſſe: & tam dementi prætidentiâ elatus fuiſſe proditur; ut regnum, quod pręclarè ſtabiliiſſe ſibi viſus eſſet; neque à Diis, neque ab hominibus, adimi ſibi poſſe, perſuaſum haberet.

Nihilominus, ob cladem exercitûs ſui, à Cyreneis, in Africâ Græcis, acceptam; populariter ab eo deceſſum eſt. & regnum Amaſi, qui coercendæ ſeditioni ab eo ſubmiſſus fuerat, delatum. Ipſeque prœlio tandem victus, captus, & mox ſtrangulatus eſt. poſtquam XXV. ann. regni potitus eſſet. Vid. infr. ſub Cambyſe: & ſup.

De eodem Hierem. c. 45 *Ecce ego tradam Pharaonem Ephreë, (al. Ophre)* qui & Apryes, profanis, *regem Ægypti, in manus inimicorum eius; & in manus quærentium animam illius.* ſicut tradidi Sedechiam, regem Iudæ, in manus Nabuchodonoſor, regis Babylonis, inimici ſui, & quęrentis animam eius.

Et Ezechiel. c. 29. *Pharao, rex Ægypti, draco magne, &c. Dabo terram Ægypti, in ſolitudines, gladio diſſipatam, à Turre Syenes, uſque ad terminos Æthiopiæ. Inter cætera regna erit humillima; & non elevabitur ultrà ſuper nationes. & imminuam eos, ne imperent gentibus &c.*

Iſta namque clade ita à Babyloniis accisi ſunt Ægyptii; ut deinceps nullum regem ex ſuâ gente habuerint: neque ditionem in vicinas genteis tenuerint; ante PTOLEMÆOS.

AMASIS ille, qui Apryæ ſucceſſit, Nabuchodonoſoris cliens fuiſſe cenſeatur fiduciarius.

Hinc Ioſep. lib. 10. c. 11. regem eum, qui tunc regnabat, occiſum; & alterum, à Nabuchodonoſore victore, ſubrogatum tradit. Vt quidquid Herodotus de rebellione Ægyptiorum commemorat; id omne, auſpiciis Nabuchodonoſoris, ab Amaſi geſtum eſſe, ſit veroſimile.

Idem Ezech. cap. 30. *Veniet gladius in Ægyptum. Erit pavor in Æthiopiâ. Æthiopia, & Libya, & Lydii cum eis gladio cadent.*

(Cui convenienter Herodot. habuiſſe APRYEN auxiliariorum circa ſe ex Iönibus, & Caribus (Lydorum vicinis) XXX. millia.)

Ceſſare faciam multitudinem Ægypti in manu Nabuchodonoſor, &c. Dux de terrâ Ægypti non erit ampliùs. Quaſi parturiens dolebit Peluſium, & Alexandria erit diſſipata; & in Memphis,

Memphis, anguſtia quotidiana. Iuvenes Heliopoleos, & Pubaſti, gladio cadent. & ipſæ captivæ ducentur. In Taphnis nigreſcet dies, cum contrivero ibi ſceptra Ægypti.

Idem, capitibus 31. & 32. In ſuperbum regem, APRIEM, amarè invehitur. gladium regis Babylonij comminatur: & terræ vaſtitatem graphicè depingit.

Hæc autem Ægyptiorum calamitas; etiam, ex Iudæis, eos involvit, qui nuper eodem, tamquam in tutum, reclamantibus Vatibus, profugerant. *Qui in Magdalo, in Taphnis, in Memphi, & in terrâ Phalthurbâ, ſedem fixerant.* (de quibus Hierem. cap. 44) Atque adeò iam externis Deorum ſacris adſueverant, in flagitijs indurati. Quos idem victor, rurſum captivos, Babylonem abduxit. & una cum ijs, ut quidam volunt, BARVCHVM.

Intereà dum NABVCHODONOSOR, bello adverſus Moabitas & Syros diſtineretur; tradunt quidam CYAXAREM, Medorum regem, ALYATTI Lydo, bellum quinquennale faceſſiſſe.

Quo tempore, in ipſâ pugnâ, dies in noctem mutavit: quæ fuit Solis eclipſis, quam Thales prædixiſſe dicitur) Totamque, ſupra Halyn fluvium, Aſiam, ſibi conciliaviſſe. Genebr. ex Herodoto. Sed hæc nobis longè ſunt vetuſtiora.

Maſl. addit, pacem inter eos firmatam operâ Labyneti Babylonij; qui Evilmerodach in ſacris literis dicatur: & tempore paternæ deiectionis, an inſaniæ, Palatio regio, reique ſummæ præfuerit.

At verius Labynetus ille, eſt ipſe Nabuchodonoſor; qui reges illos, inter ſe belligeranteis, conciliarit.

Reliquum adhuc erat Aſſyriorum, in regiâ Ninive Imperium. Multarum quidem anteà gentium defectione debilitatum; & ab ipſis Medis, defectionis auctoribus, qui Perſas ſibi ſubiecerant, Duce primùm Phraorte, Deiocis regis filio, qui ibi cum pleràque exercitûs parte periit. (Vid. ſup. ad an. XIV. Ioſiæ)

Deinde Cyaxare, Phraortis filio, qui paternæ cædis ulciſcendæ cupidus, ad ipſam etiam Ninum, obſidionem admoverat.) bis tentatum: & tamen non, (abſque Scythis fuiſſet, qui factâ in Mediam irruptione, non modò Medos ab obſidione abſtraxerunt; ſed ipſis etiâ prælio victis, Aſiæ imperium, per XXIX. annos vindicârunt) in extremum penè diſcrimen adductum. inveterata tamen potentiæ maieſtate etiam-tum pollens ac potens.

Auctus igitur NABVCHODONOSOR totregnorum acceſſione; & Medorum. (quos, ex Hierem. c. 25. priùs expugnatos à Babylonio fuiſſe, colligitur. & deinde in ſocietatem adſcitos. Vide ſup. ann. Orb. Cond. 3375. de Aſtybare Medo; quem idem Artabanus & Cyaxares, auxiliareis copias Nabuchodonoſori, ad expeditionem Hieroſolymitanam præbuerit) ſocietate & viribus confirmatus, hoc demum anno, ad Ninives expugnationem, & debellandos Aſſyrios, conatus ſuos convertit. Sic fere Ribera.

Putat Genebrardus hunc eſſe eumdem Nabuchodonoſorem, qui XII. regni anno pugnavit contra Arphaxadum, regem Medorum, Ecbatanæ conditorem: & vicerit in campo Ragau, circa Euphratem & Tigrim. (ex Iudithæ cap. 1. ubi vocetur rex Aſſyriorum) & Niniven Medis ademtam, & ab illo ſubactam.

Quique anno XIII. miſerit Holophernem adverſus Cilicas, Syros Iudæos, & cæteros Orientaleis, uſque ad Æthiopiam.

Et ob Holofernis cædem, cladem que exercitûs; contra Sedechiam, (cuius annum VI. vult eſſe XIII. Nabuchodonoſoris) quo auctore ea contigiſſe putaret; præmiſſo, in locum Holophernis, Nabuzardane, celeriùs moviſſe.

Ribera hanc opinionem refellit cap. 2. Nahum. Vid. ſupr. Regnum MANASSÆ regis, ſub quo IVDITHAM floruiſſe putamus.

Huc accedit Eſaias c. 10. *Et erit, quùm impleverit Dominus omnia opera ſua in monte Sion, & in Hieruſalem,* (hoc eſt, poſtquam urbem everterit. & pœnas exegerit.) *viſitabo ſuper fructum magnifici cordis regis Aſſur.*

Sophon. c. 2. multa prafatus de futuris Gentium, quæ in Hieroſolymæ excidio lætatæ fuerant, cladibus: hæc de Ninive prædicit.

Et extendet manum ſuam ſuper Aquilonem; & perdet Aſſur; & ponet ſpecioſam in ſolitudinem, &c.

Id autem quod ſuprà dicere cęperamus, Herodot. ipſe innuere videtur. CYAXAREM, pulſis Scythis; & recipcrato poſt XXIIX annos imperio, Ninum expugnâſſe.

Quod quo modo factum ſit, alibi ſe indicaturum promittit. Id autem vel intercidit è libris Hiſtoriarum; vel ſilentio eſt prætermiſſum, & moleſtè deſideratur.

Hanc autem Ninives expugnationem, quam Cyaxari Medo tribuit Herodot. eamdem eſſe cenſemus, cum eâ, quę Nabuchodonoſori Babylonio tribuitur, c. 2. Nahum.

CYAXARES namque, teſte Euſebio, regnum iniit XV. anno IOSIÆ. & per XL. annos auctore Herodoto, partim per ſe, partim cum Scythis regnavit.

Deductis itaque, è regno Ioſiæ (qui XXXI. annis regnâſſe traditur, 4. Reg. 22.) annis XVII. Et additis XI. Ioacimi, totidemque Sedechiæ; (quorum extremo, exciſa eſt à Nabuchodonoſore Hieroſolyma) colligantur anni XXXIX. regni ipſius Cyaxaris. Et VI. annis poſteà, aut circiter, ab eodem Nabuchodonoſore vaſtata fuerit Ninive. Vt vix IV. aut V. annorum ſit diſſenſio. quę profanæ forte-an hiſtoriæ errori adſcribenda ſit.

Si verus igitur Herodotus: nos Cyaxarem, Medorum regé. Nabuchodonoſori, adverſus Aſſyrios, auxiliarem, ſociumque fuiſſe, dicemus. Atque ita Medos Niniven expugnâſſe, ſub primario expeditionis duce, NABVCHODONOSORE: qui eorum, quos anteà vicerat, auxilio operâque uſus ſit.

Quùm præterea Euſeb. lib. 9. cap. 4. Pręp. Euang. ex Polyhiſtore Alexandro, tradat, ab eodem Nabuchodonoſore, Aſtybaren, (qui al. Cyaxares) multò antè in auxilium adſcitum, dum in

Iudæos & Sedechiam, eorum regem, expeditionem ſuſciperet.

Ioſeph. quidem (lib. 10. c. 3. & 6.) ſub ætatem Ioſiæ regis (haud ſatis gnarus unde accepiſſet.) à Medis & Chaldæis diſſolutum fuiſſe tradit Aſſyriorum imperium. ſive, ut B. Hieronymus, Niniven expugnatam. Sed nulla fuiſſe videtur Chaldæorum, cum Medis, ſocietas; ante Nabuchodonoſorem.

Quidquid tamen huius eſt; Ab hâc ex Ægyptijs, in ordinem redactis, victoriâ, & ditione longè latéque amplificatâ; primùm ipſe Monarchiæ titulum adeptus eſt.

Quantumvis enim à priſcis iam ſæculis; atque adeò à Nimrodo, eius conditore, Imperium Babylonicum in orbe viguerit; quia tamen cum Aſſyrio, cuius fundator ASSVR; & Ægyptio, quod primus Pharaonum OSIRIS erexit, (circiter Abrahami ætatem) æquo marte Orientem & Libyam, ſuam veluti quiſque vicem, poſſideret; non priùs Monarchiæ nomen receptum eſt, quàm iſta, quę dixi, omnia Chaldæis acceſſiſſent: & potiſſima τῆς οἰκουμένης portio, uni parére didiciſſet.

Et quum hactenus Hiſtoria ſacra annos Nabuchodonoſoris numerárit à die, ſive anno, quo regnare cœpiſſet, hoc eſt, à quarto Ioacimi, regis Iudæ: DANIEL poſt tranſlata ad ipſum magna Ægyptiorum & Aſſyriorum imperia, ab initio Monarchiæ, apud Chaldæos conſtitutæ, ceu quâdam Ærâ, vaticinij ſui annos computat. Sic c. 2.

In anno II. regni, vidit Nabuchodonoſor ſomnium, &c. Uti ex ijs, quæ antecedunt, nemini non liquear; Vatem non de annis regni eius, (qui ſe, unà cum ſocijs, anno I. regni, ex Hieroſolymis, ab eodem Nabuchodonoſore (qui III. ſive IV. Ioacimi) abductum, confeſſus ſit, Neque priùs in conſpectum regis veniſſe; quàm per triennium omni Chaldęorum ſapientiâ fuiſſet inſtitutus) ſed de ſecundo anno eiuſdem Monarchiæ, loqui.

Huic convenienter & Ioſephus lib. 10. cap. 11. & 12. Poſt annum, inquit, II. Ægyptiæ vaſtitatis, vidit NABVCHODONOSOR ſomnium, &c.

Quam quidem vaſtitatem tradiderat ibidem contigiſſe anno V. poſt Hieroſolymitanum exſcidium: ſive XXIII. regni ipſius Nabuchodonoſoris. Vel, ut nos colligimus; XXVII. aut circiter; ob longinquiorem belli Ægyptij moram, & Ninivæ ſuccidaneam cladem. Ut I. eius monarchiæ annus, ſit XXVII. aut XXIIX. ab regno inchoato.

3400.	Anno itaque II. ab Exſcidio Hieroſolymæ; ſive à SENECHIÆ, & II. Tribuum Captivitate, (quem primum, aut alterum Monarchiæ NABVCHODONOSORIS conſtituimus. ſive XXVII. regni) vaticinari cępit DANIEL.	550.

Ioſep. lib. 10. cap. ult. Libri, inquit, Danielis, quos ſcriptos reliquit, certam nobis fidem faciunt, Deum cum eo colloquia miſcuiſſe. qui non ſolùm futura, ut alij Vates, prædixerit; ſed tempus etiam, quo eventura eſſent, definivit.

Cumque alij calamitates prænuntiarent; & malam ideo gratiam apud reges & vulgus inirent; hic proſperarum rerum Vates fuit. Ut propter fauſta omina, benivolentiam ſibi apud omnes conciliârit; & propter certa eventa, fidem apud homines compararit.

Alij verò Hebræi, illum non prophetis, ſed Hagiographis adcenſuérunt. Quum tamen res futuras, & prænoviſſe, & prædixiſſe comperiatur.

Ut ea namque, quæ de CHRISTO, prætereantur; de Babyloniorum, de Perſarum, de Macedonum ſive Græcorum, de Romanorum regno; quàm multa prædixit ipius? Quę Babylonio regi eventura. quemadmodum Perſæ regnum eius eſſent occupaturi.

Ex X. autem eius VISIONIBVS, quas in librum ſuum retulit: III. ſub ipſo Nabuchodonoſore: Totidem ſub Balthaſare. VI. & IX. ſub Dario Medo: & IV. poſtremæ, ſub Cyro contigerunt.

Prædicit autem XII. capitib. futurum Eccleſiæ ſtatum, à ſuo tempore, ad extremum mundi terminum.

Interque alia, V. regna, quâdam ſerie conſectaria, fore. à quibus populus Dei graviter interim oppugnetur; BABYLONIVM, PERSICVM, GRÆCVM, & ROMANORVM, GOG; & MAGOG, hoc eſt, Saracenorum, & Turcarum. qui poſtremi obſcuro & ignobili cornu denotantur. Geneb. per eoſdem intelligi poſſint omneis, qui cum Antichriſto Eccleſiam eſſent oppugnaturi.

Eo autem pacto pios Dei cultores conſolatur; quòd Eccleſiam, inter regnorum iſtorum viciſſitudines, conſtanter perſeveraturam, & CHRISTVM, poſt LXX. Hebdomadas, patefaciendum, & in medio inimicorum ſuorum regnaturum [illegible] prædicat. Qui Imperijs illis ſuâ poteſtate contri[illegible] regnum ſuis cultoribus, nullâ umquam ætate frangendum, ſed à beatâ immortalitate intercipiend[illegible]; impertiturus ſit.

Eâ itaque tempeſtate, anno regni, ſive veriùs Monarchię ſuę, II. (Ioſeph. Biennio, poſt Ægyptiam vaſtitatem) rex Nabuchodonoſor [illegible] nium vidit, myſterio rerum futurarum admira[illegible].

Quo vehementer perterritus, (Ioſep [illegible] etiam eventum Deus ei in ſomnis indicarat) [illegible] tem, ſemel iam elapſum, revocare numquam evaluit.

(Sulpit. tradit eum Viſa ſuppreſſiſſe [illegible], ne, more hominum, non vera, ſed [illegible] regi, Divini & Magi ex ſomnio conjectarent. quorum interpretationi non antè fidem habiturus [illegible]ſſet, quàm enuntiando ipſum ſomnium [illegible] ſuæ periculum feciſſent. quòd eos fal[illegible] inan[illegible] feſſione, humanis erroribus quibuſdam ludificari exiſtimaret.)

Convo-

C[illegible]nvocatis itaque Chaldęis Magis, & univerſis [illegible]o regno divinis, (Sulpit. qui magicis artibus, [illegible]ſque hoſtiarum, ſcire occulta, & futura præ[illegible] c[illegible]redebantur) iubebat eos ſomnium, quod ex a[illegible]o effugiſſet, primùm enarrare; deinde id[illegible]m interpretari.

E contrà, regem rogabant, ut ſomnium ipſe ſu[illegible] exp[illegible]neret; quod ſe ex arte ſuâ interpretatu[illegible] promitterent. Quos quùm rex urgueret, condi[illegible]ne propoſitâ; niſi & ſomnium, ſibi oblatum, e[illegible]allent; & idem ex fide interpretati eſſent; fo[illegible], ut & ipſi perirent; & domus eorum publicaren[illegible]ur. S[illegible]cùs verò, ſi quod poſtulabantur, præſtitiſ[illegible]ent, præmijs & magnis honoribus adficeren[illegible]ur.

[illegible]i nihilo minus à rege, quod priùs, contendeban[illegible] alioqui non eſſe id in humanâ ope ſitum; ſed in [illegible] Dijs; quibus cum hominibus nullus intercedat uſus.

[illegible]le autem irâ & furore incitatus, latâ tamquam in impoſtores ſententiâ, negotium dat ARIOCHO, [illegible]tiæ principi (Ioſep. ſatellitij regij præfecto) ut Divinos omnes, & coniectores Babylonios morte multaret.

Quod ubi Danieli (qui unà cum Sodalibus ad p[illegible]m pœnam quæri videretur) compertum, & ad regem aditus datus. ab eo breve rei inquirendæ ſ[illegible]atium (al. triduum) popoſcit & impetravit. enuntiationem ſomnij, eiuſque interpretationem, quâ fas, quâ pote, pollicitus.

Conſtituto itaque tempore, ipſe in Domûs ſuæ cubiculum ingreſſus; & re tribus Conſanguineis, ſocijs, expoſitâ, & ſalute Sapientûm commendatâ; Deum, cum ijs; in commune rogavit; ut ſibi a[illegible]e[illegible]is myſterium ſomnij enuntiaret, ne pari cum [illegible]haldæis clade interirent.

D[illegible]s itaque precibus piorum exoratus, rem totam [illegible]anieli de nocte patefecit. Tum ille, actis De[illegible] gratijs, Ariochum rogat, ut ab imperatâ Magoru[illegible] cæde ſuperſedeat, ſeque ad regem introducat [illegible]ui ſomnium eius & narrare, & interpretari ſit p[illegible]ratus. Quùm autem rex à Daniele quæreret; poſ[illegible]e id, quod promiſerat, præſtare! tum Magos qu[illegible]m, ille, & coniectores, myſterium, quod [illegible]n præſens ſciſcitaretur; enuntiare potuiſſe, [illegible]vit. Deum verò cœleſtem, myſteria ſibi pa[illegible]ere; & res extremis mundi temporibus even[illegible] ap[illegible]rire, voluiſſe; profeſſus eſt.

[illegible]um autem, quod rex vidiſſet, eſſe tale

[illegible]licet, de futuris, ab exceſſu ſuo, tempo[illegible] regni[illegible]ſque, anxiè cogitanti, à Deo iſtiuſmo[illegible] [illegible]erum imaginem, & geminum rebus Viſum, in quiete eſſe oblatum. Quod non pro ſuâ peritiâ, aut [illegible]enij dexteritate, ſed Deo ita edocente, in[illegible] in præſens paret.

Viſus es, inquit, *ô rex, ingentem videre ſtatuam, quæ horribili cum adſpectu ante te ſtaret. Cuius caput, purè putè aureum: pectus & brachia, argentea. alvus & femora, ærea: tibiæ, fuerint f[illegible]eæ. Pedum autem, partim ferreum, partim fi[illegible]e.*

E[illegible]am autem ſic tum fixis quaſi oculis intuebare; quo-ad Lapis de monte, ſuâ ſponte, abruptus, ſtatuæ pedes, è ferro & teſtâ, obtriviſſet. iiſq; obtritis, reliquum pariter corpus imminutum ſit & deiectum. omniáque in pulverem redacta; & ceu venti ludibria, diſſlata evanuerint.

Lapis autem, qui ſtatuam diffregerat, vertere tibi viſus in montem excelſum; qui, quantum eſt terrarum, ſuâ mole obrueret.

Propoſiti deinde, narratique ita ſomnij, hanc ille regi interpretationem ſubiecit. *Ipſum, qui regibus cæteris Imperij amplitudine præſtaret; & cuius ditioni, Deus cœli, omnia ſubieciſſet; Caput eſſe illud Aureum.* (Sulpit. Imago viſa, figuram mundi gerit. Caput aureum, Chaldæorum Imperium eſt: ſiquidem id primum & opulentiſſimum fuiſſe accepimus. Ioſep. Caput illud, ô rex, te ſignificat, & alios ante te reges Babylonios.)

Regnum alterum, quod poſteà, illo inferius, ſit exorturum; *pectus eſſe & brachia argentea.* Sulpit. Cyrus enim, victis Chaldæis atque Medis, Imperium ad Perſas tranſtulit.

Ioſep. Duę manus, & humeri duo, portendunt à duobus regibus Imperium veſtrum iri deletum.)

Alvum & femora, tertium eſſe regem, qui univerſo orbi imperaturus ſit.

(Sulpit. Tertium regnum portendi pronuntiatur. Idque impletum videmus. ALEXANDER namque ereptum Perſis Imperium Macedoniæ vindicavit. Ioſeph. Illorum quoque regum, Imperium alius ab Occidente veniens, & amictus armis æreis, è medio ſuſtollet.)

Quartum regem, qui, *ferri inſtar*, domaret ſubiugaretque omnia; *Tibijs Ferreis* deſignari.

Sulp. Idque regnum Romanum intelligitur, omnium antè-regnorum validiſſimū. Ioſ. Huius, tertij, vireis debellatum iri ab alio, qui ferro adſimilis ſit. cuique ob naturam metalli; quod auro, argento, ære validius eſt, nihil poſſit obſiſtere.)

Pedes verò partim *Ferrei*, partim *Fictiles*, Imperium ſignificant, quod poſteà factionibus diſſciſſum & labefactatum, dividi & corruere fuit neceſſe. (Sulpit. Romanum regnum dividendum eſſe, ita ut numquam inter ſe coëat.

Quod æquè impletum eſt. Siquidem iam non ab uno Imperatore, ſed etiam à pluribus, armis aut ſtudijs diſſentientibus, res Romana adminiſtratur.)

Digiti etiam *pedum, partim è ferro, partim è luto figlino*; regni illius tum ſoliditatem, tum imbecillitatem demonſtrant.

Et admiſtio materiæ, numquam inter ſe coëuntis ferri & luti, fore ſignificat: ut connubijs & propagandæ prolis cupidine inter ſe homines commiſceantur, non tamen vel ullis amicitiæ, vel ſocietatis legibus cohæreant.

(Sulpit. Siquidem Romanum ſolum ab exteris gentibus, aut rebellibus, Vandalis, Gothis, &c. occupatum: aut dedentibus ſe per pacis ſpeciem, civibus traditum eſſe conſtat. Exercitibuſque noſtris, urbibus atque provincijs, permiſtas, barbarorum nationes, & præcipuè Iudæos inter nos degere, nec tamen in mores noſtros tranſire, videmus.)

Lapis autem ille, qui *viſus omnia obterere*, Rex erit, quem illis temporibus Deus cœli excitaturus eſt. cu-

eſt. cuius regnum, nec diſſipandum umquam; nec ex eo ipſe deijciendus.

Qui mundum iſtum, in quo ſunt regna terrarum, in nihilum redigat: atque omnibus deſtructis, ſempiternum ipſe in cœlo Imperium obtineat atque exerceat. (Sulpit. in Lapide iſto &c. CHRISTI figuram eſſe ait. Is enim non conditione humanâ editus (non ex voluntate viri, ſed ex Deo natus) regnum aliud incorruptum & perpetuum; hoc eſt, futurum ſæculum, quod ſanctis ab omni æternitate paratum eſt, confirmabit.)

Rex Nabuchodonoſor, qui haud ſecùs ſomnium ſuum, atque per quietem viderat, enarratum, & verè explicatum intelligeret; quùm ſe ad pedes DANIELIS pronum abieciſſet, eumque veneratus, ut hoſtiæ cum thure immolarentur, imperáſſet: ipſe Deum Danielis, Deorum omnium Deum eſſe, profeſſus eſt; regum denique omnium Dominum: qui myſteria per fidos ſui cultores, ſolus enuntiare ſciret.

Dehinc ipſe Vatem in ſublimi dignitatis loco collocavit: & Dei patrij nomine, & magnis multiſque muneribus donatū, nō modò univerſis Babyloniæ provincijs, earumq; Satrapis; ſed Divinis etiā, magicæ Sapientiæ Cādidatis, præpoſuit. Eiuſdemque rogatu, & ſuffragatione, tribus eius contubernalibus, SIDRACHO, MISACHO & ABDENAGO, procurāda totius regni negocia, operaque commiſit. Et ipſe præcipuis intereà honoribus, inter totius Aulæ palatinos, habitus eſt, atque excultus.

Verùm ijdem, pro tempore tam gratioſi, in præſentaneum vitæ periculum, offenſo ex cauſſâ, quam memorabo, rege, haud multo-poſt, inciderunt. NABVCHODONOSOR namque, non tā rebus ſecūdis, & gentium variarum victorijs, elatus; quàm ſuperioris ſomnij interpretatione, (ex quâ, ſe Caput Aureum, in obiectâ per quietem ſtatuâ, eſſe; hoc eſt, cæteris, qui ſe in poſterum conſecuturi eſſent, regibus excellentiorem, intellexerat) ſupra humanæ ſortis conditionem poſitum ſe ratus, divinos honores appetere cæpit. Et ſtatuam ſibi auream, immenſæ magnitudinis, quę cubitis LX. alta, & VI. lata eſſet; fabricandam; & in Campo Babylonis, cui nomen Dura, erigendam. (Lapid. ex Chaldæorum ſuggeſtione; ad calumniam Danieli ſtruendam.) curavit. Eamque, uti Effigiem, vel Deo Beli, vel ſibi ſimul, ſacram, ab omnibus Satrapis, Optimatibus, provinciarumque principibus, quos edicto undique evocárat, adorari, non fine acerbiſſimâ mortis, & certi in refractarios incendij, comminatione, præcepit.

Quod cum ab omnibus, ad concentûs muſici & tubæ ſonum, depravatis adulatione animis, certatim factum eſſet; & tres Danielis, quos dixi, conſanguinei, (qui honorem illum, ſoli Deo debitum non ignorarent) tam profano officio abſtinuiſſent: Ipſi, rei, ex edicto regis, ab æmulis Chaldęis poſtulantur, & mox ſiſtuntur. Quibus quùm à rege propoſita eſſet pœnæ conditio, Ardens corám caminus; ut vel præſentis ſupplicij metu ſtatuam adorare cogerentur; tum ipſi *ignibus ſe devorari malle, quàm piaculum committere*, reſpondiſſent. *Deum* interim *ſuum, ipſos & è manu regis, & è camino; ſi velit, poſſe ſalvos eripere*. ab irato rege, vincti & veſtiti, in medias fornacis, ſeptuplò ampliùs, quàm conſuèrat, ſuccenſæ, flammas, per robuſtiſſimos viros, coniecti ſunt.

Verùm hoſce tam infandi operis miniſtros, dum promtiùs & propiùs damnatos reos propelliunt, ipſa flamma abſorbuit. Pueri verò Hebræi, & *in medijs flammis ambulare, & Deum laudibus pſalmiſq; celebrare*, conſpecti ſunt.

Et ex ijs primùm AZARIAS, ſubmiſsâ precatione iuſta Dei iudicia; & ſua, univerſæque Iudæorum gentis peccata, quibus clementiſſimum Dominum irritâſſent: & tot mala, cum extremâ regni Templique clade, ſibi ultrò arceſſiſſent; proteſtatus. ſe ſe, unà cum ſocijs holocauſti & piacularis victimæ inſtar, in præſens devovit & obtulit. Et cum Dei erga ſuos pacem; tum adverſus regem flagitioſiſſimum, & alios patriæ religionis hoſteis, vindictam deprecatus eſt.

Deinde, quùm miniſtri regij quidquid alendæ in flāmas materiæ facerent, ſuggerere non ceſſarent: Et ab ipſâ flammâ, ad XLIX. cubitos, ſupra caminum, altè effuſa, omnes è Chaldæis propinquiores, haurirentur. Atque Angelus in fornacem delapſus, ita omnem flammæ vim inde excuſſiſſet, ut fornax media, ceu vento roſcido, perflari videretur. nedum ignis Iuvenes attingeret, aut ullum in eos impetum exſereret. Tres illi vincti, alacri & animorum & vocum conſenſu, in laudes iſtas, & gratiarum actionem, prorupérunt; quæ in hunc uſque diem, ſub Trium Puerorum nomine, Chriſtiana frequentat Eccleſia.

Eo miraculo obſtupefactus rex, quùm treis tantùm in caminum coniectos fuiſſe meminiſſet; IV. ſe viros, vinculis iam ſolutos, & omni ex parte illæſos; & quartum, ſpecie Angeli, ceu FILIVM DEI, unà deambulantem, videre ſe palam confeſſus eſt. Et propiùs ad præfurnium accedens; nominatimque illos, uti modò perſpectos Dei excelſi miniſtros, compellans, ut è fornace egrediantur; quùm toto corpore, & veſtitu intactos deprehendiſſet; haud-dubius divinam in re præſenti exſtitiſſe virtutem, miſſis per omne regnum edictis, & tanti prodigij teſtimonijs, DEI, quem Hebræi peculiariter colerent, laudes cultumque promulgavit. cui ſoli, uti potenti & excelſo Deo, honor eſſet tribuendus. Et ipſe viros probos & Deo caros, in maximâ deinceps apud ſe gratiâ pollere; & ſummis per provincias dignitatibus honeſtari voluit.

Verùm dum idem rex, regno & quiete florens, haud ita diu in veri Dei agnitione & cultu perſiſteret; (Pererius, hoc ſomnium eveniſſe, conijcit, circa trigeſimum quintum regni: ſive nono ante regis obitum anno.) alterum ſomnium vidit. quo æquè exterritus, ac ſuperiore, quùm fuiſſet; formam tamen & rationem eius memoriâ tenuit.

Viſus fuerat ſibi videre ARBOREM excelſiſſimam, cuius & cacumen in cœlum pertingeret; & ipſa. ad remotiſſimos uſque terræ terminos, conſpiciendam ſe daret. Frondes autem amœniſſimæ eſſent; fructuſque uberrimi, ex quibus omnia viverent: Subter quâ habitarent animantia, & in ramis aves conſi-

conſiderent. Viſus etiam eodem ferè temporis puncto, videre, Vigilem quemdam & ſanctum virum, Angelum) qui è cœlo delapſus magnâ voce præciperet, ut Arbor illa cum frondibus, præcideretur, foliaque excuterentur, & fructus diſpergerentur. Atque ita beſtiæ, quæ ſubter eâ habitabant, diffugere; & aues è ramis avolare cogerentur. Sic tamen, ut ſtirps, ſive radicum eius arboris germen; in terrâ remaneret; & vinculo ferreo æneoque in herbis deligatum, aëriſtore adſpergeretur: ac ferarum inſtar fœnum depaſceret ad ſeptennium. & humanus habitus ac ſenſus, in pecuinum verteretur;

Hoc Vigiles cenſuiſſe; hoc Sanctôs poſtuláſſe. ut mortales intelligant, eſſe excelſum Deum, qui regnis hominum dominetur; & cuicumque velit, ea tradat & largiatur.

Hoc ſomnium ita enarratum, quùm acciti è totâ Babylone Magi interpretari non poſſent; Daniel, qui & Baltaſſar) ſententiam rogatus, primùm tacitus intra ſe rem cæpit cogitare attentus: nec ſine magnâ animi conturbatione, propter ipſum rei, quæ portendebatur, eventum.

Deinde. quùm rex non obſcura conſternationis ſigna in eo animadverteret; & ſomnij interpretationem ſoluto libereque animo & ore, proferre iuſſiſſet; tum ipſe impunè precatus, ut ſomnium æmulis, & interpretatio illius hoſtibus eveniret: ita interpretari exorſus eſt.

Arborem illam procerem, Regem ipſum eſſe. qui ita magnus eſſet ac potens, ut magnitudo eius ad cœlum; potentia, ad fineis orbis-terræ pertineret. Ipſum autem, qui talis ac tantus eſſet, tempore, quod Deus conſtituiſſet, è regno atque hominum ſocietate expulſum iri, & cum feris beſtijs verſaturum. fœnum bovis ad inſtar, depaſturum; & rore in agris perfundendum eſſe, ad ſeptennium. dum intelligeret, excelſum in cœlo eſſe Deum, qui regna hominum in terris adminiſtret; & cuicumque velit, ea regenda tradat. Regnum tamen non omninò ereptum; ſed ei redditum iri, ſimul-atque Dei agnoviſſet potentiam.

Hinc prudens atque utile conſilium regi dedit. quo ſi pateret, mala, quæ ſibi ex his eventura innuiſſet, vitari poſſe. Suaſit enim, ut egentibus largiter ſubveniret; eoque pacto ſua in Deum peccata redimeret. Deum fortaſſe propitium, peccatorum veniam ei eſſe condonaturum.

Hæc autem omnia Nabuchodonoſori evenérunt XII. menſe pòſt, (prolatatâ, haud dubiè ob regis in pauperes beneficentiam, pœnâ) quùm Babylonem à ſe uno ædificatam eſſe: ſe unum robore & gloriâ regni, inter mortaleis, pollentem, ſummâ cum vanitate iactâſſet.

Huc facit, quod ex Beroſ. l. 3. Chaldaicorum, refert Ioſep. de eodem rege. Reducem è Syriâ & Ægypto victorem, præter Beli Templum, auxiſſe & inſtauráſſe vetuſta urbis mœnia & ædificia. alveum fluminis muniſſe. ne hoſtis urbi incommodare poſſet. treis murorum ambitus intra urbem conſtruxiſſe, & totidem foris circumdediſſe, è coctili omneis laterculo. memorabilibus eamdem operibus exornáſſe; & portis, templorum in modum, communiiſſe. regiam alteram, paternæ contiguam, amplam, ac ſuperbam, intra XV. dies, abſolviſſe: in quâ moles ſaxeas fornicibus ſuſpenderit, quę montium & ſilvarum ſpeciem referrent; & varijs ſupernè plantarum generibus eſſent conſitæ.

Idem l. 1. contra Apion. tradit culpari à Beroſo Græcos, quaſi vanè arbitratos à Semiramide Babylonem ædificatam, & opera admiranda ab illâ ibidem conſtructa. Quorum tamen operum gloriam, Herodotus, Reginæ Nitocridi (quam Labyniti matrem, hoc eſt, Nabuchodonoſoris coniugem, facit. alij, filiam) l. 1. attribuere videtur. Niſi duas Nitocridas, matrem & filiam, ſive neptim, ſtatuamus cognomines.

Euſ. lib. 9. c. 4. ex Abydeno, ferè eadem de Nabuchodonoſore, qui penſileis in regiâ hortos plantárit. Vid. & Diod. Sic. l. 3.

Eâdem itaque horâ, voce iterum, quæ pareis minas homini ita glorianti ingeminaret de cœlò delapſa, rex NABVCHODONOSOR de-ſubito attonitus, & in furorem actus, ab omni hominum cœtu remotus, (Tertullianus, & ab humanâ formâ exſulans) ſub dío, aëris iniurijs expoſitus; boviſque in morem, ceu quadrupedes & humi pronus, fœno herbiſque paſcebatur. donec capilli eius, præ incuriâ & illuvie, toto corpore, leonis inſtar; inhorreſcerent: & ungues aquilinâ aduncitate efferarentur.

Septennio autem expleto, & agnito demum Deo; & ſenſus cum formâ ei redditus eſt, & regnum, non ſine optimatum principumque ſtudio & adplauſu, atque adeò ampliore quàm priùs magnificentiâ, reſtitutum.

Neque verò tum ingratus fuit; ſed multis præclariſque verbis Deo gratias egit: eiuſque ſe potentiam agnoſcere profeſſus eſt. Neque eum puduit epiſtolam cunctis gentibus ſcribere, quâ & ſomnium ſuum, & illius à Daniele ſolo editam interpretationem, eiuſque fideliter explicati eventum; & regni ad extremum reſtitutionem, commeravit.

3406. | Intereà anno XIV. everſæ Sub SEDECHIA civitatis, (qui erat XXV. migrati, unâ cum rege IECHONIA, Ezechielis. & XXXIV. regni; ſive IIX. monarchię Nabuchodonoſoris) menſis I. die X. (Maſſæ. Nonis Aprilibus. Alijs, circiter Nonas Octobr.) | 544.

Viſus eſt ſibi EZECHIEL per viſum adduci divinitus in Iudæam, ibique commonſtrari Exemplar Ædis, ſive Templi in poſterum ædificandi. hoc eſt, ſacroſancta Eccleſiæ Chriſtianę myſteria, ſub figurâ Civitatis, & Templi, ſuper excelſo monte conſtruendi. Quę omnia conſequentibus

capi-

capitibus,ut fusè, ita obſcurè pertexit.

Sub id tempus Piſiſtratvs Athenis tyrannidem adfectat. Fuerant Athenis factiones duæ: Quarum duces Megacles, Alcmæonis;& Lycurgvs, Ariſtolaidæ, filij. Tertiam tum excitat Piſiſtratvs,Harpocratis F. quaſi ὑπεράκριον, cauſſam tutaturus. Addit commentum.

Ipſe ſibi ac iumentis ſuis, vulnera infligit; & ut erat cruore reſperſus, in forum prodit, in hoſtes debacchatur,fidemque popularium implorat. Eius tutelæ cuſtodes aliquot κορυνηφόρους populus attribuit, quorum operâ tyrannidem invadit. moderatè quidem rempub. gerens, & ornans; ſed tyranni nomine inviſus.

Nec multò pòſt à Megaclis & Lycurgi factione deiectus, in Italiam ſe recipit, vireis collecturus. Megacles ille,quem dixi, qui ante 14. ann. cum Lycurgo in gratiam redierat, ut Piſiſtratum opprimeret: eo depulſo, & gratiâ mox reſciſſâ, cum Piſiſtrato concordat, ut filiam, cum dote tyrannidis, à ſe ducat.

Ille, poſtquam è Tribu Pæanicâ mulier,Phryna, procera & armata, curru i communi impoſita, ipſum,ceu Minerva, in arcem reduxiſſet: Et populus credulus benignè accepiſſet; Megaclis filiam indigne habuit: quòd Alcmæonidæ ἐναγεῖς pridem cenſerentur.Vnde eiuſdem Megaclis operâ iterùm eiectus eſt.

Ipſe,bis pulſus, bis reſtitutus, annis universè xxxiii. regnavit;ſucceſſitque ei Hippias Filius. Vid. inf.

Hoc pænè tractu temporum,Solon, Athenienſium Legiſlator,ob Piſiſtrati fortè in patriâ tyrannidem,in Cyprum, in Ægyptum ad Amaſim;in Aſiam.ſive Sardeis,ad Croesvm regem, divitijs & opibus eâ tempeſtate florentiſſimum, peregrinatus eſt. & colloquium de Vitâ beatâ, eodem cum rege, inſtituit.

Onomacritvs Athenienſis ſub Piſiſtratidis vixit, circa Olymp. 55. Cuius putantur eſſe ea, quæ Orphei & Muſæi nomine celebrantur.

Rex autem Croesvs, primus è Barbaris, Græcos tranſmarinos, ſive Aſiæ incolas, partim ſubegit,partim amicâ ſocietate ſibi devinxit. alioſque populos, citra Halyn fluvium, qui Lydos à Medis diſpernit; Phrygas, Moeſos, Paphlagonas, Thraces, Bithynos, Pamphylios, & Cares, ditioni ſuæ adiecit. Quæ omnia paullo-poſt Cyro Perſæ victori acceſſere.

Hunc namque, iam adultum, Harpagvs ille,de quo ſup. dolore orbitatis, & iniuriæ ab Aſtyage rege, Avo Cyri, ob ſervatum nepotem, olim acceptæ, inſtigatus: ut parato exercitu, pronam ſibi, ad aviti regni uſurpationem, viam ingrediatur; literis ad eum ſcriptis, & lepori exenterato, ob artam itinerum cuſtodiam, inſertis, cohortatus erat: Et Medorum, ſævi regis oſorum, tranſitionem à ſe pollicitus.

Neque difficile fuit, Perſas, & Medis parére pridem indignanteis; & propoſitâ libertatis vitæque lautioris ſpe incitatos,ad audendum impellere

Astyages de nepotis rebellione certior factus,ſuos armat: & ſui in Harpagum meriti oblitus, ſummam belli eidem committit. Qui exercitum ita acceptum, partim per deditionem Cyrò tradidit; partim impunè ex acie fugere, & hoſti cedere, permiſit. Iſtiuſmodi perfidiâ regis crudelitatem ultus. Rex autem tantâ ſui exercitûs clade minimè turbatus; effuſâ in Magos, qui impunè dimittendi à ſe Cyri olim ſibi ſuaſores fuerant, indignatione; ijſque in crucem actis: contrahit undique auxilia. adeò ut nullo ætatis diſcrimine, armatis in urbe reliquis, certamen alacriùs repeteret: & poſitâ à tergo, exercitûs parte,tergiverſanteis ferro agi in hoſtem iuberet.

At contrà,quùm Perſæ hâc violentâ Medorum obſtinatione pulſi paullatim cederent; acerbâ pariter, & inuſitatâ matrum uxorumque ſublatis veſtibus, in uteróſne ſuos refugere velint, rogantium, caſtigatione repreſſi: & in prœlium, renovatâ impreſſione, regreſſi, quos paullo-antè fugiebant, fugere compulerunt.

Eo in prœlio Astyages captus eſt: eique Cyrvs victor nihil aliud, quàm regnum abſtulit. Et quùm in Medos ipſe reverti nollet, maximæ genti Hyrcanorum, cum regiæ dignitatis inſignibus, eum præpoſuit.

Atque ita Medi, qui cccl. (ut vult Iuſtin. Alij, cclx. Alij ccxxxix. ut Herod.) annis,omni ſupra Halyn fluvium, Aſiæ fuerant dominati, ſub Perſarum poteſtatem fuére redacti.

Hinc initium regni Persici, & principatûs in Cyro. anno i. Olympiadis lv. auctore Euſebio, qui Vrbis Romæ Cond. fuit cxciii.

Inde itaque numerandi anni xxx. ſive xxix. qui Cyro universè ab Hiſtoricis pleriſque tribuuntur. Ex quibus, ante captam Babylonem, xxvii. reliquos poſteà,iam nouæ Monarchiæ potens,regnâuit.

Cteſias tamen Cyrum, non Aſtyagis ex filiâ nepotem, ſed tantùm adfinem vult fuiſſe, qui illius filiam, Amytin, iam victor, uxorem duxerit.

Megaſthenis fragmentum, dat Aſtyagi illi victo filium cognominem, qui Iunior ſit dictus: Xenophonti, Cyaxares: alijs Darius. Quem præſtantiſſimi quique auctores putant illum Darium Medum, Cyri μητρἀδελφον; qui-cum ipſe, poſt victoriam, concorditer vixerit: & idem, biennium plus ſexagenarius, in expugnandâ Babylone, Cyro adiutor ſociuſque adfuerit. & cui poſtremùm morienti (quem Daniel c. 13. Aſtyagen vocare cenſeatur) ſucceſſerit Cyrus. Cui opinioni nos adſentimur.

Intereà Croesvs, Halyattis F. Gygis atnepos; Aſtyagis illius Medi, per Arienim ſororem, adfinis: quem à Cyro victum captumque doleret. de Perſis,ante-quàm invaleſcerent,in ordinem redigendis; aut ſaltim à ſe ſuoque regno avertendis. cogitans; oracula paſsim, de ipſo moliendæ in Perſas expeditionis eventu, conſulenda; & ſocietatem, cum Græcorum eâ tempeſtate potentiſsimis,Lacedæmonijs & Athenienſibus, coëundam, curavit.

Et iam dubijs, de futuro magni imperij exſcidio, Deorum reſponſis deluſus; licet Sandanes, è domeſticis unus, prudenter diſſuaderet, ne fortè inopes, aſperique victu Perſæ, Lydicarum opum & lautitiarum dulcedine adlecti, ultrò Lydiam regemque

genǵque invaderent; in C[illegible]ppadocas, qui Græcis Syri [illegible]cuntur, quiq́ue Medicæ anteà ditioni ob[illegible] Cyro tu[illegible] victori parebant; cum exercitu [illegible]itur. Et copijs, Halyn, ſive ponte; ſive vado [illegible] Mi[illegible] induſtriâ) reperto, tranſmiſ[illegible]er ferre & agere omnia cæpit.

[illegible]o caſtra caſtris, in regione Pteriâ, op[illegible], acri tandem, poſt leveis velitationes, pu[illegible]ttitur, quam nox, ancipiti partium vi[illegible]remit.

[illegible]uſtin. vult, Crœſum quidem Babylonijs, quos C[illegible] bello infeſtabat, in auxilium veniſſe: & vi[illegible]ēque ſolicitum, in regnum refugiſſe. Cy[illegible] autem, compoſitis poſt victoriam in Babylo[illegible]rebus, bellum celeriter in Lydiam tranſtuliſſe. [illegible]e ibi prioris prœlij fortunâ perculſum iam [illegible]ercitum, nullo negotio fudiſſe; regemq́ue c[illegible]e.)

Q[illegible]m Cyrus autem Crœſum, è prœlio Sardeis iam [illegible]nm, nova belli agitare conſilia: & hinc Ama[illegible] Ægyptiorum; inde Labynetum Babylo[illegible]rum, te[illegible]eratos ſibi reges: atque adeò Lacedæ[illegible]ios, ut ad diem condictum, ineunte vere, ſibi adeſſent, ſolicitare. Et militi interim mercenario [illegible]emere de Cyro, qui æquo ſecum Marte pu[illegible] ſecurum, miſſionem dediſſe, intellexiſſet. [illegible]ſu ſ conſilio, quam-celerrimè poſſet, ad [illegible]is exercitum promovit. & hoſtem, prius[illegible] novas iterum Lydorum, ſociorumq́ue copias confl[illegible]ret, occupavit.

Cr[illegible]us verò, quamtumvis re tàm inopinatâ in magnam [illegible]itudinem addnctus; Lydos tamen, gentem [illegible] temporis, præ cæterls Aſiæ populis, [illegible] & equeſtris militiæ peritiſſimam, in [illegible]m produxit.

C[illegible]uùm equitatûs vim reformidaret Cyrus; ha[illegible]ſtem ludificatus eſt. Camelis, iumentis in [illegible]agmarijs, viros equeſtri ſtolâ indutos im[illegible]ut cæteris copijs, adversùs Lydos equi[illegible], imperat. Iuſſoque hos ſubſequi pedi[illegible]uitatum à tergo colloca[illegible]

[illegible]ue i[illegible]ur collato pede ad manus ven[illegible] equi Lydi[illegible] quum Camelorum nec ad[illegible]ec odorem ſuſtinere poſſent; & ſe ipſi [illegible] Crœſi ſpem, in præſentiâ, aver[illegible] Qua[illegible]vis enim Lydi, non protinùs eo ca[illegible]i, ex equis deſilirent; & pedites cū Per[illegible]t, multâ tamē ſtrage utrimq́ue editâ, [illegible]am verſi, & in urbē è prœlio iniquio[illegible]unt; & arte à Perſis obſideri cœpti.

[illegible]bſidionem, ob loci firmitatem, in lōgius [illegible]atus Crœſus, ad ſocios auxilia quam[illegible] imploratum dimittit. Quæ quantum[illegible]ræcia præ[illegible]ertim, & à Lacedæmonijs (qui [illegible]us Argivos, ad Thyreas, ſingulari c[illegible]c. [illegible]tum con[illegible], vicerant) velut ad [illegible] guendum incendium, conflue[illegible]deis nihilo mi[illegible]us, x[illegible]v. quàm obſideri [illegible]ant, die, Perſis per Arcem irrumpenti[illegible]b[illegible]atæ [illegible]nt.

[illegible]m iam Vrbe, quùm è Perſis unus, [illegible]ſt[illegible]cto in [illegible]æde[illegible] Crœſi gladio, & c[illegible]eiu; filius eius minor, l[illegible]quendi [illegible]de[illegible]ſus, ad protegenda Patris, licet imperterriti, & de morte præſentaneâ ſecuri, incolumitatem, ſe comparans; & ore diducto clamare nitens; nodum linguæ rupit: & articulatè; *Ne rex Crœſus à quoquam occideretur, proclamando, penè iam impreſſum iugulo paterno mucronem ſtitit, & revocavit.*

Quâ voce proditus Pater; & ſervatus, ad Cyrum perducitur. Atque ità ille, x i v. iam annos, regni potitus, totidemq́ue dies in urbe regiâ obſeſſus; magnum, & à maioribus partum & egregiè conſervatum, imperium (uti ambiguè ei ex oraculis reſponſum fuerat) repentè amiſit.

Ipſe autem quùm compedibus vinctus; & biſſeptem è Lydâ iuventute captivis ſtipatus, ingenti lignorum ſtrui, ceu Pyræ, à Cyro ſuperimponi, veluti piacularis & votiva quædā victima, iuſſus eſſet: Et ei, in extremâ calamitate poſito, veniſſet in mentem Solonis, (à quo olim audierat; *Neminem, dum adhuc viveret, dici aut exiſtimari beatum oportere. Et ad ultimam uſque fati diem, ancipiti fortunæ ſubiectos eſſe omneis.*) Atque adeò, præ vehementi animi conſternatione, flebili ipſe cum eiulatu, ter eumdem Solonem nominâſſet; CYRVS, per interpretem, & cuius nomen ille ingeminâſſet; & quid ab eodem, tum de beatitudine, tum de rerum humanarum inconſtantiâ, didiciſſet; percontatus: atque ex eo, ſortis humanæ, omniumq́ue communis, memor: vinctum è Pyra depoſuit: & uti Principem ſapientem, piumque, in honore habuit, conſilijs eius in poſterum uſurus.

Quùm namq́ue à Cyro rogaretur; quâ cauſſâ ipſe bellum in ſe ſuſcepiſſet; An Apollinis oraculo, quod antè conſuluiſſet, fretus? reſpondit; Apollinem recta conſilia dediſſe; *Si ſe ipſe noſſet; feliciter omnia eſſe eventura.* Se autem neque vireis ſuas ſatis expendiſſe; neque adulationem vicinorū Principum, Civitatumque, (à quibus ob potentiam, cum militaris rei gloriâ peritiâque coniunctam, ad bellum incitatus eſſet) contemſiſſe: atque ità *cæcâ ſui admiratione deceptum.*

Tradit Iuſtin. non vitam modò, ſed & patrimonij partem, & urbem Barcen (quæ Cteſiæ Barene eſt, haud procul Ecbatanis) conceſſam ei eſſe, ubi vitam, regiæ maieſtati proximam, degeret. Tantumq́ue Crœſi amorem apud omneis Græciæ, & viciniæ, urbeis fuiſſe; ut Cyrus grave à Græcis bellum paſſurus fuerit, ſiquid in Crœſum crudelius conſuluiſſet.

Iones tamen, & Æoles, iſtâ Crœſi & Lydorum clade perculſi, (quos ipſe Cyrus antè, per legatos, ad amicitiam, & à Crœſo defectionem, invitarat) quùm miſſis viciſſim legatis, imperata victoris facere; & ſe ijſdem cum Lydis conditionibus ſubijcere paratos eſſe denunciarent; re infectâ, (præter Mileſios) dimiſſi ſunt. Et pro tempore, à Cyro, qui tum Ecbatana, unà cum Crœſo, proficiſcens, potiorem in Babylonios & Bactryanos, in Sacas & Ægyptios; expeditionem animo agitabat, neglecti. Donec PACTYAS Lydus, re[illegible]theſauri & ſpoliorum cuſtos, deſeciſſet; & [illegible] ad [illegible]tem maritimis gentibus, Sardeis, & Tabalum in arce præfectum, obſeſſum teneret. Tunc enim,

ex itinere, Mazarem Medum, cum parte exercitùs, & mandatis, eodem deſtinavit. qui Lydis quidem iterùm victis arma & equos adimeret; cauponas, arteiſque ludieras, & lenocinia exercere iuberet. *Vt quos invictos aſſidua antè bella, & militaris virtus, præſtiterant; in luxuriam lapſos, & mollitie effeminatos, deſidia atque otium ſuperarent.* Cæteros autem Aſiæ & Græciæ populos, qui unà cum Pactyâ & Lydis rebellaſſent, & Sardeis Tabalumque oppugnâſſent; ſub coronâ venumdaret.

Quod Harpagus, & ipſe Medus, de quo ſup. in Mazaris demortui locum ſuffectus, leniùs exſecutus eſt. Pleriſque Ionum & Æolum urbibus, aggerum obiectu, expugnatis; & Inſulis ultrò ad obſequium inclinatis.

Neque Cares, aut Lycij, licet multa conati, eamdem ſervitutis Perſicæ peſtem effugérunt. Atque adeò hinc infernatem Aſiam Harpagus; indè Cyrus ſupernatem omnem, ſimul, ſibi ſubegérunt.

Memorabile eſt Megaſthenis Perſæ, apud Euſeb. lib. 9. fragmentum, de Nabuchodonoſore, eiuſque exitu, ex Chaldæorum narratione. Poſt ingenteis de remotiſſimis etiam populis, Libybus & Iberis, victorias; quùm in regnum ſeſe ille reciperet; divino numine, aut furore, correptum, tandem in has voces palàm prorupiſſe: *Ille ego Nabuchodroſorus*, ô Babylonij, *impendentem vobis praenuntio calamitatem. quam neque Belus progenitor meus, neque regina Beltis, avertere; neque fata ipſa valeant inflectere.*

Veniet Perſa mulus, (Cyrus Medo-perſes, bigeneris homo originis; qui duobus diverſæ gentis parentibus prognatus ſit: matre generoſiore, quàm patre. De quo & Pythia apud Delphos, Crœſo conſulenti; An diuturnũ ſibi foret imperium, reſpondit.

Regis apud Perſas Mulo iam ſceptra potito,

Corripe, Lyde, fugam, &c.) *Veniet*, inquit ille, *veſtris dæmonibus, ſeu Dijs, meis commilitonibus, & ſervitutem vobis importabit. Cui adiutor, atque adeò auctor erit Medes, Aſſyriorum ſpes & gloria. Quem utinam, ante-quam Civeis prodat; aut Charybdis aliqua, aut Mare accipiens funditùs evertat & deleat. Aut ipſe in alias converſus vias, per ſolitudinem, ubi neque opida, neque ulla hominum veſtigia; ſed feræ paſcuntur, & volucres vagantur; inter cauteis & vallium abrupta, ſolus oberret. Egò verò priuſquam hæc pati in animum induxerim; exitu paullò mitiore defungar.*

Hæc ille divinitus profatus, è-veſtigio diſparuit. Et Evil-madarochus filius regnavit. Quem Neriglſſares adfinis, ſeu ſororis maritus, interfecit; & filium Labaſſoaraſcum reliquit.

Quo violentâ morte exſtincto, Nabonnidochũ, qui nullo cognationis vinculo illum attingebat; regem deſignárunt. Cui Cyrus, Babylone iam potitus, Carmaniæ Principatum eſt elargitus. Hæc ille. Cuius auctoritati innitens Scalig. ea de Nabonido prodidit, de quibus infrà.

EWIL-MERODACHVS, BABYLON. REX.

3418. | Anno XXXVII. migrati Iechoniæ, XXVII. die men- | 532.
Alijs 3417. 3419. | ſis XII. |

(Hierem. verò cap. 52. XXV. die menſis. Quæ ſic conciliantur ab Hebræis. XXV. die menſis XII. Nabuchodonoſorem, eius (Iechoniæ) hoſtem, è vivis quidem exceſſiſſe, & ſepultum fuiſſe; quem XXVI. die è ſepulcro extraxerit Evil-merodach F. & palàm raptaverit, quò ipſius decreta aboleret. Sic Eſai. c. 14. de eodem. *Tu proiectus es de ſepulcro tuo, quaſi ſtirps inutilis, pollutus: & quaſi cadaver putre. Non habebis conſortium, neque cum eis, in ſepulturâ.* Sic Hieron. ex Hebr. Lapidan. fabulam putat. Die verò XXVII. Iechoniam è carcere eduxerit.)

Anno, inquam, illo, menſe & die, (qui regni Nabuchodonoſoris XLIV. aut XLIII. Monarchiæ verò XX. & ab everſo Templo XXVI.) videtur deceſſiſſe Nabuchodonoſor; & F. eius Evil-merodachus regnum confeſtim adijſſe. Quem conſtet (4. reg. c. 25.) eodem, quo regnare cæperat, anno, IOACIMVM, olim regem Iudæ, tot iam annis captivum, è carcere liberatum, benigniſſimè habuiſſe: & præ cæteris regibus, qui in Babylone erant, longè celſiore in honoris & dignitatis loco collocaſſe; & menſæ regiæ conſortem, præbitis abundè neceſſarijs, adhibuiſſe.

Tunc impletum illud Ezech. cap. 29. *In die illo pullulabit cornu domui Iſrael.* Et cap. 17. *Humiliavi lignum ſublime; & exaltavi lignum humile*, &c.

Eodem quoque temporis articulo interijſſe cenſetur Sedechias. de quo planctus; *Heu quia mortuus eſt Sedechias, & omnium ætatum feces bibit.*

Illi Evil-merodacho, Sulpit. XII. imperij annos attribuit. Alij, XXIII. al. XXV. Ioſeph. XIIX.

Fregevilla, hunc facit Nabuchodonoſor[illegible] lum, qui ſeptennio in brutum delirium datus [illegible] rit; & regno deiectus cum beſtijs degerit. qui ab iſtiuſmodi inſaniâ, Evil-merodachi, hoc eſt, [illegible] tui nomen traxerit. Cæterùm, communi R[illegible] Babyloniorum cognomine, Nabuchodono[illegible] appellari. Eique adſignat ſucceſſores, treis Aſſ[illegible] qui toto illo regiæ Metamorphoſeos ſepte[illegible] regnum adminiſtrárint.

Nos illi nullum in Chronologiâ annum d[illegible] ſed vel eumdem eſſe cum Balthaſare, poſt[illegible] ge. ponimus; vel exiguo, ab adito poſt Pat[illegible] ceſſum, regno, tempore, ſuperſtitem fuiſſe. Aut qui anni ei attribuendi; eos cum Patre, in fu[illegible] dato, & dein reſtituto; vel etiam anteriùs, co[illegible] neis fuiſſe.

Ioſ. l. 10. c. 12. vult eidem Ab lamarodach[illegible] gliſarem F. & huic, poſt XL. (leg. IV.) [illegible] Laboſordachum itidem Fil. ſucceſſiſſe. A[illegible] novimeſtre, exſtincto, regnum ad BALTHAS[illegible] qui Babylonijs Naboandel dictus, ſit devolu[illegible]

Idem

... l. 1. cont. Apion. ex Beroſ. Nabucho- ... magnifice, quæ dixi, operibus inten- ... languore de vitâ deceſſiſſe, anno XLIII. ... F. Evil-merodochum, præ iniquitate & ... bus o... ſum, à marito ſororis ſuæ, Niri- ... re... e peremtum; poſtea-quam II. re- ... annis.

Huius autem, qui quadriennium ipſe regnârit, F. Laboroſardochum, ob pravam morum indolem, poſt Principatum novimeſtri geſtum, & cuamdum puerum, per inſidias, ab amicorum intimis, peremtum. Et tum deniq; conſentientibus inſidiatorum ſuffragijs, regnū traditum Naboiudo cuidam, qui ex eadem gente Babylone agebat.

BALTHAZAR BABYLON. REX.

... de itaq; an. Balthaſarem, vel Patri Nabu- ... n ſori, vel fratri Evil-merodacho, qui haud ... ri & regno ſuperſtes fuerit; ſucceſſiſſe ſta- ... & pæne quadriennium imperâſſe. Qui Nabonidum faciunt; ei alij X. alij XVII. an- ... bunt.

... an ..., Quidam, ait, hunc putant Nepotem Nabuchodonoſoris, ex Evil-merodacho F. Alibi Filius dicitur, apud Daniel. & Baruch. cap. I.

Ioſep. Pronepotem ipſius Evil-merodachi facit, quaſi Nabuchodonoſor alium habuerit filium, qui Balthaſar etiam diceretur. de quo, Baruch. I. Vel fortè ipſe Evil-merodachus quoque, Balthaſar fit vocatus.

3419. | Commemorat autem Daniel, cap. 7. anno huius Balſaris primo. | 531.

... Perer. hoc tempus putat incidiſſe in LIV. an- ... Iudæorum captivitatis: ſive XLIX. ... nem. Ab Vrb. Cond. CLXXVI. ... Tarquinius Priſcus regnârit: & apud ... Olympias L. ageretur. qui annus ipſius Da- ... XXX.)

... ſibi nocturnum, ſive in quiete Viſum, ... huiuſmodi.

... x ad-verſis cœli regionibus, Venti, ... inter ſe decertare. Et IV. Miræ ... guræque inter ſe diſſimilis, Beſtiæ, ... mergere.

... bus I^a. Leænā referret; & alis tamē aqui- ... æ ... Quibus paullo-poſt evulſis, è ... ulerit, in pedes, hominis inſtar, erecta. ... humani prudentiam ... ulerit.

... aſo adſimilis, ſeorſum (εἰς χεῖρας, 70- ... menta) ſteterit. (In parte autem ... ur. Perſæ namque in cæteros ſævi; er- ... non modò, crudelitatem cohibuérunt; ... ſe ... ræbuerunt. Vel, quòd licet ab ... diu iacuerit eorum imperium; ... quan... partem, ſub Impp. Ro- ... rint. Et ... las, ex tàm amplo Impe- ... Mediam, Aſſyriam, & pauca fini- ... untc ... plei.) In cuius ore tres ... um ſeries. Quæque ab alijs incitaretur, ... re, & quam-plurimorum hominum car- ... Hoc eſt, genteis quam-plurimas ... erere.

... u Pardvs, quaternas ſupernè alas ge- ... eſſe viſa eſt; cui v... ... conceſſa.

... ue, ... rabili *terrore & robore* ... es è ferro denteis, ungueſque ... quibus omnia mándere & ... pedibus ſuis ... care, ... a ab cæteris, quas videtat, be- ... ; dena Cornua in fronte ge-

... u quæ dum oculorum acie Vates defixus eſt, ſet; aliud Corniculum, è medio eorum, exoriri viſum eſt: & ad eius conſpectum, tria, è prioribus cornibus, evelli. Oculi autem in eodem, humanæ ſagacitatis inſtar præ ſe ferre: & os, in voces ſuperbiæ plenas, ſeſe erumpere.

Tum vidit Thronos, ſuo quemque ordine, collocari. Et Antiqvvm dierum, (Æternum Patrem, initij & finis expertem. Cuius annorum numerus (Iob. 36.) inæſtimabilis: totius antiquitatis auctorem & poſſeſſorem. Theodorit. ait legi, antiquans dies; hoc eſt, cuius comparatione ipſa tempora ſeneſcere & antiquari dicantur.)

Cuius veſtis, nivis in morem (quæ Divinæ Naturæ puritatem) candida;

Capilli, lanæ mundæ & claræ (quæ divini Iudicij integritatem, notet) pares eſſent. In throno, inquam, excelſo, cum Maieſtate & tranquillitate conſediſſe.

Qui quidem Thronus, meram ignis flammam; (clariſſimam rerum omnium cognitionem, & adfectuum in iudicando vacuitatem.)

Rotæ autem eius, ignem iam accenſum præferrent. (Potentiæ & voluntati Dei obſiſti nequaquàm poſſe.)

Fluvius verò igneus, & torrens è facie eius emanare viſus, (Vox Iudicis, improbos abſorbebit: & ipſa diaboli ... quam-celerrimè in Tartarum præcipites rapientur.)

Et innumerabilis Miniſtrorum multitudo, ad ... um nutumque eius adparere.

Iudex denique (Christvs) adſidére. Et Libri (intimorum ſenſuum, actionumque, benè an ſecus, indices) vult aperiri.

Et dum hac mente ſuâ circumſpectaret Vates, quò tandem evaſura eſſet tàm inſolens ſe... num iſtorum, quos illud, in IV. Beſtia, C... niculum iactabat; contumaciâ; vidit pr... nus Beſtiam internecioni ... tam; & corpus eius flammis abſumtum, ... Al... denique Beſtijs poteſtatem eſſe ademtam; & ſuum cuique durationis tempus præſtitutum.

Vidit prætereà, quaſi filium hominis, nubibus vehentem, propiùs ad ÆTERNVM illum accedere, & magno cum comitatu ſe ſiſtere. (Quod quidem factum eo tempore, quo nube ſubvectus in cœlum adſcendit, Angelis, & Beatorum animis ſtipatus.) Cui ille poteſtatem, & regni honorem detulerit; & univerſæ orbis-terrarum gentes obtemperare iuſſæ ſint. Cuiuſque poteſtas æterna foret; & extrà omnem caſuum viciſſitudinumque aleam poſita. Regnum denique immutabili æternitate contineretur.

Cohorruit verò in Vate, præ Viſorum terrore, ſpiritus: graviterque conturbatus, ad unum ex iis, qui adparebant, acceſſit; & veram ex eo Viſorum illorum interpretationem edoctus eſt.

IV. iſtis immani figurâ Beſtijs, IV. Regna, (Babylonium & Perſicum, Græcum & Romanû) quæ de terrâ exoritura eſſent. (Neque tàm regna, ad Æterni Dei, rerumque omnium opificis & rectoris, normam conformata; quam publica impiorum tyrannorum, inter homines, in curis terrenis deditos; latrocinia, cenſeri debuerint) deſignari.

Ex quibus PRIMVM quidem, LEÆNÆ, ob roboris præſtantiam, & effrenatæ lubidinis impetum, adſimiletur. Et Aquilinæ in eâ pennæ, admirabilem in parandis victorijs celeritatem demonſtrent.

Reges autem eius, qui belluinâ antè ſævitie graſſati fuerant; humanæ tandem imbecillitatis, à Deo caſtigati, in memoriam redierint: & regnum, omni gloriâ ſpoliatum, externæ dominationi reliquerint.

ALTERVM, VRSO. Ob ferinam rapacitatis & cædium immoderationem. Sive potiùs, ob laborum tolerantiam, cibique parcimoniam, & originis Perſicæ vilitatem.

In cuius ore, ternæ dentium ſeries, III. regna, (Babylonis, Mediæ & Perſiæ) Vel III. Mundi latera; Ortum, Septemtrionem & Meridiem, inter ſe commiſſa, & uni regi tandem obnoxia; ſignificent.

(CYRVS namque, omnem Orientem, uſque ad Helles-pontum: CAMBYSES, Ægyptum & Æthiopas: Darius Hyſtaſpides, Scythas Nomadas; imperio ſuo, ad III. Mundi Latera, adiecerunt.)

TERTIVM, PARDO; ob morum in ALEXANDRO varietatem, & victoriarum ſubita. qui expromtâ ſuorum Ducum operâ, tamquam alis, ſublatus, varias nationes commemorabili celeritate victor obiverit.

Ipſe namque ab Illyrico, & Hadriatico Mari, uſque ad Oceanum Indicum, & Gangem, victor percurrit. Et VI. annis magnâ Europæ parte; omni Ægypto, Syriâ & Palæſtinâ, omnique Aſiâ ad Indiam uſque, potitus eſt.

Et IV. ſucceſſores (PHILIPPVM, ANTIGONVM, PTOLEMÆVM & SELEVCVM) ceu Tetrarchas, reliquit.

Vel IV. Alæ Pardi, ſint IV. præcipuæ in ALEXANDRO virtutes, quibus imperium pepent. Robur corporis, & laborum patientia: Audacia, & generoſa animi magnitudo: Vigor animi, ſive ingenium volucre: Liberalitas & clementia, vel diſciplina militaris.

Alis itidem illis deſignari poſſit, præceps adfectatæ divinitatis cupiditas; ut Iovis Ammonis filius audire, & adorari non defugeret.

QVARTVM, quod potentiâ reliquis lo[illegible] antecelleret; & ob variam reip. formam, *ſibi diſſimile* ſlet; X. in fronte cornua geſtare viſum eſt. Hoc eſt; in compluria regna, quæ ſuâ ditione antè complectebatur; diſpartiendum eſſe. E[illegible] è medio eorum, Corniculum aliud, (Turcam, ſive verius Anti-Chriſtum) erupturum. Ad cuius conſpectum, III. ex prioribus, (Æthiopiæ, ſive Arabiæ; Ægypti, & Africæ) regna, evulſa [illegible]ruerint.

Cæterùm, his omnibus, vel prorſus exſtinctis, vel poteſtate imminutis; homines ſanctitate [illegible]ſtanteis, & in [illegible]ei excelſi cultu perſeveran[illegible] Regnum aliud (CHRISTI) ſuſcepturos: & in omnem æternitatem idem eſſe poſſeſſuros.

B. Hieronym. ait, hâcce Ventorum IV ſimilitudine, ſignificari bonos Angelos, IV. Monarchijs præfectos. Qui reipsâ inter ſe pugnare cenſeantur; quòd eorum, qui diverſis præſunt regnis, & utilitati quiſque ſuorum con[illegible] v[illegible]lunt, poſtulata, apud Deum, inter ſe videantur eſſe contraria. Ex Daniel. c. 10.

Albert. Magn. Malos Angelos interpreta[illegible], quique homines illarum Monarchiarum ad bella atrociſſima, & mutuas cædeis incitârint.

Theodorit. adumbratos fuiſſe tumultus, qui [illegible] cuiuſque Monarchiæ exortu exſtiterint. Quod in Nino, Cyro, & Alexandro manifeſtum.

Quùm videret interim Vates, Cornu illud, [illegible] quo meminimus, oculis præditum; & ore in voces exſecrabileis profuſo contumax; bello Sa[illegible]os laceſſere; & tantum-non ſuperius diſcedere [illegible]um ex eodem Interprete cognovit; Alium illum [illegible] poſt X. reges, longè prioribus potentior, con[illegible]geret; & III. è regibus debellaret; in Deu[illegible] excelſum contumax, & in Sanctos iniurius; præ [illegible] impotentiâ, & vano rerum ſecundarum [illegible] ſibi in animum inducturum; non modò Ch[illegible]næ pietatis ritus & leges immutare; ſed ſpatia [illegible] divinitùs ſuæ dominationi præſtituta, pro ſuo [illegible]tratu, prorogare poſſe. Cui triennalis dum [illegible] ſeſtante ampliùs, ſævitiæ, in pios Dei cul[illegible]res e[illegible]cendæ, poteſtas eſſet permiſſa. (Apoc. 12. D[illegible] M. CCLX. Etc. 13. MENSIBVS XLI. Q[illegible]traque, per ſe, efficiunt III. Annos cum di[illegible]

Tunc enim Iudicem (CHRISTVM [illegible] eſſe ſententiam, quâ non tantùm impi[illegible] A[illegible] Chriſti) poteſtas tollatur: ſed ſempiternæ [illegible] oblivionis tenebris ſepeliatur.

Et deinceps omnem poteſtatem, & Regno[illegible], quæ ſubter cœlo ſunt, magnificentiam, ad [illegible]celſi Dei (CHRISTI) ſanctos, tran[illegible] Cuius regnum omni ævo duraturum ſit: [illegible] Principatus omnes dicto audientes, m[illegible]g[illegible] ſint futuri.

[illegible] | Anno autem eiuſdem regis, Balthaſaris, III. (Hebr. Se[illegible]. II. ut ſecundo iam adfecto, tertiùs iniiſſe cenſeatur.) | 530.

[illegible] Vates Suſis, (quæ olim Me[illegible]s, ſive Suſianæ regionis, (quæ [illegible] & Bab[illegible]oniæ erat confinis) Metro[illegible] mun[illegible]iſſimâ, degeret; viſus eſt ſi[illegible], ſuper p[illegible]t-conſiſtere, cui (ab [illegible] præterfluente) Vlai nomen impoſitum: [illegible]-volutus huc illuc oculis, iſtiuſmodi ſi[illegible] obijci.

[illegible]M unum, ex-adverſum flumini ſta[illegible]ibus quidem prælongis præditum; ex [illegible]us [illegible] alterum celſius eſſet, & ſuccreſce[illegible]um Medorum & Perſarum, penes [illegible] & Cyrum, conſociatis inter ſe viribus, [illegible]æ victores. Ex quibus hic, & rerum ge[illegible] gloria, & imperij amplitudine, præ alte[illegible]um præpolléret.

[illegible] dorit. duas regum Perſicorum familias, [illegible]as hoc imperium à Cyro ad Alexandrum [illegible]e[illegible]t, vult ſignificari. Ex quibus prior, Cyri fundatoris; quæ in Cambyſe F. ex[illegible]. Poſterior, Darij Hyſtaſpidę; cuius ſue[illegible]tiſſimi ad Alexandrum ferè uſque [illegible].

[illegible] I[illegible]. præcipua huiuſce imperij regna, [illegible] & Perſicum.)

[illegible] terum ARIETEM, cornibus obvios ſe[illegible] Occidentis, Septemtrionis, & Me[illegible] populos, inſultantem.

[illegible]s utrq́ue bello appetitæ & victæ; ad [illegible]pus, Æthiopia & Libya. ad Bo[illegible]æ gentes: ad Occaſum, Maris Me[illegible]ulæ.)

[illegible], inquam, Codomanum, Arſamis [illegible]r deceſſores tàm latè longeq́ue por[illegible], ut nullæ beſtiæ eius impetum in[illegible]ut dominationis iugum, quod pro a[illegible]e i[illegible] ponebat, effugere poſſent.

[illegible]n hæc attentiùs conſideranti, viſus [illegible]VS, Caprarum (filius; ſeu dux & ma[illegible] ab Occiduâ mundi plagâ, deinde [illegible]e ſuper totius terræ ſola. tan[illegible], [illegible] terram ipſam pedibus con[illegible] animadverteretur. (Cœleſti, ſeu [illegible]e procreatum ſe eſſe ratus, Alexan[illegible]

[illegible]e (regnum Macedonum, ſive Græ[illegible] quibus præ barbaris cæteris, excel[illegible]i acumen refulſit) unum inter ocu[illegible]d-primè conſpiciendum, (Alexan[illegible]llum ſummæ ſolertiæ Principem)

Qui ARIETEM illum cornigerum (re[illegible] qui antè portam flumentanam [illegible]ehementi con[illegible]ationis [illegible]erat animo, (compluribus prœlijs) [illegible]us cornibus (regno Babylonio, [illegible] Medus, & Cyrus P[illegible] [illegible]bi [illegible]begerant & pará[illegible] ut iam mutilus, reſiſten[illegible] H[illegible] denique deiectus, nemine auxilium ferre audente, proculcaretur.

DARIVS nempe, poſtea-quam tribus prœlijs ab Alexandro ſuperatus eſſet; à cognatis, victori gratificari volentibus, inter fugam, in aureas compedes datus; & crebris deinde vulneribus pænè confoſſus; & in ſordido vehiculo concluſus, ipſi Alexandro lacrymas coràm excuſſit; & regiæ ſepulturæ honore dignatus eſt.)

HIRCVS autem ille, poſt-quam ad ſummum humanæ fortunæ faſtigium, creberrimis victorijs & regni incrementis, elatus eſſe videretur; cornu illo ingenti, (ſubitaria imperij latiſſimi poſſeſſione) imminutus eſt. præproperâ morte; & quidem veneno, quaſi violento telo, in flore ætatis, exſtinctus.

Subter illo item Cornu, quaterna Cornua alia, totidem cœli plagis obverſa, enaſci de-ſubito viſa ſunt.

(Regna ſcilicet, Aſiæ & Ponti, ad Septemtriones, cui Antigonus. & Macedoniæ, ad Occaſum, cui Philippus, al. Aridæus, Alexandri frater; imperárunt. Syriæ & Babyloniæ, ad Ortum; quod Seleuco Nicanori; & Ægypti, ad Notum, quod Ptolemæo Lagidæ, ceſſit.)

Ex uno iterum eorum, Cornu exiguum (LXX. ἰσχυρὸν, validum. Virtutis modicæ; arrogantiæ immenſæ) exortum eſt.

(Is eſt Antiochus Epiphanes. àb Seleuco illo (à cuius regni exordio, quod contigit annis XII. poſt Alexandri mortem: & CCXXXVI. à Cyro. Scriptura Machabæorum, Regni Græcorum annos numerare incepit) octavus, Syrorum rex; radix peccati dictus.)

Quod quidem Cornu, ſuæ potentiæ terminos, ad Meridiem & Ortum; & ad Iudæam Occidenti obverſam, (terrarum decus, & ſtrenuam veri Dei cultricem) longè lateq́ue extenderit.

(Antiochus nempe, ad avitum Syriæ regnum; Armeniam, & ipſam etiam Ægyptum, & interiectam Palæſtinam, adijcere adnixus eſt.

Eò denique impotentiæ & inſaniæ provectus ſit; ut non ſolùm illum Deo dilectum populum, hactenus in cœleſti doctrinâ conſtantem, ad profanas ſuæ impietatis leges traducere conaretur. multoſq́ue ex fortibus illis & ſanctis Dei cultoribus, qui ſtellarum inſtar cæteris prælucebant; de ſtatu deijceret, aut morti dederet: ſed in ipſum etiã poſtremò DEVM, fortiſſimus populi Principem, ſeſe efferre præſideret. (Iovis Olympij ſtatuâ in eius Templo, quod ipſe polluerat collocatâ.) Et ſacrarium (Hieroſolymitanum) cum iugi & quotidiano illo ſacrificio, de[illegible]hri.

(Hæc autem impio illi regi proſperrimè ad tempus cedent, & ad voluntatem fluent, ob inveterata & iam-tum matura, populi Hebræi fla[illegible].)

Intereà Vates Angelos, Dei miniſtr[illegible] inter ſe colloquenteis audire viſus eſt, & alterum alteri dicentem:

Quousque Viſi iſtius eventa, & ſempiterni ſacrificij oblitteratio; & *Scelus,* quod illius modi calamitatem Templi clade *expiandum* foret: atque *ipſa Veritas* pænè proculcata *prorogarentur?*

Vnum autem reſpondiſſe. *Sacrarium à rege illo & Gentibus violatum, exactis* (ab initio calamitatum ad finem) *Bis-mille & Trecentis diebus;* hoc eſt, annis VI. menſib. III. & diebus XX. (operâ Iudæ Machabæi, annis ab hoc Viſo CD IX.) *caſtè & ritè expiatum iri.*

Deinde Gabrielo datum eſſe ab altero, (Michaële, Hebr.) negotium, apertiùs explicandi, res omneis, quæ ſub exitum immiſſæ divinitùs calamitatis, futuræ ſignificarentur.

ARIETE nimirum illo, quem cornibus præditũ vidiſſet Vates; regem Medorum, atque Perſarum, deſignari.

HIRCO verò caprarum; regem Græcorum. Et grandius illud inter oculos CORNV; regem præferre, qui novæ potentiæ face, cæteris ſuæ gentis regibus præluceret.

Quæ autem IV. Cornua ſubter illo, iam penitùs confracto, enata eſſent; IV. eſſe ex eadem gente Reges: qui illo ſublato, & regnis inter ſe partitis; & impari proinde potentiâ, conſurgerent.

Illis autem fato etiam ſuo functis: ſed increbeſcentibus hominum flagitijs; regem eſſe exſtiturum, ipſo vultu inverecundum. (Antiochum, ſive Anti-Chriſtum) rerum arcanarum ſcientem, & aſturum. Cuius nihilo minus potentia, non tàm ſuis ipſius viribus, quàm Deo ob hominum flagitia permittente, ita confirmetur; ut memorabili, ſuprà quàm credi, poſſit proſperitate, univerſa vaſtet; & mala, quæ velit, perficiat. Qui multos ex Hebræis proceres; multos è populo, ſanctitate & fide præſtanteis, morti dedat.

Cuius doli, quos ſimplicioribus animis intentabit ſucceſſu non carcant. Hinc ille ſpe atque animo, & pluſquam regio ſpiritu inflatus, rerumque omnium copia adfluens; permultis certam perniciem machinetur.

At quùm poſtremò adversùs ipſum Principem Principum, inſanabili contumaciâ elatus, inſultare perget.

(Antiochus ſcilicet, re infectâ ex Elymaide, & arce Suſorum, in qua auguſtiſsimum Dianæ Templum ſpoliare erat adgreſſus; redux; & de rebus improſperè per ſuos duces in Iudæâ geſtis, non ſine incredibili animi mærore, peregrè ad Ecbatana certior factus.)

Primùm diris viſcerum torminibus tentatus; deinde de curru delapſus, & humi adflictus: ut tabo und que diffluente vermes è corpore erumpant; ſceleſtiſsimam animam, in merâ priſtini comitatus ſolitudine, in longinquis Mediæ montibus, Deo ſcelerum vindice, exhalabit. LXX. Interpret. tamquam ovum, manu conteretur.)

Hoc temporum curriculo, iam-tum impendebat Babyloni ea calamitas; & miſerabilis iam florentis paullo-antè regni Chaldæorum, exitus. Et Hebræi contrà populi Liberatio quæ Vates plenè multo-antè præſignificârant.

Hierem. quidem cap. 25. & 29. 50. & 51. *Servient omnes gentes iſtæ regi Babylonis LXX ann. Cumq́, impleti fuerint LXX. anni, viſitabo ſuper regem Babylonis & ſuper terram Chaldæorum. & ponam illam in ſolitudines ſempiternas.*

Et ſuſcitabo ſuper vos verbum meum bonum, ut reducam vos ad locum iſtum, &c. *Capta eſt Babylon: confuſus eſt Bel: victus eſt Merodach.*

Adſcendit contrà eam gens ab Aquilone ... *ta. eius quaſi viri fortis interfectoris. Erit Chaldæa in prædam. Præparamini cõtra Babylonem, per circuitum, omnes qui tenditis arcum, Viſitabo regem Babylonis, ſicuti viſitavi regem Aſſur. Et reducam Iſraël ad habitaculum ſuum. Ecce, ego ad te ſuperbe. Cadet ſuperbus & corruet, ſiccitas ſuper aquas eius erit.* (Eufrates, in multos rivulos ab hoſte ductus, areſcet).

Reges multi conſurgent à finibus terræ P... & Media. *Audivit rex Babylonis famam* ... *rum Anguſtia apprehendit eum; dolor quaſi parturientis.*

Suſcitavit Dominus ſpiritum regum Medorum & contrà Babylonem mens eius eſt. Vada præoccupata ſunt: & paludes incenſa ſunt igni. Inebriabo Principes eius. Murus ille latiſſimus Babylonis ... fodietur.

Et Baruch. cap. 6. *Ingreſſi in Babylonem eritis ibi uſq́ ad generationes VII. poſt hoc educam vos cum pace.*

Et Eſaias, cap. 13. *Onus Babylonis. Ecce ego ſuſcitabo ſuper eos, Medos; qui ſagittis parvulos interficient.*

Erit Babylon illa, glorioſa in regnis, inclyta in ſuperbiâ Chaldæorum, ſubverſa. ſicut ſubvertit Dominus Sodomam & Gomorrham.

Cap. 14. *Et erit in die illa, cum requiem dederit tibi Dominus à labore tuo. & à ſervitute dura ... antè ſerviſti. Sumes parabolam contra regem Babylonis. Quo modo ceſſavit exactor! Perdam Babylonis nomen.*

Cap. 21. *Onus deſerti Maris. Adſcende Ælam. Obſide Mede. Babylon dilecta mea poſita eſt mihi in miraculum,* (verba regis Balthaſaris.)

Repone menſam: contemplare in ſpeculâ (ſpeculator) *currum duorum equitum; aſcenſorem aſini, & adſcenſorem Cameli. Ecce iſte venit adſcenſor vir bigæ equitum;* & dixit: *Cecidit Babylon.*

Cap. 44. 45. & 47. *Qui dico Cyro, Paſtor meus es tu, & omnem voluntatem meam complebis* ... *Dominus Chriſto meo Cyro, cuius apprehendi dexteram. ut ſubyciam ante faciem eius gentes & dorſa regum vertam, & aperiam coràm eo ianuas, & portæ non claudentur. Ipſe ædificabit civitatem meam, & captivitatem meam dimittet non in pretio, neque in muneribus. Non eſt ſoli in* ... *lia Chaldæorum, Ecce ego ſuper eos ſuſ*... *dos.*

Et Ezechiel. c. 21. *Mucro, mucro,* r... *vaginam tuam. in locum, in quo* ... *furoris mei ſufflabo in te* ... *num inſipientium, & fabricantium* ...

Paralip. 2. c. 36. *Siquis ex vobis* ...

[illegible] *nem, ſervivit regi & filijs eius, donec* [illegible] *Perſarum. ut compleretur ſermo Do-* [illegible] *Hieremiæ;* [illegible] *q ue-dum complerentur,* *anni.*

[illegible] itaq; e Babylon à Cyro Perſâ, & Da- [illegible] è [illegible] bſidebatur. Herod. lib. 1. tradit, [illegible] ſtqu [illegible] m continentem, Aſiæ, univerſam [illegible] ſu [illegible] eciſſet; Aſſyrijs in quibus, cele- [illegible] minis ac validiſsimum, inter cætera, opi- [illegible] on poſt everſam ab ipſis Ninum, bel- [illegible] e. NI [illegible] OCR [illegible] DEM autem reginam, de quâ [illegible] animadverteret imperium Medorum ac pacatum: & ab ijs, præter alia multa, Ninum ſubactam; ſe quaecumque potuit [illegible], ratione, multo-ante præmuniſſe. Et [illegible] um Euphratis, qui mediam priùs urbem [illegible] ar, curſum intervertiſſe; tum omnem re- [illegible] ditum, qui Medis opportunus foret, [illegible] e.

[illegible] dus huius autem reginæ F. Labynitum, [illegible] prà Crœſo federatum fuiſſe commemo- [illegible] vi [illegible] Patris nomen, & Aſſyriæ imperium [illegible] yrum, permagnum, & à rebus neceſſa- [illegible] ructum, duxiſſe exercitum.

[illegible] quù [illegible] G [illegible] ndis, amnis, vorticoſi, traiectio- [illegible] vió penuriâ, prohiberetur: & unus ex re- [illegible] ibidē obmerſus eſſet; expeditionē inter- [illegible] & æſtatem eam in alveïs deducendis cōſu- [illegible] us eſt. Et altero demùm vere, Babylo- [illegible] ui eo adventante copias ex urbe produ- [illegible] adortus; in fugam vertit, & in opidum [illegible]

[illegible] intereà obſeſsi, à commeatu abundè inſtru- [illegible] tum, multa molientem, contemnerent: tum [illegible] to in paludem, quam Nitocris antè ef- [illegible] ine, Perſas, in hoc intentos, vadis pæ- [illegible] ab imo & ſummo tranſire, & ita mu- [illegible] ius loca de-repente occupare, iuſsit. Vt, [illegible] meditullio hoſtes iam victores, niſi [illegible] rent [illegible] partim ob eius magnitudinem; [illegible] uò l eodem die, fortè feſto, Choréis ex- [illegible] alijſque oblectamentis, operam darent; & [illegible] o [illegible] res & propinqui, captam eſſe ur- [illegible] ſe [illegible] ſe [illegible] nt. Hæc ille.

[illegible] n verò lib. 7. Cyr. Pæd. Cyrus, inquit, [illegible] m aud [illegible] et [illegible] uſmodi in Babylone feſtum [illegible] o B [illegible] lonij omnes totâ nocte bibere [illegible] ari, tr [illegible] ſve indulgere ſ [illegible] leant. ſimul- [illegible] nocte contenebraſſet, multis ſecum adſci- [illegible] quæ ad flumen pertinebant, dimotis ob- [illegible] vit. Quod ubi factum, aquâ in foſſas [illegible] deductâ, alveus fluminis, per urbis lo- [illegible] ia, vadoſus & pervius factus eſt. In quem [illegible] P [illegible] æ, pedites & equites, demiſsi, & urbe [illegible], ex obvijs alios cædere, alios in fu- [illegible] e. In vi [illegible] es, pro regiæ foribus colloca- [illegible] multam uſque lucem compotarant; ir- [illegible] ter tractare.

[illegible] d [illegible] umultus ſt epitum, qui- [illegible] ſpe ulatum m [illegible] ſi pr [illegible] di ent, [illegible] Perſæ, impetu in eos facto, & [illegible] er [illegible] ſ [illegible] s ulteriùs perſecuti, ad re- [illegible] r [illegible] us m-tum ſtabat aci- [illegible] pſumqu [illegible] obtruncant.

Cyrus, qui ſe ducem ſuis præbuerat, dimiſsis per compita opidi equitibus, inter cætera, ijs qui Syricè callerent (fort. Hebræorum inquilinorum, aut captivorum: aliorumque Syrorum, quos ſalvos eſſe cuperet, cauſsà) & intrà domorum tecta quieti manerent; parere iuſſit. ſecus, morti dedi.

Duces autem eius primari [illegible] ic benè cæptâ, primùm Deos venerati ſunt; [illegible] ne, quod de ſcelerato rege ipſi pœnas expetiiſſ [illegible] gratias egerunt. Deinde Cyri manus pedeſque exoſculati; & ei, lacrymis gaudio miſtis, victoriam ſunt cogratulati.

Hæc de Cyri adverſus Babylonios expeditione, ſcriptores profani, haud multum à ſacris litteris diſſentanea.

De Dario autem Medo, eiuſdem expeditionis ſocio & Comite, altum apud eoſdem ſilentium.

Fr. Haræus, vult; pauculis à Crœſo victo annis, Darium Babyloniorum regem præfuiſſe; & Patrem eius, cognominis, quem Cyrus paullo-poſt regno Babylonico expulerit. Qui [illegible] ex Herodoti verbis perperàm intell [illegible] is. *Hoc ſepulcrum immotum fuit, dum regnū ad Dariū perveniret* ſe- pulcrū Semiramidis (fort. Nitocridis) patefecerit, ingenteis, qui ibi reconditi notabantur, theſauros animo ac ſpe præcipiens. Cuius a[illegible]no primo Daniel (cap. 9 intellexerit, *in propinquo eſſe LXX. annor. Deſolationis finem.*) Neque Darium iſtum (ut vult Ioſeph. lib. 10. c. 12.) Aſtyagis eſſe F. & Cyri avunculum. propterea quod ex eodem Herodot. conſtet, Aſtyagem virili prole orbum fuiſſe.

Appellari quidem à Daniele Medum; quòd non incredibile ſit Darium iſtum, quicumque fuerit, Principem Medum, pro re natâ, à cæde Balthazaris, regnum Babylonis ſibi vindicâſſe. quemadmodum ab eodem Herodoto traditur [illegible] yax [illegible] res, Aſtyagis Pater, Medus, Aſſyrios, exceptis Babylonijs, antè ſubiugaſſe.

Hæc ille. Neſcio an adludens ad ea, quæ Ioſep. l. 1. cont. Apion. ex Beroſo adfert, Laboroſar [illegible] cho (qui; alijs Balthaſar) per ami [illegible] orum inſi [illegible] extincto, communibus inſidiatorum ſuffragijs, Nabonido cuidam, qui erat Babylone, ex eâdem gente, regnum eſſe tradi [illegible]: ſub quo, muri Bab [illegible] lonis, circà fluvium Euphratem, ex coctili latere & bitumine, ſint conſtructi. Cuiuſque XVII. regni anno, Cyrus ex Perſide in Baby [illegible] loni [illegible] armis inſultârit. Et ipſe, q [illegible] ùm obviàm hoſti c [illegible] ijs proceſſiſſet; prœlio victus, in Borſippo ſe concluſerit. Cyro intereà ad Babylonis, urbis munitiſſimæ, obſidionem fruſtrà deſ [illegible] dente. Sed dum hic ma [illegible] urè à cæpto deſiſten [illegible], ad Bo [illegible] expugnandum adcurreret, Nabonidus, n [illegible] n exſpectatâ vi, ſupplex, & in fidem à Cyro acceptus; Babylone cedere, & in attribut [illegible] a [illegible] hoſte Carm [illegible] niam [illegible] recipe [illegible], coactus [illegible].

Scalig. lib. 6. Em. Temp. vult [illegible] boroſoardochum, fuiſſe Neriglíſſaris, (qui in [illegible] ecto Evilmerodacho, regni, ex parricidio [illegible] e- rit, & Nitocrid [illegible] Nabucho [illegible] on [illegible] genitæ, Filium. Et fal [illegible] Herodotum ſcribere; ultimum regem Labynitum, Labynithi m [illegible] i F. quùm Labynitus ul [illegible] mus, fuerit adv [illegible] a [illegible] La [illegible] hum autem magnum, pro Nabuchodonoſore accipien-

 dum,

dum, apud Herodot. cuius rei teſtis, defectio illa ſolaris, quam prædixerit Thales. quæque inciderit in tempus prœlij, quod inter Lydos & Medos commiſſum eſt: quos idem ille Labynitus tum reconciliarit. hoc eſt, circiter XXVI. regni Nabuchodonoſorici annum.

Quùm igitur Laboroſardach, uti dictum eſt, nepos ſit Nabuchodon. ex filiâ Nitocride; quis dubitet, quin Laboroſardach idem ſit cum Balſatzare? Omnes enim Babyloniæ reges, quùm ad imperium accederent, nomen mutare ſoliti. Sic Bel-adan privato nomine: in imperio Nabonaſſar dictus eſt.

Quod verò Beroſus tradit, IX. dumtaxat menſ. regnâſſe Laboroſardochum: & quidem eumdem puerum regnâſſe: & quòd improbis moribus eſſe videretur, à ſuis interfectum; (quod in Balthazarem non expetit; qui III. annos regnárit, & uxores iam-tum habuerit) ſic accipere oportet;

Tot ſoliùs menſeis à morte Patris regnâſſe; Patrem verò nomine filij regnum adminiſtrâſſe, donec is ad pubertatem perveniſſet. Quia namque ille exterus; filius verò ex ſtirpe eſſet regiâ: potiùs filio, quàm illi regnum deberi videbatur. Eo interfecto, Nabonidus, conſenſu omnium procerum Babyloniæ in regem delectus, annos XVII. regnavit. teſte Beroſ. donec Cyrus eum, regno Babyloniæ exutum, Carmaniæ regionis finibus relegavit.

Si Nabonidus ſucceſſit Beltſchatzaro; profectò Nabonidus idem eſt cum Dario Medo; quem illi ſucceſſiſſe tradit Daniel. Darius itaque in illo interregno, quod cædem Beltſchatzari ſecutum eſt, creatus eſt rex, ſive populi ſuffragijs; ſive procerum factione. quùm regiæ ſtirpis nihil reliquum eſſet: & ipſe domi nobilis, nempe ex Medorum regum ſtirpe: & propter ætatem; qui tunc, biennio ampliùs, ſexagenarius eſſet, rerum experientiâ præditus.

Hic Darius Medus, ſive Nabonidus, octogenarius, regno exutus à Cyro, reliquum vitæ tempus in præfecturâ Carmaniæ privatus egit.

Hæc ille. quæ ab alijs ſolidè [illegible].

Genebr. vult hunc Darium, qui Babyloniæ imperium evertit, anno ætatis ſuæ LXII. eodem anno natum fuiſſe, quo Nabuchodonoſor in Templum Hieroſolymitanum ingreſſus eſt; de quo, pœnas tanto dignas crimine poſteà ſumeret.

Et Salathielem F. Iechoniæ, hoc Balthazaris anno III. in Babylone mortuum eſſe; pòſt quem Zorobabel F. ſteterit. *Idque Seder-olam.*

Prætereà Darium illum vult eſſe, qui noſtris, Hyſtaſpis, al. Hydaſpis; & Danieli, Aſſueri F. dicitur, ex genere Medorum. Idque ex eo liquére quòd elementa Hebraica monſtrent; Aſſuerum III. poſteà regem fuiſſe, quem Græci appellárunt Xerxem. Neque ſe adſentiri poſſe Lyrano & cæteris; quibus Aſſuerus eſt Darius ipſe Hydaſpis F. quoniam, qui Aſſuero ſucceſſit, Darius eſt Longimanus: cuius anteceſſorem fuiſſe Xerxem cuncti fateantur.

Hunc denique eſſe, qui Babylonem, (rebellantem) Zopyri operâ, ceperit. quantumvis Cyro præponatur. Ex ſcripturâ apparére, in evertendâ Babylone, Medos fuiſſe Principes; qui Perſas, ſocios tantum & adiutores adſeiverint, (quod & Xenophon tradidit.)

Videri poſtremò, hunc eſſe DARIVM, qui ducibus Dati & Artbazo, Medis; Aſiam, Macedoniamque ſit adgreſſus; & Ionas ſuperárit. victus tandem à Miltiade Atheniênſi, in campis Marathonijs: Quod quidem bellum Græci etiam Medicum dixérint: & geſtum fuiſſe videatur, Cyro alibi res gerente, &c.

Huic tandem Dario Medo, ſucceſſiſſe Cyrum Perſam: & unum è duobus imperium, iure ſucceſſionis; conſtituiſſe. Hæc ferè Genebr. perperàm & παραδόξως.

Sententiam veritati propiorem paullo-inf. explicabimus.

Nunc ad extremum regis Balthazaris, & regni Chaldaici exitum, delabamur.

3421. (al. 23. al. 24.) | 539.

Commemorat Daniel, Ballaſari, intereà dum à Medis & Perſis, uti dictum, intrà Babylonem, obſideretur; (qui ei annus regni III. præceps, aut IV. iniens. Severo, malè, XIV.) mirabile & prodigioſum obtigiſſe ſpectrum.

Quùm namque præbito publicè, Chiliarchis, ſive primarijs regni ſui viris, epulo, (diei feſti, & comiſſationis anniverſariæ, commeminérunt, ſup. profani, Herodot. & Xenophon) iam vinolentus & ebrius, pocula aurea argenteaque; quæ Pater (Avus) Nabuchodonoſor ex Templo Hieroſolymitano aſportárat. (Ioſeph. In ſuum uſum vertere veritus, in Dei ſui fano repoſuerat. Sever. in theſauris repoſita habebantur) proferri in medium, & menſæ regiæ adhiberi, ut ex eis biberent convivæ omnes; imperâſſet. Et iam-tum tam ipſe, quàm Optimates, & Vxores concubinæque eius hilariter ex eis potarent. atque inter pocula, Deos ſuos ex auro & argento, ex ære aliáve materiâ fabricatos, (Ioſeph. non ſine contumelioſis in Deum Hebræorum vocibus) concelebrarent.

Tum, ecce, de ſubitò conſpicatur prominenteis digitos, ſimileis manuum hominis. qui in pariete ipſius palatij, coortis iam tenebris, e-regione candelabri, ſeu lampadis; litteras duceret, & quidpiam exararet.

Cuius rei tàm novæ atque inuſitatæ ſpectaculo, rex conterritus; & corpore animoque ceu ſideratus; Magos & Aruſpices introduci, cum clamore, iubet.

(Iſaias, CC. pænè annis, antè vaticinatus fuerat (cap. 21.) Babylonem, captum & everſum iri, dum Principes eius convivijs indulgerent. *Emarcuit cor meum tenebræ ſtupefecerunt me* B[illegible]zarem) *Babylon dilecta mea poſita eſt mihi in miraculum. Pone menſam. Contemplare in ſpecula. Comedentes & bibentes ſurgite, ſurgite Principes.*

Arripite

Arripuit Clypeum, &c. Tradunt inquit Beda, ... Hie...n. in Dan. l.) Hebræi, huiuſcemodi ...nium. Vſque ad LXX. annum, quo Hie... captiuitatem populi Iudæorum dixerat eſſe ...ain, (de quo & Zachar. initio libri ſui) it... ...tans Dei pollicitationem Balthazar, verſus ...um, fecit hoc conuiuium; inſultans quo... ...do ſpei Iudæorum, & ſacris Templi Dei... . Sed ultio ſtatim inſecuta eſt.

Euſeb. interpretatur XXX. an. ab exſcidio Hie...orum, ad initium Cyri Perſæ. Quod no... ...tentiæ ſatis conſentaneum.)

Magi itaque, iuſſu regis, euocati, & præmio ... poſito, eiuſmodi; *Vt quicumque le... & interpretatus eſſet; purpurâ indueretur, ...rquem auream in collo geſtaret; tertiumq; in ...um obtineret*; (τρίτος eſſet) liberaliter ... quùm neque legere, quod ſcriptum erat, peregrinis ſcri. litteris) neque interpretari poſ... Atque ea propter non modò rex, verum ...es etiam, maiorem animo dolorem cape... Regina (mater, an auia?) de eo quod ac...erat & de regis optimatiumque perturbatio... ...tior facta, & in cœnationem ingreſſa: re... ...ut bono lætoque animo eſſet: & Danie... ...i à Patre ipſius, Nabuchodonoſore, quòd ...ndi, & rerum arcanarum intelligentia, ex... ... & maiore in negotio præſtantem eius ...pſe fuiſſet expertus, omnibus olim Ma... ...itus, & regio nomine Baltaſſaris fue... ...us) intrò ut ad ſe arceſſiret, commo...

... autem, rege ità iubente, introductus, & ...tu regatus: & iiſdem præmijs, quæ Magis ... a fuiſſe diximus, ad enarrandam ſpe... ...s interpretationem, inuitatus. Cætera ... pollicitus eſt: ſed munera, quæ potiùs ... ſibi reſeruaret, vel alteri, donaret, ge... ...ſauit. Ibique re alnùs, uſque à Nabu...oſore, eius Patre, repetitâ, narrare cæpit. Quemadmodum ille à Deo tantam regni po... ...ac cepiſſet, ut ex eo omnes illum cum tre... ...uererentur. qui, quem-vellet-cumque aut ...heret, aut adfligeret.

... eumdem, propterea quod ſibi illa ipſe om... non Deo, tribuiſſet: nutu eiuſdem Dei, re... ſuo expulſum eſſe: & ex hominum cœtu e... ac cum belluis figurâ feræ verſarum, ... , in dandis auferendiſque regnis, potentiam maieſtatemque agnoſceret, & celebraret.

Tu quoque, inquit, Balſaſar rex, eius, quem dixi, filius; neque rei geſtæ ignarus; propterea quòd, quaſi domeſtici exempli oblitus, non deieciſti animum tuum; ſed aduerſus Deum, cœli rerumque omnium moderatorem, ſpiritu contumaci ſublatus es. In ſacris eius vaſis, cum Conuiuis tuis, ex prouocatione, potâſti. Deos autem aureos & argenteos, aliâve materiâ factos Inania, & vitæ ſenſûſque expertia, ſimulacra, laudibus votiſque concelebrâſti: & in Deum, in cuius manu vita tua, & tui imperij ſtatus ſita ſunt, non ſine impijs vocibus, inuectus es.

Idcircò, ab eo hùc miſſus eſt, qui digitis iſta, quę vides & obſtupeſcis, in pariete iſto, exararet. MANE, THECEL, ET PHARES.

Quorum III. Verborum, hanc ſcito eſſe ſententiam. Deum nomeráſſe, & expléſſe, regni vitæque tuæ annos. Teque ab eo, quaſi in aginâ lancis, eſſe adpenſum: & minus pondens (probitatis) quàm par ſit, habere, repertum. Ideoque à te regnum, factionibus ſuis diſſciſſum, ablatum iri, Medis atque Perſis tradendum.

Etſi autem hæc vera Vatis interpretatio regi exitioſa eſſet: Mercedem tamen eodem temporis puncto, illi, uti promiſerat, exſoluit: ut Tertius eſſet in regno: ſiue, à rege ipſo, & reginâ, ſecundus.

Atque adeò, eâ ipſâ nocte, Balſaſar, Chaldæorum regum poſtremus, interfectus eſt. (Ioſeph. anno regni XVII. Nobis III.) Et Darius Medus, iam, biennio plus, Sexagenarius, in regnum ſucceſſit.

Peret. ait, quod Alexander, Megaſthenes, & Alphæus, apud Ioſeph. de Nabonido commemorant, (quem obſeſſum Borſippi, & dedititium, Cyrus non modò ſeruârit, ſed prouinciæ etiam Carmaniæ Principatu donarit) falsò in regem Babylonium transferri. Cuiuſmodi beneficium Cyrum, ergà auum ſuum Aſtyagem, bello victum, exercuiſſe, Herodot. & Iuſtin. tradant.

Xenophon. verò Cyaxarem, Medorum regem & Cyri auunculum, principem, ait, & auctorem fuiſſe belli in Babylonios ſuſcipiendi: atque in auxilium acciuiſſe Cyrum, tunc Perſis præfectum. Quo, magnâ cum exercitûs parte, ad expugnandam Babylonem, miſſo; ipſe Cyaxares ad cuſtodiam regni, cum alteris copijs, in Mediâ remanſerit.

DARIVS MEDVS, BABYLONIS REX. ET CYRVS, Regni Perſici fundator.

3420. | ——— | 530.

...us, ex Danielis Vaticinio, CAPITIS AV... ...ANA Imperium. Hoc eſt, regnũ Chal... ... Nunc illi ſuccidaneũ eſt, PECTVS ... ...ve VRSVS, triplici dentium ſerie, in ...us, hoc eſt, Medorum Perſarum & ... populis, in unum corpus commiſſis, Monarchæ iam parentibus.)

E XI. Regibus, qui coniunctis cōpijs Babylonem obſederant & ceperant; ſolus Darius e-veſtigio in regnum ſucceſſiſſe dicitur. tribus, ut ait beatus Hieronymus de cauſſis. Quòd ætate prior: regni potentioris dominus; & auunculus Cyro eſſet.

Multa, multorumque opiniones, de hoc Dario Medo,

Medo, ſupra commemoravimus. Pro tempore, preſſiùs quædam.

Hunc alij, Avum Balthazaris, poſtremi regis, fuiſſe, uti ex eius filia procreati, volunt. Et quod Balthazar filijs careret; propterea maturâſſe Darium, ut regnum præoccuparet. Sulpit. Sever. ait hunc Darium XIIX. annis regnâſſe, quâ tempeſtate apud Medos Aſtyages regnabat. (At, qui fieri potuit, ut duo reges Medorum ſimul imperarint?)

Theodorit. cenſet, Darium Nepotem fuiſſe Nabuchodonoſoris, ex filiâ, quæ Medo cuidam enupſerit. undè Darius Medus, a Patre; non Chaldæus, à Matre, ſit dictus.

Alij (inter quos Genebr.) hunc confundunt cum Dario Hyſtaſpide. quùm hic non Medus, ſed Perſa fuerit. neque Aſſueri, ſive Achaz-weri, hoc eſt, Magni Principis, ſive regis, filius; ſed, licet Achæmenides, privatus. Neque antè Cyrum regnârit; ſed tertio loco poſt Cyrum: XL. penè annis, poſt huius Darij exceſſum.

Alij ineptius confundunt cum Cyro ipſo. Quùm apertè conſtet ex Daniele, cap. 6. aliud regnum Darij Medi fuiſſe; aliud Cyri Perſæ.

Alij opinantur eumdem fuiſſe, quem Græci Aſtyagem appellant, avum maternum Cyri. quem multi ultimum Medorum regem faciunt, cui proximè ſucceſſerit Cyrus. Et Daniel. cap. 13. *poſt mortem Aſtyagis Cyrus regnum ſuſcepiſſe* traditur. Quâ de re mox.

Poſtremò, Hunc ipſius Aſtyagis eſſe filium, & Cyri ex Mandane ſorore avunculum; qui Xenophonti CYAXARES dicitur. Quique belli in Chaldæos gerendi cupidus, ſocium adiutoremque Cyrum adſciverit. Cui etiam, confecto bello, filiam unicam deſponderit, & dotis nomine regnum reliquerit.

Quæ ſententia profanæ & ſacræ hiſtoriæ ſatis conſentanea.

Quod autem ſpectat ad Cyri ſocietatem cum Dario; ſi rectè tradunt Græci, Aſtyagem, regno antè à Cyro exutum; & Darium eiuſdem Aſtyagis fuiſſe filium; neceſſe eſt, pactum inter Cyrum, & μητράδελφον Darium, interceſſiſſe, ut pulſo iam tum, aut in ordinem redacto, Patre Aſtyage, & Cyrus rex maneret; & Darius, quamdiu eſſet ſuperſtes, dignitate aviti tituli non penitùs imminueretur. Idque eventus comprobâſſe cenſetur. quùm & ambo magnâ virium animorumque coniunctione ad oppugnandam Babylonem convenerint; eâque captâ, Darius quidem in Mediam, patrium regnum, redierit; (adſcito ſecum Daniele) & integram Babylonici regni poteſtatem Cyro reliquerit. Cyrus verò, paullo-poſt, etiam Darij, eodem anno mortui, hereditatem adierit.

Vt in eumdem annũ, Expugnatio Babylonis, & mors Darij, & Monarchiæ Perſicæ initium; atque adeò Captivitatis Iudaicæ relaxatio, inciderint.

Nugas agunt quidam Chronologi, qui ut ex Darijs, ità è Cyris duobus, unum Medum alterum Perſam, commenti ſunt. Quos Ioſeph. Ptolem. & Græci. liquidè diſtinguant. Et Darium Medum eum eſſe tradant, qui unà cum Cyro Nepote, Babylonem cepit: qui Xenophonti Cyaxares.

Daniel c. 5. 6. 9. *Darium Medum, Aſſueri*, regis qui aliàs Aſtyages *filium*, appellat *de ſemine Medorum. qui imperavit ſuper regnum Chaldæorum*. Et cap. 13. Idem, Aſtyages vocari videtur, nomine paterno. Cui, poſtquam ad Patres ſuos adpoſitus eſt, Cyrus Perſes in regnum ſucceſſerit.

Huic ille, ut quidam volunt, & filiam in matrimonium tradidit; & ipſe, à maſculâ prole deſtitutus, dotale Medorum etiam regnum reliquit. At Darius Perſa, is eſt, qui Hyſtaſpis filius au[illegible] & rebellantem iterùm, ſed multo-poſt, Babylonem, Zopyri operâ cepit. De quo, poſt Cambyſem, & Magos.

Ioſeph. l. 10. c. ult. Ipſe, inquit, Balthazar, anno regni XVII. & urbs Babylon; in Cyri, P[illegible] regis, poteſtatem venit. Darius autem quùm e[illegible] teret Babyloniorum Imperium, adiutus à Cyro [illegible] gnato; annum agebat LXII. Qui fuit Aſtyagis [illegible] alio apud Græcos dictus nomine. LXX. [illegible] Artaxerxem etiam appellant.

HOC

HOC LOCO VISVM EST, OPPORTVNVM,

Seriem παράλληλον, ſiue, συγχρονίαν, Regum Medorum, & Babylo- niorum, ſubijcere; ut quæ ſuperiùs ſparſim, ſuis quodque locis, eâ de re dicta ſunt, ſub unum adſpectũ dentur. Ex Geneb. ferè.

Sardanapalo, ultimo, ex Belidis, Aſſyriorum rege, ad mortem & ignem adacto, & Imperio eorum dilacerato.

Apud Medos quidem, qui ad Cyrum uſque [illegible] ſemper regibus paruerunt. (Diodor. [illegible] lib. 3. ex Cteſiâ.)

I. Arbaces, al. Arbactus; fort. Arphaxad, quod nomẽ tranſijt ad poſteros, regn. an. 28. Soſarmus, Medidus, Cardiceas, [illegible] interponuntur; non reges, ſed præfecti Medorum. Herodot.

II. Deioces, al. Diocles, qui & Cyaxares, primus regem ſe appellat. Ecbatana [illegible]dit. (Iudith. 1.) an. 53.

III. Phraortes, cũ omnibus copijs ſuis, [illegible] 1. Babylonijs, cæſus eſt. Perſas, & [illegible] Aſiam, ſuo imperio ſubiecerat. Ob- [illegible] Niniven moritur, anno regni XXII.

IV. Cyaxares, an. 40. qui potiùs videtur Arphaxad, Iudith. 1. Hic bellum geſſit [illegible] Alyatten Lydum: Nabuchodono- [illegible] contrà Moabitas, Syros &c. [illegible]thas, qui ipſo devicto, an. 28. Aſiam [illegible]; & placati à Pſammeticho rege, [illegible] abſtinuerant; aſtu trucidavit. Nini- [illegible], CC. an. poſt Ionam Prophetam. [illegible] poſteà Nabuchodonoſor, iſto victo, [illegible] ſocio) reciperavit.

Tum Nitocris, quincto poſt Semiramidem ſęculo, (ſic Geneb. ex Herodot. ubi [illegible] leg. XV. ſæculo) Euphratem diducit, [illegible] Medos, qui Niniven ceperant.

V. Aſtyages, avus matern. Cyri, ſororius Crœſi, an. 35.

VI. Darius F. Aſſueri, de ſemine Me- [illegible] an. 1. aut 2. Hunc putant eſſe Cyaxarem, Aſtyagis heredem. Cuius ſororem Cyrus uxorẽ habuerit, ex Xenoph. Genebr. hunc verè ipſum Aſtyagem eſſe, qui Dan. 9. Aſſuerus dicitur, & à profanis Hydaſpes. qui B[illegible] interfecto, Babyloniorum & Aſ- ſyriorum [illegible]a, Medico adiunxerit.

VII. Cyrus, qui victis Chaldęis, utrumq; [illegible] coniunxit. A quo Labynitus, ultimus Babylon. rex (Baltaſar) Nitocridis F. [illegible] eſt.

Annos colligit Genebr. 178.

Apud Babylonios verò,

I. Merodac, qui & Baladan, an. 52. (Ezechiâ & Manaſſe, regg. Iudæ.) poſtquã XII. an. Babylone regnâſſet, magnam Aſſyriorum potentiam ad Chaldæos tranſtulit. poſt regnavit ann. 40. Ab eo, Babylonia, Merodac dicta eſt. Hierem. 1. & 50.

Is amico uſus eſt Ezechiâ (4. reg. 21.)

II. Qui Merdocempadus Ptolemæo, dicitur; ut Nabuchodonoſor, Nabopolaſſar; CXX. an. poſt Nabonaſſarem; hoc eſt, Salmanaſſarem; vel potius Phul, (5. Almag. c. 14.) Is eſt,

Ben-merodac. ann. 45. Manaſſe, Amone, Ioſiâ, Ioachâ, per ordinem Iudæ regibus, (4. reg. 21.) Videtur & dictus Berodac, & rex Aſſyriorum: atque is eſſe, qui Manaſſen cepit & reſtituit. Pro eodem, Ioſias pugnavit contrà Necaonem, Ægypti regem, & in acie cecidit.

III. Inter hunc & ſequentem, quidam interponunt Nabuchodonoſorem primum, Magni Patrem; contrà quem adſcenderit Nechaos Pharaon; Qui Beroſo, Nabulazar. quique VII. Ioſiæ anno regnum inierit.

IV. Nabuchodonoſor, ann. 45. (cuius VIII. anno vult Genebr. VI. Ætatem cæpiſſe, anno Orb. C. 3568.) Init regnum, IV. Ioachimi. quem, victo Nechao, ſibi tributarium fecit: & iterum urbem ingreſſus, cepit & interfecit.

Sub eo Ioakin, Iechonias, & Sedechias, Reges Iudæ ſuccidanei.

V. Evil-merodac, ann. 23.

VI. Balthazar, ann. 10.

Colligit idem annos 173.

Nos hæc, ſuis quodque locis, accuratius expendiſſe cenſeamur. quæ vide.

DARIVS ſolus, Medorum Rex, &c. DANIEL.

DARIVS itaque Medus, vel recenti Chaldæorum iam regno potitus; vel in avitum Mediæ regnum, relicto apud Babylonios Cyro, indè reverſus, (Ioſeph. Is Danielem Prophetam, Comitem ſibi in Mediam deduxit.) Vel utrique regno, ſolus, longè lateque, ad tempus, & ex pacto, imperitans. quò liberius in otio, & à moleſtijs tutiùs, viveret; cxx. (Ioſeph. ccclx.) Satrapas, toti regno ſuo; Et ijs ipſis, III. Principes, quibus illi, geſti à ſe quiſque negotij, rationem referrent; &, inter cæteros, DANIELEM præpoſuit.

Hunc præterea, illuſtri eximiæ prudentiæ & ſapientiæ opinione, præ reliquis, compertum; (quem & Nabuchodonoſor, regiæ ſuæ antè præfeciſſet; &, Balthazar, veſte purpureâ ac torque aureo donatum, tertium regni principem conſtituiſſet) totius regni præfecturâ, uti maximè idoneum, amplificare iam cogitabat. quùm alij confeſtim Principes, qui unà cum eo rerum potentes erant; alienigenam, è captivâ gente, hominem, ne-dum ſibi æquari; ſed ſe iam de gradu deijci, acerbè ferentes; & hinc invidiâ exagitati: curiosè in eum inquirere, & calumniam inſtruere, cœpérunt.

Sed quùm de eius fide, in imperio, quod dixi, obeundo, (qui pecuniarum & munerum contemtor eſſet; & omni ſuſpicione, non modò crimine, vacaret) obijcere nihil poſſent: Neque eorum tamen invidia conquieſceret. Communicato inter ſe conſilio, ſtatuérunt eum, ob religionem, quà Deum ſuum colebat; in odium offenſionemque adducere.

Ad regem itaque adeuntes, ei perſuaſérunt; Vt Edictum, iam in publico Principum regni, Perſarum ac Medorum, concilio perſcriptum, & proinde immutabile; promulgaret;

Si quis, ad XXX. dies, aliquid, ab ullo Deo aut homine, niſi ab ipſo (Ioſeph. nec quidem ab ipſo) *peteret; in Lacum Leonum deijceretur.*

(Sever. Regem, adulatione depravatum, compellunt, ut ſibi diebus proximis xxx. divini honores darentur. Neque cuiquam liceret Dominum, niſi regem, precari. Facilè id Darío perſuaſum. Stultitiâ regum pænè omnium, qui ſibi divina vindicabant.)

Edictum itaque à Darío, (qui hoc commento DANIELEM peti minùs animadverteret) confirmatum; & Satraparum rogatu, perſcriptum eſt.

Neque tamen DANIEL, gnarus licet & legis perlatæ & iniqui ſubdolique æmulorum inſtituti; propterea Deum ſupplex, & de more, venerari aut precari, tribus quotidie horarum intervallis, apertis etiam feneſtris, & vultu ad Hieroſolymam obverſo, deſtiterat. Sever. non rudis, neque inſcius. Deo preces, non homini deferendas.)

Quod quùm illi curiosè obſervantes comperiſſent, tempus exſatiandæ invidiæ nactos ſe eſſe rati, ad regem redeunt: eique edictum ſuum in memoriam redigunt.

Et poſtquam illum & legis latæ, & ſupplicij, quod in violatorem conſtituiſſet, memorem viderent; tum denique Danielem reum peragunt, qui edicto regis non paruiſſet; ſed aſſiduâ Dei ſui imploratione, id palàm violâſſet.

Rex, qui Danielem plurimi faceret, ex eo nuntio & crimine, maximum animo primùm cepit dolorem; deinde omni ratione, ad Solem uſque occaſum, adnixus eſt, ut eum à conſtitutâ pœna liberaret.

Sed illis patrium, Medorum & Perſarum, morem, *ne ullum regis decretum immutari poſſit*, obtendentibus; fruſtrà fuit. Itaque iuſſu eius productum, in Lacum Leonum demiſérunt.

Rex autem eum Deo ſuo, quem ſemper coluiſſet, commendavit: (Ioſeph. & ut caſum præſtem æquo animo ferret, cohortatus eſt) à quo liberatum iri confideret. Ac, nequid iniuriæ clam fieret; Saxum, quod & ſuo, & primórum regni annulo obſignárat; ori, Lacûs adpoſuit. Adeoque graviter tulit tàm indignum fideliſſimi ſibi viri caſum, ut in regiam reverſus, nec cibum ſumſerit, nec, quùm præ mœrore animi incœnatus cubitum iviſſet, ſomnum capere potuerit.

Primâ itaque luce ſurgens è lecto, properè ad Lacum ſe contulit; & Danielem, nomine ſuo, & lacrymabili cum voce, compellans, quærere cœpit: *Num eum Deus, ſuus, liberare potuiſſet?* Ille intrà è Lacu, rege ſolenniter ſalutato, ſalvum ſe & incolumem eſſe reſpondit. Submiſſum à Deo Angelum, qui ora Leonum ità obſtruxiſſet, ut nihil ipſi nocuerint: qui neque in Deum, neque in regem peccâſſe, compertus eſſet.

DARIVS, Danielis ſalute vehementer gaviſus, eum extemplò educi iuſſit. In eoque nullum mali, aut vulneris veſtigium, cum ſummâ regis & adſtantium admiratione, deprehenſum.

Accuſatores autem eius, cum liberis & uxoribus, ſimul-atque iuſſu regis, & ſupplicij cauſa (κτ̀ τὸ τῶν ἀντι… δίκαιον) in eumdem Lacum fuiſſent proiecti; puncto temporis à Leonibus diſcerpti ſunt, & devorati. (Sever. ferarum famem explevérunt. Ioſeph. Adverſarij eius, conſi… nihil illi adverſi accidiſſe, quùm ne id quidem Dei providentiæ tribuerent; ſed in Leonum ſatu… tem cauſſam referrent; à rege, quem tantâ cru… animi malignitate ipſi offenderant: quique ad ſatum carnium, ad ſatietatem, prius feris obijciendum curárat; in Lacum conijci iuſſis & ſine mora d… niati ſunt. Vt earum rabiem non fames, quæ ta… fuerat exemta; ſed adverſariorum malitia, acu… cenſeretur.)

Hoc tàm admirabili eventu adductus rex Darius, ad univerſas nationes epiſtolâ perſcripſit; … *ctum feciſſe* antiquato priore) *ut omnes ſibi … cti populi, metuant ac venerentur DEVM … lis. Quippe, qui Deus unus ſit & æternus: cuius regnum numquam diſſipetur, & poteſtas ſit ſempiterna. Qui ſalutem daret & mirifica opera … terráque ederet: qui Danielem denique ab … Leonibus liberâſſet.*

Hinc Daniel, clarus antè, clarior habebatur …

maiore

[illegible] & Palatu[illegible] h[illegible]n[illegible]e dignari. [illegible]atis, & gra- [illegible], apud E[illegible]ata- [illegible]ſ[illegible] opere pulcerri [illegible]q[illegible] in hod[illegible]ernum uſ- [illegible] & [illegible]e[illegible]tan[illegible]bus, qua[illegible] [illegible]ra, c[illegible]qu[illegible] te[illegible]oris longinquitas nihil noxæ adtuliſſe, videretur. Morem in præſens tempus permanére, vt eâdem in turri Mediæ Perſ[illegible]ſque reges, tumulentur: eiuſq[illegible] Sacerdoti, gente Hebræo, ſit uſque conc[illegible].

Daniel ipſe, in eiuſmodi dignitatis prærogativâ perſeve[illegible] ad[illegible]; quamdiu Darius ille M[illegible] & Cyrus P[illegible]a, regna[illegible].

LXX. HEBDOMADES DANIELIS.

[illegible] mus Darij (quem commemınit Da- [illegible] ve terminauit, Lxx. annos [illegible] N[illegible]bu[illegible]h[illegible]n[illegible] ſori namque, quo die [illegible]um Dominı, diebus Iechoniæ, na- [illegible] Da[illegible]us. Ita Lxx. anni expleti ſunt, [illegible]h[illegible] no[illegible] perare cæpit; & ſubiu- [illegible]us. ſe[illegible] ve[illegible]s vnde-ſeptuaginta. V- [illegible]e annum ſleut in Babyloniâ Da- [illegible] Si Seder-olam.)

[illegible]b. [illegible]8. C. D. cap. 34. Vt illi, in- [illegible]remiæ, populum e Babylonicâ [illegible]runt; ſic hæ, quæ conſequuntur, [illegible]Hebdomades; populum in veram [illegible]unt. Nempe adverſus tyranni- [illegible]u[illegible] CHRISTI promiſſi Adven- [illegible]abit.

[illegible] Darij [illegible]hus primo (uno & ultimo) [illegible]haldæis imperare cæpit; quùm ex [illegible] V[illegible]tis H[illegible]eremiæ, [illegible] c[illegible] 25. & 29.) [illegible]mplectique iam cæpiſſet Da- [illegible]rum Lxx. numerum, quibus [illegible]latum iri, fuerat prædictum. [illegible]tque humilımæ abiectionis [illegible]m, iuſtum ſcelerum vindicem, pro [illegible]s ſ[illegible]meri o captivi, in patriam [illegible]e Hieroſolymitani inſtau- [illegible]et deprecatus: Ecce, GABRIEL, [illegible] paullo-antè habuerat Spectri, de [illegible]ic[illegible]; celeri quaſi volatu dela- [illegible]ci[illegible] ob rerum, quæ petebantur, [illegible] & pr[illegible]antis gratiam, pondus apud [illegible], & ſe à conſpectu Domini [illegible]u[illegible], ut futurarum rerum, quæ [illegible]tervallis comprehenderentur; [illegible]um imbueret; adveniſſe, teſtatus

[illegible] A[illegible]s; (Annorum HEBDOMA- [illegible]iu[illegible] CDXC. annos. Beda, Afri- [illegible]voc[illegible], ABBREVIATÆ, interpretan- [illegible]e L[illegible]narcis, ut CDXC anni Luna- [illegible] *Determinatæ & con-* *per populo tuo*, quem ſingulâri [illegible]ud[illegible]e [illegible]mplecteris *& Sanctâ* [illegible]ſt Tot annos ſtabit urbs Hie- [illegible]e, p[illegible]puli Iudaici, ſub [illegible]

[illegible]urſu *Labes illa pri-* [illegible]*at, & oblitteretur.*

[illegible] *al[illegible]um in [illegible]uitate &* [illegible] *tenebris, [illegible]mpiterna* [illegible]*der toti orbi illuceſ-* [illegible]*at[illegible]ima* de CHRI- [illegible]*[illegible]ia, ad exitum perducantur.*

Et ipſe, Sanctitatis omnis fons & auctor, (MESSIAS) *humanâ carne iam amictus* in Regem & ſacerdotem, à Spiritu [illegible]ncto *inunguatur*.

Ab exitu ſermonis (ab Edicto Regio) *quo iuſſa ſunt reedificari Hieroſolyma, uſq. ad* CHRISTUM *ducem*, (veræ [illegible]be[illegible]tis auctoreın) *LXIX intercedent Hebdomades.*

Interea, per quædam temporum Intervalla, *Vrbis vici & muri de-integro conſtruentur. Duabus autem & Sexaginta*, (Al. ſc[illegible]cet, & Septem. Al. poſt ſeptem priores,) *hebdomadibus peractis*, (Septuageſimâ & ul[illegible]â h[illegible]b[illegible]omade) *CHRISTVS morti dedetur*. (Græc. Deſtruetur Vnctio.) *Et iudicium non erit in eo.* (In CHRISTI condemnatione & morte, nullum rectius ſervabitur à Iudæis.)

Et populum illum à ſe alienum exiſtimaturus eſt: qui, (coram Pilato) *eum negaturus ſit:* quique legibus ipſius & doctrinæ fidem reverentiamque non tribuerit.

Hinc (poſt annos circiter XL.) *civitas cum Templo, à populo* (Romanis *& duce* Tito) non ſine extremâ belli vaſtitate, *diſſipabitur. Et poſt bellum, ſtatuta* (perpetua & irrevocabilis, à iuſto Deo) *Deſolatio. Vna ex ijs, quas dixi, hebdomade*, eâque poſtremâ *pactum* (Novi Teſtamenti gratiam, & Legis Evangelicæ doctrinam) *multis* (ſignis & operibus) *confirmabit: & cum plurimis* (per ſe, & per Apoſtolos) *communicabit.*

(Hi nempe, S. Spiritu cœlitus accepto per IV. annos conſequenteis à morte CHR[illegible]T[illegible], in Iudæâ, Galilæâ, & Samariâ, acerrimo ſtudio Evangelium prædicârunt; & prodigijs confirmârunt.)

Et in dimidio hebdomadis (quâ CHRISTVS morietur) *abrogabitur hoſtia* omnia ve[illegible]is Legis Sacra) & *Sacrificium* cibarium, Hebr. Minchah Al. Libatio. *Templum*, non ſine exſecratione, *deſolabitur*. (à profano Romanorum obſidentium exercitu violabitur. *Quæ qui*[illegible] in deſolatio per R[illegible]n[illegible]s [illegible]erpetrata *perfectiſſima erit* (extrema pernicie [illegible]abitur) *& perpetua.*

In hâc celeberrimâ, maxime [illegible]â & ab omnibus vexatâ, de hiſce Annorum Hebdomadibus, Quæſtione, hîc nonnihil n[illegible]b[illegible] [illegible]andum duximus. E[illegible]x adhi[illegible] m[illegible]rum, [illegible] plerique omnes in ſuo ſenſu abund[illegible] v[illegible]erum, tum recentiorum opinionibus [illegible] quâ fas, quà pote, [illegible] arum perplexitate; tantaq[illegible] u-

 d[illegible]ique

di[illegible]que imbecillitate, indagandam aut eruendam, facere p[illegible]

A[illegible], [illegible] I[illegible] (cuius hæc eadem de re lucubrationes ſerius in manus meas veniſſe, dolemus) unius Monarchiæ aut regni hiſtoriam, ſi[illegible] Chronologiam, bene perſpectam habere. Quanto ope[illegible], totius hiſtoriæ & Chronologiæ, ad III. Primarias Monarchias pertinentis, & cum hac Quæſtione implicatæ; certam tenere; aut profiteri cognitionem?

[illegible] S[illegible]AL. lib. 5. Em. T. præcisè, & nullâ ambage, inquit, Hebdomades deſinunt in excidium Hieroſolymorum, & Reip. Iudaicæ interitum.

CD. inquit DANIEL, *& XC. annos, ſtabit urbs* Hieroſolyma, eiuſque adminiſtratio. Sed vnde iſtorum CDXC. annorum capiendum exordium? Ab Edicto, inquit, de Hieroſolymis inſtaurandis.

Neque fruſtrà caput Hebdomadum ad Hieroſolymorum incolumitatem pertinet; cum eorum finis ad eiuſdem urbis caſum & deletionem pertineat.

Tres ſunt Reges, quorum Edicto Templum, cum urbe, inſtaurari juſſa, ſcribit Eſdras. CYRVS ſcilicet, DARIVS & ARTAXERXES (cap. 6. verſ. 14.)

Sed Edictum Cyri irritum fuit, ipſo etiam adhuc vivente. Ad Edicta igitur Darij, & Artaxerxis, pertinent Hebdomades.

Primum, CDXC. annos ſtabit Templum. Totidem anni definiti ſunt ſuper Templo & vrbe. quibus exactis, incipit βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως. Hæc DANIEL.

Ergò Hebdomades incipientes ab Edicto inſtaurandi Templi, deſinunt in initium Abominationis, hoc eſt, circa initia belli Iudaici; quo primùm cædes in urbe patrari cœptæ, & Templū pollutum. Quod tempus incurrit in finem XI. & initium XII. anni Neronis, (ut auctor eſt Ioſeph.) Anno Periodi Iulianæ 4781. Aufer CDXC. annos ab illis, 4781. remanet annus Periodi Iulianæ 4291. qui fuit ſecundus Darij Nothi. En LXX. Hebdomades Danielis. Temporis τοῦ καθόλου, quod ſpectat ad ſtatum Hieroſolymorum, hæc ſumma eſt, hoc caput, hic finis. Summa, anni CDXC. Caput, Edictum Darij, anno II. imperij eius. Finis, bellum Iudaicum & initium βδελύγματος τῆς ἐρημώσεως. Nunc quomodo μερικῶς illud tribuat, vide.

Ab Edicto Darij ad Hieroſolymorum plateas, & vicos directos, & abſolutum opus ædificiorum; anni fuit XLIX. [illegible] Hieroſolyma inſtaurata Nehemias anno XX. ARTAXERXIS Memoris: neque priùs inde pedem extulit, quàm omnia ædificata eſſent. Itaque directi plateis Vrbis, & vicis exædificatis, a[illegible] omnibus rebus compoſitis, reverſus eſt in Perſidem, anno Artaxerxis XXXII. (Nehem. cap. 5. verſ. 14. & [illegible] 6.)

Poſt II. annum Darij relinquuntur XVII. anni ad [illegible] Artaxerxis Memoris. Quibus adjice XXXII annos [illegible] Summa, Anni XLIX. Intervallum [illegible] a[illegible] [illegible] ſpectas. Annus Periodi [illegible] 4[illegible]. hanc [illegible] eſt XXXII. Artaxerxis Memoris. [illegible] de[illegible] [illegible] nus Periodi 4291. quem [illegible] Sanè XVII. anni [illegible] Item XXXII. ab [illegible] Artaxerx[illegible] ſummant annos XLIX. abſolutos.

Quod alij de Templo augurantur [illegible] Ioannis; prorſus hac interpre[illegible] Deinde Propheta aliam Epocham [illegible] STI interfecti: A cuius morte retrò p[illegible] madas LXII. Annos nimirum CDXX[illegible]

Annus Paſſionis Dominicæ eſt 474[illegible] P[illegible] CDXXXIV. anni retrò putati, terminantur [illegible] di 4314. qui eſt V. Artaxerxis. Erg[illegible] xis Memoris, Edictum iterùm e[illegible] cum quo, anno veniente, poſteà E[illegible] quijs exſulum Hieroſolyma prof[illegible] eſt. eo Edicto, ad profectionem Eſdræ an[illegible] intereſt. Quo intervallo opus [illegible] quias Iudæorum, quæ per Babyloniam ac Perſidem ſparſæ erant; colligendas.

Poſtremò unam ſeptimanam ad[illegible] tem prædicationi Meſsiæ; &, ut ip[illegible] *magnificando federi* (Euangelio) atti[illegible] tem bello Iudaico patrando. Non q[illegible] hebdomade & CHRISTVS prædicán[illegible] lum Iudaicum geſtum ſit: ſed quia utri[illegible] tûs intervallum, annos VII. conſummat[illegible] pe IV. annos cum dimidio, à baptiſmo [illegible] paſſionem eius: biennium verò cum di[illegible] initio XII. Neronis, ad bellum Iudai[illegible] tum. Neque enim continnat iſta Dani[illegible] que XLIX. cum CDXXXIV. Diverſa [illegible] ta, hæc intervalla, habent.

Ab Edicto ſcilicet Darij, ad initium be[illegible] ci, putat annos CDXC.

Ab eodem Edicto, ad diſceſſum Neh[illegible] nos XLIX.

Ab Edicto Artaxerxis, ad cædem C[illegible] annos CDXXXIV.

A Baptiſmo CHRISTI, ad eius P[illegible] Item ab initio XII. Neronis, ad ini[illegible] Veſpaſiani, annos VII. divulſos tempore[illegible] ctos numero hebdomadico.

Una Septimana magnificabit fedus [illegible] *tis. dimidium* verò eiuſdem Septimanæ [illegible] *bit ſacrificium* & oblationem. Man[illegible] hebdomas data eſt, & prędicand[illegible] Eu[illegible] tè paſsionem, & bello Iudaico patrando.

(Hæc ſubtiliter, licet involutiùs, S[illegible] viſus. Quæ tamen Pererius (cuius ha[illegible] in p[illegible] tentiæ adſtipulamur) ſic refutat. Neq[illegible] plum ſub Dario Notho exædificatum e[illegible] à rege MNEMONE, Eſdram & Ne[illegible] ſos.)

Pergit Scaliger Intervallum [illegible] daici, ſub Antiocho, & pro[illegible] ni[illegible] de[illegible] *diebus.* plus minus; [illegible] *centis*; intra quos, cædes Iudæorum [illegible] rituum interdicto, fieri debebat.

Cn. P[illegible] Lænas Le[illegible] [illegible] um Ægypto dec[illegible] d[illegible] tempore quo Perſeus rex Mace[illegible] Æmilio devictus eſt. I[illegible] ex d[illegible] que eodem tempore con[illegible]

[illegible] Cycli Lunaris iv. anno Saleucida-
[illegible] bb. libb. Machabæor. His namque
[illegible] nea ſcribunt. *Anno CXLIIX. ex-*
Templum, anno V. exacto poſt Antiochi
in urbem Hieroſolym. Bienuium enim
[illegible], inter ingreſſum & pollutionem Templi.
[illegible] ennium, a pollutione illâ ad Encænia.
[illegible] are quùm illud tempus quinquennio defi-
Dan[illegible]l tantùm bis-mille Trecentorum
[illegible] d ſtatuit. qui ſunt anni Iuliani ſolidi
[illegible] s-ſexto, & diebus præterea 110.
[illegible] Iudæi iam ab [illegible]lis Temporibus in ix.
[illegible] is Ad, hunc caſum Templi & Vrbis
[illegible], quo tempore, cdxxx. antè annis
[illegible] incenſa à Nabuchodonoſore. Eo-
[illegible] eiu[illegible]em menſis, dirutum Templum à
[illegible]que eâdem die Bither opidum, in quod,
[illegible], Iudæi confugerant, ab Hadriano ex-
[illegible] & extrema eius gentis deletio.
[illegible] C[illegible]rion, Chron. Lxix. Hebdomades
[illegible] debent ab anno ii. Longimani. Tum
[illegible] Deus Zachariam & Haggævm Pro-
[illegible], ut conſolarentur populum; & certò con-
[illegible] Hieroſolyma reparâda eſſe in poſterum,
[illegible] ente.
[illegible], eodem anno præceperat Longimanus
[illegible] cto, ne Iudæi impedirentur ab inſtitu-
[illegible] & Templi ædificandi. Hanc tempo-
B. Ioan. reſpexit, (cap. 2.) xlvi. an-
[illegible] endo Templo eſſe abſumtos. Qui annos.
[illegible] à Cyri anno ii. uſque ad vi. Longi-
[illegible] pus Templi eſt abſolutum.
[illegible] Machabæor. & Ioſeph. colligas, ab ini-
[illegible], poſt Darij ultimi deceſſum, ad Na-
[illegible] Christi eſſe annos cccx.
[illegible] [illegible]risto Nato, ad Baptiſmum eiuſdem,
[illegible]
[illegible] Ab I[illegible]itio Alexandri ad Christi ba-
[illegible]i cccxx. Quibus adde ſpatium à ii.
[illegible]imani, uſque ad Alexand. ſive cædem
[illegible]nt ex Metaſthene, cxlv. anni.)
[illegible] à ii. Longimani anno, ad Dn. Chri-
[illegible]ma. [illegible]dlxxxv. anni. Et ſic Lxix. Heb-
[illegible]æ, c[illegible]ſtituent rectè annos cdlxxxii.
[illegible] baptizato completæ.
[illegible] ada ſequente, docuit Christvs; & in
[illegible] [illegible] mortuus eſt. Sive anno iv. poſt
[illegible] ne[illegible]us. Hac igitur ſeptimanâ additâ
[illegible] cradent Lxx. Hebdomades. Poſt mor-
[illegible]ti, Iudæi, non amplius populus Dei:
[illegible] orum poſteà Abominatio.
[illegible] ter Alexandri obitum, & Auguſti ini-
[illegible] unt cclxxx.
[illegible] a[illegible]drum ad Nat. Christvm, cccxxii.
[illegible] uguſti ſub quo natus Christvs:
[illegible] ([illegible]vm, uſq; ad baptiſma, xxx. an.
[illegible] numerum à ii. Longimani,
[illegible] xxxy.
[illegible] annor. ſic initur.
[illegible] Alexand. Magn.
[illegible] ſt mortem Iul. Cæſaris, re-
[illegible]
[illegible] xx. annor.
[illegible] em Carion, ab O. C. ad Nat.

Christ. Ter mille Nongentos Quadraginta novem annos. Quâ in re nobiſcum conſentit.

Lesmorevs, Chronologiâ. Quo anno, Lxx. Danielis Hebdomadæ cœperint, quóve finierint; obſcurum & controverſum eſt. Res ita ſe habet. Danieli (c. 9.) à Gabriele prædicuntur Lxx. Hebdomadæ, ab Exitu ſermonis, ut ædificetur Hieruſalem, numerandæ, uſque ad tempora, Christo duci, ſive Messiæ, vicina. Quia autem conſtat has eſſe Annor. Hebdomadas; (ſic Geneſ. 29. Iacob dicitur impleviſſe hebdomadam pro Rachel.) efficitur hîc reſultare cdxc. annos.

Qui numerus ſi ſit Annorum Lunarium; & hi reducantur ad annos Solares; evadet ad annos tantum cdlxxv. Quod eſt i. Caput Quæſtionis.

Alterum caput eſt; Quo anno Cyri, vel alterius principis, cœperint hæ hebdomades. Conſtat quidem ex Daniele, cœpiſſe *ab Exitu Sermonis, ut iterùm ædificaretur Hieruſalem,* pòſt captivitatem Babylonicam. Hoc eſt, incepiſſe à permiſſione, facultate, & ſermone, ſive Dei aut Prophetæ; ſive regis Perſarum, ut illa urbs ædificaretur. Tres autem tales Sermonis Exitus comperiuntur.

Tertia difficultas, de Termino horum annor. ſive Lxx. Hebdomadar. An ipſo, quo Christvs paſſus eſt, anno: An, iv. poſt Paſſionem. Vel etiã poſteà ſub Tito; vel multo-anteà ſint finitæ.

Initium collocetur ad annum xx. Longimani, quo ſolus à morte Patris regnare cœpit. (Qui eſt mundi 3540. ut annus ille xx. ſit mundi 3560.) Ab hoc enim principio, ſive anno xx. Longimani, uſque ad annum Paſſionis, (qui fuit O.C. 4035. & ætatis Christi xxxiv.) rectè numeramus annos Solares cdlxxv. & Lunares cdxc. qui nimirum reſultant ex Lxx. Hebdomadibus.

Anno itaque illo xx. Longimani, egreſſus eſt ſermo regis, & data facultas reficiendæ Vrbis.

Hæc opinio confirmatur ex Chronologiâ: ſive annos putemus per Olympiadas; ſive per annos expanſos.

Nam ſicuti initium Principatûs Cyri incidit in ann. Mundi, 3444. Ita annus Paſſionis Christi fuit Orb. Cond. 4035. Ab illo autem i. Cyri anno, uſque ad xx. anni Longimani, ſunt anni 116. Inde verò ad Paſſionem Christi, ſunt anni Solares 475. qui efficiunt Lunares 490. & complent numerum Hebdomadarum, Lxx.

Illi autem 375. Anni ſolares, à xx. Longimani ad Paſſionem, ſic numerantur.

Ab anno Longimani xx. ad Seleucum anni cxxxii.

A Seleuco, ad expugnatum Templum, per Pompeium, anni cclix. quo anno natus eſt Avgvstvs.

Indè verò ad Christvm natum, anni lx.

Ac tandem vitæ Christi ſunt anni xxxiv. ſaltim inchoati.

Ex quibus reſultant anni CDLXXV.

A Cyro autem ad Christvm patientem, anni dx[illegible]i.

Rurſus per Olympiadas. Suprà probatum eſt, Cyri Principatum cœpiſſe anno i. Olympiadis lv. Atque adeò reſtant iii. anni illius Olympiadis computandi.

Præterea, annus xx. Longimani, eſt annus IV. completus Olympiadis LXXXIII. Ac denique CHRISTVS paſſus eſt anno IV. Olymp. CCII.

Ex quibus efficitur, ab anno primo Olymp. LV. uſque ad annum IV. Olymp. CCII. eſſe completas Olympiadas CXLVII. & annos III. Quæ ſumma efficit annos DXCI. qui ſunt à Cyro ad Paſſionem.

A quibus ſi demas Olympiadas XXIX. ſive annos CXVI. qui ſunt à Cyro ad XX. Longimani; reſtabunt reliquæ Olympiades, quæ faciant annos CDLXXV. excurrentes indè uſque ad Paſſionem.

Atque iſta coherent cum anno Mundi. Nam ſi ad annum expanſum 3227. quo incepit I. Olympias, addas Olympiadas CCII. ſeu annos DCCCIIX. reſultat annus MMMMXXXV. qui eſt CHRISTI paſſionis annus.

De menſe anni, quo contigerit Principium horum Annorum; Eſdr. l. 2. c. 2. notatur menſis Niſan. Eodem l. c. 6. dicitur completus murus XXV. menſis Elul. LII. diebus. Quod tempus haud multum abeſt ab Æquinoctio Auctumnali.

Sed hic alterum menſem, ad Sermonis Exitum; alterum refer ad operis perfectionem.

Finem harum hebdomadum conſtituimus in ipſo Paſſionis anno, ex temporis ratione iam dictâ. *Defecit* ſcilicet *hoſtia in poſteriori dimidio illius ultimæ hebdomadis*. Quod dimidium non ſignificat annum IV. illius hebdomadis; ſed ex duabus, ut ita dicam, medietatibus ultimæ hebdomadæ, ſignat poſteriorem. Sic ille. Vid. XX. ann. Longimani.

TORNIELL. eodem ſpectans. A XX. Artaxerxis Longimani anno ad XV. Tiberij, ſupra LXIX. Hebdomadas, inveniuntur etiam anni III. & menſes aliquot. Qui, quod integram hebdomadem facere non poſſent; in ſcriptura ſunt prætermiſſi, ut minuti. Sed alij aliter diſpertiunt.

GENEBR. Chronolog. Ab illo LXX. captivitatis anno, ad CHRISTVM, Hebdomades LXIX. hoc eſt, CDLXXXIII. anni.

Hebdomas una continet VII. annos. (Levit. 25) ſic & Eſdr. 4. c. 7. inquit. CHRISTVM IESVM revelandum; hoc eſt, naſciturum eſſe poſt CD. annos. His enim ſi addas vitæ CHRISTI annos XXXIII. ſupererunt ex LXIX. Hebdomadibus, tantùm L. quibus Eſdras Daniele fuit poſterior. Hebdomas LXX. quæ confirmat *Novum fedus*, & finem habet cerimoniarum legalium; cadit in Apoſtolos, qui in Iudæâ per VII. annor. ſpatium, antequam Orbem ſibi ad Evangelizandum dividerent; gratiam CHRISTI Iudæis primùm obtulérunt, in hebdomadis dimidio, Synhodo publicâ. (Actor. c. 15.) Moſis ſacrificia & cerimonias abrogantes. Re Iudaicâ in deterius ad interitum uſque, qui à Romanis adlatus eſt, abeunte; Chriſtianâ autem latiùs quotidie ſe diffundente. Quod ſi Synhodus illa celebrata eſt, ſub annum CHRISTI VII. ut quibuſdam placet; qui non animadvertunt *ὕστερον πρότερον* paſſim in ſcripturis; nihil tamén perit de verâ LXX. intelligentiâ.

Nam certum eſt, non longè poſt CHRISTVM, PETRO revelatam eſſe, per Viſum, Gentium vocationem; atque deinceps libertatem ab hoſtijs, atque adeò lege prædicatam. (Actor. 10.)

Eſt etiam apta Interpretatio, ut Hebdomas LXX. cadat in CHRISTI mortem, hoc ſenſu: *Poſt Hebdomadas LXIX. Occidetur CHRISTVS* hebdomade ſcilicet LXX. *Confirmabit* autem *pactum multis*, hebdomadâ unâ, (illâ poſtremâ) ut eius medio (hoc eſt, III. extremis annis & ſemiſſe) procedat CHRISTVS, atque *pactum* (de remiſsione peccatorum) promulget, *donec occidatur*. Quibus confectis, Templi & Vrbis expectanda veniat ruina.

Diſtribuit autem LXIX. hebdomadas, in duas parteis: nempe quia VII. ceſſérunt Templi & Vrbi ædificandæ: LXII. varijs Eccleſiæ iactationibus.

EMANVEL SA. in Notis. Ab Exitu Sermonis (licet à IV. Sedechiæ anno. qui fuit XII. Nabuchodonoſori) hic poſteà adhuc imperavit ann. XXXIII. ut anni eius omnes ſint XLV. EVILMERODACH XXII. BALTHASAR III. DARIVS MEDVS II. CYRI IV. Templi inſtauratio & duratio CDLXVI. Vnde ſi demas XLII. à CHRISTI ſc. morte, uſque ad exſcidium Templi; fiunt CDXC. hoc eſt, Hebdomades Annor. LXX.

Hic Peter. Ab illo IV. Sedechiæ, qui incidit in Olympiadem XXXV. uſque ad Olympiadem CCIII. effluxerunt plus DCLXX. anni. Falſa igitur ſumtio, quæ tam facilè corruat.

MASSÆVS lib. 7. *Ab Exit. Sermon. ut iter. ædific. Hieruſal.* hoc eſt, Ab eo die, quo miſit (ſive miſſurus eſt) Eſdram rex Perſarum ad reædificandam Hieruſalem, uſque ad CHRISTVM ducem; hoc eſt, uſque ad illum diem, quo Pater cœleſtis conſtituet Vnigenitum ſuum ducem ac præceptorem populis; Septem & Sexaginta duæ Hebdomades annorum complebuntur. quod utique fecit in baptiſmate quando dixit: *Hic eſt Filius meus dilectus*. *Hebdomadâ verò poſtremâ, confirmavit pactum multis*. Condidit enim Evangelium CHRISTVS; deinde paſſus eſt anno IV. hoc eſt, in dimidio eiuſdem noviſsimæ hebdomadæ: ceſſavitque legalis hoſtia: & novum per Apoſtolos Teſtamentum publicari cæpit.

Nec ignoravit Daniel, ut quidam fingunt, quo tempore regis ſermo exiret de reædificanda Hieruſalem: ideoque nec termini ſuæ ſupputationis fuit ignarus. Numerat ergò ab anno XX. regis Aſſueri uſque ad IV. annum à paſsione Domini. Omneſque falluntur (ait B. Auguſt. ad Heſych.) qui putant antè paſsionem eſſe completas. *Hæc pr... ſententia.*

F. ADAM. Ziricæeus, Chron. cui Metaſthenes & Philo, Annianus, in pleriſque impoſuerunt; hîc cordatior.

Finis harum, inquit, Hebdomadum figatur, ut pluribus viſum eſt, circiter Exſcidium Templi, & Hieroſolymæ, per Romanos, *Civitatem & ſanctuar. diſſip. populus cum duce*.

Quo facto, retrò putando CDX... eorum initium cadet ſub imperium Artaxerxis Magni, qui & Aſſuerus, Eſtheræ maritus. Quando en exſcidium Hieroſolymæ per Romanos ... eſt præcisè definitum, ſed latiùs patet; ab ... rebellare cæpérunt Iudæi; & miſsi fuit à Nerone Veſpaſianus & Titus; & II. anno Veſpaſiani ...

peran...,

[illegible] ter capta eſt civitas: & deinceps [illegible] d[illegible], aliæque calamitates continua- [illegible] x iſtiuſmodi latitudine, duo, ab ini- [illegible] randi modi exiſtunt.

[illegible] vii. Aſſueti, quo anno miſſus eſt Eſdras [illegible] pulum inſtituendum 1. Eſdr. 7. Neh. 2.

[illegible] x. eiuſdem, quo ad ædificandam ur- bem Nehemias ab eodem miſſus eſt. Nehem. 2.

Prim[illegible]m ſi à vii. anno putemus, & Aſſue- [illegible] nos lv. imperavit: & ex ijs vi. dema- [illegible] qui effluxerint antè, quàm (miſſus ad po- pu[illegible]m Eſdras, cum Sacerdotibus) remanent xlix. hoc eſt, vii. hebdomades integræ. qui- [illegible] *bs conſtructa, & platea,* per Nehemiam, [illegible] *uſtia temporis.*

[illegible] b iii. reliquis Perſarum regibus, Ocho, Ar- [illegible], & Dario ultimo, anni ex eâ Monarchiâ ſunt [illegible] qui xxxvi. qui efficiunt v. hebdoma- [illegible] & annum i. *Sic univerſè ſint Hebdomades XII. & annus I.*

Ab Alexandro Magn. uſque ad i. annum Im- pe[illegible] Iul. Cæſaris, anni ſunt cclxxxiix. qui [illegible] r i. & xl. hebdomades integras. Sed [illegible] nc abundat. Atque ita ſub Perſis & Græ- [illegible] liii. integræ Hebdomades Annor. [illegible] ii annis.

[illegible] Iul. Cæſaris ad xlii. annum Augu- ſti Cæſ. quo Christus eſt natus; anni ſunt [illegible] l[illegible]i. Quibus ſi iungas reliquos de Perſis & [illegible], duos, fiunt præcisè Hebdomades vii. [illegible] x. anni. Et ſic Christus natus eſſet [illegible] bdomadis lxi.

[illegible] i a[illegible] em Vitæ Christi, ſunt anni xxxiii. [illegible] qui faciunt v. hebdomadas, biennio [illegible].

[illegible] addantur anni Apoſtolatus Petri xxxvii. [illegible] a[illegible] ultimum Neronis annum. Et ſunt ite- [illegible] madæ v. ſuprà duos annos. qui ex- p[illegible] ctum ſuperiorum v. hebdomadum.

[illegible] itâ anno Neronis ultimo, quo Petrus [illegible] fixus; & Veſpaſianus ad Hieroſolymam [illegible]; xpleti ſunt coxc. anni, ſive Lxx. hebdo- [illegible] m incheoatâ Iudææ vaſtitate.

[illegible] xx. anno Artaxerxis, ſive Aſſueri, initium [illegible] xix. à lv. quibus imperavit, rema- [illegible] xxvi t.

[illegible] iii. conſecutis regibus, totidem. & ſimul [illegible] xxti. hoc eſt, x. hebdomades & bien- [illegible]

[illegible] is, i. & xl. Hebdomades, uno anno [illegible] qui ita uſque ad imperium Iul. Cæſa- [illegible] hebdomades integræ, & iii. anni. [illegible] xlvii. an. à Iulio uſque ad Christum [illegible] ent ſimul vii. Hebdomades, & i. an- [illegible] iiix. hebdomades, cum anno uno. [illegible] itæ Christi, ſunt iv. hebdomades [illegible] Tempore igitur paſſi Christi colli- [illegible] xii. hebdomades integræ, & vi. anni, [illegible] a[illegible] perfecta.

[illegible] r itaque ad ſummam Lxx. hebdo- [illegible] e[illegible] æ hebdomades vii. & i. annus, [illegible] iii. hebdomadi. & ſic deficiunt [illegible].

[illegible] antur itaque anni xxxvii. Pontificatus Petri, uſque ad ultimum annum Neronis; deinde annus i. vel circiter, ſub Galba, Othone, Vitellio; ſunt xxxiix. & x. ſub Veſpaſiano, erunt xlix. & ii. ſub Tito; erunt l. & Terminus Lxx. hebdomadum.

De hâc ſententiâ, hoc tantùm. pleroſque eaſdem Hebdomadas à xx. anno Longimani producere, uſque ad iv. ann. à Paſſione Domini. Neque tot annos tribui Longimano. Sed tantùm xlv. aut circiter.

Pererius, poſt refutatas xv. aliorum hac de re opiniones, (quę infrà explicabuntur) hoc denique ſentit & concludit.

Lxx. Hebdomadas fuiſſe Annor. non ſolarium, ſed Lunarium. Anni verò coxc. Lunares, colxxv. Solaribus omninò reſpondent. (quod idem, inquit ille, Iul. Africanus, Theodoritus, Gloſſa, Albertus, Dionyſ. Carthuſ. Beda, & alij, cenſuere:) Et cōputatio Annorum Lunariū Hebræis uſitata; (Ideò Gabriel *abbreviatas* dixit Hebdomadas) licet tertio quoque anno unum menſem intercalarent, & ad menſuram curſus ſolis redigerent.

Neque aliundè ſumendum earum initium, niſi à xx. anno regis Artaxerx. Longimani. Et poſſe eas dupliciter terminari. Vel in iv. anno poſt Domini Paſſionem; vel in eo ipſo, quo paſſus & mortuus eſt.

Si Lxx. Hebdomadæ terminētur anno iv. poſt Paſſionem; quùm à xx. Longimani anno, (undè cœpérunt, hoc eſt, à iv. anno Olymp. lxxxiii. uſque ad mortem Christi, quæ concurrit cum iv. anno Olymp. ccii.) tranſactæ ſint Lxx. Hebdomades Annorum Lunariū, hoc eſt, cdlxxv. Anni Solares: Neceſſarium profectò erit dicere; revera non fuiſſe Lxx. Hebdomadas præcisè, ſed Lxx. & dimidiam. Nec annos tantùm cdxc. ſed cdxciii.

Gabriel autem contentus fuit plenum Lxx. Hebdomadum numerum expreſſiſſe. Minutum verò & imperfectum, vel ex conſuetudine ſcripturæ; vel occultandæ magis Prophetiæ ergò, tacere voluiſſe cenſendus.

Quod autem pertinet ad dictum Angeli, *In Dimidio Hebdomadæ deficiet hoſtia & ſacrificium.* quod interpretati ſumus de morte Domini; ſic conſtare poteſt.

Ex vii. ultimis annis totius ſummæ, Lxx. Hebdomadum & dimidię; hoc eſt, Annorum coxciii. confici unam hebdomadam, quæ incipiat ab anno cdlxxxvii. & deſinat in annum coxciii.

In hâc Hebdomadâ, per iii. priores annos & dimidium Christus prædicavit Euangelium: In dimidio huius hebdomadæ, qui eſt annus coxc. & ultimus Lxx. hebdomadæ; Christus Dom. mortuus eſt. Exin ſacrificia legalia fuére invalida.

Reſiduo huius hebdomadis, Apoſtoli Euangelium in Iudæâ prædicárunt: & in fine Hebdomadis, terminatæ ſunt Lxx. Hebdomades, & dimidia.

Et Angelus certè eam hebdomadam, in cuius dimidio defecit hoſtia, &c. non vel Lxx. vel ultimam appellavit; ſed tantùm, unam Hebdomadam. quæ quæcumq; intelligi poteſt, dùmodo ea conſtet vii. annis; & ſit extra Lxix. de quibus anteà dixerat.

Altera autem ratio terminandi dictas hebdomadas, eſt in eo ipſo anno, quo CHRISTVS Dom. mortuus eſt. Iuxtà quam, illud Angeli, *In dimidio defic. hoſtia,* &c. poteſt dupliciter exponi.

Vel de Baptiſmo CHRISTI, qui in mediam LXX. hebdomadem incidit; qui fuit ſignum, Legis ſacramenta mòx eſſe defectura. Vel de morte Domini. Sed illud; *In dimidio hebdomada.* non ſignificet medium annum, qui eſt IV. hebdomadæ LXX. Sed ſignificet unam medietatem; videlicet, poſteriorem illius hebdomadæ. Vt utrávis medietas, III. annis & dimidio conſtet.

Et quod Angelus dixit: *In dimidio hebdomade defic. hoſtia,* &c. id de poſteriore dimidio illius hebdomadæ; & de fine eiuſdem dimidij, debeat intelligi.

Idem PERERIVS putat Dominum noſtrum IESVM, tunc populi Dei ducem declaratum, in baptiſmo ſuo, voce Patris de cœlo miſſâ: *Hic eſt filius meus dilectus, Ipſum audite.* quùm per XXIX. annos, privatam ante, & vulgo obſcuram vitam traduxiſſet.

Et LXIX. Hebdomadas terminari in CHRISTO duce, hoc eſt, in eius Baptiſmo. qui fuit annus XV. Tiberij Cæſ. & primus Olymp. CCII. Et iam-tum Dominus ingreſſus erat XXX. ætatis annum.

Ex eodem Pererio, diverſas Auctorum, partim vetuſtiorum, partim Neotericorum, opiniones, pertexemus, cum cenſurâ.

EVSEB. lib. 8. Eu. Dem. & CYRILLVS, Catech. XII. DRIEDO & IANSENIVS; ordiuntur haſce hebdomades, ab anno Darij Hyſtaſpidæ, qui IV. Perſarum rex, ſecundo. Quo anno ædificatio Templi, eo-uſque à CYRO intermiſſa, ingenti Iudæorum alacritate, & rege permittente, reperita eſt: & quadriennio pòſt conſummata. Eſdr. c. 6.)

Ab hàc opinione, non re ipsâ, ſed nomine regis, & ratione temporum, diſcrepat SEV. SVLPIT. lib. 2. ſac. Hiſt.

Qui putat hebdomadas cæpiſſe, regnante Darío; quo tempore templi inſtauratio perfecta eſt. Eumque regem, non Darium Hyſtaſpis; ſed Darium Nothum; ſeu, uti vocat ipſe, Ochum, IX. Perſarum regem, exiſtimat: qui poſt Darij illius obitum, LX. amplius annis imperium adeptus eſt.

Verùm, quicumque fuerit ille Darius, quo regnante Templum ædificatum eſt; certè à tempore ædificationis Templi ſub Dario, non poſſunt Hebdomades inchoari.

Tum quia II. annus Darij Hyſtaſpis cadit in Olympiadem LXV. Vndè uſque in finem Hebdomadum, quem attulit Olympias CCIII. præteriérunt anni plures, L. ſupra D.

Tum quia rex ille DARIVS, in ſuo Edicto (Eſdr. 6.) dedit facultatem Iudæis reparandi Templum; non ædificandi Vrbem. Neque id, quoad ille regnavit, facere adgreſſi ſunt Iudæi.

(In EVSEBIO, qui tres huius, de LXX. Hebdomadibus, quæſtionis, ponit Interpretationes, multa iure reprehenduntur. quòd neque Cyrus, nec Darius Hyſtaſpis, à quibus auſpicatur, poteſtatem, Iudæis, fecerit reædificandæ Hieroſolymæ.

Deinde Hyrcanum Pontificem facit CHRISTVM, ducem. quùm à Cyro ad eumdem, per Pompeium reſtitutum, ſint plures D. annis.)

Opinio *Africani, Chryſoſtomi, Theoderiti, Bedæ, Ruperti,* & quorumdam aliorum (quam & nos, hac quidem in parte, ſequimur) propior vero, ac probabilior eſt. quæ initium Hebdomadum ducit à XX. anno Artaxerxis Longimani, VI. Perſarum regis; qui NEHEMIAM cum præſidio equitum dimiſit in Iudæam; quo tutiùs urbem Hieruſalem reficeret, & mœnibus validis communiret. A ſolo namque ARTAXERXE, qui miſit Nehemiam, legitur exiſſe mandatum: datamque poteſtatem reparandæ urbis.

Quod factum eſt, *In anguſtiâ temporum*; vel quia Iudæi ædificantes, à vicinis hoſtibus ita infeſtabantur, ut in armis eſſe, & ad pugnam parari, cogerentur. vel quia ædificatio platearum & murorum anguſtiſſimo & breviſſimo tempore abſoluta eſt; 50. nempe diebus. Hunc autem annum, quo miſſus eſt Nehemias, Euſeb. putat, cum anno IV. Olympiadis LXXXIII. concurriſſe.

HEBRÆI, Seder-olam; Hebdomades VI ſunt eæ, quas tranſegérunt, Iudæi, in exſilio; & adſcendérunt:

LXII. eæ, quibus in terrâ Iſrael poſt reditum manſérunt.

Vna autem hebdomada; ea eſt, cuius partem egérunt in terrâ; partem extrà terram. Poſt quam hebdomadam contigit, quod dictum eſt· *Exſcindetur CHRISTVS, & firmabit fedus multis, hebdomadâ unâ; & dimidio hebdomadis, ceſſare fac. ſacrif. & oblat.*

R. IOSE numerandas docet hebdomadas LXX. ab excidio Templi prioris; uſque ad poſterioris, per Romanos, excidium. LXX. ſcilicet annos, quibus exciſum & deſtructum manſit: & CDX. quibus exædificatum ſtetit. Neque obſtat, quòd iam-tum LXX. anni Excidij eſſent tranſacti. quia hoc quidem decretum latum fuerat antè VII. annos: verùm nunc primum promulgabatur, & Danieli revelabatur.

Vetuſtiores Hebræi exordiebantur à Dario Medo. Et ex Hebdomadibus; Sexaginta duas terminabant in exſcidio Hieroſolymorum ſub Tito. Reliquas, IIX. in exterminio per Hadrianum. Cæci, ait Perer. in alienâ Chronologiâ.

IVLIANVS, Pometius vulgò, qui, teſte Baron. eſt Iulianus Toletanus; lib. adv. Iudæos. Has LXX. hebdomadas, aliqui, ait, à XX. anno Artaxerxis Longimani (qui erat LXXXIII. Olymp. annus IV.) computare incipiunt. Et uſque ad C[illegible]. Olympiadem, & II. eiuſdem annum, Tiberijque Cæſ. ann. XIIX. extendunt. Qui velint intrà eaſdem hebdomadas, & natum CHRISTVM oſtendere; & paſſum in fine LXX. hebdomadis, adprobare.

(Inter quos Africanus, nobilis temporum ſcriptor. qui in eo labi cenſeatur, quòd hebdomadibus in CHRISTI morte terminatis, facit CHRISTVM mortuum anno XV. Tiber. Cæſaris. quem annum comparat ipſe cum anno II Olympiadis CCII.

. Alij autem à I. Darij anno, quùm Daniel hæc vidit; uſque ad adventum CHRISTI; evolutas

eſſe

eſſe Hebdomadas LXII. & dimidiam, docuerunt. Reliquas autem VII. hebdomadas, & dimidiam; in Paſſione CHRISTI, & expugnatione Iudæorum per Veſpaſianum, impletas eſſe definiunt. Et ſic ferè TERTVLLIANVS.

ISIDOR. Peluſiota, lib. 3. ep. 89. Quonam pacto illa apud DANIELEM perſcriptæ LXIX. Annorum Hebdomades, quæ ab Vrbis Hieroſolymitanæ ædificatione incipientes, in ipſius expugnationem deſinunt, expletæ fuerint; illud habeto. Eam non Cyri, ſed XX. regni Longimani anno fuiſſe extructam. Nam tum, ut Eſdr. commemorat, Nehemias è Babylone profectus Vrbem inſtauravit.

Quonam igitur modo, inquis, LXX. hebdomadæ *abbreviatæ ſunt ſuper*, &c. Nimirum, quia in LXIX. hoc eſt, anno CDLXXXVII. bellum geri cæptum eſt. Sequente autem annorum hebdomade, unà cum Iudaicis rebus finem habuit.

Quod ſi, undè id probetur, quæris! Illud ſciendum eſt inter XX. Longimani annum, & Perſici Imperij finem, CXIII. annos interfluxiſſe: ac deinde Macedonicum uſque ad CCXCIV. annos ſeſe porrexiſſe.

Poſt autem, Romanum, Auguſto Imperante, ad XLIII. annos. Tiberio autem imperium gerente, ad XXII. Ac denique Claudio ſummam rerum obtinente, ad VII. propagatum fuiſſe. Nam IIX. ipſius anno initium cæpit Iudæis rerum motùs; qui bellum illud adverſus Romanos ipſis excitavit, ex quo vrbis exſcidium ortum eſt.

Neronis enim, qui Claudio ſucceſſit, tempore, Iudæi à Veſpaſiano, qui tum Neronis dux militans erat, fortiter oppugnari: poſteà, eodem Imperij habenas obtinente, capti ſunt.

ORIGENES, hâc in re, opinionibus variat. Modò enim Hebdomadas auſpicatur à primo Darij Medi anno, & CHRISTI ortu terminat. Modò eaſdem facit eſſe decenniorum (ſimul 4900. annorum initio ducto ab Adamo, uſque ad CHRISTVM: Modo LXX. & ultimam hebdomadam extendit à nato CHRISTO, ad exeidium Hieroſol. ſub Tito. Vix digna, quæ hic refellantur. Perer.

CLEM. ALEX. ſtrom. I. VII. itaque hebdomadibus ædificatum fuiſſe Templum; clarum eſt ex Eſdrà. Et ſic fuit CHRISTVS rex, dux Iudæorum, cum impletæ eſſent VII. hebdomades in Hieruſalem. Et in LXII. hebdomadibus quievit univerſa Iudæa, bellorum expers.

Et Dom. noſter IESVS CHRISTVS, Sanctus Sanctorum, cum veniſſet, & viſionem Prophetiamque impleſſet; in carne unctus eſt Patris ſui ſpiritu.

In his LXII. hebdomadibus, uti ait Propheta, & unâ hebdomade, Dominus: dimidium hebdomadis, obtinuit Nero regnans; & in civitate ſancta Hieruſalem, ſtatuit abominationem. Et in dimidio hebdomadis, & ipſe ſublatus eſt; & Otho & Galba & Vitellius. Veſpaſianus autem & imperator factus eſt, & Hieruſalem evertit, & Sanctum deſolavit. Hæc clara intelligenti.)

XI. anno expleto, ſub initium conſequentis, regnante Ioachim, facta eſt captivitas in Babylonem, ſub rege Nabuchodonoſore, iam VII. annum Aſſyrijs dominante, (qui fuit II. annus Vaphræi Ægyptiorum regis; Philippo Athenarum Archonte) idque anno primo Olymp. XLIIX.

Permanſit autem captivitas LXX. annis. & deſijt anno II. Darij, Hyſtaſpis Filij, qui Perſis. Aſſyrijs & Ægyptijs eſt dominatus. ſub quo Prophetæ Haggæus, Zacharias, & qui dictus Angelus. Pontifice Ieſu, Ioſedeci F.

In hoc anno II. Darij regnantis, (quem tradit Herodotus Magorum diſſolviſſe imperium) mittitur Zorobabel F. Salathielis; ut excitet & exornet Templum Hieroſolymit.

Tempora autem Perſarum, ſic colliguntur.

CYRVS, annos XXX. CAMBYSES, XIX. DARIVS, XLVI.

XERXES XXVI. ARTAXERXES, XLI. DARIVS IIX.

ARTAXERXES, XLII. OCHVS vel ARSES, III. Vniversè CCXXXV. anni.

Hoc itaque Dario ſublato, Alexander Macedo, ijs, qui propoſiti ſunt. annis. regnare cæpit.

Eumdem quoque in modum, Macedonum regum tempora, ſic colligas.

ALEXANDER, XIIX. ann. regnat. PTOLEMÆVS, LAGI F. XL.

PTOLEM. PHILADELPHVS, XXVII. EVERGETES, XXV. PHILOPATOR XVII.

EPIPHANES, XXIV. PHILOMATOR, XXXV. PHYSCON, XXIX.

LATHVRVS, XXXVI. DIONYSVS, XXIX. CLEOPATRA, XXII.

Poſteà Cappadocum regnum, dierum XIIX.

Coniunctè, Anni Macedonũ exiſtunt CCCXII. & dies XIIX.

Hæc opinio ſic à Pererio refellitur. Ab anno I. Cyri (qui poteſtatem quidem fecerat exſtruendi Templum, non Vrbem) qui fuit primus Olymp. LV. uſque ad Olympiadem CCIII. qui eſt terminus hebdomadum. propè DC. tranſacti ſunt anni.

In TERTVLLIANI, l. adv. Iudęos, ſupputatione annorum, multi ſpeciatim inſunt errores. licet ſeries hebdomadum, generatim, inter ſe ſatis conſentanea eſſe videatur.

Quùm itaque primus annus Darij Medi (à quo ille initium ducit) concurrerit cum fine Olympiadis LIV. atque in Olympiadem CCIII. eæ Hebdomades deſinant; clarum eſt DC. propè annos tranſijſſe. hoc eſt, plures C. quàm illæ Hebdomades LXX. efficiant.

Deinde ipſe V. tantùm Perſarum reges in ſuâ Chronologiâ recenſet, omiſſis alijs IX.

Et Monarchiæ Perſicæ, quæ ſtetit CCXXX. annis; CVI. dumtaxat annos attribuit.

Poſtremò, Dario Medo, annos XIX. & Dario ultimo, XXII. pro VI. adſignat, &c.

Cæterorum opiniones ſilentio præterimus. Satis enim hîc latus eſt campus, in quo curioſa ingenia ſeſe exerceant, & veritatem, quà pote, indagent. Vide noſtram opinionem, ad ann. XX. Longimani. à quo ferè Hebdomadas iſtas producimus ad IV. annum, à Dom. Paſſione.

CYRVS SOLVS, REX PRIMVS.

Monarchia persica.

Hæc II. Monarchia, priùs quidem dicta eſt, Medorum atque Perſarum, a Dario Medo & Cyro Persa: qui coniunctis viribus, anno antegreſſo, Babylonicum ſubegerant imperium.

Deinde ab obitu Darij, quod regna omnia ad Cyrum, gente Perſam, eſſent devoluta; & eius ſucceſſores, ex eâdem gente, regiam ferè in Perſide fixerint; Perſarum atque Medorum; & tandem magis Perſarum, quàm Medorum, dici cæpta eſt.

Iudæi eum I. Cyri annum dixêre (Scal. l. 6.) qui fuit primus ſolutæ captivitatis. Vnde enim, in Patriam remiſſi, primùm tempora putarent, quàm ab eo anno qui Princeps fuerit tam exoptatæ eorum libertatis! Itaque & Daniel, quamquam conſenuit in Babyloniâ & Suſianâ; eumdem tamen, cum reliquis Iudæis, primum Cyri annum intelligit.

Malè itaque quidam ſolutam captivitatem, cum anno primo regni ſive Imperij Cyri, comparant. quo tempore nullum ille in Iudæos imperium habebat. quorum tùm primùm dominus fuit; quum & Babyloniæ: ſive quùm Babylonem, & loca cætera, in quæ Iudæorum coloniæ à rege Chaldæorum fuerant traductæ, cepit; & illius tractûs provincias ordinavit. (Niſi probabilius ſit, ab ipſo Darío, per annum quo ſolus regnáſſe videtur, eaſdem fuiſſe ordinatas. Daniel. 6.)

In ſummâ igitur pace, & profligatis bellis omnibus, Cyrvs ſolvit captivitatem Iudaicam. Quod & in Edicto ipſe præfari cenſeatur.

(Deus, Dominus cœli, dedit mihi regna terræ.) Quod quidem non niſi extremis imperij ſui temporibus dicere potuit. quùm longitudo imperij eius, ab Indiâ ad Nilum; latitudo, ab Oceano ad Caſpium Mare, pertinebat.

Perer. tamẽ hæc ſic diluere nititur. Regna Mediæ & Perſidis, iam Babyloniorum & Chaldæorum acceſſione amplificata, meritò potuiſſe dici, *Regna terræ:* ob ſui, inter cæteras terras, nobilitatem & præſtantiam.

Et totius apud Danielem Chronologiæ cardinẽ in eo verti putat, Scalig. ut imperium & Monarchiam Cyri, in anno primo Olympiad. LV. ex Euſeb. & alijs, conſtituat.

Nos autem, regni initium in Cyro; & Imperij ſeu Monarchiæ titulum, aliquot Olympiadibus diſtinguimus. ut regnare quidem apud ſuos Perſas ceperit circiter I. annum Olymp. LV. Sed Babylonem expugnárit anno IV. Olymp. LXI. Et Septem pænè Olympiadum, ſive XXII. annor. interceſſerit intervallum.

Et quod ille ex Clem. Alex. lib. I. ſtrom. adfert; præter Olympiadum rationem, pro noſtrâ (inquit ille) facit ſententiâ. XXX. (qui nobis eſt XXVII.) poſt Templi Hieroſolymitani exſcidium, anno Cyrum miſiſſe regnum. Quod interpretemur, Imperium; victis & adiectis iam Babylonijs. Neque verum eſt, (ex Cyrillo l. I. cont. Iulian.) Aggæum & Zachariam prophetáſſe, regnante iam Cyro: quos clarũ eſt ſub Darío Hyſtaſpis, multopoſt, ſuo utrũque vaticinãdi munere, perſunctos eſſe, & floruiſſe.

Cum Iuliano Afric. nos quoque à I. anno Cyri, ſed regno Perſico tamtum inaugurati; non autem Monarchiæ; uſque ad XX. Longimani, annos [illegible] CXV. numeramus. Vt primus annus Cyri, ſive regni Perſici à Cyro, ex noſtra putatione, concurrat [illegible]um anno I. Olymp. LV. Qui eſt annus O. C. 3[illegible]9[illegible]

Et annus XX. Longimani incidat in IV. Olym[illegible]. LXXXIII. annum. Qui eſt O. Cond. 35[illegible]8.

Quod idem verò Scaliger colligit ex Diod. S[illegible] & Iuſtino, Ab anno Cyri I. uſque ad V. X[illegible]xis, quo is in Græciam tranſmiſit; qui fuerit I. Olym[illegible] LXXV. annos LXXX. fluxiſſe. ex optimâ, uti vult, [illegible] Perſicorum Chronologiâ, facilè ex eo co[illegible] xxx. annos Imperij, ſive Monarchiæ, paſſim [illegible] tribuat. cui nos tantùm, Riberam, ex parte [illegible] in Zachar. Bellarminum, & Hebræos, ſecuti) III. annos à captâ Babylone damus. Et reliquos, ex [illegible] (Herod. & Iuſtin. l. I.) XXVII. ſcilicet, antè Chaldaicæ Monarchiæ exitũ, regnãdo exegiſſe dicimus.

Neque ullo modo XXX. anni regni eius, ab [illegible]pugnatione Babylonicâ, cõputari poſſunt. quum pauculis pòſt annis, ab eâdem captâ, bello, quod adverſus Maſſagetas ſuſceperat, ſit interfectus.

Idem tamen Scal. in Euſeb. Tria Cyri ſta[illegible] initia. Persicvm, omnium primum, Olymp. LV. annis XXX. antè eiuſdem mortem.

Chaldaicvm, Babylone iam captâ, annis IX. aut circiter antè obitum eiuſdem.

Tertiũ Asiaticvm, ſubactis Bactrianis, triennio antè mortem. Et hoc ultimo putat Danielem & Eſdram uti; dum vocant, I. Cyri annum.

Fr. Haræus Cyrũ vult regnáſſe XXX. annis. & ex ijs, XXI. antè Babylonẽ captam, reliquos IX. p[illegible]ſteà.

Euſebium verò, qui Olymp. LV. notet laxata[illegible] à Cyro captivitatem Iudæorum: idque, ex E[illegible] I. factum primo anno Cyri; falli. Quod ſcriptura ibi loquatur de anno eius primo, poſt expugnatam Babylonem: proximè ante expeditionem Scyt[illegible], in quâ perijt. Annum Babylonis expugnatæ facit, CCXII. V. Rom. Cond. qui concurrat cum LXX. anno (captivitatis) 2. Paral. c. 26. *Donec ſcilicet in Babylone imperaret rex Perſarum.*

Dario itaque, ſive in Medis, ſive alibi [illegible] annum, mortuo. (Daniel. cap. 13. *rex* Astya[illegible] (ipſe Darius, ſeu Cyaxares, Aſtyagis [illegible] patrio quoque dictus nomine, *adpoſitus eſt, ad Patres ſuos,) regnumque eius Cyrus Perſes ſu[illegible]pit*

(Clauſula illa apud Dan. rectius for[illegible]an [illegible]tium ſit, cap. 14. & hiſtoria Belis, ad eumde[illegible] C[illegible]rum pertineat.)

Et hactenus Servitus Iudæorum, in Ba[illegible] ſub Nabuchodonoſore. & [illegible] eius: *Donec imp[illegible]raret rex Perſarum. Vt compleretur Sermo D[illegible] ex ore Hieremiæ* (cap. 25. & 29. *& c[illegible] terra ſabbata ſua.* Cunctis enim diebu[illegible] *tionis* egit ſabbatum, *uſq; dum complerentur LXX anni.* 2. Paral. c. ult. & Eſdr. 1. & Daniel. IX.

Quoi

...u LXX. tàm Seruitutis, quàm Deſo-... ...æ ...ltæ, an... ; alij à prima uti... ...te ſub Ioachino Iohæ nepote: ... à T...pli Vrbiſque excidio, ſub Sedechiâ, ... anno ipſius Ioſiæ. quo tempore vaticinari eadem cœpit Hieremias.

Inculta autem terra quieuiſſe dicitur; quòd nulli intereà culoni, aut rel... in Iudæâ, aut aliundè ſubmiſſi fuerint, uti anteà in regno Samariæ erat factitatum.

... | Anno itaque primo Cyri, Perſarum regis, | 530.

P... Babylone, & vicinis latè provincijs ...us, Monarcha meritò audire cæpiſſet. ut ... Hieremias olim de populo Hebræorum, ...xx. annos, qui tantum effluxerant, è ca... liberando, & in integrum reſtituendo, ...itùs vaticinatus; explerentur; ...uſdem regis animum, & arcano numinis ...u, & ſubornatâ, per DANIELEM ...um, LIBRI (quo inter cætera rerum ab... ...m myſteria, ipſum quoque CYRUM ... à Deo delectum, ante CCX. annos, præ... ...aias; qui ampliſſimo multarum gen... ...o potens, populum ſuum è Babylo... ...m, Patriam, liberum aliquandu te... & Templum reædificaret,) ...i lectione, inquam, ita excitavit; ut per uni... ...ni ſui provincias, Edicto palàm profeſ... *Se regna terræ omnia, quæ poſſideret, uni ...no, Deo cæli, accepta referre. Eumque, ſo...* quem Iudæi in Hieroſolymis adorent, ... & omnium rectorem, *agnoſcere. Sibi da... eo mandatum*, de Sacrâ Æde, Hieroſo... ...ieri, & regiâ Iudææ urbe, conſtruen... ...*am* demùm *ſe omnibus*, (ſive illi verè ..., ... Samaritæ, ſive ex aliâ Iſraelitarum ... aut ex adeenſis, eſſent) *qui velint, qui... Deum Iudaico ritu colant; dare poteſta...* ...ne fauſtâ adprecatione, illuc *adſcen...*

...en... tria, totidem penè ſententijs, ex ...d dixi, Iſaiæ vaticinio, excerpta, ſuo E... ...plexus eſt Cyrus.

... quidem 44. *Ego Dominus ſuſcitans ver... ſui, & conſilium nuntiorum ſuorum ...lens*

...*dico Hieruſalem; Habitaberis. & civi... Iudæ. Ædificabimini: & deſerta eius ...bo.*

Qui dico Cyro; Paſtor meus es tu, & omnem voluntatem meam complebis.

Qui dico Hieruſalem; Ædificaberis. & Templo; Fundaberis.

Cap. verò 45. *Hæc dicit Dominus Chriſto meo Cyro, cuius apprehendi dexteram, ut ſubijciam antè faciem eius genteis, & dorſa regum vertam, & aperiam coràm eo Ianuas; & portæ non claudentur. Ego antè te ibo, & glorioſos terræ humiliabo. Ego Dominus, qui voco nomen tuum, Deus Iſrael.*

Accinxi te, & non cognoviſti me. Ego ſuſcitavi eum ad iuſtitiam, & omnes vias eius dirigam. Ipſe ædificabit civitatem meam, & captivitatem meam dimittet; non in pretio, neque in muneribus.

(Qui namque ex Iudæis, ſervi erant regis, gratis dimiſſi. aliorum privatorum ſervitia, à ditioribus Iudæis redempta ſunt. Nehem. 6.)

Adiungit his Eſdras, cap. 1. Imperatum cæteris Iſraelitis, quibus in Patriam redire non luberet; redituri entibus ut auxilio eſſent; & ſinguli civibus ſuis vel pecuniam, vel iumenta commodarent, præter ea munera, quæ ſuâ quiſque ſponte Ædi Deo conſtruendæ dicarent & offerrent.

Ioſeph. verò, ex Eſdr. cap. 6. addit perſcriptum à Cyro, ad vicinos Iudææ, in Syriâ, Satrapas (SISINEN, & SARABASANEM) ut Iudæis, in Patriam revertentibus; & Templum, quo priùs loco, condere adgreſſis; aurum argentumque, ad fabricam & victimas, conferrent.

Vtque iactis murorum fundamentis, Templum ſuperſtrui paterentur, LX. cubitis altum, & totidem latum. Μεγάγεον, & Septa comprehendens. Cuius parietum craſsitudo ternis è marmore impolito lapidibus, & totidem è lignis novis, (operis inteſtini vicem) elidè & triplici ſerie conſtaret. Sumtus autem ex regijs proventibus ſuppeditarentur.

LIBERATIO E CAPTIVITATE.

Q... tàm inexſpectato & liberali Cyri regis ..., ſuprà Patriæ religionis & divini cultus ..., Principes familiarum, è Iudâ præſer... & Beniamitide Tribubus; ſacerdotes etiam ...tæ, ...tarentur. (Patet tamen, 1. Pa... ... multos ex Ephraimis & Manaſſeis in ... cum Iudæis rediiſſe, & in Hieruſalem ...

...ati, quibus redeundi animus, an op... ... defuerit, parum compertum eſt, (ait ... partim redeunteis ope & viatico, vaſis, veſtibus, & iumentis, certatim ſublevàrunt. partim munera, Templo ædificando, in commune contulérunt.

Rex inſuper Vaſa ea & ornamenta, quibus Templum Dei in Hieroſolymis olim ſpoliarat; quæque in patriorum Deorum Templis collocârat Nabuchodonoſor; per Mithridatem ærarij præfectum, tradenda curavit & adnumeranda SASSABASARI, Iudææ familiæ Principi. Sic, ut ait Rupert. prædam, quam Leæna aſportârat, Vrſus domum reportavit.

Ea autem

Ea autem fuére, pollubra ſeu malluvia, Phialæ & Scyphi, ſeceſpitæ ſeu cultri victimarij. Vaſa omnia ad. Quinquies mille & quadringenta: quæ Templo iam abſoluto, ſuis quodque locis & uſibus, redhiberentur.

Iſte autem Saſſabaſar, eſt ZOROBABEL, è regiâ ſtirpe, Salathielis Fil. Iechoniæ pronepos. IOACHIN ſcilicet XIX. ætatis anno captivus in Babylonem abductus, iu ipſo exſilio genuit SALATHIELEM (qui al. Sealthiel) qui ut natus, ita mortuus Babylone; Iudæis illic, poſt Patrem, caput fuit. Hic autem, intermedio, illio Phadaiâ, genuit Zorobabelem (1. Paral. 3.)

Euangeliſta autem MATTH. cap. 1. Nepotem, ab avo forte-an educatum, eidem, quia Pater obſcurus fuerat, uti filium, adſcripſit. Eſdr. 1. cap. 3. & Aggæum cap. 2. ſecutus.

Ribera hic contrà; Phadaiam, non filium fuiſſe Salathielis, ſed fratrem, contendit. *Filij Iechoniæ, Aſir, Salathiel, Melchiram, Phadaia.* Duos itaque fuiſſe Zorobabeles; alterum Phadaiæ F. alterum Salathielis.

Ita in Genealogiâ Matthæi & Lucæ, alter eſt ZOROBABEL Pater Abiudi; alter, Pater eſt Reſæ. Et tamen utriuſque Pater vocatur Salathiel. Sed alter ex ſtirpe Salomonis; alter, apud Lucam, ex ſtirpe Nathan, filij Dauid. Vt ibi numerentur Patres Ioſephi, S. Virginis mariti; hic maiores ipſius Virginis.

Hic itaque ZOROBABEL, licet iuvenis, annos XVII. natus; quia tamen regio ſanguine clarus, & Iechoniæ regis ultimi pronepos; CYRI permiſſu, Iudæorum, in Patriam redeuntium, dux fuit. A quo ducatu, ZOROBABEL dictus; quia velut abalienaverit, ſive abduxerit Iudæos à Babel; antè dictus Barachias; nunc Saſſabaſar.

RESP. itaque Iudaica, poſt ſolutam captivitatem, & in Patriam reditum, per Optimateis adminiſtrata, erit *Ἀριστοκρατία*. In quâ, ſumma quædam auctoritas penes Pontifices fuit, uſque ad Machabæos, qui & Aſſamonæi à familia dicti; Principes & ſacerdotes. Tandem in ARISTOBVLO revocata regni forma.

Populus tamen ab ipſâ captivitate, fuit ſub regibus; priùs Perſarum; deinde Græcorum, ab Alexandro, eiuſque ſucceſſoribus. Tãdem ſub Romm. ducibus, ad CHRISTVM uſque, quando Imperatores ſucceſſére.

Qui verò, præter L. Mill. exſulum, Zorobabeli comitum, in Babyloniâ, & reliquis Orientis Provincijs, præpoſtero poſſeſſionum & liberorum ſtudio, remanſerunt; formam illic Reip. à Perſicis regibus redeméruut; præfecto ſibi, è familiâ Davidicâ, Principe, quem *Αἰχμαλωτάρχην*, ſive caput captivorum & exſulum, vocárunt.

Principes autem, ſive XI. Viri, huius Coloniæ, in Patriam deducendæ, præter ZOROBABELEM; fuére, hi.

IESVS, ſive Ioſue, Ioſedeci F. ſummus ſacerdos, (cuius Pater Ioſedecus, ſummus & ipſe tũ ſacerdos, in Babylone captivus à Nabuchodonoſore abductus fuiſſe memoratur, 1. Paral. 6.) NEHEMIAS, (alius ab eo, qui multo-poſt muros urbis inſtauravit.) SARAIAS.

(De hoc ſic Perion. Eo Patre, Eſdram, Prophetam & ſcribam, è tribu Levit[illegible], natum eſſe: qui XXX. ferè, poſt deletam Hieroſol[illegible] captivus, vaticinari cœperit: & unà c[illegible] BILE, alijſque, Templi ædificandi cauſ[illegible] ſub C[illegible] Hieroſolymam ſit reverſus. Eſdras ipſe Pat[illegible] zariam, nominat. Viſus itaque mihi aluci[illegible] Perion. ex 3. lib. Eſdræ.)

RAHELAIAS. MARDOCHÆVS (alius ab eo, qui Eſtheræ patruus.) BELSAN. MES[illegible]HAR. BEGVAI. REHVM. BAANA.

Collectâ voluntariorum è Provinci[illegible]s Orien[illegible]bus multitudine, ad bis & quadragies Mille, Trecentos & Sexaginta; (Ioſeph. LXII. [illegible] ſervos eorum & ancillas, numero Septem [illegible] Trecentos & Triginta ſeptem. Et in ijs pſ[illegible]s & pſaltrias, ad Bis-centum. Singulari omnes inter ſe animorum & voluntatum concordiâ coniunctiſſimos.

Inter quos & NATHINÆI, (condonati [illegible]ve quibus vita fuerat condonata) hoc eſt, [illegible]abaonitæ; qui perpetuâ lignationis & aquati[illegible]s, in Templo neceſſariæ, ſervitute dan[illegible]es, iamtum à Ioſuæ uſque ætate, in ritus Iudaicos tranſierant:

Et Servi Salomonis; hoc eſt, Alienigenæ. [illegible] non generis iure, ſed Legis obſervantiâ, I[illegible] erant inſiti; [illegible] recenſebantur.

Et duo quidem genera eorum, quibus obſ[illegible]ra aut incerta familiæ origo eſſet, com[illegible]rantur.

Ex uno, Sexcenti Quinquaginta duo, de T[illegible]melâ, Thelarsâ, &c. qui nec Iſraelem, ortû ſu[illegible]ctorem, laudare poterant.

Ex altero, Filij Sacerdotum: qui [illegible]um mat[illegible] ſanguinis ſtirpem Betzellæo Galaaditæ imp[illegible]rent; tum de Aaroniæ familiæ prærogativâ i[illegible]bium veniebant.

Hi omnes ita in Patriam reducti; & ſolum veteris, in Hieroſolymâ, Templi, quod reædificatũ veniſſent, oſculis venerati; poſtquàm Principes, in[illegible]e præſenti, votum, quo ſe damuárant, exſ[illegible]; hoc eſt, munera Ædi ſacræ excitandæ deſtinata, auri árgentique pondera, & veſteis religioſas; ſp[illegible]nte ſuâ & liberaliter, pro ſuâ quiſque opia, o[illegible]liſſent; in ſuas ſingillatim civitates habitarum [illegible] ad aliquantam pro tempore requietem, d[illegible] ſunt.

At poſteaquàm menſis iam VII. (anni primi, a[illegible] ipſo in Patriam reditu; ſive ordine VII. à N[illegible] qui eſt Tiſri, ſive VII. ob Scenopegia, de q[illegible] hic mentio,) appeteret; populus, qui in ſuâ [illegible]que eátenus civitate paulliſper quie[illegible]erant, & [illegible] privatas curárant; ceu quâdam inſigni an[illegible]rum conſpiratione ad Hieroſolyma c[illegible]te[illegible] d[illegible]. (Eſdr. 3. cap. 5. *Convenérunt [illegible] atri[illegible] [illegible] po[illegible] [illegible]rientali obiectum.*

Et mox Altari, a I[illegible]ue, Ioſédeci, & Z[illegible]ba[illegible] Salathielis, Filijs, ædi[illegible]cato, [illegible] bus, ferro intactis, (ſic [illegible] ctari loco ve demoven[illegible] [illegible]) [illegible] narum gentium terrorem, fun[illegible] [illegible]cant, *τῶν ὁλοκαυτωμάτων* Sa[illegible] & veſpere peragerétur, p[illegible] runt. Et deinceps eundem ritu, [illegible]

[illegible] aliarumque [illegible] *Tem[illegible] funda-* [illegible] & [illegible] dis di- [illegible] nam, vehi [illegible] & Ty[illegible] ex [illegible] c Li[illegible]no, in [illegible] quod & à Salo- [illegible] in materiâ, [illegible] â & adparandâ, [illegible] pænè polué-

[illegible] quem ve[illegible] simile est suis Iu- [illegible] reditûs procura- [illegible] se pulce[illegible] veri Iudæ[illegible] Dei am- [illegible] em, in Cyro [illegible] propè initia- [illegible] nis excitandæ.

[illegible] sub Cyro accé- [illegible] lib 4. Theodoret. Sulpit. [illegible] et Perer. probabil[illegible] opine- [illegible] nedon. vel filio eius Euil- [illegible] fa[illegible].)

[illegible] nemo esset Danie- [illegible] neque maiore in hono- [illegible] Et rex quidem Id[illegible] lum [illegible] simulacrum, Beli, anti- [illegible] Babylon[illegible], superstitione [illegible] Iovi certè Beli Tem- [illegible] magnificent[illegible]ssimè exstru- [illegible] lib. 3. cap. 4. & Herodot. l. 1. [illegible] In quo cum alia Idola, tum Io- [illegible] pedes XL. longa. quæ [illegible] pen[illegible]et talenta. cum era- [illegible] p[illegible] re. B. Hieronym. in [illegible] scribit eò potentiæ perve- [illegible] ut P[illegible] Belum in Deos [illegible]

[illegible] 7. cap. 1[illegible]. Belum fuisse apud [illegible] omnium sacratissimum. [illegible] I[illegible] ccc. à Diluvio [illegible] O[illegible] gentium Idola, [illegible] qui & Bel, & Baal, appellationem [illegible]

[illegible], Belis idolum, rex, An- [illegible], qui ve[illegible] Effigiem illam ac pota- [illegible]; & ipsi diurnam pensitationem [illegible] artabas, hoc est, L. modios [illegible], o[illegible]son) vicem; & senas vini [illegible] me[illegible] hoc est, binos & septua- [illegible] Persi[illegible] sextarios) quæ Ido- [illegible] in[illegible]atum, [illegible]àm absume- [illegible] & [illegible] quotidiano [illegible].

[illegible] àm Deum suum cole- [illegible] verterat, caussam [illegible] non veneraretur? *[illegible] nequaquam simulacra, [illegible] generatione di- [illegible] cœli & terræ pro- [illegible] esset. Neque e- [illegible] quæ intrà* *lutea esset, extrà ærea, hoc est, [illegible] insensamque omnino materiem, cibo usum umquam aut potu.* In [illegible] versari, qui [illegible].

A[illegible] aprop[illegible] rex [illegible] incensus, [illegible] Sacerdotes LXX. ad [illegible] arcessiri [illegible], cum [illegible] ita increpitasset; *Nisi indicarent, quisnam ea, quæ Beli quotidie tam impensè adpo[illegible]ntur consumeret; morte esse luendum. Sin Be[illegible]m esse docerent; Danieli, qui petulanter in eumdem dixerit; parem mortis conditionem manere.*

Eaque conditione, à DANIELE & Sacerdotibus vicissim acceptâ, rex in Templum venisset. In quidem, parato d[illegible]o [illegible]onfisi, quò res c[illegible] et testatior; deposcunt, ut se digressis, esculenta & p[illegible]lenta, de more, inferantur & adponantur: & fores sacrarij occlusæ, regio etiam annulo obsignentur. Et nisi rex postridie absumpta à Bele omnia deprehenderit; ipsi morte luerent. Compertâ autem veritate; in DANIELEM, calumniæ convictum, exemplum ederetur.

Hæc illi confidentiùs, quòd subter mensâ, in quâ omnia illa adponebantur, cuniculos quosdam in Templo fecissent, per quos ingressi noctu, cum liberis & uxoribus, adposita devorare hactenus soliti essent.

Cuius doli gnarus DANIEL, illis iam digressis, & cibis ritè adpositis, antequàm fores occluderentur & signarentur; pavimentum sacrarij cinere percolato, coràm rege, conspergendum curavit, ut introëuntium occultos aditus vestigia proderent.

Primâ itaque luce, regem, veri comperiendi caussâ, ad Templum euntem, secutus est DANIEL. Quumque ille, & signa salva; & apertis fenestris, mensam vacuam adspexisset: atque adeò magnum Deum esse Belem, eumque dolo & fraude expertem ex[illegible]maret; subridens DANIEL, regem ulterius intròire volentem cohibuit; monuitque, ut antè animadvertat, quorum vestigia sint, quæ in cinere impressa cernantur.

CYRUS, qui virorum, mulierum, & puerorum, qui nudis pedibus ingressi essent, illa esse videret; & fraudem iam, non sine indignatione, olfaceret; acciri & comprehendi iussis, unà cum mulieribus & liberis, sacerdotes, minis, ut dolos referent suos, adegit.

Qui confestim subterraneos meatus, per quos noctu ingressi dapes adpositas devorâssent, patefecerunt. & ex conditione; quam vltrò acceperant morte multati sunt.

DANIEL contrà, Belis simulacrum & Templum, à rege in potestatem sibi tradita, evertit & dissipavit.

Quùm verò ibidem Draco esset miræ magnitudinis, quem, instar Numinis, Babylonij publicè venerarentur. (Pherecydes Syrus scriptum reliquit, Dæmones è cœlo deturbatos à Iove fuisse, quorum Princeps dictus sit Ophioneus, hoc est, Serpens, aut sp[illegible] S[illegible]entis præferens. Et Diabolus, certè ex primore quasi instituto, fraudis primigenis hominum parentibus, sub ea facie, olim

intentatæ,

intentatæ, frequens exinde ipſe miniſterio ſerpentum, ad ludificandos homines, vatiè abuſus prodit[illegible].)

Hic CYRVS cauſſam inveniſſe ratus eſt, cur Danieli eumdem neceſſariò colendum perſuaderet. Propterea quod viveret: & ille exanimè Belis ſimulacrum colere anteà recuſaſſet.

Verùm is eâ de re à rege interpellatus, reſpondit liberè; *Se, Deum ſuum, qui vivus eſſet & immortalis, colere: Draconem verò, iſtum, non modò non eſſe Deum viventem; ſed etiam à ſe, qui homo eſſet, ſine gladio aut armis,* (poteſtas modò detur) poſſe vitâ privari, ſive interfici.

Datâ itaque à rege poteſtate, offam, ex pice & adipe, piliſque, ſimul coctis, in os Draconis ingeſſit. Quo ſtatim dirupto, DANIEL Babylonijs inſultans, Deum iſtum, quem tàm eximiè coluiſſent, exprobravit.

Babylonij contrà, hàc ex re pænè ad inſaniam adacti, univerſi clamare; Regem degeneráſſe in Iudæum, qui Belem diruiſſet; Draconem interfeciſſet; Sacerdotes morte multáſſet. Factoque ad eum concurſu, minari, ni Danielem ſibi traderet; & ipſi mortem, & familiæ exitium.

Quibus ille minis coactus, & graviorem motum veritus; DANIELEM eorum libidini dedidit. Eumque ipſi in Lacum Leonum proiecérunt.

Sex ibi ille diebus fuit: quibus interca nihil cibi Leonibus VII. præbitum eſt. Cum anteà bina quotidie cadavera (eorum fortè, qui ob noxam damnati eſſent) totidemque eis oves dari ſolitæ eſſent: quò obiectum reum avidiùs devorarent.

Erat eâ tempeſtate quidam fortè Propheta, nomine AB[illegible] (alijs [illegible], qui ſub [illegible] ebiâ, aut Manaſſe, floruit) unus ex i[illegible] vinitoribus, qui a Chaldæo re[illegible] dium, in Iudæa, [illegible] tributo, re[illegible] ex Ægypto, poſt cædem Godoliæ, [illegible] rant reverſi.

Is quùm coctam pultem, intritumque p[illegible] tus, ad meſſores, (Virgil.

-- rapido feſſis meſſoribus æſtu,
Alia, ſerpyllúmque, herbas contundit olen[illegible]

Quibus, adpetente aut adulta potius m[illegible], hordeum, quod poſt red[illegible] ſe[illegible] tendum colligandumque locaverat, in pra[illegible] deferret. ab Angelo Domini, id, quod i[illegible] tu haberet, iuſſus eſt ad Danielem, qui Ba[illegible] in foveâ Leonum eſſet; depo[illegible].

Et quòd is ſe Babylonem numquam vi[illegible] foveam ſcire, negaret; apprehenſis ab An[illegible] pillis, concitatiſſimo ſpiritu, Babylone[illegible] tatus; & ad os foveæ collocatus e[illegible]. I[illegible] nielem nomine compellans, de prandi[illegible] ipſum Deus mitteret, commonefecit.

Qui, laudato Deo, quòd omnium e[illegible] in ipſo ſpem collocarent, haud umquam [illegible] mor eſſet; & actis pro ei[illegible]modi ben[illegible] tijs, ſimul-atque prandium, ex m[illegible]bu[illegible] ſumtum ediſſet; baiulum Angelus pun[illegible] ris in eumdem, undè abreptus [illegible]t, [illegible] cum reportavit.

Septimo autem die, quum rex ad foveam [illegible] gendi Danielis cauſsâ, veniſſet; & ex-[illegible] eum ſalvum atque incolumem, ibi inter leo[illegible] dentem, adſpexiſſet; magnâ voce inclam[illegible] *Magnum eſſe Dominum, Deum Danielis.* E[illegible] ex lacu extracto; omneis eos, qui int[illegible] auctores fuerant, in eamdem foveam co[illegible] ſubitò à leonibus devoratos conſpexit.

3420. | Hoc eodem anno, regnat L. Tarquinius ſuperbus, VII. & ultimus Romm. rex, annis XXV. Qui interfecto Serv. Tullio, non ex legibus, ſed armorum vi, Principatum inierat, anno IV. Olymp. LXI. De hoc, & de reliquis, Vid. Tractat. peculiarem, de Regibus Romm. | 53[illegible]

3421. | Anno altero, poſtquam Iudæi in patriam, Templo reædificando, regreſſi eſſent; & materiem undique eâ fini comportandam curáſſent. Menſe II. (quo Sol iam Taurum permeabat, quique nobis Aprilis eſt) Principes populi, quos dixi, cum reducibus, Templi fundamenta iacere cœpérunt; LEVITIS operi urguendo præpoſitis. | 529.

In quo dum toti ſunt; & cœpta fabris procedunt; ſacerdotes ſtolati tubis, & Levitæ cymbalis, ſolenneis Deo laudes, inter lætas Iuniorum congratulationes; & teneros Seniorum, adhuc magnificentiæ veteris Templi memorum, fletus; decantárunt.

Quâ rei novitate perculſi Iudæorum hoſteis, (Ioſeph. Cuthæi, ſeu Samaritæ, & ab ijs, qui quodam quaſi poſtliminij iure in patriam, ex Babyloniâ ſervitute, à Cyro reſtitui eſſent, Templum reædificari, compertum habentes; primum dolis, blanditiê quadam condítam, cum Principibus populi agere cœpérunt.

Et ſe, qui ex eo tempore, quo [illegible] Mediâ & Perſide, in vacuas I[illegible] Aſar-haddane (al. Aſbazaret. I[illegible] aſſare) rege A[illegible]m, t[illegible] communem cum Iudæis D[illegible], & [illegible] ſent, & victi[illegible] immolan[illegible] ſacræ ædi[illegible]nis partem ad[illegible] runt.

(Aſar-ha[illegible]on [illegible], [illegible] tis poſt S[illegible]ſſarem a[illegible]is, n[illegible] nem Iſra[illegible] c[illegible] tur, veritus, ne [illegible] clad[illegible] Hieroſolymam obſi[illegible]one p[illegible]

...ubi ... opportunas, regiones inua- ... unis iſtis ſolicitatoribus ... zis reſponſum eſſet; *Si- ... Cyro datam eſſe excitandi Templi po-* ... auctoritatem deſugere non poſ- ... invidiâ, in omnem turbandi ope- ... intenti, non modò per ſe vim & ter- ... tibus miſcuerunt; ſed regios etiam conſiliarios, Tranſeuphratenſium regionum Satrapas; quibus Cyrus Iudæos, eorumque inſtitutum commendârat; & ut ſumtus, ex annuis regis proventibus, in ædificationem præberentur, imperârat: pecuniâ corruptos, abalienarunt; & Cyri qui alijs tum negotijs, & longinquo fortaſſe-ac adverſus Maſſagetas, bello, quo mox perijt, diſtractus eſſet; beneficium, ad DARII uſque regnum, aut eluſerunt aut impediverunt.

1322. | Anno III. Cyri Perſarum regis, (ſive is Babylone adhuc moram traheret; ſive Bactrianorum & Maſſagetarum bello tunc peregrè implicatus eſſet.) | 528.

... qui tum XCIV. annor. fuiſſe putatur) li- ... Iudæi in patriam, rege indulgente, ... reditu; & cæptâ iam-tum Templi, ... is, reædificatione; lætitiam capere, ... re poſſe videretur: tum ob effrenatum ... niumax, in pleriſque Iudæis, tanti à ... beneficiorum contemtoribus; & in peregri- ... n & caducorum bonorum poſſeſſione ... ium. Tum ob finitimorum & acerri- ... ſtium malignitatem, qui opus Templi ... interpellaſſe; & CYRUM non-nihil alienâſ- ... ntur; vehementer animi angebatur. ... a ... debat Viſi ſuperioris, de ANTIOCHO ... qui Iudæos crudeliſſimis cladibus eſſet ... u ..., memoria. Et ab Angelo prædicta ... Iudæorum perfidia & cæcitas, quâ ip- ... ssIAM morte ignominioſâ ad- ... tantum ſcelus, Deum à ſe averſum ... habituri.

..., poſt continentem trium hebdomada- ... & perpetuum totidem diebus ieiu- ... quo à cibis delicatioribus, carne & vino, ... ui ... et; neque ullis, munditiæ cauſſâ, ... intereà uſus eſſet) haud procul à ripâ ... XXIV. I. menſis, qui Niſan, dic. res quæ- ... a ... & divinæ potentiæ plena, per viſum ... eſt. cuius interpretationem & intelligen- ... mente perſpexit, & paullatim comprehendit.

... in altum oculis, *viſus eſt ſibi videre* ... An ... elum ... formâ, quem plerique Ga- ... u ... c volunt) eoque corporis totius habi- ... præ ſe ferret maieſtatem, cuius ter- ... ue compleret; & Angelicæ natu- ... am adumbraret. Qui *veſte lineâ &* ... *amictus, & lumbos auro obryzo accin-* ... *corpore*, ... ryloli.thi in modum, *ſcintillaret:* ... *aret: oculis, lampadis ardorem. & bra-* ... m ... uſque pedes, *membris, æris* ... *erret. Cuius denique vox, confuſum* ... *turbæ cuiuſdam ſonitum æquaret.*

... no ... iam & puritatem, Dei a- ... entiam, immortalitatem, gloriam, ... ir & celeritatem, ſcientiæ copiam ... e ... Ætherijs illis mentibus peculia- ... ...

... n ſolus DANIEL, cuius comites ... re, & inuſitatæ vocis novitate, ... ſſent; oculis conſpexit. Sic ta-men, ut ipſe præ inſolenti & terrifico Angeli luci- diſſimi adſpectu, & contentæ vocis horrore; vultu in pallorem dato conſternatus, & toto corpore debilitatus, & in faciem proſtratus, humi iaceret. donec manibus genibuſque enitentem, manus quædam à terrâ eum attolleret; & animum recipere; atque ad ea, quæ porrò dicerentur, attendere iuberet.

Se à Deo, cui gratus ipſe & acceptus eſſet, *miſſum; & procinctum ad iter fuiſſe, ex eo die, quo primùm ſe voluntariâ inediâ macerare. Deiq́; opem implorare cepiſſet*: quo puriorem diuinæ in poſterum, de Iudaici populi ſtatu, voluntatis intelligentiam hauriret. Iam-tum enim & Deum fuiſſe exoratum: & ipſum ſui voti, non ſine Angeli interceſſione, compotem factum.

At enim, hinc quidem ex Angelis unum, (cui, uti præſidi, Perſarum provinciæ ſalus & tutela concredita eſſet) *ſibi apud Deum*, graviſſimarum in cœlo controverſiarum arbitrum, *XXI. illis diebus, gnaviter repugnâſſe.*

(Vel quòd cenſeret, Iudæis, pro tempore nondum ſatis expiatis, ſervitutem, quàm præpoſteram libertatem, ad reſipiſcendum, eſſe conducibiliorem. Vel quòd de Perſis quàm-plurimi, ex religioſâ ſecum Iudæorum conſuetudine, ab impietate, ad caſtum Dei cultum, deſciviſſent; maximè intereſſe, ut multi ex Iudæis, ceu pietatis novellæ altores ac magiſtri, in Perſide retinerentur.)

Inde verò, Michaëlem, Archangelum, ſive Angelorum, qui gentibus & regnis præſident, principem; atque Hebræi univerſè populi cuſtodem, ſeu tutorem; *ſubſidio veniſſe*, & cauſſæ ſuæ eſſe patrocinatum.

Qui à Deo, eiuſque Vatibus, antè promiſſe, de Iudæis in libertatem aliquando adſerendis, fidei conſtantiam exigeret. Neque paria eſſe momenta oſtenderet; cum emolumenti eius, quod Perſæ ex Iudæorum contubernio caperent: tum detrimenti, quod, per tam diuturnam profanæ gentis ſocietatem, Iudæis importaretur. Adeò omne pænè priſtinæ religionis & virtutis lumen, tot annis, & peregrè, in ijs eſſe extinctum.

Ex Iudæis quidem, pleroſque etiam-num ſceleratos eſſe, & in Deum contumaces: at non paucos tamen vitæ ſanctimoniâ & probitate eſſe præſtanteis, Deoque hoc nomine caros. & in cæteris, DANIELEM. Cuius tam teneris lacrumis, ieiunijs, precibus, & votis aſſiduis, hanc gratiam & mercedem à Deo reponi oporteat.

 Vt deni-

Vt denique præſente libertatis beneficio indigni ſint Iudæi; MESSIÆ tamen ipſi; qui olim ex eâ gente, inque patrio eorum ſolo, humanam carnem ſit adſumturus; & æternæ libertatis ac ſalutis auctor futurus; hoc omne, quod in præſentiâ petitur, & controvertitur, eſſe condonandum.

Se verò, aiebat, *relicto ibi Michaële*, qui cum principe, quem dixi, Perſarum contenderet, & Iudæorum cauſſæ ſuffragaretur. (al. Se remanſiſſe, apud Perſarum regem, Cyrum. ne fortè is à Iudęis, quos libertate iam donárat, per calumnias abalienaretur.) *veniſſe ad Danielem, ut ipſum ea, quæ conſecuturis ſeculis populo Hebræo eſſent eventura, doceret.*

Quumque ille deiecto in terram vultu, priùs obticéret; & mox cõtactis ab Angelo labijs, in querelam prorúmperet: *Se viribus deſtitutum, & toto corpore debilitatum, vix ſpiritum ducere:* miniméque ab animo comparatum eſſe, ut arcanorum iſtorum auditionem acciperet.

Deinde animo bono eſſe iuſſus, & ſibi reſtitutus; *preces Deo ratas fuiſſe,* & cæteri ſummam mandati, (quæ ſcripto hic comprehenſa non eſſe videatur. niſi ex conſequenti capite totum id elici poſſe cenſeamus) *ex eodem intellexit.* plura & uberiora proximè cogniturus.

Sibi namque in præſens eódem, unde venerit, redeundum. ut aduerſus illum Perſarum principem, qui Iudæorum liberationi & reverſioni, impedimentum niteretur offerre; ampliùs decertaret.

In ipſo ſiquidem *articulo, quo à conſpectu Dei ad ipſum digreßus eſſet, obviam ſibi factum Græcorum,* ſive Macedonum, *principem, qui litem Perſico* illi principi *intendero; & ut imperium à Perſis, ad Græcos,* gentem ſuę fidei commiſſam; atque à pietate alijſque virtutibus, præſtantiorem; *transferatur; apud Deum procurare* conſtituiſſet.

(Hoſce duos Angelos, Rupertus malos Genios fuiſſe putat, qui iam-tum utramque gentem implacabili odio, unde bella mox funeſtiſſima, inter ſe commiſerint.)

At quum res adhuc incerta ſit, & controverſa; *mox tibi,* addebat ille *renuntiaturus* ſum *ea,* quæ mihi cumquem *Deus futura prædixerit, tibiq; enarranda præceperit.*

Mihi namque, & tuâ & tuorum cauſâ; *tam enixè adlaboranti, nemo, præter Michaelem,* veſtrę gentis cuſtodem, *ſocius eſt, aut adiutor.*

(Tam averſas eſſe, in cæteris cœleſtium Principum ordinibus, voluntates, & populo Iudæorum in Deum contumaci, inveteratiſque flagitijs coopert0, infenſas!)

Angelus autem (vel è-veſtigio reverſus; vel cæptum ſermonem perſequens. Licet B. Hieron. hæc *Ego autem &c.* cap. 11. ipſi Danieli tribuat. Qui ſcilicet, quùm everſo Chaldæorum imperio, in poteſtatem Darij Medi, cum reliquis Iudæis, ex iure victoriæ, deveniſſet; propterea-quod rex ille eximiâ benivolentiâ & gratiâ ſe ſuamque gentem complecteretur; enixè Deo ſupplicárit, ut regnum eius diu multumque corroboraretur.)

Iam-tum, inquit ille, Ab anno I. quo rex Darius Medus Chaldæorum imperium potitus eſſe; *novum eius regnum ſuis apud Deum precibus commendaſſe,* quo magis magiſque id ſtabiliret ob ſignem in eo rege animi erga Iudæos beneficentiam.

Danielem verò animo eſſe attento iuſſit ad ea, quæ ipſe à Deo edoctus, & ei explicare iuſſus eſſet. *Fore namque, ut poſt Cyrum, III. præterea reges in Perſide exſurgant.* (Cambyſes F. Smerdis magus, cum fratre; & Darius Hyſtaſpis.) Et hoc poſtremo genitus, *quartus* ordine, (Xerxes.) *divitiis & opum magnificentiâ cæteros ſupergreſſus,* & eâ re prætidens, *totius ſui regni & federatarum gentium vireis, in regnum Græciæ concitaturus;* & ... innumerabilibus copijs, tamque horribili belli ... râ marique tempeſtate eos vexaturus ſit; ut implacabile utrique in gente odium, atrociſſimorum ſubinde inter ſe bellorum ſeminarium, poſteris relinquat.

Donec poſt aliquam-diuturnum aliorum ibidem regum, longè imbecilliorum, imperium, *exoriatur è Græcis rex ſtrenuus,* (Alexander Macedo) & veterum iniuriarum memor, vicinis in Europâ longè latéque ſibi ſubactis, *in Aſiam transmittat:* & quaſi pro animi ſui lubidine, & fortunæ perpetuùm ſibi proſperæ nutu, res difficillimas quaſque & adgrediatur, & conficiat.

At poſtquam ille ad ſummum gloriæ, fælicitatis, potentiæque faſtigium adſcenderit; ac de Perſis, & de totius penè Orientis gentibus, triumphárit; *repentinâ morte exſtinctus, & herede orbus, regnum tam glorioſè partum & amplificatum,* in IV. cœli plagas *diſſcindendum,* non liberis aut agnatis; ſed *alienis,* nullâque ſanguinis neceſſitudine ſibi coniunctis, *ſucceſſoribus; ſit relicturus.*

(Ex quibus PTOLEMÆVS, Lagi F. Ægyptum, ad meridiem: ARIDÆVS, qui & Philippus; & deinde CASSANDER, Macedoniam, ad Occaſum: ANTIGONUS, Aſiam & Pontum, ad Septem-triones: SELEVCVS Nicanor, Syriam & Babylonem, ad Ortum ſibi quiſque vindicent.)

Quod quidem ita diſtractum, non modò ... tinùs ab illo priſtinæ amplitudinis ſplendore d...neret; ſed inteſtinis etiam, Ducum illorum, inter ſe diſſenſionibus; & alternis cladibus, diſſipetur. Et ab alijs Barbaris, idem, in provinci... (Cappadociâ, Armeniâ, Bithyniâ, Boſphoro Parthiâ Bactrianâ) diripiendis, ſibique adſercudis; exemplum ſecutis; paulatim deteratur.

S. Scriptura, duos tantùm hic attingit Alexandri ſucceſſores. quòd Iudæa, (cuius pot... ratio habetur) Syriam ab Aquilone; & Æg... ab Auſtro, ſpectans; nunc ab huius Lagi...is ... ab illius Seleucidis, regibus; teneretur: & ccu... vis, utrimque fluctibus; nunc ſecundis, n... verſis; inter varios regum & victoriarum ca... agitaretur.

(Quæ conſequuntur, licet ad conſecuta temp... poſt Alexandrum, pertineant; ob Dan... tamen propheticę præſentem interpretationem, hic conti... tiſerie, ceu res geſtæ, pertexentur.

Inter cæteros verò, I. Ægypti rex PTOLEMÆ... Lagi F. prudentiâ, fortitudine, divi...js & rerum geſtarum gloria, regnique amplitudine, c...

(Quem Rhodij Soterem nominárunt; ...

ipſis adverſus Demetrium fuiſſet: & Iudæi, qu... ævis priùs, Hieroſolymâ, per ſpeciem Sabbati & ſacrorum, circumventâ, inclementiùs ab eo ... tractati; deinceps humaniſſimum, & erga ... eraliſſimum regem ſunt experti.)

Ex cuius tamen liberis, natu poſtremus, (è Berenice, PTOLEMÆVS, PHILADELPHVS) opum & gloriæ magnificentiâ; inſigni rerum bellicarum, terra marique adparatu: omnigenâ litteraturæ ſcientia; & raræ exquiſitiſſimæ bibliothecæ; & hagiographorum, ... ud & per Iudæos, librorum, Interpretationis, celebritate; & ſingulari, tum in eoſdem Iudæos, quos liberos ex Ægypto remiſit, tum in Templū Hieroſolymitanū, quod ampliſſimis donarijs exornavit; pietate; longè ſupra patrem, futurus ſit clariſſimus.

Quùm in hunc nihilo minus, eo quod fratres duos, ſibi, uti fama erat, infidos, è medio ſuſtuliſſet; MAGAS quidam, (al. Agas) Cyrenæorum rex, eiuſque uterinus, ANTIOCHVM THEON, ttt. Syriæ ...m, Seleuci illius Nicanoris, ex Antiocho Sotère, n... poterr; ſuumque ex Apame, uxore, ſocerum; concitâſſet; Et ut fedus, quod Seuleuco, avo, cum P...l...mæo, intercesſerat, protinus abrumperet; & in A...tum cum exercitu invaderet; perſuaſiſſet. Idq... ille paratis iam copijs facere moliretur: à PTO...æo qui celeriter & viciſſim, miſſâ in Syriam ...um manu, omnem regioné, ab ſummo & imo, infeſtabat; prohibitus eſt.)

Poſt atrox autem & diuturnum aliquot annorum be...; quùm concordiam inter ſe reges conſtituere decreviſſent; PTOLEMÆVS, filiam Berenicen, ceu quoddam concordiæ ſtabilimentum; AN...C... qui iam ex priore coniuge, LAODICE, filios, S...EVCVM CALLINICVM & ANTIOCHVM HIERAC...M, ſuſtulerat) cum ampliſſimâ dote, nu...s elocavit. Quam, quòd ille pro legitimâ regni con...rte; alteram, pellicis loco, habere primùm ia...ctaret ...de, præ priſtini amoris impotentiâ, ...re ... cum liberis in gratiam regiamque recepiſ...; ab eâdem, quæ inconſtantem in viro animum ...pecta et, veneno interemtus eſt.

... verò. Ægyptia dico, in regiæ fortunæ ſtatu, apud Syros (ſublato marito, ſui amante) haud diu ...: ſe... unà cum filio tenello, quem ex Antio...s ſuſceperat; cumque ſuo comitatu, exter...a, & mox morti dedita eſt.

S...VC...S namque Callinicus, qui patri ſuccesſe... ...atre hortante, novercam, Daphnæ, ſuburba... Antiochiæ, in Aſylo ſe concludentem; ante... ...xilia advenirent, dolo circumventam & ...am, cum prole, trucidavit. Quod facinus, ...imiæ ei maculam inuſſit; & PTOLEMÆVM E...G...TEN, reginæ fratrem, (al. patruum) in bel... ...dve...ſus ...e concitavit.

Ille namque, quum periculo ſororis excitus, reli... regno, cum omnibus viribus (licet ſerò) advo... magnis mox cum copijs, in Syriam, Callinici ...inciam, ingresſus; totâ ditione Tranſeuphra...n..., & univerſa propè Aſiâ, potitus eſt.

Civitates namque, tam indignæ fortunæ, & ob...æ cum ...io Berenices, caſum miſeratæ, auxilia ei ...nr. & poſt cædem, ingenti claſſe compara... à Seleuco defecerant. Et repente crudelitatis exemplo exterritæ, ſimul & in ultionem eius, quam defenſum ierant, Ptolemæo ſe tradidérunt.

Tantum vel Seleuco odium, paricidale ſcelus; vel Ptolemæo favorem, ſororis indignè peremta mors, attuliſſe cenſebatur.

Domeſticæ verò ſeditionis metu, revocatus in Ægyptum PTOLEMÆVS; qui iam totum Seleuci regnum occupaturus videbatur; rapiens antè ferensque omnia, Deorum etiam patriorum ſimulacra; & vaſa pretioſa. (ad bis mille Quingenta) & in ijs illa, quæ CAMBYSES olim victor, ex Ægypto, in Perſas tranſtulerat: & quadragies mille auri argentique talenta; ſecum reportavit.

(Ioſep. lib. poſt. adv. Appion. Hunc tradit, non Dijs Ægyptiorum, ſacra epinicia immolâſſe; ſed in urbe Hieroſolymorum, præſentem, hoſtias Deo, ritu Iudaico, obtuliſſe; & præclara victoriæ ornamenta ibidem dicâſſe.)

SELEVCVS à civitatibus, quas odio eius ad Ptolemæum tranſijſſe diximus; poſt claſſem, quam adverſus ſe inſtruxerat, tempeſtate & naufragio amiſſam; ſubitâ miſericordiâ mutatis, in imperium reſtitutus; dum bellum Ptolemæo iterum inferret, prœlio victus, & à ſuis deſtiturus, Antiochiam confugit. Et pace tandem cum victore in annos x. facta, a fratre ANTIOCHO HIERACE cuiusauxilium magno redemerat) bello ancipiti eſt laceſſitus.

(Hinc illa, eod. cap. 11. Ipſe PTOLEMÆVS ſuperior ubique futurus eſt *rege Aquilonis*, Seleuco. & impunè *in eius regnum graſſatus*, victor domum *revertetur*.

Seleuci huius filij, SELEVCVS CERAVNVS, & ANTIOCHVS MAGNVS, ſpe victoriæ; & parentis, tot bellis agitati, & regno Syriæ exuti, ultione provocati; armis adverſus PTOLEMÆVM PHILOPATOREM, (qui ſcilicet ad necem utriuſque parentis, fratris etiam cędem adiunxerat) correptis; magnos hinc inde exercitus coëgérunt.

Et (Séleuco, qui iam Taurum montem cum copijs ſuis adverſus Attalum, Eumenis Bithyni F. (al. fratrem) tranſcenderat, per dolum interfecto) ANTIOCHVS etiamdū impubes, imperiū Aſiæ adeptus, & veteri regnorum inter ſe odio ſtimulatus; repentino bello, & copijs turbinis in morem diffuſis; tum pugnâ ſecundâ Ptolemæi duces profligavit; tum Theodoti Aetoli proditione, pleraſque inferioris Syriæ urbeis reciperavit.

Eoque audaciæ provectus eſt, ut contemtâ regis Philopatoris luxuriâ (cuius iam milites iuxtà ac præfecti, corruptiſſimos regiæ omnis mores ſecuti, depoſitis militiæ ſtudijs, otio & deſidiâ ſoluti marcébant) ipſam Aegyptum bello adgredi & tentare non reformidaret.

Rex verò Aegypti, PTOLEMÆVS, hâc audaciâ viciſſim irritatus, & velut e veterno excitus, (licet initio trepidárit; & legationibus miſſis, quoad vireis pararet. Antiochum moratus ſit) magno è Gręciâ exercitu conducto, (in quo ultra LXX. peditum, & V. equitum millia, fuerint, præter elephâtos) caſtra haud procul Raphiâ urbe metatus eſt. Et cum Antiocho, à paribus pæuè viribus inſtructo, pugnâ diu ancipiti dimicans, victoriam, quamvis non incruentam, reportavit. Et populis certatim ſeſe dedentibus; Raphiam, aliaſque Syriæ civitates recepit.

(*Hic annus fuit Olymp. CXL.* Et lib. 3. Machab. memoratur, ARSINOEN, Ptolemæi ſororem, in pſo prælij ardore, milites ad gnaviter agendum, præmijs promiſſis, egregiè animáſſe.)

Iſto rerum ſucceſſu elátus PTOLEMÆVS, & in priſtina Syriæ poſſeſſione acqnieſcens, (qni ſi fortunam virtute iuviſſet, toto regno hoſtem ſuum ſpoliare facilè potuiſſet) factâ cum Antiocho, id deprecante, pace; avidè quietis materiam arripuit: & in luxuriam revolutus, hoſtem denuò & paullatim ſivit invaleſcere.

Ipſe namque contemtâ iterum Philopatoris ignaviâ, (qui Eurydice uxore, eâdemque ſorore, occisâ, Agathocliæ pſaltriæ meretricis illecebris; & infamibus Agathoclis, fratris eius, amoribus captus; omnemque nominis ac regiæ maieſtatis magnitudinem oblitus; noctes in ſtupris, dies in convivijs, conſumeret;) (incredibilem ex ſupernatibus Babyloniorum regionibus exercitum coëgit. Et aliquot annis poſt, mortuo iam Philopatore; & ſpretâ parvuli filij eius, PTOLEMÆI EPIPHANIS, (quem quinquennem ex Eurydice ſorore, in ſpem quidem regni reliquerat; ſed domeſticis inuſitatâ poteſtate armatis, ceu prædam aut ludibrium obiecerat) ætate; Ægypto in ſuam ditionem redigendæ animum adiecit. Et rupto fœdere, in Phœnicen, & Syriacas Ægyptij iuris civitates, invaſit.

Initaque cum PHILIPPO, Macedonum rege, pactione, rebellantibus iam-tum in Agathoclem Ægyptijs; urbeis, regno quiſque ſuo, opportunas, ex Ptolemæi ditione decerpere, & ſubigere ſunt moliti.

Verùm intereà dum ANTIOCHVS cum Ptolemæi ducibus confligeret; Iudæi, utrique regno, Syriæ & Ægypti, interiecti, in contraria ſtudia diſtrahebantur: alijs in Syrum, alijs in Ægyptium, proclivioribus.

Permulti ex ijs, qui duce ONIA ſacerdote in Ægyptũ confugerant; & ibi violatâ lege Moſis, templũ, Hieroſolymitano æmulum, in quo victimę Deo immolarentur, exſtruere fuerant adgreſſi; inani arrogantiâ iactabant: Se eâ re Iſaię vaticinium (cap. 19.) quod ad CHRISTI Domini adventum, & Evangelicæ legis tempora pertinet; explere. Verum id opus, ut impiè ſuſceptum; ita infeliciter auctoribus vertit ac ſucceſſit. Vrbe, in tractu Heliopolitano, cum Templo, aliquot poſt ſæculis, ſub Veſpaſiano, vaſtatâ.

ANTIOCHVS autem munitiſſimâ quæque Syriæ opida, iactis aggerum molibus, expugnavit. Et SCOPAN (quem Ptolemæus Epiphanes magno cum exercitu in Cœlen-Syriam miſerat: quique iam, in cæteris, Iudæos, gentem Syro faventiorem, ſubegerat) ad Paneadem, haud procul Iordanis fontibus, prœlio congreſſus, profligavit. Eumque, cum X. armatorum millibus, Sidone concluſum & obſeſſum, (fruſtrà ad eum liberandum miſſis, ÆROPO, MENOCLEA, & DAMAXENO, inclytis ducibus) ad famem & deditionem adegit. Et præſidium, quod ille in Arce Hieroſolymitanâ collocárat, Iudæis ultrò ſe dedentibus, & impigrè auxilium ferentibus, oppugnavit.

Deinde, non contentus tot urbium & regionum, Syriæ, Ciliciæ, Lyciæ, Samariæ ac Iudææ, reciperatione; vireis & arteis ad parandam ſibi totius Ægypti poſſeſſionem, convertit.

Qnúm namque Alexandrini à morte regis Philopatoris, initâ in Agathoclem & ſororem, imperium occupare conantes, conſpiratione; & edito in meretrices ſupplicio, regni velut infamiam expiáſſent. Et iſtiuſmodi turbarum, & tenerę in rege herede ętatis opportunitate, inductos, PHILIPPVM Macedonem, cum ANTIOCHO, regnum ſpe devoráſſe, & inter ſe diviſiſſe, intellexiſſent; Legatos Romam, ut pupilli tutelam, ex teſtamento patris, ipſi ſuſciperent, oratum, miſerant.

Et Romani, miſsis viciſsim legatis, Antiocho & Philippo, ut Ægypti regno abſtineant, dennnciarant. & M. LEPIDO negotium dederant, ut tutorio interim nomine regnum pupilli adminiſtret.

Atque adeò, Antiocho, legatorum (qui omiſſâ pupilli perſonâ, civitates Aſiæ, quæ iure belli, quod adverſus Philippum Macedonem geſſerant, iam populi Rom. factę erant; reſtitui in integrum extemplò iuberent) mandata ſpernenti, bellum apertè indixerant.

ANTIOCHVS, belli à Romanis metu, cum alios ex finitimis regibus (ARIARATHEM Cappadocum, & EVMENEM Pergamenorum) adfinitatibus ſecum coniungere. aut pari potiùs ruinâ involvere, ſtuderet; tum huic Ptolemæo, quem bonâ fide demereri, ut belli ſocium, ſimularet; filiam Cleopatram, formâ eximiam, deſpondit, & nuptum tradidit: Cœle-Syriâ cum Iudæis & Phœnicibus dotatam. ſic tamen ut communia inter reges, ijſdem ex regionibus eſſent vectigalia.

Sed detecto dolo, Antiochus ſuâ ſpe excidit. Ægyptio, belli adverſus Romanos, optimè de ſe merenteis, ſocietatem defugiente; & Cleopatrâ ſui potiùs mariti, quàm patris parteis tuente.

Quùm hâc igitur viâ occupandæ Ægypti conſilium non ſucceſsiſſet; ille viribus in Aſiam converſis, & navali çertamine proſperè dimicans, multis ex ijs, quę Aſiæ adfines ſunt, Inſulis, (Rhodo, Phocæâ, Samo, Colophone, Euboeâ) potitus, viâ iam ſibi quaſi munitâ, in Gręciam, Thraciamque pervaſit.

At, qui multarum gentium principes magnis cladibus & probris adfecerat; idem bello in Græciâ, in Aſiâ, terrâ marique, adverſus Romanos infeliciter geſto; maiore ignominiâ (regnis Aſiaticu excedere, & tributum ingens péndere iuſſus) mox multatus eſt.

Victus numqne, & intra Taurum regnare permiſſus; quùm inde in Apaméam & Suſam, remotiſsimas regni ſui urbeis, penetráſſet, (ſive inopiâ pecunię compulſus; ſive ſub ſpecie tributariæ neceſsitatis excuſatiùs ſacrilegia commiſſurus) admotis de nocte copijs, Templum Beli, ſive Iovis Didmæi, apud Elymæos, ſpoliare adgreſſus, & concurſu incolarum, cum omni militiâ, interfectus eſt.

Huic ſuffectus F. SELEVCVS PHILOPATOR

[illegible] plané, ob paternarum cladium, & [illegible] tributi memoriam; & degeneri, nihil-[illegible] maieſtate dignum ſpirante, animo; non [illegible] nihil præclaré geſſit; ſed extrà omnem præ-[illegible], à ſuis, Appian. HELIODORVM nominat. [illegible] eum, cuius l. 2. c. 3. Machab. fit mentio) [illegible] mé trucidatus eſt.

(Hic tamen SELEVCVS ibidem traditur ex pro-[illegible] ludææ fort. vectigalibus) omneis ſumtus [illegible]ppeditáſſe, qui ad Sacrorum, in Templo Hieroſolymitano, miniſteria pertinerent. Quam liberalitatem fœda pecuniarum, in ſacrario, ſeu ſa-[illegible]o, depoſitarum cupiditate; & ſubmiſſo ad [illegible]endum Heliodoro, ſuurum negotiorum actore, corruperit.)

[illegible] teſte B. Hieronymo, de Hiſtorico & germano huiuſce Vaticinij, in Daniele, c. XI. ſen-[illegible] mira interpretum concordia. adeò ut ne Por-[illegible]s quidem à Chriſtianis doctoribus diſcrepã-[illegible] Quæ verò conſequuntur, uſque ad finem XII. cap. non æque clara.

Porphyrius quidẽ ea omnia de ANTIOCHO EPIPHANE, Magni F. qui fratri Seleuco, ſucceſſit, inter-[illegible] eſt. Doctores verò Eccleſiaſtici, & pleri-[illegible]é veteribus Patres, eadem de Antichriſto, qui extremis labentis mundi temporibus futurus eſt, [illegible] ominantur.

E[illegible] quamvis multa ex ijs in Antiochi perſonam expetant, cenſent illi Antiochum, adumbráſſe ipſum [illegible]ſtum. ſed quæ in illo ex parte ante-[illegible] hoc omninò perfectum iri.

Nos in utrinſque explanationis veſtigia inſiſte-[illegible]. & quæ ſoli Epiphani, quæque ſoli viciſſim [illegible] convenientia ſunt: quæ denique utri-[illegible] communia, accommodari poſſint; ad hi-[illegible] ſacræ & profanæ explanationem, oſtendere cona[illegible].

I[illegible] Angelo ad Danielem, de *Auſtri & A[illegible]onis regibus*, eorumque conatibus; ceu futu-[illegible] tenus [illegible]cta ſunt; & à nobis ceu geſta, fuſiùs ex[illegible]ta, hæc ſubiunguntur:

[illegible] abit in loco eius deſpectus, &c. eodem cap. XI. 21

[illegible] ſcilicet fratri maiori, ANTIOCHVS EPI-[illegible] abſ[illegible] anteà Romæ, (quem frater idem, [illegible] Demetrio F. liberarat) in regnum patritum [illegible] mùm contemtui fuit: neque ab ijs, [illegible] Ptolemæo, (& fortè Demetrio, Se-[illegible]bant; in regni poſſeſſionem admiſſus [illegible] A[illegible]n. Syriacis; Antiochum Romà, ex [illegible]cem. quo in reditu Athenis Olympi-[illegible]ſſe, Vellei. tradidit: ab ATTALO & EV-[illegible] A[illegible] (adverſus Heliodorum, Seleuci [illegible]m, qui regnum ſibi, vel Demetrio ab-[illegible]d[illegible] indicare moliretur) adiutum; & illo [illegible] collocatum fuiſſe.)

[illegible] a[illegible]eſtinis conſilijs, & adfectatæ clementię [illegible] multorum animis amicirijſque in-[illegible] DEMETRIO nepoti regnum, nec fine fraude, [illegible].

O[illegible] à morte Cleopatrę, regis PTOLEMÆI [illegible]OR[illegible] qui Ptolemæo Epiphane, & eâdẽ Cleopatra, maiore Antiochi ſorore, eſſet progenitus) Tutores, Lenæus & Eulæus, regnum Syriæ, iam-pridem Ægypto attributum, ab eodem, qui id dolo occupáſſet, repoſcerent; bellumque hinc exorum eſſet. Ipſe, commiſſo inter Pelulium & mõtem Caſiũ prœlio, duces exercitûs Ægyptij profligavit.

Et quaſi infirmiori regis, nepotis ſui, ætati parciturus, eiuſque res ex fide procuraturus; per federis & mutuæ amicitię ſimulationem, ingreſſus Memphim, regni Ægyptij inſignia & habenas, de more, ſuſcepit: & modicis copijs ſtipatus, uberrimas & ditiſsimas regni civitates ſibi ſubiecit. Vt nemo, ex antegreſsis Syrię regibus, eius progenitoribus, neque maiore umquam clade Ægyptum vaſtáſſe; neque opimioribus eam divitijs, ſummâ cum fraude & rapiendi immanitate, ſpoliáſſe comperiatur.

Sed hæc prædatoris licentia non fuit diuturna; Ægyptijs animos & amiſſa recipientibus.

Ille autem iterum comparato, adverſus Philometorem, validâ etiam auxiliarium militum manu ſubnixum, exercitu, invaluit: neque Ægyptij duces, dolis circumventi, ſubſtitérunt.

Tanto namque ille ſimulationis artificio regem Ægyptium ſibi devinxerat, ut familiaria etiam cum eo convivia iniret; atque hâc viâ, ad delendum eius exercitum, non ſine promiſcuâ multorum cæde, graſſaretur.

Verùm hi duo reges, animis planè vulpinis, & Creticâ perfidiâ imbutis, hoc unum ſpectabant; ut alter alteri inſidias exitiumque machinentur: & in hoſpitali unius eiuſdemque menſæ contubernio, alternis ſe mendaciorum commentis viciſsim ludificentur. Neque hilum tamen profecturi ſint. quod huiuſce negotij, reciprocæ regnorum nundinationis, exitus in aliud tempus ſit prorogatus.

Ille nihilo-minus, prædâ Ægyptiâ onuſtus, in regnum ſuum ſe recepit. Sed itinere per Iudæam inſtituto, celatam diu animi ſui malignitatem prodidit: & immiſſo in urbem Hieroſolymam, veri DEI, eiuſque legum cultricem; milite, Templum, toto orbe ſanctiſsimum, pretioſiſsimâ vaſorum & ſacrorum ornamentorum ſupellectile, & occultiſsimis theſauris, impius iuxtà atque avarus, non ſine hominum ſtrage, & arrogantibus in Deum, Deique cultores, convicijs; exſpoliavit. Atque ita, acto quaſi, de geminâ gente, triumpho, victor in regnum reverſus eſt.

Idem verò cognito, ſuos in Ægypto dolos palam eſſe factos; ſeque eo nomine odioſum vulgò traduci; aliquanto-pòſt, conſilio nihil diſsimulato, in Ægyptum, cuius cupidine iam-diu caperetur, regreſſus; regno Philometorem (Iuſtin. l. 34. ſegnem admodum, & quotidianâ luxuriâ marcentem) exturbavit. Et Alexandriam (quò rex pulſus, ad fratrem minorem & cognominem, participato cum eo regno, confugerat; & præſidij cauſſâ ſe incluſerat) artâ obſidione, ſed irrito conatu, ad deditionem adigere molitus eſt.

Miſſi namque à fratribus Romam Legati, qui auxilia fidemque ſocietatis implorarent; Senatum facilè movére. Et legati Romanorum principe POPILIO LÆNATE, ſuis & Cypriorum, aliorumque finitimorum, navibus, Alexandriam adpulſi, prolato Senatûs decreto, abſtinere regem victorem Ægypto, & ſtatim excedere iuſſérunt.

Quâ denuntiatione ille, ceu fulmine, percuſſus, & ſpe ſuâ animoque deiectus; alieno imperio obedire, & inglorius ad ſuos remeare, eſt coactus.

Hâc autem ille contumeliâ; & ob ſparſum de morte ſuâ rumorem, irritatus; Iudæos, qui iam inteſtino inter ſe bello, ob Pontificatum, decertabant; à ſe defecturos ratus; efferato penitùs animo Hieroſolymam contendit. captâque armis civitate, omni crudelitatis genere ingſveus deſævijt; & violentas in Templum manus iniecit. omnemque inivit rationem, ut à priſtinâ divinarum legum obſervantiâ Iudæos abduceret; & ſceleratæ in Deum perfidiæ crimine ſecum obſtringeret.

Alios deinde duces, ſuæ crudelitatis & impietatis adminiſtros, Antiochiâ ſubmiſit; qui cæſis aut ſpoliatis civium reliquijs, & Vrbe incenſâ, Temploque profanato, imbellem turbam in ſervitutem abſtraherent.

Qui Arcem Sionis, novis munitionibus, & profanis externorum militum transfugarumque præſidijs, confirmatam, pro ſcelerum tentinâ, & omnium propudiorum receptaculo, inſiderent.

Qui quotidianum ſacrorum ritum penitùs oblitterarent: & in Templo, iam toties expilato & deſolato, exſecrabile Iovis Olympij ſimulacrum, ipſiuſque ANTIOCHI ſtatuas, ſuper Altare collocarent.

Tunc nonnulli quidem ex Iudæis, ab avitâ pietate, & communi Dei ſedere, remoti, ſimulato primùm legis divinæ cultu, Tribulibus Impoſuérunt: deinde ex promiſcuo Gentium contagio, planè à patrijs moribus legibuſque degeneres, patriæ bonorumque civium proditores, apertè evaſérunt.

Multi contrà è plebe, ut accuratiore Dei cognitione imbuti; ita priſtini cultûs retinentiores, & Deo ſuo fuére obſequentiores.

Nec pauci doctrinâ & indole generoſâ præſtantiores, cæteris exemplo ſuo prævérunt; ut quoſvis potiùs cruciatus perpeti, gladijs cædi, flammis amburi, crucibus ſuffigi, captivitate múltari, bonis in perpetum ſpoliari; quàm à Legis Divinæ præſcripto, vel latum unguem, decedere maluerint.

In hâc tamen, tamque miſerabili rerum acerbitate & ruinâ, aliquam-modica auxilij & levamenti ſpecula tandem adfulgere viſa eſt.

(MATATHIÆ, filiorumque eius, ex ASAMONÆA ſtirpe, MACHABÆORVM, auſpicijs, non ſine Deo propitio, exiguâ concordium inter ſe piorum manu, ingentes regis impij exercitus profligati ſunt. & Græcæ ſervitutis iugum, à civium, Dei ſui reverentium, cervicibus depulſum.)

Licet intereà non defuerint, qui adſimulatæ virtutis & pietatis ſpecie, horumdem conatus, infringere tentarent, aut retardare.

Et ex ijs, qui rerum ſacrarum eruditione, atque adeò auctoritate reliquos antiſtare videbantur; quoſdam, cum offenſione & ruinâ, conflictari, Deus, pro tempore, paſſus eſt; ut iſtiuſmodi calamitate, tamquam igne, auri in modum, probati ſpectatique, longè illuſtriores, quàm prius, exiſterent; omnibuſque vitijs immunes, Deo eſſent gratiores.

Succeſſére dein tempora paullò lætiora, & rebus ſecundis adfinia.

Rex namque ille, ſuperbiâ inſolens, dùm non modò adverſus profanarum gentium Deos, [illegible] temtu & faſtidio, & immanibus paſſim Templorum rapinis, efferretur; ſed in DEVM etiam DEORVM, verum cœli terræque procreatorem, [illegible] gens, ſimulacrum ſuum, in Templo Hieroſolym[illegible] no, quod crudeliſſimè expilârat; collocandum [illegible] ráſſet: & rebus ſecundis, & ad voluntatem fluen[illegible] bus, uti, iam putaretur; DEVS, quem po[illegible] ſui flagitia inexpiata hactenus offenderant, [illegible] tus; illum ab ignominioſâ in Elymaidem, [illegible] plumque Dianæ, expeditione rediturientẽm & i[illegible] cæptis obduratum, inſanabili amentiâ exe[illegible] & miſerabili morte exterminavit. *De his h[illegible] nus.*

Illa autem, quæ hinc uſque ad XII. cap. [illegible] conſequuntur; in Antichriſtum ſolum exp[illegible] ritù cenſeantur. Quę cum antegreſſis, perpetuâ [illegible] rationis ſerie, eidem, ex vetuſtis & ſanctis patribus, accommodare conabimur.

Sub imagine certè & exemplo Antiochi, qu[illegible] uſitatâ in Iudæos, gentem Deo dilectam, [illegible] nide, olim erat deſæviturus, eorumque religio[illegible] acerbè oppugnaturus; depingitur à Daniele A[illegible] chriſtus, eiuſque regnum, quo Chriſtiani ad [illegible] mum adfligantur; & Verbum Dei pænè ob[illegible] tur.

Neque hîc abs re inſtitutâ alienum erit, [illegible]od Theodoritus huc adtulit: Multis ſcilicet rebus [illegible] eorum regnum, cum Romano, aliquam inter [illegible] militudinem habuiſſe.

Illud, HIRCI: hoc TRVCVLENTÆ & inſolen[illegible]s [illegible] ZVÆ figurâ, adſimilatum.

Illud, ſub ALEXANDRO MAGNO florentiſſ[illegible] & potentiſſimum fuiſſe: quod ab ei[illegible] exce[illegible] plures principatus mòx diviſum, vehemen[illegible] minuerit: & minùs ccc. poſt annis, planè [illegible] ctum. Hoc, diutiùs quidem prolatatis, in [illegible] ferè orbis-terræ plagas, imperij termin[illegible], g[illegible] potentiaque præcelluiſſe; ſed quod paul[illegible] mole magnitudinis ſuæ fatiſcens, & in varia r[illegible] diſtractum, maiorem in modum à priſtinâ [illegible] te degenerârit.

Et quemadmodum magno illo Hirci [illegible] confracto, ſive ALEXANDRO, iam m[illegible] IV. in eodem Hirco cornua, ſive torid[illegible] diſpertiti ſucceſſores, exſtitérunt. ex [illegible] uno, Cornu modicum, ſive ANTI[illegible] PIPHANES, exortus ſit; qui maximis cala[illegible] tibus Iudæos depreſſerit. ita, extrema ia[illegible] ætate, Romanum Imperium diviſu[illegible] X. & exſtiturum tunc ANTICHR[illegible]STV[illegible] mnium mortalium, ab Orbe Cond[illegible] ſimum & crudeliſſimum Chriſtianoru[illegible] *(Hinc illa miſcella, in Daniele, de utroq[illegible] ticinia.)*

ANTICHRISTVS autem, vel ipſo nom[illegible] STO ſe fore adverſarium, & omn[illegible]odis d[illegible] arguit.

amque: ex Virgine caſtiſſimâ natus eſt: uriſſimâ muliere, & furtivo quidem tu, edetur.

us Corpus, in utero Virginis, arcanâ Spiri- cti operâ, conformatum eſt: Illius corpus, matris, operâ Diaboli, ita contingetur & erabitur, ut per ſe ad omnia vitia, maximè ſit & idoneum Diabolicæ nequitiæ inſtru- Nec deſunt, qui illum ab Incubo Dæ- lieno tamen ſemine, generatum iri opi-)

RISTVS denique, Spiritu-ſancto, quo ple- erat, duce, omnes ſuas actiones & cogitatio- , ad ſanctimoniam & placitos Deo mores, di- bat.

A christus contrà; Diabolo (in cuius poteſta- tus ſit futurus) concitante, in omnia ſe flagi- ingurgitabit.

Ille præ humili animi abiectione, ſeſe ex Deo erno, ad ſervilem uſque hominis formam, de- : Hic, præ intolerabili animi ſuperbiâ, ex con- mo & impuriſſimo homuncione, ad di- nominis & honoris uſurpationem, ſe ipſe ex- et.

le, Agni & Columbæ in morem, mitis e- placidus: Hic, ferociâ & planè belluinâ manitate Leonem, & Draconem exſupera-

adm abili in Deum pietate religioſus, & voluntati perfectè obſecutus eſt. Hic, contumelijs & impijs convicijs inceſ- ſ-

omnis dolique expers, ſimpliciſſimus veraciſſimus: Hic, omni ſimulationis arti- erudītus, non ſine publicâ fraude omnium e- endaciſſimus.

mines animo demiſſo præditos, & Dei es, in contubernium adſcivit: Hic, ijs ute- mariter, qui improbitate & impietate cæ- antec llunt.

cuno elaboravit, ut Veritatem teſti- ur, ut genus hominum peccati mortiſque s, & imperio Diaboli exſolveret; ut Deum, e ſincerum cultum omnibus palam faceret. aget, ut hominibus per fas nefaſque eat, CHRISTVM, nec Dei Filium, um uiſſe MESSIAM; neque eius leges tareis. Se, contrà, Deum eſſe, & pro- ab heroicis uſque ſæculis, humani generis m.

nneis huius mundi divitias, honores & nihilo duxit; earumque rerum va- contemtum edocuit: Hic inuſitatâ am- s, & laudis gloriæque cupidiſſimus, uâque iniuriâ, bellis atrociſsimis, mani ſanguinis profuſione, & dirâ que adverſantium virorum ſtrage; ad uæque honorum & imperiorum faſtigia, ſt.

s, poſtremo, bonorum omnium um & ſanctitatis exemplar; in ſuo- ulorum animis, gratiæ & virtutis, beatitudine unctæ, effector: An- us verò, in ijs hominibus, quos ſedu- xerit, nequitiæ & improbitatis cauſſa efficiens eſſe non poſſit; omnium tamen hominum, qui fuerint, quique futuri ſint, flagitioſiſſimus & peſtilentiſsimus; omniſque propterea improbi- tatis princeps & caput; peſsimi de ſe exempli con- tagium omnibus adflare contendet.

CHRISTVS, conatus eſt tempore, quo res toto orbe erant pacatiſsimæ; & Romanum im- perium, ſub AVGVSTO principe, tranquilliſsi- mè ac florentiſsime adminiſtrabatur: Sub ortum verò ANTICHRISTI, totus terrarum orbis, inauditis exitialium bellorum incendijs, deflagraturus eſt. & Romanum Imperium, in x. reges diſtractum, non robore tantùm ſuo & dignitate, ſed ipſo etiam nomine imminutum penitùs el- angueſcet.

(Hanc Antithesim Lectoris ſtomacho in iſtâ obſcuri vaticinij perplexitate languentis, haud in- iucundam fore duximus.)

Tanta autem erit extremi illius ſæculi, in omni flagitiorum & ſcelerum fœditate, immanitas; tamque dura Iudæorum obſtinatio; ut non a- lio vindice, quàm ANTICHRISTO, cru- deliſsimo tyranno, plecti & expiari meritò de- beat.

Pervetus traditio eſt, Antichriſtum Babylone naſciturum eſſe, è gente Hebræâ, & Tribu qui- dem Daniâ.

Quemadmodum igitur à Diluvio Gigantes Tur- rim Babelicam, quæ in cœlum minaretur, exſtrue- re adgreſſi ſunt; ſic extremâ ætate Antichriſtus Imperij ſui ſedem ſtabilire, & uſque ad Dei con- temtum extollere conabitur.

Deinde, uti rex ille Babylonis, ANTHIOCHVS EPIPHANES, Hebræos maximis calamitatibus adflixit; ita Chriſtianos Antichriſtus, indidem or- tus, crudeliter divexabit.

Vaticinium itaque IACOBI (Gen. 49.) de Tri- bu Daniâ:

Fiat Dan coluber in viâ, ceraſtes in ſemitâ, mordens ungulas equi, ut cadat aſcenſor eius re- trò. Ad Antichriſtum pertinere potiſsimum cen- ſetur: Qui duplici viâ & potentiâ (quod Cornu etiam appellant ſacræ litteræ) ad hominum perdi- tionem uſurus ſit.

Eos namque, qui mundanæ felicitatis amore capti ſunt; & patulum inſiſtunt huius mundi tramitem; mordebit. hoc eſt, lenocinijs, & fu- cati ſermonis blanditijs, & amplis fluxarum opum pollicitationibus, adlectabit. Illos verò, qui an- guſto perfectæ virtutis calle ingrediuntur, ceraſtæ in morem (qui geminum capite protendit cornu) adgredietur, & terrificis minis ad ſe pertrahere enitetur.

Nunc iterum ad DANIELEM redeamus; & ab ANTIOCHO EPIPHANE, Prophetæ ſententiam in Antichriſtum transferamus:

STABIT in loco eius deſpectus, &c.

ANTICHRISTVS initio quidem obſcurus erit & ignobilis, (cornu modicum, hoc eſt, exi- guâ potentiâ præditus Beſtia de terrâ aſcen- dens (Apoc. c. 13.) quaſi Terræ filius, infimo gene- ris & fortunæ gradu ſed paullatim vires acqui-

 ret,

ret, multorum amicitijs ſibi conciliatis; qui & ipſum ſectentur, & auctoritatem ei adiungant.

Varijs ſcilicet ille, homo callidiſſimus, artificijs, varia hominum ingenia circumveniet, ſibique devinciet.

Virtutis & religionis amanteis; paris ſanctitatis ſimulatione:

Sciendi cupidos; præſtigioſâ artium, occultarum etiam & rariorum, oſtentatione.

Iudæos in diuturnâ MESSIÆ ſui exſpectatione defixos; & Chriſtianis ex inveterato odio inſenſos iacto in vulgum rumore ſe MESSIAM eſſe; & apertâ in CHRISTVM, eiuſque cultores, inimicitiarum denuntiatione.

Avaros, & opum fluxarum cupiditate incenſos; magnis munerum & præmiorum largitionibus.

Rectos, & propoſiti tenaceis; minis & ſuppliciorum terroribus.

Vniverſos denique, admirandâ prodigiorum perpetratione, vel adliciet, vel in fraudem impellet.

Idem, comparatâ iam auctoritate & potentiâ fretus, omneis Ægypti, Africæ & Æthiopiæ, reges antè debellaturus eſt. Et iis ſubactis, reliqui VSS. à quibus in ſocietatem fuerat adſcitus, Romano Imperio tum in X. Cornua, uti dix'mus, diſpertito, & conciſo) facilè ei faſceis & colla ſubmittent.

Parto ille tam longè latéque patenti imperio; & hominibus undique, non ad ſectandum modo, ſed ad colendum etiam ipſum, confluentibus; tantâ contumaciâ & impudentiâ efferetur; ut non ſolùm REGEM REGVM, ſed DEVM etiam DEORVM, nomine & habitu, ſe palàm prædicet & oſtentet.

Templa denique, gemmis & auro ornatiſſima, ſibi, ceu numini cœleſti; ſive inter Chriſtianos, ſive inter Iudæos, ædificanda dicandaque, imperet.

Ipſe, gente Iudæus, magnam quidem initiò pietatem & religionem, adverſus Iudeorum Deum, ſimulaturus eſt; ſed ſtabilitis regni potentiæque ſuæ viribus, eò amentiæ provehetur; ut ſe ſolum ab omnibus credi, prædicari, & adorari, Deum, velit & iubeat.

Caſtitatis interim ſimulator, & à rebus Venereis in ſpeciem abſtinens; intimis autem animi ſenſibus libidinoſiſſimus, in omni tandem voluptatum genere palam volutabitur.

Et licet in propatulo nullius ſe Dei cultu obſtrictum eſſe præferat; clanculùm tamen & priuatim certum quemdam Dæmonem, MAOZIM, pro Deo colet; in cuius tutelâ ſit: in quo robur omne & præſidium ſuum collocet: cui potentiam & felicitatem ſuam, velut auctori, acceptô ferat.

Sine, ipſe potiùs ſe, MAOZIM, hoc eſt Deum fortem & potentem, glorioſè appellabit. (Quis non adludi putet, ex anagrammatiſmo, ad Maomiz, ſeu Maometz?)

Et cum non modò Templis opulentis, ſed firmiſſimis etiam Arcibus, novam ſuæ divinitatis perſonam exornabit & communiet; tum ſuos vicissim cultores, aut honorum dignitatibus, aut agrorum largitionibus, abundè remunerabitur.

Permulti nihilo-minus, ex conſtantioribus, & ſanctioribus, qui ſeſe in præruptos Idumææ, Moabitidis atque Ammonitidis, regionum, monteis, inacceſſas ſolitudines, & profundiſſimos ſpecus, præ metu, receperint atque abdiderint; (Iſaiæ c. 56.) violentas immaniſſimi carnificis manus effugient.

Ipſe verò, audito, bellum à regibus Orientis & Aquilonis, adverſum ſe comparari; & proceres Chriſtianorum eius imperia aſpernari; incredibili furore ad eos profligandos rapietur. figetque tabernaculum, & thronum prætorij ſui, in APADNO (Zacha. 14.) loco intergemina maria, (Mortuum, ſive Lacum Aſphaltiten, ab Ortu; & Internum ſeu Mediterraneum, ab Occaſu. quibus Vrbs Hieroſolyma interiecta eſt) ſuper monte inclyto & ſancto. hoe eſt, vel Sionis, vel Oliveti.

Poſtquam autem hora fatalis, & exitio eius deſtinata, advenerit: longè ille, quàm anteà, obſtinatior, ſe mortem obiiſſe; & denuò, quaſi morte domitâ, in vitam introiiſſe, ſimulabit. cuius rei ſpectaculo omneis in ſtuporem, & maiorem ſui admirationem convertat.

Sed quùm pòſt eiuſmodi mortis & reſuſcitationis perſonam; conſcenſo montis Olivetani vertice (unde CHRISTVS Dominus, ac cœlum ſueratolim adſumtus) in cœlum (unde ille prior in terram & ad homines deſcenderat) ſe quoque tendere velle, coram innumerabilium mortalium coronâ, comminiſcetur. & eò, Dæmonibus, Angelorum ſpecie, in altum ſuſtollentibus; & ſpectatoribus, quaſi certæ eius divinitati adplaudentibus, enitetur; tum ipſo temporis articulo, in præceps actus, & arcanâ CHRISTI præſentis potentiâ attonitus, miſerrimè exſpirabit.

Appetente autem Mundi ipſius exitu, quo tempore plurimùm Antichriſti rabies viſa erat invaluiſſe; MICHAEL, ſupremi inter Ætherios ſpiritus ordinis princeps, (qui priùs Synagogæ præſes, & Hebræorum gentis cuſtos; poſteà ab iiſdem, ob necem MESSIÆ, alienior; in tutelam Chriſtianæ Eccleſię tranſijt) omnem eò vim & potentiam conferet, ut bonis & ſanctis hominibus, ex tam acerbâ & recenti vaſtitate reliquis, auxilium ferat, & ſuffragetur.

Neque deerunt ex hominibus quidam, ſanctitate præter cæteros eximij, qui ſeſe adverſarij conatibus obijciant.

Quibus duo erunt principes & anteſignani Chriſtianæ veritatis teſtes & præcones (Apoc. 11.) HELIAS & ENOCHVS.

Quicumque autem ex Iudæis fidem iſtorum Vatum ſermonibus tribuerint; & CHRISTO IESV nomen ſint profeſſi; iidem, ceu à Deo præſciti & delecti, & in Librum Vitæ æternę relati, ſalui præſtabuntur.

Tunc omnes, quorum, ſuperſtitibus ſemper animis, corpora in pulverem diſſoluta; ve terræ humata, ſive in ſepulchris condita, uſque-eò conquieverint; tamquam de ſomno exſuſcitabuntur. alij ut vitâ immortali fruantur; alij, ut æterno, & ob oculos uſque obverſante, opprobrio intabeſcant.

Singularis autem gloriæ excellentia in iis emine-

eminebit; qui & divinâ diſciplinâ animos habuerint excultos; & in ſtudium veritatis, cultumque virtutum, alios erudierint. Adeò ut fulgore ſui, cœlum, ſtellaſque, quibus ipſum, ceu gemmis quibuſdam, interſtinguitur, in æviternæ vitæ beatitate, ſint exæquaturi.

Tum verò Angelus Danieli præcepit, ut ea, quæ ex ipſo didicerat, in litteras ita referre meminiſſet; ut involuta, & quaſi obſignata, maneant: neque, qui legerent, in profundiora eorundem ſenſa, ita ſe penetrare poſsint; quin varia inter ſe, de Libri illius intelligentiâ & interpretatione, opinari perſeverent. Idque ad tempus uſque, à Deo præſtitutum; quo, quæ prædicta ſunt, eventu ipſo comprobentur. Vel ſaltim, ſub adventum Meſsiæ (Templi diſciſſo) ex uberiore Spiritus-ſancti illuſtratione, omnia divinorum ſcriptorum myſteria pateſiant.

Inter à omni pænè ævo fore quam-plurimos, qui tum vaticinia iſta, litteris ab ipſo commendata, pervolutent: tum ob divini ſermonis ubertatem, variâ eadem interpretatione, & quaſi diſcrepantibus inter ſe ſententijs, explanent. Vnde multiplex de rebus divinis & arcanis exiſtat ſcientia.

DANIEL autem, qui intereà duos, virili habitu, Angelos (Perſarum & Græcorum principes) in utràque fluminis, Tygridis, ripâ, hinc & inde conſiſtenteis, adſpiceret. & ex Tertio (Gabriele) qui linteâ veſte amictus, in ipſo flumine inſiſtebat; percunctaretur; *Quem ad finem, & quam-diu, admiranda iſta, quæ audiſſet* (Impotens præcipuè Antichriſti Imperium) *eſſent duratura*! Intellexit ex eodem, Poſtquam ſeſe, manibus in cœlum elatis, & æterni Dei nomine implorato, ceu quodam iurejurando, devinxiſſet. Immutabili ſcilicet Dei decreto, quæ diceret, rata fore & irrevocabilia: & omnem rerum caducarum, atque æternarum; malarum an bonarum! ſeriem, ex inevitabili eius providentiâ pendere) *Ea ad triennium, ſex menſibus, ampliùs eſſe perduratura*. (Infrà, MCCXC. dies. qui numerus X. aut XII. dies ampliùs complectitur. Apocal. XI. menſes ſunt XLII. qui cum Daniele conſentiunt.)

Et poſtea-quam Sancti, quos universè formidabilis ANTICHRISTI dominatus in varias orbis terræ regiones diſperſerat, illo divinitùs ſublato, *ad ſedes quiſque ſuas reverſi*, & quaſi in priſtinam pietatis & bonorum ſuorum poſſeſsionē, fuerint reſtituti; Ea, quæ *de mortuorum reſuſcitatione, de bonorum præmiis, & improborum ſupplicijs ſempiternis*, dicta ſunt; plane *perfectum*, & ipſo eventu *patefactum* iri.

DANIEL nihilominus, qui ingenuè fateretur, multa ex ijs, quæ ab Angelo audiſſet, nequaquam ſe intelligentiâ comprehendere potuiſſe: quorum ſcilicet attributa, ſeu *μυςήρια*, ignoraret. quùm ulteriùs præ curioſiore rerum futurarum ſciendi cupiditate, ex eodem inquireret; *Quid poſt illa eventurum eſſet*; ſive quis Mundi exitus futurus? Iuſſus eſt actutum, ab ulteriore de rebus poſt-futuris percontatione ſuperſedere. Quod neque plura in præſens explicari Deus pateretur; & reliqua extremis mundi temporibus patefacienda reſervarentur. (*Non eſt veſtrum ſcire tempora & momenta, &c.* Actor. I.) Hoc tantum.

Iſtis cladibus, quibus pij viri ſub Antichriſto adfligendi eſſent; eoſdem, vel tamquam nitro, herbâ fulloniâ, omnibus animi ſordibus elutis & expurgatis: vel tamquam igne, auri in modum, exploratos, à Deo electum iri.

Atque adeò, ne eo quidem tempore, quo hæc omnia perficienda ſunt; omneis ea, quæ iſto libro futura præſignificentur, animo aut intelligentiâ eſſe comprehenſuros.

Cum impij namque, religionis ac veritatis hoſtes, Deique contemtores, qui in ſuâ impietate obfirmati permanſerint; ceu cæci, claram divinæ cognitionis lucem numquam ſint perſpecturi: tum ſolis, divinitùs eruditis, & demiſſo animo præditis, viris, quæ nunc in arcano latent, futurarum rerum myſteria, clariſsimè pateſcent.

Ab initio autem ſævisſimæ dominationis, quâ in Chriſtianos Antichriſtus exardeſcet; quùm totius pænè iam orbis imperio potitus, ENDELECISMVM; ſive perpetuum, in Eccleſiâ, ſacrificij, (Miſſæ) & divini cultûs uſum, inducere paſsim & oblitterare contendet: & Idolum, ſeu ſui ſtatuam, ab omnibus adorandam, (immo ſeipſum, ceu Deum) in Templo, (nec ſine priſtinæ pietatis pernicie; nec ſine bonorum omnium luctu) conſtituet. ad eius uſque exitum: Intervallum *dierum MCCXC*. ſive triennij, & VI. menſium (X. diebus ampliùs) eſſe interceſſurum.

Beatum denique *illum fore, qui ſupra illud*, quod dixi, *dierum ſpatium* (1290.) Quo tempore, & dominatus Antichriſti perduret, & ipſe brevi ſit exſtinguendus) *ad dies XLV. ſit ſuperſtes futurus*. (ſive, cum ſpe, & aliquantâ requiete, & patientiæ experimento, ad dies MCCCXXXV. perventurus) Dum CHRISTVS Servator, de-repente, nec ſine admirabili divinæ maieſtatis ſplendore, Iudicio ſuo extrema eſt decreturus.

His dictis, Angelus DANIELI ſignificavit, antequàm hæc clades mundo impendeat, tempore à Deo præſtituto, ipſum è vitâ exceſſurum, & morte Iuſtorum (in ſinu Abrahæ) conquieturum. & extremo Iudicij illius tempore, ad Dei dexteram, ſuo quoque, pro meritis, æternæ beatitudinis gradu, ſtaturum.

Sed tandem, Deo benivolente & favente, ex iſtiuſmodi Viſorum & Myſteriorum Labyrintho (non inutili Temporum deſignatione) ad Hiſtoriam & ſeriem Chronologicam, redeamus.

CYRI

CYRI EXITVS.

3423. | CYRVS (cui Genebr. Leſmor. & alij xxx. Monarchiæ annos. Torniel. VI. & Riber. ex Xenophonte, VII. tribuérunt III. Imperij, in Babylone iam ſtabiliti, anno. (Sic Hebr. Sedet. Cyrus regnum tenuit 3. annis, nec tamen integris.) | 527.

Subactâ Aſiâ, (Iuſtin. l. 1.) & univerſo Oriente in poteſtatem redacto, Scythis bellum infert.

Et Herod. l. 1. poſt gentem, Babyloniorum, ſive Chaldæorum, ſubactam; Cyro cupido inceſſit, Maſſagetas (qui ad Auroram, ſoliſque Ortum, trans Araxem fluv. ſiti, Scythicæ, ut nonnulli volunt, nationis) in poteſtatem ſuam redigendi. Qui iamtum & ſupra hominem ſibi eſſe videretur; & felicitate, quâ adverſus tot hoſteis eátenus uſus fuerat, nimiùm præſideret. & reginæ TOMYRIDIS, cuius coniugium fruſtrà ſcilicet appetíſſet; repulſâ offenſum ſe fingeret.

(I. Carion, tradit Scythas Barbaros, poſt expugnatam à Cyro Babylonem, in regni fineis irrupiſſe. atque ita Cyrum, traditâ Cambyſi Imperij adminiſtratione, iuſta arma ſumſiſſe: & cum exercitu in eos, vis repellendæ cauſſâ, eſſe profectum. Herodot. Cyrum ait, ante-quam Araxim tranſmitteret, unà cum Crœſo, filium in Perſidem remiſiſſe.)

Regina verò, & faciliorem ſibi pugnam, intra regni ſui terminos, rata; & hoſtibus, obiectu fluminis, fugam difficiliorem: tranſitum, quo eos prohibere poterat, liberum quidem permiſerat. Sed quùm Cyrus copijs traiectis, aliquo-uſque in Scythiam proceſſiſſet; & poſtridie, ex Crœſi conſilio, caſtra vino epuliſque inſtructa, ſimulato metu, quaſi refugiens, deſeruiſſet; illa Spargapiſem F. adoleſcentem, ad hoſtem inſequendum, cum tertiâ copiarum parte, præmiſit.

Is autem in vacua Cyri caſtra ingreſſus, veluti ad epulas, non ad prœlium, veniſſet; unà cum barbaris, vino ſe ciboque ingurgitat. & mox à Perſis, per noctem reverſis, facilè oppreſſus eſt. ſeque ipſe paullo-pòſt, licet vinculis à Cyro ſolutus, interemit.

TOMYRIS exercitûs ſui, filijque cæſi dolorem, non in lacrymas effudit; ſed in ultionis ſolatium intendit. Hoſtemque recenti victoriâ exſultantem, nec liberi reditûs conditionem, filio tantùm reſtituro, accipentem; pari inſidiarum fraude circumvénit.

Simulatâ quippe, ob vulnus recèns acceptum, diffidentiâ, ceu viciſſim refugiens, Cyrum in inſidias, quas in montium anguſtijs compoſuerat, pertractum; cum cc. ſuorum millibus ita trucidavit, ut ne nuntius quidem tantæ cladis ſupereſſet. Et abſciſum eius caput in utrem, humano ſanguine completum, demittens, inexſtinctam in illo tot annis & bellis, humani cruoris ſitim, exprobraret.

Hic exitus Cyri, qui non initio tantùm regni, ſed continente totius temporis ſucceſſu, admirabiliter fuerat inſignis.

Herodotus, cum quod ſibi maximè vero-ſimile viſum, de Cyro commemoráſſet; alios tamen ter ſenſiſſe, non diffitetur.

Xenophon certè, in lectulo mortuum eſſe, & ſaluberrima vitæ regnique adminiſtrandi præcepta liberis reliquuſſe tradidit.

Cteſias, in expeditione adverſus Derbices eorumque regem Amoræum, ſuſceptâ, ex equo illum decidiſſe; & ab Indo quodam, Derbicum auxiliari, vulneratum fuiſſe; ex quo vulnere, licet victor, paullo-pòſt obierit.

Diod. Sic. l. 2. cum cruce ſuffixum à Tomyri fuiſſe.

Strabo l. 11. Illum à Sacis, quos bello appetiſſet, victum priùs prœlio, & in fugam datum ſed caſtra deinde, ut diximus, inſtructa, reliquiſſe: & barbaros vino obrutos, ijſdem in caſtris, trucidaſſe, &c.

DE PRISCIS ÆGYPTIORVM DYNASTIIS.

Quoniam verò Ægyptij, iam tum à principio, varijs ſub Dominationibus, (quæ Dynaſtiæ, ſive ſupremi Principatus, dictæ ſunt) conſtituti; illæque continuatâ temporum ſerie & viciſſitudine, ad duas & triginta, fuiſſe produntur, regno Macedonum Alexandrinorum, ſive Ptolemæorum, præcidaneæ. Quæ ſuperiùs ſparſim, ſuis quodque locis, eâ de re dicta ſunt, ſub unum hîc adſpectum dare viſum eſt, ante-quàm ad CAMBYSIS, qui Cyro ſucceſſit, & Aegyptum ſubegit; res geſtas accedamus,

QVATTVORDECIM illæ priores (Dynaſtiæ) ſi quæ fuerint; in oblivionem venérunt, aut Cimmeriis tenebris involutæ.

OCEANVS, an. 15. NIMRODI regnáſſe ibidem putatur: cui OSIRIS, ISIS, alijque ſucceſſerint.

Et certum eſt, eos principatus, annoſque, ad probandæ an adfectandæ! antiquitatis ergo, ab iiſdem Aegyptijs, ſumi & poni; qui Biblicæ veritatis limites longiſſimè excedant.

Regnum ſcilicet eorum, ad extremos Ptolemæos, quindecim annorum millibus (Diod. Sic. teſte) ſtetiſſe; hoc eſt, unâ annorum myriade,

... undi Conditum. Vnde auctor idem, ... eo ... m Periodos tantùm Lunareis, ſive men- ... as fuiſſe autumárit.

Eadem in Dynaſtijs ratio; quas ante Egreſſum ... el. ex Ægypto, duode-viginti conſtituunt. & Quincta-decima Diluvio, ducentos plus minus annos, ante-vertiſſe convincatur.

Vt à Sexiâ-decimâ demum Dynaſtiâ; quo tempore Abrahamus in Ægypto verſari cæperit; homo præ Ægyptijs acutior, & in rebus Aſtronomicis ex- ... ior) in certam annorum rationem, converſio- ... ſtæ, iudicentur eſſe redactæ.

... ive ſub Dynaſtiâ, quæ Paſtorum dicta eſt: qu... m Ioſephus, ibidem rerum regniq́ue potens, & ... ſapientiâ inclytus, compluria optimè conſti- ...

... Hæc igitur, quā dico, PASTORVM Dynaſtia, XVIII ... men ex caſu ſortita, quòd eâ dominante, Iſ- ... , ... e vitâq́ue paſtores, in Ægyptum deſcen- ... nt. & unus ex ijs, I... SEPHVS, in ſummo, ob ſa- ... nam, honore, & loco, à rege Ægyptio conſtitu- ... tum-non rex, & paſtor quidem eâdem tem- po... audiret.) ex Fregeville, aliorumque putatio- ... ille perhibetur, circiter annum à Diluvio, DVI. qui fuerit ab O.C. bis milleſ. centeſ. ſexageſ. ſecundus. & vitæ IACOBI ipſius quinquageſ. ſextus.

Duráſſe verò CIII. annis: hoc eſt, ad ann. ab O. C. bis m... leſ. ducenteſimum ſexageſimum quinctū.

Octava & decima Dynaſtia, dicta POLITARVM, quaſi ... ivium, incidiſſe putatur in ann. à Diluvio, ... II... qui ab O.C. eſt, MM.CC.LXVI. Et duráſſe ... ann.

Egreſſus Iſraëlitarum ex Ægypto, evénit anno ... Dynaſtiæ CCII. Qui Orbis Conditi ... I. Annis à Diluvio DCCCXX. ſub exitum ... XI. C... NCHRIS.

... Reges, eorumq́ue anni, ita memoran- ...

AMA..., ann. 24. (al. 25.) CHEBRON, 13. AMENOPHIS 21.

...S, 12. MYSPHARMYTHOSIS, 26.

...TH...SIS, 9. AMENOPTES, (al. Amenophis, ...). ORV..., 38.

...CRIS, (al. Acengeres) 12. ACOBIS, (al. A- ...) 9. CHENCRES, 16.

... poſtremus, PHARAON ille putatur, qui obſti- ... adverſus Deum, Deiq́ue famulum & Lega- tu... ſem, Iſraëlitas, ex Ægypto egreſſos, per- ... e...; & unà cum univerſo populatium exer- ... m ... ari Rubro, ſubmerſus.)

... e... m Iſraëlitarum Egreſſu, hi Reges in eâ- dem D...iâ, ſubſecuti.

...R...ES, ann. 12. (al. 8.) CHERRES, 15. DA- ... (al. Armeus) 5. ... Æ...PTVS, 68. PHARAON MENOPHIS, ... 40.

V... ceſima Dynaſtiâ, Larthum dicta, quæ ... ſtet... cuius hi reges:

... 51. ann. RAMS...S, 66.

...PHI... (al. Vexoris & Seſoſtris) 4... AME- ... (al. Amenophis 4.) 26. THVOR...S, 7.

...SIMA, dicta Dioſpolitano..., annor. CLXXVII. ... tacentur.

... a & Viceſim... annor. CXXX. Hi in eâ Reges.

SMENDIS (in ſacris Seſacus.) 26. ann. PSEVSENSES, 41. NEPHERCHERES, 4.

AMENOPHIS, 9. OSOCHORVS, 6. SPINACES, 9. PSVSENNES, 35.

Huius Pſuſennis anno 5. CHEOPS regnat, apud Herodot. Deinde:

CEPHRENES, frater: & MYCERINVS, Cheopis F. ASYCHIS, &c.

XXII. annor. 49. Hi in eâ reges.

SESONCORIS, 21. ann. OSORTHAN, 15. TACHELOTIS, 15.

XXIII. annor. 44. Hi REGES:

PETVBOSTIS, 25. OSORTHON, 9. PSAMMVS, 10.

XXIV. annor. 44. ſub uno rege,

BOCCHORI. qui totidem regni annos expléverit.

XXV. annorum totidem, hoc eſt, 44. Hi Reges.

SABACON, 12. ann. (Huius, lib. 4. Reg. mentio, ſub nomine SVA. quem OSEES, Iſraelis rex, adverſus Aſſyrios, auxilium poſtulárit. triennio antè quàm idem Oſeës in Ægyptum tranſlatus; circiter ann. ab O. C. 3259.)

SEBICVS, 12. THARACVS Æthiops, 20.

XXVI. annor. 180. Hi Reges:

MERTES Æthiops, 12. STEPHINATIS, 7. NICHEPSOS, 6. SABACVS, Æthiops, 8.

His addunt SETHONEM, Vulcani ſacerdotem.

(SABACVS teſte Diod. Sicul. licet gente Æthiops, decurſis aliquot, in regno Ægypti adminiſtrando, annis; calamitatum, quæ Ægypto, ob ſacrificorum flagitia; impendenerent, præſagus, deſerto regno, in Æthiopiam ſe recepit. Vnde biennẽ Interregnū conſecutū! & deinde Duodecim-viratus, ann. XV.)

Poſtremò, PSAMMETICVS, è Duodecim viris unus, monarcha ſolus, undetrigint. ann.- Vniverſè idem, 44. ann.

NECHOS, (al. Nechaon, Nechao, & Nechepſos) 6 ann. (De eodem Vid. ſupr. Ioſiam, & Eliachimum, Reges Iudæ.)

PSAMMIS (Pſammites, & PSAMMETICVS, fort. ſecundus) 12. (Vide quæ infr. de eodem, ad Cambyſem.)

VAPHRES (Ophres, & Apryes) 30.

(Hic regni anno XXII. Sidonem evertiſſe; Cyprum & Phœnicen, occupáſſe; à Diodor. traditur.

AMASIS, 55. ann. (Huius regnum M. annis poſt Cenchrem illum, in mari Rubro ſubmerſum, deſiiſſe, putatur. ſive an. ab O. C. 3476. qui fuerit ſeptuageſ. Iudaicæ captivitatis. Sic illi.

PSAMMENITES, 6. ann. De cæteris, ſuo deinceps quidque loco.

FABVLOSÆ in Ægyptijs rebus, temporibus, & regibus recenſendis, VANITATIS, hoc indicium.

Memorat Herod. l. 2. ſe ex eorum ſacerdotibus inaudiſſe, MENEM primum fuiſſe, qui illic regnárit, & Memphim urbem condiderit. Et poſt illum, è libro, & nominatim, 330. reges ſibi recenſitos.

Ex quibus, per tot hominum ætates, 18. Aethiopes fuerint: & una mulier alienigena NITOCRIS. cæteri viri Aegyptij.

Poſtre-

Poſtremus horum MOERIS, Pyramides extruere cœpiſſe.

His ſucceſſiſſe SESOSTRIS. de quo ſuprà: qui ſolus Æthiopiæ imperio fuerit potitus.

Huic filius PHERON, qui viſum caſtę: in cæteris, mulieris lorio, receperit.

Illum excepit vir Memphites, linguâ Græcâ PROTEVS dictus; qui Helenam Tyndari, cum Paride, & poſteà Menelaum hoſpitio exceperit.

Proteo RAMPSINITVM ſucceſſiſſe, tradunt, regum ditiſſimum; & iuſtitiæ, ex antiquis motibus, obſervantem.

CHEOPEM, qui ſucceſſit, in omne flagirium prolapſum: templis obſeratis, à ſacrificando Ægyptios prohibuiſſe: & operibus privatis, Pyramidum, &c. attriviſſe.

CHEPHRENES frater regnum ſuſcepit, & impietatem perſeveravit. MYCERINVS, fratris F. pius & iuſtus, patris facta exoſus.

ASYCHIS illi ſubrogatus; & hinc ANYSIS, ex urbe cognomine, cæcus. Quo regnante, in Ægyptum excurrerit SABACVS Æthiopum rex: & cęco in Paluſtria fugiente, 50. annis Ægypto ſit dominatus.

Sed illo, ob viſa quædam nocturna, in Æthiopiā regreſſo, cæcus ille, è paluſtribus egreſſus, imperiū receperit; & 50. annis, in Inſulâ quâdam, cinereque humo aggeſtâ, habitârit.

Poſt hunc regnavit, Vulcani ſacerdos, SETHON: dè quo vide ſup. in Ezechiâ & Sennacheribo.

Ægyptij ſacerdotes, à primo rege, ad iſtum Sethonem, qui poſtremus regnavit, demonſtrabant progenies hominum fuiſſe, 341. & totidem inter eà pontifices, totidemque reges.

Trecentæ progenies, decem annorum millibus, æſtimantur: (ut tres ætates, centum ſint anni) Et reliquę, una & quadraginta; annis mille trecentis quadraginta.

Poſt Sethonem, Ægyptij, quaſi libertatem adepti, 12. ſibi reges, ſive duces, delegére, regno omni in totidem parteis diſtincto.

Et paullo-pòſt, unus ex XII. Viris, PSAMMITICHVS, in paluſtria, ex æmulatione, à collegis relegatus; & quùm anteà Sabacum Æthiopem, qui patrem eius Necon interemerat, in Syriam fugiſſet, à Saitanis reductus; operâ Carum & Iōnum, qui prædandi gratiâ in Ægyptum adpulſi; & regiæ militiæ nomina profeſſi eſſent; reges æmulos ſuſtulit, omnique Ægypto potitus eſt. De his hactenus. cætera proximè ſub Cambyſe.

CAMBYSES, II. Perſarum &c. REX.

Cyro ſuccedit CAMBYSES, eius, & Caſſandanæ, Pharnaſpe Achæmenidâ genitæ, F. (Hic, & Aſſuerus & Artaxerxes, dici videtur, 1. Eſdræ 4.)

Ad quem, regno vix inauguratum, Hebræorum æmuli, Samariæ & regionum Transeuphratenſium magiſtratus, quod vivente Cyro palam auſi non fuerant; epiſtolam miſére, Syro ſermone perſcriptam. & Iudęorum, qui, licet calumnijs circumventi, ægrè ab opere Templi hactenus abſtinuerant; nomen odioſè detulérunt.

Veniſſe è Babyloniâ, Cyro indulgente, Iudæos: & Hieroſolymam, urbem perpetuæ in reges rebellionis crimine infamem, & hoc nomine funditùs nuper deletam; nouâ murorum & ędium ſubſtructione, *communire*.

Quod ſi facere porrò & impunè permittantur; fretos loci firmitate, non modò annua tributorum vectigaliumque onera, aliàque imperata detrectaturos; ſed in reges etiam ipſos, maiorem, ex tam peſtilenti viciniâ, noxam, univerſè eſſe redundaturam.

Se itaque, & beneficiorum, quæ à rege patre acceperint, memores; & nequid regia in filio dignitas detrimēti capiat, proſpiciētes; certos homines iſthuc mittere; & monere, ut inſpectis veterum hiſtoriarum, Actorumque patriorum monimentis, regi liquidò conſtet; *Vrbem illam*, quam rędificare iſti contendant; *regibus viciniſq̃*, provincijs maximè ſemper *incommodâſſe. perpetuum rebellionis*, rerumque novarum, & motuum *ſeminarium*; atque ob id pridem everſam.

Regi denique, eiuſque Satrapis, Arce illâ denuò eductâ & communitâ, aditum in Syriam ac Phœnicen, interclusum iri.

(Sulpit. Non oportére Iudæis reſtituendæ Vrbis ſuæ copiam dari, ne pro contumaci ingenio reſumtis viribus, ipſi alijs gentibus imperare ſoliti, non patiantur ſub alieno imperio degere.) Hęc

Rex uti à patrijs virtutibus degener, ita à naturâ malignior; lectis litteris commotus, reſcripſit. „*Se ex vetuſtis rerum Perſicarum commmentarijs*, quos recenſendos curaverit, ſatis *intellexiſſe: Vrbem illam*, ab heroicis uſque ſæculis. *Regibus fuiſſe inimicam:* & ſeditionibus, *rebus novis*, belliſque concitaudis, *uſque ſtuduiſſe*. Quin etiam *Reges in eâ* fuiſſe populareis & *violentos*, qui impotenti dominatu, & acerbis tributorum exactionibus, reges ſuas Trans-euphratenſeis oppreſſerint. Ea propter, *Se edicere, ne ſuo iniuſſu vrbem illam*, ab ijs, quos accuſârant, *reedificari patiantur*. Et videant, *ne inveterata* gentis illius adverſus reges ma[illegible], ipſis diſſimulantibus, *ingraveſcat*.

Edicto regis Cambyſis perlecto, Principes Syriæ, & magiſtratus, Iudęorum ęmuli, è-veſtigio admiſſis equis, & raptâ militum manu, Hieroſolymam properârunt: & Iudæos, non in Vrbe, (quam ſolam inſtaurari rex vetuerat) ſed in Templo ædificando occupatos, ab omni deinceps opere arcuerunt. Iacuitque opus Templi intermiſſum, ad annum uſque II. Darij, Perſarum regis.

Hìc Sulpit. alijque mirè alucinari cenſeantur, qui centeſimo ferè pòſt anno, Artaxerxe Perſis imperitante, per eos magiſtratus ac præſides, qui Syriæ præerant, tradant, Iudæos ab ædificatione fuiſſe deterritos: & ædificationem, uſque in 2. Darij annum, dilatam.

Qui numerus, ut ait Sigon. competit in ætatem Artaxerxis I. cognomento Longimani; cui poſt

Xerxem

Xerxem II. & Sogdianum, à ſe occiſos, Darius N[illegible] ſucceſſit, IIX. Perſarum rex. ſub quo ille cen[illegible] T[illegible]plum eſſe perfectum. Neque ab hâc ſen[illegible]ntia multùm abit SCALIG.

Int[illegible]eà bella aliò tranſlata. CAMBYSES namq́ue, quum I[illegible]es & Æoles, populos, Græcorum in maritimâ Aſiâ Principes, pro hereditarijs mancipijs duceret: comparato, cum ex alijs, quos ſub ſuâ dominatione habebat; tum ex Græcis, quos dixi, exercitu; adverſus Ægyptios, eorumq́ue regem AMASIM, [illegible]bi odioſum, expeditionem ſuſcepit. quod ille APRYÆ, à ſe interfecti, filiam, pro ſuâ, ad ipſu[illegible], Ægyptij coniugij cupientem, tranſmiſiſſet.

PSAMMENITVS, Amaſidis, iamtum vitâ, & XLIV. annorum regno, recens defuncti, Filius: poſitis, ad Nili oſtium, Peluſium, caſtris; Cambyſem, per arentia Arabum deſerta progredientem, opperiens: & poſt acre, Græcis & Caribus auxiliarijs egregiè p[illegible]ſo pugnantibus, prœlium; in fugam verſus, Me[illegible]phim ſe recepit.

Vbi e[illegible] duceatore, quem Cambyſes adverſo flumine, & navi Mitylenæâ, ad deditionem poſtulandu[illegible], [illegible]b[illegible]erat, crudeliter cum nautis interfecto; qu[illegible] [illegible]ib[illegible]es, Cyrenæi & Barcæi, deſertâ Ægypti[illegible]u[illegible] [illegible]ietate, Perſici regis imperata accepiſ[illegible]nt; neque ulla ſubſidij ſpes ſupereſſet; urbs illa expu[illegible]nata eſt, & rex ipſe in manus venit. (Herod. lib. 3. P[illegible]ammenitum VI. omninò regnâſſe annos tradit. Quod mirum; niſi unà cum Patre, vel ſolus, Patr[illegible] ſaltum ſuperſtite, regnârit.)

I[illegible]m autem, iam ludibrio & morti deſtinatum, ob ſpe[illegible]atam in reſponſis extemporarijs prudentiam[illegible] animi in rebus adverſis, & in ipsâ Libero[illegible]orum captivitate, æquabilitatem ac conſtan[illegible]a in gratiam recepit Cambyſes; ut & filium e[illegible], in[illegible] ignominioſæ, cum II. Ægyptiorum M[illegible]bus, ob caduceatoris, & Mitylenæorum, ad [illegible]m, necem, cum perfidiâ coniunctam) p[illegible]ans victimæ inſtar, addictum; liberaturus fue[illegible]; n[illegible]ſi præcipitato à carnifice ſupplicio, inter p[illegible], truncatus fuiſſet.

C[illegible] gratiæ poſteà Pater oblitus, dum Ægy[illegible] ad def[illegible]ctionem ſolicitaret; iterum cap[illegible] & [illegible]nvictus. epoto tauri cruore, exſpiravit.

Patris autem Amaſidis cadaver, in urbe Sai pri[illegible]i[illegible] latum, & tum refoſſum, omniq́ue iniu[illegible] genere indignè tractatum; Cambyſes, contra Patria Ægyptiorum inſtituta, concremari iuſ[illegible].

Q[illegible]q́[illegible]e hoc rerum ſucceſſu inflatus ille, ſi[illegible] in expedi[illegible]onem, uno eodemq́ue ferè tempore, ſed [illegible]ertis itineribus, copias, novo ſupplemento a[illegible], tripertitò; adverſus *Carthaginienſeis, Ammonios, & Æthiopas* Macrobios, mittere [illegible]et: [illegible]uòd & hinc *Phœnices*, nautici exer[illegible]arium robur, adverſus Pœnos, cognatio[illegible]re [illegible], & mutuo iureiurando devinctos, [illegible]m navibus pernegarent. Et indè, poſt [illegible] res [illegible]b Æthiopum rege irriſos, ipſe fruſtrà [illegible] p[illegible]m[illegible]to peditatu, præ rerum neceſſaria[illegible] [illegible]enuri[illegible]; & ingraveſcente, ex morbis, militum ſtrage, retrocedere coactus eſſet.

Et copiæ, quibus Hammonios diripiendi, & nobiliſſimum ibidem Iovis oraculum incendendi, negotium dederat; OASIM uſq́ue progreſſæ; & dein tempeſtatibus, atque arenarum molibus, vehementi Auſtro aggeſtis, penitùs oppreſſæ interijſſent; nihil præclarum præſtitit.

Sed Memphim regreſſus, in Ægyptios, invento tum fortè, ex veteri ſuperſtitionum obſervatione, Api, ſive Epapho (vitulo, certis notis inſignito) diem feſtum agitanteis. (Sacerdotibus mulctatis, & Api vulnerato, & Ædibus cæterorum Deorum everſis) furorem ſuum ebullijt.

Et qui mentis uſqueadeò numquàm compos fuiſſet, in apertum furorem actus, SMERDIM, ex ijſdem parentibus ſibi fratrem; quem priùs quidem, ob virtutem ſibi ſuſpectam, ex Ægypto, in Perſidem remiſerat: Deinde, quòd ſibi per quietem viſus fuiſſet, eundem in regio ſolio ſedentem, & vertice cœlum contingentem, vidére; per PRAXASPEM, clàm interficiendum curavit. (Iuſt. libr. I. Ad tam crudele miniſterium, magum quemdam ex amicis, nomine Cometen, delectum, tradit.)

Et ſororem iuniorem, ſibi in Ægyptum uſq́ue comitem, uxorem & reginam: quæ conſpecto fortè Leonis & Canis, inter ſe commiſſorum, certamine, (in quo, dum Catulus à Leone vinceretur, alter catuli frater, abruptis loris, ſuperveniens, opem tulerat, & ſuperior evaſerat) familiariter illacrymâſſet. & cauſſam fletûs rogata, reſpondiſſet; *Nihil minus fratri ſuo Smerdi obtigiſſe, quàm iſtiuſmodi ſpectatam in duobus catulis fidem.* Ipſe, cordato reſponſo & indignatione percitus, impactis in prægnatem calcibus, & abortu conſecuto, exanimavit.

PRÆXASPES autem ille, è Perſis ei fideliſſimus, qui cæteris omnia adprobātibus, unum vinolentiæ vitium in eodem Cambyſe reprehendiſſet; filium natu minorem, ceu quoddam eximiæ iaculandi, in rege etiam perpoto, peritiæ, experimentum, obijcere coactus eſt. In quem rex, ceu metam ſibi deſtinatam, collimans, & eiaculatus, quùm cor eius peritè transfixum oſtendiſſet; in ebrio nullum exſtinctæ ineſſe mentis crimen, ſcilicet! declaravit.

Et quùm idem CROESVM ipſum, liberiùs commonentem, arrepto arcu iam-iam transfixurus eſſet; & ille concito curſu periculum evaſiſſet. Atque adeò ſervi, iuſſi hominem è fugâ comprehenſum interimere; pœnam ad tempus prudenter diſtuliſſent: Illum quidem ſuperſtitem, iræ & imperati pœnitens, & lubens, ſervavit; hos verò, qui vitæ hominis, ſibi licet cari, pepercisſent, uti ſibi immorigeros, morte multavit.

Talibus rex ille facinoribus, apud Memphim, inſaniam ſuam prodebat. non in homines modò, ſed in Deos ipſos, eorumq́ue delubra, (licet Barbaram, & alijs gentibus inuſitatam, Ægyptiorum ſuperſtitionē abominari iactaret) acerbiſſimè ſeviens. (Bedas, Ab eo Babylonem, in Ægypto, ædificatam tradidit.)

POLYCRATES SAMIVS.

Eo ipſo ferè tempore, quo CAMBYSES in Ægypto graſſatus eſt; POLYCRATES, Æacis F. fratribus Pantagnoto & Syloſonte, aut exſtinctis, aut in ordinem redactis; totius primùm Sami, deinde vicinarum Inſularum, & multorum in continente opidorum, potens, admirabili felicitate, adverſus Lesbios, Mileſios, & Lacedæmonios, rem gerebat: Amaſi, Ægypti tum regi, amicus anteà, & hoſpes.

Verum hic, quùm nimiæ federati hominis proſperitati diffideret; & caſum gravem, quem ſibi communem eſſe nollet, animo & metu præciperet; teſſerę hoſpitali renuntiárat. Neque ità multo-poſt Oroetes, (al. Orontes) Sardibus à Cyro olim præfectus, inani pecuniarum cupiditate illectum, & Magneſiam à ſe evocatum, Polycratem, tetrâ morte adfecit; & in excelſiſſimo Mycales, montis, vertice, cruci adfixit.

SMERDIS, Magus, Tyrannus: cum Patizithe.

Intereà verò dum CAMBYSES in Ægypto immoratur, (Iuſtin. vult hæc, quæ ſequuntur, geſta, poſt mortem Cambyſis è vulnere) Magi duo, natione Medi, Patizithes & Smerdis (Iuſtin. Oropaſtes) fratres. Ille, rei domeſticæ curator à Cambyſe relictus: hic, Curiæ cuſtos, ſive Atrienſis; Smerdi, Cambyſis fratri. non cognominis modò, ſed toto corporis habitu & faciei lineamentis, quam-ſimilimus. in regem abſentem, Suſis, conſpirárunt.

SMERDIS ille, Cyri Filius, clàm à Præxaſpe interfectus, pleroſque è Perſis latebat. Qui hunc nomine & ore referret, Magus iſte, à fratre ad fraudem inſtructus, & in regio ſolio collocatus, miſſis paſſim caduceatoribus, ſibi ut deinceps, non Cambyſi, pareatur. edicit.

Iam ad Ecbatana uſque, Syriæ (ſ. Adiabena) urbem, Cambyſes exercitum reduxerat. & audito Smerdis, qui regnum invaſerat, nomine; Fratrem, quem falſo ſomnio deceptus interimendum curáſſet, lamentis & ſero fletu proſecutus, equo admiſſo, copias, Suſa verſus, in Magum ducere properabat. quùm evaginato ſponte ſuâ gladio femur ſibi ipſe perſtrinxit. quâ in parte Apim anteà percuſſerat. Et audito loci, Ecbatanę, nomine, fatale ſibi eſſe ibidem occumbere, ex oraculo veteri, cognovit. licet in Ecbatanis, Mediæ Metropoli. ubi omnes eius erant theſauri; ſe è vita deceſſurum eſſet interpretatus.

Ipſe itaque coacto primi nominis Perſarum cœtu, parricidium confeſſus, & ingenuo fletu deteſtatus; & ad parandum Magis Medis ultionem Achæmenidas cohortatus, quùm VII. omninò annos, quinquemeſtri ampliùs, regnáſſet. (Sic Herod. qui VII. etiam menſeis, quibus Magus Smerdis ab eius exceſſu regnárit, reliquos eſſe ait, ad IIX. regni Cambyſis annum explendum) animam efflavit. Et (ut Iuſtin. cenſet) pœnas, ſeu imperati parricidij; ſeu ſacrilegij, in Ægypto, perpetrati, exſolvit.

3432.	Nos, illi cum Severò, annos regni, unà cum Magis, IX. ex Olympiadum obſervatione, attribuimus.	518.

Hoc unum inuſitatæ ſeveritatis exemplum reliquiſſe traditur Cambyſes. quòd SISAMNEM, in priori Aſiæ parte præfectum; & corruptelæ pecuniariæ, ex iniquo iudicio, convictum; occidi iuſſerit. & detractam ex corpore eius pellem ſellæ intenderit: atque, adeò in eâ F. OTANEM, paterni muneris conſortem, collocárit. tamque atroci & novâ pœnâ, ne quis in poſterum corrumpi Iudex poſſit, providerit.

Cteſias de Cambyſe, uti anteà de Cyro, longè ab Herodoto diverſa commemorat. Iuſſu eius, paternum corpus, per Bagapatem Eunuchum, apud Perſas ſepultum.

Adverſus Ægyptum, & AMYRTÆVM regem, exercitum eduxiſſe; poſteaquam Combapheus Eunuchus ponteis & alia opportuna prodidiſſet; Ægypti præfecturam, perfidiæ præmium, ſibi pactus.

AMYRTÆVM captum, & cum VI. delectorum Ægyptiorum Millib. in Suſa relegatum.

Ægyptum, non ſine memorabili incolarum ſtrage, & aliquot Perſarum mortibus, ſubactam.

Fratrem Cambyſis Tanyoxarcem, à Sphendadate Mago, de inſidijs & rebellione uſimulatum, taurini ſanguinis hauſtu clàm extinctum.

Ipſum Magum, quod ob oris ſimilitudinem Tanyoxarces exiſtimaretur; alios omneis, præter Cambyſem; & regiæ familiariores, diu latuiſſe: & in Bactrjs, fratris regio habitu & nomine, rem adminiſtráſſe.

Amytin, matrem regiam, quæ iam facti certior Sphendadatem ſibi à Cambyſe filio, ad certum ſupplicium, depopoſciſſet, & repulſam tuliſſet; hauſto veneno emortuam.

Ipſum regem quùm Babylonem veniſſet, cultello, quo lignum exiguum, temporis fallendi, polibat; femoris muſculum ſauciáſſe; & XI. poſt die mortem obijſſe, quum XIIX. annos regnáſſet.

Bagapaten, & Artaſyran, (Hyrcanium) antequàm Cambyſes moreretur, conſilium regni Mago tradendi iniiſſe.

I[illegible]n verò, è Perſide, quo Cambyſis cor[illegible]perierat, reducem, de Mago, qui Tanyoxarcis nomine regno potitetur, indicium, apud m[illegible], non ſine vitæ periculo, profeſſum [illegible].

[illegible]inc VII. in Perſis Principes viros, adverſ[illegible] Magum conſpiraſſe. qui fuére, Onophas, [illegible] Mo[illegible]ndabates, Mardonivs, Bariſses, Arta[illegible]hernes, et Darivs Hystaspis Filivs.

[illegible] inter ſe datâ, Bagapaten & Artaſyran ſibi adſciſcunt, penes quos Regiæ claves eſſent. Ingreſſi illi, Magum, cum pellice Babyloniâ, offend[illegible]t. eumque, arrepto ſedilis aurei pede, quòd nihil bellici inſtrumenti ad manum eſſet, pugnantem, occidunt. quùm VII. menſeis regnâſſet.

Et eodem die feſtum, Magophonia dictum, à P[illegible] celebratur.

[illegible]thn. vult Magum, antè famam amiſſi regis, f[illegible]us occupâſſe & proſtrato Mergide, cui [illegible] debebatur, fratrem ſuum, Oropaſten, [illegible]. Et nemine dolum ſubeſſe arbitrante, regem conſtituiſſe.

At quoniam Magi, ad favorem populi conciliand[illegible], tributum & militiæ vacationem in triennium perm[illegible]ſſent; rem eam primò Ostani, viro [illegible], ſuſpectam fuiſſe. Deinde, quùm idem per [illegible]m, regiarum pellicum unam, certior factus eſſe [illegible]em auribus (quas utraſque Cambyſes (Herod. [illegible]rus) Mago, cuſtodi tum atrienſi, præcide[illegible] mutilum; re Perſarum Optimatibus ind[illegible]dem ſacramenti religione obſtrictos, in [illegible]m falſi regis impuliſſe.

Se[illegible]em tantùm huiuſce conſpirationis fuiſſe co[illegible] qui occultato ſub veſte ferro, & obvijs ad regiam interfectis, Magos, licet intrepidè obſi[illegible], occiderint.

Herodot. lib. 3. poſt Cambyſis exceſſum, quòd P[illegible]xa[illegible] obſtinatè negaret, contrà atque Cambys[illegible] [illegible]am fuerat proteſtatus; Smerdim Cyri, [illegible] fui[illegible]e interemtum: Perſæ ſibi non à Mago; ſed [illegible]merdi, rebelli quidem, ſed iuſto fratris he[illegible] [illegible]mperari perſuaſerant. Quâ publicæ credulit[illegible] [illegible]pportunitate uſus Magus, cognominis, VII. menſeis impunè, & non ſine egregiæ aut adfectatæ potius, in ſubiectos liberalitatis, oſtentatione, regnârit. IIX. autem menſe, Otanis, (Iuſt. Oſtanis) nobilis Perſæ, coniecturâ, & filiæ Phædymæ indicio, fraudem detectam; & cum Aſpathine Gobryâque, Perſarum primoribus, communicatam.

Adſcitos in ſocietatem; Intaphernem, Megabysvm, Hydarnem; & tandem Darivm Hyſtaſpis, Perſarum præfecti, Filium: qui eadem fini, ſordidæ dominationis opprimendæ, & necis Mago comparandæ; Suſis, è Perſide, advenerat; aditum ſibi, quocumque prætextu, ad falſum regem paraturus.

Intereà quidem Præxaſpem, à Magis ad penitiorem amicitiam ſolicitatum, & iuſſum ex editâ turri prædicare & in vulgum commendare Smerdis, uti germani Cyri filij, imperium.

Quùmque ille, exorſus ab Achæmene, ſeriem regiæ Cyri familiæ, eiuſque in Perſas beneficia, recenſuiſſet; & imperatam ſibi à Cambyſe Smerdis fratris necem; & uſurpatum à Mago, cognomine, regnum, confeſſus eſſet. non ſine exſecratione, ſi Perſæ ab ultione ſuperſedérent: ex eâdem turri præcipitem ſe deieciſſe.

VII. autem Coniuratos, rei à Præxaſpe geſtæ ignaros; ſed Deum comprecatos, & augurio confirmatos, ad regiam contendiſſe. Et poſt aliquantum certamen, (quo duo ex ipſis, Aſpathines & Intaphernes, vulnerati ſint) Gobryâ medium hominem complectente, & Dario feliciter feriente, Magos interfeciſſe, eiſque cervices præcidiſſe. Et reliquæ Perſarum multitudini, ad promiſcuam aliorum, in regno, Magorum occidionem, exemplo præiviſſe. Hinc Dici ſolenni, τῆς μαγοφονίας nomen inditum.

Mòx autem illos, clariſſimos anteà domi militiæque Principes; nunc regiæ dignitatis, & publicæ libertatis vindices, de rei regnique ſummâ inter ſe, & in commune, conſultâſſe.

Ibi poſt præclaram ſententiarum, de regno conſtituendo, an mutando! varietatem; tamquam ad maximè ſalutarem reip. formam, Singulare unius Imperium, hoc eſt, Monarchiam, ſit recurſum.

PRÆCLARA, DE REGNO IN PERSIS CONSTITVENDO, CONSVLTATIO.

O[illegible]x[illegible]s primum ſibi minimè probari adſere[illegible] [illegible] ut poſthàc Princeps reip. Perſicæ præfi[illegible] [illegible]. quod neque id bonum, neque conduci[illegible] [illegible]ret.

[illegible] licentiæ Cambyſes; quò Magi pro[illegible] [illegible], omnes meminiſſe.

Q[illegible] Monarchiam, quam certo cum vitæ [illegible]p[illegible]ſtuliſſent, iterum reponat; & liberis [illegible]bus [illegible]ponat? In quâ, pro lubidine, [illegible]a [illegible] nemo, ad id delectus, [illegible]. Quæ certè licentia viros, optimè li[illegible] [illegible]a [illegible], & à curâ, inſtitutos, tranſverſum [illegible]e [illegible]t.

[illegible]omine namque, præter invidiam, quaſi agnatam, ex præſenti bonorum copiâ, facilimè inſolentiam inhereſcere. Quâ duplici peſte ſiquis corruptus eſt; omni mox malitiâ coöpertum iri certum eſt. cum & præ rerum omnium ſaturitate, inſoleſcat; & præ ieiunâ animi malevolentiâ, nihil non flagitioſum in alios deſignet.

Et quum Tyrannos tamen, qui opibus & copijs, antè cæteros, adfluunt, a livore vacuos eſſe porteat; tum contrà ſuis ipſi popularibus maximè adverſari; & optimis quibuſque, licet tenuioribus, invidere; & deterrimis, etiam potentioribus, delectari, perſæpe comperiuntur.

Et quod longe indigniſſimum; criminantibus aureis ſuas patere, maximè ex uſu ſuo eſſe deputant.

Modeſtè quis eos admiretur aut laudet! offendit, quòd effuſiùs id non faciat. Effusè id alius faciat; in adſentatoris crimen incurrit.

Atque adeò, ut quæ ſunt maxima, oratione exſequar; Sub talibus Dominis, *iura patria labefactantur: feminarum caſtitati ludibrium aut vis infertur: indemnati deniq; necantur.*

Ecquis non potiùs eam reip. formam amplectatur, quæ nomen obtinet omnium pulcerrimum & exoptatiſſimum, *ἰσονομίας*, ſive Iuris æquabilitatem! Vbi tum Magiſtratus, ſuam quiſque vicem, ſorte aut ſuffragijs deligantur; tum ijdem, reip. à ſe, benè an ſecus, adminiſtratæ, rationem reddere cogantur! Omnia denique conſilia in commune referantur!

Cenſeo itaque nobis, qui Monarchiam evertimus; popularem, ſive multitudinis, in quâ omnia inſunt, ſtatum, uti optandum; ita eſſe à nobis in præſentiâ conſtituendum.

Deinde Megabyzvs, quùm ad Oligarchiam, ſive paucorum dominatum, rem traduci mallet; his pænè verbis ſocios ad idem ſeriò capeſſendum exhortari cæpit.

Quæ Otanes abolendæ quidem tyrannidi dixiſſet; ſibi probari. quæ verò ſummæ rerum ad multitudinem deferendæ; procul ab optimâ ſententiâ diſcrepare, ſibi videri.

Quid enim populari multitudine aut inſipientius, aut inſolentius? Quis tolerandum eſſe iudicet, eos qui tyranni ſævitiem effugerint, in crudeliorem effrenatæ plebis recidere impotentiam! Quùm ille non imprudens faciat, quod facit; hæc, indocta ſemper, & honeſti, rerumque adeò domeſticarum, ignara; immò volens & ſciens, & ad res agendas præceps, & torrenti ſimilis, temerè proruat.

Si igitur Perſis benè conſultum cupimus; cœtum virorum optimorum deligamus, & ad eos imperij ſummam deferamus. Inter quos, & nobis locus erit; & ex optimis viris, optima non poterunt non exiſtere conſilia.

Poſtremò Darivs; Ex III. Reip. benè conſtitutæ formis, ijſque optimis; ut optimè populus imperet, optimè pauci, optimè unus: Vnius certè Imperium, ſive Monarchiam, longè cæteris antecellere, contendebat. Quùm unius viri, qui optimus ſit, imperio ſive principatu, nihil melius eſſe conſtet.

In paucorum quidem dominatu; ubi plures etiam in virtutem incumbunt, vehementiora etiam privatim odia excitari. quum quiſque princeps eſſe; & in ſententiâ dicendâ, priores ferre, exoptet. Vnde ſeditiones exiſtere; & hinc cædes: & è cædibus ad unius imperium, ceu quoddam malorum, & labentis civitatis, remedium, deveniri neceſſe ſit.

Plebe verò dominante, non poteſt non nequitia exoriri. quâ ſemel in rep. exortâ; non odia inter malos, ſed validę exiſtunt promiſcè factiones.

Et hominum adverſus remp. facinoroſorum, qui ſua conſilia, quo neſcio prætextu occultare ſolent; audaciæ, tum demùm modus poni poteſt; quum idem populus, in contraria ſtudia diſſciſſus, unum aliquem, quem præ cæteris, ob merita & pietatem, admiretur; ſibi præponi, ceu publicæ controverſiæ arbitrum, [illegible]tur.

Qui enim tali ſui admiratione populum a[illegible]cit, & in ſe convertit; is & Monarc[illegible] ſe p[illegible]m prodit: & Monarchiam, ſtatum eſſe reip. [illegible]n cæteris, præſtantiſſimum, declarat.

Atque ut breviter rem complectar cui l[illegible]ratem noſtram, quâ hactenus fruimur [illegible]ramus acceptam? populone, aut paucis; an Mo[illegible]cho! Quùm ergò ab uno viro principe, in libertatem, ex gravi & diuturnâ Med[illegible] dominatione pridem ſimus vindicati, eiu[illegible]di imperium nobis complectendum eſſe; & à patrijs legibus, quas optimè conditas à maioribus accepimus, minimè diſcedendum ſentio.

Quùm in hanc Darii ſententiam reliqui IV. abijſſent; & unus Otanes, indicij de Magis, & ſuſceptæ in eoſdem coniurationis, auctor: quique imperij popularis ęquabilitatem perſuadere ſuerat c[illegible]atus; & iam-tum proſpiciebat, aut ſorte, aut ſ[illegible]gijs, ſive electione unum ex VII. Viris, regem futurum. nec refragari volebat. Ea tamen [illegible] ius ſuum imperij reliquis ceſſiſſet, ut neque ipſe, neque ullus è ſuis, regi, quem lectum eſſent in poſterum parere cogeretur.

Ipſi, nobilitate & virtute ità pares, ut di[illegible]cilem ex his populo electionem æqualitas faceret; ità de regno inter ſe concordârunt.

Vt die poſtero ſinguli, quos conſcenderant, equos, antè regiam (al. in ſuburbana) manè perducerent. Et cuius equus, antè Solis ortu[illegible], primus hinnitum edidiſſet; is regno præficeretur.

(Solem nempe Perſæ unum Deum eſſe credunt, & equos eidem ſacratos ferunt. Atqu[illegible] vià, de ſe iudiciū, religioni & fortunę viſi ſunt cum bonâ omnium gratiâ, committere.

Hic Darivs, inter cæteros, de regni eventu ſ[illegible]citus, Oebarem, (al. Ecbarem) ſuum ſagac[illegible] ingenij equiſonem conſulens, proſperum rei optatæ effectum, ex eius acumine, & hoc pacto, aſſecutus eſt.

Pridie diem conſtitutam, eodem loci, qui [illegible]rat delectus, noctu equum deducit, & equę ad[illegible]maræ admittit. ratus, ex voluptate Veneris, [illegible]rum, quod evénit.

Herod. lib. 3. & Val. max. l. 7. tradunt, in eq[illegible]e genitale demiſſam à Servo manum; & quùm ad [illegible] locum ventum eſſet, naribus equi admotam [illegible] odore iritatus, antè omneis hinnitum ediderit [illegible] (Iuſtin.) ſegnibus alijs, felix auſpicium Do[illegible]o primus emiſerit.

Quo audito, ęteri ſummæ dignitatis [illegible], ſummâ cum moderatione ex equis confeſtim d[illegible]liunt; & Darivm, proſtratis, ex more [illegible] ſunt corporibus, regem ſalutant. populuſque u[illegible]ſus, principum iudicium ſecutus, eumdem [illegible] inauguravit.

At Dario, præter formam & virtutem co[illegible] perio dignam, multum etiam c[illegible] priſtinis regibus iuncta, profuiſſe pu[illegible] Severus, ex fratre patruele Cyri natum, [illegible]rat.

Ap

[illegible] Herodot. l. 7. Achæmenidarum ſtirps ità [illegible]r.

XERXES, DARII F. DARIVS, HYSTA[illegible]: HYSTASPES, ARSAMENIS: ARSA[illegible]ENES, ARIARAMNIS; qui fuit THEISPEI, qui fuit CYRI, qui fuit CAMBYSIS, qui fuit ACHÆMENIS.

Præterea huiuſce regni, ſive in regnum ſucceſ[illegible], eventus, multo-anteà CYRO ipſi, per quietem, dum Araxem in Scythas traiecisſet; præſignificatus fuiſſe proditur.

Viſus ille ſibi in ſomnis cernere maximum natu è [illegible]js HYSTASPIS, qui aptas humeris alas haberet: quarum una Aſiam, altera Europam inumbraret. Erat autem HYSTASPI illi, Arſamenis, ex Achæmenidarum, uti dictum, ſtirpe, filio, primæ ætatis filius hic DARIVS, xx. tum annos natus; & ob immaturam militiæ ætatem, in Perſide relictus.

CYRVS itaque experrectus, & ſomnij memor, inſidias ſibi abſenti intendi à DARIO, ex coniecturâ, ratus, Hyſtaſpem Patrem in Perſas iubet reverti, & filium ſedulò cuſtodire. ut eumdem ſibi, à Maſſageticâ expeditione reduci, ad cauſſam dicendam, ſiſteret. Hoc portentum interitûs, Cyro impendentis; & regni, ad Daríum aliquandò perventuri.

DARIVS, III. REX PERSARVM.

3434. | ———————————— | 516.

Hic, principio regni, (quod xxxvi. déinceps annis adminiſtravit) ut idem regalibus nuptijs firmaret, neque tàm in extraneum tranſlatum, quàm in [illegible]m Cyri reverſum, exiſtimaretur: ii. primum Cyri filias, ATOSSAM, quæ Cambyſi fratri, ac deinde Mago enupſerat; & ARTYSTONAM, virginem. Tum PARMYN, Smerde, altero Cyri filio, natam; & PHÆDYMAN, Oranis, qui Magos prodidit, filiam, in matrimonium recepit.

X[illegible] Præterea, toto regno, Satrapias, ſive provincias conſtituit, totidemque præſides præfecit. vectigalibus, quæ quotannis penderentur, per nationes, diſtributis. Quùm Cyrus antè, & Cambyſes, muneribus, quæ à ſingulis ultrò ſibi adferrentur, contenti fuiſſent. Hinc Perſæ Da[illegible], qui quæſtui ducere, & venalia habere omnia videretur, inſtitorem. Cambyſem, aſpero & moroſo ingenio, Dominum: Cyrum, mitem & in o[illegible]eis beneficum, Patrem appellárunt.

DARIO nihilominus Aſiani omnes dicto audientes fuerunt: præter Arabas. Qui licet à Cyro, & [illegible]ſus à Cambyſe ſubacti; hoſpites tamen & ſocij, q[illegible] ſervi aut tributarij, audire & exiſtere maluerunt.

Rex deinde, INTAPHERNEM, unum ex Magorum percuſſoribus, quòd inſolentiùs ſeſe regiæ ingeſſiſſet; & admiſſionaleis ſuperbè inclementerque tractáſſet; de rebellione ſuſpectum: Et OROETEN, qui POLYCRATEM Samium morte infami pridem adfecerat; multaque alia flagitia adversùs regios miniſtros patrárat; interficiendos curavit.

DEMOCEDEM Crotoniaten, Medicum, Polycrati antè familiarem, hortatu uxoris Atoſſæ (quæ ſcilicet, ex victâ bello Græcia, Lacænas & Atticas, clientas ſibi aut ancillas, concupiſceret) cum quibuſdam ſpèctatæ apud ſe fidei Perſis, navi in Græciam amandavit. qui celeberrima quæque eius regionis loca explorarent, & deſcriberent. Iamtum animo bellum Europæis molitus.

SYLOSONTEM, Polycratis fratrem (quòd olim apud Memphim, Dario, tum Cambyſis ſatelliti, neque inter ſuos honorato; amiculum quoddam rutilum, liberaliter donáſſet) non ſine ingenti Samiorum, perfidè rebellantium, ſtrage, in fraterni principatûs poſſeſsionem, pulſis æmulis, per Otanem ſocerum, & è vii. viris unum, reſtituit.

ZOROBABEL, DVX IVDÆORVM.

Se[illegible]um idem DARIVS, adhuc privatus, Deo, [illegible] regi[illegible] voviſſet, ſi regni compos evaderet, perm[illegible]urum ſe, immo curaturum, ut non modò H[illegible]ma reædificaretur; ſed Vaſa ſacra omnia, q[illegible]pud Babylonem eſſent, captiva, & reliqua, [illegible] p[illegible] ſuo reſtituerentur:

[illegible]m [illegible] fortuna, ſub-intereà temporis, ZO[illegible], vetus regis amicus, (quo, proculdu[illegible] auctore & præceptore, in iſtiuſmodi pieta[illegible] [illegible]s fuerat, &, quod dixi, votum ſu[illegible] eperat. (Eſdr. 3. cap. 4.) Quique multo[illegible] Iudæorum, è Babylone, in patriam, Cy[illegible]e, revertentium, dux fuerat declar[illegible]us. ad regem, recèns inauguratum, venit; & priſtinum reg[illegible] ſatellitij munus, atque honoratum in Aulâ locum, reciperavit.

Genebr. vult ZOROBABELEM, rebus in Iudæâ conſtitutis; & rerum ſummâ Pontificibus relictâ; in Babyloniam remigráſſe. Ex eius filijs & poſteris, alios principatum in Babyloniâ exercuiſſe; alios ſtatam in Iudæâ ſedem poſuiſſe. Vndè maiores CHRISTI Domini, quos B. Matth. recenſet.

Evénit itaque, ut poſtquam primo regni ſui anno, (qui Maſſæo, eſt iii. Olympiadis LXIV.) Daríus, tàm domeſticis ſuis, quàm Medorum & Perſarum Satrapis; & XXVII. ab Indis, ad Æthiopas uſque, provinciarum præſidibus; epulum apparatiſſimum præbuiſſet. Et ipſe hoſpitibus, domum quoque ſuam, digreſsis, poſt le-

vem in lecto quietem, expergefactus, inſomniâ vexaretur; III. Adoleſcentes, corporis regij cuſtodes, inter quos ZOROBABEL, præſentem regis moleſtiam, pro virili, levaturi, in certamen, factâ ſponſione, deſcenderent; Quis ex ipſis Acroama ſcitius, prudentiæve plenius, proque re natâ accommodatius, in medium proponeret: & ſcripto comprehenſum, regis, & magiſtratuum cenſuræ ſubmitteret. non ſine ingenti victoriæ mercede. (Ioſeph. tradit, Quæſtiones à rege ſingulis propoſitas, & promiſſa victori præmia.)

Ex ijs, Vnus Vino; alter Regi; tertius Mulieribus; & ſuprà omnia, Veritati, primas, inter cætera potentiæ humanæ momenta, deferendas cenſuérunt.

Rex poſtridie, coacto purpuratorum cœtu, iubet trium ſatellitum quemque ſuo dicere loco, & ſententiam tueri.

PRO VINO.

Primus itaque his ferè argumentis Vini vireis exaggerare cæpit. Menteis eorum, qui vinum potant, de recto rationis iudicijque ſtatu deturbari.

Regem ipſum, ſi adfatim biberit, haud ſecus ac puerum, parentibus orbum, egere curatoris.

Servos, conditionis ſuæ oblitos, in liberrimam agendi dicendique licentiam prorumpere.

Inopes, in contractâ paupertate, ſolutos, divitũ ſpes & animos induere: penitùs immutari, & in ſecuritatem dari,

Calamitoſis quidem, omne triſtitiæ & ſolicitudinis onus eximi.

Ære autem alieno, & fenebri uſura obrutos, ſuprà omnem copiarum ſpem, ita extolli; ut priſtinæ ſortis protsùs immemores, nihil iã humile ſpirent; ſed fecundis calicibus irrigati, mera talenta, & magnificas opulentiorum glorias, crepent.

Atque adeò, quùm neque ipſum iam regem, aut magiſtratum reformident; neque amicorum aut familiarium commeminerint; raptis interdum gladijs, in obvios quoſque, nullo diſcrimine inſultent. Vbi verò temeti fumum ſomno nocturno edormierint, & ſobrij ſibique redditi exſurrexerint; omnium eorum, quæ per ebrietatem deſignarint, ignari, vix obſtupeſcant.

PRO REGE.

Alter, qui regiæ poteſtatis præſtantiam, vireiſque exaggerandas ſuſceperat; Omnium, aiebar, rerum penes homines eſſe imperium. quibus terræ ac Maria obediant, & quoſcumque ad uſus pateant. Quum autem ipſis hominibus Reges imperitent; & pro ſuo arbitratu, quas lubet, leges imponant; Quis eum, qui in hominem, animalium fortiſſimum, dominatur, non perſpiciat incomparabili virtute eſſe præditum?

Ex ſubiectis, qui militiæ nomen ſunt profeſſi, dum nunc hoſtibus armatis objiciuntur; nunc cum mœnibus ac turribus, ipſiſque adeò montibus, naturâ & ſitu arduis, conflictari, bellumque gerere coguntur: ne regia ullam in partem iuſſa detrectare videantur; cædi iuxtà atque cædere parati, in certiſſima ſeſe vitæ diſcrimina præcipitant: & omnia victoriæ, ſanguine ſuo partæ, commoda ac ſpolia, imperioſo domino, regi, reſignant.

Qui verò à militiâ immunes, agris colendis dant operam; ex fructibus, pòſt longos labores perceptis, & vix in horrea comportatis, eidem tributa perſolvere. Quidquid denique ille unus iuſſerit; à ſingulis ſine morâ confici. Quæ homines arant, plantant, navigant, ædificant; regi omnia parére.

Interim ille delicijs omnibus & voluptatibus circumfluens, & ſecurus in cubili recumbit. foris, ſatellitum manu; domi, aſſiduis ad fores excubijs, probè ſtipatus & munitus. Et hi, ceu metu quodam vincti, nuſquam pedem efferre; neque relictâ ſtatione, ad privata etiam negotia abire, in animum ſibi inducant.

PRO MVLIERIBVS, ET VERITATE.

ZOROBABEL, cui tertius, de Mulieribus, & de Veritate, quæ quantáve earum vis eſſet, dicendi locus fuerat relictus: quod inſtituerat, ſic docere eſt adgreſſus.

Qui antè me dixérunt, & partim magnam in Vino vim; partim Maiorem in rege, cui omnes obtemperent, potentiam ineſſe, probare ſunt adnixi: Quid non mulieribus tribuendum eſſe cenſeam; per quas tum Domini & reges ipſi; tum coloni ac vinitores, in hanc lucem producantur! Quibus denique nihil eſt pænè, in hâc hominum vitâ, quod non acceptum meritò feramus.

Earum in primis operâ atque arte contexuntur ea omnia, quibus tegimur & comimur. Rei domeſticæ & familiaris decus facilè & confeſtim obſoleſcat; ſi feminis careamus.

Quod ſi etiam magnam auri atque argenti, & pretioſarum eius generis rerum, vim, tum noſtro, tum alieno labore, compercerimus; ad formoſę mulieris conſpectum, & lubricam adamatæ formę cupiditatem, curas illas & certamina omnia projicimus ac prodigimus. Parenteis, patriam, omnemque caritatem, mulieri peregrinæ, quæ nobis coniungi ſe patiatur; poſthabemus. Et cum eâ non commori modò; ſed per fas etiam & nefas graſſari; & cædibus furtiſque explére eius lubidinem, ſatagimus. In ſervitutem, in dementiam, in certam denique mortem, nos eius cauſſâ ultrò conijcimus.

Neminem eſſe opiner ex tot tàm vaſti regni proceribus, qui vel digito uno regem noſtrum contingere, ne dicam offendere, audeat. Hiſce nihilominus ego oculis vidi, (quod mihi, pace eius, dicere liceat) illum ab APAME, Beracis mirifici (Ioſeph. Rhapſacis Themaſini) filiâ, quæ concubina latus ei clauderet, & diadema de capite regio detractum ſibi imponeret; lævæ manus palmâ, os malaſque patientiſſimè commitigari, an percidi! Ridenti adridere; & offenſę gratiam, blanditijs emereri.

Interim dum hâc dicendi tum gravitate, tum libertate, unà cum rege proceres, alteri in alteros, vultus oculoſque conversi, & attoniti conticeſcunt; ZOROBABEL ad agendam pro Veritate cauſſam delabitur.

Quùm latè patens, inquit, terrarum ſit orbis, & cœlum immenſæ altitudinis; Solem nihilo minus circumvectum tantâ celeritate, à Cardine Orientis ferri ad Metam Occidentis: atque inde ad dextram cœli regionem revolvi, conſpicimus; ut uno integro circuitu diem noctemque conficiat. Et modò ſublimis, pulcerrimos nobis radios oſtentans; modò devexus

d:vexus ab oculis noſtris obliteſcens, omneis ità aë-n[illegible]giones longè lateque occupet atque illuſtret.

Taceo admirabileis Aſtrorum ordines, ipſorumque diſparcis converſiones, alternam dierum nocciumque & annuarum viciſſitudinum, accretionum & diminutionem.

Quorum omnium perpetua conſtantia clamat [illegible] teſtatur, Tantorum operum laudem fortunæ aut emeritati non eſſe tribuendam. ſed aliquem [illegible] vnum, qui hæc univerſa ab initio conſti[illegible]; & ſempiternis ſæculorum ætatibus moderetur atque conſervet.

Vnde cuncti mortales ad cultum & venerationem veri Dei mirabiliter accedi: vim eius admirari: & Veritatem, rerum omniũ effectricem, cognoſcere: gratis denique animis pietatem colere debeant.

Si omnis itaque terra, frugum animantiumque parens, Veritatem, perpetuæ in hiſce infernatibus, & inter ſe diſcordibus rebus, cõſtantiæ auctorem, [illegible] ſibi implorat.

Si cælum, ſplendidiſſimis undique ſideribus ornatum, & incitatiſſimo motu circumvectum, continenter eiuſdem laudes prædicat.

Si res demùm omnes creatæ, ſuo quæque ordine & motu ſtabilitæ, eamdem contremiſcunt; Quid D[illegible], qui Veritatis fons eſt, & princeps iſtiuſmodi rerum effector, magnificentius! quid robuſtius!

Et [illegible] reliqua omnia, Vinum, Rex, Mulieres, quæ præ cæteris pollere iudicata ſunt; celereis habeant exitus; mortalia ſint, neque ab iniquitate ſe[illegible]; & Veritas immortalis ac ſempiterna; & eiu[illegible] opera, neque ulli temporum iniuriæ, neque reciprocis ullius fortunæ vicibus, obnoxia; ſed æquitatis & conſtantiæ plena omnia.

Veri namque Dei Leges, docent, iudicio & ra[illegible] omnia peragere: ſummâ iuſtitiâ & veritate iudicare: Quibus præmijs boni adficiendi; quibuſve ſupplicijs mali ſint multandi, conſtituere.

His dictis, quùm Iudices adſenſiſſent; & Veritatis, quîcum nihil omnium eorum, quæ fortia [illegible]entur, ſit ullo modo conferendum; vim potentiamque comprobâſſent: Et rex ZOROBABE-L[illegible], non modò ſibi adſeſſorem, & ceu cognatâ neceſſitudine ſibi propinquum adſciviſſet; ſed ob [illegible] præclarum ſapientiæ ſpecimen, ſuprà ea, quæ initiò pollicitus fuerat, amplius etiam aliquid à ſe poſtulare iuſſiſſet: Ille voti tantùm ſui e[illegible] commonefecit. quo ſe ipſe, ſi regiæ poteſtatis compos quandoque evaderet, olim damnâſſet.

Denuò ſcilicet Hieroſolymam ſe conditurum, & De[illegible] ibidem Templum inſtauraturum. ſacris Vaſis, quæ tum Nabuchodonoſor victor indè in Babyloniam aſportâſſet; tum Cyrus, captâ Babylone, ſuo [illegible] re[illegible]da tempore, ſeparâſſet; quaſi poſtliminio reſtitutis.

Cuius poſtulati æquitate lætus rex, eumque cum oſculo complexus; negotium dedit primùm Oeco-n[illegible]is, & Palatinis regiæ domûs officijs, ut ZOROBABELEM eiuſque comites, fabricæ Templi in Hieroſolymis perficiendæ, è Perſide deduce[illegible]nt.

Deinde Phœnices, & Syriæ, Magiſtratibus; ut cedrinam è Libano materiem Hieroſolyma deportarent; & novæ Vrbis conditoribus ſubſidio proficiſcerentur.

Tum ſuis, in Trans-euphratenſi regione, procuratoribus ac Satrapis, ne quidquam à Iudæis, Zorobabelis comitibus, & avitorum fundorum reciperatoribus, quos liberos, & à tributis immuneis eſſe velit; exigerent; ſeverè imperavit.

Iuſſi ſunt præterea Idumæi, & Samaritæ, caſtella & agros, quos iniuriâ intercepiſſent, priſtinis poſſeſſoribus reſtituere. & ingentem talentorum vim, novæ fabricæ & quotidianis Sacrorum ritibus, quotannis, dependere.

Iudæis autem, ex veteribus patriarum legum inſtitutis, ſacra Deo ſuo faciendi poteſtatem permiſit: & omnia, quæ eam ad rem uſui eſſent; religioſa veſtium ornamenta, quibus Pontifex cæterique ſacerdotes in re divina amicirentur; Organa, quibus Levitæ hymnos accinerent; de ſuo voluit præberi. Vrbis verò Templique cuſtodibus, certas agrorum portiones ac ſtipendia adſignari.

Quæ denique omnia Cyrus de Vaſis Templi reſtituendis, & Iudæis in patriam tutò deducendis, antè decreviſſet; ut ritè fierent, confirmavit.

ZOROBABEL autem, peractâ Deo & regi gratiarum actione, & accepto Epiſtalmate, Babylonem è Suſis profectus, lætiſsimum popularibus ſuis nuntium adportavit. & ad iter capeſſendum; atque intermiſſum tamdiu Templi ædificandi, patriæque Vrbis, opus, eos excitavit.

Duces itaque exoptatæ in patriam profectionis, è ſuâ quiſque Tribu delecti. Iumenta, quibus imbecillior Vxorum liberûmque turba veheretur, comparata. Equites mille, à Dario ipſo, qui eos in pacatum deducerent, attributi.

Eſdr. 3. c. 5. *Omnis Iſraël* (in patriam revertentium) erat, exceptis Servis & Ancillis, *XLII. Mill. CCCXL.*

Et l. 2. c. 7. *Omnis multitudo erat quaſi vir unus*, XLII. Mil. & DC. (al. CCCC.) & LX. abſque ſervis & ancillis eorum, qui VII. Mill. CCCXXXVII.

Muli, CCXLV. Equi DCCXXXVI. Cameli CDXXXV. Aſini, VI. Mill. & DCCXX.

Ioſepho autem, l. 11. c. 4. Eorum, qui è pubertate, ſive anno ætatis XII. exceſſiſſent, ex II. Iudæ & Beniamini Tribubus, Ad quadragies & ſexies centena, duodetricena Millia, (μυριάδες, υξβ καὶ ὀκτακισχίλιοι.)

E Levitis, IV. Mill. & LXX. (λευῖται, τέσσαρες (ſubaudi, χιλιάδες) καὶ ἑβδομήκοντα.)

In promiſcua puerorum mulierumque multitudine, capitum XL. Mil. DCCXLII. CANTORES è Levitico genere, CXXIIX. IANITORES, CX. SERVI SACRI XXII. ſuprà CCC.

Eorum, qui ſe Hebræis, incerto genere, accenſuiſſent, DCLII.

Et qui in ordinem munuſque Sacerdotum inſinuâſſent; uxoreſque alienæ aut incognitæ ſtirpis, duxiſſent; (quo nomine, ſacrâ Tribuum albo expuncti ſunt) ad XXV. ſuprà D. Servitia utriuſque ſexus, VII. Mille, CCCXXXVII.

PSALTÆ & PSALTRIÆ, CCXL. (al. LX.) V. CAMELI, CDXXXV.

EQVI, VII. Mill. XXXVI. MVLI, CC. Mill. XLV. Et IVMENTA doſſuaria, ad V. Mill. (al. D.) XXV.

(Verùm in Ioſepho, vel laxus eſt Numerorum error; vel potiùs mira hyperbole. qui ex XLII. Millib. conficiat XLVI. Milliones.)

Hoc apparatu ZOROBABEL, Salathielis, ut dixi, è Tribu Iudæ, & ſtirpe Davidis, Fil. unà cum IESV, ſive Ioſuë, Ioſedecì Pontificis filio; & cum Mardochæo, & Serebæo, qui Tribulium ſoffragijs duces fuerant delecti; è Babylone, in Iudæam, Templi reædificandi, venérunt.

Maſſæ. tradit; ZOROBABELEN reverſum, incidiſſe in populum, gravi annonæ pænuriâ laborantem, ob antegreſſorum annorum ſterilitatem. de quâ Aggæus.

3435. Et iam alterum regni annum agebat rex DARIVS, (hic annus eſt à Libertate Babylonicâ, XII. aut certè XIII. iniens. Leſinor. quod miror, XLI.) quùm Iudæis commodum in patriam reverſis, Prophetæ duo, AGGÆVS ET ZACHARIAS, exſtitérunt; & vaticinari cœpérunt: ille menſe anni, VI. hic IIX. 515.

Euſeb. hunc annum incidiſſe dicit in Olympiadem LXV.

Ribera, cum Torniel. eum annum eſſe XVII. aut certe XIIX. à Libertate Babylonicà. quod ſic colligere nititur.

Primo anno Cyri dimiſſi ſunt (1. Eſdr. 1. cap.) Iudæi.

Et Cyrus VII. annis in Babylone regnavit (nobis, tantùm III.)

Cambyſes IIX. ann. comprehenſis VII. menſibus Magorum.

Darij, Hyſtaſpis F. anno II. ij, quos dixi, vaticinantur: quùm ad intermiſſa Templi fundamenta reverſi ſunt Iudæi.

Riberæ præterea idem annus, (ex Hieronymi & Euſeb. ſententia) incidit in XXVII. annum TARQVINII SVPERBI, & ultimi Romm. regis, qui octennio pòſt expulſus regno eſt.

Deinde ibidem Reſp. per CDLXXII annos, à Conſulibus alijſque adminiſtrata, ad IVL. CÆSAREM.

Quibus ſi addantur V. anni, cum VII. menſi ciuſdem I. Cæſaris: & XLI. anni Auguſti, quo SERVATOR natus eſt; evadet ab initio horum duorū Vatum, uſque Natalem DOMINI, ferè DXIX.

EMANVEL SA, D. aut circiter. MASSÆ. & IVDÆIS, DXIIX.

Ioſeph. ex lib. 3. Eſdr. cap. 5. In hoc Iudæorum reditu, eadem pænè tùm ab ijs acta fuiſſe, & pana impedimenta eorum conatibus obiecta, commemorat, cū ijs; quæ X. aut XI. antè annis, ex 1. Eſdr. ſuprà à nobis ſunt explicata.

AGGÆVS, ET ZACHARIAS PROPHETÆ.

Nunc de II. eá ætate Vatibus, ex inſtituto, aliquid dicendum.

Et AGGÆVM quidem tradit Epiphanius, etiamdum Iuvenem, Babylone in Hieroſolymam eſſe profectum, & de populi reditu ingenuè vaticinatum. Ipſe eo ſe munere functum eſſe dicit, II. Darij anno, primo die menſis VI. (qui noſtratibus, Iulio & Auguſto, ex parte reſpondet. Et tempus frugibus percipiendis, atque in horrea congerendis, opportunum.)

Prius quidem, apud populi ducem, ZOROBABELEM, Salathielis; & Pontificem IESVM, Ioſedeci, Filios. Deinde verò ad alios, tum ſacerdotes, tum populareis. Quos graviſſimè hoc nomine reprehendit; quod licet à Cyro, atque iterum à Dario, regibus, quaſi manumiſſi, & in patriam reſtituti, vulgo tamen iactarent, (ob remoras longinquiores, quæ ipſis obiectæ eſſent.) *Nondum tempus ædificandi Templi adveniſſe.* quùm ipſi intereà *domos è cedro*, & materiâ pulcerrimâ, & quidem laquearibus inſigneis, ſibi, privatim quiſque, exædificâſſent.

Atque adeò, propterea-quod in Domûs Divinæ ſtructurâ tot annis ſocordes exſtitiſſent; ex ijs quæ magnâ copiâ in agris ſeviſſent, malis divinitùs immiſſis, tum pluviæ inopiâ, & terræ ſterilitate; tum hominum iumentorumque morbis; perexiguum horno fructum rettuliſſe. Quibus verbis accenſi, unà cum Duce & Pontifice, è plebe reliqui, naviter ad opus inchoandum ſeſe accinxerint, XXI die menſis VI.

VII. autem menſis XXI. die, quum iam cœptum eſſet opus; Vates denuò ad II. quos dixi, Principes; & ad cæteros è populo, miſſus; co[illegible] ad Templi ædificationem cohortatus; illis præſentem Dei opem promiſit. his verò nuntia[illegible] *Templum iſtud novum* (quantumvis, ob parvitatem & impolitiem, cedere iudicaretur) *veteri* tamen, longè *gloriâ*, paciſque diuturnitate, *anteceſſurum*. propter Dei CHRISTI, qui paucis pòſt ſæculis immineret, adventum.

Poſtremùm, XXIV. die menſis IX. (qui Novembri & Decembri noſtratibus reſpondet [illegible]rùm ad coſdem miſſus, confeſſione ſacer[illegible]tum ſimilitudine, & inductione, (de Sanctificatis, & immundis) extortâ, docu[illegible] *Quæ* quidem *donaria in Templum hactenus Deo detuliſſent; ea minùs grata* & accepta *fu[illegible]* *Tàm gratum* tamen eidem *iactorum iam Templi fundamentorum opus eſſe; ut frugum d[illegible] inceps*, & ſatorum *ubertatem, rerumq. omnium abundantiam*, immane-quantum, *ipſis ſit auctures.*

Atque adeò ſub Zorobabelis nomine, CHRI[illegible]

adventum,

[illegible] & gl[illegible] poſt maximos toto terra-[illegible]otus & [illegible]abileis regnorum rui-[illegible] obſervandum; propter Perſi-[illegible]n Græcos bella; inteſtinas horum [illegible] Romanorum Monarchiam ex ijſ-[illegible] conſtituendam, futura, præſignifi-[illegible]

[illegible] tantùm, quæ commemoravi, Vates [illegible] & docu[illegible]; ſed ſuos etiam Civeis, in [illegible] perficiendo, enixè adiuvit. Et unà [illegible]ACHARIA, primus omnium (teſte S. Epi-[illegible] ALLELVIA, (quod Hebraicè ſonet, *Deum [illegible]em laudibus efferamus*) Carmen ſcilicet de [illegible]bus, (cuiuſmodi Pſalmus, in hodiernum [illegible]m ſuperſtes, Aggæi & Zachariæ nomine, [illegible] cecinisſe tr[illegible]. Migravit autem è vitâ [illegible] Sacerdotum ſepulcra cum honore tu-[illegible]

[illegible]s verò, Barachiæ F. Addonis (qui 3. [illegible] Addo dicitur) Nepos, licet bimeſtri ſe-[illegible]m Aggæus; diutius tamen, & pluribus, [illegible]em [illegible] de Iudæis & Gentibus; de CHRI-[illegible]à, vaticinatus eſt.

[illegible]phan. è Chaldæà profectum, & in [illegible] ad populum eſſe vaticinatum, tradit: [illegible]is quibuſdam comprobant.

[illegible] IOSEDECO, tùm captivo, prænun-[illegible]turum ex ipſo filium, qui redux illinc, [illegible]mæ Sacra Domino inſtauraret, & fa-[illegible]

[illegible]HIELI quoque benè ominatum; qui fi-[illegible] nomine ZOROBABELEM, procreaturus [illegible]li ducem.

[illegible] & [illegible]RO Perſarum regi, oſtento quo-[illegible]riano, & CROESO Lydorum, atque [illegible], Medorum, regibus, ſuas utrique cala-[illegible] portendiſſe.

[illegible] Denique eumdem, qui populum He-[illegible] bertatem, & in priſtinam patriæ Vrbis [illegible] adſerturus eſſet; mirificis laudibus, [illegible] à adprecatione, extuliſſe.

[illegible] anno (cuius, c. 1. hîc meminit Ange-[illegible] diſſeruimus, ad 1. annum Cyri.

[illegible] principio Libri, (quod à 11. Da-[illegible]e anni IIX. ducitur) iuſſu Dei, po-[illegible]um, qui iam è Babylone erat redu-[illegible]rtatur, ut reſipiſcant; & puris animis [illegible]antur: qui viciſſim eos clementer [illegible] *Ne maiorum ſuorum* (qui priorum [illegible], ipſos à flagitioſâ vità deducere co-[illegible] ſemper contemſiſſent) *veſtigijs* [illegible] par[illegible] cum iis pœnás exſpectent.

[illegible] XI[illegible]. di[illegible] menſis XI. (qui Sabat dici-[illegible] Ianuario reſpondet) duobus miri-[illegible] qui inter Myrteta ſtantis (An-[illegible]el[illegible] & aliorum. Altero, IV. Cornuum. [illegible]rum *Chaldæa, Perſica, Græ-[illegible] gentis* ſive, IV. partium Orbis, [illegible] quæ Iudæam undique ambiunt [illegible] antiquitus infeſtæ divexárunt. Ab [illegible]nitarum & Moabitarum; & ab [illegible]norum; à Septemtrione verò, Chal-[illegible] & Meridie Idumæorum.)

[illegible]m Fabrorum, (Angelorum) qui ad ea-dem, regna, retundenda, eorumque violentiam infringendam, veniſſent.

Pleniorem poſthàc libertatem, & in ædificando Templo, atque Vrbe, ſecuritatem: & cunctis Iudææ civitatibus, uberiorem frugum, rerumque vitæ ſuſtentandæ neceſſariarum, copiam, divinitus pollicetur.

Tum, ſub Vrbis Hieroſolymæ, (quam Architectus Angelus; longè lateque commetiri viſus eſſet) ſpecie; Eccleſiæ futuræ felicitatem; & hominum, qui in eam adcenſendi eſſent; quoſque ipſe, tum ex Iudæis, tum ex profanis gentibus, univerſo terrarum orbe, eſſet exciturus; frequentiam, deſcribit.

Quinetiam, qui ex Iudæis CHRISTO nomen daturi ſint; eorum operâ, ad Genteis convertendas, uſurum ſe profitetur: neque Eccleſiæ umquàm ſuæ defuturum.

Et ſub figurâ IESV Sacerdotis, (qui ab adverſario Diabolo, apud Deum traductus, criminum ſuorum; ſive ſuæ in populo caſtigando; ſive in Nepotibus, ab externo mulierum coniugio, detecrendis, negligentiæ; veniam, non ſine bonâ in poſterum, & de ſe, & de populo, ſpe, modo Dei præceptis obedirent: mutatis iam veſtibus, impetrárat: CHRISTI Dei m. adventum & mortem, & ſalutarem mortalium generi ex morte fructum, adumbravit.

Prætereà, *in Viſo Candelabri aurei, & VII. Lucernarum*, &c. Eccleſiam è Gentibus, Iudæis ob peccata iam-tum reiectis, conſociatam, & cæleſtibus divinæ gratiæ donis ſplendentem, ſignificavit.

Et confeſtim in II. OLIVIS, quæ dextrâ lævâque Candelabrum ſtiparent: Iudæos, præcipiti iam Mundi decurſu, ad CHRISTVM, Enochi & Heliæ cohortationibus, convertendos. Et tunc demùm Eccleſiæ ædificium, Iudæorum populo cum Gentibus quaſi coagmentato & commiſſo, conſummatum iri, prænuntiavit.

VOLVMEN autè VOLANS, in quo decreta Dei perſcripta: graviſſima eorum, qui furto & periurio palàm ſe obſtrinxiſſent, ſupplicia.

AMPHORA verò aliunde egrediens, TALENTVM plumbi, & MVLIER in medio Amphoræ conſidens, (quæ eſt impietas) & mulieres II. Amphoram in terram Sennaar alis ſuis deportantes; hæc omnia extremam Iudæorum cæcitatem atque obſtinationem (*menſurâ iniquitatum ſuarum iam expletâ*) deſignabant. quum illi Antichriſtum, in Babylone regnantem, pro Meſſiâ ſuo ſunt agnituri, & divinis honoribus accepturi.

IV. autem QVADRIGÆ, (in quarum primâ, EQVI RVFI, ob ſanguinariam crudelitatem: in ſecundâ, ATRI, ob terr[illegible]em: in tertiâ, ALBI, ob clementiam: in quartâ, VARII ET FORTES, ob Imperij ac morum varietatem, bellicumque robur) totidem MONARCHIAS, ſibi invicem ſuccidaneas; CHALDÆORVM, MEDO-PERSARVM, GRÆCORVM, ET ROMANORVM, exprimebant. Quæ in morem IV. Ventorum, è IV. Mundi cardinibus, five plagis, ſpirantium, & Mare magnum fund[illegible]s everrentium, ſuam quæque vicem; & prout Deus ijs, tamquam iuſtitiæ ſuæ adminiſtris, ad expianda hominū flagitia,

flagitia, uti decreviſſet; ſuâ armorum potentiâ & terrore Terram omnem concuſſerint.

Ex quibus ſecundi, *Equites Atri*, (Perſæ) Chaldæos, qui Hieroſolymæ ad Boream ſunt obverſi, ſub ditionem ſuam redegerunt. Tertij, ALBI (Alexander, & Macedones Græci) ipſos Perſas ſecundiſſimis prœlijs fregerint. Quarti (ROMANI, ſub Auguſto) Ægyptum, ad Auſtrum ſitam, ſubiugarint: & univerſo tandem Græcorum imperio ſint potiti.

Ex hiſce verò poſtremis, robuſtiſſimi corporibus, & longinquâ militandi adſuetudine exercitati, Gothi; rupto fœdere à Romanis diſſociati, & nullis ſe ſedibus contineri paſſi, (Vandali, quaſi obambulones) motoriam exercebunt. Et non modò Romam vicinaſque regiones occupabunt; ſed per totum pænè terræ orbem, fulguris aut torrentis ritu, (poteſtate ſibi ab Angelis, Dei apparitoribus, factâ) evagabuntur: & quo indomitus naturæ animorumque impetus tulerit: proruent. Nec minus, quàm olim Perſæ, Chaldæorum victores, furorem meum (ait Dominus) exſatiabunt.

CORONIS denique II. (auro & argento à captivis, Babylone reducibus, ſumto) quas capiti IESV Sacerdotis imponere iubetur; ſupremum CHRISTI imperium & ſacerdotium ſignificatur; & ſtabilis, utramque inter potentiam; & inter gemina Eccleſiæ membra, Gentes & Iudæos, conſenſio. Et quæ bona ijs maneant; qui Regem illum agnoverint, atque oblatis muneribus demeruerint.

Quæ in eiuſdem Zachariæ Vaticinio conſequuntur, ad IV. Darij annum, & infrà, pertinent.

Quùm horum itaque II. Vatum inſtigatione & induſtriâ excitati, ZOROBABEL ET IOSVE, toti & aſſidui in opere, Templique ædificatione eſſent. Et Tharhanæus, Tranſamnenſis regionis præfectus, unà cum Starbuzanæo, & Magiſtratibus, ad eos acceſſiſſent rogatum; *Quâ auctoritate freti, Ædem illam erigerent, & muros Vrbis dirutæ inſtaurarent?* (Ioſeph. ut Arcis potiusquàm Fani, inſtar eſſet.)

Placuit, ut poſitâ utrimque acerbitate, rei totius controverſia ad regem Darium, ceu ſequeſtrū, deferretur. Scriptæ ſunt autem à Satrapis Litteræ, hoc pænè argumento.

„ *Se quidem in Iudæam, ex officio, profectos, è maioribus natu, & populi, Babylonia non ità pridem reducis, Principibus, (quorum nomina hic recenſeantur) anquiſiviſſe:*

Quo auctore Templum, quod tot annis exciſum iacuerat (Ioſeph. & Cambyſes readificari vetuerat) ductis in altum parietibus, pro tempore, exædificarent. Ab iis verò ità ſibi reſponſum: Ipſos Dei, qui ſummus cœli terraq́ procreator & rector eſſet, ſervos eſſe & cultores; cuius Numinis Templum illud readificent. quod eidem à quodam gentis olim ſuæ fortunatiſſimo rege dedicatum, & multas per ætates incolume ſteterit. donec Deo, ob maiorum ſuorum flagitia atque impietatem, averſo, & indignante; à NABVCHODONOSORE Chaldæo Babyloniorum rege, non modò Vrbs deleta; & populus in captivitatem traductus ſit ſed Templum etiam funditùs everſum atque incenſum. CYRVM verò, anno, poſt quaſitum armis, Babylonia regnum, primo; principali diplomate, eiuſdem Templi inſtaurationem mandaſſe. & donaria, Vaſaq́ ſacra, quæ Nabuchodonoſor è Iudæâ aſportarat, & in Templo Belis ſui collocár[illegible] SASSABASAR (quem idem populo, in patriam liberè reverterenti, ducem principemq́ præfecerat) tradidiſſe. ut ea Hieroſolymam reportarentur; & in Templum, quod quàm-primum & ſine morâ [illegible] abſolviq́ cuperet, iterum reponerentur. Hunc verò, à regijs litteris inſtructum, confeſtim [illegible] & fundamenta recidiva Ædis ieciſſe. Sed ob v[illegible]narum gentium odia atque impedimenta, hac perfici non potuiſſe. Adlubéret modò inſpicere veteres rerum patriarum, Actorumq́ commen. ario[illegible] qui in regijs Bibliotheca Babyloniæ Archivis ad[illegible]vantur. eorum, quæ dicta eſſent, veritatem, re[illegible] liquidò conſtituram.

Darius his acceptis; & veritate ex volu[illegible] quodam, quod Ecbatanis, munitiſſima M[illegible] arce, inventum; liberale Cyri ea de re decr[illegible] complectebatur; compertâ: reſcripſit T[illegible]tenſibus Satrapis; *Ne ſe penitiùs in Iudæam, & in loca ſacra, ipſi prophani, inſinuarent: ſed à pri[illegible]cipibus populi Hebræi, & natu maioribus, perm[illegible]terent, in ſolo veteri Templum ſuperſtrui. eáq[illegible]ni, ex tributis, à provincijs Tranſeuphratenſibu[illegible] regi pendi colligiq́ ſolitis, ſumtus præbeantur, neq́ impedimentum ædificantibus ullum inferatur.*

Ad quotidianos quoque Sacrificiorum uſus, vot[illegible]væ omnis generis pecudes, unà cum condimen[illegible] frumento & ſale, vino & oleo; ex ritu ſacerdot[illegible] ab ipſis & procurentur & ſuppeditentur. q[illegible] illi litent, & Deum maximum, pro regis & liber[illegible] eius ſalute, deprecentur.

Quiſquis autem decreto huic repugnárit; is in crucem, vel è domeſtico ligno fabricatam, agatur [illegible] eiuſq́ facultates publicentur. Atque adeò, Deum ipſum, qui ſui nominis cultui & venerationi locu[illegible] illum deſtinárit; malè propitium habeat. ſive re[illegible] ſive è populo quivis, vel moram, vel vim T[illegible]plo iſti, quod in Hieroſolymis ædificatur, ob[illegible]cerit.

Ioſeph. hîc multa confundit; & quæ Dari[illegible] Cyro attribuit. Quin & exemplar tantùm E[illegible]læ, ſive Decreti Cyri, quod in recondjtis A[illegible] veniſſet; (à quo ne latum quidem unguem d[illegible]rent) ad Tranſeuphratenſeis miſiſſe D[illegible]um [illegible]dit.

Hoc itaque regis decreto, cum Satra[illegible]æ ab iniu[illegible]riâ faciendâ deterriti, ſuſcepta ſac:æ f[illegible]cæ cu[illegible] Iudæorum Magiſtratus, operi intentos, [illegible]uv[illegible]tum maiores natu, & cum populo Prin[illegible], animati, pro ſe quiſque certatim & ſedulò, c[illegible]ortatibus, quos dixi, Vatibus, in [illegible]ptum [illegible]us [illegible]buerunt.

Im[illegible]

3457. | Intereà anno IV. Darij regis, IV. die menſis IX. (qui Chaſleus, & nobis November.) | 513.

Qum Iudæi, qui Babylone ſubſtiterant, & Templum proſperrimè ædificari intellexerant; duos (fort. exploratores) ex optimatibus (Saraſarum, & Rogomum Melechum) cum aliquot delectis, Hieroſolymam amandâſſent; qui Sacerdotes ac Prophetas conſulerent: *Num ſtatis menſibus*, v. quidem, (ob ſuptemum incenſæ Vrbis Templique exſcidium) VII. autem, (ob Godoliæ, [illegible] præfecti, cædem, & exſilium reliquæ gentis [illegible] conſecutum) *fletui & ieiunio, in poſterum* (rebus iam lætioribus) *ſibi vacandum eſſet*; quemadmodum ſuperioribus Septuagenariæ captivitatis annis, continenter factitâſſent.

ZACHARIAS, ſpiritu prophetico permotus, concio ad populum & ſacerdotes, novos patriæ regionis colonos, ſermone, ex ijs quæſivit; *An & ipſi LXX. annis, quibus exſules fuiſſent, ijs*, quos dixi, *menſibus, Deo ieiunâſſe ſibi viſi eſſent*; & non potius ſibi edîſſent & bibiſſent?

Simulque occultè, innuit; Ipſorum *Ieiunia*, eſum & potionem; *Deo minus grata fuiſſe*. quod ea cum vitæ innocentiâ, & cum benignitatis miſericordiæque operibus, coniuncta non fuiſſent. quemadmodum ipſe, Deus, eos, per Prophetas, incolumi adhuc Vrbis & Iudææ fortunâ, admonuiſſet.

Eoque factum eſſe, ut iuſto furore concitatus, per omneis terræ regiones eos diſperſerit. In præſens verò, iracundiam illam in Deo reſediſſe: cumque recon[illegible] præſenti, uti ſolet, numine, Hieroſolymorum incolis adfuturum. Et Veritati ibidem locum honoremque fore: non ſine admirabili cuiuſvis ætatis & ſexûs hominum, etiam longævorum, frequentia, quos ab ortu & occaſu, ſalvos in patriam ſit reducturus.

Neigitur in cœpto Templi opere ſint ſegniores, aut minus dicto Prophetarum audientes; proſperrima quæque, pacem, ſecuritatem, & frugũ copiam, p[illegible]r, omniaque prioribus calamitatibus contraria. *Modò aſſiduum Veritatis & pacis ſtudium amplectantur: &* quæ Deo exoſa, *Odium & mendacium aſpernentur*.

Eſ[illegible]leis verò Ieiuniorum ferias, tum v. & VII. menſium, de quibus ſuprà quæſitum eſſet; tum IV. (ob diruptos tunc à Chaldæis, Vrbis Hieroſolymæ muros) & x. (ob eamdem Vrbem obſideri cœptam) non modò deſituras; ſed in ſolemnia etiam Hilaria verſuras eſſe.

Et Iudæos, quibus Deus tàm pro tempore ſit ſecundus, ipſis etiam Gentibus, in cultu & admiratione futuros.

Quo verborum ſchemate, & immenſam bonorum ac munerum ſpiritalium copiam deſignabat, quã pium Iudæorum populum, atque adeò univerſam Eccleſiam, Deus, CHRISTO iã adventante, ſit cumulaturus. & infinitam Gentium multitudinem ſeſe doctrinæ Evangelicæ ultrò conſociaturam eſſe, prædixit. Adeò ut primariæ Phœnices, Syriæ, & Palæſtinæ, civitates, ex æmulâ viciniâ & quaſi agnatis odijs, per tot iam ætates, Iudæis infeſtæ; & ipſa rerum agendarum prudentiâ, opibus, & locis munitis, præfidentes. non ſine aliquanto depravatioris in ipſis naturæ ſenſu ac moleſtiâ; Eccleſiæ & Legis Evangelicæ præconibus manus datura ſint. & deſertis idololatriæ, blaſphemiæ, aliorumque ſcelerum ſordibus, Deo (CHRISTO) ſummâ cum vitæ morumque puritate, adhereſcant.

Taleis facturi ſunt progreſſus; quibus Eccleſiæ regendæ, & doctrinæ ſuæ promulgandæ, curam ille negotiumque commiſerit.

Talium quoque bonorum fons & auctor, CHRISTVS; qui imminente iam vitæ exitu, duram quidem mortem pro hominibus mòx oppetere; ſed autè, quoddam regiæ potentiæ, in Vrbis primariæ ingreſſu, & conſpectu, ſpecimen edere vellet. Poſtquam, uti Iuſtitiæ æternæ Princeps, & veræ libertatis adſertor, pauperis tamen & abiecti hominis in morem, Aſinâ & pullo vectus *(qui tum Iudæos, legi adſuetos; tum Genteis, imperij liberas & indomitas, communi fidei freno, ſibi ſubiugare contenderet) &*, triumphantis ritu Hieroſolymam *fuerit* ingreſſus. *Et paullo poſt iniquiſſimâ morte condemnatus, pacem eam totò terrarum orbi invexerit; ut homines caritate & benivolentiâ inter ſe devincti, fluxas bonorum poſſeſſiones pro nihilo putent: & eâ re tranquillè deinceps, ſine ullo litium aut bellorum ſtrepitu, vitam traducant. & in regno CHRISTI, per totum, quàquà patet, orbem propagato, acquieſcant.*

Neque ad ſolos in terrâ mortaleis, Iuſtos, ſed ad eos etiam, qui ſubterraneo carcere, in ipſis Inferorum faucibus, vincti detinerentur; mortis & ſanguinis, quo pactum, Deum inter & homines, ſancitum erat: fructus, permánet.

Ipſi denique Iudæi, qui ſua ſub Diabolo captivitatis conſcij, CHRISTI Servatoris adventum ſpe votoque, eamdiu præceperint; ad eumdem convertantur: & laborum, quos in vitâ novâ exhauſerint, largiſſima præmia percipiant.

Atque adeò Deus fideli ipſorum fortique, operâ, ad Genteis etiam convertendas, & in Eccleſiam adſciſcendas, glorioſè utatur.

Et quo nihil maius, aut excellentius hominum generi donari potuit; quodque, totius ſanctitatis in Eccleſia robur eſt & firmamentum; eoſdem omneis fruge lectiſſimâ, (pretioſo ſuo corpore) nutriat & induret: & vino, caſtitatis progeneratore (ſacroſancto ſuo ſanguine) exhilaret atque confirmet.

Quare omnibus votis expetendam ipſis eſſe doctrinæ Evangelicæ pluviam, quam Viri ex ipſâ Iudæorum gente delecti, quaſi nubes quædam aëriæ, per omnem terram diffundant, & arentia animorum arva irrigent.

Hanc eſſe doctrinam, quæ ſola ſalutẽ adferat: ſola Veritatẽ doceat, & inveteratis erroribus eos liberet.

Quid

Quid namq́, ſolidum, aut ſincerum, ex antiquis inanium ſimulacrorum oraculis: quid ſolatij à Divinis mendacibus exſpectent? A quibus Deus tandem perfidiæ & malignitatis pœnas quam-graviſſimas ſit exacturus. Et per Apoſtolos, è Iudæis ſelectos præcones, adverſariam poteſtatem debellaturus.

Hebræos autem, ex X. etiam Tribubus, ſibi curæ fore, & caros; haud ſecus, ac priùs fuerint, quàm à regiæ Davidis familiæ obedientiâ defeciſſent; & ſacrilegæ deſertoris Hieroboami impietati adſenſiſſent.

Et numero frequentiâq́, ità aucturos eſſe in poſterum, uti ante cladem ab Aſſyrijs acceptam, finibus à Galaaditide, ad Libanum uſque, protentis, floruiſſent. Atque unà cum filijs, meliora edoctis, & ab exſilio undequaq́, revocatis, perpetuâ vitæ gratiâ beandos. Vt nihil adeò arduum, aut inſuperabile videatur; quod ijs, ad Eccleſiam properantibus, remoram obijcere poſſit. Neque Aſſyriorum aut Ægyptiorum impotens dominatus. illis ſit reliquo tempore reformidandus, Deo præſente & opem ferente; quo minùs, exacto ſuæ peregrinationis curriculo, ad optatiſſimum æternæ beatitudinis portum perveniant.

Deus autem hęc ſine fructu moliri ſe perſpiciens: & huic tanto, tamq́ue excellenti in ipſos beneficio, ingratam-Iudæorum gentem contumaciter eſſe obnixuram; & ſalutari Euangelij propagationi præfractè repugnaturam, proſpiciens; extrema omnia per eundem Vatem comminatus eſt.

Venturum eſſe (Titvm) *Rom. Imperatorem* (*quem CHRISTO Servatori, & regi ſuo, antepoſuiſſent; palàm proteſtati:* Non habemus regem, niſi Cæſarem) *cum exercitu, cui fruſtrà portæ Civitatis, & fores Templi clauſæ obijcientur. qui promiſcuâ cæde, ferro flammâq́, in Principes, in Sacerdotes, omnemq́, populum, everſâ iam Vrbe & exſpoliatâ, ſit graſſaturus. Quòd ipſi priùs eos, qui à Domino ipſorum fidei cuſtodiæq́, commiſſi fuiſſent, crudeliter & impurè tractârint, & à CHRISTO averterint. Et iam-tum obſeſſi, ſæviſſimis inter ſe inteſtinarum factionum, animorumq́, diſſidijs digladiari ad extremum non deſtiterint.*

Dominus contrà, uti verus hominum Paſtor, duobus ſubinde baculis uſus; quùm priùs, non ſine manifeſto Imperij latiſſimè patentis décore, univerſum hominum genus (ſub Noacho) paviſſet ac tutatus eſſet: Deinde, inito ſpeciatim cum Abrahami poſteris fœdere, Hebræos ſolos, ceu heredes, in peculium ſibi adſciviſſet; & eum ab horumdem Principibus (Mose, Aarone, Maria; qui, ob diffidentiam, brevi temporis intervallo è vita fuére ſublati.) Tum à reliquâ plebe (quæ ſuæ ex Ægyptiâ ſervitute libertatis, & præclarorum Dei in Deſerto beneficiorum, citò oblita eſt) ab ijs, inquam, irritatus, curam omnem depoſuiſſe videretur:

Nihilo minus, confractâ priore illâ Virgâ; & Gentibus cæteris, ob præcipitem & impium Idolorum cultum, repudiatis; pacti ſui memor, populum (Hebræos) toties ſibi rebellem, regere ac fovére non deſtitit.

Quod quidem beneficium plerique ex ijs, qui animis demiſſiores, & Divini Numinis reverentiores eſſent, ingenuè ſunt profeſſi.

Sed quùm à Christo, in terris apud ipſos verſante, aliquam ſaltem tam diuturnæ ſuæ felicitudinis & benivolentiæ mercedem, cum gratâ memoriâ coniunctam, repoſcerentur. Eiuſque vicem, iniuâ nefariè, de eodem, Dei filio, comprehendendo, & è medio tollendo, conſpiratione; xxx. Argenteos, ferale immanis ſceleris pretium, Iudæ, Heri ſui proditori, adnumerâſſent. quos (ſive ad Ærarij ſacri cuſtodem; ſive ad figulum aut ſtatuarium, uti indecorum, & longè impar, atque adeò indignum tàm caro capite pretium; aut ludibrium potiùs, cum Divinæ perſonæ contemtu coniunctum) Devs, ipſius Iudæ miniſterio, proijciendos curârit.

Tum demùm Alteram quoque Virgam, quæ Funiculus dicta eſt, confregit Deus. & diſſoluto germanitatis vinculo, quo Iudæi & Iſraelitæ inter ſe; tum ſub Davide rege & Salomone; tum ſub Christo, fuerant connexi; & uni Deo, Paſtori, ſubiecti; futurum eſt, ut illos quidem, Dei gnaros, adſciſcat; hos verò ſuperbos & ingratos, non modò reijciat; verumetiam, propterea quòd munus paſtoritium, in ovium, ſuæ fidei commiſſarum, perniciem: & idonea paſtoribus inſtrumenta, in infeſta arma converterint; tantâ cæcitate adſligat; ut alium Paſtorem, (Antichriſtum) *qui nec ægra corpora procurare; nec Oveis,* ſeu terrore, ſeu tempeſtate, *diſperſas, conquirere; nec à ſaucijs mutilisſve, morbi periculum depellere; nec integras* ſalubri & aſſiduâ *paſtione conſervare* ſatagit, *ſed opimis è grege carnibus ſeſe exſatiet: quarum, impacto pede, ungulas diſſolverit.* hoc eſt: Qui omneis ſibi parenteis, vel vitâ, vel opibus, exſpoliet. Illum, dico, nec ſine mirifico adplauſu, acecepturi ſint, & Paſtorem agnituri.

O Paſtorem nihili! *qui nihil, præter nomen & formam Paſtoris, præ ſe gerat.* O certiſſimam pecorum (*quæ non regit, ſed pervertit*) perniciem! *Et ab ijs tamen, uti Deus aliquis, adorari & coli contendat.*

Quem CHRISTVS vindex tandem, & brachijs exareſcentibus, & oculis obtenebratis, ità (ſpiritu oris ſui) *debilitabit & exſternabit; ut omni corporis robore, & animi præſentiâ deſtitutus, quò ſe vertat, neſciat.*

Hieruſalem contrà, (*Eccleſiam*) *etiamſi non modò à vicinis gentibus, ſed ab ipſis etiam Iudæis, laceſſenda ſit; tam præſentaneo tamen Dei numine defenſum iri, & ſtaturam eſſe; ut omnes hoſtium machinæ, in ipſorum capita, nec ſine gravi plagâ, retorqueantur.*

Neque duces populi, Deo-fidentis, (Apostol *trepident; ſed ſuis ſectatoribus, alacrem malorum tolerantiam, tum precibus à Deo impetrent; tum aſſiduis hortatibus, inijciant.*

Atque adeò igne divini Verbi, hominum ſibi infeſtiſſimorum animos ita inflamment; ut omnis ijs perfidiæ & malignitatis ſcoria decoquatur. Et priſtina Eccleſia, ijs in locis, undè vi aut metu ſubinde eiecta fuerit; Deo ubique auſpice, gloria dignitáſque refloreſcat. Et ſi qui præ humanâ imbecillitate, vel violentiæ ſuccubuerint, vel à recti

fidei ſtramite aberrárint; exemplo Davidis, ſeſe ipſi exſuſcitent; & cum lacrymis ſeriáq; pœnitudine, reſipiſcant. Et Eccleſiæ principes, divinæ voluntatis Interpretes, regijs atque heroicis virtutibus præcellant: & benignitate ac caſtitate populis ſibi ſubiectis præluceant. Atque omnem in Deo, omnium gratiarum largitore, ſpem collocare; & precibus, præſentem adverſus hoſteis ſuos, opem ab eo expoſcere, eoſdem edoceant.

Quum contrà Increduli Iudæi, (qui potiſſimùm ex poſteris Davidis, Nathanis, Levi, & Semeis Reip. & Sacerdotij principes, Scribæ, &c. mortem & exitium Dei Filio ſint machinati) in Deum Iudicem, quem olim in cruce clavis confixerint, & lanceâ pectus traiecerint; oculis præ ſtupore defixis, luctu, ob tam immane facinus, obruendi ſint, longè maiore, quàm vel in immaturo funere unigenæ, & primâ ætate, filij, parentes; vel in morte Ioſiæ regis, Iudæi umquam prætuliſſe, aut edidiſſe, memorentur.

CHRISTO tamen in mundum, ſub tempus præſtitutum, adventante, quod tot oraculis fuerat demonſtratum; & tot antè piorum votis exoptatum; non modò omnibus patebis fons ille Spiritùs-ſancti, Baptiſmi, & Doctrinæ Euangelicæ, quo tum Iudæi, tum profanæ Gentes expientur. ſed omnis etiam Idolorum cultus è terrâ delebitur: & Oracula, tot ætatibus falsò celebrata, conticeſcent. Et immundorum Geniorum peſtes, ex animis corporibuſq; hominum, tamquam domicilijs ſuis & iniuſtâ poſſeſſione depellentur.

Atque adeò tanta erit Religionis ſanctitas; ut vel parentes ipſi liberos ſuos, falſa & aliena nuntiantes, morti dedendos iudicent. atque illi præ ignominiæ aut ſupplicij metu, depoſitâ Vatum perſonâ & habitu, agri-cultores aut pecorum paſtores ſeſe eſſe profiteantur.

Atqui poſtquam idem CHRISTUS, à Iudæis, populo ſibi anteà peculiari & cariſſimo, morte ignominioſâ damnatus, manibus pedibuſq; in cruce diſpeſſis, & cruentis clavis confixus, & vulneribus confectus fuerit:

Et Apoſtoli, qui illo, ceu paſtore, turpiter deſerto & ad mortem rapto, ovium in morem, paſſim diſperſi ſeſe occultárant; Iterum ad eum, victâ iam morte, reſuſcitatum, reducti; & ob perſpectam, in eâ trepidatione, animorum ſimplicitatem ac demiſſionem, in priſtinum ſtatum gratiamq; reſtituti; ad Euangelicæ Doctrinæ promulgationem, ſeſe accinxerint:

Univerſum Mundum in duo hominum genera, ceu factiones, diſciſſum; IUDÆOS, in Lege priſtinâ pertinaciter deditos: & GENTEIS, in inveterato errore perſeveranteis, deprehendent. Quorum quidem utrique, pari exitio & deſperatâ ſalute, exterminandi ſint.

Tertij verò, ſuboles ex utriſque enata, (CHRISTIANI) æternùm conſerventur. Eâ tamen lege, ut varijs periclitationibus & laboribus, uti aurum igne, ſpectati, in Domino Deo omnem ſui fiduciam collocent, eumque puriter colant atque obſervent.

Pauculis verò poſt CHRISTI mortem annis, Hieroſolymâ à Romanis, alijſque populis expugnatâ, crudeliterq; direptâ. & incolis partim peſti ac fame exſtinctis; partim in captivitatem abductis; eædem gentes, ſalutari Euangelij doctrinâ expurgatæ. & veterum rituum ſuperbieq; oblitæ, CHRISTO, ceu victori; & Iudæorum, ob ingratitudinem, deſertori, colla ſua ſubmittent.

Iudæi verò, eò obſtinatiùs in priſco cerimoniarum, iam deſitarum, ritu perſiſtent, & ab Eccleſiâ recedent; quo magis de Gentium, ſibi inviſarum, converſione dolebunt.

Sed ij CHRISTO de-repente ad Iudicia exercenda adventante, & Sanctorum coronâ ſtipato; perfidiæ pœnas dabunt: & vel inviti errorem ſuum agnoſcent: neque tamen tenebris geluq; obſepti, effugere evalebunt.

Sed Sanctis, cum inenarrabili corporum animorumq; gloriâ; & æmulo Solis, ſplendore, in cælum, unà cum Iudice, ſublatis. ipſi ſupplicijs ſempiternis deſtinati, in horrentia Inferorum teſqua relegabuntur.

Verùm ante ſupremum Mundi exitium, & illum divini Iudicij diem; ex fonte illo, de quo dixi, rivuli doctrinæ Euangelicæ per omnem terrarum orbem, latè deducentur; & numquam defecturi, perpetuo tenore emanabunt.

Et cum CHRISTUS ſolus, exterminato paſſim idolorum cultu, regio ubique cum honore, dominabitur; tum unus Deus, ſub uno nomine & numine, ab omnibus adorabitur. Confluentibus ad Eccleſiam, ex omni Orbis plagâ, gentibus.

Neque ulla, illi iam, ſub CHRISTI auſpicijs, ſecuræ, ab hoſtium impetu aut violentâ ſtrage, formido in poſterum impendebis.

Sed quicumque hoſtile quidpiam in eam moliri contenderit; graviſſimis animi corporiſq; cruciatibus enectus contabeſcet.

Nec pareis evadent pœnas, perduelles & transfugæ. qui fidem CHRISTO Eccleſiæq; ſemel datam, non modò violárint; ſed verbis etiam factiſve fuerint inſectati.

Ex ijs tamen, qui tam obſtinatis animis ad eam oppugnandam acceſſerint; permulti, Deo apertè propugnanti, manus dabunt: & utiliter victi, ſtudijs planè converſis, Eccleſiam omni ope, doctrinâ & facultatibus, amplificare enitentur. Atque ita ſuam, in Dei cultu, eiuſq; præceptorum obſervantiâ, vitam inſtituent in terris; ut ad cœleſte æternæ beatitudinis domicilium, totâ mente adſpirent. Quùm rebelleis, & in primis Iudæos, tantis præſidijs & prærogativis, ad amplectendam CHRISTI fidem, & ſalutem inde ſibi parandam, præmunitos; ob profractam animorum contumaciam, omni cœleſtis gratiæ imbre deſtitutos, miſerabiliter exaruiſſe viderint.

Et proinde non tantùm res quaſque pretioſiſſimas, homines pij, ad ornatum Eccleſiæ, & ſacri in eâ miniſterij uſus liberaliſſimè ſunt collaturi. quæ munera, vel aromatis, ad altare incenſis, Deo erunt gratiora; ſed & innumerabilis Martyrum cœtus ſanguinem eidem ſuum conſecrabit.

Et quam-plurimi Aſcetarum greges, concepta vitæ auſteriſſimè ducendæ vota nuncupabunt.

Poſtremò, tantâ cum ſinceritate, quæ ad pu-

ram mentium inſtitutionem , & ad Dei cultum pertinent , eâdem in Eccleſiâ peragentur ; ut cum gratuita ibi futura ſint omnia ; tum nullus moleſta aut avaræ nundinationi relinquatur locus.

Hactenus ZACHARIAS. Quem Epiphan. extremâ ſenectute deceſſiſſe (natu namque grandior in patriam reverterat. Chron. Alex.) & proximè AGGÆVM , Prophetam & collegam , humatum fuiſſe tradit.

Ribera tamen , hunc illum eſſe Zachariam arbitratur , cuius meminerint , Matth. 23. & Luc. 11. quem CHRISTVS à Iudæis , inter Templum & Altare, in cæteris Prophetis, interfectum commemorat.

Id alij Zachariæ, Ioiadæ Pontificis F. Alij Zachariæ , Ioannis Baptiſtæ patri , attribuunt. Vid. eâ de re, Baron. F. Lucam, Eſtium, & alios.

Anno III. huius DARII, putant quidam memorabile illud Convivium (Eſth c. 1. & 3.) celebratum fuiſſe: & inde duci initium Eſtheris hiſtoriæ.

Ioſep. l. 11. c. 6. refert ad CYRVM, XERXIS IV. regis F. & DARII nepotem; qui ARTAXERXES nominatus ſit. Genebr. tribuit XERXI ipſi, Darij, ſcilicet! Medi F. Qui Eſtheram in uxorem duxerit, & ex eâ LONGIMANVM ſuſtulerit. Nos ad ARTAXERXEM OCHVM , cum multis recentioribus , referimus. Vid. infr.

Hic obſerva , quod dicitur, 1. Eſdr. c. 6. *Principes Iudæorum proſperè ædificaſſe Templum Dei, idq́; Cyri , Darij , Artaxerxis , regum Perſarum, iuſſu.* Eos ex Perſis nominari ; qui eximiè Ædificationem tam Templi , quàm Vrbis, promoverint. præteritis CAMBYSE , & XERXE. Et ARTAXERXEM, qui inter eos memoratur , eſſe LONGIMANVM , eximium ESDRÆ & NEHEMIÆ fautorem.

3440. Templum verò , quoad interiora ædificij membra ; VI. DARII anno, die III. menſis Adar , (Februarij) occaſione omni. retardandæ fabricæ, per regum decreta , æmulis vicinis , ademtâ ; perfectum eſt. Licet abſolutum id, dicat Ioſep. intra ſeptenuium. 510.

3441. Anno conſequenti , qui fuit VII. DARII (Eſdr. 3. cap. 7. VI. eſt. Ioſepho & Torniel. IX.) XXIII. die , menſis Adar, (qui Ioſep. XI. eſt menſis, dictus Macedonibus Diſtrus. 509.

Sacerdotes & Levitæ , cum reliquâ Iudæorum multitudine ſacra Encænia, publico cum gaudio & victimis , peregérunt . ob proſperum recuperati & reædificati Templi ſucceſſum. Et ipſi inter ſe priſtinas ſolennis in Templo miniſterij vices , ex Moſis præſcripto, diſtribuérunt.

3443. Anno autem DARII IX. poſtquam Templum, unà cum Atrijs ſuis & porticibus abſolutum eſſet , & circumquáque cinctum ; appropinquantibus iam Azymorum ferijs, menſe I. (Veris , ſive Æquinoctij verni auſpice. qui Macedonibus Xanthicus , & Hebr. Niſan.) 507.

Populus univerſus , ex opidis , recèns habitari cæptis , in Vrbem ſanctam confluxit. Et ipſi , unà cum Coniugibus & liberis , caſti & puri , ritu patrio id feſtum concelebrárunt. Et immolatâ Paſchæ victimâ , à XIV. Lunâ , continens ſeptiduum, epulati ſunt , Deo ſacrificijs & gratiarum actione litantes. quòd tamdem antiquę patriæ , & vetuſtis Templi ritibus , à rege Perſarum & Aſſyriorum, cuius animum ad benignitatem Deus inflexiſſet; ſibi reſtituti viderentur.

Hic non prætermittenda Ioſ. Chronographia, ex variâ Reipublicę Iudaicæ formâ. quam deinceps dicit per Optimates adminiſtratam ; & ſummam penes Pontifices auctoritatem exſtitiſſe , uſque ad Aſſamonæos.

Ante Captivitatem, à Saulis & Davidis temporibus , ſub Regibus , actum , per annos DXXXIII. menſ. VI. dies X.

Et prius, ſub Iudicibus , poſt Moſis & Ioſuæ Dictaturam ; eiuſdem Reip. ſtatum, ampliùs quàm D. ann. duráſſe. Confer noſtra.

Idem Ioſep. addit , (quo neſcio auctore : niſi fortè ex cap. 4. Eſdr. 1. ea quæ ſub Cambyſe, qui ibi Aſſuerus & Artaxerxes dicitur , geſta ſunt ; cum ijs confundat , quæ ſub hoc Dario. ſententiâ argumenti & ſucceſſûs nonnihil immutatâ) SAMARITAS , gentem pro veteri viciniæ odio ſemper infenſam , æquis oculis animiſq́ue ferre non potuiſſe, iſtam Iudæorum , ita patrię reſtitutorum, felicitatem. fretoſque opibus , & adfectatâ vetuſtæ cum Perſis originis cognatione , non modò quæ ex tributis , in quotidianos Templi & ſacrificiorum uſus, iuſſi erant conferre , eſſe gravatos ; ſed nullam offendendi Iudæorum occaſionem (aut conniventibus , aut corruptis , pro re natâ , Nationum præfectis) prętermiſiſſe.

Donec Senatui, populoq́ue Hieroſolymitano viſum eſt : Legatione , cuius caput ZOROBABEL erat, ad Darium regem miſſâ , Samaritas , de malignitate & contumaciâ, arceſſere.

At rex, criminibus, quæ Legati illis obiectabant planè cognitis : & ſcriptis iterum ad Samariæ Satrapas , TANGARAM & SAMBABAM (al. Samaiam) litteris , iuſſit , ſine tergiverſatione & fraude , ex ærario regio , quo annua Samaritarum tributa adſervabantur ; ſumtus in Iudaica ſacrificia ſuppeditari. & in Templo quotidiana , pro rege & gente Perſarum , ad Deum ſupplicia inſtitui.

Ann

3445. Anno Darii xii. putat Samer. Amanem cruce ſuffixum fuiſſe; & Iudæos ab imminente publici exitij clade liberatos, Eſth. 3. Qui eumdem annum ſtatuit iii. Olymp. Lxvii. & Vrb. C. ccxliv. Vid. infr. Ochvm. 505.

ROMA REGVM DOMINATV LIBERATA.

[illegible]odem anno (qui Torniel. xiii.) Tarqvinius Svperbvs, vii. & ultimus Romanorum rex, pulſus eſt regno: ob ſtuprum Lvcretiæ, [illegible]mæ feminæ, à Sexto, eius F. illatum. [illegible] Regifvgivm, v. Kal. Mart. & hinc Liber[illegible] abrogato tum regibus imperio. [illegible]que L. Ivnio Brvto, & L. Taqvinio Collatino Lucretiæ marito, ducibus atque auctoribus; [illegible] ultionem ſui moriens matrona mandárat; [illegible] Rom. ad vindicandnm libertatis & pudicitiæ [illegible], quodam quaſi inſtinctn Deorum concitus, regem de-repente deſtituit; bona diripit; agrum Marti ſuo conſecrat. Imperium in eoſdem, libertatis ſuæ vindices, transfert.

Sed ex Perpetuo, Annuum placuit: & ex ſingulari, duplex ne poteſtas; ſolitudine vel morâ, corrumperetur. Conſuleſque appellavit, pro Regibus.

Eodem tempore Athenis Tyrannis ſublata, quadriennio poſt Hipparchi necem: 18. annis poſt Pisistrati mortem. Pugnatum ad Pallenium ducibus Leagora, & Chabria eius ſocero.

EXPEDITIO IN BABYLONIOS.

Eodem anno, vel paullo-pòſt, Darivs, quùm [illegible] regiones, quæ Cambyſe procul in Ægyptios [illegible]um gerente; & Magis dein, in Perſide, dominan[illegible], defecerant; recuperáſſet: Babylonem, quæ [illegible]ijs rebellantibus occupata fuerat: & in o[illegible]dionis eventum, intereà & probè fuerat munita; iam, ſeſquianno ampliùs, magnis co[illegible] circumvallatam; & irrito ſubinde conatu [illegible]natam iſtiuſmodi ſtrategemate, cepit. [illegible] Zopyrvs Megabysi, unius ex Mago[illegible] F[illegible]us; (cui mula fœtum domi pepeniſſet. [illegible]c & præſignificatum, vel ab ipſis Babylonijs; [illegible]onis ſuæ, & capiendæ tamdem Vrbis, por[illegible]) voluntarijs verberibus, & toto corpo[illegible] mutilus. (tamquam à crudeli & æmu[illegible] cui, in regni petitione, non virtute; [illegible]io non Iudicio hominum, ſed hinni[illegible]erat. ob ſalutare, quod illi de de[illegible]ne dederit conſilium; tam fœ[illegible]n[illegible] veſtigia perpeſſus eſſet. A quo ho[illegible]vendum moneret; qui tam manifeſta [illegible]e[illegible]pla) formatis antè cum [illegible]o in futura conſilijs, transfugæ titulo, [illegible]m profectus eſt. [illegible]t nobilitas vir[illegible], pariter, ac virtus. & [illegible]ris, iniuriæque notæ, ceu certa quæ[illegible]a, quo minus de fide timérent Baby[illegible]au[illegible] erant. Quumque ille eos horta[illegible]u[illegible]n tam mœnibus, quàm armis con[illegible] & f[illegible] tiore ir[illegible], com[illegible]une ſecum [illegible]aterentur. Atque ita dux belli, [illegible] conſtitutus, acceptâ parvâ ma[illegible] it[illegible]u[illegible] cædi permiſſis, vel [illegible]du[illegible] Perſis, ſecunda prœlia fe[illegible]

Ad extremum Dario; qui, ex compecto, iam univerſum copiarum ſuarum robur, proximè muros, admoverat; commiſſum ſibi intùs exercitum prodidit. & portis apertis, Vrbem ipſam in poteſtatem eius redegit. Darivs iii. millia ex Optimatibus, rebellionis auctoribus, capite multáſſe: & Vrbem captam muris ac portis nudáſſe: eamque novâ ex vicinis coniugijs ſubole (quòd obſeſſi, præter paucas adminiſtras, omnes ferè mulieres ſtrangulá[illegible]ſent) auctam & cultam, atque à vectigalibns immunem, Zopyro ipſi, ceu præmium & peculium attribuiſſe proditur.

PYTAGORAS.

Pythagoras, Pherecydis diſcipulus, Samius; & Syloſonti à conſilijs: Ægyptiorum Prophetas conſuluiſſe, & circumciſus putatur. ab ijſdem, ut in adyta admiſſus, myſticam eorum addiſceret diſciplinam, Chaldæorum & Magorum optimis quibuſque uſus.

Hic primus Philoſophi titulum adſumſit. Et tyrannico Syloſontis faſtu offenſus, Brvto Conſ. in Italiam advectus, Crotone domicilium fixit.

Tum quoque, quùm Crotoniatæ, ſuadente Pythagora, ſugitivos è Sybari civeis, & ſupplices, Telyi, Sybaritarum demagogo prodere nollent; bello indicto, C. millia, duce ſuo Milone, ccc. Sybaritarum mill. profligarunt, & urbem ſolo æquárunt.

Pythagoras, ob cæſos ſodales, Crotone Metapontum migravit: ubi pro Deo cultus à morte.

EXPEDITIO IN SCYTHAS.

Scythæ, qui Aſiæ imperium ter anteà quæſie-rant; & perpetuò ipſi ab alienæ dominationis iugo aut intacti, aut invicti māſerant. quique poſt tertiā expeditionē ſervili domeſticorū vernarum, an ſpuriorum bello, ex Aſiâ revocati, & tandem victores, longâ pace domi conquiérant; ſub hoc tempus à Dario invaduntur, & ad arma ſolicitantur.

Iuſtin. lib. 2. bellum ijs illatum tradit, quòd ab IANCYRO (Herod. eſt Indathyrſus) rege, filiæ nuptias DARIVS non obtinuiſſet.

Herod. verò l. 4. Quùm eâ, inquit, tēpeſtate Aſia Viris opibuſq́ue floreret; Dario cupidinem inceſſiſſe, Scytharum, qui priores iniuriam intuliſſent; & Medis prœlio victis, imperioq́ue exutis, Aſiam permultis anteà annis tenuiſſent: viciſſim ulciſcendi.

Fallitur Carion, qui Darium, exemplo Cyri, Barbaros ex Arctoâ regione in Aſiam infuſos, eijcere conatum memoret: quùm Scythæ multis antè annis Aſiam reliquiſſent.

DARIVS itaque Suſis movens, quùm ad Boſporum Thracium, quem ponte ſublicio & ſubitario committi imperārat, haud procul Chalcedone, perveniſſet; & nave ibi conſcenſâ, Pontum fuiſſet contemplatus; ipſe quidem copias, quæ DCC. hominum millib. conſtarēt, in Thraciam tranſmiſit: Iones verò, qui cum Æolibus ſimul & Helleſpontijs, claſſem DC. navium ducebant. in Pontum, ad Iſtrum uſque, navigare; & ponte flumini impoſito, ſe illic præſtolari iuſſit.

Sed ante-quàm ad Iſtrum perveniret, cum Thraciæ aliquot populos in deditionem, ſine pugnâ accepit; tum Getas, Thracum fortiſſimos ac iuſtiſſimos, (quique Immortales, à Zalmolxi, ſeſe exiſtimabant) imperitiùs reſiſtenteis, in ſervitutem redegit; &. ut cæterum ſequerentur exercitum, coëgit.

Vbi ad Iſtrum perventum, & copiæ iam flumen tranmiſſæ; quùm Iōnes, poſtquam ratem ſolviſſent, cum nauticâ manu, cæteros pedeſtri itinere etiam ſequi rex imprudentiùs iuſſiſſet; ſalutari Mileſij cuiuſdam conſilio ſententiam mutavit; eoſq́ue ad pontis cuſtodiam reliquit. Eâ tamen lege & confidentiâ; ut niſi intra LX. dies (qui totidem lori, quotidie ſingillatim diſſolvendi, nodis deſignabantur) victor rediſſet: ſe relicto, & velificatione factâ, in patriam ipſi impunè redirent.

Scythę intereà, ſe ſolos tantis Darij copijs impareis rati, nuntijs ad finitimos reges (Taurorum, Agathyrſorum, Gelonorum, Sauromatarum, &c.) miſſis, de communi periculo, quod ab avaro hoſte ſingulis impendéret, commonefecérunt.

Et ex ijs quidem Gelonos & Sauromatas, in ſocietatem armorum pertraxére: Agathyrſi autem & Tauri, alijq́ue, ipſos, veterum iniuriatum auctores, non immeritò Perſicis armis peti: ſe, uti innocenteis, & à vi abſtinenteis, à præſenti clade immuneis fore, reſpondérunt.

Quæ cauſſa fuit, cur hoſtibus apertam pugnæ poteſtatem non facerent. ſed eoſdem, modò longiùs progreſſi (demeſſâ paſſim hèrbâ, & puteis obſtructis) modò feſſos e propinquo laceſſentes (in-iurię tantùm hoſtili patefactis, in agros eorum qui ſocietatem defugerant, itineribus) ludificarentur.

Fatigatus autem tam iniqui certaminis, & alternantis fugæ, tædio, DARIVS: quùm neque regem Scytharum ad manus ſecum conferendas; neque ad obſequium, miſsis muneribus, ſibi præſtandum, per caduceatorem inducere poſſet.

Et contrà ille, tum demum ſe pugnaturum diceret; quùm Maiorum ſepulcra ab hoſte violari ſenſiſſet. Et pro ſervili obſequio, quod ab ipſo, tamquam hero, poſceretur; eiulare & vapulare eumdem iuberet.

Atque adeò, munerum tributariorum, quæ poſceretur, vicem; Avēm, Murem, & Ranam, cum V. ſagittis, ad Darium miſiſſet; (Ex quo Rex quidem voluntariam deditionem Scytharum, interpretabatur: qui Terram & Aquam, equos & ſe ipſi, mòx tradituri crederentur. GOBRYAS verò ex Magophonis unus, Perſis (ſi ſalvi & incolumes; & à Scythicis ſagittis intacti redire vellent) vel in aërem ſubvolandum, vel ſubter terram penetrandum; vel in paludes inſiliendum eſſe, pronūtiabat.)

Dum intereà à Scythis, Mæotidis cuſtodibus, Iōnes ij, qui Iſtri pontem inſidebant, ad diſceſſum à ripâ, tempori præſtitutum, ſolicitarentur: Et cæteri Scythæ, intentatæ generatim omnibus ſervitutis indignatione perfuſi; iam inſtructâ peditum equitumq́ue acie, comminùs conflicturi ſtarent; Leporis, qui in medium agmen proſilierat; & certatim à quoque, nec ſine tumultu, ut viſus, urgebatur; prodigio, territus Perſa, qui ſe à tam ſecuris in laceſſendo lepore, hoſtibus contemni putaret: & Gobryæ, de donis Scythicis, interpretationem, memoriâ retineret; de receptu cogitavit.

Et relictâ inutilium hominum, aſinorumq́ue in caſtris multitudine, ut hoſtem falleret, quem ſcilicet cum flore copiarum adoriri velle, apud ſuos iactārat; de nocte trepidus ad Iſtrum refugit.

Quem perſecuti Scythæ, quùm, Perſis per incerta palantibus, priores ad flumen venirent Iōnes, quos ponte traiecto delére poterant; ut eodem diſſoluto, & rege neglecto, ſoſpites liberique, ſuas quiſque domos, recederent, amicè obiter ſunt hortati eſſent: Inde ad regem prorſus debellandum reverſi, ab itinere quoque aberrarunt.

Et rex ægrè elapſus, Hiſtiæi Mileſij (qui Miltiadi, Athenienſium duci, & Cherſonneſi tyranno, aſſerendæ à ſervitute, pro re nata, & opportuno Scytharum conſilio, Ionię, auctori, fuerat uſque adverſatus) operâ, & ponte iterum ex navibus ſtructo; exercitus ſui reliquias traiecit. & itinere per Thraciam facto; ac MEGABYZO, cum parte exercitûs, in Europâ relicto, in Aſiam inglorius reverſus.

EXPE-

EXPEDITIO IN LIBYAS.

Herodotus, eodem libro, per idem tempus, ingentem adverſus Libyas expeditionem, à Perſicis in Ægypto præfectis, ſuſceptam, commemorat. hoc initio.

Arcesilavm, Cyrenæorum iix. à Batto, regem, qui Cambyſi anteà & Cyrenen tradidiſſet, & tributum ſuis impoſuiſſet. è Cyrene, in Barcen, ob crudelia facinora, profugum: tum Barcæi, tum exſules Cyrenæi, unà cum Alazeri ſocero, & ibidem rege, obtruncàrant.

At mater eius Pheretima, in Ægyptum profugiens, Aryandi, regionis Prætori, ſupplex, ultionem poſtulat. quaſi filius, eo nomine, quòd pro Medis ſteriſſet, eſſet à civibus interfectus.

Hàc opportunitate uti volens Aryandes, qui Dario non ingratum fore iudicaret, Libyas ſub Perſarum poteſtatem ſubigi; exercitum Pheretimæ auxiliarem, ad Barcen, tranſmittit. Atque ipſa per dolum quidem Vrbe eſt potita; ſed exercitum paullo-pòſt lacerum, & urbanâ prædâ ſpoliatum, in Ægyptum reduxit. non modò regni, quod concupierat, impos; ſed miſerabili mòx mortis genere exſtincta.

Perſæ verò illi, quos ſub Megabyzi imperio, in Europà, Darius reliquerat, captâ ex Helleſpontijs Perintho, tractum Thraciæ maritimum, pæne omnem, ſubegerunt.

Et Pæonas, qui ad Strymonem accolebant, unà cum liberis & uxoribus (quarum admirabilem, in laboribus domeſticis, ſolertiam, quodam experimento, rex ſibi perſuaſerat) in Aſiam abduxerunt. Ex quibus permulti, paullo-pòſt, operâ Ariſtagoræ, in patriam remeàrunt.

MACEDONES TENTATI.

His omnibus, quùm quaſi ignobili momento acceſſura putaretur Macedonia: & Megabyzvs, miſſis ad Amyntam, terræ illius regem, legatis, obſides, ceu pignus futuræ pacis, (Herodot. Terram & Aquam) ſibi tradi poſtulàſſet: Illique benigné & comiter a Macedone accepti, apparatui epularum filias quam & uxores adhiberi, (quod inſolens Macedonibus; apud Perſas pignus ac fedus hoſpitij habebatur) importuné rogarent. & eas iam in convivium ingreſſas, petulantiùs attrectare cæpiſſent. non tulit indignæ rei fœditatem Alexander, regis filius. & patre digredi cubitumque abire iuſſo; mulieres paulliſper è convivio ſeducit, tamquam eas cultius lautiúſque exornatas ad novos hoſpites reductutus.

Et intereà inveſteis, lectiſſimæ formæ adoleſcenteis, matronali habitu indutos, introducit. Qui ferro ſub veſte tecto, inſolenteis potoſque hoſpites compeſcerent.

Atque his eum in modum omnibus, cum comitatu, interemtis, ignarus rei dux Perſa, Bvbarem, cum parte copiarum, eò ad inquirendum ſubmittit.

Sed hic etiam amore Gygææ, filiæ regiæ, captus, omiſſo bello, nuptias facit: & pro hoſte, in adfinitatis iura concedit.

Quę cognatio Alexandro in poſterum non pacem modò præſtitit; ſed & regnum ampliavit. Nihilo-minus Alexander Magnvs, hanc patriæ ſuæ, & abavi iniuriam, bello poſteà in Perſidem tranſlato, redhoſtijſſe viſus eſt.

HISTIÆI ET ARISTAGORÆ CONATVS.

Megabyzo in Aſiam, cum Pæonibus, quos deditos ducebat, ad Darium reverſo: & Histiæo, qui Miletum tenebat, & Myrcinum in Edonide, non ſine rerum novarum ſuſpicione, ædificabat; per ſpeciem regij convictûs & conſilij, Suſam abducto. Artaphernes, frater regius, Sardium; & Otanes Siſamnis illius, quem à Cambyse, ob iniquum Iudicium, cute detractà, multatum diximus F. oræ maritimæ, Præfecti. urbeis littoraleis, Antandrum & Lamponium, cum Inſulis Lemno & Imbro ceperant.

Aristagoras verò, Hiſtiæi gener, & apud Mileſios abſentis procurator, quùm Perſas, irrito conatu, adverſus Naxios, concitàſſet; tum dominationis amittendæ metu; tum eiuſdem Hiſtiæi clandeſtinà per quemdam, compuncto indicibus notis capite, è Suſà ſubmiſſum, inſtigatione; à Dario deficiens, Tyrannos ex pleriſque Iöniæ civitatibus ſuſtulit; & populareis magiſtratus inſtituit.

Et Lacedæmonijs fruſtrà ad belli ſocietatem ſolicitatis; Athenienſeis, non ita nuper Piſiſtratidarum tyrannide (qui xxxvi. annos ſibi dominati fuerant) vel reluctàtibus & invitis Lacedęmonijs, liberatos: & Perſis, ob Hippiam, Hipparchi fratrem (quem illi in avitum Athenarum dominatum reductum fruſtrà vellent) infenſos; haud difficilè induxit, ut Mileſijs, ſuis olim colonis, auxilio adverſus communem hoſtem, eſſent. & xx. naveis (αἱ ἀρχαὶ κακῶν ἐγένοντο Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροισι Thucyd.) mitterent. Quibus Eretriorum v. triremes acceſſerant, veteris beneficij memorum, & operę, bello Chalcidenſi, (Thucyd. lib. I.) olim à Mileſijs ...i præſtitæ.

IONVM REBELLIO.

Hâc claſſe freti Iönes Epheſum contendunt: & relictis ad Coreſum navibus, cum ingenti manu, ulteriùs profecti, Sardeis de-improviſo, præter Arcem, ab Artapherne inſeſſam, capiunt. neque urbis tamen diripiendæ facultatem habuérunt. Sed igni in quamdam domum (quarum pleræque ex arundinibus conſtructæ) à gregario milite iniecto, tota paullatim ſubitario incendio deflagravit: & una Templum Cybeles, indigenæ Deæ. Per cuius iniuriæ simulationem Perſæ poſteà permulta Deorum in Græciâ templa exuſſérunt. Et tunc agmine cum Lydis conglobato, Iönes ad Epheſum fugienteis, & congredi ſecum auſos, egregiè vicerunt.

Illi verò ab Athenienſibus, poſt pugnam, deſerti, nihilo ſegniùs adverſus regem, novâ iniuriâ offenſum, bellum parabant. Et Helleſpontum invecti Byzantium, & vicina opida, ſub ſuam poteſtatem redegérunt: Caribus, & Cyprijs, ex parte, in ſocietatem adſcitis.

Darivs interea Athenienſibus, ceu totius mali auctoribus, infenſus. Histiævm, ad comprimendos, uti ſibi ille perſuaſerat, Ariſtagoræ, procuratoris ſui, & Mileſiorum conatus, Suſis in Ioniam remittit.

Et dum Onesilas, Gorgi, Salaminiorum regis, frater minor, Salamine capta, & fratre pulſo, Amathuſios, qui unà cum cæteris Perſæ rebellare abnuebant obſidione cingeret. Et hinc Perſis in Cyprum, è Ciliciâ, auxilia traijcientibus: inde Phœnicibus claſſe aliâ promontorium circum-euntibus; Iönes, cum navibus, ad ſe iuvandum, excivisſet; prœlium terrâ mariqúe commiſſum eſt. quo Iönes quidem Phœnicas mari ſuperárunt: Cyprij verò, Stenesore, Curij tyranno; & Salaminijs, ſocios in pugnâ prodentibus; terrâ victi; & cæſo Onesila, Gorgoque reſtituto; in ſervitutem denuò ſunt redacti. Et Iöniæ urbes, penè univerſæ, à Darij ducibus, qui Cares, ſocios eorum, tribus ferè prœlijs profligárant; ſunt receptæ.

Aristagoras verò Iönicæ priùs rebellionis; & deinde deducendæ è Mileſijs, in Myrcinum Edonidem, haud procul à Strymone fluv. coloniæ, præ deſperatione, auctor; à Thracibus ibidem interemtus eſt.

Histiævs verò, quúm novæ eius adverſus regem, & in Sardibus, & in Iöniâ, molitiones, Artapherni eſſent detectæ. Neque à Mileſijs, iam libertati adſuetis, uti tyrannus, reciperetur: ſed Leſbijs triremibus, in Propontide, piraticam exerceret: Perſæ duces ingentem, e claſſiario terreſtriqúe milite, exercitum, ad unam Miletum, cui cætera poſthaberent, admovére parabant. Et Iönibus, qui claſſem CCCLXIII. triremium auxiliarem adduxerant; ſuâ ipſorum diſſenſione; & ſubornatâ Samiorum ac Lesbiorum, aliorumque, communis ſalutis fideique deſertorum, defectione; ad Ladam Inſulam, victis: Et Chijs, qui non indecorè pugnárant, ab Epheſijs, quò confugerant, per imprudentiam interemtis: Miletum obſeſſam, VI. ex quo Aristagoras rebellare cæperat, anno, expugnárunt; & Cariam ſimul reciperárunt. Et Histiævm, qui Chios, recenti clade exhauſtos, ſubegerat, atque è Lesbo in Atarnim traiecerat, pugnâ ad Malenam commiſſâ, vivum ceperunt. Eumqúe, ne regi reconciliatus, in priſtinam cum eo gratiam rediret; Artaphernes & Harpagvs, Sardeis perductum, in crucem egérunt.

Atque ita haud difficiliter Inſulæ aliæ, Mileto & Aſię vicinæ, cum litoralibus Iönię urbibus: & quæ ad lævam ſunt Helleſponti, quæqúe in Cherſoneſo; non ſine incolarum vaſtitate, ſubactæ; & priſtinum vectigal péndere iuſſę ſunt.

MARDONII IN GRÆCOS EXPEDITIO.

3456. | Anno Darii XXIII. | 494.

Mardonivs, Gobriæ F. & regis gener ex Artozoſtrâ, Perſicarum copiarum imperio auctus, quùm Tyrannis diffiſus, popularem ſtatum in Iönicis paſſim civitatibus reſtituiſſet. & ingentem navium peditumqúe vim, Helleſpontum traieciſſet; Thaſijs, & Macedonibus ceriatim ſeſe dedentibus; & itinere per Europæ continentem impunè inſtituto; in Athenienſeis præſertim & Eretrienſeis, expeditionem nomine iactabat; cæteræ interim Græciæ non parciturus.

Sed is claſſe, naufragio ad Athon, non ſine hominum ſtrage, adflicta; & vulnere à Thracibus Brygis, qui caſtra, in Macedoniâ collocata, de nocte invaſerant, accepto; exercitum malè habitum inglorius in Aſiam reduxit.

GRÆCI INTER SE DISCORDES.

Anno nihilo minus proximo, poſtquam miſſis Darivs Legatis, animos Græcorum tentare, & deditionem poſtulare iuſſiſſet: & in cæteris Inſulanis, Æginetæ etiam promtè obſecuti eſſent, Athenienſes, qui id hoſtili illorum in ſe animo factum imputarent: Lacedæmoniorum regem, Cleomenem, in eos, ceu Græciæ proditores, concitárunt. Vnde graviſſimæ contentiones inter ipſum, & Dema-

MARATVM, alterum in Spartâ regem, exarſerunt. dum hic regij generis prærogativa abdicare ſe coactus, & contumeliæ impatiens, ad Medos profugerit.

3460. 490.

DARIVS itaque Mardonio, ob rem malè geſtam, à præfecturâ amoto, DATIN gente Medum, & ARTAPHERNEM, fratris cognominis F. in Græciam, Imperatores, cum copiarum ſupplemento, amandat: qui inimicas, quas dixi, civitates funditùs evertant; & captivos ſibi ſiſtant.

Illi è Samo, Icarium rectâ prætervecti, Naxon rapinis & incendijs defœdant. Sed manus à Delo, incolis tam profugientibus nudatâ, abſtinuerunt. In quâ terræ-motus, ab omni hominum memoriâ primus, & poſtremus, qui ſub id tempus contigit, mala Græcis eventura (Aggæ. c. 2.) portendere viſus eſt Herodoto. Quos partim ſub hoc Dario, filio eius, & Nepote, Perſarum regibus; plus calamitatum perpeſſos; partim, inteſtinis inter ſe Optimatium, de principatu, contentionibus, magis fuiſſe conflictatos, quàm D. & eò plus antea annis, tradiderit.

PVGNA MARATHONIA.

Perſæ autem Caryſto, & Eretriâ urbibus potiti, & dein in Atticâ tranſvecti; & in Marathone (quò illos HIPPIAS, Piſiſtrati F. exſul, perduxerat) caſtra metati, ad Sexcenties mille, (Probo; Dena equitum, & bis centena peditum millia) In Athenienſeis, ſolis ſuæ civitatis viribus, (X. virorum millibus) & mille Platæenſium ſubſidio, inſtructos, inciderunt. Auxiliares namque Spartanorum copiæ, quatridui religione retentæ, non niſi expleto Lunæ orbe, exſpectabantur.

At MILTIADES, unus è Decem, belli dux, qui non exſpectandum obſidionis, ſed prælij eventum ſuaſerat; plus præſidij in celeritate, quàm in ſocijs, ſerius ad venturis, ducebat.

Tanta autem Græcis, in pugnam euntibus, animorum alacritas fuit; ut quùm mille paſſus (Herod. IIX. ſtadiorum intervallum) inter duas acies eſſet; citato curſu, ante iactum ſagittarũ, ad hoſtem, audaciæ novitate attonitum, venerint: & tam fortiter pugnârint; ut hinc viros, inde pecudes putares.

Victi Perſæ non in caſtra; ſed in naveis confugerunt. ex quibus multæ ſuppreſſæ, multæ captæ ſunt.

Ad CC. Perſarum millia, (Herod. Sexies mille, & CD.) eo prœlio, præter naufragos, deſiderati. quùm vix Athenienſium ducenti cecidiſſent. De HIPPIA eius belli concitore, Dij patriæ ultores, pœnas repetiſſe, tum meritò cenſeantur.

Cteſias, DATIN ibidem occubuiſſe, & cadaver Perſis negatum, tradidit: quem Herodot. in Aſiam, cum captivis Eretrienſibus, rediſſe commemoret.

3463. Hæc pugna pugnata eſt anno DARII XXX. (al. XXXI.) Sive V. præcipiti, ante mortem eiuſdem. (Herodoto, eſt VI. fortè iniens) Sive X. ante Græcam XERXIS expeditionem. verius, XI. Thucydi. annus eſt XX. poſt HIPPIAM, Piſiſtrati, cum ſuis, Athenis eiectum. 487.

Euſeb. eſt annus II. Olymp. LXXII. Agell. l. 17. c. 21. Annus eſt ab Vrb. Cond. CCLX. aut non longè ampliùs. Qui addit, MILTIADEM, poſt eam victoriam, ab Athenienſibus damnatum, accuſante XANTIPPO, PERICLIS patre. ob rem in Paro, & Lemno, Inſulis, ſocordiùs geſtam: & ob peculatûs crimen, in vinculis mortem obijſſe. Alij rectiùs à filio CIMONE, pari carceris pœnâ, liberatum. quem ſororis maritus, pecuniâ exſolutâ, etiam liberârit. Alij, CIMONEM, tranſlatis in ſe vinculis, defunctum ad ſepulturam redemiſſe patrem.

Dion. Hal. narrat hanc cladem, funere Bruti, quo anno exacti reges, poſteriorem ferè XVII. annis.

Sever. idem ſentit cum Agell. pugnatum ad Marathonem, anno ferè CCLX. ab V. Cond. Macerino & Augurino Coſſ.

Abhinc, inquit, annos (niſi fallit inveſtigatio Romm. Coſſ.) DCCC. LXXXIIX. Omne enim tempus in STILICONEM Conſ. direxi.

Rectè, addit Sigon. Nam STILICO Conſ. incidit in ann. V. Cond. MCLII. A quo numero ſi demas CCLX. fient illi DCCCLXXXIIX. Anni.

ÆGYPTII REBELLES. DARII MORS.

DARIVS, dum hâc novâ belli offenſione irritatus, copias militareis, & adparatus toti Aſiæ, ad perſequendam in Græcos expeditionem, per triennium imperat & urget. ac quarto anno Ægyptios, quos multo-antè ſubegerat CAMBYSES, à ſe defeciſſe intelligit; eoque propenſiùs in bellum, utriſque populis faciendum, incumbit. Quòd patrio Perſarum inſtituto, antè regni heredem conſtitui neceſſe ſit, quàm rex ad externum bellum proficiſcatur; Ingens inter eius liberos, fratres conſan-

guineos, (ARTABAZANEM (Iuſtin. Artemenem) & XERXEM) de principatu exorta eſt diſſenſio.

Ex quibus, ille quidem, uti omnis paternæ ſubolis maximus natu, (è Gobryæ filiâ, priore regis uxore) & ætatis prærogativâ, & commuoi omnibus gentibus, naturæ ordine, regnum ſibi vindicaret.

Hic verò, liberorum, ex Atoſſâ, Cyri filiâ, alterâ coniuge, genitorum, primus, controverſiam non de ordine, ſed de naſcendi fœlicitate, referret.

Fratrem, Dario privato; ſe, rege primum eſſe natum.

Quùm prætereà huc non leve ei momentum accedere putaretur, Mater regina; Avus Cyrus, & rex, & tanti regni conditor. Quæ in fratre, cuius & mater & avus ſortis fuiſſent privatæ, omnia longè eſſent diſparia.

DARIVS itaque, qui ex Demarato, pro re natâ exſule, idem ius Spartæ obſervari intellexiſſet; neque Atoſſæ, imperioſæ fœminæ, refragari auderet; XERXEM præpoſuit, & r gem renuntiavit.

Iuſtin. fratres concordi animo ad patruum Artaphernem, veluti ad domeſticum Iudicem, hoc certamen, patre iam mortuo, detuliſſe. Et poſt cauſę cognitionem, atque adeò ſententiam; nec victorem inſultâſſe; neque victum doluiſſe; tradit.

Plutarc. in Artaxerxe & Cyro fratribus, de quibus poſteà, eamdem quæſtionem renovatam; & Darij patris, contrariam huic ſententiam, commemorat.

DARIVS rex, in ipſo belli adparatu. altero ab Ægyptior um defectione, anno: regni verò ſui XXXVI. de vitâ deceſſit, Cteſias XXXI. tantùm annos regnâſſe illum, prodidit.

XERXES IV. Perſarum REX.

3469. | 481.

Hic eſt ille, de quo DANIEL cap. XI. meminit: *Adhuc III. Reges ſtabunt in Perſide. Et IV. ditabitur opibus nimijs. & concitabit omneis adverſus reg..um Græciæ, &c.*

Ille itaque regni iam compos, quùm in bellum Ægypto potiùs, quàm Græciæ faciendum, eſſet propenſior; primùm à Mardonio, (quem Herod. conſobrinum, uti GOBRYA, & ſorore Darij natum, l. 7. vocat. Et l. 6. in matrimonium accepiſſe Darij filiam, Artozoſtram dixerat) haud dubiè cladium à Græcis, ſe duce, acceprarum memore; & imperij pro rege illic in poſterum adminiſtrandi cupido, graviter in Græcos, & præſertim Athenienſeis, uti totius iniuriæ auctores; concitatur. Quibus ſubactis, Europa, regio omnium ut amœniſſima, ita feraciſſima, Perſico regno, ſcilicet. accedat.

Deinde ab ALEVADIS, Theſſaliæ regulis; & à PISISTRATIDIS, pro re natâ exſulibus; atque adeò ab Onomacrito quodam Athenienſi ſortilego, ad idem bellum planè inductus eſt.

Cteſias; His nominibus bellum in Græcos ſuſceptum memorat: Quod Chalcedonij, à Græcis inducti, pontem, quem pater DARIVS Boſporo olim inſtraverat, conati eſſent diſſolvere: & Iovis Diaterij Aram evertiſſent. Quodque Athenienſes DATIN interfeciſſent.

3471. | XERXES nihilominus, altero à Darij morte anno | 479.

Promotis in Ægyptios, qui ante triennium rebellarant, copijs, eoſdem vi ſubactos, & dunore ſervitutis iugo oppreſſos, ACHÆMENIS, germani fratris, fidei imperioque commiſit.

Hic idem Cteſias, eo ferè tempore, Babylonios quoque, Zopyro duce interfecto, defeciſſe; & à Megabyzo, regis genero, ex Amyti, domitos fuiſſe tradit.

DE BELLO IN GRÆCOS SVSCIPIENDO CONSVLTATIO.

Rex illâ Ægyptiâ expeditione defunctus, vocatâ Primatium è Perſis concione, generoſam, neque maioribus ſuis indignam, animi ſui, de amplıando Imperio; & ulciſcendis Græcorum hoſtium, iniurijs. cupiditatem exponit. Et eis, qui adparatiores copias ei bello adduxerint, ampliſſima prȩmia proponit. Sic tamen, ut liberè eo de bello dicendi ſentententiam, cuique poteſtatem, in præſens, relinquat.

Ex quibus MARDONIVS quidem; Indignum eſſe aiebat, Perſarum exiſtimatione & gloriâ; ſi, quùm Sacæ & Indi. Aſſyrij & Æthiopes, qui nullâ antè iniuriâ Perſas laceſſierant, potentiæ dumtaxat proferendæ cauſſâ, in provincias à nobis ſint redacti; Græci ſive Iones, Europæ incolæ, tot modis iniurij, intacti ſinantur; & id omne quod in nos auſi, impunè auferant. Gens imbellis; neque Aſiaticis Ionibus, Doribus & Æolibus, qui in noſtrâ ditione

[illegible] ſunt & poteſtate, ſuis olim colonis, præ[illegible]or. Belli [illegible]que, pugnarumque imperita, neque cum Perſis congredi auſura.

Artabanus verò, regis patruus, ut ſilentium, [illegible] ne [illegible] contrà hiſcere audente, diutiùs inter[illegible] diſcuteret: & diverſâ ſententiâ, id quod [illegible] & regi patriæque utile eſſet explicaret; Se [illegible] Dario fratri nuper fuiſſe ingenuè faſſus eſt, ne Scythas Nomadas bello laceſſeret. Quod quidem conſilium rectum fuiſſe, ſiniſter belli eventus docuerit.

Proponi in præſenti bellum, cum gente, terrâ [illegible]que exercitatiſsimâ; Scythis longè acutiore & præſtantiore.

Datin & Artaphernem nuper magnis cum copijs in Atticam ingreſſos, quis à ſolis Athenienſibus, cruento & ingenti prœlio, fuiſſe profligatos, ignorat?

Helleſpontum pontibus iungere, traijciendo in Europam exercitui, paras, ò rex. Quos ſi ijdem, pugnâ navali victores, diſſolvant: an non idem animo tuo periculum propones, in quod pater, qui Boſporum & Iſtrum pontibus antè commiſerat, rebus improſperè in Scythiâ geſtis, redux, inciderit? Et in unius hominis, Hiſtiæi Mileſij, manu fideque, & [illegible]am, & totius exercitûs ſalutem, tunc poſitam fuiſſe eſt conteſtatus!

Ante-quam incipias, conſulto; & ubi conſulueris, maturè facto opus eſt. Neque temerariæ propriæ prudentiæ, aut potentiæ fiduciâ, res periculoſas, minimèque neceſſarias, adgredi aut ſuſcipere, quemquam oportet.

Cæca & improvida eſt omnis feſtinatio. Cunctatio autem, quâ præcipites animorum impetus inhibentur; magnas adfert utilitates. Quę etiamſi in præſenti non ſtatim adpareant; ſuo tamen tempore, ſed ſeriùs, comperiuntur.

Prægrandia animalia, fulmine feriri: præcelſa te[illegible] & arbores, ventis deijci videmus. Quâ fini? niſi ut, à Deo, qui ſuperbos, & magnificè ſeſe efferentes, non tolerat; eminentiſsima quæque deprimi ſolere; & ingentem exercitum, ab exiguâ manu, eodem Deo, ijs, quos oderit, aut terrorem, aut ſtuporem immittente; cędi ac proſterni intelligamus.

Gobryam verò (fort. Gobryæ F.) qui vel publico regni diſcrimine privatam dignitatem amplificare, & externi imperij in ſe cupiditatem explere ſatagit; quis miretur id regi bellum ſuadere; ex qu[illegible] [illegible]iuſmodi commoda exſpectet?

Hoc nihilo minus pignore cum eo certare non detrectem (ſi tanta belli Græcis, genti, uti iactat, [illegible] bell[illegible] & i[illegible]navæ, inferendi lubido eſt) ut rege domi apud ſuos relicto, & noſtris amborum liberis a[illegible]d eum depoſitis: ipſe quantis velit delectorum [illegible] copi[illegible]s, in expeditionem eat: & ſi bene uti[illegible]que regi rem gerat; ego cum liberis capite plectamur. ſecus; idem exemplum in ipſum & ſuos ſtatuatur.

Næ, brevi, acceptâ ab hoſtibus inſigni clade, aut cæſum & inſepultum iacère in hoſtico Mardonium; aut ne hoſte quidem conſpecto, inglorium rediiſſe, audiemus.

Hâc oratione offenſus rex; & patrui ignaviam contumelioſè increpitans; in ſententiâ perſtitit. Et propoſitum utriſque, ſibi & Græcis, eſſe certamen dixit, à quo neutris fas ſit recedere; aut agendi, aut patiendi.

Iamque nunc iactam eſſe aleam, utri alteris aut dominentur, aut ſerviant. Nihil eſſe tertium in tam capitalibus inimicitijs.

Sibi tamen honeſtum fore, iniurias, quas Græci, & Sardium incendio, & infeſtâ Aſiæ incurſatione, priores Perſis intuliſſent; bello aperto ulciſci.

Huius ſuæ obſtinationis & acerbitatis mòx ille pœnitens, poſtridie coacto eorumdem primatium concilio, ſententiam, & petulantiora in patruum convicia, revôcavit. & à bello minimè neceſſario ſuperſedendum ſibi, non ſine ingenti Perſarum lætitiâ, iudicavit.

Verùm idem Spectri cuiuſdam nocturni, quod ipſi primùm, deinde Artabano etiam in cōſpectum ſeſe dederat; & fatalem in Græcos expeditionem urguebat; ſuaſione ac minis exterritus: & ab Artabano, qui divinum portenti inſtinctum, & cladem Græcis divinitùs impendentem interpretabatur; iam-tum incitatus. atque adeò altero inſomnio elatus; quo ſibi viſus erat, ſurculo oleagino coronari, ramis terram omnem inumbrantibus, iterum animum ad id bellum adiecit.

Et Satrapis, in ſuam quoque præfecturam, ad ea, quę priùs iuſſi erant, comparanda, dimiſſis; totum à debellatâ Ægypto quadriennium, in belli copiarumque adparatu, conſumſit.

Samet. Initio, inquit, anni LXXV. Olymp. vel in fine præcedentis, profectus eſt Xerxes contra Græcos. anno X. à pugnâ Marathoniâ. CCXCVII. anno à I. Olympiade.

Ab hoc anno ad bellum Peloponneſium, anni ſunt XLIIX. ſed utrumque incluſim. L. ad finem dicti belli, qui fuit XXVII. & annus IV. Olympiadis XCIV.

Inde ad pugnam Leuctricam, quâ occubuit Cleombrotus Lacedæmon. rex, victus ab Epaminonda Thebano; XXXIV.

Deinde ad mortem Philippi Macedon. anni XXXV. anno IV. Olymp. CX. Et ad mortem Alexandri; XII. *Hæc ex Eratoſthene.*

Scalig. ex Herod. & Thucyd. vult Xerxis tranſitum contigiſſe anno III. Olymp. LXXIV. iam ad exitum decurrente. quippe cui tres tantùm menſes ad finem anni deeſſent. Euſebio Annus eſt IV. dictæ Olympiadis.

BELLI

BELLI Terrâ mariq́ue ADPARATVS.

Claſsis intereà Perſica, & copiæ navales, quæ ad Elæuntem Cherſonneſi in ſtatione erant; cum Strymonem, rapidum in Thraciâ flumen, pontibus iungere; tum ATHON montem, ob memoriam naufragij & cladis ante acceptę, in planum deducere, & commodæ navigationi effodere, iubentur.

Ipſe verò ex Critalis Cappadociæ, quò copiæ omnes terreſtres convenerant, (Iuſtin. ad DCC. è regno, & CCC. è ſubſidiarijs, millia armatorum) in Lydiam, ad Sardeis, iter ingreſſus eſt.

Vnde in Gręciam caduceatores miſsi, qui Aquam & Terram regi poſtularent: eiq́ue adventanti cœnas paſsim, pręterquam Athenis & Lacedæmone, adparari iuberent.

Dum Phœnices intereà, & Ægyptij, Helleſpontum, ab Abydo ad Seſton, quà mare anguſtum, & vix VII. ſtadijs patens; pontibus conſternerent.

Diod. Sic. lib. 11. A Xerxe, ita in totius Græcorum nationis exitium incumbente, miſſos anteà, fuiſſe commemorat Legatos, ad Carthaginenſeis; ut communibus quidem auſpicijs, diverſis licet partibus, ſimul rem gererent. Et dum ipſe Græciæ incolas, ſuis terrâ mariq́ue copijs, invaderet; illi eodem tempore, adverſus eos Græcos, qui Siciliam, Italiamq́ue tenebant, in expeditionem irent. Idq́ue ab ijs ex convento præſtitum. & copias partim ex Afris, partim ex Liguribus, Gallis & Iberis, ad CCC. Mill. ſupra CC. naveis, triennali delectu, coactas.

Græci verò, & in primis Athenienſes, auditâ belli ſibi imminentis famâ, privatas omneis ſimultates obliuione delent: & facto ſyncretiſmo, legatos mittunt, ſocietatem & auxilia petitum: à GELONE Syracuſanorum rege; à Cretenſibus, à Corcyræis, &c. Iam certi omnem fortunarum ſuarum ſpem in claſſe, ſive navibus, collocare. ſic THEMISTOCLE, Neoclis F. Delphicum Oraculum, de Muro Ligneo, quo ſalutem ſuam tueri monebantur, interpretante.

XERXES autem, quùm pontium moles, quas Helleſponto imponi iuſſerat, ingenti tempeſtate perruptas eſſe intellexiſſet; plagas Helleſponto, non ſine barbarâ inſaniâ & imprecatione, infligi, & compedes inijci imperavit: & operum præfectis capita præcidi.

At pontibus celeriter, firmiuſq́ue de integro inſtauratis; ipſe è Sardibus, ubi hibernârat, ineunte iam vere, inſtructiſſimis cum copijs, Abydum verſus profectus eſt.

Quo in procinctu, Sol ita, nullis nubibus, ſed aëre ſereniſſimo, defecit; ut pro die nox exiſteret.

Idq́ue Magis, civitatum in Gręcis, quorum Sol præſes eſſet, defectionem portendere interpretantibus; rex lætus, & ad Abydum uſque progreſſus, quùm præ cupidine omnis exercitûs coram inſpectandi, hinc Helleſpontum navibus quaſi ſtratum; inde Abydenorum plana, litoraq́ue armatis inſeſſa, intueretur: priùs beatum ſe iactavit: deinde in lacrymas ubertim effuſus eſt.

Qui animo ſecum reputare diceret; *quanta humanæ vitæ ſit brevitas*. Et tot millium vicem miſeraretur; ex quibus nemo *ad centum deinceps annos* ſuperſtes ſit futurus.

Hîc quùm ARTABANVS multa de rerum humanarum mutabilitate; & in ijs, de mortis, tamquam optati in ærumnis perfugij, ſubinde cupiditate, diſſeruiſſet; tum duo maximè hoſtilia, & cæptæ in præſens expeditioni adverſa proſpicere & reformidare, aſſeveravit.

Mare quidem; in quo nullus, ſubortâ tempeſtate, portus tantæ claſſis tutelæ idoneus, reperiri poſſet. Atque ita homines, in rerum fortuitarum; res autem fortuitas in hominũ arbitrio non eſſe futuras.

Terram verò; quæ victis & eiectis, & in omnem rei bene gerendę occaſionem intentis, nuſquam deeſſe poſſit. & ijs, qui per vim aliena occupârint, perpetuas ad famem uſque, & cedendi neceſſitatem, moleſtias, diu & propinquo, ſit faceſſitura.

Ad quæ quùm XERXES reſpondiſſet: Non ſine periculo, & interdum metu, magna & memorabilia ſuſcipi facinora. & in maiorum ſe, ſuorum, qui rem Perſicam egregiè intrepidéque auxiſſent, veſtigia inſiſtere. Neque fluxam Iónum, Athenienſibus ex cognatione obnoxiorum, hâc in expeditione, fidem deſugere aut ſuſpectam habere. ARTABANO ad regiæ domûs, in Perſide, tutelam dimiſſo; ipſe auſpicatò ad tranſeundum, cum exercitu ſe comparavit.

Et quùm II. pontes è navibus ſtrati eſſent; unuſq́ue Pontum, alter Ægéum ſpectarent. illo, peditatus equitatuſq́ue tranſmiſit, hoc iumenta atque ſervitia, cum parte militum Perſarum, & promiſcuo è ſocijs nationibus exercitûs. Quo in traiectu ſeptiduum abſumtum eſt.

Et oblatum protinus prodigium, equâ leporem enixâ. Vt cuius in Græciam introitus, quàm terribilis; tam turpis & fœdus foret diſceſſus. Ipſe enim rex primus in fugâ, poſtremus in prœlio ſemper viſus eſt. In periculis, timidus: ſicubi metus abeſſet, inflatus. Et fiduciâ virium, veluti naturæ ipſius & terræ mariſq́ue dominus: qui & Neptuno compedes, & Soli tenebras à ſagittis minaretur.

COPIARVM RECENSIO.

Dum omnibus cum copijs, ad Doriſcum Thraciæ, perventum eſſet: & naves, quæ interim, quaſi in conſpectu terreſtris exercitûs, litora in Ægéo uſque legerant, ſubductæ: Ibi rex, ad Hebri oſtiũ, exercitum luſtravit: & ad CENTENAS SEPTVAGENAS MYRIADAS, ſive, ad decies ſepties centena millia

pitum millia, in terreſtri exercitu,recenſuit.

Inter eos, VIII. Myriades equitum, ſive LXXX. Milli. PROBO; CD. mill. equitum,& DCC. M. peditum.

Triremes M. CC. & IIX. biremes. Lembi & aſtuaria navigia, cum hippagogis, ad III. mill. Quam claſſem & ipſe rex, iam in mare deductam, inter proras obverſas, & litus Thracicum,navigans, obijt,& luſtravit.

Copiæ claſſiariæ & terreſtres, in ſummam redactæ,evadunt, Ter & Vicies Centena, & decem ſeptemque mill. ſexcenti & decem : præter ſervitia. Et hæ copiæ ex Aſiâ contractæ.

Ex Europæis d edititijs CCC. millia.

Simul CCLXIV. Myriades, & mille ſexcenti ac decem.

Servitia & miniſteria, pugnatorum numero æquata,ex plebunt DXXIIX. Myriadas, Ter mille Ducentos & viginti viros. Qui omnes, uſque ad Thermopylas,integri & cladis expertes.

Vnde non immeritò proditum cenſeatur: *Flumina à tanto eius agmine epota defeciſſe*. Et tantam nihilo minus in ærario eius divitiarū fuiſſe copiam, ut opes regię ad luxum & ſtipendia uſque ſuperfuiſſent.

(Hinc eum Daniel, *nimijs opibus ditandum prædixerit*.)

Et ipſe PYTHII,viri Lydij, qui omnem exercitum, unà cum ipſo rege, magnificentiſſimo epulo hoſpitioque,in Celænis Phrygiæ acceperat; oblatum munus, (quod argenti quidem binis talentûm,auri verò quadragies centenis millibus nummûm Daricorum, (ſepties mille minus) valebat; generosè reſpuerit. atque adeò eidem hoſpiti ſuo CD. iſtas aureæ monetæ Myriadas, VII. millib. defectas,de ſuo explérit.

Ipſe exinde, è Dориſco (quo loco, uti C. mill. hominum capaci, dinumeratum exercitum, meminit Plin.) in Græciam tendens, eos, ad quos adibat, populos, immani paſſim conviviorum militarium ſumtu exhauſit: & ſecum, partim mari, partim terrâ, in militiam haud difficilè abduxit. quod totus ille ad Theſſaliam uſque tractus,priùs à MEGABAZO; deinde à MARDONIO. in ditionem redactus,& regi tributarius effectus eſſet.

Atque ita ad Achantum uſque, (àquâ haud procul foſſa illa in Atho depreſſa erat, & perducta) iter fecit. ut exercitu tripertito, una pars ſecundum mare, pariter cum claſſe; altera per mediterranea; tertia, & inter ha media,in quâ & ipſe rex, incederent.

Et hunc quidem XERXES, qui duces claſsis ex Acantho à ſe dimiſerat; & ad Thermam, cum claſſe opperiri iuſſerat; enavigar, quam dixi, foſſâ, (hoc eſt, ATHO iam ELIFICATO) & commilitio ex urbibus maritimis, quas inter navigandum circumveheretur,adſcit; ad locum ſibi præſtitutum, ſive ad navalium copiarum ſtativa, (quæ inter Axium flumen erant, & Thermam) adpulſus eſt. quùm eódem terreſtris, per continentem,exercitus,ex conſtituto, perveniſſet.

Eodem autem loci, Legati, quos in Græciam, terræ petendæ, rex dimiſerat; partim inanes, partim voti compotes, regreſsi ſunt.

Ad Athenas autem & Lacedæmonem accedere, neque iuſſi, neque auſi fuerant; proptereà quòd eorum, quos multo-antè Darîus, eius rei cauſſâ miſiſſet; alios ab iſtis in Barathrum; alios in puteum deiectos eſſe meminiſſent: & illinc terram & aquam petere, & regi ſuo perferre, per ludibrium iuſſos.

Ex Græcis verò hi terram præbuiſſe comperti; THESSALI, DOLOPES, ÆNIENES, PERRHOBI, LOCRI, MAGNETES, MELIENSES, ACHÆI, PHTHIOTÆ, & THEBANI, cæterique BOEOTI; præter THESPIENSES, & PLATÆENSES.

Hi namque cum cæteris Græcis, qui in bellum adverſus Barbarum coniurárunt, iſtiuſmodi federe ſeſe obſtrinxerant:

„*Vt quicumque è Græcis, niſi ad extremam neceſſitatem adacti, Perſæ regi ſe dedidiſſent; eorum decimum quemque, rebus in ſolido conſtitutis, Deo Delphico devoturos*.

Intereà & Argivi; qui veteris potentiæ memores, Lacedæmonijs, iſto in bello, imperij prærogativam cedere gravatè ſe fingerent, & priùs à XERXE, uti ex antiquâ Perſei ſtirpe, ſibi cognato, inducti, (poſt infelicem adverſus Lacedæmonios pugnam) ſocietatem cum Græcis alijs,(præter Mycenæos) averſarentur.

CALLIDVM GELONIS INSTITVM, ET DE AFRIS victoria.

Et GELON ipſe Siciliæ Tyrannus; qui promiſſis licet terrâ marique, adverſus eumdem Perſam, hoſtem communem, auxilijs, neque in terreſtri, neque in navali exercitu Græcorum, aliquantam imperij partem obtinere potuiſſet. A communi eorum defendendi cauſſâ, abſtinuérunt.

Hic tamen ita à Græcis reiectus, quùm & iiſdem, ne Barbaro impares eſſent, ſubtimeret: & indignum tamen eſſe cenſeret; ſe Siciliæ latè potentem tyrannum, & maiores præ alijs, ſubſidij copias pollicentem, Lacedæmonijs,in ipsâ Peloponneſo,ſubijci, & ad parendum cogi. hanc inijt ſui, in omnem eventum tutandi,rationem.

Vbi primùm cognovit, Helleſpontum à Perſâ traiectum; CADMVM Cöum, qui deſertâ patriæ tyrannide, unà cum Samijs, Zanclen in Siciliâ incolebat; tribus cum biremibus, & ingenti pecuniâ; & cum arcanis, de leniendo pro re natâ, rege; conſilijs & mandatis, inſtructum ſubmiſit. qui, quem caſum habitura eſſet pugna, obſervaret.

Et ſi Barbarus quidem vinceret; eum & pecuniâ

cuniâ traditâ, & voluntariâ locorum omnium deditione placaret. ſecus autem, Græcis vincentibus; ad ſe incolumis liberque rediret.

Perhibent tamen alij, GELONEM Græcis, licet arrogantibus, auxilia palam laturum fuiſſe; niſi HAMILCAR, Hannonis F. Carthaginenſium rex, ex fœdere (Diod. Sic.) quod cum XERXE iunxerat: Vel (ut Herod. tradit) TERILLI, à Therone Acragantino ex Himerâ eiecti, inſtigatione, in Siciliam ccc. illa, quæ dixi, armatorum Millia, adduxiſſet. Quem eodem, quo in Salamine Perſam Græci, die; ipſe GELON, ingenti prœlio, & xxx. millibus cæſis, ſuperârit.

Diodor, vult eo die, quo ad Thermopylas dimicatum.

CORCYRÆI verò, qui claſſe plurimùm, ſecundum Athenienſeis, valebant; in parem eiuſdem belli eventum intenti, nutare viſi. Nam licet Lx. naveis, per ſimulationem ſubſidij, armâſſent; & in Peloponneſum uſque ægrè ſubmiſiſſent; cum gratiam ſibi apud Perſam parâſſe rati ſunt; tum ventos cauſſati, & extra periculi aleam conſtituti, pugnæ ad Salaminem, cum cæteris Græcis, participes non fuere.

At CRETES, Delphico oraculo deterriti (quo MINOIS quidem in Camico cædes inulta; Menelai verò uxor, à Barbari Phrygis raptu, acerrimè vindicata, exprobrabatur) ab auxilio Græcis ſupplicibus, & coloniæ ſuæ auctoribus, ferendo, ſuperſedérunt.

Quum autē Theſſali, ab ALEVADIS alieni, à Curatoribus Græciæ, (qui delecti è civitatibus, & ad Iſthmum erant coacti) ut coniunctis ſecum copijs, Olympicas anguſtias (quæ Olympum inter, & Oſſan; ſive Tempé, ad Peneum) ceu commune belli tutamen, inſiderent; hoſtiſque indè arceretur; poſtulâſſent. Et hi, eò quidem x. peditum millia tranſmiſiſſent; ſed ab ALEXANDRO, Macedonum rege, perſuaſi, iterum ad Iſthmum ſe recepiſſent. Illi à ſocijs ita deſerti, ad Medorum parteis neceſſariò ſibi tranſeundum putavérunt.

EVRYBIADES, ET THEMISTOCLES

GRÆCORVM IMPERATORES.

At quùm in publico Græcorum concilio placuiſſet, Thermopylarum anguſtias præſidio cuſtodiri. Et claſſem, cui EVRYBIADES Lacedæmonius præerat; THEMISTOCLE Athenienſi interim claſſiariarum rerum curatore; ſupra Artemiſium Eubœæ provehi; loca inter ſe vicina. Et nauticus intereà XERXIS exercitus è Thermâ moviſſet.

Græci quidem, qui iam ad Artemiſium caſtra habebant, III. è ſuis præſidiatiarum navium, quæ ad Sciathum excubabant, quaſque Perſæ ceperant; iacturâ perterriti; ad Chalcidem, Euripique tutelam ſe recepérunt.

Et Perſæ, incolumi hactenus claſſe atque exercitu, Oram Magneſiam & Sepiadem tenuérunt: XERXE, cum terreſtribus copijs, per Theſſaliam & Achaiam, in Melidem, profecto.

Hic verò triduanâ Helleſpontij venti tempeſtate claſſis Perſica ita adflicta eſt; ut ad CD. naveis, hippagogas præſertim, non ſine incredibili virorum, equorum, & pecuniarum detrimento, partim vicinis litoribus illiſæ; partim naufragio ſint deſideratæ.

Et Græci iterum ad Artemiſium claſſe provecti, naveis ex ijs non paucas, imprudenter & panico terrore in ſe delatas, cum ducibus, ceperint.

LEONIDÆ LACEDÆM. VIRTVS.

Et iam XERXES, in Trachine Melidis, caſtra habebat; toto Thraciæ, Macedoniæ, Pieriæ, Theſſaliæque ad Boream tractu potitus. Quùm Græci, qui cætera ad Occaſum Meridiemque vergentia adhuc tenebant; anguſta Thermopilarum, Phœnicem inter & Aſopum, flumina, inſidérent; SPARTANI, ARCADES, PELOPONNESII, LOCRI, & BOEOTII. Maris tutelâ Athenienſibus & Æginetis, alijſque relictâ.

Diod. tradit, LOCROS, Thermopylis vicinos, qui paullo-antè regi obſecuti, eoſdem aditus tunc occupâſſent, LEONIDÆ adventu, ſententiam mutâſſe; ſeſeque cum reliquis Græcis coniunxiſſe. Et Thebanis, de Perſicâ ſocietate, inter ſe diſſentientibus; ex alterâ factione, CO. auxiliares ad eumdē LEONIDEM acceſſiſſe. Quos Herodot. ait, obſidum loco à LEONIDE ad extremum retentos.

Summa verò Imperij LEONIDÆ illi Spartanorum regi, ex conſenſu civitatum ibidem commiſſa eſt.

In hos autem Græcos, eas, quas dixi, fauciū anguſtias occupanteis, quùm vix IV. Mill. milites eſſent, ſed ſubſidia propediē hinc inde exſpectarentur: XERXES contemtu paucitatis, eorumque, contumaciter perſtantium, & iuſſa regia aſpernantium, ceu temeritate, incitatur; pugnam capeſſi ab ijs iubet, quorum cognati aut populares, Medi & Ciſſij, Perſæ cum Sacis, Marathoniâ pridem pugnâ fuerant interfecti. Qui dum ulciſci ſuos quærunt, principium cladis fuere. ſuccedente dein inutili turbâ, maior cædes eſt edita. Atque ita triduum ibi, cum dolore regis, & indignatione ducum, eſt dimicatum.

At quartâ die, quùm nuntiatum eſſet Leonidæ, à xx. millib. Perſarum, proditore & duce EPIALTE Trachinio (Cteſias, Thoracem Theſſalum; & Calliadem ac Timaphernem, Trachinios, nominat) ſummum montis cacumen, pulſis inde Phocenſibus, teneri; tunc cæteros ille ſocios hortatus, recederent, & ſe ad meliora patriæ tempora reſervarent:

rent: ſibi, cum Spartanis, extremæ pugnæ fortunam experiendam, obſirmato animo conſtituit.

Quod & initio huius belli, Oraculo Delphico (quod idem Athunienſibus ſuaſerat, ut ligneis mœnibus ſe munirent; idque THEMISTOCLES interpretatus erat, In naveis ſe ſuaque omnia conferrent) reſponſum meminiſſet: *Aut regi Spartanorum, aut Vrbi cadendum.*

Et in præſentiâ MEGISTIAS Vates, exſtis inſpectis, mortem illi & præſentibus impendere ſignificaret.

Ille dimiſſis itaque ſocijs, & cum Lacedæmonijs ſolis, (à quibus tamen D. Theſpienſes, & Thebani abſcedere noluiſſent) mori certus, antequam à tergo interdiu circumvenirentur; & dum nox facinori eſſet opportuna; hortatur ſuos: Quandoquidem & quomodocumque prœliantibus cadendum eſſet; ut nuſquam honeſtiùs victores ſe, quàm in hoſtium, pro tempore ſecurorum, caſtris; neque inultâ morte, perituros eſſe; animum inducant.

Quod ubi, antè obſtinatis mori, haud difficilè perſuaſit; curatis corporibus, & armis alacriter correptis, DC. Viri, caſtra D. Millium (Diod. Decies centenûm M) irrumpunt. Et tumultu totis caſtris exorto; & rege, quem petebant, non reperto; paſſim & diu victores vagati, dum prœlium ab principio noctis, in maiorem diei partem traxiſſent. ad poſtremum non victi, ſed vincendo feſſi, inter ingentis cæſorum hoſtium acervos, occubuérunt. Sic Iuſtin. & Diodor.

Herod. verò, tentatæ in caſtra irruptionis nullus meminit. Sed dum EPIALTE duce, HYDARNES viâ Anopæâ, hinc inter Oetæos monteis, illinc Trachiniorum terram, delectos Perſas, quos dixi, traduceret; & à tergo LEONIDEM cum ſuis adoriri properaret; hunc exiguâ, digreſſis ultrò iam ſocijs, manu, Perſas alios, è caſtris egreſſos; & ad ſe adgrediendum, à XERXE ducibuſque, crebro verbere etiam adactos, (quorum permulti vel in mare præcipitarentur, vel vivi à ſuis proculcarentur) generosè excepiſſe: Et eo in certamine, cum CCC. Spartanis cecidiſſe. Super cuius cadavere, duo Xerxis fratres, ABROCOMES & HYPERANTHES, pugnando occubuerint.

Tam vehemẽtem verò Perſarum Spartanorumque inter ſe conflictum fuiſſe; ut Græci, ter in fugam verſis hoſtibus, cadaver LEONIDÆ magnâ virtute ſubtraxerint; & euſque perſtiterint, dum HYDARNES cum ſuis adfuére. Et de tumulo, quem illi defeſſati occupárant, & ſe ſolis cum gladijs defenſabant, munitione muri ſubrutâ, deiectos & undique oppreſſos, obtruncárunt.

LEONIDÆ, (licet eum abſciſſo capite in crucem tolli XERXES iuſſiſſet) & Græcis, (qui occidere dimicantes, quam adſignatam ſibi à patriâ ſtationem deſerere maluiſſent: & ſic eo die pranſi eſſent, tanquam apud Inferos cœnaturi) eo loci, ubi ceciderãt, ſepultis; egregia æternæ gloriæ monimenta ab Amphictyonibus ſunt erecta: & Poëtarum carminibus, Rhetorumque encomijs, celebrata.

Hæc clades incidit in tempus æſtivi Solſtitij, quo LXXV. Olympias, menſib. Maio & Iunio, celebrata eſt.

Thebanis, qui apparente Perſarum victoriâ ſocios deſeruerant, & Xerxi ſupplices ſe dediderant; ignaviæ nota vel ab hoſte ipſo eſt inuſta.

XERXES, Græcorum, & in primis Laconum, virtute tam ſpectatâ in ſtuporem datus; ut nationis ſibi inviſæ factionem diſſcinderet; & Spartanos à reliquæ Græciæ defenſione averteret. à DEMARATO quidem, quem ſuper eâ re conſuluerat, monitus eſt; ut CCC. è claſſe naveis in Laconicam oram, Cytheræ occupandæ, tranſmitteret. quò domeſtico malo illi territi, ab Iſthmo decedant, & cæteros deſerant.

Ab ACHÆMENE verò fratre, claſſis præfecto; qui conſilium à peregrino, fraudis plenum, quo coniuncta claſſis iſtiuſmodi divortio imminuenda; & hoſtili impar tandem diſſipanda ſit; extenuaret; ab eâ deterritus eſt ſententiâ.

Ferunt namque DEMARATVM (quo animo, incertum) primum omnium inſtituti, adverſus Græciam, in Perſide belli, regiæque expeditionis, civeis ſuos, maturè commonuiſſe. idque arcanis notis, in bifori tabellâ, ſive pugillari exaratis. quas GORGO, Cleomenis filia, & Leonidæ uxor, ſola interpretari potuiſſe proditur. à quibus cætera Græcia, ad ſui defendendæ cogitationem ſit excitata.

Intereà Græci, quos cum claſſe CCLXXI. navium, præter Penteconteres, ad Artemiſium redijſſe, & in ſtatione fuiſſe diximus; ab Euboeenſibus rogati, delenitis anteà pecuniâ ducibus, ne metu vicinæ Perſarum claſſis, quæ ad Aphetas magno numero erat contracta, ab Euripi Inſulæque tutelâ abſcederent. dum intelligunt ſe à Barbaris, qui claſſem diviſerant, à tergo & à fronte mòx invaſum iri: Ipſi ultrò fortunam periclitari auſi, & in adverſos de-inexſpectato (qui ſignum à ſocijs, Euboeam circumvectis, edi exſpectarent) delati; & ob ſuarum navium paucitatem in medio contemtim concluſi, anguſtoque loco deprehenſi; egregiâ ſe nihilominus virtute expediérunt. adeò ut nox ancipitem pugnam diremerit: & barbari maius ſe ſuâ opinione certamen expertos eſſe faterentur.

Eâdem nocte (erat autem æſtatis adultæ tempus) immenſâ ex tempeſtatibus aquarum vis & diris è Pelio monte tonitribus; tabulis naufragij & cadaveribus ad Aphetas elatis, aut ad naveis illiſis; conſternati barbari, qui è pugnâ navali evaſerant; ubi diluxit, ſatis habere viſi ſunt, ſi quietem in præſens agitarent.

Illi verò, quibus Euboeæ circumeundæ negotium datum erat; pari tempeſtate graviùs, uti in altum deprehenſi, & violentô flatu delati, in ſaxa Euboica, non ſine navium hominumque ſtrage, impegerant.

Græcis autem, quibus LIII. naves Atticæ auxilio veniſſent; & nuntium de Perſicæ claſsis ad Euboeam clade accepiſſent; tantùm alacritatis additum eſt, ut naveis Cilicum adorti corruperint, & ſalvi ſub noctem ad Artemiſium ſe receperint.

Erat itaque omne, eodem pænè tempore, Græcorum certamen, partim mari Euripum tutari; partim terrâ barbaros à Thermopylarum tranſitu prohibere.

Barbari poſtridie, non exſpectandum rati, dum Græci priores pugnam navalem denuò capeſſerent;

ipſi ultrò hoſteis, qui ſeſe ad Artemiſium immoti tenebant, Lunatâ claſſe circumdant. Et pari licet Marte pugnatum eſſet; Græci tamen à tantâ multitudine undique invaſi, & malè adfecti, dum de fugâ in ulteriorem Græciam deliberant; & pecora, cum incolis, ex Eubocâ, opportunè exportant: eius, quod LEONIDÆ, eiuſque exercitu, ad Pylas, factum eſſet, iam ex ſpeculatore certiores, abſceſſére.

THEMISTOCLES tamen Athenienſium dux, dum Iönas, quorum cauſſâ bellum adverſus Perſas initiò ſuſceptum erat; quique non exiguâ cum claſſe, regi in præſens militabant; aut in parteis ſuas ſolicitare, aut regi ſuſpectos facere, conſtituiſſet: neque colloquendi copiam haberet. ad Artemiſium, quò illos adplicituros ſciebat, ſymbolas proponi, & ſaxis proſcribi curavit. Facinus cum dementiâ coniunctum illis exprobrans.

„ *Qui ſuis olim conditoribus, & nuper vindicibus, bellum & ſervitutem inferre cogitarent: An ideo mœnia veſtra condidimus, ut eſſent ex poſteris, qui noſtra delerent! Si in noſtra caſtra illinc tranſire parum tutum; vos ſaltim, cum Caribus, accenſo iam prælio. Ite ceſſim: Inhibite remos; & à bello, in veſtros maiores nefario, diſcedite.*

Barbari itaque claſſe ad Artemiſium, unde Græci digreſſi erant, adpulſi, & Hiſtiæâ potiti; maritimam regionem fœdè percurſárunt.

Et hinc, à præcone regio ad ridiculum cæſorum, in Thermopylis, ſpectaculum exciti, mille è ſuis ſtratos, & è terrâ, exſtanteis, (reliqui depreſſâ foſſâ humati erant, & latebant) pro totidem hoſtibus, Laconibus, & Theſpienſibus; ſcilicet, inſpexèrunt.

Ad XERXEM verò, iam in iter ingreſſum, pauci ex Arcadiâ perfugæ, quùm rogati: *Quidnam pro tempore Græci agerent*; reſpondiſſent: *Olympia* illos, hoc eſt, Gymnica atque equeſtria certamina AGITARE, AVT INSPECTARE; & victoribus præmium eſſe propoſitum, ex OLEA CORONAM. TIGRANES, Artabani F. Mardonium generosè inceſſit; Qui Perſas, Græcis verè viris; & de virtute, non de pecunijs, certantibus, vincendos obieciſſet.

At Theſſali; qui veterès cum Phocenſibus ſimultates iam-pridem exercuiſſent; & non tàm fide in cæteros Græcos, quàm odio in ſe, illos à Medis diſſentire crederent. neqne, pro tempore, minis, aut præſente hoſtilis incurſationis exitio, perterrérent. indignatione permoti, quòd ab ijs Græciæ proditores traducerentur; Barbaro ſe duces itineris ipſi præbuérunt.

Atque illi, è Doride in Phocidem tranſgreſſi, quùm in incolas (quorum partim Parnaſſi cacumina inſederant; partim ad Amphiſſam urbem ſe receperant) non poſſent; in obvia ſaltim quæque, igni ferroque deſæviérunt: & ſacras, in Vrbibus vacuis Ædeis, incendérunt.

Hic autem diviſis ad Panopéam copijs, XERXES quidem cum parte validiſſimâ, Athenas verſus, in Boeotiam (cuius urbes, uti federatæ, Macedone milite, quem rex ALEXANDER, ex convento, impoſuerat; inſeſſæ & ſervatæ ſunt) contendebat.

Alteri verò, everſis Phocenſis agri reliquijs, ad Templum Apollinis, quod Delphis erat opulentiſſimum, diripiendum, procedebant.

(Iuſtinus tradit: Antè navalis prœlij congreſſionem, IV. Mill. à XERXE eò miſſa; prorſus quaſi non iam cum Græcis tantùm, ſed cum Dijs immortalibus bellum gereret. totamque eam manum, imbribus, & fulminibus deletam.)

Delphi, præ adventantis exercitûs metu, & pecuniam ſacram aliò tranſportare à Deo prohibiti; liberis, uxoribuſque in Achaiam tranſmiſſis, urbem deſerunt: & in tuta ſe ſubducunt.

Sed barbaris ſacrilegas iam manus in Templa ingerere parantibus; cum arma ſacra, ex adytis, ſuâ ſponte proferri viſa; tum in eos è cœlo fulmina decidérunt; & abrupti è Parnaſſo vortices, ſuâ ruinâ & fragore involvérunt. Eoſque, iam præ terrore in fugam actos, Delphi, è montibus delapſi, magnâ ſtrage ceciderunt.

Intereà verò Athenienſes, ſpe & opinione ſuâ fruſtrari, qui Peloponneſios Iſthmum muro ſepire, & ſuæ tantùm regioni tutandæ intentos eſſe audirent; quos in Eubocâ, ad excipiendum pugnâ Barbarum, præſtò ſe reperturos eſſe putaſſent. ut claſſis ſaltim ab Artemiſio profecta, & ad Troezenem coire iuſſa, ad Salaminem ſubſiſteret, à ſocijs Græcis contendebant. Qui propoſito etiam edicto, liberos atque uxores ex Atticâ ſubducere; & ex urbe, eiuſque Arce, cariſſima quæque exportare conſtituiſſent. Iamque eorum claſſis, novis ſupplementis & ſocietatibus ad CCCLXIX. naveis, præter biremeis (Cteſiæ ad DCC.) exercuerat.

PVGNA SALAMINIA.

Sed dum de loco, ubi commodiſſimè pugnâ navali, decernendum foret, inter Civitatum principes deliberatur; interim copiæ eæ, quæ cum XERXE erant, peragratâ Boeonâ, & incenſis Theſpienſium Platæenſiumque, Thebanis æmulorum, urbibus, ad Athenas pervenerant. IIII. à traiectu Helleſponti, menſe.

(Cteſias, XERXEM ait à Thebanis incitatum, in Platæenſeis MARDONIVM magnis cum copijs, immiſiſſe. Illumque à PAVSANIA Spartano, qui CCC. civeis & M. accolas, aliaque auxiliariorum VI. Mill. penes ſe haberet; victum fugiſſe. Ei dum ab eodem rege ad ſpoliandam Apollinis Ædem miſſus eſſet; grandine oppreſſum eſſe. *Verum ex ijs pleraque pòſt contigiſſe clarum eſt.*)

Perſæ autem, Athenis, urbe deſertâ, potiti, reperére tamen homines egenos, qui tum præ inopiâ victus; tum opinione Oraculi, quod Delphis Pythia reddiderat; Vt *ſalutem muris ligneis Græci tuerentur*: ad Salaminem exire recuſarant.

& T[illegible]MISTOCLEN (qui navium præſidium d[illegible] de monſtratum ratus, civibus pruden[illegible]at; *Patriam, municipes eſſe, non mœ*[illegible] *Civitatem non in ædificijs, ſed in civib*[illegible] atque ita meliùs navibus incolumitatem [illegible]m, quam Vrbi, infirmæ & mox capiendæ, com[illegible]mos.) præfractè neglexerant.

[illegible] tamq;cum præſeptâ foribus, ac lignis Arce, ſub[illegible] tem [illegible] hoſtem ita arcebant; ut Perſæ, ca[illegible] in A[illegible]eo-pago, Arci ex-adverſum, poſitis, [illegible] à fronte & à tergo invaſos oppreſſerint: [illegible] miſerè trucidatis, Arcem cum Templo ex[illegible]nt. Quâ de re XERXES, uti voti & inſtitu[illegible]tionis compos, nuntium confeſtim in Perſi[illegible] ad Artabanum miſit.

At Græci, qui ad Salaminem ſtabant, licet non[illegible]tonſo, Arcis captæ incenſęque nuntio; ita [illegible] perturbati; ut non pauci è ducibus, re non[illegible] deliberatâ, in naveis ingreſſi, vela tollerent; [illegible]i ad Iſthmum, pugnâ navali decertandum, [illegible] tuerent.

[illegible]EMISTOCLES verò à MNESIPHILO cive, de [illegible] Græciæ periculo, ſi inde, ubi Athe[illegible]nſium liberi, uxoreſque erant relicti, decede[illegible]tur; prudenter admonitus. quùm priùs, EV[illegible]BIADEM, penes quem ſumma rei gerendæ [illegible]et auctoritas, à ſententiâ revocâſſet: & propo[illegible]ſit Salaminis, Megaræ & Æginæ, iacturâ, quæ ex [illegible]ęcorum ab ijs locis deceſſu, Perſis expoſitæ in[illegible] paterent; minas etiam de ſuorum o[illegible] Italiam, ceu novam & peregrinam ſe[illegible]tione; quæ toti Græcię, ob notabilem [illegible]ionem, maximæ in præſens fraudi [illegible] futura addidiſſet: pro tempore, ut ad Sa[illegible]ine n perſtaretur, pervicit.

[illegible] verò claſſiariæ XERXIS, à ridiculo, [illegible]ximus, Laconicæ ſtragis ſpectaculo, ex [illegible]in [illegible] in Hiſtiæam redierant: & Euripo tranſ[illegible]a[illegible]erum preſtò erant. novo, ex dedi[illegible]t[illegible]m continentis terræ, quàm vicinarum [illegible]n incolis, ſupplemento, immenſum (ad [illegible] & cum damni accepti ſolatio, aut repa[illegible]e adauctę.

[illegible] rex autem, ſuæ quemque gentis, Tyran[illegible]n[illegible] Navarchos, de prælio navali cum Græ[illegible]o, conſuluiſſet; & cæteri quidem regis [illegible]e[illegible]tentur. ARTEMISIA verò, Halicar[illegible] Carum Princeps, cum robur peritiamque [illegible] tum eorum, qui regi vel militarent, [illegible]enferentur, imbelliam exaggerando, ab [illegible]r[illegible]mnis tentandâ, (quæ univerſâ, ad A[illegible]uſ[illegible]ue, Græciâ iam domitâ, & ſub pote[illegible]actâ, minimè eſſet neceſſaria dehorta[illegible]d ve in ipſam Peloponneſum tenden[illegible] l[illegible]ngiore expeditæ ad caſus claſſis con[illegible]ndam eſſe pertinacem Gręcorum [illegible].

[illegible]nus claſſem, Salaminem verſus, [illegible] inſtrui iuſſit. quùm interim pede[illegible]e d[illegible]m nocte, in Peloponne[illegible]. Peloponneſij verò, iam-tum à [illegible], [illegible]umque ad Thermopylas occa[illegible]x ur[illegible]us auxiliariorum concurſu, [illegible]OMBROTO, LEONIDÆ fra-tre, Iſthmum inſidebant.

Et vijs obſtructis, muroque à Lechæo ad Cenchreas inædificato, ad regionis ſuæ tutelam ſe comparabant: & de claſſis præſidio tantum-non diffidebant.

Hinc nova, inter claſſis Græciæ præfectos, diſſenſione exortâ, quùm alij periculum pro Peloponneſo, non pro Atticâ iam captivâ, adeundum cenſerent; alij illic perſtand[illegible] ſatiu[illegible] ducerent: THEMIS[illegible]OCLE[illegible]; qui pernicioſam ſibi & patriæ, Peloponneſiorum ſententiam evicisse cerneret; per SICINVM, ſibi f[illegible]dum, ducibus barbaris, à ſe, uti benivolente, n[illegible]n[illegible]m curat; contractam uno in loco, eque anguſto, Græciam metu perculſam; & de fugâ, animis inter ſe diſcordantibus, cogitantem; faciliùs opprimi, capi, & expugnari poſſe.

Quod ſi civitates, quæ iam abire vellent, diſſipentur; maiore labore ſingulas regi fore conſectandas. Occaſionem itaque rei præclarè celeriterque expediendę, quæ ſe ultrò offerret, non eſſe negligendam.

Hoc dolo rex impulſus ſignum pugnæ dedit; & ipſe, velut eius ſpectator, cum parte navium in littore, ſub monte Ægaleo, reſedit.

Græci autem, poſtquam à barbaris pænè undique & clam circumventi vix ſenſiſſent: neque ARISTIDI Athenienſi, ſed exſuli, viro cætera iuſtiſsimo, qui ex Æginâ ęgrè elapſus nuntiatum advenerat; fidem habuiſſent. a Tenijs transfugis ſeriò commoniti, tandem ad dimicandum ſeſe, THEMISTOCLE in primis cohortante, accinxerunt.

Initium pugnæ adverſus barbaros, iam invectos, quidam ab Aminiâ Athenienſi: alij à triremi, quæ pacandis Æacidis Æginam anteà, ex ſolenni voto, miſſa, iam in ipſo temporis pugnæque articulo redierat; non ſine Deorum inſtinctu, cæptum memorant.

Sicut Phœnices, qui cornu ad occaſum, Eleuſinemque obverſum tenebant; Athenienſibus. Iones verò, qui ad Auroram & Piræęum ſpectabant; Lacedæmonijs, obiecti eſſent. & ex his, Ionibus, à THEMISTOCLE prius inducti, plerique, præter Samins, ignaviter rem agerent:

Atque ita Athenienſibus, eorumque ſocijs, adverſus Phœnicas, gentem mari ſtr[illegible]uam, & in regis conſpectu dimicantem, ſumma pugnandi, naviumque adoriundi, neceſsitas [illegible]umberet.

Ex quibus, quùm unus AMINIAS Artemiſiani, (quę inter primos duces acerrimè bellum ciebat; in cuiuſque caput pretium decies mille drachmarum publicè erat propoſitū) nav[illegible] ſuâ inſequeretur: & illa fugiens in ſociam Calydnenſium navim impegiſſet, eamque demerſiſſet. cum ab hoſte, qui profugam eam & amicam ex eo facto iam ſuſpicaretur, liberata; tum à XERXE ſpectante, & navem ab ea hoſtilem depreſſam exiſtimante, ita laudata eſt; ut *in viris muliebrem timorem; in muliere virilem audaciam* cernere ſe prædicaret.

Eo in prœlio cùm multi & illuſtres viri, ex barbaris occubuére; tum plerique e Græsis, quos pugnæ ſors reliquerat; natandi gnari, navibus etiam laceratis, ad Salaminem evaſére,

Dum namque primæ hoſtium naves in fugam verſæ eſſent; & eæ quæ à tergo erant locatæ, earum propugnatoribus antevertere, & operam viciſſim regi probare ac navare contenderent; mutuo concurſu, & incompoſito agmine, alteræ in alteras, non ſine vectorum pernicie, impingebant.

Vt Phœnices Iōnas, (quos Iuſtin. pugnæ ſe paullatim ſubtrahere cæpiſſe; & eorum defectione animos cæterorum eſſe fractos, ſcripſerit) coram rege, ceu proditores, nón impunè tamen, inſimularent.

Et Æginetę, qui in freto conſiſtebant, naveis barbarorum, quæ Athenienſium manus effugiſſent, ipſi interciperent: præter eas, quę fugâ in Phalerum, ad copias pedeſtres, ſeſe proripuerant. (Iuſtin. plures ex navibus, quæ non minus ſævitiem regis, quam hoſtem timerent, domum dilapſas, tradit.)

Perſæ præterea illi, qui in Pſyttaléam antè fuerant traducti, ut commiſſo navi certamine, naufragos quidem e ſuis omneis ſervarent; è Græcis verò, obtruncarent; Ab ARISTIDE illo, quem dixi, adſcitâ ſecum è Salamine pervium manu, & Cretenſibus ſagittarijs, fuere cæſi, aut interfecti.

Atque ita tandem Græci, pugnâ navali defuncti, reductis ad Salaminem navibus; ijs, quæ illuc adſatim erant adpulſa, naufragijs ſpolijſque potiti, ad alteram dimicationem, ſi quam rex moliretur, ſe comparabant.

Nam educto ille ad Salaminem, ex onerarijs Phœnicum navibus aggere, & muro; (quaſi pedeſtri itinere eò traijcere cogitans) quantumvis metueret, ne Iones à Græcis ſubornati, ponteis ad Helleſpontum diſſolverent, fugamque ſibi intercluderent; & proinde de ſalute ſua ſollicitus eſſet; id facturum ſe ſimulabat.

Cteſias, D. Perſarum naveis eo conflictu fuiſſe profligatas: & ex pugnatoribus, centies & vicies mille, hic & alibi, cecidiſſe prodidit.

In Perſide verò, diverſa de ſubito erat rerum facies. Ipſi namque, uti accepto de captis paullo antè incenſiſque Athenis nuntio, in incredibilem voluptatem fuerant effuſi, ita poſteriore claſſis, & tot virorum clade, graviſſimè ſunt conſternati.

FVGA XERXIS.

XERXEM hâc belli fortunæque offenſione perculſum, & conſilij dubium, MARDONIVS, expeditionis tam infauſtæ ſuaſor, qui ſibi conducibilius duceret, in perſequendo adverſus Græcos bello, aut periclitari, aut honeſtè occumbere; quàm irato regi aut civibus in patriâ pœnas dare, hortatus eſt, ut in regnum abiret: ne quid ſeditionis moveat fama adverſi belli, in maius, ſicuti mos eſt, omnia extollens.

Sibi ccc. armatorum millia, ex omnibus lecta copijs, relinquat. quâ manu, aut cum gloriâ eius, perdomiturum ſe Græciam; aut ſi aliter eventus ferat, ſine eiuſdem infamiâ, hoſtibus ceſſurum.

Certamen, quo tota res Perſica conſtaret, non in lignis, ſed in viris & equis eſſe. Neminem ex ijs, qui rem ſe factam habere rentur, neque è navibus egreſſum, neque ex continente progreſſum, regi aut eius copijs obviam ſe ferre auſurum.

A Perſis omne ignaviæ crimen abeſſe. Si qui rem ignaviter geſſiſſe viſi ſint; illos Phœnicas & Ægyptios, Cilicas & Cyprios fuiſſe, Perſarum mancipia.

Rex, idem ut faceret, ab ARTEMISIA, uti lubere ſentiebat, perſuaſus; quæ liberos regios, nothos, navibus ſecum Epheſum abducere iuberetur, conſilium probat. MARDONIO, quem petebat exercitum tradit: & ipſe reliquas copias in regnum reducere parat.

Pręfecti verò claſſis, eiuſdem iuſſu, è Phalero noctu ſolventes, ad Helleſpontum magnâ cum celeritate vela faciunt: ut rates, quibus rex in Aſiam erat traiecturus, cuſtodirent.

Græci contrà, die illucente, quùm pedeſtreis hoſtium copias eodem loco perſtare cernerent; & claſſem ſimul circa Phalerum eſſe rati, alteram pugnam exſpectarent; ad vim propulſandam ſe comparabant.

Sed cognito, illam retrò ceſſiſſe, Andro tenus inſecuti; quùm hinc THEMISTOCLES conſilium de ponte, quem rex Abydi fecerat, interrumpendo proponeret; ut intercluſo reditu, ipſe aut cum exercitu deleretur; aut deſperatione rerum victus, pacem petere cogeretur.

Inde EVRYBIADES timere ſe diceret, ne ſpe reditûs ademtâ, hoſtes deſperationem in virtutem verterent: & iter, quod aliter non pateret, ferro patefacerent. *Satis multos in Græciâ hoſteis remanere, quorum numerum retinendo augeri non oporteat.* Nam & tuta illis hiberna fore, tum in urbibus, tum in nationibus, quæ vel captę fuiſſent, vel anteà ſe dediſſent. Et rem ijs frumentariam, ex annuis uſque Græcorum fructibus ſuppeditaturam. Ab hoſte ulteriùs perſequendo deſtiterunt.

THEMISTOCLEM prętereà tradit Herod. quùm perſuadere pleriſque non poſſe animadverteret, ut ad Helleſpontum navigaretur; Athenienſibus, apud quos ſingulari polleret gratiâ; quique præcipuè hoſtem effugere indignarentur, & per ſe ad navigandum propendérent; auctorem fuiſſe, ut expeditione in ver proximum dilatâ, in Græciâ permanerent. & in ædibus reficiendis, ſementeque interim faciendâ, operarentur. Idque eum feciſſe, non tàm publicæ ſalutis ſtudio, & patriæ caritate quàm ut ſibi, ſiquid adverſi apud civeis, naturâ leveis, accideret, ſubſidium gratiamque apud regem in poſterum emereretur.

Ad illum namque è veſtigio miſiſſe eumdem, quem dixi, SICINVM, qui THEMISTOCLIS, erga regem, ſcilicet, benivolentiſſimi, nomine denunciaret; à ſe Græcos, eius perſequendi, & pontis ad Abydum ſolvendi cupidos, detineri: & proinde ut tranſitum maturatâ fugâ occupet, amicè cũmonere.

Iuſtin.

Iuſtin. verò, & ſalutare illud Evrybiadis conſilium, & iſtud monitum, Themistocli, uti prudenti & patriæ amanti viro, universè adſignat.

At cum Græci, rebus in præſentiâ ita conſtitutis, Andrum, quò erant adpulſi, & vicinas deinde Inſulas, factionis Medicæ participes, armis cum claſſe circumlatis, ad pecuniam in commune tribuendam adegérunt: tum Perſæ cum copijs, itinere per Boeotos facto, in Theſſaliam, ubi delectus habere & hibernare viſum eſt; contendérunt.

Xerxes verò, Mardonio cum copijs, quas pro arbitratu delegerat, in Theſſaliâ relicto; & curâ reliqui exercitûs, qui per continentem in Aſiam reducendus eſſet, Hydarni, alijſque ducibus demandatâ; ipſe cum paucis (quorum ductores, Artabazvs Pharnacis F. & Thorax Lariſſæus) intra xlv. dies ad Traiectum pervénit.

(Prob. quà vi. menſibus iter anteà fecerat, eádem minùs diebus xxx. in Aſiam reverſus eſt; & ſe Themiſtocle conſervatum iudicavit.)

Ab illo digreſſus Artabazvs in reditu Olynthum quidem rebellantem expugnavit, (Id Mardonio attribuit Iuſtin.) ſed à Potidææ obſidione, inſolito maris æſtu, repulſus eſt.

Addit Iuſtin. regem, ubi pontem hibernis tempeſtatibus ſolutum offendiſſet, piſcatoriâ ſcaphâ trepidum traiecìſſe. *Rem ſpectaculo dignam, & æſtimatione ſortis humanæ, rerum varietate mirandam.*

Nec pedeſtribus copijs, quas ducibus adſignaverat, felicius iter fuiſſe. Siquidem quotidiano labori, dum nulla metuentibus quies daretur, etiam fames acceſſerat.

Multorum deinde dierum inopia contraxerat & peſtem. tantaque fœditas morientium fuit, ut viæ cadaveribus implerentur: & feræ aliteſque illecebris ſollicitatæ, exercitum ſequerentur. Et ex reliquis, traiecto iam navibus ad Abydum Helleſponto, partim præcipiti potûs cibique immoderatione in Aſiâ exſtinguerentur; pauci cum Xerxe Sardeis pervenirent.

Græci verò ab Inſularum vexatione in Salaminem regreſſi, primitias prædæ, & rerum captivarum, Dijs Heroibuſque conſecrárunt: & ad Iſthmum navigantes, præmia ſtrenuiſſimo cuique decrevérunt.

Inter quos, Themistocles, omnium penè civitatum teſtimonio, in re gerendâ prudentiſſimus; & Spartanorum etiam ſuffragio, dexteritate & ſolertiâ primus, eo in bello fuiſſe iudicatus eſt.

3475. | 475.

Claſsis intereà Perſica, quæ apud Samum, & Cumam Æoliç, hibernárat; & Ioniam à rebellando prohibere ſatis ſuperque duceret; nihil, nec verequidem adpetente, tentare auſa. nec à Græcis, qui à ſe perſequendis abſtinuiſſent, quidquam reformidans; à Mardonij expeditione eventuque pendebat.

Nec minus Græci, licet & veris adventu, & Mardonii in Theſſaliâ verſantis propinquitate excitarentur; & nondum pedeſtri ipſorum exercitu in unum coacto, claſſem cx. navium in Æginam, ducibus Levtycide Spartano, & Xanthippo Athenienſi, (Themiſtocli namque (Diod. Sic. l. 11.) quòd à Lacedæmonijs dona accepiſſe traduceretur; imperium erat abrogatum) deduxiſſent.

Atque adeò à nuntijs Iónum quorumdã, qui coniuratione in caput Strattis, Chiorũ tyranni, patefactâ, exſules, Spartam, & inde Æginam, liberandæ Ioniæ, ſe receperant; exorarentur. non ultrà Delum progredi ſunt auſi. Et medium, quod inter Samum ab Ortu, & Delum ab Occaſu, interiacet, mutuus utrimque metus tueri conſeretur.

MARDONII IN ATTICAM EXPEDITIO.

Mardonivs interim, qui caſtra ex Theſſaliç hibernis movere cœperat, Alexandrvm Macedonem, ut Perſis fidum, ita Græcis non inviſum. (quem Amyntæ veteris ſocij filium, Xerxes, Iuſtino teſte, totius, inter Olympum Hæmumque monteis, regionis principatu nuper donárat) ad Athenienſeis amandat.

Quibus, ſi cum Perſis ſocietatem inire velint, non modò à rege veterum iniuriarum veniam condonatum; ſed libertatem etiam, & incenſam eorum urbem, cum Templo, vel in maius, reſtitutum iri, ſpondeat.

Athenienſes verò à Lacedæmonijs, qui de hoſtili fœdere ſolliciti eódem venerant; & rei indignitatem, barbarique perfidiam exaggerárant, animati; re infectâ hoſpitem & amicum regem dimiſerunt. & *nullo pretio venalem, nulliſq; minis labefactandam, ſe habere libertatem,* denuntiárunt.

Mardonivs poſtquam Athenienſium reſponſum accepiſſet; è Theſſaliâ, agmine citato, & cõmilitio undique adſcito, Theſſalis ducibus, movens; ubi Thebas pervenit: neque Thebanis, qui eo in loco caſtra ponenda, & Optimates civitatium Græciç pecuniâ conciliandos ſuadebant; ſibi, prę animi faſtu, & ultionis lubidine, obtemperandum putavit. in Atticam progreſſus eſt; & Athenas, urbem, civibus ad ſociam Salaminem dilapſis, deſertam iterum, cepit. x. pòſt menſe, quàm à rege ipſo fuerat expugnata.

Athenienſes etenim, dum auxiliareis à Peloponneſijs copias exſpectarent, in Atticâ ſtativa habuerant. In quo dum fruſtrà ſunt, & Mardonivm in Boeotiam penetráſſe audiunt; rebus ex urbe aſportatis in Salaminem traiecerant.

Quò miſſus à MARDONIO MVRICHIDES Helleſpontius, cum paribus de pace & ſocietate mandatis, ipſe quidem irrito negotio remiſſus eſt: LYCIDAS verò al. Cyrſilus) è ſenatoribus unus (metu, an pecuniâ corruptus!) quòd mandata iſta ad populi concionem referri ſuaſiſſet; lapidibus obrutus eſt. Atque è-veſtigio, eiuſdem uxorem & liberos feminæ Atticæ conſimili ſupplicio multárunt.

Legati Athenienſium & ſociorum, qui ſua in Græciam univerſam merita exponerent, & nunc deſertos ſe quererentur; Spartam miſſi, dum ab Ephoris, qui cæptum intereà ad Iſthmum murum properabant; eoque perfecto Atticos neglecturi videbantur; diem ex die prolatando diſtinerentur. tandem CHILEI Tegeatæ ſuaſione, qui ex Athenienſium defectione, quantumvis valido muro Iſthmus inædificatus eſſet & obſeptus; Ianuam tamen ſatis latam Barbaro in Peloponneſum patefactum iri, adfirmaret; eò Spartanos induxérunt, ut clam & noctu quina è ſuis millia, PAVSANIA Cleombroti F. duce, emitterent. quos mòx & nuntij ipſi, & alia ex finitimis auxilia ſunt cōſecuta.

MARDONIVS per Argivos, ſibi fidos, de auxiliaribus copijs commonitus, reliquijs Athenarum incenſis aut dirutis, & Megaride obiter evaſtatâ; ex Atticâ, regione impeditâ, & equis ineptâ, Thebas verſus receſſit. ibique caſtra ad Aſopum muro communijt.

Lacedæmonijs verò, qui primùm ad Iſthmum caſtra-metati, deinde Eleuſinem pervenerant; Athenienſes, duce ARISTIDE, è Salamine ſe coniunxère. Et cognito, barbaros ad Aſopum caſtra habere, eodem progreſſi, ex-adverſum, ſub Cithæronis radicibus, haud longè ab Erythris, tetendérunt.

Vbi Megarenſes ab equitatu Perſico invaſi, & Athenienſium auxilio ſublevati, duce hoſtium MAGISTIO interfecto, egregiè pugnárunt.

Hinc ob maiorem aquandi opportunitatem, caſtris ad Platæas tranſlatis, nationes ſociorum ita, in ſuâ quæque ſtatione, ſunt diſtributæ. Vt Lacedæmonij dextrum; Athenienſes ſiniſtrum cornu tenerent.

Et universè in Græcorum exercitu, tricies & octies mille, & ſeptingenti, grauis armaturę milites. præter ſervos eos, qui ſepteni circa ſingulos Spartiatas, quorum quina erant millia, adſtabant; & ipſi leviter armati; Triginta quinque milium numerum explebant.

Præterea eos, qui cæterorū Lacedæmoniorum & Græcorum ſinguli erant armigeri, ad tricies quater mille & quingentos. Vniversè, inquam, ad Centum & octo millia, ac ducentos, recenſerentur.

Hic opportunè Iuſiurandum illud (ex Diodor. Sic. lib. 11.) quo ſe Græci ſinguli, adverſus haſce Mardonij copias dimicaturi obſtrinxerint; commemorare viſum eſt.

„Vitam Libertate pluris non faciam; neque deſertam Imperatores, neque vivos, neque mortuos. „Sed eos è ſocijs, qui in prælio occubuerint, omneis ſepeliam. „Et ubi barbaros devicero, ex ijs quidem civitatibus, quæ pro Græciâ pugnaverint, nullam devaſtabo. Quæ autem Barbari parteis ſequi maluerunt; omneis decimabo.

„Fanorum verò, quæ à barbaris incenſa aut diruta ſunt, nullum omninò excitabo: ſed ſinam impietatis barbaricæ exſtet in omni poſteritate monimentum.

GRÆCORVM DE MARDONIO VICTORIA.

Poſt longinquiorem, ad Cithęronis radices, aliquot dierum à pugnando, utrimque, tergiverſationem, & cornuum ſubinde pro re natâ permutationem; tandem Græci, & provocati ad prœlium; & aquatione, reque frumentariâ per equites barbarorum interclusi. atque ideò ad inſulam Oeroën, haud procul Platæis, progreſſi; à MARDONIO, qui illos fugere ratus, Perſas Aſopum tranſmittere iuſſerat, excipiuntur.

Primùm quidem Lacedæmonij & Tegeatæ; deinde à Græcis ipſis, qui regias partes ſectabantur, Athenienſes.

Et Spartiatæ quidem, licet hoſtibus pauciores, peritiâ tamen, virtute & armis potiores, poſtquam MARDONIVM, & delectorum Perſarum agmen proſtraviſſent; cæteros in fugam vertérunt. (Iuſtin. tradit Mardonium ſimul profugiſſe) Et in ſummâ veniæ deſperatione, dum ne ſupplicibus quidem parceretur, impunè conceidérunt. Ex quibus alij in caſtra, muro ligneo non longè à Thebis communita; alij, duce ARTABAZO, adhuc integri, ad Phocenſeis ſe recepére.

Athenienſes verò, quùm cæteri quidem factionis Medicę Græci ignaviter, quaſi de-induſtriâ, adverſus ſe agerent; Thebani verò acrius inſtarent; hos ubi vicére, fugienteis etiam, Thebas verſus ſunt perſecuti.

At Perſæ & ſocij, qui ad murum, quem dixi, ligneum effugerant, Lacedæmonios iam ſubeunteis fortiter repellebant. donec Athenienſes, ad oppugnandum habiliores, ſupervenére; & muro proruto, tantâ in barbaros ſtrage ſunt graſſati; ut ex tricenis myriadibus vix quater mille cædi ſuperfuerint. paucique ex toto federatorum Græcorum exercitu ſint deſiderati. ſed ingenti in caſtris barbarorum (regalis opulentiæ refertis. Iuſtin.) prædâ potiti, eam inter ſe, præter quæ Dijs devota, ęquabiliter diſtribuerint.

Deinde Thebas adgreſſi; & ni factionis, ſive Mediſmi principes dederentur, obſidione atque agrorum populatione fatigaturi; poſtquam PAVSANIAS eos accepit, & Corinthi ſupplicio adfecit; inde receſſérunt; & ad ſuos, qui in acie ad x. mill. hìc ibi, ceciderant, ſepeliendos, ſtudia convertérunt.

ARTABAZVS verò cum ſuis, quas dixi, copijs, Theſſalis & Macedonibus, incerto adhuc rei geſtæ & pugnæ rumore ſuſpenſis; in Thraciam feſtinus profugit: & Byzantio, permultis in itinere, quos vel Thraces obtruncárant, vel inedia exſtinxerat, deſideratis, in Aſiam tranſmiſit.

PVGNA

PVGNA AD MYCALEN.

Quo antem die MARDONII copiæ ad Platæas deletæ ſunt; navali etiam terreſtrique pœlio ad Mycalen, Iöuiæ promontorium, adverſus Perſas, hoc initio, dimicatum eſt.

Ad Græcos, quos duce LEVTYCHIDE ad Delum cum claſſe conſediſſe diximus; legati è Samo, clàm THEOMESTORE tyranno adpulſi, LAMPON & HEGESISTRATVS, ut ſuæ à Perſis libertatis vindices adeſſent, obſecrárant; & ut eò navigarent, induxerant.

Perſæ autem navibus inde in continentem ſubductis; ut ſub ſuo peditatu, qui ad Mycalen, duce TIGRANE, agebat; & vallo munimentis circũdato tuti, obſidionem, & inde victoriæ occaſionem opperirentur; in utrumque caſum ſe comparabant.

LEVTYCHIDES conſpectâ hoſtium è Samo fugâ; & ubi ad continentem adpulſus eſt, novâ & inſolenti murorum è navibus, munitione, quùm priùs per præconem. è littore, Iönas, Perſis intermiſſos, ad libertatem cohortatus eſſet; ipſe è navi in litus egreſſus, ſuos ad pugnam inſtruebat.

Perſæ verò, quùm Samijs ſuſpectis arma ademiſſent: & Mileſios, tamquam faucibus montis cuſtodiendis deſtinatos, ab exercitu removiſſent; & iam Græcos in ſe eunteis excepturi viderentur:

Ecce, ante congreſſionem (Iuſtin. quùm claſſes ex adverſo ſtarent) ab incerto auctore profectus, ad utrumque exercitum, rumor percrebuit *Viciſſe Græcos; & Mardonij copias, in Bœotiâ, occidione eſſe occiſas.*

Tantâ tamq; velocitate, per tot maria, & tam brevi horarum momento; ut cum matutino tempore prœlium in Thebano agro commiſſum eſſet; meridianis horis in Aſiam de victoriâ nuntiatum ſit: & mòx clades ad Mycalen veſperi accepta.

(Id veluti commentum redarguere videtur, Diod. SIC. Ait enim rumorem iſtum à LEVTYCHIDE, ſτρατηγήματος ἕνεκεν, ſparſum. qui tamen poſtridie invaluerit.)

Hìc obſervat Herodot. Vtramque pugnam, ad Cereris Eleuſiniæ Templa, (quorum unum in agro Platæenſi; alterum in Mycale) pugnatam.

Ex Græcis autem, qui anteà de Græciæ, cui MARDONIVS rum impenderet, ſalute, peregrè ſoliciti fuiſſent; hàc famâ ferociores, & ad ſubeunda ultrò pericula alacriores; Lacedæmonij quidem cùm ſuis montium confragoſa circumibant; Athenienſes verò cum ſocijs, per plana litorum iter tenebant; & priores in Perſas, gerris, quibus ſe conſtipárant, deiectis, impreſſionem fecére: & muro capto, pęnè in fugam egére. atque adeò Lacedæmonijs ſuper-ingruentibus, reliquos interfecére (ad XL. mill. Diodor.)

Huc acceſſit Samiorum, & cæterorum deinde Iönum, in ipſo articulo, ad Græcos defectio: & Mileſiorum, in barbaris per montem prodendis non illaudata perfidia; neque exiguum victoriæ momentum.

ATHENIENSIVM DE INSVLANIS VICTORIA.

Victores itaque, navibus barbarorum & muro incenſis, ad Samum adpulſi, poſtquam Samios, Chios & Lesbios, cæteroſque Ionum Inſulares, fide iureiurando firmatâ, ad fedus ſocietatis adegiſſent; & ſuis in ſedibus permanere iuſſiſſent; (quos in Græciam transferre; & civitatibus agriſque eorum, qui pro Medis ſteterant, donare, ni Athenienſes obſtitiſſent; decreverant) in Helleſpontum, ubi ponteis etiam-dum integros eſſe & à ſe diſſolvi poſſe rebantur, navigárunt.

Pauci verò è Perſis, quos inſcenſa Mycales cacumina protexiſſent, Sardeis ſe recepérunt. quò XERXES, poſt navale ad Salaminem prœlium ex Athenis profugerat, ibique libidini & amoribus ſecurè indulgebat.

Ipſe namque dum uxore fratris ſui, MASISTÆ, quam adamabat, potiri non poſſet; eorumdem filiam Artaynten, DARIO filio ſuo, in matrimonium collocavit: & Suſam profectus, nutu familiariùs turpiterque abuſus eſt.

Quod flagitium ſubodorata AMESTRIS uxor, & fratriam, quam lenocinij auctorem ſuſpicabatur, ad lubidinem feralis ſupplicij à marito nacta: & in eâ, toto corpore crudeliſſimè truncatâ, domumque ſuam ſic remiſſâ, animi ſui ægritudinem ulta; ſævirum tantum-non in regis regnique exitium iuſto furore concitavit.

Namque ille à fratre XERXE de uxore, quam modò, ceu noxam, uxori ſuæ Ameſtridi dediderat, dimittendâ; & filiâ ſuâ in novas nuptias adſciſcendâ, fruſtrà compellatus; & iſtam uxoris amantiſſimæ, tam fœdè mutilatæ, indignitatem domi conſpicatus; dum in Bactrios, pręfecturam ſuam, non ſine novarum rerum, & ultionis moliendæ ſuſpicione, proficiſcitur; ſubmiſſis à rege equitibus, ipſe cum liberis in itinere trucidatus eſt.

Quùm verò Gręci, qui iam Helleſpontum venerant, ponteis, quorum cauſsâ illuc ierant, diſſolutos repperiſſent; Lacedæmonijs in patriam revertentibus, Athenienſes, duce XANTHIPPO, Seſton obſedérunt. cuius pro tempore Tyrannus ARTAYCTES, vir Perſa, facinoroſus, &, ob direptum ibidem PROTESILAI Heroïs ſepulcrum, ſacrilegus: dum extrema quæque cum ſuis perpeſſus, fugam ex urbe capeſſeret, & Cherſonneſij portas oppugnatoribus patefeciſſent: urbe captâ, ipſe è fugâ Seſton reductus, in littore, ubi XERXES pontem iunxerat, depactis humi palis, ſuſpenſus eſt.

Athenienſes autem pecunijs onuſti, & arma pontium, quę in Templis patrijs, ceu donaria, & tot victoriarum monimenta, ponerent: ſecũ avehentes, præſidio urbi captæ impoſito, in Gręciã remeárunt.

Hactenus Herodotus Quæſequuntur ex Thucydide, & Diod. Sic. ferè delibata ſunt.

3477. | Hic annus L. eſt ante bellum Peloponneſiacum. Chytræo autem Annus, quo ad Platæas, & ad Mycalem, ea, quæ commemoravimus, geſta ſunt, eſt IIX. XERXIS. Quem putat ab O. C. 3485. & ante Nat. CHRISTI 477. (Qui efficiunt ſimul 3962.) Haud ita multum à noſtrâ ſuppuratione diſſidens, quæ eſt annorum Ter mille, Nogentorum, Quinquaginta. | 473.

SICILIÆ, GRÆCIÆQVE STATVS.

Eâdem pænè tempeſtate, Sicilia aliâ pace quieſcebat, operâ & moderatione GELONIS, optimi principis. qui non Carthaginenſium modò vireis bello fregiſſet; ſed civitates etiam optimis legibus compoſuiſſet Is quûm VII. annos regnâſſet, moriens HIERONI fratri regnum tradidit. qui Cumanos Etruſcorum tyrannide liberavit. Illi verò Inferi maris potentes, Capuam condidérunt.

Et nova etiam, lætiorque rerum per Græciam facies ſeſe offerre viſa eſt. Adeò, cum nullum ex ijs quæ vulgò bona exiſtimantur, in hâc rerum humanarum viciſſitudine, & incertæ fortunæ orbe, mortalium cuiquam ab omni prorſus moleſtiâ ſincerum, obtingere; tum nullum contrà malum, omni prorſus utilitate vacare, ab omnis ævi memoriâ compertum eſt.

XERXIS, Perſarum regis, tam infeſtus cum exercitu copioſiſſimo adventus, ob innumerabilem bellici terrâ marique adparatûs vim, principiò haud temerè Græcos perculerat. quibus, vel pro ſuâ, coniugum atque liberûm, ſalute & libertate, extremo conatu eſſet dimicandum: vel turpiter cedentibus, ea demum ſervitutis conditio ſubeunda, quàm Græcæ in Aſiâ civitates, vi barbaricâ ſubactæ, iam-tum impoſitam experiri cogerentur.

Poſtquam verò bellum tam violentum, tam inſperato rerum eventu feliciſſimè ab ijs confectum eſt; & Græcia non præſenti tantùm periculo, ſed omni ferè etiam in poſterum pavore liberata, ita conſtitit; ut clariſſimam & quaſi immortalem, ex inauditâ victoriarum magnitudine, gloriam; præter opes, damnis acceptis longè auctiores, ex hoſtibus ipſis ereptas, conſecuta eſſe paſſim prædicaretur. ex eo tempore in L. ferè, qui conſecuti ſunt annos, continentia Græcorum populis ad felicitatem incrementa provenére.

Tum namque præmijs, ex opum copiâ, Virtuti & Dignitati propoſitis, bonę artes & doctrinæ mirum in modum excoli ac ôleſcere quę ceperunt. & clariſſimis ingenijs præſtantiſſimiſque cuiuſque artis & diſciplinæ auctoribus, ſæculum illud primùm floruiſſe, memoriç proditum eſt.

Et ipſi tandem Perſæ, quaſi amiſſâ tam formidati anteà Imperij maieſtate, eò à Græcis, Lacedæmonijs & Athenienſibus præſertim, ſunt adacti; ut in fœdera concederent, & popularibus in Aſiâ colonijs leges ſuas, aliquantâ cum libertate, reſtituerent.

ATHENÆ RESTITVTÆ.

3477. } ———————————— | 473.

Athenienſes, barbaris iam è regione ſuâ penitus ſummotis, dum aucti & præmijs belli, & gloriâ, ex Helleſponto reduces, exemplò uxores cum liberis, & quidquid ſupellectilis rerumque caniorum reliquum, illinc, ubi ea depoſuerant, è Salamine præſertim & Troezene, deportarent in Atticam.

Et ex THEMISTOCLIS conſilio, Vrbem ac mœnia reſtituere, & maiora ambitûs ſpatia complecti, contenderent: à Lacedæmonijs ſunt interpellati. Qui ob recentem rerum geſtarum gloriam, de principatu ſibi cum illis certamen fore proſpicerent, & rectè reputare ſibi viderentur *Quibus ruina Vrbis tantùm incrementi dediſſet; quantùm additura foret, ſupra navalis potentiæ magnitudinem, recidiva tam ampla civitatis munitio.*

Miſſis itaque Legatis, qui monerent, ne munimenta hoſtibus, & receptacula futuris bellis extruant: ſatis tutelæ Græcis in Peloponneſo in poſterum fore. THEMISTOCLES, qui perſpiceret ſpei & gloriæ novæ Vrbis invideri; neque abruptè, rebus adhuc infirmis, agendum exiſtimaret: Legatis reſpondet:

Brevi Lacedæmonem ex Athenis venturos, qui eâ de re pariter cum illis conſultent. Intereà ſuos hortatus, ut cæptum opus maturent; & ipſe aliquanto-póſt in legationem profectus; nunc ſimulatâ in itinere infirmitate; nunc Collegarum, ſine quibus iure nihil agi poſſit, tarditatem accuſans; atque ita diem de die prolatando, ſpatium conſumendo operi quęrebat.

At cum Spartani, quibus opus, Athenis, nullo locorum diſcrimine, & extremâ omnium incolarum, tam ſervorum, quàm liberorum, contentione maturari, nuntiatum eſſet, & doleret; denuò legatos, cum Collegis Themiſtoclis, rei inſpiciundæ & turbandæ, miſiſſent:

THEMISTOCLES, qui per fidum miniſtrum, Athenienſium magiſtratibus è-veſtigio ſcripſiſſet

pſiſſet, ut legatos vincirent: & ne in ſe gravius Spartæ conſuleretur, ceu pignus, diſtinerent. ad eæ contionem Lacedæmoniorum; & *permunitas iam eſſe Athenas indicat. Qua bellum illatum non modò armis, ſed muris etiam ſuſtinere poſſent. Communi iure gentium feciſſe, qui Deos patrios ac penateis, quò faciliùs ab hoſte poſſent defendere, muris ſepſerint. Vrbem, barbaris iam eſſe oppoſitum, non Græcis, propugnaculum. Rem eſſe veteri Spartanorum gloriâ indignam; non virtute ſed imbecillitate ſociorum, potentiam quærere, & æſtimare.*

Ille hic dimiſſus, ceu triumphatis æmulis, glorioſè à civibus exceptus eſt. Et ijſdem, qui Phalerico portu, neque bono, neque magno uterentur; ut Piræum, locum triplici portu nobilem, qui mœnibus circumdatus, ipſam urbem dignitate æquipararet, utilitate ſuperaret; in omnem navalis belli, & maritimæ potentiæ eventum; communirent, & novis triremibus claſſem augerent, perſuaſit.

BELLVM IN ASIAM TRANSLATVM.

3479. | ———————— | 471.

Spartani poſt hæc, ne vireis otio corrumperent; & ut bis Græciæ illatum à Perſis bellum ulciſcerentur, ... que a cæteris Græcorum civitatibus, quæ barbar... infeſtæ præſidijs, Perſicâ adhuc ditione ...ntur, ſervile iugum deijcerent: ultrò fineis eorum depopulandos decernunt. & ſuo ſociorumque exercitui PAVSANIAM (quo Imperatore ad Plateas pugnatum fuerat) ducem deligunt.

Qui ductis è Peloponneſo L. (Thucyd. xx. & alij permultis ſociorum) triremibus; ad quas xxx. Athenienſium, Navarcho ARISTIDE, (Alij, CIMONEM addunt) acceſſerant; in Cyprum hoſtiliter ingreſſus, opida omnia, quæ barbari occupârant, in libertatem vindicat. Deinde velis in Helleſpontum converſis, Byzantium expugnat.

Hic, pro ducatu, regnum Græciæ adfectare cæpit PAVSANIAS (qui uti virtutibus eluxerat; ita vitijs poſteà corruptus eſt, Prob.) & regiâ pecuniâ per ARTABAZVM ineſcatus, in luxum ſimul faſtumque Perſicum degenerat.

Et cum XERXE proditionis præmium, filiæ eius nuptias pactus, ut fides eius aliquo beneficio obſtringeretur; captivos illuſtreis reddidit. (quos è vinculis publicis effugiſſe ſimulârit. Prob.)

Et ne res hominum loquacitate proderetur; nuntios, quotquot ad regem miſiſſet, interficiendos curavit. Iuſtin. tradit Ariſtidem, belli iſtius ſocium, collegæ conatibus obviam iviſſe, & proditionis conſilia diſcuſſiſſe.)

Itaque cum elatiùs ipſe ſe gereret; non modò Iönes, regio dominatu recens liberati, ab eo ad Ariſtidem & Athenienſeis defecerunt; ſed ab ipſis etiam Lacedæmonijs ſocijſque deſertus, accuſatus & in patriam revocatus, licet pro tempore capitis abſolveretur; pecuniâ tamen multatus eſt, & à claſſis imperio amotus.

Intereà Græcæ, in Aſiâ Inſuliſque civitates, quæ prætoribus, è Spartâ tunc ſubmiſſis, parére renuebant: Ariſtidis (& Cimonis Plut.) æquitate & humanitate invitatæ, relictis Spartanis, qui ante id tempus primarij, terrâ & mari, Græcorum duces ſemper fuerant; ad Athenienſium ſocietatem ſe adplicârunt: & maritimi adverſus barbaros imperij ſummam ad eos tranſtulerunt.

Et quò faciliùs hoſce. bellum renovare conanteis à ſe depellerent; ad claſſeis ædificandas, exercituſque comparandos, quantum pecuniæ quæque civitas daret; Ariſtidem (qui ſuprà claſſis, pro tempore, principatum, in ſummâ iuſtitiæ atque æquitatis veneratione haberetur) delegérunt, ut pro arbitratu, & ex æquo rem eam conſtitueret.

Eius autem arbitrio, CDLX Talenta (hoc eſt biſcenties, ſeptuagies-ſexies mille coronati) quotannis Delum, ubi commune ærarium eſſe vellent, univerſè ſunt collata.

XERXIS LIBERI.

XERXES verò, quùm proditionis dolum publicatum videret, ex integro bellum inſtituere decreverat & alteram in Græcos expeditionem parabat, anno (ut vult Leſmor.) II. Olympiadis LXXVII.

Cteſ. tradit ex AMISTRI; Onophæ filiâ, tres maſculum ſ... le, DARIÆVM, HYSTASPEM, & ARTAXERXEM ... duas, AMYTIN & RHODOGVNEN.

Ex ijs tunc, idque ex vetuſtâ Perſici regni lege, de quâ ſuprà; ARTAXERXES, qui LONGIMANVS dictus, cum patre regnare cæpit. cur cæteris prælatus; mihi non liquet.

Vult Samer. patrem XERXEM, ſolum, annis IIX, & cum hoc filio, XII. regnâſſe.

3482. | Hic tamen annus, quem attigi, annus fuit Xerxi regnanti pene XIII. & ita veriùs ipſe filius cum patre IIX. tantùm annis regnâſſe cenſeatur. | 468.

PAVSA-

PAVSANIAS DE PRODITIONE SVSPECTVS.

PAVSANIAS ille, qui ſine publicâ quidem poteſtate, ſed ſponte ſuâ, Hermionide navi iterum militaturus ad exercitum redierat: & ab Athenienſibus, Byzantio per vim, ob nova flagitia, eiectus, in Colonas Troadis ſe contulerat; ubi conſilia, tum patriæ, tum ſibi inimica, cum barbaro rege communicare ſuſpectus eſſet: miſſo à Spartanis, cum ſcytalâ, caduceatore; *Niſi domum maturè reverteretur, capitis eum, ceu perduellem, damnaturos.* Ille ſperans ſe etiam-tum pecuniâ & potentiâ impendens periculum poſſe depellere, Spartam rediit.

Quò ut venit, ab Ephoris in vincula coniectus, quantumvis initæ cum rege ſocietatis, & Helotarum ad libertatem inſtigatorum; ſuſpicione, non carcere tiudicio iterum ſe expedivit.

3485. | ——— | 465.

Lacedæmonij, qui ereptam ſibi maritimi Imperij prærogativam, non ſine implacabili in ſocios, ceu fidei publicæ proditores, irâ & comminatione, indignarentur: & habitâ de bello, Athenienſibus eam ob rem inferendo, deliberatione; vix graviſſimâ unius è Senatoribus, Oetimaridæ, ſententiâ; Vt ab inutili ſibi rerum maritimarum curâ abſtinerent; eamque provinciam Athenienſibus, uti ſumtuoſam, relinquerent, perſuaderi potuiſſent; ad ſanandum tamen exiſtimationis vulnus, quùm ægrè iniuriæ molem ſuſtinerent acceptæ: ſeque priſtinæ apud omneis auctoritatis gratiâ, ob impuriſſimam ducis PAVSANIÆ proditionem, excidiſſe dolerent; parem nomini Athenienſi calumniam inurere ſunt adnixi.

THEMISTOCLES IN SVSPICIONEM VOCATVS.

THEMISTOCLEM itaque, quem fide & auctoritate plurimùm apud civeis pollere ſcirent; geminæ proditionis inſimulant.

Quem, quùm PAVSANIAS, ex mutuâ inter ſe conſuetudine, ſuis de prodendâ XERXI Græciâ conſilijs participâſſe, convictus eſſet; tanti tamen ſceleris reum ipſe non prodiderit.

Quo crimine poſtquam apud ſuos populareis illeſe expurgâſſet; & iudicio abſolutus eſſet; poſteà partim immodicæ potentiæ metu; partim invidia, ab ingratis civibus, anno poſt pugnam Salaminiam x. *Oſtraciſmi lege, ſive teſtularum ſuffragijs,* è patriâ eiectus, ad Argos habitatum confugit. Quo demum tempore, PAVSANIAS proditionis cum eo, cui per cæteram Peloponneſum liberè commeandi copia eſſet, conſilia agitâſſe, putetur.

CIMONIS ATHENIENSIS DVCIS RES GESTÆ.

Athenienſes intereà CIMONEM Miltiadis, Marathoniâ pugnâ illuſtris, F. ducem conſtituunt: & in maritimam Aſiæ oram, ſociarum Civitatum auxilijs ſtipatum, cum exercitu & claſſe traijcere iubent.

Ille primùm ad Eionem Thraciæ (quæ ad Strymonem eſt; quæque à Boge (al. Bute) Perſâ tenebatur, vicinis infeſta) pulſis acie Thracibus & Perſis, adpulſus, eam obſedit, & commeatu exhauſtam (quòd opibus in Strymonem proiectis, BOGES, licet acceptâ fide egredi poſſet; ſeſe cum totâ familiâ in rogum coniecisset, & flammas etiam tectis oppidi ſubiecisset) cepit & diripuit.

3487. | ——— | 463.

Dehinc Scyron, in Ægéo Inſulam, quam Pelaſgi & Dolopes incolebant, (quod contumaciùs illi ſe geſſerant, & hoſpitibus fuerant iniurij) obſidione expugnat: & agros veterum poſſeſſorum, quos urbe inſulâque eiecerat, (uti & Eïoneis fecerat) legitimis civibus dividit. & oſſa THESEI inde, CD. poſt mortem annis, Athenas tranſportat.

Caryſtios præterea bello & certis demum conditionibus, ad deditionem redegit.

In Siciliâ HIERONE, poſt x. regni an. mortuo, THRASYBVLVS frater ſuccedit, Syracuſanis exoſus. Quo victo, & Locros relegato, poſt XI. regni menſem, Syracuſani Democratiam inſtituunt: quam LX. poſteà ann. feliciter tenuerunt.

3489. | ——— | 461.

Sub id tempus, bello inter Argivos & Mycenæos (quod hi, ob veterem patriæ dignitatem, & maiorum gloriam, illis, ut ſub mediocris factionis conſortibus, refractarij & minùs parentes eſſent,) exorto, MYCENÆ, urbs tot ſæculis viriſque celeberrima, extremâ calamitate ſunt everſæ.

PAVSANIÆ PRODITORIS EXITVS.

Tunc demum PAVSANIAS, quadriennio poſt-quam ARGILIVS quidam, amore ante & fide in herum ſpectatus, epiſtolam, quam ab eo ad ARTABAZVM, totius coniurationis conſcium, acceperat; Et ex eâ, nodis laxatis, pereundum ſibi, haud aliter, quàm cæteris antea tabellarijs, cognoverat; Ephoris tradidiſſet.

Et Tænari, in Templo Neptuni, quò tamquam ſupplex ille ex Ephororum conſilio confugerat; à præſente PAVSANIA, & delicias ſuas miſerante, confeſſionem criminis, nec ſine occultis arbitris, extorſiſſet.

Dum ipſe placato, uti putabat, ARGILIO Lacedæmonem reverteretur; & in eo iam eſſet, ut iniectâ à lictoribus manu comprehenderetur; in Ædem Minervæ, quæ χαλκίοικ☉ vocatur, properè confugit. Ibique valvis, ab Ephoris, ne evadere poſſet, obſtructis, (quò & mater eius Alcithea, magno iam natu mulier, ad ſceleſtum filium artiùs claudendum, lateres cum cæmento, in primis, attuliſſe proditur) fame & inediâ extinctus eſt.

THEMISTOCLIS EXSILIVM.

Atque hinc Lacedæmonij nacti quaſi à fortunâ oblatam, calumniæ THEMISTOCLI priùs intentatæ, & perſequendæ occaſionem, miſſis iterum Athenas Legatis, illum tam nefarij in Remp. cum PAVSANIA ſceleris participem depoſcunt, ut in communi Græcorum apud Spartam conventu cauſſam dicat.

Quod ille, ceu merito ſuſpectum, & in ſe univerſoſque Athenienſeis malè animatum iudicium defugiens; è Peloponneſo in Corcyram, ſibi, ut rebatur, obnoxiam, (quàm, uti publicę cauſſæ adverſus barbaros deſertricem, nuper excuſârat, & aliàs demeruerat) profugit.

Vnde Lacedæmoniorum Athenienſiumque, qui ipſum perſequerentur, metu, dimiſſus, in Epirum, ad regem Moloſſorum, ADMETVM (cum quo ei hoſpitij ius erat. Prob.) ſupplex divertit. A quo, licet ob offenſiunculam alieniore, initio benè ſperare iuſſus, & datâ dextrâ in fidem receptus eſſet; deinde tamen, Lacedæmonijs publicè, ceu proditorem, depoſcentibus, tutò, nec ſine commeatu & præſidio, abire permiſſus. & ad Pydnam, Alexandri, regis φιλέλλην☉, urbem, deductus; ut inde in Aſiam ad regem Artaxerxem traijceret; nautis ignotus, in navem conſcendit.

XERXIS MORS:

ARTABANVS regnum invadit, & mox occiditur.

Eodem anno XERXES, poſt tot bella infeliciter in Græcos ſuſcepta, quùm ſuis etiam contemtui eſſe cœpiſſet; eiuſque maieſtas quotidie vileſceret; ab ARTABANO Hyrcano (al. Artapane) præfecto ſuo, ſive ſtipatorum principe, in regiâ trucidatus eſt.

(Anno, inquit Scal. XVI. à traiectu Helleſponti. vultque eum regnâſſe XXIV. annis ab expeditione patris Ægyptiacâ: ſolum, autem, XXI I. aut paullò plus. Vid. infr.

ARTABANVS autem ille, regis à ſe interfecti filios, DARIVM & ARTAXERXEM, (tertius, HYSTASPES, Bactriorum Satrapiam abſens gerebat) quos voto ſuo & ſpei regni obſtaturos crederet: dolo, quo inter ſe committerentur, adgreſſus, fingit regem à DARIO, adoleſcente regni præcupido, occiſum. & ARTAXERXEM impellit, ut fratris parricidæ ſcelus ulciſcatur, regnumque præoccupet.

Quo, ſuâ etiam operâ, ſic intererito: & in extremi ſceleris conſilijque ſocietatem adſumto BACABAZO (Cteſias, Megabyzo, Amytis marito) dum eius, qui è regijs filijs ſupereſſet, vitæ inſidiatur, (ſive, ut Diodor. filijs ſuis in cædem faciendam, regnumque ſibi vindicandum inſtigatis, illum ſtricto gladio, & vulnere, ſolus adoritur) à conſcio illo proditus eſt, eiuſque in patrem fratremque ſcelera ARTAXERXI patefacta. Qui nefarium hominem, unà cum filijs, dignis ſupplicijs adfecit, & regno potitus eſt.

3490. Iſti ARTABANO, Scal. & Leſmot. alijque, VII. regni uſurpati menſeis attribuunt. quos nos iuſtiùs vel ad extremum, ſive XX. XERXIS annum, vel ad I. Artaxerxis reijcimus. 460.

ARTA-

Atque Cimoni exploratum eſſet, hoſtilem ccct. navium claſſem apud Cyprum verſari: ille primùm in eos acri pugnâ invectus, ſuprà c. naveis, cum viris, expugnavit. Et reliquas, militibus in tuta Cypri dilapſis, in ſtatione relictas, & vacuas, haud difficiliter cepit. (Id apud Mycalen geſtum, tradit Probus.)

Deinde totâ cum claſſe in copias pedeſtreis, quæ ad Eurymedontem fluvium, in Pamphyliâ, caſtra habebant, contendens; & hoſtem militari fraude ludificatus, (qui ſtrenuiſſimum è ſuis quemque, ornatu barbaro in captivas Perſarum naveis ingredi; & proximè hoſteis adnavigare iuſſiſſet: atque ipſi de nocte expoſiti, ac pro amicis accepti, derepente in caſtra eorum irrupiſſent) ingenti paſſim cum cæde graſſatus, partim in fugam, partim in naveis, ceu proximum in re ancipiti præſidium, hoc eſt, apertum exitium, compulit: & clariſſimæ dupliciſque victoriæ tropæum erexit. qui præter tot triremeis & navigia, xx. etiam amplius captivorum millia abduceret.

3492. | | 458.

Aliquantò poſt, Thaſios, ortâ de emporijs, in adverſâ Thraciâ ſitis, & metallis, controverſiâ, à ſe deficienteis; Athenienſes navibus eò profecti, pugnâ navali vicérunt; & eſcenſione facta obſedérunt.

Sed x. Mill. coloni, quos tum ex ſuis, tum ex ſocijs, adſerendæ ſibi Amphipoleos (quam vrbem, tum Novem-vias dictam, Edoni tenebant) ſubmiſerant; à Thracibus, qui locum eum infeſtum, ob viciniam, ſibi futurum, præſumerent; apud Drabeſcum Edonidem, ſunt promiſcuè interfecti.

Thaſij verò, quùm prœlio victi & obſeſſi, Lacedæmonios, ut ſibi auxilio eſſent, & Atticæ vim facerent; rogâſſent: Et illi, qui, clàm Athenienſibus, id ſe facturos receperant, domeſticis malis, calamitoſo in urbe ſuâ terræmotu; & Helotum, Thuriatarum, & Aetheenſium (qui communi tunc nomine Meſſenij dicti, Ithonen in Meſſeniâ occuparant) defectione, prohibiti eſſent; poſt triennem obſidionem dedere ſe coacti ſunt: & muris dirutis, navibus traditis, continente ac metallo ademtis, præter ingentem pecuniæ vim, mulctati.

3494. | | 456.

Cteſias, tradit, eo tempore, gentem Bactriorum ab Artaxerxe defeciſſe; ſed bello mòx victos in priſtinam ditionem conceſſiſſe.

Ægyptij quoque, auctore INARO, Libyæ rege, defecére; & longo bello Perſarum duces exercuére.

Sed nunc aliquando ad *res Iudaicas* relabamur. quarum, eâ certè tempeſtate, ſtatus, ob maximè diverſas auctorum, de Regibus Perſicis, opiniones, impeditus, & explicatu difficilis eſt.

MALACHIAS PROPHETA.

MALACHIAM, inter Prophetas xii. qui Minores vulgò dicuntur, poſtremum; huc reiecimus; propterea quòd non pauci, neque infimæ notæ ſcriptores, hunc cum Eſdrâ (de quo multus deinceps, & proximè, nobis ſermo) confundant. Illum in primis poſt HAGGÆUM & ZACHARIAM vaticinatum eſſe conſtat; à Templo iam, ſub DARIO, perfecto. quod nihil de Templi ædificatione, ut cæteri meminerit, aut loquatur.

Deinde, c. 2. graviter redarguat eos, qui alienæ ſtirpis vxores nuptijs ſibi adiunxiſſent. Quod flagitium; Eſdr. cap. 9. & 10. comprehenditur: & poſt deceſſum Darij, (immò & Xerxis filij) ſub regno Artaxerxis huius Longimani, ab Eſdrâ demùm exploratum fuiſſe videtur. Quodque, ſi priùs cognoviſſet, in iàm ſerum tempus neque ipſe diſtuliſſet; neque HAGGÆUS & ZACHARIAS, priores, ſi tunc admiſſum conſtitiſſet, ſilentio præterijſſent.

Illum itaque, non (ut Epiphan. & Doroth. ſcribunt) ex Tribu Zabuloniâ, in Sophâ natum, à reditu populi è Babylone; & nomen MALACHI, ſive Angeli, à morum formæque præſtantia, adeptum; vel ab Angelo inſtitutum; ſed Hebræi, cum veteres, tum recentiores; & ex noſtris, B. Hieron. & Rupert. cum Eſdrâ eumdem eſſe, Sacerdotem & Scribam, adſeruérunt. Et certè quæcumque Eſdras hiſtoriæ commendavit; vaticino Malachiæ volumine comprehenduntur.

Huc accedit, quòd ab Eccleſiaſt. cap. 49. quo Virorum illuſtrium, de Eccleſiâ bene-merentiſſimorum, ZOROBABELIS, IESV, Ioſedeci F. & NEHEMIÆ (qui poſteriùs è Babylone venerit) laudes & elogia commemorantur; nulla Eſdræ mentio fiat. Quem certè non prætermiſiſſet; niſi hiſce verbis eum complexus eſſet: *Et XII. Prophetarum oſſa pullulent de loco ſuo: nam corroborárunt Iſraëlem,* &c. Et indè unus è xii. Vatibus fuiſſe colligetur.

Deinde quum 1. Eſdr. cap. 5. & 6. ubi Haggæus & Zacharias commemorantur, nulla Malachiæ moveatur mentio; (licet lib. 4. qui Apocryphus, cap. 1. in xii. quidem Vatibus adnumeretur) & auctor, quiſquis fuerit, eo vixerit tempore, quo res ab Eſdrâ ſcriptæ gerebantur; ſilentio certè tacitus non fuiſſet, præter quem nullus alius tunc Propheta exſtiterit.

Ipſe autem, quantumvis in ſacris litteris, Eſdras, ſcriba & Sacerdos, non autem Propheta, neque Malachias audiat, qui ſcribæ & ſacerdotis munus tunc gerere profitebatur. quùm tamen ad vaticinandum ſe accingeret, aut divinitùs inſtigaretur, iure & Malachias, hoc eſt, Angelus, ſive

Interpres Dei, & Propheta, ab officij prærogativâ, dictus eſt.

Qui pacis nuntius ad Iſraëlitas à Deo miſſus eſſet: ut ſanitate animorum receptâ, cum eo in gratiam redirent, & inſtantibus malis liberarentur. Cuius quidem Vaticinij ſummam, antè quàm ad hiſtoriam accedamus, breviter explicari, neque ab re, neque ab hiſtoriâ erit alienum.

In primis itaque Vates offenſus præſentibus, tum reducis Hebræorum populi, tum Sacerdotum, flagitijs: Dei, uti iuſſus erat, benivolentiam & erga eos amorem, ex duorum fratrum, Iſaaci liberorum, Iacobi & Eſavi, diſcrimine, manifeſtum facit. quorum hunc planè reiecerit, illum eximiâ uſque caritate ſit complexus. Et unius poſteros, Iſraelitas, poſt aliquot annorum, in Babylone, exſilium, patriæ & legibus ſuis reſtituerit, Alterius verò ſtirpem, Idumæos, pari à Nabuchodonoſore clade adflictos, & à conſanguineâ gente ſeparatos, atque urbibus iam everſis excluſos, ob impietatem, quaſi perpetuo exſilio & ſervitio damnárit. (Quos Davidi & Salomoni, & deinceps ad Ioramum uſque, regibus Iudæ, ſerviſſe conſtet.)

Et quantumvis è captivitate in patriam redierint, (*1. Machab. 5.*) & iterum urbeis ædificârint; partim tamen à Iudâ Machabæo: partim ab Hyrcano, fratris filio, aut recèns conditis urbibus exacti, aut tributarij facti ſunt; & religionis etiam Iudaicæ participes. Et in hodiernum diem, ne veſtigium quidem memoriæ, aut nominis Idumæorum, reliquum eſt.

De Sacerdotibus prætereà conqueritur; qui tot beneficiorum immemores, licet Deum, Patrem & Dominum, ſolemniter vocarent; neque timoris tamen ei obſequium, neque pietatis adfectum exhiberent. Sed panei coinquinatos Altari, ſive Menſæ, imponerent; eoque facto Deum, & ſacrificia contemnerent. Pecudes quoque vitioſas, quibus vel duces ipſi donari ſe indignentur, Deo, regi omnium, immolarent, (aut ſibi benè curatas reſervarent.)

Ea-propter à Vate ſeriò monentur; ut Deum iratum precibus placare, veniamque tàm gravis peccati poſcere, contendant.

Quos, quùm puro Dei amore, & gratis, rectè ſua in Templo munia adminiſtrare deceret; ne luculentâ quidem mercede, decimis & primitijs, invitati, à negligentiâ abſtinerent.

Deo itaque deinceps fore ingrata ipſorum ſacrificia. Et ipſum contrà, in univerſo terrarum orbe, apud Genteis, in magnâ nominis ſui veneratione, futurum. Et *incruentum, ac mundum ſacrificium*: uti nullius malitiæ obnoxium, ita totius bonitatis effectorem; *(corpus & ſanguinem filij ſui)* paſſim ab illis oblatum iri.

Et quùm Iudæi, hoc prætextu, ſuam in oblationibus vel exilitatem, vel indiligentiam, excuſarent; quod & Altare pro tempore inops eſſet; neque, ut anteà, auro ornatum: & ignis, qui ſuperpoſita devoret, cœlitùs, uti priùs, non demitteretur, aut ritè foveri deſijſſet. Quæ omnia contemtui aut faſtidio eſſent obnoxia. Et idcirco ſe animantia, cuicuimodi, nuperæ, quam exanclárant, vitæ laboribus attenuata, & ex rapinâ ſuperſtitia; ceu munus præſenti paupertati conveniens, offerre. Reſpondit, Dei nomine, Propheta:

Deum talia munera aſpernari. Ipſoſque *Deo* fraudulenter *illudere; & proinde deteſtabileis eſſe.* quòd quùm integras è gregibus ſuis victimas in Templum adferre poſſent; voti tamen damnati, quod gravius eſt; vitioſas immolarent: neque Deum, cuius nomen, vel in Gentibus, terribile ſit, revererentur.

Minas deinde intentat, ſacerdotibus avaris congruenteis, niſi mandatis Domini ex animo obediant; fore, ut rerum ſcilicet neceſſariarum penuriâ, & adverſis caſibus, laborent. Quæque munera & emolumenta, à populo, voti damnáte, ex victimis (armum & ventriculum) accipere ſoliti ſint; eadem ignominiæ ipſis verſura; & in ora, ceu ſtercus, obiectum iri.

Hanc autem eſſe ait divini mandati ſummam. *Vt pactum obſervent, de victimis ritè offerendis;* quod cum Levitica, ſeu Sacerdotali familiâ Deus inierat. Et promiſerat familiam eamdem in eo uſque munere perduraturam; neque ſacerdotium ijs auferendum, dum modò Deum laudabiliter, & non ſine pio corporis mentiſque horrore reverentur ac colerent.

Quemadmodum ex eâ Tribu permulti, veram, populo, de Lege Dei, doctrinam tradidiſſent; neque in errorem alios induxiſſent. ſed anxiè & pacificè, ſine ullâ offenſione, Deo inſerviſſent; & erranteis in viam æquitatis reduxiſſent.

Sacerdotes enim, promos-condos ſalutaris doctrinę eſſe oportére. Ex quorũ pectore, & ore, recta rerũ legitimarũ interpretatio, & vitæ benè inſtituendæ cognitio, ad alios, veluti ex fonte, permánet.

Ipſos namque, uti divinæ voluntatis, eiuſque oraculorum nuntij ſunt; ità ab omni fallacitatis ſuſpicione alienos eſſe debere.

Ab horum autem, ſuorum maiorum, ſanctitate, & cuſtodiendæ legis ſtudio, Sacerdotes in præſentiâ ità degeneráſſe; ut & alios pravo vitæ ſuæ exemplo offendant; & flagitijs ſuis, Deo, quaſi ſui cum Levitis pacti oblitterationem, inducant. Ideoque ob iſtiuſmodi dignitatis ſuæ dehoneſtamenta; & corrupta vel donis, vel adfectu iudicia; publico quoque in vulgum contemtui eos à Deo propinari.

Rem planè indignam eſſe: quùm omnes Hebræi, quoquo ſexu aut conditione, ab uno Patre, Abrahamo, genus trahant; & ab uno Deo omnes procreati ſint. ut non modò ſanguinis, ſed religionis inter ipſos etiam intercedat ſocietas: Fratres nunc alteros, ab alteris deſpici; & pacta maiorum, de ſervandâ Dei lege ità violari; ut non modò plebeia multitudo; ſed Principes etiam, & Sacerdotes cum Levitis, Vxores è ſuâ ſtirpe conſanguineas (pauperes fortè-an, aut deformeis) dimiſerint. Et cum exte mis, alienorum Deorum cultricibus, (quæ vel ætate & formâ, vel divitijs præſtare viderentur) nova coniugia contraxerint.

Atque ità à Dei peculio averſi, & ſe ipſi impurárint; & inviolabile legitimi coniugij vinculum, non ſine impietate, diſſolverint.

Quam iniuriam Deus inultam paſſurus non ſit; ſed omneis, qui in iſtiuſmodi priorum Vxorũ deſpicientiâ perſtiterint, ſine ullo perſonarum diſcrimine;

mine; neque ullo votivi muneris reſpectu, exterminaturus.

Et quoniam Vxores, ità à viris ſuis deſertæ, ipſum Dei Altare lacrymis & amaro gemitu, ceu velo quodam, cooperirent; factum eſt, ut nullo à Viris deſertoribus ſacrificio Deus placari poſſit. qui tantæ iniuriæ teſtis ſit; & multo-antè præceperit, quo pacto Viros ergà ſuas coniuges, à virginitate delibatâ ſocias & federatas, gerere ſeſe oporteat.

Qui itaque ipſe unus Marem & Feminam, propagando hominum generi, procreavit; & utrique vitæ ſpiritum infudit; idem poſtulet, ex coniugibus ſanctis, prolem ſanctam, & ſibi gratam, progenerari.

Cohibendos ideireò, ab exoticâ amorum lubidine animos; & ad pudicam priorum coniugum conſuetudinem reducendos: quas niſi ob fœditatem ſtupri, aut adulterij) repudiare nefas ſit. Et qui contrà fecerint; graviſſimis animi corporiſque cruciatibus à Deo ſint muliandi.

Addit poſtremò Vates; Deum magnâ moleſtiâ, ex blaſphemis Iudæorum vocibus, adfectum eſſe. qui eum è Babylone revertentes, profanas illas Aſſyriæ genteis pacatè degere, & omnibus bonis circumfluere, viderent; Se verò, uni Deo mancipatos, omnium eſſe egentiſſimos: iuſta ſcilicet Dei iudicia, & providentiam, humano errore, deſiderabant.

Sed ne pij & religioſi homines, ob eiuſmodi, de vitâ moribuſque ſacerdotum ſuorum, querelas, animum deſpondeant; & aliquo interim ſolatio leventur; CHRISTVM Dominum, paucis pòſt ſæculis, novi ſacerdotij auctorem, fore denuntiat; qui puros ſibi miniſtros legat, quorum ſacrificijs Deus & placetur & oblectetur.

Antè quidem venturum, Dei miſſu, IOANNEM BAPTISTEN, ceu prodromum, qui nuntiet mortalibus & DEI FILIO, in mūdum adventanti, viam præmuni: Ad reſipiſcendum omneis cohorteiur, ut à peccatis immunes ipſum Servatorem accipiant & agnoſcant.

Atque e-veſtigio CHRISTVM, magnum rerum omnium Dominum, ad docendum in Templo & Synagogis, & ad miracula paſſim perpetranda, proditurum. quem Iudæi tamdiu & avidè exſpectârint; & tot votis, uti vindicem ſuum, & ex pacto promiſſum prophetam; atque immò, novi inter Deum homineſque federis ſequeſtrum, exoptârint.

Neque facilè quemquam cogitatione poſſe conſequi, illius, diei gloriam, quo Servatorem ſuum homines coràm intuebuntur, & docentem auſcultabunt; ſed quâdam veluti admirationis luce præſtrictos, tantum non eſſe defecturos.

Ipſum, ignis in morem, quo metalla purgantur, & ſcoriæ excernuntur; & ſaponariæ herbæ inſtar, quâ veſtium maculæ à fullonibus extergi eluique ſolent; animos ſuorum, ſpiritûs ſui igne percalfacto, expurgaturum; & ijs redivivum quaſi priſtinæ innocentiæ candorem eſſe inducturum.

Atque ità integerrimos ſacerdotes, quorum doctrina ſanctitate illa excolatur; quique ſummâ cū puritate ſacris operentur; Eccleſiæ ſuæ, ab eo ſurrogatum iri. ut antiqua illa ſanctiſſimorum primigenij ſeculi Heroum, in ſacrificijs Deo immolandis, ſanctitas revixiſſe cenſeatur.

Et quoniam, uti diximus, Iudæi iuſta in Deo iudicia falsò deſiderabant; Deum, minatur Vates, non modò ſincerum Iudicem, ſed teſtem etiam extemporarium occultorum flagitiorum, quæ à maleficis, adulteris, periuris, & iuſtæ mercedis fraudatoribus; & viduarum pupillorumque & advenarū oppreſſoribus, protervè deſignarentur; certam indubitatamque ſententiam in eos eſſe laturum.

Neque enim illum mutabilem eſſe, ut modò iuſtitiam deſideret, modò iniuſta probet aut toleret. ſed cum improbos ſemper oderit; tum magnâ adverſus ipſos Iudæos miſericordiâ ſit uſus: quos ob inveterata & patrum, & poſterorum peccata, & legis divinæ contemtum, ſæpius potuiſſet prorsùm exſtinguere. Ideircò ipſos à malitia diſcedere, & ad Deum reverti, oportere; ſi eumdem ſibi propitium & fautorem exoptent.

Sed quia decimis primitijſque, ſe, & Levitas, miniſtros ſuos, defraudabant; magnâ eos etiam penuriâ, & ſterilitate, ab ipſo in præſens adfligi.

Periculum facerent, an illatis, ſine fraude, in Templi horrea decimis; & cibo miniſtris Templi præbito; non continuò Deus terram ipſorum fœcundis imbribus ſit irrigaturus, & omni frugum bonorumque copiâ, adfatim beaturus: & animantia quæque noxia, ac frugibus inimica, ex agris averruncaturus! Vt cæteræ Gentes tantam dilecti Deo populi proſperitatem admirentur; & cum illis vivere conſociarique gaudeant.

Et cum illi quidem nihilominus Deum exſecrādis vocibus irritare pergerent; & vanum eſſe, quidquid Dei cultui impenditur, dicerent. Nihil ex Dei præceptorum obſervatione; nihil ex pænitentiâ & ieiunio; emolumenti hactenus eſſe perceptum.

Beatiores videri, qui in Deum contumaciâ faſtidioque efferantur. quique etiam licet palàm impij, prole & divitijs aucti floreant. Et licet frequentibus peccatis Deum irritent; impunè id tamen auferant.

Tum contrà pij & religioſi homines, nihil blaſphemorum vocibus deterriti, Dei providentiam, & occultiſsima eius iudicia, defenderent. Nihilque ab eo niſi ſapienter & iuſtè fieri aſſeverarent.

Hos quidem in libellum, veluti memorialem, à Deo relatos eſſe, quibus dignam meritis & cōſtātiâ mercedem aliquando redditurus; &, uti filios morigeros, Pater, beatorum & amicorum peculio adnumeraturus eſſet.

Illos verò ſerò tandem ſuæ miſeriæ, & alienæ felicitatis conſcios atque inſpectores, ſententiam vel illubentibus animis mutaturos. Et quantum ſit, coràm Deo, inter eos qui iuſtè, an impiè vixerint; qui eidem paruerint, an rebellârint; diſcrimen; clarè animadverſuros.

Venturam itaque eſſe diem Iudicij, de-inopinato, iræ & ultionis plenam; & flammis immanibus terribilem. quibus ſuperbi & impij univerſi, ſtipulæ in morem aridi, celerrimè inflammentur: & iam cōdemnati, igne Gehennæ, ad inferos devolvantur.

Et ſicut evulſâ radice plantæ non repullulant; ità illis nulla renaſcendi; aut ullorum in poſterum bonorum, aut ſalutis ſpes, relinquatur.

Viciſsim autem eâdem die, ijs, qui reverenter pieque vixerint, longè aliter eſſe eventurum.

CHRISTVM ſcilicet, Iuſtitiæ omnis auctorem, nõ ſine ſplendore lætifico, & Solis æmulo, & inuſitatâ maieſtatis gloriâ, de-ſubito appariturum; & incredibili voluptatis luce, diſpulſis calamitatum tenebris, Iuſtos omneis perfuſurum.

Qui quantumvis, dum viverent, toto corpore lacerati fractique fuerint; ità tamen, ad tàm ſplendidi Iudicis conſpectum, curatis vulneribus, conſaneſcent; vt è ſepulcris ſuis obviàm egreſſi, vitulorum in morem, è ſaginario, & vinculis ſolutorum, agiles exſiliant, & in altum attollantur. Et unà cum Iudice, impios, qui ſe antè oppreſſerant, iam damnatos, & pedibus ſuis ſubiectos, & vel ipsâ cinere viliores, proculcent.

Propheta itaque ſermone iterum ad præſenteis Iudæos converſo. ex quibus alij divini Numinis providentiam negarent; alij tuerentur hortatus, ut antè tàm horrificam extremi diei & Iudicij calamitatem; ſuam omnes vitam cõſorment, ad præcepta & iudicia legis, quam à Deo, in monte Horebo, acceptã Moſes promulgárit. eamque in CHRISTO, venturo piorum & impiorum animadverſore, perficiendam intelligant.

Deum præterea, pro ſuâ in obſtinatos & rebelleis lenitate, paullo-ante quam illa temporum tempeſtas impendeat; miſſurum eſſe Iudæis HELIAM THESBITEN. qui omnia in integrum reſtituat; & Patres cum filijs in concordiam reducat atque adeò communem CHRISTI MESSIÆ fidem ac doctrinam utroſque complecti edoceat. Ne fortè quùm adventárit, illos terrenùm exoticumque adhuc ſapienteis, & contumaceis, atque a Sanctorum cœtu ſeiunctos, æternis ſupplicijs addicat, & penitùs exterminet.

ESDRAS, Scriba, anno VII. Artaxerxis.

Nunc omiſsis tot ſcriptorum, diverſa, uti diximus, de LXX. Hebdomadibus, ſentientium opinionibus. quas fusè in Danielis Prophetæ, de ijſdem, explicatione commemoravimus. Ad VII. Artaxerxis Longimani, (quem Plutarc. primùm in Perſis regibus, eo nomine vocat) regnantis annum, uti certum earumdem initium, devolvamur.

Illum quidem regem, ſummâ in rebus regni benè inſtituendis ſolertiâ & moderatione, æquitate & lenitate, præſtitiſſe, profani etiam auctores prædicárunt.

3497. | Huius igitur anno VII. | 453.

Poſtquàm ſolus, Patre iam, uti diximus, interfecto; & pœnis ab Artabano, alijſque inſidiatoribus, probè expetitis, regnare cæpiſſet;

(Leſmot. putat annum hunc VII. ex quo idem ARTAXERXES, unà cum Patre regnare cæperit. eumque autem ſolum regnare cæpiſſe, anno, qui mortem paternam eſt conſecutus. quique fuerit XVII. à primâ Patris XERXIS expeditione, exeunte Olympiad. LXXIIX. Qui tamen idem putet annum XX. eiuſdem regis, (de quo Nehem. 2.) ex eo, quo rex ille ſolus regnárit.

EMANVEL SA. hunc ARTAXERXEM, Darium ipſum, Hyſtaſpis F. intelligit: & nomen ARTAXERXIS omnibus Perſarum regibus fuiſſe commune.

Caietan. verò, XERXEM, Darij illius Filium; ARTAXERXIS huius Patrem, regem illum potentiſsimum.

Ioſeph. eumdem quidem XERXEM, qui ut regni, ità paternæ (ex matre Eſtherà. ſcilicet) pietatis heres Iudæos ſummâ benivolentia ſit complexus.

Genebrard. qui in ſerie & numero Perſarum regum, perplexiſsimè & [illegible] alucinari videtur. hunc Darium Longimanum, ARTAXERXEM II. Pium, vult filium eſſe Aſſueri; quem noſtri, inquit, XERXEM; Chaldæi ARTAXERXEM primũ vocárint; Darij (ſi Dijs placet) Medi filium.

Euſeb. & ex eo Maſſ. hunc ARTAXERXEM, Eſtheræ maritum fuiſſe. quod Ioſeph. eius filio, Cyro, qui & ARTAXERXES nobis Μνήμων, tribuit.)

Eo, inquam, anno Longimani VII. ESDRAS, Saraiæ F. (quem Torniel. putat probabiliter fuiſſe natum anno XIV. Darij Hyſtaſpis. atque ità, pro tempore, XXXIX. annos attigiſſe.

Perion. ex quo, neſcio; niſi ex 4. Eſdr. c. 3. tradit; XXX. poſt deletam Hieroſolymam anno, vaticinari apud ſuos, exſules, cæpiſſe.

Et quoniam MALACHIÆ Prophetæ, qui reducto iam populo natus putaretur, mentionem facit; id prophetico ſpiritu permotum prædixiſſe.

Præterea, Cyri I. Perſarum regis conceſſu, unà cum ZOROBABELE duce, & IESV IOSEDECI F. ſacerdote, & cæteris, Hieroſolymam, Templi ædificandi cauſsâ, profectum eſſe: & redijſſe inde Babylonem; & hoc VII. ARTAXERXIS annò iterùm Hieroſolymam perveniſſe.

Idem fortè, (de ætate dico) Maſſæo & Leſmoréo probari poſsit; qui illũ fratrem IOSEDECI illius, ſummi ſacerdotis, & proinde Ieſuæ Sacerdotis patruum; fuiſſe dicant,

Alij, Saraiam, Eſdræ Patrem, & Ioſedecum eius fratrem, annis antè hunc, 133. in captivitatem fuiſſe, cum Sedeciâ, abductos. Eſdram itaque annis tum gravem; (Ipſe 1. Eſd. c. 7. Decimus-ſeptimus ab Aarone numeratur: & Ioſedecus cap. 6. 1. Paral. Decimus-octavus.)

ESDRAS, inquam, quem rex ARTAXERXES, uti Iudæorum in Babyloniâ Scribam, & primarium ſacerdotem, (licet eâ tempeſtate Ioacimus, IESV F. IOSEDECI Nep. Pontificatum Hieroſolymæ gereret. Ioſeph.) & virum Iuſtitiâ, legiſque Moſaicæ peritiâ celebrem, coleret, & in amicis haberet. quique id enixè ab eo contendiſſet, ut viſendi ad populareis ſuos, qui Templum Hieroſolymæ iam conſtruxerant;

ſtruxerant & abducendi ſecum illuc è Babylone, & Mediâ, quibus volentibus eſſet, poteſtatem ſibi faceret; cum Litteris regijs, & diplomate iſtiuſmodi, dimiſſus eſt.

Regi, & ſuis, ex primo procerum ordine conſiliarijs, placitum eſſe. Ut quicumq́, ex Hebræorum gente, & ex ſacerdotibus ac Levitis, unà cum Eſdrâ Hieroſolymam proficiſci velint; hoc iis, ex regiâ benignitate, cui pro tempore in regnis ſuis ſunt ſubiecti; facere liceat.

Hâc enim fini ESDRAM à rege iſthuc dimitti, ut partim in Iudæorũ mores inquirat, legemq́ue edoceat; eiuſq́ue ſacros, ſi quà lapſi, inſtauret. partim ut votiva regis & principum munera, Deo ſummo, quem Iudæi Hieroſolymæ colerent, ritè offerat. *Dari præterea copiam, ut quidquid auri & argenti, populus, cui in regnis ſuis remanere lubuerit, elargiri velit;* id omne accipiat & auferat atque eo *victimas, reſq́, alias ad ſacrificia,* in Templo Dei, *neceſſarias, coëmat. Siquid ex collatitiâ pecuniâ reliquum fuerit;* cum ex Dei voluntate, tum pro arbitratu ſuo, *id expendere integrum ſit. Vaſa* etiam, quæ *ad rem divinam in eodem Templo procurandam,* à regijs miniſtris tradentur; ibi ut præſtò ſint, elaboret. Siquid præterea inſuper abeſſe aut deeſſe, quod quidem opus ſit, comperiatur; id, à præfectis, quos rex trans flumen fiſco ſuo & ærarijs præpoſuerit, petendum; quibus edicto regio imperatum ſit: *Ne fortè Deus cœli in regem, & liberos eius, graviùs conſulat.*

Velle item, quicumque in rei divinæ procuratione, & in Templi miniſterijs verſaturi ſint; *ab omni vectigalis & annonæ onere eſſe immunes.* Eſdræ quoque fas eſſe, pro poteſtate ſtatuere; & pro ſapientiâ, quâ divinitùs eſt præditus, *Iudices ac præfectos dare,* qui populo Tranſ-amnenſi (Joſeph. & 3. Eſdr. 8. Syris & Phœnicibus) Dei veri, eiuſq́ue legum gnaro, iura reddant; & imperitos liberè pari diſciplina inſtituant. *Qui Legi Dei, & regis edicto non paruerint; in eos pœnam ſive exſilij, ſive carceris, ſive capitis, conſtituere, & multam dicere, ius eſto.*

ESDRAS, hoc accepto diplomate, cum regi coràm gratias egiſſet; tum Deo etiam per ſe grates peregit. qui regis animum, ad augendum Templi decus, inflexiſſet; & pro ſuâ in ipſum benignitate effeciſſet, ut apud regem, eiuſque Principes & conſiliarios, eâ in re, gratiâ polleret.

Deinde accitâ Iudæorum, qui Babylone degebant, concione; & epiſtolâ Legis regiæ recitatâ; exemplar in Mediam, ad ſuos contribules, tranſmiſit.

Ex quibus permulti, tàm inſperatæ rei nuntio exhilarati, reculis ſuis convaſatis, Babylonem venêrunt; inde, duce ESDRA, Hieroſolymam petituri.

Ipſe vero, primo die, menſis primi, quo dictum eſt anno, diſcedens, omnem eorum, qui ultrò nomina huic profectioni dediſſent, multitudinem, ad fluvium, (Ioſeph. malè, Euphratem. 3. Eſdr. 8. à flumine THIA) qui in Ahavam influit, convenire iuſſit. Ibique triduum cum eis commoratus, quum Levitas in populo & Sacerdotibus conquiſitos non inveniſſet: & miſſis ad EDDONEM, qui cæterorum in Chaſpiâ regione principatum obtinebat, legatis, ab eodem confeſtim impetraſſet; indicto publicè omnibus, ad Ahavam, ieiunio, & precibus ad Deũ fuſis, votiſq́ue conceptis, ut ſibi omnia in itinere proſpera evenire vellet. (Neque enim auſus erat petere à rege cohortem, aut equitatum auxiliarem, à quibus in tuta deducerentur; ſed ſibi ſuiſq́ue præſidium Dei non defuturum confirmârat.)

Inde XII. die digreſſus eſt. quùm anteà ſacerdotibus, è vulgo exemtis, aurum & argentum, Vaſa ſacra, & votiva tàm regis ac procerum, quàm Iudæorum Babyloniorum, munera; uti res ſacras, hominibus ſacris, tradidiſſet; & ceu depoſitarijs adſervanda ſedulò commendâſſet; dùm in Templi Hieroſolymitani ærarium ſalva inferrentur.

Quod autem ipſe, cum cæteris, à Deo fuerat precatus; id, ità evenit. ut quùm V. demum menſis die primo, Hieroſolymam perveniſſent; nihil in itinere mali paſſi, neque tot hoſtium & æmulorum inſidijs oppreſſi ſint.

Hieroſolymæ autem, IV. ab adventu die, omnia in Templo, ex Edicto regis, perficienda curavit, & munera recenſuit; ſacriſque Gazophylacij cuſtodibus in manus tradidit. Et ipſe, cum univerſo populo, è captivitate reduce, holocautomata, ex Legis præſcripto, Deo immolavit.

Satrapæ verò regij, & regionis Tranſ-euphratenſis præfecti, poſtquàm regis literas accepiſſent, & non parêre non poſſent; Iudæos omni honore & benivolentiâ ſunt proſecuti; & Templo amplificando opem præſidiumq́ue adtulêrunt.

3498. | His ità ritè perfectis, (paullo-poſt, fortè anno, vel eo amplius, conſequente.) | 452.

Quum ex Principibus Civitatis ESDRAS intellexiſſet & comperiſſet, multos ex Iſraëlitis, Sacerdotibus etiam & Levitis, populique primoribus, coniugia cum externæ ſtirpis mulieribus, præter [illegible] ſtituta, contraxiſſe; Ipſe, præ rei indignitate, & [illegible] animi mærore, diſſciſsâ veſte, & [illegible] barbæq́; evulſis, ſquallore horrens, & [illegible] in cōſpectu Templi cōſedit: eodē [illegible] ad veſperam uſque perſeveravit.

Dum [illegible] eum tandem convenirent omnes, qui D[illegible] sè colebant, & parem populi vicem [illegible] etabantur. Tum demum, quùm Sacrificium veſperi perageretur; flexis ipſe poplitibus, vultuq́ue demiſſo, & palmis in cœlum expaſſis ſupplex, Deo profeſſus eſt,

Se pudore prohiberi, quo minus ad ipſum ſublimè vultum attolleret; quòd flagitia & maiorum, & populi præſentis, multitudine & gravitate infinita eſſe, perſpiceret. Eorumq́, cauſsâ, iure ipſos profanarum nationum lubidini & ludibrio, ceu noxã deditos fuiſſe. Et quùm Deus pro ſuâ nihilo-minus clementiâ, & piorũ quorũdam precibus, gẽtis ut calamitoſæ, ità ingratæ, ſeminariũ aliquod, & reliquias ſuperſtites cōſervare decreviſſet; & Hieroſolymis in

antiquam patriam reſtituere. Ipſoſque adeò reges, ſub quibus longinquam illi ſervierant ſervitutem, ità inflexiſſe; ut non modò tutos liberoſque è regno dimitterent; ſed ipſum etiam Templum, ceu recidivum, è ruinis, excitandum curarent.

Quâ fronte nunc Deum compellare audeant; uſque & uſque refractarij, & novis ſceleribus cooperti; quibus æternâ lege, mutua cum profanis gentibus nuptiarum commercia interdixerit?

Quùm hæc, multaque eius generis alia, ESDRAS Deo cum precibus & lacrymis profiteretur: & ingens turba virorum, mulierumque & puerorum, acerbè flentium, conveniſſet; acceſſit ad eum Sechenias (al. Achonias) Hieroſolymita. 3. Eſdr. 8. Iechonias) qui unus pro omnibus verba faceret, & erratum palàm confiteretur.

Se, atque cæteros omneis, Dei legẽ violáſſe, & alieni generis uxores accepiſſe. Si tamen pœnitentiæ locus detur; ſe, atque cæteros, cum Deo fœdus eſſe percuſſuros, quo promitterent; Vxores, eiuſmodi, cum prole ex ijs natâ, repudiaturos eſſe, ex Dei cõſilio, & hominum eius reverentium: & divinæ legi omnes morigeros fore.

Itaque ſurgeret ipſe, penes quem abſoluta eſſet de toto hoc negotio ſtatuendi poteſtas. Se in partè adiuturos: ipſe ducem modò auctoremque præſtaret.

Poſteaquam ſurrexiſſet, & iureiurando adegiſſet, primos Sacerdotes & Levitas; omnemque Iſraëlitarum deinde turbam, ſe, quod Sechenias receperat, eſſe facturos; Ipſe è templo quidem receſſit; & ad IOANNEM, Eliaſibi F. divertit; ſed in mærorem datus, non antè cibum cepit, neque bibit; quàm publico præconis edicto, & maiorum natu conſenſione, imperatum eſſet; ut intrà triduum, omnes è Iudæâ & Beniamitide Tribubus, reduces, Hieroſolymam convenirent. Pœnaque eſſet ijs, qui ad diem non veniſſent, ut facultates eorum publicè poſſiderentur; & ipſi è populi, Deo conſecrati, cœtu tabuliſque expungerentur.

Tertius autem ille dies, in XX. menſis IX. eodem anno incidebat. (quem menſem Hebræi Thebethum, Macedones Apelléum nominant. Ioſeph. Nos Novembrem, Caiet.) Quo, uti ſancitum pœnâ fuerat, univerſi Hieroſolymam confluxére.

Quumque illi in Areâ Templi conſediſſent; & partim præ ſcelerum conſcientià, partim præ hibernâ frigoris pluvij moleſtià, contremiſcerent: exſurgens ESDRAS, palàm ijs expoſuit; quàm gravi ſcelere obſtricti eſſent, quòd Vxores peregrinas ſibi coniunxiſſent.

Sed tamen veniam à Deo ità denique eos impetraturos eſſe, ſi Vxores illas à ſe repudiarent, & à profanis nationum commercijs ſe ſeiungerent.

Quod poſtquam illi omnes magnis vocibus, & æquis animis ſe facturos reſpondiſſent. Sed, quoniam ingens reorũ eſſet multitudo; neque res tam multiplex uno die, tempore præſertim hiberno, cõſtitui poſſit, eum rogáſſent; Vt aliquot Principes familiarum, ab iſtâ culpâ alieni, deligerentur, qui cum Senioribus, in eos, qui ſeorſim vocarentur, inquirerent & ſtatuerent. Idque universè placuiſſet: Ipſe ijs, domos quoque ſuas, abire permiſſis; cũ delectis Iudicibus, primo die menſis X. conſtitutis in locis, ſedére, & quæſtionem exercére cæpit.

Eaque diligentia ab eis adhibita eſt, ut Kalendis I. menſis (hoc eſt, trimeſtri exacto, à Decembri ad Martium,) confectum ſit negotium. Vt probabile ſit, præter ſacerdotes, ex Ieſu Pontificis cognatione; qui id ſanctè promiſiſſe, & arietem piacularem immoláſſe traduntur: permultos è cætera multitudine, Vxores, & natos ex eis liberos, ſine morâ abieciſſe.

Caietan. contrà putat (ex Nehem. c. 10. & nl ,) emendationem iſtam, ad ea Nehemiæ tempora dilatam.

Ioſeph. ità huiuſce, circa promiſcua connubia, conſuetudinis pravitatem, ab ESDRA abolitam; ut ſtabile & firmum in poſterum permanſerit, quod ille ſanxerat.

Et ſic certè 3. Eſdr. c. 9 *Omnes iſti coniunxérunt ſibi Vxores alienigenas: & dimiſérunt eas cum filijs.*

Alexandr. Chron. MARDOCHÆVM. Eſtheræ patruum; ſub hoc tempus ARTAXERXIS regnantis, natum ferunt. Cuius nomen, & res geſtas, ſi prior ævo fuiſſet, ESDRAS ſilentio non prætermiſiſſet.

3499. Expiatis eo, quo dixi, modo omnibus, ESDRAS, Kalendis menſis VII. (Septembris qui erat ferè totus, apud Iudæos, religioni & Dei cultui, ob dies feſtos, dicatus.) 451.

Quùm infinitus numerus, utroque ſexu, & ex utrâque, quam dixi, Tribu, hominum, ex urbibus & vicis, Hieroſolymam, ad Aream Templi, haud procul ab Orientali portâ Aquarum, conveniſſet. rogatu omnium, & factâ audientiâ; à primâ luce ad meridiem, ipſe LEGEM MOSAICAM ex ſcripto recitavit.

Ex quâ lectione, quùm adſtantes memoriam præteriti temporis, vitæque perperam actæ repeterent, & ubertim illacrymarentur; ESDRAS, hâc ſubitâ ante-actorum in populo pænitentiâ contentus, quâ in futurum ſe munirent; domos pro tempore abire, & cibum cum gaudio ſumere; & diem (Neomeniam, & feſtum Tubarum) qui Deo conſecratus eſſet, fletu funeſtare vetuit.

Et quoniam ſacerdotes ſcriptum legerant; Præcepiſſe Deum Moyſi, ut Hebræi die feſto Tabernaculorum, (*σκηνοπηγίων*) qui à plenilunio eius, quem dixi, menſis, VII. dies continenteis complectebatur; Tentoria ſibi ex virgultis, frondibuſque arborum, contexerent, in ijſque habitarent; Ipſe ESDRAS, idem, pro tempore, ut facerent, imperavit: & quotidie VERBA LEGIS eis eſt interpretatus. Quum antè, ex ritu, die à Neomeniâ X. qui Expiationum dictus eſt, cilicijs amicti, & pulvere operti, ſolenni Ieiunio ſeſe expiáſſent.

(Nehem. tamen cap. 9 *In die XXIV. menſ. VII. conveniſſe dicuntur filij Iſraël in Ieiunio, & in Saccis.*)

De ſomnijs, & Viſis eidem ESDRÆ obiectis, quæ Vriel, Angelus Dei, requirenti explanáſſe traditur, 4. libro; prætermitto dicere. quod Liber ille in Apocryphos, ſit relatus.

ESDRAS AN LEGIS MOSAICÆ INTERPOLATOR!

Quod verò quidam, & inter cæteros Rupertus, Volumen LEGIS MOSAICÆ, unà cum Vrbe, Babylonicis flammis abſumtam, & ab eo inſtauratam, an interpolatam, velint:

Et Sigon. l. 5. de Rep. Hebr. Legis Codices, ſuperiore exſilio ac clade amiſſos inveſtigâſſe, & depravatos emendâſſe; atque, ut nunc ſunt, ex Hebræor. traditione diſtinxiſſe; & populo ignaro legem tradidiſſe:

Ab eodem alij inſtituti putantur, qui Legem explanarent; difficultates tollerent; libroſque cuſtodirent, ne iterùm corrumperentur. Hi ab Eſdra advocati, communi cum eo conſilio, quędam Librorum ſacrorum loca, malè adfecta, ſanárunt: Et Canonem ſcripſérunt eorum librorum, qui maximè probarentur. Sic Thalmudiſtæ.

Ea quidem ſic confutat Caietan. Abſurdũ planè videri; Si qui Volumen vnicum Legis; & non multis etiam ſæculis, antè Templi deflagrationem, in multa exemplaria diffuſum & tranſcriptum fuiſſe, putent.

Quonam enim pacto Sacerdotes, qui procul ab Hieroſolymâ ſedes haberent, abſque Voluminis copia, Legis intelligentiam habere, eiuſque ſententiam interpretari potuiſſent?

Cuius regis violentiâ; cuius legis auctoritate; hoc incommodi Sacerdotibus aut Levitis, aut alijs Legis divinæ ſtudioſis, adlatum?

Deinde ex eo conſectarium ſit? Si lex ſingulari volumine comprehenſa, ſemel exuſta; nos Lege & Prophetis carere. qui id dumtaxat acceperimus, quod Eſdras ex ijſdem tradiderit.

Huc accedit, quod Cyro, primo regni anno, Codex Eſaiæ oblatus & lectus fuiſſe prodatur. quo tempore Eſdram nondum natum, conſtat.

Eumdem tamen Hebraicos characteres immutâſſe, B. Hieron. Euſeb. & Beda, tradidérunt. Et Genebr. Academiam Hieroſolymis ab eo inſtitutã, omni diſciplinarũ genere refertam. ex quâ cum alij inſignes viri; tum Scribæ & Legiſperiti prodierint.

Ipſe (teſte Ioſeph.) comparatâ ſibi ex tot rebus præclarè geſtis, apud populum, auctoritatis & exiſtimationis gloria, ſenex vita defunctus eſt; & Hieroſolymæ magnificè ſepultus. Quo tempore, IOACIMO Pontifici, ELIASIBVS F. in ſacerdotium ſucceſſit.

RES GRÆCORVM.

Qùum Lacedæmonij bellum, quod cum Helotis aliiſque. ad Ithomam obſeſſis, gerebant; longiùs quam ſperárant duci viderent. & Athenienſeis, eò cum alijs ſocijs evocatos, quorum in oppugnandâ eâ arce, operâ uterentur: obortâ iam ſuſpicione; ignominioſè; cum duce CIMONE, dimiſiſſent. hi nõ modò ſocietati, quam cum illis Medico bello coierant, renuntiárunt; & pecuniam, quæ erat in ſtipendium belli Perſici ab universâ Græciâ collata; è Delo, ærario publico, Athenas tranſtulérunt; ſed cum Argivis etiam, veteribus illorum hoſtibus, fœdus iniérunt. Et Ithomitas, qui x. demum annò Lacedæmonijs ſe eâ lege dediderant, ut è Peloponneſo perpetuùm excederent; cum liberis & cõiugibus amicè excepérunt: & in Naupacto, quam nuper ipſi Locris Ozolis ademerant, collocárunt.

Megarenſes quoque, quòd à Corinthijs bello premerentur, à Lacedæmonijs ad eoſdem Athenienſeis defecérunt.

BELLVM ÆGYPTIVM.

Bellum autem Ægyptium, quod Inaro, Libyæ rege, auctore, motum ſuprà attigimus; ab ann. VII. ARTAXERXIS in XIII. vario Marte eſt protractum.

Ille, PSAMMETICHI F. & Libyum, qui Ægypto ſunt contermini, rex, promotis ex Maréa copijs, maiorem Ægypti partem, ut ab ARTAXERXE, bellis implicato, deſciſceret, adegit: & parto facilè imperio, Athenienſeis, qui tunc cc. cum navibus apud Cyprum agebant, magnis præmijs & promiſſis in belli ſocietatem adſcivit. Qui cæſo cum ingentibus copijs ACHÆMENE, Darij F. & regis patruo, quem frater XERXES Ægyptijs, tum recèns & iterùm ſubactis, præfecerat: & diſſipatâ adverſariorũ claſſe; Nilo flumine, & duabus Memphidis partibus, potiti; tertiam, quæ λευκὸν-τεῖχος, ſive Albimurium dicta eſt; quæque à Perſis & fidis Ægyptijs tenebatur; ferociter oppugnabant.

Dum ipſi intereà domi cum Corinthijs, variâ Martis aleâ, & cum Æginetis, bellum gererent. Et à Lacedæmonijs, quos ipſi reditu, à Phocenſi pro Doribus expeditione, revertenteis, intercludere fuerant adnixi; ad Tanagram Bœotiæ, magnâ clade cæderentur.

Sed bimeſtri pòſt, victis viciſsim, duce MIRONIDA, ad Oenophyra, Bœotis, regione Bœotiâ, pręter Thebas; & Phocide potiti, Æginetas quoque, muris & navibus multatos, vectigaleis ſibi ſubijcerent. Et Peloponneſum, duce Tolmidâ, circumvecti, Lacedæmoniorum navalia incenderent. & captâ Acarnanũ Chalcide, factâque eſcenſione, & Zacyntho Cephaleniâque pervaſtatis; Sicyonios aperto prœlio profligarent.

3502. | Anno circiter XII. | 448.

ARTAXERXES, qùum fruſtrà Megabazum Perſam cum pecuniâ Lacedæmonem miſiſſet, quâ eos ad bellum Atticæ inferendum, & Athenienſeis ex Ægypto avertendos, induceret; ARTABAZVM, & alterum MEGABYZVM, ZOPYRI F. cum innumerabili exercitu (ccc. Millib. hominu;

 & ccc.

& ccc triremibus) in Ægyptum amandar. (quos Dio. Sic. annum ſolidum in exercendo terra marique milite, priùs conſumſiſſe narrat. nec ſeciùs Athenienſeis in obſidione Leuco-teicheos, quò pulſi è reliquâ Memphide ſe concluſerant; heſiſſe)

Qui ſimul atque Memphim perventum eſt, ad ſolvendam Albi-muri obſidionem totis viribus cõtendunt: & Græcos prœlio victos; vel (ut Diod.) præ ſubito terrore in fugam actos, totâ Memphide expellunt.

Et ad extremum, in Proſopitide inſulâ, quo, ceu in tutam ſtationem, naveis ſuas Athenienſes coegerant; concluſos, & ad ſeſqui-annum obſeſſos, tenent. Donec aversâ fluminis aquâ, & alveo exſiccato, naves ſubſidérent; & inſula, iam continens, peditatui hoſtili tranſitum præberet. Eâque re conſternati Ægyptij, deſertis Athenienſibus & INARO, ad Perſas indè transfugerent.

Athenienſes nihilo-minus, quùm naveis ſuas, bello iam inutileis, concremâſſent; & magnâ animorum conſtantiâ, ad manus cum hoſte victore conſerendas, ſe compararent; ab Imperatoribus Perſicis, qui, cum obſtinatis viris, & de ſalute deſperantibus, iterùm congredi reformidarent; certâ conditione ex Ægypto abire ſunt permiſsi: Et peragratâ ad Cyrenen uſque Libyâ, pauci & inopes in patriam ſunt reverſi.

Hic exitus belli in Ægypto ſexennalis. quem nova L. triremium, quæ ab Athenienſibus & ſocijs, rerum geſtarum ignaris, auxilio ſubmittebantur, & ad Mendeſium Nili oſtium erant adpulſæ; clades nobilitavit. Illarum enim pleraſque, terrâ, peditatus Perſicus; & à mari, Phœnicum claſsis, adgreſsi, aut depreſſérunt, aut in fugam vertérunt.

Et ſic iterum Ægyptus in ARTAXERXIS ditionem conceſsit: præter AMYRTÆVM, in Paluſtri ſolo regnantem.

INARVS verò huiuſce belli auctor, per proditionem captus, & in crucem actus eſt.

Cteſias tradit, INARVM, Græcoſque prœlio à Perſis victos, Byblum, munitam Ægypti Vrbem, fugiſſe. Et MEGABYZVM, qui Vrbem illam facilè expugnari poſſe diffideret; cum ijſdem Græcis, quorum VI. Mill. erant & amplius; incolumitatem pactis, tranſegiſſe, & fidem dediſſe, nullâ eos à rege iniuriâ adfectum iri; & domum ſalvos, dum luberet, reduturos.

Et illum quidem, poſtquam SARSAMEM Ægypto ità debellatæ præfeciſſet, unà cum captivis ad ARTAXERXEM profectum, impunitatem ijs in præſentia à rege impetrâſſe. Sed V. poſt annis, eumdem regem, ab Amyti aviâ, quæ Achæmenis filij, ab INARO cæſi, vicem doleret; & pœnas repoſceret; importunis precibus expugnatum, eius lubidini, captivos tradidiſſe. Ex quibus INARVM III. crucibus illa ſuffixerit; & Græcis L. quot capere potuerat, capita abſciderit.

Qua ex re Megabyzus, quem & illa ad pœnam depopoſcerat; mœrens, & in Syriam, cui præerat, profectus, cum alijs Græcis à rege deſciverit. & bis prœlio adverſus regios duces victor, in gratiam cum eo redierit.

Quâ iterum, levi de cauſsâ, ob leonem, à rege, quem inter venandum adortus eſſet, averſum, & à ſe interſectum, excidens; & in Cyrtam, ad Mare Rubrum, relegatus; & denuò reconciliatus, non ſine magno regis dolore, octogenario propinquus, deceſſerit.

Huius F. Zopyrum, ex Amytide iuniore, Patre & matre orbum, quum à rege defeciſſet, Athenas profectum, unà cum illis ad Caunum renavigâſſe. Vbi dum cives Zopyro quidem deditionem, non autem Athenienſibus, comitibus, facere promitterent; ſaxo in ipſius, murum ſubeuntis, caput coniecto, mortem obijſſe. Sed hæc poſteà.

LEGES, ET X. VIRATVS ROMÆ.

Circà idem Tempus, Romæ leges XII. Tabularum publicatæ à X. Viris. A quibus Legati Athenas miſsi fuerant, ad Solonis, aliorumque Græcorum leges cognoſcendas & deſcribendas.

3504. | An. V.C. ccc. Poſt quinquennium Lex in æs inciſa, & in publicò poſita eſt. An. V.C. ccc II. Decemviri ibidem cum poteſtate Conſulari creati; pòſt Conſulatum Augurini, abdicati. Sic forma Civitatis à Conſulibus ad X. Viros tranſijt. Anno autem ccc V. & ccc V. abdicatis denuò Decemviris, ſuffecti ſunt Conſules. Vid. Oroſij Excerpta. | 446.

INDVCIÆ INTER GRÆCOS.

Athenienſes, nihil præ gloriæ, & Imperij ampliãdi cupiditate intentatum relinquentes, quùm pænè univerſos Græcorum populos inimicos cepiſſent: neque tamen ad Pharſalum Theſſaliæ, neque ad Oeniadas Acarnaniæ, duce PERICLE, Xanthippi F. quidquam proſperè promoviſſent; exacto triennio, Quinquennaleis cum Lacedæmonijs inducias, CIMONE (quem virũ optimum, ipſi uti φιλολάκωνα, ſive Spartanis faventiorem, oſtraciſmo antè, & X. annorum exſilio multârant; & quinquennio pòſt in patriam revocârant) auctore pacti; à bello quidem in Græcos ſuperſedérunt; ſed in Cyprum arma convertérunt, CC. navibus, duce eodem CIMONE, tranſvecti. ut iniurias ſociorum, & navium iacturam in Ægypto nuperam, ulciſcerentur.

3508. | ——————— | 442.

(Diod. hic confundere videtur res à CIMONE XVI. plus minus, antè annis geſtas, cum ijs quæ hoc demum anno geſta ſunt.)

NOVVM IN ÆGYPTO BELLVM.

Illi ſubmiſſis in Ægyptum LX. è claſſe ſua navibus, vocatu AMYRTÆI, qui Paluſtri regione fretus, in rebellione perſtabat: cum cæteris, Citiũ, Cypri [illegible] obſedérunt. (Diod. vi expugnatũ, dicit. Prob. minorem Inſulæ partem à Cimone devictam.)

Verùm poſteaquàm Cimon morbo implicitus (al. e vulnere) ibi mortuus eſt, & fames exorta; Inde profecti, & directo ſuprà Salaminem, Cypri, curſu, cum Phœnicibus ac Cilicibus, navali & pedeſtri pugnâ certárunt: & utrobique victores, cum navibus ijs, quæ ſalvæ ex Ægypto redierant, domũ ſunt reverſi.

Diod. verò, Cimonem, tradit, claſſis prætorem, Maris victoriâ imperioq́ue potitum, & cunctas Cypri urbeis in poteſtatem ſuam redigere molitum eſſe. Et dum Salaminem, urbem ab omni armorum rerumq́ue neceſſariarum adparatu inſtructiſſimã, (quâ captâ, non modò Cyprus tota in deditionem veniret; ſed res Perſica etiam periclitaretur) omni ope oppugnandam ſibi ſumſiſſet;

ARTAXERXES, de ſuo & Cypriorum periculo ſolicitus, & graviorem acerbitatem Aſiæ vicinæ ſubmetuens; pacem cum Græcis componere inſtituit. A quo, quùm eâ de re ARTABAZVS & MEGABYZVS mandata accepiſſent; Athenienſes, qui pacem ab hoſte quæſitam non reſpuerent; legatos vicissim ad ferienda fœdera, cum ſummi iuris poteſtate, miſerunt.

Cuius legationis Princeps & caput fuiſſe CALLIAS, Hipponici F. & cum collegis ſuis Suſa adſcendiſſe, memoratur. Herod. lib. 7.

Quo etiam tempore Argivi eódem, ad regem, nuntios miſerunt, qui rogarent; *An amicitiam, quæ ipſis cum Xerxe Patre intercesſiſſet, perſeverare vellet?* Quibus ille reſponderit, *Nullam ſibi, præ Argis, civitatem cariorem eſſe.*

PAX CVM PERSIS.

His autem ſummatim conditionibus Pax illa inter Perſas, & Athenienſes, cum ſocijs, per fœderum Interpretes, conſtituta traditur. „ *Omnes Græcorum in Aſiâ Coloniæ libertate ac legibus ſuis uti, permittuntor.*

„ *Nulli è Perſis Satrapæ, ultrà tridui iter, in mare excurrere, liceto. Nullus navi roſtratâ, Phaſelida inter & Cyaneas, in mari Pamphylio, navigato.*

„ *Athenienſes viciſſim, in nullius provinciæ, quæ regiâ ditione teneatur, fineis umquàm vim aut arma inferunto.*

His ità compoſitis, & utrimque firmatis, Athenienſes honoratiſſimè ab rege expediti, copias è Cypro abducunt: & clariſſimæ ſimul victoriæ, & honeſtæ pacificationis inſignia, domum reportantes. Et tum demum, apud Cyprum, deceſſiſſe Cimonem, Diod. tradit, anno IV. Olympiad. LXXXII.

NOVVM GRÆCORVM DISSCIDIVM.

Sopito utcumque bello Perſico, nunc quaſi impunè & certatim Græcia omnis, ducibus Lacedæmonijs & Athenienſibus, ex æmulatione virium, in duas diviſa parteis, ab externis bellis, velut in viſcera ſua, arma convertit.

3509. | ——— | 440.

Et Lacedæmonij quibem bello, quod Sacrum fuere, ſuſcepto; & Templo, quod in Delphis eſt; cuiuſque iuriſdictio controvertebatur; potiti; illud veteribus poſſeſſoribus, Delphis, tradidérunt.

Athenienſes verò, illis digreſſis, eò cum exercitu profecti, & victores, Phocenſibus reſtituérunt. Et Megarenſium agros, qui à ſe ad Lacedæmonios deſciverant, rapinis, cædibus & incendijs, evaſtárunt. Quùm intereà Lacedæmonij, irruptione in Atticam factâ, redhoſtirent.

Neque ità multopoſt, quum Athenienſes, duce TOLMIDE, expeditionem, validâ ex ſuis & ſocijs manu, adverſus rebelleis Bœotorum exſules, qui Chæronéam & Orchomenon, aliaque in Bœotis [illegible] tenebant, ſuſcepiſſent; & ex ijs, Chæronéa captâ & direptâ, præſidioq́ue Vrbi impoſito, reverterentur; exſules Bœoti, & Eubœênſes cum Locris, facto in eos, ex Orchomeno, impetu, (per inſidias, Diodor.) & atroci pugnâ adorti, TOLMIDE inter pugnandũ cæſo, reliquos partim occidérunt, partim vivos cepérunt. Eâque clade coacti ſunt Athenienſes, quò captivos redimerent, cunctas Bœotiæ Vrbeis, quas ceperant, cedere, & libertati legibuſq́ue ſuis reſtituere.

Iam opibus Athenienſium iſtâ ad Chæronéam clade debilitatis, inter cæteras Vrbeis, tota pænè Eubœa ab ijs defecit. quam illi mox, duce PERICLE, eò tranſgreſſi, iterùm ſubegérunt.

Et Heſtiæam quidem, civibus eiectis, ſibi vindicárunt: cæteris verò Vrbibus priſtini fœderis leges, ex pacto, impoſuérunt.

ANNVS XX. ARTAXERXIS. Initium LXX. Hebdomad.

3510. | ——— | 440.

Nunc mihi ad memorabilem illum ARTAXERXIS regis annum, XX (de quo Daniel. c. 9. Et à quo, LXX. earum Hebdomadum initium ducitur, *Quo exijt ſermo ex ore regis, ut Hieraſolymæ muri ſedeſque reſtaurarentur*) redeundum eſt.

A quo ſermonis exitu, ad circiter XXXIV. uſque CHRISTI nati annum, quo pro nobis mortem perpeti dignatus eſt, (ſive verius, ad IV. ab eiuſdẽ Paſſione annum,) anni tot illis Hebdomadis deſignati, effluxiſſe putantur.

Hic

Hic annus, Euſebio, coincidit cum anno CXV. regni Perſici, à Cyro; cui ille dat XXX. Imperij annos. Nobis eſt LXXXIIX. ab eodem Cyro; cui tantùm III. Monarchiæ annos tribuimus. Vid. I. annum Cyri.

Et de hoc eodem anno, vide annum Orb. Cond. 3420. qui eſt primus & ultimus DARII MEDI. ubi de anno, quo hic ſermo exijt; & de Hebdomadibus DANIELIS, fusè diſputatum eſt.

Præter eà autem, quæ ſup. dicta ſunt; hoc tantum, ex Chron. Alexandr.

Africanus numerum LXX. in vaticinio Daniel. Hebdomadum, extēdit non ſolùm ad ſalutaris prędicationis (CHRISTI) initium; ſed etiam inchoat à CDXC. annis, qui hinc initium cepérunt: & deſinunt in XXII. annum Imperij TIBERII CÆS. ſive in IV. annum CCI. Olympiadis.

Ità ut LXIX. Hebdomades implerentur, XIV. anno dicti Tiberij. Et I. annus CCII. Olympiad. ageretur, quo & Iordane tinctus eſt à IOANNE CHRISTVS; & eiuſdem ſalutaris incepit Euangelij promulgatio.

Reliquum autem dimidiæ Hebdomadis unius, *quæ confirmatura eſſet Teſtamentum, multis.* exactum ut anno Tiber. Cæſaris XXII.

Dimidium veiò alterum, quo ut dixit Propheta, *Tolletur Hoſtia mea;* &c. incidentin XIX. eiuſdem: Sive in IV. annum CCII. Olympiadis. Quo CHRISTVS, verus Deus noſter, ſponte ſuâ vivificam ſubijt crucem. Hæc noſtra ex parte ſunt conſentanea.

NEHEMIAS, POPVLI IVDAICI DVX.

Anno itaque, quem dixi, XX. Artaxerxis, (XIII. Poſt ESDRÆ adventum) menſe Chaſleuo (Novembri) NEHEMIAS, Helciæ (al. Chachaliæ) Fil. (Hieroſolymita, Ioſep. & Sacerdos, Caietan. Rabbinus, è ſtirpe Davidis, Genebr.) è captivis unus. qui Suſis, primariâ Perſarum Vrbe, habitabat, & Regi à poculis erat:

Quum fortè ex HANANE Iudæo, eiuſque comitibus (in quos, recèns in Perſidem, ex Iudæâ, & Hieroſolymis, adventanteis, & Hebræo ſermone inter ſe colloquenteis, inciderat) cognoviſſet miſerabile Hieroſolymæ, & populi à captivitate reducis, ſtatum & conditionem. quòd mœnibus ſacræ Vrbis, & portis, quæ Chaldæi everterant, neque-dum inſtauratis, ab infeſtâ viciniâ non modò multis incommodis adfligerentur; ſed ex agris etiam, atque adcò ex ipſis Templi penetralibus, captivi abducerentur: Ad Deum, non ſine vehementi gemitu, & multis lacrymis, & longinquo ieiunio, converſus; & ſua populique peccata (quorum iuſtiſſimas pœnas, tot pro tempore malis oppreſſi, expenderent) ingenuè & demiſsè confeſſus; eius tamen miſericordiam, quâ pænitenteis complecti ſoleret, & promiſiſſet; ſupplex imploravit. Et ut regis animum, cui ipſe miniſter erat, inflectere, ſibique propitium efficere dignaretur; obnixè rogavit.

Quùm itaque, menſe Niſan, (Martio) regi iam accubanti, vinum de more miſceret: & vultu ſqualidiore, inter epulas, mærorem introrſus latentem proderet. Rex à cœnâ hilarior, miniſtrum, non ægrum quidem, ſed ſolitò ſubtriſtiorem conſpicatus; Quid cauſſæ eſſet, ex eo quæſivit.

Ille metu primùm perplexus; deinde, regiæ gratiæ fiduciâ audacior, rege iterum ſalutato, & æternùm vivere iuſſo, in has voces erupit.

Qui poſſim, ô rex, ſimulato ad alia vultu, premere altum & reconditum cordis mei dolorem; qui audiam patria mea, Hieroſolymorum, (in quâ Patris & maiorum meorum ſepulcra ac monimenta exſtant) & portas etiamdum igni ſuccenſas, & mœnia diſiecta iacere!

(Sever. Quæ iam per annos ferè CCL. ſolo tenus ſtrata, malorum teſtimonium, ſpectaculum inimicis præbeat. Sic ille. ſed qui hæc NEHEMIÆ acta, ad XX. annum ARTAXERXIS MNEMONIS referat.)

Quare hoc unum mihi à te, ô rex, præſtari poſtulem, ut illuc profectus muros illius Vrbis reſtituere, & Templi fabricam perficere, impunè permittar.

Quod ubi rex, unà cum reginâ, quamvis longiorem tàm fidi miniſtri abſentiam ægrè laturi eſſent; ſereno ore annuiſſent; & litteras ſimul, cum ad Satrapas, regionis Trans-euphratenſis prætores, à quibus tutò ipſe cum ſuis in Iudæam deduceretur; tum ad ASAPHVM, regiorum ſaltuum cuſtodem, qui ligna ſabricandis Templi, Murorum Turriumque Vrbis, & domorum tàm publicarum, quàm privatarum, contignationibus, præberet; haud gravatè dediſſent.

Ibi NEHEMIAS, Deo adorato, & actis regi gratijs, quùm Babylonem veniſſet; & multos è popularibus comites ſibi adſciviſſet. Et iam-tum magnâ militum regiorum manu ſtipatus, Satrapis Trans-amnenſibus, (Ioſep. SADÆO, Syriæ; & Phœnices Samariæque, præfectis) litteras, regiæ voluntatis teſteis, reddidiſſet; Tandem (Ioſ. XXV. anno regni Xerxis. Nobis ſub eiuſdem anni, quo regnavit Artaxerxes, XX. exitum. licet alter iam vulgò annus à Niſan inijſſet) Hieroſolymam pervénit.

Vbi quùm triduum obduxiſſet; neque cuiquam animi ſui inſtitutum, quod & Deus inſpirarat, & rex comprobárat; patefeciſſet. ſed cum paucis, clàm & noctu, murorum Vrbis, & portarum penè ſingularum ruinas oculis exploráſſet; ad extremum magiſtratui & populo ſe prodidit: & quæ Dei regiſque voluntas, ſe auſpice, eſſet, indicavit.

Eoſque gravi oratione cohortatus, ut novorum murorū portarumque munitionibus incūberent; & eo pacto omnem vim & iniuriam æmulæ & infeſtæ vicinitatis à cervicibus ſuis arcerent. *Si in Deo fiduciam collocarent; tam pios eorum & præclaros conatus, ab importuno hoſte nequaquam impeditum iri: ſed proſperè & ex ſententiâ ſucceſſuros:*

Tam

Tàm inſperato illos regis favore, & ſuâ, novi Principis, alacritate, itâ animavit; ut ad opus ſe certatim, & mutuis exhortationibus, accingerent: & neque interdiu, neque noctu, cæptam ſtructuram, nec ſine bono omine, intermitterent.

(Hîc obſervat Ioſeph. Iudææ, & Iudæorum, appellationem, tum primùm invaluiſſe, quando è Babylone reverſi ſunt. quùm anteà communi nomine Hebræi, aut Iſraëlitæ, dicerentur: quòd Iudæ Tribus ea olim loca occupâſſet. Nos id potiùs ad ſuperiora ROBOAMI tempora referamus, diſſciſſo tùm & bipertito regno.)

Huius autem rei fama, quum perlata eſſet ad SANABALLATEN Horoniten, ex Moabitide; & THOBIAM Ammaniten, & GOSEMVM Arabem,; quibus ægrè fuerat ſubmiſſum eſſe à rege virum, qui fiduciariâ auctoritate res Iudæorum iacenteis excitaret. non ſine operis, ceu vani cæpti, irriſione, adfectatæ etiam rebellionis crimen Iudæis intentabant.

NEHEMIAS verò, non tàm regis, quàm Dei ergà ſe benivolentiâ & præſidio, hoc opus à ſe ſuſceptum eſſe; & in eo perficiendo conſtanter, vel invitis æmulis, perſtaturum, reſpondit.

Ipſos, qui numquam de Hieroſolymis benè mereri contendiſſent: neque, uti externâ ſtirpe profati, & è Cuthæâ in Samariam olim tranſducti, Iudæis umquam accenſi eſſent: in partem regij beneficij, aut civitatis, cuiuſque Hieroſolymitani, vocari non oportere.

Neque propterea ſegniùs ad opera accingebant Iudæi. Quod ut commodiùs & æquabiliùs fieret; Iuſſi ſunt magiſtratus, ſacri & profani, mœnia ipſa cum portis, & priſtinos Vrbis vicos, dimetiri; & operas in populum familiaſque viritim partiri. Certo quodam modo agreſtibus etiam, & vicinis opidanis attributo. Ipſe autem dux,

Iura dabat, legeſque viris: operumque laborem
Partibus æquabat iuſtis, aut ſorte trahebat.
Inſtant ardentes: pars ducere muros, &c.

PORTÆ VRBIS HIEROSOLYMÆ.

Et quoniam in iſta operum ædificiorumque diſtributione (c. 3.) mentio fit XII. Portarum, hiſce nominibus;

Gregis, Piſcium, Vetus, Vallis, Sterquilinij, Fontis, Aquarum, Equorum, Orientalis, Iudicialis, Regis, Domûs Eliaſibi.

Præter Turreis, Hananeëlis & Furnorum; & Piſcinam Siloë. Lectori, iſtiuſmodi deliciarum, & Hieroſolymitanæ Topographiæ cupido, ut ſatisfiat, XII. Portas, primæ notæ, diſtinctiùs ob oculos proponemus.

Ab Ortu		Ab Aquilone		Ab Occaſu	
	1. Porta Fictilis.		1. Porta Beniamin inferior.		1. Anguli.
	2. Aquarum.		2. Piſcium.		2. Vallis.
	3. Equorum.		3. Vetus.		3. Stercoris.
	4. Gregis.		4. Ephraim.		4. Fontis.

Per has XII. Portas, ex Vrbe Hieroſolymâ, in omneis Terræ Iſraëlitidis parteis, hoc modo, via patebat.

PER PORTAM FIGVLINAM; in Vallem Gehennon, Agrum Acheldema; & in Auſtrinas regiones, ad montem uſque Sinæum.

AB AQVARVM PORTA; in Hortos regios, & alios Vallis Ioſaphat. Indeque plana & æquabilis via in Bethaniam ducebat.

A PORTA EQVORVM; in Torrentem Cedron, cui erat proxima, equi regis aquatum deducebantur.

A PORTA GREGIS; in Vallem Ioſaphat, montem Oliveti, & in Bethaniam, Hierichuntem, Deſertum, & Orient. regionem, uſque ad Iordanem.

A PORTA BENIAMIN; in Anathot Deſertum, aliaſque Vrbeis eiuſdem Tribus. Via item extrà hanc portam ducebat in Galilæam, Cæſaréam Philippi, & Damaſcum.

A PORTA PISCIVM; in Mare Galilææ, Iordanem, totamque Orientalem & Aquilonarem regionem.

A PORTA VETERI; iter patebat ad omnes Aquilonares regiones.

A PORTA EPHRAIM; in cognominem montem, in Sichem, Samariam, & Galilæam.

A PORTA ANGVLI; in Arabiam, indè conſpicuam.

A PORTA VALLIS; in Calvariæ montem, Silonem, Bethoron, Gabaon.

A PORTA STERCORIS; ad Ioppen, Mare, & omneis Occid. partés.

A PORTA FONTIS; in agrum Fullonis, Bethlehem, Hebron, Gazam, & Ægyptum. De his hactenus.

SANA-

SANABALLATÆ HOSTIS IVDÆOR. INSIDIÆ.

Dum vero SANABALLATES opus nihilo-minus procedere: & ab imbecilli gente, in ſummâ materiæ penuriâ, tamque infeſtâ profanarum nationum viciniâ, vrbis tam vaſtæ munitiones, ſummâ cum ædificantium alacritate, iam dimidiâ parte ampliùs perfectas, & in altum eductas eſſe, ægerrimè ferret: unà cum THOBIA, ſibi adfine, Arabes, Ammanitas, Azotios, (Ioſeph. Moabitas, & Samaritas, Cavæ-Syriæ incolas) operis interrumpendi, & belli, per inſidias, in fabros operi intentos, inferendi, flagrante paſſim invidiâ, concitárunt.

Cuius rei terrore quùm nonnihil Iudæi commoverentur; & de reliqui operis perfectione, ob difficultates & aſſiduos labores, propè deſperarent. Tunc NEHEMIAS, de hoſtium conatu per exploratores factus certior, & ſuos ad fortiter pro patriâ & lare pugnandum cohortatus; locatiſque per muros nocte & die cuſtodijs, & diſpoſitis adverſus incurſanteis præſidijs, unà cum Deo, inſidias adverſariorum eluſit.

Atque ita ipſi, metu liberi, ad opus quidem iterùm accingebantur. ſed ne inermes de-improviſo ab intentis uſque hoſtibus opprimerentur, ſolicitus princeps, dimidiam populi partem operi incumbere; alteros gladijs accinctos, alijſque armis rectos, vigilare iuſſit. ſic tamen ut duces primi, operumque exactores, duplicato onere, dextrâ ipſi opus vrguerent, lævâ gladios geſtarent.

Et ne tam magno locorum intervallo inter ſe ſeiuncti, alteri alteris ſuppetias ire non poſſent, ad tubæ clangorem concurrere, & ſtata loca tueri, ſub ſuis quiſque ducibus, iuſſi ſunt.

Atque adeò, ne agreſtibus, ſub veſperam, ex urbe, ad ſedeis ſuas, quotidie & de more, dilabentibus, Hieroſolyma, ab incolis infrequentior & immunita, periclitaretur; ut ex ipſis ſinguli ſaltim, uno cum famulo, in civitate remanerent; & diurnæ operæ cuſtodiam etiam nocturnam adderent; imperatum eſt.

Ipſe autem NEHEMIAS, cum ſuis, quò reliquis exemplo præiret; & noctu Vrbis mœnia obibat; & nullà operum ærumnâ, nulla victûs aut illuviei duritiâ, deterrebatur.

POPVLARIS SEDITIO.

Intereà populus, qui fame & fenore laborabat, adverſus divitum feneratorum impotentiam, non ſine promiſcuo murmure, & re ad ſeditionem inclinante, paſſim ſubtumultuari cœpit. Eoque indignationis prorupit, ut alij proletarij liberos ſibi venum exponendos quiritarentur, quò frumento indè coemto vitam miſeram ſuſtentarent. Alij domos & fundos fenori obligandos, quo famem ſolari poſſent. Alij denique pecuniæ mutuatione agros vineaſque ſuas alienare, aut perpetuis regis vectigalibus ſubijcere, non defugerent.

Quùm pari, inquiebant illi, omnes conditione, & generis prærogativâ cenſendi ſimus, Divites tamen ſibi & ſuis probè conſulunt. Nos, tenue vulgus, liberos noſtros, præ neceſſitate etiam in nexum dare, aut ſervituti mancipare, cogimur. Nec fundis iam alienatis, eorum redimendi ulla in poſterum ſpes adfulget.

Dementes! qui Babylonici exſilij delicias & cómoda, huic ærumnoſæ in patriam, Iudæam, reverſionis & moleſtiſſimæ Templi Vrbiſque ædificationi, poſtpoſuerimus.

Quodnam nobis, è captivitate illâ, in libertatem, regiâ liberalitate adſertis, operæ præmium? Aut quis, præ ijs, qui remanere illíc elegerunt, fructus exoptatior?

His clamoribus, & iuſtis forte-an querellis commotus NEHEMIAS; & cognito, à Magiſtratibus pecuniam fenori dari, & uſuras acerbè exigi. Cœtu populi univerſi indicto. *Rem indignam eſſe, aiebat, Iudæos artiſſimo ſanguinis vinculo inter ſe coniunctos, quos nuper ipſi à profanis in Babylone heris, pro virili quiſque parte, redemiſſent; nunc à tribulibus, in patriâ, quaſi venales haberi, ut iterum ab ipſis reciperentur.*

Quis hic divini Numinis metus? Quibus non opprobrijs impiæ vicinorum nationes in nos inſultent?

Pecuniam & frumentum, quæ ego, cum meis, mutua permultis dedimus, libenter & in ſolidum condonamus. Vos pariter æquum eſt, non fundos modo vobis oppigneratos liberare; ſed uſuram etiam Vnciariam, quam quot-menſibus, aut annis, pro frumento & vino, penſitandam imponitis; acceptò ferre, & remittere.

Id autem quùm illi universè facturos ſe recepiſſent; & Sacerdotes evocati, & propoſiti iuris-iurandi religione obſtricti, ut idem præſtarent, nihil liberaliter reſpondiſſent; ipſe NEHEMIAS veſtis ſuæ ſinum, de more, in vacuum excuſſit. Et eo pacto, ut quicumque quod decretum erat, non præſtitiſſet, aut defugeret; à domeſticis commodis, & laborum ſuorum fructibus vacuus exiſteret, imprecatus eſt. Quod populus quidem, non ſine ſummo adplauſu, & Dei laudatione, comprobavit; & facto ipſo teſtatus eſt.

NEHEMIAS profectò, vir ad virtutem & iuſtitiam natus, & in populareis ſuos beneficentiſſimus; per annos XII. ab anno XX. ad alterum & triceſimum regis Artaxerxis, ex quo, miſſu & iuſſu eiuſdem, Iudæis, uti dux, præfuit. Quantumvis deceſſores eius quotidianis annonæ, aut pecuniæ (ad XL. ſiclos) præbitionibus; & impotenti, ac diſſimulatâ miniſteriorum ſuorum licentiâ, populum oppreſſiſſe ſciret. Et ipſe contrà, cum ſuis, in publico Vrbis & murorum opere, aſſiduus, & nequaquam immunis, ſine ullius iniuriâ aut moleſtiâ, fuiſſet; adduci tamen, præ divini Numinis metu, numquam potuit, ut non modò ſportulas, iure etiam ſibi, & contubernio, debitas; aliudve quidpiam, ſordibus adfine, non conſectaretur. ſed ſingulari etiam cum liberalitatis laude

laude & gra[illegible] Magiſtratus & Principes fam[illegible]iarũ, ad centena [illegible] quinquagena capita, qui è propin-q[illegible]am ventitabant, rectâ cœnâ, fer-cul[illegible] & [illegible]râ, quotidie acciperet.

NOVA HOSTIVM CONSPIRATIO.

Sed veteres iterum æmuli, Sanaballates & cæte[illegible] quùm murum perpetuâ ſerie conſtructum, & [illegible]s ta[illegible]t[illegible]m portarum defectum, audiſſent. [illegible] vi [illegible]perta non poſſent; dolo agere cum [illegible]m a, eumque à cæptis operibus revocare, [illegible]ituerunt.

Et [illegible] loc[illegible] deſtinato, (Campo, ſeu Valle Ono, [illegible] eſt, Iniquitatis) fedus ſecum percuteret, invi-[illegible]n.

Q[illegible]us quùm ipſe ſerias (ædificandi fortè, aut [illegible]næ iuris-dictionis,) occupationes, excu-[illegible]t & illi importuniùs crebriuſque urguerent; [illegible] etiam per certum hominem litteris; ob ru-[illegible], qui de adfectato ab ipſo Iudææ regno paſ-[illegible]aris eſſent, & à Vatibus iactarentur; quibus & [illegible]e graviter commoveri poſſit. eum terrére, & [illegible] communicanda inter ſe, de pacando rege, conſilia, inducere conarentur.

[illegible]e fraudes & malignitatem detexit; & intre-[illegible]s, neque ab incepto deſtitit, neque [illegible]diosis [illegible]ſtilium conſiliorum machinationibus acquievit. [illegible]n etiam qu[illegible] conſultandi gratiâ, ad domũ [illegible]æ (Prop[illegible] & Anachoretæ) Acceſſiſſet; [illegible], ut in T[illegible]ingrederetur; & valvis ibi [illegible]ſeptis ſe contineret, (de nocte namque ſicarios a[illegible] cædem eius faciendam venturos eſſe) ſuaſiſſet. [illegible]e verò & fugam, duce indignam; & anquiſita [illegible]etis in Templo latibula, quâdam animi gene-[illegible]tare, deteſtaretur; cum vaticinij illius vanitas; tum Vatis [illegible] ab hoſtibus corrupti, malitia, p[illegible]àm fa[illegible]

Poſtq[illegible] murus omni ex parte, LII. die-rum ſpatio abſolutus eſt, quod in XXV. diem menſis Elul, (Sextilis, ſive Auguſti) incidit.

Ioſeph. lib. 11. c. 5. Hunc in modum, inquit, Nehemias perduravit II. annis, & III. menſib. Tantum enim temporis elapſum eſt, donec mœnia abſolverentur, XXIIX. regni Xerxis anno, menſe IX. Vult enim idem, Ne[illegible]miam, anno XXV. Xerxis, è Babylone Hier[illegible]lymam perveniſſe.

Caietan. putat LII. dies illos, non à muri ædificati, ſed perfecti eiuſdem, initio; hoc eſt, ex quo ſuprema manus adpoſita eſt, & valvæ portis additæ. Fallique addit Ioſephum, in eo; quod à XX. Artaxerxis anno, quo Nehemias venit; uſque ad XXIIX, eiuſdem, anni XII. non effluxérint.

Emanvel Sa, interpretatur LII. dies, poſt miſſam à Sanaballate epiſtolam.

Samer. Cæpta à Nehemiâ inſtaurari Hieroſolymorum mœnia IV. die menſis, Ab (2. Eſdr. 3.) & XXV. Elul abſoluta, LII. diebus (2. Eſdr. 6. Sic & Maſſæ.)

Opere tantâ celeritate & induſtriâ conſummato, hoſtes, & vicinæ nationes, animis propè conſternati ſunt. Et in tàm exiguis Iudæorum facultatibus, non niſi ope divinâ id perfici potuiſſe, ſunt confeſſi. Laborabant nihilo-minus inteſtinâ æmulatione, quidam è Iudæis Optimates: & mutuâ epiſtolarum miſſitatione, cum Tobia Ammanite; qui & Sechen iæ gener, & Mosollæ conſocer eſſet; conteſſerabant. Non veriti eius laudes coràm Nehemia efferre & celebrare: & non facta modò, ſed dicta etiam, ex ore Nehemiæ excepta, ei renuntiare; & ſparſis rumoribus ac libellis, terrorem Duci ſuo incutere.

Quæ conſequuntur, certum eſt annis proximis, ſed ijs non ſatis certis, geſta fuiſſe.

C V S T O D I Æ V R B I S.

3510. | ——— | 440.

[illegible]ehemias verò, qui latus ſibi à domeſticorum hoſtium inſidijs [illegible]muniendum duceret; opere mu[illegible]orum, & valvarum in portis perfecto: & in[illegible] La[illegible]orum & Cantorum numero; nego-[illegible]ratri ſuo Hanani: & Hananiæ viro [illegible] Palatij Hieroſolymitani præfecto, ne [illegible]tè Solis exortum aperirentur: iiſ-[illegible]ſentibus [illegible]ſerarentur. Et ex in-[illegible] delecti, qui ſuam quiſque vicem, [illegible] procul à domibus ſuis excubarent.

Q[illegible] autem Vrbs tàm vaſta, & ampliſſimo [illegible]patio [illegible]n[illegible]a habitatoribus & tectis eſſet infre-[illegible] & Nehemias populum recenſere vel-[illegible]um omnem eorum, qui priores unà [illegible]abele, deinde Esdra, è captivita-t[illegible] Ba[illegible]lon[illegible]n Iudæam adſcenderant, in com-[illegible]o ce[illegible]uali, (qui exſtat 1. Eſdr. 2. & 8.) [illegible]ptum comperit. Ee vertente menſe VII. eadem penè, quæ ſuprà ſub Esdra ſunt commemorata, peregit.

Populo ſcilicet, qui è civitatibus ſuis, ſummâ cum animorum conſenſione, Hieroſolymam ad ſolenneis ferias convenerat: & in plateâ, portæ Aquenſi adversâ, conſidebat: Lex Moyſis ab Esdra, palàm & magnâ adſtantium attentione, recitata eſt. & fletus, qui promiſcuè obortus tum erat ex lectione quippe [illegible]iem feſtum, dicti VII. menſis Kalendas, dedecebat: ab Athersata (qui & Nehemias) & Esdra, & à Levitis, compreſſus eſt: & Hilaribus, epuliſque publicæ celebritate, mutari iuſſus.

Deinde, univerſi Scenopegia, ſive Tabernacula, omnigenis virentium arborum frondibus cõtexta, ſtato & continente ſeptiduo, à plenilunio, non ſine quotidianâ Divinæ Legis explicatione, & intiſicatá pietate ac lætitiâ, concelebrarunt.

Et biduo pòſt, die menſis XXI[illegible] Hieroſolymis coll[illegible]i, [illegible] ijs amict[illegible] & cinere conſperſi, publicum ſibi ieiunium ind[illegible]xere.

Et ſeiuncti ab exteris ſu[illegible]que & mai[illegible]rum ſu[illegible]rum peccata confeſsi, quadrantem diei unum ſacræ lectioni; alterum Deo adorationi, mane & veſpere alternis impenderunt. Levitis int[illegible]a e loco editiore omnem cœtum, ad celebrandas Dei laudes, & [illegible]tes pro beneficijs agendas, exhortantibus & H[illegible]mn[illegible] (quo ex alto repetita Dei in gentem Hebræam beneficia exaggerantur) contenta voce decantantibus.

Illum ſolum Dominum, cœle[illegible]ium Orbium & Spirituum, Terræ & Maris, & eorum, quæ complectuntur, omnium opificem.

Illum [illegible] vitæ datorem & providum in rebus creatis conſervatorem; à beatis Mentibus quas in cœleſti ſtatione collocatas voluit, aſſiduè adorari.

Ab illo, rerum omnium procreatore ac rectore, ABRAM[illegible] *delectum; & ex Hurâ, Chaldæorum Urbe, ab idololatriâ, nobili, an infami! eductum. & Abrahamum feliciore omine, qui magnæ gentis proſator eſſet futurus, appellatum. Cuius eximiâ erga ſe fide delectatus, fœdus cum eo percuſſerit & ſe uberrimam Chananæorum regionem, eius poſterorumq́; poſſeſſioni, eſſe tranſc[illegible]pturum promi[illegible]it.*

Illum, Hebræis gravi ſervitutis onere in Ægypto oppre[illegible] & dum fugerent, ad Mare Rubrum, tantum-non a ſequaci hoſte interceptis miſericorditer opem tuliſſe. Pharaonem vero, & Ægyptios, qui ſ[illegible]perbè [illegible]ariéque ſe ingeſſerant, portent[illegible]ſis cladibus, nec ſine p[illegible] petua nominis ſui memoriâ, ità ad[illegible]ixi[illegible]e[illegible]ut quum illi metu antè trep[illegible] & cœlum ad[illegible]ectantes, Mare, cedentibus in l[illegible]tera aquis, pervium, ſi[illegible] quaſi pedibus, permenſi e[illegible]ent tum hi cedéteis inſecuti, & idem Mare, quà patebat ingreſſi, profundis confeſtim coeuntium aquarum gurgitibus, ſaxi inſtar, demergerentur.

Et illis propere egreſſis, columna nubis, umbraculi adverſus æſtum, interdiu; & colnmna ignis, facis prælucentis & ὁδηγοῦ vicem, noctu præferretur.

Et à Domino, in montem Sinaum deſcendente, & è cœlo cum eis colloquente; ſaluberrima de Iudi[illegible], moribus & Cerimon[illegible]s præcepta le[illegible]e que, ipſi acceperint & Sabbati, ſive dies VII. quo ip[illegible] à rerum procreatione requièrat, ſanctitatem, aliaq; mandata Moſe magiſtro, didicerint. Pane cœlo delapſo. & aqua è ſaxo elicitâ, d[illegible]m fame ſi[illegible] per deſerta vagi, laborarent; a[illegible] r[illegible]. Et Terræ ſibi non ſine iureiurando p[illegible]omi[illegible], hereditatem cernere & ad re[illegible]

Quum [illegible] ipſi non [illegible] ac Patres fecerant, faſt[illegible] & [illegible]umaci[illegible] ela[illegible], [illegible] an[illegible]d[illegible]entes neq[illegible] tot [illegible]dmirandorum [illegible]lim D[illegible] operum memor[illegible] [illegible] ape[illegible] quidem [illegible] onis not[illegible] ducem ſibi quærerent qu[illegible] [illegible] deliciis hoc eſt in meram ſervitutem, reverterentur; [illegible] cum tamen pro ſua miſe-

ricordia & [illegible]itate; ab eorum [illegible] receſſ[illegible]e. [illegible] p[illegible] qu[illegible]m [illegible] c[illegible]aritto co[illegible]atam, ceu numen [illegible] ſcilicet, ope ex Æ[illegible] ti, adora[illegible]ent; & ipſum Deum [illegible] bus irrita[illegible] non [illegible] e ab eo de[illegible] itineris ducibus Igne & Nube, [illegible] interiore ſpiritu intelli[illegible] [illegible], quâ [illegible] cognoſcerent defectos

Manna c[illegible]leſti & Aqua [illegible]tana [illegible] neceſſariarum copiam, iſ per a[illegible] vaſta Arabiæ loc[illegible] peragr[illegible] [illegible] Neque veſtimenta eorum [illegible] obſ[illegible] pedes attritis calceamentis [illegible]

Regna primum, profanis antea [illegible] regibus, SEH[illegible]N[illegible] HESEB[illegible]N[illegible] trans Iordanem, inſeſſa, dacti [illegible] bus partitos eſſe, ibiq; prolem, [illegible] paga[illegible].

Deinde Chananæis regibus & popu[illegible] nus eorum tranſditis & pro lubidine vexa[illegible] beis munitiſſimas, & agros uberrimos [illegible] omni rerum abundantiâ & commoditate [illegible] tas villas, oleis, vitibus, & [illegible] conſitas, non ſine deliciosſiſſima ſaturitat[illegible] ſum iviſſe.

Nihilo ſecius, quum illi ad ingenium re[illegible] tes, Deum rebellione & legum ſacrarum con[illegible] irritarent: & Vates, qui ad reſipiſcendam [illegible] bantur, morti dederent, & [illegible] abili idol[illegible] cultu ſe polluerent, atque [illegible] potestatem [illegible] cinorum hoſtiam ſubinde [illegible] & grav[illegible] ab iis adflicti, miſerabili viciſſim clamore [illegible] nam Dei clementiam implorarent, & quir[illegible] Ille placatus, Principes & duces ſubmiſit [illegible] armis & virtute è tantis calamitatibus erept[illegible] quieſcerent.

Donec iterum poſt aliquantam [illegible] teria, ad priſtina propudia & D[illegible] verſi; atque iterum in artiorem [illegible] tionem redacti; iterum iterumq́; & ſubinde, a[illegible] ipſorum vicem & querellas ſemper-miſerante [illegible] berati ſuerunt.

Quum verò Deus, ſe-ipſe, & cœlum ter[illegible] conteſtans, ut ad leg[illegible] ſuæ obſervatio[illegible] adiungerent, eos exhortaretur; ne tum [illegible] præ contumaciâ, pari[illegible] [illegible] quorum ſtudio & cultu vita homin[illegible] duratis & averſis anim[illegible] aſpernat[illegible]

In hac autem cum obſtinat[illegible] tum divinæ miſericordiæ ac p[illegible] te; quum neque Spiritus [illegible] Vatibus divinæ vol[illegible]ntatis Int[illegible] derent; traditi ſunt partim in A[illegible] tim in Chaldæorum manus a q[illegible] patents diſi[illegible]e terri[illegible] popa[illegible] d[illegible]m [illegible] darius impotentia que [illegible]ere[illegible]

Deus tamen q[illegible] [illegible] nec nimius pactorum memo[illegible] & [illegible] in Mediam à Sennacheri [illegible] tus delevit ne[illegible]ne [illegible] a N[illegible] captivitatem Babyloi[illegible]c[illegible]m [illegible] ſeri[illegible].

[illegible] Levitæ, cum cœtu populi, depre- [illegible] paullo placatiores adiiceret [illegible], in quibus ex eo tempore, quo Aſſy- [illegible] enere cœperit, populus Hebræus, [illegible] & Sacerdotibus, cæterique, ver- [illegible] impie egiſſe; & tàm graveis [illegible] omeritos. Ipſum autem pietate & [illegible] pollentem, hæc omnia fuiſſe mo- [illegible] andata eius neglexiſſe: & dum [illegible] que omnibus, in patriâ regione, [illegible] quam ille liberè poſſidendum [illegible] conceſſerat; circumfluerent: om- [illegible] beneficiorum immemores, neque [illegible] deſtitiſſe; neque ad tàm benefici Dei [illegible] venerationemque ſe convertiſſe.

[illegible] pro tempore, in eâdem regione, licet redu- [illegible] ſervitutem ſervire. fruges ex agris ſuis per- [illegible], Regibus (quibus illos Deus ob ſcelera [illegible] rit & ſub quorum arbitrio, tum corpo- [illegible] rum, tum iumenta ſint poſita) eum emo- [illegible] is, edere. Atque ideò in graviſſimâ ca- [illegible] atos, iure conqueri; & ad eius cle- [illegible] c[illegible] fugere.

[illegible] ita peractis, & univerſorum animis ad ſe- [illegible] ndum, & in gratiam cum Deo redeun- [illegible] erſis, NEHEMIAS, cum principi- [illegible] cerdotibus & Levitis, fidem quam ipſi [illegible] Deo depopoſcerant; & populus, ſimul cum [illegible] palàm & certam dederat; deſcriptam, & [illegible] in Acta relatam, ſigillis ſuis obſignâ- ru[illegible].

[illegible] des autem illa publica, his pænè capitibus c[illegible] ebatur.

Vt deinceps promitterent ſinguli: Se neque à [illegible] e Dei, quam Moyſes tuliſſet; neque à Iu- [illegible] & cerimonijs, alijſque præceptis umquam [illegible] uros. „ Nullam ſibi cum profanis gentibus, [illegible] orum aut adfinitatum è nuptijs, ſocieta- [illegible] ram. „ Commercia quoque cum il- [illegible] n merci[illegible] m rerumq; venalium commutatione aut [illegible] one diebus præſertim Sabbatinis & feſtis, in- [illegible] a [illegible] bi fore. „ Anno quoq; VII. agros in- [illegible] & requietos pauperibus relictum iri; ex [illegible] ſponte ſuâ nata, ſibi colligant: neque he- [illegible] a ab ijs acerbè exigant.

[illegible] ſunt quoque hunc legem ſibi imponi; „ Vt [illegible] li trientem ſinguli dependant, ad [illegible] a; ad panes gradileis ſive in [illegible] endos; ad ſacrificia & holocauſta, [illegible] inum uumen [illegible] acetur. aliòſve eius ge- [illegible]

[illegible] ne cum ſacerdotibus & Levitis factâ; [illegible] orum, quæ in Templum, perpetuo Al- [illegible] s anni temporibus, importarentur; [illegible] ut.

[illegible] liberis & pecoribus; præme- [illegible] parum pomorum [illegible] & olei; [illegible] obl oxlas. Decimas [illegible] & ex agris & ex operibus, emo- [illegible] ſe eſſe perſoluturos. ea le- [illegible] bus decumam viciſſim ex iſ- [illegible] t.

[illegible] præter[illegible], [illegible] ſanctæ & novæ Ci- [illegible] frequentiæ conſuleret; quùm primates quique è populo ſedes in eâ ſibi ſtatuiſſent; reliquam multitudinem induxit, uti iactis ſortibus, ex Decem, nonus quiſque, ad Civitates ſuas habitatum concederent: unus verò ex ijs Hieroſolymis domicilium haberet. Illis verò, qui ultrò, & extrà fortunæ iudicium, ibidem incolendi cauſsâ remanſiſſent; præter civilem benivolentiam, populus bene & ominatò eſt precatus.

Habitârunt itaque Vrbem, ex Iudæa Tribu, CDLXIX. ex Beniamitis DCCCCXXIX. Ex Sacerdotibus, triplici claſſe diſtinctis, M.CXC I. Levitæ, CCLXXXIV. Ianitores, CLXXII. ijque primariæ ferè dignitatis. Hebræorum cæteri, ex Tribubus Iudæâ & Beniamitide, per Civitates, municipia & vicos, cum Levitis, ritè ſunt ſub principibus conſtituti.

Hic Sulpit. ex 2. Eſdr. & 7. Nehem. tradit, Non ampliùs quàm ad L. Millia, promiſcui ſexus atque ordinis; ex cenſuali commentario, reperta fuiſſe. Tantum ex immani illo quondam numero, frequentibus bellis abſumtum, aut captivitate detentum. quùm olim II. illæ Tribus, quarum hæ reliquiæ fuerunt, CCCXX. Millia (ex lib. reg. e LXXX. Mill.) armârint.

Probabile eſt tamen, quod ille negat; Ex Decem Tribub. quæ prius abductæ, & per Medos atque Indos, diſperſæ fuerant; quam-plurimos ZOROBABELI, ESDRÆ, & NEHEMIÆ comitatos, in ſolum patrium rediiſſe; & ad extremum uſque Civitatis excidium remanſiſſe.

Commemorantur, cap. 12. Sacerdotes & Levitæ, qui ſub IOSVE, Ioſedeci Filio; & IOACIMO Nepote; ELIASIBO Pronepote, IOIADA abnep. & IONATHANE atnep. IEDDOA trinepote; ſummis, ſuam quoque vicem, Pontificibus; & ſub alijs populi ducibus, floruérunt. Sed hi poſteriores, quos NEHEMIAS non vidit, ab alio ſcriptore huc videntur adſcripti.

Reliqua de NEHEMIA, ad annum ARTAXERXIS XXXII. quo ad eumdem ille in Perſidem rediit.

RES GESTÆ IN GRÆCIA.

Nunc iterum ad rês in Græcis geſtas, redimus.

Paullo-poſt-quàm Eubœam Athenienſes iterum, duce PERICLE, ſibi ſubegiſſent, quâ de te ſup. Lacedæmonij, cum ſocijs, fracti alijs incommodis, cum illis in annos XXX. pacem, ſive, ut alij volunt fœdus pepigerant.

Thucydid. tradit, Niſæam, Achaiam, Pagas & Troezenem, ab Athenienſibus, ex pacto, redditas, quas Peloponneſijs ademerant. Et hanc, inter cæteras, conditionem fœderi adſectam;

„ Siqua Græcarum Civitatum, ex ſocialibus non ſit; licere ei ad Viros-libuerit, accedere. Quod quidem Corcyræi poſtmodò ſunt pro ſe interpretati.

Sed tàm longum otium, inimicitiæ & invidia, quòd illi Imperij magnitudine invaleſceret; his eadem formidoloſa eſſet; non tulérunt.

MOTVS IN SICILIA.

Sub idem ferè tempus, Sicilia omnis inteſtino inter ſe bello conflictabatur, ob Dvcetivm. Qui è duce Siculorum in tyrannum degenerans, & communibus eorumdem viribus victus, inque ordinem redactus, & Corinthum à Syracuſanis relegatus; per ſimulationem coloniæ in Inſulam, è Græcis, deducendæ; & Pulcri-Littoris (loci nomen) in ea ædificandi, ruptis exſilij pactis, magnâ cum manu redierat, reſque novas moliebatur.

Acragantini itaque Syracuſanis, qui impunitum utrorumque hoſtem dimiſerant, bellum indicunt: & Siciliam brevi in diverſa factionum ſtudia diſtrahunt. Donec collatis ad Hime... illi, & à Syracuſanis pacis conditiones accip... coacti.

Et in Italiâ, in ipſis quaſi veteris Sybaris, (quam Crotoniatæ funditùs olim delerant) veſtig..., à Sybaritis caſulibus; ſed Athenienſium, & novæ Peloponneſijs Coloniæ, auſpicijs, Thvria, ſ...ri cognominis, condita eſt, & legibus à Charonda præſcriptis egregiè conſtituta.

Athenienſes eò in cæteris, Lysiam, Cephali, Syracuſis oriundi, Filium, cum fratre Polemarcho, miſérūt. Ibidem Herodotvs Halicarn. hiſtoriam ſuam conſcripſit.

Eodem pænè tēpore, Zalevcvs Meſſenius, Pythagoræ diſcipulus, Locris Epizephyrijs leges dedi... Et Protagoras Sophiſta floret.

TRIBVNORVM PLEBEIORVM APVD ROMM. ORIGO.

Romæ verò, quum primum Decem-Viri Legum populo conſcribendarum fuiſſent lecti & deſignati. (Diod. lxxxiv. Olympiad.) & ob Appii Clavdii, ex illis unius, impotentem lubidinem amoris, quo Virginiam, civis Romani filiam, quam deperibat, & poteſtate fretus, ſtupro iam deſtinârat: neque ullâ tamen arte ſuæ cupiditati obſequentem facere poterat: Sed priùs calumnioſâ actione de ſtatu ingenuitatis deijcere, & in ſervitutem trahere tentárat. Deinde Patrem Virginis, plebeij quidem generis, ſed Patricij ſpiritus virum, fruſtrà pro filiæ libertate renitentem, præ dolore iniuriæ, & contumeliæ gravioris metu, ne probro domus ſua contaminaretur; ad cædem eiuſdem, & manus ſanguine ſuo polluendas, adegerat. Plebes accenſa, armis ſumtis, ex caſtris, quæ rum in Algido erant, in montem Vrbis Aventinum ſeceſſiſſet; x. Plebeij Tribuni, cum ſumma poteſtate, ceu publicæ libertatis cuſtodes, ex convento, creati ſunt.

Et quùm illa, quam dixi, Legum Iuriſque publici deſcriptio, ob ſeditionem, perfici nequi... et Conſulib. M. Horatio Barbato, & L. Valerio Potito, eius rei exſequendæ poteſtas data eſt.

Et ius univerſum in xii. Tabulas æreas inciſ..., & pro Roſtris fixum eſt. Obſervat hìc Diodor. ... tempeſtate, univerſas propè Europæ genteis al... aliquot annorum pace conquieviſſe. Et iſtiuſ...di pacis ſecuritate, homines paſſim, cæteris curis ſolutos, partim ad otium & recreationem; partim a... labores & civilia officia, & honeſtas ingeniorum a...tiumque exercitationes, fuiſſe traductos.

SAMIORVM CVM MILESIIS CONTENTIO.

3520.	VI. autem, ab Inducijs illis; quas dixi, tricennalibus, anno qui fuit Artaxerxis, xxx.	430.

Quùm bellum, Samios inter & Mileſios, ob Prienes controverſiam, exortum eſſet. Et Samij, quòd maiore Athenienſium gratiâ parteis Mileſiorum ſuſtentari ægrè ferrent; (Tradunt Periclem, ut Aſpaſiæ Mileſiæ, nobili apud Athenienſeis ſcorto, gratificaretur; Mileſijs impenſiùs, hâc in cauſsâ, faviſſe.) Samij, inquam, ab ijs deſciviſſent. (Sic Diod.) ſive (ut Thucyd.) Mileſij bello impares, cum aliquot diverſæ factionis Samijs, Athenas profecti, & acerbè invecti, Samiorum nomen detuliſſent. Athenienſes quidem, Periclem ducem, quadraginta cum navibus, eò conſeſtim miſérunt: Et ille, urbe in poteſtatem redactâ, res populari ſtatu compoſuit: & obſidibus c. quos acceperat. (Diod. lxxx. talenta; totidem obſides, Samijs imperârat) apud Lemnum depoſitis, & præſidio Vrbi impoſito; re, ut opinabatur, pacatâ, domum fuerat reverſus.

At contrà, nonnulli ex Samijs, quibus ... ſens, reip. ſtatus non adluberet, initâ mox ... potentiſſimis civibus, qui in continentem an... cladem profugerant; & cum Pissvthna, ... ſtaſpis Filio, Sardium Satrapâ, ſocietate; cum dcc. Militum manu, noctu & clàm adverſ... in Samum tranſmittentes, & urbe ... præſidium Athenienſe, eiuſque præfectos, Perſis ... didérunt.

Et poſtquam ſuos obſides è Lemno fu... ciperaſſent; Samo præſidijs novis communi... & viribus undequaque contractis; propalàm ſe Athenienſium hoſteis oſtentárunt; & ſocijs rebellantibus Byzantijs, in Miletum expeditionem a... rárunt.

Pericles autem dux iterum, cum lx. navibus, creatus, ex eâ claſſe, xvi. p... tiam, explorandi: partim in Chium & Leſb...

xi...

[illegible] ocandi cauſsâ, dimiſsis; cum reliquâ [illegible] L x x. Samiorum naveis, milite benè [illegible] & è Mileto revertenteis, ad Tra-[illegible], & aflixit & vicit. Et accepto poſteà ab A[illegible]ienſibus, xl. à Chijs verò & Mitylenæis, x[illegible]v. [illegible] ſopplemento; in terram regreſſi, & pedeſtri pugna victores; Samum terra marique [illegible].

V[illegible] paullo-poſt, quùm Pericles de anxi-[illegible] Phœnicum claſſis adventu certior factus, lx. naves ex ijs, quæ in ſtatione erant, ſumſiſſet; & in Caunum Cariamque contenderet; Samij, repentinâ enavigationis impreſſione, caſtra immunita invadunt; & naveis præſidiarias, cæteraſque in aciem [illegible], profligant.

P[illegible] verò, accepto ſtragis ſuorum nuntio, [illegible] mox undique navium claſſe contractâ; [illegible]bus lx. Athenis; xxx. è Chio & Lesbo [illegible]rant ſubmiſſæ: Samios prœlio navali, intrà portus & mœnia concluſos, iterùm obſedit. Et ix. poſt menſe, Vrbe novo tormentorum (arietum & ſcorpionum) genere, expugnatâ, ad deditionem compulit. Et muros dejicere, obſides & naveis tradere, pecuniam impenſam, ad cc. talenta, luere coëgit.

Byzantij quoque, qui unà rebellârant, ad priſtinam obedientiam reducti, imperata fecêrunt.

Intereà Syracuſani, Dvcetio, ſingularis imperij æmulo, iàm morte ſublato; & Trinacijs, quorum in Siculis ingentes tùm erant & opes & ſpiritus; non incruento prœlio penitùs profligatis; à triremibus, milite & pecuniâ, abundè inſtructi, iam ſpebus & animis totius Siciliæ imperium præcipiebant. Ibi paullo-ante, plærique eorum qui à Gelone aut Hierone in exſilium pulſi fuerant, patriam & bona ſua, invaſoribus ejectis, poſtliminij iure recepérunt.

BELLVM CORINTHIACVM.

3522. | Biennio pòſt, belli in Græcia, quod Corinthiacvm appellatum eſt, initium factum, | 428.

E[illegible], quòd Epidamnij (quorum olim coloni [illegible]æi, duce è Mettopoli, de more ad-[illegible] Phalio, Eratoclidæ Filio, Corinthio, dedu-x[illegible] propterea quòd adverſus vicinos Barbaros a quibus, & exſulibus ſimul ſuis, premeban-[illegible] nihil ab illis auxilij impetrare quiviſſent; in [illegible]rum Corinthiorum, qui præſidijs & novis c[illegible] ſuppetias venerant, fidem tutelamque ſeſe [illegible]ent.

Q[illegible] rei indignitatem, & ſociorum licentiam, q[illegible] Corcyræi iniquiſſimè ferrent: neque claſſe a[illegible]damnum appulsâ, ut exſules, qui ad ſe indè pe[illegible]fug[illegible], reſtituerentur; neque ut præſidia, cum co[illegible]intho ſubmiſſis, expellerentur; inducere p[illegible]ſſent, ad urbis obſidionem, & oppugnationem [illegible]t.

F[illegible] bellici apud Corinthios, cum ex ſuis, tum ex[illegible] adparatûs rumorem, ultrò cum Lacedæ-[illegible] & Sicyonijs, tanquam ſequeſtris, Corin-[illegible] pr[illegible], amicè rem & controverſiam, in Pe-[illegible]ne[illegible] ex fœdere, componi poſtulabant.

C[illegible] contrà, viribus iam paratis freti, bel-lu[illegible]unt & ad Actium in faucibus Sinûs Am-[illegible] p[illegible] navali congreſſi, à Corcyræis egre-[illegible] Epidamno, eâdem die, op-[illegible]us de[illegible]â, ipſorum ibidem præſidiarij in [illegible]m[illegible]duntur: & maritimi ſociorum agri [illegible]ntur.

[illegible] poſt pugnam anno, quùm Corinthij qui-[illegible] magnos bello perſequendo adparatus [illegible] Corcyræi verò in Athenienſium, qui Co-[illegible] poſtulanteis, rejecerant, ſocietatem, [illegible]m Peloponneſijs fœdere, ſubſidiaria [illegible] ſeſe inſinuâſſent. Et illi, cl. navium c[illegible]m contenderent; hi verò cum ſuis [illegible]x [illegible] Atticis navibus obviàm irent: primùm a[illegible] pugna fortuna tamen Corinthijs [illegible]riore, dimicatum eſt. Deinde ijſdem, improviſo xx. aliarum ex Atticâ navium, inter pugnandum, adventu, deterrius, Corcyræi animis aucti, cum Athenienſibus, hoſtem pertinaciùs premere cæpérunt.

Et eductâ poſtridie utrimque in pugnam acie, Corinthij, quùm ex Athenienſibus cognoviſſent, liberam, per ſe, redeundi facultatem fore, niſi hoſtile quid iterum in Corcyræos ipſi molirentur; Anactorio, quod illis cum Corcyræis erat commune, per fraudem obiter capto, domum, cum captivis revertêrunt. Tropæis tamen apud Sybota ex-adverſum erectis, utrique ſibi victoriæ decus vindicabant.

Hæc prima Corinthijs belli adverſus Athenienſeis cauſſa.

Illi itaque, ut nuperam è ſocietate iniuriam ulciſcerentur; multorum in Athenienſeis odia exacuérunt.

Quorum tunc hoſtis Perdiccas, Alexandri F. Macedonum rex, propterea quòd cum ipſius fratre Philippo, & Derda conſanguineo, perduellibus ſuis, ſocietatem iunxiſſent; miſſis Lacedæmona legatis, Peloponneſios ad bellum ijs faciendum concitavit.

Et ijſdem Corinthijs, ut Potidæatium, colonorum ſuorum, quos Athenienſes, uti ſocios vectigaleis, duro tùc imperio habebant, patrocinium tuerentur; perſuaſit.

Chalcidenſibus quoque Thraciæ, & Bottyæis, ad rebellandum; & ſedes Olynthi, potenti & opportunâ urbe, ponendas, impulſis.

Tranſmiſerant namque Athenienſes in Macedoniam xxx. naveis, Mille peditibus armatas, quibus urbium defectionem ante-verterent.

Et quùm à Corinthijs, Potidææ, quæ defecerat, tuendæ, bina armatorum Millia, præter Volones, ſubmiſſa cognoviſſent; ipſi alteros bis mille, ex ſuis, iisdem, cum xl. navibus e-veſtigio miſérunt.

Qui protibus copijs, quæ iam THERMA potitæ, PYDNAM oppugnabant, coniuncti; & cum PERDICCA, ex neceſsitate, pacificati, è Macedonia ſolvérunt. Et fruſtrà ex itinere tentatâ Berrhoeâ, Potidæam, terreſtri cum exercitu, dum naves terram legunt, perrexérunt.

Corinthij verò, cum ſocijs (quibus indignum videretur, Potidæatas Dores, ab Ionibus obſideri) caſtris, Olynthum versùs, in Iſthmo, poſitis, hoſtem operiebantur.

Conſertâ itaque, haud procul Pallenijs, pugnâ, in qua Corinthij uno cornu; Athenienſes altero, victores fuére, & illis tandem intrà Potidæam è fuga concluſis, hi tropæum ſtatuérunt: & novis aucti copijs, Potidæates, ſtrenuè ſe tutanteis, terrâ mariquc infeſtárunt.

Hoc cardine res Græcorum verſabatur, antè bellum Peloponneſiacum, quod Corinthiorum, qui de Potidæa & ſuis ſoliciti eſſent; & ſociorum Æginetarum, & Megarenſium, adversùs Athenienſium iniurias, querellæ, Lacedæmonem delatæ; paullatim conflárunt.

Athenienſes Amphipolim condunt in Thraciâ, inter Toronaicū & Singiticum, Sinus, duce AGNONE, Niciæ F. Et Iſocrates orator naſcitur 22. ann. poſt Lyſiam. 7. ann. antè Platonem. 5. ann. antè bellum Peloponn. Pindarus anno pòſt mortuus.

Diodor. putat ann. V. Cond. CCCXX. Romæ creatos Tribb. Militareis conſulari poteſtate. Sed ipſis magiſtratu ſe abdicantibus, quadrimeſtri pòſt iterum electos Coſſ.

METON ASTROLOGVS.

Sub idem tempus, exitū ſciſſet anni IV. Olympiadis LXXXVI. cum initio ferè belli Peloponneſ. Athenis, METON, Pauſaniæ F. vir ſingularis Aſtrologiæ, ut tum Græcorum captus, eruditione, ἐννεαδεκαετηρίδα, ſive Tabulam Cycli Decemnovennalis, condidit. Quam quia Romani poſte à ſuo Calendario Aureis litteris, ad Noviluni investiganda, inſeruérunt; ei Aurei Numeri nomen remanſit.

Eius Periodi initium putatur à Solſtitio Cancri, ſive (ut Diodor. à XIII. die menſis Scirrophorionis, qui poſtremus eſt ex Vernis.

In eo autem annorum numero, Aſtra in eumdem ſtatum reverti, & quaſi Magni Anni Orbem confici, putavérunt veteres.

Fit autem (Scalig.) ἀποκατάστασις, ut cenſebant, ſive Converſio cœli univerſa; quando Neomenia redit in eumdem diem & horam, in quâ anteà fuit. Dies autem ſunt eo anno, 6440.

Hæc Metonis ἐννεαδεκαετηρὶς, cum Cyclo Paſchali, & vulgari Aureo numero tantum VII. Emboliſmos, & XIX. annos communeis habet: in multis diſcrepat. Quæ vid. apud Scalig. lib. 2. Emp. Temp.

3523. Anno ARTAXERXIS XXXII. Nehemias, qui poſt XII. ab adventu in patriam annos, perfectis iam Hieroſolymorum muris, ad Longimanum, uti factum fidem dederat, fuerat in Perſidem reverſus; octennio pòſt iterum à rege dimiſſus ad ſuos redijt. Nehem. 5. 6. 12. 13. 427.

BELLVM PELOPONNESIACVM.

3535. Anno vertente, qui VII. ante ARTAXERXIS mortem, ſeu XXXIII. regni eiuſdem. 415.

Erupit, hulceris diu diſſimulati in morem, BELLVM PELOPONNESIACVM. Quod tum ſui longinquitate, (annor. XXIIX.) rerump. exſcidijs, vrbium vaſtitate, hominum exſilijs & mortibus; tum cœli aeriſque prodigijs & calamitatibus, fame & peſtilentia; longè omnium, quæ umquàm memoriæ prodita ſint, toti Græciæ, & vicinitati fuit funeſtiſſimum.

Federatæ namque Peloponneſiæ factionis civitates, cum quibuſdam alijs, conventu Spartæ iterùm habito, ubi & Athenienſes auditi; bellum adversùs eoſdem, uti federum violatores & iniurios, ſuſcipiendum plebiſcito decrevérunt, ann. XIV. (Iuſtin. XV.) poſt fedus in annos XXX. utrimque anteà percuſſum, & à diſceſſu XERXIS, fermè L.

Tantum ſpatium Athenienſibus propagandæ potentiæ, & imperio ſtabiliendo, datum erat.

Intereà dum rerum bello gerendo neceſſariarum adparatus à ſederatis inſtitueretur: & per ſpeciem pacis tentandæ, miſſis inter ſe legatis, Lacedæmonij cum Athenienſibus, de piaculis quibuſdā, ob CYLONEM & PAVSANIAM in Templis, hic, i... interſectos, procurandis, rixari eſſent potiùs, quàm ſeriò contendiſſent; Illi iterùm à Potidæâ eos abſtinere & diſcedere; & Æginam ſuis permittere legibus, iubent. Et antè omnia, belli cauſſam fore negant; ſi Decretum, quo Megarenſibus, portubus & foro Attico, erat interdictum, ... datur.

Quæ quùm Athenienſes præfractè recuſarent, tum Megarenſibus crimini, inter cætera, vertorent; ſacri Agri, & limitibus non circumſcripti, culturam & fugitivi ſervitij receptaculum.

Atque ad extremum Lacedæmonij ſu... a... ſignificáſſent; *Se pacem quidem velle eamque ſtabilem*

ſ… lem fore, ſi modò Græci liberi eſſe, & ſuis vi… ere legibus, ſinantur. Illi, quibus non ſatis certum … ilet, quid de re tantâ, in præſens, ſtatueretur & uni civitati, adeò imperioſæ, ob…mperare incommodum videbatur, iuxtà, atque ign…minioſum: Repudiatis verò conditionibus; bellum ſuſcipere, laboris & difficultatis plenum. …m ad concionem detulerunt. Vbi quùm variæ, & …iſcrepantes inter ſe dictæ eſſent ſententiæ; P…RICLES, civitatis eâ tempeſtate facilè Princeps, & dicendi agendíque facultate præſtantiſſimus, gravi & copioſâ oratione, belli ſuſtinendi potiùs, quàm tàm iniquæ conditionis ſubeundæ, auctorem ſe præbuit.

I…us autem Viri, qui generis vetuſtate ac potentiâ, & in rebus agendis dexteritate, atque ingenij acumine cæteris antecellebat; fidei & cuſtodiæ, Athenienſes pecuniam, à Communi Græ…æ pridem in Delo depoſitam, & Athenas, ſede…e in bellum inclinante, aſportatam, committere non dubitárant.

C…us quidem quùm magnam ipſe partem privatâ auctoritate expendiſſet; & expenſi rationem die dictâ à populo exigeretur: ALCIBIADIS, f… pueri, qui & privignus f. pupillus & ſororis …us eſſet; ſuaſione, Iudicium elulit. Et ſummâ ope eniti cæpit, quo pacto populum Athenienſem aliquâ gravis expeditionis aut belli neceſſitate implicaret: & ab inſtitutâ in ſe nummariæ rei cauſſæque perſecutione, averteret.

Hinc illud adversùs Megarenſeis Decretum. hinc, Lacedæmonijs, pro ijs, intercedentibus; &, ſi n…garetur, bellum denuntiantibus; accenſi, ad ſui iuris & priſtinæ maieſtatis defenſionem, Athenienſium animi.

Apud quos ille, & ærarij publici opulentiam, & …t…m viriumque auxiliarium, ac triremium …inem: Contrà apud hoſteis, carum rerum inopiam exaggerárat. Hinc bello, ex commu… omnium pæne Peloponneſiorum conſenſione, & per fecialeis, indicto; abrupta commercia; & Græcia in duas factiones diviſa.

FACTIONES GRÆCORVM.

A Lacedæmonijs ſtabant, Peloponneſij, præter Argivos & Achæos, omnes. Et extrà Peloponneſum; Megarenſes, Ambraciotæ, Leucadij, P…cenſes, Bœoti, Locri, & Eubœenſium …

Ex quibus, Corinthij, Megarenſes, Sicyonij, …nenſ…s, …lei, Ambraciotę. Leucadij, claſſem: … Phocenſes, Locri, equitatum; cæteri, pedit… p…re.

A…enſium autem parteis ſequebantur, mari… Atticæ ac…læ; Cares, Dores, Iones, Hel…ij Inſulaniq́ue omnes. (præter Melios & …s Thraces, præter Potidæates & Chal… Meſſenij, qui Naupactum tenebant; … C…i.

… præ…à, miſſis ad ARTAXERXEM, …gem legatis, ſocietatem & auxilia exambibant.

Hi Corcyræos, Cephallenios, Acarnanas, & Zacynthios, qui Peloponneſum cingunt, ſolicitabant.

Illi Italis, Siculiſque ſocijs, triremeis pecuniaſque imperabant. & priores bellum, hoc initio, inferebant.

Platæas, urbem Athenienſium ſociam, ſibique infeſtam, CCC. Thebani, proditorum quorumdam ope, occupárant. Quibus vel mòx eiectis, vel intùs captis & interfectis; & à cætero Thebanorum exercitu, agris vicißim Platæenſium circum-vaſtari cæptis; res utcumque ex mutuo inter e…s pacto erat compoſita; niſi Athenienſes, qui auxilio ſocijs adcurrerant, inutili incolarum turbâ aliò traductâ, Vrbem ampliore pręſidio & commeatu confirmáſſent.

Hinc omnia belli ardore perfundi. Oraculis, vaticinijs, & prodigijs, ad res gerendas, utrimque excitari. Maiore tamen hominum & animorum, ob duriora Athenienſium imperia, in Lacedæmonios, publicæ libertatis cupidiores, & moderatiores, inclinatione, ac benivolentiâ.

Iam procinctus ad iter, magno cum ſuorum, tum ſociorum, exercitu, ARCHIDAMVS, Lacedæmoniorum rex, cui belli imperium erat attributum; antè quàm ex Iſthmo in Atticam violentus irrumperet; MELESIPP…, ex ſuis, Athenas amandato, tentandum ſibi duxit; *An terrore impendentis ſibi belli, Athenienſes à pertinaciâ deſiſterent.*

Quùm autem ille indignè habitus, neque auditus, & finibus e veſtigio excedere iuſſus, hoc tantùm, additis ſibi exploratoribus, edixiſſet; *Diem illum Græcis ingentium, malorum fore initium.*

Et imperatori, hoſtium obſtinationem renuntiáſſet; Ipſe, LXXX. poſt die, à tentatis per Thebanos Platæis; promotis tunc demùm caſtris, in interiora Atticæ progreſſus eſt. Bœotis, cum reliquâ copiarum parte, in Platæenſium agrum incurſantibus.

PERICLES intereà, in confirmandis civium ſuorum, & eorum, quos gravatè ex agris intrà mœnia contraxerat, animis, deditus. & Vrbem, quæ XIII. armatorum Millib. & importato frumento, munita eſſet; tueri tantùm; neque acie decernere: ſed rem nauticam, pro tempore, induſtriè curare iubet. Et agros ſibi privatos, ac villas, quibus ARCHIDAMVS, veteris hoſpitij iure, aut memoriâ, in cæterorum populatione, parciturus, aut intactos relicturus, crederetur; (ne invidię ſibi, aut ſuſpicioni eſſent) reip. condonat. Et id illi, undè periculum quærebatur, pòſt in maximam gloriam vertit.

Athenienſes nihilo ſeciùs; dum è propinquo agros & villas ſuas ferri rapique proſpicerent, & dolérent; & vix ab erumpendo coërceri poſſent. & ARCHIDAMVS contrà, ex Acharnis ulteriùs provectus vaſtitate & incendijs impunè pergraſſaretur; C. naves, M. & CD. Militibus completas, in adverſam Peloponneſi oram, emiſerunt.

Et adſcitis L. Corcyræorum navibus, Peloponneſios, ad ſua tutanda, ex Attica redire coëgérunt. Et præter alias clades, Methonen in Laconicâ, adorti ſunt, Brasidæ, Spartani ducis, virtute egregiè defenſam. Deinde Pbiâ, Elidis urbe, potiti, magnâ inſolentiâ paſſim perbacchati ſunt, varijs pugnis victores.

Æginetis, quos illi, colonia ſuorum eòdem ſubmiſsâ, ceu belli incentores, cum liberis & uxoribus, è ſedibus ſuis eiecerant; Lacedæmonij Thyræam, cum agro, poſsidendam dedére.

Illi prætereà, Sollio Corinthiorum, & Aſtaco, & Cephalleniâ, ſubactis, cum claſſe Athenas revertentes, copijs univerſis, quæ tum fortè in agrum Megaricum impreſsionem fecerant; ſeſe adiunxére.

Corinthij Evarchvm Acarnanem, quem Athenienſes ex Aſtaco eiecerant, reduxere quidem; ſed in cæteris Acarnaniæ & Cephalleniæ locis, fruſtrà fuére.

Athenienſes autem, ex vetere patriæ inſtituto, ijs, qui primi hoc bello mortem oppetiiſſent; funera & buſta publicè, in ſub-urbijs, non ſine funebri cuiuſque laude, & Pericle quidem tum orante, fecérunt, primo belli anno commodùm exeunte.

GRAVIS PESTILENTIA.

3525. | Æſtate ineunte (XXXIV. Artaxerxis anno.) | 425.

Dum Archidamvs iterùm cum copijs in Atticam ingreſſus, regionem latè populatur; morbus peſtilens apud Athenienſes graſſari cœpit, non ſine diuturnâ Atticæ & incolarum pernicie.

Qui principium, ex Æthiopiâ, quæ ſuprà Ægyptum eſt, duxiſſe traditur. Deinde in Ægyptum Libyamque proſerpſiſſe; & in maiorem Aſiæ; & regionum, regi Perſæ parentium, partem. Atque hinc confeſtim Athenas invaſiſſe. Vt vulgari apud Pyræum fama iactaretur, à Lacedæmonijs puteos veneno vitiatos fuiſſe.

Hippocrates Cous, paterno genere ab Æſculapio; materno, ab Hercule oriundus; peſtis in Atticam invalituræ ex coniecturâ præſagus, eò ſe contuliſſe & remedia adhibuiſſe proditur.

Lacedæmonij intereà, campeſtribus in Atticâ locis direptis, ad maritima converſi ſunt.

Et Athenienſes, licet morbo domi foriſque vexarentur; cum C. navibus & hippagonibus, quæ IV. Millia armatorum civium, cum CCC. equitibus vehebant; unà cum Chijs, & Lesbijs navibus, L. duce eodem Pericle, ſolventes, & in Peloponneſum adpulſi; Epidauro tentatâ, Trœzenide, & Haliade, & Hermionide orâ pervaſtatâ, & Praſijs direptis; Archidamvm ab Atticæ depopulatione deſiſtere, & domum redire compulérunt. Quámlibet hi metu morbi potiùs illinc receſsiſſe exiſtimarentur.

Illi verò iam reduces, atque adverſùs Chalcidenſeis Thraciæ; & Potidæam, quæ adhuc obſidebatur, claſſe eàdem profecti; ob morbum in caſtris invaleſcentem, re infectâ, in patriam itidem renavigare ſunt coacti.

Et in Periclem, ceu belli externi, & inteſtinæ calamitatis auctorem, publicis convitijs invecti; vix eiuſdem oratione ita ſunt animati, ut neque legatos pacificatorios Spartam mitterent, & in bellum impenſius incumberent.

Et obortâ rurſum plebeiorum, & opulentiorum ex privatis fortunarum incommodis, indignatione; priùs pecuniâ & magiſtratûs abrogatione multatum; mox eumdem, uti prudentiſſimum, & reipublicæ utiliſſimum civem, quùm fruſtrà Spartanos legatione prenſáſſent; ducem delegérunt. Qui paullo-poſt exſtinctus, grave ſui deſiderium ſuæ civitati reliquit.

Lacedæmonij claſſe fruſtrà Zacynthum, Athenienſibus federatam, Nauarcho Cnemo, tentárunt. Et ſimul ſuos, unà cum Ariſtæo Corinthio, & Polide Argivo, legatos ad regem Artaxerxem, in Aſiam, ſocietatis ſecum ineundæ, tranſmiſérunt. Qui tamen itinere, per Sitalcæ Thracis regnum, inſtituto, antè quàm Helleſpontum tranſiiſſent, à Sadoco, Sitalcæ Filio, intercepti, & Athenienſibus traditi, & ibi in foſſas (lautumias) deiecti ſunt. Quali ſupplicio Lacedæmonij in negotiatores iſtorum, & ſocios, circà Peloponneſum, captivos, anteà ſævierant.

Phormio dux, Pericli fortè ſuffectus, cum XXX. navibus, Athenis auxilio ſubmiſſus, Ambraciotis, ex Argo Amphilochico, eiectis; Vrbem veteribus incolis, Argivis & Acarnanibus, reſtituit; & ſocietatem cum ijs coniunxit.

Alterâ ex parte, Potidæatæ, fame expugnati, Athenienſibus, longæ etiam obſidionis & morum moleſtia attenuatis, ſe dedunt. Et illis in Chalcidem Thraciæ commigrantibus, Vrbs vacua colonia Athenienſi ceſsit.

3526. | Anno Artaxerxis XXXV. & belli III. | 424.

Archidamvs Platæenſeis, qui ab Athenienſium ſocietate deſciſcere obſtinatè nollent, arcte obſedit & oppugnavit.

Athenienſes viciſsim, ducibus Xenophonte & Phanomacho, bis mille è ſuis armatis, cum CC. equitibus, in Chalcidenſeis, & Bottyæos Thraciæ, immiſérunt. Qui pugnâ ... victores; deinde, converſâ belli alea, & ... ex Olynth...

[illegible] ſ[illegible]tu, non ſine militum ſtrage & [illegible] profligati ſunt. Et Potidæam [illegible], Athenas indè, cum reliquijs exerci[illegible] revertérunt.

[illegible]onij præterea, ab Ambraciatis & [illegible] Acarnanum & Athenienſium hoſti[illegible]us. perſuaſi; quùm Cnemvm adhuc Nauarchum, [illegible]veis à milite inſtructas, in Leucada (ubi Am[illegible]rum claſſis, Corinthiorum & Sicyonio[illegible] auxilia præſtolabatur) rectà ire iuſſiſſent. [illegible] freto traiecto, in terrâ, ſuas & ſocio[illegible] barbarorumque auxiliariorum, copias in [illegible] eduxiſſet: Atque ad Stratum, prima[illegible] Acarnaniæ Vrbem, iter contenderet; cæ[illegible] Chaonum, qui temerè præcurrerant, à Stra[illegible] erumpentibus, manu; irrita, & ignominiæ [illegible]s. fugientibus fuit expeditio.

E[illegible]dem pænè diebus, claſſis xlvii. na[illegible] quam è Corintho, & alijs in Criſſæo Sinu [illegible], Cnemo maturiùs adeſſe oportuerat: cum [illegible]rmione Athenienſe, qui navibus xx. ad tu[illegible]am Naupacti præerat; pugnâ contendere coa[illegible]ſt.

[illegible] namque illos ex-adverſum prætervehi; & [illegible]tris, Achaiæ opido, in oppoſitam Acarna[illegible]tinentem tranſmittere conſpicatus; ſuos [illegible]ide, & Eueno fluv. infeſtis proris in ho[illegible]educit. Et ſigno, ad conſueti, ſub auroram, [illegible]atum, dato, naveis Corinthiorum, inter [illegible]nto & fluctibus colliſas, in fugam vertit, de[illegible]; & Patras uſque, & Dymen perſecutus, xii. capit, & Naupactum abducit.

Corinthijs verò, qui ad Cyllenen, Eleorum navale, è fugâ ſe receperant, Cnemvs è Leucade cum navibus, à prœlio Stratenſi, ſe coniunxit. Cui quùm ſubmiſſi Lacedæmone Collegæ eſſent; & novi prœlij fortunam, imperatis & inſtauratis navibus, tentare iuberetur: & Phormio viciſſim, qui xx. alteras naveis ab Athenienſibus exſpectabat; (ſed quæ in Cretam delatæ, obiter Cydonios vexabant) in Rhium Molycricum profectus eſſet. ad eaſdem rurſus Criſſæi Sinûs anguſtias, impari licet navium numero, ſed peditatu utrimque ad littora proſpectante; inter ſe ſunt congreſſi. Et victoria priùs ad Lacedæmonios; deinde ad Athenienſeis inclinavit.

Atque illi novarum è Creta navium ad Phormionem acceſſione deterriti, & Corinthum revecti; deinceps à fortunæ navalis periclitatione, ſibi ſuperſedendum cenſuérunt.

Neque meliore fortunâ, ſed audaciâ ſpectatiore; ijdem à Megarenſibus, ut Piræum, Athenienſium portum, à cuſtodiâ clauſtriſque tunc vacuum, tentarent, invitati: atque à Corintho pedibus iter, ad Mare Atticum, permenſi; Megaram quidem pervenére; & xl. naveis, è Niſæâ, Megarenſium navali; & triremeis iii. è caſtello Budoro, deduxére; ijſque conſcenſis, Salaminem cæteram adorti diripuérunt. Sed Athenienſibus, ſummâ cum celeritate, ex Piræo, ad hoſtem pellendum, ſuccurrentibus; eò, undè venerant, redire ſunt coacti.

SITALCÆ THRACIS EXPEDITIO IN MACEDON.

[illegible] ferè tempore, Plato natus eſſe putatur: v. [illegible] ante Periclis obitum.)

[illegible]alces verò Odryſes, Teris (al. Terei) [illegible]um rex potentiſſimus: Cuius regnum, [illegible] Abderis, maritimâ urbe, ad Helleſpon[illegible] ab Iſtro fluvio, ad Pontum Euxi[illegible]xtendebatur. adversùs Perdiccam, A[illegible] F. Macedoniæ regem; & Chalciden[illegible]æ ar[illegible]utos, expeditionem ſuſcepit. [illegible]ſsis, unum à rege, quem [illegible]cere; [illegible]erum Athenienſibus ſocijs vel[illegible]vere.

[illegible] Sitalci[illegible] rebus initio belli frater[illegible], ſi ip[illegible]um cum Athenienſibus in gra[illegible] eſſet & à Philippo fratre in regnum [illegible] ab[illegible]eret, promiſſa facta, non exſol[illegible].

[illegible]m Thrax, ubi ſocietatem cum [illegible]mpleret, receperat ſe Chalcidicum [illegible]m eſſe c[illegible]poſiturum. Et ipſe [illegible] A[illegible]tam, Philippi F. in regni ſpem, [illegible] duce Athenienſium Agnone, ſe[illegible]at [illegible] Athenienſes cum claſſe, & [illegible], adv[illegible]us Chalcidenſeis, præſtò [illegible].

[illegible]e ex ſuis, & vicinis gentibus, ingenti exercitu, ad cl. hominum millia; cuius tertia pars equites eſſent, ex Odryſis & Getis; in Macedoniam traijcit.

Et quùm Macedones, hoſti impares, ſe ſuaque munitis caſtellis includerent; & anciputi per equites Marte, antè, haud ſatis proſperè prœliati, à dimicatione ſibi omninò abſtinendum ducerent; Thrax, opida quædam vi, quædam deditione cepit. Et copijs partim in interiora Macedoniæ; partim in Chalcidenſeis & Bottyæos, Athenienſium hoſteis, immiſſis; incredibilem agris circum-quaque vaſtitatem invexit.

Dum autem intereà Theſſali, Magnetes; & alij, Macedoniæ Thermopylíſque interiecti, Græci; metu vicini periculi, exercitum compararent: & è Thracibus, ij, qui ad Aquilonem vergunt, in pari trepidatione verſarentur. & ipſe Sitalces rei frumentariæ inopiâ, hiemiſque aſperitate adflictari exercitum ſuum ſentiret: à Sevthe, Sparadoci (fortè, Sadoci) Fratre Patruele, & Principe à ſe ſecundo, (quem Perdiccas rex ſororij matrimonij, & pecuniarum promiſſis impulerat, perſuaſus; poſt abductas in expeditione Macedonia ſex, aut eò amplius, dierum hebdomades, copias in Thraciam reduxit.

Athenienſe

Athenienſes verò, quos duce Phormione apud Naupactum agere diximus, unà cum Meſſenijs in Mediterranea Acarnaniæ progreſsi; è Strato, Corontis, alijſque opidis, incolas ſibi [illegible] runt; & Athenas cum captivis eorum [illegible] vibuſque, renavigarunt.

PESTIS CAVSSÆ.

3527. | Peſtilentiæ illius, de qua ſup. quæ etiam-dum hoc anno recrudeſcebat: & ſuâ ſævitie ad IV. Mil. Militum, CD. equites: & è cæterâ multitudine, liberorum capitum, ac ſervorum, decies Mill. & ampliùs, abſtulerat; cauſſas Diodor. lib. 12. haſce in primis explicat. | 423.

Quùm hieme antegreſſâ ingens vis imbrium defluxiſſet, & omne terræ ſolum perfudiſſet; eaque diutiùs perſtitiſſet. factum eſſe, ait, ut humefacta cuncta ac diluta, in limum cœnoſum colliquarentur: & pleræque etiam locorum cavernæ aquarum colluvie complerentur.

Et ſtagnantibus ibidem Paludibus, ijſque æſtivo pôſt Sole effervèſcentibus; è contaminato, per æſtum & deſidiam longinquiorem, liquore; auræ indè craſsiores, tetro cum odore, exhalarent. Quibus ex imo exſurgentibus, & vento diffuſis; (quod in peſtiferâ intemperie fieri amat) aër circumquaque proximus tabifico & penetrabili ſpiritu inquinaretur. & ob inevitabilem promiſcui, in Vrbe, Athenis, vulgi inter ſe conſuetudinem, an contagem! vis venені immanè augeretur.

Huc acceſſit pabuli paſsim infecti virus. quòd bomæ fruges humectæ, & crudo ſucco inſalubres, veſcentium corpora corrumperent.

Poſtremò, Venti Eteſiæ, quorum recenti flatu, magna pars æſtivi fervoris remitti; & maligni aëris intemperies diſsipari ſolebat; eo anno, quâ ſoliti erant, tempeſtate, minimè adſpirârunt.

BELLVM LESBIVM.

Quo autem tempore Archidamus iterum in Atticam, irrito licet conatu, incurſavit; Lesbij pænè omnes, quamvis rejectâ à Lacedæmonijs eorum ſocietate, & rebus ad bellum imparatis, ab Athenienſibus defecerunt. De quorum defectione: & clàm tentatâ Lacedæmoniorum, Bœotorumque ſocietate, Athenienſes, à Tenedijs, Methymnæis, & quibuſdam è Mitylene hoſpitibus, facti certiores: quantumvis morbo belloque nu[illegible] xarentur: CLEIPPIDEN, Diniç F. XL. [illegible] vibus, ab expeditione Peloponneſiâ rev[illegible] eò tranſmittunt.

Ibi poſt varias dubiæ reconciliation[illegible], & di[illegible] eationis viciſsitudines; & ſolicitatas Lesbijs, [illegible] tius, ad Olympiam confluentis, Pelopo[illegible] iure novæ ſocietatis, ſuppetias; ad con[illegible] obſeſsis aliquamdiu Mitylenæis, accipienda [illegible] ventum erat; & inducias, dum publicè Athe[illegible] per re totâ deliberaretur, paciſcendas.

Verùm Athenienſes, oſtentatâ claſsis ſuæ [illegible] tudine, ac potentiâ (quæ tùm CCL. navi[illegible]) Lacedæmonios ab ope ferendâ deterruerunt.

Et quantumvis Mitylenæi, vicinis ſibi opi[illegible] Antiſsâ, Pyrâ, Ereſſo, ſubiugatis; terræ toti[illegible] tirentur; PACHETEN ducem, cum mille, è ſu[illegible] lites miſérunt; & Mitylenen terrâ marique [illegible] dere iuſſérunt.

PLATÆENSIVM VIRTVS, ET DEDITIO.

Intereà Platæenſes, quos à Pelopon[illegible] Bœotis obſeſſos diximus; ad extremam re[illegible] mentariæ pænuriam redacti; & omni aux[illegible] Athenienſibus, ſpe deſtituti: partim aud[illegible] be exitu; & muris hoſtilium v[illegible] incolumes (ad, CCXII.) Athenas perfug[illegible] Partim anno conſecuto, poſt urbem d[illegible] ſtigantibus maximè Thebanis; torid[illegible] interemti: & urbe paullo-poſt fund[illegible] agri ſub haſtâ venumdati. (Id factu[illegible] anno XCIII pòſt initam cum Athe[illegible] cietatem.)

3529. | Anno ARTAXERXIS XXXIIX. ſive Belli V. | 421

(Quo tempore, Mitylenæi, adventu & promiſsis Salæthi Spartani, fidentiores, ab Athenienſibus, planè averſi ſunt.) Lacedæmonij, quùm ALCIDAM Navarchum, XL. cum navibus, Lesbum miſiſſent; & infeſtâ ſimul in Atticam incurſione CLEOMENES regis Pauſaniæ patruus, irrumperet: irrito utrimque conatu, fruſtra fuêre.

Mitylenæi [illegible]; inter ſe diſcordes, & proditionē ve[illegible] um Pachete pacti ſunt. „*Vt miſsâ pro ſe Athenas l[illegible] atione, certas ab Athenienſibus deditionis & multæ pecuniariæ conditiones, acciperent.*

Re Athenis in conſilium pro[illegible] priùs acerbiſsimè [illegible] omneis u[illegible] næos conſulendum eſſe, miſsâ [illegible] tuiſſent: Deinde, tàm vehemen[illegible] tudine ducti, re iterùm ad [illegible] & hinc CLEONIS, civis v[illegible] DIODOTI, in mitio[illegible] ſententia[illegible] tis, orationibus, utr[illegible] Sic decreverunt. „*Vt eos, quos P[illegible] cipuos defectionis auctores cum Sal[illegible], p[illegible] rat, morte afficerent: cæteris porro p[illegible]*

E[illegible]

[illegible] *navibus[illegible], tran[illegible] vectigales [illegible]unt.*

EXPEDITIO LACEDÆMONIOR. in Corcyram.

[illegible] Lesbo iam excluſi, Corcyram, [illegible] & [illegible]ctioſis inter ſe [illegible]ædibus, [illegible]iamqu[illegible] ex plebiſcito nuper pla[illegible] Atheniensibus ſociam, & Pelopon[illegible]nere, ad [illegible] conſtituunt.

[illegible]mvis N[illegible]STRATVS, Athenienſium [illegible] Naupacto cum navibus XII. & D. Meſ[illegible] ferendam venerat; & ad priſti[illegible] rep. fedus, diſcordem popul[illegible]m [illegible]em non infeliciter compoſuiſſe vide[illegible]va nihilo-minus, inter primores & ple[illegible]ione exortâ; ALCIDAS, cum BRA[illegible] & L[illegible]. na[illegible]us, e Cyllene, ubi, [illegible]x Ionia, ſtativa habuerant; in [illegible] tendit; & V[illegible]bem nova trepidatione [illegible]

[illegible]vas tumultuariè commiſſa; ne quid [illegible]rtæi, in-compoſito agmine pu[illegible]t navibus amiſſis, paterentur; A[illegible]ma[illegible]iplinâ atque induſtria procura[illegible]

[illegible] ag[illegible] vaſtare ſatis fuit. Et is adven[illegible] L[illegible], nova LX. navium claſſe, quam [illegible]es duce [illegible]VRYMEDONTE, ſubmiſerant; [illegible], [illegible]ram leg[illegible]ndo, repedavit.

[illegible] adm[illegible]ſſis tum intrà mœnia Meſſe[illegible] c[illegible] [illegible]tâ fictione Civeis, quos, per [illegible] perſequendi, ad naveis conſcen[illegible]x[illegible]rant; excluſerunt. Et cæterorum, [illegible] L[illegible]pla & aras confugerant; par[illegible]runt; partim ad v[illegible] [illegible]bi ul[illegible]ò [illegible] adeg[illegible]nt: Et nihil non dirita[illegible]nt.

[illegible]onis domeſticæ, & ſævitiæ ex [illegible]m, & exemplum, in G[illegible]æciam [illegible] ſer[illegible]r.

[illegible]s populi, Athenienſium; [illegible]rum, opem undique [illegible]hi[illegible]tio partium & inimi[illegible] rudeliter, & plus-quam civili[illegible] ſ[illegible] conflictarentur.

[illegible]M INTER SICVLOS.

[illegible]us, Leontini in Siciliâ, bel[illegible] [illegible]nt, quòd ab ijs ter[illegible] [illegible]e[illegible]ur.

[illegible]nneſiaci exordium, [illegible] Doricæ Civitates, [illegible]æ, n[illegible] auxi[illegible] [illegible]nt; à Leontinis verò, [illegible] & [illegible]marina: Et ex It[illegible], [illegible]ud[illegible], Leontino[illegible] [illegible]ons [illegible]num; & [illegible] navale auxilium, per le[illegible]gat[illegible], quorum tum Princeps G[illegible]s Leon[illegible]tinus, rhetor ſuæ æ[illegible]s præ[illegible]n[illegible]s, [illegible]o[illegible]rârunt.

I[illegible] illi, non iam frumenti in Peloponneſum inde exportandi opportu[illegible]itatem proh[illegible] quàm Siciliæ t[illegible]nus ſibi qu[illegible]n[illegible]oque ſu[illegible]dæ cap[illegible], bellum pro ſocijs an[illegible]p[illegible]exi ſunt. F[illegible] præ[illegible]an[illegible]te [illegible]ius anni æſtate, XX. naveis du[illegible]ibus LACHETE & CHARŒADE, [illegible] Siciliam d[illegible]. Li[illegible]cet domi & mo[illegible] peſtiler[illegible] & terræ-m[illegible] cre[illegible]briore, præter belli incommoda, ad[illegible]ngeren[illegible]tur.

Rhegium itaque a[illegible]p[illegible] & u[illegible]m ſo[illegible]s Æolias inſulas, quas Liparæi Cn[illegible]orum [illegible]ni, poſſidebant, hyeme adorti; quum dedi[illegible]nem ab urbibus non extorquerent, ag[illegible] p[illegible]a[illegible]ſtârunt.

Peloponneſij verò, appetente æſtate, ad Iſth[illegible]mum uſque, duce AGIDE Archidami regis Fi[illegible]lio, progreſſi; ab Atticâ invadendâ, terræ, & in Atticâ, & in Eubœâ, & alibi, moventis, prodi[illegible]gio, ſunt abſterriti.

LACHES verò, inter alia, Meſſanios, in Sicilia, & ad deditionem, & ad obſides dandos, adeg[illegible]t.

Et NICIAS, alterius LX. navium claſſis du[illegible]ctor, Melios, in T[illegible]eſſalâ, fruſtra ad pactiones mutuas ſ[illegible]hcitat. Atque adeò ex[illegible] Trachinij, ab Oet[illegible]is finitimis bello vexati, Lacedæmoniorum fi[illegible]dei ſe crediderunt. Et hi, miſſis conſeſtim colonis, urbem ex-integro [illegible]uris cinctam, Heracleam no[illegible]min[illegible]unt.

Sed & ipſi à Theſſalis, in quorum ſolo urbs ea condita erat, aſſidue infeſtati; & à Laconibus præfectis du[illegible]s[illegible], atque infrequentiam red[illegible]acti; Athenienſibus haud ità mul[illegible], in poſte[illegible]rum, incommodârunt.

DEMOSTHENIS, ATHENIENS. ducis, expeditiones.

Quo tempore NICIAS apud Melum diſti[illegible]ebatur; DEMOSTHENES, Alciſthenis F. unà cum Pro[illegible]cle, & alteris XXX. Athenienſium navibus, Pelo[illegible]ponneſum circumire iuſſus: [illegible]t cu[illegible] Acarnanibus, Zacynthijs, al[illegible]que ſocijs in Leucadem ingreſſ[illegible]: quùm ijſdem Acarnanibus, qui urbem eam ſibi ſemper i[illegible]feſta[illegible] facile e[illegible]p[illegible] poſſe confirmabant nō auſcultaret: & Me[illegible]n[illegible]m, [illegible]bi grat[illegible] [illegible]or[illegible], [illegible]ſilium & vota ſecutus, Ætolis, qui Naupac[illegible]mi[illegible]nerent; & quibus debellatis, cætera Epirus patere cen[illegible]ſeretur; arma in[illegible]. Spe præterea & a[illegible]imo præſumens, te[illegible] ad Bœotos uſque i[illegible]r, per Lo[illegible]os O[illegible]las, ad Cytinium Doricum; d[illegible]nec ad Phocen[illegible], Athenienſium amicos, Bœotiſque con[illegible]os, [illegible]e[illegible]en[illegible]e[illegible].

Et primo quidem impetu aliq[illegible]t Æt[illegible]orum opi[illegible]da [illegible]xpugnant ſed ab hoſtibus, qui iam v[illegible]cis to[illegible]t[illegible]n[illegible]s ad Æg[illegible]um [illegible]raut, i[illegible] fugam ver[illegible]ſi, & [illegible]eran[illegible] [illegible]ga[illegible].

At[illegible]uc ita victores vicisſim, miſſis [illegible]um ac Lacedæmonem legatis [illegible]n bel[illegible]um, adverſus A[illegible]thenienſes, & N[illegible]ctos, facil[illegible] concitarunt.

Qui

Qui coacto apud Delphos exercitu: & miſſo ad Locros Ozolas, quà in Naupactum iter erat ſolicitationis ergò, caduceatore; poſtquam, duce EVRYLOCHO multas civitates in Locride, & viciniâ, terrore armorum in deditionem accepiſſent; & in agrum Naupactium, ubi Ætolorum auxilia ipſis acceſſére, penetráſſent. Cognito, Vrbem M. arnatis, quos DEMOSTHENES, ab Ætolicâ clade incolumis, ex Acarnanum Iuventute lectos, navibus ſubmiſerat, ſatis munitam eſſe; in propinquarum urbium hiberna, ex Ambraciorum ſuaſione, ſe recepérunt; & ad Amphilochos, atque Acarnanas è propinquo tutandos, comparárunt.

Athenienſes, qui cum ſocijs Neſſam, in Siciliâ, fruſtrà oppugnárant; à Syracuſanis, qui eius opidi arcem tenebant, fugati & cæſi ſunt: Et in Italiâ, à Locris, qui viin LACHETIS & naviculariorum à ſe ſummâ ope arcebant; armis exuti.

DELVS EXPIATA.

DELVM autem Inſulam, oraculo quodam moniti, Athenienſes ſic expiavérunt: Vt univerſa mortuorum monimenta ſuſtulerint; & edicto caverint; *Ne quis in poſterum in Inſulâ aut moreretur, aut partu ederetur. ſed in propinquam Rhenéam mortui, puerperaque transportarentur.* Et tunc primùm ab ea Luſtratione, Penteteridem, hoc eſt, Luſtrum, ſive Quinquennaleis ferias, DELIA, inſtituérunt, & concelebrárunt. Nam priſca Ludorum celebritas, ab Ionibus ibidem olim frequentata, cuius Homer. meminit, adverſis, ut pleraque, caſibus exoleverat.

BELLVM IN AMPRACIA, ET ACARNANIA.

Ambraciotæ, uti facturos receperant, cum 111. CIↃ armatis, in Argivum agrum profecti. Olpas cepérunt: caſtellum mari imminens; quo Acarnanes, Iuridici conventûs loco, utebantur. Hi verò ad Fonteis Amphilochiæ caſtrametati, DEMOSTHENEM ad ſe evocârunt, quem copijs ſuis præficiant: & xx. Athenienſium naveis, quæ circa Peloponneſum verſabantur, ſibi adſcivérunt.

Illi vi[illegible]m qui metuerent, ne EVRYLOCHVS cum ſuis tutò per Acarnaniam tranſire poſſet; neve ſibi, aut deſtitutis prœliandum, aut redire volentibus minimè [illegible]tum foret; omnem ſuæ civitatis populum auxilio [illegible] advenire juſſérunt. Et tunc demùm EVRYLOCHVS, educto ex hibernis exercitu, & tranſmiſſo, in[illegible] Stratum, Acheloo, per Acarnaniam, ob [illegible] Arg[illegible]s auxilium, iam penè vacuam; perque Agræorum regionem, ſibi amicam, Thyamum m[illegible]tem ſuperat.

Vnd[illegible]ere inter Argos; & Acarnanum ad Fonte[illegible] præſidium, furtim facto; [illegible]um Ambracijs, qui a[illegible] Olpas ſedebant, ſe coniungit; & ad Metropolim, Vrbem, conſerto agmine, poſitiſque tuto [illegible]ſtris, co[illegible]

Neq[illegible]ulto-poſt, hin[illegible] xx. quas dixi, Athenienſium [illegible]ves in ſinum Ambracium invectæ ſunt: Illuc Demoſthenes, cum CC. Meſſenijs, paucíſque Athenienſibus & claſſiarijs, tum [illegible] invadunt. Et Acarnanes, cum Am[illegible] quot, poſtquam Argos iam convenit[illegible], ſe cum cæteris ad pugnandum inſtruunt.

Sexto pòſt die, quùm utrinque ad[illegible]tum eſſet; & DEMOSTHENES anteà, quòd à ma[illegible] Peloponneſiorum acie ne circumveniretur, metueret; CD. ex ſuis in inſidijs collocáſſet F[illegible] ut hinc dextrum cornu, in quo erat D[illegible] ſupervenientibus hoſtiâ tergo Ac[illegible]rnanibus, [illegible]RYLOCHVM & Lacedæmonios vinceret; [illegible]ne A[illegible]nanes & Amphilochi, qui ſiniſtrum [illegible] ab Ambracijs, omnium pugnaciſſimis [illegible]cti ad [illegible]gos uſque fugarentur.

Sed quùm & hi, à perſequendo reverſi [illegible] maximâ ex parte profligato[illegible] eſſe, & [illegible] tendere, conſpicarentur; ægre [illegible]ugâ ad O[illegible]p[illegible]tem ſibi peperere.

MENEDÆVS, qui Eurylocho defuncto, [illegible]rium ſuſceperat, clam pactus à D[illegible] Acarnanum prætoribus, ſibi cæte[illegible]q[illegible] P[illegible]neſiorum ducibus, & Mantin[illegible], [illegible] di facultatem; & ſocios prodidiſſe. & ſibi [illegible] apud gentem illam conflâſſe, exiſtimatus [illegible]

Acarnanes namque, clam quibus, ti[illegible]es de[illegible] deceſſu data erat; illos promiſcuè, & null[illegible]ris iure abire rati; hoſtiliter inſecuti ſunt [illegible], ducum admonitu, manus à Mantineis & P[illegible]ponneſijs abſtinentes, aut diſcrimen gentiu[illegible] tes; effusâ in Ambracios cæde graſſati ſunt, du[illegible] cæteri in Agræidem diffugerent.

Nec parem cladem [illegible]vaſere Ambraci[illegible]æ, [illegible] ex Vrbe evocati, & rei geſtæ ignari, per Amphilochos, ſe ſuis, quos ad Olpas ſeſſitare [illegible]num rebantur, coniungere properabant.

De eorum namque itinere certior factus D[illegible]STHENES, artem copiarum ad obſidendas [illegible] vias, & unum ex Idomenes tumulis o[illegible] præmittit. & cæteri exercitûs dimidium [illegible] adducens, altero dimidio per Amphil[illegible] teis penetrare iuſſo; Ambracios ill[illegible]s, qui [illegible] ſeſſi in altero Idomenes tumulo pern[illegible]centes adhuc in ſtratis, invadit. Qui in [illegible] occupatis iam itineribus, aut ab A[illegible]ph[illegible] ſunt; aut è littore in naveis Atticas impacti. V[illegible] pauci è multis ſalvi in Vrbem evaſerint.

Quam haud difficiliter victores cep[illegible]ent, [illegible] Acarnanes & Amphilochi, moleſtiores ſibi [illegible]las, Athenienſeis, ſi eius forte Vrbis pot[illegible] permutaviſſent.

Illi namque, ſimul-atque xx. illæ naves N[illegible]ctum; & Athenienſes cũ Demoſthene [illegible] liorum parte donati, domum abi[illegible]re; [illegible] interpoſitâ, Ambra[illegible] & Peloponn[illegible] [illegible]YNTHIVM, Agræorum regem, c[illegible] dedere tutò ex Oeniadis diſceden[illegible] bracijs in poſte[illegible], ad C. an[illegible] tem iniérunt his leg[illegible]. „*Vt neque* [illegible] *nanibus Ambraci[illegible], Pelopõneſ[illegible] neq* [illegible] *tijs Acarnanes Athenienſibus, a*[illegible] *mutuo ſ[illegible] auxilio forent.*„ *Red*[illegible] *cijs quidquid aut opidorum, aut finium ex A*[illegible] *lochia ditione cepi*[illegible] *neque A*[illegible] *carnanibus infeſta. ſubſidiam m*[illegible].

NE[illegible]E-

NEHEMIAS E PERSIDE REDVX.

3530. | Anno Artaxerxis. xl. qui & ultimus. | 420.

Tradunt plerique Nehemiam, quem xii. an[illegible]s ad regem, ex Iudæâ, uti ſpoponderat, re[illegible]um fuiſſe in Perſidem diximus; Hieroſoly[illegible] poſtremùm rediiſſe. Quod ex cap. 13. eiuſ[illegible], probabiliter colligitur. *Anno XXXII. Ar[illegible]xis, regis Babylonis, veni ad regem. & in [illegible] dierum rogavi regem.* Quod Caietan. inter[illegible]r de extremâ ætate, ſive regis, ſive ipſius [illegible]: quùm à rege redeundi in patriam po[illegible]em ſibi fieri ſupplicavit.

Quæcunque in libro eius, qui ii. Esdræ vulgò [illegible] ad cap. uſque xiii. commemorantur, ve[illegible]e eſt, antè peracta eſſe, quàm ad Regem, [illegible]ris Vrbis iam perfectis, & rep. conſtitutâ, abiret. Quæ ultimo capite conſequuntur; certum eſt à [illegible] geſta eſſe; & ex parte cum antegreſſis co[illegible].

Ip[illegible] namque apud Perſas abſente, non modò [illegible]acrificia, & Laudes divinæ, in Templo dein[illegible] ca[illegible]m erat, continuabantur: ſed & ad[illegible]acri Codicis Lectione, populus ad omnem [illegible]tatem; & ad præceptorum Dei, Legiſque Mo[illegible] obſervationem, informabatur.

[illegible]autem e[illegible]erſo, contigit fortè, inter cætera, ut [illegible]euteron xiii. caput palam legeretur *O[illegible]bus universè, & æternùm, Ammonitis & Moa[illegible] interdictum eſſe ingreſſum in Eccleſiam Dei.* ([illegible], In cœtum I[illegible]aelitarum non eſſe refe[illegible]d[illegible] [illegible]e Coniugiorum, aut munerum pu[illegible]peis eſſe poſſe) Quod non modò [illegible]ſanguineis, ex Ægypto, ad cer[illegible] Chananææ poſſeſſionem, olim prope[illegible]quo difficilique itinere fatiga[illegible] & aquam non impertierint: verum et[illegible]vm mercede conduxerint; qui diro [illegible]cere. Licet Deo inſtigante, [illegible]ſit coactus.

[illegible]merer. 22. *Nulla Ammonitarum, eâ in re, [illegible].*

[illegible] legis recitatione ita adfectus eſt [illegible], ut omneis à ſtirpe Hebræâ alienos, & ad[illegible]as, [illegible]ſe cæteris Hebræis permiſcuerant; ab o[illegible]m iure, & civitatum Iudaicarum [illegible] egârint.

[illegible]ue E[illegible]ſiavs, ſacerdotum princeps; & [illegible]. ſ[illegible]ct[illegible]is in Templo Ærarij, (in quod [illegible]cra, thura, & rei divinæ ſacro[illegible]rum [illegible]nta; & vini, olei, frumentique, [illegible]æ. ex quibus hæ Sacerdotibus; [illegible]debant, coacervari fas [illegible] Tobi[illegible] Ammanitæ, adfini[illegible], eiuſm[illegible] gazophylacij cu[illegible] non ſine manifeſtâ legitimo[illegible]andat[illegible]es transſcripſiſſet: [illegible], [illegible] abſente tam peregrè Nehemia [illegible]ct.

Hic de tanti flagitij & ſacrilegij indignitate factus certior; Tobiæ officinam diſturbavit; & vaſa omnia foràs ex ærario proiecit. & loco rite expurgato, unà cum thure, & ſacrificio cibario, vaſa Templo Dei conſecrata repoſuit.

Levitas quoque, cum miniſterijs, qui ſtatis ſportulis hactenus defraudati, in agrum quiſque ſuum, ſe ex urbe receperant; recollegit: & in priſtinas ſtationes gradusque reſtituit.

Cellis autem, in quas populus frugum decumas ſummâ fide & alacritate comportabat; Viros fide ſpectatos, & fratrum ſuorum ſtudioſos, præfecit.

Et quoniam ad hæc publicæ corruptelæ mala acceſſerat Sabbathi profanatio: ut paſſim eo die, & uvæ prælis exprimerentur; & doſſuarijs iumentis omnis generis fruges Hieroſolymam venum importarentur: Et Tyrij, ſedibus in ipsâ urbe fixis, piſceis incolis venaleis exponerent.

Ille increpitis graviter magiſtratibus, qui ea tolerarent. neque priſtinas calamitates, quas Deus maioribus ipſorum, & eidem Vrbi, ob ſimilium vitiorum obnoxię, paullo-antè invexiſſet; ſatis recordarentur. portis civitatis ſemel atque iterum, pridie ſabathi, ſub occaſum ſolem, occluſis; & negotiatoribus foris & ſub dio, pernoctare, in veſperam uſque conſequentem, coactis; effecit, ut ſuus ſacro diei honos haberetur; & debita, à ſordibus mercimonij, quies ſervaretur.

Et quia iſtiuſmodi portarum cuſtodia, ad ſanctiorem diei Sabbatini celebrationem pertinebat; etiam Levitis imperavit; Vt pro ritu expurgati, & ad ea munia obeunda intenti eſſent.

Compertum quoque habens, à Iudæis nonnullis, profanæ ſtirpis, ex Azoto, Moabitide, & Ammonitide, mulieres, in matrimonium adſcitas. ſic ut liberi à patrio Hebræorum ſermone degeneres, peregrinam, & vernaculam, ſuæ quiſque gentis, linguam ſonarent. eos graviter verbis & verberibus caſtigatos, & ignominioſâ calvitie deturpatos, exſecratus eſt. & iure-iurando adſtrinxit, ut in poſterum à mutuo iſtiuſmodi coniugiorum fœdere abſtinerent.

Et Salomonem regem memoriâ repeterent; qui licet imperij gloriâ cæteris regibus longè antecelleret, & Deo ſuo cariſſimus eſſet; externarum tamen mulierum amoribus & illecebris, in fraudem inductus, rem nefariam commiſerit.

Quùm autem inter eos, qui tali flagitio ſe devinxerant, unus eſſet ex filijs Iojadæ; (qui ipſe Eliaſibi, ſacerdotis primarij, filius erat) & is Sanaballatis Oronitæ, ex Arabiâ, filiam, ſibi coniugem adſciviſſet: eoque facto ſacerdotij ius polluiſſet; illum procul à ſe, è republicâ & Templi miniſterio, exterminavit.

(In vulgato eſt : Gener erat Sanaballat Oronites. ut ſacerdos ille ſocer fuiſſe externi hominis intelligatur. Caiet. & Scalig.. Gener erat Sanaballat Oronita. quod exprimimus.

Hic autem Sanaballat, avus fortè-an ſit alterius cognominis, ſub Dario Codomano, & Alex. Magno.) Vid inf.

Sacerdotes autem & Levitas, à tali labe expurgatos NEHEMIAS, certis ordinibus & ſacri miniſterij vicibus diſcriminavit. Vtque ad æternum Altaris Ignem ligna ſtatis temporibus ſuppeterent & frugum primitiæ ſeduiò penderentur; curavit.

Scalig. l. 6. Em. Temp. hinc colligere nititur, argumentis in ſpeciem probabilibus : NEHEMIAM noſtrum ad ALEXANDRI MAGNI tempora pertigiſſe. quod eiuſdem Nehem. cap. 12. v. 22. nominetur DARIVS, ſub quo IADVAS ſummo apud Iudæos ſacerdotio ſit perfunctus : quique Alexandro, Hieroſolymam ingredienti, obviam, Pontificio cum ornatu, proceſſerit:

DARIVM itaque iſtum æqualem ALEXANDRI fuiſſe, quem ultimum Perſarum regem iſte vicerit.

Deinde, Sanbelletes Samaritanus, vir gratiâ & opibus pollens, NEHEMIAM, Hieroſolymorum mœnia reficientem, omni ope interpellare conatus eſt. (Nehem. cap. 4.) Is Sanbelletes ſecutus eſt caſtra ALEXANDRI; eique Gazam oppugnanti, cum auxiliari popularium militum manu, ſuppetias venit. ac paulo-poſt morte obijt, antequàm Gazam expugnaret Alexander, anno 1. Olympiadis CXII. (Vid, Ioſep.)

Atque ita Nehemiæ æqualis Sanbelletes Alexandrum Macedonem vidit. Et Darius ille, ſub quo IADVAS ſacerdos fuit, non alius ab illo; quem Alexander vicit.

Poſtremò, Sanbelletes filiam ſuam, nomine Nicasôn, in matrimonium dedit MANASSÆ, fratri Iaduæ Pontificis Maximi. (Ioſep. lib. 11.) Quod quùm videret NEHEMIAS, Manaſſen è rep. Hebræorum expulit, (*ἀποσυναγωγον ἐποίησε*. cap. 13. Nehem.)

IADVA verò filius erat Iohannis, IOHANNES. Ioiadæ Is erat illi nepos ex filio Iohanne, &c. *(VI. Pontifices sub XIV. Perſarum regibus, à Cyro ad Alex. Magnum.)*

Atque hinc rectè ſe colligere putat Scal. an. 11. DARII NOTHI, opus Templi repetitum & continuatum: quod ſub regibus, Dario Hyſtaſpis, Xerxe, & Artaxerxe Longimano, fuerat intermiſſum. Et ab Artaxerxe Mnemone Eſdram & Nehemiam eſſe in Iudæam miſſos.

Sed hæc pleraque ſic facilè refelli poſſe cenſeantur. Neque NEHEMIAM tam longævum eſſe potuiſſe, ut poſt Longimani deceſſum, qui hoc an. contigit, ſupervixerit ad Alexan. Magni tempora. qui tunc non minor quadragenario fuerit, quùm rex ille deceſſit. & utrimque intervallum vitæ eius evadat, ad CXXX. annos.

(Genebr. quidem vult illum totidem, quot dixi, annis vixiſſe; ſed initio ſumto à Cyro I. ad VI. aut VII. ALEXANDRI MAGNI annum.

Verùm, ſi NEHEMIAS ſive Atherſatha, (quod eſt officij regij nomen) unà cum ZOROBABELE venerit, & ad Alexandri tempora pertigerit; amplius CC. annos vixiſſe convincetur. Ioſephus libro 11. vult mortuum ſub Xerxe, Darij Hyſtaſpis Filio.)

Alterum eſt : Nehem. c. 12. contexi quidem ſeriem genealogicam ſummorum ſacerdotum, IOSVÆ, IOACIMI, ELIASIBI, IOIADÆ, IONATHANI; & IEDDOÆ. Verùm non inſolens adijci à poſteris quædam, quæ priorum ſcriptorum ætatem & mortem ſunt conſecuta. Hinc duo illi poſtremi, ad ſeriem hiſtoriæ adiecti.

Tertium : Sanaballatum, ſive Sanbelleten, cuius meminit Nehem. c. 4. & 13. alium eſſe ab eo, cuius Ioſeph. lib. 11. capp. 7. & 8. meminit. Vt hic filius, aut veriùs nepos prioris fuerit De quo ſub Dario ultimo agetur.

Et I. Capellius (cuius hiſtoria, ſive chronicon, ſeriùs, & hoc opere penè adfecto, in manus meas pervenit. qui-cum miram mecum in Græcis præſertim hiſtorijs conſenſionem eſſe deprehendi. Nam Mathematicæ obſervationes, & ſi quid à Catholicâ religione diſſideat, alius ſunt curæ) hic etiam nos iuvat.

Scaliger, inquit ille, hunc Sannaballathum vult eum eſſe, cuius meminit NEHEMIAS paſſim, & maximè, cap. 4. v. 1. & 8. 28. Si ita eſt, qui fit ut altaris, à Sannaballatho genero adverſùs altare erecti, non meminerit Nehemias? Omnino duo fuerint Sannaballathi; Samaritani duo, ambo impij. Iudæorum hoſtes; & tamen adfinitatem ſacerdotum ambientes. Primi generum, Ioadhæ Filium, Nehemias: alterius generum, Ioadhæ Nepotem, frater IADDVA, amovit. Sic illi.

Hic idem NEHEMIAS Ignem, quo ſacrificia accendi antiquitùs ſolebant, à ſacerdotibus olim, iuſſu Hieremiæ prophetæ, quo tempore captivi in Babyloniam, ſive Perſidem abducebantur, abſconditum, operâ eorumdem Nepotum, qui iam è captivitate redierant, in loco, qui Nephthar ab eo dictus, invenit; licet in aquam concretum.

(2. Machab. 1. & 2. Vbi mentio Ionathæ, qui cæteris ſacerdotibus, inter preces, voce præiverat. Qui ſi is eſt, qui filius Ioiadæ, & pater Iaddi; pro Scaligero certè faceret.)

Huius de Igne miraculi famam, volunt ad regem perveniſſe: eumque in Sacerdotes & Templum, beneficentiorem, exinde, facto ſcilicet rei tam novæ, luminis ex aquâ accenſi, experimento; eſſe faciſſe.

Eodem 2. lib. Machab. c. 2. memoratur ... in commentarios retuliſſe, quæ de Hieremia ... initiò narrantur. & bibliothecam inſtruxiſſe; libroſque varijs è regionibus collegiſſe; Davidis & Prophetarum, & Regum Epiſtolas; de donis ... Templo offerendis, &c.

THALMVD

THALMVD BABYLON. ET HIEROSOLYMIT.

Quùm autem altera quædam exſulum, ex Hebræis (qui Babyloniam patriæ anteponebant; & formâ reip. liberæ à regibus Perſis redemtâ, principem ſibi è Davidica familiâ, ÆCHMALOTARCHAM, præfecerant), multitudo. (Ioſeph. lib. 18. cap. 12.) urbem ad Euphratis ripam, Chaldaice Neardéa dictam, quaſi FLVVIVM SCIENTIÆ, condidiſſent: Ibique Synagogas & Academias conſtruxiſſent, quæ omni diſciplinarum genere, per multa ſæcula, floruérunt. Vnde longo poſt tempore, ſub annum CHRISTI CDLXX. THALMVD Babylonicum, multiplici rerum cognitione refertum ediderint.

Tum ad eorum exemplum, cæteri, quos ZOROBABEL, ESDRAS, & NEHEMIAS, in Iudæam reduxérunt: Hieroſolymis multa litterarum Gymnaſia inſtituerunt. unde Scribæ & Phariſæi: & Thalmuld Hieroſolymitanum, c. ante Babylonicum annis, evulgarunt. Sic Genebrardus.

Libri, qui NEHEMIÆ nomine publicatus eſt, quique vulgò II. ESDRÆ inſcribitur, auctorem Eſdram, putat Genebr, Maſſæus verò ipſum Nehemiam.

Non igitur iniuriâ RVPERT. lib. 7. de Vict. Dei. *Quadrigam illum Domini, in quâ reſidens ad locum ſuum properabat Verbum Domini: Quatuor-viros*, dico, auctores præcipuos, & capita illius Reditûs, IESVM ſacerdotem, & ZOROBABELEM ducem, ESDRAM, & NEHEMIAH. prophetas verò, AGGÆVM & ZACHARIAH, Aurigas, & quaſi Quadrigæ armigeros, exiſtimari contendit.

Et Eccleſiaſtici 49. *Nehemiam in memoriâ multi temporis. qui erexit nobis muros everſos: & ſtare fecit portas, & ſeras. qui erexit domos noſtras, &c.*

BELLVM NOVVM IN SICILIA.

3530. | Hoc eodem anno, qui ultimus ARTAXERXIS; & VII. belli Pelopon. | 420.

Meſſana, in Siciliâ, à Syracuſanis, (qui id opidum, inv. dendæ Siciliæ opportunum, Athenienſibus inviderent (& à Locrenſibus, qui Rheginos ſibi inviſos utrimque oppugnari vellent) non invitis civibus, recepta eſt,

Athenienſes verò, licet à Peloponneſijs, & ab AGIDE Lacedæmoniorum rege vexarentur: XL. naves, ducibus EVRYMEDONTE & SOPHOCLE, in Siciliam (quò PYTHODORVS jam antè abierat) miſerunt,

Atque ut obiter Corcyræis, qui tum ab exſulibus montanis infeſtabantur; tum auxiliarem ijſdem è Peloponneſo LX. navium claſſem reformidabant, auxilio eſſent, mandárunt.

PYLOS CAPTA AB ATHENIENS.

Illi verò tempeſtate Pylum delati. quò maximè ſpectabat DEMOSTHENES, cui poteſtas ijs navibus circa Peloponnéſum utendi publicè erat demandata: opidum illud, cum portu, vallis & munitionibus concluſérunt. Et Demoſthene ad eius tutelam, cum V. navibus relicto; ipſi cum cæteris in Corcyram, ac Siciliam ire perrexérunt.

Peloponneſij, qui in Atticâ erant, domeſtico infortunio; & commeatûs, nondum maturâ meſſe penuriâ, & graviore cœli intemperie, inducti, domum properè reverſi ſunt. Naves item eorum, quę apud Corcyram erant, in Leucadium Iſthmum tranſportatæ; & clam Atticâ claſſe, quæ Zacynthum iam tenebat, Pylon, ut fuſſe, & quidem ſub idem tempus, quo pedeſter ex Spartâ exercitus; quaſi de-compoſito, pervenérunt.

Et armatis in Sphacteriam Inſulam, portui urbis Pyli, prætentam, tranſvectis; & alijs in continente collocatis; ab introitu arcére Athenienſes, ſi advenrarent; & obſeſſos, peditatu pariter ac claſſe adgredi moliebantur.

DEMOSTHENES, parte ſuorum muris defendendis relictâ, cum paucis ex urbe ad mare deſcendit; hoſtem exſcenſione in terram prohibiturus. Quâ in re triduum, editis utrimque facinoribus, conſumtum.

At ſimul-atque evocatæ è Zacyntho, Atticorum naves adfuerunt; & in Lacedæmonios, qui fauceis portûs anguſti conſertis carinis inſidebant, invectæ ſunt; pleraſque eorum naveis in fugam vertunt, capiunt; vacuas ad ſe pertrahere contendunt.

Quas dum Lacedæmonij, cum armis in mare ingreſſi, adprehenſas viciſſim retrahunt; & commutatâ dimicandi formâ, illi pedeſtre quaſi è navibus prœlium; hi è terrâ navale, non ſine ingenti tumultu, gerunt: vix longâ moleſtiâ, & multis hinc inde vulneribus exhauſti, ac diremti ſunt; Lacedæmonijs quidem vacuarum navium potitis; Athenienſibus verò tropæum, è naufragijs & ſpolijs, erigentibus,

Dum verò Lacedæmonij de eorum, quos in Sphacteriâ collocárant; & victrices Athenienſium naves iam circumvenerant; ſalute, ſoliciti eſſent: Inducias cum Athenienſium ducibus pacti ſunt; dum miſſâ Athenas legatione, de pacis conditionibus ageretur. Atque ita intereà conventum:

Vt Lacedæmonij naveis, & quibus pugnaſſent, & quæcunque in orâ Laconicâ longæ eſſent, ad

Pylum advectas, Athenienſib. traderent.

„ Nullam vim, neque terrâ, neque mari, novis urbis munitionibus inferrent. Suis e continente, in Sphacteriam, certum farinæ, vini & carnis, modum, conſcijs Athenienſibus, importare ſinerentur; neque ullum furtim navigium illuc ingrederetur.

Et Athenienſes nihilo-minus Inſulam cuſtodirent; nequa fuga fiat aut armorum in caſtra exportatio. Ratas fore has induciarum conditiones, ſi nulla fraus interceſſerit. & ſtabileis, dum Legati, quos Athenienſes vehant ſuâ triremi & revehant; Athenis redierint. Tunc naveis, cuiuſmodi acceperint, ab Athenienſibus ex pacti fide reciperaturos.

Legati, qui ancipiti adhuc rerum apud Pylum eventu, æquabilem ab Athenienſibus pacificationem expectebant: quæque cum eorum gloria & benivolentia, ac tolerabili, ante dedecus, Spartanorum iacturâ, coniuncta eſſet. Quæque pax ceteræ Græciæ, quæ ab utriſque pendeat, malorum finem eſſet adlatura. quùm nihil æqui obtinercnt: ſed CLEONIS, viri popularis & diſerti, inſtigatione, ab Athenienſibus reſponſum eſſet: *Eos, qui in Inſulâ concluſi eſſent, armis prius & ſeipſis traditis, Athenas deportari oportere.*

Deinde, ubi Lacedæmonij Niſæam, Pegas, Troezena, & Achaiam quæ ex ſuperiore tricennalium induciarum pactione receperant) *ſibi reſtituiſſent; tum verò ſuos, è Sphagiâ, reciperarent: & federa tam diuturna, quantum utriſque placuiſſet, inirent.*

Illis reverſis, quùm induciæ exijſſent: & Athenienſes, neſcio quid cauſſati, naveis ex pacto, reddere recuſarent; ad arma reditum eſt.

Et Athenienſes xx. navium acceſſione aucti, ut LXX. iam eſſent, late mari illo potiebantur: Lacedæmonij verò muros Pyli, è terrâ, ſubinde adoriebantur.

VARII PRÆLIORVM IN SICILIA CASVS.

Intereà alteri Athenienſes, cum Rheginis, in freto Siculó, quod Rhegium & Meſſanam interiacet, Syracuſanos vicêre. Sed viciſſim, ad Peloridem, vacuas naveis adgreſſi, & repulſi, aliquot ex ſuis amiſere.

Quumque Meſſeniorum multitudo, à Naxijs, quos illi obſeſſum ibant, erumpentibus, cæſa eſſet: & naves, quæ Meſſanam tenuerant, domum eſſent dilapſæ: Leontini, cum Athenienſibus, urbem recenti calamitate attonitam, oppugnatum contendebant. Sed clade utrimque acceptâ, diſceſſum eſt.

LACEDÆMONIORVM AD SPHAGIAM CLADES.

Apud PYLVM verò certamen unum erat: Athenienſibus, ne quid in Inſulam Sphagiam commeatûs importaretur. Laced[illegible] libe, vel impenſo pretio, vel p[illegible] tatis premio, res obſeſſis necaſſa[illegible] tur.

Athenienſeis nihilo-minus de eventu [illegible] federis præfractè repudiati, iam [illegible] quùm CLEON, adverſæ ſententiæ [illegible] traduceretur, NICIA imperatorium [illegible] cante, ipſe illuc profectus, re cum cum DEMOSTHENE communicatâ: & voluntariæ eorum [illegible] ſulâ erant, deditionis: & liberalis ad tempus [illegible] ſtodiæ; conditione, a ducibus Lacedæmonijs [illegible] cuſatâ, cum DCCC. [illegible] armatis, noctu [illegible] lam tranſmittit: & primas ſtationis cuſtod[illegible] dat.

Sub Auroram verò, reliquus exercitus [illegible] DEMOSTHENE, LXX. navibus traiectus [illegible] & peltati, ad bis pænè mille. hoſtem, quem [illegible] & à fronte, levis armaturæ milites, infeſtarent [illegible] que in adverſos iuſtà acie ferri [illegible] tremum Inſulæ caſtellum propel[illegible] & [illegible] circumventum ad ſeſe, cum armis, trade[illegible] adegérunt.

Et CLEON, præter omnium, [illegible] opinionem, quod temerè in concione promiſerat, [illegible] XX. dies, hoſtem captivum ex Inſulâ Athen[illegible] duceret; fortunæ beneficio, an Demoſthe[illegible] duſtriâ perfecit.

Atque adeo Athenienſes, quoſcumque ille [illegible] dem acceperat, in vinculis adſervandos de[illegible] runt; dum aliquid cum Peloponne[illegible] Sin illi priores in agrum ſuum invaderent, [illegible] dos.

Et præſidium in Pylo, è Meſſenijs [illegible] collocárunt: quò illi, uti in patrium ſolum [illegible] & linguæ Doricæ concordes, Laconi[illegible] nijs, & conſuetis ſervitiorum ad ſe tran[illegible] ximè infeſtarent.

Secundum hæc NICIAS Athenienſis, cum [illegible] navibus, & aliquot hippagogis, magna & [illegible] rum & ſocialium militum manu, in [illegible] thium profectus, varia initiò pugnæ a[illegible] thios fudit, & regionem populatus eſt. I[illegible] Cherroneſi (ubi Methone; Epidauro & T[illegible] interiecta eſt) muro obſepſit: poſitoque [illegible] dio, vicinum agrum latè diuque pervaſtavit.

CORCYRÆORVM CLADES

EVRYMEDON verò & SOPHOCLES, [illegible] dem e Pylo, in Siciliam quò priùs te[illegible] vigationis curſu, in Corcyram obiter, [illegible] rat, profecti, adv[illegible] ſus exſules, montis Iſtonis [illegible] ſores, qui Urbi moleſti imminebant; unà cum [illegible] danis, in aciem prodiérunt: & munitione expu[illegible] tâ, ex pacto, vivos [illegible] erunt [illegible] menſium populo permiſſâ.

Qui malignâ Corcyræorum fraude a[illegible] Ptychia Inſulâ, ubi ad[illegible] inducti; & ex conivento [illegible] cyræique ipſis ad lubi[illegible] ab [illegible] Atticis, fra[illegible] & [illegible] ris, in [illegible] dis, ul[illegible] digno & miſerabili mortis genere per[illegible]

[illegible] ſum erant Athenienſes, Ana- [illegible] m opidum, in Sinus Amba- [illegible] um, & proditione captum, Acarna- [illegible] tradidérunt.

[illegible] cto, cum claſſe ad ſocios, pecuniæ [illegible] decreto exigendæ, miſſus, apud Eio- [illegible] Strymoni adiacet, Artaphernem, [illegible] Lacedæmonem miſſum, cápit. & [illegible], epiſtolam, ad Lacedæmonios, Aſſy-rijs litteris ſcriptam, deprehendit. quâ ille in magnâ priorum legatorum perplexitate, & inconſtantiâ, viros, eodem cum Perſâ, ad ſe mitti poſtulabat, ex quibus & certiora cognoſceret, & conſtitueret.

Hunc autem quùm poſteà Athenienſes, unà cum Legatis, triremi Epheſum remiſiſſent: ibique Artaxerxem, Longimanum, proximè è vitâ deceſſiſſe audiſſent; re infectâ rediérunt.

3532 | Regnavit autem rex ille xl, annos. non ut putat Chytr. | 420.
| xliv. neque, ut Cteſ. xlii. |

XERXES eo nomine II. PERSARVM REX VI.

[illegible] Xerxes, II. dictus, è filijs ſolus legi- [illegible] D[illegible]pià. (quæ eodem cum Xerxe F. [illegible] Cteſ.

[illegible] Artaxerxi ſpurijs, ſuperfuére, Sog- [illegible] & Secundianus, ex Alogune Babylo- [illegible] hus, qui poſteà Darius Nothus: quem- [illegible] vivens Hyrcanis præfecerat: & conin- [illegible] rat Parysatidem, Xerxis filiam, & ſo- [illegible] germanam, (quæ Artaxerxis [illegible] & Cyri mater fuit.) Et Arsites, [illegible] atre, Coſmartidene Babyloniâ, proge- [illegible]

[illegible]DIANVS, VII. Perſarum Rex.

[illegible] xes, v. & xl. à morte patris, diebus, per [illegible] os, quos ſibi Sogdianus, promiſſis præ- [illegible] rat, inter feſti cuiuſdam epulas, inter- [illegible] l. 12. tradit annum I. regnáſſe. Ab [illegible] nen fatetur, II. tantùm illi menſeis attri- [illegible] e regno potitus eſt.

[illegible] cædem tum fratris, tum Bagorazi Eu- [illegible] exoſus, ab Ocho fratre, (quem [illegible] sad ſe, nec ſine inſidiarum fraude ar- [illegible] & ad quem plerique ex primarijs Satra- [illegible] poſtquam menſeis vi. & xv. dies [illegible] Diodor. illi rotundè vii. menſeis. [illegible], [illegible] ue, Xerxi & Sogdiano, coniunctè, an- [illegible] re) captus & interfectus eſt.

[illegible] IN LACONICAM

Expeditio.

[illegible] bant annus belli Peloponneſ. xix: quùm [illegible] ythera, Inſulam Laconicæ immi- [illegible] & perpetuo Lacedæmoniorum præſidio [illegible]. Et Scandeâ priùs ſubactâ, Cy- [illegible] is, urbem cognominem, ex [illegible] civium, qui è ſedibus ſuis aliò [illegible] æ [illegible] oluntate, occupavit. Et in- [illegible] vectus, & militibus in terram [illegible] em maritimam populando vaſta- [illegible]

[illegible] quam Æginetæ patriâ, ut diximus, eiecti, incolebant; direptam incendit: magnamque captivorum vim ſecum aſportavit.

SICVLORVM SYNCRETISMVS.

Sub id tempus Legatis ſingularum in Siciliâ civitatium ad Gelam coactis, Camarinæi & Geloi primùm; deinde Siculi cæteri, ex Hermocratis Syracuſani ſententiâ, inter ſe convenérunt: *Vt ab armis & inteſtino bello diſcederetur: & ſibi quiſque retinerent, quod uſurpáſſent.*

Quod quùm Athenienſium primores, à ſocijs perſuaſi, fœdera, quæ tum inibantur, fore ſecum communia, ratum haberent; cum navibus è Siciliâ diſceſſérunt.

Hos duces tamen, quaſi muneribus corrupti à Siciliâ ſubigendâ abſtinuiſſent; partim exilio, partim pecuniâ, civitas multavit. *Tanta virium, & perpetuæ in rebus gerendis proſperitatis, in illo tunc populo fiducia.*

MEGARENSIVM OLIGARCHIA.

Megarenſeis verò, hinc ab Athenienſibus bis quot-annis toto urbanarum copiarum robore; illinc ab exſulibus ſuis, è Pegis, latrocinio infeſtati; ne utrimque, & uſque, periclitarentur; varia pro diverſis factionum ſtudijs, conſilia agitabant. His exſules revocandos cenſentibus; illis Athenienſium dominationem, præ exſulum impotentiâ, minùs ſibi periculoſam, ducentibus.

Et priùs quidem cum Athenienſibus magiſtratus populi ita convenerat: *Vt ipſi* μακρὸν-τεῖχος, ſive Longos-muros, qui ab Vrbe ad Niſæam, eorum portum, viii. fere ſtadijs protendebantur, *demolirentur*; & Arcem in edito ſitam, atque à Peloponneſijs inſeſſam, *tentarent.*

Illi verò intereà ad Minoam profecti, & occaſioni intenti, ex inſidijs portas opidi, ſibi proditas, occupárunt; & præſidiarios Peloponneſios, qui auxilio adcurrerant, intra Niſææ mœnia propulérunt.

Et tumultuantibus inter ſe Megarenſibus, [illegible] CIↃ. pedites, & DC. equites Athenienſium, qui ab Eleuſine advenerant, neque ob [illegible] diſſenſionem, ſtatim in urbem fuerant admiſſi; Niſæam ipſam muro concluſerunt, eiuſque cuſtodes ad deditionem adegerunt.

Contigit porro, ut ſub idem tempus BRASIDAS L[illegible]n, qui in agro Sicyonis & Corinthi, exercitum, in Thraciam, comparabat; nuntio rei ad Megara geſtæ accepto, vel Niſææ opitulaturus; vel Megara confirmaturus, eodem adcurreret.

Sed dum Megarenſes dubium victoriæ eventum exſpectare è re ſuâ exiſtimarent: & poſt Boeotorum, quos BRASIDAS pro re natâ evocarat, quaſi in Vrbis ſuæ conſpectu, cum Athenienſi equitatu, prœlium; utrimque à Megaris diſceſſum eſſet: BRASIDAS tandem, & civitatum primores, intrò, & ſine noxâ, recepti ſunt.

Ipſique adverſarijs iam potiores, revocatâ & reconciliatâ ſibi, e Pegis, exſulum manu: & exercitâ in factionis Atticæ conſorteis ſævitie, civitatem in Oligarchiæ ſtatum redegérunt.

Athenienſes, alterâ ex parte, Antandro, quam anteà Mitylenæi exſules, uti fabricandæ claſſi idoneam, interceperant, & munire moliebantur; ex ijs receptâ; DEMOSTHENES iterum cum LX. navibus, in Naupactum, præ[illegible]næ, auctore PTOE[illegible]DORO Thebano, ad res Boeotorum turbandas, ſeditionis intelligentiâ, miſſus eſt, ut inde, unà cum Acarnanum auxilijs, ad Siphas, opidum ſoli Theſpici, in ſinu Criſſæo, maritimum, (cuius, uti & Chæroneæ, proditio ex pacto futura eſſet) adnavigaret: Et HIPPOCRATI, alteri duci; ad Delium in Tanagræâ ſe coniungeret.

BRASIDAS LACEDÆMON. DVX.

BRASIDAS autem, uti initio inſtituerat, ad res Thraciæ obeundas pergens; per Theſſaliam, utcumque amicam, ad PERDICCAM regem, regionemque Chalcidicam pervenit. qui [illegible] odio, vel metu Athenienſium, iam ſecundis rebus exſultantium, opem à Lacedæmonijs poſtulaſſent. Et hi, HELOTVM ſuorum ſuſpicione, ne quid illi, captâ Pylo, rerum novarum molirentur, ſe liberare; partim clam ſubmotis, partim ſtrenuiſſimis in longinquam hanc expeditionem, ceu certam lanienam, amandatis, vehementer cuperent.

Gratus itaque dux, & moderatione & æquitate erga Civitates uſus, multa opida ad deditionem coegit, multa ex promtâ proditione cepit.

Athenienſes contrà, PERDICCAM hoſtem pronuntiant, & ad ſociorum cuſtodiam ſe comparant.

LA[illegible] ad bellum ARRHIB[illegible]o, Lynceſtarum regi, faciendum inductus; quum is eumdem controverſiæ ſuæ diſceptatorem delegiſſet; invito PE[illegible], ab iniuriâ abſtinuit. Et inde traijciens, Acant[illegible] & Sta[illegible] Andr[illegible]rum colonos, modò [illegible] modò blando ſermone, & æquabilis libertat[illegible] [illegible], [illegible] nientium ſocietatate de[illegible]

DEMOSTHENES, [illegible] pulit[illegible]: neque HIPPOCRATES, [illegible] ad Delium compareret, aut B[illegible] ceſſeret, detectis iam inſidijs, fruſtra [illegible] phæ, cum Chæronea, à Boeotis, ad[illegible] dum excitis, præoccupatæ, pr[illegible]d[illegible] frenum inieccrunt.

Dum autem HIPPOCRATES, qui [illegible] be civibus & peregrinis, poſte[illegible] ad D[illegible] tenderat; idem Apollinis Templu[illegible] cluſiſſet; & cum [illegible] armaturæ [illegible] ſtodiam loci & reliqu[illegible] propu[illegible] nitionem, relictus eſſet. Boeoti, [illegible] cti, exercitum in Athenienſes, qui [illegible] te erant, levi armatura deſtitutos, e[illegible]

Ille autem e Delio accurrens, & [illegible] à Boeotis, duce PAGONDA, in adv[illegible] ceps initiò certamen, Athenienſes [illegible] circumventi in fugam vertuntur. qu[illegible] noctis interventus ſalutem maxime a[illegible]

Et poſt aliquantam verborum inter ead[illegible] res, de mortuis reſtituendis, aliaque [illegible] tentionem; Boeoti Delium, n[illegible]â & [illegible] machinâ, quæ flatu ignem emoveret, [illegible] Præſidiariorum, præter eos, qui na[illegible] ſis evadere poterant, partim cædunt, pa[illegible] piunt.

Nec felicius DEMOSTHENES, cum ſui[illegible], & [illegible] nanibus atque Agræis, factâ in agrum [illegible] eſcenſione, rem geſſit. multis [illegible] am[illegible] captis.

AMPHIPOLIS CAPT[illegible]

BRASIDAS ver[illegible] [illegible]aciâ Am[illegible] theni[illegible]ſium coloniam, ad[illegible]u, an[illegible] [illegible]DES è Thaſo cum navibus [illegible] poſſet; æquabili pactione obtinuit. [illegible] potiturus, niſi eodem [illegible] THV[illegible] eſt Hiſtoricus, teſtis oculatus, O[illegible] pulſus, victorem, qui [illegible]em iam re[illegible] reppuliſſet. Ad illum nihilo-minus [illegible] Edonis; & PERDICCA tranſigente, G[illegible] OESYMA, defecerunt.

Athenienſes verò capta ab hoſte [illegible] magnum metum ſunt coniecti. quòd ea [illegible] materiæ ad fabricandas naveis, & [illegible] ventu, ſibi perutilis eſſet. & BRAS[illegible] ram imperij mod[illegible] [illegible]em pa[illegible] ret ad Strymonem[illegible]ue, deduc[illegible]us [illegible] tranſitus.

Ille namque cum ſoci[illegible] haud pr[illegible]ulà F[illegible] [illegible]à, & A[illegible]m[illegible] ciens pleraque i[illegible]is [illegible] T[illegible]on quorumdam proditione c[illegible] ſes qui in [illegible] tumultu, cum [illegible] L[illegible]cythum, quod præſid[illegible] receperant; pauc[illegible]a in [illegible]ve[illegible] pis, interfecti ſunt.

[illegible]ARI[illegible]

DARIVS NOTHVS, VII. Perſarum REX.

[illegible] O CHVS, Artaxerxis Longim. F. qui DARIVS NOTHVS, nomine, poſt-quàm ad imperium acceſſit, ex inſtituto & conſuetudine Perſarum, mu[illegible]to; fratre Secundiano, uti diximus, ſublato; regnum capeſſivit, tenu[illegible]que x ix. annis. Cteſias, xxxv. ann. tribuit. 419.

[illegible] C[illegible], neſcio ex quo, hunc non Longimani F. [illegible]; ſed eius tantùm ſororem in matrimo[illegible]e [illegible] Artaxerxe; Artaxerxem Mnemonem, [illegible]m, vocat Artaxerxis Longim. ex filiâ ne[illegible] [illegible] in Hebræorum magiſtrorum [illegible] dictus, confundit Artaxerxem Lon[illegible] Dario. quem Darium Longima[illegible] Artaxerxem II. Pium appellat. cuius ſci[illegible] A[illegible] xxxII. Nehem. c. 13. memoretur; [illegible] ARTAXERXEM & CYRVM filios. [illegible] in Perſide motibus, con[illegible] apud hiſtoricos ſucceſſio. Quùm [illegible] Xerxem & Sogdianum regnâſſe ad[illegible] Darium.

[illegible] ARTAXERXEM III. regnaſſe dicit annis XLIX. [illegible] ut quibuſdā placitum, Vrbs Hieroſolyma [illegible] & ESDRAS cum mandatis, ad res [illegible]ndas, XIII. ante NEHEMIAM Iudæam venerit.

[illegible] nunc, Tertium, à profanis hiſtoricis, ſta[illegible] NOTHVM: pòſt verò, OCHVM ARSA[illegible] ab illis ignorari hiſtoriam Perſicam. quæ [illegible]

[illegible] III. (quem & Darium Perſam [illegible], Nehem. 12. plerique putant) pucro [illegible] à Longimano ſive patre, ſive avo; re[illegible], S[illegible] one, & varijs caſibus ia[illegible] imperium; ut neſcias penes quos re[illegible].

[illegible] DARIVS NOTHVS gubernacula in[illegible] in ſeſe invicem armar[illegible]. OCHVS [illegible] B[illegible]AS Eunuchus, Arſame in[illegible] ARTAXERXEM iam virum, omni ty[illegible].

[illegible] Græcis inn[illegible], quòd foris [illegible] Artaxerxes, ex [illegible]

[illegible] Codomanum, Ar[illegible] F. ſucceſ[illegible] Macedo vicerit. Hæc Ge[illegible] pænè inſiſtens veſti[illegible] præ-pretium. [illegible] Regum ſeries quam ſe[illegible], [illegible] convenit.

[illegible] antequam regnum adijſſet, [illegible] Artaxerxis ſorore) ſuſce[illegible] A[illegible]; & ARSACAS, qui [illegible]

[illegible] iam compos, idem tulit [illegible]. deinde ARTOSTEM, [illegible] præpoperè migrantibus, tres ſuperfuére, quorum meminimus: & quartus OXENDRAS.

Sed poſtquam ARSITES, frater regis germanus & ARTYPHIVS, Megabyzi F. à rege deficiviſſent, & ab ARTASYRA victore, eâ de cauſſâ, uterque morte multati eſſent: ea ſunt conſecuta, quæ pòſt memorabuntur, XIII. & XV. huius DARII annis.

INDVCIÆ IN GRÆCIS ANNVÆ.

Eodem anno, quùm Lacedæmonij atque Athenienſes annuas feciſſent inducias, hi quidem, ut BRASIDAM à recto proclivis victoriæ curſu revocarent: illi verò, ut quodam malorum laxamento, hoſtem caſibus adverſis iam fatiſcentem, ducerent; & longinquiotis pactionis cupiditate, modò captivi apud Pylum redditi eſſent, inflammarent. Re[illegible] interim omnibus, ex patrio ritu, Apollinis Pythij, ad Delum, conſulendi; & in eos, qui pecuniam ſacram diripuiſſent, inquirendi atque animadvertendi, ex legibus, poteſtate. Et ut quæcumque pro tempore, ſuâ utrivis ditione, aut iure belli, tenêrent; eorum proprium alteutris ius, imperiumque eſſet. Salvâ quoque caduceatori & legatis, ultrò citróque, terra ſeu mari, diſſolvendi belli, commeantibus, foederum pacta ſervarentur.

Contigit interim, dum aſſiduè in colloquium ab utriſque, de maioris momenti, & foederum conditionibus, ventitaretur; ut Scione urbs, Pellenæis vicina, ab Athenienſibus, biduo pòſt inita pacta, ad Braſidam deficeret.

Quam cu[illegible], l[illegible]et de inducijs commonitus, reſtituere nollet; & præterea Mendenſeis, quas anteà clam tent[illegible]at, ult[illegible] ſe de[illegible]ciſceneis, in fidem acceptiſſet: eiuſque factum Lacedæmonij comprobarent. Tot iniurijs irritati Athenienſes, ſe adverſus utramque civitat[illegible] inſtruebant.

A quibus propediem claſsis, militumque adventum, in ſe, exſpectans BRASIDAS, liberos coniugeſque è deditijs civitatibus, in Olynthum Chalcid[illegible], cum præ[illegible] ſatis idoneo, traduxit. Ipſe interea loci, unà cum Perdiccâ rege, in ARRHIBOEVM Lynce[illegible]en [illegible] contendens, & prœlio victo[illegible], dum [illegible] & diu[illegible]us Illyrij, Macedoni aux[illegible]res, ex[illegible]ectat[illegible], de Mendâ, alijſque ſollicitus, regredi c[illegible].

Mac[illegible]do[illegible] [illegible]ue b[illegible], [illegible] nuntiatum eſt Ill[illegible] dice[illegible], ab At[illegible] ſtare, & iam-iam a[illegible] tempore [illegible] & in fugam effuſi, [illegible]em, [illegible] a[illegible] Braſi[illegible], [illegible] diſcedere coegerunt.

BRASIDAS verò, ubi id re[illegible]it, quadrato agmine ſuos

ſuos pedetentim reducens barbarorum impetum egregiè ſuſtinuit & eluſit. & obvijs Perdiccæ militibus, qui regem ſeque d ſeruiſſent, inſultans, & iratus, vel iugis boum, vel vaſis, eos ſpoliavit.

Vnde animorum, & in rege, & in ſubiectis, à Laconibus averſiu; & priſtinæ cum Athenienſibus amicitiæ conſociatio, eſt conſecuta.

Reverſus autem è Macedoniâ, Toronam, Braſidas, Mendam ab Athenienſibus teneri offendit. Ipſi namque quo tempore res apud Lyncum gerebantur, claſſe L. navium, ducibus NICIA & NICOSTRATO, ad Mendam & Scionem miſſâ; poſt levia aliquot certamina, portis per ſeditionem apertis, & Pelôponneſijs in Arcem profugientibus, in opidum admiſſi, & mox cum copijs irrumpentes; eam diripiunt; & vix à cæde ſibi temperárunt. Iuſſique Mendenſes priſtinis legibus remp. adminiſtrare; & de defectionis auctoribus, per ſe, ſupplicium ſumere.

Arce verò opidi, muro concluſâ; præſidioque ibidem impoſito, adverſus Scionen tetendérunt. Vbi opidanis, qui cum Peloponneſio milite obviam prodierant; pugnâ intra mœnia com[illegible] in muri ſimiliter educendi opere [illegible] ſtipendiarij Lacones, qui in Arce Mendęâ ob[illegible]bantur; vi cuſtodibus, ad mare collocatis, [illegible], elapſi; & in Scionen, per hoſtium caſtra, in[illegible] ſunt.

Tunc demum PERDICCAS, fœdere cum Athenienſium ducibus inito; qui Peloponneſijs in regnum ſuum poſthàc patere aditum nollet; ISCHAGORAM Lacedæmonium, qui terreſtri itinere exercitum ad Braſidam erat deducturus; ut neque per regnum ſuum; neque per Theſſaliam, cum copijs & bellico apparatu tranſiret, prohibuit.

Lacedæmonij tamen, Civitatum, quas cœperant, præfecturis conſtitutis; & Athenienſes, Scione muro valloque obſeptâ; ad tempus, ob inducias, ab ulteriore iniuriâ conquievérunt.

Per induciarium verò tempus. Delij, qui ab Athenienſibus ex Inſulâ, & patriâ Vrbe, Delo, [illegible] tuſtum neglectæ expiationis crimen, fuerant [illegible] moti; à PHARNACE, Perſâ, Atramyttaeum [illegible] A[illegible] incolendum accepérunt.

BRASIDAS ET CLEON IN THRACIA CÆSI

3532. | Annua federum, quæ utrimque interceſſiſſe diximus, die, | 418.
| ad Pythia exeunte, |

CLEON Athenienſis XXX. cum navibus, & lecto milite, in Thraciam profectus; Toronam, non ſine civium & Laconum cæde, & miſerabili ſuperſtitum captivitate; & deinde Galepſum, Thaſiorum coloniam, intercepit.

Tum evocatis, PERDICCA Macedonum, & POLLE Odomantum regibus; neque exſpectato copiarum auxiliariorum ab ijs adventu. quod ſui, quos invitos domo abſtraxerat, muſſitarent; & ducis ferocis imperitiam graviter ferrent; ad Amphipolim, quaſi expugnaturus, proximè acceſſit.

BRASIDAS autem clam in urbem ingreſſus, dum hoſtis vaſa ad fugam colligit, & ſignum dat receptui, ipſe, hinc factâ è portis eruptione, medium Athenienſium agmen adortus in fugam vertit. Inde, CLEARIDAS, alter dux, aliâ urbis parte, uti convenerat, cum altero exercitu. egreſſus; ex-inopinato utrimque hoſtem perturbavit. Quo in tumultu BRASIDAS quidem letali vulnere eſt adfectus: CLEON verò inter fugiendum interfectus. Et Athenienſes, quos DC. pænè amiſſis, belli alea reliquos fecerat; Eionem ſe ſubduxérunt: & inde domum renavigârunt.

PAX QVINQVAGENNALIS.

Sublatis [illegible] duobus principibus, qui præcipuè pa[illegible] ſerſo, fuerant hactenus adverſati. Ill[illegible]res quos rebus bello proſperè geſtis [illegible]t. hi ob flagitia quæ turbato civitatis [illegible]re [illegible]us poſſe rebatur. animi, utroque in populo ad pacem inclinare; & à duobus alijs, qui ad ſuæ uterque civitatis principatum, nec malis artibus, properabant; magis magiſque al[illegible] perunt.

Hi autem fuére NICIAS, Nicerati; & PLISTOANAX, Pauſaniæ, Lacedæmoniorum regis, Fi[illegible] cis uterque cupidi. Ille bello felix, & nullius [illegible] reip. auctor, ſartam-tectam inter ſuos auctoritatem, cum felicitatis opinione coniunctam, [illegible]re: Hic, ob inglorium, & ſuſpicioni ad finem [illegible] Atticâ, nuper regreſſum, ſuis odioſior, ſe be[illegible] trimentis, & inimicorum invidiæ, per pacem, [illegible]mere, avebant.

Coacto itaque ſemel atque iterum Senatu, [illegible] quam de alternis controverſijs diu multumque putâſſent. Lacedæmonij, ſocijs præter [illegible] & Corinthios, Eleos & Megarenſes, qui [illegible] compoſitionis nuntio offendebantur [illegible] advo[illegible] cum Athenienſibus, his ſummatim con[illegible] pacem in L. annos fecére.

,, *Templa publica, & Oracula, adire &* [illegible] *lere, more maiorum, liberum cuilibet* [illegible]

,, *Fanum Apollinis, apud Delphos* [illegible] *cum ſubiectis, ſuis legibus iudicijsq,* & [illegible] *bus, utuntor.*

,, *Federa in annos L. Athenienſibus & Lacedæmonijs & alterutrorum ſoci[illegible] terra mari[illegible] damniq[illegible]pertia, duranto.*

Si quid inter eos contro verſum in[illegible]

Amphipolim Lacedæmonij Athen[illegible] tuunto.

,, *Et quæcumque urbes ijs tradid[illegible] ſunt, [illegible] quò lubet, cum ſuis facultatibus. a[illegible]*

Et quibus ARIST[illegible] *tribut[illegible] libera, & neutris ſocia ſunto.* [illegible] *ducta, Athenienſium ſocietatem ampl[illegible]*

At cæten-

A[illegible]ſes, præter urbeis ex Laconicâ inter-[illegible] c[illegible] omneis Lacedæmonijs: & hi viciſſ-[illegible]bus, quos haberent redonanto. [illegible]rando, & publico & domeſtico, ſeſe u-trique, pactis hiſce iuſtè & ſedulò ſtaturos, obſtrin-gunto. Quod, quot-annis, ab utriſque renovetur. & cippis lapideis, utrâque in civitate; & in Olympijs, Pythijs, & Iſthmo inciſum extet.

3533. Hæc federa icta, x. ſolidis pòſt annis, (ſive poſt x. æſtates totidemque hyemes, Thucyd.) & pauculis diebus, à I. in A[illegible]cam incurſatione, huiuſque belli initio. Verum ea, VI. tantùm annos, totidemque menſeis, (Thucyd. x. ann. & alijs, VI. præterea menſ.) durárunt. 417.

Sed q[illegible]m ſocij Lacedæmoniorum, & in primis A[illegible] federa ea rata habere nollent; Illi cum A-t[illegible]en[illegible]us ſocietatem, etiam iure-iurando, & [illegible]c[illegible]ibus, inierunt. „*Vt ſi quis, intra L[illegible]s, h[illegible]ſti in Laconi um agrum cum noxâ in-[illegible]it; Athenienſes pro virili, & ſine dolo, opem [illegible]a[illegible]v[illegible]q; arceant: Et pariter Lacedæmonij A-t[illegible]en[illegible]s præſtent.*

Ad[illegible]erſum ſervitia ſi inſurgant, idem ius mu-tua t[illegible] la c[illegible]t. „*Et ſocietatis ita initæ, haud ſe-cus quàm federis, monimenta utrimque erigantor.*

A[illegible]quantu[illegible]n vis ex convento, utrique, per annos VI & menſes x. ab invadendâ alterorum terrâ, [illegible]int; Inducijs tamen non ita firmis & liqui-di[illegible] foris, alteri alteris, vehementiſſimè incommo-dare non d[illegible]ſtiterunt. Et exactis paullo-pòſt, quos d[illegible]i, an[illegible]is, in apertum, & priore acerbius, mòx b[illegible]um erupérunt.

Q[illegible]re non iniuriâ fides habita oraculo, quo, *ter-novenis annis* (XXVII.) *bellum hoc gerendum*; & h[illegible] interruptè, *duraturum* eſſe, fuerat prędictum. Et certè pactio, quę interceſſit; ſpatio belli ad-[illegible]da cenſeatur. quòd ea omnia, de quibus [illegible]enerat, neque tradita fuerint tempori, neque [illegible].

C[illegible]inthij in primis, qui Lacedæmone, inter cę-[illegible] Peloponneſiorum legationes, malè pacati diſ-[illegible] Argos profecti, ſervitutis universè im-[illegible] novo federe, & Lacedæmoniorum A[illegible]iumq; inter ſe ſocietate, (quæ, ſine per-[illegible]pà ſibi indulſiſſet, addere vel demere, [illegible]que viſum eſſet) metum obtendere; & [illegible]alo remedia quærere cæperunt.

Ar[illegible]ivi (quorum federa cum Lacedæmonijs t[illegible]a in exitu erant & Peloponneſi princi-p[illegible], ex [illegible]æſenti rerum ſtatu, ſpe animiſque præ-[illegible]t XII. Viris, è ſuo corpore delectis, po-[illegible]em [illegible]runt; ut quam-libet Græci nomi-[illegible]ræter eos, quos commemoravi) civitatem, [illegible]m ſocietate adiungerent.

[illegible]e[illegible]s primi Mantinéi, cum ſocijs; & dein-d[illegible]ueq; Peloponneſijs tranſiérunt. Poſtremò [illegible] Corin[illegible]hijs; & utrique mòx cum ijſdem A[illegible] ſoci[illegible]te[illegible]unt coniuncti. & Corinthiorum, c[illegible]halcidenſes Thraciæ.

[illegible] & Megarenſes, à Lacedæmonijs in ſe-[illegible]e[illegible]i licet idem ſentirent; hàc cauſſâ, [illegible] quòd popularem Argivorum ſtatum, [illegible] dominationi inſueti, Laconicę reip. [illegible]

[illegible]æ[illegible]a[illegible]e, poſtquam Athenienſeis Scionen[illegible]; & puberibus interfectis, pueros mu-lieréſque in ſervitutem redegiſſent; agrum, vagis adhuc à patriæ ruinâ, Platæenſibus, incolendum attribuérunt. Et Delios, ipſi cladibus, & Oraculo Delphico, admoniti, in Inſulam, & urbem natalem, ex Aſiâ reduxérunt.

Corinthij, quùm fruſtrà, unà cum Argivis, Tegeates ad defectionem, à Lacedæmonijs, ſolicitâſſent; Boeotorum interceſſione, inducias tantùm, extra fedus, ab Athenienſibus ſunt conſecuti.

Lacedęmonij verò Parraſios in Arcadiâ, Mantinéis obnoxiòs, in libertatem adſeruérunt. & murum in Cypſelis, Mantineorum præſidio inſeſſum, & Sciritidi regioni infeſtum, exſcidérunt.

Servos, ſive Helotas, qui BRASIDÆ, in Thraciâ, fidelem militiæ operam navárant; in Lepræo, quod ipſi ex Mantinéis interceperant, collocárunt.

Eos verò, qui in Sphagiâ, cum armis, hoſti ſe tradiderant, iam ex pacto receptos, ignominiâ adfecérunt, & capite in præſentiâ imminuérunt.

Et dum illi Amphipolim Athenienſibus reſtituere cunctantur; hi viciſſim à reddendâ Pylo ſuperſedérunt: Meſſenijs tantùm, & transfugis, inde, in Cephalleniam, tranſlatis.

Intereà verò Boeotorum & Corinthiorum legati, hinc ab Ephoris, CLEOBVLO & XENARETO, Spartæ clam interpellati, ut unà cum Argivis ad Lacedæmoniorum ſocietatem redirent. Et Boeoti quidem Panactum ſibi traderent; ut receptâ, pro eo, Pylo & captivis, bellum Athenienſibus expeditiùs faceſſeretur. Et inde ab Argivis obiter ad parem ſecum, cum Corinthijs, Eléis & Mantinéis, ſocietatem invitarentur. quæ ſive bello gerendo, ſive paci cum quibuſcumque componendę, par eſſet futura. re ad IV. Boeotorum Curias delatâ; incuriâ quâdam, & negotiorum procraſtinatione; utrique fruſtrà fuére.

At Boeoti iterum à Lacedæmonijs rogati, ut ſibi Panactum, (medium, Thebas inter & Athenas, caſtellum) cum captivis Athenienſibus, trad[illegible] dum niſi coitâ ſecum ſeparatim ſocietate, red[illegible]turos negaſſent; Lacedæmonij, tum præ Pyli recuperandæ deſiderio, tum pro expromtiore in Boeotos animorum inclinatione, ſummâ cum Athenienſium & mutui federis iniuriâ, ſocietatem fecere. & illi tamen Panactum funditùs excidére.

His de cauſſis Argivi, qui ſe ab omnibus deſeri & Athenienſes iſtius no[illegible]ę ſocietatis conſci[illegible]s eſſe, opinarentur; [illegible]iſſis Lacedæmonem Legatis, de federe faciendo agere cæperant. Sed quùm Athenien[illegible]s, [illegible] dò, ob Panacti exſcidium; verùm ob initeram etiam cum Boeotis, prǽter fas, ſocietatem, à Lacedæmonijs alienati eſſent; & ad federa cum

ra cum ijs ſolvenda, (ALCIBIADE, Cliniæ F. acerrimo NICIÆ, qui Laconici federis auctor fuerat; adverſario, inter cæteros, ſatagente) proclives; Argivi, ab eodem Cliniâ ſolicitati, omiſſo compoſitionis, cum Lacedæmonijs inſtitutæ, negotio, ad Athenienſeis animum advertérunt: civitatem olim ſibi amicam, & pari ſecum popularitatis ſtatu degentem.

Quùm itaque ipſorum legati, cum Eléis & Mantinéis, Athenas veniſſent: & Lacedæmonij, miſſâ properè & viciſſim legatione, intercederent. Et hi, quod in Senatu apertè confirmárant; *Se ſcilicet cum abſolutâ de rebus controverſis transigendis poteſtate veniſſe*; idem verſutâ ALCIBIADIS machinatione, & Pyli à ſe reddendæ pollicitatione perſuaſi, palam populo pernegarent; ceu leves & vani, exploſi eſſent.

Neque NICIAS, Alcibiadis adverſarius, Spartam è-veſtigio ſubmiſſus, æqui quidquam reportáſſet: Athenienſes, auctore, quem dixi, ALCIBIADE, cum Argivis alijſque ſocijs, federa & ſocietatem, in annos c. pepigérunt, eâ ferè formâ, quâ anteà inter ſe Lacedæmonij & Athenienſes pacificárant.

3535. | Idque anno DARII V. & belli Peloponneſ. XII. | 415.

Quùm tamen ob hæc federa, ea quæ inter Spartanos & Athenienſeis convenerant, à neutris abolerentur; Corinthij, mutui auxilij, quod antè inter ſe promiſerant, conventione contenti, haſce, de belligerando, deque pacificando cum ijſdem hoſtibus, leges accipere renuérunt. Atque ita rurſus ad Lacedæmonios animum adpulérunt.

Poſteà verò quàm Boeoti, Heracleam, in Trachine, à vicinis Dolopibus & Melienſibus, prœlio adverſo graviter adflictam, in fidem ſuam accepiſſent; veriti ne ea Athenienſibus patéret; nihilque tempeſtivi à Lacedæmonijs, novo bello implicitis, ſubſidij adferretur.

Et Olynthij Mecybernam, præſidio Athenienſium eiecto, ſibi ſubegiſſent:

ALCIBIADES, cum paucis Athenienſium armatis, & Argivis, eorumque ſocijs auxiliantibus; in Peloponneſum profectus; priùs apud Patras; deinde apud Epidaurum, quam occupatam vellent, multa molitus, fruſtrà fuit.

Quemadmodum & Lacedæmonijs, eodem tempore, adverſus Lycéum & Caryas, expeditio, irrita exſtitit.

Sed quùm hi, clam Athenienſibus, ccc. milites mari Epidaurum præſidio ſubmiſiſſent; Athenienſes, ut & Argivis gratificarentur, & periurium ulciſcerentur; ſervitia è Cranijs Cephalleniæ, ad latrocinandum, in Pylum iterum transduxére. cætera quieti.

3537. | Hic annus DARII VII. & bell. Pelopon. XIV. | 413.

BELLVM EX FEDERE VIOLATO.

Lacedæmonij nihilo-minus, deterioraveriti, duce AGIDE, Archidami F. rege ſuo, cum Tegeatis & Arcadibus, (dum cæteri è Peloponneſo, & extrà, ſocij, (Corinthij, Boeoti, Megarenſes, &c.) ad Phliuntem cogerentur) adverſus Argos contendunt.

ET PVGNA AD MANTINEAM.

Et Argivi, cum Mantinéis & Eléis, in aciem progreſſi, (nondum enim Athenienſium copiæ, CIↃ. armati, & ccc. equites advenerant) locis & cominibus utrimque ſubinde mutatis, & levibus prœlijs commiſſis; tandem circumventi, & pænè ab urbe ſuâ (cuius propinquitate & receptu maximè fidebant) ſecluſi. (quos ex parte campeſtri, Lacedæmonij: & supernè Corinthij, cum Phliaſijs & Pellenenſibus; atque ex Nemeâ, Boeoti, cum Sicyonijs & Megarenſibus; tam atrocis periculi improuidos, undique cingebant, & tantum-non ad manus comminùs conſerendas veniebant) inopinato & ſalutari duorum è ſuis virorum, THRASYLLI ducis, & ALCIPHRONIS Lacedæmoniorum hoſpitis, conſilio prudentiâque, cladem apparentem effugérunt.

Quùm illi namque, vel multitudinis iniuſſu, & pro re natâ, cum Agide collocuti, ne prœlium fieret; pacem ab Argivis, icto federe, æquiſque legibus colendam, propoſuiſſent: tum AGIS, nemine è ſuis, præter unum è magiſtratu; neque è ſocijs ullo, in conſilium adhibitis; IV. menſeis pactus, (intra quos ea, quæ ſibi propoſita erant, conſtituerentur) exercitum abduxit.

Vnde graves utrimque, ob tam inopinati ex acie deceſſûs, & clandeſtini de federe colloquij molimen; querelæ tam Lacedæmoniorum in Agidem regem; quàm Argivorum in THRASYLLVM ducem, (quorum utrique de alteris, quaſi certam ex eo prælio victoriam, animis tum præcepiſſent, & elapſam ſibi occaſionem delerent) exortæ ſunt.

Athenienſes, qui iam cum copijs, ducibus LACHETE & NICOSTRATO, in tempore advenerant; ab Argivis, quos ducum ſuorum pacta ſolvere pigéret, pænè reiecti, tandem & ipſos & ſocios, coram ALCIBIADE tum legato, induxére, ut adversùs ORCHOMENVM Arcadicam univerſi contenderent. Quam ubi, datis obſidibus, & pactâ ſocietate, cepiſſent; ad Tegeam obſidendam, Mantineis gratificaturi, ſeſe accinxérunt. Eléis tantùm, qui Lepréum tentari maluiſſent, indignantibus, & domum reverſis.

Lacedæmonij hiſce nuntijs perculſi, vix à vi in AGIDEM (à multâ irrogandâ, & ædibus eius diruendis) abſtinuére.

Ead-

Et adlectis x. Spartiatis, à quorum conſilio ipſe penderet, regiam in militiâ poteſtatem coercuérunt.

Deinde ſummâ cum celeritate, omnibuſque liberorum & ſervorum copijs, manuque Arcadum adſcitâ, & ſocijs ad Mantineam evocatis; ad Tegeam, quam defecturam à ſe metuerent, perveniunt. Et depopulato Mantineorum agro, ad Herculis Templum caſtra metantur.

Argivi eos conſpicati, quùm locum munitum arduumque inſiderent, & ad pugnam ſe inſtruérent: iiſque ſine morâ, ab AGIDE, intra teli iactum, obviam iretur. atque is, mutato mòx, & prudenter, conſilio, copias aliò abduceret: & aquam, utriſque, ob damnum & vaſtitatem agrorum, controverſam, ex agro Tegeatico in Mantinicum, eo conſilio derivaret; ut hoſtem è colle, quem tenebat, ad aquam à ſe divertendam eliceret; & ſic in plano prœlium faceret.

Illi aſtutæ molitionis ignari; & in duces, à quibus ſe iterùm proditos, & hoſtem elabi permiſſum opinabantur; militari tumultu concitati; ab iiſdem iſtiuſmodi inſectatione perturbatis, è tumulo in planum; & acie inſtructâ, ad manus cum hoſte, quà-quà nacti eſſent, conſerendas, educti ſunt.

Lacedæmonij viciſſim, ab aquâ, quam dixi, in eadem, ad Herculis-Templum, caſtra reverſi: & in hoſtem, ex-adverſo, & inſtructâ comminùs acie iam compoſitum, delapſi; ſummoperè trepidare cæperunt. quibus exiguum ſui inſtruendi momentum relinqueretur.

AGIS nihilo-minus, ex imperio & diſciplinâ quàm-celerrimè ſuos ſocioſque inſtruxit. Et licet Sciritæ, cum Braſidianis. qui in ſiniſtro erant cornu, à Mantinéis, & CIↃ. Argivorũ delectis, in fugam verſi cæderentur; ipſe in medio verſans agmine, factâ in veteranos, & v. cohortaleis Argivorum, & in Athenienſium ordines, impreſſione; pleroſque loco pellit, aut proculcat.

Sed eodem, ad cornu ſuorum, quod iam loco ceſſerat, univerſis cum copiis, digreſſo; Athenienſes, cum Argivis iam profligatis, per otium in tuta evaſérunt,

Quin & Mantinéi, cum Argivis alteris, quos dixi; alterâ ex parte victores, deſtinatum in ſe ſolos Lacedæmoniorum impetum, paucis deſideratis, neque hoſte diu aut procul perſequente; lentâ fugâ declinárunt.

Hoc maximè memorabili prœlio, amiſſum diu bellicæ laudis decus Lacedæmonij, cum AGIDE, recipeŕaſſe viſi.

Quùm verò intereà Epidaurij in agrum Argivum à præſidio vacuum, incurriſſent: & Lacedæmonij, à victoriâ, Carneorum celebritatem agerent: Athenienſes, quibus CIↃ. ex ſuis recentes, & III. Eleorum CIↃ. Mantinéo prœlio iam geſto, auxiliaria acceſſerant: opus inter ſe partiti, adverſùs Epidaurum contendérunt: & Vrbem muro cingere, & arcem Limoniam extruere, gnaviter ſunt adgreſſi.

FEDVS ARGIVORVM CVM LACEDÆMONIIS.

Lacedæmonij autem, Carneis peractis, ad expeditionem accincti, quùm in Tegeam veniſſent, ultrò Argivos ad pactionem invitarunt, Quod iis, qui à ' ru populari inter eos abhorrebant: & poſt prœlium, in vulgum erant validiores, gratum fuit. & pactum hâc formulâ inter utroſque eſt conſtitutum.

Argivi, Orchomenijs liberos; viros Mænalijs; & eos, qui in Mantinéâ; Lacedæmonijs redderent.

„ *Ex Epidauro præſidium, muro exciſo, educerent.*

„ *Athenienſeis, niſi illinc deceſſerint, communeis cum Lacedæmonijs hoſteis caperent.*

„ *Lacedæmonij viciſſim, ſi quem puerum penes ſe habeant, ſuæ quemq; civitati reſtituerent.*

„ *Libertas Peloponneſijs civitatibus ſarta-tecta eſſet.*

„ *Mutui auxilij & defenſionis, adverſus vim hoſtilem, ratio conſtaret.*

His ita conſtitutis, & Lacedæmonijs è Tegeâ domum reverſis, quùm mutuum inter ſe commercium haberent; rurſùs viris utrimque delectis inter ſe tranſegérunt. Vt Argivi, miſſâ Mantineorum, Athenienſium & Eleorum ſocietate, cum Lacedæmonijs hoc fœdere in annos L. conſociarentur.

„ *Vt æquo & pari iure, & ex patrijs moribus, pœnas darent.* (rei dederentur, ut in eos animadvertatur.)

„ *Liberæ & ſui iuris civitates, quibus hoc fedus commune; ſui territorij iuriſdictionem obtinerent: & paribus pœnarum legibus obſtringerentur.*

„ *Socij utrorumque, extra Peloponneſum, æquali cum illis, in ſuo quiſque territorio, cõditione eſſent.*

Sicubi communi opus exercitu; utrique de ſociorum iudicio conſultent; & de controverſijs eorum diſceptent.

Siqua ſociorum civitas cum alterâ diſſideat ad eam civitatem accederet, quæ æqua utriſque videatur.

„ *Civium diſſidia patrio ritu dirimerentur.*

Adiectum fœderi: Athenienſium legationem neutiquam admittendam; niſi relictis ad Epidaurum muris, è Peloponneſo exceſſerint. Pactionem cum nullo ineundam; neque bellum, niſi communibus auſpicijs, ſuſcipiendum.

Athenienſes verò ab Argivis eâ de re interpellati, Epidaurijs ipſis, renovato priùs cum illis fœdere, murum reſtituérunt. Mantinei, ab Argivis ita deſerti, vel reluctantes, cum Lacedæmonijs, dimiſſo urbium municipalium principatu, pepigérunt.

Et ipſi utrique, ceu-ſuſceptâ cum bis-milleni expeditione, Sicyoniorum ſtatum ad paucos redegérunt. Deinde ſublato apud Argos populi dominatu, patem Oligarchiam conſtituérunt.

POPVLA-

POPVLARIS APVD ARGIVOS SEDITIO.

3538. | ——— | 412.

Verùm anno conſequente, plebes Argiva, reſumtis animis conſpirans, eo tempore, quo Lacedæmonij Gymnicum certamen exercére inſtituebant; impetu in paucos præpotentes facto, & pugnâ commiſsâ, victrix, partim adverſariorum obtruncat, partim relegat.

Et Lacedæmoniorum, qui ab exſulibus ſollicitabantur, metu, reſartâ rurſus cum Athenienſibus ſocietate, Longos ad mare uſque Muros excitárunt; quò mari, ad ſe ex Athenis commeatus invehe-retur.

Illos nihilominus Lacedæmonij, nondum adfectos, bello illato, diruérunt: & Hyſias, agri A[r]givi [oppi]d[um] Inachum, opidum, c[e]pérunt. Quam inſuper Argivi, regione Phliaſiorum, qui exſules receperant, depopulatâ, redhoſtiérunt.

3539. | ——— | 411.

Athenienſes, poſtquam PERDICCAM, uti ſuſpectum hoſtem, à Macedonia excluſiſſent: & miſſo cum navibus ALCIBIADE, rem Argivam, CCC. eorum, qui cum Lacedæmonijs ſentire putabantur, comprehenſis, conſtituiſſent; ad Melum Inſulam, Lacedæmoniorum coloniam; ut ab Athenienſium imperio, inter cęteros eo in tractu Inſulanos, abhorrentem; ita neque-dum hoſtilem, cum ſuâ & ſociorum claſſe, militibuſque, navigárunt.

BELLVM MELIVM.

Et miſſis ante noxam legatis, in colloquium cum Melijs venére. quod novo more, clam multitudine, in conſeſſu paucorum, adpoſitis ad ea, quæ in medium proponebantur, utrimque & breviter reſponſis, de Æquo & Vtili præſertim, fuit inſtitutum.

Quumque ab ijs Athenienſes ad poſtremum poſtula[ſſen]t: *Vt ſocietatem ſecum inirent; & ſub tributo, patriâ regione porrò potirentur:* Illi verò [libe]*ri civitatis* à ſe iam DCC. per annos habitatę, *libertatem* tam brevi tempore, *amittere, an prodere!* recuſarent. ſed & fortunâ, quæ ad eum uſque diem ipſos divinitùs eſſet tutata; & ope ſociorum, præſertim Lacedęmoniorum, fretos, ſe eamdem conſervaturos eſſe ſperarent. res ad bellum converſa, & urbs muro concluſa eſt.

Et quantumvis initiò Melij gnaviter ſe tuerentur, & ſemel iterùmque erumpentes murum, quo obſepti tenebantur, non ſine clade hoſtium, cepiſſen[t]: ad extremum, omni ope ab Athenienſibus, iam novo copiarum ſupplemento auctis, oppugnati, non ſine inteſtinâ inter ipſos ſimultate, ſeſe hoſtis arbitrio dedidére.

Ex quibus quùm illi puberes interfeciſſent, pueros autem & feminas in ſervitutem redegiſſent; Inſulam cum opido, miſſis paulo-pòſt D. colonis, ſibi vindicárunt.

BELLVM SICVLVM.

Tunc temporis Athenienſes in bellum, haud multò minus, quam quod cum Peloponneſijs ſuſceperant, ſeſe ultrò pręcipitárunt. (Diodor Sic. lib. 13. hoc bellum ſuſceptum tradit, DCC. poſt Troiæ excidium, annis) ſive ſtudio maioris imperij, quo Aſiam Græciamque penitùs occ[upa]rant: ſeu metu creſcentis Syracuſanorum, [qui] Lacedæmonijs amici atque obnoxij eſſent, potentiæ. ſpecie certè ferendi ſocijs, & ex g[ente] Chalcidenſium civitatibus, auxilij, Siciliæ imperium, maiore denuò claſſe, & robuſtiore exercitu. quàm anteà, tentare decreverunt.

Ad quod eos in primis, qui aderant, Egeſtæorum legati, acriùs opem adverſùs Selinuntios & Syracuſanos implorantes; & metum de mutuis Dorum auxilijs, exaggerantes, magnamque pecuniæ vim à ſe pollicentes, impulérunt: Vt Legati ex ipſis, in Siciliam, tum de pecuniæ, tum de be[lli] ſtatu cognituri, mitterentur.

Intereà cum Lacedæmonij Argivorum exſ[ules] in Orneás tranſcripſiſſent: Athenienſes, cum [...] Armatis, & omni Argivorum populo, u[rbem] [...] fugientibus civibus vacuam, cepérunt & d[irué]runt. Deinde, tranſportatis mari ad Meth[onem], Macedoniæ conterminam, equitibus, PER-DICCÆ, ſibi infeſti, regionem obiter ſub[d]e populati.

3540. | Et anno demum conſequente, (qui XVII. belli, & DARII X.) | 410.

Claſſem LX navium, in Siciliam, ducibus, ſummâ cum poteſtate delectis, ALCIBIADE, NICIA

[illegible]; mittendam decrevérunt.

Q[illegible]i non modo Egeſtanis opem ferrent; ſed & Leontinos, urbe ſuâ pulſos, in priſtinas ſedes re[illegible]tuerent; & pro re natâ, alia reip. ſuæ utilia, in ea Inſulâ, tranſigerent & patrarent.

Nicias, qui Civitatis ſuæ conſilium, delatumque ſibi imperium, non probaret; quod exili in ſpeciem prætextu tota Sicilia (res ardua) peteretur: & bellum ipſe patriæ periculoſum proſpiceret. Nullis-dum finitimorum pacatis; & bello Peloponneſiaco, quod negotij erat plenum, ardente: populum ab i[illegible] expeditione dehortari conatus eſt. Monuitque, ne rerum novarum cupidis, & adoleſcentibus hominibus, qui nihil libentiùs faciant, quàm ut rem & gloriam privatam ex reip. detrimentis, aut perturbatione, quærant; in præſentia auſcultarent, aut morem gererent.

Alcibiades contrà, qui concioni illi intererat; genere, opibus, eloquentiâ florens; ſed iuvenili inſolentiâ ferox. (Dux etiam deſignatus, ſi [illegible]pulus, uti cœperat, eam expeditionem ſuſcepere pergeret.) quòd oratione Niciæ, & ſe, & aliquot ſecum Iuvenum immodicam magnificentiam atque oſtentationem, non obſcurè carpi ſenſe[illegible]; populo eam navigationem & expeditionem, uti utilem & neceſſariam, ſuadére adnixus eſt.

Neceſſariam quidem; ne ſocij deſerantur; neve Athenienſe imperium, propter inertiam, minuatur.

Vtilem verò; quia confirmatis ſociorum, in Si[illegible]c[illegible] rebus, hoſteis Athenienſium debilitari neceſſe [illegible]. *Sic enim, multis iuvandis, Athenienſium opes creviſſe.*

Nicias, qui vehementi Alcibiadis oratione, & [illegible]lorum, qui aderant, lacrymis precibuſq[illegible] commotos eſſe Cives, & penè inductos ſen[illegible] quàm ſe diſſuadendo nihil profecturum int[illegible]; acceſſit ad dicendam de-integro ſenten[illegible]. Quâ adparatus, in id bellum quam-copio[illegible]mi, decernendi auctor videri, an eſſe l[illegible]uit.

[illegible] quidem conſilio; ut ſive non probaſſet, quod [illegible]alebat; populus, rei ſumtuumque difficul[illegible]territus, conſilium belli abijceret. Sive per[illegible]t: ſaluti ſuæ, & imperij delati dignitati atq[illegible] exiſtimationi, cautum eſſet. inſtructiorque ad [illegible] g[illegible]rendas accederet. Se, ſi cui ſecùs videatur, [illegible]tra um non illubenter cedere.

[illegible]ementes verò ne propter difficultatem qui[illegible]uendi adparatûs, à cupiditate navigan[illegible]erunt. Sed magis magiſque animati, [illegible]igio ſummam Imperatoribus delectis, tum [illegible]d copiarum numerum; tum quoad navigandi [illegible]nem potestatem attribuérunt.

[illegible]ius-quam claſſis iam procincta exiret; acci[illegible] ut una nocte omnes Hermæ (quadratæ Mer[illegible]tuæ, tàm in privatarum, quàm ſacrarum [illegible] veſt[illegible]ulis, collocari ſolitæ) capitibus de[illegible] circumciderentur.

[illegible]um adparéret, non ſine magnâ mul[illegible]ſione, eſſe factum. quod non ad [illegible]d publicam rem pertineret: ma[illegible]us [illegible]ultitudini timor eſt iniectus, ne-qua repentina vis in Civitate exſiſteret; & libertatem populi opprimeret.

Id maximè expetere in Alcibiadem videbatur; quòd & potentior, & maior, quàm privato Civi ſibi is eſſet, exiſtimaretur.

Multos enim liberalitate devinxerat; & pluréis patrocinio operâque forenſi, ſuos reddiderat.

Quâ re fiebat, ut omnium oculi, quotieſcumque in publicum prodiſſet, in eum converterentur: & ipſi in eo, ut ſpem maximam; ita timorem viciſſim haberent. quod & obeſſe plurimum, & prodeſſe poterat.

(Vti Athenis Veneres omnes, ad Phrynes, Theſpiacæ meretricis, formam à pictoribus effingebantur; ita ſtatuarij Hermas Alcibiadi ſimileis efficiebant. Quod probro ſibi vertebat Alcibiades.)

Hâc præterea infamiæ notâ adſperſus eſt; quod in domo ſuâ facere myſteria traduceretur: idque non ad religionem, ſed ad coniurationem pertinere cenſeretur.

Quo crimine quùm in contione ab inimicis conſpellaretur: & tempus ad bellum proficiſcendi inſtaret. ille non ignarus popularis conſuetudinis, poſtulabat; ſiquid de ſe agi vellent; potius in præſentem quæſtio haberetur, quàm abſens invidiâ criminis oneraretur.

Inimici verò eius, veriti, ne ſi in contentione perſiſterent, militum ab eo animi abalienarentur; neve plebes eidem obſequens relangueſceret; (eius enim cauſsâ Argivi, & nonnulli ex Mantinéis, comites erant expeditionis futuri) quieſcendum in præſenti, quia nocére ei non poſſe intelligebant, ſibi duxérunt. Maturè navigaret: ſed reverſus ad diem iudicio ſe ſiſteret. Illud autem tempus exſpectandum decrevérunt, quo exſiſſet: ut ſic abſentem adgrederentur; & convictum, conflatâ iam invidiæ atrocitate, revocarent & damnarent.

Adultâ itaque æſtate, in Siciliam, non ſine ſolennibus votis, pulcerrimâ & inſtructiſſimâ claſſe, navigatum eſt. Et primùm, ex Ægina, in Corcyram, quò cætera ſociorum manus iuſſa erat convenire, curſu contendérunt; ut ad Iapygiam promontorium, Ionio mari, frequentes tranſmitterent.

Syracuſani, licet de belli in ſe adparatu, & claſſe deductâ, reſciviſſent; bonam tamen partem falſa de illorum navigatione adferri putabant. atque ita omnis apud ipſos defendendi ſui adparatio iacebat.

Erant alij, qui adſeverarent, hoſteis ita, ut iactabatur, inſtructos venire, & brevi adfore. In his Hermocrates erat. qui concione habitâ, illis tum inanem confidentiam, tum metum eripere adnixus eſt. Et quas ſocietates adiungi; quam belli adminiſtrandi rationem eſſe velit, oſtendit.

In reliquam Siciliam, in Italiam, Carthaginem, Lacedæmona & Corinthum, mittendos eſſe, qui vel ad opem ſibi ferendam: vel ad bellum communibus hoſtibus è propinquo faceſſendum, omneis adhortentur.

ATHENAGORAS verò, qui Tribunatum plebéi gerebat, & eloquentiâ gratiâque haud minùs pollebat: expeditionem autem illam Atheniensium commentitiam putabat. graviter adverſariâ oratione in eos invectus eſt, qui in diverſâ erant ſententiâ. Illos rumorum iſtiuſmodi auctores increpans, atque adfectati dominatûs inſimulans.

Et, ſi fortè, ut fertur, hoſtes adveniant; Syracuſas ipſas, ne-dum Siciliam omnem, ijs, qui ab equitatu ſint imparati, debellandis; viribusve eorum paullatim conſumendis, pareis fore. Neque exſcenſionem eos facere auſuros, quos equitatus indigena facilè à litoribus arcére poſſit.

Quidam nihilo-minus è magiſtratu, cæteris prudentiores, & hoſtium conſilia foris exploranda, & minimè negligendum domi armorum adparatum cenſebant.

Intereà Athenienſes è Corcyrâ in Siciliam tranſfretabant, cum triremibus XXXIV. ſuprà C. Et II. Rhodiorum biremibus. (Quâ claſſe amplius V. armatorum CIↃ. vehebantur. Diod. Sic. l. 53. ſcutatorum, funditorum & equitum, ἑπτακισχιλίων πλείους, hoc eſt, plus ſepties-mille. Male Interpr. ſuprà Decem & Septem millia) præter naveis frumentarias, & alias onerariarum adſeclas.

At illi dum Italiæ oram legunt, neque à Tarentinis, neque à Locris in Vrbem recepti; ad Rhegium caſtra communiérunt; & navibus ſubductis aliquantiſper conquievérunt. Non quidem intrà muros admiſſi; ſed foro rerum venalium præbito recreati.

Ibi quùm & Rhegini Leontinis, cognatis, opem ferre, & unà militare recusâſſent; & dromades, quæ præcurrere iuſſæ erant, ab Egeſtâ iam reverſæ, Athenienſibus renuntiâſſent, exiguam illic pecuniæ vim, vix ad XXX. talenta, repræſentari. qui monteis anteà aureos polliciti eſſent, & per Legatos in ſpeciem obieciſſent. mira inter duces de belli ratione & eventu, conſultationum & ſententiarum fuit perplexitas.

Tandem, licet Alcibiades, præter ſpem, Meſſinenſeis ad ſocietatem impellere nequiſſet; Duces, LXX. ex omni numero navibus, milite & rebus neceſſarijs completis, (uno ex ipſis cum cæterâ claſſe ad Rhegium relicto) in Naxum tranſmittunt: & ab ijs intrà Vrbem recepti, Catanam navigant.

Et hic, præter aliquot duces, non admiſſi, curſu ad Syracuſas converſo; & cauſsâ adventûs ſui, per caduceatorem, navi egreſſum, palàm denuntiatâ; LEONTINOS ſcilicet in patriam ſuam reductos velle. Et ſitu Vrbis portuumque explorato, ad Catanam reverſi; & valvis cuiuſdam portulæ effractis introgreſſi, ad faciendam ſecum ſocietatem eos adegerunt: & accîtis exercitûs è Rhegio reliquijs, ibidem caſtra communiérunt.

Hinc inani quodam nuntio exciti, & ad Camarinam tentandam fruſtrà profecti, quùm in agrum Syracuſanum deſcendiſſent, prædaſque egiſſent: & nonnulli ex palantibus ab equitatu Syracuſano cæſi eſſent; Catanam repedârunt.

Athenis autem à claſſis diſceſſu, Quæ[illegible] de Hermis, & Myſterijs violatis, inſtitui cœperat. Et quùm improbis iudicibus fides publicè haberetur; probi permulti cives comprehenſi & in vincula fuerant coniecti. Et inſtigantibus, quos dixi, æmulis, Alcibiades quoque, qui inſimularetur myſteria Initiorum Cereris, nullo magis quàm ſilentio ſolennia; enuntiaviſſe; abſens, ſacrilegij reus factus eſt.

Quam ſuſpicionem circà idem tempus auxerat levis quædam Lacedæmoniorum, ad Iſthmum uſque expeditio; quæ non Bœotorum cauſsâ, ut iactabatur; ſed illius & coniuratorum operâ, de-compoſito veniſſe ad urbem capiendam, iudicaretur. & exortus de Alcibiadis apud Argos hoſpitibus metus, ne in plebem graſſarentur.

Navi itaque ille Salaminiâ in Siciliam miſsâ, domum ad cauſſam dicendam, unà cum aliquot militibus, criminum conſcijs, redire iuſſus; & Thurios in Italiam pervectus; quod utiliſſimum ſibi ratus eſſet, impendentem ab immoderatâ invidorum civium licentiâ & crudelitate; tempeſtatem evitare; clàm ſe à cuſtodibus nauticis ſubduxit. & indè primùm Elidem, dein Thebas pervenit. Quo nomine ipſe, ceu vadimonio deſerto, capite ab Athenienſibus eſt condemnatus.

(Iuſtin. Sive conſcientiam, ſeu rei indignitatem non ferens, tacitus in exſilium, Elidem, profectus eſt. Indè ubi non damnatum ſe tantùm, verum diris etiam, per omnium ſacerdotum Eumolpidarum religiones devotum, cognovit; Lacedæmona ſe contulit.)

Reliqui Athenienſium in Siciliâ duces, in Selinuntem atque Egeſtam navigant. hic quidem de pecuniâ ſtipendiariâ cogituri: illic verò, de rebus & controverſijs illorum exploraturi.

Et peditatus quidem, Siciliâ peragratâ, [illegible]tanam redijt: Naves verò, quæ prædam centenûm talentum portabant, oram ſociorum maritimam circumvectæ, & Hyblam fruſtrà adgreſſæ ſunt.

Intereà Syracuſani equites, reſumtis ex Athenienſium ignaviâ, & infelici rerum ſucceſſu, animis, ad caſtra uſque provecti in[illegible]bant.

Sed ijſdem vanâ proditionis fiduciâ, cum [illegible]to urbanarum copiarum robore, ad [illegible] profectis, Athenienſes, omnibus ſuis in [illegible] de nocte impoſitis, & intrà portum Mag[illegible] tranſmiſſis; haud procul ab Vrbe idoneum [illegible]ſtris metandis locum, versùs Olympe[illegible] occuparunt; & ſtationes ſaxis arboribuſque c[illegible] muniérunt.

Et poſtridie in adverſarios, iam Catanâ [illegible] & ex-adverſum tendenteis, iuſtâ acie & c[illegible] de prœliati, turbatos in fugam vertére [illegible] & [illegible] iam ad CC. ab equitatu hoſtili prohibiti ſu[illegible] minus longè perſequerentur, & clade [illegible] inferrent.

illi hâc re geſtâ, quùm pro foribus eſſet hiems, anni tempus incommodum; & ab equitatu imparati eſſent; Naxum & Catanam, in hiberna, conceſſére. Viribus undique per otium contractis; & civitatibus ad ſocietatem, aut defectionem ſolicitatis; maiore cum adparatu, ſub veris initium, Syracuſas tentaturi.

At Syracuſani delectos, & ſummæ rei præpoſitos, Imperatores III. HERMOCRATEM, HERACLIDAM, ET SICANVM, Legatorum nomine, Corinthum & Spartam, confirmandæ ſocietatis, & auxilij adversùs communem hoſtem implorandi, dimiſére.

Et Vrbem ipſam eductis aliè muris; Megara quoque & Olympeion, præſidio firmárunt. & ad Catanam profecti, non modò agrum vaſtárunt; ſed caſtra etiam Athenienſium, & deſerta tabernacula, incendérunt.

Poſtquàm ſuſcepta ad Meſſanam expeditio, Alcibiade, iam exſule, proditionem, cuius illic futuræ conſcius fuerat, Syracuſanorum amicis patefaciente; Athenienſibus irrita cecidiſſet. Et ipsi à Camarinenſibus verba tantùm, pro ſocietate, quam ambierant, accepiſſent. Commodius namque ſe eum Syracuſanis bellaturos rati, ſi civitates Siciliæ ab ijs avertiſſent, & ad ſuas parteis deduxiſſent; dabant operam, ut cum quam-plurimis ſocietates contraherent. & in his Camarinam præcipuè ſolicitabant.

At Syracuſani, miſsâ viciſſim legatione, quam HERMOCRATES obivit, contrà nitebantur: & à ſocietate externâ eos deterrebant. Qui dicerent; Athenienſium expeditionem, in totius Siciliæ perniciem eſſe comparatam.

Ex adverſo EVPHEMVS, Athenienſium legatus ſuæ reip. Imperium honeſtiſſimis rationibus partum, & ab omni iniquitate alienum eſſe oſtendit: & ſuſpicionem appetitæ à ſe in Siciliam dominationis infirmat. qui potiùs rogati pacationem Inſulæ, adversùs impotentiam & opes Syracuſanorum, ſuſceperint: & ſecuritati etiam conſultum, illis in ordinem redactis, voluerint.

Camarinæi verò, qui præter adfectati Imperij ſuſpicionem, ergà Athenienſeis quidem benivoli eſſent: cum Syracuſanis verò, uti conterminis, ſemper controverſias haberent; æquale utriſque reſponſum dedére. Quoniam bellum inter eos gereretur, qui ipſis æquali ſocietate eſſent coniuncti; videri ſibi è iure-iurando eſſe, neutris in præſentiâ contrà alteros auxilium ferre. Licet modico poſteà equitatu, ne abſque ſe ſuperiores illi evaſiſſe gloriarentur, rem Syracuſanam levárirint.

Et viciſsim è Siculis Mediterraneis complures, ab Athenienſibus ſteterint: & commeatum in caſtra, iterum ad Catanam poſita, comportárint.

Legati verò Syracuſanorum, quos Corinthum Spartamque miſſos diximus; & præter-vehentes, Italicas civitates ſolicitárant: à Corinthijs primum, pro vetuſtæ, ab ARCHIA uſque Heraclide, urbis conditore, cognationis iure, amicè accepti, & de auxilio benè ſperare iuſsi: deinde, ijſdem ad intercedendum comitantibus, Lacedæmonem venérunt. Quò & ALCIBIADES, cum exſilij ſocijs, priùs è Thuria in Cyllenen Eleorum navi onerariâ advectus: deinde ab ipſis Lacedæmonijs, datâ fide, acceitus, è-veſtigio conceſsit. Et quùm eadem unà cum Syracuſanis Corinthijſque in concilio poſtularet, ac ſuaderet; neque Ephori & magiſtratus, quantumvis diſſidium cum Athenienſibus probarent, ad ferenda peregrè auxilia ſatis inclinarent. Oratione tamen Alcibiadis, qui vindictâ in Athenienſeis ardens, anteactæ vitæ invidiam, & præſentem fraudulenti animi ſuſpicionem facilè exemiſſet; & conſilia hoſtium, quorum penitiſsimè particeps eſſet, aperuiſſet; ad infringendum atque adeò opprimendum hoc bello eorum dominatum, animis & ſpe ſunt concitati. Et ad Deceléam muro cingendam; & ad aliquid pro tempore auxilij, duce GYLIPPO, in Siciliam ſubmittendum, ſe comparárunt. Poſtquam Athenienſes viciſsim ſuis commeatum eódem, unà cum equitatu, mittendum decreviſſent.

3541. 18. belli, & 11. Darij. | Ineunte itaque vere, | 409.

Athenienſes, qui ad Catanam erant, agro Megarenſi, quem Syracuſani poſsidebant, evaſtato; & Centoripa opido ſibi adiuncto; incenſiſque Hyblæorum ſegeribus; in caſtra revecti; CCL. equites, cum equeſtri ornatu (ſed ſine equis, quos ipſa Sicilia faciliùs promtiuſque ſuppeditatura putarent) & CCC. argenti talenta, Athenis advecta, offenderunt.

Hoc cognito Syracuſani, opportunos ſibi Epipolarum (qui locus præruptus Vrbi imminet; & [illegible] declivis, introrſùm omninò patet) adi[illegible] præſidio inſidere iubent. Quùm poſtridie Athenienſes e Catanâ cum omnibus copijs profecti, ad [illegible] cui Leoni nomen, VI. circiter ſtadijs ab [illegible] diſsitum, clàm hoſte, peditatum in terram exponunt.

Et, dum claſsis Thapſum, quæ pæninſula anguſto terræ limite in mare prominet, ſubiret; & cancellato vallo obſepta, illic conquieſceret; ad Epipolas concito curſu contendunt. Et priuſquam Syracuſani è prato, ubi urbanæ copiæ ad Anapum recenſebantur, & præſidiarij deligebantur, adeſſent; locum occupant.

In quos incompoſitè, & è longinquo illati, inter cæteros, DC. delecti præſidiarij, & apud Epipolas prælio victi; amiſsis, cum duce DIOMILO, ferè CCC. trepidè in urbem refugérunt.

Victores verò caſtellum apud Labdalum, vicem armamentarij, in ſummâ Epipolarum crepidine, excitárunt. & ab idoneo, tum ſuorum, tum ſociorum equitatu, ad DCL. inſtructi; & repulſis è plano hoſtium equitibus, liberiores: murum à Portu-Magno, ad alterum mare, extruere, urbemque ità concludere moliebantur.

Cui operi quùm adverſum murum obieciſſent Syracuſani, & turreis è ligno erexiſſent: iiſdem munitionibus mòx ab hoſte ſunt deiecti.

Atque adeò poſtquàm iterum Athenienſes locum arduum, qui Paludi immineret; & undè ex Epipolis in Magnum-Portum proſpectus eſſet; muro cinxiſſent. Et viciſſim Syracuſani vallum, ab urbe inchoatum, per mediam Paludem, & foſſam pariter aggeremque duxiſſent. Illi, claſſe nunc ſuâ, ex Thapſo, in Magnum-portum circumactâ, ex Epipolis in planum delapſi, & Paludem ſubſtratis aggeribus emenſi, foſſâ recente & vallo potiti ſunt; & Syracuſanos prœlio congreſſos vicérunt.

Dum verò ardentiùs hoſti, quem ab urbe interclusum vellent, inſtarent; pauci pedites ab equitatu, & in cæteris LAMACHVS, conciſi; plures in fugam ſunt coniecti.

Athenienſes nihilo-minus, quibus omnis terrâ marique exercitus præſto eſſet, Syracuſas duplici muro, ab Epipolis rupibuſque ad mare perducto, circum-dedere; & marinis commercijs, in urbe conſtrictis interclusere.

Ad ipſos verò, ex Italiâ ſociâque Siciliâ commeatûs adfatim comportabatur. ut victoriam quaſi certam ſpe iam præſumerent: Et Syracuſani contrà, quibus nihil-dum è Peloponneſo auxilij advenisset; animis caderent, rebuſque ſuis pænè diffiderent. & alteri alteris in Vrbe ſuſpecti, duces etiam ipſos, quorum aut culpâ, aut imperitiâ, clades eſſet accepta, abdicarent.

Colloquia quidem tum inter ſe, tum cum Niciâ, qui ſolus iam ſupererat apud Athenienſes Imperator, de componendâ pace, haberi cœpta ſunt: ſed de conditionibus, quibus utrique ſtandum ſibi putarent, tranſigi nihil potuit.

GYLIPPVS intereà Lacedæmonius, Cleandridæ F. cum navibus è Corintho, circà Leucadem erat; & in Siciliam traijcere quam-celerrimè maturabat. quùm nuntiorum, de circumvallatis Syracuſis, atrocitate abſterritus, & de tutandâ Italiâ ſollicitus; cum PYTHENE Corinthio, Tarenti ſubſtitit.

Quùm autem Argivi, à Lacedæmonijs vexati, ut XXX. naves ab Athenienſibus auxilio ſibi mitterentur, impetraſſent; & communi manu in Epidauriam ingreſſi, Limeram & Praſiam, locaque vicina, eſſent depopulati; Lacedæmonij fœdera, quæ cum ipſis ſibi eſſent, palàm violata interpretati; idoneam ſui defendendi, & belli adverſùs illos ſuſcipiendi, excuſationem nactos ſe eſſe exiſtimarunt.

GYLIPPVS itaque cum PYTHENE, è Tarento, ad Locros Epizephyrios, profecti; & certiores facti nondum circumvallatas undique eſſe Syracuſas ad Imeram navigárunt: & civeis ad ſocietatem, & ad præbenda nautis ſuis arma, induxérunt.

Inde GYLIPPVS, adſumtis è ſuorum epibatarum numero, DCC. & DCCC. Imeræis peditibus, & equitibus C. tum aliquot levis armaturæ Selinuntijs, & paucis Geloorum equitibus; & CIↃ. hinc indè, Siculis, Syracuſas rectâ contendit.

Quo tempore Corinthij, è Leucade moventes, cum reliquis navibus, auxilio eódem properabant. Ex quibus GONGYLVS, unus è claſſis deſtinatæ ducibus, reliquos ſuâ navi antevertens, Syracuſanos à pacificando abſterruit: & auxilia cùm à Corinthijs, tum à Gylippo Lacone, adventare, indicavit.

Quibus animo, & ſpe, iam confirmatis, GYLIPPVS, omnibus cũ copijs, hoſti obviàm, & acie tamquam ad prœlium inſtructâ, ex Vrbe egreſſus, ad Epipolas cótendit. atque indè adverſùs Athenienſium munitionem, ſive murum, per IIX. propè ſtadia, ad Portum-Magnum uſque, perductum ire perrexit.

Et caduceatore, quem cum mandatis, præmiſerat; *Si intrà V. dies Siciliâ decedere vellent, fœdera ſe cum eis pâgere paratum*; ab Athenienſibus, ſine reſponſo, contemtim remiſſo: acies ab utrinque ad pugnæ aleam eſt inſtructa.

Sed pugnæ copiâ, neutris in æquum locum progreſſis, detrectatâ; Gylippus, cum parte copiarum, Labdalum caſtellum, cæſis præſidiarijs, cepit.

Nicias, qui auxilijs è Mediterraneâ regione, ob Gylippi, induſtrij ducis, adventum, deſperatis, omnem in navali bello ſpem poſuerat; Plemmyrium (promontorium, quod ex-adverſum Vrbi in Magnum-portum prominens, fauceis eius coärtat) muro ſepiendum, ob faciliorem commeatûs rerumque neceſſariarum receptum, ſibi duxit. Et inſtructâ claſſe III. præſidia communivit: quæ & navalium, & armamentarij vicem eſſent.

Quâ ex re oborta, ob loci longinquitatem, aquationis & lignationis difficultas, multos è claſſiarijs militibus paullatim abſumſit.

Sed quùm GYLIPPVS, muro iam inter Epipolas exſtructo, intrà munitiones Athenienſium, ubi equitatus Syracuſanorum ſociorumque nulli uſui eſſe poterat, pugnam conſeruiſſet, (hâc demum pugnâ LAMACHVM cecidiſſe narrat Diodor.) deiectus eſſet. Iterùm ſuos, ſed loco patentiore in aciem eduxit. ubi, ſimulac equitatus ſiniſtrum Athenienſium cornu in fugam vertiſſet, reliquos diſturbatis ordinibus, in ſua munimenta ſe compulſi.

Adpulſis, ſecundum hæc, Corinthiorum & ſociorum reliquis navibus, XII. duce ERASINIDE, quæ navium Atticarum, à Nicia ſubmiſſarum, ſtationem cuſtodiamque, Rhegium inter & Siciliam, effugerant: cùm GYLIPPVS, ad ſollicitandas aliorum Siculorum ſocietates, opemque ab ijs implorandam, Vrbe digreſſus eſt: tum Syracuſani unà cum Corinthijs, legatos alios, Lacedæmonem Corinthumque, eiuſdem rei gratiâ, amandarunt.

Nicias verò, auctis hoſtium viribus, copiarum ſuarum imbecillitatem animadvertens; præter legatos, qui de præſenti rerum ſtatu populum Athenienſem edocerent, epiſtolam quoque perſcripſit. quâ de ſe actum eſſe ſignificabat, ſi aut ſecum, (qui corpore invalidus, è [illegible] laboraret) copiæ è Siciliâ revocarentur; [illegible] plior, alio Imperatore ſubrogato, exercitus ſubmitteretur.

His auditis Athenienſes, & adiuvi[illegible] N[illegible] in præſens datis; EVRYMEDONTEM, [illegible]

navibus

navibus x. & cxx. argenti talentis, in Siciliam [illegible] uut, qui ventura mòx ipſis auxilia nun[illegible].

Mulæ quoque ab ijs circà Peloponneſum naves; ne quis indè, aut è Corintho, uti facturos receperant, in Siciliam traijceret.

Neque ſecius, tum Corinthij, navalem, adverſus illas Atheniensium ad Naupactum ſpeculatorias, pugnam experturi. ne ſuarum illæ onerariarum profectioni impedimentum adferrent; xxv. naveis milite complebant. tum Lacedæmonij expeditionem in Atticam, quà ſubſidiorum illinc peregrè miſsionem prohiberent, adparabant.

Atque hi, qui duplici & antario bello impareis fore Athenienſeis; colque priores fœdera rupiſſe, & deprecationem ex iure ſubinde abnuiſſe, arbitrarentur: Quòd anteà Thebanis, Platææ invaſoribus, ipſi, præter fas, ſuviſſent: neque iudicio, ad quod evocati ab illis eſſent, ſtare voluiſſent; ſuâ ſe calamitate defunctos eſſe; & priſtinam culpam nunc in eos recidiſſe, rebantur. Ideóque, quaſi religione ſoluti, alacriore in hoc bellum animo ferebantur.

3542. 9. [illegible]lli, & 12. Darij. | Primo itaque vere, | 408.

Ipſi, duce & rege AGIDE, incurſationem in Atticam fecére. & Deceléam, uti ALCIBIADES monuerat, muro interſepire cœpérunt. Et è Peloponneſo [illegible]as armatorum, tùm ex ſuis, quàm ex ſocijs, copias, ſub delectis ducibus, ad CIↃ. DC. in Siciliam navibus tranſmiſérunt.

Ab Athenienſibus contrà, CHARICLES, XXX. cum navibus, quas Argivi armatis explere iubebantur; in Peloponneſum: DEMOSTHENES, cum LXV. quæ CIↃ. CC. Athenienſium, & valido Inſulanorum delectu, instructæ erant; in Siciliam; dimiſſi ſunt. [illegible]tiuſsi, priùs, ac ſimul, oram Laconicam infeſtare.

GYLIPPUS intereà coacto ex Civitatibus Siciliæ, quas induxerat, maximo exercitu: & Syracuſanis ad tentandum pugnæ navalis periculum concita[illegible]. dum illi ſe navibus procinctis ad prœliandum expediunt; & ex utroque portu in adverſum aut tendunt, aut circumaguntur. Ipſe quidem pedeſtr[illegible]en ad muros, in Plemmyrio, admovet: [illegible]que, Athenienſibus, qui illic erant, pugnæ navalis ſpectaculo intentis, adortus, capit.

Syracuſani verò, quùm initiò proſpere pro faucibus portûs pugnáſſent; & obſtanteis Athenienſium naveis perrupiſſent; quòd illorum naves nul[illegible] poſteà ordine ingreſſæ, & mutuâ inter ſe con[illegible]tione turbatæ eſſent; hoſti præbuere victoriam. Cui Plemmyrij tamen expugnatio, maximum deinceps in rebus neceſſarijs importandis, d[illegible]entum adtulit, & metum.

DEMOSTHENES, diverſâ ex parte, unà cum CHARICLE, in Laconicam pergraſſati; hic cum [illegible]ibus, & Argivis, domum ſe recepit: ille, Corcyram, copias ſocialeis ſibi indè adſciturus, [illegible]it.

Et Deceléâ tum primum muro à Lacedæmoniis [illegible], magnam res Athenienſis, & pecuniarum & hominum fecit iacturam. Quod ne[illegible]x agris fruges, aut pecuniaria emolumenta [illegible]pere liceret; & ſervitia magno numero ad [illegible] tranſirent.

[illegible]orum auxiliaribus Thracibus, dum ob & [illegible]em adventum, digreſſo iam DEMOSTHENE; [illegible]b [illegible] pecuniariæ, ſive ſtipendij, inopiam, di[illegible]n patriam, duce DIITREPHE, per [illegible] reducerentur; Mycaleſſus immani[illegible] erepta. Quos Thebani tamen & præd[illegible]ite exuerunt; & ad mare perſecuti, non paucos ex ijs ceciderunt.

DEMOSTHENES è Corcyrâ in Zacynthum Cephalleniamque profectus, armatis inde adſumtis, & Meſſenijs è Naupacto arceſsitis; ab EVRYMEDONTE, qui è Sicilia remeans occurrerat, fit certior, de Plemmyrio à Syracuſanis recepto. Et ambo, acto ex Corcyræis & Acarnanibus delectu, in Iapygiam tranſvecti; ex Meſſapijs etiam, Metapontinis & Thurinis, copiolas contraxerunt.

Atque intereà à Mediterraneis, Athenienſium in Siciliâ ſocijs, quos Nicias, in omnem eventum intentus, eâ de re mature commonefecerat, & ad hoſtem tranſitu prohibendum erat cohortatus; copiæ, quas legati iidem Syracuſanorum ex alijs, ſibi amicis, Sicilienſium Vrbibus, compararant, & iam-tum adducebant; in itinere per inſidias exceptæ ſunt: & magna clade, cæſis Militum DCCC. & legatis pænè omnibus, adfectæ. Neque exigua interim à Camarinæis, Gelois, alijſque, auxilia Syracuſanis acceſſére.

Tum quoque haud procul ab Erinéo, Achaiæ oppido, Peloponneſij & Athenienſes, qui ad Naupactum diu alteri alteris imminebant: & mittendis in Siciliam utrimque, auxilijs, remoram, uti diximus, iniecerant: pugnâ navali & ancipiti Marte, & tropæis hinc indè erectis, decertarunt: tandemque eâ ex ſtatione dirempti ſunt.

Syracuſani verò, antequam novæ, ducibus DEMOSTHENE & EVRYMEDONTE, copiæ advenirent, bis terrâ marique, pedeſtri & Nautico exercitu, Athenienſeis in anguſto ſinu adgreſsi, VII. ex ijs naveis depreſſére: & multas, non ſine vectorum cæde & captivitate, dilacerárunt. Vt qui ſe claſſe iam Athenienſibus præſtare confidebant; eorum quoque mox peditatum conciſuros ſperarent.

Poſtquam autem Athenienſium, quos dixi, Imperatores, cum ſuis LXXIII. & aliquot peregrinis, navibus; V. ferè armatorum, tàm popularium, quàm ſocialium, CIↃ præter infinitam, è ſuis & Barbaris, iaculatorum & funditorum, multitudinem; aliumque adparatum, adduxiſſent. facta eſt utrimque in caſtris magna animorum conſternatio.

Et Syracuſanis pavore perculſis, Athenienſes è malis ſeſe in ſpem meliorem recollegérunt.

DEMOSTHENES, qui primo ſui etiam adventûs die, horribilis hoſti eſſe, & bello propediem

defungi vellet: Vt vel proſpere pugnans Syracuſis potiretur; vel ſpe ſuâ fruſtratus, copias maturè abduceret; neque temerè, aut incaſsùm res Athenienſium, domi & peregrè adfligeret: Epipolas ſibi invadendas cenſuit, & ſumſit. quò directum Syracuſanorum murum, quo Athenienſes à circumvallandâ Vrbe prohibebantur, faciliùs expugnaret.

Sed quùm munitionibus aliquot captis, & cuſtodibus occiſis; & cæteris inexſpectatâ per noctem hoſtium audaciâ attonitis: ipſi, ceu victores, longiùs & nullo ordine progrederentur; à Syracuſanis, Thebaniſque, alijſque Græcis ſocijs, qui ad rumorem ſe conglobarant, excepti, nec ſine perturbatione fuſi; & confusâ inter ſe teſſerâ, atque inter Dores Pæane, minus tuti & ignoti, ſcutis armiſque abiectis, in certam perniciem præcipitârunt.

Et cum veterani, locorumque gnari, in caſtra notis tramitibus confugerent; tum qui recentiores venerant, & à viâ aberrârant; ab equitibus indigenis, ubi illuxit, paſſim obtruncati ſunt.

(Diodor. ad bis Mille & Quingentos cecidiſſe tradit.)

Syracuſani proſpero pugnæ ſucceſſu elati, in certam murorum etiam, quos Athenienſes inſidebant, expugnandi, ſpem inducebantur.

Duces verò Athenienſium, de ijs, quæ facto poſt-hàc opus forent, conſultabant. quòd & terreſtri prœlio victi eſſent; & exercitum, tum ex anni tempeſtate, tum ex paluſtri loci ſitu, peſſimè adfectum intelligerent.

Et quùm inter eos DEMOSTHENES cenſére cæpiſſet, è Sicilia, rebus nondùm deploratis, abeundum eſſe: neque in bello malè auſpicato, & difficili urbis munitæ obſidione, perſeverandum. *Domi graviora, & forte-an infeliciora, eſſe bella: in quæ ſervare reliquias militum, & adparatus oporteat.*

Tum NICIAS, vel novæ claſsis ſupplemento fretus; vel ancipiti cogitatione, inter ſpem & metum, herens, (Iuſtin. *Seu pudore malè actæ rei; ſeu metu deſtitutæ ſpei Civium; ſeu impellente fato;* manere contendit) exercitum ſe illinc abductu-rum pernegat. quòd Athenienſium ingenijs & moribus id factum non probatum iri certò ſciret; ad crimina, & ducum ſuorum condemnationes, proclivibus.

Quin & res Syracuſanorum haud meliore eſſe, quàm ſuas, conditione. qui & in milite mercenario alendo, & in militari virinorum opidorum cuſtodiâ, ingentem pecuniæ vim abſumſiſſent: & mòx in gravioribus futuri eſſent anguſtijs.

Quùm adderet DEMOSTHENES; Si civitatis iniuſſu excedere non placeret; in Thapſam ſaltem, aut Catanam, caſtra promovenda: Vndè in hoſticum incurſari, & in libero mari commodiùs decertari poſsit. Et eamdem prætereà ſententiam EVRYMEDON comprobaret: NICIA præfractè obſtante, in loco perſtatum eſt.

At ſimul GYLIPPVS magnam denuò e Siculis vim militum, & armatos è Pelopon[illegible]ſos, qui priùs in Libyam ventis delati, & inde Selinuntem adpulſi erant; adduxit: Et Syracuſa[illegible], ut claſſe & pedeſtri agmine hoſtem utrimque adgrederentur, ſe comparârunt. Athenienſium ducibus ſera longioris moræ pænitudo inceſſit.

Dum itaque, NICIA non adverſante, ſignum edictæ abitionis datum eſſet; atque omnia, [illegible] collectis, ad profectionem quam-celerrimè & [illegible]culatiſsimè expedita. & Luna tum [illegible] defeciſſet; NICIAS, re cum pleriſque in [illegible]men ſiniſtrum verſâ; negat ſe ante ter-novem dies, ex Vatum prædictis; caſtra è loco moturum.

Syracuſani verò cognito, illos furtivam m[illegible] abitionem, & præmeditatâ fugâ timorem ſuum prodidiſſe; quos nollent illinc digreſſos, alibi in Siciliâ, conſidére, undè hoſtes in ſe forent infeſtiores. quam-citiſsimè ad pugnâ ſecum navali dimicandum cogere, quoad commodo ſuo facere poſſent, decrevérunt.

Quod ubi, poſt aliquantàm à navibus compleris requietem, adgredi viſum eſt; primo die in muros Athenienſium inſultant: & equitum, armatorumque hoſtium, qui anguſtis portis egreſsi ad manus venerant, partim in fugam vertunt, partim intercipiunt, aut cædunt.

Poſtridie, ſimul & claſſe LXXVI. navium in aciem proceſſére; & cum peditatu ad muros coldem ſubiere.

Et claſsiarij quidem prœlio cum Athenienſibus, qui LXXXVI. naveis eduxerant, conſerto; & ijs, qui medium tuebantur, primùm ſuperatis; EVRYMEDONTEM, qui dextrum cornu tenebat, & naveis imperitiùs, propiuſque terram, circumducebat, ad concava portus (Diod. intrà Sinum Daſcôna) adeptis cum comitibus confodiunt. (Iuſtin. EVRYMEDON [illegible] in prima acie fortiſsimè dimicans, primus cadit. XXX. naves, quibus præfuerat, incenduntur. Et deinde reliquam claſſem inſecuti, terræ propè impingunt.

GYLIPPVS verò, qui ad fauceis portûs, cum alterâ copiarum parte, tum ſuis opem laturus, tum hoſteis in terram egredi conanteis male perditurus, adcurrerat; primùm à Tyrrhenis, Athenienſium illic præſidiarijs, animosè exceptus eſt: & multi ex eius militibus, qui incompoſiti irruebant, in fugam verſi, atque in Paludem Lyſimeliam deturbati ſunt.

Deinde pluribus hinc inde adglomeratis, Athenienſes, de navibus antè ſoliciti, ſuppe[illegible] venére. & multis armatorum in conflictu cæſis navium etiam ſuarum pleraſque ſalvas in [illegible] reduxérunt. Ex earum tamen numero XVIII. defenſoribus interfectis, captæ ſunt: & reliquæ, vix flammæ, & incendij, quod vetuſta trire[illegible], ſarmentis & pice infarcta, & ab hoſte im[illegible] excitabat, & ſecundo vento in ipſorum [illegible] deferebatur; periculum effugerunt.

Secûndum hæc, quamvis tropæa ut[illegible] tuiſſent; quòd hi peditatus repulsa; [illegible]

[illegible]ctoriâ glotiarentur. Athenienſes tamen, [illegible]ati in populareis civitates belli tandem [illegible]eret; & crebris atque inopinatis cladibus ad[illegible]ctos ſe cernerent: animis pænè conſternatis, [illegible]aveſcere cœpérunt.

Syracuſani contrà, faucibus portûs præcluſis, & caſtra obſidére, & trepidanteis ad deditio[illegible]ne cogere: Et finem bello, cuius victoria me[illegible]m[illegible]bilem ſibi nominis, famæque apud omneis claritatem adlatura; & cæteram Græciam ſer[illegible]vitutis metu liberatura eſſet; imponere ſatagebant.

Atheninſium duces & præfecti, quod, in cæ[illegible]teris difficultatibus, commeatûs inopiâ labora[illegible]; & de re totâ, ac ſalute, niſi claſſe ho[illegible]m ſuperatâ, deſperarent; coacto concilio, cenſuérunt. Vt vaſis, & ægris, anguſto pro na[illegible]vibus muro concluſis, præſidioque idoneo cuſto[illegible]itis; & cætero peditatu in naveis (quæ cx. ſupererant) conſcendere adacto, prœlio navali extremam aleam experirentur. Et victores quidem Catanam ſe reciperent: Secus, incensâ claſſe, p[illegible]eſtri itinere atque agmine, tutum, in proximo, ſive apud Græcos, ſive Barbaros, locum caperent.

N[illegible]IAS, prœlij huiuſce ſuaſor, quùm vid[illegible] ſuos, ſuperiorum pugnarum cladiumque memoriâ conſternatos, herere; gravi oratione languenteis eorum animos erigere conatus; præ[illegible]r firmiorem rerum omnium ad pugnam, quàm anteà, adparatum; præſentem etiam pro ſuâ cu[illegible]iuſque, & reip. ſalute dimicandi neceſſitatem; & ampliſsimos victoriæ, ſi eam in præſens repor[illegible]n; fructus proponebat.

[illegible]YL[illegible]PPVS viciſsim ſuos ad pugnam cohorta[illegible] ſuperiorum prœliorum, quibus Athenien[illegible] [illegible]am ſtrenui, & inveterata navalis rei glo[illegible] præſtantes, à ſe victi fuiſſent; felicitatem [illegible]memorabat. Illos nunc non ſpe, ſed de[illegible] [illegible]ione, ad dimicandum impelli. Præ qui[illegible]b[illegible], omnia ſibi & Syracuſanis, quæ pugnæ u[illegible]ſu eſſent, magè ſint prævisa. Perſequendas, hoc [illegible]o conatu, ab hoſtibus, & belli iniquiſ[illegible] [illegible]onciuati, & impotenter appetitæ Siciliæ, p[illegible]as.

P[illegible]ditatu, quem NICIAS ad mare adduxe[illegible] [illegible]que fiduciam claſsiarijs è propinquo ad[illegible] [illegible]ebat; in ordines, quam-citiſsimè po[illegible] [illegible] diſtributo: DEMOSTHENES quidem, [illegible]u[illegible] MENANDRO & EVTHYDEMO (al. Eudemo) c[illegible] caſt[illegible]um moventes, ad fauceis Portûs, iam præcluſas, adnavigarunt, ut in exteriora perrumperent.

[illegible]ani verò, ducibus SICANO & AGA[illegible]HO, in ſuo utroque cornu, [illegible] medium [illegible]u PYTHEN, & Corinthij tenebant: qui[illegible] [illegible]er peditatus, quocumque in loco na[illegible] ſu[illegible] auxilio aderat,) totidem ferè [illegible]bus & quidem prius egreſsi; parte earum u[illegible]uceis, parte alterâ reliquum portum c[illegible]â tutabantur.

[illegible]enienſeis, qui primo ad faucium [illegible]u[illegible]ias [illegible]u congreſsi, collocatum exadverſo navium agmen ſuperaverant; undique invecti, atrox utrimque prœlium fecere. Tot, exiguo loci ſpatio, navibus (cc. inter ſe confligentibus: & vix ullâ retrocedendi, aut excedendi facultate relictâ. Alteris in alterorum naveis tranſilientibus; & gubernatoribus modò ſuarum tutelâ, modò alienarum inſidiatione, inter ſtrepitum & pavorem, diſtractis.

Atque his ità dubio diu inter ſe Marte dimicantibus; non impar, peditatum utrorumque, certamen, & animorum contentio diſtinebat. quorum cauſſa & ſpes iſto ex prœlio pendéret: & modò fugienteis, modò victores, hos aut illos, vario adfectu geſtuque è terra intuerentur.

Cæterùm Syracuſani, poſtquàm perdiu & obſtinatè pugnatum eſſet, claſſe Atheninſium in fugam verſâ, ſtrenuè invecti, & magno cum exhortantium clamore, terram verſus, ſunt perſecuti.

Et nautæ quidem, qui ſalvi evaſerant, alij aliâ, citato in caſtra curſu, ſubierunt. Pedites verò, qui in litore ſtabant, perplexi, uno impetu, partim ad opem navibus ferendam, aut ad muniones tuendas, contendérunt: partim, quà ſaluti ſuæ conſularur, circumſpectabant.

Atque ità Syracuſani, à pugnâ, quà permulti utrimque cum navibus perierunt, naufragijs & cæſorum corporibus potiti, cum victoriæ inſignibus, & ingenti civium adplauſu, in urbem ſunt revecti. (Diod. L. x. Atheninſium triremeis eo conflictu diſsipatas eſſe; Syracuſiorum, ad ſummum, xx. tradit.)

Athenienſibus contrà, qui malis præſentibus ità permovebantur, ut neque de mortuis, neque de naufragijs repetendis, cogitarent; furtiva iterum per noctem abitio placebat.

Et quùm DEMOSTHENI videretur, reliquijs navium, quæ LX. ſupererant, expletis, ſub auroram, è portu erumpendum eſſe; eidemque NICIAS adſentiretur. Nautæ verò, animis adhuc perculſi, in naveis ingredi abnuerent; univerſi ad terreſtre iter mentem adiecérunt.

Quod eorum conſilium ſubodoratus HERMOCRATES; & minimè è re, aut dignitate civitatis eſſe ratus, ſi tantus exercitus impunè abiret; atque in Siciliâ uſpiam ſubſidens, bellum ipſis denuò faceſſeret. Idque magiſtratus Vrbanus, ea de re commonitus, adprobaret quidem; ſed homines ab arduo & recenti certamine reverſos & feſſos: quique prætereà diem feſtum pro tempore celebrarent, & non ſine compotatione ſacra Herculi facerent; perſuaderi poſſe, ut ſumtis in præſens armis hoſtem fugacem de nocte perſequerentur, non immeritò dubitaret. Ille per ſe hoc eſt commentus.

Appetente iam nocte, quâ illi proficiſci conſtituerant, ſuos cum equitibus ſodaleis ad hoſtium caſtra dimittit: qui ſimulatâ ergà Athenienſeis benivolentiâ, è longinquo NICIAM moneant;

„*Inſidéri à Syracuſanis itinera. eâ nocte caſtra ne moveat:*

moveat: ſed poſtridie, inſtructo per otium agmine, proficiſcatur.

Qua nuntij fraude decepti duces, quùm ſibi cunctandum eſſe cenſuiſſent; Syracuſani, duce GYLIPPO, cum peditatu priores egreſſi, viarum anguſtias, quà tranſituros eſſe illos erat credibile, obſederunt: & fluminum vada, aliaque opportuna, præſidijs munierunt.

Naves ad hæc eorum ab litore abſtractas in urbem aſportárunt. (Diod. L. triremeis relictas; Iuſtin. XXX.)

NICIAS, qui tertio demùm à pugna navali die moverat; & acerbo, quà mortuorum, qui inſepulti iacebant; quà ægrorum ſauciorumque, qui in itinere deſerebantur, ſpectaculo, ſuos adflictari; & impendentis periculi metu, dum perfugio locus quæritur; & hoſtis infeſtus fugæ interludendæ imminet: relanguiſſe perſpiceret,

Cum ſuo, qui corpore æger nullum laborem detrectabat, exemplo, bono & forti animo eſſe iubebat: atque adeo rebus tàm adflictis Numinis alicuius miſericordiam ſperare.

Tum, ſiqua vis ingruat; aut animosè ſe, patriæque commune decus tueri; aut generosâ morte illuſtrare.

His ad concionem dictis, copiæ quidem, ſub Niciâ, in fronte, quadrato agmine ibant. Qui verò DEMOSTHENEM à tergo ſequebantur, armati, impedimenta & lixarum turbam ſuis ordinibus erant complexi.

Hinc ad vada Anapi, pulsâ adverſariorum manu, tranſitum potiti; & quantumvis equitatu Syracuſanorum adſectante iaculiſque incesſente, ulteriùs ad XL. ferè ſtadia progreſſi, tumulum quemdam inſedérunt. Ex quo poſtridie digreſſi, & poſt exiguum iter, caſtris loco campeſtri poſitis, ex quo cibaria & aquam ſecum ferrent; poſtero etiam die, iaculatoribus hoſtium utrimque obequitantibus, poſt aliquantam dimicationem, pergere prohibiti, in eadem caſtra, non ſine commeatûs penuria, ſunt compulſi.

Atque hinc manè moventes, dum vi pervadere nituntur in tumulum, cui Acréo Lepadi nomen; quemque Syracuſani præoccupatum muro præduxerant & pedeſtri ſcutatorum cohorte inſederant; ſe recipere, & propius campum conſidére, ibique conquieſcere, ſunt coacti.

Die conſequente, dum longè immanius ab hoſtibus undique circumfuſis infeſtarentur; & non modò inediâ, ſed ſauciorum etiam curâ adfligerentur. & proptereà ducibus placitum eſſet; *Sub noctem, accenſis circumquaq; ignibus; & diverſâ,* quàm [illegible] ſtruxerant, & hoſtes obſervarant, *viâ, verſus mare exercitum abducere.* quà non in Catanam, ſed in adverſam Siciliæ oram, Camarinam aut Gelam, & vicinas urbeis ferrentur; Repentina quædam & Panica trepidatio eis univerſè iniecta.

Et quum Nicianæ quidem copiæ, eodem quo anteibant ordine perſtarent, longeque præcederent; pleraque verò Demoſthenicarum pars lentius & diſſolutius pergeret; primâ ſimul luce ad mare pervenere: & viam, quæ Helotina dicitur, ingreſſi ſunt.

Verùm, ubi ad flumen Cacyparim (ſecundum quem in mediterranea cogitabant; & Siculos illac, quos ſibi ſocios arceſſiſſent, occurſuros ſibi ſperabant) deventum eſſet: & Syracuſanorum præſidia, quæ vada vallo obſepta tenebant, ipſi vi ſummoviſſent: fluvio tranſmiſſo, ad alterum, nomine Erinéum, penetraverunt.

Hic GYLIPPUS & Syracuſani, cognito demùm, ubi illuxit, Athenienſeis abijſſe; raptim perſecuti & ſub horam prandij adepti Demoſthenicos lentiùs & incompoſitiùs, Nicianis iam longiùs progreſſis, incedenteis; prœlio, & circumfuſo equitatu, adorti, in eaſdem loci ad flumen anguſtias compulére, & miſſilibus è longinquo inceſſere. Quòd homines de ſalute deſperanteis pugnâ ſtatariâ adgredi; & de ſummâ rerum periclitari, minus tutum videretur: quos velitari prœlio perdomare poſſent.

Vbi namque illos toto die iaculis impetitos, & vulneribus alijſque ærumnis exhauſtos, conſpexere; miſſo caduceatore primùm denuntiari iuſſerunt, *Siqui ex Inſularis ad ſe tranſire vellent, liberum fore.* Qua ſpe, paucæ civitates deſciuere.

Deinde, quùm cæteris omnibus, qui cum DEMOSTHENE erant, oblata conditio eſſet; *Si arma traderent, neminem ex ijs morte violentâ, aut vinculis, aut fame, multatum iri;* Sexies Mille numero, ſe ipſi, cum pecunia omni, dedidére. in urbem confeſtim abducti.

NICIAS autem, qui eo ipſo die, tranſmiſſo Erinéo, edito loco conſederat; & poſtridie à Syracuſanis deprehenſus iuberetur, exemplo DEMOSTHENIS, ſe dedere. Neque æquis ipſe conditionibus, *ut dimiſſo liberè exercitu, Athenienſes ſumtus belli luerent,* tranſigere potuiſſet. ſed ad veſperum uſque, & poſtridie itidem, ipſe agmen ducens, telis undique obrueretur, & ab equitatu urgueretur. Et milites eius, poſtquàm ad amnem Aſſinarium perventum eſt, ſiti confecti; & metu hoſtium, undique è ripis adſultantium, pavidi, promiſcuâ inter ſe cæde magnâ partem profligati eſſent; ſe GYLIPPO dedidit; & ut à reliquorum occiſione abſtineretur, poſtulavit.

Præter eos, qui paſſim elabantur, & qui Catanam confugerant; vivi omnes ſunt capti, & à victoribus, unà cum ſpolijs, in urbem traducti.

Ex quibus Athenienſes & eorum ſocij, in latumias demiſsi, & duriſsimè habiti ſunt. Cæteri, præter Sicilienſeis & Italicos commilitones; divendi, aut in prædam dari.

Plut. debellatum tradit XVII. die menſis Carnéi, ſive Metagitnionis: & feſtum, à fluvio, Aſſinarium dictum.

Thucydid. putat non pauciores VII. CIↃ fuiſſe captivos: & in itinere, Diodor. triduo, ad XVIII. cæſos.

NICIAS & DEMOSTHENES, populari decreto (quod vide, apud Diodor. & ſimul adverſarias ſuper re Nicolai Syracuſij, & GYLIPPI Laconis orationes) invitis HERMOCRATE & GYLIPPO, morte ſunt adfecti.

Plutarc. DEMOSTHENEM enſe diſtricto ſe percuſſiſſe; ſed vulnere non letali, mox ab hoſtibus eſſe comprehenſum, tradidit.

Ti[illegible]

Timæus; utrumque, mortem ſibi antè cõſciviſſe; quòd publico decreto lapidibus ſe obruendos eſſe, ex Hermocrate reſciſſent.

Iuſtin. tamen, DEMOSTHENEM, ait, amiſſo exercitu, à captivitate ſe gladio & voluntariâ morte vindicâſſe. NICIAM autem, ne DEMOSTHENIS quidem exemplo, ut ſibi conſuleret, admonitum; cladem ſuorum auxiſſe, dedecore captivitatis.

Et quidem huius belli, quod in Siciliâ per bienniam continenter, cupidiùs, quam ſelicius, Athenienſes, concitore ALCIBIADE, ſuſcepére, & per alios geſſére, hic ſuit exitus.

Athenienſibus antè, ſuper eventu belli conſulentibus, reſponderat Ἀσξίας, Syracuſanos omneis ab ijs captum iri.

Et vi vera dicere videretur, effecit caſus. capta eſt ſcilicet ab Athenienſibus navis, in qua Syracuſanorum omnium, per familias & Tribus, deſcriptio comprehendebatur.

Méton certè Aſtrologus id bellum patriæ pernicioſum fore proſpiciens, ne adſcriptus cum alijs in Siciliam mitteretur, inſaniam ſimulavit, & ſuas ipſe ædeis incendit.

Res ea Athenas nuntiata diu fide caruit. Sed veritate tandem compertâ, in Oratores, Ariolos & Vates, expeditionis tam infauſtæ ſuaſores, ira populi exarſit.

Et qui milite, navibus, & pecuniâ, exhauſti iam eſſent; hoſtilem in ſe & Siculorum, & Græcorum æmulorum, adventum, non ſine pavore, præcipiebant.

Animis deinde recollectis, & naveis comparant; & ſociorum civitates, Eubœam in primis, ſtabileis in fide retinere contendunt. Suniúque muro præcludunt. Et magiſtratum quemdam è maioribus natu (Diodor. III. Viros) delegere, qui de ſtatu præſenti, prout opportunum eſſet, præ cæteris, conſultarent.

Iam enim univerſi propè Græci ſeſe erexerãt. Et quò fortuna, eodem favor hominum ſe inclinabat.

Qui neutri fuerant; manifeſtam imperiotioris in Athenienſibus imperij cupiditatem abhorrebant; eoſque in ordinem penitùs redactos cupiebant.

Lacedæmoniorum ſocij, longinquis belli ærũnis liberari impenſiùs properabant.

Qui Athenienſium imperio paruerant; ad rebellandum eò fuére promtiores, quò magis de eorum fortunâ & potentiâ iam planè actum exiſtimarent.

BELLVM DECELLEICVM X. ANNOR.

At Lacedæmonij, hâc animorum abalienatione, & claſſis Sociorum è Sicilia venturæ ſpe freti, bellum ſine morâ in eos capeſſere ſtatuérunt. quibus everſis, futurum eſſet, ut univerſæ Græciæ imperio ipſi potirentur.

Agis itaque eorum rex, è Deceléa cum exercitu profectus, ab Oetéis, Phthiotis & Theſſalis pecuniam, claſſi comparandæ, exigit; & civitatibus ſociis, navium ædificationem imperat.

Ad eum, primi omnium Eubœenſes, de ſuâ ab Athenienſibus defectione, legatos mittunt: deinde Lesbij. Cum Chijs autem & Erythræis, eodem ſpectantibus, venit etiam à TISSAPHERNE, Darij regis, in inferiore Aſiâ, prætore, Legatus; qui in id bellũ Peloponneſios incitaret: & præbiturũ à ſe ſtipendium (Iuſtin. omnem belli ſumtum) polliceretur.

Miſſi eodem & alij à PHARNABAZO, Helleſponti Satrapâ, qui idem & ſuo & regis nomine poſtularent.

(Iuſtin. vult Daríum, memorem paterni avitique in Athenas odij, ſocietatem cum Lacedæmonijs per Tiſſaphernem, præfectum Lydiæ, feciſſe; quòd timeret, ne victis illi Athenienſibus ad ſe arma transferrent.)

3543. 20. Belli & 13. Darij. | 407.

Quùm verò Lacedæmonij, ſocijque eorũ, Chijs, Lesbijs, & Helleſpontijs, certa auxilia, & naviũ duces deſtináſſent: Et Athenienſes, Ludis Iſthmicis, occultos Chiorum conatus deprehendiſſent; VII. naveis, ceu fidei obſides, ab ijs extorſérunt. Et naveis hoſtium, quæ XXI. per Iſthmum, à Corinthijs tranſportatæ, & è Cenchréis profectæ erant; pari navium numero perſecuti; & ad Piræum Corinthium, haud procul Epidauro, nacti, eaſque cum à mari, tum à terra adorti, pleraſque dilacerárunt: & ALCAMENEM ducem interfecérunt. Et quædam veluti ſpeculatoria, in propinquo, reliquæ claſſi caſtra oppoſuére. adeò ut Corinthij, qui poſtero die, cum finitimis alijs, auxiliares comparuerant, non ſatis idoneum ſubducendis in tutum navibus conſilium reperirent.

Et Lacedæmonij, nuntio de ſuorum ad Pyræum fugâ conſternati, naveis V. duce CHALCIDEO, unà cum ALCIBIADE, iam ſubmiſſas, à cœpto itinere revocârent, niſi Alcibiades, Ephoris, ne relangueſcerent, perſuaſiſ, ad curſum in Iõniam tenendum, & famam cladis anticipandam, animáſſet. Quò adpulſi, Chios, & mòx Erythræos, maioris claſſis, quæ auxilio ſcilicet ventura eſſet, ſpe, & oſtentatione inductos; & deinde Clazomenios, ad ſe pertraxérunt.

Athenienſes eâ ex re in magnum ſe veniſſe periculum rati: neque ſocios, poſt magnæ civitatis rebellionem, conquieturos; omiſsâ ad Piræum claſſis hoſtilis obſidione, naveis ſummo ſtudio, quæ Chiorum rebus ſuccurrerent, contrahebant.

Ex quibus, quùm STROMBICHIDES, IIX. cũ navibus, in Samũ, & illinc in Teum traieciſſet; & incolas, ut in priſtinâ Athenienſium fide quietè ſe continerent, exoráſſet: ALCIBIADEM, cum Peloponneſijs, ſe eò loci perſequentem, cõtentâ in Samũ fugâ, evaſit.

Et illi, Alcibiade ſuaſore, cui cum primoribus Mileſiorum erat neceſſitudo, Miletũ profecti; haud ita multum, STROMBICHIDEM, & THRASYCLEM (qui illum ſecutus XII. cum navibus, ex Athenis, aderat; & eodem collimabant) ante-occupárunt; & Mileſios ad defectionem induxérunt.

FEDVS LACEDÆMONIOR. CVM PERSIS.

A quâ defectione, prima inter regem Perſarum, & Lacedæmonios, Tiſſapherne & Chalcideo auſpicibus, hæc inita ſocietas.

„ *Vt regiones & Vrbes, quæcumq́, pro tempore ſub poteſtate ſint regis, eiuſq́, olim progenitorum fuerint; ea regis eſſent.*

„ *Ex ijs Vrbibus, nequid pecuniæ aut ſubſidij Athenienſibus in poſterum pendatur: federati de communi ſententiâ curarent: cum ijſdem, hoſtibus, bellum gererent; neque id diſſolvere liceret, niſi utriſq́, viſum eſſet.*

„ *Siqui ab rege, vel Lacedæmonijs, defecerint; hi utrorumvis hoſtes eſſent.* Hæc formula nonnihil pòſt interpolata.

BELLA ATHENIENS. IN ASIA.

DIOMEDON intereà, XVI. cum navibus, poſt THRASYCLEM, Athenis profectus, IV. vacuas, nautis in terram elapſis, Chiorum naveis, ad Teon intercepit; & in Samum navigavit. Illi verò, adiunctis ſibi peditibus, Lebedum & Eras ad defectionem induxérunt.

Sed DIOMEDON à Teijs (quorum urbis murum, à ſe ſtructum, Peloponneſij, cum Barbaris, fuerant demoliti) pactus eſt; tutum ſibi & Athenienſibus receptum.

Et Samijs, qui ſumtis adverſus primores armis, alios interemerant; alios exſilio multárant; prædiaq́ue illorum inter ſe diſtribuerant: Athenienſium, qui III. cum navibus adfuére, decreto, libertas, uti in fide perſtaturis, eſt indulta.

Et quùm iàm Chij, in Lesbũ profecti, Methymnam & Mitylenen ad deficiendum impuliſſent: & ASTYOCHVS Lacedæmon. cui ſumma rei navalis erat credita, è Cenchréis (ubi, poſt pulſas è Piræo Atticorum naveis, in ſtatione fuerat) III. cum navibus in Chium traiecisset, XXV. Atticæ naves, ducibus DIOMEDONTE, & LEONTE (qui poſterior X. naveis auxilio adduxerat) ad Lesbum adpulſę ſunt. & Chiorum navibus, & ijs qui in terra obſtiterant, prœlio victis, uno quaſi impetu Mitylenen recepérunt.

Atque adeò, quantumlibet ASTYOCHO, qui eódem ſe contulerat, multa moliente; Athenienſes, rebus in Lesbo, de-integro, ritè conſtitutis, Clazomenios etiam, Vrbi ſuæ reſtitutos, in ditionem ſuam fidemq́ue accepérunt.

Et qui ex ijs apud Miletum, in Ladâ, ſtationem ſervabant; CHALCIDEVM, alterum Lacedæmonior. ducem, qui ad vim, quam Panhormo Athenienſes adferre parabant, arcendam adcurrerat; interfecérunt.

LEON verò & DIOMEDON, ſuis cum navibus, è Lesbo in Chium tranſmittentes, crebris adverſus Chios prœlijs victores, cultiſſimam, & intactam à Medicis uſque bellis regionem, fœdè evaſtárunt.

At poſtquam novi ex Athenis duces, PHRYNICHVS, ONOMACLES ET SCIRONIDES, naveis XLIIX. quibus III. amplius armatorum, CIↄ. portabantur, in Samum tranſmiſiſſent; & ad Miletum caſtra poſuiſſent; DCCC. ex urbe, unà cum Peloponneſijs CHALCIDEI militibus, & mercenariâ Tiſſaphernis manu, atque equitatu; erumpentibus; prœlioq́ue conſerto; licet Argivorum ſociorum cornu Mileſij iam fudiſſent; Athenienſes tamen, Peloponneſijs & Barbaris loco motis & diſſipatis, viciſſe ſunt gloriati.

Et urbi artè circumvallandæ ſeſe iam accingebant; quùm occaſo commodùm ſole, nuntius ad eos adfertur, LV. è Peloponneſo, atque è Siciliâ, (quos HERMOCRATES ille Syracuſanus, ad reliquias Athenienſium evertendas, & auxilium mutuò Lacedæmonijs ferendum, inſtigárat) naveis, quæ ad ASTYOCHVM perducantur, in propinquo eſſe.

Quorum duces, ab Alcibiade de prœlio, cui interfuerat, edocti; & niſi ocyus Mileto, iam penè obſeſſæ, maturè ſuccurrant; de Ioniâ, & cætero Aſiæ tuendæ ſucceſſu, actum fore, admoniti; primâ luce, ſubſidio ſocijs proficiſci conſtituerant.

Atque ità Athenienſes, Phrynicho certaminis aleam prudenter detrectante, ſub veſperam, Mileto relictâ, Samum ſe recepérunt.

Poſtquam autem Peloponneſij illi in Tichiuſam, oræ Mileſiæ, veniſſent; à Tiſſapherne perſuaſi, Iaſum de-improviſo expugnárunt. Et AMORGEM, Piſſuthnæ nothum, regis perduellem, quem vivum in eâ ceperant; Tiſſapherni, cum opido prius iam direpto, & captivis omnibus, tradidérunt. Ipſe viciſſim menſtruum navibus ſtipendium, ſingulas viritim drachmas, adnumeravit. ſic ut LV. navibus terna talenta quot-menſibus penderentur.

Cteſias tradit, PISSVTHNEM à rege Dario, poſt ARTYPHIVM & ARSITEN, de quibus ſup. deſciviſſe: & adverſus Tiſſaphernem atque Spitradatem, quos in eum rex immiſerat, tetendiſſe: Et LYCONEM, Athenienſem genere, Græcorum militum ducem, ſociùm ſibi comitemq́ue adſciviſſe. Regios verò duces, pecunijs LYCONEM & Græcos captáſſe; & ut PISSVTHNEN deſererent, induxiſſe. A quibus, fide datâ inter ſe & acceptâ, ad regem ſit perductus, & ab eo flammis exuſtus. Satrapiâ eius Tiſſapherni traditâ; Lycon, urbeis & agros, ceu proditionis mercedem, „ acceperit.

FEDVS PERSICVM INTERPOLATVM.

Quum autem fedus, quod auſpicibus, Chalcideo & Tiſſapherne initum antè fuiſſe diximus, Lacedæmonijs mancũ videretur; neque tàm pro ſuâ, quàm alterâ parte facere: placuit coràm THERAMENE pactionem federis & amicitiæ, inter Lacedæmonios ſocioſq́ue; & DARIVM regem eiuſq́ue liberos, ac Tiſſaphernem, de-integro, his ſummatim conditionibus, ſancire.

„ *Ne in ullam provinciam aut Vrbem, quæ regis Darij eſſet, aut patris maiorumve eius fuiſſet, Lacedæmonij.*

Lacedæmonij, eorúmve ſocij, belli aut noxæ cauſsâ, [illegible]irent. Néve tributa ex ijs urbibus exigerent.

.. Ne viciſſim rex, aut eius ſubiecti, adversùs Lacedæmonios, eorúmve ſocios, paria tentarent.

.. Si quid alteri ab alteris rogâſſent, quod alterutrorum commodo fieri poſſe ſit perſuaſum; id præſtarent.

. Bellum cum Atheníenſibus, illorumve ſocijs, [illegible]unibus utrorumq́; auſpicijs gereretur. neq́; id d[illegible]ere, niſi de communi ſententiâ, liceret.

[illegible]opijs, quantaſcumq́; in ſuam provinciam, è G[illegible] accerverit: ſtipendium à rege ſolveretur.

S[illegible]ua ex civitatibus, regi federatis, in regis [illegible]am invaſerit; cæteri prohiberent; & regi, [illegible] p[illegible]nt; opitularentur.

Paria Lacedæmonijs ſocijsve, adverſus pa[illegible] ab eius federatis aut ſubiectis iniurias, rex præſtaret.

A[illegible]nienſes interreà, qui apud Samum agebant, [illegible] x xv. navium claſſe, ducibus. CHARMINO, [illegible]HIDE, ET EVCT[illegible]MONE, recens adpulsâ; & [illegible]tractis à Chio & aliundè navibus; ſtatu[illegible]ter ſe ſortiti, navalibus copijs Miletum in[illegible]: & claſſem atque peditatum in Chium di[illegible]ere. Et hi e Lesbo de-inopinato Chium adpul[illegible] terræ mariſque potentes, Delphiuium muro & [illegible]s concluſérunt.

C[illegible]j verò ſic undique oppreſſi, & domeſtico[illegible] ſervitiorum transfugijs damniſque perterriti, A[illegible]CHVM, qui Mileti erat, ad opem ferendam [illegible]unt.

[illegible]ed ille certior factus x x v i i. naveis, quas La[illegible]nij Pharnabazo armárant, & in Helleſpon[illegible]eſtinárant, è Peloponneſo in Caunum adpu-liſſe; eodem navigavit. & obiter cum xx. Athenienſium navibus, quas, duce Charmino, Peloponneſiæ claſſis curſum, circà Symam & Rhodum, obſervare erant iuſſæ; ancipiti eventu conflixit. Illis tamen indè fugatis, Peloponnenij in Cnidum claſſem ſuam adpulérunt; & laceras naveis reſarſérunt. & per x i. Viros Lacedæmonios, cum Tiſſapherne, de totâ belli in poſterum gerendi ratione conſultarunt.

Vbi quùm LICHAS, ex xi. Viris unus, Arceſilæ F. indignum eſſe conteſtaretur, regem ex federe nupero ſibi vindicare velle, aut poſſe, quamcumque provinciam; in quam aut ipſe, aut eius maiores, imperium olim tenuiſſent. (Ita enim Inſulas omneis, Theſſaliam & Locros, & cætera ad Bœotos uſque, imperio eius aut ſervituti priſtinæ addici. Et à Lacedæmonijs, pro libertate, imperij Medici iugum Græciæ, per imprudentiam, importari) pactis iſtiuſmodi ſtari minimè oportere: federa alia ineunda: ſtipendio ſibi externo potiùs opus non fore.

Tum Tiſſapherne, ob eius rei novitatem ſtomachante; re infectâ indè diſceſſum eſſet. Illi interim à Rhodijs, & quidem civitatis ſuæ primoribus, publicè arceſſiti, in ſpem venerant Inſulæ, quæ nautis & peditatu polléret, recipiendæ. cuius ſocietate & opibus, neglecto Perſâ, exercitum alere poſſent.

Quattuor itaque, & x c. navibus ad Camirum adpulſi, eamdem præ terrore iam vacuam, cum duobus alijs eiuſdem Inſulæ opidis, Lindo & Ialyſo, ad defectionem induxérunt. Quod ſubodorati tardiùs Athenienſes, è Co & Samo, eodem traiecérunt, belloque eos ſunt inſectati.

CALLIDA ALCIBIADIS CONSILIA, ET CONATVS.

[illegible]tereà ALCIBIADES, qui motum adverſus pa[illegible]lum imperatorijs etiam virtutibus, apud [illegible]em, iamdiu adiuverat; & poſt Chalcidei ne[illegible]pugnam ad Miletum, invidiam, cum ſuſpi[illegible]oniunctam, (ne patriæ caritate ductus, de[illegible]aliquandò cum ſuis in gratiam rediret) a[illegible]ponneſios contraxerat. quùm ſe ab æ[illegible]gl[illegible]iæ ſuæ principibus, & in primis AGIDE [illegible]peti; & ſui interficiendi mandatum A[illegible]datum, (Iuſtin. per Vxorem regis Agi[illegible]d[illegible]am adulterio cognoverat) intellexiſſet: [illegible]phernem, Lacedæmonijs pro re natâ [illegible]tum, ſe contulit, & in intimam eius ami[illegible]pervénit.

[illegible]c callidè perſuadet, ne tanta ſtipendia [illegible]æ Atticæ viritim drachmæ) claſſi Lace[illegible]niorum penderentur: quùm Athenienſes, [illegible]uſtâ rei navalis peritiâ, ternos dumtaxat [illegible]los claſſiarijs ſuis adnumerent. Vocandas [illegible]am in p[illegible]tionem muneris Ioniæ civitates. qua[illegible]ro libertate, poſtquam tributa Athe[illegible]pendere gravarentur, bellum ſit ſuſce[illegible]m.

[illegible] Lacedæmonios tàm enixè auxilijs, & [illegible]s Phœnicum aut Græcorum navibus [illegible] quæ alienam, non regis ſui, inſtruant victoriam. Et bellum eátenus ſuſtinendum, ne inopiâ deſeratur. Regem Perſarum, ex Græcorum diſſidio, pacis belliq́ue arbitrum fore. Et qui alienis non poſsint, ſuis ipſorum armis inter ſe collidi & vinci ſinendos.

Domeſticis itaque bellis Græciam obterendam, ne externis vacet. Vireis partium exæquandas: & inferiores, ne ſuccumbant, auxilio opportuno levandos. Perfecto alioqui bello, ſtatim ei cum victoribus dimicandum.

Si res tamen ità ferret; commodiores regi fore ſocios imperij, Athenienſes: quibus minor ſit terreſtris in Aſia dominatûs cupido, ſi pars maris obtingat.

Spartanos verò poſt victoriam non conquieturos; qui vindices ſe libertatis Græciæ terrâ marique ſint profeſsi.

Hæc non ingrata Tiſſapherni, qui idem penè ſentiret, fuit oratio. Commeatus itaque malignè præbére; claſſem regiam, è Phœniciâ & Ægypto, non totam mittere: ne aut victoriam daret, aut neceſſitatem belli deponendi imponeret.

ALCIBIADES verò, ſimul & ea ſuadebat, quæ Tiſſapherni & regi conducibilia pro tempore exiſtimaret: & ſimul ſibi in patriam reditum (cuius

(cuius impetrandi, ſi eam penitus everſum non iſſet; & non inutilis eius cum Tiſſapherne familiaritas innoteſceret; aliquando facultatem datum iri, haud ambigeret) iſtiuſmodi conſilijs procurabat.

Et hanc interim operam civibus ſuis, prius apud Samum, tum in patriâ ipsâ optimatibus, & potentiſſimis quibuſque, per internuntios, venditabat. Et de reditu ſuo mentionem, aut ſpem faciebat.

Ad quem ubi è Samo nonnulli, colloquendi causâ, veniſſent; pollicetur eis regis amicitiam, ſi remp. à populo, ad Senatum ſive optimateis, transferri paterentur. Sperabat autem ille, aut concordante civitate, ducem ſe belli ab omnibus lectũ; aut diſcordiâ inter ordines ortâ, ab alterâ factione in auxilium vocatum iri.

Et certè Athenienſium pleriſque, aut imminente periculo, & ſpe regij ſtipendij propoſitâ; aut Oligarchiæ nomine: maior aut ſalutis & mercedis; aut privati commodi & ſplendoris; quam dignitatis publicæ, cura fuiſſe cenſeatur.

Et licet unus PHRYNICHVS, qui dux erat, diſſentiret: & ea quæ ab Alcibiade in præſentiâ proponebantur, incerta eſſe, & multum difficultatis habere; præter inteſtinæ in civitate ſeditionis periculum; prudenter diſſereret. miſſi tamen Athenas à ſodalitate Samiâ ſunt legati, inter quos PISANDER; qui & de Alcibiade reducendo; ſtatuque populari antiquando: & de contrahendâ, cum Tiſſapherne, regis Perſici vicario, amicitiâ, tractarent.

PHRYNICHVS, ut à capite ſuo inimici ſibi Alcibiadis diſcrimē perniciemque averteret; ASTYOCHO Lacedæmonio duci occultos eiuſdem apud Tiſſaphernem conatus patefecerat.

Et manifeſto litterarum ſuarum indicio, in ſummum apud ſnos vitæ periculum, ceu proditor, adductus, Sami etiam, quæ à muris nuda eſſet, intercipiendę viam hoſti demonſtrârat. Sed Samo interim ſedulò ab eodem munitâ, tum alteram ſui ab Alcibiade criminationem; tum Aſtyochi exſpectationem, eluſit: & priſtinam ſuæ fidei induſtriæque exiſtimationem conſervavit.

Athenis verò Piſander, qui in primis Alcibiadi ſtuderet, multis argumentis populum induxit, ut imperium ad optimateis, pro re n… paterer…tur. Et ſibi cum x. collegis, P… moto, transfigendi cum Alcibiade & T… quod ex uſu reip. eſſet, ex publico de…eto, … ſtas permitteretur.

Quorum itaque LEON & DIOMEDON in P… & Scironidis locum ſubrogati, & Athenis … claſſem miſſi, bellum Rhodijs ex Co … & Peloponneſiorum naveis … P… RITVS, qui perfecto Athenienſium ad C… muro, Peloponneſios, qui Rhodi erant, ad … ſibi & Chijs, universâ cum claſſe, … dam, ſolicitârat; & admotis auxilijs C… rumque copijs, aliquantam munitionum p… quâ claſſis circumdabatur, expugnarat: ab A…nienſibus, qui ſubſidio ſuis venerant, re… circâ fuſis, occubuit. & urbe … undique o…ſeſsâ, fames invaluit.

Vbi PISANDER verò, cum collegis ad Tiſſ… nem venit; aſtutiâ Alcibiadis, & … ſum T… nis diffidentiâ, qui duriores conditiones … totius & Inſularum reſtitutionem, & l…b… navigandi poteſtatem) Athenienſibu… pr… à pactione deſtitit. Tiſſaphernes contrà cu… ponneſijs ſœdera, tertiùm, ſtipendio etiam … merato, apud Mæandri campum, inivit.

„ *Vt quavis in Aſiâ regio, regis eſſet: & i… de eâ pro arbitratu ſuo conſtitueret.*

„ *Alteri ab alterorum provincijs vim …, abſtinerent: & nocenteis coercerent.*

„ *Tiſſaphernes navibus, quæ pro tempor… p…ſtò ſint, ſtipendium ex pacto præberet, done… … naves adveniſſent. Quæ ubi advenerint; La…cæmonijs quidem, ſi velint, claſſem ſuam ſtipe… alere, liberum eſſet. Sin à Tiſſapherne ſtip… accipere maluerint; Tiſſaphernes præberet. La…cædemonij verò ſocijq́, bello confecto, quantam p…cuniam acceperint, Tiſſapherni redderent.*

„ *Poſtquam claſſis regia advenerit … illâ Lacedæmoniorum ſociorumq́ claſſe, bellum co…niter, & ex utrorumq́ ſententiâ, gereretu…*

„ *Si cum Athenienſibus concordar…, aut in g…tiam redire, libeat; ex æquo id fieret.*

Hieme huius anni iam præcipitatâ Bœ…ti… ex Athenienſibus, qui Eubœæ defectioni int… ſent, Eretrienſium proditione & operâ, inte…

3544. Belli 21. Darij 14. | | 406

Chij, quùm arte obſeſſi, & pænè ab Aſtyocho derelicti, LEONTEM Spartiatam, ducem, Pedarito ſuccedaneum, & XII. è Mileto præſidiarias, adepti eſſent; cum ſuis, iam ſimul XXXVI. navibus, adverſus XXX… Athenienſium, confligere auſi, exiguo cum ſucceſſu, in urbem ſunt reiecti.

DERCYLLIDAS verò, itidem Spartanus, qui haud magnâ cum manu, & itinere terreſtri, in Helleſpontum, & ad Pharnabazum fuerat amandatus; Abydum & Lampſacum ad defectionem compulerat.

Verùm STROMBICHIDES, quam-celerrimè è Co … pedus veniens, Lampſacum quidem immunitam recepit: & fruſtrà tentatâ Aby…o, Se… urbe adversâ, præſidium, Helleſponti … impoſuit.

CONTROVERSIA OB OLIGARCHIAM.

Res intereà nova & conſiderat… ne… d… tes Athenienſium turbandas, acci…

PISANDER, cum collegis, … ſe ab … apud Tiſſaphernem … os ſui … mos & conſilia, … VCO… VM DO… ſuo inſtituto commodum, in patriâ & …

Laqu…

d am, plane adiecérunt.

Lycorum, quos dixi, partem, Piſandro, eiusrei conficiendæ cauſſâ, eius in alia populorum ſibi ſubiecto, dimiſerunt. Samijs eodem inclinatis; & Th per Diotrephem inductis. (Hi tamen ad Lacedæmonios deſciverunt: & ingenuam m ſunt amplexi.)

Athenis verò, ANDROCLE quodam, ſtatûs-populi principe, & Alcibiadéi exſilij auctore, per es, novæ coniurationis conſcios, cum non, antè ſublato; quùm ſubornati ſodales, com oratione & in ſpeciem decorâ, concioni uab ent. *Nemini niſi militiæ nomen profeſſo; em è publico præberi; neque plureis è civibus, V. CIↃ. qui & pecunijs & corporibus validi nt, rerum & civitatis adminiſtrationi adhiberi, re.* Et hâc viâ tragulam populo, & popularibus fautoribus, iniecissent, adeò, ut ſi quis hiſceret; is aut idoneâ excuſatione, & im e necaretur: aut etiam ſi ſileret, neque retur, id in lucro deputaret.

em, poſtquàm PISANDER & legati advenis nmodiùs cætera peregérunt. Et coacto populo, ſententiam dixére, de x. Scribis, quos liberum imperium eſſet, deligendis. qui ptam rogationem certâ die ad populum ferrent, quâ tandem ratione reſp. optimè ordinare

decreto in ſpeciem plauſibili promulgato, de ſententiarum refutatione; & impunitâ quo interceſſione, veteris magiſtratûs iuta aper arunt.

V. Præſides legendos curárunt, qui C. Viros nt: & ex ijs iterum ſinguli ternos ſibi coo . penes quos, numero CD. quùm in Curiam nt, imperium merum ſit exſequendi, quæ actu eſſe cenſuiſſent: & quoties eis viſum cil ios, ſeu V. civium CIↃ. congre

us ſciti rogatorem, PISANDRVM; auctorem, NTEM fuiſſe, tradit Thucyd.)

populus Athenienſis, C. ferè, ab exactis Tyanno libertate excidit. Qui non modò nul rio ſubiectus eſſe; ſed plus-quàm eius tem io alijs ipſe imperare adſueverat.

n CD. viri illi, diſpoſito opportunis per urlocis armatorum præſidio: & occulto quiſque e in curiam ingreſſi, Senatores, qui fabis electi ucrant, circumſiſtunt: & egredi, ſi d te iubent. Quæſtores è ſuo corpore tur.

e immutato vehementer ſtatûs popularis olius ſe rere: & ex ſibi ſuſpectis ci in ficere; illos in vincula conijcere; alios are.

em caduceatorem miſerant, qui e s in gratiam re ire; hâc motûs inte ne us. & cum ſuis, quæ ad Deceléam ; & cum alteris, quas è Peloponneſo p s; ad portas uſque Athenarum pro n modò nullius intra Vrbem mo retur; ſed aberumpente etiam foràs qui propiùs acceſſiſſent inceſſeren tur; exercitum reduxit.

SAMIORVM SEDITIO, BELLVM, ET CLADES.

Illi nihilo-minus, quùm miſſâ iterum legatione apud eumdem regem parùm promoverent; cupidi tamen pacificandi, Lacedæmonem certos homines ad paciſcendum miſére. tum Samum x. Viros amandárunt, qui milites leniant, & novâ ſui inſtituti utilitatem atque æquitatem, verbis exaggerent.

Sed Samij ſub idem penè tempus, remp. quæ PISANDRI, & aliorum in Samo coniuratorum perſuaſione, ad paucos paullo-antè ceciderat; quibuſdam primorum, non ſine tumultu & magnâ vi interfectis; & aliquot Athenienſium ducibus adſcitis, iterum ad populum reduxerant.

Et CHÆREAM Athenienſem, navis Parali (ſacræ & publicæ) præfectum, cum liberis vectoribus, quam-citiſſimè Athenas tranſmiſerant, qui ea, quæ illic acta eſſent, nuntiarent. ipſi ſtatûs, in patriâ deſubito immutati, penitùs ignari.

Quadringenti illi itaque navim in portum adpulſam ſibi protinus vindicarunt: & ex Paralis, aliquot in vincula coniectis, reliquos, in navem militarem impoſitos, Euboeæ, iam rebellaturientis, cuſtodiæ deſtinárunt.

At CHÆREAS elapſus, & in Samum reverſus, quæ Athenis gererentur; ſed omnia vi orationis exaceebans, multaque adfingens; militibus denuntiat.

Illi iam cædi eorum, quos facti participes fuiſſe cenſebant, imminentes, metu propinquæ hoſtium claſſis vix abſtitérunt.

Et THRASYBVLO THRASYLLOque auſpicibus, cæteros iure-iurando obſtrinxérunt; ut pro populari Rep. ſtarent, ſecumque ſentirent; & bellum intentum, atque alacriter, adversùs Peloponneſios perſeverarent. CD. illos, hoſtium loco haberent: neque quidquam cum illis per caduceatores tranſigerent.

Et quùm Samij quoque omnes, qui per ætatem arma ferre poſſent, in eamdem cum Athenienſibus ſententiam, & negotiorum periculorumque ſocietatem iuráſſent; x. legati, qui in Delo ſubſtiterant, ulterius progredi non ſunt auſi.

Peloponneſij verò, qui Mileti erant, quod malignius à THISSAPHERNE ſtipendiū ſibi eaſolvi infrequerent, & futurorum metu percellerentur, ad Pharnabazum, qui eos evocárat, & ſupra ſtipendiū, Byzantij defectionem fuerat pollicitus: CLEARCHVM, XL. cum navibus, tranſmiſérunt. Et licet naves coortâ tempeſtate, in diverſa iactatæ eſſent, utbe eâ ſunt potiti. Athenienſibus ſeriùs è Samo; ſubſidij cauſſâ, profectis.

ALCIBIADIS IN PATRIAM REDITVS, ET CONATVS.

THRASYBVLVS, ex præfectorum & militum decreto de ALCIBIADE, promiſſâ impunitate, reducendo; ad Tiſſaphernem navigat: & Alcibiadem

 abdu-

ab eo in Samum devexit.

Illi, regiæ apud TISSAPHERNEM gratiæ; & navium Phœniſſarum, quæ in Aſpendo iam eſſent, ad ſe defectionis, ſpe impleti; Prætorem ipſum claſſis, & primariorum Imperatorum collegam deſignârunt. animis deſubito in CD. illos ita incitatis, ut Piræum navigare inſtarent; niſi ille & metum propinqui hoſtis obieciſſet; & adito TISSAPHERNE, ſe reliqui belli rationes explicaturum, & ante omnia curaturum, promiſiſſet.

Peloponneſij verò, audito ALCIBIADIS ad ſuos reditu, qui & ASTYOCHO cunctatore, & TISSAPHERNE infido, uterentur; cum ab illo, quem ad aram confugere per tumultum compulerant, apertè deſecerunt; tum caſtellum, ab eodem illic exſtructum, furtim per Mileſios adorti, eiecto præſidio, occupârunt.

Sed hâc rerum perturbatione, ASTYOCHO ſubrogatus, MINDARVS imperium ſuſcepit. apud quem TISSAPHERNES. & Mileſiorum factum inſimulavit; & eorum, HERMOCRATISQVE Syracuſij crimina à ſe removere contendit.

Poſtea-quàm ALCIBIADES à TISSAPHERNE Samum reverti ſſet; Legati à CD. Viris, uti dixi, miſſi, Samum tandem advenêre. Qui ægrè à milite irato auditi, præſentem reip. Athenienſis ſtatum mirificè extollebant; & crimina à CHÆREA obiecta tè ſellebant.

Eoſque ALCIBIADES militum indignationi ereptos; & aversâ iterum indignantium in Piræum, quam moliebantur, excurſione; hoc cum reſponſo dimiſit.

„ *Quinquies illos mille-Viros à reip. adminiſtratione non prohiberi.* „ *Quadringentos verò ex-templò amovendos.* „ *Et Senatui, uti priùs, Quingentorum, iura populi reddenda.* „ *Ærarij curam, & ſumtus in parcimoniam contractos, ſibi non improbari.* „ *Hoſti utrimque & gnaviter obſiſtendum. ne ſi ſemel alterutri, ſive qui Sami, ſive qui Athenis eſſent, per mutua diſſidia, ſuccumbant; incolumis civitas ſtare non poſſit.*

TISSAPHERNES, ut invidiam à ſe removeret, ad claſſem, quæ Aſpendo tenus venerat, CXL. navium Phœniſſarum; tanquam eas ad Peloponneſios adducturus, ſe contulerat: quùm ALCIBIADES è Samo eòdem navigavit. ut Perſæ ducis diſſimulationem, & eius erga ſe atque Athenienſeis ſtudium foveret: & inde illi aut ſuſpicionem, aut invidiam apud Lacedæmonios conflaret.

Athenis verò, ubi mandata ALCIBIADIS à Legatis expoſita eſſent, cæpêrunt nonnulli ex ijs, quos Oligarchiæ perſ[illegible] ſum erat, principibus THERAMENE & ARISTOCRATE, coitiones facere; & de æquabiliore per Pentacis-chilios reip. ſtatu conſultare. animis, ex validis AL[illegible]BIADIS apud Samum rebus, erectis.

PHRYNICHVS contrà, ANTIPHON & PISANDER, cum alijs popularis ſtatûs adverſarijs, nec à Lacedæmonia ſocietate abhortentibus, murum in Eetionea (qui Forceps, ſive promontorium Piræi portûs & navalis) excitabant. quo, ut conijciebat THERAMENES, & claſſis, & peditatus, in eventum, excipi poſſet: & in porticum proximam vis omnis frumenti, pro eorum arbitratu, comportaretur, & venum exponeretur.

Illi præter[illegible] [illegible]ſſis è Tetr[illegible] gatis, quacumque conditione, [illegible] Lacedæmonijs paciſci contend[illegible].

Sed qu[illegible] [illegible] re infect[illegible] [illegible] ab Eubœenſibus acciræ, ſub idem te[illegible] Laconicâ ſtationem haberent; & ad tra[illegible] duce HEGESANDRIDA, inſtruerentur; & d[illegible] Epidauro Æginam excurſionibus in[illegible] ſtare [illegible] gno ex ſuſpicione, inter utrumque factio[illegible] nes, tumultu ad Piræum excitato; & armis, Se[illegible] rum interceſſione, poſitis. THERAMENE ip[illegible] armatos & vulgus exhortante. *Vt quicumque Pentacischilios, loco Tetracosiorum, civitat[illegible] præ[illegible] malit, ad opus ſeſe accingeret;* murus i[illegible] dirutus eſt.

Vnde nova inter CD. & milites, qui mu[illegible] ere[illegible] armis accincti ex Munychiâ in urbem vene[illegible] ſeditione coortâ: dum concilium in Æde Dio[illegible] de cõcordiâ, ex pacto, haberetur; & è veſti[illegible] nus adferretur, illas, quas d xl. Pelopõ[illegible] veis à Megaris curſum in Salaminem ten[illegible] universi curſu in Piræum contendêrunt. Al[illegible] na[illegible] deducere, alij in eas ingredi, alij muros & o[illegible] tûs tueri. Et cognito, claſſem hoſtilem, ſu[illegible] iam Sunio, ad Oropum adpulſam eſſe; natis qu[illegible] manus erant, coactis, THYMOCHAREM ducem cum XXXVI. navium claſſe, in Eretriam miſêre.

PVGNA AD ERETRIAM.

Hic, unâ cum ijs, qui priùs in Eubœâ erant [illegible] iunctus militibus ſuis, fraude Eretrienſium, adh[illegible] à cibo imparatis: cum HEGESANDRIDA, qui curat[illegible] pori milium ſuorum corporibus, ex Oropo c[illegible] Laconicâ ducebat. protinùs dimicare coactu[illegible]

Vnde Athenienſes, pugnâ ad Eretriæ port[illegible] commiſſâ, in fugam verſi. & qui in urbe[illegible], u[illegible] cam, confugiebant, indigniſſimè ab Eretri[illegible] trucidati ſunt. ijs tantùm in columnibus. qui [illegible] munitiones Eretriæ, vel in Chalcidem, eva[illegible]

Peloponneſij verò XXII. navibus, viri q[illegible] quorum partim interfecti ſunt, partim ſe[illegible] va[illegible] mnem, præter Oreum, Eubœam, in poteſta[illegible]m ſuam redegêrunt.

Athenienſibus, ex hâc clade, pavor, omni[illegible] eum uſque diem maximus, inceſſit. qui nau[illegible] buſque deſtituti, infeſtum ſibi ad Samum, ex[illegible] bus, exercitum haberent; & Piræum ab hoſte v[illegible] re, dum inteſtinâ ipſi inter ſe ſeditione colluctant[illegible] quam-primùm invaſum iri, ſuſpicarentur.

Aut ſi è Samo, ſui, relictâ Aſiæ ſtatione ad[illegible] civitati ferendam accirentur; Hellespontu[illegible] & [illegible] niam, Inſulaſque, ſtatim in hoſtium d[illegible]tione c[illegible] ceſſuras eſſe proſpicerent.

Ipſi nihilo-minus armatis mòx XX. navibus, & [illegible] cione coactâ, Quadringentis illos m[illegible]ſtra[illegible] verunt; & Pentacischilijs rei adminiſtrandæ [illegible] mam tradidêrunt. Quod temperamentum [illegible] adflictam recreavit. Nam pari [illegible] ALCIBIADES, cum alijs in patriam revocatus eſt [illegible] Samo ad rem ſecum gerend[illegible] ac[illegible]

Sed in hâc rerum mutatione, pr[illegible] rum quaſi in exſilium p[illegible]; P[illegible] cum aliquot, in Deceleam ſe ſubdu[illegible]

... ve ... O ... en, à Corinthijs tum ublessam, ut se ... u ... deratis, ex pacto traderet, fraude in-d...

... m ve ... Peloponneſij, quos TISSAPHERNES ... a ... cnus auxilij nautici & ſtipendij ſpe lactá- ... ARNABAZO ſolicitarentur. & MINDARVS in H... ſpontum, è Mileto cum LXXIII. navibus, ſol- ... ret quidem, ſed tempeſtate diutius diſtineretur: THRAS... LVS & ipſe e Samo. cum LV. navibus, ne ille præverteret, eòdem adproperabat.

PVGNA MEMORABILIS AD HELLESPONTVM.

Sed dum ad Ereſſum, in Lesbo, quam exſules ... mnęi interceperāt, cum THRASYLLO, qui ... dem ſtationem cum totâ claſſe acceſſerat, ... urbi expugnandæ intentus eſt; MINDARVS ... profectus, longinquo ſecundum Aſiæ con- ... curſu, ad Rhoetium Sigæumque Helleſ- ... penetravit.

Atheniensium naveis XIIX. quæ è Seſto in E... em navigárant, nactus, aliquot ex iſs, ad ſuæ ... ſpectum fugienteis, cepit, impegit, aut ex- ... fruſtrà tentata LXXXVI. navibus Elæunte, A... um petijt.

Athenienſes, qui ad Ereſſum hærebant, facti cer- ... s de hoſtium diſceſſu, relictâ protinùs oppu- ... ione, in Helleſpontum, ſuppetias ſuis abiére: & ... eunte m adpulſi, V. dies in apparatu navalis pu- ... conſumiere.

... um itaque Athenienſium claſſis LXXXVI. na- vium, in aciem cornuaque inſtructa, Seſtum verſùs, terram legeret; Peloponneſij & ipſi, cum LXXIX. navibus, obviam ex Abydo procedunt. hi in mediam claſſem invecti; Athenienſiumque navibus iam in ſiccū vi propulſis, potiores. quod neque illis THRASYBVLVS dextro cornu præfectus, ab hoſte MINDARO undique & cominùs oppreſſus: neque THRASYLLVS, qui iam promontorium Cynoſſema exceſſerat, & rem oculis ſubiectam non habebat; à Syracuſanis, alijſque acriter oppugnatus, à ſiniſtro, ſuccurrere poſſent: victoriam inmodicā fiduciā corrupére.

Dum enim ipſi, diſſolutis ordinibus, naveis Athenienſium fugienteis, alij aliam perſequuntur; à Thraſybulo, in occaſionem intento, viciſſim in fugam terroremque coniecti, Syracuſanos etiam ſecum traxére.

Athenienſes, qui XV. naveis, ex ſuis, autē amiſerant (Diod. V. depreſſas tradit) XXI. ex hoſtilibus cepére. (Idem Diod. l. 13. memorat, poſt anceps certamen, ſuperventu XXV. navium à ſocijs Athenienſium, territos Peloponneſios ceſſiſſe.)

Hæc victoria Athenis nuntiata, ingentem civium animis alacritatem, & firmiorem rei in poſterum bene gerendæ, ſpem iniecit.

Victores deinde Cyzicum, quæ ad Pharnabazum defecerat, recepérunt, Et ALCIBIADES, à Tiſſapherne reverſus, Halicarnaſſeis ingentem pecuniæ vim imperavit: & Con muro concluſit.

Hactenus THVCYDIDES, qui XXII. annot. res bello Peloponneſiaco geſtas, IIX. vel ut alij ſecant, IX. voluminibus perſcripſit. Xenoph. deinceps XL. annor. tempus, libris VII. perſtringit.

3545.		405.
... 2. 15. Dat.		

... INDARVS Lacon, in laceratarum navium refe- ... upatus, EPICLEM popularē, in Euboeam, ... es ad ſe quam-cinſsimè deveheren- ... t. Sed ille, L. navibus illicò coactis, re- ... ubitā ventorum mariſque tempeſtate, ad ... A:hon impactas, omneis cum vectoribus, ... e ... om è naufragso ſalvis, amiſit.

...TANDRII IN LIBERTATEM ADSERTI.

...drij, quod ab ARSACE, Tiſſaphernis vica- ... r h... erent ... r; & Deliorum, quos ille per ... Aç ex Atramyttéo, coloniā, evocatos ... r iaculis confoderat; exemplum reformi- ... a ... c ... tā clam à Lacedęmonijs præſidiariorū ... e eiecto, in libertatem ſe adſeruérunt. ... R ... S, ... gnito DORIEVM, ſuum Italicarum ... præ... ctum, qui ex Rhodo, à ſe iam pa- ... avibus in Helleſpontum erat pro- ... er ... ſibus e Seſto, ad Dardanum (quo, ... in Rhoetéum navibus, è pugnā ſubi- ... rat oppugnare obviam hoſti, & ſuis ... s ab iiſdem, prope Abydi littus, prœlio cipiti Marte inter ſe confligerent; & ALCIBIADES, qui fortè in Helleſpontum tendebat; XIIX. cum navibus, in utriuſque aciei conſpectum ſe dediſſet: conſternati de-repente Lacedæmonij, in fugam ad Abydum ſe dedére. & cum Pharnabazi copijs coniuncti, Athenienſibus, qui navigia in litore deſtituta avellere moliebantur, è terrā reſtitére. Hi verò ſuis, quas antè amiſerant, reciperatis, XXX. etiam hoſtium navibus vacuis potiti, Seſtum rediére.

PVGNA AD ABYDVM.

...um ab ab ortu ſolis, ad occaſum uſque, an-

ALTERA AD CYZICVM.

ALCIBIADES, è cuſtodiā, in quam à Tiſſapherne, Athenienſium, ut tum præferebat, hoſte, quem muneribus tamen donatum veniebat; coniectus fuerat; & Sardibus elapſus, CLAZOMENAS; atque Athenienſibus, qui Seſto, ob metum Mindari propinqui, in Cardiam profugerant, coniunctus, navibus inde circumagi iuſsis, Seſtum cum peditibus contendit. Vbi edoctus Peloponneſiorum claſſem, ex Abydo, ad Cyzicum, ſolviſſe. quùm THERAMENES è Macedoniā, & THRASYBVLVS è Thaſo (quò ad exigendum tributū fuerant profecti) eòdem, pari cum XX. navium numero, commodùm acceſsiſſent; ad hoſtem perſequendum ipſe ſe accingit: & Cyzicum verſùs, LXXXVI. navibus curſum inſtituit.

Ibi poſtquam in hoſtilis claſsis conſpectum ventum eſt: Peloponneſij territi in terram fugére, & ex navium munimentis hoſti reſtitére.

Quumque ALCIBIADES, XX. interim navibus circum-

defungi vellet: Vt vel proſpere pugnans Syracuſis potiretur; vel ſpe ſuâ fruſtratus, copias maturè abduceret; neque temerè, aut incaſsùm res Athenienſium, domi & peregrè adfligeret: Epipolas ſibi invadendas cenſuit, & ſumſit. quò directum Syracuſanorum murum, quo Athenienſes à circumvallandâ Vrbe prohibebantur, faciliùs expugnaret.

Sed quùm munitionibus aliquot captis, & cuſtodibus occiſis; & cæteris inexſpectatâ per noctem hoſtium audaciâ attonitis: ipſi, ceu victores, longiùs & nullo ordine progrederentur; à Syracuſanis, Thebaniſque, alijſque Græcis ſocijs, qui ad rumorem ſe conglobarant, excepti, nec ſine perturbatione fuſi; & confusâ inter ſe teſſerâ, atque inter Dores Pæane, minus tuti & ignoti, ſcutis armiſque abiectis, in certam perniciem præcipitárunt.

Et cum veterani, locorumque gnari, in caſtra notis tramitibus confugerent; tum qui recentiores venerant, & à viâ aberrarant; ab equitibus indigenis, ubi illuxit, paſſim obtruncati ſunt.

(Diodor. ad bis Mille & Quingentos cecidiſſe tradit.)

Syracuſani proſpero pugnæ ſucceſſu elati, in certam murorum etiam, quos Athenienſes inſidebant, expugnandi, ſpem inducebantur.

Duces verò Athenienſium, de ijs, quæ facto poſt-hàc opus forent, conſultabant. quòd & terreſtri prœlio victi eſſent; & exercitum, tum ex anni tempeſtate, tum ex paluſtri loci ſitu, peſſimè adfectum intelligerent.

Et quùm inter eos DEMOSTHENES cenſére cæpiſſet, è Sicilia, rebus nondùm deploratis, abeundum eſſe: neque in bello malè auſpicato, & difficili urbis munitæ obſidione, perſeverandum. *Domi graviora, & forte-an infeliciora, eſſe bella: in qua ſervare reliquias militum, & adparatus oporteat.*

Tum NICIAS, vel novæ claſsis ſupplemento fretus; vel ancipiti cogitatione, inter ſpem & metum, herens, Iuſtin. *Seu pudore malè actæ rei; ſeu metu deſtitutæ ſpei Civium; ſeu impellente fato;* manere contendit) exercitum ſe illinc abductorum pernegat. quòd Athenienſium ingenijs & moribus id factum non probatum iri certò ſciret; ad crimina, & ducum ſuorum condemnationes, proclivibus.

Quin & res Syracuſanorum haud meliore eſſe, quàm ſuas, conditione. qui & in milite mercenario alendo, & in militari vicinorum opidorum cuſtodiâ, ingentem pecuniæ vim abſumſiſſent. & mòx in gravioribus futuri eſſent anguſtijs.

Quùm adderet DEMOSTHENES; Si civitatis iniuſſu excedere non placeret; in Thapſam ſaltim, aut Catanam, caſtra promovenda: Vndè in hoſticum incurſari, & in libero mari commodiùs decertari poſsit. Et eamdem præterea ſententiam EVRYMEDON comprobaret: NICIA præfractè obſtante, in loco perſtatum eſt.

At ſimul GYLIPPVS magnam denuò è Siculis vim militum, & armatos è Peloponneſo eos, qui priùs in Libyam ventis delati, & inde Selinuntem adpulſi erant; adduxit: Et Syracuſani, ut claſſe & pedeſtri agmine hoſtem utrimque adgrederentur, ſe comparárunt: Athenienſium ducibus ſera longioris moræ pænitudo inceſſit.

Dum itaque, NICIA non adverſante, ſignum edictæ abitionis datum eſſet; atque omnia, vaſis collectis, ad profectionem quam-celerrimè & occultiſsimè expedita. & Luna tum plena ferè defeciſſet; NICIAS, re cum pleriſque in omen ſiniſtrum verſâ; negat ſe antè ter-novem dies, ex Vatum prædictis; caſtra è loco moturum.

Syracuſani verò cognito, illos furtivam moliri abitionem, & præmeditatâ fugâ timorem ſuum prodidiſſe; quos nollent illinc digreſſos, alibi in Siciliâ, conſidére, undè hoſtes in ſe forent infeſtiores. quam-citiſsimè ad pugnâ ſecum navali dimicandum cogere, quoad commodo ſuo facere poſſent, decreverunt.

Quod ubi, poſt aliquantàm à navibus completis requietem, adgredi viſum eſt; primo die in muros Athenienſium inſultant: & equitum, armatorumque hoſtium, qui anguſtis portis egreſsi ad manus venerant, partim in fugam vertunt, partim intercipiunt, aut cædunt.

Poſtridie, ſimul & claſſe LXXVI. navium in aciem proceſſére; & cum peditatu ad muros eoſdem ſubiere.

Et claſsiarij quidem prœlio cum Athenienſibus, qui LXXXVI. naveis eduxerant, conſerto; & ijs, qui medium tuebantur, primùm ſuperatis; EVRYMEDONTEM, qui dextrum cornu tenebat, & naveis imperitiùs, propiuſque terram, circumducebat, ad concava portus. (Diod. intrà Sinum Dalcona) adepti, cum comitibus confodiunt. (Iuſtin. EVRYMEDON dux in prima acie fortiſsimè dimicans, primus cadit. XXX. naves, quibus præfuerat, incenduntur.) Et deinde reliquam claſſem inſecuti, terræ propè impingunt.

GYLIPPVS verò, qui ad fauceis portûs, cum alterâ copiarum parte, tum ſuis opem laturus, tum hoſteis in terram egredi conanteis malè perditurus, adcurrerat; primùm à Tyrrhenis, Athenienſium illic præſidiarijs, animosè exceptus eſt: & multi ex eius militibus, qui incompoſitè irruebant, in fugam verſi, atque in Paludem Lyſimeliam deturbati ſunt.

Deinde pluribus hinc inde adglomeratis, Athenienſes, de navibus antè ſoliciti, ſuppetias venére. & multis armatorum in conflictu cæſis, navium etiam ſuarum pleraſque ſalvas in caſtra reduxérunt. Ex earum tamen numero XIIX. defenſoribus interfectis, captæ ſunt: & reliquæ, vix flammæ, & incendij, quod vetuſta triremis, ſarmentis & pice infarcta, & ab hoſte immiſſa, excitabat, & ſecundo vento in ipſorum claſſem deferebatur; periculum effugérunt.

Secùndum hæc, quamvis tropæa utrique ſtatuiſſent; quòd hi peditatus repulsa; [illegible] a-

val

tali victoriâ gloriarentur. Athenienſes tamen, qui ... illati in populareis civitates belli tandem ... timeret; & crebris atque inopinatis cladibus adflictos ſe cernerent: animis pænè conſternatis, expaveſcere cæpérunt.

Syracuſani contrà, faucibus portûs præcluſis, & caſtra obſidére, & trepidanteis ad deditionem cogere: Et finem bello, cuius victoria memorabilem ſibi nominis, famæque apud omneis claritatem adlatura; & cæteram Græciam ſervitutis metu liberatura eſſet; imponere ſatagebant.

Athenienſium duces & præfecti, quod, in cæteris difficultatibus, commeatûs inopiâ laborarent; & de re totâ, ac ſalute, niſi claſſe hoſtium ſuperatâ, deſperarent; coacto concilio, cenſuerunt. Vt valis, & ægris, anguſto pro navibus muro concluſis, præſidioque idoneo cuſtoditis; & cætero peditatu in naveis (quæ CX. ſupererant) conſcendere adacto, prœlio navali extremam aleam experirentur. Et victores quidem Catanam ſe reciperent: Secus, incensâ claſſe, pedeſtri itinere atque agmine, tutum, in proximo, ſive apud Græcos, ſive Barbaros, locum caperent.

NICIAS, prœlij huiuſce ſuaſor, quùm videret ſuos, ſuperiorum pugnarum cladiumque memoriâ conſternatos, herere; gravi oratione languenteis eorum animos erigere conatus; præter firmiorem rerum omnium ad pugnam, quàm anteà, adparatum; præſentem etiam pro ſuâ cuiuſque, & reip. ſalute dimicandi neceſſitatem; & ampliſſimos victoriæ, ſi eam in præſens reportent; fructus proponebat.

GYLIPPVS viciſſim ſuos ad pugnam cohortatus, ſuperiorum prœliorum, quibus Athenienſes, tàm ſtrenui, & invicteratâ navalis rei gloriâ præſtantes, à ſe victi fuiſſent; felicitatem commemorabat. Illos nunc non ſpe, ſed deſperatione, ad dimicandum impelli. Præ quibus omnia ſibi & Syracuſanis, quæ pugnæ uſui eſſent, magè ſint præviſa. Perſequendas, hoc extremo conatu, ab hoſtibus, & belli iniquiſſimè conciliati, & impotentes appetitus Siciliæ, pœnas.

Peditatu, quem NICIAS ad mare adduxerat, quique fiduciam claſſiarijs è propinquo adferre debebat; in ordines, quam-celerrimè potuit, diſpoſito: DEMOSTHENES quidem, cum MENANDRO & EVTHYDEMO (al. Eudemo) e loco caſtrorum moventes, ad fauceis Portus, iam præclusas adnavigarunt, ut in exteriora perrumperent.

Syracuſani verò, ducibus SICANO & AGATHARCHO, in ſuo utroque cornu, medium autem PYTHEN, & Corinthij tenebant: quibus pariter peditatus, quocumque in loco navis ſubitò ... auxilio aderat,) totidem ferè navibus & quidem priùs egreſſi; parte earum ... Luceis; parte alterâ reliquum portum ... circà cutabantur.

... in Athenienſeis, qui primo ad faucium ... impetu congreſsi, collocatum exadverſo navium agmen ſuperaverant; undique invecti, atrox utrimque prœlium fecere. Tot, exiguo loci ſpatio, navibus (CC.) inter ſe confligentibus: & vix ullâ retrocedendi, aut excedendi facultate relictâ. Alteris in alterorum naveis tranſilientibus; & gubernatoribus modò ſuarum tutelâ, modò alienarum inſidiatione, inter ſtrepitum & pavorem, diſtractis.

Atque his ità dubio diu inter ſe Marte dimicantibus; non impar, peditatum utrorumque, certamen, & animorum contentio diſtinebat. quorum cauſſa & ſpes iſto ex prœlio pendéret: & modò fugienteis, modò victores, hos aut illos, vario adfectu geſtuque è terra intuerentur.

Cæterùm Syracuſani, poſtquàm perdiu & obſtinatè pugnatum eſſet, claſſe Athenienſium in fugam versâ, ſtrenuè invecti, & magno cum exhortantium clamore, terram versùs, ſunt perſecuti.

Et nautæ quidem, qui ſalvi evaſerant, alij aliâ, citato in caſtra curſu, ſubiérunt. Pedites verò, qui in litore ſtabant, perplexi, uno impetu, partim ad opem navibus ferendam, aut ad munitiones tuendas, contendérunt: partim, quâ ſaluti ſuæ conſulatur, circumſpectabant.

Atque ità Syracuſani, à pugnâ, quâ permulti utrimque cum navibus periérunt, naufragijs & cæſorum corporibus potiti, cum victoriæ inſignibus, & ingenti civium adplauſu, in urbem ſunt revecti. (Diod. L. x. Athenienſium triremeis eo conflictu diſſipatas eſſe; Syracuſiorum, ad ſummum, XX. tradit.)

Athenienſibus contrà, qui malis præſentibus ità permovebantur, ut neque de mortuis, neque de naufragijs repetendis, cogitarent; furtiva iterum per noctem abitio placebat.

Et quùm DEMOSTHENI videretur, reliquijs navium, quæ LX. ſupererant, expletis ſub auroram, è portu erumpendum eſſe; eidemque NICIAS adſentiretur. Nautæ verò, animis adhuc perculſi, in naveis ingredi abnuerent; univerſi ad terreſtre iter mentem adiecerunt.

Quod eorum conſilium ſubodoratus HERMOCRATES; & minimè è re, aut dignitate civitatis eſſe ratus, ſi tantus exercitus impunè abiret; atque in Siciliâ uſpiam ſubſidens, bellum ipſis denuò faceſſeret. Idque magiſtratus Vrbanus ea de re commonitus, adprobaret quidem; ſed homines ab arduo & recenti certamine reverſos & feſſos: quique præterea diem feſtum pro tempore celebrarent, & non ſine compotatione ſacra Herculi facerent; perſuaderi poſſe, ut ſumtis in præſens armis hoſtem fugacem de nocte perſequerentur, non immeritò dubitaret. Ille per ſe hoc eſt commentus.

Appetente iam nocte, quâ illi proficiſci conſtituerant, ſuos cum equitibus ſodaleis ad hoſtium caſtra dimittit: qui ſimulatâ ergà Athenienſeis benivolentiâ, è longinquo NICIAM moneant;

„*Inſidéri à Syracuſanis itinera, eâ nocte caſtra ne* *moveat:*

moveat: ſed poſtridie, inſtructo per otium agmine, proficiſcatur.

Qua nuntij fraude decepti duces, quùm ſibi cunctandum eſſe cenſuiſſent; Syracuſani, duce GYLIPPO, cum peditatu, mores egreſſi, viarum anguſtias, quà tranſituros eſſe illos erat credibile, obſederunt: & fluminum vada, aliaque opportuna, præſidijs munierunt.

Naves ad hæc eorum ab litore abſtractas in urbem aſportârunt. (Diod. L. triremeis relictas; Iuſtin. CXXX.)

NICIAS, qui tertio demùm à pugna navali die moverat; & acerbo, quà mortuorum, qui inſepulti iacebant; quà ægrorum ſauciorumque, qui in itinere deſerebantur, ſpectaculo, ſuos affligi; & impendentis periculi metu, dum perfugio locus quæritur, & hoſtis infeſtus fugæ intercludendæ imminet: ſe langviſſe perſpiceret,

Cum ſuo, qui corpore æger nullum laborem detrectabat, exemplo, bono & forti animo eſſe iubebat: atque adeò rebus tàm afflictis Numinis alicuius miſericordiam ſperare.

Tum, ſiqua vis ingruat; aut animosè ſe, patriæque commune decus tueri; aut generosâ morte illuſtrare.

His ad concionem dictis, copiæ quidem, ſub Niciâ, in fronte, quadrato agmine ibant. Qui verò DEMOSTHENEM à tergo ſequebantur, armati, impedimenta & lixarum turbam ſuis ordinibus erant complexi.

Hinc ad vada Anapi, pulſâ adverſariorum manu, tranſitum potiti; & quantumvis equitatu Syracuſanorum adſectante, iaculiſque inceſſente, ulteriùs ad XL. ferè ſtadia progreſſi, tumulum quemdam inſedérunt. Ex quo poſtridie digreſſi, & poſt exiguum iter, caſtris loco campeſtri poſitis, ex quo cibaria & aquam ſecum ferrent; poſtero etiam die, iaculatoribus hoſtium utrimque obequitantibus, poſt aliquantam dimicationem, pergere prohibiti, in eadem caſtra, non ſine commeatûs penuria, ſunt compulſi.

Atque hinc manè moventes, dum vi pervadere nituntur, in tumulum cui Acreo Lepadi nomen; quemque Syracuſani præoccupatum muro præcluſerant, & pedeſtri ſcutatorum cohorte inſederant; ſe recipere, & propius campum conſidére, ibique conquieſcere, ſunt coacti.

Die conſequente, dum longè immaniùs ab hoſtibus undique circumfuſis infeſtarentur; & non modò inediâ, ſed ſaucïorum etiam cura affligerentur. & proptereà ducibus placitum eſſet; *Sub noctem, accenſis circumquaq. ignibus; & diverſâ,* quàm [illegible] obſervatant; *viâ, verſus mare exercitum abducere.* quà non in Catanam, ſed in adverſam Siciliæ oram, Camarinam aut Gelam, & viciniam urbis ferrentur; Repentina quædam & Panica trepidatio eis univerſe in eſſit.

Et quidem Nicianæ quidem copiæ, eodem quo anteibant ordine perſtarent, longéque præcederent: pleraque verò Demoſthenicorum pars lentiùs & diſſolutius pergeret; prima ſimul luce ad mare pervenere: & viam, quæ Helorina dicitur, ingreſſi ſunt.

Verùm, ubi ad flumen Cacyparim, ſecundum quem in mediterranea cogitabant; & Siculos, quos ſibi ſocios arceſſiſſent, occurſuros ſibi ſperabant, deventum eſſet: & Syracuſanorum præſidia, quæ vada vallo obſepta tenebant, ipſi vi ummovisſent: fluvio tranſmiſſo, ad alterum, nomine Erineum, penetraverunt.

Hic GYLIPPUS & Syracuſani, cognito demùm, ubi illuxit, Athenienſeis abijſſe; raptim perſecuti, & ſub horam prandij adepti, Demoſthenteos lentiùs & incompoſitiùs, Nicianis iam longiùs progreſſis, incedenteis; prœlio, & circumfuſo equitatu, adorti, in eaſdem loci ad flumen anguſtias compulére, & miſſilibus è longinquo inceſſére. Quòd homines de ſalute deſperanteis pugnâ ſtatariâ adgredi; & de ſummâ rerum periclitari, minus tutum videretur: quos velitari prœlio perdomare poſſent.

Ubi namque illos toto die iaculis impetitos, & vulneribus aliiſque ærumnis exhauſtos, conſpexere; miſſo caduceatore primùm denuntiari iuſſerunt, *Siqui ex Inſulanis ad ſe tranſire vellent liberum fore.* Qua ſpe, paucæ civitates deſluxere.

Deinde, quùm cæteris omnibus, qui cum DEMOSTHENE erant, oblata conditio eſſet; *Si arma traderent, neminem ex ijs morte violentâ, aut vinculis, aut fame, multatum iri;* Sexies Mille numero, ſe ipſi, cum pecuniâ omni, dedidére. in urbem confeſtim abducti.

NICIAS autem, qui eo ipſo die, tranſmiſſo Ennéo, edito loco conſederat; & poſtridie à Syracuſanis deprehenſus iuberetur, exemplo DEMOSTHENIS, ſe dedere. Neque æquis ipſe conditionibus, *ut dimiſſo liberè exercitu, Athenienſes ſumtus belli luerent*, tranſigere potuiſſet, ſed ad veſperum uſque, & poſtridie itidem, ipſe agmen ducens, telis undique obtueretur, & ab equitatu urgeretur. Et milites eius, poſtquàm ad amnem Aſſinarum perventum eſſet, ſiti confecti; & metu hoſtium, undique è ripis adſultantium, pavidi, promiſcuâ inter ſe cæde magnâ partem profligati eſſent; ſe GYLIPPO dedidit; & ut à reliquorum occiſione abſtineretur, poſtulavit.

Præter eos, qui paſſim celabantur, & qui Catanam confugerant; vivi omnes ſunt capti, & à victoribus, unà cum ſpolijs, in urbem traducti.

Ex quibus Athenienſes & eorum ſocij, in latumias demiſsi, & duriſsimè habiti ſunt. Cæteri, præter Sicilienſeis & Italicos commilitones; divendit, aut in prædam dati.

Plut. debellatum tradit XVII. die menſis Carnei, ſive Metagitnionis: & feſtum, à fluvio, Aſinarium dictum.

Thucyd. putat non pauciores VII [illegible] fuiſſe captivos: & in itinere, Diodor. triduo, ad XIIX [illegible] cæſos.

NICIAS & DEMOSTHENES, populari decreto, quod vide, apud Diodor. & ſimul adverſantes ſuper ea re Nicolai Syracuſij, & GYLIPPI Laconis oratione,) invitis HERMOCRATE & GYLIPPO, morte [illegible].

Plutarc. DEMOSTHENEM enſe diſtricto ſe percuſſiſſe; ſed vulnere non letali, mox ab hoſtibus eſſe comprehenſum, tradidit.

Timæus

Timæus; utrumque, mortem ſibi antè cõſciviſſe; quòd publico decreto lapidibus ſe obruendos eſſe, ex Hermocrate reſciſſent.

Iuſtin. tamen, DEMOSTHENEM, ait, amiſſo exercitu, à captivitate ſe gladio & voluntariâ morte vindicâſſe. NICIAM autem, ne DEMOSTHENIS quidem exemplo, ut ſibi conſuleret, admonitum; cladem ſuorum auxiſſe, dedecore captivitatis.

Et quidem huius belli, quod in Siciliâ per biennium continenter, cupidiùs, quam felicius, Athenienſes, concitore ALCIBIADE, ſuſcepére, & per alios geſſére, hic fuit exitus.

Athenienſibus antè, ſuper eventu belli conſulentibus, reſponderat Λιβύας, Syracuſanos omneis ab ijs captum iri.

Et vt vera dicere videretur, effecit caſus. capta eſt ſcilicet ab Athenienſibus navis, in qua Syracuſanorum omnium, per familias & Tribus, deſcriptio comprehendebatur.

Meton certè Aſtrologus id bellum patriæ pernicioſum fore proſpiciens, ne adſcriptus cum alijs in Siciliam mitteretur, inſaniam ſimulavit, & ſuas ipſe ædeis incendit.

Res ea Athenas nuntiata diu fide caruit. Sed veritate tandem compertâ, in Oratores, Ariolos & Vates, expeditionis tam infauſtæ ſuaſores, ira populi exarſit.

Et qui milite, navibus, & pecuniâ, exhauſti iam eſſent; hoſtilem in ſe & Siculorum, & Græcorum æmulorum, adventum, non ſine pavore, præcipiebant.

Animis deinde recollectis, & naveis comparant; & ſociorum civitates, Eubœam in primis, ſtabileis in fide retinere contendunt. Suniûque muro præcludunt. Et magiſtratum quemdam è maioribus natu (Diodor. 111. Viros) delegere, qui de ſtatu præſenti, prout opportunum eſſet, præ cæteris, conſultarent.

Iam enim univerſi propè Græci ſeſe erexerãt. Et quò fortuna, eodem favor hominum ſe inclinabat.

Qui neutri fuerant; manifeſtam impotẽtionis in Athenienſibus imperij cupiditatem abhorrebant; eoſque in ordinem penitùs redactos cupiebant.

Lacedæmoniorum ſocij, longinquis belli ærũnis liberari impenſiùs properabant.

Qui Athenienſium imperio paruerant; ad rebellandum eò fuere promtiores, quò magis de eorum fortunâ & potentiâ iam planè actum exiſtimarent.

BELLVM DECELLEICVM X. ANNOR.

At Lacedæmonij, hâc animorum abalienatione, & claſſis Sociorum è Sicilia venturæ ſpe freti; bellum ſine morâ in eos capeſſere ſtatuérunt. quibus everſis, futurum eſſet, ut univerſæ Græciæ imperio ipſi potirentur.

A[illegible]is itaque eorum rex, è Deceléa cum exercitu profectus, ab Oetéis, Phthiotis & Theſſalis pecuniam, claſſi comparandæ, exigit; & civitatibus ſo[illegible], c[illegible] navium ædificationem imperat.

Ad i[illegible]um, primi omnium Eubœenſes, de ſuâ ab Athenienſibus defectione, legatos mittunt: deinde Lesbij. Cum Chijs autem & Erythræis, eodem ſpectantibus, venit etiam à TISSAPHERNE, Darij regis, in inferiore Aſiâ, prætore, Legatus; qui in id bellũ Peloponneſios incitaret: & præbiturũ à ſe ſtipendium (Iuſtin. omnem belli ſumtum) polliceretur.

Miſſi eodem & alij à PHARNABAZO, Helleſponti Satrapâ, qui idem & ſuo & regis nomine poſtularent.

(Iuſtin. vult Darium, memorem paterni avitique in Athenas odij, ſocietatem cum Lacedæmonijs per Tiſſaphernem, præfectum Lydiæ, feciſſe; quòd timeret, ne victis illis Athenienſibus ad ſe arma transferrent.)

3543. | —————— | 407.
20. Belli & 13. Darij. |

Quùm verò Lacedæmonij, ſocijque eorũ, Chijs, Le[illegible]js, & Helleſpontijs, certa auxilia, & naviũ duces deſtinâſſent: Et Athenienſes, Ludis Iſthmicis, occultos Chiorum conatus deprehendiſſent; VII. naveis, ceu fidei obſides, ab ijs extorſérunt. Et naveis hoſtium, quæ XXI. per Iſthmum, à Corinthijs tranſportatæ, & è Cenchréis profectæ erant; pari navium numero perſecuti; & ad Piræum Corinthium, haud procul Epidauro, nacti; eaſque cum à mari, tum à terra adorti, pleraſque dilacerárunt: & ALCAMENEM ducem interfecérunt. Et quædam veluti ſpeculatoria, in propinquo, reliquæ claſſi caſtra oppoſuére. adeò ut Corinthij, qui poſtero die, cum finitimis alijs, auxiliares comparuerant, non ſatis idoneum ſubducendis in tutum navibus conſilium reperirent.

Et Lacedæmonij, nuntio de ſuorum ad Pyræum fugâ conſternati, naveis V. duce CHALCIDEO, unà cum ALCIBIADE, iam ſubmiſſas, à cæpto itinere revocaſſent; niſi Alcibiades, Ephoris, ne relangueſcerent, perſuaſiſſ, ad curſum in Iöniam tenendum, & famam cladis anticipandam, animâſſet. Quò adpulſi, Chios, & mòx Erythræos, maioris claſſis, quæ auxilio ſcilicet ventura eſſet, ſpe, & oſtentatione inductos; & deinde Clazomenios, ad ſe pertraxérunt.

Athenienſes eâ ex re in magnum ſe veniſſe periculum rati: neque ſocios, poſt magnæ civitatis rebellionem, conquieturos; omiſsâ ad Piræum claſſis hoſtilis obſidione, naveis ſummo ſtudio, quæ Chiorum rebus ſuccurrerent, contrahebant.

Ex quibus, quùm STROMBICHIDES, IIX. cũ navibus, in Samũ, & illinc in Teum traieciſſet; & incolas, ut in priſtinâ Athenienſium fide quietè ſe continerent, exorâſſet: ALCIBIADEM, cum Peloponneſijs, ſe eò loci perſequentem, cũtentâ in Samũ fugâ, evaſit.

Et illi, Alcibiade ſuaſore, cui cum primoribus Mileſiorum erat neceſſitudo, Miletũ profecti; haud ità multum, STROMBICHIDEM, & THRASYCLEM (qui illum ſecutus XII. cum navibus, ex Athenis, aderat; & eodem collimabant) ante-occupárunt; & Mileſios ad defectionem induxérunt.

FEDVS

FEDVS LACEDÆMONIOR. CVM PERSIS.

A quâ defectione, prima inter regem Perſarum, & Lacedæmonios, Tiſſapherne & Chalcideo auſpicibus, hæc inita ſocietas.

„ *Vt regiones & Vrbes, quæcumq́; pro tempore ſub poteſtate ſint regis, eiuſq́; olim progenitorum fuerint; ea regis eſſent.*

„ *Ex ijs Vrbibus, nequid pecuniæ aut ſubſidij Athenienſibus in poſterum pendatur: federati de communi ſententiâ curarent: cum uſdem, hoſtibus, bellum gererent; neque id diſſolvere liceret, niſi utriſq́; viſum eſſet.*

„ *Siqui ab rege, vel Lacedæmonijs, defecerint; hi utrorumvis hoſtes eſſent.* Hæc formula nonnihil poſt interpolata.

BELLA ATHENIENS. IN ASIA.

DIOMEDON intereà, XVI. cum navibus, poſt THRASYCLEM, Athenis profectus, IV. vacuas, nautis in terram elapſis, Chiorum naveis, ad Teon intercepit; & in Samum navigavit. Illi verò, adiunctis ſibi peditibus, Lebedum & Eras ad defectionem induxérunt.

Sed DIOMEDON à Teijs (quorum urbis murum, à ſe ſtructum, Peloponneſij, cum Barbaris, fuerant demoliti) pactus eſt; tutum ſibi & Athenienſibus receptum.

Et Samijs, qui ſumtis adverſus primores armis, alios interemerant; alios exſilio multárant; prædiaq́ue illorum inter ſe diſtribuerant: Athenienſium, qui III. cum navibus adfuére, decreto, libertas, uti in fide perſtatuĩs, eſt indulta.

Et quùm iàm Chij. in Lesbū profecti, Methymnam & Mitylenen ad deficiendum impuliſſent: & ASTYOCHVS Lacedæmon. cui ſumma rei navalis erat credita, è Cenchréis (ubi, poſt pulſas è Piræo Atticorum naveis, in ſtatione fuerat) III. cum navibus in Chium traieciſſet, XXV. Atticæ naves, ducibus DIOMEDONTE, & LEONTE (qui poſterior X. naveis auxilio adduxerat) ad Lesbum adpulſę ſunt. & Chiorum navibus, & ijs qui in terra obſtiterant, prœlio victis, uno quaſi impetu Mitylenen recepérunt.

Atque adeò, quantumlibet ASTYOCHO, qui eódem ſe contulerat, multa moliente; Athenienſes, rebus in Lesbo, de-integro, ritè conſtitutis, Clazomenios etiam, Vrbi ſuæ reſtitutos, in ditionem ſuam fidemq́ue accepérunt.

Et qui ex ijs apud Miletum, in Ladâ, ſtationem ſervabant; CHALCIDEVM, alterum Lacedæmonior. ducem, qui ad vim, quam Panhermo Athenienſes adferre parabant, arcendam adcurrerat; interfecérunt.

LEON verò & DIOMEDON, ſuis cum navibus, è Lesbo in Chium tranſmittentes, crebris adverſus Chios prœlijs victores, cultiſſimam, & intactam à Medicis uſque bellis regionem, fœdè evaſtárunt.

At poſtquam novi ex Athenis duces, PHRYNICHVS, ONOMACLES ET SCIRONIDES, naveis XLIIX. quibus III. ampliùs armatorum, CIↃ. portabantur, in Samum tranſmiſiſſent; & ad Miletum caſtra poſuiſſent; DCCC. ex urbe, unà cum Peloponneſij CHALCIDEI militibus, & mercenaria Tiſſaphernis manu, atque equitatu; erumpentibus; prœlioq́ue conſerto; licet Argivorum ſociorum cornu Mileſij iam fudiſſent; Athenienſes tamen, Peloponneſijs & Barbaris loco motis & diſſipatis, viciſſe ſunt gloriati.

Et urbi artè circumvallandæ ſeſe iam accingebant; quùm occaſo commodum ſole, nuncius ad eos adfertur, LV. è Peloponneſo, atque è Siciliâ, (quos HERMOCRATES ille Syracuſanus, ad reliquias Athenienſium evertendas, & auxilium mutuò Lacedæmonijs ferendum, inſtigárat) naveis, quæ ad ASTYOCHVM perducantur, in propinquo eſſe.

Quorum duces, ab Alcibiade de prœlio, cui interfuerat, edocti; & niſi ocyus Mileto, iam penè obſeſſæ, maturè ſuccurrant; de Ioniâ, & cætero Aſiæ tuendæ ſucceſſu, actum fore, admoniti; primâ luce, ſubſidio ſocijs proficiſci conſtituerant.

Atque ità Athenienſes, Phrynicho certaminis aleam prudenter detrectante, ſub veſperam, Mileto relictâ, Samum ſe recepérunt.

Poſtquam autem Peloponneſij illi in Tichiuſam, oræ Mileſiæ, veniſſent; à Tiſſapherne perſuaſi, Iaſum de-improviſo expugnárunt. Et AMORGEM, Piſſuthnæ nothum, regis perduellem, quem vivum in eâ ceperant; Tiſſapherni, cum opido prius iam direpto, & captivis omnibus, tradidérunt. Ipſe viciſſim menſtruum navibus ſtipendium, ſingulas viritim drachmas, adnumeravit. ſic ut LV. navibus terna talenta quot-menſibus penderentur.

Cteſias tradit, PISSVTHNEN à rege Dario, poſt ARTYPHVM & ARSITEN, de quibus ſup. deſciviſſe: & adverſus Tiſſaphernem atque Spitradatem, quos in eum rex immiſerat, tetendiſſe: Et LYCONEM, Athenienſem genere, Græcorum militum ducem, ſociúm ſibi comitemq́ue adſciviſſe. Regios verò duces, pecunijs LYCONEM & Græcos captáſſe; & ut PISSVTHNEN deſererent, induxiſſe. A quibus, fide datâ inter ſe & acceptâ, ad regem ſit perductus, & ab eo flammis exuſtus. Satrapiâ eius Tiſſapherni traditâ; Lycon, urbeis & agros, ceu proditionis mercedem, acceperit.

FEDVS PERSICVM INTERPOLATVM.

Quum autem fedus, quod auſpicibus, Chalcideo & Tiſſapherne initum antè fuiſſe diximus, Lacedæmonijs mancū videretur; neque tàm pro ſuâ, quàm alterâ parte facere: placuit coràm THERAMENE pactionem federis & amicitiæ, inter Lacedæmonios ſocioſq́ue; & DARIVM regem eiuſq́ue liberos, ac Tiſſaphernem, de-integro, his ſummatim conditionibus, ſancire.

„ *Ne in ullam provinciam aut Vrbem, quæ regis Darij eſſet, aut patris maiorumve eius fuiſſet; Lacedæmonij*

Lacedæmoni[illegible] eorumve ſocij, belli aut noxa cauſtâ, inirent. Néve tributa ex ijs urbibus exigerent.

„ Ne viciſſim rex, aut eius ſubiecti, adversùs Lacedæmonios, eorumve ſocios, paria tentarent.

„ Siquid alteri ab alteris rogáſſint, quod alterutrorum commodo fieri poſſe ſit perſuaſum, id præſtarent.

„ Bellum cum Athenienſibus, illorumve ſocijs, communibus utrorumq; auſpicys gereretur. neq; id [illegible]ere, niſi de communi ſententiâ, liceret.

„ Copyſ, quantaſcumq; in ſuam provinciam, è Græc[illegible], accerverit: ſtipendium à rege ſolveretur.

„ Si qua ex civitatibus, regi federatis, in regis provinciam invaſerit; cæteri prohiberent; & regi, quoad poſſint: opitularentur.

„ Paria Lacedæmonijs ſocijsve, adverſus parem ab eius federatis aut ſubiectis iniurias, rex præſtaret.

A[illegible]enſes interea, qui apud Samum agebant, [illegible] a XXXV. navium claſſe, ducibus, CHARMINO, S[illegible]BICHIDE, ET EVCTEMONE, recens adpulsâ; & [illegible]ractis à Chio & aliundè navibus; ſtatuerunt, inter ſe ſortiti, navalibus copijs Miletum invadere: & claſſem atque peditatum in Chium dimittere. Et hi è Lesbo de-inopinato Chium adpulſi & terræ mariſque potentes, Delphinium muro & vallis concluſérunt.

C[illegible]ij verò ſic undique oppreſſi, & domeſticorum ſervitiorum transfugijs damniſque perterriti, ASTYOCHUM, qui Mileti erat, ad opem ferendam [illegible]runt.

Sed ille certior factus XXVII. naveis, quas Lacedæmonij Pharnabazo armárant, & in Helleſpontum deſtinárant, è Peloponneſo in Caunum adpuliſſe; eodem navigavit. & obiter cum XX. Athenienſium navibus, quæ, duce Charmino, Peloponneſiæ claſſis curſum, circà Symam & Rhodum, obſervare erant iuſſæ; ancipiti eventu conflixit. Illis tamen indè fugatis, Peloponneſij in Cnidum claſſem ſuam adpulerunt; & laceras naveis reſarſérunt. & per XI. Viros Lacedæmonios, cum Tiſſapherne, de totâ belli in poſterum gerendi ratione conſultárunt.

Vbi quùm LICHAS, ex XI. Viris unus, Arceſilæ F. indignum eſſe conteſtaretur, regem ex federe nupero ſibi vindicare velle, aut poſſe, quamcumque provinciam; in quam aut ipſe, aut eius maiores, imperium olim tenuiſſent. (Ita enim Inſulas omneis, Theſſaliam & Locros, & cætera ad Bœotos uſque, imperio eius aut ſervituti priſtinæ addici. Et à Lacedæmonijs, pro libertate, imperij Medici iugum Græciæ, per imprudentiam, importari) pactis iſtiuſmodi ſtari minimè oportere: federa alia ineunda: ſtipendio ſibi externo potiùs opus non fore.

Tum Tiſſapherne, ob eius rei novitatem ſtomachante; re infectâ indè diſceſſum eſſet. Illi interim à Rhodijs, & quidem civitatis ſuæ primoribus, publicè arceſſiti, in ſpem venerant Inſulæ, quæ nautis & peditatu pollérer, recipiendæ. cuius ſocietate & opibus, neglecto Perſâ, exercitum alere poſſent.

Quartuor itaque, & XC. navibus ad Camirum adpulſi, eamdem præ terrore iam vacuam, cum duobus alijs eiuſdem Inſulæ opidis, Lindo & Ialyſo, ad defectionem induxérunt. Quod ſubodorati tardiùs Athenienſes, è Co & Samo, eodem traiecérunt, belloque eos ſunt inſectati.

CALLIDA ALCIBIADIS CONSILIA, ET CONATVS.

I[illegible]tereà ALCIBIADES, qui motum adverſus pa[illegible]llum imperatorijs etiam virtutibus, apud h[illegible]ſtem, iamdiu adiuverat; & poſt Chalcidenſe[illegible] & pugnam ad Miletum, invidiam, cum ſuſpi[illegible]oniunctam, (ne patriæ caritate ductus, de[illegible] aliquandò cum ſuis in gratiam rediret) a[illegible]eloponneſios contraxerat. quùm ſe ab æ[illegible] gloriæ ſuæ principibus, & in primis AGIDE [illegible]peti; & ſui interficiendi mandatum A[illegible]CHO datum, (Iuſtin. per Vxorem regis Agi[illegible]d[illegible]uam adulterio cognoverat) intellexiſſet: [illegible] Tiſſaphernem, Lacedæmonijs pro re natâ [illegible]ratum, ſe contulit, & in intimam eius ami[illegible]m pervénit.

Huic callidè perſuader, ne tanta ſtipendia [illegible]gulæ Atticæ viritim drachmæ) claſſi Lace[illegible]ontorum penderentur: quùm Athenienſes, [illegible]vetuſtâ rei navalis peritiâ, ternos dumtaxat obolos claſſiarijs ſuis adnumerent. Vocandas etiam in portionem muneris Ioniæ civitates. qua[illegible] pro libertate, poſtquam tributa Athe[illegible]nſibus pendere gravarentur, bellum ſit ſuſcep[illegible]um.

[illegible]que Lacedæmonios tàm enixè auxilijs, & [illegible]ijs Phœnicum aut Græcorum navibus [illegible]vandos; quæ alienam, non regis ſui, inſtruant victoriam. Et bellum eátenus ſuſtinendum, ne inopiâ deſeratur. Regem Perſarum, ex Græcorum diſſcidio, pacis belliq; arbitrum fore. Et qui alienis non poſsint; ſuis ipſorum armis inter ſe collidi & vinci ſinendos.

Domeſticis itaque bellis Græciam obterendam, ne externis vacet. Vireis partium exæquandas: & inferiores, ne ſuccumbant, auxilio opportuno levandos. Perfecto alioqui bello, ſtatim ei cum victoribus dimicandum.

Si res tamen ità ferret; commodiores regi fore ſocios imperij, Athenienſeis: quibus minor ſit terreſtris in Aſiâ dominatûs cupido, ſi pars maris obtingat.

Spartanos verò poſt victoriam non conquieturos; qui vindices ſe libertatis Græciæ terrâ marique ſint profeſsi.

Hæc non ingrata Tiſſapherni, qui idem penè ſentiret, fuit oratio. Commeatus itaque malignè præbére; claſſem regiam, è Phœniciâ & Ægypto, non totam mittere: ne aut victoriam daret, aut neceſsitatem belli deponendi imponeret.

ALCIBIADES verò, ſimul & ea ſuadebat, quæ Tiſſapherni & regi conducibilia pro tempore exiſtimaret: & ſimul ſibi in patriam reditum

(cuius

(cuius impetrandi, ſi eam penitus everſum non iſſet; & non inutilis eius cum Tiſſapherne familiaritas innoteſceret; aliquando facultatem datum iri, haud ambigeret) iſtiuſmodi conſilijs procurabat.

Et hanc interim operam civibus ſuis, prius apud Samum, tum in patriâ ipsâ optimatibus, & potentiſſimis quibuſque, per internuntios, venditabat. Et de reditu ſuo mentionem, aut ſpem faciebat.

Ad quem ubi è Samo nonnulli, colloquendi cauſsâ, veniſſent; pollicetur eis regis amicitiam, ſi remp. à populo, ad Senatum ſive optimateis, transferri paterentur. Sperabat autem ille, aut concordante civitate, ducem ſe belli ab omnibus lectũ; aut diſcordiâ inter ordines ortâ, ab alterâ factione in auxilium vocatum iri.

Et certè Athenienſium pleriſque, aut imminente periculo, & ſpe regij ſtipendij propoſitâ; aut Oligarchiæ nomine: maior aut ſalutis & mercedis; aut privati commodi & ſplendoris; quam dignitatis publicæ, cura fuiſſe cenſeatur.

Et licet unus PHRYNICHVS, qui dux erat, diſſentiret: & ea quæ ab Alcibiade in præſentiâ proponebantur, incerta eſſe, & multum difficultatis habere; præter inteſtinæ in civitate ſeditionis periculum; prudenter diſſereret. miſſi tamen Athenas à ſodalitate Samiâ ſunt legati, inter quos PISANDER; qui & de Alcibiade reducendo, ſtatuq́ue populari antiquando: & de contrahendâ, cum Tiſſapherne, regis Perſici vicario, amicitiâ, tractarent.

PHRYNICHVS, ut à capite ſuo inimici ſibi Alcibiadis diſcrimẽ perniciemq́ue averteret; ASTYOCHO Lacedæmonio duci, occultos eiuſdem apud Tiſſaphernem conatus patefecerat.

Et manifeſto litterarum ſuarum indicio, in ſummum apud ſuos vitæ periculum, ceu proditor, adductus, Sami etiam, quæ à muris nuda eſſet, intercipiendę viam hoſti demonſtrárat. Sed Samo interim ſedulò ab eodem munitâ, tum alteram ſui ab Alcibiade criminationem; tum Aſtyochi exſpectationem, eluſit: & priſtinam ſuæ fidei induſtriæque exiſtimationem conſervavit.

Athenis verò Piſander, qui in primis Alcibiadi ſtuderet, multis argumentis populum induxit, ut imperium ad optimateis, p[illegible] paterentur. Et ſibi cum x. c[illegible]legis, [illegible] moto, tranſigendi cum Al[illegible]biade & T[illegible] quod ex uſu reip. eſſet, ex publico de[illegible] ſtas permitteretur.

Quum itaque LEON & DIOM[illegible]ON, in P[illegible] & Scironidis locum ſubrogati, & Athe[illegible] ad claſſem miſſi, bellum Rhodijs ex Co in[illegible] & Peloponneſiorum naveis o[illegible]ſervarent; P[illegible]RITVS, qui perfecto Athenienſium ad C[illegible] muro, Peloponneſios, qui Rhodi era[illegible], ad ſibi & Chijs, universâ cum claſſe, [illegible] dam, ſolicitárat; & admotis auxil[illegible] rumq́ue copijs, aliquantam munit[illegible]num p[illegible] qua claſſis circumdabatur, expu[illegible]arat: ab [illegible]nienſibus, qui ſubſidio ſuis venerant, r[illegible] circà fuſis, occubuit. & urbe art[illegible]ùs und[illegible]ue o[illegible]ſeſsâ, fames invaluit.

Vbi PISANDER verò, cum collegis ad Ti[illegible]nem venit; aſtutiâ Alcibiadis, & ipſius T[illegible]nis diffidentiâ, qui duriores cond[illegible]iones [illegible] totius & Inſularum reſtitutionem, & lib[illegible] navigandi poteſtatem) Athenienſibus p[illegible] à pactione deſtitit. Tiſſaphernes contrà cum Pe[illegible]ponneſijs fœdera, tertiùm, ſtipendio etia[illegible]merato, apud Mæandri campum, init.

„ *Vt quævis in Aſiâ regio, regis eſſet; & i[illegible] de eâ pro arbitratu ſuo conſtitueret.*

„ *Alteri ab alterorum provincijs vim noxamq́; abſtinerent: & nocenteis coercérent.*

„ *Tiſſaphernes navibus, quæ pro tempore præſtò ſint, ſtipendium ex pacto præberet; donec [illegible] navcs adveniſſent. Quæ ubi advenerint, La[illegible]demonijs quidem, ſi velint, claſſem ſuam ſtipen[illegible] alere, liberum eſſet. Sin à Tiſſapherne ſtipen[illegible] accipere maluerint: Tiſſaphernes præberet. Lac[illegible]dæmonij verò ſocijq́;. bello confecto, quantam pecuniam acceperint, Tiſſapherni redderent.*

„ *Poſtquam claſſis regia advenerit, illa [illegible] Lacedæmoniorum ſociorumq́; claſſe, bellum co[illegible]niter, & ex utrorumq́; ſententiâ, gereretur.*

„ *Si cum Athenienſibus concordare, aut in gratiam redire, libeat; ex æquo id fieret.*

Hieme huius anni iam præcipitatâ Bœoti[illegible] ex Athenienſibus, qui Eubœæ defectioni in[illegible]ſent, Eretrienſium proditione & operâ, in[illegible]e[illegible]re.

3544. Belli 21. Darij 14. — 406

Chij, quùm artè obſeſſi, & pænè ab Aſtyocho derelicti, LEONTEM Spartiatam, ducem, Pedarito ſuccidaneum, & XII. è Mileto præſidiarias, adepti eſſent; cum ſuis, iam ſimul XXXVI. navibus, adverſus XXXII. Athenienſium, confligere auſi, exiguo cum ſucceſſu, in urbem ſunt reiecti.

DERCYLLIDAS verò, itidem Spartanus, qui haud magnâ cum manu, & itinere terreſtri, in Helleſpontum, & ad Pharnabazum fuerat amandatus; Abydum & Lampſacum ad defectionem compulerat.

Verùm STROMBICHIDES quam-celerrimè è Co ſuppetias veniens, Lampſacum quidem immunitam recepit: & fruſtrà tentatâ Abyd[illegible], Se[illegible] urbe adversâ, præſidium, Helleſponti [illegible] impoſuit.

CONTROVERSIA OB OLI[illegible]GARCHIAM.

Res interca nova & conſideratione d[illegible] res Athenienſium turbandas, ac[illegible].

PISANDER, cum collegis, qui ſe ab [illegible] apud Tiſſaphernem eluſos fui[illegible]e re[illegible]an[illegible] mos & con[illegible]ia, [illegible] VCORVM DO[illegible]NA[illegible] ſuo inſtituto commodum, in patriâ & [illegible]

lo[illegible]

[illegible] on[illegible]am, planè adiecérunt.

[illegible] d[illegible] m [illegible]gatorum, quos dixi, partem, [illegible] P[illegible]o, eius rei conficiendæ cauſſâ, [illegible]us, in alia populorum ſibi ſubiectorum [illegible]a, dimi[illegible]runt. Samijs eodem inclinatis & [illegible] per Diotrephem inductis. (Hi tamen m[illegible]x ad Lacedæmonios deſciverunt: & ingenuam l[illegible]rtat[illegible]n ſunt amplexi.)

Athenis verò, ANDROCLE quodam, ſtatûs-popularis principe, & Alcibiadéi exſilij auctore, per [illegible]es, novæ coniurationis conſcios, cum non[illegible], antè ſublato; quùm ſubornati ſodales, com[illegible] oratione & in ſpeciem decorâ, concioni [illegible]nt *Nemini niſi militia nomen profeſſo; [illegible]edem è publico præberi; neque plureis è civibus, [illegible] V. CIↃ. qui & pecunijs & corporibus validi [illegible], rerum & civitatis adminiſtrationi adhiberi, oportere.* Et hâc viâ tragulam populo, & popularis-ſtatus fautoribus, iniecisſent, adeò, ut ſi quis [illegible]a hiſceret; is aut idoneâ excuſatione, & im[illegible]cde necaretur: aut etiam ſi ſileret, neque vim [illegible]ateretur, [illegible]d in lucro deputaret.

[illegible], poſtquàm PISANDER & legati advenisſ[illegible], [illegible]nmodiùs cætera peregérunt. Et coacto p[illegible]um populo, ſententiam dixére, de X. Scribis, penes quos liberum imperium eſſet, deligendis. qui co[illegible]ptam rogationem certâ die ad populum ferrent, quâ tandem ratione reſp. optimè ordinaretur.

Et decreto in ſpeciem plauſibili promulgato, de liberâ ſententiarum refutatione, & impunitâ quo[illegible]vis interceſſione; veteris magiſtratûs iura apertè abrogárunt.

E[illegible] V. Præſides legendos curárunt, qui C. Viros d[illegible]erent: & ex ijs iterum ſinguli ternos ſibi coo[illegible]nt. penes quos, numero CD. quùm in Curiam [illegible]int, imperium merum ſit exſequendi, quæ op[illegible]cto eſſe cenſuiſſent: & quoties eis viſum fi[illegible] Penta[illegible]-chilios, ſeu V. civium CIↃ. congre[illegible].

(Huius ſciti rogatorem, PISANDRVM; auctorem, A[illegible]NT[illegible]M fuiſſe, tradit Thucyd.)

S[illegible] populus Athenienſis, C. ferè, ab exactis Tyran[illegible] anno, libertate excidit. Qui non modò nul[illegible] imperio ſubiectus eſſe; ſed pluſ-quàm eius tempo[illegible]dio alijs ipſe imperare adſueverat.

Nam CD. virilli, diſpoſito opportunis per urbe[illegible] locis armatorum præſidio: & occulto quiſque [illegible]e in curiam ingreſſi, Senatores, qui fabis [illegible]mo[illegible] electi fuerant, circumſiſtunt: & egredi, ſi[illegible]ue decedere iubent. Quæſtores è ſuo corpore [illegible]untur.

[illegible]n[illegible]e im[illegible]utato vehementer ſtatûs popularis [illegible]imperi[illegible]s ſe gerere: & ex ſibi ſuſpectis ci[illegible]s interficere; illos in vincula conijcere; alios [illegible]ltare.

[illegible], [illegible]d [illegible] illi caduceatorem miſerant, qui [illegible], vell[illegible] eos in gratiam redire; hâc motûs inte[illegible] uſus. & cum ſuis, quæ ad Decelêam [illegible]nt; & cum alteris, quas è Peloponneſo [illegible]pijs; ad portas uſque Athenarum progr[illegible]; d[illegible] non modò nullius intra Vrbem mo[illegible]um daretur; ſed aberumpere etiam foràs [illegible], ſi qui propiùs acceſſiſſent inceſſeren-tur; exercitum reduxit.

SAMIORVM SEDITIO, BELLVM, ET CLADES.

Illi nihilo-minus, quùm miſſâ iterum legatione apud eumdem regem parùm promoverent; cupidi tamen pacificandi, Lacedæmonem certos homines ad paciſcendum miſére. tum Samum X. Viros amandárunt, qui milites leniant, & novâ ſui inſtituti utilitatem atque æquitatem, verbis exaggerent.

Sed Samij ſub idem pænè tempus, remp. quæ PISANDRI, & aliorum in Samo coniuratorum perſuaſione, ad paucos paullo-antè reciderat; quibuſdam primorum, non ſine tumultu & magnâ vi interfectis; & aliquot Athenienſium ducibus adſcitis, iterum ad populum reduxerant.

Et CHÆREAM Athenienſem, navis Parali (ſacræ & publicæ) præfectum, cum liberis vectoribus, quàm-citiſſimè Athenas tranſmiſerant, qui ea, quæ illic acta eſſent, nuntiarent. ipſi ſtatûs, in patriâ deſubito immutati, penitùs ignari.

Quadringenti illi itaque navim in portum adpulſam ſibi protinùs vindicarunt: & ex Paralis, aliquot in vincula coniectis, reliquos, in navem militarem impoſitos, Euboeæ, iam rebellaturientis, cuſtodiæ deſtinárunt.

At CHÆREAS elapſus, & in Samum reverſus, quæ Athenis gererentur; ſed omnia vi orationis exacerbans, multaque adfingens; militibus denuntiat.

Illi iam cædi eorum, quos facti participes fuiſſe cenſébant, imminentes, metu propinquæ hoſtium claſſis vix abſtitérunt.

Et THRASYBVLO THRASYLLOque auſpicibus, cæteros iure-iurando obſtrinxérunt; ut pro populari Rep. ſtarent, ſecumque ſentirent; & bellum interim, atque alacriter, adversùs Peloponneſios perſeverarent. CD. illos, hoſtium loco haberent: neque quidquam cum illis per caduceatores tranſigerent.

Et quùm Samij quoque omnes, qui per ætatem arma ferre poſſent, in eamdem cum Athenienſibus ſententiam, & negotiorum periculorumque ſocietatem iuráſſent; X. legati, qui in Delo ſubſtiterant, ulterius progredi non ſunt auſi.

Peloponneſij verò, qui Mileti erant, quod malignius à THISSAPHERNE ſtipendiū ſibi eaſolvi infremerent, & futurorum metu percellerentur, ad Pharnabazum, qui eos evocárat, & ſupra ſtipendiū, Byzantij defectionem fuerat pollicitus: CLEARCHVM, XL. cum navibus, tranſmiſerunt. Et licet naves coortâ tempeſtate, in diverſa iactatæ eſſent, urbe eâ ſunt potiti. Athenienſibus ſeriùs è Samo, ſubſidij cauſſâ, profectis.

ALCIBIADIS IN PATRIAM REDITVS, ET CONATVS.

THRASYBVLVS, ex præfectorum & militum decreto de ALCIBIADE, promiſſâ impunitate, reducendo; ad Tiſſaphernem navigat: & Alcibiadem abd[illegible]

ab eo in Samum devexit.

Illi, regiæ apud TISSAPHERNEM gratiæ; & navium Phœniſſarum, quæ in Aſpendo tam eſſent, ad ſe defectionis, ſpe impleti; Prætorem ipſum claſſis, & primariorum Imperatorum collegam deſignarunt. animis de-ſubito in eo. illos ita incitatis, ut Piræum navigare inſtarent; niſi ille & metum propinqui hoſtis obieciſſet; & adito TISSAPHERNE, ſe reliqui belli rationes explicaturum, & ante omnia curaturum, promiſiſſet.

Peloponneſij verò, audito ALCIBIADIS ad ſuos reditu, qui & ASTYOCHO cunctatore, & TISSAPHERNE infido, uterentur; cum ab illo, quem ad aram confugere per tumultum compulerant, apertè defecerunt; tum caſtellum, ab eodem illic exſtructum, furtim per Mileſios adorti, eiecto præſidio, occupárunt.

Sed hâc rerum perturbatione, ASTYOCHO ſubrogatus, MINDARVS imperium ſuſcepit. apud quem TISSAPHERNES. & Mileſiorum factum inſimulavit; & eorum, HERMOCRATISQVE Syracuſij crimina à ſe removere contendit.

Poſtea-quàm ALCIBIADES à TISSAPHERNE Samum reverti ſſet; Legati à CD. Viris, uti dixi, miſſi, Samum tandem advenére. Qui ægrè à milite irato auditi, præſentem reip. Athenienſis ſtatum mirificè extollebant; & crimina à CHAREA obiecta refellebant.

Eoſque ALCIBIADES militum indignationi ereptos; & averſa iterum indignantium in Piræum, quam moliebantur, excurſione; hoc cum reſponſo dimiſit.

„Quinquies illos mille-Viros à reip. adminiſtratione non prohiberi. „ Quadringentos verò ex-templò amovendos. „ Et Senatui, uti priùs, Quingentorum, iura populi reddenda. „ Ærarij curam, & ſumtus in parcimoniam contractos, ſibi non improbari. „ Hoſti utrimque & gnaviter obſiſtendum. ne ſi ſemel alternitri, ſive qui Sami, ſive qui Athenis eſſent, per mutua diſſidia, ſuccumbant; incolumis civitas ſtare non poſſit.

TISSAPHERNES, ut invidiam à ſe removeret, ad claſſem, quæ Aſpendo tenus venerat, CXL. navium Phœniſſarum; tanquam eas ad Peloponneſios adducturus, ſe contulerat: quùm ALCIBIADES è Samo eòdem navigavit, ut Perſæ ducis diſſimulationem, & eius erga ſe atque Athenienſeis ſtudium foveret: & inde illi aut ſuſpicionem, aut invidiam apud Lacedæmonios conflaret.

Athenis verò, ubi mandata ALCIBIADIS à Legatis expoſita eſſent, cœperunt nonnulli ex ijs, quos Oligarchiæ pertæſum erat, principibus THERAMENE & ARISTOCRATE, cui ionesfacere; & de æquabiliore per Pentacis-chilios reip. ſtatu conſultare. animis, ex ſalutis ALCIBIADIS apud Samum rebus, erectis.

PHRYNICHVS contrà, ANTIPHON & PISANDER, cum al[illegible] populatis ſtatûs adverſarijs, nec à Lacedæmonia ſocietate abhorrentibus, murum in Eetioneа (qui Forceps, ſive promontorium Piræi portûs & navalis) excitabant. quo, ut conijciebat THERAMENES, & claſſis, & peditatus, ineuntium, excipi poſſet: & in porticum proximam vis omnis frumenti, pro eorum arbitratu, comportaretur, & venum exponeretur.

Illi præterea [illegible] ſſis è Te[illegible] gatis, q[illegible] umque conditione [illegible] Lacedæmonij paciſci contendebant.

Sed quùm illas re infecta rev[illegible]s, XLII [illegible] ab Euboeenſibus accitæ, ſub idem t[illegible] Laconicâ ſtationem haberent; & ad tra[illegible] duce HEGESANDRIDA, inſtruerentur; & d[illegible] ex Epidauro Æginam excurſionibus in[illegible] ſtar[illegible] gno ex ſuſpicione, inter utriuſque faction[illegible] nes, tumultu ad Piræum excitato; & armis, S[illegible] rum interceſſione, poſitis. THERAMENE [illegible] armatos & vulgus exhortante: *Vt quicumque Pentaciſchilios, loco Tetracoſiorum, civitati præ[illegible] mallet, ad opus ſeſe accingeret*; mur[illegible] diruitus eſt.

Vnde nova inter CD. & milites, qui mur[illegible] armis accincti ex Munychiâ in urbem vene[illegible] ſeditione coortâ: dum concilium in Æde DION[illegible] de cõcordiâ, ex pacto, haberetur; & è veſtig[illegible] tius adferretur, illas, quas dixi Pelopõ[illegible] veis à Megaris curſum in Salamine[illegible] tenere c[illegible] univerſi curſu in Piræum contend[illegible] Al[illegible] deducere, alij in eas ingredi, alij muros & o[illegible] tûs turri. Et cognito, claſſem hoſtilem, ſup[illegible] iam Sunio, ad Oropum adpulſam eſſe; navibus [illegible] ad manus erant, coactis, THYMOCHAREM ducem [illegible] XXXVI. navium claſſe, in Eretriam miſere.

PVGNA AD ERETRIAM.

Hic, unà cum ijs, qui priùs in Eubœâ erant c[illegible] iunctus; militibus ſuis, fraude Eretrienſium, adh[illegible] à cibo imparatis: cum HEGESANDRIDA, qui curat[illegible] e-pori militum ſuorum corporibus, ex Oropo c[illegible] m Laconicâ ducebat. protinùs dimicare coactu[illegible]

Vnde Athenienſes, pugnâ ad Eretriæ po[illegible] m commiſſâ in fugam verſi. & qui in urbem, u[illegible] cam, confugiebant, indigniſſimè ab Eretri[illegible] trucidati ſunt. ijs tantùm in columibus, qu[illegible] munitiones Eretriæ, vel in Chalcidem, eva[illegible]

Peloponneſij verò, XXII. navibus virilíque [illegible] quorum partim interfecti ſunt, partim ſe va[illegible] o-mnem, præter Oreum, Eubœam, in poteſtat[illegible] m ſuam redegérunt.

Athenienſibus, ex hâc clade, pavor, omni[illegible] d eum uſque diem maximu[illegible], inceſſit. qui nautis n[illegible] buſque deſtituti, infeſtum ſibi ad Sa[illegible], ex[illegible] bus, exercitum haberent; & Piræum ab hoſte v[illegible] re, dum inteſtinâ ipſi inter ſe ſeditione colluct[illegible] quam-primùm invaſum iri, ſuſpicarentur.

Aut ſi è Samo, ſui, relictâ Aſiæ ſtatione ad civitati ferendam accurrerent; Helleſpontu[illegible] ni[illegible] m, Inſulaſque, ſtatim in hoſtium ditionem c[illegible] ceſſuras eſſe proſpicerent.

Ipſi nihilo-minus armatis mòx XX. navibus, & cione coactâ, Quadringent[illegible]s illos magiſtr[illegible] verunt: & Pentaciſchilijs rei adminiſtrand[illegible] mam tradidérunt. Quod temperam[illegible] adflictam recreavit. Nam pari d[illegible] reto A[illegible] DES, cum alijs in patriam revocatus e[illegible]: & Samo ad rem ſecum gerenda[illegible] ac[illegible]

Sed in hâc rerum mutatione [illegible] pri[illegible] P[illegible] rum quaſi in exſilium profe[illegible]. Pi[illegible] cum aliquot, in Deceleam ſe ſubdux[illegible]

[illegible] O[illegible]oen, à Corinthijs tum obſeſſam, ut ſe Boeo[illegible] de[illegible]tis, ex pacto traderet, fraude in-[illegible]it.

[illegible]vet Peloponneſij, quos TISSAPHERNES [illegible]us aux[illegible] nautici & ſtipendij ſpe lactá-[illegible] à PHARNABAZO ſolicitarentur. & MINDARVS in Helleſpontum, è Mileto cum LXXIII. navibus, ſolveret quidem, ſed tempeſtate diutiùs diſtineretur: THRASYBVLVS & ipſe e Samo. cum LV. navibus, [illegible]e præverteret, eòdem adproperabat.

PVGNA MEMORABILIS AD HELLESPONTVM.

Sed dum ad Ereſſum, in Lesbo, quam exſules [illegible]hymnęi interceperát, cum THRASYLLO, qui [illegible] camdem ſtationem cum totá claſſe acceſſerat, [illegible]s. urbi expugnandæ intentus eſt; MINDARVS [illegible]bio profectus, longinquo ſecundum Aſiæ con-[illegible]entem cúrſu, ad Rhoetium Sigæumque Helleſ-[illegible] penetravit.

[illegible] Athenienſium naveis XIIX. quæ è Seſto in E-[illegible]tem navigárant, nactus, aliquot ex ijs, ad ſuæ [illegible] conſpectum fugienteis, cepit, impegit, aut ex-[illegible] & fruſtrà tentata LXXXVI. navibus Elæunte, A[illegible]um petijt.

Athenienſes, qui ad Ereſſum hærebant, facti certiores de hoſtium diſceſſu, relictâ protinùs oppugnatione, in Helleſpontum, ſuppetias ſuis abiére: & Elæuntem adpulſi, V. dies in apparatu navalis pugnæ conſumſére.

Dum itaque Athenienſium claſſis LXXXVI. navium, in aciem cotnuaque inſtructa, Seſtum versùs, terram legeret; Peloponneſij & ipſi, cum LXXIX. navibus, obviam ex Abydo procedunt. Et in mediam claſſem invecti; Athenienſiumque navibus iam in ſiccú vi propulſis, potiores. quod neque illis THRASYBVLVS dextro cornu præfectus, ab hoſte MINDARO undique & cominùs oppreſſus: neque THRASYLLVS; qui iam promontorium Cynoſſema excellerat, & rem oculis ſubiectam non habebat; à Syracuſanis; alijſque acriter oppugnatus, à ſiniſtro, ſuccurrere poſſent: victoriam immodicâ fiduciâ corrupere.

Dum enim ipſi, diſſolutis ordinibus, naveis Athenienſium fugienteis, alij aliam perſequuntur; à Thraſybulo, in occaſionem intento, viciſſim in fugam terroremque coniecti, Syracuſanos etiam ſecum traxére.

Athenienſes, qui XV. naveis, ex ſuis, antè amiſerant (Diod. V. depreſſas tradit) XXI. ex hoſtilibus cepére. (Idem Diod. l. 13. memorat, poſt anceps certamen, ſuperventu XXV. navium à ſocijs Athenienſium, territos Peloponneſios ceſſiſſe.)

Hæc victoria Athenis nuntiata, ingentem civium animis alacritatem, & firmiorem rei in poſterum benè gerendæ, ſpem iniecit.

Victores deinde Cyzicum, quæ ad Pharnabazum defecerat, recepérunt, Et ALCIBIADES, à Tiſſapherne reverſus, Halicarnaſſeis ingentem pecuniæ vim imperavit: & Con muro concluſit.

Hactenus THVCYDIDES, qui XXII. annor. res bello Peloponneſiaco geſtas, IIX. vel ut alij ſecant, IX. voluminibus perſcripſit. Xenoph. deinceps XL. annor. tempus, libris VII. perſtringit.

3545. | ——— | 405.
2. 5. Dar.

[illegible]NDARVS Lacor, in laceratarum navium refe-[illegible]e occupatus, EPICLEM popularē, in Euboeam, [illegible]e [illegible]remes ad ſe quam-citiſſimè deveherent [illegible]rat. Sed ille, L. navibus illicò coactis, re[illegible]ubitâ ventorum mariſque tempeſtate, ad [illegible]n Athon impactas, omneis cum vectoribus, [illegible]. eorum è naufragio ſalvis, amiſit.

ANTANDRII IN LIBERTATEM ADSERTI.

[illegible]an[illegible]rij quod ab ARSACE, Tiſſaphernis vica-[illegible]iter haberentur; & Deliorum, quos ille per [illegible] ad [illegible] ex Atramyttéo, colonia, evocatos [illegible] confoderat; exemplum reformi-[illegible] cepta clam à Lacedęmonijs præſidiariorū [illegible] & [illegible]e eiecto, in libertatem ſe adſeruérunt.

M[illegible]AR[illegible]S [illegible] DORIEVM, ſuum Italicarum [illegible] præ[illegible]ctum, qui ex Rhodo, à ſe iam pa-[illegible]X[illegible] cum navibus in Helleſpontum erat pro-[illegible] A[illegible]enſibus e Seſto, ad Dardanum (quo, [illegible] in Rhoetéum navibus, e pugnâ ſubi-[illegible]rat oppugnari: obviam hoſti, & ſuis [illegible]s[illegible]ens ab iiſdem, prope Abydi littus, prœlio [illegible]s c[illegible].

PVGNA AD ABYDVM.

[illegible] ab ab ortu ſolis, ad occaſum uſque, anc[illegible]ipiti Marte inter ſe confligerent; & ALCIBIADES, qui fortè in Helleſpontum tendebat; XIIX. cum navibus, in utriuſque aciei conſpectum ſe dediſſet: conſternati de-repente Lacedæmonij, in fugam ad Abydum ſe dedére. & cum Pharnabazi copijs coniuncti, Athenienſibus, qui navigia in litore deſtituta avellere moliebantur, è terrá reſtitére. Hi verò ſuis, quas antè amiſerant, reciperatis, XXX. etiam hoſtium navibus vacuis potiti, Seſtum rediére.

ALTERA AD CYZICVM.

ALCIBIADES, è cuſtodiâ, in quam à Tiſſapherne, Athenienſium, ut tum præferebat, hoſte, quem muneribus tamen donatum veniebat; coniectus fuerat: & Sardibus elapſus, CLAZOMENAS; atque Athenienſibus, qui Seſto, ob metum Mindari propinqui, in Cardiam profugerant, coniunctus, navibus inde circumagi iuſsis, Seſtum cum peditibus contendit. Vbi edoctus Peloponneſiorum claſſem, ex Abydo, ad Cyzicum, ſolviſſe, quùm THERAMENES è Macedonia, & THRASYBVLVS è Thaſo (quò ad exigendum tributū fuerant profecti) eòdem, pari cum XX. navium numero, commodùm acceſsiſſent; ad hoſtem perſequendum ipſe ſe accingit: & Cyzicum versùs, LXXXVI. navibus curſum inſtituit.

Ibi poſtquam in hoſtilis claſsis conſpectum ventum eſt: Peloponneſij territi in terram fugére, & ex navium munimentis hoſti reſtitére.

Quumque ALCIBIADES, XX. interim navibus circum-

circumactis, in terram itidem milites expoſuiſſet: idemque MINDARVS ſuos facere, & in litus deſilire, iuſsiſſet: atque ipſe inter primos pugnans occubuiſſet; cæteri in fugam ſunt converſi.

Athenienſeis abductis, quas ceperant, in Proeconneſum navibus, Cyzicum poſtridie, auxilio deſtitutam & deditam, grandi pecuniâ multavére.

ALCIBIADES præterea urbibus, Perintho & Selybriâ, parere iuſsis, & portorio ad Chryſopolim Chalcedoniæ conſtituto; THERAMENEM, & EVBVLVM, cum XXX. navium præſidio, ibi reliquit: & cum cæteris ducibus in Helleſpontum proceſsit.

NOVI LACEDÆMONIOR. CONATVS.

Peloponneſij, licet à PHARNABAZO ad bene ſperandum, & ad claſſem, petitâ ex Ida, proximo monte, materiâ, reparandam, ſtipendio ampliore & veſte, animati: ducum tamen Syracuſanorum, & laudatiſſimi inter cæteros HERMOCRATIS, (quos abſenteis, civitas improbo plebiſcito, domi exſilio damnárat, & magiſtratu abdicárat) diſceſſu, quamvis novi ſubrogati eſſent, graviter perturbantur. Atque ETEONICO, qui cum Laconicæ factionis conſortibus è Thaſo fuerat expulſus; CRATESIPPIDAS, cum ſociarum navium imperio, in Chio ſucceſſit.

Et AGIS, qui ad Deceleam ſeſſitans, tót iam annis Athenienſes uſu terræ prohibuiſſet; ne frumentum etiam mari in urbem importari poſſet, naveis militareis eà fini ſocijs imperavit.

POENORVM IN SICILIAM EXPEDITIO.

Hoc anno (qui, ut notat Xenop. lib. 1. Hellen. Olympiadem XCIII. anteceſſit) Poeni, duce ANNIBALE, Amilcaris eius, quem cum Gelone bellum geſſiſſe memoravimus, Nepote, ab Egeſtanis adverſus Selinuntios ſolicitati, duas Græcę gentis civitateis, Selinuntem ipſam, & Himeram, non ſine miſerabili incolarum internecione, cepére.

Selinuntij ſcilicet, Athenienſium nuperâ clade, & Syracuſanorum ſocietate turgidi, Segeſtanis inequitabant; & de agris litem movebant.

Paucis antè annis Giſco Poenus, Amilcaris, qui anno Vrb. C. 274. à GELONE victus fuerat, F. odio patris in exſilium pulſus, à Selinuntijs benignè fuerat exceptus. Giſconis F. ANNIBAL, avitæ dignitati reſtitutus, principem Carthagine locum iam obtinebat. Ab hoc Segeſtani opem adversùs Selinuntios, ſibi iniquos, implorant. Ille primùm modeſto apud Syracuſanos, de Selinuntijs, paternis licet hoſpitibus, conqueſtus, ubi modeſtiâ nihil proficit, palam armis agit, & ipſe Segeſtanis opitulatur, Syracuſani contra, Selinuntijs.

Ille urbibus, quas dixi, everſis, & tertiâ ferè Siciliæ parte perdomitâ, poſt trimeſtre, victor Carthaginem rediit.

THRASYLLI IN SAMVM EXPEDITIO.

THRASYLLVS, qui victoriæ prioris nuntius, & ſupplementa petiturus, Athenas venerat: AGIDEMQVE, mœnibus urbis adpropinquantem, recedere coegerat; acceptis, quę ſibi decretæ eſſent navibus; & v. nautarum CIↃ. quos cæteris militibus erat permi... rus, armatis, in Samum navigavit. Et quum d... pulato Pygelenſium agro, è Mileto quidam ... lanteis impetum facerent; à cetratis M... pené omnes, amiſſis ſcutis, interfecti ſunt. Deinde ... Lydiâ, cedentibus Colophonijs, & vicis compl... busnecenſis, magna vis pecuniæ, & mortalium, in prædam abacta eſt.

PVGNA AD EPHESVM.

TISSAPHERNES de Epheſo ſolicitus, auxilia undique contrahit. utque eam ad urbem conveniant, & opem DIANÆ ferant, per equites denuntiat. Quum itaque THRASYLLVS, bipertitis copijs, hinc ex... reſſo, inde ab Helo, urbem adgredi pararet; collecti undique à THISSAPHERNE commilitones, unà cum Syracuſanis, veteribus & nuperis, eruptione ex urbe factâ; primùm gravem armaturam, quę ad ... reſſum erat, in fugam vertunt; & C. circiter interfectis, ad mare uſque ſunt perſecuti. Deinde equites & ferentarios, qui ad Helos erant; invadunt & profligant. Syracuſijs & Selinuſijs, ob operam egregié navatam, præter alia munera, Civitas Spartæ cum perpetuâ immunitate, data eſt.

Thraſylliani viciſſim paullo-poſt, è Methymnæo portu, XXV. Syracuſanorum naveis, ex Epheſo adventanteis, conſpicati, & impetu in eas invecti, IV. cum vectoribus, captis, reliquas Epheſum uſque ſunt inſecuti. Captivi Athenas deportati, & in latomias coniecti, (ex quâdam talionis lege) petrâ clam perfoſſâ elapſi, in tuta perfugérunt.

IN ASIAM EXCVRSIO.

Toto iam exercitu Athenienſium ad Lampſ... cum coacto, ALCIBIADES cum THRASYLLO Abydum adgreſſus, Pharnabazum, qui magno equitatu Abydenis ſuppetias veniebat, prœlio ſuperatum & fugientem, longè, & in ſerum perſecutus eſt. Et milites, iam inter ſe, veterani cum tironibus Thraſyllianis, reconciliati, in continentem Aſiæ ... pulatione effuſi, magnâ clade regis provincias adflixére.

Heracleénſes, qui olim Trachinij, ab Achæis concivibus, in Oetorum, perpetuorum hoſti... lubidinem proditi; ad DCC. unà cum LABOTE Lacedæmonio, urbis præfecto, variâ peſte interierunt.

MOTVS IN MEDIS.

Et diverſa ex parte Medi, qui à Dario Perſarum rege defecerant, iterum per vim ſubacti ſunt.

Cteſias, ARTOXAREM Eunuchum regi m... eſſe inſidias; & de regno invadendo cogitaſſe ... bit; moxque interfectum.

Deinde TERITVCHMEN, Idernis F. cuius ... ſtatira, Arſaci (qui & Artoxerxes) regis filio ... pſerat, Amiſtridis regiæ filiæ, maritum, quod Roxanes eius ſororis, amore captus, de ... è medio ... lendâ coniuráſſet; ab Vdiaſte, non impunè ... cæſum. MITHRADATEM namque F. Terituchmis ... migerum, patri Vdiaſti iras imprecatum, urbe ... tin quam occupárat, filio Terituchmis con...

A Paryſatide, regis Darij uxore, matrem & ...

[illegible] ndemque ſorores TERITVCHMIS, vivos [illegible] rutos fuiſſe; & ROXANEN diſſectam. [illegible], pari pœnæ addictam, vix ſoceris mul[illegible] à filio marito pacatis, incolumem evaſiſſe. [illegible] forte-an illi Medorum defectioni, cuius Xenophon obiter meminit, adfinis. Qui & lib. 2. tradat, paullo-antè mortem, bellum à DARIO geſtum adverſus Thamnerios Mediæ, qui Caduſijs adiacent, & ab eo deficerant.

3546. | Anno belli Peloponneſ. ut putat Xenoph. altero & viceſimo (fort. exeunte. nam addit: Sub exitum hyemis.) qui DARII erat XXII. aut XXIII. | 404.

CHALCEDON OBSESSA.

[illegible] Athenienſes, univerſis cum copijs, è Proeconn[illegible] Chalcedonem Byzantiumque verſùs, move[illegible] & illam priùs magnâ vi obſederunt. Cuius [illegible] incolæ, hoſtis ad propinquantis metu, fortu[illegible] as apud vicinos, Bithyno-Thracas, depoſuiſ[illegible] ALCIBIADES, navibus ſubſequi iuſſis, cum [illegible] tu, & aliquantâ peditum manu, eò profe[illegible] poſita ab ijs fide datâ recepit: & Chalcedo[illegible] undique, totiſque copijs, obſeſſam, quàm latè [illegible] vallo ligneo circumdedit.

[illegible] quùm hinc HIPPOCRATES, Lacedæmoniorum præſidijque præfectus, eductis ex urbe copijs, in certamen deſcenderet; Inde PHARNABAZVS, [illegible] equitum peditumque exercitu, munitiones [illegible] retur: Ille quidem, ſuis in urbem refugienti[illegible], cecidit. hic verò flumine & vallo prohibitus, caſtra, ad Heracléam, inglorius receſſit.

Digreſſo ab obſidione in Cherroneſum ALCI[illegible] DE, PHARNABAZVS cum cæteris ducibus de [illegible] alce[illegible] one tranſegit.

[illegible] ipſe XX. talentis perſolutis, Athenienſium [illegible] ad regem deduceret. ,, Et fide utrimque [illegible] ue acceptâ, Chalcedonenſes tributum de mo[illegible] penderent & nomina in ſolidum [illegible] t. ,, Athenienſes illis, dum Legati à [illegible] redeant, bellum aut moleſtiam ne faceſſe[illegible]

[illegible] ES, qui intereà Selybriam ceperat, cum [illegible] Cherroneſiorum & Thracum manu, & [illegible] bus, ad Byzantium venit. Et Chalce[illegible] evocatus, non niſi gravatè conditiones iu[illegible] ando utrinque firmatas, à PHARNABAZO, [illegible] Regem miſſi ſunt, Athenienſes v. cum II. Argivis: & PASIPPIDES Lacedæmonius, cum HERMOCRATE Syracuſio, pro re natâ exſule. qui tamen in id iter ingreſſus fuiſſe non cenſeatur.

BYZANTII OBSIDIO.

Byzantium intereà magnis viribus ALCIBIADES obſidebat; quam CLEARCHVS Lacon, cum Megarenſibus & Boeotis, ita tutatus eſt, ut Athenienſes à vi, ad tentandæ proditionis conſilia, ſe co[illegible] verterent. Clearcho itaque ex urbe egreſſo ad Pharnabazum, ut militi præſidiario ſtipendium procuraret; & arceſſitis undique ex Helleſponto, Antandro, & Thraciâ navibus, Athenienſes, illatâ ſocijs eorum clade, ab obſidione abſtraheret. Ibi tum ANAXILAVS, præ cæteris, quod frumento inter milites ſolos à Clearcho malignè diſtributo, pueros & mulieres, civeis ſuos, inediâ perire non ferret; ALCIBIADEM apertis noctu portis, cum univerſo exercitu, in urbem recepit. HELIXVS & CIRATADES, ille Megarenſium, hic Boeotorum, duces, poſtquam uſque-aliquò vim in foro ſuſtinuiſſent, capti ſunt cum ſuis, & Athenas tranſmiſſi.

Legati autem At[illegible]nienſium, iam è Gordio Phrygie, unà cum PHARNABAZO, in iter ingreſſi, obvios habuére Lacedæmonior. Legat[illegible]s, Boeotium, & alios, qui ſe reip. ſuæ nomine, à rege, quæ petierant, impetràſſe; & CYRVM, regis fratrem, univerſæ oræ maritimæ ſummâ cum poteſtate præfectum, & Lacedæmonios bello iuvare iuſſum eſſe, nuntiárunt. Quo cognito, Athenienſes variè à Pharnabazo & Cyro ipſo, ſpemque metumque inter, habiti, & ſuſpenſi, vix triennio pòſt ad ſuos rediérunt.

ALCIBIADIS IN PATRIAM REDITVS.

5547. | [illegible] 4 Dan. 17. | | 403.

[illegible] BIA[illegible] domum, quo à familiaribus evoca[illegible] [illegible] ibus deſiderabatur; redeundi cupi[illegible] Cui [illegible] et exſuli adhuc, unà cum THRASYB[illegible] in Thraciâ & Thaſo, quam occupárat, abſente; & [illegible] N[illegible] cuſſem præſente (ſupremam Impe[illegible] taris dignitatem detulerant) è Samo, cum [illegible] & navibus xx. in Parum & inde feſto [illegible] rum d[illegible] in Piræum navigavit. Vbi tanta [illegible] exſpectatio eius videndi, ut ad turbam eius vulgò confluerent, perinde-ac ſi ſolus advenìſſet. (Venerant enim & THRASYLLVS, cum reliquo exercitu, naveis ex hoſtibus captas ac ſpolia oſtentante, & tantum non triumphante. & THERAMENES cum THRASYBVLO, qui eiſdem rebus præfuerant.)

Sic enim populo erat perſuaſum; *Et res adverſas ſuperiorum temporum, & in præſent a ſecundas eius operâ accidiſſe. Et tantum uno in viro momentum fuiſſe*

ri fuiſſe & ut maximi Imperij, modò ſubverſi, modò reſtituti auctor eſſet. fieretq; cum eo mira quædam fortunæ inclinatio.

Priſtinas in eum contumelias, inuſitatis honoribus: detrimenta, muneribus, execrationes precibus; explent & compenſant. Atque adeò decreto etiam publico, tota ei reſp. domi belliq; tradita, ut unius arbitrio gereretur. Et ei ipſi collegæ quos poſtulárat, dati; THRASYBVLVS (Xenop. Ariſtocrates) & ADIMANTVS.

Ipſe coacto CID p. peditum, & equitum CL. exercitu, & navibus C. tertio poſt reditum menſe, in Andrum quæ defecerat, profectus. & Andrijs pugna victis, & Thraſybulo, in Gaurio, quod munierat, cum præſidiariis relicto; indè in Samum navigavit; & bellum Co. Rhodijſque faceſſivit.

LYSANDRI RES GESTÆ.

LYSANDER, qui paullò-ante Crateſippidæ in claſsis præfecturam ſubrogatus, Rhodum venerat; & inde in Con, Miletum, atque Epheſum trajecerat; cum CYRO, qui Sardibus tum, quaſi ex condicto, eodem venit, & pecuniam attulit; incuſatâ TISSAPHERNIS ſegnitie, belli expeditius gerendi, & augendi nautis ſtipendij, conſilia communicat.

Dum ipſe itaque re navali conſtitutâ, xc. naveis, quas ad Epheſum ſubduxerat, inſtauraret: & Alcibiade ad Thraſybulum, qui Phocæam muniebat, enavigante; ANTIOCHVS, eius legatus, mandati immemor, Lyſandri naveis, duabus eò triremibus provectus, laceſſeret. ex tumultuariâ paucorum pugnâ, multis hinc inde ad opem ferendam adfluentibus; ad Notium, iuſtum exarſit prœlium. Vt Lacedæmonij, qui ſervatis pugnárant ordinibus, xv. Atheniensium naveis, miliſ profugo iam vacuas. ..... erept....

Non auſi tamen cum ALCIBIADE, qui regreſſus, inſtructâ ad portûs fauces claſſe, ad pugnam provocabat: quòd navium numero inferiores eſſent; iterum congredi. Delphinio nihilominus potiti ſunt, & Eione.

ALCIBIADI IMPERIVM

ABROGATVR.

Xenophon tradit, ob huius cladis nuntium, ALCIBIADEM, apud Athenienſeis, qui eius culpæ aut fraudi eam acceptam referrent, ſubiratos, in invidiam recidiſſe, & abſenti magiſtratum abrogâſſe: & CONONEM, cum IX. alijs, in eius locum ſubſtituiſſe.

Æmyl. Prob. & Diod. Sic. Illum claſſe è Samo eductâ Cumam petiiſſe: & urbem ſociam ex anquiſitis criminibus, hoſtili agrorum hominumque direptione, laceſsiſſe.

Et quùm oppidanis, adversùs palanteis in pugnam egreſſis, ſubſidia ex agris ... ederent, & irruerent; Athenienſeis captivis prædâque omni exutos ..., & ad naveis confugere coactos.

Illum iterum copijs ex Mitylene accitis, licet Cumæi à pugnâ abſtinerent, animum ... minime, & agris eorum atrociorem ... peſtem intuliſſe.

Atque inde Athenienſium magiſtratus, tum ... ſtis Cumæorum, qui ius ſociale ſervâſſent, ... ria adfecti eſſent, querelis, tum militum S... rum, de nimia & in poſterum perniciosâ, cum PHARNABAZO eius familiaritate, criminibus: & æmulorum ducum calumnijs, permotos. quæ omnia in eo credibilia, vigor ingenij & morum luxuria, faciebant) ſuſpectam viri audaciam, ſeu malignitatem, habuiſſe. Qui ſe non fortunâ belli ... fraude Imperatoris victos fuiſſe arbitrarentur ... que n plus prior offenſa valuiſſet, quàm re... beneficia.

Iuſtin. lib. 5. ALCIBIADEM, tradit, C. navibus in Aſiam profectum, dum agros longa pace ... ſtrenuus populatur, & prædæ dulcedine, ſine ... rum metu, ſparſos milites habet: repentino adventu LYSANDRI oppreſſum eſſe. tantamque ... palantium fuiſſe, ut plus vulneris eo prœlio ... nienſes acceperint, quàm ſuperioribus dederant. Et præ deſperatione, motos duces.

Ille autem veritus multitudinis impetum, aut malè ſibi conſcius, domum reverti noluit. ſed ... in voluntarium exilium profectus, in P... Thraciæ; (alij, Perinthum; alij, Patara. Xenoph. in Cherroneſum) unâ triremi ſe recepit.

Et ibi communitis caſtellis, manuque ... lectâ, glorioſiùs ſibi duxit barbarorum prædâ locupletari, quàm Græcorum.

CONON claſſem, cui tradente copias Alcibiade, præeſſe erat iuſſus, quàm poteſt maximâ induſtriâ exornare contendit. licet ex Centenis, vix LXX. naves inſtrui potuerint.

MOTVS SIRACVSIS.

Hoc anno HERMOCRATES ille Syracuſius, qui & pro patria, & cum Lacedæmonijs, adverſus Athenienſeis, tot iam annis resp. præclaras terrâ marique geſſerat: & exſul ad Selinuntios, acceptâ à PHARNABAZO pecuniâ, confugerat: & Syraculanis æquior, in Carthaginenſium tributarios & amicos fuerat graſſatus, in ipſo patriæ per vim recipiendæ conatu, & cum armatis ingreſſu, obtruncatus ... DIONYSIO, qui poſtea dominatum ſibi vindicavit, cum paucis coniuratis, è ſtrage vix incolumi. Vel, ut alijs placet, clementer habito. cui Syracuſani, ſcilicet, ſuæ in Hermocratem ingratitudinis pœnas aliquando luerent.

PEONORVM IN SICILIAM

EXPEDITIO.

At Carthaginienſes, CXX. navibus, ... hominum myriadibus in Siciliam, duce ANN... Hamilcaris F. Giſconi Nep. ingreſſi ... à Syracuſanis ... marique aliquot prœlijs victi ... Agrigent... Selinuntiorum amico... populum eâ tempeſtate ditiſſimum, & bis centies ... pitibus

um florentem, intrà urbem compulſos, d mense, fame domuerunt. & nullo- d s Punicæ genere diripuére.
Q uidem bellum, Syracuſanorum auxilia, cc æmon j, hactenus pigbuerant, domum cx revocaſſ cenſeatur.
A j, ANNIBALEM à Syracuſanis, unis caſtris & viтà ſpoliatum, voluit: Alteris caſtris HIMILCONEM præfuiſſe; qui naves frumentarias à Syracuſanis Agrigentum ſubmiſſas, interceperit: & obſeſſos ad deditionem adegerit.

HIMILCO (qui & Amilcar, ſive Hamilcas) Agrigento diruto, Gelam obſedit.

CALLICRATIDES LACEDÆMON.

3548. | | 402.
bell. 25. Dar. 18. | |

CALLICRATIDES, Lyſandro illubenti, poſt an- præturam, ſucceſſor datus, præter eas, quas c ciſore acceperat; ex Chio, Rhodo, alijſque, naveis inſtruxit; & univesè ad CLX. coegit.
autem Cyri, ad quem nauticum ſtipendium urus acceſſerat; & biduo colloquium cum eo m tari iuſſus fuerat; faſtum barbaricum, mo- e, ad fores principis, rebus ſuis inutilem, us; vicem Græcorum indoluiſſe fertur. qui, *ua pecunia cauſsà barbaris ſervire, aut adſen- cogerentur.* Se, ſi in patriam ſalvus umquam etur; operam enixè daturum. ut Athe- les & Lacedæmonij in priſtinam inter ſe gra- & adverſus barbaros, ſocietatem, redirent.
aveis itaque è Mileto Spartam, petendæ pecu- , dimiſit: & quam à Mileſijs amicè mutuam erat, nautis in Chio exſolvit.
i Delphinio, eiectis Athenienſibus, potitus; & ad Methymnam Lesbi navigans, eam vi cepit, & diripiendam conceſſit. Et civeis quidem li- inde dimiſit, urbemque reſtituit: præſidia- s verò Athenienſium, & ſervitia ſub coronâ ven- , qui auxiliaturus acceſſerat, di- *Se eum ab ulteriore maris adulterio conquieturum.*
H c tamen è portu egreſſus, in Mitylenen, CALLICRATIDES nequaquam ad portum uſque inſectari evaſit. Et Lesbijs inſtigantibus, ad fauceis ere coactus, amiſſis XXX. vacuis, quarum es in littus erant elapſi, XL. naveis reliquas a portûs munimenta, ſubduxit.
CALLICRATIDES portum, ne CONON elabatur, r; néve terrà effugium pateat, THORACEM, gravi armatura, ad ſe pedeſtri itinere; & e propinquo, accelerare iuſſit.
NON terrà mariq́ue artè obſeſſus, & ob homi- in urbe frequentiam, frumentiq́ue inopiam, c fame licitus. quiq́ue ab Athenienſibus, tam caſûs ignaris, auxilium ne ſperaret quidem. r lecto remige inſtructas, per medias ſtationes, perrumpere; & ad ſuos nun- præ entis periculi perferre iuſſit. Ex quibus pta altera Athenas pervaſit.
e DIOMEDONTI felicius ſucceſſit. cui, dum pum Mitylenæum, XII. cum navibus, o- eſſis ferre nititur, obvius CALLICRATIDES bſtulit.
A s interim cognitâ ſuorum clade, & e, intra XXX. dies, CX. armárunt naveis. Sed numerus militum, ſine exercitûs robore expletur: delectu ex ſenibus & impuberibus, ex ſervis ac libertis, habito.

(Iuſtin. rebus prœlio perditis, ac deſperatis; ad tantam inopiam rediguntur, ut conſumtâ militari ætate, peregrinis civitatem, ſervis libertatem, damnatis impunitatem, darent. eâque ex colluvione hominum conſcripto exercitu, vix libertatem tuebantur.)

Quæ copiæ, cum aliquam-multis equitibus, poſtquam Samum adpulſæ; & naves præterea XL. è Samijs, alijſque locis, collectæ, ut ad CL. evaderent; CALLICRATIDIS, Eteonico quinquagenis cum navibus ad Mitylenes obſidionem relicto; ipſe cum CXX. navium claſſe, ad Maleam Mitylenæorum promontorium, adpulſus eſt; quo die Athenienſes ad Arginuſas, ex-adverſum Maleæ conſederant.

PVGNA AD ARGINVSAS.

Illuc LACON, ubi primùm illuxit, cum claſſe progreſſus; & Athenienſeis acie ordinibuſque, ſub ex. præfectis, inſtructos, nactus; pugnam conferto prius utrinque agmine, deinde rariore, commiſit.

At poſtea quàm ipſe, (quem HERMON Megarenſis fruſtrà, ut prœlio, ob Atticæ claſſis magnitudinem, abſtineret, commonuerat: & ille, *Se cadente, Spartam nihilo deteriorem fore; at fugere ſibi eſſe turpiſſimum,* reſponderat) è navi excuſſus in mare decidiſſet: (Diod. telis confoſſum, in ſuâ navi exſpiràſſe, tradit)

ET PROTOMACHVS Athenienſis, dextro, cui præerat, cornu ſiniſtrum hoſtium viciſſet. in fugam verſi Peloponneſij, & alij in Chium, alij in Phocæam ſunt delati. amiſſis Laconicarum IX. & ſocialium plus LX. navibus. quùm Athenienſes, è ſuis, XXV. unà cum vectoribus earum pleriſque, deſiderarent.

Hanc omnium maximam inter Græcos pugnam fuiſſe vult idem Diodor. Et THRASYBVLVM claſſis Atticæ Prætorem tunc fuiſſe primarium. cuius ne meminit quidem inter cæteros, Xenophon: neque Theramenis.

Attici duces, Arginuſas reverſi, quantumvis inter ſe conſtituiſſent, ut THERAMENES quidem & THRASYBVLVS, Trierarchæ, cum quibuſdam ordinum ductoribus, & XLVI. navibus; naufragijs, hominumque fluitantium iacturæ, è veſtigio ſuccurrerent;

ferent; ipſi verò reliquâ cum claſſe ad ETEONICVM, in Mitylene opprimendum, enavigarent. vento tamen & tempeſtate prohibiti, tropæo illic erecto, ſubſederunt.

DVCVM ATHENIENSIVM INIQVVM SVPPLICIVM.

Nuntiô victoriæ, & rei feliciter geſtæ, Athenas perlato; populus lętitiâ ſimul & dolore diſtrahi cæpit. qui militum quidem virtutem extollerent: neglectam verò in ſepeliendis ijs, qui pro imperio occubuerant, pietatem, dolenter ferrent: & ducibus, velut eius impietatis auctoribus, acriter infenſi eſſent.

ETEONICVS autem, ſimulatâ ſuarum partium victoriâ, & ſacris eo nomine peractis, naveis cum pecunijs Chium tranſmiſit: & ipſe, incenſis ad Mitylenen caſtris, terrâ Methymnam (al. Thyræos) contendit. CONON verò, hoſte iam digreſſo liber, obviꝰ uſque ad Arginuſas Athenienſibus, quę Eteonico acciderint, commemorat.

Quùm porrò THRASYBVLVS & THERAMENES ante Athenas redijſſent, quàm Prætores cæteri eo, quod dixi, impietatis, ob cadavera ſuorum inſepulta, crimine arceſſerentur; Hi ab illis accuſati ſe rati, epiſtolis ad populum miſſis, ſignificant negotium ijs ipſis datum ex decreto fuiſſe, legendi humandíque cadavera.

Atque eo pacto, ex amicis, & cauſſæ ſuæ, ſi res ita tuliſſet defenſoribus, qui & gratiâ pollerent, & ęquabile de rebus geſtis, quibus interfuerant, teſtimonium dicere potuiſſent: ex iſtiuſmodi literis & criminatione accerrimos cepére adverſarios.

Poſtquam enim ipſi opportunè ſe purgârunt; multitudinis furor in cæteros duces iterum eſt accenſus. Et CONONE à culpâ liberato, traditoque illi copiarum & claſſis imperio, (Xenoph. additis illi, ADIMANTO & PHILOCLE, adminiſtris) dies reliquis dicta eſt, quâ ſe ſiſtere iubentur.

Sed ex ijs PROTOMACHVS & ARISTOGENES, fugâ populi furorem evitârunt. THRASYLLVS, CALLIADES, LYSIAS, PERICLES, & ARISTOCRATES (Xenoph. DIOMEDON & ERASINIDES) multis cum navibus, & pugnæ teſtibus, reverſi ſunt, quos ſibi, eo in iudicio, præſidio fore ſperarent.

Vbi in concionem ventum eſt, & cauſſa agitari cæpta; illi è vinculis crimen diluere, & vim tempeſtatis ante omnia prætendere. quâ factum eſſet, quo minus, quùm ipſi in hoſtem rectà contenderent, ab ijs, quibus naufragis ſuccurrendi negotium curamq́ue dederant; THERAMENE ſcilicet, & THRASYBVLO, quod ſui erat officij, præſtari potuerit. qui pœnæ nihilo-minus, ſe condemnatis, eximuntur.

Cæterum accendente populum, fetijs Apaturijs, propinquorum ijs, qui naufragio perierant, ploratu; & CALLIXENO, homine improbo, omnem legitimi iudicij formam pervertente & inſtante; *Vt ſi ſortibus in hydrias à Tribu quâque coniectis, duces damnati eſſent; ipſi ulterius inauditi, & XI. Viris traditi, morte multarentur, eorumq́ bona publicarentur.*

Quantumvis SOCRATES, Sophroniſci F. enixè intercederet; & tam pręcipitis iudicij iniquitatem publicè increparet.

Et EVRYPTOLEMVS præclara ducum facinora, quos inauditos damnari, eorumque decus, & victoriam dedecorari, nefas eſſet; & imperia [illegible] naufragijs colligendis, optimè quidem ordinata, ſed ſubitâ tempeſtate impedita, commemoraret, & teſtibus confirmaret. ac proinde de illis iudicium, more maiorum & ex legum decretis, ferundum diceret:

Senatûs tamen impetus, & inſanæ plebei ab oratoribus incitatæ, lubido, à Iudicibus, quod voluit, extorſit. Et fortunis in publicum redactis. sex ex Prætoribus capite condemnati; & ex ijs VI. pręſentes morte ſunt adfecti.

Quorum unus DIOMEDON, dum ad necem traheretur, excellenti animi præſtantiâ caſum ſuum contemnens pro concione hoc tantùm:

„ *Athenienſis populi, in ſua capita decretum, Dij bene verterent & fortunarent. Vota tamen, quæ pro victoriâ Dijs ipſi Prætores ante Prælium nuncupârint, quos fortuna in præſentiâ prohibeat;* populi univerſi, & reip. intereſſe, ut ea ritè ſolvantur, curare.

Sic viri, non ſupplicijs, ſed coronis & præmijs digni, glorioſè, an ſcelerotè! occubuérunt. Sed Numinis cuiuſdam potentia, ſcelus deteſtata, pœnas ab auctoribus & Iudicibus repopoſcit.

Et populus Athenienſis, quem paullo-pòſt maxima eius facti inceſſerat pœnitentia, eos omneis, qui ſe orationibus & ſententijs ſuis in fraudem induxiſſent, reos peregit.

Et CALLIXENVS, inter cæteros, in vincula publica coniectus; & hoſtibus ipſis, ad quos perfugerat, exoſus & deteſtabilis, malè perijt, & fame tandem exſtinctus eſt.

ETEONICVS intereà ſuos in Chio milites, qui [illegible] victûs veſtiſque inopiâ, ſeditioſa de urbe occu[illegible]dâ conſilia, quâdam calamorum teſſerâ atque indicio, agitare cæperant; vix aliquot ex ijs cæde, & ſtipendijs, ex collatitiâ Chiorum pecuniâ, perſolutis, compeſcuit.

Quùm autem Aſiani, Lacedæmoniorum ſocij conventu ad Epheſum indicto, & legatis Spartam miſſis, LYSANDRVM claſſis imperatorem expo[illegible]tent; & is legibus patrijs iam bis imperare vet[illegible]tur; illi ARACVM (al. Aratum) navali rei præf[illegible]runt. eâ lege, ut ei LYSANDER legatus eſſet.

3549. | bell.26. 19. Dar. | ———— | 401.

Hic verò navibus undequáque contractis, & pecunijs à CYRO (qui à rege patre in Perſidem revocabatur; ob cædémne duorum agnat[illegible], regios ſibi honores non exhibuiſſent; an ad [illegible] dar

dam here... quòd moribundus Darivs domo ſuæ proſpectum vellet; incertum) acceptis, (A... & ... ſuas Lysandri fidei eum tradidiſſe, di... ...ceas in Cariâ, & Lápſacum in Helleſpô-to, urbeis Athenienſium ſocias, cepit ac diripuit.

PVGNA MEMORABILIS AD ÆGOS-POTAMON.

Athenienſes eâ clade excitati; & ex Elæunte, clxxx. navium claſſe Seſtum advecti, ad Ægos flumen, urbem Cherroneſi, Lampſaco adverſam, quam-proximè enavigant.

Hic tradit Probus: Alcibiadem, qui exſul in Thraciâ, famâ opibuſque creverat: & opportunam cum quibuſdam illic regibus amicitiam peperere... patriæ caritatem non potuiſſe exuere. (Diod. ... aliquod & poteſtatem magiſtratûs poſtulâſ... & præclaro facinore edito, priſtinam populi gratiam captâſſe.)

Q... quùm ſciret Lysandrvm in eo uno eſſe, ut ... quam-diutiſſimè duceret; quòd ipſi pecu... à rege ſuppeditabatur: Athenienſibus contrà ...auſtis, præter arma & naveis, nihil erat ſuprà. Philoclen, Prætorem Cononi additum, venere, & præſente militum vulgo, egerit; ſi vellent, co... ...urum ſe Lysandrvm dimicare, aut pacē petere. Lacedæmonios eò nolle claſſe confligere; quòd pedeſtribus copijs, plus quàm navibus, valereut. A S...this, rege ibi amico, facile eos terrâ depulſum ir...

Philocles, cum alijs (Xenoph. Tydevm & Menandrvm, Pro-prætores, contumelijs eum adpetijſſe, & reieciſſe. Alij Cononem ipſum, exſulis opem ...ſilium aſpernatum e ſe, tradiderunt.) ea verè ...quidem animadvertebant; ſed eius petitioni, ut ...partem imperij aut curarum vocaretur, non ac... ...int. Quod ſentirent ſe, Alcibiade *recepto, ...ne in vulgum gratioſe, haud in magno apud exercitum momento futuros. Et ſi quid ſecundi eve... ...nullam eâ in re ſuam partem fore: contrà, ſi quid adverſi, ſe eius delictis fore reos.*

Ille ad poſtremum eoſdem admonuerat, ut pro... ...ime urbem caſtra ſaltim haberent nautica; ne ex ...immodeſtiâ militum, ſecurè palantium, Lysandro ... emendi exercitûs occaſio præberetur.

Neque ea res illum fefellit.

Lysander namque, conſuetudine militum, per ſ...ulat... res, iam quatriduum compertâ; vulgus ...ſt oſtentatam quotidie, explicatis ordi... & in ...uctâ claſſe, ante portum, certaminis ...m, e navibus, ad commeatum emendum, in C...rron... ſi continentem egredi, & naveis pænè inanes ... ...qui. tempus gerendæ rei non demiſit, & ...no quaſi i...petu totum bellum delevit.

S... namque ille navigandi ſuis dato; & Tho... (... ...odor. Eteonico) cum peditatu adeſſe iuſ... omni... apud hoſtem imparata & perturbationis plena offendit.

Quantumvis enim Conon (Probus, eum ab illo prœlio abfuiſſe tradit; eoque peius rem ad... ...iſtratam. Sed Philoclem tum Prætorem fuiſ... ...ve, ut vult Diod. eo die, ex conſento ... imperij ... ſummam geſſiſſe) ingruentem conſpicatus Lysandrvm, ſignum viciſſim navibus ſuis, ut omni ope ſuccurrerent, propoſuiſſet; militibus tamen undeque quáque diſpalatis; & navibus præter paucas, à vectore vacuis, in proclivi fuit victoria.

Sic ut maior vectorum pars, inermis, in continente capta ſit; reliquis fuga in Chidnâ (al. Seſtum) ſe recipientibus. & naves cæteræ ſecundùm litus oppreſſæ.

Ipſe Conon, ix. cum navibus, in Abarnidem; Lampſaci promontorium: & inde abreptis navium Lyſandricarum malis, (Iuſtin. & Diodor. ſolennem civium ſuorum, poſt clades acceptas, crudelitatem fugiens) in Cyprum, ad Euagoram, regem ſibi amicum, confugit. quùm ipſius collegæ, Philocles & Adimantvs, in hoſtis veniſſent poteſtatem.

Qui accuſati de ſeveriore decreto; *Si prœlio ipſi navali viciſſent, captivis omnibus, dextras amputaturos fuiſſe.* & duarum triremium, Corinthiæ & Andriæ, quas ipſi ceperant, vectores omneis in mare præcipiteis deiecîſſe. Philocles quidem, qui prioris facinoris auctor fuerat, & ſuo ſe ipſe iudicio damnâratis iugulatus eſt: Adimanto verò qui poſterioris decreti, & iniquiſſimę mutilationis fuerat diſſuaſor, (quibuſdam etiam, navium proditor, à ſuis incuſatus) parcitum eſt.

Ab hac victoriâ ingens, in Græciâ, Lacedæmoniorum potentia; mari quidem per x. annos; terrâ per xxxiv. ſive, ad pugnam uſque Leuctricam. A quâ ad Philip. Macedon. an. xi.

Byzantij poſthæc, & Chalcedonenſes ſponte ſuâ Lyſandro ſe dedidére, dimiſſis Athenienſium, ex pacto, præſidianjs. Et qui Alcibiadi urbem ante à prodiderant; Athenas ex fugâ profecti, & civitate donati ſunt.

Lysander, rebus feliciùs quàm prudentiùs geſtis. qui non virtute ſui exercitûs, ſed immodeſtiâ adverſariorum, qui minus dicto ſuis fuerant imperatoribus audientes, de repente viceratiad ſupremum Athenarum, inimiciſſimæ civitatis, exſcidium, conſilia vireiſque convertit.

ATHENIENSIVM TREPIDATIO ET CLADES.

Præſidia omnia, & quoſcumque civeis nactus, ex urbibus, (Seſto & alijs) quas metu priſtinæ fortunæ iam liberas, & voluntarias receperat; abire proteus Athenas iuſſit: atque ibi tantum, veniæ & impunitatis, quam conceſſerat, fructum à ſe exſpectare. Haud ignarus, *quò frequentior in urbem & Piræum hominum turba compelleretur, eò maiorem mox fore rerum neceſſariarum penuriam.*

Nuntia cladis acceptæ iam in urbem venerat Paralos, & ad omnem ætatem tanti mali ſenſus penetraverat.

Alij fratres, aut filios aut parentes deflere. cognatos al...; aut amicos cognatis cariores. & cum privatis caſibus publicâ querelâ miſcére. Iam ſeipſos, iam ipſam patriam perituram: miſerioremque incolumium, qui m amiſſorum, fortunam iudicare.

Sibi quiſque ante oculos obſidionem, famem, & victoriâ ſuperbum hoſtem, proponere. Iam Vrbis ruinam & incendia; iam omnium captivitatem & miſer-

miſerrimam ſervitutem recordari.

Et quæ ipſi Melijs, quæ Iſtiæis, quæ Scionæis & Toronæis, quæ Æginetis, alijſque quam-plurimis Græcis, ex mera dominatûs libidine aut petulantiâ, fecerant; paria à iuſto Nemeſeos, atque ultoris Numinis, iudicio, reformidare, aut exſpectare.

Feliciores prorſus, priore illas ætate, urbis ſub DARIO & MARDONIO, ruinas ducere; quæ incolumibus filijs parentibuſque, murorum & tectorum tantùm ſtrage ſint æſtimatæ.

In præſentiâ verò, nec claſſem, in quam, ſicut pridem, confugiant: neque exercitum ſupereſſe; cuius virtute ſervati, pulchriora tibi in poſterum mœnia poſſint exſtruere.

Concione tandem coactâ, viſum eſt, portus omneis, præter unum, aggeſtâ terrâ obſtruere: mœnia inſtaurare: cuſtodes in muris collocare. & quæcumque obſidioni ferendæ, comparare.

LYSANDER autem, rebus per Aſiam Inſulaſque conſtitutis; & ETEONICO in Thraciam, ubi omnia ad Lacedæmonios traduceret, dimiſſo; cum cætera Græcia confeſtim, poſt pugnam navalem, ab Athenienſibus, præter Samios, defeciſſet: captivas naveis, cum prædâ bellicâ, triumphi aut ovationis in modum, ornatas, quò fortunæ hoſtium acerbiùs inſultaret; Lacedæmona mittit, duce GYLIPPO, Clearchi F. qui ccc. (al. xxx.) talenta ex eâ pecuniâ intervertiſſe proditur; MD. talenta, cum ſcytalâ, ei perferêda tradiderat. Sed ſcytalæ oblitus, quantum dixi, ſuffuratus eſt.

Hæc pænè prima diſciplinæ Laconicæ CORRVPTELA, EX OPIBVS Athenienſium.

Lacedæmonij, minimo minus auri pellaciam deteſtari viſi, aut Lyſandro iraſci: qui Lycurgi inſtituta, ante annos CDLXXX. ſancita, & ſanctè hactenus obſervata, temeráſſet. Vetant modò; *Ne cui privatim aurum poſſidere liceat.* Sic Lycurgo ſatis ſe feciſſe arbitrati.

LYSANDER victoriam impigrè perſequens, AGIM, qui ad Deceléam caſtra adhuc habebat, de ſuo, cum cc. navibus, acceſſu, certiorem facit.

Et Lacedæmonij confeſtim, cum Peloponneſiis, præter Argivos, duce PAVSANIA, altero rege, egreſſi, ad Academiam, Gymnaſium haud procul Athenis, caſtra metati ſunt.

Ipſe LYSANDER, Æginetis patriæ reſtitutis, & Salamine depopulatâ, Piræeum univerſâ claſſe circumcludit: omnemque Athenienſibus intrandi exeundique facultatem ademit.

Sic deflctæ, & propè perditæ urbi hoſtes undique, & de-ſubitò, ſupervenére. & obſeſſos, quibus neque ex advectis copijs multum ſupererat; & ne novæ advehi poſſent, erat ſedulò proviſum; fame urguére cœpérunt.

Illi initiò quidem obſtinatiores, ut etiam decreto caverent: *Ne quis deditionis, aut concordiæ fœdus cum hoſte ineundum ſuaderet.*

Poſt longam deinde v. ampliùs menſium obſidionem, & famem, & aſſidua ſuorum funera fracti, pacem ab Agide, ab Ephoris, à Lyſandro [illegible] ſemper Piræi & Longimurij poſſeſſione [illegible] petivére.

Eam autem poſtremò THERAMENIS, qui legatus Spartam miſſus, ut tolerabiliores conditiones impetraret; longâque ibi morâ, populum obſidionis & cladiũ tædio ad accipiendas leges ſubegerat: CLEOPHONTEM, denique acriorem libertatis vindicem, calumnijs circumſcripſerat. & AGORATVM, ad ducum quorumdam, qui occulta cum obſeſſis conſilia ſibi-cet haberent, nomina proferenda, ſubornarat, & ſuſpicionibus Spartanos impleverat) induſtria & dexteritate, ipſi extremâ iam calamitate deiecti, vix impetrárunt.

Quùm hinc Thebani & Corinthij refragarentur, & intercederent; & penitùs delendum Athenienſium nomen, urbemque incendio conſumendam, cenſerent.

Inde Spartani, illis longè benigniores, urbem, è duobus Græciæ oculis alterum, & optime de Græciâ, tot bellis adverſus barbaros pridem geſtis, promeritam, everſuros ſe negarent.

His autem ſummatim conditionibus pax data eſt & conſtituta.

„ *Vt demiſſa Piræum verſus muri longioris brachia deijcerentur.*

„ *Naves, quæ reliquæ forent, præter XII. cum perfugis, traderentur.*

„ *Ipſi eumdem hoſtem, & amicum cum Lacedæmonijs, haberent. & illos terrâ mariq́, quócumque ducerent, ſequerentur.*

(Iuſtin. Reſque demum publica, ex ſemetipſis, xxx. rectores acciperet. atque ita Democratia in Oligarchiam mutaretur.)

Navibus itaque LYSANDRO ad Piræum traditis, & muris ad tibiarum cantum, & ſummâ æmulorum, ob reſtitutam ſcilicet eo die toti Græciæ libertatem, alacritate, everſis; mutatus eſt Athenarum ſtatus, & civium conditio. Delectis mox xxx. Viris, qui novas leges reip. gerendæ conſcriberent.

Atque ita BELLVM PELOPONNESIACVM, tam, ut diuturnum, ita calamitoſum; & pænè continentibus XXVII. annis decertatum. (Xenoph. debellatum anno XXIIX. menſe VI.) tali exitu pacatum eſt, ac finitum.

Diodor. Ab Ilij exſcidio, ad finem huius belli, & Athenienſis Imperij caſum, DCCLXXIX. ann. putat.

A xxx. Viror. tyrannide, uſque ad Romam à Gallis captam, xv. ann.

Plutarch. Athenas die Munychionis XVI. captas ait, quod XXVI. Martij convenit.

Circa hoc tempus, Olymp. XCIII. Euripides, Mneſarchi & Cliûs F. moritur, ann. natus LXX. In utero à matre geſtabatur, quo tempore [illegible] in Græciam traiecit: natus, quâ die idem à Græcis ad Euripum Euboeæ, (unde & nomen inditum) victus eſt. Hunc vel canes, vel mulieres, ab [illegible] ob miſogyniam poetis iritatę, de nocte laceráſſe dicuntur.

3550. Belli & Dar. ult. | *Annus itaque ſic exiens, & expugnatione Athenarum, & morte Darij regis Perſar. & novâ Dionyſij maioris apud Syracuſanos, Athenienſium æmulos, tyrãnide (non exſilio, ut vult Iuſtin. quâ in re, & tempore, & perſonâ peccat) inſignis fuit.* | 400.

DIONY-

NYSIVS SICILIÆ TYRANNVS.

DIONYSIVS quidem, Hermocratis F. in ſum- Siculorum, ob Acragantem,ab HIMILCONE Carthaginenſium duce, crudeliter everſum & direptum, perturbatione; apud Syracuſanos populari arte & gratiâ invaleſcens, & Imperator exercitus creatus. & dum ſibi à nobilitate inſidias ſtrui fingit, DC. corporis cuſtodibus ſtipatus; omnia facile ad ſuum unius arbitrium revocavit.

Et Diodor. teſte, qui eum illiteratum fuiſſe ait, & humili loco prognatum; HERMOCRATIS eius, qui Athenienſeis,pto,& in patria, debellárat, & fo- idem pro Lacedæmonijs oppugnârat; filiam uxorem duxit; ut clariſſimæ familiæ adfinitate dominationem magis magiſque ſtabiliret.

ic paullo-pòſt prœlio à Carthaginienſibus, in quos ad Gelam ſedenteis, XXX. ∞. militum ducebat, ſuperatus, Gelam & Camarinam amiſit. ſive, ut alij volunt, tanti non duxit, ut ſervari poſſent aut mererentur: ſed omnes maturè Syracuſas recipere iuſſit. Leontini tamen in ſuam urbem ab reverſi, defecérunt.

At quùm HIMILCO, qui tot navali terreſtrique bello ſecunda prœlia fecerat, & permultas Siciliæ tates ceperat; repentè peſtilentis ſideris vi magna n exercitùs ſui partem amiſiſſet; & reliquias patriam reducere contenderet; cum DIONYSIO, qui & ipſe militum indigenarum, & Syracuſiorum in ſe coniurationem tum expertus, formidaret; facilimè pacem fecit.

Vt ſub Carthaginienſium ditione eſſent, priſci eorum coloni, & Sicani. Ex cæteris Siculis, alij ve- alia penderent; alij ſuis quiſque legibus uterentur & viverent. Syracuſani verò, Dionyſij imperio obnoxij manerent.

Hunc itaque ille urbem, belli ſibi arcem in poſterum futuram, egregiè communiens, de totius Inſulæ imperio conſilia agitabat.

DARIVS verò, regni iam unde-viginti ann. potitus (Cteſias XXXV. ann. attribuit. haud dubiè XVI. ex ijs cum patre regnâſſe ſignificans. niſi apud eum legendum putemus, ἔτη ιθ΄, ἡμέρας λε΄. An- XIX. dies XXXV.) Babylone e vita deceſſit Diodor. IV. annum Olymp. XCV. Alij, XCIII. nt.)

R ctis ex Paryſatide liberis duobus; ARSACE, & Artiſoas, ſive Arſicas, & dein ARTAXER- dici voluit; & CYRO. Illi regnum; huic totum n Aſiæ maritimæ tractum, & eorum, qui ad Ca h campos conveniunt, præfecturam, teſtamento legavit.

ARTAXERXES MNEMON REX PERSARVM IIX.

Ille annos XLII. (al. XLIII.) regnavit. ut deceſsiſſe cenſeatur anno imperij XLIV. ire nte. Plutarch. tradit deceſſiſſe anno ætatis XCI . & imperâſſe LXII. quod fortè-an reliquos XIX. ſupra XLIII. unà cum patre regnárit. Sic Scalig.

Hic ARTAXERXES, à memoriæ præſtantiâ, Μνήμων dictus, á quibuſdam Eſtheræ maritus putatus eſt. Sulpitio in primis, qui & ESDRAM ſub eo ponit, (poſt XX. ferè annos quàm Templum fuerat à ZOROBABELE conſummatum, ſexto DARII II. anno:) à quo diſciplina fuerit reſtituta.

Et NEHEMIAM, qui à XX. eiuſdem ARTAXERXIS, Dario ſuccidanei, anno, uſque ad XXXII. urbem inſtaurârit. Sic ille alucinans.

Genebrar. autem Tertium hunc ARTAXERXEM nominat,& regnâſſe dicit XLIX. annos. & quidem, poſt DARIVM Nothum, qui gubernacula regni à Longimano invaſerit; poſt OCHVM & ARSAMIN fratres, bello inteſtino inter ſe commiſſos. Et operâ BAGOÆ Eunuchi, ipſum iam vitum, omni tyrannorum metu liberatum regnâſſe.

Ioſeph. denique, l. XI c. VI. Hunc DARII Hyſtaſpidæ, ex XERXE, Nepotem, CYRVM eſſe, quem Græci ARTAXERXEM nominárint, *(obſerva ab eo confundi fratres)* & repudiatâ VASTHE, ESTHERAM coniugio ſibi iunxiſſe; & cætera, ex eâdem hiſtoriâ, perpetrâſſe.

Cteſias, ſuperiori ſub DARIO narrationi ſatis convenienter: Ab hoc eodem, iam regnum adepto, VDIASTEN, Terituchmæ interfectorem, linguâ ponè avulsâ (Statirâ, regiâ uxore,& Terituchmæ filiâ, inſtigantibus) excarnificatum. eiuſque filium MITRIDATEM, qui Terituchmæ filium ſtrenuè, vel invito Dario, protexerat, paternâ Satrapiâ ab eâ donatum.

Qui tamen poſteà exſatiandæ Paryſatidis iræ datus, & ab eâ, Perſicâ immanitate, tractatus eſt. Quùm iam Perſicum eſſet: *Aleæ iactu virorum illuſtrium capita proſtituere, an illudere!* Et quaſi certatim contendere viderentur: *Virine fœminas luxu, an viros feminæ ſævitiâ ſuperarent.*

LYSANDER Samo, quam ſtatim à captis Athenis, & rep. ibi conſtitutâ, obſederat, in deditionem acceptâ; & decem Prætoribus, veteribuſque civibus attributâ; cum prædâ bellicarum ex Atticâ, & aliunde, navium, coronis, argento & manubijs, Lacedæmonem reverſus eſt.

XXX. ATHENIS TYRANNI.

35 . 2. A x. Mnem.	|	————————————	|	399.

A he s verò, XXX. illi, quos dixi, Reip. rectores, LYSANDRO conſtituti; & Senatu, ex hominibus obnoxijs, creato; in tyrannidem prolapſi, quùm à principio, III. ſibi ſatellitum (Xenoph. conſilij publici participum) millia, quantum ex tot cladibus propè nec civium quidem ſuperfuerat, adſciviſſent.

ſciviſſent. & continendæ in fide, an metu! civitatis (cuius, uti & Piræi, mœnia erant demoliti) ſpecie, DCC. milites, ducemque CALLIBIVM, à victoribus Lacedæmonijs, accepiſſent.

Cædes civium ab improbis quibuſque, qui in populari ſtatu probos vexâſſent. & ex calumnijs vixiſſent, auſpicati ſunt quidem; ſed paullo-pòſt non locupletes modò, ſed bonos etiam & cordatos, quibus vim illam novæ poteſtatis iniucundam fore arbitrarentur, comprehendérunt.

Et in his THERAMENEM, Agnonis F. è ſuo numero unum, cui exoſa ſua perſpicerent conſilia; quíque miſeras urbis patriæ reliquias cædibus quotidianis, & advenarum rapinis, exhauriri, an propinari! ægriùs ferret; morte multarunt.

Hic toro & temporibus hactenus cedere doctus (unde Cothurni nomen, quaſi inconſtantis & duabus ſellis ſedentis; ſive Cothurno verſatilioris, accepit. quòd & contra popularem ſtatum, & pro eodem ſtetiſſet) tandem collegarum improbitatem pertæſus, CRITIÆ, omnium peſſimo, fortiter obnititur; ſerià, ſed ſerà conſtantià. unde calumnijs appetitus, & cicutam bibere coactus eſt. (A SOCRATE probè anteà inſtitutus fuiſſe traditur; & ab eodem pænè è carnificum manibus tunc ereptus.)

Illi nihilo-minus de ALCIBIADE ſolicìti, ne iterum remp. ſub liberationis obtentu, invaderet: qui victis ad Ægoſ-potamon Athenienſibus, in Thraciæ interiora ſe abdiderat; & ob Lacedæmoniorum potentiam, de quibus, uti & de civibus ſuis, optime & peſſimè fuerat meritus; nullum ſibi locum in Græcià tutum cernens, ad PHARNABAZVM in Aſiam tranſierat. & ad patriam, partà recèns apud regem gratià, liberandam, omni ferebatur cogitatione. per LYSANDRVM egére; ut ſi ea, quæ Athenis ipſe conſtituiſſet, rata & propria eſſe velit; vivum illum, aut mortuum, ſibi tradendum curaret.

Illum itaque, ab itinere ad regem inſtituto, interceptum & occupatum, miniſtri à PHARNABAZO ſubmiſſi, & apertè adgredi non auſi, vivum in cubiculo, in quo dormiebat, concremárunt. Sive, ut tradit Probus; ex incendio effugientem, telis eminus iniectis interfecerunt.

Huius viri virtutes & vitia, proſpera & adverſa, humanum modum propè exſuperâſſe vulgò exiſtimata ſunt.

Talibus igitur ultoribus, ad terrorem reliquorum, è medio ſublatis; & invaleſcente Tyrannorum impotentià (mortuorum namque bona illi & publicárant, & inter ſe diviſerant) promiſcua fit ex urbe & Piræo, opulentiorum & bonorum civium, fuga. repletúrque Græcia Athenienſium exſulibus. quorum partim Argos, partim Thebas ſe contulére. Ibíque non modò tutum, contemto Lacedæmoniorum edicto. *Ne quis fugitivos reciperet*, exſilium egérunt; verùm-etiam ſpem recuperandæ patriæ recepérunt. Adeò iſta Lacedæmoniorum in victos ſævitia, & in ſocios impotentia, qui Athenienſeis, ceu fugitiva mancipia, obtorto collo in urbem retrahendos curarent; plerorumque animos alienârat: & novà in populum antea ſibi infenſiſſimum, commiſeratione complexerat.

LACEDÆMONIORVM POTENTIA.

HARMOSTÆ.

Lacedæmonij nihilo-minus, Athenienſibus iam in ordinem redactis, totius Græciæ, extrà controverſiam, domini, civitatibus ſingulis HARMOSTAS, ſeu optimatum & paucorum tutores, & popularis factionis adverſarios, ſummo cum imperio, & abſoluta rerum omnium poteſtate, impoſuérunt.

Et quod reip. ſuæ planè in eum uſque diem inſolens; vectigalia à debellaris provincijs exigere, & in ærarium ſuum inferre, cœpérunt.

Et miſſo in Siciliam ARISTONE, non modò ſyris popularis ibi reliquias evertérunt; ſed DIONYSIO etiam, qui recèns à militari ſeditione, & urbium defectione fuerat periclitatus; imperium confirmârunt: quod magno ſibi in poſterum uſui fore exiſtimarent.

Huius autem *δεκαδαρχίας*, ſive x. Viralis in omnibus civitatibus po[illegible], auctor LYSANDER, iam-tum adfectati regni ſuſpectus. qui in x. Virum numerum neminem admitteret, niſi qui aut eius hoſpitio contineretur; aut ſe illius fore proprium fide confirmâſſet. atque ita ipſius nutu omnia gererentur.

TRASYBVLI VIRTVS ET CONATVS.

THRASYBVLVS interea, inter exſules vir ſtrenuus, & domi bellique nobilis, aliquid pro patria & pro communi ſalute, etiam cum periculo, audendum, ratus; impetu è Thebis facto, & adſcitis circiter 70. ſocijs Phylen, munitum Atticæ caſtellum & c. ab Vrbe ſtadijs diſſitum, occupavit. *Hoc initium libertatis.*

Tradit Iuſtin. ISMENIAM, primarium inter Thebanos virum, cum publicè non poſſet; privatis tamen opibus exſules adiuviſſe. Et LYSIAM, Syracuſanum oratorem, licet pro tempore exſul eſſet; milites, ad D. ſtipendio ſuo auctoratos, in auxilium urbis, communis eloquentiæ parentem, miſiſſe.

Quibus copijs auctus THRASYBVLVS, impreſſione in caſtra xxx. Virûm, quæ haud procul Phyle collocárant, factà, aſperum fecit prœlium. Adeò, ut cum hinc pro patriæ libertate, ſummis viribus inde, pro alienà dominatione, ſecuriùs pugnaretur, magna clade Tyranni victi in urbem refugerunt.

Et licet eam, uti anteà cædibus & exſilijs pænè viduârant, ita nunc armis etiam ſpoliarent. [illegible] men de Eleuſine, (cuius incolas ſcelerate occiderant) ceu tutiore in poſterum, ſi caſus ita ferret, receptaculo, communiendà cogitabant. Civium ijs, quos proditionis ſuſpectos habeerent, demigrare ex urbe; & in dirutis Piræi muris habitare iuſſis; externo milite imperium tueri conſtituebant.

Tentata etiam fidei in THRASYBVLO integritas, promiſsà Imperij, ſive dominationis ſo[illegible]

... trà noctu è Phyle, cum Mille circiter militibus Piræum occupavit, & dein Munychiam.

Quum Tyranni bis oppugnare adorti, & turpiter repulſi, cæſis CRITIA ET HIPPONACHO, (al. Hippolocho) ex eo numero, omnium crudeliſſimis; & e x. præfectis, CHARMIDE, alijſque permultis; in urbem, armis impedimentiſque amiſſis, retugerunt.

Hac in pugnâ THRASYBULUS, non minore prudentiâ quam fortitudine uſus, cedenteis violari, & corporis veſte ſpoliari vetuit. arma adimere, quæque ad victum pertinebant, contentus.

Atque adeò inter fugam, per CLEOCRITUM præconem, magnâ voce ad exercitum proclamari iuſſerat; *Cur ſe victorem fugerent potiùs; quàm, ut vindicem* communis libertatis, adiuvarent? *Se XXX.* iniquiſſimis *dominis, non civitati* adflictæ, *bellum inferre. Civium, non hoſtium, aciem eſſe,* ſibi perſuadeant, cum qua depugnent. *Neque ſe ideò arma cepiſſe, ut aliqua victis adimat; ſed ut ademta reſtituat.*

Deinde ad memoriam eos excitat, cognationis, legum, ſacrorum; tum vetuſti & nuperi per tot bella commilitij. *Miſereantur ſui, innocentum, & exſulum civium. Si tàm patienter ipſi ſerviant; reddant ſibi patriam, & accipiant viciſſim libertatem.*

His vocibus tantùm promotum eſt, ut reverſis in Vrbem exercitus, Tyrannos quidem magiſtratu abire iuberent; ſed metu Laconicæ potentiæ, x. prætores, qui temp. dictatoriâ poteſtate regerent, & bellum æquis conditionibus pacarent; pro illis ſubſtituerent.

Et illi quidem Eleuſinem emigrárunt: Hi verò, neglecto pacis negotio, & eamdem deſitæ dominationis viam ingreſſi, cum Equitum præfectis, urbis adversùs exſules defendendæ, ſummâ cum trepidatione rationes communicabant. ad quam ſcilicet Thraſybuliani, immanè iam aucti viribus, proxime è Piræo, incurſiones facere auderét: & xxx. deiecti, ab Eleuſine, foris, iam ipſis imminerent.

Quum hæc aguntur, Lacedæmonij, à Triginta illi de bello, & populi ſcilicet à ſe defectione, commoniti, LYSANDRUM terrâ, & fratrem eius LIBYN, mari, bello comprimendo, & in ſubſidium, miſére.

A quibus ij. qui in Piræo, ita circumventi, & in maximas adducti difficultates, manus confeſtim dediſſent; niſi PAUSANIAS rex, LYSANDRI gloriæ æmulus; & eius conatibus, de vindicandis ſibi Athenis, obviàm ire adnitens, (ſive, ut invidiam cupiditatis, an crudelitatis! à Spartano nomine averteret) cum exercitu ſociali, (præter Corinthios & Bœotos, qui Atticam à Spartanis inſideri nollent) adveniſſet. Et poſt levia aliquot ad Piræum prœlia, ipſe ultrò, tàm eos qui in Civitate, quàm in Piræo erant, ad pacificandum invitáſſet.

Illi namque miſſis communiter Lacedæmonem Legatis, qui ſe civitatemque traderent; & Piræo ac Munychiâ excedere paratos eſſe confirmarent; his conditionibus pacem, rebus ex æquo compoſitis, à PAUSANIA, accepérunt.

„ *Cuique tutò ad propria revertendi facultas eſſet;* Præter xxx. & xi. Viros, & x. priores Piræi præfectos.

„ *Si quibus minus ſecura in urbe habitatio videretur. Eleuſinem ad cæteros commigrarent.*

Addit Probus: Reip. procuratio populo redderetur. Sic Athenienſibus αὐτονομία, ac libertas reſtituta; Et Solonis legibus, menſuris ac ponderibus; & Draconis θεσμοῖς, uti, permiſſum.

(Iſocrates ait; CLISTHENEM, Tyrannis iam exauctoratis, Democratiam reſtituiſſe, & uſum legum SOLONIS revocáſſe. Xenophon; prætorem EUCLIDEM creatum, cuius in poſterum decreta viguerint.)

Pace ita conſtitutâ, PAUSANIAS exercitum reduxit. Et THRASYBULUS, qui ob recentis beneficij memoriam, plurimùm in civitate poterat, legem tulit:

„ *Ne quis ante-actarum rerum accuſaretur, nêve multaretur.* Quam ἀμνηστίας, *ſive oblivionis nomine* appellavit. Eoſque, ut, Senatu delecto, legibus uterentur antiquis, hortatus eſt.

Atque adeò, quum interiectis diebus, Tyranni in Eleuſine, cum alijs, non minus, reſtitutos exſules, quàm ſe in perpetuum exilium actos, & de gradu deiectos, indignatis (quaſi verò aliorum libertas, ſua ſervitus eſſet) milite clàm conducto, Athenienſibus bellum molirentur. Et illi pari fraude ad colloquium, veluti de reciperandâ dominatione leges accepturi, è loco progreſſi eſſent; per inſidias comprehenſi ſunt, &, ut pacis victimæ, trucidati. reliquis ad reconciliationem, per neceſſarios, invitatis.

Atque ita Civitas, per multa membra diſſipata, in unum tandem corpus redacta eſt. Et ne qua in poſterum diſſenſio ex anteactis exiſteret; omnes iureiurando obſtricti ſunt: *Perpetuam diſcordiarum & iniuriarum,* oblitteratis etiam fundorum poſſeſſionibus, oblivionem fore.

3552. Elidenſes, ne iſto quidem rerum ſtatu induci potuerant, ut 398.
3. Artaxerx. Lacedæmonios, totius licet iam Græciæ potenteis, ſemel à
ſacro prohibitos, annis antè xix. admitterent; non offenſæ,
ſed religionis prætextu. Quâ de re poſt.

CYRI IUNIORIS IN ARTAXERX. EXPEDITIO.

CYRUS, Darij F. Lydiæ, & oræ in Aſia maritimæ, & cæterorum in propinquo Satraparum princeps; ... ſus fratrem ARTAXERXEM, quem iniuria à Patre (quo regnante ipſe natus eſſet; & fratrem eodem antè privato) prælatum cenſeret & indignaretur; initio & occultè, bellum & inſidias, parárat.

Quod quùm ARTAXERXI à TISSAPHERNE eſſet

 nuntiatum;

nuntiarum; ille fratrem ex Aſia ad ſe arceſſitum, licet innocentiam, belli diſſimulatione, ſimularet, compedibus aureis vinxerat. Et ni mater Paryſatis, quæ filium minorem impenſiùs ſemper dilexerat; & in regni petitione cupidiùs faverat; & ad quam ille confugerat, deprecata eſſet; crimenque ætatis excuſatione, & lacrymis ſuis diluiſſet; iamtum certâ nece erat multaturus.

Ille itaque dimiſſus, & periculi, fraternæque contumeliæ indignitate commotus; bellum palàm, contractis undique ex Europâ & Aſiâ auxilijs, parare cæpit: & propenſiore matris, & aliquot Satraparum in ſe ſtudio fretus, regnum appetere.

Sic dum inſtitutū ſuum, ſuſceptâ partim in Tiſſaphernem criminatorem, qui Miletum tenebat; partim in Piſidas, quos finibus ſuis eiectos vellet, expeditione, celaret; magnam ex barbaris manum; ſed firmiores ex Græcis, & ſelectis undecumque ducibus, (Inter quos CLEARCHVS Lacedæmonius, facile Princeps. qui LYSANDRO ſuffectus, pace cum Athenienſibus factâ, bellum Thracibus, ſuprà Cherſoneſum fitis, intulerat; & ob remp. Byzantij ſummâ crudelitate oppreſſam, revocatus Spartam, neque parens, è Selybriâ ad CYRVM perfugerat.

Præterea, ARISTIPPVS & MENON, Theſſali: PROXENVS Bœotus: XENIAS & SOPHÆNETVS Arcades; & qui Miletum cum illo obſederant, SOCRATES & PASION; alijque) rege fratre nihildum gravius ſuſpicante; copias, ſedulò comparavit: & Sardeis convenire iuſsit. Apud Celænas, Phrygiæ urbem, XIII. è Græcâ Iuventute armatorum Millia recenſuit.

Quumque Myſiam, & Cappadociam emenſus, in Ciliciam veniſſet; ibi adlato ad ſe opportunè ab EPYAXA regina ſtipendio, militarem ſeditionem compeſcuit: & SYENNESIM, reginæ maritum, ut agrorum ſuorum à populatione immunitatem magna pecuniâ redimeret, adegit.

Diodor. addit; Hunc è filijs unum, iuſtâ cum Cilicum manu, auxiliarem Cyro miſiſſe: & alterum clàm ad regem adire iuſſum, qui ei fratris iter & conatus, & copiarum numerum ſignificaret.

Tum demùm confirmatis amplâ mercede Græcorum militum animis, ut ſi non in regem ipſum, (quod eatenus fuerat celatum; & ægrè ab ijs, nec ſine gravi in duces ſuos motu, acceptum) ſaltim in ABROCOMAM, regium ducem, ſibi infeſtum, qui ad Euphratem ſedebat; duci ſe ſinerent. ad Iſſum, maritimam civitatem, perventum eſt.

Lacedæmonij à Cyro priùs ſolicitati, & memores Athenienſi bello enixè ſe eius operâ & pecuniâ fuiſſe adiutos; decreverant auxilia ei in cuiuſvis belli eventum, mittenda.

Hic itaque XXXV. è Peloponneſo naves, Navarcho PYTHAGORA Lacone, præſtò fuere. Earumque dux TAMVS Memphites, alteras XXV. ex Epheſo; & ab irrita Mileti obſidione; & ſimul in ijs CHIRISOPHVM Laconem, cum DCC. peditibus, adducebat.

Hinc Cyrus, ſuperatis Portarum, quæ Ciliciæ Syriæque communes ſunt, anguſtijs, ad Myriandrum, maritimam Phœnicum Vrbem, unde claſſem, minime ſibi ad reliqua neceſſariam, Epheſum remiſit: & caſtris per Syriam [illegible] tis, ad Euphratem amnem, & Thapſacum uſque, pervenit.

Eo primùm loco, vocatis in colloquium ducibus, Babylonem ſe, adversùs regem ipſum, contendere palàm profeſſus eſt: & ut idem, ſuis quiſque militibus, denuntiarent; ne inviti ſequerentur, imperavit.

Milites rem tantam, quaſi de-induſtria ſibi celatam, ægrè ferre & fremere; ſtipendium demùm longè auctius poſtulare.

At poſtquàm MENON, gratiæ à Cyro pro re natâ ineundæ cupidus, ſuos Euphratem primus tranſmiſiſſet; reliqui, largis promiſsis deleniti, tentato vado (navigia namque omnia ABROCOMAS, è Phœnice fugiens, exuſſerat) priores [illegible] conſecuti. Et multis itinerum difficultatibus, per Arabiæ deſerta, exanclatis, ad Charmanden, quæ Transeuphratenſis eſt civitas, devenérunt.

Hic Xenoph. de ORONTE quodam, regiæ ſtirpis Perſâ, qui alteras iam in Cyrum inſidias moliri erat convictus, ſumtum in caſtris ſupplicium, tradit. Quem Cteſias, aliâ de cauſâ, morte adfectum, in Aulâ, contendit. quod à SATIBARZANE inſimulatus eſſet ſtupri conſuetudinem cum Paryſatide habere. licet illa caſtè viveret.

Poſthæc per Babyloniam progreſſus Cyrus, & regem poſtridie cum exercitu adfuturum ex perfugis edoctus; ſuas tum Græcorum, tum barbarorum copias recenſuit.

E Græcis, ad XIII. ∞. è barbaris, Centena. Et quùm dextro quidem Cornu Clearchum, & lævo MENONEM præfeciſſet; ipſe mediam cum ſuis aciem tenuit.

In regijs caſtris, ad duodecies centena militum Millia, & CC. falcati currus eſſe ferebantur; & VI equitum Mill. aſsiduum regij lateris præſidium.

Quaterni autem duces, ſinguli, ſummâ cum poteſtate, CCC. hominum Millibus imperabant. hi, ABROCOMAS & TISSAPHERNES; GOBRYAS & ARBACES. Ex his tamen Abrocomas non niſi V. poſt pugnam die, è Phœnice, regem eſt adſecutus.

Cyrus autem, in ſumma prœlij exſpectatione, inſtructus cum Ordinibus, foſſam, quam rex, munimenti vicem, inter Eufratem & Tigrim, agendam curárat, tranſgreſſus; & quòd nemo [illegible] beret, regem à pugnâ deſtiturum omninò arbitratus; quatriduo ferè rem caſtrenſem ſegniùs diſſolutiuſque curabat. Ipſe curru vehere: & Milites, armis in plauſtra impoſitis, liberiùs diſpalari. quùm nondum loco caſtris ponendis deſignato, rex cum ingenti exercitu adeſſe nuntiatur, qui ſigna [illegible] gio eſſet collaturus.

Cyrus itaque, pro re natâ, è curru in [illegible] deſiliens, arma capere, & ſuo quemque in acie loco conſiſtere iubet.

Acie III. aut IV. ad ſummum, ſtadijs inter ſe & utrimque diſtante, Græci ſigno dato priores in adverſos provecti; & barbaros equites, qui [illegible] rum iactū effusè fugiebant, acerrimè ſunt [illegible] curribus ſine offensâ temerè delabentibus.

Et Cyrus veritus, ne rex cum media aciei parte, quæ incolumis erat, Græcorum, ſua incumbentium,

trum, terga cæderet; in eum ſuo D C. globo invectus, ordines turbavit: & VI. illa equitum Millia, regis latus, duce ARTAGESE ſuâ manu cæſo, in fugam verterunt.

Reliquis ad eos perſequendos converſis, fors prœlij utrumque fratrem pugnæ obtulit. Et prior Cyrus, viro conſpecto, ſui impotens, haſtâ per-loricam in pectus adactâ, ARTAXERXEM vulnerat. Et quùm eum perniciis equi fuga periculo ſubtraxiſſet; Cyrum à ſuis pænè deſertum, & incautiùs ſe gerentem, dum ſuum utrâque pars regem protegere ſatagit; è cohorte regis prætoriâ, quis, incertum; ſub oculum, (al. ſecundùm tempus) letali tragulæ ictu percuſſit. Quo ex vulnere, vertigine captus, & collapſus eſt.

DINON; ab ipſo rege percuſſum: Cteſias, à Mithradate; deinde à Caunio quodam, venâ poplitis perfractâ; & quidem iaculo, ſauciatum.

ARTAXERXES paullò contumeliosius in fratris cadaver ſævijſſe proditur. Cui & caput, & manum, quâ ab eo percuſſus fuerat, præciderit; & ad terrorem omnibus circumlatum palo ſuffixerit.

Hic CYRO vitæ exitus fuit. quem, ſecundùm CYRUM maiorem, maximè idoneis ad imperandum animi corporiſque dotibus præditum fuiſſe tradit Xenophon, Grylli F. eius inter cæteros familiaris. Diodor. hâc pugnâ ex regijs ad XV. Mill. ex agmine CYRI, ter Mille. & è Græcis neminem cecidiſſe prodidit.

Rex iam victor, ut rebatur, caſtra CYRI, nec impunè diripuit quidem. CLEARCHUS verò, hoſtem ſibi oppoſitum ad multa ſtadia perſecutus, & CYRI caſus ignarus; ubi comperit regem ad impedimenta uſque pertigiſſe; contractis in unum militibus, & agmine ſtipato conſtitit. ne cum ſuis, converſâ in ſe hoſtium, & aciei regiæ multitudine, circumventus, opprimeretur. Iam enim Tiſſaphernes regem in Græcorum caſtris verſantem offenderat, & cum eo inſtructo agmine incedebat.

In hos, iam adpropinquanteis, Græci invecti, & alacerrimè pugnantes, barbaris mòx in præcipitem fugam dilapſis, & ordinibus diſsipatis, victoriam alteram reportárunt.

At ad priſtinorum caſtrorum tabernacula, præter paucas rerum copias, quas regij diripuerant, omni eſculento & poculento nudata, ſe, Sole iam occaſo, receperunt.

Poſtridie eius pugnæ, neſcij quid Cyro factum eſſet, & vix ſub veſperam certiores; ARIÆO (qui & Andæus) barbarorum ſub Cyro militantium, quos in primis in caſtra è pugnâ ſubduxerat, præfecto; qui in Ioniam rectà tum reverti velle ſimularet; ſi in caſtra ſua veniret, ex iure victorum, regi ſolij ſe faſtigium delaturos pollicentur. Et intereà in ſummâ rerum neceſſariarum inopiâ famem utcumque veterina carne ſolantur.

Veniunt intereà à rege & Tiſſapherne Legati, qui Regi ARTAXERXI, uti victori, occiſo à ſe Cyro, arma tradere Græcos iubeant: & ad regiæ aulæ limina gratiam ab eo exſpectare. Quæ mandata à Græcis ducibus conſtanter irriſa: Et conditio accepta, quâ vel ipſo in loco manentibus, fedus; vel inde digreſsis, bellum proponebatur.

CLEARCHUS tacitâ pænè omnium conſenſione Imperator delectus, ad ARIÆUM (qui quòd in Perſis complures eſſent dignitate ſuperiores, regni decus nomenque delatum recuſârat, & poſteri diei primâ luce diſceſſurum ſe minabatur) copias de nocte perduxit. Et federe inter ſe de fidâ ſocietate percuſſo, ad iter ſe accingunt, longum & difficile.

Erat enim iter, quod ab Epheſo Ioniæ confecerant, ad eum locum, ubi pugnatum, ſtadiûm Sedecies Mille, & L. Et à loco pugnæ, ad Babylonem uſque; ſtadia ter Mille, & LX. (Hîc legendum alij putát apud Xenoph. XIII. M. ſtadia, εἰς Σοῦσα, Nam Plut. ait Locum pugnæ diſtare à Babylone ſtad j. ſolùm D.)

Rex, qui nocturno vigilum ſtrepitu perterrefactus, à caſtris Græcorum, quibus imminebat, invadendis abſtinuerat; iterum legatos de pace ad eos miſit. Quibus reſponſum eſt, non priùs ſe de federe ineundo cogitaturos, quàm commeatus præberentur impranſis.

Deinde Tiſſaphernes impetratâ, uti iactabat, reducendi Græcorum facultate, his conditionibus, cum prætoribus eorum, datis utrimque dextris, pactus eſt.

„Vt itinera Græcis per regnum tuta: & libera commeatûs copia eſſet. Ipſi eſculentis & poculentis contenti, nemini noxam, quácumq; tranſeuntes, inferrent.

ARIÆUS interim, qui ſua barbarorum caſtra cum Græcis coniunxerat; regijs de ante-actorum impunitate promiſsis illectus, & à Græcorum ſocietate alienior; iam cum Tiſſapherne, qui copias quoque ſuas, uti domum, in Aſiam minorem, rediturus, ſecum adduxerat; communibus uſus caſtris, effécit; ut Græci fraudem ſuſpicati, & ſuos duces ſecuti, iter ſeorſum facerent, & caſtra cuſtodijs munirent.

GRÆCORUM EX ASIA REDITUS.

Poſtquam ad Zabatum flumen perventum eſſet; & CLEARCHUS, ut ſuſpiciones, quæ magis magiſque in dies invaleſcebant, ex animis tolleret, ad Tiſſaphernem ultrò acceſsiſſet: & paratum ſe diceret (quod ille in primis & fraudulentè petebat) prætores & centuriones omneis coràm adducere. ut vel mutui diſſidij auctores deprehenderentur; vel ex eorum confeſsione crimen inſidiarum, quod ipſi Perſa intentabat, à ſe amoliretur: Tiſſaphernes, dato ſigno, in eum ſimul & IV. prætores, (PROXENUM Bœotum, MENONEM Theſſalum, HAGIAM Arcadem, & SOCRATEM Achæum) in ſuum iam prætorium admiſſos, manum compedeſque iniecit. Et XX. centuriones, qui pro foribus, cum CC. militibus, ſed inermibus, remanſerant; ad unũ cędi iuſsit. Barbari præterea equites, per agros effuſi, obvium è Græcis quẽque, ſine diſcrimine trucidárũt.

Græcis, quos res inopinata perculerat, ad arma concurrentibus, ARIÆUS, cum alijs Perſis, ſubmiſſus, ut prætorum aut Centurionum reliquorum alicui regis mandata exponeret; pronuntiat: CLEARCHUM quidem, *manifeſti periurij convictum, morte ſcelus luiſſe.* PROXENUM verò & MENONEM, inſidiarum indices, in magnâ apud

regem gratiâ & honore haberi. Regem poſtulare, ut ſibi arma traderent; quæ Cyro, ſervo ſuo, iam victo à ſe & cæſo, obnoxia anteà fuerint.

Ea Græci generoſo reſponſo eluſérunt. Et ſi fortè CLEARCHVS meritas pœnas dediſſet; ut ſibi ſaltem PROXENVS & MENON, ſuo ipſorum hoſtium teſtimonio & iudicio innocentes, remitterentur; fruſtrà poſtulárunt. Nam Prætores, quos comprehenſos diximus, in Babylonem ad regem deducti; & eius iuſſu, ſecuri ſunt percuſſi.

CLEARCHVS quidem & PROXENVS, HAGIAS & SOCRATES, multis imperatoriæ artis laudibus excellentes: CLEARCHVS ab alijs homo deſcribitur interritus; ſed ferox & immitis: qui fervente bello, admirationi; ubi periculum deſierat, odio ſuis fuerit. MENON verò, omni ſcelere coopertus, & tantum-non collegarum proditor. non cervice deſectâ, ſed multis corporis cruciatibus, anno vix exacto, ſpiritum edidit.

DIODOR. hunc ait incolumem à rege dimiſſum, uti ob ingenij pravitatem, Græcis turbandis, & inter ſe committendis, idoneum. CTESIAS; Multitudinem ab eodem deceptam, coëgiſſe, ut vel invitus Clearchus ad Tiſſaphernem accederet.

Hic Græcos, prætoribus ſuis, & ſocijs barbaris, quos ARIÆVS perfidus ducebat, deſtitutos. qui ſe x. ampliùs ſtadiûm Millibus à Græciâ abeſſe, & inimicis undique cinctos nationibus ſcirent; haud levis inceſſerat trepidatio:

Quùm XENOPHON, Grylli F. Athenienſis, (qui PROXENI hoſpes & amicus, Cyro in Piſidas arma ſe verſurum ſimulanti, ſeſe addixerat; & indè cum cæteris, re licet detectâ, in Babyloniam uſque erat comitatus) animos prius militum, deinde ducum, & præcipuè CHIRISOPHI, erigere cæpit. Et deſperatâ regis fide aut clementiâ, ad fortiter audendum, & reditum in patriam moliendum, cohortari.

Hic eſt ille, qui admirabilem iſtam expeditionem & iter, vii. Ἀναβάσεως libris deſcripſit.

Delectis itaque illi novis prætoribus, & XENOPHONTE ipſo in PROXENI locum ſubrogato, expediti; & in iter, traiecto Zate, ingreſſi, adversùs Mithradatem, equitatu, & iaculis fundiſque in perſequendo, potiorem, ſe ſubitariâ, & novâ funditorum equitumque è ſuis manu inſtruxerunt: & hoſtium impetum non ſemel compreſſerunt.

Atque adeò quùm vicos, annonâ refertos, quà ipſis tranſeundum erat, hoſtis incendere; & tumultuarijs prœlijs, ab inſtituto itinere arcere, cæpiſſet; Ipſi, quibus Babylon & Media, quà antè venerant, à meridie: Suſa & Ecbatana, ab Ortu eſſent. Et ſi trans amnem ad Occaſum ſe convertiſſent, in Lydiam Ioniamque eſſent perventuri. Montanam viam, quæ ad Septentrionem vergebat; & ad Carduchos, gentem bello ferocem, ac Perſis infeſtam, perduceret; ſibi capeſſendam ſtatuerunt: undè in Armeniam deſcenderent.

Emenſi itaque nec ſine laboribus & periculis, per ſeptiduum, Carduchorum monteis; & Centrite, qui fluvius Armenios à Carduchis diſpeſcit, quemque hoſtes utrimque inſidebant; tranſmiſſo, in Armeniam ingreſſi, ſuprà Pigrens (fort. Tigris) fonteis, ad Teleboam amnem pervenérunt.

Eius autem regionis, quæ Armenia Occidua dicebatur, præfectus, TERIBAZVS, mutuam cum Græcis à noxâ incolumitatem pactus, in fide non perſtitit. ſed vi via aperienda fuit.

Deinde ad Euphratem, haud longè à fontibus; & per campos Armeniæ, nive oppletos, incommodè iactati; & frigore fameque pænè enecti; ad Phaſin; & deturbatis de monte, Chalybum, Taochorum & Phaſianorum præſidijs, in ipſos Taochos perrexérunt. Qui victi ſe, cum uxoribus & liberis, de ſaxo præcipites deiecérunt.

Hinc in Chalybas, manu promtam gentem, ad Harpaſum flumen; & in campos Scythinorum, ad urbem Gymnaſiam, ſive Gymniada, deventum. Cuius regionis præfectus ducem itineris quùm dediſſet, in montem Techen, undè Mare Euxinum conſpici poſſet; per hoſticum, ſine noxâ ſunt perducti: & à Macronibus, fide datâ federatis, in Colchorum montibus collocati.

Quorum vicis, omni rerum copia abundantiſſimis, potiti Græci, ex mellis indigenæ eſu, primò in dementiam & ſtuporem dati; deinde ſibi poſtridie reſtituti ſunt.

Hinc Trapezuntem, Sinopenſium è Mileſijs coloniam, ad Mare ſitam, & Colchis finitimam. ubi hoſpitia feſſis præbita; & Ludi Gymnici, eo loco, quò Iaſonem, cum ſocijs, Argo-navi adplicuiſſe fama erat; celebrati.

Hic CHIRISOPHVS, celoce vectus; & Byzantium, ad ANAXIBIVM, claſſis Laconicæ prætorem, ſibi per-vetuſtâ amicitia coniunctum, enavigare iuſſus eſt; & ab eo navigia, ac triremeis reliquijs ſuorum in Thraciam tranſportandis, efflagitare.

Sed intereà dum CHIRISOPHVS exſpectatur, Græci expeditione in Drilas, ſibi propinquos, ſuſceptâ; & difficiliter commeatibus ſibi ex hoſtico comparatis; indè partim mari partim terrâ, Ceraſuntem, alteram Sinopenſium coloniam, devenérunt.

Vbi, luſtrato exercitu, cenſa ſunt IIX. armatorum Millia, & DC. Reliqui è x. ∞. partim ab hoſte intercepti; partim nivibus morbiſque erant conſumti.

Hic quoque pecuniam, è captivis collectam, inter ſe partiti; eam, quæ, Decimæ nomine, Dijs vota fuerat, conſecrandam prætores acceperunt.

Deinde Moſynœcis, à quibus cladem acceperant, fortiter domitis; & urbe regiâ, qua ceperant, ſocijs traditâ: ad Chalybas ventum, gentem eam, quæ è ferri metallis victum ferè comparat.

Hinc ad Tibarenos, & eorum in finibus ſitam Cotyoram: Græcæ, è Sinopenſibus, nationis coloniam, & vectigalem.

Huc uſque à loco certaminis, ad Babylonem commiſſi, iter à Græcis confectum, DCXX. Paraſangarum: ſive ſtadiûm XIIX. M. &. XX. (Romanè, Milliarium circiter Bis mille, & CDLXXX.) Stationes, CXXII. & IIX. menſium ſpatium.

Huc etiam à Sinopenſibus, de Cotyoritarum ſalute ſolicitis, legati venére, qui iniurias deprecarentur, & ſocietatem pagerent.

Variarum

[illegible] inter prætores, de totius deinceps [illegible], [illegible] Ponto ſtabi-[illegible] endum [illegible], in Chirſonne[illegible], [illegible] erent, vel undè in patriam quiſ-[illegible] facilmè ſe re[illegible] perent: porrò eun-[illegible] peſtri per Paphlagoniam [illegible] Sinopen & Heraclæam, co-[illegible] traducendas, cenſentibus.

[illegible] de more luſtratus: & iudicia de in-[illegible] omnibus, à Cyri interitu, perpe-[illegible] in militiæ caſtrorumque officialeis, con-[illegible] Victuſque in eum caſtrenſi turbæ, par-[illegible] ſociarum civitatum; partim è prædâ, [illegible] Paphlagonum finibus egerant; non ſine [illegible], quæſitus.

[illegible] poſtquam pace cum Paphlagonibus factâ, [illegible] ibus conſcenſis, in Armenen, Sinopææ [illegible] vicum, adpuliſſent; à Sinopenſibus hoſ-[illegible] militaris annonæ munera adfatim accepé-[illegible].

Chiriſopho, re infectâ, & ſine navigijs [illegible] Imperatorem ſibi unum ſummâ cum [illegible] ate renuntiari poſtulant. Et Xenophonte [illegible] tamquam Vagi, ſingulari pru-[illegible], tot montium abrupta, tot itinerum a-[illegible] evaſerant, præ modeſtiâ imperium recu-[illegible]; Chirisophvm, qui agmen idem [illegible], [illegible] Lacedæmonios eximium, de-[illegible] ur.

[illegible] ndè ſ[illegible] ventes oramque Iaſonij litoris, [illegible] in ancoris ſtetiſſe olim proditur, legen-[illegible] fluminum, Thermodontis, Halyos, & [illegible] oſtia prætervecti, ad Heracleam, ur-[illegible] am Megarenſium coloniam, in Maryan-[illegible] ram, ſunt adpulſi; & hoſpita-[illegible] ibus ab amica Vrbe donati.

[illegible] iniquiora ſtipendia, Chirisopho & [illegible] nte inſubentibus, Miles, per ſeditionem [illegible], ab Heracleen[illegible] bus, nec ſine m[illegible], exi-[illegible] rerum ſuarum copias confeſtim [illegible] trâ opi[illegible] comportandas curâunt: & [illegible] bmoto, clauſiſque Portis, cum armis, [illegible] muros [illegible].

[illegible] ex [illegible] ubio animorum voluntatumque diſci-[illegible] Arcades & Achivi dimidia fére exercitûs [illegible] Callimacho Parrhaſio, & Lycone Achæo, [illegible] bus; cœtus ſeorſim à cæteris habere. [illegible] phvm cum Xenophonte, illum Laconem, [illegible], deſerere. [illegible] ſibi de priſtino more Im-[illegible] creare. Atque ita diviſo triſariam exerci-[illegible] namq; unam Chirisophvs; qui Clean-[illegible] Byzantio, cum triremibus, ventu-[illegible] cumque ad navigationem ſpe-[illegible] Portem Xenophon, cui iam [illegible], & ſummæ rei curam celerat; ſibi [illegible] ervabant.)

[illegible] Arcadibus, qui primi navigia ab [illegible] acceperant, & in Calpes Portum [illegible] fecerant: facta in Bithynorum vi-[illegible] præda abacta, Thraeas ini-[illegible] & [illegible] & iniquis [illegible] coacti; obſidibus ab ho-[illegible], in grave periculum incl-[illegible].

Xenophon qui Chirisopho ad eundem Calpes Portum adpulſo, per Mediterranea [illegible] cum ſuis fecerat; audito, Arcadas circumſideri; ad eos liberandos, delecta manu, adcurrit. Et hoſte mox dilapſo, eos liberos nactus, cum ſuis copijs ad Calpen iterum coniunxit.

Chirisopho è febri mortuo; Neon, civis Aſinæus, ſuffectus, & cæteris conſociatus, cum II. Mille militibus, ad comparanda commeatum, in vicos profectus; à Pharnabazi Perſæ equitibus, qui ſe iam cum Bithynis, aditûs in Phrygiam prohibendi cauſſa, coniunxerant, D. è ſuis deſideratis, in monteis confugere coactus eſt.

Illum Xenophon, ſuppetias adveniens, utcumque ſublevavit. & mox pugnâ hoſteis adortus, magnâ clade adfecit; ſuoſque ad mare incolumeis reduxit. Et impunè in caſtra omnis generis commeatum, è vicis, comportavit.

Dexippi audaciâ, & calumniâ in Xenophontem, aliosque Græcos, prædas tentantes, compreſſâ: & Cleandro, qui exercitum à Lacedæmonijs, omnium Græciæ civitatum, ut audire volebant, tunc dominis, defeciſſe, aut alienatum eſſe, opinatus, duriora ſocijs imperabat; placato; illi, facto per Bithyniam itinere, Chryſopolin, Chalcedoniæ attributam, tandem, prædâ onuſti, pervenére.

Quùm autem Pharnabazus, de ſuâ provinciâ ſolicitus, ne illæ Græcorum vagorum copiæ in eam invaderent; cum Anaxibio Navarcho tranſegiſſet, ut eas ex Aſiâ quam-primum traijciendas curaret; pollicitus omnia, quæ eam ad rem uſui eſſent, ſubminiſtraturum: & univerſi iam in Byzantium tranſmiſiſſent: ipſi, pecuniâ, promiſsâ ab Anaxibio fraudati, & ex urbe exire iuſsi, eam vi occupant. Atque iterum reconciliati, & egreſsi, ſub ducibus quiſque ſuis, præter Xenophontem, qui ſe ſubduxerat; in proximis Byzantio vicis caſtra ſunt metati.

Ex diſſidio inter prætores ſuborto, dum alij ad Seuthen, Thraciæ regem, tranſire; alij in Cherroneſum contendere; alij in Aſiam rurſùm traijcere ſuaderent; Milites in ea deliberandi morâ, partim armis divenditis, aliò enavigarunt; partim in urbeis vicinas, civibus permiſti, introiérunt.

Atque ita exercitus ille, in hoſtico tutus & cautus; apud ſocios effrenis: Barbaricum ſ[illegible] ſummâ felicitate, & mirâ [illegible] ita [illegible] enophon) Dei providentia, emenſus; [illegible] ſociali propè diſsipatus eſt. quum vix VI. Millia Byzantium adpuliſſent. Diodor. ad III. Mill. & DCCC. redactos eſſe, tradidit.

Sed quùm Pharnabazus Anaxibio, cui claſſis imperium fuerat abrogatum, illuſiſſet: & Aristarchvs, Cleandro ſuffectus, CD. ex iiſdem militibus, quos Byzantij offenderat, vendidiſſet: Xenophon, auctore eodem Anaxibio, in [illegible], iterum coeuntia, revertit; è Perintho in Aſiam traiecturus.

Verùm ab Aristarcho id facere prohibitus, ad Seuthen ſe contulit. qui frequenter eum de-[illegible] invitarat,

vitârat, & ſocietatem depopoſcerat. quòd paterno Thynorum regno è qu[o] erat iectus, bellum protempore faceſſeret, & rei[...] in idem cuperet. Atque ita firmato cum illo fœdere, exercitum ſibi parentem eò adduxit.

Primùm Thyni, multis belli incommodis fracti, ſe regis poteſtati tradidérunt; deinde Thraces, ad Salmideſſum maritimi, pari calamitate vexati.

Sed rex Seuthes, aucto iam ex finitimis Odryſis exercitu, à Xenophonte, ob popularitatem, & importuniorem debiti militi ſuo ſtipendij eflagitationem, odioſo, alienior; Legatis Lacedæmoniorum, qui bellum Tiſſapherni inferre parabant, lubens Græcum illum exercitum tradidit.

Copiæ itaque à Xenophonte (qui ſartam tectam, inter tot calumnias, ducis primarij auctoritatem conſervârat; & ſtipendia, ab illiberali Seuthe militi ingrato, curârat [illegible] Lacedæmonij duc[ibu]s, fidem m[illegible] & e Thraciâ, in Lampſacum, [illegible] -ctæ: Et haud procul Pergamo, [illegible] Thimbron adduxerat, Græc[illegible] permiſtæ.

Hic tàm commemorabi[l]is Græcorum [illegible] ſeu expeditionis, & rever[si]onis uſq[ue] [illegible] triæ, exitus.

Totius itineris ſpatium, quod Xen[ophon] [illegible] Græcis, ſive in progreſſu, ſive in r[illegible] ſtris CCXV. admi[ra]bili virtut[e] [illegible] ter tot indomitas & barbaras nationes, [illegible] cit; Paranſagæ fuere. Mil. CL. hoc eſt [illegible] XXXIV. Mill. CCLV. Et m[illegible] iam [illegible] & DC.

Quo in itinere, annus, trimeſtr[illegible] ſumtus.

RES IN PERSIDE.

Vt ad priora revertamur, narrat Cteſias, Paryſatidem, matrem regiam, ingenti, ob Cyri filij caſum, luctu confectam; & è Suſis Babylonem profectam, vix tandem caput manumque cæſi reciperâſſe, & Suſis humanda curâſſe.

Et rege matri indulgente, (licet amplis ille muneribus eos ornâſſet, qui vel Cyrum vulnerârant; vel primi mortem eius nuntiâverant; occiſi à ſe nihilominus fratris, gloriam, alijs invidebat) hos, ceu victimas piaculareis, libidini mulieris deditos, ſævam ſuæ vanitatis & loquacitatis mercedem reportâſſe.

BAGAPATEM ſcilicet (alijs Meſabaten) qui iuſſu regis, caput manumque Cyri præciderat, pelle dereptâ, in cruce ſuffixum. Carem quemdam, ſive Caunium, qui letali vulnere Cyri gloriatus eſſet: & MITHRADATEM, qui cædis auctorem ſe ferret; acerbâ morte multat[um].

SOCRATIS MORS

Sub idem tempus So[crates] [illegible], Ethicæ Philoſophiæ parens, [illegible] [na]tus [illegible] lympiad. XCV. ab Anyt[o] & Me[l]ito, [illegible] & Iuventut[is] corruptela, ac[cu]ſatus, & [illegible] natus; Athenis, cicutæ pot[io]ne, mort[em] [illegible] ſciſcere coactus eſt.

Sed agnit[o] err[o]re, furen[s] & [illegible] lo poſt adverſarios fœ[illegible] ſ[u]ppl[illegible] & tantæ impr[o]bitatis pœna[illegible] nor[ta]s eſt. Se[d] quòd [illegible] pu[illegible] damn[illegible] p[e]iorem, quam p[illegible] cauſſam feciſſe viſus eſt.

LACEDÆMONIOR. IN ASIA RES GESTÆ.

3553.
4. Artaxerx.

TISSAPHERNES verò, ex illo, quod narravimus, fratrum diſſidio & bello, magnum nomen adeptus, & Cyri Satrapiâ à rege honoratus; cæteras Ioniæ civitates, uti perduelleis, ſubijcere ſibi cæperat. Et Lacedæmonij ab iiſdem civitatibus, cum priſtinæ libertatis deſiderio; tum novi Satrapæ & regis, quos, ſervatâ priùs Cyro fide, offendiſſe ſe ſcirent, metu; ad avertendum à ſe ſervitutis, Græcis indignæ, iugum, ſollicitati; qui & ipſi, more ingenij humani, quò plura habent, eò ampliora cupientes; non contenti, Athenienſium opum acceſſione, vireis ſibi duplicatas [illegible] num ſpe & animo præcipie[bant] [illegible] ut [illegible] lib[er]t[at]is & [illegible] neſiorum [illegible] quibus c[illegible] ab [illegible] tes; & a[illegible] Græcis A[illegible] deinde Cyr[e]inæ expe[ditio]nis, q[illegible] liquiæ, accellerant [illegible] runt. Cu[m], poſtquam [illegible] occupaſſe[t] & Lariſſ[am] [illegible] quod militi in[d]ulgeret. & ſoc[illegible] ſuffectus eſt DERCYLLID[A]S.

3554.
5. Artaxerx.

I[s] han[c] [illegible] iam electus [illegible] eret ſibi adve[illegible] ARTAXERXIS [illegible] es, PHARNABAZ[V]M & TISSA[PHERNEM], maximarum gentium viribus ſuccincto, dimicandum; cum [illegible] cu[n]ctandum ſibi ſt[illegible]

Aptior viſus Tiſſaphernes; q[illegible]

[illegible] pridem veteratos, vir tamen & in[illegible] in Cyro paullo ante [illegible] A que is in co[illegible] isinter se [illegible]ndationibus, ab armis [illegible]itur, [illegible] intellectu, in PHARNA[illegible]monis hactenus amici & benefici; [illegible] cautis [illegible] odiosi, fineis; & in Æo[illegible] Dardani viduæ, ab eo attri[illegible]que a MIDIA genero ſceleratè inter[illegible], ceu Carano, (hoc eſt, principi) [illegible]ercenum immittit [illegible]enique urbibus pot[illegible]us, Midiæque pati[illegible] [illegible]ucias PHARN. BAZO, Phrygiæ ſu[illegible] [illegible] Æolidis infeſtioribus & præſidijs, ſub[illegible] [illegible]orquet. Et hibernis in Bithynià [illegible]s, commeunciscum Odryſijs præ[illegible]

[illegible]em in[illegible]unte inducias iterùm cum Perſâ & [illegible] Seuthe ſollicitatus, in Cherſoneſum, [illegible] Thrac[illegible]us vicinis vaſtatam regionem, [illegible]que XII. Vrbeis complexam, muro [illegible]ijs longo, adverſus Barbarorum in[illegible] [illegible], rurſus in Aſiam tranſcen[illegible] [illegible]rum exſules, qui Atarneam inſid[illegible]bant, [illegible] ex[illegible]ant, eiecit. Abj addunt, Chium, [illegible] eſſam cepiſſe.

[illegible] pu[illegible]nam, quæ iam iamque, haud pro[illegible] [illegible]minebat; à TISS[illegible]PHERNE & PHAR[illegible] [illegible] qui[illegible] vocatus; dum Lacedæmonij, [illegible] quâ re præclarè geſtâ, imperium in [illegible]um prorog[illegible]rant) & tex ipſe, de pa[illegible] [illegible]ionibus, conſuleientur; ab iniuriâ ſe ab-[illegible]

ELEI DOMITI.

[illegible] pæne tempus ijdem, Lacedæmonij, rege Agide, iterum Eleos, ſibi ob veterem cum Athenienſibus ſocietatem, & o[illegible] ignominioſam ſui, à ſa[illegible]ris Iovis Olympici, repulſam, al[illegible]ſque nominibus, inviſos, bello adgreſſi: Vrbium ratibus ſibi finitimis & ſubiectis, libertatem dant, legibus impoſitis, coegerunt. Et rex ag[illegible] populatus, ſed urbe abſtinens; ſacris, quæ Iovi voverat, illic operatus, domum reverti[illegible].

AGESILAVS REX LACEDÆMONIORVM.

AGIDE è vivis exemto, AGE[illegible]ILAVS F. Leotychide fratre, ceu ſpurio, reiecto, (cuius matrem vitiaſſe Alcibiades olim ferebatur, unde is ortus eſſet, quod quidem factum & pater ſuſpectarat, & mater riſu domeſtico tantumnon erat confeſſa) in regnum, (licet pede claudus; quod oraculum abhorrebat) ſuffragante in-primis Lyſandro, ſuffectus eſt. Et Cinadon, cum alijs ex Aulone, de inſidijs eidem intentatis, convictus, pœnas luit.

Eventus certè regni is fuit, ut numquam altiùs evecta, numquam inferiùs depreſſa, fuerit ante-hàc res Spartana, quàm ſub AGESILAO: ut dubium ſit, uter ſagaciùs ſenſerit, LYSANDER, an Apollo!

PHARNABAZVS intereà Dercyllidæ, & ingratis Lacedæmonijs meritò ſuccenſens, ARTAXERXEM docuerat; Lacedæmoniorum potentiam regi multò damnoſiorem & inſolentiorem eſſe, quàm Athenienſium umquàm fuerit. Nec poſſe Græcos commodiùs, quàm ab ipſis Græcis debellari. Eſſe CONONEM Athenis rei nauticæ peritiſſimum, & deprimendo Spartanorum faſtui aptiſſimum.

[illegible] | 395.

[illegible]onij itaque de re[illegible]is & Satraparum A[illegible] [illegible], & c[illegible] in Phœnicia adpa[illegible] [illegible]; qui [illegible]ritima hactenus [illegible]os ge[illegible]erant; nunc A[illegible]ESILAVM ipſum, [illegible] exerc[illegible]u, qu[illegible] Geræſtum [illegible] [illegible] collectus, in Aſiam contendere [illegible] [illegible] illuc cum co[illegible] [illegible] Sat[illegible] [illegible] ſentent[illegible] [illegible] in A[illegible] adve[illegible] [illegible] *Vt Aſia-[illegible] [illegible] parem cum cæteris Græ-[illegible]* [illegible] [illegible]ntenna, per trimeſtreis [illegible]lum eſſe violaturum; & [illegible] copias, exſpectatu[illegible] [illegible], [illegible]tatibus, qi[illegible] nec [illegible] ſtatu, nec Lyſand[illegible] Decar[illegible] [illegible] ordinandis, operam tem[illegible] [illegible] ſervaret, [illegible] [illegible] gratis [illegible] credebat, quod [illegible] ſemet ni ſemper edoctus, periurio ſuo, & homines ſuis rebus abalienaret, & Deos ſibi ipſi irat[illegible], Græciſque propitios, faceret.

Atque adeò à SPITHRIDATE Perſâ, quem cum libens, Lyſander, Ageſilai legatus, in Helleſpontum miſſus, ad defectionem induxerat; de T[illegible]ſſapherni[illegible] conatibus perfidiâque coràm certior factus; à ſocijs ci[illegible]itatibus auxilia poſtulat. quò[illegible] exacto induciarum die, Tiſſaphernes, ipſi, ni Aſiâ ſtatim excederet, bellum indixi[illegible]ſet.

Et Barbarus quidē non dubitans, quin in Cariam, regionem iis temporibus locupletiſſimam; & ubi plurimas ipſe, regifico luxu extructas, haberet villas; hoſtis potiſſimum facturus impetum eſſet. omneis eò ſuas copias, pedeſtreis, contraxerat. equitibus ad Mæandri Campum, ad circumveniendos planis locis Græcos, circumdu[illegible]is.

Verùm Ageſilaus in Phrygiam ſe convertit & agros urbeiſque priùs d[illegible]populatus eſt, quàm Tiſſaphernes uſquā ſe moveret: Et m[illegible]ltibus inge[illegible]ti prædâ [illegible]upletatis, [illegible]pheſu in hiberna re[illegible]ellu; atque ibi officinis arm[illegible] pedeſtrium equ[illegible] numq[illegible] [illegible]tutis; magnâ indu[illegible] bellū adornavit: & ab equitatu indigo[illegible]r[illegible]bus exe[illegible]itui comparavit.

3556. | Anno exacto, & Lyſandro cum xxx. conſiliarijs domum | 394.
7. Artaxerx. | reverſo, ſucceſſores cum Erippidâ adventarunt.

Et quùm Ageſilao viſum eſſet copias ex hibernaculis educere; vidit, ſi, quò eſſet iter facturus, palàm pronuntiaſſet, hoſteis rumori fidem non habituros; quaſi aliud facere ſolitus eſſet, ac pronuntiarat.

Quùm ille itaque Sardeis iturum ſe dixiſſet; Tiſſaphernes eamdem Cariam præſidijs occupandam ſibi, defendendamque putavit. In quo quùm eum opinio feſelliſſet; antequam ſuis præſidio venire poſſet; AGESILAVS, in Sardeis, uti dixerat, profectus, multis iam locis & magnâ prædâ erat potitus. Et quod hoſtis equitatu ſuperaret; ijs tantùm locis manum conſeruit, quibus plus pedeſtres copiæ valerent.

At quùm, Tiſſapherne in Sardibus deſidente, equites eius iuſtâ pugnâ fuſi, & caſtris etiam eſſent exuti; ipſe quidem à Perſis de proditione inſimulatus eſt: rex verò TITHRAVSTEN ſubmiſit, qui ei, uti malorum & offenſionum auctori, caput præcideret. Sive veriùs, Paryſatis, quæ Tiſſaphernem, fraterni anteà belli incentorem, meminerat & oderat; eius, apud filium, tàm ignavi, quàm perfidi ducis, criminandi, occaſionem arripuit.

(Circà id tempus SAPHOCLES, Sophili F. Athenienſis Patricius, & Tragicorum princeps, ſexennio poſt Euripidem mortuus eſt. Is quùm ultimæ ſenectutis Tragœdiam dixiſſet, & ancipiti ſententiarum eventu diu ſolicitus fuiſſet, unâ aliquandò ſententiâ victor, cauſſam mortis, gaudium habuiſſe proditur.)

TITHRAVSTES autem, eo, quod rex imperârat, peracto, legatos AGESILAO nuntiatum mittit: *Sublato diſſenſionum auctore, regi æquum videri, ut ſi ipſe domum renaviget, Aſiaticæ civitates liberæ eſſent, & veteri tantùm tributo obnoxiæ.*

Cuius rei deliberatione ad Ephoros, & Spartanum Senatum, reiectâ; AGESILAVS, TITHRAVSTE, qui belli ſumtus ſubminiſtrabat, inſtigante, in Phrygiam, adverſus PHARNABAZVM, movére cœperat; quùm novo patriæ decreto, claſſi etiam & rei maritimæ, præter terreſtreis copias, præ[illegible]ſus eſt.

Ipſe confeſtim ſummâ Inſulanorum, m[illegible]rumque urbium, alacritate, fabricatæ recen[illegible] Cxx. triremium claſſi, PISANDRVM, ux[illegible]trem, virum cætera egregium, ſed rei claſſi[illegible]æ, uſque adparatûs, minimè experientem, præfec[illegible].

TITHRAVSTES, qui videret AGESILAVM, re[illegible]temto, bellum in Aſiâ ducere, & ſpe in d[illegible] au[illegible]ciâque creſcere; ut Lacedæmonios, d[illegible] meſt[illegible]o Græcorum, (quos ſciebat ut mutuis odijs fl[illegible]gr[illegible], ita mutuo metu quieſcere) bello implicat[illegible] abſtraheret; TIMOCRATEM Rhodium in Græ[illegible] mittit. qui Civitatum haud ſatis pacatarum, [illegible]orinthi, Thebarum, Argi[illegible] Principes, pecun[illegible] ruptos, in communem & impotentem h[illegible]ſt[illegible], aut dominum, inflamaret, & crimina bel[illegible] inter eos fereret.

NOVÆ GRÆCORVM DISSENSIONES.

Primi itaque Locri Opuntij, inſtigantibus Thebanis, occaſione pecuniæ, ex controverſâ inter ipſos regione, exactæ, Phocenſeis inimicos capiunt. Et hi Locridem ingreſſi, agunt omnia feruntque. In eos Thebani, pro federatis ſibi Locris, viciſſim invecti, terram hoſtiliter populantur. Ab illis, querelæ de Thebanorum iniuriâ, Lacedæmonem de[illegible]runtur: & Lacedæmonij, belli in Thebano[illegible], multis nominibus ſibi odioſos, occaſionem am[illegible]ectuntur.

Lyſander ab Ephoris in Phocidem, ut ſo[illegible]ijs præſidio ſit, & circà Halyartum copias ex amicis [illegible]ontrahat, miſſus eſt; dum Pauſanias, cum Spartan[illegible] & Peloponneſijs, eódem adventet.

Thebani, miſſâ legatione, Athenienſeis, [illegible]te, ob ereptam recèns ſibi libertatem, ſanè in[illegible]tos, reclamante licet THRASYBVLO, in partem ſocietatemque pertraxére.

3557. | | 393.
8. Artaxerx. |

Iam Pauſanias rex, & domeſticas, & ex totâ Peloponneſo, præterquàm Corintho, collectas, copias in Bœotiam ducebat: quùm Lyſander, Phocenſium & Orchomeniorum, finitimorumque exercitu ſtipatus, & ad Haliartum Pauſaniæ antevertens, temerè, & non exſpectatis Lacedæmonijs, ad Vrbis uſque muros, ſuâ cum manu, proceſſit, & impetum fecit.

Thebani confeſtim totis copijs ſuppetias ferentes, pugnâ ad portas commiſſâ, & occiſo LYSANDRO, (VIII. poſt Athenas captas anno, & poſt CYR. Anabaſim, IV.) in fugam cæteros vertunt. Sed ipſi, per aſpera hoſtem inſecuti, partim iaculis, partim ſaxis, ex edito in præceps devolutis, confecti, multos ex ſuis deſiderarunt.

Et Phocenſibus, alijſque ſocijs, domû[illegible] dilapſis, quùm iam Pauſanias cû exercitu adve[illegible] in magnum non modò terrorem, ſed e[illegible] per[illegible] incidiſſent; niſi poſtridie Athenienſes [illegible], ſuo in caſtra adventu, in ſpem erexiſſent.

Pauſanias namque prœlio illos, equitatu iam ſuperiores, laceſſere non auſus, quùm & [illegible]ſand[illegible] copiæ diſſipatæ eſſent; & Corinthijs ſ[illegible]u[illegible]tibus, reliqui militiam detrectarent, mor[illegible] ſub ipſis opidi mænibus iacebant, per [illegible] hoſte poſtulandas decrevit. Et Theba[illegible] redd[illegible] ni finibus [illegible] excedat, omnino recuſan[illegible]que illis eâ lege receptis; exercitum [illegible] in pacatum, hoſte licet perſequente, ing[illegible] reduxit.

Hic ab Ephoris, ob rem malè inglorièque geſtam, capite damnatus, Tegeam in exilium conceſſit: Ibique fato defunctus eſt. Cui F. AGESIPOLIS in regnum ſucceſſit.

3558. 9. Artaxerx. | 392.

AGESILAVS intereà Phrygiam, PHARNABAZI provinciam, ferro ignique populatus, OTYM (al. COTYM) Paphlagoniæ regem, à Perſis alieniorem, ſibi fœdere: & Spithridati affinitate, filiâ in uxorem datâ, coniunxit. Atque inde in Daſcylium, ubi PHARNABAZI regia, omnibus copijs & delicijs refertiſſima; duxit, & hiemavit.

Et quùm ille Græcos, præ nimiâ fiduciâ liberiùs pabulanteis, inſidijs excepiſſet, & c. ex ijs obtruncâſſet; ipſe viciſſim ab Erippidâ legato, caſtris opulentiſſimis, quæ ad Cauēn Bithyniæ, locârat, exutus eſt.

Sed ab illo SPITHRIDATES & Paphlagones, ratâ communium ex hoſte ſpoliorum portione, indigniùs fraudari; Sardeis, ad ARIÆVM, quem à rege defeciſſe opinabantur, confugêrunt.

His auxilijs deſtitutus AGESILAVS, quùm PHARNABAZVM ad ſocietatem; & à rege, cui ſerviret, non ſine certâ privati liberique imperij amplificatione, defectionem, invitâſſet: Et ille contrà; Si rex alium ducem, cui parere aut cedere cogatur, ſubmiſerit; Lacedæmonijs amicum & belli ſocium fore, reſperet. Sin provinciam, quam ille olim attribuerat, quæque ipſi fructuoſa & glorioſa eſſet, non ademerit; hoſtem ſe ijſdem, regis ergà ſe tàm benefici hoſtibus, quam-maximè fieri poſſit, pariter fore acerrimum.

AGESILAVS, tàm generoſo viri reſponſo oblectatus, & priſtinæ eius in Lacedæmonios benivolentiæ memor; in gratiam eum fidemque recepit.

Et ex eius, licet certi hoſtis, finibus ſe copias quam-celerrimè abducturum promiſit. Filium quoque eius hoſpitij iure & muneribus proſecutus.

Hic quùm animo meditaretur in Aſiæ interiora cum exercitu proficiſci; regemque ipſum propiùs, & Tauro tenus, adoriri: Ecce, nuntius ei, EPICYDIDES, domo ab Ephoris advenit; maximas Græciæ civitates, regiâ pecuniâ delinitas, contrà ſe conſpirâſſe, & bellum indixiſſe. *Patriam in ſummo verſari periculo, cui opem ipſe ferret.*

Huius certè regis Laconis pietas, non minus in eo ſuſpicienda eſt, quàm virtus bellica. qui glorioſius ſibi duxerit; *Inſtitutis patriæ, & abſentium licet magiſtratuum decretis, modeſtè & mature parêre; quàm bello proſpero, & victore iam planè exercitu, Aſiam ſubiugare.*

Hic propterea facete dictitare ſolitus; *Mille ſe Sagittariis* (Perſici nummi genus eſt) *Aſiâ ab rege ſummotum.* Tot enim Athenas & Thebas delati, & inter Oratores diſtributi; qui populos illos ad bellum Spartiatis faciendum incenderent. TITHRAVSTES L. talenta, per TIMOCRATEM, tranſmiſerat.

AGESILAVS itaque rebus in Aſiâ conſtitutis, & imperato ſocijs civitatibus milite, quem ſecum deduceret, & Helleſpontum tranſmitteret, è Cherſoneſo, eâdem, quâ olim XERXES, viâ, in Græciam contendit. Tantâ uſus celeritate, vt quod iter Perſa, anno vix vertente, confecerat; hic XXX. diebus totum ſit emenſus.

PVGNA AD NEMEAM CORINTHIORVM.

Nec minore intereà curâ Ephori delectum habent: & ARISTODEMVM, regiâ ſtirpe ortum, & AGESIPOLIDIS adhuc impuberis tutorem, copias educere iubent. Quæ erant circiter VI. Peditum, M. & DC. equites, è Laconicâ.

Elienſium, Triphyliorum, Acroriorum & Laſionenſium III. Mill. Totidem Epidauriorum, Troezeniorum & Hermionenſium & Halieorum. E Sicyone Mil. D. Cretes ſagittarij. CCC. Et totidem ex Marganis, Ledrinis & Amphidolis, fundatores.

Ex hoſtibus verò, Athenienſes, ad VI. Mil. Argivi, uno mili ampliùs. Bœoti, V. & Corinthij, III. Mil. totidemque Eubœēnſes. & hos pedites, universè in caſtra ſua adduxerant.

Equitum ex Bœotis, DCCC. Ex Athenienſibus, DC. & C. ex Chalcidenſibus Eubœæ. Ex Locris Opūtijs, D. & unà cum ijs quamplurimi à Corinthijs Velites. Quos nec pauciores, ex Locris Ozolis, Melienſibus & Acarnanibus; ſequebantur.

Et iam Lacedæmonij, ulteriùs abſque iniuriâ progreſſi, licet hoſtilibus ex obliquo iaculis impeterentur, in Sicyone caſtra locârant: & ad hoſteis, qui in Nemeâ Corinthiorum erant, rectâ tendebant; ferro omnia flammaque vaſtantes.

Hic licet Bœoti, qui cornu ſiniſtrum tenebant, à congreſſu initiò abſtinerent; Athenienſes, in dextro adversùs Lacedæmonios Achæoſque collocati, Phalangem inconſideratiùs promovêrunt; & ab illis vndique circumdati vincuntur.

Sed eodem momento, Lacedæmoniorum ſocij, adversâ ex parte, ab Athenienſium federatis, ſuperati nuntiantur.

Servatis itaque illi ordinibus, multos ex Argivis, Thebanis & Corinthijs, qui à perſequendo, & certâ quaſi victoriâ ſparſim redibant, & in integros de-inopinato incidebant; concidêrunt, donec illis in priora caſtra è pugnâ dilapſis, tropæum erigerent.

AGESILAVS interim, ut patriæ ſuccurreret, iter ex Aſiâ maturabat, per Macedoniam, in Theſſaliam progreſſus.

Vbi à Lariſſæis & Granonijs, Scotuſæis & Pharſalijs, & præcipuè à Theſſalis equitibus, laceſſitus; ipſe Milite multis expeditionibus indurato; & recenti, licet tironum, equitatu, fortiter eos,

qui

qui rei equeſtris laude præ cæteris gloriari ſolerent, fudit & vicit; & pacatiùs in Bœotorum fineis pervénit.

Sed hæc victoria, triſtiore de cæſo Piſandro, & claſſe in Aſiâ profligatâ, nuntio, plurimùm obſcurata eſt.

CONON ATHENIENSIS PRO PERSIS.

3559. 10. Artaxerx. | 391.

CONON Athenienſis, qui amiſsâ, poſt infelicem ad Ægospotamon pugnam, patriâ, Cypri apud Euagoram pridem exſulabat: quemque PHARNABAZVS, ut maximè idoneum navalis adversùs Lacedæmonios belli ducem, regi ſuo commendârat; & in locum Tiſſaphernis, proditoris & inimici ſui, deligendum curârat; poteſtate ſibi à rege, quem præſens Babylone permoverat, & magnis ab eo fuerat muneribus donatus, factâ, ad mare miſſus eſt; ut Cypriis & Phœnicibus, cæteriſque maritimis civitatibus, naveis longas imperáret; claſſemque, quâ mare tueri poſſit, compararet.

PISANDRI EXITVS.

Lacedæmonij viciſſim, qui ſibi cum forti prudentique duce dimicandum proſpicerent; Piſandrum, quem Ageſilaus frater Aſiâ decedens, vicarium reliquerat, & rei navali præfecerat; ingentem claſſem ſummis viribus inſtruere, & belli fortunam tentare iubent.

PHARNABAZVS autem adiutor à rege CONONI datus, cum Phœniſſis; & ipſe CONON, cum Græcis navibus, ad Piſandri ſtationem, haud procul Cnido, pugnandi ſtudio acceſſerant. Et Piſander, (Diodor. Periarchum Navarchum nominat, mendosè. & pugnam tradit ad Cherroneſi Phyſcum pugnatam) quantumvis navium numero inferior; quòd ſociorum è Græcis naves, quæ in ſiniſtro contrà CONONEM cornu ſteterant, ſtatim ſub initium prœlij, territæ, ex acie exceſſiſſent; cum hoſtibus congredi auſus eſt. Sed mòx roſtratâ navi in litus impactus, reliquis, qui protas eodem adegerant, & naveis deſeruerant, ſalvis, & in Cnidum perfugientibus; ipſe fortiter pugnam è navi ciens, occubuit. Navium multæ (ad L.) captæ. multæ depreſſæ.

(Hic annus fuiſſe notatur XVII. à pugnâ ad Cynoſſema commiſsâ. In quâ deſierat Thucydides; & Theopompus, inde exorſus, hiſtoriam ſuam huc uſque concinnaverat.)

PVGNA AD CORONEAM.

Hunc caſum AGESILAVS, quùm in Bœotiâ eſſet, & adversùs hoſteis dimicaturus in procinctu ſtaret; prudenter diſſimulans; & auctus novis è Laconicâ iuventute, & aliundè copijs, ad hoſteis, iam contrà ſe inſtructos, proximè acceſſit. Atque omnes quidem in Coronéæ campos, hinc Lacedæmonij à Cephiſo; illinc Thebani cum ſocijs ab Helicone, convenerant.

Commiſſo hic acri prœlio, Argivi, qui à ſiniſtro ſteterant cornu, protinùs in Heliconem fugâ ſe proripuérunt. Thebani verò dum cæſis Orchomenijs, quibus obiecti erant, in impedimentis diripiendis occuparentur; & deinde in Heliconem quoque fugam circumſpectarent; ab Ageſilao ad pugnam pertracti, multos, non impunè tamen, ipſo Ageſilao, inter cæteros, graviter vulnerato, amiſére.

Victoris ducis vel maxima laus fuit, quòd, quùm permulti ex hoſtibus in Templum Minervæ Itoniæ ſe ex fugâ receepiſſent: quæreretúrque ab eo, quid ijs fieri vellet: etſi aliquot eo prœlio vulnera ipſe acceperat; & meritò omnibus, qui adversùs arma tulerant, iratus videbatur; tamen antetulit iræ religionem. Et quemquâ ex ijs in Æde ſacrâ vetuit violari. incolumeiſque, quò vellent, dimiſit.

Huic pugnæ parem nullam ſuâ ætate contigiſſe, ait Xenophon. quem ex Aſiâ regreſſum, eidem prœlio interfuiſſe, tradit Plutarch.

GYLIS Polemarchus, Ageſilao in Delphos profecto, è Phocide in Locros irrumpens, licet initiò ingentem prædam ex agris abduxiſſet; acceptâ de nocte inſigni clade, cæſus eſt. Et niſi ſubitæ è caſtris auxilia advolâſſent, omnes ad unum eius milites, locorum iniquitate, & Locrorum in perſequendo pertinaciâ, periiſſent.

AGESILAVS, apud Delphos, ſpoliorum Aſiatico bello partorum decimas Apollini donavit.

BELLVM CORINTHIACVM, 7. annor.

Iam tota belli moles ad Corinthum erat converſa. undè tanquam ex arce, Athenienſes, Bœoti & Argivi, movebant. quùm Lacedæmonij contrà, è Sicyone excurrerent.

Et quoniam Corinthij plerique, quos nuperæ à Lacedæmoniorum ſocietate defectionis pigebat, ob finium ſuorum è tàm vicino bello, ſocijs interim à clade pari ſecuris; vaſtitatem, ad pacem propendére viderentur. Id ne fieret, ſociorū Principes, Perſico auro corrupti, & malorum auctores, veriti; de ijs, qui pacis cupidi eſſent, è medio rollendis, nefarium conſilium iniérunt: & immani, ſeniorum præſertim, cæde, & propè ſacrilegio, die feriato Euchorum, in foro & templis, perpetrárunt.

Permulti

Permulti autem è mediâ cæde elapſi, cum iunioribus, quo duce & ſuaſore Paſimelo in Cranium ſe receperant; indè in Acrocorinthum curſu delati, eam, repulſis Argivis & alijs, occuparunt.

Atque indidem paullopoſt fugâ dilapſis iterumq; ab amicis & neceſſarijs, promiſſa impunitate, invitati; in patriam, tyrannide iam oppreſſam, redierunt.

Quidam tamen ex ijs, generoſi; & patriæ, quæ in nomen legeſque Argivorum tota abierat, vicem miſerati, PASIMELVS & ALCIMENES, cum PRAXITE Lacedæmonio, Sicyonij præſidij præfecto; proditionem murorum pacti, urbem patriam in reciprocos pugnarum, variâ partium hinc inde victoriâ, fluctus coniecerunt. Modò his, modò illis, pro loci poſſeſſione, ita obnitentibus; ut exiguo temporis ſpatio denſi cadaverum acervi, & urbs cruore completa conſpiceretur.

Et Praxites, murorum parte, quantum ad inferendum militem ſatis eſſet, perfoſsâ; & ducto ad Megaram, exercitu, Siduntem & Crommyona capit; & præſidium, ut illuc tutum ſocijs perfugium eſſet, impoſuit.

Hic, Probus Æmyl. unâ pugnâ x. hoſtium M. & pauciſſimos è Lacedæmonijs, AGESILAO duce, cecidiſſe tradit. eoque facto opes adverſariorum vehementer debilitari viſas. Eumdemque ducem, adverſarijs intrà mœnia è pugnâ compulſis, quùm multi hortarentur ut Corinthum oppugnaret; negâſſe. *Id ſuæ virtuti convenire; ne expugnatis aut everſis nobiliſſimis Græciæ civitatibus, non eſſent, qui ſecum deinceps adversùs barbaros aliquandò ſtarent.*

Phliaſij ab Iphicrate Athenienſi hoſtiliter vexati, Lacedæmonijs, quod hactenus exſulum metu abnuerant, Vrbem ſuam arcemque cuſtodiendam tradiderunt. Et illi viciſſim ex urbe, iam periculi ſecura, egreſſi, iura, quæ acceperant, civibus integra reddiderunt.

AGESILAI VICTORIÆ.

Quum autem Lacedæmonij, cum Corinthijs exſulibus ex Lechæo quod Paſimelus, ope Praxitæ, occuparat progreſſi, circà Corinthum caſtra locâſſent; Athenienſes, dirutos à Praxite, muros inſtaurarunt.

Quin AGESILAVS, poſt obtritas aut demeſſas Argivorum fruges, illuc profectus, eodem die cepit, quæ frater eius uterinus, TELEVTIAS, XII. cum triremibus navalia ibidem occupavit.

AGESILAVS denuò ad avertenda Corinthijs pecora, quibus in propinquum Piræi portum tutus erat receptus domo profectus, & ad Iſthmū profectus; ubi Argivi, ceu cetri & proprij Corinthiorum, anniverſaria Neptuno ſacra faciebant. Illi terrore, & infectis quidem ſacris, in urbem fugiunt; ipſe, cum Corinthiorum exſulibus, ad templum poſitis, Deo litavit, & certamen peregit.

Ex exercitu modò ad Piræum, modò ad urbem admoto; tandem Piræo undique circumſepto, civeis militeſque illinc profugere: & captâ Oenoâ, eos qui in Iunonis templum è Piræo confugerant, reos urbanæ cædis ſibi tradere coëgit.

CLADES AD LECHÆVM ACCEPTA.

Verùm intereà dum cum ſuis ipſe militibus, recentis victoriæ lætitiâ immodicè exſultat; & ſupplices Bœotorum legatos vix admittit; inopinatū cladis ad Lechæum acceptæ nuntium accepit.

CALLIAS ſcilicet & IPHICRATES, Athenienſium, in Corintho ipsâ, duces, Amyclæos AGESILAI milites, è Lechæo ad Hyacinthia Pæanis ſacra de more egreſſos, & exiguo præſidio ſtipatos, perſecuti, magnam ſtragem equitum peditumque, continuato diu prœlio, ediderunt. Et IPHICRATES prætereà Siduntem & Crommyona; deinde Oenoao, præſidijs, quæ PRAXITES & AGESILAVS impoſuerant, è ſtatione deturbatis, recepit.

ACHÆORVM ET ACARNANVM DISSCIDIA.

Achæi verò, qui Calydonem, olim Ætoliam, iam obtinebant, & veteres colonos civitati ſuæ acceñſuérant, eamque præſidio munierant; ab infeſto Acarnanum, qui Athenienſium erant ſocij, exercitu vexati, ab Lacedæmonijs opem implorárunt. Ageſilaus itaque ſubſidio miſſus, & hoſticum ferro igniq́ue depopulatus, ingentem vim pecorum manciporumque abegit. Et aliquot prœlijs feliciter confectis, nullâ tamen ex hoſtibus urbe captâ, Rhium traoſgreſſus, domum revertit. quòd Athenienſeis, ex Oeniadis, cum triremibus excurrentes, navigationem, è Calydone in Peloponneſum, prohiberent.

Sed ille iterum, ineunte vere, cum exercitu in Acarnaniam tranſmittens, & agris vaſtitatem inferens; eò neceſſitatis Acarnanas, penuriæ & obſidionis metu, adegit; ut miſſis Lacedæmonem legatis, pacem cum Achæis, & ſocietatem cum Lacedæmonijs, pagerent.

ARGOS TENTATVM.

Lacedæmonij difficile ſibi & diuturnum cum Athenienſibus & Bœotis bellum fore rati, Argis, urbe magnâ & conterminâ, à tergo relictis; eam ſibi quamprimum adgrediendam conſtituérunt. Et AGESIPOLIS, Dijs de æquâ, an iniquâ! induciarum, quæ utrimque intercedebant, violatione, conſultis; ex Phliunte, per Nemeam, cum exercitu, in Argivos invadit. Et reiectis hoſtium, qui inducias offerrent, præconibus fecialibus, paſsim & impunè per provinciam perbacchatur, & incredibile damnum imparatis importat. Sed diris cœli terræque prodigijs abſterritus, ab Vrbe, ad quam proximè acceſſerat, & munitionibus vallare decreverat, exercitum reduxit.

CONONIS ÆQVITAS.

PHARNABAZVS intereà & CONON, ſubpoſteaquã Lacedæmonios pugna navali viciſſent, & ex inſulis maritimiſque civitatibus Laconicos præfectos atque Harmoſtas ejeciſſent; palàm præ ſe ferebant, velle ſe, ut omnes iure ſuo libertateque uterentur: neque ullæ in ijſdem munitiones, velut oppugnacula, erigerentur. Quâ gratiâ & liberalitate illectæ pleræque, in priſtinam regis amicitiam venérunt.

DERCYLLIDES interim, vetus PHARNABA[illegible] hoſti, Abydenos in fide amicitiâque Lacedæmoniorum continebat.

Et in Seſton tranſmittens, eos, qui Lacedæmoniorum cauſsâ exſulabant; & ſive Aſiæ, ſive Europæ ſocijs anteà civitatibus exciderant, in Cherſoneſo colligebat. Quumque PHARNABAZVS utrique civitati minas & inimicitias, ni protinus Lacedæmonios ejiciant, acerbe denuntiaret, neque illæ parêrent; CONONE illos maris navigatione prohibere iuſſo, ipſe Abydenum vaſtabat agrum.

3560. 11. Artaxerx. | ———— | 390.

Ineunte autem vere, navibus, quas Helleſpontijs imperárat, coactis; & milite peregrè conductos unà cum CONONE, per inſulas, in Melum navigavit. Et inde Pheras delatus, & Laconicam regionem fœdè populatus Phœnicunte Cytheræ potitus eſt. Et dimiſſis indè ex pacto in Laconicam incolis, oppidoque permunito, NICOPHEMVM Athenienſem cum præſidio illic reliquit.

ATHENÆ AB EO RESTITVTÆ.

Quumque ipſe cæteros Athenienſium ſocios, apud Iſthmum Corinthium, ad bellum Lacedæmonijs faceſſendum, & ſervandam regi fidem, pecuniâ etiam largè attributâ, cohortatus, exercitum in Aſiam deportáſſet; CONON pecuniâ, & claſſe ab eo acceptâ, quam ex inſularum tributis aleret; Athenas venit. Vbi magno civium gaudio exceptus, quæ incenſa à Lacedæmonijs aut diruta fuerant, Longi-murium & Piræum, conductâ fabrûm manu; & Bœotis alijſque in partem iuvantibus, brevi inſtauravit. Vt quoddam quaſi Athenarum fatum fuiſſe videatur. quæ à Perſis antè crematæ; illorum manibus: nunc à Lacedæmonijs everſæ; horũdem ſpolijs, reſtituerentur.

Et nunc ſocios haberent, quos tunc hoſteis habuerant. & contrà nunc hoſteis paterentur, cum quibus iuncti tunc artiſſimis ſocietatis vinculis, & communibus auſpicijs, Perſas oppugnáſſent.

Corinthij etiam ijs, quas à Pharnabazo acceperant, pecunijs, naveis inſtruxere: & AGATHINO claſſis præfecto, maris imperium, in Achaico Lechæoque Sinu, obtinuére. Quo mòx ab ERIPPIDA, Polemarchi ſucceſſore; & à TELEVTIA, claſſis Laconicæ prætoribus, ſunt exuti. Rhio etiam, quod PROÆNVS Corinthius turpiter deſeruerat, amiſſo.

PAX ANTALCIDEA.

Quùm verò Lacedæmonij, ut Cononis Atheniensiumque conatibus, & novæ apud regem gratiæ obſtarent; ANTALCIDEM ad TIRIBAZVM (qui pedeſtrium copiarum dux ab ARTAXERXE in Aſiam miſſus, eiuſdem Cononis virtuti invidebat) amandáſſent, pacis his legibus cõponendę:

„*Vt Græcæ quidem in Aſiâ civitates, mero regi imperio obnoxiæ. reliquæ verò civitates, & I[illegible]æ omnes, liberæ eſſent, ſuoque iure uterentur.* [illegible] ita omnis belli, & pecuniariæ in bellum profuſionis materia tolleretur.

Athenienſes viciſſim, veriti ne in med[illegible] Victoriarum, & renaſcentis ſibi gloriæ, curriculo, [illegible] gratiâ & ope deſtituerentur; Legatos, adſcitis etiam ſocijs, illuc miſere.

Sed quum propoſitæ de publicâ omnium Inſularum & civitatum libertate, leges non placerent, Athenienſibus quidem, ne Lemnum, Imbrum, Scirum, miſſas facere cogerentur: Thebanis [illegible] & Argivis, ne illi Bœoticarum urbium; hi ipſius Corinthi poſſeſſione exciderent; pacem turbarunt: & re infectâ domos quiſque ſuas redierunt.

CONONIS CRIMEN, ET INTERITV[S].

TIRIBAZVS verò, præbitâ clàm Lacedæmonijs pecuniâ, quâ rem navalem inſtaurarent; & Athenienſeis eorumque ſocios ad pacem, vel invitos, inducerent: CONONEM, tamquam regi iniurium, & acerrimum Lacedæmoniorum obtrectatorem in vincula conjecit. (Prob. Quod patriæ potiù[s] augeri, quàm regis maluiſſet. Et clàm operam [da]ret, ut Ioniam & Æolidem Athenienſibus reſt[itue]ret (CONONEM certè à TYRIABAZO Sardeis revocatum, ceu mittere vellet magnâ de re ad regem, [in] vinculis aliquamdiu fuiſſe. Inde Babylonem ad [re]gem abductum ibi perijſſe. Dion verò ſcrib[it], [ef]fugiſſe, Tyriabazo ſciente, an imprudente, incert[um].

NOVVM LACEDÆMON. CV[M] PERSIS BELLVM.

Lacedæmonij, audito STRVTHAN, ſibi i[illegible] & Athenienſibus amicum, à rege ſubmiſſum abſente TIRIBAZO rem & provinciam [illegible] curaret; THIMBRONEM cum claſſe [illegible] miſere. Qui primò quidem ex Ephe[ſo] [illegible] ne, regios in fineis ingreſſus, omnia vaſtand[o] [illegible] bat ac ferebat: ſed magnâ deinde à [illegible] bus adfectus clade, & occiſus eſt; copiæq[ue] [illegible] inconſiderato duce diſpalatæ.

DIPHRIDES

[illegible] | 389.

D[illegible] in eius l[illegible]um ſuffectus, & collectis [illegible]um reliquijs bellum perſequi iuſſus eſt. Miſſo [illegible]a [illegible]um navibus ECDICO, qui Rhodiorum c[illegible]um quos populus urbe eiecerat, factionem ad-[illegible]

Sed ille Rhodiæ plebis terrâ marique potentiâ [illegible]s, in Cnido conquievit. donec TELEV-[illegible]cum XII. navibus, quas in Lechæo habue-[illegible]nu[illegible] ſubrogatus, & Rhodum profectus, PHI-[illegible] [illegible]pitalti; qui ab Athenis in Cyprum, x cum [illegible]em[illegible]bus, in EVAGORÆ Cyprij auxilium, [illegible]baij obvium, cum navibus vectoribusſque [illegible]t. Et divenditâ in Cnido prædâ, Rhodum [illegible]s, ſuæ factionis conſortibus gnaviter o-[illegible]

[illegible]vatione dignum. Vtrumque populum [illegible]ſibi tunc ipſos contraria feciſſe. Athenien-[illegible], contra regem ſibi amiciſſimum, EVA-[illegible]e[illegible] auxilia miſerunt:

[illegible]TIAS verò Lacon, quamvis Lacedæmo-[illegible]m rege bellum intercederet, hoſteis tamen il-[illegible]a navali adortus eſt, & ſuperavit.

[illegible]ASYBVLI ATHENIENSIS EXITVS.

[illegible]re[illegible]m ſtatu ſubmiſſus ab Athenienſibus, XL. [illegible]us, TH[illegible]ASYBVLVS, quod Lacedæmonio-[illegible]opes, & ſocios, circa Rhodum pollére per-ſpiceret; curſum in Helleſpontum deflexit. Et re-conciliatis inter ſe AMADOCO, Odryſ[illegible]rum; & SEVTHE, maritimæ in Thraciâ oræ, regibus, ſibi e-tiam, & Athenienſi populo, civitatum ibidem Græ-carum amicitiam ſtudiaque conciliavit. Et muta-to, è paucis, in popularem, Byzantiæ reip. ſtatu; & Chalcedonijs in fidem receptis; & decimâ in merceis Ponticas impoſitâ; in Lesbum, ubi ſola, in-ter urbeis, Mytilene ab Athenienſibus ſtabat, na-vigans, & Mitylenæorum optimateis exſuleſque cum exiguis, quas habebat, copijs conſocians, ad Methymnam contendit.

Vnde THERIMACHVS Lacon, factâ, cum navali-bus turmis, alijſque adverſæ factionis exſulibus, e-ruptione; & pugnâ acriter commiſſâ, occubuit. & reliqui, multis deſideratis, in fugam verſi ſunt.

THRASYBVLVS cæteras Inſulæ adgreſſus urbeis, vel in poteſtatem ſuam redegit; vel depopulandis rebellium agris tantum prædæ coëgit, ut ex eâ mi-litu ſtipendium exſolveret.

Et informatâ iam animo in Rhodum expeditio-ne, dum civitates non exiguâ argenti portione emungit, quò copioſiorem contrahat exercitum. &, in cæteris, Aſpendios, qui pecuniam contule-rant, militaribus tamen rapinis divexari patitur; ab ijs de nocte in tabernaculo obtruncatus eſt.

Hic exitus THRASYBVLI, viri inſignis & probi, & de patriâ bene-merentiſſimi.

ANAXIBII LACEDÆM. RES AD HELLESPONT. GESTÆ.

3562. [illegible]. Art. | 388.

[illegible]æmonij rerum in Helleſponto geſtarum, [illegible] decumani, in BYZANTIO, ſuper merci-[illegible]i, nuntio turbati; ANAXIBIVM volen-[illegible]LD[illegible], licet inculpato, ſu[illegible]ſtituunt. Qui [illegible] navig[illegible]s, cum nonnullas Æolidis urbeis [illegible]o intercepit; & ex Abydo hoſticum [illegible]ne [illegible]it; tum navibus auctus, A-[illegible] & [illegible]s, continuis excurſionibus in-[illegible]vit. Athenienſes verò, ne Helleſpontij de-[illegible]a[illegible]renitur, veriti; IPHICRATEM, [illegible] nuper præfectum; & ab Ægi-[illegible]ii thi iam potentibus, & CHABRIA ſuffe-[illegible] do[illegible] ad ſuos remiſſum; in eam provinciam [illegible].

[illegible]ron ſum adpulſ[illegible], poſt levia inter ſe [illegible] tandem ANAXIBIVM, cum mi-[illegible], & [illegible] Abyd[illegible]is, Antandrum pe-[illegible]p[illegible]s acceptu[illegible]. quòd haud [illegible]um, relicto eâ in urbe præſi-[illegible]omites rurſus domum adductu-rum, tranſgreſſus de nocte in deſertis Abydi mon-tibus conſedit; remiſſis, quę ipſum tranſvexerant, triremibus; & ſparſo ſuæ, ad colligendam de more pecuniam, ulterius profectionis rumore. Neque opinio eum fefellit.

ANAXIBIVS namque, qui IPHICRATEM in Proe-conneſum cum navibus abiiſſe; & facilem ſibi per pacata, ad ſociam urbem tranſitum fore, exiſtima-ret: atque idcirco diſſolutiùs iter ageret; in inſidias præcipitavit.

Et ipſe hoſti facilè, ſive impunè, reſiſti tum poſſe diffiſus, & mori certus; ſuos omneis à manu conſe-rendâ abſtineret & tutò abire, ac patriæ ſe ſervare, iuſſit. Atque arrepto, armigeri ſcuto, egregiè pu-gnans, nec inultus, cecidit. Cecidere cum illo XII. circiter Harmoſtæ, ex civitatibus undique conſe-cuti; & milites CC. cum L. Abydenis.

IPHICRATES victorem exercitu[illegible] in Cherrone-ſum reduxit.

DIONYSIVS TYRANNVS, ET RES IN SICILIA GESTÆ.

Sub ea tempora omnis pænè Sicilia, præ impotenti Dionysii tyrannide, & dominandi libidine, aſſiduis aut inter ſe, aut cum hoſte externo, bellis deflagrabat.

Res in eà provinciâ, diverſis quidem annis geſtas, ſub unum conſpectum, quo concinnior hiſtoriæ ſit ſeries; hic damus.

Rhegini Chalcidenſium, in Italiâ citeriore, coloni, qui Tyranni incrementa ſuſpecta haberent; & Naxios Cataneniſeſque, cognatos ſuos, & alias Græci nominis civitates, indignâ premi ſervitute indolerent; necnon tutum Syracuſanis, aliiſque è Siciliâ exſulibus, aſylum aperirent; claſſem copiaſque ingentes in expeditionem emittunt. Sed à Meſſenijs, quos in ſocietatem pertraxerant, ſecumque cum armis eduxerant; deſtituti; & viribus hinc, cæptiſque diffiſi; domum ex Inſulà repedârunt.

Miſsis tamen ab utràque urbe legatis, & pace cum ijs factâ; Dionysius, ad bellum Carthaginienſibus, Græcæ genti præ ſe, ut putabat, minus gratioſis, in ipsâ Inſulà faceſſendum, conſilia animumque convertit. Eâque fini Syracuſas, mirandum in modum, vaſtiſsimis murorum vallorumque molibus, & creberrimis propugnaculis communivit; & novo armorum, tormentorumque genere, inſtruxit. & delectu undequaque habito, magniſque ſtipendijs, immenſas copias contraxit. Quoque animos populareis animos ſibi conciliaret; ipſe à priſtinâ illâ ſævitie deſiſtere: Meſſenios agri finitimi parte donare: à Rheginis, licet fruſtrà; & à Locris ſibi coniugium ambire: Syracuſanos partim concionibus, partim permiſſâ bonorum Punicorum, ex opidis & portubus, diripiendi impunitate, pellectos, huic bello inauctorare.

Et idem licentiæ exemplum mox cæteri Siculi certatim ſecuti, inviſam ſibi Afrorum barbariem è finibus ſuis exturbatam cupere; & quamcumque fortuna viam dederit, excuſſo etiam Tyranni ipſius iugo, ad libertatem priſtinam adſpirare.

Atque his ita comparatis, Dionysivs, miſſo Carthaginem feciali, & nomine *Sen. p. q. Syracuſij*, [illegible] Pœnis indicit; ni Græcis in Siciliâ urbibus cedant, & libertatem reſtituant.

Pœni longinquâ domi peſtilitate exhauſti, & ab omnibus rebus ad bellum neceſſarijs imparati, initio quidem perturbantur; deinde peregrinum ex Europâ, & aliunde exercitum conſcribunt.

Dionysivs è Syracuſis agmen educens, adſcitis in partem Camarinæis, Gelois & Agrigentinis; [illegible] inde Himerenſibus & Selinuntijs, cum omnibus copijs, quæ erant ad octogies mille peditum & plus III. equitum millibus: cum navibus longis CC. præter D. navigia oneraria, machinis & inuſitato tormentorum adparatu inſtructa; ad Motyam, perpetuâ adverſus Pœnos fide ſpectatam urbem, proximè acceſſit.

Et licet Erycini præ ſubito [illegible] num defeciſſent; Motyæi, ſpe [illegible] Carthaginienſibus auxilij fieri, ad [illegible] ſe comparant. quamquam ſolæ v [illegible] liæ urbibus, Angyræ, Solûs, Ægeſta, [illegible] & Entella, in officio fideque Carthagin[illegible] ſiſterent. earumque agros immenſum [illegible] Dionysivs, & impunè propemodum [illegible] ret.

Himilco, intereà dux à Pœnis [illegible] cum navibus proximè Motyam adpulſus; [illegible] to hoſtibus terrore incuſſo, tantum-[illegible] claſsis hoſtilis parte potitus; Syracuſa[illegible] dem virtute, & catapultis, novo & [illegible] telo, repulſus eſt; & in Libyam renavig[illegible] ctus.

Dionysivs verò intereà aggeres duci [illegible] tormenta in pluteis diſponit, turreis [illegible] bulationibus in altum educit.

Opidani contra nihil terreri; & in ipſa [illegible] tione unam ſpem ſalutis habere; ſive p[illegible] ri: & ſuprà quàm credi poſsit, aut vires [illegible] ferant, ſummâ ope adversus irrumpente[illegible] & ſaxa telaque è domorum faſtigij[illegible] devolvere. Hoſtem, cui turres, tectis æquata[illegible] larum vicem, erant; per oſtia & feneſtras [illegible] audaciâ & furore, ex obliquo petere, & [illegible] præcipitare. donec per aggerem, arietibus [illegible] ptum, univerſa vis exercitus, magno agmine [illegible] peret, & ſe intra urbem effunderet.

Ibi immani occidione graſſati; & priſtina[illegible] norum in ſe iniurias ulciſci cupidi, nulli ſex[illegible] ætati pepercere. præter, qui ad templa, ex [illegible] nio, confugerant; quique ſub haſta, urbe [illegible] dam militi permiſſâ, venierunt.

ALTERA POENORVM IN SICI[LIAM] EXPEDITIO.

Carthaginienſes, ut & ſocias adhuc civitates confirmarent, & Dionysii audaciam compe[illegible] Himilconem, regem lege creatum, cu[illegible] militum manu, & inſtructiſsim[illegible] claſſe [illegible] Siciliam amandârunt.

Cui iam adventanti occurrere cum [illegible] roſtratis, iuſſus Leptines, Siculæ claſsis [illegible] Punicâ claſſe L. naves, cum quinquies [illegible] bus, & CC. curribus, depreſsit.

Dumque Dionysivs, captâ M[illegible] Ægeſtanorum [illegible] à quibus incredibile [illegible] tabernacula igne, damnum [illegible] pera[illegible] hæret; Pœni Panhormum ad[illegible] proximè ſemper ad [illegible] us, [illegible] ti; in hoſtem rectà co[illegible] unt.

Hic Himilco, Erice per proditionem [illegible] pto, Motyam oppugnando recepit.

[illegible] Di[illegible] ſe in [illegible] S[illegible] te; Alycæi, quos ille ſib[illegible] pa[illegible] vinxerat, ad victorem ren[illegible] va[illegible]

[illegible] amicti [illegible] Lip[illegible] æ pot[illegible] ducit, & ad Pelorídem caſtra [illegible]

Meſſanenſes, iam trepidi [illegible] tumultu [illegible] quod urbem, nec muris [illegible] n[illegible] p[illegible]

[illegible] caſtris equitatu, munitam, defendi poſſe [illegible] ariſſi[illegible]a quæque in vicina opida de[illegible] A[illegible], [illegible]raculo ſiu, (quo Carthaginien[illegible] [illegible]e [illegible]uà, lixas, ſive baiulos aquarios, fore [illegible]erat celebratum) cum lectiſſimâ, è [illegible] manu, ad Peloridem prope[illegible] ab agr[illegible]rum vaſta[illegible]ione repulſuri.

[illegible]ILCO, per[illegible]pectâ Meſſanenſium teme[illegible] [illegible]c[illegible] naveis bene inſtructis, ad urbem, de[illegible] vacuam, navigare iubet. Quæ tantâ [illegible]tate ſunt uſæ; ut quantumvis Meſſanenſes, [illegible]cul[illegible] urbi imminen[illegible]is [illegible]onſcij, præcipiti fe[illegible] [illegible]e ad patriæ ſubſidium recurrerent; Poe[illegible] & u[illegible]e[illegible]n armis cir[illegible]umſederint; & milite mox [illegible] a mœnia irrumpente, non ſine horribili [illegible]u[illegible] [illegible]age, eadem ſint potiti.

[illegible]n[illegible]lo æquatam, tantâ tectorum ruinâ, [illegible] flammis, oppreſſerunt; ut vix ur[illegible] [illegible]æ veſtigia apparerent.

[illegible]o & tam diro exemplo territi Siculi, [illegible] DIONYSIO alieniores, omnes, præter [illegible] Pœnum, prætextis olivæ ramis obvij, [illegible]ere.

[illegible]NYSIVS nihilo-minus, contracto undi[illegible] [illegible]exercitu; & arcibus, quà hoſtis cumque ad [illegible]nſiturus eſſet, præſidio firmatis; ad [illegible] promontorium caſtra poſuerat.

HIMILCO, iuſſu MAGONE, claſſis [illegible]æ[illegible], cum nauticis copijs, ad alterum [illegible]rum (quem [illegible] cum Siculi, quibus ager Na[illegible] à DIONYSIO fuerat attributus, tunc [illegible]t) navigare; magnis itineribus, cum pedi[illegible] pervenerat.

[illegible]neribus, ob latiſſimè effuſa, per eos dies [illegible]is Ætnæi incendia; ad mare interruptis; ne[illegible]u[illegible] ſint HIMILCONI, lævum Ætnæ collem [illegible] cum ſuis tranſmittere. quùm MA[illegible] [illegible], ut ad Catanam mari navigaret, ibique ſe op[illegible]pe[illegible]re ur negotium dediſſet.

[illegible]O[illegible]YSIVS verò, cui hoſtium conſilia eſ[illegible] [illegible]ora a; & ſciret uni gravem tardamque [illegible]nam navigationem; alteri & peditibus e[illegible] [illegible]um aſperumque terrâ iter fore. ni[illegible] [illegible]to ad Catan[illegible]m [illegible]ontendit. Et acie pe[illegible] [illegible] ad l[illegible]s inſtructâ, LEPTINEN pu[illegible] [illegible], cum MAGONE iam propinquo, inire [illegible]

[illegible]em, l[illegible]et initiò rem præclarè gere[illegible] [illegible] circumventus à Pœnis, & in fu[illegible] [illegible] vel cæſis, vel dem[illegible]rſis (Diodor. [illegible], millia.) centum pænè naveis [illegible]

[illegible]ò ipſe, c[illegible]m HIMILCONE, quan[illegible] [illegible]ongin[illegible] itinere militem addu[illegible] [illegible] non auſus; Syracuſas iter con[illegible] [illegible] ab Italis, & a Græcis, partim ſup[illegible] [illegible]end[illegible] o c[illegible]ndu[illegible]t.

[illegible]otius Siciliæ potens, hodie unius ur[illegible] [illegible]us latet, & ultima metuit.

[illegible]ardâ h[illegible]ſt[illegible] exornatis in [illegible]p[illegible]rtum adpulſus, incred[illegible] [illegible]rem ur[illegible] incuſſit. quæ & ingentibus [illegible] ſimul, & undique à terrâ cin[illegible] Nedum, cum HIMILCONE

qui primùm, promotis antè mœnia copijs, ordi[illegible]dines aci[illegible]que inſtruebat; deinde portus, c[illegible] robu[illegible]ſtiſsimis navibus pernavigabat: atque hoſtem ad pu[illegible]gnam terrâ mariqúe provocabat, manus conſerere præſideret.

Donec victori, æquo inſolentiori, non [illegible] eſſe viſum eſt, vi[illegible]ina quæque urbis, a[illegible]borum exc[illegible]o, ædificiorum ruina, & omni fœdiſsimæ depopula[illegible]tionis genere, deformare; niſi occupatis iam Acra[illegible]dinæ ſuburbij[illegible], Deorum, & in ijs Proſerpinæ, tem[illegible]pla ſpoliáſſet.

Ex illo, eius res in peius ruere: & DIO[illegible]YSIO au[illegible]dacia cum ſpe creſcere. ſic ut & crebris liceſſeret Poenos ex urbe [illegible]xcurſionibus; & adſuefactis ve[illegible]liari pugnâ militibus, gradum conferret, & ex congreſſu ſuperior rediret.

HIMILCO obſidionem tantæ urbis diuturnam fore ratus, ſtationes & caſtra muro obducit: & in caſtella, mari proxima, immenſam vini frumenti[illegible]que copiam undique congerit.

Syracuſani verò, quamvis DIONYSIVS rerum ſua[illegible]rum ſatageret; & nova ab Italiâ ac Peloponneſo auxilia accepiſſet, urbemque rebus ui omnem even[illegible]tum neceſſarijs muniret; elati ſubitâ victoriâ, quà navem frumentariam ex hoſte interceperant: Et eidem ulciſ[illegible] iniuriam, cum XL. navibus, paran[illegible]ti, ultrò & per ſe occurrerant; pugnaque conſer[illegible]ta, prætorium, cum XX. alijs, vi ceperant; quat[illegible]tuorque depreſſerant: & fugientes ad ſtationem uſque inſectati, ad certamen, cum inſultatione, invitare auſi fuerant. Iam magnum quid ſpirare, & ignaviam DIONYSIO exprobrare. Iam ina[illegible]nibus telo armatis, ſe certiſsimam, non modò bel[illegible]li Punici, ſed diſſolvendæ etiam tyrannidis, & libertatis vindicandæ, occaſionem tenere. aliosque ſermones, concitandæ ſeditionis, in vulgum iactare. & publicis concionibus Tyrannum, eiuſque facinora, ut contumelioſè, ita acerbiſsimè, proſcindere.

Sed poſtquam PHARACYDES Lacedæmo[illegible]nius, ſociæ claſsis, quæ recèns advenerat, dux, qui tyranno familiariter uteretur; quemque Syracuſa[illegible]ni propitium ſibi libertatis vindicem ſperabant; pro ſuggeſtu palam dixiſſet *Se à Lacedæmonijs in belli ſocietatem, & ad opem ferendam, Syra[illegible]cuſanis & Dionyſio, adverſus Poenos, miſſum eſ[illegible]ſe; non autem ad evertendum imperio Dionyſium.* & eo dicto, mercenarij ad DIONYSIVM tuendum concurrerent:

Syracuſani perculſi, non ſine degeneris, in La[illegible]cedæmonio duce, diſsimulationis deteſtatione, quietem egére. Ex quibus Tyrannus alios mune[illegible]ribus, alios epulis delinitos, ſibi rurſus artiuſque obſtringere contendit.

Carthaginienſes paluſtri Sub-urbani, ad fanum Cereris, loco caſtrametati; & panicis anteà per ſtationes de nocte terroribus exagitati. Et nunc torrida æſtivæ auræ tempeſtate, ſive peſtilentis ſi[illegible]deris vi, malè adfecti; promiſc[illegible]a de-repente [illegible]a[illegible]daverum ſuorum ſtrage loca circum omni[illegible] longè lat[illegible]que complevérunt.

Quâ rei bene gerendæ occaſione utendum ſi[illegible]bi ratus DIONYSI[illegible]S, terrâ marique hoſtem invadit,

Caſtra & præſidia, pænè vacua, expugnant; & ancipiti periculo attonitos undique exagitant. Igne etiam in naves reliquas iniecto. (al. de cœlo delapſo) qui vento ferente alcretur.

Eáque neceſſitate coacti Pœni duces, clam ſocijs, & Syracuſanis, ad DIONYSIVM legatos mittunt; & CD. talentis, quæ in arcem HIMILCO advehenda curârat, incolumem ſibi, ſolis, in Libyam reditum redemerunt.

Siculi, fidi eorumdem auxiliares & ſocij, ut Tyranni, & Syracuſanorum manus evaderent; fugâ per mediterranea inſtituta, in patriam plerique ſe ſuam ſubtraxérunt,

Iberos, iam fœderatos, mercenariis ſuis DIONYSIVS adcenſuit. & reliquæ barbarorum multitudinis, quam vivam ceperat, arma & impedimenta, militibus in prædam conceſſit.

Sic Pœni totâ penè Siciliâ, præter Syracuſas, paullo-antè potentes; brevi temporis momento, de einſdem poſſeſſione non modò ſunt eiecti, ſed vix pauci in patriam libere redire permiſſi.

Et qui vetuſta paſſim in agro Syracuſano ſepulcra ſuffoderant, ipſi centena & quinquagena è ſuis, quos peſtis & belli caſus coacervârat, inſepultorum millia, oculis coràm intueri cogebantur.

Qui flammis ultro citroq. villas & agros Siciliæ fuerant depopulati, & ſpolia ſuperbè in portu oſtentârant, ac veluti tropæa defixerant; claſſem ibidem ſuam deflagrare vidérunt, & nocturnâ fugâ dilapſi, ſocios in triumphi ludibrium deſeruérunt, an prodidérunt!

Hæc ubi Carthagini ſunt nuntiata, civitas omnis ululatibus & lamentis, non ſecus ac ſi ipſa capta eſſet, perſonabat. Et flebiles orborum, vel filijs, vel parentibus, civium, querelæ paſſim exaudiebantur.

Ipſe Imperator, qui laceras copiarum reliquias domum ceu pretio reduxerat, è navi ſuâ inops procedens, & ſordidâ ſervilique tunicâ diſcinctus, manibus ad cœlum protenſis, nunc ſortem ſuam, nunc publicam fortunam deflere.

Et quantumlibet tot ſcelerum, & ſacrilegæ impietatis ſibi conſcius; Deos incuſare: qui tot victoriarum decors, quæ ipſi dederant, brevi temporis puncto intervertiſſent. Exercitum victorem, non bello, ſed peſte deleviſſent. Se non ad vitæ iucunditatem; ſed ad æternum calamitatis ludibrium reſervaſſent.

Tali vociferatione per urbem ingreſſus, ut ad limina domus ſuæ venit; ne [illegible] pars, cum ſuis [illegible] conditione ſupereſſet; obſeratis foribus, & nemine ad ſe admiſſo, mortem ſibi conſcivit. *Ingentem violatæ religionis formidinem ſuis in poſterum civibus relinquens.*

DOMESTICÆ POENORVM

CLADES.

Sed [illegible] alijs mox accumulati infortunijs, & clade per Libyam divulgatâ, ab ipſis ſubiectis, (qui occupato Tunete & [illegible] ex liberis & ſervis collecto, [illegible] tionis conſpirarant, & in acie [illegible] debant, è propinquo ſunt oppug[illegible] re veteri, cerimoniæ indictæ; & [illegible] placandæ ſcilicet Numinum iræ, adh[illegible] reri ac Proſerpinæ, inter patrios De[illegible] receptis. ſacra Græco ritu peracta; t[illegible] ſtituta, animos eorum religionis metu ex[illegible] ſa ſunt. Et ad iniuriam clientum, à ſe ſui[illegible] nibus propulſandam, eoſdem animárunt.

Quùm namque perduelles, convenæ eſſ[illegible] que duces opportunos haberent; & iam-nunc [illegible] meatûs penuria laborarent; parum pecunia [illegible] câ corrupti, communes ſpes deſtitu[illegible]bant [illegible] cæptis diffiſi, in ſuam quiſque regionem [illegible] pideque ſunt dilapſi.

DIONYSIVS, ut tum mercenariorum, qui [illegible] ptum ducem ſuum, ARISTOTELEM, tumultu[illegible] & ſtipendia acerbius exigebât: moleſtiâ me [illegible] liberaret. tum Siciliæ, longinqua belloru[illegible] tate vaſtatæ ſolitudini, proſpiceret; me[illegible] quidem, decies mille, Leontinorum urbem a[illegible] grum in ſtipendium conceſſit. Qui regionis [illegible] nitate capti, ſorte inter ſe ductâ, ſedes illic [illegible] cárunt.

Mille verò Locros, & IV. Methymnæorum [illegible] Lesbo millia: & DC. è Peloponneſo Meſſenios, a[illegible] lioſque è Zacyntho & Naupacto profugos, [illegible] ſanam, ad incolendum, tranſduxit.

Sed ex ijs Meſſenios, quos in illuſtri urbe colloca[illegible] ri, perpetui eorū hoſtes, Lacedæmonij mol[illegible] rent, oppido ad mare quodam, in finibus A[illegible] nis, donavit; quod illi Tyndaridem nominá[illegible] aucto civium numero, fœdereque cum vicinis [illegible] cipibus inito, aliquot deinceps municip[illegible] ceſſione amplificárunt.

Reliqui, in ſuam quiſque patriam, unde à P[illegible] nis exacti, vel in ſervitutem redacti fuerant; [illegible] poſtliminiò, ſeipſi reſtituerunt.

Rhegini, qui Meſſanam adverſus ſe munir[illegible] ferrent; cum adverſarios DIONYSII, & in[illegible] pulſos, urbe ſuâ ſuſcepére; tum Naxiorum & [illegible] tanenſium reliquijs, Mylas, in coloniam tr[illegible] ctis, ELORIM ducem cum exercitu ad ob[illegible] Meſſanam emiſére.

Sed Meſſanenſes, cum mercenar[illegible] gentipugnâ ad X. M. interfecti traduntur [illegible] gato; Mylas etiam, Naxijs ex convento [illegible] receperunt.

BELLVM CVM RHEGINIS

DIONYSIVS iam de bello Rheginis inf[illegible] gitans, & à Siculis, quos [illegible] & inſediſſe diximus, interpellatus; dum a[illegible] libus aptâ in urbem pervadere ni[illegible] fugiens, & vitæ periculum adijt, & [illegible] citu ſuſ[illegible] cladem accepit.

Et mox deſerta Tyranni ſocieta[illegible], A[illegible] & Meſſanenſes ipſi ad publicæ libert[illegible] ſe tranſtulére.

MAGO, qui Carthaginienſium dux in S[illegible]

caſ ; & [illegible]arum civitatum ſtudia inſigni benivo-le[illegible]mp exus, auctis iam inde copijs, & Meſ-ſe[illegible]ttatâ, ad Abacænam caſtra erat meta-tu[illegible]o, qui cum exercitu de-improviſo ſu-per v[illegible]erat; non ſine clade repulſus eſt.

[illegible]reà, c. cum triremibus, clam in Ita-liam [illegible]s, Rheginos de-inexpectato, & nocte, po[illegible]rum incenſis, & ſcalis ad muros admo-tis, tantum-non oppreſſit.

Eâque ſpe ob repentiuum Eloridis ducis ad-ventum, fruſtratus, & agrum latè populatus, indu-cijs in annum factis, deceſſit. Et edita palam cupi-ditatis ſuæ, quâ regni fineis ulteriùs proteudere mo-liebatur, ſignificatione; Græcis omnibus, qui Ita-liam eâ tempeſtate tenebant, adverſum ſe con-ſpirandi, & belli gravuiſſimi, occaſionem præbuit.

DE MACEDONVM REGIBVS.

Vt ad res Macedoniæ, quæ principatum mox [illegible]unt, & novam hiſtoriç Chronologiæque, ſecundùm Perſas, materiam ſuppeditabunt; dela-bamur. cuius de regni initijs diximus ſupr. ad ann. ti. Amasiæ, Iudçorum regis; qui erat iii. M. [illegible]liv. ab O. C. & ante Nat. Chriſt. dcccvii. & alibi.

Quod quidem regnum, paullo-pòſt, ab everſâ A[illegible]iorum Monarchiâ, exortum fuiſſe collegimus. [illegible]us I. rex fuerit Caranvs (quod nomen Κύριον ſive Κοίρανον ſonat) qui annis 28. regnárit; & Her-[illegible]m, ſuç ſtirpis auctorem, tritavum prætulerit.

I. Coenvs, ann. 12.

II. Tyrymnias, 38. an.

I[illegible]. Evrops, 25. ann.

V. Alcetas, 29. an.

[illegible]I. Amyntas, 50. an.

[illegible]II. Alexander, 43.

P[illegible]rdiccas F. 31. annis [illegible]ontinenter; ſed exiguis finibus, regnárint.

Mul[illegible]rum tamen iudicio, anni regnantium val-de uni incerti. licet Diodor. omneis universè te-[illegible]. annis concludat.

A[illegible] ab eo, quem dixi Carano, (& Amasiæ [illegible] anno) uſque ad Alexandr. Magn. ſub xxiii. r[illegible], annis cdlxxxvi. regnatum velint. uſque ad ann. ab O. C. iii. m.dcxix.

V[illegible]liqua itaque ratio temporum & hiſtoriæ, à C[illegible]o [illegible]d Alexandrvm Magn. colligatur; ſic [illegible]ter recenſeamus.

Al[illegible]x[illegible]ndro, Amyntç F. (de quo multa in Da-[illegible]ſpidâ, & Xerxe I. dicta.) Athenæus ex [illegible]pompo, (lib. 5. cap. 13.) Perdiccam F. & [illegible]orem attribuit. qui annis, quot dixi, 31. re-g[illegible].

[illegible]uic Archelavm F. ſucceſſiſſe, & 24. regnáſſe [illegible]s.

P[illegible]ſt quos déinde Orestes, 3. Archelavs, al-[illegible] 4. Pavsanias, I. (quem annum dat Euſeb. [illegible] Amyntç Amyntas alter, 6.

Argevs, I. Amyntas, alius (veriùs idem, ſed [illegible]us) 18. Alexander, alter, 1. Ptolemævs [illegible], 3. Perdiccas, alter, 5.

[illegible]hilippvs denique Alexandri M. pater (O-[illegible]v. an. 1. regno inauguratus) 22. (Diod. 24.) [illegible]e annis, regnárint.

[illegible]mergant, à morte Xerxis I. ad initium Phi-li[illegible]i cir[illegible]t[illegible] r c. & paullò ampliùs.

[illegible] ab eo, quem dixi Alexandro I. A-[illegible] quem fuiſſe vult Evropi; ſive Æropi [illegible] Al[illegible]x[illegible] F. Argei (l. Philippi) Nepotem: Per-diccæ pronepot. Carani abnepot. (veriùs trinepo-tem) aut longè ulteriore gradu, (Videtur enim con-fundere reges poſteriores, cum prioribus, cognomi-nis) per ordinem ſucceſſionis. regnum Macedoniç, ad Amyntam, fratris eius Menelai F. perveniſſe.

Et hunc ex Evrydice quidem iii. Filios ſuſ-tuliſſe, Alexandrvm, Perdiccam, & Philippvm Alex. Mag. patrem; & filiam Evrynoen. Ex Cy-gnea autem Archelavm, Archidevm & Mene-lavm.

Amyntam illum cum Illyrijs & Olynthijs gravia bella geſſiſſe. & ſenem fato functum, Alexandro, ex filijs maximo, regnum tradidiſſe.

Quo, cum fratre Perdicca, matris Eurydices in-ſidijs interfecto, Philippvs frater, ex patruo & ſut ex fratre Perdiccâ nepotis tutore, regem ſe geſſerit.

(Addit idem, ſibi vix conſtans; Argevm, Per-diccæ, qui Carano ſucceſſerit, F. Philippvm ex ſe reliquiſſe. qui immaturâ morte raptus, Evropvm, parvulum admodum, heredem inſtituerit. Cui A-myntas, & deinde Alexander ſucceſſerint.)

Diodor. autem l. 14. Archelao Alexandri I. F. haud dubiè) quùm 7. regnâſſet annos, Ore-stem puerum ſucceſſiſſe. (quo tẽpore Thimbron, cum Græcis, Xenophontéq; expeditionis comitibus, bellum adverſus Perſas gerebat.)

Et eo necato, Æropvm tutorem 6. annos regni potitum.

Paullò inf. Sub idem tempus, inquit, quo, Cono-ne Perſicis opibus ſuffulto. Lacedæmonij maris im-perium amiſerunt; Æropvs, Macedoniæ rex, qui ann. 6. regnárat, morbo ex ſtinctus, ſucceſſorem ha-buit Pavsaniam F. qui annum regnavit.

Quo eodem anno, Pavsanias, Laconum rex, in exſilio obijt; hic quoque, cognominis, Macedonum rex, anno vix exacto, dolo ab Amyntâ occiſus pu-tatur. cui idem paricida ſuffectus, 24. ann. regnum tenuit.

Sub id itaque tempus, quo Chabrias, Iphicra-ti ab Athenienſibus ſubrogatus; & Corinthum, popularis ibi præſidij dux futurus, miſſus eſt; A-myntas, ille, Philippi pater, Illyrijs in Macedo-niam invadentibus, regno pulſus; ſpe omni recipe-randi imperij abiectâ, agrum finitimum Olynthijs donavit; & tum demum regno prorſus excidere viſus.

Verùm paullò-pòſt à Theſſalis ſublevatus, re-gnum recepit, & diu tenuit.

Sunt qui tradant, Amynta pulſo, Argevm, ope Athenienſiũ deductum, biennio Macedonibus im-peritâſſe. & deinde Amyntam in regnum reſtitutũ.

Hæc ex Dioder. Iuſtin, aliiſq. excerpta, vix concilio. Vid. infr. ad an. XXXIIX. eiuſdem Artaxerxis.

PRISCÆ AFRORVM IN OCCIDVAM, QVAM DICIMVS, INDIAM, COLONIA.

Ad hæc tempora referri poſſe videtur, quod ex Ariſtotelis Admirandis, ab alijs adlegatur.

Carthaginienſeis, in mercibus mari commutandis deditos, in Oceano, ſupra Herculis columnas, Inſulam vaſtam repperiſſe, in quâ, præter fluvios amœnos & navigabileis; & arbores omnis generis pulcerrimæ, & cœli temperies eſſet ſaluberrima.

Quò cum multi enavigarent; & loci amœnitate capti; & patriæ, ob aſſidua bellorum incommoda, legumque & dominationis aſperitatem, pertæſi; fixis ibi ſedibus, non redeuntes navigatione, omnibus, pœna capitis, in poſterû fuiſſe interdictum.

Deſignari autem Occiduas illas regiones, quæ Braſiliæ, Peruviæ, & Americæ nomine nunc celebrantur. quaſque Afrorum fuiſſe colonias ſit veriſimile.

NOVA POENORVM IN DIONYSIVM EXPEDITIO.

Carthaginienſes interim viribus à clade in Siciliâ, uti diximus, acceptâ, refectis; & copijs è Libyâ Sardiniaque collectis, MAGONEM iterum in eamdem inſulam tranſmittunt. Qui quùm magnos initiò, aliquot urbibus à DIONYSIO deficere compulſis, progreſſus feciſſet; ab eodem, poſtquam AGRIM, Agyrinæorum, validæ civitatis, principem, ab hoſte fruſtrà tentatum, federe ſibi coniunxiſſet; & in partem expeditionis adſciviſſet: ad eam, in ſummâ rerum inopiâ, neceſſitatem adactus eſt, ut pacem ultrò peteret. & relicto Pœnis vicinorum undique locorum dominatu, DIONYSIVS in cæteros Siculos liberum imperium obtineret. eique Tauromenium, quà vi, quà gratiâ, occupare liceret.

Quod quidem opidum poſtquam ille occupâſſet; & Siculos incolas in exſilium expuliſſet; mercenarijs, ſibi fidiſſimis, habitandum, tradidit.

DIONYSIVS IN RHEGINOS MOVET.

Et paullo-pòſt, quùm totius pænè Inſulæ imperio non contentus, & regni ulteriùs proferendi cupidus, omneis, qui Græci nominis Italiam poſſiderent, hoſteis ſibi deſtinâſſet, & cepiſſet, Rheginos, quorum urbs quoddam veluti Italiæ propugnaculum eſſet; omnium primùm ſibi eſſe tentandos exiſtimavit.

Et exercitu (in quo xx. peditum M. equites mille, & naves cxx.) in Locridis fineis tranſmiſſo; ipſe è continente Rheginorum regionem ferro flammâque vaſtare; & claſſis eius, ex adversâ parte, mari cæpit incumbere.

Itali contrà, LX. naveis è Crotone ſuppe[illegible] Rheginis confeſtim ſubmiſére. In quas DIONYSI[illegible] vectus, & vectores in terram [illegible], non modo à Rheginis ingenti [illegible] grа[illegible], ne naveis vectoreſque caperet; à litore [illegible]. ſed exortâ etiam ventorum tempeſtate & [illegible]gnâ improſperè commiſſâ; unà cum VII. [illegible] ros non pauciores MD. in conſpectu Rhegij [illegible]. Et alijs dein incommodis iactatus, hyeme iam instante, pacto cum Lucanis fœdere, exercitum Syracuſas reduxit.

Dum ijdem autem Lucani in agrum Thuriorum populabundi excurrerent. Et hi, non exſpectatis federatorum inter ſe Græcorum auxilijs, c[illegible]bus de-compoſito illis, in Lucaniam, imped[illegible] neribus, lociſque, audaciùs ſe penetrarent; ma[illegible]rem cladem circumventi accepiſſent, niſi à L[illegible]NE, DIONYSII fratre, qui illàc cum claſſe, Lucanis auxiliari, præternavigabat, inuſitatæ benevo[illegible]tiæ genere in naveis accepti, ſervati & redemti fuiſſent: Et idem, omnis litis arbiter, pacem inter Lucanos It[illegible]loſque conſtituiſſet.

Quâ re Leptini offenſus DIONYSIVS, alterum fratrem, THEARIDEM, claſſi eius in locum ſuffecit.

Anno verò conſequente (qui Capellio, Vrb. C. 365. & Artaxerx. 16.) tranſmiſsis iterum ad Cauloniam copijs, eamdem Vrbem obſidione & machinis quatere cæperat; quùm Crotoniatæ, quibus totius belli imperium, & ſummâ rerum poteſtatem federati Græci attribuerant; duce ELORI, exſule Syracuſano, cum pari pænè copiarum numero ad diſſolvendam obſidionem properárunt. Sed E[illegible]RIS, aliquantâ cum manu antecurrens, à Dionyſianis, aliquouſque ab urbe digreſsis, & in a[illegible] procinctis, de-inopinato exceptus; & dum rel[illegible] è caſtris Græcorum copiæ accelerare iuſſæ eſſ[illegible] inter pugnandum occiſus; facilem de Italo-Græ[illegible] diſsipato ordine adcurrentibus, & duce ſuo deſt[illegible]tis, victoriam DIONYSIO reliquit. Neque difficilius à cæterâ multitudine (qui X. M.) quæ in collem quemdam, tutum quidem, ſed ab aqua [illegible], confugerat; deditio, præ ſiti, extorta.

Quos ille nihilo-minus, præter omnium ſpem cum inſolitæ humanitatis clementiæque [illegible]tione, incolumeis & impunè dimiſit. Et pace [illegible] permultis civitatibus conſtitutâ, ſuo quamque iure uti, & patrijs legibus vivere, permiſit.

Quo facto, magnam ab omnibus gratiam laudemque retulit, aureis etiam coronis hon[illegible]. *Facinus certè omnium eorum, quæ in vitâ geſſit, honeſtâ memoriâ longè digniſſimum.*

Cum Rheginis tamen, (adverſus quos, ob neg[illegible]ti ſibi olim ex eâ civitate coniugij contume[illegible] quique uxorem roganti, carnificis fu[illegible]iam, t[illegible]nos, ſi vellet, obtulerant inviſos; iam [illegible]aſtra[illegible]rat) ad pactionem deſcendentibus; conſtitut[illegible] talentûm pretio, & navibus ad LXX. & [illegible]bus traditis, in præſentiâ tranſegit.

Inde Cauloniam cepit. & deditios ſecum Syracuſas tranſduxit. & everſâ urbe, agru[illegible] L[illegible] bi ob nuptias nuper inde conce[illegible]ſſas, [illegible] donavit. Idem Hipponio, in Calabris, fa[illegible]

INOR. OBSIDIO ET EXSCIDIVM.

V rùm anquiſitā ille novæ expeditionis occaſio- ,& genti vi armorum comparatâ, ſummo vindicat nis & odij in Rheginos explendi deſiderio ar ens, quòd civitatem frumento pænè omni, in p nquâ caſtra quotidie advehi iuſſo, exhauſiſſe vi retur; eamdem, remiſſis quaſi ex fide obſidibus, f ſſis & vallis è propinquo circumſeſſam, oppugnare cæpit.

Sed civibus, duce PYTHONE, impigrè reſiſtentibu, & non ſine ſtrage oppugnantium ſubinde e un p ntibus; lenta & laborioſa fuit obſidio.

u s, ut tædium ſolaretur DIONYSIVS, inſtantibus m Olympijs, preter eximiæ celeritatis, mapniq pretij quadrigas, cantores etiam præſtātiſſi- qui eius poëmata, in celeberrimo illo totius æ conventu, & Agone, modulátè recitarent, & laudem gloriamque, ſcilicet, auctori pàrerent; illuc, procuratore tanti negotij fratre THEARIDA, amandavit.

Sed & Quadrigæ, præ aurigarum imperitiâ, penè obtritæ ſunt: & poëmata ſibilis exploſa. Et navis, quæ ſpectatores à certamine revehebat, a latrocinio periclitata eſt.

Ad extremum tamen, XI. menſem Rhegini obſeſſi, & fame offuſcati, urbem, & ſe ipſi, victoris arbitrio dedere coacti ſunt.

Ex quibus ad VI. M. Syracuſas tranſmiſſi, qui talento ſe redemiſſent; liberi dimittebantur. qui ſolvendo non eſſent; ſub haſta venibant. PHYTONE duce, ſummis cruciatibus & contumelijs adſecto; & tandem in mare, cum cognatis demerſo. Facinus Tyranno dignum.

Hæc in Sicilia Italiâque annis ſuperioribus, ſed incertis & pænè continentibus geſta; & hic ſub unum conſpectum data.

RES IN GRÆCIA.

3563. 14. Artax. | ———————— | 387.

Athenienſeis ab Æginæ obſidione reiecti, & â navali cum GORGOPA Laecone, apud Zo- cm Atticæ, congreſsi; aliquot navibus, quibus E NOMVS præerat, ab eo ſunt multati.

d ce CHABRYA, qui ex inſtitutâ in Cyprum, ut E AGORÆ opem ferret, navigatione, in Ægi- am forte deſcenderat; hoſtes in inſidias pertracti, PA occiſo, tam memorabili clade ſunt adfe- t ex eo tempore Athenienſes, ſine contro- ve aris imperium obtinerent.

T L VT AS, Lacedæmoniæ claſsi, ETEONICO c te, iterum præfectus, impetu in portum & na- a Athenienſium facto, triremeis & onerarias holcadas frumentarias, atque adeò lembos p multos, oppreſsit & intercepit.

ANTALCID S, quem cum rege ſocietatem, a T R BAZI, coijſſe diximus, & auxilia ab eo r ſe, ni Athenienſes, ſocijque regiam pacem erent: cognito NICOLOCHVM, cum navibus, ab IPHICRATE & DIOTIMO obſideri; pèdi- u hem introducto, & eluſis Athenienſibus, cm è Percope reverſus; THRASYBVLVM Cotaliteum, è Thraciâ, IIX. cum navibus, adventantem, & Atticæ claſsi conſociari cupientem, XII. expeditis navibus excepit; & omneis in poteſtatem ſuam redegit.

Cui mox XX. cum Syracuſanæ, tum Italicæ naves acceſſere. necnon aliæ ab Ioniâ, & Tiribazo, Ariobarzanis hoſpite; & tandem à PHARNABAZO regis genero.

Vt claſsis iam LXXX. navium numero maior eſſet. & Lacedæmonij maris potentes, Pontica commercia & portoria, ab Athenis, ad ſocias ſibi civitates avetrerent.

Quod conſpicati Athenienſes, & ne iterum in tantâ hoſtilium navium multitudine obſiderentur, veriti, & futurorum metu perculſi; iam animos ad pacem, quam antè contempſerant, inclinare cæperunt.

Neque Lacedæmonij ipſi, & Argivi, bellicis præſidiorum militumque ſumtibus extenuati, à pace abhorrebant. Ita ut accepto, de Edicti regij pacisque promulgatione, per TIRIBAZVM, nuntio, omnes extemplò convenerint.

PAX ET EDICTVM ARTAXERXIS.

64. 15. Artax. | ———————— | 386.

Hoc aut Edicti, ſive regiarum litterarum, ca-

V omnes Aſiæ civitates, cum Inſulis, Cypro & menis, regi parerent. „ Reliquæ Græci nomi- tates, maioris & minoris nota, libero iure præter Imbrum, Lemnum & Scyrum, quæ vetuſto mancipij nexu, iure Athenienſibus manerent obnoxiæ.

„ Qui aliter feciſſet, neque ab armis diſceſſiſſet; eum rex pro hoſte haberet.

Iuſtin. Hæc à rege, non pro ſuo in Græcos ſtudio; ſive ut internecivis bellorum intèr ipſos odijs

corſuleret; facta eſſe tradit. ſed ne occupato ſibi bello Ægyptio, quod propter auxilia, adverſus præfectos ſuos, Lacedæmonijs inde miſſa ſuſcepe-rat) exercitus ſui in Græciâ diſtinerentur.

Feliciter igitur tot bellis Græcorum civitates, cupi-dè pacem viſæ. Et Thebani, licet initio præſtaciè obniterentur; metu tandem AGESILAI, qui cum exercitu contra eos tendebat, libertate Bœoticis ci-vitatibus permiſſa pacis conditiones accepêre. Et eodem terrore Argivi, è Corintho, quam diu te-nuerant, exceſſêre, eamque liberam reliquêre.

Sic exercitus terrâ marique utrimque, datâ miſ-ſione, diſſoluti. Pace hâc, primâ à bello, quo muri Athenarum diruti, conſtitutâ, non ſine aliquantâ Lacedæmoniorum, ceu regiæ pacis auſpicum & interpretum gloriâ.

Quantumvis alij aliter eâ de re ſ... Lace-dæmonios ſcilicet, tuendo maris imperio ex ... pareis, Græcarum in Aſiâ urbium libertatem ... bellis partam, & toties à Perſis extortam, h... pacis edicto prodidiſſe. procurante quidem na-varcho ANTALCIDA; ſed qui AGESILAI & T... TIÆ, fratrum, gloriæ invideret, & acta reſ... cuperet. Et hoc modo, eſ que fini pacis al... ſe tuliſſe Lacedæmonios; ut Thebanorum A... rumque, qui civitates aliquot duriore jugo premebant, faſtum ſe dejecturos, potentiamque immi-nuturos, ſperarent. Iſta certè, ANTALCIDIA dicta PAX, nova inteſtinarum in Græciâ iterum diſſenſio-num ſementis fuit.

ROMA A GALLIS CAPTA, ET RECEPTA.

Eodem anno (ut res quoque Romanas obiter attingimus; quarum initia, & hactenus progreſſus, ex uberioribus Oroſianæ Hiſtoriæ Excerptis, quę ſubiunximus, petat, qui volet.) Quùm Galli Se-nones, qui ab ultimis Galliarum oris olim profe-cti, ſorte cum tribulibus ſuis factâ, extremos Tyr-rheniæ colleis, mari cognomini finitimos, ſibi inco-lendos acceperant. Sive, (ut Flor.) quùm iam me-dia vaſtâſſent, ſedes inter Alpeis & Padum poſue-rant; his non contenti, & per Italiam, finium pro-ducendorum cauſſâ, pervagati, Cluſium tandem, in Etruriæ oppidum, obſediſſent; Romani pro ſo-cijs, miſſâ ex more legatione, intercedunt.

Qui contemtum à BRENNO, Gallorum rege, accepi, obſeſſis eum pendi auctores fiunt. Ibique FA-BIVS, è Legatis unus, deprehenſus contra ius Gen-tium adverſus Gallos pugnâſſe, bellum aliorum in ſuos convertit.

Irritati namque Galli, obſidionem Cluſij ſolvunt: & dum fruſtrà FABIVM ad noxam à Romanis re-poſcerent; rectâ Romam, armis iniuriam ulturi, contendunt. (Diod. ampliùs LXX. hominum M.)

Quibus ad Alliam flumen, XI. ab Vrbe lapide, cum exercitu occurrens FABIVS Conſul, funditur & fugatur. Nec mora, hoſtes inſecuti Vrbem pænè vacuam incendunt, & ſolo exæquant. non ſine im-mani Senatorum cæde, qui, devovente Pontifice, Dijs ſe Manibus conſecrarant: & pro foribus æ-dium ſuarum, in ſellis curulibus, collocati, vitam & cervices ſuas hoſti obiectare, ut ſuâ quiſque in di-gnitate emorerentur, obſtinârant.

Iuventus intereà & pars civitatis robuſtior, vix mille hominum duce MANLIO, Arcem Capitoli-nimoutus inſidebant. Et Barbari, iam VII. menſi-bus omnia experti; & dum de nocte in muros ſub-irent, Vigilibus clangore anſerum excitatis, de ſum-mâ rupe deiecti; noviſſimè diuturnioris obſidionis tædio fatigati, quùm circa unum menſem tam diu pependiſſent; cum Romanis, quos fame demari poſſe (proiectis, ex alto, in caſtra panibus) deſpe-rabant, tranſegêre; mille auri pondo receſſum ſuum venditantes.

Sed quum per inſolentiam rex BRENNVS, gladio ad iniqua pondera adiecto, ſuperbè *Væ victis!* in-*creparet*; M. CAMILLVS, qui Ardeæ exſulabat, & lege Curiatâ revocatus; & abſens Dictator crea-tus fuerat; contracto ex fugientium, ſuperiore præ-lio, reliquijs, vicinâque Ardeâ, & Veijs, exercitu: ſubitò à tergo adgreſſus, Gallos adeò cecîdit, ut o-mnia incendiorum veſtigia Gallici ſanguinis inun-datione deleviſſe, patriamque penitùs liberâſſe cenſeretur.

(Iuſtin. l. 20. Gallis, tradit, cauſſam in Italiam veniendi, ſedeſque novas quærendi, inteſtinam domi diſcordiam fuiſſe. Et legatos Gallorum ad Dionyſium, in Italiâ bellum gerentem, paulo-pòſt Romam incenſam, ſocietatis & amicitiæ pe-tendæ cauſâ, adijſſe. eorumque auxilijs auctum bellum inſtauràſſe; dum adventus Carthaginien-ſium, duce HANNONE, in Siciliam eum revocaret.)

Dies Allienſis pugnę, licet variè, ob perplexam magiſtratuum per hæc tempora ſeriem, controver-ſus; attribuitur IV. an. Olymp. XCVIII.

A quâ pugnâ, ad ſpoliatum à Gallis, duce BREN-NO, Templum Delphicum, ſpatium eſt XCXI. ... nor. (an. II. Olymp. CXXV.) Vt BRENNVS ille, vel nepos, vel pronepos fuiſſe cenſeatur prioris, cog-nominis, ſub quo ad Alliam pugnatum.

EVAGORAS CYPRI REX.

3564. 16. Art. | ——————— | 386.

EVAGORAS, de quo iam multa memoravimus; Salaminius, vetuſto genere nobilis, & ab ipſis Vr-bis magnæ conditoribus, (inter quos, Teucer Te-lamonis) oriundus. qui antegreſſis annis à Perſâ defecerat; & ob inteſtinas diſſenſiones Cypro ... rat expulſus. & ſubinde reverſus, ABDEMONE Tyrium

natis Salaminis principem, & regi amicum fecerat; potentiſſimæque totâ ſe regnum vendi iam-tum magis abundans, copijſque bellicis auctorium Cypri regnum ſibi ſubijcere molie.

Cum eius uſque Inſulæ urbeis pleraſque, partim et partim pollicitationibus ad ſe perductas acie ſub ſuam ditionem redegit.

Sed Amathuſij deinde, & Solij, & Cityenſes, verſari cœperunt, & Legatos ad ARTAXERXEM auxilijs miſerunt: EVAGORAM, quod AGYRIN ſuum, Perſis amicum & ſocium, occidiſſet, criminati: & ſe nihilo-minus unà cum illo poſſeſſionem occupâſſe, confeſſi.

ARTAXERXES, qui EVAGORAM maiores eâ in Inſula ere progreſſus nollet; & ſimul apud ſe conſideraret, Eum eſſe Cypri inſulę ſitum, & præſtantem præ potentiâ navali, Aſiæ propugnaculum eſſet. cum illos, ſocietate ſibi devinctos, à ſe mitteret, tum miſſis ad maritimas civitates, eaprum pręfectos & Satrapas, epiſtolis; ut triremeis & quam-diligentiſſimè, quæ ad claſſem & neceſſaria, adparent; hortatus eſt.

Et HECATOMNO, Cariæ Præſide, exercitum adverſus EVAGORAM ducere iuſſo, ipſe ad ſuperioris provinciæ mancas, et collectis copijs, in Cyprum tandem traiecit.

Pedeſtris eius exercitus, una cum equitatu trecenties mille numerum explebat; & Claſſis triremeis plus ccc. His TERIBAZVS; illis ORONTES præfecit.

EVAGORAS autem, qui non modò Cypro, ſed Tyro etiam, alijſque in Phœnicia urbibus, dominabatur, cum ACORIDE, Ægypti rege, Perſis æquè infenſo, fœdera pactus; magnas ab eo copias, præter pecuniam, frumentum & naveis, accepit.

Atque adeo, ab ipſo HECATOMNO, Cariæ præſide, & à quodam barbarorum rege, alijſque, clam & apertè, adiutus, magniſque ſubſidijs tot fructus; in prœlium, terrâ mariq́ue, cum hoſte deſcendere iam audebat.

Sed prœlio navali, ad Citium, GAO, Tami F. Perſarum Navarcho, rem ſtrenuè gerente, ad extremum victus; & Salamine obſeſſus, ita oppugnatus eſt; ut urbe, & ſummâ rei Cypriæ, filio ſuo, PYTHAGORÆ, concreditâ, in Ægyptum ſe conferre, & regem iterum in communem hoſtem concitare, novaque auxilia poſtulare, ſit coactus.

LACEDÆMONII TVRBANT GRÆCIAM.

565 | —— | 385.
Artax. | |

Lacedæmonij, qui pacis publicæ, Antalcideæ, auctores, & reſtitutæ omnibus libertatis, auctores haberi volebant; licet remotis paſſim præ (præter Harmoſtas) reliquæ urbes, acceptâ ius ſuffragijs liberè vivendi poteſtate, ipſi nihilo-minus, partim priſtinâ cupiditate Græciæ principatum adhuc rebuſque novis ſtudebant: partim ne eorum in poſterum tam facilè à ſe deficere, cavere & proſpicere contendebant. Et ſparſis civitates diſcordiarum ſeminibus, eorum optimates à plebe, ob veteres cum Laconico imperio amicitias è civitatibus eiecti eſſent; quique ſuas ulciſci parati eſſent; patrocinium arripuerunt.

Itaque Mantinæis, quùm muros æquare iuſſi; & urbem in Pagos, ut olim, diſſipare & Oligarchiamq́ue reſtituere, iuſſi, non parerent, triennalia induciarum fœdera, quæ poſt Mantinæum fecerant, eodem anno exirent; dente quidem AGESILAO, duce verò AGESIPOLIDE, bellum apertè indixêrunt.

Quod quidem ipſi licet deſerti ab Athenienſibus; & obſeſſi, magnis animis & diu ſuſtinuerunt; donec flumine hibernis imbribus aucto, & in urbem, quam illud interſecat, derivato, loca omnia ſtagnarent: & labefactatis murorum paſſim fundamentis, & mœnibus ædibuſq́ue ruinam minitantibus, coacti ſe dederent.

Qui non aliâ tamen conditione in fidem ſunt accepti; quàm ut relictâ & everſâ urbe, per vicos, more antiquo, habitarent.

Cuiuſmodi, & adeò iniquis, poſtulatis Thebani, non Laconum amore, ſed Mantinenſium odio annuêrunt. Et Mantinæi, tali reip. administrationi paullatim ſub optimatibus adſuefacti, Lacedæmonijs multò, quàm anteà, promptiùs paruêrunt.

Quin & Phliaſij, ut ſuos pari in cauſa exſules reciperent, à victoribus interpellati; partim impendentis belli metu, partim inteſtinæ ſeditionis periculo, decretum de ijs reducendis fecere.

RES ITERVM IN CYPRO.

35 | —— | 384.

ex Ægypto reverſus, & à peus quod ACORIS rex tibi ens, parca auxilia ſubminiſtraret) de obſidione, quâ arte premi Salaminem videret, vendâ, legatos ad TERIBAZVM, penes quem ſumma tum erat poteſtas, miſit. Et quùm omnibus Cypri ur-

pri urbibus cedere; & ipſe, ceu unius Salaminis rex, anniverſarium regi Perſæ, [illegible] tributum dependere, eiuſque maieſtatem comiter ſervare, iubetur. Et hanc poſtremam ille conditionem, ut regiæ ſtirpis viro indignam, gravaretur; ORONTES TERIBAZVM, eius gloriæ æmulus, ceu prævaricatorem apud ARTAXERXEM incuſat, & vinctum in Perſidem tranſmittit.

Et quod miles, præ TERIBAZI deſiderio, & criminatoris perfidiâ, tumultuaretur, imperiumque eius aſpernaretur; & EVAGORAS fortiter ſe tueretur; ORONTES tandem cum EVAGORA ijs ipſis, & laxioribus, quàm TERIBAZVS tuliſſet, legibus, tranſegit, ſervatâ tantùm regis, erga maioris regis imperium, dignitate.

Et hic finis Cyprij belli, penè decennalis, ſed quod biennio tantùm continente pugnatum. Fertur ARTAXERXES eo æquiore animo pacem EVAGORÆ largitus eſſe, quod longinquo cum Caduſijs bello eſſet implicitus.

GAOS verò, ſtrenuus Perſicæ claſſis præfectus, ne tanquam TERIBAZI, ſocij ſui, conſiliorum particeps traduceretur, & ad ſupplicium falſo etiam crimine poſtularetur; ad ACORIM Ægyptiorum regem, fœdere adverſus Perſam inito, deficit.

Et Lacedæmonij, proditę per Edictum poſtremi fœderis, Aſiaticarum civitatum libertatis, pœnitentes, & novi belli occaſionem aucupantes; non illubenter, cum eodem GAO, multa pollicente, ſocietatem confirmârunt.

ARTAXERXES è bello, quod adverſus Caduſios geſſerat, regreſſus, re per Iudices exquiſitâ, TERIBAZVM inſontem priſtinę dignitati reſtituit; & ORONTEM mendacij calumniæque convictum, extremâ ignominiâ adfecit.

DIONYSII IN ILLYRICO CONATVS.

DIONYSIVS, qui maiora ſemper animo agitaret, & tutam ſibi in Epirum navigationem inſtruere, & Delphicum fanum aliquando diripere conſtituiſſet; de opidis in Hadriatici maris litore condendis cogitavit. Et præter Liſſam, in Illyricis, portu capaci & maximo muro à ſe cinctam; Parijs etiam, Pharum exſtruentibus, ſocium operis ſe addidit, & adverſus barbaros def[illegible] buit.

Et Il[illegible]orum, iam ſibi f[illegible] ſuis, ALCETAM domi ſuæ exſulem [illegible] loſſorum reduxit. Sed Moloſſi, à Lac[illegible] adiuti, barbarorum ferociam magnâ ca[illegible] peſcuêrunt.

Idem DIONYSIVS ſuſceptâ in Tyrrhe[illegible] cie exterminandæ e mari prædonum [illegible] dit[illegible]ne, ſacrum & ditiſſimum Ag[illegible] cæſis loci cuſtodibus, diripuit. Ex cu[illegible] pecuniâ ingentem militum vim conflavit [illegible] lum Carthaginienſibus faciendum ſe [illegible]

POENI CVM DION. BELLIGERANT[illegible]

Qui quùm urbeis, quæ ad eum à ſe [illegible] fruſtrà repeterent; MAGONEM regem [illegible] militum manu, in Siciliam Italiamq[illegible] mol ex partibus Tyranno nego[illegible] tranſmittunt.

Ipſe verò, bipertito etiam exercitu [illegible] Italos Pœnoſque turbabatur. Et prœlio [illegible] commiſſo, in quo & MAGO cecidit, præcl[illegible] Pœnis victoriam reportavit. Neque cum victis paciſci aliter voluit; niſi totâ Siciliâ excederent, & belli ſumtus luerent.

Illi nihilo-minus, inducijs, dum pactum ſibi placere, & rem tanti momenti cum princip[illegible] civitatis communicare, mentemque eorum ex[illegible] rare velle, ſimulant; impetratis. & fi[illegible] M[illegible] adhuc puero, in patris locum ſubrogat[illegible] bus iam longinquâ per inducias exerc[illegible] duratis; & excitatis ad alacritatem ani[illegible] ad Fanum Saturni prœlio congreſſi, [illegible] gni clade, & LEPTINE cęſo, p[illegible]

Eo tamen ſucceſſu non elati, DIONYSI[illegible] omnem decidendæ inter ſe controverſ[illegible] dirimendi poteſtatem conceſſerunt.

Ipſe, mille talentis Pœno ex[illegible], ut eorum, quę antea occuparant, po[illegible] nerent, decrevit.

Alij præter eas, quæ à Pœnis tenebantur [illegible] Selinuntem etiam & Agrigentum, ipſis a DIO[illegible] tunc redditas, tradidêrunt.

ALTERA LACEDÆMON. AMBITIO CIRCA THEBAS.

3567.
19. Art.

Lacedemonij, poſt GAI, & deinde TACHI ſucceſſoris, Navarchorum, obitum, (qui ab ARTAXERXE debellati, & pro meritis caſtigati fuiſſe traduntur.) ſpe [illegible] bene adverſus Perſas gerendæ, aut progreſſus in Aſiâ faciendi, abiectâ; civitatibus, partim promiſſis, partim exſulum, quos reſtituendos paſſim curârant, proditione occupatis, palàm totius Græciæ principatum contemtis publicæ libertatis fœderibus, ad ſe transferre moliebantur. Hàc certè mente, tū amicis ſuis ſummas in urbibus poteſtates, tradiderant, [illegible] adverſæ factionis principes vel interf[illegible], vel in exſilium eiecerant.

Et commodùm adlatæ ad ipſos de Olynthiorum impotentiâ atque iniurijs querelæ, vi[illegible] tentanda muniêrunt.

Illi namque, & AMYNTA Macedon[illegible] olim ijs donârat, reddere nolebant. Ap[illegible] bus, Acanthijſque minas intentabant, [illegible] nem ſecum mil[illegible] detrectarent.

Mittitur itaque domeſti[illegible] cum [illegible] in [illegible] ciam, EVDAMIDAS, quem, cu[illegible] a tero exercitu, frater PHOEBIDAS, eſſet m[illegible]

Et ille quidem ſine morâ cum [illegible] rium & Sciritarum millib. pr[illegible] præſidijs munit. Potidæa[illegible] in [illegible] deditione, ex[illegible] bijs, re[illegible]pię, eoſq; be[illegible]

[illegible] ... lfectis, qui ſecuturi exſpectabantur ... qu[illegible]m T[illegible]bas, inteſtinis tum [illegible] ... , & caſtra proximè urbem, ... [illegible]uiſſet; à Leontiade Polemarcho, ... [illegible], per Cerealium ſacrorum, hyc Theſ[illegible] ... rum, ſpecie [illegible] ... atus, & in [illegible] opp[illegible] ... [illegible]. S[illegible] ... novi[illegible] ... Ismeni[illegible] à Le[illegible] ... bus [illegible] comprehenſus, & carcere in [illegible] ... mancipat[illegible].

3568. | 382.
20. Artax. |

Hinc præceps eorum, qui rei ignari, & Leontiadi [illegible] adverſarij, ex urbe ad cd. duce Androclidà, & Pelopida; Ptob.) Athenas verſus. [illegible]

Lacedæmonij (quos Diodor. tamen tradit, clan[illegible] ... teris, Cadmeæ, pro re nata & obiter in[illegible] ... dæ, negotium præfectis ſuis dediſſe) ægrè fe[illegible] ... m tam magnam, quæ publico decreto ſibi [illegible] ... eſſet, à Phoebida perpetratam; ab [illegible] Leontiade perſuaſi, rem & reipub. [illegible] ..., & veteribus recentibuſque Theba[illegible] ... Lacedæmonios odijs. & offenſis dignam; [illegible] ... dio cuſtodiri, & Ismeniam iudicio ſe ſiſtere coëgerunt.

Hic autem anquiſitis immodici in barbaros ſtudij, & Perſici hoſpitij ac corruptelæ, criminibus damnatus, morte pœnas luit. Phoebidam quoque, ab exercitu remotum, pecunia multârunt: ſed Arcem Thebanis non reddiderunt, quòd ſuſceptis inimicitijs ſatiùs ducerent eos obſideri, quàm liberari. eoſque ſolos eſſe, qui adverſus, aliquando, reſiſtere auderent.

(*Aristoteles, Nicomachi F. Stagirita, Peripateticæ Philoſophiæ parens, circa hoc tempus Olymp. XCIX. natus proditur.*)

EXPEDITIO IN OLYNTHIOS.

3569. | 381.
21. Artax. |

[illegible] Lacedæmonij maiore iam in bellum Olynthia[illegible] ... te intenti, Televtiam illuc mittunt, [illegible] ... domeſticam manum, ſociorum & [illegible] ... etiam auxilijs; & Amyntæ Macedo[illegible] ... & Derdæ Elemiorum, regum, ſocietate opi[illegible] ... ſtructus, qui[illegible] ad urbem proximè acceſ[illegible] ... Ol[illegible] ... ex urbe, inſtructâ ſub muris a[illegible] ... [illegible] ... lent: horum equitatus multos ex Laco[illegible] ... bonis, Polycharmo præfecto in cæte[illegible] ... fug[illegible] vit. Et peditatu etiam dextri cor[illegible] ... [illegible]natu, ad extremum pænè diſcri[illegible] ... omnem adduxerant: niſi Derdes, cum Televtia, ad portas uſque provecti, metum excurſoribus incuſſiſſent; ne ab urbe interclude[illegible] rentur: atque ita eos citatis equis ex acie regredi coëgiſſent.

Deinde quùm Olynthij, dimiſſis iam domum Lacedæmoniorum copijs; ſociorum, & in primis Apolloniatium fineis infeſtare non deſiſterent; Derdas ex Apolloniâ, cum equitatu egreſſus, & ad Olynthi uſque muros, graſſatores perſecutus, ad LXXX. ex ijs equites cecidit; & hoſtem à terræ culturâ arcuit.

3570. | 380.
22. Art. |

P[illegible] ... ſt quùm Televtias reverſus ab [illegible] ... Olyn[illegible] ... rum reliquæ erant, incide[illegible] ..., prohibere conanteis Tlemo[illegible] ... peditis uiveitus, & transmiſſo flumi[illegible] ... s [illegible] en in alijs, circiter c. occubuiſ[illegible] ... re & cladis indignitate p[illegible] ... m univerſam in hoſteis iracundi[illegible] ... e totis cop[illegible]js certamine; & [illegible] ... L[illegible]ace[illegible]dæ[illegible]nij in fuga n[illegible] ... en [illegible] A[illegible]ndum; partim Apollo[illegible] ... P[illegible]æam, ſunt delati. [illegible] ... x p[illegible] ... us fugaceis inſequen[illegible] ... Lace[illegible] ... exercitû ad ſuga eſt [illegible] ... [illegible] ... au[illegible] ... pugnæ eventu, m[illegible]oribus [illegible] ... Ages[illegible] ... [illegible] ... ibus [illegible] ... [illegible] ... am d[illegible] ... [illegible] ... oniâ, ad Olynthum educto, & agris vaſtatis, & Torone vi captâ, è febri deceſſit. cui Polybiades mox ſuffectus.

RES APVD PHLIVNTEM.

Res intereà circa P[illegible]luntem ab Agesilao gerebatur: quòd Phliaſij duriùs cum exſulibus, præter pacta f[illegible]derum, agere traducerentur. & eorum qui Lacedæmonem de iniurijs talibus querelas deferrent, bon[illegible]à civitate publicata eſſent.

Atque [illegible], dum bell[illegible] ſibi indicto, incurſionem agrorum deprecarentur, & ad pa[illegible]nem de[illegible] ſcendere paratos ſe e[illegible] oſtenderent; & Arcem tamen Laconi[illegible]us [illegible] recu[illegible] ... paſſi ſunt. [illegible] ... ibus arma, p[illegible] ... [illegible] ... rum. Agesil[illegible] adverſu[illegible] ... tibuleis ſu[illegible] ... [illegible] ... & Del[illegible]one qu[illegible]dam, cum ccc. del[illegible] ... patriam generosè aliquamdiu propugnante.

Ipſi

Ipſi tamen, poſt xx. menſium obſidionem, ad extremam frumenti inopiam redacti, has ab Ageſilao, cui ſuprema ſtatuendi pro arbitrio poteſtas à magiſtratibus tradita eſſet, conditiones accepére.

„Vt C. Viris, partim exſulibus, partim Lacedæmonijs (al. civibus) de controverſijs, vitâ cuiuſque, an morte? dijudicandi arbitrium committeretur. „Deinde formula præſcriberetur: quâ in poſterum foret civitatis ſtatus. „Et quoad hæc peragi poſſent, præſidium, cum ſemeſtri ſtipendio, in urbe relinqueretur.

Neque antelicius Polybiades, aliq[illegible] victor, Olynthios è propinquo [illegible] neque terrâ illi, neque mari frumentum [illegible] poſſent; fame & rerum neceſſariarum ino[illegible] ad ſe dedendum, & ad legatos de pac[illegible] L[illegible]d[illegible]nem mittendum, coëgit. Atque illi, E[illegible]um *Lacedæmonijs amicos & hoſteis capere [illegible] inter ſe firmatâ, quò victor duceret, in m[illegible] qui iuſſi, paruérunt.*

EXITIALIS IN LACEDÆM. DOMINANDI CVPIDITAS: ET RES GESTÆ CIRCA THEBAS.

Lacedæmoniorum autem animi iſtis victorijs, & tam proſpero bellorum ſucceſſu, ſic efferebantur; ut toti iam Græciæ, quaſi perdomitæ, inſultarent; & tantùm de firmiùs ſibi ſtabiliendâ eiuſdem dominatione, cogitarent.

Quos nihilo-minus Nemesis, nimiæ fiduciæ ultrix, mox eſt conſecuta.

(Carthaginenſes verò Hipponiatis, civitati ſuæ, unde per Dionysium excederant, in Italiâ, reſtitutis; Libyas etiam & Sardos, qui Carthagine, peſti, & panicis terroribus, & conſecutis inde cæd[illegible] adflictâ defecerant, priſtinæ ditioni ſubie[illegible]

Lacedæmonij, odio indulgentes, Arcis Thebanæ cuſtodiam, atque adeò urbis dom[illegible] e[illegible]ulibus attribuerant. Ea res illos, quos du[illegible] Artacide & Pelopida, Athenas è pa[illegible]giſſe memoravimus, vel maximè pun[illegible]bat & aliquid pro patriæ libertate, & concivium [illegible]mitate, periclitandum incitabat.

3571. 25. Art. —————— 379.

Melon itaque Thebanus, re cum Phyllida, Polemarchorum, Thebis, ſcribâ, clam communicatâ, & Athenis antè inter ſe conſtitutâ; adſcitis ſibi, eâdem ex urbe, exſulum vi. Thebas, ad dictum diem, veſperaſcente cœlo ingreſſus, apud Charonem quemdam divertens, pernoctavit. Dum Phyllidas Polemarchos, ad ſolenne, ſub exitu magiſtratûs, epulum, & Aphrodiſiorum (Venerij feſti) celebritatem, (ſpe factâ fruendi concupito venuſtiſſimarum mulierum, complexu) invitaret.

Et poſtquam illi, lautè epulati, vino incaluiſſent, promiſſaque ex gerent; ſimulans is arceſſitum ire optatas Veneres, (quæ niſi miniſtris è triclinio ablegatis, ingredi nollent) Treis è Melonis tribulibus, matronali habitu; & alios famulari ſpecie, veſtitos, introduceret.

Ab ijs, dato ſigno, & ſtrictis gladijs, Polemarchi, in ipſo petulantiæ luſu, ſive inter ſaltandum, interfecti ſunt.

Ipſe deinde, iii. ex ijs, percuſſoribus, adſumtis, è veſtigio Leontiadem, veteris amicitiæ & fidei fiduciâ in ædeis admiſſus, riſu & oſculis meretrices, uti putabat, excipientem; confodit.

Quo peracto, ad carcerem pergens, cuſtode per fraudem cæſo, vinctos omneis ſolvit; & armis è porticu detractis armavit. Et ex Amphiſo, per præconem, Thebanos omneis, tam pedites, quàm equites, tyrannis iam è medio ſublatis, & populo ad arma libertatemque vocato; in publicum prodire, & ſibi ſuppetias venire iuſſit.

Miſſis extemplò Athenas equitibus, qui rem geſtam nuntiarent, & ut ſubſidio veniant, hortarentur. (Prob. xii adoleſcentulos c[illegible]iſſe, eorumque duce [illegible] fuiſſe P[illegible]idam tradidit. qui cum ca[illegible]bus venaticis exierint ex urbe, retia ferentes, & veſtitu agreſti. quo minore ſuſpicione fac[illegible] iter. Alij tradunt; Polemarchis, hilaria agen[illegible] pergræcantibus, litteras ab Archia, A[illegible] ſium hierophantâ, ſcriptas, & per tabe[illegible]latas, quibus totius proditionis ſeries c[illegible]p[illegible]debatur.

Quumque nuntius rem ſeriam agi monere[illegible] vino madidus (*ἐς αὔριον, τὰ σπουδαῖα*) [illegible] atque ita cæſos.)

Poſteaquam exſules Athenis advenere, [illegible]dor. Demophontem, ducem ab A[illegible] creatum, & v. armatorum millibus, e[illegible] d. ſtipatum, ſummâ cum celeritate eode[illegible] v[illegible] & ex alijs Bœotiæ civitatibus magn[illegible]m mil[illegible] vim concurriſſe, tradit. ut ad xii. pedit[illegible] & i[illegible] equitum millia, exercitus evaderet.)

Illi, tum Platæenſeis ab auxilio Tyrannis [illegible]do prohibuérunt; tum impetu in Arcem Cadmeam facto, dediticios liberè abire permiſ[illegible]

Ex quibus tamen, à Thebanis, ob [illegible] cædis antegreſſæ memoriam, complures [illegible] truncati.

Hermostes verò, qui nimis [illegible] deſeruiſſe viſus eſſet; Spartæ, pœnas ig[illegible] pependit.

Cleombrotus autem, (Agesi[illegible] diffidentiam, & præcipitatam [illegible]n[illegible] ctante imp[illegible]tium cum exercitu ad T[illegible] progreſſus, & ab iniuria abſtinens [illegible] parte ſociorum c[illegible]piari[illegible] & [illegible]tem conducere iuſſo, S[illegible] cum Thebanis futuræ, d[illegible] re[illegible] vent[illegible]rum cœlique [illegible]p[illegible]tate, in itinere [illegible]tus; domum red[illegible]t.

35[illegible]
24 Ar[illegible]s. | 378.

T[illegible], [illegible] A[illegible]enienſe[illegible], potentiæ Lace-dæ[illegible]x [illegible] Att[illegible]æ fineis gerendi n[illegible]e-d[illegible] & [illegible] auſſæq[illegible] ejuſæ def[illegible]ſione [illegible] [illegible]t, [illegible] num nat que è civibus ſuis, [illegible] ct [illegible] c[illegible]ſſum, capite; alterum ab-ſentem, [illegible]o multârant.)

[illegible]DRIA, qui in Theſpijs cum exercitu ſede-[illegible] a temeritate delirium, vel pecuniâ de-[illegible]rum; (vel, ut Diodoro placet, privatim ab ipſo [illegible]OMBROTO perſuaſum) impellunt, ut Atticos fineis hoſtiliter ingreſſus, iſtiuſmodi iniuriâ eos à Lacedæmonijs [illegible] eórumque ſocietate, penitùs abalienet.

Ille vaſtè de Piræo (quod facilè capi poſſe Thebani perſuaſerant) quaſi ex itinere oppugnando, cogitans, & palàm expeditionem iactans, dum temerè ſeciet omnia & taperet; Piræo ab Athemenſibus, probè, & in tempore, præmunito, lud brium debuit.

Eâ autem iniuriâ, & iniuſtiore SPHODRIÆ, de quo Spartæ conqueſti fuerant, apud ſuos Iudices abſolutione & impunitate, irritati Athenienſes; Bœotis, quorum cauſam meliorem eſſe meminiſ-ſent; ſummâ ope auxilium ferre conſtituerunt.

35[illegible]
25 Artaxerx. | 377.

A[illegible]SILAVS, dux iterùm delectus, quùm [illegible]s arceiſque agri Thebani vallis ac foſſis com-[illegible]tas repperiſſet, & cætera ferro ignique e-[illegible] populatus; poſt levia aliquot cum equitatu [illegible] certamina; PHOEBIDA, cum aliquantâ militum manu, ad Theſpias relicto; & miſſione [illegible] data, domeſticas copias domum reduxit.

PHOEBIDAS Thebanos, qui toto populi ro-bore adverſus Theſpienſeis moverant, ſubito terrore perculſos, citatò raptim agmine, inſe-cutus; ab equitibus, ademtâ fugæ ſpe, obſtina-te reſiſtentibus, interfectus eſt, & cæteri in fu-gam verſi.

374.
[illegible] A[illegible]xerx. | 376.

[illegible]OESILAVS, à ſuis denuò exercitum in ho-[illegible]re rogatus; ſimulato ad Theſpias iti-[illegible] Thebanos, qui omneis eò aditus munive-[illegible] & [illegible] urbe egreſſi, paullò longiùs præ-[illegible]ar. [illegible]onſtituerant; ad urbem deſer-[illegible], q[illegible] ipſe ſigno dato rectà ire pergebat; [illegible]u, & diſſolutis ordinibus, recipere ſe [illegible]iſſimos carpendo, ad portas uſque [illegible]

[illegible] ſtiſſe exercitum Theſpias abduce-[illegible], O[illegible] ec[illegible]tes, ex fœdere nupero ſocij, in [illegible]os, ſub Thebanis merenteis, & ſe inſe-[illegible]ce[illegible] & in plano nacti, complu-[illegible]xis cæ[illegible]dere.

cepto vulnere, AGESILAO; exercitum ſibi com-miſſum, quem ineunte vere, Cithæronem ver-sùs, eduxeſſet; quòd Thebani & Athenienſes montis anguſtias præoccupaſſent: & ſuos, quos ipſe præmiſerat, ab ijs in præceps deturbatos in-tellexiſſet; præ tranſitûs, & rei feliciter illic ge-rendæ deſperatione, inglorium reduxit & diſſol-vit.

Hinc frequentes paſſim fortiorum de Lacedæ-monijs querelæ exauditæ: *Bellum lentè & mol-liter adminiſtrari.* Et quùm maiorem navium numerum, quàm Athenienſes, ipſi inſtruere poſ-ſint; Thebas fame capi; & ad eas de propin-quo tentandas, ſive per Phocæam, ſive per Craſin, commodiùs procedi poſſe.

[illegible]T. LACEDÆMON. CASVS.

[illegible], qui iam biennio nullas ex agris vaſta-[illegible] ceperant, frumenti inopia adflicti, XI. [illegible] talentis, Pagaſas, frumenti illic [illegible]rant. Quum ALCETAS Lacedæmo-[illegible] præerat, inſtructis clàm III. tri-[illegible]s frumento onuſtas, unà cum [illegible], & in arce vinctos adſervavit. [illegible] ſ[illegible], ad conſpectum formoſi puelli, [illegible]ribat, deſcendente; Thebani [illegible] negligentiùs cuſtoditam occuparunt; [illegible] ne[illegible] adactâ, frumenti adtatum [illegible].

Sub idem tempus frumentariæ Athenienſium naves, quæ ad GERÆSTVM adpellendæ eſ-ſent, ob Lacedæmoniorum, qui circà Ægi-nam, Ceum, & Andrum, in ſtationibus agc-bant, metum; ulteriùs progredi non audebant: Atque ita à POLLE, LX. triremium Navar-cho, velut obſeſſas Athenas, fame urgueri fuiſ neceſſe.

Sed quùm comparatâ ipſi viciſſim claſſe, eum-dem POLLIM, duce CHABRIA, XXCIII. navium præfecto, inſigni conflictu, Naxum inter & Pa-rum, ſuperaſſent; frumento liberè invehendo viam aperuerunt.

Et Lacedæmonios cum Pedeſtribus copijs in Bœotiam tranſgreſſos, irruptione [illegible] TIMOTHEI Cononis F. in Peloponneſum factâ, à Thebis in-feſtandis revocârunt.

[illegible]CLEOMBROTVS DVX INFELIX.

[illegible]CLEOMBROTVS, ægro ex pedibus, & ac-

TIMOTHEVS Corcyram à ſe ſubactam, cum alijs

aliis civitatibus, ſingulari virtutis, & humanitatis ſuæ admiratione, conciliat & devincit. & modò NICOLOCHVM, modò ANTALCIDAM, Lacænæ claſſis duces, egregiè vincit. & maris fit potens.

Phocæis, quos Thebani, Bœotiæ iam domini, infeſto exercitu ultum & oppugnatum ibant; quique miſſis Spartam legatis, opem implorârant; CLEOMBROTVS, per Mare, cum copiis ſubmiſſus eſt.

Sed Pharſalii, quibus IASON Pheræus, totius penè Theſſaliæ potens, imminebat; q[illegible] ab iiſdem, uti ſociis, Legato [illegible]OLYDAMAN[illegible] ille arcis, ſuâ in urbe, cuſtodiam t[illegible]) nihil auxilii, ob præſenteis ærarii viriumque anguſtias, impetrarent, neque exſpect[illegible] cum Tyranno concordarunt; cumque T[illegible]æ ducem ex communi ſententiâ crearunt. Q[illegible] imperato ſingulis civitatibus tributo & mil[illegible]e [illegible] equitum, & XX. peditum M. præ[illegible] u[illegible] ſam Clypeatorum vim, coëgit. (Id po[illegible] [illegible] vocabant.)

3575. 27. Artaxerx. — 375.

Athenienſes, Thebanis, qui eorum operâ immanè crevissent, invidentes; & infenſi, quòd nihil illi pecuniæ in adparatum navalem, maritimaſque expeditiones, conferrent: & ipſi aſſiduis ſumtibus exhauſti, Piraticis Æginetarum incurſationibus infeſtarentur. animos ad pacem, finemque bello imponendum, inclinare; & Legatos eâ de re Spartam mittere cæperant.

RES APVD ZACYNTHVM.

Quùm TIMOTHEVS, ab illis domum redire iuſſus, & renavigans, Zacynthiorum obiter exſules, ægrè id ferentibus incolis, in regionem eorum traduxit.

Quod Lacedæmonii contrà pacta ab Athenienſibus actum rati, rurſus claſſi inſtruendæ incumbunt. Et MNASIPPVM, ſuæ LXV. navium claſſi præfectum, Corcyræos bello laceſſere, & inſulam vaſtare iubent. Dionyſio quoque ipſo, ad Corcyram ex ipſis Athenienſibus intercipiendam, ſolicitato.

Corcyræi terra marique obſeſſi, & magnâ rerum neceſſariarum inopiâ conflictati, ab Athenienſibus, DC. ducibus CTESICLE & A[illegible] milites, in urbem admiſere. dum triremes [illegible] primùm à TIMOTHEO, deinde ab IPHICRA[illegible] plebantur, inſtructæ eòdem mitterent[illegible] tàm acri fame urguerentur, ut vix ul[illegible] hoſtium caſtra ex urbe transfugiis locus [illegible] relinqueretur. conſpectâ è turribus, [illegible] nium & militum, qui ſine ſtipendio [illegible]tur, per agros diſpalatorum, confuſione, ex urbe in eos erumpunt: & nonnullos ex iis vivos capere, alios obtruncârunt.

Et quantumvis MNASIPPO, correptis repentè armis, inſtante, ad portas uſque [illegible] pulſi eſſent; in eos tamen, qui [illegible] quare auſi eſſent, converſi, [illegible] ceſſebant: & maiore agminè è Port[illegible] langem diſturbârunt: & occiſo M[illegible], cæteros pedem referre coëgêrunt. caſtr[illegible] tantum-non potiti.

Quâ clade, & ſimul IPHICRATIS, cum [illegible] ventantis, metu, exterriti hoſtes, reli[illegible] magna frumenti vinique copiâ: & mancip[illegible] militibus, qui vel morbo præpediti vel [illegible] abeunteis ſuos conſequi nequiverant, [illegible] triremibus, in Leucadem abierunt.

3576. 28. Artaxerx. — 374.

IPHICRATES, cum CALLISTRATO & CHABRIA legatis, & Nautis aſſiduâ diſciplinâ curâque exercitatis; ad Elidem, & deinde ad Alphei fauceis, adpulſus, in Cephaleniam tranſmiſit. & urbibus eius Inſulæ ſubactis, Corcyram navigavit. Ibique cognito X. triremeis, quæ ab Dionyſio Lacedæmoniis auxilio mittebantur, adventare; in eas invectus, & vectoribus militibuſque terrâ dilapſis, vacuas, MELANIPPO Rhodio tantùm ſuâ cum navi elabente, nactus; in Corcyræ Portum perduxit. & captivos Corcyræis de lytro ſpondentibus, liberos dimiſit.

(Diodor. libr. 16. tradit. His triremibus, à Dionyſio, Delphos & Olympiam, ſigna, ex auro & ebore, devecta. quæ IPHICRATES, ex conſilio Senatûs vendiderit; eâque pecuniâ (præda erat LX. Talentum) milites ſuos ſuſtentarit; non ſine ſacrilegii crimine, quod DIONYSIVS etiam per literas iis exprobrarit.)

PAX INTER GRÆCOS.

IPHICRATES Nautis, ad terræ [illegible] in Corcyrâ relictis; & cum cætero exercitu [illegible]naniam tranſgreſſus, ſociis laborantibus [illegible] fuit. & Thyræos viros, inter Ph[illegible]en[illegible] [illegible]ſimos, bello adortus eſt. Claſſe autem [illegible] ab Corcyrâ arceſſitâ, in Cephalleniam [illegible] latus.totam indè belli molem in Lacedæm[illegible] ciaſque eorum civitates. convertere [illegible] Athenienſes, à Thebanis, ob Plat[illegible] pienſeiſque, optimè pridem bel[illegible] a[illegible] baros geſto, de Græcia [illegible] [illegible] fis eorum civitatibus) è Bœotia [illegible] pro te, averti; pacem faciendam, aut al[illegible] amplectendam decrevisſent.

Et miſſis Thebas legatis, de[illegible] ſum eſſet; ſe, pro pace firmand[illegible] Lace[illegible] profecturos, ſequerentur,

Legati,

Legati, inter quos CALLIAS, Hipponici F. charitate & gloriâ excellebat; cum Lacedæmonijs, hiſce legibus, pacem conficiunt.

„*Vt Athenienſibus quidem, Maris; Lacedæmoni*j *verò continentis terræ imperium, cederet & relinqu*[illegible]*ur.*

„*Vt eductis ex quâq; civitate Harmoſtis, ſive præſidibus; & exercitibus terrâ mariq; diſſolutis; ab armis diſcederetur. Et civitates liberæ, &* αὐτόνομαι *eſſe ſinerentur.*

„ *Siquis contrà faxit, pro iniurio & hoſte haberetur, eumq; uti à ſocietate alienum, ab omnibus oppugnari liceret.*

3577. 29. Artaxerx. | —— | 373.

Quùm iſta pactorum capita Lacedæmonij, & ſu[illegible] & ſociorum nomine, iure-iurando confirmaſſ[illegible] & Athenienſes, cum ſocijs, eadem ſingillatim pro civitates ſancienda, decreviſſent. Thebani, qui in partem eius concordiæ adſcripti [illegible]nt; & poſtridie, in Tabulis, Bœotorum nomen, pro Thebanis, ſubſtitui vellent & pertenderent; ab AGESILAO, qui quidquam imm[illegible]tare [illegible]as non eſſe diceret, tantum-non è fœdere expuncti ſunt.

[illegible]t pax cum alijs confecta; & cum Thebanis diſceptatio relicta eſſe videretur. Et Lacedæmonij Athenienſeſque paria inter ſe redderent. Et IPHICRATES, domum revocatus, quæcumque, à pace initâ, ex hoſte, ceperat, in integrum reſtituere cogeretur.

Circà hoc tempus, duæ in Achaiâ, ad ſinum Corinthium, civitates, Helice & Bura, priùs terræmotu; & exin maris fluctibus hauſtæ & ſubmerſæ. Quarum, inquit Plin. in alto veſtigia apparent. Incolæ Sicyonem & Ægiram ſe recepere. (Huius cladis cauſſas vide apud Diod. l. 15.)

3578. 30. Artaxerx. | —— | 372.

Lacedæmonij nihilo-minus, quos fata in ruinam tùm raptare deſtinâſſent; CLEOMBROTVM, [illegible] exercitum in Phocide haberet; confeſtim in [illegible]ebanorum fineis irrumpere iuſſérunt; ni civita[illegible] Bœotiæ liberas dimitterent.

[illegible]ebani reſpondent; ſe Theſpias & Platæas [illegible]a[illegible], & Bœotis αὐτονομίαν reddituros; modò Lacedæmonij viciſſim Meſſenen inſtaurent, & Laconas ſui iuris eſſe patiantur.

[illegible]OMBROTVS interim, in Thebanos, ceu fœde[illegible]latores, movet. Et illis montium, ad Pho[illegible] vergentium, anguſtias inſidentibus; per Thiſ[illegible], [illegible]ximè Creuſam, deſcendens, eamdem, cũ [illegible] Th[illegible]norum in Portu triremibus, intercepit. [illegible] Mar digreſſus, in Leuctris Theſpieis conſe[illegible] T[illegible]banis ex-adverſùm, & haud longè, caſtra [illegible] m[illegible].

PVGNA LEVCTRICA.

CLEOMBROTVS, quà ab amicis, quà ab æmulis, [illegible]d pugna[illegible] cuius aleam plerumque, nec ſine ſuſpi[illegible]e anteà de[illegible]linârat; conferendam, inſtigatur.

[illegible]bani vici[illegible]m, licet à Theſſalis, duce IASONE, [illegible]a [illegible]ſſent, ſex tantum bellatorum milli[illegible]r[illegible]; ni prœlio decertarent, civitatum [illegible] d[illegible]ectionem & patriæ obſidionem, a[illegible]moda, animis proſpiciebant: Et ora[illegible]m ac prodigijs, ſive veris, ſive ſimu[illegible] au[illegible]endum incitabantur.

[illegible]ONDAS, ut Thebanis ſpem victoriæ faceret; multa eius generis τεχνάσματα commentus fuiſſe proditur.

Sed illud non contemnendum, quod memorant ſcriptores; Olim à Lacedæmonijs, in agro Leuctrico, vitiatas virgines mortem ſibi conſciviſſe: Sceleris auctores, Iudicibus corruptis, impunè tuliſſe! atque eodem loci victos Lacedæmonios, tum veteris iſtius piaculi, tum recentium criminum, publicè pœnas expendiſſe.

PELOPIDAS primus, dux delectæ cohortis, (quam ex Amatoribus conflatam, Sacram, ſi Dijs placet, appellabant) Phalangem Laconum imperitiùs, an præcipitantiùs! inſtructam, proſtravit. Poſtquam equitatus eorumdem, eâ tempeſtate imbecillis, ab exercitatiſſimis, & uſu præſtantibus equitibus, popularibus & Theſſalis, in fugam verſus, ordines peditum perturbâſſet.

Et SPHODRIA, cum CLEONYMO F. alijſque è primorum gradu, cæſis; & difficili ancipitique prœlio, CLEOMBROTO etiam interfecto; ac reliquis ſtipatoribus fugæ ſe mandare coactis; EPAMINONDAS Imperator, ac pugnæ ſuaſor, maximè memorabilem victoriam reportavit. L. poſt inducias diebus; ſexto Hecatombæonis die; Anno II. Olympiadis CII.

Et, ut Eratoſth. putat; A belli Peloponn. exitu, ſive ab expugnatis per LYSANDRVM Athenis, an. XXXIV. Et antè ſinitum ALEXAND. MAG. an. XXXVI.

Cecidiſſe eâ pugnâ memorantur, Bœoti CCC. (al. CD.) Spartiatæ D. Peloponneſiorum M. Xenophonti: ſed Diodoro, IV. M.

[illegible] [illegible] Artaxerx. | —— | 371.

[illegible]æ autem clades Lacedæmonem perlata ad[illegible] [illegible]imorum conſtantiâ & domeſticæ [illegible]æ [illegible]e, ab Ephoris diſſimulata eſt. [illegible] ultimo Gymnopædiorum die choreas continuari, & à planctu publico abſtin[illegible] iuſſerunt.

Et confeſtim ARCHIDAMVS, AGESILAI adhuc ægri, F. cum novis copijs, domeſticis,

(cohortibus Millenarijs, quæ μεῖζοι dictæ. & ſocialibus, Tegeatarum, Mantineorum, Corinthiorum, Sicyoniorum, &c.) in ſubſidium ijs, qui incolumes è prœlio in caſtra confugerant; ſubmiſſus eſt.

Thebani, quùm fruſtrà Athenienſeis ad ſocietatem, & communem veterum iniuriarum ultionem, ſolicitáſſent; IASONEM Pheræum, (licet is, pro tempore, implacabili bello cum Phocæis implicatus eſſet) non tam periculi ſocium, quàm concordiæ ſequeſtrum, nacti ſunt.

Et in Thebanis quidem, incertos prœliorum exitus; Lacedæmonijs verò, virium in præſentiâ imbecillitatem, & ſociorum inconſtantiam, oſtentabat. Et quâdam contionj dexteritate effec[illegible]t ut ab utriſque, quamvis [illegible] pace conciliandâ rogaretur. Quam qu[illegible] ab ijs non poſſet, inducijs ſaltem impetratis, domum ſe recepit.

Lacedæmonij autem exercitus re[illegible] pe[illegible] thæronem, nocturno itinere, ad Ægoſthena, [illegible] garide, progreſſæ, ARCHIDAMUM cum c[illegible] habuere. Et ipſe, exercitu Corint[illegible] que dimiſſis, civeis domum reduxit.

(Diodor. ab his diſſentit: pugna [illegible] ARCHIDAMO, & CLEOMBROTO [illegible] ducias ipsâ pugnâ fuiſſe anteriores, quas Lacedæmonij contempſerint.)

3580. 32. Artaxerx. | ——— | 3[illegible]

IASON verò cum ijs, quas adduxerat, copijs, in Phocidem revertens, Heracleæ Vrbis in Trachiniâ (quam proditione ceperat) muros diſiecit funditùs, ne eâ, quæ in montium anguſtijs opportunè ſita eſſet, ab ijs præoccupatâ, ipſe ab invadendâ aliquandò Græciâ prohiberetur. Eorum autem regionê, Oeteis ac Melienſibus, veteribus Heracleenſium inimicis, diſtribuit.

Is quùm magnis opibus, multarumque urbium & ſocietatum acceſſione, principatum ſuum auxiſſet: & Pythia, iam propinqua, inuſitatis certaminibus, ſacrificijſq; præſens celebrare conſtituiſſet: & Phocenſibus, à ſe, maximam pecorum vim imperaſſet; (ſpoliandíne Templi, an ſacrorum causâ, ſive prætextu incertum) VII. Pheræorum Equitum conſpiratione; ſive ſimulatâ inter ſe apud Tyrannum contentione, trucidatus eſt.

Eiuſque cæde univerſa penè Græcia lætata eſt; quæ in pendentem ſibi inde quandoque tyrannidem reformidaſſet.

Cui quùm POLYDORVS & POLYPHRON, fratres; & eius, quam dixi conſpirationis auctores, eſſent ſubrogati: tum POLYPHRON, conſortis impatiens, alterum dormientem clàm interfeciſſe putatus eſt.

Et ipſe, duplici parricidio principatum adeptus, ab alio fratre, ALEXANDRO, veneno ſublatus.

Hic autem acceptâ dominatione, non modò Thebanis & Athenienſibus hoſtis terrâ marique infenſiſſimus; ſed Theſſalis etiam ipſis permoleſtus evaſit. Hæc poſtea.

NOVA CIVITATVM IN GRÆCIA DISSCIDIA.

Quùm Athenienſes, metu veteris Lacedæmoniorum imperij & prærogativæ, civitates omneis, quæ pacis, auctore rege factæ, participes eſſe cuperent; convocáſſent: Et decretum factum eſſet; de inducijs [illegible] ſervandis. & mutuis adversùs rebelleis auxilijs; quòd quidem ſinguli conceptâ iuriſiurandi [illegible] firmarent. Soli Elei id facere detrectarunt; qui neque Marganes. Scilluntios & Triphylios, ſuos ſcilicet clienteis, liberos eſſe iuris, permitterent; neque ſe ſuo ſpoliari, æquum eſſe ducerent.

Mantinei verò, qui beneficio federis [illegible] omninò eſſe exiſtimarent; veterem [illegible] formam inſtaurare, & mœnibus circu[illegible] eamque ex vicis remigrare, decreverant. N[illegible] AGESILAO, nomine civitatis, interpella[illegible] compluribus Arcadiæ civitatibus, [illegible] ſtros; & ab Eléis pecuniam, accep[illegible] gendis munimentis abſtinebant.

Tegeatæ quoque, dum quoquo-verſus [illegible]tur federum tabulæ, in diverſa facti[illegible] diſtracti; Hi cum CALLIBIO & PROXENO [illegible] (pu[illegible] ducibus) cenſebant, quoddam totius Ar[illegible] Commune, quaſi unam civitatem; & ex [illegible] civitatium ſuffragio, Dominum conſtitu[illegible] & ſic federi ſubſcribi.

Illi à STASIPPO ſtabant; & in patrijs legibus [illegible] cuiuſque civitatis dignitate, inſiſtendû [illegible] gulis urbibus præſtandum iuſiurandum iudica[illegible]

Hinc quùm à verborum contentione, ad [illegible] ventum eſſet; PROXENO, alijſque pau[illegible] [illegible] ctis; reliqui cum CALLIBIO, in fugam ver[illegible] [illegible] ris ac portis, quæ Mantinéam ducunt, c[illegible] quievére: & ſimul auxilia à Mantine[illegible] miſere; ſimul cum STASIPPO de[illegible] egére.

Deinde ſibi ſuppetias venire conſpicati [illegible] apertis in urbem irrumpunt. Et STASIPPVS [illegible] per portas, quà Pallantium itur, effugere [illegible] ſum; & e Dianæ (al. Iunonis) templo abſtractum; (Diod. à Pallantijs proditum) Tegeam[illegible] ctum, cum alijs, ſecuri percutiunt. A[illegible] rum iactu occiſum, in Templo, volu[illegible].

Lacedæmonij ab exſulibus, quorum [illegible] c[illegible] plius eò profugerant; incitati; ex [illegible] mula, cum Tegeatium morteis, tum [illegible] iurias, ſibi vindicandas ſtatuerunt. [illegible] qui iniuriâ in Tegeatas arma auxili[illegible] bellum indixere.

AGESILAVS, dux delectus; & O[illegible] neis ac Lepræatis, ſocij [illegible]tus, [illegible] irrupit [illegible], & Fugatâ [illegible]; p[illegible] chomenios & M[illegible] ſeſe [illegible] qui mercenarium ſibi m[illegible] Co[illegible] xerat, eædem; aſtra ſu[illegible] Occaſum obverſis, metatus, [illegible] mâ vaſtabat.

Quumque

Qu[illegible] ſe Arc[illegible]des, qui Aſeæ convenerant, Man[illegible]t; & auxiliares Thebanorū copiæ exſpectarentur; exercitû, adulta iam hieme, AGESILAVS, non omninò inglorius, domū reduxit.

3581. | —— | 369.
[illegible] Artaxerx. |

A[illegible]ades H[illegible]ræorum agros, qui pro Lacedæmon[illegible] depopulati Thebanos etiam, qui ma[illegible] (Xen. Mill, Plut.) recens adve[illegible] & h[illegible] d[illegible]reſſo, de domuitione cogita[illegible] ur t[illegible] cum exercitu in Laconicam, licet e[illegible] præſidio eſſet obſepta; impreſſionem fa[illegible] ce[illegible]ent[illegible] unt cohortati.

Et cum illi per Ion Sciritidos; tum ipſi per Ca[illegible]yas, eodem irrupérunt; &, in cæteris, Selaſiam in[illegible] cenſam diripuérunt.

Déinde Eurotâ, qui ad dextram erat, tranſmiſſo, [illegible] cultiſſimam, & multis ſæculis intactam, [illegible]é [illegible]aſtarunt.

[illegible], quæ neque hoſtem, neque fumum ho[illegible] u[illegible]quam conſpexerant, tamquam ad ſpe[illegible]um in muros confluentibus. Viris verò, per[illegible] tæ Vrbis Patriæ loca, inſolens l[illegible] præſi[illegible]us.

[illegible] Intervallo non minus DC. annor. ex quo Dores [illegible]em tenuerant, tùm primum hoſtem in [illegible]bus fuiſſe conſpectum, ait Plutarc.)

[illegible]tum non in certum amittendæ liber[illegible], an periculum [illegible] ſe ipſi præcipitárant. [illegible] arma corripere, & civium ordinibus im[illegible] [illegible]teis, libertate donaturos receperant: [illegible]us [illegible]am ad VI. pænè M. præconibus nomi[illegible] [illegible]ſſi.) Niſi mercenarij Orchomeno; & [illegible] Phliunte, Corintho, Epidauro, & [illegible]stò advoláſſent.

[illegible] | —— | 368.
[illegible]xerx. |

Q[illegible] h[illegible] rerum ſtatu, inter Athenienſeis & L[illegible], eorumque ſocios, qui omnes [illegible]ris [illegible]andatis Athenas venerant; de æquis [illegible], [illegible]ve fœderis in commune ſanciendi, [illegible] atque adeò de Principatu par[illegible] [illegible] ep[illegible]artetur: Et Lacedæmonij perten[illegible]de[illegible]um terrâ, ut Athenienſibus ma[illegible] [illegible]dum. CEPHISODOTVS A[illegible] [illegible]em detexit; & æquabili iuri [illegible]ſtendit; Vt alterutri, alternâ v. [illegible] & maritimo ſimul, & terreſtri ex[illegible] [illegible] quod Corinthij etiam, eum [illegible]probarunt.

[illegible]um iis utrimque ſocijs, Corin[illegible]e. & Oneum, quà tranſitu ho[illegible] [illegible] præſidio cuſtodiendum cen[illegible]

[illegible] Lacedæmonijs, & Pellenæis, d[illegible] deturbatis; & indu[illegible] [illegible], à Polemarcho ex tem[illegible] [illegible]ere Oneum tranſgreſſi, cum A[illegible] A[illegible]s, ſocijs, ſe con[illegible]n[illegible] Si[illegible]y[illegible]em Pellenenque populabundi contendére. Poſitiſque in Epidauro, ad Argolicum Sinum, caſtris, finitima quæque ferro ac flammâ, non ſine hoſtium contemtu, evaſtá-runt.

Et hoſtes, licet è levi prœlio equeſtri victores, Vrbem, novo muro munitam, adgredi reformidáſſent. Qui Gythium tamen, Laconum navalia, expugnarunt; urbeſque muris vaſtas flammâ defœdárunt; & alias ad defecti nem induxérunt, & Laconicam totos III. menſeis immaniter pervaſtárunt.

(Hæc EPAMINONDA duce, ſive Polemarcho (qui Pelopidas fuerit collega) geſta fuiſſe, alij tradidérunt. Xenoph. verò eius hactenus non comme minit.)

Thebani, cum ab Arcadibus, Argivis & Eléis, qui cum ſpolijs Laconicis domum paullatim, & in dies, dilabebantur, derelicti; tum inopiâ commeatuum, & hiemis acerbitate adflicti, domum quoque ſuam cupidè ſpectabant.

Et IPHICRATES, ab Athenienſibus (qui licet ad communem è Laconibus prædam, & ſocietatem invitati; fœderum priorum tamen reverentiâ; & hoſti proſtrato inſultare minus glorioſum rati, ab ultione temperárant) auxilio Lacedæmonem, adversùs Thebanos, miſſus, (licet Prob. dicat ab eo EPAMINONDÆ impetum retardatum: & niſi eius adventus in tempore adpropinquâſſet, non priùs Thebanos Spartâ fuiſſe abſceſſuros, quàm captam incendio deléſſent.) nihil præclarum aut memorabile, quod ad hoſti, quo minus liberè evaderet, incommodandum; aut remoram ei inijciendam, faceret; præſtitiſſe exiſtimatus eſt.

Indè Corintho iam propinquantes, & celeri curſu ad Portas uſque delati; à levis armaturæ equitibus, quos CHABRIAS ex urbe eduxerat, excepti; & densâ è tumulis, ac locis editioribus, iaculatione laceſsiti, multis primorum deſideratis & clade acceptâ, reque indè infectâ diſceſſére.

Intereà à DIONYSIO auxilia Lacedæmonijs, è Sicilia, advenerant, XX. circiter triremes, quibus Celtæ & Iberi, ad bis mille, (Diod.) & inter eos, equites fermè L. vehebantur. Qui adversùs Thebanos, Atticis & Corinthijs equitibus formidabileis, multis editis inter pugnandum facinoribus, ſummæ agminis & fortitudinis palmam obtinuérunt.

Thebanis autem domum regreſsis; & ipſi, poſt ſecundum cum Sicyoniis equitatu prœlium, & poſt Geras captas, à Lacedæmonijs honorificè Syracuſas ſunt remiſsi.

NOVI LYCOMEDIS MANTINEI CONATVS.

LYCOMEDES Mantinéus, (Diod. Tegeata) genere opibuſque pollens, tunc temporis Arcadas, corporum robore ſtolidè feroceis, faſtu vaniſque ſpiritibus implebat. Quibus, ſcilicet, ſolis, Peloponneſus, verè, patria eſſet; ſolique indigenæ illic habitarent.

Corporum in ijs roboris, animorumque firmitatis argumentum eſſe, auxiliares, paſſim, & omnibus in bellis, Arcadum manus. Abſque ijs, nec Lacedæmonios in Atticam; neque Thebanos in Laconicam irrupiſſe, aut præclarum aliquid patrâſſe.

Si igitur ſaperent; Nemini evocanti poſthàc parerent. Ne, uti anteà Lacedæmonios ſecuti miriſicè extulerint; nunc, ſi Th[illegible] in partem imperij vocentur, [illegible]os [illegible] Lacedæmonios experiantur.

His vocibus animati Arcades, du[illegible]s, [illegible] ſuffi[illegible] ſibi prælecerunt. Et facta in [illegible] Argivorum, [illegible]ruptione, quùm à peregri[illegible] [illegible]BRIA militibus, & ab Atheniensibus [illegible]que reditu intercluderentur, A[r]giv[illegible] orti diſſipârunt; & per [illegible] teſta loca e[illegible].

Et ad Aſinam Laconicæ, profecti, [illegible] Lacedæmoniorum ibi præſidio, & cæſo GE[illegible] [illegible]marcho, ſuburbia diripuerunt.

Neque Elei ab ijs civitates ſuas, [illegible] Lacedæmonij ademtas redhibuerant, extorquere [illegible]runt. Triphylijs quoque ipſis, quòd ab [illegible] oriundi eſſent, libertate reſtitutâ, [illegible] A[illegible]men ſocietatemque abeuntibus.

3581.
35. Artaxerx.

PHILISON intereà, patriâ Abydenus, qui ab ARIOBARZANE cum ingentibus pecunijs venerat, Thebanos & Lacedæmonios, mandati regis exponendi, & pacis faciendæ cauſâ, Delphos evocavit. Quumque, inter cætera, Thebani non adſentirentur, ut Meſſenij Lacedæmonijs ſubiecti eſſent; ipſe magnas mercede conduxit copias, quæ Lacedæmonij ſubſidio forent. Quibus & alterum à DIONYSIO auxilium acceſſit.

Ijs itaque copijs ſtipatus ARCHIDAMVS, Carnanas expugnavit; & quos vivos cumque ceperat, iugulavit.

Et ad Parrhaſias, Arcadiæ, infeſto agmine progreſſus, omniaque fœde depopulatus, poſtquàm Arcadas & Argivos ad opem ferendam advolare cognoviſſet; & CISSIDAS, Dionyſij prætor, miſſionem poſceret; ſuos Spartam quidem abducere cœperat: Sed quùm hinc Meſſenij, illum abeuntem, per viarum anguſta, adorti eſſent: & illinc Arcades, cum Argivis, in Eutreſijs, iter intercludere tentarent: ille, acie directâ, pugnandi copiam fecit: & hoſtem, qui vix primum ſuſtinuerat impetum, paucis cæſis, in fugam vertit. Sed multò plures, inter fugiendum, ab equitibus, & Celtis, ſunt interemti.

Huius victoriæ nuntius Lacedæmonijs, præ gaudio, lacrymas excuſſiſſe proditur. Neque minori Thebanis & Eléis hæc Arcadum clades, novæ eorum inſolentiæ ultrix, gaudio fuit, quàm Laconibus. *Tantum erat, ex inſolenti illo* LYCOMEDIS *& Arcadum faſtu, odium.*

THEBANORVM AMBITIO, AC VANITAS.

Thebani ſtoliditatem antegreſſarum victoriarum ſucceſſibus elati, totius Græciæ imperium ſpe & animo agitaban[t]. Quam ad re[m] magno ſibi ulùi fore [illegible] Perſarum fore arbi[trati], ad eum legatos [illegible] &, [illegible] cæteris PELOPIDAM, mi[ttu]nt. Arcades viciſſim, Eléi & Argivi, ſuos; Athenienſes, LEONTEM & TIMAGORAM.

PELOPIDAS, cui rex præ cæt[eris] [illegible] tribuebat, Thebanorum gratiæ velut [illegible] commemorabat ex omnibus Græcis ſo[los] [illegible] regi Perſarum, Platæenſi olim in pr[ælio] [illegible] fuiſſe; neque ex eo tempore regibus b[ellum] [illegible] leſtiam faceſſiviſſe.

Et quòd cum AGESILAO adverſ[us] [illegible] noluiſſent: neque eum in Aulid[e] [illegible] memnonem, Aſiaticæ expeditionis prin[ceps] [illegible] næ ſacra facere permiſiſſent; in Laced[æmoniorum] [illegible] indignationem, odiumque in[ci]di[ſſe] [illegible] minus victi à ſe in Leuctris fuiſſe[nt] [illegible] ro ignique vaſtari impunè con[ſ]pe[xerint] [illegible] ordinem ſic redactos, ne pedem qu[idem] [illegible] urbem progredi audere.

Petere itaque ſe, Thebanorum n[omine] [illegible] bis, ut regiâ auctoritate à Meſſe[nijs] [illegible] micorum, cervicibus ſervile Lac[edæmoniorum] [illegible] deijciatur; & Athenienſes claſſem [illegible] beantur.

Relicta tamen eſt à rege Athene[nſibus] [illegible] tas; *Si iuſtiora cognoverint, ad regem* [illegible] *&* *edoceant.*

Legati domum quiſque ſuam reve[rſi] [illegible] rege, & ſedere, ſermones diru[lgarunt] [illegible]

Athenienſes TIMAGORAN, ac[cu]ſante L[EONTE], tamquàm publicæ cauſſæ prævari[catorem] [illegible] & PELOPIDÆ (qui eum auro, aut con[illegible] [illegible]liâſſet; & ex ſilentio, conſenſum T[illegible] tionis redemiſſet) ſuppa[illegible] [illegible] cêrunt.

ARCHIDAMVS Eléus, regem, q[illegible] dibus antetuliſſet, ſu[illegible] eſſ[illegible] reba[illegible]

ANTIOCHVS, Arcad[illegible] à qu[illegible] A.c dum dignita[illegible] mu[illegible] munera accepiſſet; vir[illegible] eleva[illegible] at & luxu[illegible] fa[illegible]

Theban[i] [illegible] n cienda à rege auctorati, po[ſt]qu[am] [illegible] rùm civitatum legatis, in publico c[illegible] ſent: neque ab ijs in præſentiâ iuramentum [illegible]quere

quære [illegible] Et LYCOMEDES, conventum, [illegible] qui bellum gereretur, [illegible]: & ipſe, illis id ægerrimè ferentibus, [illegible] omnibus Arcadiæ legatis, diſceſſiſſet. Ne[illegible] autem à ſe ad ſingulas civitates legatis, ut [illegible] mandatis pareretur; proficere quidquam [illegible]unt.

[illegible] C[illegible]thij, antè omneis, nihil ſe communis [illegible] regum [illegible] dig[illegible] palàm conteſtantibus; [illegible] ceteræ [illegible] es in eandem ſententiam con[illegible]. Atque ita præcepta, ex regis Perſici gra[illegible] prin[illegible] eiuſque, in PELOPIDA ac Thebanis, am[illegible] evanuit.

[illegible] NONDÆ IN ACHÆOS EXPEDITIO.

EPAMINONDAS verò, qui caſtigatis, aut edomi[illegible] A[illegible], Arcadas eorumque ſocios, faciliùs [illegible] peraturos eſſe perſpiceret; Achaiam [illegible] conſtituit.

[illegible] & PISIAS, Argivorum præfectus, O[illegible] [illegible]ter cuſtodiam, occupare iuſſus, [illegible] Tumulum, cum bis-mille militibus, [illegible] terclufum teneret: & iiſdem diebus [illegible] um eſſent tranſgreſſi; EPAMINONDAS, [illegible], in Achaiam irrupit.

[illegible]rum autem Optimatibus, ſibi obviàm & [illegible] progreſſis, quùm ſalvo reip. ſtatu, & [illegible] dignitate, ſocietatem, fide tantùm u[illegible] datâ, iis impoſuiſſet; domum copias re[illegible].

[illegible] ab Arcadibus, & factioſis increpi[illegible] Achaiam, ſuo diſceſſu, Lacedæ[illegible] prædam, obnoxiam propináſſet; [illegible] Achaiæ civitates immitti oportére [illegible] Optimatibus expulſis, popularem ſta[illegible].

[illegible] illi, ex ſuis urbibus relegati, haud [illegible] à manu propinqua oppida occupaſſent; [illegible] gererent; ſed impigrè Lacedæ[illegible] rent Arcades, mali conſilij aucto[illegible] Lacedæmonijs, undè ab Achæis in[illegible]tur.

[illegible]PHRONIS APVD SICYONIOS MOLITIONES.

[illegible] qui in eum uſque diem, communi[illegible] legibus, remp. adminiſtrárant; ab [illegible] inter Lacedæmonios nobi[illegible] (ut ſi Lacedæmoniorum faſtum [illegible], & ſervitutem defugere, fingeret) [illegible] adibus perſuaſis, & ipſo in par[illegible] a[illegible]q; ab Athenis præ[illegible] ad æquabilem libertatem [illegible] adſenſi; ipſum, inter cęteros

conſtituendæ Reip. V. Viros, delegere. Eiuſque Filio ADEÆ, peregrinæ militiæ imperium attribuére.

Ex iis autem militibus, quùm EVPHRON alios beneficijs prolixus; alios, neque ſacris, neque publicis parcens pecunijs, ſibi devinxiſſet; tum eos, qui Laconicæ factionis nomine eiecti erant, fortunis omnibus ſpoliavit: tum Collegis, vel dolo interfectis, vel urbe expulſis, ſingulare & abſolutum ſibi eius civitatis imperium arr[illegible]uit.

Quod factum ut ſoc[illegible] diſſimularent, partim pecuniæ profuſione; partim expromptâ [illegible] qu[illegible]umque vocaretur, peregrini militis operâ, effecit.

PHLIASIORVM CONSTANTIA.

PHLIASII, veteri iam ſocietate Lacedæmonijs devincti, poſt pugnam etiam Leuctricam, pertinaciſsimè in fide perſtiterant: & quibus p[illegible]lent cumque modis, illis, nec ingratis quidem, aut beneficij immemoribus; fuerant opitulati. Hinc grave Argivorum & Sicyoniorum in eos, utrinque interiectos, odium. ut illi, haud procul Vrbe, ſuprà Iunonis Templum, Tricranum: hi Thyamiam, in montibus, exædificarent & munirent. Et Phliaſios, duabus ex partibus, concluſos prem[illegible]erent; rerumque neceſſariarum penuriâ conſtringerent.

Ipſi nihilo-minus non modo hoſteis, iam ſcalis Vrbem adgreſſos, alacriter reppulerunt, & ex arce deturbárunt: ſed eruptione etiam factâ, non unam de illis victoriam reportárunt.

Hoc autem iterùm anno, quùm Argivi & Arcades, univerſis cum copijs, in Phliaſiam invaſiſſent; ipſi, unà cum præſente Athenienſium equitatu, hoſtem à fluminis tranſitu, & fugibus evaſtandis, coërcitum, in monteis reppulérunt.

Et Sicyoniorum etiam Tyrannum EVPHRONEM, qui cum II. mercenariorum ſuorum Milib. & Thebanis præſidiarijs; & cum Sicyonijs ipſis, ac Pellenenſibus, Thebanorum adſeclis, in agrum eorum irruerant; non ſine memorabili tropæo, debellárunt. Atque adeò hoſtibus iterum, duce prætorij CHARETE, ſuperatis, commeatùs adſatim, è Pellene, in urbem ſuam importárunt.

Neque his contenti, in Sicyonios, qui montanam ſibi regionem, frequenti fabro & rariore milite, muris circumdare nitebantur; unà cum CHARETE, & die iam in veſperum præcipitante, invecti, inopinato metu perculſos, & magnam partem inermeis, in fugam coniecérunt. Et abſumtâ, quàm in caſtris repererant, cœnâ; reliquias, non ſine Pæane & ſac[illegible]s, domum eſportárunt. Atque à Corinthijs, de pugnæ eventu edoctis, iumenta frumento onuſta in dies accepérunt.

ÆNEÆ STIMPHALII CONATVS.

Eodem ferè tempore, Æneas Stymphalius, Arcadum dux, qui Sicyoniorum vicem indoleret; occupatâ urbis arce, Sicyonios tam eos, qui in urbe erant, primarij; quàm qui abſque decreto è patriâ excelſerant; eódem evocabat. Eiuſque rei metu EVPHRON in Portum Sicyonium confugiens, eumdem, arceſsito è Corintho PASIMELO, Lacedæmoniorum fidei tradidit. quùm urbem ipſam, iam-tum rebellaturientem, uti velle fingebat, tradere, ex fide & priſtinâ ergà eos benivolentiâ, non poſſet.

Priusnan que quùm proſpiceret, Arce à Thebano Harmoſtâ inſeſſâ, & in poteſtatem redactâ, ſe Civitan dominari nunimè poſſe; ad Thébanos erat cum pecunijs profectus; ut pulſis Sicyone Optimatibus, ſibi rursùs civitatem & imperium traderent.

Cuius profectionis & inſtituti certiores ij, quos anteà in exilium egerat; Thebas viciſſim abierunt. Et animadversâ, cum primoribus, ibi, Tyranni familiaritate, metuentes ne, ſi rem ex animi ſententiâ conficeret, ipſi rurſus periclitarentur; illum, in arce, cum principibus & Senatu conſidentem, obtruncárunt.

Qui quùm comprehenſi, & cædis manifeſtæ crimine ad populum, à Principibus, eſſent delati, atque adeò ad ſuppliciũ traditi; Vnus ex auctoribus, tot tantaque interfecti Tyranni flagitia; tantamque in eo levitatem & perfidiam, (qui modò à Lacedæmonijs ad Thebanos; modò ab his iterùm ad Lacedæmonios, transfugiſſet) iam luculenter graphiceque depinxit, & palàm enarravit; ut publico foro Euphronem meritâ morte multatum, ſeu iure occiſum, decerneretur. Licet à gnathonibus quibuſdam, Thraſo ille, uti vir bonus, & benè de civitate meritus dux, in forum tumulumque ſit illatus: &, ut quidam tradunt, divinis honoribus adfectus.

Phliaſijs, in Thyamiæ, quam Sicyonij nuper exædificárant, munitione occupatis; & præſente illic CHARETE; Oropus ab exſulibus. (Diod. duce THEMASIONE, Eretrienſium Tyranno) intercepta eſt.

Quò dum Athenienſes toto civitatis robore, in expeditionem arceſſito ſecum CHARETE, abijſſent; Portus Sicyonios iterùm à Civibus, & Arcadibus adſertus eſt.

Athenienſes inſuper, à ſocijs deſerti, cedere Thebanis & Oropum eorum fidei credere, & ceu pignus deponere, dum iure lis dirimeretur, ſunt coacti.

Atque eâ occaſione, LYCOMEDE acriter urgente, cum Arcadibus (quos à Thebanis diſtrahi non minus Lacedæmoniorum, quàm ſuâ intereſſe iudicarent) novam ſocietatem inierunt. Et ipſe Lycomedes, qui Athenis decedens, navigio exponi optárat, ubi maxi[illegible] ... nus eſſet; glorioſè mortuus eſſe pro[illegible]

CORINTHIJ, ARCADVM SOCIJ.

Corinthij, qui ſibi patriæ reip. ſta[illegible] manere, ſtante Arcadum amicitiâ d[illegible] Athenienſium præſidiarijs paſſim di[illegible] & CHARETE (qui cum claſſe Cenchreas adve[illegible], & [illegible] detectâ, auxilij & propulſandi inſidia[illegible] eò acceſſiſſe fingebat) à Portu proc[illegible] militis conduxere, quibus & civitatem ſua[illegible] rentur; & hoſtem quemcumque offende[illegible].

Phliaſij itaque Thyamiâ deceſſe[illegible] men prohibere potuérunt, quo minu[illegible] cet ij in eamdem iuráſſent pacem; exſu[illegible] quos in fidem ſuam receperant; in T[illegible] poſtliminij iure illi repoſcebant; cum p[illegible] locarent.

DIONYSII IN SICILIA [illegible]
POENIS BELLA ET EXITVS

DIONYSIVS Tyrannus, quum nullam[illegible] cum Carthaginenſibus belli cauſſam co[illegible] poſſet: & eos tantùm priores, in diu[illegible] agros, invaſiſſe pertenderet. coactis terrâ[illegible] que copijs, & impetu in finitimos [illegible] rum agros facto, Selinuntem & Ent[illegible] ex tercipit. Et Erycinorum urbe ſub iugum[illegible] Lilybæum fruſtrà oppugnat.

Quùm autem navalia Carthagini[illegible] dio abſumta cognoviſſet; & p[illegible] ho[illegible] tu, triremium ſuarum partem Syracu[illegible] ſiſſet; partem in Erycino Portu c[illegible] ni de-improviſo, cum claſſe in eumd[illegible] adpulſi, magnum triremium numerum in[illegible] xerunt.

Ipſe verò Tyrannus, ob relatam A[illegible] næorum feſto, (al. Olympicis ludis. [illegible] Tragœdia cui Athenienſes, more ſuo a[illegible] præmium adiudicárant) palmam; in læt[illegible] ctoriâ, & in comiſſationes effuſus, mor[illegible] intemperantia, exſtinctus eſt, anno re[illegible]

(Iuſtin. inſidijs ſuorum interfectu[illegible] facinus forte-an ebrietati illi tribuerin[illegible] de Nat. Deor. In lectulo ſuo [illegible] panidis, (Diod. Portis Arci, quæ B[illegible] tur) rogo illatum.

PROB. A Medicis, iuſſu fi[illegible] ut [illegible] & co-eguendi cum Pat[illegible] ri, de partiendo inter f[illegible] pori[illegible]culum datum [illegible] ne ſop[illegible]ius, d[illegible] ob[illegible] *cere filij, mortuus pœnas* [illegible] *effugerat*

DIONYSIVS IVNIOR.

[illegible]n locum eius, m[illegible]ites maximum natu ex [illegible]js, [illegible] ſuffecere. & naturæ ius ſecuti; & [illegible] futurum eſſe regnum, ſi penes unum [illegible] quàm ſi portionibus inter plureis fi[illegible]tur, arbitrabantur.

[illegible]vs itaque, Ivnior, inter initia regni, a[illegible]m ſuorum, velut æmulos imperij, [illegible]c puerorum ad diviſionem heredita[illegible]ſtiebat. Sed prius animum diſſimula[illegible] favorem popularium conciliandum, intendit, ut ſi probatus antè omnibus foret, excuſatius, quod conſtituerat, faceret.

Tria itaque nexorum Millia è carcere dimittit: Tributa populo per triennium remittit: & quibuſcumque poteſt delinimentis, animos omnium ſolicitat.

Et tunc demùm ad facinus deſtinatum converſus, non cognatos tantùm fratrum; ſed ipſos etiam fratres, interficit: tyrannidem priùs in ſuos, quàm in exteros auſpicatus.

Indè Timocratem præfectum, cum xii. triremibus, Lacedæmonijs, paterno fœdere devinctis, ſubſidio miſit. Sed ille captâ Selaſiâ, confeſtim domum remeavit.

[illegible] A[illegible] xcix. | 364.

ELEI ITERVM TVMVLTVANTVR.

[illegible]tem Eléi. Laſionem, Triphyliæ, du[illegible] utroſque controverſæ, caſtellum, ex [illegible], per [illegible]xſules, & coniunctis factionum vi[illegible] p[illegible]a[illegible]ent; & Arcades, iniuriæ non ne[illegible]uc[illegible]is copijs in auxilium advolarent: [illegible]lano ex-adversùm caſtra metatis; ip[illegible] qui hoſtibus à tergo impendebant, [illegible]octe conſcendiſſent. ortâ die, in Eléos [illegible]rruerunt: & reſiſtere auſos, non ſine ma[illegible]ne, & armorum iacturâ, in fugam con[illegible]

[illegible] v[illegible]o[illegible] occaſione uſi, montanas Elidis [illegible] præter Thrauſtrum, in ſuam poteſtatem [illegible] & monte in Olympiâ occupato, Cro[illegible]ſt[illegible]ivorum uſum, communiérunt. At[illegible]g[illegible]ueis proditione captis, ad urbem, [illegible]rum uſque progreſſi, ab Eléis tandem [illegible]n cæde ſunt repulſi.

[illegible]vitas iam pridem, (ex quo ſtatum [illegible]em Optimatibus communiárant; & hinc [illegible]è cd. ſtabant) in diverſa factionum ſtu[illegible]racta, ut partim à popularium, par[illegible]tium Ordine ſtaretur. Populares, [illegible]po, [illegible]blatis, ex tàm propinquo [illegible]e acceſſu, animis; & re cum ijs [illegible]â, (al. Olympiâ ijs proditâ) arcem [illegible]

[illegible] equites, ac ccc. Viri, duce Sital[illegible]archiæ patrono, eò connixi, illos [illegible]t; & ad cd. unà cum Charopo, [illegible]

[illegible]ſt, adſ[illegible]tis ſecum Arcadum non[illegible]le[illegible]ére: & magnam ad ſe popu[illegible], t[illegible]g[illegible]nis fertilitate illectam; [illegible]n [illegible]ræſens Arcadum ſocietate confi[illegible]

[illegible] in Olympiâ præſidio diſ[illegible]ſtig[illegible]ti, iterùm in expe[illegible] Achæis, tum amicis, ur[illegible]nte[illegible]xiſſent, re infectâ, ſed [illegible]s, [illegible]è digreſſi: & in Pel[illegible]ru[illegible] ſocios, qui [illegible] E[illegible] [illegible]ianj, tum verſabantur; converſi; Olurum ex ijs iam interceperant. Quùm illi domum quam-celerrimè remeantes, toto populi robore, etſi numero exigui, Arcadas oppugnárunt; nec, niſi urbe receptâ, deſtiterunt.

Quùm autem tertiùm Arcades in Elidem cum copijs ingreſſi, inter Cyllenen, & Vrbem, caſtra poſuiſſent; & ab Eléis temerè invaderentur; eos ita vicére, ut Andromachvs eorum præfectus, ſiniſtræ pugnæ auctor, mortem ſibi conſciverit: & S[illegible]clide Spartiatâ amiſſo, reliqui in Vrbem refugerint: atque indè artiùs intrà urbem concluſi, Lacedæmonios, ad bellum Arcadibus faciendum, concitárint.

Et Archidamvs quidem, urbanâ cum militiâ, (hoc eſt, Spartanis, Neodamodis, Sciritis, & cohortibus quingenarijs, xii. qui λόχοι dicti.) in expeditionem egreſſus, Arcadiam depopulatur; & Cromnum occupat: & indè, relicto iii. cohortium præſidio, revertit.

Arcades verò, ab Elidenſi expeditione collecti, Cromnum, duplici vallo circumdatum, ſecurè obſidebant.

Eam autem civium ſuorum obſidionem ægrè ferentes Lacedæmonij, Archidamvm iterùm cum copijs extrudunt.

Qui, quùm vaſtatis licet Arcadiæ & Sciritidis oris, ab obſidione hoſtem avertere non poſſet; & proximè tumulum, quo exterius vallum cingebatur, pugna ab antecurſoribus temerè conſerta eſſet; ipſe femur ſaucius, ſuprà xxx. præſtantiſſimos viros, & corporis ſui cuſtodes, amiſit.

Et quùm in hâc aciei utrimque ad pugnam procinctæ propinquitate atque ardore, vox cuiuſdam è ſenioribus, inducias ſuadentis, lubenter accepta eſſet; fœdere continuò inito, Lacedæmonij quidem, ſublatis cadaveribus, diſceſſére: Arcades verò, undè eruperant reverſi, tropæum ſtatuérunt.

Sub id tempus, quo Arcades ad Cromnum ſeſſitabant, Eléi ex urbe egreſſi, & Pylum profecti, quùm in milites, [illegible]is av[illegible]os, incidiſſent, ex ijs pleroſque obtruncárunt. & alios de tumulo, in quem ſe receperant, deiectos, circiter

circiter C C. aut cæcidérunt, aut vivos cepérunt. Et ex his, peregrinos quidem vendidérunt; cæteros, uti transfugas, occidérunt. Pylijs autem ſic impunè, nemine opem ferente, cum agro, in poteſtatem redactis; Marganeas etiam recuperárunt.

Quùm verò Lacedæmonij poſteà de nocte ad Cromnum progreſſi, & vallo potiti, Argivos, & ſuos, qui obſeſſi tenebantur, elato clamore evocaſſent: & quicumque in propinquo erant, celeriterque occaſionem arripuerant, ex urbe ad ipſos effugiſſent; reliqui ab Arcadibus, in id intentis, ante-occupati, & intrà mœnia concluſi, & dein comprehenſi; æquabili portione inter Arcadas, eorumque ſocios (Argivos, Thebanos, Meſſenios) ad C. & eo amplius capita, ſunt diſtributi.

Arcades à Cromni obſidione nonnihil feriati, & ad Eléos vexandos converſi, Olympiam firmiore præſidio communiérunt. Et vertente commodùm Olympiorum Ludorum curriculo; ad peragendam celebritatem, unà cum Piſatis (qui ex antiquâ patriæ prærogativâ, & vetuſtis rationibus, Agonis illius, & Sacri anniverſarij, jus ſibi, poteſtatemque adrogabant) ſeſe accinxérunt.

Quumque ſtati dies adveniſſent; Eléi quidem, collectis palàm copijs, & Achæis ſecum adſcitis, iter ad Olympiam intendebant: Arcades verò de ijs ſecuri, adornatâ iam cum Piſatis ſolennium Pompâ, equeſtria & curulia, & quinquertij certamina ritè abſolverant. Sed Palæſtritæ, quod Eléi Templum cum armis tenerent; inter Metam & Aram, luctæ ſe committere ſunt coacti.

His perfectis, Arcades acie, ad Cladaum amnem, qui in Alphéum delabitur; [illegible] ſtetére; II. Argivorum Millib. & [illegible] nienſibus ſtipati.

Eléi verò, ex adversâ fluminis parte, [illegible] dines inſtructi, & ſacris intereà ritè [illegible] contrà tendebant.

Eo die, ipſi uti omnium præſtantiſ[illegible] ter morem, & inveteratam imbell[illegible] ſtimationem,) qui tamquam pro focis & [illegible] pugnarent [illegible] ſociorum fuére duces. Et certè [illegible] cadas primo illi conflictu in fugam [illegible] térunt; & Argivos auxiliares egreg[illegible] runt.

At longiùs eos ad Templum Veſtæ, [illegible] trum uſque perſecuti, & in æquum [illegible] greſſi; è locis editioribus, iaculis appe[illegible] TOLAM, CCC. ducem, cum paucis, [illegible] runt. Tanto tamen Arcadibus iniecto te[illegible] ut ne nocturno quidem tempore, à ten[illegible] valliqúe munitione, interquieſcerent. [illegible] poſtridie omnia ab hoſte muniora [illegible] ti, magnâ cum animorum fiduciâ, [illegible] men aliquod ijs inſpiráſſe cenſeretur) in [illegible] redierint.

REGES MACEDONVM.

AMYNTAS ille Macedo, de quo ſup. ad ann. XIII. ARTAXERX. meminimus, THARRALEI (qui inter Macedonum tamen reges non nominatur) Filius; quem IASON Pheræus, ſummæ rerum apud Theſſalos præpoſitus, in belli ſocietatem adſciverat; anno regni XXIV. (quo anno, & AGESIPOLIS Lacedæm. rex; & ipſe IASON, è vita exceſſére) mortuus eſt, relictis III. Filijs, ALEXANDRO, PERDICCA, & PHILIPPO. (Alij quartum, PTOLEMÆVM, addunt, qui à fratre Perdiccâ ſit occiſus.)

ALEXANDER, Patri ſuffectus, ann. I. regnat. Hùc Alouadarum, in Theſſaliæ Lariſsâ Principum, legati adierunt, ut ſecum ſocietatem adversùs ALEXANDRVM, IASONIS Pheræi F. (al. fratrem) impotentiùs dominantem, coiret.

Quapropter is hoſtem, qui in Macedoniam belli molem convertere animo deſtinárat, antevertens; ductis ſecum exſulibus, ad Lariſſam, & intrò admiſſus; primùm Vrbis, deinde Arcis, atque adeò Cranonis potens factus; quantumvis Theſſalis eas urbes reſtituturum promiſiſſet; omnia præſidijs confirmavit, ſibique vindicavit: ALEXANDRO, ad Pheræos ſuos, ſe recipiente.

Bœoti quoque, Theſſalis opem implorantibus, PELOPIDAM cum exercitu in Theſſaliam miſere: ut illic, quoad reip. commodo facere poſſet, bellum adversùs eumdem Alexandrum tyrannum, adminiſtraret.

Is quùm Lariſſam proceſſiſſet; arcem, præſidijs ab ALEXANDRO firmatam, cepit. Et in Macedon[illegible] progreſſus, ſocietate cũ ALEXANDRO, Mace[illegible] rege, initâ, PHILIPPVM fratrem ab eo obſide[illegible] pit, & Thebas tranſmiſit.

Eo autem tempore, quo EVPHRON tyran[illegible] in Sicyonijs ſibi ſtabiliebat; PTOLEMÆVS A[illegible] (ab Aloro, urbe natali) Amyntæ F. [illegible] Alexandrum, regem, fratrem, intere[illegible] cedoniæ III. ann. imperavit. Hæc ferè [illegible] 15. libr.

Iuſtin. verò, lib. 7. ait ALEXANDRVM [illegible] myntæ F. inter prima regni initia, bell[illegible] rijs, pactâ mercede, & PHILIPPO fratre [illegible] ſide, redemiſſe. Et interiecto dein te[illegible] eumdem obſidem, cum Thebanis p[illegible] reconciliáſſe. Quæ res PHILIPPO maxima [illegible] indolis, & famæ incrementa dederi[illegible]

Thebis namque ille triennio o[illegible] ma pueritiæ rudimenta, in urbe [illegible] quæ, & in domo EPAMINONDÆ, ſumm[illegible] ſophi & Imperatoris, depoſuit.

Nec multò-poſt ALEXANDER, [illegible] inſidijs appetitus, occubuit. Cu[illegible] in ſcelere deprehenſæ, [illegible] occidendum virum, [illegible] dum, ſuſceperat; [illegible] ſceleris conſilia, prodi[illegible] liberos, ignarus eidem [illegible] pepercerat.

PTOLEMÆVS ALORITES, frater naturalis, à [illegible]

haud

haud dubiè ſubornatus, Alexandrvm interfecit. Ipſe viciſſim ab [illegible]ltero fratre Perdicca, poſt triennc regnum, interfectus.

Perd[illegible]cas autem iſte, ab alijs, pari inſidiarum fraude de[illegible]eptus interiiſſe proditur; cui apud matrem ne parvulus quidem filius miſericordiam con[illegible]averit.

A[illegible] bel[illegible] adverſus Illyrios captum eſſe, & ecci[illegible]d[illegible]e, me[illegible]orant. & VI. ann. regnâſſe: dum Philippvs frater Thebis adhuc obſes eſſet. qui fur[illegible]us, diu non regem, ſed tutorem Nepotis, pupilli, egerit; Alexandri Magn. Pater.

MESSENE RESTITVTA.

[illegible]aminondas, poſt Laconicam inuſitatâ clade [illegible]ſtatam; & urbem primariam, Sparten, tantumnon [illegible] p[illegible]quo, licet fruſtrà, oppugnatam; Ar[illegible]us, eorumque ſocijs, auctor fuerat; Meſſe[illegible]itum inteſtandæ Spartæ commodiſſimum [illegible] quæque à Lacedæmonijs, multis antè an[illegible] & [illegible]ariâ fortunâ, everſa fuiſſet; iterùm à fun[illegible]ent[illegible] exædificandæ.

Q[illegible]onditâ, Meſſenij, quotquot reliqui erant, [illegible], & cum alijs, qui vellent, priſtinâ civi[illegible]it varios caſus, & exilia, magnaque tempo[illegible]intervalla, redonati ſunt.

PELOPIDÆ EXPEDIT.

[illegible]elopidas, Epaminondæ æmulus, & belli glo[illegible]quum Theſſaliam in poteſtatem Thebanorum redigere cuperet; legationiſque iure ſatis ſe te[illegible]tum eſſe arbitraretur. ab Alexandro Pheræo, cui occurrerat, cum Ismenia, expedi[illegible]iſcoſpite, comprehenſus, & in vincula coniectus eſt.

Quo facto Thebani irritati; in Theſſaliam IIX. armitum M. & DC. equites miſére.

Et quùm Alexander, terrore perculſus, auxilium ab Athenienſibus poſtulâſſet; & illi [illegible]s XXX. uno Mili Militum completas, du[illegible]e Anto[illegible], [illegible]miſiſſent; intereà dum hi Eubœam circumnavigant; Thebani in Theſſaliam ingreſſi, & adiutoribus freti Theſſalis, prœlio rem comm[illegible]ter[illegible] decreverant.

Verùm à ſocijs protinus deſerti, poſtquam, ad Alexandri copias pedeſtreis, & collectum ex Bœotis equitatum, Athenienſes alijque ex ſocijs acceſſiſſent; domum ad ſuos ſalvi reverti cogitabant.

Eos autem per plana, iam in iter ingreſſos, Alexander à tergo inſecutus, & poſtremam agminis partem adortus, partim aſſiduis telorum iactibus confixit; partim crebris vulneribus adfecit.

Vnde Thebani in ſummam rerum deſperationem, ſuptà rerum neceſſariarum inopiam, adacti, Epaminondam, inter milites eo tempore privatum, (quem Senatus, ob humanitatem, Laconiſmo adfinem, in libertate civitatibus permittendà, Polemarchi munere exauctorârant) ſupplices rogant, & ducem eligunt.

Ille levi armaturâ, & equitatu in extremo agmine adſumptis; & adverſariorum impetum retudit, & tutum ante-greſsis iter præſtitit. Et exercitum, quaſi ancipiti obſidione liberatum, in patriam incolumem reduxit.

587. [illegible]rtaxerx. | 363.

MEGALOPOLIS CONDITA.

[illegible]mpus, Arcades, ingenti pugnâ à La[illegible]js [illegible]icti; & eorum in agrum ſuum ex[illegible]verti; loco opportuno Vrbem, cogno[illegible]am, (Megalopolim) XX. Mænaliorum [illegible]orum vicis in eam contractis, condi[illegible]

Sed morte tanti Imperatoris, quà poſt ſplendidiſsimam in Mantineis victoriam, poſteà oppetijt; exſurgens Thebanæ Reip. terrâ marique, terror, ac ſtatus, ſimul concidit.

THEBANI REM NAVALEM CVRANT.

[illegible] Pelopida è vinculis redemto (ſive, [illegible]nonda, qui bello Alexandrvm [illegible]u, recepto, aut liberato) eiuſdem Epa[illegible]e, ad vindicandum ſibi maris [illegible]avei[illegible] exædificandas, totidemque [illegible]reio, curarunt. Et ut Rhodij, [illegible] in hoc conatu adeſſent, ro[illegible]

[illegible]exc[illegible]us, Lachetem, Athe[illegible]q[illegible]idâ cum claſſe circà eas urbeis [illegible] adventu perterrefactum, Iou[illegible]t; eaſdemque ſub Thebano[illegible]redegit.

EORVMDEM PRO ARISTOCRATIA conatus: & Orchomenus everſa.

Quùm verò quidam Thebanorum exſules, qui patriam ad Ariſtocratiæ normam traducere vellent, CCC. Orchomeniorum equites in parteis ſuas adduxiſſent: & ſtato die, quo armorum equorumque luſtratio, (ἐξέτασις) Thebis inſtitui ſoleret; facinus in magiſtratus cogitatum adgredi conſtituiſſent; inſidijs à quodam, coniurationis participe, detectis, comprehenſi, & in concionem producti; ipſi quidem, cum Orch[illegible]menijs, pro tempore interfecti ſunt. Civitas verò O[illegible]homenus, à Thebanis, ex veterum ſimultatum, quæ ab heroicis uſque, Minyarum & Herculis temporibus, utrimque interceſſerant, recordatione; funditùs everſa eſt. Viris ad unum necatis; liberis & uxoribus in ſervitutem abductis.

PELO-

3588.
40. Artaxerx.

PELOPIDÆ EXITVS GLORIOSVS

Theſſali præterea, aſſiduis cum ALEXANDRO Pheræo bellis fracti & exhauſti, & ad magnam militum inopiam redacti; miſſis iterum Thebas legatis, auxilium, & ducem in primis PELOPIDAM, Tyranno, à quo fuerat violatus, intenſiſſimum, depoſcebant.

Hic itaque, cum VII. hominum Millib. in Theſſaliam veniens; & portenti, ex Solis defectu, à Vatibus præſignificati, incurius; cum adverſario (licet is & loca editiora occupaſſet, & XX. amplius Militum Millib. ſtipatus eſſet) prœlium conſerere non dubitavit.

Quo in prœlio, ſimul-ac conſpexit ALEXANDRVM, incenſus irâ, & equo in eum concitato; & multis, qui Tyrannum protegebant, ſuâ manu cæſis; quantumvis hoſtium copias in fugam vertiſſet, & iam-tum victoriæ compos eſſet: lon[illegible] tam [illegible] ſuis in pugnam provect[illegible] & [illegible] dique telis confoſſus, occubuit.

Ea nihilo-minus clade ita fractus eſt T[illegible] ut cum Theſſalis civitates ade[illegible] Magneſios, Phthiotas & A[illegible] B[illegible] manus tradere: tum ſolo in po[illegible] P[illegible] perio contentus eſſe, ičta cum Bœoti[illegible] te, ex pacto, cogeretur.

Et PELOPIDAS mortuus, ab [illegible] ſaliæ civitatibus, coronis aureis, & ſtatu[illegible] eiuſque liberi multo auro donarentur. E[illegible] ni, Cadmeæ ſimilem victoriam [illegible] qui in Pelopidæ, præſtantiſſimi ducis, [illegible] comparabile damnum feciſſent.

VARIJ HERACLEENSIVM IN PONTO CASVS.

Hiſtoriæ ſeries exigere videtur, ut res Heracleenſium, in Ponto, principum po[illegible] rium tyrannide, memorabileis, & cum Græcorum bellis connexas, breviter atti[illegible]

Hanc urbem Bœoti, peſte & adverſo Phocenſium bello commoniti, ut coloniam in Ponti regióne, HERCVLI ſacram, conderent; conſcriptâ colonorum manu, olim conſtruxiſſe traduntur.

Quùm verò rerum latè potientes Athenienſes, compreſsâ Perſarum potentiâ, Græciæ vicinæ, & Aſiæ, tributa, in tutelam claſſis, deſcripſiſſent; & ceteri cupidè conferrent; Heracleenſes, ob amicitiam regum Perſicorum, collationem abnuerant.

Miſſus itaque ab Athenienſibus LAMACHVS cum exercitu, ad extorquendum, quod negabatur, dum relictis in litore navibus, agros eorum populatur; claſſem, cum maiore parte exercitûs, naufragio, ex repentinâ co[illegible] eſtat[illegible], amiſit.

Illos tamen, neque terrâ, neque mari quidquam tentare audenteis, Heracleenſes, honeſtiorem beneficij, quam ultionis, occaſionem rati; inſtructos commeatu & auxi[illegible] à ſe dimiſerunt.

Poſteà, di[illegible] enti[illegible] nedemi exortâ; & plebe novas tabulas, & æqu[illegible] lem agr[illegible] um diviſionem, impoten[illegible] fl[illegible] gitante; locupletiores, fruſtrà petitis, adverſu[illegible] plebe[illegible] nimio otio laſ[illegible] ientem, priùs à TIMOTHE[illegible] A[illegible] ten[illegible] deinde ab EPAMINONDA Thebano[illegible], auxili[illegible] ad CL[illegible] CHVM, Philoſophiæ olim Platonicæ ca[illegible] idatum; quem ut quietis impatientiorem, & ma[illegible] ſpirantem, in[illegible] egeran[illegible] urrun[illegible], & ad patriæ tutelam revocant.

[illegible] d[illegible] enſionem civium invadendæ tyrannidis oc[illegible] ali[illegible] ex[illegible] ans & cum MITH[illegible] DATE ci-vitatis h[illegible] in pactu[illegible] ut prod[illegible] præ[illegible] tur: Illum quidem, [illegible] to te[illegible] qu[illegible] urbem traderet, venientem, cum am[illegible], & non [illegible] pecu[illegible] acceptâ dimi[illegible] vet[illegible] ex [illegible] Senat[illegible] æ cauſæ, repente patronum plebei evaſit. Quæ non modo ſummum ei Imperium detulit; ſed in ſervitut[illegible] tyrannicæ dominationis, odio patricio[illegible], ſe tradidit.

Et ille ad Dionyſij, Syracuſani tyranni [illegible] ſeipſe, remque publica[illegible] conformavit. S[illegible] cæteris in fugam dilapſis, in vincula com[illegible] tandem f[illegible] unis vitâque ſpoliavit.

Eorum, qui profugerant; & civitatei[illegible] bellumque f[illegible] itabant; ſerv[illegible] u[illegible] rès filiaſque iiſdem nubere compe[illegible]t. [illegible] permultæ ſe ipſæ antè nuptias, [illegible] tijs, occiſis priùs novis [illegible] tam funeſtis calamitatibus, *virtute* [illegible] *ris*, eripuerunt.

Prœlio deinde commiſſo, [illegible] or[illegible] natores captivos, tri[illegible] mp[illegible] um m[illegible] dum [illegible] vium traxit: & nullum urbis l[illegible] cum [illegible] vacuum reliquit.

Atque ad[illegible] ò ex ſucceſſu conti[illegible] minem oblitus, Iovis f[illegible] u[illegible] RAVNVM, hoc eſt, fulmin[illegible]

In hunc tandem duo n[illegible] bi[illegible] & Leonides, [illegible] percuſſor à Tyranno fu[illegible] diſcipuli, patriæ liberādæ [illegible] cogna[illegible] ceu ch[illegible] bu[illegible] fam[illegible] rit[illegible] s ad[illegible] mulate inter ſe iug[illegible]

Se[illegible] & [illegible] pſ[illegible] ſocijs [illegible] v[illegible] io à ſe[illegible]

Eodem [illegible], [illegible] C[illegible] ra[illegible] em [illegible] D[illegible] o ſ[illegible] ce[illegible]. N[illegible] u[illegible] per gradus ſuc[illegible], H[illegible] tyrannorum fuit.

NOVI INTER GRÆCOS BELLI OCCASIO, EX SACRILEGIO.

[illegible]88. | [illegible] 362.

[illegible]THEVS interea, Athenienſium dux, To[illegible] Potidæam, terrâ mariqꝫ obſeſſas, ce[illegible] hoſtili obſidione liberavit. [illegible] be[illegible], & quidem ingentis, occa[illegible], ex eo, quod Arcades, communi cum [illegible] ludos Olympicos, ut dixi, ce[illegible] & Templi ibidem, ſacræque pecu[illegible] in ſui vindicârent. Eorumque prin[illegible] publica d[illegible]naria in priuatos uſus, & Epari[illegible]tum ſive Equitum, id erat corpus, *[illegible]*, [illegible] nuncupatum, quasi Ebat[illegible] ſtipendia converterent.

[illegible] cupiditati, ſubeunte pudore, & ſacri[illegible] primi Mantinei, publico de[illegible]narent (Diodor. contrà hoſce in par[illegible] crimen vocat; & belli adverſus Eléos [illegible] auctores extitiſſe. Et ipſi portis [illegible]tos qui ſe iam præcipiti Arcadum [illegible]m iudicio, damnatos, in vincula ab[illegible]enerant; excluſiſſent.

[illegible]que duces, (qui peculatûs conſcij eſ[illegible] & [illegible]ndarum actionem horrerent; & de [illegible]laturi eſſe præſcirent.) Thebanis, Ar[illegible] no[illegible] defectionis metum, & novæ [illegible] e[illegible]tatem, denunciant.

[illegible] Peloponneſiorum quieti & ſaluti me[illegible] vellent; partim Thebanos ab ar[illegible] tut[illegible], dehortati ſunt: partim [illegible] de Templi Olympici [illegible]tione; fœdus, Tegeæ, [illegible] in ſpeciem Thebanis, co[illegible]TA, ſancivere. [illegible] mutuo omnes ſacramento firmâſ[illegible] hilaritate, atque ad [illegible] ipſi [illegible] Acarnanes, concelebra[illegible] tamen dux, qui ccc. in urbe [illegible] armaturæ militibus, ſive E[illegible], [illegible] præerat; unà cùm adverſæ fa[illegible], præſtantiſſimos Arcadum, [illegible]que urbibus, pa[illegible] cupidi[illegible] en [illegible], & cuſtodiæ man[illegible]

[illegible] numero Man[illegible] [illegible], & inviti erant [illegible] [illegible] die a Thebano [illegible] [illegible] [illegible] ſunt. [illegible] The[illegible] [illegible] per[illegible] [illegible]

iam procinctio [illegible], pacem Ictam dolerét & coram Legatis, [illegible] vitio [illegible], incu[illegible]ret; in Arcadiam, [illegible], qui ſecum ſentirent, opitulaturum [illegible] tene[illegible]at.

Quo metu exterriti Mantinéi & Arcadum alij, cum Eléis & Ac[illegible] P[illegible] [illegible]cidium, & exitium, avide & hoſtiliter per [illegible] cerent; Athenienſes & Lacedæmonios ad hoſtem communibus viribus à ſe propulſandum, ſolicitabant.

Ille autem Boeotorum omnium, E[illegible] Theſſalorumque copijs, & ALEXANDRI etiam Pheræi adverſariorumque auxilijs, inſtructus. (Phocæis alios laceſſere ex pacto, & peregre ſequi, tum recuſantibus.)

Atque adeò ſibi in Peloponneſo, Argivos & Meſſenios; & ex Arcadibus quoſdam (Tegeatas, Megalopolitas, Aſthæatas & Pallanteos) pro ſe ſtare ratus: ad Nemeam proceſſerat.

Vnde poſtea-quàm Athenienſeis, quos ibi excepturum, & improvisâ clade adfecturum, ſperarat; mari iter inſtituiſſe, ut per Spartanum agrum Arcadibus ſuppetias ferrent; intellexit, caſtris tranſlatis ad Tegeam contendit.

EXCVRSIO THEBANORVM IN AGRVM SPARTANVM.

Vbi quùm fruſtrà tempus terere; neque u[illegible] eſt propi[illegible] c[illegible]bus ad [illegible], au[illegible] vid[illegible] & cæteris ex Arcadia hoſtibus, ad [illegible] néam, tutò caſtra-metatis; AGESILAVM, cum Lacedæmonijs infeſto in ſe exercitu [illegible] ad Pellen[illegible] pervenire cognovit; Al[illegible], ab AGIDE totum equitatum, ac [illegible], Ma[illegible] [illegible] verſus, an[illegible] traductu[illegible] per præcones [illegible] & [illegible] præ[illegible]rare iuſſit[illegible] Sp[illegible] uti re[illegible] vac[illegible], c[illegible]

Et abſque C[illegible] Xeno[illegible].) de [illegible] [illegible] [illegible] dub[illegible] [illegible] & [illegible] Arcadiam [illegible] a[illegible]; & III. ex[illegible] [illegible]

(Diodor. [illegible] ab [illegible] tas, [illegible] A[illegible] [illegible] P[illegible] A[illegible] [illegible] & [illegible] DA[illegible] & I[illegible] A, P[illegible] ſe.)

PR[illegible] [illegible] r[illegible] c[illegible], [illegible]

[illegible] o Iuſtitio.

(Iuſtin.) viris, loco iniquo, & in ipſis portarum anguſtijs armatus occurrit; & adverſus xv. militum M. pugnæ ſe obtulit. *Tantum animorum viriumq́, patriæ penatiumq́, conſpectus ſubminiſtrat;* Vt pueri etiam, & imbecius ætas, ex ædium tectis, hoſtem in urbem irruere conantem, iaculis ſaxiſque repellerent. (11. hoſtium duces, eo in conflictu cecidiſſe, tradit Iuſtin.)

EPAMINONDAS, eâ ſpe deiectus, quod Arcadas cum cæteris, auxiliatores ſociæ, & periclitanti Spartæ, adfuturos augurarètur, (Iuſtin. nuntiato AGESILAI adventu) ne utrimque oppugnaretur; ad Tegeam receſſit. Et vix conceſſa peditibus quiete, equites ad Mantinéam (alijs Nemeam) præmiſit, gratus incolas, cum iumentis frumento ex agris comportando, occupatos, (erat enim meſſis tempus) [illegible] agere.

(Diodor. audito ex captivis, Mantinéos, univerſis cum copijs, ad opem Spartæ ferendam, longiùs progreſſos.)

Sed commodùm Atheniensium equites, ſexies mille, duce HEGELOCHO (fortè ſexcenti) Eleuſine egreſſi, epulo apud Iſthmum agitato, per Cleonas, ad Mantinéam (al. Nemeam) acceſſerant, & caſtra intra muros poſuerant. qui vel impranſi, ut ijs, qui tum & extra urbem verſabantur, ſuccurrerent; ſtrenuè depugnando, multis licet utrimque amiſſis, ſocios ab hoſtili iniuriâ vindicárunt; & de-inſperato urbem ſervárunt.

MEMOABILIS AD MANTINEAM PVGNA; ET EPAMINONDÆ Exitus.

EPAMINONDAS portò, qui exactoiam militiæ tempore brevi ſibi imperio decedendum eſſe cogitaret. & ægrè eos deſereret, quibus bellicæ fortunæ ſocius, aut auctor accesſerat. & Tegeæ obſidionem, ab hoſte, ſe digreſſo, non ſine manifeſtâ priſtinæ ſuæ gloriæ labe, futuram reformidabat.

(Tum quòd & ad Spartam à paucis repulſus; & nuper ad Mantinéam equeſtri prœlio victus, aut inferior fuiſſet. tum ob ſuſceptam, ſe auſpice, in Pel-ponn [illegible] e peditionem; ut Lacedæmonij, Achæi, Arcades, [illegible] lei & Athenienſes, inter ſe animis & armis conſpirarent; quodam modo auctor, ſive impulſor fuiſſet.)

Memorabili pugnâ, quâ vel vinceret, & hoſtium vireis diiungeret; vel honeſtâ morte, in ipſo imperij vel verſe civitati ſuæ adſerendi, conatu, oc[illegible]eret; ſibi defungendum exiſtimabat.

Militem itaque ſuum ſtrenuè, paullò antè pugnæ per[illegible]tationem, & audaciâ, & novâ, ex armis ſplend[illegible] & fabrè [illegible]tis, alacritate implevit. Et dubiâ inſtituti ſui & itinerum diſſimulatione, ita hoſtem [illegible] ludificatus eſt; ut de-ſubito in[illegible] im paratum, & ordinibus diſſolutis ſecurum, in [illegible]rreret.

Stabant pro Mantinéis; Elei, Lacedæmonij, & Athenienſes, ad xx. & [illegible] xx circiter equitum mi[illegible]a.

Tegeatæ verò vireis ſuas conſ[illegible] DVM preſtantiſſimi, A[illegible]HÆI, BOEO[illegible] [illegible]GIVI, & è Peloponneſijs nonnul[illegible], cum [illegible]nis; ad plus xxx. mille pedites, & eq[illegible] mille.

Mantiné[illegible] exercitibus in aciem p[illegible] divinâ perfectâ, victoriam a Dijs [illegible] tendere denunciarant.

Et hinc ipſi quidem, cum cæter[illegible] A[illegible] proximus ſibi Lacedæmonijs; dextrum [illegible] verò ſiniſtrum, (Eleis & Achæis, [illegible] complentibus) tuebantur Athen[illegible]

Ex alterâ autem parte, Thebani cum [illegible]cadibus, in lævo; Argivi verò, in dextro [illegible] ſtitere.

Euboeenſes, Locri, & Sicyonij, & cum hi[illegible] ſenij, Maleentes & Ænianes; item [illegible] terni; permultis ſtabant ordinibus à [illegible] opus foret ſubſidio ſocijs, in pugna [illegible] futuri.

Et quùm equitatus ab utriſque ad [illegible] nua eſſet diſpertitus; inde prælium [illegible] à tubæ claſſico, ſine peditatu, comu[illegible] cep[illegible] eſt.

Hic Athenienſes, impetu in Thebano[illegible] à militari ordine & funditorum adparatu, [illegible] quam pares, ita ceſſére; ut dum fugam ext[illegible] nua faciunt, victoriam in integrum re[illegible] Agmine namque minimè pertubato, in [illegible] cos, & mercenarios aliquot, qui ad coll[illegible] cupandos præmiſſi fuerant; delati & [illegible] anum cum ijs conferentes, omneis ad unum [illegible]runt.

Dum verò Thebani in perrumpendo h[illegible] agmine, & acie peditum diſijciendâ, [illegible] thenienſeis acri prœlio [illegible] impe[illegible] equites, qui in poſtremis ſteterant, [illegible] tis & terga i[illegible] vertentibus, in tempo[illegible] runt. & multis Boeotorum cæſis, cla[illegible] cem per ſe u'triſunt.

In altero itidem cornu, diu anci[illegible] tes fortunâ dimicatum eſt. Donec M[illegible] titudine & robore Boeotorum ac [illegible] equitum, loco cedere coacti, multis amiſſis, ſuum tamen agmen refugerent.

Pedites verò, ſimul-ac ad manus [illegible] ducibus & viribus pænè exæquatis (qu[illegible] peſtate, Boeoti & Lacedæmonij præ[illegible] pedeſtris militiæ gloriâ peritiâque [illegible] poſt longum & pertinax certamen [illegible] ardorem non remittebant. & neu[illegible] tebant.

Hic EPAMINONDAS, dum [illegible] tùm, ver[illegible]m fortiſſi[illegible] etiam [illegible] tur, & au[illegible]ac us inſtat; [illegible] L[illegible] nij (ſic Probus) quòd [illegible] patriæ ſitam putabant ſalute[illegible] impetum faciunt. neque prius [illegible] magnâ edita cæde, ip[illegible] tem, ſparo eminus percu[illegible]um, con[illegible] runt.

Hoc caſu retardati aliquantulùm Boeoti; non tamen priuſè pugnâ excellére, quàm repugnanteis profligâſſent.

Iuſt n. autem, ſic: Audito, graviter vulneratum eſſe EPAMINONDAM, his ex dolore metum, & illis ex [illegible]udio ſtuporem iniectum. atque ita velut ex placito conſenſu, à prœlio utrimque diſceſſ[illegible]. [illegible]dor. verò: Oborto cir[illegible]a corpus [illegible]NONDÆ certamine, & multis hinc in[illegible]de[illegible]: Thebanos tandem viciſſe: & ho[illegible]er inſecutos, ut cadaverum potiren[illegible] x re[illegible]e. Et tum demum, ad tubæ ſoni[illegible] prœlio déſititum: & dubiâ victoriâ tro[illegible] utriſque conſtitutum.

[illegible] DIVINÆ PROVIDENTIÆ

EXEMPLVM.

[illegible] denique: Quùm ex huius prœlij even[illegible] vel eorum, qui viciſſent; in cæteros [illegible]perium: vel, qui victi; ſervitus pendé[illegible]V M ita rem diſpenſâſſe; ut utrique, tam[illegible] s tropæa erigerent: neque alteri alte[illegible]ſterent. Vtrique mortuos, ad ſepul[illegible]itulatos, concederent, & reciperent. Et [illegible]que viciſſe ſe dicerent; neutri tamen, ne[illegible]ullo potiti; neque ulla aliâ re auctiores [illegible]àm ante commiſſam pugnam, videren[illegible]tur.

MAGNITVDO ANIMI IN EPAMINONDA MORIBVNDO.

At EPAMINONDAS in caſtra relatus ſemianimis, cum animadverti[illegible]ret mortiferum ſe vulnus accepiſſe: ſimulque, ſi ferrum, quod ex haſtili in corpore remanſerat, extraxiſſet, animam ſtatim emiſſurum, uſque eò reſtitit, quoad renuntiatum eſt, viciſſe Boeotos. Quo audito: *Satis*, inquit, *vixi. invictus namque morior.* & ferro extracto confeſtim exanimatus eſt.

Iuſtin. Vt vocem ſpiritumque collegit, id unum à circumſtantibus requiſivit: *Num cadenti ſibi ſcutum hoſtis ademiſſet!* Quod ut ab armigero ſervatum audivit; adlatumque; velut laborum gloriæque ſocium exoſculatus eſt: iterumque quæſivit: *Vtri viciſſent*. Et ut audivit Thebanos; *Bene ſe rem habere* dixit. Atque ita velut gratulabundus patriæ, exſpiravit.

Alij addunt: Quùm iam animam ageret, iuſſiſſe arceſſi ad ſe DEIPHANTVM; dein IOLAIDAM. Et ubi utrumque periiſſe comperit; ſubieciſſe: *Vos*, igitur, *cum hoſtibus tranſigite. Iam enim Boeotia ducem non habet.*

Prœlium hoc Mantinenſe, XII. Scirrophoriopis die. (XV. Iunij) commiſſum refertur.

[illegible]89. | —————— | 361.

[illegible] autem Thebæ, & ante EPAMINONDAM, & poſt eius interitum, perpetuum alie[illegible]ni imperio. contrà, eædem, quamdiu [illegible]æ præfuit, caput totius Græciæ fue[illegible]eo patriæ gloriam & natam; & viribus, eius occaſu, hebetatis, exſtinctam ſimul fuiſſe, manifeſtum eſt.

Niſi veriùs ipſe temeritate quâdam, & ſuâ morte patriam ſecum in ruinam dediſſe cenſendus eſt.

[illegible]que Xenophon. ſcriptor melle Hymettio dulcior, rerum Græcanicarum hiſto[illegible]uit.

[illegible]untur cætera Diodor. Sicul. & Gemiſtus Plethon.

[illegible]CI DEGENERES.

[illegible]m Xenophon, extremâ hiſtoriæ [illegible]rem rerum in Græciâ confuſio[illegible] in poſterum à pugnâ iſtâ tu[illegible]p[illegible]odidit; Iuſtinus confirmat. [illegible]m EPAMINONDÆ *morte, The*[illegible]*ns & Lacedæmonij, longinquo* [illegible] *Atheniens*[illegible]*um etiam virtutem,* [illegible]*ar*[illegible]*e. Eoq; in ſegnitiem tor*[illegible], [illegible]*adat. non, ut olim in claſſem & exercitus; ſed in dies feſtos. adparatusq; ludorum, publica pecunia reditus effud*[illegible]*e Et vectigalia*, (DEMOSTHENE, Philipp[illegible]us c[illegible]n[illegible]ouercente) *quibus anteà remiges & milites alebantur; cum urbanâ plebe divid*[illegible]*re cepiſſe.*

Quibus rebus effectum ſit, ut inter delicias, & otia Græcorum obſcurum anteà Maced[illegible]num nomen e[illegible]ergeret. & PHILIPPVS ex eâ ſtirpe reliquus, obſes, uti diximus, triennio Thebis habitus, & EPAMINONDÆ PELOPIDÆQVE virtutibus ac doctrinâ eruditus, regnum Macedonicum, Græciæ priùs, A[illegible]æ deind[illegible] cer[illegible]v[illegible]us, veluti iugum ſervitutis, i[illegible]

IIDEM INTER SE CONCORDANT.

3590.
42. Art.

Græci, rebus inter eos, ex ancipiti prœlij Mantinenſis victoriâ, & diuturnâ ante-bellorum, quæ cum æquabili animorum celſitate utique coniuncta fuiſſet, tolerantiâ; quaſi ad æquilibrium redactis bellum, initâ inter ſe pace & ſocietate; & Meſſenijs (quos AGESILAVS à fœdere excluſos vellet; & ARTAXERXES ipſe, cum alijs, participes eſſe cuperet) in partem concordiæ admiſſis; compoſuerunt.

Sed Lacedæmonij, quòd implacabileis, adverſùm Meſſenios, inimicitias gererent, [illegible] huius compoſitionis nuntio offenſi, fœdus amplecti, aut comprobare noluerunt.

SERIA ARTAXERXIS IN ÆGYPTVM EXPEDITIO.

ARTAXERXES, paucis antè annis (ſexennio circiter) [illegible] gnas adverſùs Ægyptios, qui à ſe defecerant, copias: D. naveis; CC. ſcilicet triremeis, & Ἰμιαγωγοφόρους. CC. [illegible] barbarorum militum cxx. & Græcorum, xx. Millia) ducibus, barbarorum quidem, ARTABAZO; mercenariorum Græcorum, IPHICRATE Athenienſi: PHARNABAZO verò univerſis præpoſito; in expeditionem miſerat.

Sed NECTANEBIDE rege, locis circa Nilum munitis, ſe continente: & exortâ inter Perſicos duces ſimultate, quod PHARNABAZVS procraſtina[illegible], IPHICRATI, qui occupato mòx Mendeſio, Memphim, metropolim, adhuc imparatam, & viris vacuam, petendam ſuaſerat; inviderent) Et Eteſijs interim ſupervenientibus; & aditu ad Memphim intercluſo: poſt levia aliquot, hîc ibi, certamina. quantumvis incredibileis in bellicum adparatum ſumtus feciſſet; oleum & operam, quod aiunt, perdiderat. Nunc denuò, licet longè maioribus difficultatibus implicatus, ad idem bellum ſe neceſſariò accingebat.

Neque enim tantùm Aſiani, maritimi tractûs accolæ; Iones, Lycij, Piſidæ, Pamphylij, & Cilices, Syri, & Phoenices; ſed maximarum etiam provinciarum Satrapæ; ARIOBARZANES Phrygiæ; MAVSOLVS Cariæ; ORONTES Myſiæ; & AVTOPHRADATES Lydiæ; ab eo deſciverant.

[illegible] TACHOS Ægyptiorum rex, claſſe iam compar[illegible]â, & pedeſtri exercitu è Græciâ conſcripto; & Lacedæmonijs (quorum animi ob Meſſenios in fidem publicam, rege agente, receptos, in eumdem erant exacerbati) ad ſocietatem ſollicitatis; eidem bellum moli[illegible]batur.

Et quùm res quidem in Aſiâ, utili perfidiâ, alternâque quorumdam perduellium [illegible] proditione & ORONTÆ in pr[illegible] bellicę ſummam, & pecuniam [illegible] dederant.) Deinde RHEOMITRÆ [illegible] dem ad TACHON regem, [illegible] D. [illegible] lentis, & navibus L. ſubſidio fruſtra m[illegible] prà ARTABAZI, regij ducis, (al[illegible] BARZANEM, ſocerum, appel[illegible]ſſe viden[illegible] TAME, rebelli Cappadocum principe, [illegible] feliciter, & ex regis ſententi[illegible] ſunt:

Tum maiore ſtrepitu Ægyptus, in P[illegible] laturire cœperat. Vbi TACHOS, rebus o[illegible] bellum neceſſarijs, ita comparatis u[illegible] meis, & lectorum è Græciâ mercenari[illegible] & peditum ex Ægypto LXXX. M. recen[illegible] AGESILAVM quidem (qui licet præcipitat[illegible] cum M. armatis Lacedæmone advenerat [illegible] narijs: CHABRIAM verò Athenien[illegible] ſponte ſuâ & privatus militabat; copijs n[illegible] præfecit. ſummâ rerum, exercitûſque to[illegible] rio ſibi reſervato.

Ab illo autem, dum præter voluntat[illegible] nionem AGESILAI, exercitum long[illegible] abduceret; & haud procul Phoeni[illegible] locâſſet; conſobrinus eius, quem proreg[illegible] vicarium Ægyptijs ducem reliquerat, [illegible] Et filium ſuum, NECTANEBON ([illegible] rex, cum parte Ægyptiæ militiæ, [illegible] ad oppugnandas Syriæ urbeis [illegible] diato TACHO, regium ſibi in caſtr[illegible] menque adrogaret, cohortando induxit.

Ille itaque paternis inſidijs monitiſque [illegible] ſcens, duces muneribus, milites pr[illegible] devinxit; & ad regnum graſſatus eſt.

TACHOS verò, occupatâ à rebe[illegible] pto, tot proditionum pertæſus, ad r[illegible] ARTAXERXEM, per Arabiæ de[illegible] dere auſus, non modò crimine p[illegible] lutus, & veniâ dignatus eſt; verum to[illegible] gionis præfectus, & cœpti adverſus Æ[illegible] Imperator, ab eo deſignatus.

Is, ut vult Diodor. quùm regi ita re[illegible] ad AGESILAI exercitum ſe [illegible] eiuſdem operâ, profligans NECTA[illegible] gnum recipetavit.

Plutarchus contrà AGESILAVM [illegible] mercenarijs, à TACHO ad N[illegible] tranſijſſe. & patriæ commodu[illegible] à Senatu, & ſic ei iubebat; indigno [illegible] ditionis facinori prætexuiſſe. TACHONE[illegible] deſertum, prod[illegible]que, fugæ ſe [illegible] mandâſſe.

Sed cum alius à MENDETE [illegible] in

N[illegible] ſurrexiſſet; & contractis c. homi[illegible] immineret; Diod. id ipſum N[illegible], in Tachon & AGESILAVM bellum [illegible]; & utrumque ad diſceptandum armis, de [illegible] cani, attribuit)

[illegible] adeo N[illegible]NABIS AGESILAVM, initiò percu[illegible], [illegible]nfirmaret, diceretque. Exercitum [illegible] à & [illegible]onibus eſſe conflatum: præ[illegible] qu[illegible] primum decernendum; Ille, bel[illegible], uſque longe præſtantior, multitudinem [illegible] ua pauci ipſi circumveniri; multaque an[illegible] pro te natâ, minimè contemnen[illegible]uxit.

[illegible] picacia in munitam urbem abductus, [illegible] ludi ſe paſſus; quum rex, & obſidione [illegible]um, & inteſtinâ annonæ penuriâ territus, belli [illegible] adam iterum ſuadere, iterū quoque con[illegible]ec ſolæ, quam urbi hoſtes circumdede[illegible] ang[illegible]ſtiōis, aquaque inundante impedi[illegible] u[illegible]tate uſus, Ægyptios, multitudine [illegible] & contuſos, non uno prælio diſſipavit; [illegible] in fugam vertit. regnumque NECTANA[illegible]avit. Ab eodem inter cętera munera, [illegible] gent. talentis donatus.

AGESILAI EXITVS.

[illegible] in patriam revertens, quum in [illegible] MENELAI dicitur; quique Æ[illegible] & Cyrenen, iacet; tempeſtati[illegible]s eſſet; in morbum implicitus è vi[illegible] quadriennio plus octogenarius. totius [illegible] Imperator, ad pugnam uſque Leu[illegible]ctres.

[illegible]us, melle conditum, ſive cerâ obli[illegible] Spartam reportatum, regiâ celebrita[illegible] eſt. Xenophon vult in patriâ obijſ[illegible]

[illegible]DAMVS, al. Archelaus; ei F. in re[illegible]ſit. Quod penes eam ſtirpem, ad A[illegible] v. ab A[illegible], permanſit.

[illegible] re inſtituta conantem, [illegible] Vide ſeriem regum Lacon.

[illegible] PERSARVM REX DESIGNATVS.

[illegible] rei, ex pellicibus cxv. liberi fuére. [illegible] in iuſto matrimonio ſuſcepti, DA[illegible] Plut. & alijs Ariaſpes. quem ætatis prærogativa ſuperaſſe Ochum, ambigue [illegible]nuere videtur) & OCHVS.

Ex [illegible] contrà [illegible] Ocho, qui eblandito A[illegible] uxoris regiæ. favore, haud obſcurè ſubnit[illegible]tur) n[illegible]m, & quinquag[illegible] contrà morem P[illegible] (apud quos rex non niſi morte mutatur [illegible]ter regem, vivus, & per indulgentiam, fece[illegible] tur [illegible] in regno motibus, procerumque [illegible]bus [illegible]viàm iret; heredem ex aſſe pronuntiárat.

Sed Darius, poſt novum [illegible] pietatis an indulgentiæ exemplum; Ti[illegible] qui ſe p[illegible]is, modò AMISTRIDIS, m[illegible]do ATOSSÆ [illegible] rgiarum filiarum; quas ipſe ſibi pater in coniugium ad[illegible]it; nuptijs excluſum doleret, [illegible]igante, patris interficiendi conſilium cepit: & L. fratres in ſocietatem facinoris adſumſit.

Cauſſa autem paricidij, vel ipſo paricidio ſceleratior fuiſſe traditur. Darius, ex lege Perſarum patriâ, quâ decretum erat, ut rex deſignatus, quidquid ab eo, qui deſignaſſet, peteret (quod quidem in eius eſſet poteſtate) eius compos evaderet.

Aſpaſiam, Phocæam, ex Ioniâ, puellam, (quam Cyri fratris anteà pellicem, Artaxerxes velut in matrimonium receperat) ſibi dari à patre poſtulavit.

Ille, pro ſuâ in liberos indulgentiâ, primò ceſſurum dixerat. atque adeò, quum & ipſa Aſpaſia, iam libera, Darium ſibi maritum coràm & libenter delegiſſet; iam ceſſerat.

Sed mox pœnitentiâ, an zelotypiâ! ductus, ut quod temerè promiſerat, honeſtè negaret; Solis eam (al. Dianæ, al. Veneris, quæ Ecbatanis colitur, & Anytis vocatur) ſacerdotio præfecit. quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia imperabatur.

Hâc iniuriâ exacerbatus Darius, in iurgia primò patris erupit: & mox factâ cum fratribus (Plut. Eunnchis) coniuratione, dum patri i[illegible] parat; deprehenſus cum ſocijs, pœnas paricidij, Dijs, paternæ maieſtatis vindicibus, ca[illegible] n[illegible]vaculâ à carnifice deſecto; vel, ut [illegible], ſtri[illegible] ſupplicem irati patris acinace; expendit. Con[illegible]ges quoque omnium, qui coniurárant, cum lib[illegible] que quod tanti ſceleris veſtigium exſtaret, int[illegible]ctæ.

Et O[illegible]HVS, DARII loco, heres regni à patre pronuntiatus.

Neque ita multò pòſt pater MNE[illegible]O[illegible], q[illegible] XCIV. annos vixiſſet, & XLII. aut LIII. r[illegible]ſet, morbo ex dolore animi contracto, (al. au[illegible] filij, Arſamis, nece) deceſſit.

[illegible]TAXERXES OCHVS, PERSARVM REX. IX.

[illegible] [illegible]acet.

359.

[illegible] paterno & proavito cognomine AR[illegible]iam potit[illegible] quaſi à p[illegible] in [illegible] cub[illegible]iens, q[illegible] Ariaſpem, dolo (ſit[illegible]cum, quaſi paricid[illegible] cum DARIO [illegible] ſententiam iam [illegible] feren[illegible]n veneni potum impuliſſet; & AR[illegible]unum, clam, per ARPATEM, TIRIBAZI F. è medio ſuſtuliſſet: regiam, tel[illegible] uorum cogna[illegible]orum cæde & ſtrage p[illegible]um n[illegible]anguinis, ſexi[illegible] aut [illegible]atis in[illegible] *nocentior ſcilicet [illegible]ribus paricidis haberetur.*

Atque ita, velut expiato re[illegible] eſtæ ſemper genti, bo[illegible] t. V[illegible] C[illegible]A[illegible] cuiuſdam qui p[illegible]ſte[illegible] DAR[illegible]S rex, ſingularis [illegible]itus

enituit: ipſeque Armeniorum regioni tunc præfectus eſt.

NOVÆ IN ARCADIA TVRBÆ.

In Arcadiâ, res iterum, vix anno poſt commune fedus, vertente, hac cauſſâ perturbatæ

Quùm ex pacto, ſtatim à pugnâ, Græci, in ſuam quiſque patriam, redire iuſſi eſſent: Et ij, qui ex Arcadibus priſtinos & natales vicos deſerere; & in Megalopolim, recèns ædificatam, commigrare, coacti fuerant; ad priores ſedes ſe recepiſſent; Megalopolitæ, ut illi, ceu fugitivi inquilini, ad ſe redirent, omni ope moliebantur.

Atque adeò, obortâ eam ob cauſſam controverſiâ, hi à Mantineis & cæteris Arcadibus, ab Eleis & alijs, quibus cum Mantineis communis belli ſocietas fuerat; auxilium quiritârunt.

Illis contrà; Athenienſes, III. armatorum M. & ccc. equites, duce PAMMENE, confeſtim ſubmiſerunt. A quibus, oppidani, vicis alijs expugnatis & direptis, alijs terrore ſubactis; Megalopolim remigrare ſunt compulſi.

CYCLADES VEXATÆ.

ALEXANDER Pheræus, miſſis prædatum in Cycladas Inſulas navibus, ex ijs nonnull[illegible] c[illegible]pu[illegible], & magnam mortalium vim in poteſtat[illegible] redegerat.

Iamque cum milite mercenario [illegible] Pe[illegible]thi obſidebat, quum in [illegible]etu in A[illegible] auxilio, duce LEOSTHENE, Pep[illegible] quoſdam ALEXANDRI m[illegible]tes, in Pan[illegible] d[illegible]henſos, concluſerant) converſo: non m[illegible] è certo periculo liberavit; ſed triremibus [illegible] ticis V. & I. Peparethiâ, cum DC. p[illegible] cap[illegible]tus eſt.

Et LEOSTHENE, capitis damnato, ſuffect[illegible] RES, non modò nihil, evitatis tantùm [illegible] ſidijs, præclarum geſſit; ſed ex citatis in [illegible] ditionibus, & cædibus, & ſuâ ſævitie, im[illegible] patriæ ſuæ odium apud ſocios conciliavit.

PHILIPPVS MACEDONVM REX.

3592. 2. Ochi. | 358

Hoc 2. OCHI anno (Agellio eſt annus V.C. CD.) (Quùm hactenus in Macedoniâ regum potiùs mendicabula, quàm iuſti reges fuiſſent, à Thebanis, à Lacedæmonijs, aut Athenienſibus, opem adverſus barbaros, emendicare coacti.)

PHILIPPVS, AMYNTÆ, de quo ſup. F. Macedonum rex, à CARANO XXII. (Olymp. V. ſuprà centeſimam, teſte Gemiſto.) regnum auſpicatus eſt.

Macedoniæ quidem termini initiò peranguſti fuere; ſed poſteà virtute regum, & gentis induſtriâ; ſubactis primùm finitimis, mox populis nationibuſque; imperium ad extremos uſque Orientis terminos, eſt prolatum.

Hic autem PHILIPPVS, ut regnum eſt ingreſſus, magnam ſui ſpem omnibus fecit: quod eius ingenium magnum ſponderet virum. quodque vetera Macedonum [illegible] canerent; *Uno ex Amyntæ filijs regnante, florentiſſimum fore regni ſtatum.*

Quùm autem principiò, præter metum domeſticarum in[illegible]larum, inopia, exhauſti antè continuis bellis, regni, & [illegible] in præſens, quàdam veluti multarum gentium conſpiratione, ad opprimendam Macedoniâ diverſis ex locis confluentiâ, immaturam [illegible] ætatem urguerent. quoniam omnibus par [illegible] non poterat; diſpenſanda ratus, aliâ interpoſitâ pactione compeſuit; alia redemit.

* PERDICCAS namque frater, poſt PTOLEMÆVM ALORITEN, regno potitus; prelio cum Illyrijs commiſſo, quo ampliùs IV. Macedonum Mill. perierant, & ipſe captus fuerat; regnum conſternationis plenum reliquerat.

Et cum Pannones finitimi, pre quodam victe gentis contemtu, agros paſſim populaban[illegible] Illyrij, victoriæ veſtigijs inſiſtentes, ing[illegible] copijs in Macedoniam irruere pa[illegible] PAVSANIAS quidam, regiâ ſtirpe ortus, Thracum, in idem regnum invadere m[illegible] Et Athenienſes, PHILIPPO infenſi. ARG[illegible]rum regni candidatum, milite & claſſ[illegible] ce MANTIA, adiuvabant.

Quibus incommodis anxios Macedonum [illegible]mos, PHILIPPVS ipſe interritus re & v[illegible]mavit. Veterem militię diſciplinam, & [illegible] armorum adparatum, inſtauravit. exco[illegible] primùm, exemplo Heroum illorum, q[illegible] Troiano HOMERVS, *ſcuta ſcutis [illegible]* dit; Macedonicæ *phalang[illegible]* [illegible] & [illegible]ne.

Neque minore prudentiâ, clades re[illegible]nenteis avertiſſe indicatus. Quùm [illegible]ſpiceret Athenienſeis [illegible] recipe[illegible] phipoleos ſtudio teneri: & eam ob cau[illegible] GÆVM ab ijs, regno turbando, adduct[illegible] urbe ceſſit, & ſuo uti iure perm[illegible].

Miſſis prætereà ad Pæonas leg[illegible] tionibus, effecit; ut pacem in præſe[illegible] marent. Et rege Thracum donis d[illegible] SANIÆ æmuli metu ſe liberavit.

ARGÆVS, quem MANTIAS claſſe [illegible] pulſus, ibique ſubſiſtens, cum [illegible] ad Ægas tentandas fruſtrà miſerat; [illegible] nen inde, re infectâ, revertere[illegible] inſtructis cum copijs [illegible], exce[illegible]us, & [illegible] clade victus eſt.

3592. 3 Ochi. 2. Philippi. | 35[illegible]

Pace demum cum Athenienſibus conſtitutâ; & audito AGIN, Pæonum regem, morte [illegible]

[illegible] pijs & pugna conſerta, victoſ Mace- [illegible] ſubegit.
[illegible] in [illegible] fineis, cum x. peditum M. & [illegible] us eo ingreſſus; eiectus BARDYLEI re- [illegible] offerebat [illegible] inter [illegible] tium [illegible] verſarum poſſeſſione, conditionibus; hoſte, [illegible] militum numero inſtructum, & ancipi- [illegible] circumventum, fudit: & urbeis, quas ma- [illegible] ab eo recuperavit.

DIONYSIVS DEGENER.

DIONYSIVS intereà ſumior in Sicilia, ſublatis æmulis; & pace cum Carthaginienſibus, ac Lucanis factâ; dum in ſegnitiam lapſus, & ſuis ob corporis ſaginam contemtior, quo invitior, ſævitia [illegible] graſſaretur, urbemque cædibus repleret [illegible] quam per ter adamante munitiſſe gloriatus fuerat; paullatim, & ſua tandem ignavia labefactandæ & perdendæ, viam ſtravit.

ESTHERA ET MARDOCHÆVS, IVDÆI.

[illegible] temporum tractu; hocinquam III. OCHI [illegible] Hſteram fuiſſe, & paullo-pòſt eidem OCHO [illegible] opinamur.
[illegible] c hiſtoriarum ARTAXERXI II. ſive [illegible], ſub quo Hieroſolyma fuerit reſtituta; [illegible] dâ putavit. uti IVDITHAM, HOLOPHERNIS [illegible] e II. DARIO OCHO, qui illum exceperit. [illegible] ph. ARTAXERXI Longimano attribuit. [illegible] XERXIS F. Cyrum, & à Græcis Artaxer- [illegible] dictum fuiſſe tradit.
[illegible] DARIO Hyſtaſpis: Alij, aliter. S. Atha- [illegible] verò, Iudithæ facinora in captivitate, quæ fuit ſub Sedechiâ, geſta eſſe arbitratus eſt.)
Nos cum Serrano, Leſmor. Capellio, & alijs, ad [illegible] OCHVM referimus. qui communi regnio Per- [illegible] mine ASSVERVS, ſive Ὀξυάρης dictus ſit [illegible] quæcuinque Hſtheræ hiſtoriâ com- [illegible] r, optimè expetant.
[illegible] è, ſatis accuratus, ut putatur, Per- [illegible] æ ſcriptor, ſi ſub antegreſſis regibus ea [illegible] mentio minimè HESTERAM, cum [illegible] prætermiſſet.
[illegible] ARTAXERXES OCHVS, poſtquam Im- [illegible] tentis, XXVII. ſuprà c. Satrapias, [illegible] piam uſque, conſtituiſſet. anno [illegible] III. principes duceſque, è totâ Per- [illegible] os, epulo ſumtuoſiſſimo, in cu- [illegible] lem annus conſumtus ſit; non ſine [illegible] regiarum oſtentatione, & profu- [illegible] umque invitatione, per continens [illegible] & ferijs per urbem, Suſa, indictis;
[illegible] exemplo VASTHIS regina, feminas ela- [illegible] palatij loco, pari epularum ſplen- [illegible].
[illegible] convivij die, rex, cum paullò hi- [illegible] e incaluiſſet. & Spadonibus ſuis, [illegible] abant, præcepiſſet; ut reginam, [illegible] matronam, introducerent, & [illegible] exponerent:
[illegible] ius, & decori retinentior; & tam in- [illegible], proceribus & civibus, vino [illegible] prævocere gravata; mariti manda- [illegible].
[illegible] rvi ciâ, uti rebatur, of- [illegible] S [illegible] um, quorum conſilio omnia, [illegible] atur; ſententias rogavit; *Quid* *ſibi* [illegible] *d im cenſerent!*
I [illegible] *Manuchanus. Iuſtam eſſe regis iram, ad-* *ſer* [illegible] *urum e* [illegible] *ut ſi id impunè auferat regina,* *ſ* [illegible] *ſuperbiâ exemplo, omnes Perſarum* *Medorumq́, mulieres, maritorum ſuorum imperia adſpernentur.*

Cenſere itaque, *Ut lege publicâ Virorum in coniuges imperium ſanciatur: & regium decus, Vaſthe excluſâ atque in ordinem redactâ, in alteram præſtantiorem, magiſq́, morigeram, tranſcribatur.*

Quod conſilium, quum regi & principibus, qui aderant, probaretur. & ſervi domeſtici, quo citiùs renaſcens ſubinde reiectę coniugis deſiderium, amorque, ex heri ſui animo deleretur; ſuaſiſſent: *Conquirendas ex omnibus provincijs, formâ præſtantę virgines sex quibus pulcerrimam rex ſibi deligeret, & in regni toriq́ conſortium adſciſceret*: ipſe cœlibis vitæ, & pellicum taſtidiens, rem eam maturam iuſſit.

Quùm itaque, (ſed annis deinceps conſecutis) aliæ ex alijs provincijs; eximiâ corporis formâ virgines, quotidie Suſa adducerentur; in cæteris, HESTHERA, ABIHAILI Filia, Babylone reperta eſt, formę morumque venuſtate excellens puella, quam MARDOCHÆVS patruus, utroque parente orbam, adoptârat, & honeſtè domi educebat.

Is gente, & Tribu Beniaminiâ, Iudæus, Babylonę agebat. ijs ortos maioribus, quos multis antè annis NABVCHODONOSOR, unà cum IECHONIA, Iudæ rege, illuc in captivitatem abduxerat. Et ſed bus Babylone, pro re natâ, Suſam tranſlatis, Neptis à ſe abductæ, & regio palatio concluſę, haud ſecus atque anteà, curam gerebat.

Illa autem in conſpectum regis producta, nativis formæ illecebris, totum eius animum ita cepit, ut cæteris omnibus prælatam, non modò in contubernium admitteret; ſed ſolennibus etiam, & uſitatis legitimi matrimonij, & diadematis regij, cerimonijs, rite uxorem ſibi reginamque coniungeret. Idque VII. regni ſui anno.

Neque tamen ea genus ſuum, aut patriam cuiquam prodiderat. admonita à patruo; Ne paternarum traditionum, immemor, quamquam in matrimonium alienigenæ captiva conceſſiſſet; profanis domicibis participaret.

MARDOCHÆVS intereà, cum primatiæ inter Iudæos dignitatis ac nobilitatis prærogativa; tum recente etiam, licet in præſens occultiore, regis adfinitate fretus, cum cæteris ſatellitij [illegible] præfectis ad Regiæ veſtibulum, ceu Palatinus aſſiduus, quotidie ſeſſitabat; pro virili portione negotiorum reginæ familiarium curator.

. Is, quùm Spadones duos regis, admiſſionalium principes, in regis caput, neſcio qua cauſſâ, conſpiraſſe comperiſſet; Ioſeph. BARNABAZVM, alterius è

Spa donibus ſervum, gente Iudæum, deprehenſas à ſe, heri inſidias Mardochæo indicauit ſcribit. Id reginæ Heſtheræ ſignificandum curavit: quæ regem in tempore commoneret.

Ille autem habitâ de commiſſis quæſtione, convictos in crucem agi iuſſit. atque hoc totum, unà cum Indicis nomine, in annales ſuos referri. Quod quidem Mardochæo cauſſam non privatæ ſalutis modò, ſed maximi etiam in poſterum honoris attulit.

Quùm namque Aman, Amadathi F. è ſtirpe Agagi Amalecitæ, à rege paullo-pòſt in tàm ſublimi gratiæ & dignitatis gradu eſſet collocatus; ut eum non tantùm, uti à ſe ſecundum, à Palatinis omnibus ſalutari; ſed genibus etiam flexis, & proſtratis humi corporibus, vulgo & more regum, adorari imperâſſet.

Neque id Mardochæus, unus, inter tot aulicorum obſequia, ut faceret, pro patriarum legum obſervantiâ, & pio profani cultûs faſtidio, in animum inducere poſſet: neque importunis ſervorum regiorū convicijs permoveretur. Atque hoc idem Aman non ſolùm ex alijs inaudiſſet; verum etiam coràm per ſe obſervâſſet. ipſe iracundiâ incitatus; & cuiâs eſſet ille, ſui contemptor, percontatus; animum in univerſæ Hebræorum gentis internecionem intendit.

Eoque rem deduxit; ut rex falſis illius accuſationibus, & grandibus peregrinæ prædæ promiſſis, impulſus; litteras de Iudæis, tamquam hominum genere, quod in eius regno novis legibus externiſque viveret; & pravis ſuperſtitionibus Deo hominibuſque inviſum eſſet; penitùs delendis; & bonis eorum publicandis, atque impunè diripiendis; ad omneis provinciarum Satrapas, perſcripſerit.

Aman, acceitis ſortibus, rem ad ſortem retulerat; Quo menſe, ac die, Iudæorum univerſè interitus conſtitueretur. Quo tum fortè in XIII. Decembris exijt, poſtquam rex XII. iam annos regnum tenuiſſet.

Quùm tàm crudele Edictum, regio annulo, qui penes Amanem erat, obſignatum, & primùm Suſis palam editum eſſet; Mardochæus, ubi rem accepit; diſciſſâ veſte, cilicium induit. & cinere caput conſperſus, per mediam urbem, ad regiæ fores, non ſine eiulatu, contendit. *Facinus indignum*, clamitans: *Immeritam gentem damnari, neque ullam pereundi cauſſam dari.*

Nec alius erat Iudæorum habitus, cæteris in urbibus, quocumque regiæ litteræ fuerant perlatæ. Rege interim quotidianis genialiter convivijs, cum Aman, [illegible] ente.

Regina verò à pueliis, quæ lamentantis voce [illegible] ſ[illegible] [illegible] tutiæ fuerint, & [illegible] certi [illegible]; & re per eunuchos comperta [illegible], ut regi in ipſa pro populo [illegible] precetur. [illegible] habile ſit Dei [illegible], ut extremo [illegible] caſu [illegible] ſuæ [illegible].

Ipſa [illegible] P. [illegible] *Neque [illegible] ſine [illegible] ſe [illegible] intrare audeat*, [illegible] uſat. Deinde autem [illegible] quid pro civibus ſuis rata, & ſi certa [illegible] adiret; monet pariterum, & Suſis, Iudæos, qui tùm eſſent, convocet, & [illegible] obteſtentur; & triduum cibo potu [illegible]. Se, unà cum ancillis, idem facturam, [illegible] que, licet invocata eſſet, & mortis [illegible] ad regem adituram.

Mardochæo pie & officiosè mandatum [illegible] curante, & Deo iam propitio; [illegible] poſt ſqualorem lugubrem, regia [illegible] effulgens, [illegible] teriore cubiculi regij veſtibulo [illegible] itâ ornatam conſpicatus, protenſ[illegible] nebat ſceptro, placide [illegible] greſſam, rogavit, *Quid à ſe peteret? Se etiam ſi dimidiam etiam regni partem ab ſe peteret, lubenter daturum eſſe.*

Illa cum modò rogat, ut & ipſe & Aman [illegible] die ad convivium, quod eo die adparâſſet, [illegible] rent. Quod quùm impetrâſſet; iterum [illegible] rum diem utrumque invitavit, quo [illegible] ſuam aperiret.

Eo die, quùm à convivio Aman [illegible] domum rediret; eique Mardochæus, [illegible] bus palatij de more ſedebat, non [illegible] Zara uxore, & amicis, qui eius [illegible] bantur, perſuaſus; crucem L. cubitis [illegible] gendam curat: in quam Mardochæus, [illegible] poſtridie, iuſſu regis, ipſiuſque rogatu [illegible].

Noctem verò illam, quæ intercedit, [illegible] rex ducebat. prolatiſque annalibus, [illegible] cauſſâ, cum perlegeretur, venturum [illegible] eum locum, quo patefactæ à Mardochæo [illegible] num (quos dixi) in ipſum inſidiæ [illegible] bantur. & nihil honoris aut mercedis [illegible] Mardochæum conſecutum eſſe, [illegible] nem (quem famuli in interiore veſtibulo [illegible] nuntiabant; quique ſolito maturius ad [illegible] gem rogaturus, ut Mardochæum ſu[illegible] quam eâ ſibi pridie ere[illegible] iuberet [illegible] gio arceſſiri imperat: & ex eo quærit. Q[illegible] ciendum cenſeret, *Quem ipſe rex honore [illegible] dum iudicâſſet?*

Ille verò, qui regem id de ſe dicere & [illegible] putaret, reſpondit protinus & eum [illegible] *ſi ita cæpus, & honoribus augendum [illegible] regio indui, & diademate redimitum [illegible] quu imponi oportere.* Tum illius manu [illegible] to Palatinis principibus locum [illegible] freno adprehenſum, per omnia [illegible] cum præconio deducendum *S*[illegible] *cuicumque rex honorem tribuendum* [illegible]

Rex [illegible] aque contrà atque ille [illegible] ravit omnia, quæ ſuaſiſſet, Mardochæo [illegible] pro foribus palatij ſedebat; ſine [illegible] præſtaret.

Ille invitus, & ſuâ voluntate [illegible] chæum quem hac enus [illegible] pitaliter od [illegible] ornatu regio in [illegible] circum [illegible] & [illegible] bee [illegible] avi[illegible]

Quodque eâ re contemtum ſe [illegible] præ pudore capite, triſtis domum [illegible] amicos rem omnem ordine n[illegible] urus.

A quibus quùm non modò nih[illegible] tum etiam ſui exitij præſagium [illegible] enim, ut ſi Iudæus eſſet Mardochæus, [illegible]

ine

... et veneratus; illi in poſterum obſiſtere non p... e... ſpectante, ipſe corrueret.

C... ſeſtim Spadones regii, eum, ut citò ad con- d...um convivium pergeret, quod in illum diem H...STERA regina utrique iterum adpararat; com- pul...unt.

Quumque iam poſt epulas multis poculis convi- ... m calei ... ere ... æpiſſe ... & rex, quid petere à ſe v... et ... eginam ultrò, & iterum monuiſſet; Illa ge- n...s regi advoluta; *Impendentem gentis ſuæ per- n...iem deprecatur.* & ſi quid gratiâ apud ipſum va- leret; *ſibi & popularibus, vitam donari poſtulavit.* Se enim, & illos certæ internecioni ... eſſe addictos.

Si pro mancipijs ſaltim ſub haſtâ venijſſent; ma- lum illud, quod tolerabile eſſet, ſe æquo animo la- t... & ſilentio diſſimulaturam fuiſſe.

Quoniam verò in regem huiuſce crudelitatis no- t... mmo cum damno, redundaret; ſe non poſſe ... acerbè ferre, tam infeſti in ſe, ſuoſque, hoſtis ... & audaciam.

Q... que rex ab eâdem cognoviſſet, tanti ſceleris ... eſſe AMANEM, quem coram intueretur.

AMAN, ad eam vocem ceu ſideratus, repentè ob- ſceret; nec regis, aut reginæ, conſpectum ſu- ... poſſet. rex quidem, nec ſine ſtomacho, ...ns, in hortum proximum, arboribuſque con- ... ingreſſus eſt.

... pit. addit: Quùm regina AMANIS mortem ... e flagitaſſet; regem, amici memorem, paul- ... cunctatum; deliberandique gratiâ, modicùm ... e.)

AMAN verò, quòd paratum ſibi à rege infortu- ...ieret; reginæ in lectulo accubantis ge- ... amplexus, creatum ſuum agnoſcere, & veniam ... ri ... æperat: eamdemque rogare, ut ſaluti eius ...um ... llet.

..., ecce, rex confeſtim ex horto revertens, ...icem, & lectulo reginæ incubantem of- ...it. Et clamitans, Illum, ſe etiam præſente, & do- ... vim reginæ inferre velle; vix voci, aut iræ ...

... x tempore miniſtri regij, AMANEM, uti regi ..., & apertè reum, de more, operuérunt.

... umque HARBONA (Ioſeph. Sabuchades) è ...us unus, crucem in propinquo eſſe, ſub- ... pro foribus domûs ſuæ ipſe AMAN ... parárat; Rex ſtatim præcepit, ut non alio ſupplicio, quàm quod ille in MARDOCHÆVM ex...árat, adficeretur; eâdemque in cruce ſuffi- geretur.

Domus, & facultates damnati, publicatæ ſunt, & reginæ donatæ. Atque adeò ipſe MARDOCHÆVS, iam agnitus reginę patruus, tradito ſibi à rege an- nulo, locum dignitatis atque honoris, quem AMAN in regiâ, ſecundùm regem, primum tot annis te- nuerat; adeptus eſt. & a nepte reginâ domui ſuæ præpoſitus.

Eademque, quæ interfecto hoſte, hoc eſt, aucto- re tam iniqui & crudelis Edicti, facile idem abro- gari poſſe intelligeret; à rege, iam ſibi obnoxio, & Iudæis amico, impetravit; Vt litteras alteras, an- nulo ſuo obſignatas, ad omneis provinciarum in ſuo imperio Præfectos, ac Iudices, perſcriberet; ad quos, ſuperiores, de internecione Iudæorum, ab AMANE ſcriptæ fuerant. *Vt ſcirent, ac ſibi perſuade- rent, illas ab* AMANE, *qui iniuſto ſuo in Iudaos innocénteis odio impulſus fuiſſet, & regem in frau- dem induxiſſet: atque ideo iuſtiſſimas tam effrenati furoris pœnas ignominioſâ morte expendiſſet; fuiſſe profectas.*

Ne igitur ex ijs, vim Iudæis non modò ullam vim inferrent; & ſuis eos legibus liberè vivere pa- terentur; ſed in ultione, ab hoſtibus, (qui ſtato die ſe iam ad cædes eorum, rem AMANI *gratam factu- ri, paſſim accinxiſſent, & innocentium ſanguini in- hiáſſent) exigendâ, auxilio eſſent.*

Edicto itaque priore iam abrogato, Iudæi iſtâ regis erga ſe benignitate confirmati, die XIII. De- cembris, al. Dyſtri) quem pro interneciva, ſalu- tarem ſibi, DEVS & REX, eſſe voluiſſent; iniurias ſuas ulciſci exorſi ſunt. & apud Suſâ, ad D. ex ini- micis interfecérunt.

Et poſtridie, rege iterum, quod regina poſtulá- rat, adnuente; X. AMANIS liberi in crucem ſublati. Et CCC. alij è Suſæis; & in alijs provincijs, ad LXXV. M. contrucidati ſunt.

Vt non modò Iudaici nominis terror; ſed reli- gioſi etiam, erga patrium eorum Deum, cultûs ſtu- dium, quam-plurimis Perſarum inceſſeret.

Hæc pluribus annis geſta, ſub unum adſpectum dare viſum eſt. Cætera, quæ eòdem pertinent, vide ad annum eiuſdem Orbi XIII. & Orationem noſtram de MARDOCHÆI *conſtantiâ. quâ tota huius argu- menti ſeries ſatis accuratè & ſubtiliter explicatur.*

...4. | | 356.
4.... |
... pl. |

...IS IN SICILIA CONATVS.

... Syracuſanorum optimateis, DION, ... qui bello adverſus Carthaginienſeis ... SII ſenioris collega fuerat, F. Vir longè ... em ſævitiem, & hiſce de cauſ- ... fuerat.

... DIONYSIVS, ex eius ſorore ARISTOMA- ... in matrimonio habuit, duos filios, HIP- ... NYSAVM; totidemque filias, SOPHRO- SYNEN & ARETEN, procrearat.

Et ex iſtis priorem, ipſi DIONYSIO filio & here- di (qui ex Locrâ Doride fuerat genitus) nuptum dederat: alteram ARETEN, ſed viduam DIONI.

Erant in hoc viro, præter generoſam maiorum famam, multæ aliæ naturæ, corporiſque & fortu- næ dotes. Neque ipſe minus, propter morum inte- gritatem, quàm adfinitatem, ſocero erat perfami- liaris & intimus.

Et quamvis ei tyrannis urbana diſpliceret; tamen & neceſſitudinis, & ſuorum cauſsâ, eum ſalvum eſ- ſe ſtudebat. Illuſtriores denique Carthaginé, & aliò legationes, per ſe, fideliter, humaniterque obierat.

PLATO-

PLATONEM, qui Tarentum fortè venerat, cuiuſque audiendi cupiditate flagrabat; & in Siciliam à DIONYSIO arceſſiendum curárat; adeò admiratus eſt atque adamavit, ut totum ſe ei traderet. Et quantumvis ille à tyranno, inſigni contumeliâ violatus fuiſſet, & vel mergi, vel venumdari iuſſus; eum in Siciliam iterum precibus revocárat.

DIONYSIO iuniori, ſtatim à patris diſceſſu, ſimultates cum eo intercedere, ob cauſſas, de quibus ſuprà cæperant. quæ multis poſteà rebus auxérunt.

Quùm tamen primis temporibus ſimulata aliquamdiu inter eos amicitia conſtaret: & DION obſecrare ſyngambrum non deſiſteret, ut PLATONEM Athenis evocaret, eiuſque conſilijs uteretur ille, qui aliquâ in re patrém imitari vellet; morem ei geſſit.

Sed eo tempore, Aulici, tyrannidis auctores, ut PHILISTVM hiſtoricum, hominem ob flagitia, profugum, Syracuſas etiam reduceret, ſuaſores ei fuére.

Quûm itaque PLATO, quâ & auctoritate apud DIONYSIVM, & eloquentiâ valebat, ei perſuaſiſſet; & tyrannidis facere finem, & libertatem reddere Syracuſanis: Ille non modò ab eâ voluntate, conſilio PHILISTI, deterritus eſt; ſed aliquantò etiam crudelior eſſe cæpit.

DIONI namque, à quo ſe, ingenio, auctoritate, & amore populi, ſuperari videret: & vereretur, ne aliquam ſui opprimendi occaſionem daret: navem triremem dedit, quâ Corinthum deveheretur.

(Diodor. tradit: Intentatâ à DIONYSIO morte, DIONEM apud amicos priùs delituiſſe: deinde è Siciliâ in Peloponneſum, cum MEGACLE fratre; & CHARICLIDE (al. HERACLIDE) copiarum militarium DIONYSII, præfecto, traieciſſe.)

Et quùm multi factum indignarentur; ille quæcumque DIONIS eſſent, & moveri poſſent, in naveis impoſita, ad eumdem tranſmiſit.

DION poſtquam Corinthum pervenit: & eodem HERACLIDES, qui equitum præfectus fuerat, ab eodem expulſus DIONYSIO, perfugit; Corinthijs ſibi conciliatis, & ad liberandas tyrannide Syracuſas animatis, ſummâ ope bellum comparare cæpérunt.

Et quantumvis metu inveterati & opulenti tyranni, pauci ad ſocietatem periculi perduci ſe paterentur; DION nihilo-minus tantùm ſingulari animi magnitudine effecit, ut II. onerarias naveis conductitio milite, & armis expleverit; & cum ijs è Zacyntho in Siciliam tranſmiſerit. CHARICLIDE (al. HERACLIDE) triremeis, aliaſque onerarias quam-primùm eòdem adducere iuſſo.

(Sub idem tempus, vult Diodor. ab ANDROMACHO, TIMÆI hiſtorici patre, qui Naxi civeis olim à DIONYSIO I. relegatos ac palanteis congregárat, in colle, everſæ Naxiorum urbi propinquo, Tauromenium urbem extructam. Eius tamen multis antè annis, ſub DIONYSIO ill[illegible] meminimus.)

EVBOEENSIVM MOTVS.

Quùm Euboeenſes, civili diſſenſione diſtracti, hi Boeotos; illi Athenienſeis, auxilio ſibi ar[illegible]ſent; & bellum ab utriſque non ſine vaſti[illegible] [illegible]læ, traheretur; ſuo tandem malo edocti, in gratiam mutuamque amicitiam redi[illegible]runt.

BELLVM SOCIALE.

Athenienſes verò, bellum, quod dictum S[illegible]ciale, adverſus Chios, Byzantios, Rhod[illegible] & Coös, qui defectores iugum eorum exc[illegible], per triennium deinceps geſſérunt. Et lectos e[illegible] duces, CHARETEM & CHABRIAM in bellum miſérunt.

Qui dum urbem Chion terrâ marique [illegible]gnare tendunt; CHARES quidem, ter[illegible]eſt [illegible] ex opido erumpenteis ſuſtinuit: CHABRI[illegible]S [illegible] (hunc Diodor. vult in claſſe privatum tu[illegible] ſed Duces ipſos auctoritate ante-iiſſe.) dum [illegible]mus ſuâ cum navi portum ſtudet intrare, e[illegible] iam propè penetráſſet: cæteræ non ſunt ſ[illegible]

Quo facto, circumfuſus hoſtium concurſu, [illegible] fortiſſimè pugnaret; navis roſtro percuſſa, [illegible]re cæpit. Vnde refugere cum poſſet & in [illegible] tam propinquâ Athenienſium claſſe, ſe d[illegible] perire maluit, quàm armis abiectis, [illegible] fuerat vectus, relinquere.

PHILIPPI MACEDONIS

PROGRESSVS.

PHILIPPVS Macedo, Illyrijs magno pr[illegible] victis, eorumque gentibus ad Lychnitide[illegible] paludem ſubactis; Amphipolim, Thrac[illegible] quam, vi apertâ expugnavit; & Pydna[illegible]

Olynthijs, quorum civitas, & potenti[illegible], & [illegible]vium frequentiâ, tum præſtabat: qu[illegible] cietas, & à PHILIPPO, & ab Athe[illegible] bitiosè expetebatur; in Potidææ obſid[illegible] lium tulit.

Et depulſis illinc Athenienſium præ[illegible] ſine pretio dimiſſis; urbem eam, [illegible] quam nuper ceperat, ſocijs, quos dixi, [illegible] ſit.

Crenidas, nuperam Thaſi[illegible]rum [illegible] quentibus incolis amplificatam PHIL[illegible] de ſuo nomine appel[illegible]it. V[illegible] [illegible] teâ tenueis, magnis operibus [illegible] talenta quot-annis, ampl[illegible] mil[illegible]e, a[illegible] [illegible] tent.

SYRACVSÆ TYRANNIDE LIBERATÆ.

3595 | 355.
5. Ochi.
4. Philippi.

... tvs poſt-a-quam copias in Peloponne-... um ſ comparari audivit; Arstan, Dio... uxorem, alij nuptum elocavit: Eiuſ... turpi indu gentiâ & nequitiâ educan-... vir.

A... at fortè eo tempore, & circa urbeis nuper ... Adriatici maris, à patre, & à ſe conſtructas, ... abitur, claſſem advel annorum opperiens; ratus ... ſire magnis copijs, neque adverſum ſe ... imperium haberet L. annorum; mu-... navibus; x. equitum, centumque ... us, & id genus alijs præſidijs. neque ... m, Græcarum omnium eâ tempeſta-... in quâ eſſent portus & navalia, & ar-... atu difficillime.

... e Dion, cum II. ut dixi, navibus ... us Agrigentinos. Minoam tenuit, Car-... tum parentem.

... urum præfecto, amicè acceptus, ... (fortè v.) virorum millibus ſatis eſ-... s exportata, curribus Syracuſas uſque ... ravit. Et ipſe M. tantum viris, ſed ... parceſſent; ſtipatus, eodem iter in-

... ſtim Agrigentinos, Geloos, aliaſque ... Si... civitatés; Madinæos & Ca-... ad vindicandam libertatem ob-iter co-... bi contra tyrannum ita coniunxit; ut ad ... hominum M. exercitum auxerit. ... anenſes, & alij ex Italiâ Græci, de-

... intra fineis agri Syracuſani erat ingreſ-... ns, tam ex urbe, quàm ex agris, in-... quibus uti parùm fidis, aut ſuſpectis, ... s abſtulerat) multitudo, ad eum

... peregre abſente, cuſtodes ut-... qu... m oppidanos fruſtrà in fide retine-... t; Dionë, qui iam Syracuſanos ad ... ; & unà cum fratre Megacle, ... ituendæ, & Imperator exercitus, ... erat deſignatus; in urbem, per A-... gi... agenis hominum, & qui ... lib. ad forum uſque conten-... e nequaquam ſunt auſi. ... tum adit, poſt diem tertium, ... attigerit. totâque eius Siciliæ ... quæ ſub Dion sii fuerat po-

... quâ ferri... ad libertà-... ad hilaritatem conver-... D... bus gratias agere; tum vota pro ... rum eventu, & Dionis in... lu-... Nam præter Arcem, & Inſu-... mentem, omnia erant in poteſtate. ... ad Cauloniam Italiæ ſe-... m, quem mari Hadriatico præfe-cerat; iuſſum cum claſſe Syracuſas pe... te, VII. poſt die, conſecutus eſt, quam Dion urbem occupâſſet.

Qui quum fruſtrà, aſtu, & legatis, vanaque deponendi dominatûs pollicitatione, oppidanos tentaſſet; & ad ſe ex urbe multos, primæ notæ civeis, quibuſcum bellum componeret, & de pace ſibi conveniret; in cuſtodia detinuiſſet incautus eâ ex re omnibus, neque quidquam hoſtile ab eo metuentibus; conductitios, ex Arce, ad delendam aut diripiendam urbem immittit.

Illi muro, qui recèns mari fuerat obiectus, potiti; & in urbem interiùs progreſſi, à Dione, poſt anceps utrimque in urbe prælium, & vulnus in dextro brachio acceptum; oppidanis mulierique ſuperantibus, repulſi ſunt, tropæis, à victoribus, in conſpectu & contemtu tyranni, erectis.

Ille de ſpe omni regni recuperàdi deiectus, animos militum & ducum ſuorum magnis muneribus, & honeſtâ cæſorum ſepulturâ, ſibi devinxit, aut delenivit.

Legatos, quos iterum de pace cum Syracuſanis acturos miſerat; Dion pari calliditate eouſque retinuit, dum reliqua muri pars abſolveretur. Eoque perfecto; unicam pacis viam eſſe reſpondit. *Si Dionysius, certis honoribus contentus, tyrannidem deponat.*

Ipſe nihilo ſecius hoſtilem agrum, frumentandi cauſâ, populatus; commeatum, cuius penuriâ ſui laborarent, undique comparabat.

Syracuſani contrà, captatâ locorum opportunitate, magnam vim frugis emtæ, quæ ad eum convehebatur, interceperunt.

ALEXANDRO PHERÆO FRATRES SVCCEDVNT.

Alexandrvm, Pheræorum tyrannum, qui uxoris Thebes fraude, an generoſo facinore interfectus ſuit; fratres, cædis conſcij, Lycophron & Tisiphonvs, exceperunt.

Ferunt, quo tempore Pelopidam Alexander illic vinctum detinebat, ad eum viſile Tyranni uxorem & miſeratam tam præſtantis viri infortunium, dixiſſe: *Miſeret me Coniugis, qui tantum virum in compedibus captivum habeat.* Atque Pelopidam, dixiſſe: *Me tui miſeret quæ nullis pedicis vincta, Alexandrum patiaris.* Atque eâ voce perculſam mulierem, decimo poſt anno, fratres, quos dixi, in Tyrannum cæſem inſtigaſſe.

Aſt illi, quos ex ... partam, & iactatam in vulgus è tyrannicidio gloriam; corruptis auro & ſibi obſtrictis Alexandri ſatellitibus, nova immunitoris imperij licentia, & odio, ſtatim corruperunt.

Aleuadæ namque, nobilitatis Theſſalicæ principes, iſto-

pes, iſtorum conatibus per ſe impares, PHILIPPVM Macedonem, ad opem ſibi ferendam, ſolicitârunt.

Qui eò profectus, tyrannis devictis, & redditâ urbibus libertate, eam erga ſe Theſſalorum benivolentiam comparavit; ut deinceps ipſe, & ALEXANDER F. auxiliari eorum equitatu, varijs poſtea bellis, uſi ſint.

(Iuſtin: poſt Lariſſam captam, Theſſaliam, non prædæ cupiditate; ſed quod exercitui ſuo robur Theſſalorum equitum adiungere geſtiebat; nihil minus quàm bellum metuentem, de-improviſo expugnaſſe. unumque corpus equitum ... que copiarum, invicti exercitus, fecit.

ALEXANDRI MAGNI NATIVITAS

Hoc IV. regni an. & ætatis XXIII. natus eſt PHILIPPO F. ALEXANDER. quo die & ... NIONE victi, & ipſe in Olympijs ... pronuntiatus. & Templum Ephesiæ D... flagravit. Et Potidæa Athenienſibus er...

BRVTTIORVM IN ITALIA ORIGO ET MOTVS

3596.
6. Ochi.
5. Philippi.

Eo ferè tempore, circa Lucaniam, in Italiâ, colluvies quædam hominum, varijs è locis fugitivorum, in unum confluxit. Qui primum ex agris finitimorum prædas agere ſoliti; deinde prædæ dulcedine ſolicitati, quùm plures facti eſſent; infeſtas regiones reddebant: & auctis viribus, ad urbium etiam expugnationes, (inter quas, Thurij, Arpinium, Therina) ſe convertebant. Et caſtello quodam, quod DC. Afri, à DIONYSIO ad ipſos compeſcendos ſubmiſſi, inſidebant; quodque à Bruttiâ quâdam muliere ſibi proditum fuerat; per vim capto ſibi civitatem, concurrentibus ad opinionem novæ urbis paſtoribus, ſtatuerant. (Lucani namque liberos ſuos, ab initio pubertatis, inter paſtores, & in ſilvis habere, & venationi adſueſacere, ſoliti erant) Bruttioſque ſe ex nomine mulieris vocavêrunt. Sic Iuſtin.

At Strabo, l. 6. Bruttios dictos ait à Lucanis, quaſi ἀποςάτας. quòd quùm eorum paſtores eſſent, rebus eo tempore ob DIONYSIVM turbatis, ab ijs defecerint.

Et Diodor. lib. 16. Indigenam vocem agnoſcit Bruttiorum, ſive Βρεττίων; quaſi, ſervorum fugitivorum Δραπετῶν. Tantâ autem animorum feritate fuiſſe, ut nec origini ſuæ parcerent. Primumque illis bellum fuiſſe cum Lucanis, originis ſuæ auctoribus. Eâque victoriâ erectos quùm pacem æquo iure feciſſent; cæteros finitimos armis ſubegiſſe.

PHILISTI PRO DIONYSIO CONATVS.

PHILISTVS autem ille DIONYSII dux, poſtquam Rhegio ... equite Syracuſas traduxiſſet & II. M. pedites inde ... adſcivisſet; facto in Leontinos, qui & ipſi à DIONYSIO defecerant, impetu; & magnâ urbis parte occupatâ, iam pænè ... or, à Syracuſanis qui Leontinis ſubſidio adcurrerant; eiectus. Et nullo-poſt ab HERACLIDE ... quem tandem è Peloponneſo cum triremibus & ... tibus adpulſum, Syracuſani maritimis copijs præfecerant; ... victus, & à ſuis inter pugnandum de... tem ſibi conſcivit. Eiuſque, ... rum amici, cadaveri, a plebe Syr... omni contumeliæ genere eſt ...

Hoc duce amiſſo, DIONYSIVS ... DIONEM mittit. qui ei primò impe... dium; deinde totum offerrent. parat... & ... populo dedere; modò præſidium ... habebat opes, tutò in Italiam tran... céret.

Quæ pacta licet DION comproba... lus, qui vim ſpectaret, planè reſpuit... Arce, cuius obſidionem futuram pr... timeret, valido præſidio communi... regio adparatu in naveis impoſito, in It... tus profugit.

NOVI DIONIS CASVS: ET SYRACVSANORVM DISCORDIA.

Hanc tam inopinatam rerum, & ... tatis proſperitatem ſubita fortunæ ... commutatio eſt conſecuta.

Iam DION, uxorem, quæ alij fuerat ... domum reduxerat. Et quùm filium ... commemoravi, à perditâ luxuriâ ad ... vocare; & adpoſitis et iam cuſtodi... illo regiæ indulgentiæ ... obnitens, ſe de ſuperiore ... humi deiecit, & interijt.

Præterea, creſcente per ſedi... multi ex optimatibus ſummam ... CLIDI demandarant ... qui adſectatæ domin... ret, in ordinem red... rijs è Peloponneſo m... bus ... ſtipendiorum ſolutionem cauſſa... tijs ex urbe ... repenti odio in ... itin ... ſuos erant ... ſecit.

Fr ... pe ... d ... Ares Syraculanæ custodes, ... cum ... ibus de deditione paciſce- ... unodùm, & in ipſo temporis articulo, NYPSIVS Neapolitanus, cum navibus & commeatu, D... ysii e Lo...ris miſſu, in Portum Arethuſæ proximum, a... pulſus eſt. Cuius adventu, urbs inopia obſe... um recreata eſt; ità arx ex-inſperato conſerva...

...m autem Syracuſani inſtructis triremibus ... tem, concioni intentum, incurriſſent: & non- ... us, aut captis, aut demerſis, reliquas in ... verti... nt; ipſi ... à victoria inſoleſcentes, & ad ... via ... onverſi; omnem prorsùs excubiarum cu- ... ab... erant.

Qu... d ſpeculatus NYPSIVS, copijs de nocte ex- ... s, in propugnacula penetrat; muros admotis ... uperat; & custodes ſomno ac vino ſepultos ... idat: Portiſque poſtremùm reſeratis, exer- ... ad x. Mille, in opidum introducit.

... u... , quos ſubitus hic caſus conſternárat, & ... te... ebris, obvios obieceràt; multa cædes ... mus diripiuntur; & imbellis turba in ca- ... n... bducitur.

... uſani perſpectâ interdiu ſuorum ſtrage, in ... tione ... ad DIONEM, in Leontinos, ... , qui & iniuriarum veniam deprecentur; ... nitio... æ patriæ vicem miſeretur, cum ex- ... veſtigio milites ſecum rapit; & itinere ac- ... f... toque agmine, pluribus locis in urbem ... pens, Dionyſianos, in agendo, & res raptas ... uc... upatos, ad IV. Mille cecídit. & reli- ... e, cui iam ignem iniecerant, relictâ, in at- ... é ſe recipere coegit.

... ita ... ùm ei populus ſummum in Civita- ... ondò liberárat, imperium, cum divinis ... n... bus, attribuit.

... m... t... poſt, APOLLOCRATES, cui, uti ma- ... arcem Pater Dionyſius tuendam tradide- ... meatûs pænuriam, & præſidiariorum ... ratem; fedus cum DIONE avunculo pactus, ... cum reliquo armorum adparatu, dedi- ... ſororibuſque in naveis impoſitis, ad ... navigavit.

... L VM SOCIALE PERSE- QVNTVR ATHENIENSES.

... enſes verò, bello ſociali cum ijs, quos di- ... cto ... us implicati, quàm illi rei exitum na- ... pediendum conſtituiſſent. Et ipſi, in ... , ... um Lx. navibus, in eam expeditio- ... HARETE, non ſatis præſidij putarent; ... & TIMOTHEO, clariſſimis eâ tempeſta- ... dem naveis attribuérunt, qui com- ... rem cum CHARETE gererent.

... NESTHEVM, F. IPHICRATIS, ... r generum, prætorem factum ... ut ad id bellum proficiſcatur, de- ... Cui in partem conſilij dati ſint, ... u... u & ſapientia præſtantes viri.)

... m XV. nationum viribus, ſocij In- ... ntiis, centenum navium claſſe ... Imbrum ac Lemnum, Inſulas Athe- nienſium fœderatas, depopulati, in ... num denuum invaſerant. Prædà hinc inde co... cta ... nera belli ſuſtentabant; & Vrbem Inſulæ prima ... , terrâ marique oppugnabant.

Duces verò Athenienſium inter ſe conſociati, & ad oppugnandum Byzantium de-ſubito profecti; hoſtem à Samo avert erunt. Quumque in Helleſponto copiæ utrimque ad navale prœlium ſe expedirent; magna de-repentè ventorum vi coortâ dimicandi ardor repreſſus eſt.

Et quùm CHARES nihilo-mi... us in propoſito pugnæ conferendæ perſiſteret; IPHICRATES contrà & TIMOTHEVS, vim tempeſtatis evitare, utile in præſens arbitrati, claſſis ſuæ curſum ſuppreſſerant. Quo nomine publicè apud populum à CHARETE accuſati & delati; non modò à belli adminiſtratione revocati ſunt; ſed uti proditores, talentis c. multati.

(Alij tradunt, IPHICRATEM abſolutum, damnato TIMOTHEO. Prob. CHARES, inquit, cognito, II. illos Imperatores Samum profectos eſſe; eodem, ne quid ſe abſente geſtum eſſe videretur, contendit. Quumque, ad Inſulam adpropinquaret, obortâ tempeſtate, quam vitandam duo illi cenſebant, & naves ſupprimebant; CHARES, temeritate uſus, quò contenderat, pervenit. Hinc male re geſtâ, compluribus amiſſis navibus, litteras publicè Athenas mitit, & nuntiat *Sibi proclive fuiſſe Samum capere, niſi à Collegis deſertùs fuiſſet.*)

Tum CHARES, ſuſcepti ... rerumque omnium curâ, ut remp. belli impendijs levaret; ad ARTABAZVM, qui regis deſertor, cum eius præfectis belligerabatur; quique auxilium ipſius implorárat; in Aſiam conceſſit: & adverſarios Perſarum duces ingenti prœlio ſuperavit. Vndè reportatis à grato Satrapâ muneribus & pecunijs, exercitum in poſterum ſuſtentavit.

Athenienſes, poſtquàm legati à rege de CHARETE conqueſtum superveniſſent; & rumore quodam iactarent; ccc. navium auxilia regem hoſtibus eorum eſſe ſubminiſtraturum; veriti graviora, bellum triennale cum ſocijs, qui nec ipſi à pace abhorrebant; facilè certis legibus compoſuérunt.

PHILIPPI MACEDONIS CONIVGIVM.

PHILIPPVS autem, treis reges, Illyriorum, Pannonum, & Thracum, quibus eius regni potentiæque incrementa formidoloſa eſſe cæperant; atque ideò communia de eodem opprimendo, aut coërcendo conſilia clàm inierant: ipſe imparatos, ſeparatim quemque, & de-improviſo, adortus, vicit, & in Macedonum ius adegit.

Quo proſpero rerum ſucceſſu, OLYMPIADEM, NEOPTOLEMI, Moloſſorum regis, Filiam, duxit. Conciliante eas nuptias A... YBA, Virginis patruo & tutore, rege tum Moloſſorum; qui TROADEM, OLYMPIADIS ſororem, in matrimonium habebat.

Hæc autem regum Moloſſorum ſtirps.

ALCETAS; filius Tharymbæ, qui à PIELO uſque, rege Epiri, fratre MOLOSSI, (uterque autem ex PYRRHO, Achillis Filio & ANDROMACHE Troiana erant nati) originem ducebat: duos filios reli-

 quit,

quit, NEOPTOLEMVM, & ARYMBAM, (al. Arrybam.)

Ex NEOPT[OLEMO], ALEXANDER; & OLYMPIAS, PHILIPPI, & TROAS, ARYMBÆ, vxores.

E[x] AL[E]X[ANDRO] ... Æ[A]... Ex ... PYRRHVS ...

Vid. sup. Epirotarum regum Se[riem] ...iorem. Pag. 14.

3597. 7. Ochi. 6. Philippi. | 351.

Græciæ ciuitates in mutuum exitium ſine modo ruentes; omnibus petit, quod ſingulæ auſterrent, non nu[llis] funditus oppreſſæ, ſenſim. Quarum omnium libertati, veluti è ſpecula quadam, inſidiatus PHILIPPVS, dum contentiones animis alit, & inſtimoribus ferre auxilium ſimulat; victos pariter, victoreſque, externam ſeruitutem ſubire coegit.

BELLVM SACRVM PHOCENSE.

Belli autem SACRI, quod nouennium tenuit, & prima mali labes extitit; cauſâ & origo, Thebani ſuere. Qui [cum] rerum potirentur; & ſecundam fortunam non ſatis æquo animo coquerent, aut ferren; victis ante duabus pugnis Lacedæmoniis, unâ cū Ph[oc]enſibus, apud commune Græciæ Concilium, (AMPHICTYONES ſuperbè, & antiquitus colore inculant ... *Quaſi poſt arma & bellum, ſcilicet, poſt tot cædeis & rapinas, legibus locum reliquiſſent.*

L[a]cedæmonios quidem; quòd Arcem Cadmêam induciarum tempore, PHOEBIDA duce, oc[cu]paſſent: Phocenſeis verò; quod Cirrhæum agrum, Apollini ſacrum, depopulati eſſent, ſibique vindicare conati.

Et Phocenſeis præcipuè quòd iudicium, victorum arbitrio, exerceretur; tantâ pecuniâ damnandos curarunt; quantæ exſoluendæ non eſſent. Quod ni ſatis-feciſſent; *agri eorum conſecrarentur, & in ius diuinum concederent.* Cæteri quoque (Lacedæmonij deſignabantur) qui Amphictyonibus dicto audientes minùs eſſent; *ſacri & inteſtabiles cenſe[r]entur.*

Quæ ſententia quùm publicè prol[ata], & Phocenſes tùm agris, liberis ac coniugibus vaneri viderentur: PHILOMELO, ſummæ ... pularcis ſuæ auctoritatis, duce, poſtq... CHIDAMO, Spartæ rege, ſtipendij & ſo... acceptis ... DELPHOS adgreſſi ut ...*ris Phœbei oraculum, Apollinis templum* ... & com... qui ibi obtinuerent, bona di...

Ad cuius facinoris famam, Locri ſ... ſtructis ſub ... copijs PHILOMELVM adorti, & ... gna cum cæ[de] ... ſunt repulſi.

Eâque victoriâ elati Phocenſes, Amp[hictyonum] ... cæ damnationis in ... columnis ... uti priſtini iuris vindices, belli ... obſirmant. Et ... in Locrorum agros ... ne, ingenteis prædas agunt: & Templo D[elphico] muris circumdato, ſeſe communiunt.

Factum Phocenſium ... omnes ... tur, *propter ſacrilegium*; plus tamen inuid[ia] ... banis, a quibus ad ... neceſſitatem comp... rant; quam ipſis, apud pler[oſque] ... ijs gratum eſſe videretur *ſpecie pietatis* ... in Phocæos *inimicitias exercére.*

Itaque auxilia illis, odio Amphictyonum ... Athenienſibus, & à Lacedæmonijs ... Locri viciſſim, ſemel atque iterum ... Thebanos primùm, deinde eorum ope ... los, & cæteros Amphictyonas, ad bellum ... ſecum ſuſcipiendum, incenderunt.

3598. 8. Ochi. 7. Philippi. | 352.

Lacedæmonij, quibus ob eam, quam dixi, cauſſam, ijdem Amphictyones, Quingentum talentūm multam; & deinde, ob tergiuerſationem, duplò auctam, irrogaſſent; ut *ius Templi penes Phocenſeis eſſet*, contendebant.

PHILOMELVS, qui hactenus manum à ſacris pecunij[s], ... ſtinuerat: & eorum omnium, quæ dicata in Templo reppeiſſet, æquali numero ac pondere ... ſe rationem reddere paratum, ad ciuitates pe[r]ſcripſerat: certior, Bœotos cum Locris coniunctos, magniſque cum copijs, aduerſum ſe venire; militem mercenariū ſacrâ pecuniâ conducere coactus, magnâ perduæ Iuuentutis manū coëgit.

Et modo Bœotorum, equeſtri prœlio, victor; modò à Theſſalis victus; tandem quum in ſaltus impeditiores ſe & exercitum induxiſſet; & Bœoti militum numero præſtarent; profligatus, & ſuis in effuſam fugam datis, loco prærupto, undè euadere non poſſet, concluſus; poſt acrem dimicationem, & crebra vulnera, ſeſe ex editâ rupe præcipitem deiecit. & *ſacrilegij pœnas impe[ndens] ne luit; aut verius ipſe de ſe exegit.*

In eius locum, dux ordinum ... ONOMARCHVS, exercitùs profligati re... git. Dum PHILIPPVS iam non contentus ... mouere, ubiò etiam quietos laceſſeret ... nes urbis oppugnatione, tacta forté ... tem de muris ſag[itt]a, alterum ex ... miſit. & interecis nihilominus dieb[us] ... pacem deprecantibus, dedit.

(In Ponto, LEVCON, Boſpori rex, ... annos mortuus, PARTA[CVS] F. ſucc... quit, qui ann. v. regnauit.)

DIONYSII IVNIORIS CASV[S]

DIONYSIVS verò è Sicilia, uti dix[imus] ... gus, & à Locris in Ital[ia] ... copijs ... ceptus; ibi velut iure regnaret, arcem ...

[illegible] ſævitiem exercet · ſtupris & ra[illegible] omnia fœdat. donec poſt ſexennem, ut inf[r]à dicemus, tyrannidem, à Locris, civitate pulſus, in Siciliam rediit.

3 [illegible]		351.
9 O hi.		
8. Philippi.		

NOVA SICVLORVM DISSCIDIA; ET DIONIS EXITVS.

DION contrà, illo abſente, reip. gubernaculis ad[illegible], quum HIRACLIDEM, claſſis præfectum, & [illegible]ipa[tr]ûs conſortem, æquo animo non ferret · & [illegible] Homeri verſum. οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς [κοίρανος] ἔστω. ingeminaret. facto quum, & magna [illegible] xcepi[illegible] qui aperuiſſe videretur, omnia in un[ius] poteſtate eſſe velle; adeoque ipſum Hera[cli]de[m] Syracuſis interficiendum curâſſet. Et, ad[illegible] ſe not[illegible], licentius eorum bona, quos adver[ſa]ri[os] ſenſiſſe ſciebat, militibus diſpertiret.

[illegible] poſtquàm & in odium militum, quibus ni[hil] [illegible] amplius poterat; & in populi, quem ex[illegible]ar; [o]ffenſionem incurriſſet: & hæc quorsùm [illegible]em evaderent, haud levis eſſet metus. à CAL[LICRA]TE (plerique CALLIPPVM vocant) cive Athe[nien]ſi Peloponneſiæ militiæ Comite, hâc arte [illegible]umventus eſt.

[illegible]dijt ille ad DIONEM, & nullo modo evitari poſ[illegible] [illegible]lum perſuadet; niſi alicui ex ſuis idoneo ne[illegible] det, per quem ſimulatà ergà ipſum inimi[ci]tac[ian]è omnium animos ſenſuſque cognoſcat, & [ad]verſarios è medio tollat.

Qu[o] p[r]obato, delectus eam ad rem CALLIPPVS, [DIO]NIS imprudentià ſe armat; & ad eum interfi[ciend]um ſocios impunè conquirit. Et re cum ad[ver]ſarijs eius communicatâ, coniurationem con[fl]at.

[illegible]c[q]ue DION, licet ab ARISTOMACHÉ ſorore, & A[RE]TE Vxore, de inſidijs monitus, commovetur; [illegible] n[illegible] a que gererentur, ſuo heri præcepto duce[illegible] [illegible] [in]ſidiator à mulieribus ſuſpicacibus iurare [illegible] Proſerpinam coactus, nihil ab illo periculi fore [illegible]t.

[A]deoque ad maturandum facinus concitatus, & [illegible] opportuna ſocijs partitus; immiſsâ in ædeis, Za[cynth]iorum, mercenariorum & inermium, manu, D[ION]EM ſecurum, & in lecto cubantem, colligant; [illegible]ne è cuſtodibus ſuccurrête, gladio, à LYCO[illegible] [illegible]no per feneſtras oblato, interficiunt.

[illegible]us le[illegible]nte ut palàm factum eſt, mirabiliter [illegible] mut[a]vit v[o]luntas. Qui namque eum, dum [illegible]t, tyrannum vocitarant; eumdem patriæ [illegible]e[illegible]is vindicem, & tyrannidis expulſorem præ[illegible]ant.

[illegible]ille LV. annos natus; IV. pòſt anno, quàm ex[illegible]eſſo in Siciliam redierat. Alij, bien[nium] [illegible] tribuunt. Et celeberrimo urbis loco [illegible], ac publice ſepulcri monimento donatus [illegible]. [E]ius tamen ſoror, uxorque prægnâs, in car[cerem] [illegible] unt coniectæ, rerum iam Syracuſis potiente [Ca]llippo.

(Diodor. tradit, paullo-poſt quàm DIONIS ami[illegible] ad Le[on]tinos ſe recepiſſent, HIPPARINVM, [illegible]um, (al. Dionyſij. al. Dionis) cum armatâ manu Syracuſas adpulſum; & CALLIPPO ex urbe fugâ dilapſo, paterni Principatûs potitum ad annos duos.)

CALLIPPVS, DIONE ità ſublato, ad Catanam intercipiendam egreſſus, Syracuſarum imperiò prorſùs excidit.

Indè namq; adortus Meſſanios, amiſſo militum ſuorum, inter quos erant DIONIS percuſſores, flore; & deteſtantibus hominem nefarium Siciliæ civitatibus; Rhegium occupârat. Vbi mercede conductum militem malignè tolerans, à LEPTINE & POLYSPERCHONTE, eodem forte pugione, quo Dionem percuſſum ferebant, interfectus eſt; poſt XIII. uſurpatæ poteſtatis menſem.

BELLVM SACRVM CONTINVATVR.

ONOMARCHVS autem PHILOMELI frater, auctis iam copijs; Theſſalis etiam largitione corruptis; & rebus domi utcumque conſtitutis; in terram hoſtilem ingreſſus, Thronium expugnatum diripuit; & Amphiſſenſeis ad deditionem faciendam compulit. Capiâque ex Bœotis Orchomeno, ad Chæronéam à Thebanis victus, in Phocidem revertit.

ARTABAZVS (al. Artabanus) quem ſuprà cum regijs Perſarum præfectis, bellum, duce CHARETA, feliciter geſſiſſe diximus; ab illo, pacatis iam Athenienſibus, deſertus; auxilia à Thebanis, domeſtico licet bello implicatis, impetravit. A quibus PAMMENES dux, cum V. hominum CIↃ. in Aſiam miſſus, Perſas bis magno prœlio devicit.

Bellum autem, Argivos inter & Lacedæmonios, ſubortum, commiſſo ad Ornéas urbem certamine, in quo Lacedæmonij ſuperiores, & Ornéis potiti ſunt; conſopitum eſt.

CHARETE in Helleſponto bellum gerente, ubi ille Seſton occupavit; CHERSOBLEPTES, Cotyis Filius, PHILIPPO regi infenſus, Athenienſibus, ſibi amicis, omnia Cherſoneſi opida, præter Cardiam, ceſſit. in quæ illi protinùs colonos ſubmiſére.

PHILIPPVS viciſſim Methonen, iterû, uti videtur, rebellem, deditione cepit & diruit. Ad eamdem urbem, ſive hoc, ſive antegreſſo anno, PHILIPPVS ſagittâ erat percuſſus. quam ASTER quidam Opidanus, ſuo, & eius, quem petebat, nomine, & loco vulneris, inſcriptam, è muris coniecerat. (Solinus.) Et magnâ inde CRITOBVLI Medici famâ fuiſſe, extractâ è regis oculo ſagittâ; & citrà deformitatem oris, curatâ orbitate luminis. (Plin. l. 7. c. 37.)

Idem rex à Theſſalis & Thebanis, belli, adverſus Phocenſeis ſuſcepti, dux delectus, priùs in LYCOPHRONEM, Pherarum tyrannum, movit. Deinde PHAYLLVM, ONOMARCHI fratrem, qui cum VII. armatorum CIↃ. ſuppetias tyranno veniebat,

veniebat, victum è Theſſalia eiecit.

Sed Ononarchvs, ſpe univerſæ Theſſaliæ dominationem præſumens, totâ virium ſuarum mole, Lycophroni ſubſidio ibat. Et multos è Macedonibus Theſſaliſque interemit: Atque adeò Philippvm ipſum in maximum diſcrimen adduxit. Eodemque in Macedoniam digreſſo; ipſe, ducto in Bœotos exercitu, victor Coronéam ex iis intercepit.

Dum autem Lycophron (adverſus quem, poſitis in Theſſaliâ caſtris, Philippvs iam moverat) impar viribus, Onomarchvm ad ſe, cũ xx. cIↃ. Peditatu, & D c. equitibus, evocâſſet. Et Philippvs Theſſalis, ut vireis ſecum coniungerent, perſuaſis; ad totidem, aut ampliùs Peditũ Millia, & III. M. equites, coegiſſet. Manibus fortiter conſertis; & Theſſalici equitatus numero, ac robore, Philippvs victor evaſit. Et Ononarchvs, conversâ cum ſuis ad Mare fugâ, dum ad triremeis, quas Chares eo fortè tempore illàc traducebat, natando enititur; interfectus eſt, amiſſis Phocenſium, & mercenariorum, plus VI. Millib. & III. Mille captivis.

Victor, duce hoſtium in crucem ſublato; cæteros, uti ſacrilegos, in Mare demerſit.

Iuſtin. tradit, Philippvm, quaſi ſacrilegij ultorem, ut milites omnes, iam pugnaturi, coronas laureas ſumerent, iuſſiſſe: Atque ità, Deo veluti duce, in prœlium perrexiſſe.

Phocenſeis autem, inſignibus Dei conſpectis, conſcientiâ delictorum territos, fugam abiectis armis capeſsiſſe; & pœnas violatæ religionis, ſanguine & cædibus ſuis, expendiſſe.

(Sub id tempus, Cariæ Princeps, Mavsolvs, XXIV. regni ſui anno, moriens, Artemiſiam, ſororem & coniugem, ſuccidaneam reliquit.

Et Clearcho, Heracléæ tyranno, de quo ſup. qui ann. XII. fuerat dominatus, Timotheus F. ſucceſſiſſe traditur.

Mnemon autem, Satyrvm, fratrem Clearchi, tutorem eius filiorum, Timothei & Dionysii, ſucceſsiſſe tradit: & VII. annis tyrannidem exercuiſſe. Cui Timothevs ſuffectus, ſummâ humanitate patriam recreârit.)

3600.
10. Ochi.
9. Philippi. | 350.

Phayllvs, fraternæ dominationis & audaciæ veſtigijs inſiſtens, rebus Phocenſium è nuperâ clade nonnihil recreatis; non modò magnas publico ære copias conſcripſit; ſed clariſsimas etiã civitates, ad parem ſecum fortunæ periclitationem, pertraxit.

Cui Lacedæmonij, C I Ↄ. & Achæi, bina; & Athenienſes, ſuprà D C. equites, duce Navsicle, quina Peditum Mill. auxilio ſubmiſerint.

Et Lycophron, cum Pitholao, (quantumvis poſt Onomarchi cædem, Pheras, avitæ dominationis ſedem, redditâ civibus libertate, Philippo dedidiſſent; ſeq; cum eo fœdere coniunxiſſent) cum II. Stipendiariorum Millib. ad Phocæorum parteis tranſierint.

His copijs Phayllvs in Bœotiam traductis, primùm ad Orchomenum; deinde ad amnem Cephiſum; poſtremò ad Coronéam, cruentis prœlijs victus & profligatus eſt.

Philippvs, qui victo Onomarcho Pheras in libertatem reſtituerat; & hoc nomine magnam apud omneis Theſſalos gratiam inierat; ad Thermophylas, quà in Phocidem deſcenderet, contendebat.

Sed ab Athenienſibus, qui eas anguſtias inſidebant, prohibitus, in Macedoniam receſsit.

Phayllvs, poſtquam pleraſque Locrorum urbeis vi occupaſſet; & Arycen, variâ fortunâ oppugnatam, cepiſſet, ac ſolo æquâſſet; lento & tabido morbo confectus è vita exceſsit. Et Phocaicæ factionis Principatum, Phalæco, Onomarchi Filio, adhuc puberi, tutore Mnasea, reliquit.

Ex quibus, hic à Bœotis, in Phocidem de nocte ingreſsis, interfectus eſt. Ille equeſtri ad Chæroneá prœlio victus: & paullo-poſt, ex eâdem Urbe, quam occupárat, à Thebanis, è bello Megapolitano redeuntibus, expulſus eſt.

Exortâ namque inter Megalopolitas, & Lacedæmonios contentione; dum hi, duce Archidamo, in hoſtilem agrum incurſant; & illi ſociorum auxilia implorant: præter Argivos, Sicyonios, & Meſſenios, qui ad opem ferendam ſubitò adcurrerant; Thebani, duce Cephisione, IV. Peditum Mil. & D C. equites miſére.

Quumque illi, ab iſtiuſmodi auxilijs inſtructi, ad Alphéi fonteis caſtra poſuiſſent; tum Lacedæmonij, acceptis à Pitholao & Lycophroni, qui Pheris à Philippo erant expulſi, ter Mille Peditibus & ſeſqui-mille equitibus; aucto ità exercitu, ad Mantinéam, conſidebant; & mox Ornéas, Argivi agri urbem, expugnárunt.

Et primùm, cum Argivis congreſsi, victores: deinde, iiſdem ſuperventu Thebanorum confirmatis, ancipiti pugnâ incerti ità receſſérunt, ut antè quàm Spartam reverterentur, Eliſſuntem quidem ex Arcadibus interceperint: paullo vero pòſt, modò à Thebanis ſocijſque, ad Telphuſſam, amiſſo duce Anaxandro; neque exiguâ clade, bis profligati: modò ſuperiores evaſerint; & Megalopolitanis petentibus inducias conceſſerunt.

3601.
11. Ochi.
10. Philippi. | 349.

Thebani, Phocenſi bello feſſi, & re nummariâ exhauſti, à rege Perſarum, Ocho, quem per Legatos ſollicitarant; talenta CCC. accepérunt. Nihil tamen memorabile, præter levia certamina, & agrorum direptiones, patravere.

ALTERA OCHI IN ÆGYPTVM EXPEDITIO.

Rex verò ARTAXERXES OCHVS, qui annis antè g... validò cum exercitu Ægyptum invaſerat; neque mag..os, ob Legatorum ignaviam, aut diſc..diam, progreſſus fecerat; hæc demùm tempeſtate, ſive potius anno conſequenti; quo, ſu.. laio A..ANI, MARDOCHÆVS Iudæus, Eſtheræ reginæ patruus, rerum ſummæ in Perſis præfectus eſt, tam..... è veterno expergefactus; ipſe imperſonatus, ad res feliciùs gnaviùſque gerendas, ſe accinxit. Cuius quidem belli cauſſæ, ad clariorem ESTHERICÆ ..T..IÆ (c. 10. intelligentiam, altiùs repetendæ. ..cel..r. putat hunc Ochum, ex bellis peregrè geſtis, titulo regio innotuiſſe; quum interim domi AR.AXERXES Mnemon regnaret. Atque ab eo, p.. Ægyptium bellum, magnam Iudæorum multitudinem in Hyrcaniam, ad mare Caſpium, tranſlatam. Ex Oroſio fortè. quem vid.

Annis quidem ſuperioribus, quùm Ægyptij à Perſis defeciſſent, OCHVS hic remiſſior; & quietis, quàm r.. gloriæve bellicæ cupientior, domeſticis deliciis ſeſe immerſerat. Præfectorum verò impe..iâ, vel unius A.ANIS fraude & perfidiâ, quem Ma..donem in hiſtoriâ cognominari putamus, i.. fortè, quod creſcenti, tum Macedonum po..ntiæ & factioni clam faviſſe ſit iudicatus ... minus pr... in tam longinquis expeditionibus, fortu.. p.. uſus. Adeò ut & deſidiæ notam non effugerit, & in contemtum Ægyptijs venerit. Atque ipſorum Ægyptiorum exemplo, Phœnices, & reges C...j, propalàm defecerint.

Tunc demum ille rebus præeſſe; & per ſe, quæ ..bellum maximum neceſſaria, comparare inſtituit. F.. coactis Peditum ccc. Equitum xxx. Mil.. præter triremeis ccc. & onerarias, ſeſqui-altero plures, Babylone in Phœnicas movit.

Vbi Sidonij, ſuperbiùs à Satrapis Perſis habiti, & cæteris defectionis, & libertatis vindicandæ, au..res, NECTANEBVM, Ægypti regem, in belli ſo..tatem pertraxerant: & in contumelioſos do..... hortoſque regaleis, magnâ cum ſævitie fuerant graſſati.

Et poſtquàm eorum rex TENNES, ab Ægyptijs, ad IV. Mercenariorum, & Græcorum, duce MEN.... Rhodio, militum Millia accepiſſet; collatis ... regios Syriæ & Ciliciæ præfectos, vicerant, & e Phœniciá expulerant.

CYPRIORVM REBELLIO.

Eodem tempore, IX. in Cypro primariæ Vrbes, ..us totidem præerant reges, ſupremam regis Perſici auctoritatem agnoſcere antè ſoliti. ad Phœnicum imitationem, ab eodem deſciverunt.

..d PHOCION Athenienſis, & EVAGORAS clim rex Salaminis, ab IDRIÆO, Cariæ Principe iuſſu ARTAXERXIS, cum copijs & claſſe in eam Inſulam properè tranſmiſſi; & Salaminem arcta obſidione circumplexi magnâ trepidatione PROTAGORAM, alioſque ibi reges, compleverant.

Quùm rex Perſarum intereà Phœniciæ adpropinquans, Legatos ad nobiliſsimas Græciæ urbeis, auxilia adversùs Ægyptios poſtulatum dimitteret. Ex quibus Lacedæmonij & Athenienſes, in priſtinâ regi amicitia permanere contenti; ob ſocietatem nuper cum Ægyptijs initam, auxilia publicè negarunt.

Thebani verò, & Argivi; illi, Mille, duce LACRATE; hi, III. CIↃ. præfecto NICOSTRATO, viro fortiſſimo, miſerunt. A Græcis verò, qui oram Aſiæ maritimam incolunt; ad VI. CIↃ. ſunt ſubmiſſi.

Sidonij, in quorum iam finibus rex erat caſtrametatus; quique potiſſimùm petebantur; ab armis, & telis, & frumenti copiâ abundè ſeſe inſtruxerant; & urbem triplici foſſâ, ac præaltis mœnibus fruſtrà communierant. MENTOR namque, interprete THESSALIONE, regi deditionem clàm pactus, TENNEM quoque in proditionis ſocietatem induxerat.

Hic, cum DC. Militibus ex urbe egreſſus, C. primæ dignitatis civeis, quos, uti pro re natâ conſiliarios, ad publicum gentis totius conventum educere ſimulabat; in manus regis tradidit, teliſque hoſtium obiecit.

Neque rex, D. alios ex urbe Primores, qui prætentis oleæ ramis ſupplicatum, advenerant, tantùm-non admiſit: ſed TENNE abſolutam Vrbis deditionem iterum ſtipulante, impotenter etiam confodiendos curavit.

Eumdemque TENNES, perſuaſis Ægyptiorum mercenarijs, & MENTORE adnitente, ſine ullâ incolumitatis aut gratiæ pactione, intrà mœnia recepit. Sed ille à rege mòx interfici iuſſus, tàm *multiplicis perfidiæ, & turpiſsime proditæ patriæ, pœnas luit.*

Sidonij verò, qui antè regis adventum naveis omneis incenderant, ut omnibus fugæ, aut privatæ ſalutis ſpem intercluderent; hoſtibus iam pænè omnium potitis, intrà domos, unà cum Vxoribus & liberis, concluſi; ſubiecto igne, ſeſe ultrò, ad XL. ferè capitum CIↃ. incenderunt.

Quo ex incendio, quòd magna auri argentique vis conflata diffluxiſſet; fundum Vrbis exciſæ, iam vaſtum, rex multis talentis vendidit. Hic Sidonis caſus, cæteras Phœniciæ civitates, ad deditionem protinùs faciendam, iniecto universè terrore, impulit.

(Cariæ Princeps, ARTEMISIA, quæ biennium à Mauſoli mariti morte regnárat, moriens, Principatum fratri IDRIÆO reliquit.

In Sicilia verò, CALLIPPVS & LEPTINES, Syracuſani, iam rerum potentes; comparato exercitu, Rhegium, quod Dionyſij præſidijs tenebatur, expugnarunt: & pulſo hoſte, civibus priſtinam libertatem redonárunt.)

3602. 12. Ochi. 11. Philippi. | 348.

Iam Cypri urbes pænè omnes, PHOCIONIS atque EVAGORÆ induſtria & armis, in Perſarum poteſtatem redierant: Et ſolus PROTAGORAS, Salaminis ſuæ obſidionem fortiter ſuſtinebat.

Quum verò EVAGORAS aviti regni reciperandi cupiditatem apertiùs prodidiſſet; & alijs de cauſſis ARTAXERXI in ſuſpicionem veniſſet; PROTAGORA, qui veniam à rege impetrárat, Perſicis auxilijs adverſus competitorem, ſubnixo; fruſtra ille fuit.

Sed à rege, cui ſe purgárat, præfecturâ ampliore, ſed minus gratâ, in Aſiâ honoratus, quùm malè ſe geſſiſſet; in Cyprum refugit: & tandem comprehenſus ſupplicioque adfectus eſt. PROTAGORAS contrà, qui ultrò ſe Perſis dedidiſſet, ſtabile deinceps Salaminis imperium obtinuit.

ARTAXERXES deinde, confluentibus ad ſe undique Græcorum auxilijs, in Ægyptum contendit. Et tranſmiſſis, non ſine periculo & difficultate, ingentis ſtagni voraginibus; haud procul Peluſio, quod v. Ægyptiorum, & Græcorum, duce PHILOPHRONE, Millia, tuebantur; caſtra poſuit.

Ipſe Græcorum, qui ſibi militabant, copias, in III. acies partitus, ſingulis Græcum unum, & alterum Perſam, præfecit. Vt Bœotis, & equitibus Barbaris, LACRATES cum ROSACE: Argivis, alijſque v. Mille delectis, & triremibus LXXX. NICOSTRATUS cum ARISTAZANE: Græcis, è Perſicâ Aſiæ ditione, & aliquantæ Barbarorum parti; MENTOR Sidoniorum proditor, cum BAGOSE (al. Bagoa) eviratо, & regi cariſſimo, imperarent. Rex verò, cæteris cum copijs, totius rei ſummæ præeſſet.

NECTANEBUS, qui XX. Græcorum Millia, ſtipendijs auctorata; totidemque Libyas, & bellatorum ex Ægypto LX. Mill. haberet: & navium ingentem numerum, ad navalia in Nilo certamina: Et ripam fluminis, Arabiæ obverſam, frequentibus caſtellis, muro & foſſâ continente, communijſſet: Et præter urbes munitiſſimas, adparatus bello gerendo opportuni non deeſſent. brevi tamen, præ imperitiâ, & conſilij inopiâ; & inſolenti, ob proſperiorem prioris belli, (quòd præſtantiſſimis ducibus, DIOPHANTO Athenienſi, & LAMIO Lacedæmonio, geſſerat) ſucceſſum, præfidentiâ; corruere omnia vidit. qui ſe ſolum huic bello idoneum Imperatorem fore eſſet arbitratus.

Opidis quidem valido paſſim præſidio firmatis, ipſe cum maximâ exercitûs parte, loca ea inſedit, quæ hoſti excipiendo maximè viderentur opportuna.

Sed audito, NICOSTRATUM, Argivorum ducem, cum ſuis copijs, foſſam tranſmiſiſſe: & Ægyptios, qui loca propinqua cuſtodiebant, & ad hoſtem repellendum eruperant; CLINIO Coö duce interfecto, magnâ clade fuiſſe adfectos. cõfeſtim Memphim confugit: & quæ oppugnationi ſuſtinendæ eſſent, comparavit.

Cuius repentini diſceſsûs famâ ad Peluſium perlatâ; quòd pro tempore, à LACRATE Thebano, graviter ſe Græcis, qui intùs erant, defendentibus, magnâ vi oppugnabatur. præſidiarij res ſuas, & tutum in patriam reditum, cum LACRATE paciſcuntur; dum rebus, quas ſecum exportabant, à BAGOA, barbarorum duce, ſpoliati, Deos iuris-iurandi vindices, & LACRATÆ fidem implorarent: Barbaris non ſine cæde repulſis, incolumes evaſerunt. Eorumque cauſſam rex ipſe, licet BAGOA multum querente, ſupplicio etiam de rapinæ auctoribus ſumto; comprobavit.

MENTOR, cui tertij agminis cura erat demandata, quum videret ſingularum urbium præſidia, ex Græcis & Ægyptijs militibus eſſe permiſta, ſparſo callide per caſtra prius; deinde per urbes, ad quas captivi liberi vel dimittebantur, vel transfugiebant; rumore.

„ Regem ſummâ clementiâ in deditities; at in rebelleis pari, atque Sidonij ſentiſſent, ſeveritate uti, conſtituiſſe; ſeditiones paſſim vigere cæperunt. Dum utrique certatim, locis quibus præerant, proditis, regiam gratiam præoccupare ſtudent.

Nam ſimul-atque MENTOR, cum BAGOA, ad Bubaſtim proximè conſedere; alij cum illo, alij cum hoc, de deditione agere contendebant.

Idque Græci ſubodorati, Ægyptijs malè multatis; ipſum quoque BAGOAM, interfectis iis, quos acceitus in urbem ſecum introduxerat, rem ità clanculùm & perfidè procurante MENTORE, comprehendérunt.

Ille ſpem ſalutis in MENTORE poſitam perſpiciens, eumdem orat, ut ſe liberatum veniat; profeſſus nihil ſe in poſterum, niſi ex eius conſilio, facturum. MENTOR itaque Græcos, ut & BAGOAM dimitterent; & ſibi uni urbis deditionem facerent, facilè induxit.

Exemplum Bubaſtinorum, reliquæ per Ægyptum civitates ſecutæ, in Perſicæ ditionis ius, certis conditionibus, reciderunt. Et NECTANEBUS, deſperatis regni rebus, ingenti cum pecunia, in Æthiopiam profúgit.

(Euſeb. vult, XIV. regni anno Ægyptum ab ARTAXERXE ſubactam: & Sidonem anno XVII. everſam.)

Chronog. Alexand. NECTANEBUS inquit, rex ultimus Ægypti, Pharao dictus, quùm intellexiſſet regnum Ægypti à Deo deſtructum iri; tonſâ comâ, & mutatâ veſte, regnoque relicto, per Peluſium, ad Pellam, ubi PHILIPPUS Macedoniæ rex imperitabat, transfugit.

Idem (ex Æliano fortè) addit, BAGOAM, ſpadonem eius, natione Ægyptium, indignatum, ob factam ſuæ genti contumeliam, regis morte ultum eſſe.

Quùm namque Ægyptij eumdem, adhuc viventem, Aſini figurâ depinxiſſent; & regem non Ochum, ſed Ὄνον, i. Aſinum nominarent; Ille Apim, (Ægyptiorum idolum, an delicias!) ſurreptum, & ad ſe perductum, menſæque adpoſitum, Aſino immolavit, & devorandum obtecit.

Et totius

Et totius Ægypti potens, inſigniorum urbium mœnia diruit; & ſacras Deorum ædeis ſpoliavit. Eorumque inveteratæ ſuperſtitioni (Iudæis, quibus favebat, odioſiſsimæ) inſultans; Apim bovem, ferro cæſum, inter epulas adpoſuit. (Sic Sulpit.)

Et tabularum, Hieroglyphicarum, monumenta, ex vetuſtioribus templis abſtulit. quæ BAGOAS poſteà Ægyptijs ſacerdotibus magnò revendidit.

Rex OCHVS, PHERENDATE Ægyptijs præeſſe iuſſo; & Græcis ducibus militibuſque, non ſine donativo, & prolixâ munerum largitione, in patriam remiſsis; cum toto exercitu, ſpolijs, & partâ ex rebus geſtis gloriâ cumulatus, Babylonem reverſus eſt.

3603.
13. Ochi.
12. Philippi.

347.

MENTORIS RHODII FACINORA.

MENTOR à rege, Aſiæ maritimæ, cũ ſummi Prætoris, & belli adversùs rebelleis gerendi, poteſtate, præfectus; ARTABAZO, & MEMNONI, quibus arctâ neceſsitudine erat coniunctus; quique annis ſuperioribus, poſt longinquum cum Perſis bellum, ex Aſiâ, ad PHILIPPVM, in Macedoniam, ſe receperant; reditum, & criminis veniam, ab eodem rege impetravit.

Et ARTABAZI liberos, quos ex ſuâ & MEMNONIS ſorore ſuſceperat, varijs in exercitu præfecturis honeſtavit.

HERMIAM, Atarnitarum tyrannum (quem Strabo Eunuchum, & menſarij cuiuſdam famulum, & Platonis olim Ariſtotelisque auditorem fuiſſe tradit) callidâ diſsimulatione ad colloquium pellectũ; cui condonandæ & abolendæ culpæ apud regem auctor ſcilicet futurus eſſet; ex inſidijs comprehendit.

Et annulum ab eodem extorquet, quo obſignatæ litteræ, & ad urbeis, quas ille ex Perſis interceperat, tranſmiſſæ, fidem populis fecére, initæ cum rege pacificationis: & ad voluntariam arcium deditionem impulére.

Tyrannum tradit Strab. l. 13. à rege in crucem actum fuiſſe. & MEMNONEM Rhodium, pro Mentore, perpetàm ſubſtituit.

(PHILIPPVS Geram, arcem Chalcidenſiũ, vi cepit & evertit. aliaſque urbeis ſibi parére coegit. Et Phocis PHILOLAVM, qui dominatum invaſerat, eiecit.

SPARTACVS, Boſporanorum in Ponto rex, poſt v. regni annum, fratri PARISADI poſſeſsionem reliquit; eâque is ann. XXXIX. potitus.)

BAGOÆ EVNVCHI INSOLENTIA.

In hoc tempus incidiſſe videntur ea, quæ Ioſep. l. 11. c. 7. commemorat. IOHANAN, ſive Ioannem; IOIADÆ, ſive Iudæ, Filium; & ELIASIBI, ſummi Põtificis, Nepotem; in cauſsâ fuiſſe, cur BAGOAS, (ſeu Bagoſes) copiarũ ARTAXERXIS Imperator, (Rege tum fortè ex Ægypto & Phœniciâ, cum ſpolijs & gloriâ, victoriæque inſignibus, per Palæſtinam, ad Perſas revertente) non modò Templum Hieroſolymis polluerit; ſed tributa etiam Iudæis iniquiora impoſuerit; *Vt priùs quàm quotidianis hoſtijs (binis in diem agnis) facerent; L. drachmæ, in ſingulos agnos, ex publico penderentur.* (Quod efficit in annum LX. talenta Attica.) Idque hâc ex cauſsâ.

IESVS, ſive Ioſuha, frater eius, quem dixi, IOANNIS, cui BAGOSES, amicitiâ coniunctus, Pontificatum fuerat pollicitus. quùm eâ fiduciâ liberiùs cũ fratre in Templo altercaretur, ab eodem, iàm irritato, fuerat interfectus.

Eam cædem, inauditâ cum impietate coniunctam, ulciſci adnitens BAGOSES (al. IOANNEM in Templum perſecutus) & Templi ingreſſu à populo prohibitus; dum quæreret; *An cadavere, quod in Templo iaceret. ſive veriùs,* An *paricidâ ipſo, impuriorem ſe exiſtimarent!* vim fecit. & à Iudæis, per ſeptennium, pœnas quas dixi, exegit.

(Hæc alij vel ad I. vel ad V. Ochi annum reiecérunt.)

3604.
14. Ochi.
13. Philippi.

346.

PHILIPPI IN OLYNTHIOS EXPEDITIO.

PHILIPPVS, Torone & Micybernâ, Chalcidicæ in Thraciâ regionis Vrbibus, undè in Helleſpontum pervaderet, proditione captis; ad Olynthios viteis convertit.

Illi, initâ priùs cum Macedone ſocietate, & viribus inter ſe coniunctis, adversùs Athenienſeis, crementa, & parùm fidum eius ingenium, ſuſpecto; cum Athenienſibus pacem fecerant.

(Exſtant Demoſthenis Olynthiacæ.)

Rex itaque optatam diu belli cauſſam nactus, bellum ijs, uti fœdifragis, inferre decrevit. Eoſque duobus prœliis victos in urbem compulit ...

Sed LASTHENE & EVTHYCRATE, qui ſummum eâ in urbe magiſtratum gerebant, pecuniâ corruptis; proditam ſibi urbem impunè diripuit. & civeis, cum prædà, ſub haſtà venumdedit.

Iuſtin. l. 8. Receperant, inquit, Olynthij, per miſericordiam, poſt cædem unius, duos fratres PHILIPPI; quos ille ex novercâ genitos, veluti æmulos & participeis regni, interficere etiã geſtiebat.

Hanc igitur ob cauſſam, Vrbem antiquam & nobilem exſcindit; & fratres ſupplicio olim deſtinato tradit: prædàque ingenti & parricidij voto fruitur.

Et quantumvis Athenienſes hoc exemplo territi, & à DEMOSTHENE Oratore inſtigati, omnibus ijs, quos bello PHILIPPVS laceſſebat, auxilia ſubmitterent: eoſque ad libertatem tuendam, atque adeò ad ſupplicium de proditoribus ſumendum, adhortarentur; tàm præceps nihilo-minus, & indomita urbium ſuarum prodendi, & auro vendendi lubido, plærorumque animos occupabat; ut ille honeſtis nominibus, nunc amicos, nunc hoſpites, appellitans; infandis munerũ & promiſſorũ commercijs omnes corrumperet, ſibiq; obnoxios redderet.

(Horat. *Diffidit Vrbium Portas vir Macedo & ſubruit æmulos Reges muneribus.*)

3605.
15. Ochi.
14. Philippi. | ——— | 345.

QVÆSTIO IN SACRILEGII CONSCIOS.

Circà id temporis, gravis de ſacrâ pecuniâ, quã Phocenſium duces interverterant, quæſtio eſt habita; & multi ex ijs, ingenti multa, aut pœnâ capitali adfecti.

Et licet id crimen Phocenſibus totum adſcriberetur; in Lacedæmonios etiam tamen, & Athenienſeis expetebat: qui ſtipendia militibus, quos auxilio ijs miſerant, nulla exſolverent: & ſacrilegijs interca patrocinarentur.

In Deum iniurij; quo conſiliorum auctore in rebus dubijs uſi, tot bella victores inierant; tantumq́ imperium terrâ mariq́ quæſierant. Neque ſine eius Numinis maieſtate, aut privatim, aut publicè quidquam anteà geſſerant.

Et quùm tantum facinus ingenia, omni doctrinâ exculta, & pulcerrimis legibus inſtitutiſque formata, admitterent; quid poſthàc iure ſuccenſere barbaris poſſent, non habebant.

Bœoti, bello & multis cladibus à Phocenſibus attriti, & à pecuniâ imparati, auxilia à PHILIPPO petebant.

Ille verò, qui Bœotorum ſpiritus, Leuctricâ victoriâ inflatos, imminui & remitti; & ſe ſacrilegij ſimul vindicem haberi cuperet; paucos milites in id bellum dedit.

Quibus Bœoti, in Phocenſeis, qui haud procul Abis, & Templo Apollinis, arcem exſtruere moliebantur, invecti; pleroſque in opida propinqua; & ex ijs D. in Templum confugere, coegerunt. Atque hi ad unum omnes ſubito & fortuito incendio, Deo quaſi ultore, unà cum Templo ſunt abſumti.

3606.
16. Ochi.
15. Philippi. | ——— | 344.

PHILIPPI MACED. CALLIDITAS.

Recrudeſcente irâ, Theſſali Bœotique iterùm PHILIPPVM orant, ut profeſſum adverſus Phocenſeis ducem Græciæ exhibeat. Contrà, Phocenſium legati, adhibitis Lacedæmonijs & Athenienſibus, bellum deprecantur. cuius ab eo dilationem ter iam redemerant.

PHILIPPVS, ſecretò auditis utrorumque legationibus; his veniam belli pollicetur; iure-iurando adactis, reſponſum nemini proditaros. Illis, viciſſim, venturum ſe, auxiliumque laturum. Vtroſque vetat, aut parare bellum, aut metuere.

Atque ità ſecuris omnibus, Thermopylarum anguſtias, quas ad primum belli rumorem Athenienſes inſederant, occupavit.

Tunc primùm Phocenſes captos ſe fraude Macedonis animadvertentes, trepidi ad arma concurrunt. Sed quùm neque ſpatium eſſet inſtruendi belli, nec tempus ad contrahenda auxilia: & PHILIPPVS ni maturè deditio fieret, exſcidiũ minaretur; victi neceſſitate, & ſalutem pacti, ſeſe dedidérunt.

Sed pactio eius fidei fuit; cuius anteà fuerat deprecati belli promiſſio. Cæduntur paſſim, rapiunturque. non liberi parentibus, nec coniuges maritis, nec Deorum ſimulacra templis ſuis relinquuntur. *Hæc Iuſtin. ferè.*

Diod. verò, PHILIPPVM pro auxilio interpellatum, adſcitis ſecum Theſſalis, in agrum Locrenſem cum copijs contendiſſe.

Et PHALÆCO, quem nuper damnatum Phocenſes honore imperij privárant (al. quem iterum Imperatorem creárant) quique ad VIII. ſtipendiariorũ M. habebat; ad pactiones pro ſe, & ſuis, ut tutò in Peloponneſum abire liceret, deſcendente; Phocenſeis, omni ſpe deſtitutos, ſeſe PHILIPPO tradidiſſe.

Quùm autem victor integram rei totius cognitionem Amphictyoniei Cõcilij arbitrio relinqueret.

„ *Illi,* PHILIPPVM, *eiuſq́, poſteros, in collegium ſuum, cum duorum ſuffragiorum iure, quod olim Phocenſes antè habuiſſent; cooptandos decreverunt*

„ *Trium in Phocide Vrbium mœnia, ſolo æquarentur.*

„ *Arma eorum fruſtratim comminuta, ignibus cremarentur: & equi auctione diſtraherentur*

„ *Præterea*

„ *Prætereà, ut profugi, ſacrilegij rei, undequaque retrahi poſſint.*

„ *Vrbes quæ Phocenſibus paruerant, in pagos infrequenteis, & longè inter ſe diffuſos, redigantur.*

„ *Ex agris, vectigal annuum, talenta LX. Deo pendant; quoad tota pecuniæ ſumma, in tabulas rationum relata, exſolveretur.*

„ *Et quoniam Corinthij, ſceleris Phocaici participes, adiutoresq; fuiſſent; Pythiorum certaminum curandi ius,* PHILIPPO, *cum Bœotis Theſſaliſq; commune eſſet.*

His ita comprobatis, & gratijs Concilio officioſè actis, PHILIPPVS in Macedoniâ reverti; veluti *ſacrilegij vindex & religionum ultor*, magnâ cum gloria exceptus; & tantum-non à Dijs proximus vulgò habitus

Quia, quod univerſi orbis viribus expiari debuerat; per eum ſolum Deorū maieſtas vindicata eſſet.

Iuſtin. tradit, illum inde in Cappadociam traieciſſe: & bello ibidem pari perfidiâ geſto; captiſque per dolum, & occiſis finitimis regibus; univerſam provinciam Macedoniæ imperio adiunxiſſe.

Id autem, quùm nulli alij tradant aut meminerint; immò pedem in Aſiâ fixiſſe negent: de Chalcidenſi Thraciæ regione (in qua Micyberna, Torona, & ipſa Olynthus) dicendū fuiſſe iudicetur.

Quùm namque fortè eum, fratres duo, reges Thraciæ (COTYOS, ut videtur, filij, AMADOCVS & CHERSOBLEPTES) non cōtemplatione iuſtitiæ eius; ſed invicem metuentes, ne alterius viribus accederet: diſceptationum ſuarum iudicem elegiſſent: Ipſe, more ingenij ſui, ad iudicium, veluti ad bellum, inopinantibus fratribus, inſtructo cum exercitu, ſupervénit. Et regno utrumque, non iudicis more; ſed fraude latronis ac ſcelere, ſpoliavit.

TIMOLEON CORINTHIVS, SYRACVSANORVM PRÆTOR.

In Siciliâ verò Syracuſani, in factiones diſtracti, &, reverſo poſt DIONIS cædem DIONYSIO, multorum tyrannide oppreſsi; quùm à Corinthijs, generis ſui auctoribus, ducem ſibi mitti poſtuláſſent; qui & remp. conſtitueret; & eorum, qui tyrannidem adfectabant, improbitate ſe liberaret; TIMOLEONTEM, Timaneti F. virum ſpectatum, & ab Vnius-dominatione maximè abhorrentem, mittere illuc decreverant.

Is fratrem anteà TIMOPHANEM (qui dux à Corinthijs delectus, tyrannidem, per mercenarios milites, & facinoroſos civeis, occupárat: neque à fratre commonitus, à cœpto deſiſtebat) operâ aruſpicis, & communis adfinis, cui ſoror, ex eiſdem parentibus nata, enupſerat; interficiendum curavit. Neque ipſe non modò manus attulit, (Diod. ſuâ ipſum manu obtruncáiſſe, tradit) ſed ne adſpicere quidem fraternum ſanguinem voluit.

Hoc autem eius facinus, non pari modo probatum eſt ab omnibus.

Alij, læſam ab eo pietatem putare, & invidiâ laudem virtutis obterere.

Mater etiam, neque domum ad ſe filium, uti *fratricidam & impium*, admittere velle, neque adſpicere.

Alij factum vehementer commendare; *Qui ſuorum civium libertatem, fratris ſui vitæ & ſaluti antetuliſſet: Et legibus parére, quàm imperare patriæ, aut particeps regni eſſe, maluiſſet.*

In hâc altercatione, Syracuſanorum interventu, Senatus hanc inſolentem & mirificam optionem TIMOLEONTI propoſuit.

Si benè rem Syracuſanam adminiſtráſſet; Tyrannicidam. Sin ſecùs, & ex animi lubidine; fratris percuſſorem, iudicatum iri.

Sed ille, non tàm *iudicij timore*, quàm *inſito virtutis ſtudio*; benè, & ex Siculorum uſu, provinciæ præfuit.

36[illegible]7. | 343.
17. Ochi.
16. Philippi.

Conducto externo, ad DCC. milite, & in triremeis impoſito. Et III. obiter à Leucadijs & Corcyræis, navibus impetratis; fretum Iönium, *face de cœlo* per noctem *prælucente*, tranſmiſit. & in Italiam ſalvis copijs, ad Metapontum, pervénit.

Vbi à Carthaginienſium legatis interpellatus, ne aut belli initium faceret; aut in Siciliam tranſiret: Rhegium, invitantibus civibus, & auxilia pollicen- itinere, cæcidérunt. & Campanos, qui Ætnam habebant, ne auxilia cognatæ urbi adferrent, eâ clade abſterruérunt.

ICETAS è Leontinis, ad DIONYSIVM Syracuſis exturbandum profectus, dum poſt irritam aliquot dierum, præ rerum neceſſariarum inopiâ, Vrbis tàm vaſtæ obſidionem, eò, undè venerat, rediret. Et DIONYSIVS, abeuntem inſecutus, extremum agmen

TIMOLEON verò, Carthaginienſibus in hoc unū intentis, ut ipſi reditus in patriam, Corinthum, relictâ peregrè expeditione, perſuaderetur: & negligenter per ſtationes interim excubantibus: Ipſe è cœtu clanculùm ſe ſubducens, navi ſuâ conſcensâ; & novem alijs in altum, priùs & de-compoſito, deductis; ſummâ cum feſtinatione, enavigavit.

Et Carthaginienſibus à nocturnâ perſecutione deterritis; Tauromenium inoffenſam claſſem adpulit. Vbi ab ANDRONACHO, libertatis Syracuſanæ ſtudioſiſſimo, amicè acceptus; & ab inſequentium impetu defenſus eſt.

Quùm verò ICETAS, cum V. armatorum delectis Militibus, Adranitas ſibi adverſanteis, caſt... procul ab opido poſitis, graviter urgueret ... LEON, manu aliquantâ a Taurominitanis impetratâ, cum M. circiter militibus, ex Vrbe egreſſus, iter Adranum verſus de nocte ità confecit; ut poſtridie ex-improviſo prandenteis ICETÆ milites offenderet: & factâ in caſtra irruptione, plus CCC. occiderit: Et caſtris potitus, propè DC. comprehenderit.

Atque adeò inde ad Vrbem, Syracuſas, profectus, totumque illud iter eo curriculo emenſus; fugienteis è pugna hoſteis prævertit. Et Vrbem præſentis periculi ſecuram, facilè ingreſſus eſt, & cepit.

3608. 18. Ochi. 17. Philippi. (Hoc anno Romani primum cum Carthaginienſib. fœdus percuſſérunt. Diod.
Et IDRIEO in Cariâ, morte. poſt ſeptennē Principatū, obitâ, ADA coniux & ſoror ſuffecta, quadriennio imperavit.) 342.

Syracuſis in perplexiſſimo tumultu & periculo poſitis; (Vbi DIONYSIVS, Inſulam; ICETAS, Achradinam cum nova urbe; & TIMOLEON, reliquum, obtinebant. Et Carthaginienſes, Portum maiorem, CL. navium claſſe, expoſitis in terrâ L. Peditum M. inſidebant) inopinata rerū mutatio ſubitò eſt cōſecuta.

Ad TIMOLEONTEM nāque, qui Adranitas & Tyndaritas in ſocietatē, & ab ijſdem auxilia acceperat; MARCVS (al. Mamercus,) Catanenſium tyrannus, non exiguis cum copijs, acceſſit: & pari libertatis ſtudio complureis civitates ad ſe pertraxit.

X. Præterea naves à Corinthijs, cum auxilijs & ſtipendio miſſæ, & Syracuſas adpulſæ; ut eū egregiè confirmárunt; ità Carthaginienſeis tantoperè perterrefecérunt; ut claſſe è Portu eductâ, caſtriſque motis, in ſuæ ditionis agros diſceſſerint.

Quo factum eſt, ut ICETA auxilijs deſtituto, urbs tota Syracuſarum in TIMOLEONTIS poteſtatem ... redacta. & Meſſene, quæ pro Pœnis ſteterat, ab eódem mòx recepta.

PHILIPPVS avito in Illyrios odio concitatus, eorum agros valido cum exercitu vaſtavit. Et mu... urbibus expugnatis, in Macedoniā reverſus, Theſſalos, expulſis ex opidis, quæ premebantur, tyrannis, novo beneficio devinxit. Quorum exemp..., finitimi Græci fœdus cum eodem iniérunt.)

(Sub idem tempus Ariſtoteles Alexandrum M... erudire cæpit.)

3609. 19. Ochi. 18. Philippi. ——— 341.

ALTERVM DIONYSII EXSILIVM.

TIMOLEON, DIONYSIO, in extremam deſperationem adacto, perſuaſit, uti Arce traditâ, & Principatu abdicato, in Peloponneſum, cum omni ſuâ pecuniâ, ex compoſito, tranſiret.

Et quòd utriuſque Dionyſij opibus atque auxilijs Corinthij ſæpè adiuti fuerant; eius benignitatis memoriam voluit exſtare. *Vt præclara de Tyranno*, quem delere & interficere potuiſſet, *ea victoria duceretur; in quâ plus clementiæ, quàm crudelitatis, ineſſet.*

Et ut Corinthij nō ſolum auribus acciperent; ſed oculis etiam coràm cernerent; *Quem, & ex quanto regno, ad quam fortunam ipſe tyrannum depuliſſet.*

Et qui priùs, ſuprà armorum vim, quæ LXX. hominum Mill. armandis par eſſet: CD. naveis triremeis in poteſtate habuerat; paullo-poſt in arto navigiolo, *mutabilis in rebus humanis fortunæ ſpectaculum* orbi præberet, & ludibrium deberet.

Ibi namque Exrex ille, humilima quæque, pro tutiſſimis exiſtimans, in ſordidiſſimum vitæ genus ſe deiecit. In publico potare; in luſtris ac popinis totos dies deſidére: ſqualidus veſte, riſum libentiùs præbere, quàm captare; & contemnendis magis, quàm metuendus videri.

Noviſſimè, Ludi-magiſtrum profeſſus, pueros in trivio docere. Et in hâc tamen vitiorum, non naturæ, ſimulatione, vitijs ſemper tyrannicis abundare.

TIMOLEONTIS IVSTITIA.

TIMOLEON contrà, arceis & loca munita, quibus ſe tueri Tyranni ſoliti, funditùs evertit: & civibus libertatem reddidit. Legibus & æqualitate remp. iuſtiſſimè ordinavit: & magiſtratum Syracuſis annuum, quem Iovis Olympij famulatum, ſive Amphipolos, dixére; & quo annorum diſcrimina notarentur, inſtituit. qui per annos, plus minus, CCC. poſteà durarit. donec tandem, præfulgente Prætorum Roman. auctoritate, vileſcere cæpit, aut aboleri.

PHILIPPI IN THRACIA PROGRESSVS.

PHILIPPVS, ut Græcas in Thracia civitates ſocietate ſibi coniungeret; ſuſceptâ adversùs CERSOBLEPTEN regem, Helleſpontijs infeſtum, expeditione, multis prœlijs victor, eò Barbaros ade...t; ut decimas regno Macedoniæ penderent. Et opidis oppor-

dis opportunè, coercendæ Thracum incurſantium audaciæ, conſtructis, Græci, eorum locorum incolæ, promptioribus animis in PHILIPPI fœdera deſcenderent.

3610. 20. Ochi. 19. Philippi.		240.

REGES MOLOSSORVM.

Hoc anno ARYMBAS, ſive Arybas, Moloſſorum rex, poſtquàm x. regnâſſet annos, vitâ exceſſit, relicto F. ÆACIDA, qui PYRRHI Pater. In demortui locum ALEXANDER, NEOPTOLEMI F. OLYMPIADIS frater, opera PHILIPPI, ſubrogatur.

Iuſtin. lib. 7. Hunc ARYBAM, nuptias OLYMPIADIS Philippo conciliâſſe, tradidit: Quæ cauſſa illi exitij fuerit. Dum namque regni incrementa, PHILIPPI adfinitate, acquiſiturum ſperat; proprio ab eodem regno poſtmodò privatus, in exſilio conſenuit.

Idem l. 8. Sed nec, PHILIPPVS, à proximis manus abſtinet. Siquidem ARRYBAM, regem Epiri, uxori ſuæ OLYMPIADI artiſſimâ cognatione iunctū, pellere regno ſtatuit. atque ALEXANDRVM, privignum eius, (immò, fratris NEOPTOLEMI Filium; uxoris OLYMPIADIS (& TROADIS) fratrem) puerum honeſtæ pulcritudinis, in Macedoniam, nomine ſororis, arceſſit: & ſpe regni ſolicitatum, ſimulato amore, ad ſtupri conſuetudinem perpulit. Et quùm is ad xx. annos perveniſſet, ereptum Arybæ regnum puero tradidit.

TIMOLEONTIS PROGRESSVS.

TIMOLEON, fruſtrà tentatis Leontinis, quò ſe ICETAS, validis cum copijs, ſubtraxerat; ad Eugyium, LEPTINE, alterius tyranni ſedem, caſtra movens, urbem deditione cepit: & tyrannum in Peloponneſum commigrare coëgit. Eugyinis ſimul & Apolloniatis, qui eidem tyranno paruerant, liberam ſuis legibus vivendi poteſtatem conceſſit.

Factis verò in vicinam Carthaginienſiū provinciam incurſionibus, ingentem ex prædâ conflavit pecuniam, quâ ſuo ſtipendia militi exſolveret: Deinde urbe Entellâ captâ, & libertate donatâ; omnes Græcæ in Sicilia civitates ultrò ſeſe TIMOLEONTI dedidêre.

Dum verò Siculorum, Sicanorum, aliarumque gentium ibidem urbes, quæ Carthaginienſium fœdere & præſidijs tenebantur, legatos oratum miſiſſent, ut in amicitiam fœduſque ab eo reciperentur; Carthaginienſes ad novos duces creandos, & maiorum copiarum adparatus, animum adiecérunt.

3611. 21. Ochi. 20. Philippi.		339.

PHOCION Athenienſis CLEARCHVM, quem Eretriæ in Eubœa tyrannum PHILIPPVS præfecerat, debellatum expulit. Et in Caria, PEXODORVS, fratrum natu minimus, eiectâ ADA, Principatum occupavit. Et in eum uſque annum tenuit, quo ALEXANDER in Aſiam traiecit; & ADAM regno reſtituit.)

PERINTHVS, ET BYZANTIVM OBSESSÆ, ET LIBERATÆ.

PHILIPPVS regno ampliando ſemper intentus, Perinthum urbem, quæ in Helleſponto ab Athenienſibus ſtabat, omni machinarum genere adgreſſus, quùm diſiectis iam mœnibus, & conſumtis Byzantiorum auxilijs, eò opidanos adegiſſet, ut de deditione faciendâ cogitarent: commodùm à rege Perſarum, cui Macedonis creſcens in dies potentia ſuſpicionem iniecerat; auxilia comparuérūt: & novos propugnatoribus animos addidérunt.

Ille, quò omnem ſubſidij ſpem obſeſſis intercluderet, copias ſuas partitus, dimidium earum cum optimis ducibus in obſidione reliquit: & reliquis ſecum adſcitis, de-improviſo Byzantium, undè omnia bello ſuſtinendo idonea Perinthijs fuerant ſubmiſſa; non ſine gravi Civium conſternatione, acriter oppugnare cæpit. receptaculum copijs ſuis terrâ marique futurum.

3612. 22. Ochi. 21. Philippi.		338.

BELLVM PHILIPPI IN SCYTHAS.

Ipſe deinde in Scythiam, prædandi cauſsâ, & ut belli impenſas alio bello reficeret; profectus eſt; ab ATHEA ſcilicet, Scytharum rege, dum bello Iſtrianorum premeretur, per Apolloniateis, & promiſsâ quidem adoptione regni, in auxilium evocatus.

At poſtquàm rex Iſtrianus, interim decedens, Scythas & belli metu, & auxilij externi neceſſitate, ſolviſſet; ATHEAS, remiſsis, ne ſumtu quidem viæ dato, Macedonibus, pactis renuntiat. *Neq; Scythas, vindictâ Macedonum, quibus meliores ſint, egére: neque heredem ſibi, incolumi filio, deeſſe.* Aliaque addidit aſperiora.

Quibus irritatus, & deriſum ſe dolens PHILIPPVS, ſolutâ Byzantij obſidione, cuius impenſæ portionem petebat; bellum Scythis molitur. Et præmiſsis legatis, quò regem ſecuriorem faceret, ei nuntiandum curat; *Se venire, ad ſtatuam, quam Herculi,* inter obſidendum, *voverat*, in oſtio Iſtri *ponendam*. Petere modò *pacatum ad religionem acceſſum.*

Quùm autem Barbarus ſtatuam ſibi mitti iuberet; eamque poſiturum, & inviolatam ſervaturum polliceretur. Alioqui, ſi ſe invito ponatur; aut ipſe cum exercitu in fineis ſuos ingrediatur; ſublaturum: & æs ſtatuæ, in ſagittarum aculeos converſurum.

PHILIPPVS nihilo ſeciùs prælio cum Scythis decertans, illos, licet virtute & animis præſtarent, aſtu militari vicit. Capta xx. puerorum ac feminarũ M. & pecoris magna vis. *Auri argentiq; nihil*. Totidem nobilium equarum Millia, ad ſubolem, in Macedoniam tranſmittenda.

Sed revertenti ab Scythiâ, Triballi, PHILIPPO occurrunt. ni prædæ portionem accipiant, tranſitum non daturi. A iurgio ad certamen ventum. In quo ita in femore vulneratus eſt PHILIPPVS, ut per corpus eius equus interficeretur. Quumque omnes occiſum putarent, præda amiſſa eſt.

BELLVM IN SICILIA CVM POENIS.

Carthaginienſes autem, cum novis copijs iam in Siciliam erant invecti. Vt cum prioribus, plus ſeptuagies Mille Peditum in caſtris: equites; currus & bigæ, ad x. Millia: naves longæ cc. & onerariæ ſuprà Mille, recenſerentur.

Tantis Pœnorum copijs TIMOLEON, [illegible] exiguo ipſe militum numero ſtiparetur, [illegible] batus; pace cum ICETA [illegible] qui-[illegible] bellum [illegible], firmatâ, non pœnitendam manum ac[illegible] in hoſtilem Carthaginienſium agrum, cum [illegible] lib. movere cœpit.

Hic, haud procul Agrigento, ſedi[illegible] per THRASIVM quemdam, ſacrilegij Phocenſis [illegible] tem, in TIMOLEONTEM, uti nimis temerarium Imperatorem, [illegible] nciata; Mille ab eo di[illegible] Syracuſas rediérunt: & accepto illic ſtipendio conq[illegible] runt.

Ipſe cum reliquis, apio, ceu quodam victoriæ præſagio, coronatus, in hoſtem contend[illegible] e monte quodam ad flumen, (Crimiſſum, PROB.) deſcendens, qui x. iam Pœnorum M. tranſmiſerant; eos, à traiectu adhuc incompoſitos, adortus, magnam cædem edidit.

Et poſtquam Carthaginienſes, flumine cum copijs univerſis tranſmiſſo, facilè Græcorum ſuos, iam fugientes, impetum repreſsiſſent; eoſque [illegible] ciores, ſua multitudine circumvenire incepiſſent: exortâ de-ſubitò imbrium, ventorum & tonitruum, tempeſtate, quæ in adverſos Barbarorũ vultus ferretur: ipſi fuga confeſtim ad flumen iterum præcipitatâ, partim ſuo-ipſorum impulſu conculcati, & gladijs ictibuſque confoſsi; partim ab inſtante equitatu, multis à tergo vulneribus acceptis, cõfecti ſunt: Et coacervati ad ripas, flumine iam intumeſcente impeditiores, corporum ſtrue, oppreſsi.

Ex hoſtibus, præter Sacrã aciem, quæ ex II. M. & D. dignitate & robore primis, erat [illegible], & manu glorioſè conſerta occubuerat; ad x. & eò amplius, cæſi: ad xv. M. capti.

Apparatu belli, & univerſa munitione, cum [illegible] & impedimentis, victor potitus, opima ſpolia reportavit. & Corinthum, in templorum tholis ad pendenda, tranſmiſit. Qui fuga elapſi iſta fortunæ iniuriam declinárunt; ad Lilybæum ſe recepére.

Hic tantæ cladis nuntius Carthaginem perlatus, in ſummam trepidationem omneis civitatis ordines coniecit; ne ad ſe obſidendos cum toto exercitu victor tranſiret.

Ipſi GISCONEM, ANNONIS fratrem, & tunc exſulem, ingentis animi virum, Imperatorem deſignárunt. Et externos milites, ut civium vitæ & inſequentiæ parceretur; conſcribere iuſſerunt.

Nihilo ſeciusmiſsi in Siciliam legati, ex pri[illegible]ribus; qui quibuſcumque poſsint conditionibus, [illegible] TIMOLEONTE pacem facerent.

3613. | 337.
23. Ochi.
22. Philippi.

Hic verò Syracuſas reverſus, Mille illos, qui duce THRASIO, à ſe diſceſſerant, uti deſertores, ex urbe expulit. Qui poſtquam maritimum in Italia opidum diripuiſſent; à Bruttijs vicinis bello petiti & trucidati, tum *perfidia*, tum *prioris ſacrilegij* pœnas luérunt.

POSTVMIVM etiam tyrannum, qui Piraticis navibus Mare infeſtum reddebat; & per amicitiæ ſpeciem Syracuſas advenerat, (PROB. nominat, MAMERCVM, Italicum ducem, hominem bellicoſum & potentem, qui tyrannos (Icetam, fort. & Hipponem) adiutum, in Siciliam venerat; captum [illegible] emit.

Alij tradunt, HICETAM, toties [illegible] et à T[illegible] TE victum, initâ cum MAMERCO, Catanæ, & HIPPONE, Meſſanæ, Tyrannis, ſocieta[illegible] miſiſſe; Qui Pœnos monerent, de Siciliâ [illegible] maturè ſubveniant; & Græcis [illegible] aut Hiſpanis, militibus utantur.

Pœni hactenus Græcis nũquàm uſi, [illegible]

ſed cito

[illegible] nquiſitis geminum ſtipendiũ pollicentur. [illegible] S[illegible] la[illegible], incautos TIMOLEONTIS ab-ſ[illegible] tes ad[illegible]rti. prælio quidem ſuperarunt; & in[illegible] CD. Phocenſeis, qui ferè ſoli ex bello Sa[illegible]perfuerant; occiderunt. Sed TIMOLEONTE red[illegible], [illegible] fugantur vicißim Pœni, & ſtipendia-[illegible] [illegible]. HICETAS, MAMERCVS ET HIPPON, capti, Syraculis capite plectuntur. Et quod HICETAS in uxorem Dionis, & agnatas, ſævijſſet; lege talionis in HICETAM utendum Syracuſani cenſuérunt.

PAX IBIDEM CVM POENIS.

TIMOLEON autem cum victis Carthaginienſibus ità tranſegit.

1. *Vt omneis Græcorum civitates ipſi libertate impertirent.*

2. *Et Lycus fluvius, utrorumque, in Siciliâ, provincias, diſterminaret. Neque ullis ipſi in poſterum Syracuſanor. Tyrannis opem ferrent.*

Neque ità mu[l]to-poſt, idem NICODEMVM, Centuripinorum; & APOLLONIADEM, Agyrinenſium Tyrannos, ad eaſdem publicæ libertatis leges adegit: & liberos populos ſocietate ſibi devinxit.

SICILIA RESTITVTA.

His rebus confectis, quùm propter diuturnitatem belli, non ſolùm regiones, ſed urbes etiam deſertæ eſſent; quos potuit primùm è Siciliâ conquiſivit; dein Corintho colonos arceſsivit. Sic ut veteribus civibus ſua reſtitueret; & novis vacuè-factas belli poſſeſsiones divideret.

[illegible] mœnia diſiecta, fanaque collapſa, refecit. Et cum libertate, leges etiam meliores, auctore Cephalo Corinthio, reddidit, & publicavit.

Ex maximo denique bello, tantum otium toti Inſulæ conciliavit; ut complurium Vrbium Conditor, & priſtinæ opulentiæ amplificator, [illegible] cenſeretur. Et inſignibus paſsim ædificijs, Palatijs, & templis omnia, quaſi de-integro, excolerentur & reſplendeſcerent.

BAGOÆ EVNVCHI FACINORA.

Hoc eodem anno ARTAXERXES OCHVS, à BAGOA Eunucho, cui plurimum præ cæteris fidei adhibuerat, vel ferro, vel veneno, ſublatus eſt.

Diodor. lib. 17. tradit, OCHVM quidem populis, ob mores ſanguinarios, minus gratum, à BAGOA, per medicum, potione venenatâ, enectum. Et BAGOAM, expromiæ ad omne, etiam iniquum, facinus audaciæ, & ſceleſtum virum, appellat. Qui factâ cum MENTORE RHODIO rerum omnium inter ſe ſocietate, amicorum & cognatorum regis potentiſsimus evaſerit; neque abſque eius conſilio quidquam à rege geſtum ſit.

Et poſt eius etiam mortem, in novorum regum electione, præcipua illius fuerit auctoritas, & ſententiæ prærogativa. Nihil ei regiæ poteſtatis, præter nomen, defuiſſe.

Ælian. l. 6. ait regem non modò à BAGOA (iampridem ob Apim Ægyptium occiſum, & Aſino immolatum, infeſto) interfectum; ſed ipſum felibus obiectum; & cadaver aliud regio ſepulcro illatum.

OCHI quoque filios omnes è medio tollendos curavit; quò natu minimum, Arſen, ſolum, ſibi obſequentiorem haberet; & ipſe tutoris nomine regia munia obiret.

ARSES, X. PERSARVM REX.

3614.			336.
23. Philip.			

ARSES itaque. (qui alijs, Arſames, & Arſiochus) impubes, & natu iunior, Patri OCHO in regnum ſuffectus, annis III. (al. IV.) ſub BAGOA, regnavit. (Annus hic fuit. V. C. CDXV. & primus Olympiad. CX. Vt quidam putant.)

PVGNA PHILIPPI AD CHÆRONEAM.

PHILIPPVS verò, ſimul-atque ex vulnere convaluit, & quamplurimas Græciæ civitates amicitiâ ſibi coniunxit, Athenienſeis, licet nuper fœderatos, cla-[illegible] metuere decebat, ne vicinum belli incendium in ſe tranſiret; ad opem in commune conferendam, ſollicitant.

Factâ igitur inter duas, paullo-antè infeſtiſsimas, civitates ſocietate, legationibus Græciam fatigant. *Communem hoſtem communibus viribus ſummovendum.* Qui ſi proſperè prima ſucceſſerint; ceſſaturus non ſit, donec omnem Græciam domuerit, ſibique ſubiecerit.

Motæ quædam civitates, Athenienſibus ſe iungunt. quaſdam autem ad PHILIPPVM belli metus traxit.

genio fervidum, adiunctis, quos optimos habebat, ducibus, alteri cornu præfecit: partem alteram ſibi tegendam accepit.

Athenienſes ex-adverſo acies partiti, parte unâ Thebanis attributâ; ſibi reliqui exercitûs regimen ſumſérunt. Vbi ad manus ventum eſt; multis utrimque cadentibus, diu in ancipiti ſtetit pugnæ victoriæque eventus. donec ALEXANDER, facto primus impetu, hoſtium aciem perrupit: & turbatis paullatim ordinibus, pedem referre coegit.

Rex itidem, qui victoriæ partæ titulum filio nollet concedere; vehementi impreſſione eos, qui ſibi obiecti eſſent, loco deturbavit: ijſdemque in fugam compulſis, victoriæ auctorem ſe fuiſſe venditavit.

Sic Athenienſes, licet longè maiore militum numero præſtarent; à longè peritioribus ducibus, & induratâ aſſiduis bellis Macedonum virtute, vincuntur.

Non tamen immemores priſtinæ gloriæ cecidére. quippe adverſis vulneribus omnes loca, quæ tuenda à ducibus ſuis acceperant, morientes corporibus texérunt. Ex Athenienſibus mille cæſi; & duplò plures capti. nec pauciores, ex Bœotis.

Hic dies, Metagitnionis VII. ſive Auguſti II. *univerſæ Græciæ, & gloriam dominationis, & vetuſtiſſimam libertatem finiſſe indicetur.*

Iuſtin. PHILIPPVM, tradit, huius victoriæ lætitiam callidè diſſimulaſſe: nec ſolita ſacra eo die feciſſe; nec ludos inter epulas adhibuiſſe. Atque inter lætitiam, (quam tacitus in ſinu fovebat) & dolorem hoſtium; ità temperaſſe; ut neque apud ſuos exſultáſſe, neque apud victos inſultáſſe videretur.

Diodor. contrà; Tropæum erexiſſe, & epinicia ſacra Dijs fieri curáſſe. Et traditum à quibuſdam, ait, PHILIPPVM, vino à compotatione liberaliori obrutum, inſolenter cum amicis ſaltáſſe. atque ità per mediam captivorum turbam progreſſum, contumelioſè vinctis illis calamitatem exprobráſſe.

Sed à DEMADE Oratore, qui tunc in cuſtodijs erat, liberiùs increpitum; *Turpe eſſe, & verecundum, eum, cui fortuna Agamemnonis perſonam adpoſuiſſet; Therſitæ geſtus repræſentare.* Protinùs à priore animi habitu immutatum, coronas, & ornatum, contumeliæ adfinem, abieciſſe. Et non modò Oratorem, iam liberum, honorificè habuiſſe; ſed eiuſdem Atticâ gratiâ mitigatum, Athenienſibus, quos infeſtiſſimos paſſus fuerat; & captivos gratis remiſiſſe; & bello cæſorum corpora ſepulturæ reddidiſſe.

Ille, ſuper hæc, filium, cum amico ANTIPATRO, qui pacem cum ijs amicitiamque iungeret, Athenas amandavit.

Diod. vult PHILIPPVM eâdem humanitate [illegible] Bœotos uſum, præter præſidium Thebanæ u[illegible] impoſitum,

Iuſtin. contrà. Non modò eorum captivos, ſed occiſorum etiam ſepulturam vendidiſſe. Principes civitatis, alios ſecuri percuſsiſſe; alios in ex[illegible] humegiſſe; bonaque omnium publicáſſe. Pulſos deinde per iniuriam civeis, in patriam reſtituiſſe: ex quorum numero CCC. exſules, iudices rectoreſque civitati dederit.

Apud quos quùm potentiſſimi quique, rei eo ipſo crimine poſtularentur, quòd per iniuriam ſe in exſilium anteà egiſſent; eâ fuérunt conſtantiâ, ut omnes ſe auctores faterentur. meliuſque cum rep. actum, quùm damnati eſſent, quàm quum reſtituti; palàm confirmarent. Atque ita; *quùm facto ulciſci non poſſent, verbis libertatem uſurpabant.*

LYSICLEM, qui eo prœlio dux fuerat, accuſante LYCVRGO Oratore, Athenienſes capite damnárunt: quòd, quo ductore ea clades eſſet accepta, ipſe, ceu quoddam tanti probri monimentum, in forum, & in conſpectum patriæ, prodire auſus eſſet.

BELLVM IN ITALIA, ARCHIDAMI LACEDÆM. EXITVS.

Eâdem die & horâ, quâ ad Chæronéam decertatum eſt, aliud in Italiâ certamen, inter Lucanos &, Tarentinos, commiſſum fuiſſe, proditur. In quo ARCHIDAMVS, Lacedæmonior. rex, pro Tarentinis pugnans, interfectus ſit.

Tarentini namque à Lacedæmonijs, uti parentibus ſuis, auxilia poſtulárant. Quò dum copias illi pedeſtreis ac navaleis, duce, quem dixi, ARCHIDAMO, miſiſſent; ille à Lyctijs, (quos Cnoſſij, duce & adiutore PHALÆCO, urbe Patriâ, & Cretâ eiecerat) exoratus, ut ſibi in patriâ reciperandâ auxilio eſſe vellet; in Cretam, ex itinere tranſmiſit: & victis PHALÆCI mercenarijs, Vrbem ſuam Lyctijs reſtituit. Indè in Italiam navigans, eo, quo dixi, prœlio occubuit. Et ij omnes, qui ſub illo merebant. à Lucanis cæſi, *ſacrilegij, & direpti apud Delphos Oraculi,* pœnas luiſſe iudicati ſunt. Ipſe regni apud Spartanos, quod XXIII. annos tenuerat, A[illegible]DEM F. ſucceſſorem reliquit.

(Circa idem tempus, TIMOTHEVS, Heracleæ tyrannus, anno Principatûs ſui XIII. mortuus eſt. Cui DIONYSIVS F. ſucceſſit. Cuius mirifici fuére caſus, & imperij incrementa, ſub Alexandro Mag. eiuſque ſucceſſoribus. Vid. inf.

3615. 24. Philippi. 2. Arſis.		335.

PHILIPPVS MACEDO, GRÆCIÆ IMPERATOR.

PHILIPPVS, cui ex eâ quam dixi, victoriâ, ſpiritus increverant, clariſſimis civitatibus in ordinem iam redactis; omni ope adnitebatur, ut totius Græciæ Imperator deſignaretur. Et iactans velle ſe bellum, pro Græcis, adversùs Perſas ſuſcipere; vetereſque eorum iniurias, & edita in Græcos facinora, ulciſci; omnium civitatum legatos, ad formandum rerum præſentium ſtatum, Corinthum convenire iubet.

Ibi pacis legem univerſæ Græciæ, pro ſingularum civitatum meritis, ſtatuit: Conciliumque omnium, velut unum Senatum, ex omnibus delegit. [illegible] univerſis

verſis

v[illegible] a[illegible] bellum Perſicum inductus, dux ipſe, & [illegible] potestate Imperator, renunciatus eſt.

Auxilia [illegible] à [illegible] civitatibus, deſcribuntur, quæ ad bis-centena Peditum, & ad Viceſima (al. Quinq[illegible]) equitum Millia, præter Macedoniæ, & [illegible] Barbararum viribus; evaderent.

Soli Lacedæmonij, & regem, & leges contemſérunt. *Servitutem, non pacem rati, quam victor ferret.*

TIMOLEON autem, qui libertate & pace paſſim per Siciliam conſtructa, imperium depoſuerat: & quod reliquum vitæ fuit, privatus Syraculis vixerat: quia tamen vis nullus [illegible] deeſſet; neque in civitate, abſque [illegible] ſententia [illegible] etiam poſtquam ætate iam provectus [illegible] amiſiſſet, publice gereretur. hoc anno, qui et IIX. imperij fuit, diem obijt [illegible] in Gymnaſio, quod poſtea TIMOLEONTEVM eſt appellatum, non ſine inſigni anniverſariæ certaminum celebratis memoria, veterum Heroum æmula, ſepultus.

(ARIOBARZANES, Lydiæ & Phrygiæ, rex, an Satrapa? XXVI annis varie cum Perſis conflictatus, MITHRIDATI F. regnum reliquit.)

3616. | | 334.
25. Philippi.
3. Arſ.

PRÆLVDIA BELLI PERSICI, ET PHILIPPI EXITVS.

PHILIPPVS, ut inſtituto in Perſas bello præluderet; initio veris, III. duces in Aſiam, Perſico iuri obnoxiam, cum parte copiarum, tranſmiſit; qui Græcas [illegible] minis civitates in libertatem vindicent: PARMENIONEM, AMYNTAM, & ATTALVM.

Huius autem poſtremi ſororem, CLEOPATRAM, (Plut. Attalum, Cleopatræ θεῖον, avunculum ſive patruum appellat: Diodor. ἀδελφιδοῦν, patruelem) OLYMPIADE, Alexandri matre, ob ſtupri ſuſpicionem expulsâ; nuper in matrimoniū receperat.

Interea verò dum à Græcis auxilia coirent: & ipſe nuptias alterius CLEOPATRÆ, Filiæ, & ALEXANDRI [illegible] patruum puellæ & adfinem, Epiri regem [illegible] erat [illegible] Ægis celebraret: Et ad ludorum ſpectacula, ubi & ipſe, XII. Dijs maiorum gentium [illegible], & quaſi XIII. inſeri, non defugerat,) medium [illegible] duos ALEXANDROS, filium & generum, ſine cuſtodibus, contenderet: PAVSANIAS, CERASTÆ F. [illegible] ex Macedonibus, & Oreſtiade gente, adoleſcens, corporis regij ſatelles, PHILIPPVM in tranſitu, & occupatis anguſtijs, obtruncat. diemque lætitiæ deſtinatum, fœdum luctu funeris fecit.

Reſponſum acceperat rex ab Apolline, quem de bello Perſico conſuluerat. anceps;

Ἐστέπται μὲν ὁ ταῦρος. ἔχει τέλος. ἔστιν ὁ θύσων.

Hoc eſt; Coronatus eſt taurus, habet finem; eſt qui [illegible] fiet.

PAVSANIAS ille ab ATTALO non modò ſtuprum [illegible]; ſed convivarum etiam (Diod. [illegible]um) libidini, velut ſcortum vile, ſubiectus; fruſtrà querelam, de facti indignitate & impunitate, ad PHILIPPVM ſæpe detulerat. eaque propter, iram in ipſum convertit. & ultionem, quam ab adverſario non poterat; *ab iniquo, & fruſtratore iudice*, exegit.

Creditum eſt percuſſorem etiam ab OLYMPIADE, regis uxore, ob repudij contumeliam, fuiſſe immiſſum. Cuius in cruce pendentis capiti, coronam auream ipſa impoſuerit: & CLEOPATRAM, ceu pellicem, filiâ prius in eius gremio interfectâ; finire vitam ſuſpendio coëgerit. Et gladium, quadrigâ fatali inſignitū quo rex percuſſus, Apollini c[illegible]rârit.

ALEXANDRVM quoque, filium, paternæ cædis ignarum non extitiſſe. qui regni æmulum fratrem CARANVM (al. Attalum) ex novercâ ſuſceptum, timeret.

Et iurgio anteà contrà Attalum, patremque, coorto, quum ad ALEXANDRVM avunculum, unà cum matre, prius in Epirum; tum ad Illyriorum regem confugiens, vix revocanti mitigatus ſit Patri.

Ipſe tamen paternæ cædis conſcios [illegible] ultus, ab alijs proditur.

Deceſsit PHILIPPVS anno primo Olymp. CXI. annos natus XLVII. ex quibus circiter XXV regnavit.

ARIDÆVM ex Lariſſæâ ſaltatrice, aliosque ex varijs matrimonijs, more tum regio, ſuſcepit qui partim fato, partim ferro perierc.

Sed quibus artibus Pater univerſi penè Orbis Imperij fundamenta iecerat, operis totius gloriam Fil. Alexander conſummavit.

3617. | | 333.

Hunc olim Ochvs, bello, quod Caduſijs intulit, ob hoſtem provocatorem, ab eo cæſum; & victoriam, ſibi partam, Armenijs præfecerat.

Diodor. parùm ſibi conſtans; Illum Arsamis, qui Ocho Perſarum regi frater fuerat, filium fuiſſe tradit. Alij addunt, Ostanis Nepotem, Darii Nothi Pronepotem. Alijs, ipſius Arses filius dicitur. & Ochi Nepos. Alijs, à ſtirpe regiâ externus.

Et, (ut Iuſtin.) rex à populo conſtitutus, ob memoriam priſtinæ virtutis: Darii etiam nomine, ne quid regiæ maieſtati deeſſet, honora…

Curt. lib. 6. *Ne Darium quidem ber… Perſarum accepiſſe imperium. ſed in ſedem C…, beneficio Bagoæ, caſtrati hominis, admiſſum.*

Immò & … lib. (Alex.) Ἀσάνδην, ſive Ἀσκανδην, hoc eſt, ἡμεροδρόμον, nuntium curſorem, fuiſſe memorat: ex ſervo, & Aſtande, Perſici regni compotem factum. Et Ælian. δοῦλον, e ſervo natum, appellat.

FINIS TOMI PRIMI.

IN HOC PRIMO TOMO, ERRATA, LEVIORIS LICET MOMENTI, & operarum Typographicarum incuriâ commiſſa, ſic emenda.

Pag. verſu
3. ſub fin. col. 2. Theodoro teſte, in Ecl.
8. 25. commento, fabulæ Poet.
11. antepenult. finitis.
22. 38. Dele, Meſraim, & ſic tranſpone genealogiam,

CHAMI, qui, &c. Fil. & Nepot. { CHVS, MESRAIM, PHVT. Lib., CHANAAN

24. 8. regiones, poſt illud, col. 2. 12. ſub fin. Sabææ. MATRICES.
27. 15 ſub fin Hebr. 1880.
29. ſub fin aſperitate
30. 17. ſub fin. Chaldæorum, ibid Abrahamum filium, &
34. 21. Atins (quaſi
36. 12. Herem
39. 12. Phaſ. verſ. ultimo, pincernâ
48. 27 à fine, ſ. (l. forte)
49. 6. col. 2. ab eo
51. ſub fin. col. 2. ſcilicet! & Scyllæ,
52. 15. Vnde 6. ſub fin vetuſtiſſimam
53. 30. Auſonium, Occid
16. ſub fin. col. 2. Lana
6. Ερεχθ. θυγάτηρ
54. 23. Erectheum. ini. 2, ity
52. penult. adſcenſus
60. ult col. 2. Rabbini memor.
81. 25. à fin. Media
87. 7. ſub fin. col. 2. defluerent
92. 6 REG. DOR
93. 11 In alterum cor.
101. 13. Ipſe poſt.
101. 43. copiâ, Palmar civis.
104. 13. ſub fin. col 2 Illam aut.
110. 10. oculati cuſtod.
111. 16 ALCMENE
4 à fin. col 2 MENELAVS
114. 1. ſuperſtitioſâ
18. ſub fin, col. 2 RAABA
115. 8. à fin. Apologo
118. 4. Ipſe
119. 16. finxère
121. In med. poſt BELLVM Troiæ 1180.
122. 12. ſacroſanctum
124. 3. ICETAON
125. antepen. ARISTODEMI
142. 1011. 2. col. SILOA etiam-dum, ibid. in med. Incendiùo
150. 17 col. 2 ſub fin fuit. Cuius
154 ſub fin. An. ant. Ch. 1030.
158. 9. aliquam multi
159. 19. armillamque detracta.
27. col 2 pateinæ
163. 14. col. 2. CNIDVS
34. RHYPES

Pag verſo
164. 21 col. 2. Bethſabéa 128
165. 38. Chuſain Arzon.
39 col. 2. Cæterum
166 11. exercitus
6 ætatis Lar
168. 16 qui frater
21. filij Amat.
172. 21. ſubſtituitor.
177. 15. Regnum Iudæ.
190. ſub fin. col. 2 HOMERVS
ult. EVNOMVS
196. 19. IEHVO
197. 1. IOASO mort.
200. 27. Mille (oum, Ter)
201. 28 XLIV. Nabol-aſſar
203. 8 col 2 Mugitibus
204. 11. Amos Thecuita
207. 9. IEHVO
209. 3. Azarias, ob. ſub fin. ſecreto
211 2. col. 2. recuperanda,
213. 40. in feſtam
31. col. 2 intercalando
214. 10. à fin. col. 2. Atque quò
215. 38. Caſpios mont.
216. ſub fin. col 2 Aphaſaréos,
219. 30. Tobiæ. Pia
221. 24. col 2. Φάγεσθε,
223. 7 col 2 ſciteiantibus
226. 27. ruinis ſu
44. inventum
229. ſub fin. col. 2 Herculis
25. col. 2. Petrtet
230. 31. imponendam
init. col. 1 pro 216
232. 1. col. 2. Perſtantibus
233. 12. Pyram
235. 20. adverſùs
238. 8. cauteria
241. 24 obſid. facit
11 col. 2 quæ tantis ſceleribus ſe obſtrinxerit, ſive gladium
15. à fin. Filijs, log. inſ. iiſdemque armis
243. 38 col. 2. promeritus
245. 14. Ægyptis
246. 38. Reliquam
12. ſub fin. col. 2, Malle
247. 20. col. 2. Ammonitæ
253. 1. col. 2. qui erat, XXII.
256. 44 col 2. à Beatâ
257 20. col. 2. argenteo
259. 18. attentiùs
28. Proceram
11 col. 2 communiſſe
8 à fin. commemorarit
259. 35 quadrupes
260. 1 CYRI VICTORIA

Pag. verſu
266. 21. regnis
12 Credi poſſit
261. in med. An. ant Nat. Chr. 529.
274. 21. à fin καθ᾽ ὅλου
278. 5 à fin. ὕστερον
Ex adverſo Artaxerxis
286. 40 Mihi cumque
287. 5. col. 2. regnum.
Adde Cicer. 1 de Divin. Quid ego, quæ Magi Cyro illi Principi interpretati ſunt, ex Dion. Perſici libris proferam? Nam quum dormienti ei Sol ad pedes viſus eſſet, ter eum ſcribit fruſtrà appetiviſſe manibus, cum ſe convolvens ſol elaberetur, & abiret: ei Magos dixiſſe ex triplici appetitione ſolis, XXX. ann. Cyrum regnaturum eſſe, portendi. Quod ita contigit. Nam ad ſeptuageſimum pervenit, quum XL. ann. natus regnare cœpiſſet.
299. ſub med. col. 2. clariſſim.
32. col. 1. remiſiſſent.
316. penult. à fin ſententiam
22. col. 2. diu, & e propinq.
319. 32. col 2 Perrhæbi
321. 7. col. 2 diſſenſione
324. 11. col. 2. metueret
325 33. cenſeretur,
326. 29. col 2. deſertam
327. 2. Prœlio
330. ult. Medicæ
341. In med. Ant. Ch. 441.
349. 31 poſſidendam
350. in med. triennal. ann. qui
352. 6. col. 2. poſteà
358. 29. DELIA
30. col. 2 partem
360. 20 à fin ἀπὸ τῶν ἀγαγεῖν ἐκεῖνον
361. 9. col. 2. Quadrigenti tiam
362. In med. Varij prœlior
23. col. 2. Et CLEON
364. 26. Dele, Athenienſes, Alterâ ex parte, &c Et poſt ſextiam verſum Demoſthenes ab Athenienſibus miſſus eſt.
367. 22. erigentior
28. col. 2. Sphagiâ
376. 39. ad concav. Portùs
386. 27 à fin. col. 2. Octenorum.
7. Statiis
396 27. Ariſtippus
col. 2. 13. à fin. inſtructis
403. 18. col. 2. funditores
408. 23. col. 2. Turres.
448. 8. à fin. Dele, ob. ſuſt. &c.
453. 3. in med 140.

101 A469036